

NIĞDE İL GELİŞME PLANI

(NİGEp)

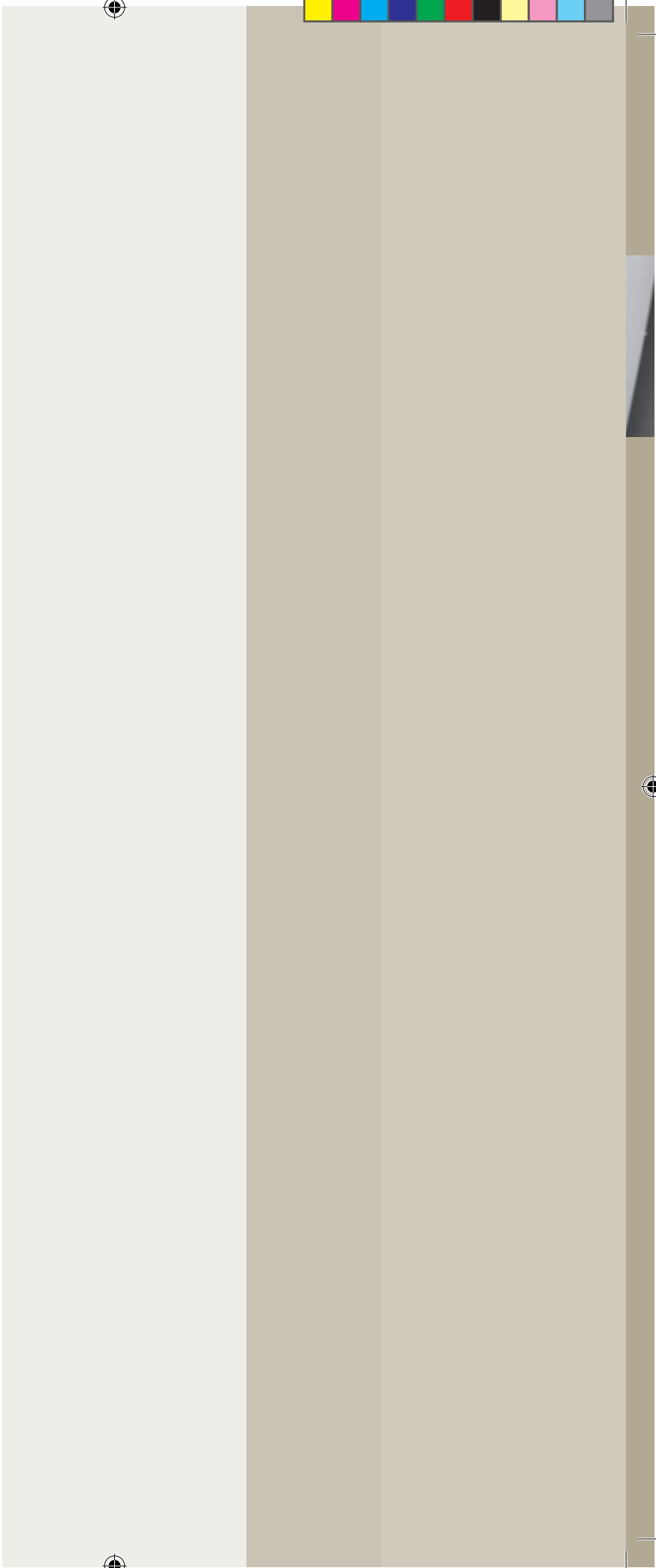
*“Bir Şehri fethetmek hũner değildir,
Hũner; bir Şehri yaşanabilir kılmaktır.
O da yetmez, orada yaşayanları da mutlu edebilmektir.”*

FATİH SULTAN MEHMET

HAZIRLAYANLAR

Prof. Dr. Adnan GÖRÜR
Prof. Dr. Selen DOĞAN
Prof. Dr. Mehmet Emin ÇALIŞKAN
Doç. Dr. Emre ÜNAL
Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin TÜRKMEN

Nisan, 2016

VALİ SUNUŞU

Planlar, küreselleşmenin her alanda etkili olduğu bir dünyada ortaya çıkan fırsatları ve riskleri, kalkınma ve ilerleme çalışmaları ile bütüncül bir yaklaşımla ele almaktadır. Yaşanan hızlı değişim ve dönüşüm döngüsüne Türkiye de kayıtsız kalamamaktadır. Kamu yönetimlerinin de kendilerini sürekli olarak geliştirmesi, canlılığını koruması, modern yönetim tekniklerinin farklı sektörlerde adapte edilmesi gerekmektedir.

Yönetimin ve yöneticilerin görevi, bireyleri ortak amacı başarabilir duruma getirmek için onların güçlü yanlarını etkili hale getirmektir. Karşılaşılan problemlere etkili ve kalıcı çözümler üretmek kamu yönetiminde başarı için en önemli şart olmuştur. Başarının devamının sağlanması, yaşanan hızlı değişimler karşısında planlı, gelişimsel ve stratejik bir bakış açısıyla sorunlara çözüm odaklı yaklaşılması ile mümkündür. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kalite ve mükemmellik arayışı giderek artmaktadır. Genel yönetimin taşradaki temel yönetim kademesi ve merkezi yönetimin taşradaki en üst yönetim birimi “İl” dir. İller, planlı kalkınmanın mekansal, yerel ve bölgesel gelişim planlarının belirlenmesinde en önemli basamaktır. İl Gelişme Planlarında illerin kısa, orta ve uzun vadede izleyeceği ve uygulayacağı temel stratejiler, ulaşılmak istenen sosyal ve ekonomik hedefler, ülke ve bölge stratejilerine uyumlu bir şekilde belirlenmektedir.

Üretim verimliliğini ve etkinliğini artırma, toplumun beklentilerini hassasiyetle dikkate alarak vatandaşa daha iyi hizmet ulaştırma, katılımçılık, uzlaşma ve tutarlılık, Niğde İl Gelişme Planı'nın ana amaçlarını oluşturmaktadır. Gelecek yönelimli yönetim anlayışı ile ortak hedeflerin peşinden hep beraber koşmak için tüm paydaşların katkıda bulunduğu Niğde İl Gelişme Planı'nda Niğde ilinin kısa, orta ve uzun vadedeki gelişme eğilimleri karşılaştırmalı ve vizyoner bir bakış açısı ile ortaya konulmuştur. Yerel potansiyeller belirlenerek atıl kapasite kullanımı önlenmeye çalışılmıştır. Girişimcilerin, Niğde ve ülke ekonomisine katkısının artması ve kalkınmanın il ölçeğinden başlaması hedeflenmiştir.

Niğde İl Gelişme Planı, Niğde Üniversitesi ile yapılan işbirliği çerçevesinde bütüncül bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Plan aşamalarında, ilin güçlü ve zayıf yönlerinin, fırsat ve tehditlerinin belirlenmesi, il vizyonunun, sektörel vizyonların ve politikaların belirlenmesinde sahip oldukları birikimi katılımcı bir ortamda özveriyle paylaşan Niğde İl Gelişme Planı'na önemli katkı verdikleri inancıyla çalışmalara katılan; Vali Yardımcısı Sayın Abdullah UÇGUN'a, Niğde Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Adnan GÖRÜR ve değerli öğretim elemanlarına, ilimizin tüm yöneticilerine, komisyon üyelerine, AB ve Proje Koordinasyon Bürosu çalışanlarına, emeği geçen herkese teşekkür eder, Niğde İl Gelişme Planı'nın ilimizin ve ülkemizin geleceği için hayırlı olmasını dilerim.

Necmeddin KILIÇ

Niğde Valisi

Nisan, 2016

REKTÖR'DEN

W. E. Gladstone "Dünya bütün gelişmesini, mevcut durum karşısında, kendilerini huzur içinde hissetmeyen insanlara borçludur." diyerek gelişmenin önemini çok güzel ve özlü bir biçimde anlatmıştır.

Niğde İl Gelişme Planı (NİGEP) da, kendisini Niğde ilinin gelişmesi konusunda huzursuz hisseden ve sorumluluk duyan başta Sayın Valimiz Necmeddin KILIÇ olmak üzere, Niğde Belediyesi, Niğde İl Özel İdaresi, Niğde Ticaret ve Sanayi Odası, Niğde Ticaret Borsası, Niğde Organize Sanayi Bölgesi ve elbette bu işten birinci derecede sorumlu olan Üniversitemizden oluşan, geniş katımlı bir grup kurumun ve kurum yöneticisinin çabası ve emeği ile ortaya çıkmıştır. Adı geçen kurumların ilin gelişmesi konusunda gösterdikleri hassasiyet ve duydukları huzursuzluk bu planı ortaya çıkarmış ve bugünlere getirmiştir. Niğde ili gelecekte bu planı uygulamaya koyma şansına sahip olursa, bunu bu ilin mevcut durumunu değiştirme konusunda huzursuzluk hissedenlere ve sorumluluk duyanlara borçlu olacaktır.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hızlı bir değişim süreci yaşanmaktadır. Küreselleşen ve gittikçe sınır tanımayan dünyada artık rekabet edenler devletler olmaktan çıkmakta, bölgeler ve iller arasında rekabet ön plana çıkmaktadır. Bu şartlar altında illerin, ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarda mevcut durumlarını yeniden değerlendirmeleri, bu değerlendirmeler ışığında stratejiler belirlemeleri ve planlı bir şekilde bu değişime ayak uydurmaları, sürdürülebilir kalkınma açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca bu ilişkide, küresel ve yerel süreçler arasındaki bağlantılar da önem kazanmakta, illerin de daha iyi bir çevre ve daha iyi yaşam kalitesini hedefleyen uzun dönemli planlar yapması gereği ortaya çıkmaktadır. Bir bölgedeki ya da ildeki fiziki altyapı, sosyal ortam ve doğal şartlar, o bölge ya da ilin halkına sunduğu yaşam ortamının standardında belirleyici olmaya başlamıştır. Nitekim insanların da o bölgede uzun dönemde kalıp kalmayacaklarına ilişkin kararlarında, onlara sunulan bu imkân ve şartlar etkili olmaktadır.

Bilindiği üzere kalkınma kavramı, salt üretimin ve kişi başına düşen milli gelirin artırılması anlamına gelmeyip, az gelişmiş bir toplumda iktisadi ve sosyo-kültürel yapının da değiştirilmesi, yenileştirilmesidir. Kişi başına düşen milli gelirin artması yanında, genel olarak üretim faktörlerinin etkinlik ve miktarlarının değişmesi, sanayi sektörünün milli gelir ve ihracat içindeki payının artması gibi yapısal değişiklikler, kalkınmanın temel unsurlarıdır. Bir ekonomide uygulanan kalkınma stratejileri eğitim politikalarından ayrı olarak değerlendirilemez. Bir başka deyişle, kalkınma stratejileri arasındaki temel farklılık eğitime bakış açılarından kaynaklanmaktadır. Kısaca kalkınmakta olan ülkeler eğitim politikalarını kalkınma stratejilerinde bir araç olarak kullanmaktadırlar. Buradan hareketle, kalkınma ve eğitim arasındaki etkileşimin çok yüksek olduğu ifade edilebilir. Bu da bizleri, kalkınmışlık ile ilgili birçok ölçütün aslında eğitimden etkilendiği yorumuna götürür. Kalkınma sürecinde eğitim tabanlı politikaların uygulanması, sürekli değişen dünyaya ayak uydurulmasını kolaylaştıracak ve refah artışına bir nebze de olsa katkıda bulunacaktır. Bunun bizce anlamı, bir ilin gelişmesi ya da kalkınması adına önerilen politikalar ne olursa olsun, eninde sonunda gelip eğitime dayanacağıdır. Bunun yanında Türkiye, ilerlemeyi başarmak ve ekonomik açıdan büyüyüp yüksek kalkınmışlık seviyesini yakalamak, başka bir ifade ile 2023 hedeflerine ulaşmak için yüksek teknoloji üretme konusunda yaşadığı sorunları ivedilikle çözmelidir. Sonuç olarak, bir ülkenin uluslararası rekabet gücüne sahip olması, nitelikli ve yüksek katma değerli mal ve hizmet

retmesiyle mümkündür. Dolayısıyla doğru planlamaların yapılması, toplumlari kalkındırmak ve gelişmiş toplmlar seviyesine yükseltmek için önemli bir adımdır. Burada göz arđ edilmemesi gereken önemli bir nokta ise uygulama safhasında hızlı, etkin ve tavizsiz davranmaktır. Makro anlamda Türkiye'nin mikro anlamda Niğde ilinin bulunduğu konumdan daha ileri noktalara gitmesinin ve toplumsal refahı yakalamasının en önemli unsuru budur. Doğru analiz, doğru planlama ve tavizsiz uygulama, kalkınmış bir Niğde ili yaratacaktır. Bu anlamda NiGEP bir yol haritası olmasının yanında bir hedef belirleme aracı da olacaktır. NiGEP'te önerilen politikalar doğrultusunda Niğde ilindeki kurumlar, yöneticiler, siyasetçiler gelecek 5'er yıllık stratejik planlarına bu politikaları gerçekleştirmeye yönelik stratejiler koyarak, uzun vadede Niğde ilinin de istenen gelişme düzeyine ulaşmasını sağlayabileceklerdir. Böylece, kontrolsüz bir kentsel gelişmenin de önüne geçilebilecek, beşeri ve maddi kaynaklar daha akıllıca, etkili ve verimli kullanılabilir ve Niğde sürdürülebilir kalkınmasını sağlayabilen bir il haline gelebilecektir. Ayrıca, sürdürülebilir kalkınma kapsamında, bir parçası olduğumuz ekosistemin doğal kaynaklarını tüketmeden, temiz toprak, hava ve suyu yeşili ve doğayı da koruyarak şehirleşmeyi başarabilen iller statüsüne ulaşabilecek, "yaşama" ve "alışma" alanı olarak tercih edilebilen bir il olabilecektir.

Niğde İl Gelişme Planı, planı hazırlayan NiGEP ekibi için, bu planın hazırlanmasında Valilik sorumlusu Vali Yardımcısı Sayın Abdullah UÇGUN başta olmak üzere valilik boyutunda emeği geçen herkes için ve elbette Niğde ili için uzun soluklu, ama bizce ilimizin parlak geleceğine uzanan zorlu, ancak bir o kadar da zevkli bir yolculuk olmuştur. Plan, yerel ekonomik kalkınma anlayışına uygun olarak, kalkınmanın yerel unsurlarını ve paydaşlarını karar verme süreçlerine aktif bir şekilde katarak işbirliği yapılan bir dizi ortak çalışma ve çabanın ürünüdür. Doğa, tarih ve kültür zenginlikleri ile önemli mukayeseli üstünlüklere sahip olan Niğde ilinin, planda belirtilen hedefleri gerçekleştirmeye yönelik tedbirlerin hayata geçirilmesi ile başarılı olacağına inancımız tamdır. Bu anlamda planın ilimize hayırlı olmasını diliyorum, emeği geçen ve katkıda bulunan herkese teşekkür ediyor, bunun için tüm paydaşları planı gerçekleştirme noktasında birlikte hareket etmeye davet ediyorum. Planın ilimizin arzu ettiği vizyona ulaşmasında önemli bir yol haritası olmasını temenni ediyorum.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Adnan GÖRÜR
Niğde Üniversitesi Rektri

Nisan, 2016

İÇİNDEKİLER

	VALİ SUNUŞU	iii
	REKTÖR'DEN	iv
	TABLolar LİSTESİ	xvi
	ŞEKİLLER LİSTESİ	xxvii
	GRAFİKLER LİSTESİ	xxvii
	HARİTALAR LİSTESİ	xxx
	RESİMLER LİSTESİ	xxxı
	KISALTMALAR LİSTESİ	xxxii
1.	GİRİŞ	9
1.1.	Yasal Dayanak ve Üst Ölçekli Planlarla Uyum	11
1.2.	Amaç	13
1.3.	Kapsam	14
1.4.	Yöntem	15
1.5.	İl Vizyonu	17
1.6.	Proje Yönetimi Organizasyonu	19
1.6.1.	İl Yürütme Kurulu (İYK)	19
1.6.2.	İl Danışma Kurulu (İDK)	19
1.6.3.	Bilim Kurulu (BK)	20
1.6.4.	İhtisas Komisyonları Üst Kurulu (İKÜK)	21
1.6.5.	NİGEP Kurulların Görevleri	22
1.6.5.1.	İl Yürütme Kurulu (İYK)	22
1.6.5.2.	Bilim Kurulu (BK)	22
1.6.5.3.	İhtisas Komisyonları Üst Kurulu (İKÜK)	22
1.6.5.4.	İhtisas Komisyonları (İK)	22
1.6.5.5.	Çalışma Grupları (ÇG)	22
1.6.5.6.	Proje Destek ve Uygulama Birimi	22
1.6.6.	Çalışma Takvimi	22
1.6.7.	Şura Takvimi	24
1.6.8.	NİGEP Önemli Tarihler	25
2.	İLİN MEVCUT DURUMUNA İLİŞKİN BAZI BİLGİLER	29
2.1.	Tarihçe	29
2.2.	Niğde Adının Kaynağı	31
2.3.	Coğrafi Konum	32
2.4.	Niğde İlinin İlçeleri	33
2.5.	Niğde İlinin Nüfus Bilgileri	33
3.	SEKTÖREL DEĞERLENDİRMELER	39
3.1.	TARIM, ORMAN VE HAYVANCILIK	39
3.1.1.	Bitkisel Üretim	41
3.1.2.	Tarla Bitkileri Üretimi	42
3.1.2.1.	Tahıl Üretimi	43
3.1.2.2.	Yemlik Tane Baklagiller	46
3.1.2.3.	Yağ Bitkileri	49
3.1.2.4.	Niğasta ve Şeker Bitkileri	51
3.1.2.5.	Yem Bitkileri	54
3.1.2.6.	Mera Alanları	56
3.1.2.7.	Tarla Bitkileri Üretiminin Genel Değerlendirmesi	58
3.1.3.	Bahçe Bitkileri Üretimi	59
3.1.3.1.	Meyve Üretimi	60
3.1.3.1.1.	Elma Üretimi	60
3.1.3.1.2.	Kiraz Üretimi	62
3.1.3.1.3.	Nektarin Üretimi	63
3.1.3.1.4.	Zerdali Üretimi	64
3.1.3.1.5.	Üzüm Üretimi	65
3.1.3.2.	Sebze Üretimi	67
3.1.3.3.	Bahçe Bitkileri Üretiminin Genel Değerlendirmesi	69

3.1.4.	Hayvansal Üretim	70
3.1.4.1.	Büyükbaş Hayvancılık	71
3.1.4.1.1.	Büyükbaş Hayvan Varlığı	71
3.1.4.1.2.	İnek Sütü Üretimi	73
3.1.4.1.3.	Siğir Eti Üretimi	74
3.1.4.2.	Küçükbaş Hayvancılık	74
3.1.4.2.1.	Küçükbaş Hayvan Varlığı	74
3.1.4.2.2.	Koyun ve Keçi Sütü Üretimi	77
3.1.4.2.3.	Küçükbaş Hayvan Eti Üretimi	77
3.1.4.3.	Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği	77
3.1.4.3.1.	Kümes Hayvanları Varlığı	77
3.1.4.4.	Arıcılık	79
3.1.4.4.1.	Arı Kovanı Varlığı	79
3.1.4.4.2.	Bal Üretimi	80
3.1.4.5.	Hayvancılık Sektörünün Genel Değerlendirmesi	80
3.1.5.	Organik Tarım	82
3.1.5.1.	Organik Bitkisel Üretim	82
3.1.5.2.	Organik Hayvansal Üretim	83
3.1.6.	Tarım ve Hayvancılık Alanı GFZT Analizi	84
3.1.7.	Niğde İlinin Tarım ve Hayvancılık Alanı Vizyonu	85
3.1.8.	Tarım ve Hayvancılık Alanı Gelişme Politikaları	85
3.1.9.	Orman	87
3.1.9.1.	Orman Varlığı	88
3.1.9.2.	Rekreasyon Alanları	90
3.1.9.2.1.	Mesire Yerleri	91
3.1.9.2.2.	Kent Ormanı	91
3.1.9.2.3.	Korunan Alanlar	91
3.1.9.3.	Orman Tesisine Elverişli Alanlar	92
3.1.9.4.	Silvikültür ve Ağaçlandırma Faaliyetleri	92
3.1.9.4.1.	Görevli Kuruluşlar ve Organizasyon Yapısı	92
3.1.9.4.2.	Erozyon Kontrol Faaliyetleri	94
3.1.9.4.3.	Bozuk Orman Alanlarında Rehabilitasyon Çalışmaları	94
3.1.9.4.4.	Özel Ağaçlandırma Çalışmaları	94
3.1.9.4.5.	Orman Tesis Çalışmalarına Ait Etüt-Proje Faaliyetleri	95
3.1.9.4.6.	Fidan ve Tohum Üretim Faaliyetleri	95
3.1.9.4.7.	Orman Koruma Faaliyetleri	96
3.1.9.4.8.	Orman Yangınları ve Mücadele Faaliyetleri	97
3.1.9.4.9.	Orman Suçları ve Mücadele Çalışmaları	97
3.1.9.5.	Orman Köylülerinin Desteklenmesine Yönelik Faaliyetler	98
3.1.9.6.	Ormanlık Alanı Genel Değerlendirmesi	98
3.1.9.7.	Ormanlık Alanı GFZT Analizi	100
3.1.9.8.	Niğde İlinin Ormanlık Alanı Vizyonu	101
3.1.9.9.	Ormanlık Alanı Gelişme Politikaları	101
3.2.	SANAYİ, TİCARET VE FİNANS	102
3.2.1.	Sanayi	102
3.2.1.1.	Niğde İlinde Sanayinin Mevcut Durumu	103
3.2.1.2.	Niğde İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı	105
3.2.1.3.	Üretim Kapasitesinin Kullanımı	107
3.2.1.4.	İşyeri Ölçekleri ve Şirketleşme	108
3.2.1.4.1.	Kalsit ve Kullanım Alanları	109
3.2.1.4.1.1.	Dünyada Belli Başlı Ülkelerde Öğütülerek Değerlendirilen Kalsiyum Karbonat Oluşumları	109
3.2.1.4.1.2.	Türkiye'deki Kalsit (Kalsiyum Karbonat) Oluşumları	110
3.2.1.4.1.3.	Mikronize Öğütülmüş Kalsitin Tüketim Alanları	110
3.2.1.4.1.4.	Niğde İlinde Kalsit Sektörünün Rekabet Gücü	111
3.2.1.4.1.5.	Kalsit Hammaddesi Kullanımına Yönelik Sektörel Yatırımlar	112
3.2.1.4.2.	CO2 Kullanım Alanları	112
3.2.1.5.	Organize Sanayi Bölgesi ve Küçük Sanayi Siteleri	113

3.2.1.6.	İşgücü Arzının Niteliği ve Nitelikli Eleman Açığı	118
3.2.1.7.	İhracata Yönelik Sanayi Yapısı	118
3.2.1.8.	Teşvik Sistemi	120
3.2.1.9.	Niğde İlinin Patent ve Marka Sayısı	122
3.2.1.10.	Niğde İlinde Yapılan İleri Teknolojiye Yönelik AR-GE Çalışmaları	125
3.2.1.10.1.	Enerji	125
3.2.1.10.2.	Si-Heteroeklem Güneş Hücre Çalışmaları-NÜNAM	125
3.2.1.10.3.	Hidrojen Teknolojileri- DRV-TEAM	126
3.2.1.10.4.	Termal Enerji Depolama-NÜNAM	127
3.2.1.10.5.	Nanoteknoloji-NÜNAM	128
3.2.1.10.6.	Niğde Üniversitesi Enerji Evi projesi	128
3.2.1.10.7.	İşbirlikleri ve İlişkiler	129
3.2.1.10.8.	Projeler	129
3.2.2.	Ticaret	132
3.2.2.1.	Niğde İlinin Diğer İllerle Ticari İlişkileri	134
3.2.2.2.	Ticari İşletme Bilgileri	139
3.2.3.	Finans	141
3.2.3.1.	Bankacılık	141
3.2.3.1.1.	Mevduat	142
3.2.3.1.2.	Kredi	143
3.2.4.	Yatırımlar	144
3.2.5.	Niğde İli Sanayi, Ticaret ve Finans Alanı GZFT Analizi	145
3.2.6.	Niğde İlinin Sanayi, Ticaret ve Finans Alanı Vizyonu	147
3.2.7.	Niğde İlinin Sanayi, Ticaret ve Finans Alanı Gelişme Politikaları	147
3.3.	KÜLTÜR VE TURİZM	149
3.3.1.	Kültür	149
3.3.1.1.	İl Kültür Merkezi	149
3.3.1.2.	Niğde İlinin Kültürel ve Turistik Değerleri	150
3.3.1.2.1.	El Sanatları	150
3.3.1.2.1.1.	Halicilik	150
3.3.1.2.1.2.	Dabaklık	150
3.3.1.2.1.3.	Çancılık	151
3.3.1.2.1.4.	Semercilik-Palancılık	151
3.3.1.2.1.5.	Keçecilik	151
3.3.1.2.1.6.	Yün İplik Boyama	151
3.3.1.2.1.7.	Diğer El Sanatları	152
3.3.1.2.2.	Niğde Yemekleri	152
3.3.1.3.	Niğde İlinin Yetiştirdiği Önemli Şahsiyetler	155
3.3.1.3.1.	Niğde Türküleri	165
3.3.1.3.2.	Müzecilik	170
3.3.1.3.3.	Kütüphanecilik	171
3.3.1.4.	Tarihi Eserler	172
3.3.1.4.1.	Tyana Antik Kenti (Kemerhisar)	173
3.3.1.4.2.	Tyana Su Kemerleri	174
3.3.1.4.3.	Roma Havuzu (Köşk)	174
3.3.1.4.4.	Takyanus Antik Kenti	174
3.3.1.4.5.	Camiler	174
3.3.1.4.6.	Türebeler	177
3.3.1.4.7.	Kilise ve Manastırlar	179
3.3.1.4.8.	Akmedrese	184
3.3.1.4.9.	Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı	184
3.3.1.4.10.	Niğde Kalesi	184
3.3.1.5.	Höyükler	185
3.3.1.6.	Mağaralar	187
3.3.1.7.	Kaplıca ve İçmeler	188
3.3.1.8.	Niğde İlinde Bulunan Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıkları	190
3.3.1.8.1.	Askeri Yapılar	191

3.3.1.8.2.	Tarihi Sit Alanları	191
3.3.1.8.3.	Kentsel Sit Alanları	191
3.3.1.8.4.	Arkeolojik ve Doğal Sit Alanları	191
3.3.1.8.5.	Dini Kültürel Yapılar	192
3.3.1.8.6.	Sivil Yapılar	194
3.3.1.8.7.	Hikâyeler ve Folklorik Değerler	197
3.3.1.8.8.	Örf ve Adetler	197
3.3.2.	Turizm	199
3.3.2.1.	Niğde İlinin Bilinirliği	199
3.3.2.2.	Niğde İlindeki Konaklama İşletmelerinin Durumu	203
3.3.2.3.	Niğde İlinde Turizm Çeşitliliği	208
3.3.2.3.1.	Sağlık ve Termal Turizm	208
3.3.2.3.2.	Ekoturizm	208
3.3.2.3.3.	Doğa Yürüyüşü ve Kış Sporları Turizmi	208
3.3.2.3.4.	Yayla Turizmi	210
3.3.2.3.5.	Av Turizmi	211
3.3.2.3.6.	Flora Turizmi	212
3.3.2.3.7.	Tarım Turizmi ve Kırsal Turizm	212
3.3.2.3.8.	Safari (Foto Safari-Moto Safari)	212
3.3.2.4.	Aladağlar Milli Parkı	212
3.3.2.5.	Barajlar ve Göletler	214
3.3.2.6.	Endemik Canlılar	217
3.3.3.	Niğde İlindeki Yerel Etkinlikler	218
3.3.4.	Niğde İlindeki Turizm Çeşitliliği	218
3.3.5.	Niğde İlinin Kültür ve Turizm Alanı GZFT Analizi	219
3.3.6.	Niğde İlinin Kültür ve Turizm Alanı Vizyonu	221
3.3.7.	Niğde İlinin Kültür ve Turizm Alanı Gelişme Politikaları	221
3.4.	SOSYAL REFAH	227
3.4.1.	Sosyal Güvenlik	227
3.4.1.1.	Niğde İlinin Sosyal Güvenlik Alanı GZFT Analizi	239
3.4.1.2.	Niğde İlinin Sosyal Güvenlik Alanı Vizyonu	240
3.4.2.	Aile ve Sosyal Politikalar	240
3.4.2.1.	Aile ve Sosyal Politikalar Alanında Niğde İlinde Hizmet Veren Kuruluşlar	241
3.4.2.2.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne Yapılan Başvurular ve Verilen Hizmetler	250
3.4.2.3.	Aile ve Sosyal Politikalar Alanında Niğde İlindeki Resmi Kuruluşların Hizmetlerine İlişkin Bilgiler	251
3.4.2.3.1.	Sosyal Hizmet Merkezi	253
3.4.2.3.2.	Sevgi Evleri Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdu (Yatılı)	253
3.4.2.3.3.	Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi (Kız-Yatılı)	255
3.4.2.3.4.	Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi (Yatılı)	256
3.4.2.3.5.	Altınhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü (Yatılı-kız)	259
3.4.2.3.6.	Çocuk Evleri (ÇEKOM) (Yatılı)	259
3.4.2.4.	Aile ve Sosyal Politikalar Alanında TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Kıyaslamaları	260
3.4.2.4.1.	Niğde İlinin Güvenliğe İlişkin Bazı Bilgilerinin Aile ve Sosyal Politikalar Açısından Değerlendirilmesi	260
3.4.2.4.2.	Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde 15 Yaş ve Altı ile 15 Yaş Üstü Meydana Gelen İntihar Olayları	262
3.4.2.4.3.	TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Geliş Nedenine Göre Güvenlik Birimine Gelen/Getirilen Çocuklar	263
3.4.2.4.4.	Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanma Sayıları	263
3.4.2.4.5.	Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanma Nedenleri	264
3.4.2.4.6.	Niğde İlinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanmalar	268
3.4.2.4.7.	Niğde İlinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Evli Kalınan Süre	275
3.4.2.4.8.	Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Ortalama Evlenme/İlk Evlenme Yaşı	280
3.4.2.4.9.	Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Annenin Yaş Grubuna Göre Doğumlar	288
3.4.2.4.10.	Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Mutluluk Düzeyi	292
3.4.2.4.11.	Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Umut Düzeyi	296

3.4.2.4.12.	TR71 Bölgesi'ndeki İllerindeki Göç Durumu	300
3.4.2.5.	Niğde İlinin Aile ve Sosyal Politikalar Alanı GZFT Analizi	300
3.4.2.6.	Niğde İlinin Aile ve Sosyal Politikalar Alanı Vizyonu	303
3.4.3.	Gelir ve İstihdam	303
3.4.3.1.	Genel Olarak Gelir Dağılımı	303
3.4.3.2.	Çeşitli Endekslere Göre Niğde İlinin Gelişmişlik Düzeyi	304
3.4.3.3.	Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Hane Halkı Göstergeleri	310
3.4.3.4.	Temel İşgücü Göstergeleri	311
3.4.3.4.1.	TR71 Bölgesi Temel İşgücü Göstergeleri	311
3.4.3.4.2.	Niğde İli Temel İşgücü Göstergeleri	316
3.4.3.5.	İlin Gelir Dağılımının Değerlendirilmesi	320
3.4.3.5.1.	Verilerin Elde Edilmesi	320
3.4.3.5.2.	Bulgular	321
3.4.3.5.2.1.	Ankete Katılan Fertler ve Haneler ile İlgili Temel Bilgiler	321
3.4.3.5.2.2.	İş Gücü Analizi	324
3.4.3.5.2.3.	İşgücü Gelir Dağılımı, Gelir Düzeyinden Memnuniyet ve Beklentiler	329
3.4.3.5.2.4.	İşgücü Göstergelerinin Karşılaştırmalı Analizi	334
3.4.3.6.	Niğde İlinin Gelir ve İstihdam Alanı GZFT Analizi	343
3.4.3.7.	Niğde İlinin Gelir ve İstihdam Alanı Vizyonu	346
3.4.4.	Niğde İlinin Sosyal Refahının İyileştirilmesine Yönelik Gelişme Politikaları	346
3.5.	SAĞLIK	352
3.5.1.	Tarihsel Gelişim	352
3.5.2.	Halk Sağlığı	355
3.5.2.1.	Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar, Programlar ve Kanser	355
3.5.2.1.1.	Kronik Hastalıklar	355
3.5.2.1.2.	Çocuk, Ergen, Kadın ve Üreme Sağlığı	355
3.5.2.1.3.	Kanser Taramaları	357
3.5.2.1.4.	Tütün ve Diğer Bağımlılık Yapıcı Maddelerle Mücadele	357
3.5.2.1.5.	Obezite, Diyabet ve Metabolik Hastalıklar	358
3.5.2.1.6.	Ruh Sağlığı	359
3.5.2.2.	Aile Hekimlikleri	359
3.5.2.2.1.	Koruyucu Ağız ve Diş Sağlığı	360
3.5.2.2.2.	Evde Sağlık Hizmetleri	361
3.5.2.3.	Bulaşıcı Hastalıklar, Çevre ve Çalışan Sağlığı	361
3.5.2.3.1.	Tüberküloz	361
3.5.2.3.2.	Biyosidal	362
3.5.2.3.3.	Bulaşıcı Hastalıklardan Korunma	362
3.5.2.3.4.	Çevre Sağlığı	364
3.5.2.3.5.	İş Sağlığı ve Güvenliği	365
3.5.2.3.6.	Sağlık Okur-Yazarlığı	365
3.5.3.	Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetleri	365
3.5.3.1.	Acil Yardım ve Medikal Kurtarma Çalışmaları	365
3.5.3.2.	Acil Sağlık Hizmetlerinde Sevk Sistemi	366
3.5.4.	İkinci Basamak Sağlık Hizmetleri	367
3.5.4.1.	Ayaktan Verilen İkinci Basamak Sağlık Hizmetleri	367
3.5.4.1.1.1.	Poliklinik Hizmetleri	367
3.5.4.1.1.2.	Sağlık Kurulu Hizmetleri	369
3.5.4.1.1.3.	Diyaliz Hizmetleri	370
3.5.4.2.	Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici ve Rehabilitasyon Edici Sağlık Hizmetleri	371
3.5.4.2.1.1.	Yataklı Tedavi Hizmetleri	371
3.5.4.2.1.2.	Rehabilitasyon Edici Hizmetler	373
3.5.4.3.	Özellikli Sağlık Hizmetleri	373
3.5.4.3.1.1.	Yoğun Bakım Hizmetleri	373
3.5.4.3.1.2.	Ameliyathane Hizmetleri	375
3.5.4.3.1.3.	Acil Sağlık Hizmetleri	375
3.5.4.4.	Taniya Yönelik İkinci Basamak Sağlık Hizmetleri	376
3.5.4.4.1.1.	Laboratuvar Hizmetleri	376
3.5.4.4.1.2.	Görüntüleme Hizmetleri	376

3.5.4.5.	Hastane Dışı Tedavi Edici Sağlık Hizmetleri	377
3.5.4.5.1.1.	Evde Sağlık Hizmetleri	377
3.5.4.5.1.2.	Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri	377
3.5.4.6.	Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetleri	377
3.5.4.7.	Farmasotik Koşullar	378
3.5.4.8.	Sağlık Turizmi	379
3.5.4.9.	Sağlık Alanı GZFT Analizi	379
3.5.5.	Niğde İlinin Sağlık Alanı Vizyonu	381
3.5.6.	Niğde İlinin Sağlık Alanı Gelişme Politikaları	381
3.6.	EĞİTİM	383
3.6.1.	Niğde İlinde Temel Eğitim ve Ortaöğretim	384
3.6.1.1.	Niğde İlinde Temel Eğitim	384
3.6.1.1.1.	Okul Öncesi Eğitim	384
3.6.1.1.2.	İlkokul	386
3.6.1.1.3.	Ortaokul	388
3.6.1.2.	Ortaöğretim	390
3.6.1.3.	Devlet Yatılı ve Pansiyonlu Okul ve Öğrenci Durumu	395
3.6.1.4.	Özel Eğitim ve Rehberlik	396
3.6.1.5.	Yaygın Eğitim (Hayat Boyu Öğrenme)	397
3.6.1.6.	Özel Öğretim	397
3.6.1.7.	Din Öğretimi	398
3.6.1.8.	Bilgi, İşlem ve Eğitim Teknolojileri	398
3.6.1.8.1.	Fatih Projesi	399
3.6.1.9.	Strateji Geliştirme	399
3.6.1.9.1.	AB Projeleri	399
3.6.1.9.2.	Araştırma, Değerlendirme Çalışmaları	399
3.6.1.9.3.	EDEP (Eğitimde Değerler Eğitimi Projesi)	400
3.6.1.9.4.	Eğitimde İyi Örnekler Başarı Çemberi Projesi	400
3.6.1.9.5.	Akademik Başarıyı Artırma Projesi	400
3.6.1.10.	İnsan Kaynakları	400
3.6.1.11.	Taşınmalı Eğitim Durumu	401
3.6.1.12.	Eğitim Bütçesi	402
3.6.1.13.	Niğde İlinin Temel Eğitim (Okulöncesi- İlkokul) ve Ortaöğretim Alanı GZFT Analizi	403
3.6.1.14.	Niğde İlinin Temel Eğitim ve Ortaöğretim Alanı Vizyonu	404
3.6.1.15.	Niğde İlinin Temel Eğitim ve Ortaöğretim Alanı Gelişme Politikaları	404
3.6.2.	Niğde İlinde Yükseköğretim	405
3.6.2.1.	Niğde Üniversitesinin Tarihsel Gelişimi	405
3.6.2.2.	Günümüz Niğde Üniversitesi Yerleşkeleri	406
3.6.2.2.1.	Merkez Yerleşkede Bulunan Birimler	406
3.6.2.2.2.	Aşağı Kayabaşı Yerleşkesinde Bulunan Birimler	406
3.6.2.2.3.	Derbent Yerleşkesinde Bulunan Birimler	406
3.6.2.2.4.	Bor Yerleşkesinde Bulunan Birimler	406
3.6.2.2.5.	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yerleşkesinde Bulunan Birimler	406
3.6.2.2.6.	Ulukışla Yerleşkesinde Bulunan Birimler	406
3.6.2.3.	Niğde Üniversitesine Ait Bazı İstatistikler	406
3.6.2.3.1.	TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Yükseköğretim Kurumları	417
3.6.2.3.1.1.	TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Birimler Açısından Karşılaştırılması	417
3.6.2.3.1.2.	TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Öğretim Elemanı Açısından Karşılaştırılması	422
3.6.2.3.1.3.	TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Öğrenci Sayıları Açısından Karşılaştırılması	423
3.6.2.3.1.4.	TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Bilimsel Yayınlar ve Etkinlikler Açısından Karşılaştırılması	425
3.6.2.3.2.	Yükseköğretimde Niğde Üniversitesinin Türkiye'deki Yeri	426
3.6.2.3.3.	Yükseköğretimde Niğde Üniversitesinin Dünyadaki Yeri	426
3.6.2.4.	Niğde İlinin Yükseköğretim Alanı GZFT Analizi	427

3.6.2.5.	Niğde İlinin Yükseköğretim Alanı Vizyonu	429
3.6.2.6.	Yükseköğretim Alanı Gelişme Politikaları	429
3.7.	DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ	431
3.7.1.	Doğal Kaynaklar	432
3.7.1.1.	Niğde İlinin Madencilik Potansiyeli	433
3.7.1.2.	Kalsit ve Endüstriyel Hammaddeler	437
3.7.1.3.	Doğal Kaynaklar ve Madencilik Alanı Genel Değerlendirme	438
3.7.2.	Enerji	440
3.7.2.1.	Niğde İlinin Enerji Üretim Potansiyeli	440
3.7.2.1.1.	Kömür	441
3.7.2.1.2.	Petrol ve Doğalgaz	442
3.7.2.1.3.	Kaya Gazı (Şeyl Gazı)	443
3.7.2.1.4.	Su Kaynakları ve Hidroelektrik Potansiyeli	444
3.7.2.1.5.	Hidroelektrik Potansiyel	445
3.7.2.1.6.	Güneş Enerjisi	447
3.7.2.1.7.	Rüzgâr Enerjisi	450
3.7.2.1.8.	Jeotermal Enerji	453
3.7.2.1.9.	Biyoyakıt, Biyokütle ve Çöpgazı	457
3.7.2.2.	Enerji Altyapısı	458
3.7.2.3.	Enerji Sektörü Genel Değerlendirme	461
3.7.2.4.	Doğal Kaynaklar ve Enerji Alanı GZFT Analizi	461
3.7.2.5.	Niğde İlinin Doğal Kaynaklar ve Enerji Alanı Vizyonu	462
3.7.2.6.	Niğde İlinin Doğal Kaynaklar ve Enerji Alanı Gelişme Politikaları	462
3.8.	ALTYAPI	463
3.8.1.	Kentsel Altyapı	463
3.8.1.1.	Su ve Kanalizasyon	464
3.8.1.1.1.	Su	464
3.8.1.1.1.1.	İçme Suyu	465
3.8.1.1.1.2.	Niğde İlinde Su Temin Şekilleri	468
3.8.1.1.2.	Kanalizasyon	468
3.8.1.1.3.	Katı Atık	469
3.8.1.2.	Şehir İmar Planı ve Konut Politikası	473
3.8.1.2.1.	Mevcut Konut Alanları	473
3.8.1.2.2.	Konut Politikası	475
3.8.1.2.3.	İmara Açılması Planlanan Alanlar	476
3.8.1.2.4.	Kentsel Dönüşümde Mevcut Durum ve Projeler	477
3.8.1.2.4.1.	Ticaret Alanları	477
3.8.1.2.4.2.	Sanayi Alanları-Sanayi Depolama Alanları	477
3.8.1.2.4.3.	Pazar ve Hal Alanları	477
3.8.1.2.4.4.	Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanları	477
3.8.1.2.4.5.	Efendibey Mahallesi Kentsel Dönüşüm Projesi	478
3.8.1.3.	Yaşanabilir İl Kavramı	479
3.8.1.4.	Niğde İlindeki İlçeler	482
3.8.1.4.1.	Altınhisar İlçesi	487
3.8.1.4.2.	Bor İlçesi	487
3.8.1.4.3.	Çamardı İlçesi	489
3.8.1.4.4.	Çiftlik İlçesi	489
3.8.1.4.5.	Ulukışla İlçesi	490
3.8.1.5.	İletişim, Ulaşım ve Haberleşme	490
3.8.1.5.1.	İletişim	491
3.8.1.5.2.	Ulaşım	492
3.8.1.5.3.	Haberleşme	495
3.8.1.5.3.1.	TV	495
3.8.1.5.3.2.	Radyo	496
3.8.1.5.3.3.	Gazeteler	496
3.8.1.6.	Niğde İli Gürültü Analizi	499
3.8.1.7.	Niğde İli Kentsel Altyapı Alanı GZFT Analizi	502
3.8.1.8.	Niğde İlinin Kentsel Altyapı Alanı Vizyonu	504

3.8.2.	Kırsal Altyapı	504
3.8.2.1.	Su ve Kanalizasyon	504
3.8.2.1.1.	Su	504
3.8.2.1.2.	Kanalizasyon	508
3.8.2.1.3.	Tarımsal Sulama ve Verimlilik	509
3.8.2.1.4.	Yapılaşma	514
3.8.2.1.5.	Köy Yolları	514
3.8.2.2.	Kırsal Altyapı Alanı GZFT Analizi	515
3.8.2.3.	Niğde İlinin Kırsal Altyapı Alanı Vizyonu	517
3.8.2.4.	Kentsel ve Kırsal Altyapı Alanı Gelişme Politikaları	517
3.8.2.4.1.	Kentsel Altyapı Alanı Gelişme Politikaları	517
3.8.2.4.2.	Kırsal Altyapı Alanı Gelişme Politikaları	521
3.9.	GENÇLİK VE SPOR	522
3.9.1.	Niğde İlindeki Sportif Tesisler	523
3.9.2.	Futbol Dışı Aktif Spor Dalları	530
3.9.3.	Futbol Dalı Sporcu Bilgileri	539
3.9.4.	Kulüp Bilgileri	540
3.9.5.	Sportif Faaliyetler	543
3.9.6.	Gençlik Programları	545
3.9.6.1.	Gençlik Merkezlerinin Bilinirliği	549
3.9.6.2.	Gençlik Sorunları	549
3.9.7.	Niğde İlinin Gençlik ve Spor Alanı GZFT Analizi	550
3.9.8.	Niğde İlinin Gençlik ve Spor Alanı Vizyonu	552
3.9.9.	Niğde İlinin Gençlik ve Spor Alanı Gelişme Politikaları	552
3.10.	GÜVENLİK	553
3.10.1.	Polis Sorumluluk Bölgesi	554
3.10.1.1.	Genel Olarak Polisin Görevleri	556
3.10.1.1.1.	Polisin Adli Görevleri	556
3.10.1.1.2.	Polisin Siyasi Görevleri	556
3.10.1.1.3.	Polisin İdari Görevleri	556
3.10.1.1.4.	Polisin Trafikle ilgili Görevleri	556
3.10.1.2.	Polis Sorumluluk Bölgesindeki Yetişkin Suçları	556
3.10.1.2.1.	Mal Varlığına Karşı En Çok İşlenen Suçlar	558
3.10.1.2.2.	Kişilere Karşı En Çok İşlenen Suçlar	559
3.10.1.2.3.	Topluma Karşı En Çok İşlenen Suçlar	561
3.10.1.2.4.	Millete ve Devlete Karşı En Çok İşlenen Suçlar	561
3.10.1.2.5.	Polis Sorumluluk Bölgesinde Takibi Gereken Olaylar	563
3.10.1.3.	Polis Sorumluluk Bölgesinde Çocuk Suçları	564
3.10.1.3.1.1.	Çocukların Mal Varlığına Karşı En Çok İşlediği Suçlar	565
3.10.1.3.1.2.	Çocukların Kişilere Karşı En Çok İşlediği Suçlar	566
3.10.1.3.1.3.	Çocuklara İlişkin En Çok Takibi Gereken Olaylar	567
3.10.1.4.	Polis Sorumluluk Bölgesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlar	567
3.10.1.5.	Polis Sorumluluk Bölgesinde Siber Suçlar	569
3.10.1.6.	Polis Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları	569
3.10.1.7.	Polis Sorumluluk Bölgesinde İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları	572
3.10.1.7.1.	Çocukların İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları	572
3.10.1.7.2.	Yetişkinlerin İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları	573
3.10.1.8.	Polisin Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler ve Toplum Destekli Polis Uygulamaları	574
3.10.1.8.1.	Polisin Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler	574
3.10.1.8.2.	Toplum Destekli Polis Uygulamaları	574
3.10.1.9.	Polis Sorumluluk Bölgesinde Mobese Kamera Nokta ve Sayılar	575
3.10.2.	Jandarma Sorumluluk Bölgesi	576
3.10.2.1.	Genel Olarak Jandarmanın Görevleri	576
3.10.2.1.1.	Jandarmanın Mülki Görevleri	576
3.10.2.1.2.	Jandarmanın Adli Görevleri	576
3.10.2.1.3.	Jandarmanın Askeri Görevleri	576
3.10.2.1.4.	Jandarmanın Diğer Görevleri	576

3.10.2.2.	Jandarma Sorumluluk Bölgesindeki Yetişkin Suçları	576
3.10.2.2.1.	Mal Varlığına Karşı En Çok İşlenen Suçlar	578
3.10.2.2.2.	Kişilere Karşı En Çok İşlenen Suçlar	579
3.10.2.2.3.	Yetişkinlere İlişkin En Çok Takibi Gereken Olaylar	581
3.10.2.3.	Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Çocuk Suçları	582
3.10.2.4.	Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlar	583
3.10.2.5.	Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Siber Suçlar	585
3.10.2.6.	Jandarma Trafik Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları	585
3.10.2.7.	Jandarma Sorumluluk Bölgesinde İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları	587
3.10.2.7.1.	Çocukların İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları	588
3.10.2.7.2.	Yetişkinlerin İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları	589
3.10.2.8.	Jandarmanın Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler ve Toplum Destekli Güvenlik Hizmetleri	590
3.10.2.8.1.	Jandarmanın Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler	590
3.10.2.8.2.	Jandarmanın Toplum Destekli Güvenlik Hizmetleri	590
3.10.2.9.	Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Mobese Kamera Nokta ve Sayıları	591
3.10.3.	Niğde İlinin TR71 Bölgesi İçerisinde Güvenlik Açısından Değerlendirilmesi	591
3.10.3.1.	TR71 Bölgesi Toplam Olay Sayısı ve Olayların Aydınlatılma Oranı Sıralamasında Niğde İlinin Yeri	591
3.10.3.2.	Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen 15 Yaş ve Altı ile 15 Yaş Üstü İntihar Olayları	593
3.10.3.3.	Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları	594
3.10.3.4.	Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Geliş Nedenine Göre Güvenlik Birimine Gelen/Getirilen Çocuklar	596
3.10.4.	Niğde İlinin Güvenlik Alanı GZFT Analizi	599
3.10.5.	Niğde İlinin Güvenlik Alanı Vizyonu	601
3.10.6.	Niğde İlinin Güvenlik Alanına İlişkin Gelişme Politikaları	601
3.11.	AFET VE ACİL DURUM	604
3.11.1.	Afet ve Acil Durum Öncesi Hizmetler	604
3.11.1.1.	Eğitim	604
3.11.1.1.1.	Afet ve Acil Durum Çalışanlarının Eğitimi	604
3.11.1.1.2.	Resmi Kurum Çalışanlarının Eğitimi	605
3.11.1.1.3.	Sivil Toplum Kuruluşlarının ve Halkın Eğitimi	605
3.11.1.2.	Lojistik	606
3.11.1.3.	Tatbikatlar	607
3.11.1.4.	Yayınlar	608
3.11.1.5.	Kurumlararası Koordinasyon	608
3.11.1.6.	İskân Analizi	609
3.11.1.7.	Meteorolojik Durum Analizi	609
3.11.1.8.	Tehlike ve Risk Analizi	609
3.11.1.9.	İletişim	611
3.11.1.10.	Personel Yeterliliği	611
3.11.1.11.	KBRN (Kimyasal, Biyolojik, Radyoaktif, Nükleer) Olay Öncesi Hazırlık	611
3.11.1.12.	Sığınakların Yapımı ve İç Dizaynı	612
3.11.1.13.	Seferberlik Hizmetleri	613
3.11.2.	Afet ve Acil Durum Sırası Hizmetler	615
3.11.2.1.	Eğitim	615
3.11.2.1.1.	Afet ve Acil Durum Çalışanlarının Eğitimi	615
3.11.2.1.2.	Resmi Kurum Çalışanlarının Eğitimi	615
3.11.2.1.3.	Sivil Toplum Kuruluşlarının Eğitimi	615
3.11.2.1.4.	Halkın Eğitimi	616
3.11.2.2.	Güvenlik	616
3.11.2.2.1.	Toplanma Bölgesi Güvenliği	616
3.11.2.2.2.	Afet Bölgesi Güvenliği	616
3.11.2.3.	Arama ve Kurtarma	616
3.11.2.4.	İlkyardım	616
3.11.2.5.	Salgın Hastalıklar	616
3.11.2.6.	İletişim Altyapısı	618

3.11.2.7.	Koordinasyon	618
3.11.2.7.1.	İl İçi Birimler ile Koordinasyon	618
3.11.2.7.2.	Uluslararası Birimler ile Koordinasyon	618
3.11.2.8.	Alternatif Ulaşım Şebekeleri	619
3.11.2.9.	KBRN	619
3.11.2.10.	Hasar Tespit Çalışmaları	619
3.11.2.11.	Adli İşlemler	622
3.11.2.12.	Lojistik	622
3.11.2.13.	Raporlama	623
3.11.2.14.	Seferberlik Hizmetleri	623
3.11.3.	Afet ve Acil Durum Sonrası Hizmetler	623
3.11.3.1.	Psikolojik ve Sosyolojik Destek	623
3.11.3.2.	Maddi Destek	624
3.11.3.3.	Adli İşlemler	624
3.11.3.4.	Raporlama Çalışmaları	624
3.11.3.5.	Lojistik	624
3.11.3.6.	KBRN Olay Sonrası	625
3.11.3.7.	İskân Çalışmaları ve Alt Yapısı	625
3.11.3.8.	Arşivleme (Dijital ve Yazılı Olarak)	626
3.11.4.	Niğde İlinin Afet ve Acil Durum Alanı GFZT Analizi	627
3.11.5.	Niğde İlinin Afet ve Acil Durum Alanı Vizyonu	630
3.11.6.	Niğde İlinin Afet ve Acil Durum Alanı Gelişme Politikaları	630
4.	SONUÇ VE UYGULAMA	631
KAYNAKÇA		635

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.3.1: NİGEP Çalışma Alanları	14
Tablo 1.6.1: İl Yürütme Kurulu (İYK)	19
Tablo 1.6.2: Niğde İl Gelişme Planı Danışma Kurulu (İDK)	19
Tablo 1.6.3: Bilim Kurulu (BK)	20
Tablo 1.6.4: İhtisas Komisyonları Üst Kurulu (İKUK)	21
Tablo 1.6.5: Niğde İl Gelişme Planı Çalışma Takvimi	23
Tablo 1.6.6: Şura Takvimi	24
Tablo 1.6.7: NİGEP Önemli Tarihler	25
Tablo 2.1.1: Niğde İlinin Kronolojik Tarihi	31
Tablo 2.5.1: Niğde İli Nüfusunun Cinsiyete Göre Dağılımı (2013)	33
Tablo 2.5.2: Niğde İli Nüfusunun İlçelere Göre Dağılımı (2013)	34
Tablo 2.5.3: Niğde İli Nüfusunun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2013)	34
Tablo 2.5.4: Niğde İli Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı	35
Tablo 2.5.5: Niğde Merkez İlçe Nüfusunun Yıllara Göre Dağılımı	35
Tablo 2.5.6: Niğde İli Nüfusunun Köy ve Beldelerinin Cinsiyete Göre Dağılımı	35
Tablo 2.5.7: Niğde İli Nüfusunun Köy ve Beldelere Göre Dağılımı (2013)	35
Tablo 2.5.8: Merkez İlçe Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı	35
Tablo 2.5.9: Bor İlçesi Nüfusunun Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı (2013)	35
Tablo 2.5.10: Bor İlçesi Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı	36
Tablo 2.5.11: Altunhisar İlçesi Nüfusunun Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı (2013)	36
Tablo 2.5.12: Altunhisar İlçesi Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı	36
Tablo 2.5.13: Çiftlik İlçesi Nüfusunun Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı(2013)	36
Tablo 2.5.14: Çiftlik İlçesi Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı	36
Tablo 2.5.15: Ulukışla İlçesi Nüfusunun Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı (2013)	37
Tablo 2.5.16: Ulukışla İlçesi Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı	37
Tablo 2.5.17: Çamardı İlçesi Nüfusunun Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı (2013)	37
Tablo 2.5.18: Çamardı İlçesi Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı	37
Tablo 2.5.19: Niğde İli Nüfusunun Yıllar İtibariyle Artış Hızı (%)	37
Tablo 2.5.20: Niğde İlinin Aldığı Göç, Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı	38
Tablo 3.1.1: Niğde İlinde Arazi Varlığı ve Kullanımı	39
Tablo 3.1.2: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Toplam Nüfusun Yerleşim Yerlerine Göre Dağılımı	40
Tablo 3.1.3: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İstihdam Edilen Nüfusun (+15 Yaş) İktisadi Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı (%)	40
Tablo 3.1.4: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Tarımsal Üretim Değerleri	41
Tablo 3.1.5: Niğde İlinde Bitkisel Üretim Alanlarının Ürün Gruplarına Göre Dağılımı (ha)	42
Tablo 3.1.6: Niğde İlinde Ürün Gruplarına Göre Tarla Bitkileri Üretimi	43
Tablo 3.1.7: Niğde İlinde Buğday Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	43
Tablo 3.1.8: Niğde İlinde İlçelere Göre Tahıl Üretim Miktarlarının Değişimi	44
Tablo 3.1.9: Niğde İlinde Arpa Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	45
Tablo 3.1.10: Niğde İlinde Çavdar Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	46
Tablo 3.1.11: Niğde İlinde Yulaf Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	46
Tablo 3.1.12: Niğde İlinde İlçelere Göre Yemelik Tane Baklagiller Üretim Miktarlarının Değişimi	47
Tablo 3.1.13: Niğde İlinde Fasulye Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	48
Tablo 3.1.14: Niğde İlinde Nohut Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	49
Tablo 3.1.15: Niğde İlinde Mercimek (Yeşil) Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	49
Tablo 3.1.16: Niğde İlinde İlçelere Göre Yağ Bitkileri Üretim Miktarlarının (Ton) Değişimi	50
Tablo 3.1.17: Niğde İlinde Ayçiçeği Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	50
Tablo 3.1.18: Niğde İlinde İlçelere Göre Nişasta ve Şeker Bitkileri Üretim Miktarlarının Değişimi	51

Tablo 3.1.19: Niğde İlinde Patates Dikim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	52
Tablo 3.1.20: Niğde İlinde Şekerpancarı Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	52
Tablo 3.1.21: Niğde İlinde İlçelere Göre Yem Bitkileri Üretim Miktarlarının Değişimi	53
Tablo 3.1.22: Niğde İlinde Yonca Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	54
Tablo 3.1.23: Niğde İlinde Mısır Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	55
Tablo 3.1.24: Niğde İlinde Fiğ Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	56
Tablo 3.1.25: Niğde İlinde İlçelere Göre Toplam Mera Alanlarının Değişimi (da)	56
Tablo 3.1.26: Niğde İlinde 1998-2013 Yılları Arasında Yürütülen Mera Çalışmaları Özeti	57
Tablo 3.1.27: Niğde İlinde İlçelere Göre Bozuk Mera Alanlarının Değişimi* (da)	57
Tablo 3.1.28: Niğde İlinde İlçelere Göre Toplam Mera Özelliğini Kaybetmiş Alanların Değişimi* (da)	58
Tablo 3.1.29: Niğde İlinde Farklı Ürün Gruplarına Göre Yetiştirilmekte Olan Tarla Bitkileri	59
Tablo 3.1.30: Niğde İlinde Ürün Gruplarına Göre Bahçe Bitkileri Üretimi	60
Tablo 3.1.31: Niğde İlinde Meyve Üretim Verileri (2013 Yılı)	61
Tablo 3.1.32: Niğde İlinde Elma Ağaç Sayısı Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	61
Tablo 3.1.33: Niğde İlinde Elma Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	62
Tablo 3.1.34: Niğde İlinde Kiraz Ağaç Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	62
Tablo 3.1.35: Niğde İlinde Kiraz Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	62
Tablo 3.1.36: Niğde İlinde Nektarin Ağaç Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	63
Tablo 3.1.37: Niğde İlinde Nektarin Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	64
Tablo 3.1.38: Niğde İlinde Zerdali Ağaç Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	65
Tablo 3.1.39: Niğde İlinde Zerdali Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	65
Tablo 3.1.40: Niğde İlinde Asma Omcağı Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	66
Tablo 3.1.41: Niğde İlinde Üzüm Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	66
Tablo 3.1.42: Niğde İli Sebze Üretim Verileri (2013 Yılı)	67
Tablo 3.1.43: Niğde İlinde Lahana Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	68
Tablo 3.1.44: Niğde İlinde Domates Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	68
Tablo 3.1.45: Niğde İlinde Soğan Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	69
Tablo 3.1.46: Niğde İlinde Sarımsak Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	69
Tablo 3.1.47: Niğde İlinde Farklı Ürün Gruplarına Göre Yetiştirilmekte Olan Bahçe Bitkileri	70
Tablo 3.1.48: Niğde İlinde Büyükbaş Hayvan Varlığının (Manda hariç) TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	71
Tablo 3.1.49: Niğde İli Büyükbaş Hayvan Varlığı	72
Tablo 3.1.50: Türkiye'de Büyükbaş Hayvan Sayısı Açısından İlk On İlin Niğde İli ile Karşılaştırılması	72
Tablo 3.1.51: Niğde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine Kayıtlı İşletmelerde Bulunan Sığır Irkları	73
Tablo 3.1.52: Niğde İlinde İnek Sütü Üretim (Ton) Miktarları	73
Tablo 3.1.53: Niğde İlinde Kesilen Dana Sayısı ve Pazarlanan Et Miktarları	74
Tablo 3.1.54: Niğde İli Küçükbaş Hayvan Varlığı	75
Tablo 3.1.55: Niğde İlinde Koyun Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	76
Tablo 3.1.56: Niğde İlinde Keçi Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	76
Tablo 3.1.57: Türkiye'de Küçükbaş Hayvan Sayısı Açısından İlk On İlin Niğde İli ile Karşılaştırılması	76
Tablo 3.1.58: Niğde İlinde Koyun ve Keçi Sütü Üretim Miktarları (Ton)	77
Tablo 3.1.59: Niğde İlinde Kesilen Koyun Sayısı ve Pazarlanan Et Miktarları	77
Tablo 3.1.60: Niğde İli Kümes Hayvanları Varlığı	78
Tablo 3.1.61: Niğde İli Kümes Hayvanları Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	79
Tablo 3.1.62: Niğde İli Arı Kovanı Varlığı	79
Tablo 3.1.63: Niğde İli Arı Kovanı Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	80
Tablo 3.1.64: Niğde İlinde Bal Üretim (Ton) TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	80
Tablo 3.1.65: Niğde İlinde Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Ortalama Büyüklükleri	81
Tablo 3.1.66: Bazı AB Ülkelerinde Büyükbaş Hayvan Sayılarına Göre İşletmelerin Dağılımı (%)	81
Tablo 3.1.67: Niğde İlinde Koyunculuk İşletmelerinin Ortalama Büyüklükleri	82
Tablo 3.1.68: Niğde İli Organik Bitkisel Üretim Verilerinin Değişimi	83
Tablo 3.1.69: Niğde İlinde Organik Bitkisel Üretim Verilerinin TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi	83

Tablo 3.1.70: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Köyü Sayısı ve Nüfusu	88
Tablo 3.1.71: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Varlığı	89
Tablo 3.1.72: Niğde İlinde Orman Varlığının İlçelere Göre Dağılımı	89
Tablo 3.1.73: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Serveti ve Artım Değerleri	90
Tablo 3.1.74: Niğde İlinde Ormanlarında Bulunan Ağaç Türleri ve Oranları	90
Tablo 3.1.75: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Rekreasyon Alanları Varlığı	91
Tablo 3.1.76: Niğde İlinde İlçelere Göre Orman Tesisine Elverişli Alanların Dağılımı	92
Tablo 3.1.77: Niğde İli Orman İşletme Müdürlüğü Personel Durumu	93
Tablo 3.1.78: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Erozyon Kontrol Faaliyeti Yürütülen Alanlar (ha)	94
Tablo 3.1.79: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Bozuk Orman Alanlarında Gerçekleştirilen Rehabilitasyon Çalışmaları	94
Tablo 3.1.80: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Gerçekleştirilen Özel Ağaçlandırma Çalışmaları (ha)	95
Tablo 3.1.81: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Tesis Çalışmalarına Ait Etüt-Proje Faaliyetleri (ha)	95
Tablo 3.1.82: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Fidan Üretim Miktarları (1000 Adet)	96
Tablo 3.1.83: Niğde İlinde Ağaç Türlerine Göre Fidan Üretim Miktarları (Adet)	96
Tablo 3.1.84: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Ağacı Tohum Üretim Miktarları (Ton)	96
Tablo 3.1.85: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Yangını Sayısı ve Etkilenen Alan Miktarları	97
Tablo 3.1.86: Niğde İlinde Çıkış Nedenlerine Göre Orman Yangınlarının Sayısı ve Etkilenen Alanlar	97
Tablo 3.1.87: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Toplam Orman Suçları Sayısının Değişimi	98
Tablo 3.1.88: Niğde İlinde Türlerine Göre Gerçekleşen Orman Suçları Sayısının Değişimi	98
Tablo 3.1.89: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Köylülerine Kullanılan Kredi Sayısı ve Tutarları	99
Tablo 3.2.1: Sanayide Çalışanların TR71 Bölgesi'ndeki İllere Göre Dağılımı	103
Tablo 3.2.2: Sanayi Kapasite Raporu İstatistikleri	104
Tablo 3.2.3: 2014 Yılı Sanayi Kapasite Raporu Kodlanan İlk Beş Ürün	104
Tablo 3.2.4: 2014 Yılı Sanayi Kapasite Raporu En Çok Kodlanan 5 Faaliyet	104
Tablo 3.2.5: Bazı Sektörlere Ait Kapasite ve Personel Bilgileri	105
Tablo 3.2.6: Niğde İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı	107
Tablo 3.2.7: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Ticaret Borsaları İşlem Hacimleri (Milyon TL)	108
Tablo 3.2.8: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Esnaf ve Sanatkarlar Odasına Kayıtlı Esnaf ve İşyeri Sayıları	108
Tablo 3.2.9: Dünya'da Belli Başlı Kalsit Üreticileri	110
Tablo 3.2.10: Niğde İlinde Kalsit Üretimi Yapan Firmalar	111
Tablo 3.2.11: Niğde İli OSB Bilgileri	113
Tablo 3.2.12: Bor OSB Bilgileri	116
Tablo 3.2.13: Tamamlanan Küçük Sanayi Siteleri	117
Tablo 3.2.14: Personel Dağılımı	118
Tablo 3.2.15: Niğde İli İhracat Envanteri (Milyon Dolar)	119
Tablo 3.2.16: Niğde İlindeki Bölgesel Desteklerden Faydalanılabilecek Sektörler	122
Tablo 3.2.17: Bazı İllerin Patent Başvurularının ve Tescillerinin Dağılımı	123
Tablo 3.2.18: Bazı İllerin Marka Başvurularının ve Tescillerinin Dağılımı	123
Tablo 3.2.19: TR71 Bölgesi ve Bazı İllerinin Patent Başvuru ve Tescil Sayılarına Göre Sıralaması (2013)	124
Tablo 3.2.20: TR71 Bölgesi ve Bazı İllerinin Marka Başvuru ve Tescil Sayılarına Göre Sıralaması (2013)	124
Tablo 3.2.21: Niğde Üniversitesi Tarafından Yürütülen İleri Teknolojiye Yönelik Ar-Ge Projeleri	129
Tablo 3.2.22: İhracat Rakamları (Bin Dolar)	132
Tablo 3.2.23: Niğde İlinde En Çok İhracat Yapılan Ülkeler	132
Tablo 3.2.24: Niğde İlinde İhracatı En Yüksek İlk 10 Ürün Kategorisi (Bin Dolar)	133
Tablo 3.2.25: Niğde İlinin İhracatının Ülke Geneline Oranı En Yüksek İlk 5 Ürün Kategorisi	133
Tablo 3.2.26: İthalat Rakamları (Bin Dolar)	133
Tablo 3.2.27: 2014 Yılı TR71 İlleri Arası Ticaret	134
Tablo 3.2.28: Niğde İlinin Ürün Sattığı Diğer İller ve Ticaret Boyutu	134
Tablo 3.2.29: Niğde İlinin Ürün Satın Aldığı Diğer İller ve Ticaret Boyutu	136
Tablo 3.2.30: Niğde İlinin Karşılıklı Ticaret İlişkisi İçerisinde Bulunduğu İller ile Ticaret Farkları	137
Tablo 3.2.31: Türkiye Genelinde İllere Göre Esnaf, İşyeri, Nüfus ve Oda Bilgileri	139
Tablo 3.2.32: TR71 Bölgesi'ndeki İllere Göre Esnaf, İşyeri, Nüfus ve Oda Bilgileri	141
Tablo 3.2.33: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Banka ve Şube Sayıları	142
Tablo 3.2.34: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Mevduat Toplamı (Bin TL)	143

Tablo 3.2.35: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Krediler Toplamı (Bin TL)	143
Tablo 3.2.36: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Kredi Mevduat Oranı	144
Tablo 3.3.1: Niğde İlinin En Çok Bilinen Türküleri	166
Tablo 3.3.2: Niğde Türkülerindeki Formlar	169
Tablo 3.3.3: Niğde Müzesinin Fiziksel Yapısı	170
Tablo 3.3.4: Niğde Müzesi'nde Bulunan Envanterli Eser Sayısı (2013 Yılı İtibariyle)	170
Tablo 3.3.5: Yıllar İtibariyle Niğde İlini Ziyaret Eden Kişi Sayısı	170
Tablo 3.3.6: Niğde İli Müze ve Ören Yeri Ziyaret Yerleri Giriş	171
Tablo 3.3.7: Niğde Müzesi ve Gümüşler Manastırı Gelir Durumu	171
Tablo 3.3.8: Niğde İlinde Bulunan Kütüphanelere İlişkin Veriler (2013 Yılı İtibariyle)	171
Tablo 3.3.9: Niğde İlinde Bulunan Kaplıca ve İçmeler	189
Tablo 3.3.10: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Dağılımı	190
Tablo 3.3.11: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Askeri Yapılar	191
Tablo 3.3.12: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Tarihi Sit Alanları	191
Tablo 3.3.13: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Kentsel Sit Alanları	191
Tablo 3.3.14: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Arkeolojik ve Doğal Sit Alanları	191
Tablo 3.3.15: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Doğal Sit Alanları	191
Tablo 3.3.16: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Arkeolojik Sit Alanları	192
Tablo 3.3.17: Niğde İlinde Bulunan Dini Kültürel Yapılar	192
Tablo 3.3.18: Niğde İlinde Bulunan Sivil Tarihi Yapılar	194
Tablo 3.3.19: Daha Önceden Niğde İline Gelip/Gelmeme Durumunun Dağılımı	199
Tablo 3.3.20: Niğde İline Geldiklerinde ya da Gelmeyi Düşündüklerinde İlçelerini de Gezmek İsteme Durumlarının Dağılımı	199
Tablo 3.3.21: Niğde İlini Ziyaret Etmeye Karar Verenlerin Gezmeyi Düşündükleri Yerleşim Yerlerinin Dağılımı	200
Tablo 3.3.22: Niğde İline Gelenlerin/Gelmeyi Düşünenlerin Seçtikleri/Seçecekleri Ulaşım Şeklinin Dağılımı	200
Tablo 3.3.23: Niğde İlini Ziyaret Etmede Etkili Olan/Olacak Alternatif Turizm Faaliyetlerinin Dağılımı	200
Tablo 3.3.24: Niğde İlini Ziyaret Etmede Tercih Edilen/ Edilecek Olan Konaklama Tipi	201
Tablo 3.3.25: Niğde İlini Ziyaret Etmek İsteyenlerin Seyahat Amaçlarının Dağılımı	201
Tablo 3.3.26: Niğde İline Ziyaret Kararında Etkili Olan Nedenlerin Dağılımı	202
Tablo 3.3.27: Niğde İli ile İlgili Turizm Kriterlerinin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı	202
Tablo 3.3.28: Niğde İli ve Yöresinin Tanıtımının Yeterince Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Görüşlerin Dağılımı	202
Tablo 3.3.29: Niğde ve Yöresinin Tercih Edilmemesinin Nedenlerine Yönelik Görüşlerin Dağılımı	203
Tablo 3.3.30: Niğde İlinde Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri	203
Tablo 3.3.31: Niğde İlinde Turizm Yatırım Belgeli Konaklama Tesisleri	203
Tablo 3.3.32: Belediye Belgeli Konaklama İşletmeleri	204
Tablo 3.3.33: Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Dağevi	204
Tablo 3.3.34: TR71 Bölgesi ve Türkiye Geneli Konaklama İşletmelerine Gelen Turist Sayısı	204
Tablo 3.3.35: Türkiye Geneli ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Konaklama İşletmelerine Gelen Yabancı Turist Sayısı	205
Tablo 3.3.36: Türkiye Geneli ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Konaklama İşletmelerine Gelen Yerli Turist Sayısı	206
Tablo 3.3.37: Niğde İli Konaklama Tesisleri Ziyaretçi Sayısı (2013)	206
Tablo 3.3.38: Aladağlar Bölgesine Gelen Turist Sayısının Dağılımı	208
Tablo 3.3.39: Niğde İli Doğa Turizmi Bölgeleri	209
Tablo 3.3.40: Doğa Turizmi Faaliyetlerinde Tercih Edilen Bölgeler	210
Tablo 3.3.41: Niğde İlinde Nisan-Eylül Döneminde Sıcaklık Değerleri (1954 - 2013)	210
Tablo 3.3.42: Adana İlinde Nisan-Eylül Döneminde Sıcaklık Değerleri (1954 - 2013)	210
Tablo 3.3.43: Mersin İlinde Nisan-Eylül Döneminde Sıcaklık Değerleri (1954 - 2013)	210
Tablo 3.3.44: Aladağlar Milli Parkında Bulunan Hayvan Türleri	212
Tablo 3.3.45: Niğde İlindeki Barajlar	214
Tablo 3.3.46: Niğde İlindeki Sulama Göletleri	214
Tablo 3.3.47: Niğde İlinde Düzenlenen Yerel Etkinlikler ve Takvimi	218
Tablo 3.3.48: Niğde İlinde Turizm Çeşitliliği	218
Tablo 3.4.1: Niğde İlinde Aktif Sigortalı Sayıları (Kişi)	228
Tablo 3.4.2: Niğde Genelinde Aktif Sigortalıların Cinsiyete Göre Dağılımı ve Değişimleri 4/a Sigortalılar Açısından	228
Tablo 3.4.3: Niğde Genelinde Aktif Sigortalıların Cinsiyete Göre Dağılımı ve Değişimleri 4/b Sigortalılar Açısından	229

Tablo 3.4.4: Niğde Genelinde Aktif Sigortalıların Cinsiyete Göre Dağılım ve Değişimleri 4/c Sigortalılar Açısından	230
Tablo 3.4.5: Niğde İlinde Pasif Sigortalı Sayıları (Kişi)	232
Tablo 3.4.6: Niğde İlinde Genel Sağlık Sigortalı Sayıları (Kişi)	232
Tablo 3.4.7: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Aktif ve Pasif Sigortalı Sayıları	233
Tablo 3.4.8: Niğde İlinde 4/a Sigortalıları Kapsamında Sosyal Güvencesi Sağlanan Kesimler ve Sayıları	235
Tablo 3.4.9: Niğde İlinde 4/b Sigortalıları Kapsamında Sosyal Güvencesi Sağlanan Kesimler ve Sayıları	236
Tablo 3.4.10: Niğde İlinde 4/c Sigortalıları Kapsamında Sosyal Güvencesi Sağlanan Kesimler ve Sayıları	236
Tablo 3.4.11: Niğde İli İşe Giriş ve Çıkışlar	237
Tablo 3.4.12: Niğde ilinde Nüfus Bağlılık Oranı	237
Tablo 3.4.13: Niğde İli Sağlık Harcamaları (000 TL)	238
Tablo 3.4.14: Niğde İlinde Aile ve Sosyal Politikalar Alanında Hizmet Veren Resmi Kuruluşlar	242
Tablo 3.4.15: Niğde İlinde Aile ve Sosyal Politikalar Kapsamında Hizmet Veren Resmi Kuruluşların Kapasiteleri ve Bu Hizmetlerden Yararlanan Kişi Sayıları	242
Tablo 3.4.16: Niğde İlinde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne Bağlı/Bağlı Olmadan Hizmet Veren Özel Kuruluşlar	243
Tablo 3.4.17: Niğde İlindeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ve Kuruluş Tarihleri	243
Tablo 3.4.18: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Yiyecek Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)	243
Tablo 3.4.19: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Yakacak Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)	245
Tablo 3.4.20: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Giyecek Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)	245
Tablo 3.4.21: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Nakdi Yardım Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)	245
Tablo 3.4.22: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Eğitim Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)	247
Tablo 3.4.23: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Sağlık Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)	247
Tablo 3.4.24: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Barınma Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)	247
Tablo 3.4.25: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Diğer Yardımlardan Faydalanan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)	249
Tablo 3.4.26: Niğde İli Genelinde Yapılan Yardım Tutarları ve Kişi Sayıları	249
Tablo 3.4.27: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne Yapılan Başvuru Türü ve Sayıları	251
Tablo 3.4.28: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü Tarafından Verilen Hizmetler	251
Tablo 3.4.29: Sosyal Hizmet Merkezi Tarafından Verilen Hizmetlerden Yararlanan Kişi Sayıları	252
Tablo 3.4.30: Kadın Sığınma Evi Talepleri	252
Tablo 3.4.31: Sevgi Evleri Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdunda Bakım Hizmeti Alan Çocuk Sayıları	253
Tablo 3.4.32: Çocukların Kurum Bakımına Alınma Nedenleri ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	254
Tablo 3.4.33: Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezine Kabul Edilen Çocukların Mağduriyet Türüne Göre Dağılımı	255
Tablo 3.4.34: Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezine İl Dışından ve Niğde İlinde Kabul Edilen Çocuk Sayıları	256
Tablo 3.4.35: Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde Hizmet Verilen Engelli ve Yaşlı Sayıları	257
Tablo 3.4.36: Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde Hizmet Verilen Engelli ve Yaşlıların Doğum Yeri (İl, İlçe, Köy) ve Cinsiyete Göre Dağılımı	257
Tablo 3.4.37: Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezine Niğde İlinde ve Diğer İllerden Gelen Engelli ve Yaşlı Sayıları	258
Tablo 3.4.38: Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde Hizmet Verilen Engelli ve Yaşlıların Mesleklerine Göre Dağılımı	258
Tablo 3.4.39: Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde Bakımı Yapılan Zihinsel Engelliler Dağılımı	259
Tablo 3.4.40: Çocuk Evlerinde Kalan Çocuk Sayıları	260
Tablo 3.4.41: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerle Kıyaslamalı Olarak Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde 15 Yaş ve Altı ile 15 Yaş Üstü Meydana Gelen İntihar Olayları	262
Tablo 3.4.42: Niğde İlinde Boşanma Sayıları	263
Tablo 3.4.43: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanma Sayıları	264
Tablo 3.4.44: Niğde İlinde Boşanma Nedenleri	265
Tablo 3.4.45: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanma Nedenleri	265
Tablo 3.4.46: Niğde İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	268

Tablo 3.4.47: Kırıkkale İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	269
Tablo 3.4.48: Aksaray İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	270
Tablo 3.4.49: Nevşehir İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	270
Tablo 3.4.50: Kırşehir İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	271
Tablo 3.4.51: Türkiye Genelinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	271
Tablo 3.4.52: Niğde İlinde Evli Kalınan Süre	276
Tablo 3.4.53: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Evli Kalınan Süre	276
Tablo 3.4.54: Türkiye Genelinde Evli Kalınan Süre	280
Tablo 3.4.55: Niğde İlinde Ortalama Evlenme/İlk Evlenme Yaşı	281
Tablo 3.4.56: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Ortalama Evlenme/İlk Evlenme Yaşı	281
Tablo 3.4.57: Kırıkkale İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları	283
Tablo 3.4.58: Aksaray İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları	284
Tablo 3.4.59: Niğde İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları	284
Tablo 3.4.60: Nevşehir İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları	285
Tablo 3.4.61: Kırşehir İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları	286
Tablo 3.4.62: Türkiye Genelinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları	285
Tablo 3.4.63: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Toplam Evlenme ve Boşanma Sayıları	287
Tablo 3.4.64: Niğde İlinde Annenin Yaş Grubuna Göre Doğumlar	289
Tablo 3.4.65: 2009-2014 İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflamasına Göre Niğde İlinde Yaşa Özel Doğurganlık Hızı	289
Tablo 3.4.66: 2009-2014 Niğde ve Türkiye Anne Doğurganlık Hızı Ortalaması	289
Tablo 3.4.67: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Annenin Yaş Grubuna Göre Doğumlar	290
Tablo 3.4.68: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Mutluluk Düzeyi	292
Tablo 3.4.69: Halkın Mutluluk Düzeyine Göre Dağılımı	293
Tablo 3.4.70: Cinsiyete Göre Mutluluk Düzeyinin Dağılımı	294
Tablo 3.4.71: Medeni Durum ile Mutluluk Düzeyinin Karşılaştırılması	295
Tablo 3.4.72: Mutluluk Düzeyinin Sektöre Göre Karşılaştırılması	295
Tablo 3.4.73: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Umut Düzeyi	296
Tablo 3.4.74: Halkın Umut Düzeyine Göre Dağılımı	297
Tablo 3.4.75: Umudun Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	297
Tablo 3.4.76: Cinsiyete Göre Umut Düzeyinin Dağılımı	299
Tablo 3.4.77: Medeni Durum ile Umut Düzeyinin Karşılaştırılması	299
Tablo 3.4.78: Umut Düzeyinin Sektöre Göre Karşılaştırılması	300
Tablo 3.4.79: TR71 Bölgesi'ndeki İllerindeki Göç Durumu	300
Tablo 3.4.80: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) (2010-2011)	304
Tablo 3.4.81: İllerin Gelişmişlik Endeksi (İGE) Sıralaması (2010-2012)	304
Tablo 3.4.82: İllerin FİGE Sıralaması (2012)	305
Tablo 3.4.83: İllere Göre Bankacılık Verileri (Aralık, 2013)	305
Tablo 3.4.84: TR71 Bölgesi'ndeki İllerinin Finansal Veriler Hariç Tutularak Oluşturulan Gelişmişlik Endeksi Sıralaması (İGE-F) (2012)	306
Tablo 3.4.85: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin URAK (2011) İller Arası Rekabetçilik Endeksindeki Sıralaması	306
Tablo 3.4.86: Türkiye'nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması'nda Kullanılan Ana ve Alt Endeksler	307
Tablo 3.4.87: Nesnel Ölçütlerle İllerin Sürdürülebilirliği	308
Tablo 3.4.88: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü	310
Tablo 3.4.89: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Net Göç ve Net Göç Hızı (2012-2013)	311
Tablo 3.4.90: Türkiye ve TR71 Bölgesi İlleri Konut Satış İstatistikleri	311
Tablo 3.4.91: TR71 Bölgesi'ndeki Temel İşgücü Göstergelerinde İŞKUR'a Kayıtlı İş Arayan Kişi Sayısı	312
Tablo 3.4.92: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü Sayısı	312
Tablo 3.4.93: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İŞKUR'a Kayıtlı İşsiz Sayısı	312
Tablo 3.4.94: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Açık İş Sayısı	313
Tablo 3.4.95: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Açık İşlerin Ortalama Karşılama Süresi	313
Tablo 3.4.96: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İşe Yerleştirme Sayıları	313
Tablo 3.4.97: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İşe Yerleştirme Oranları (%)	314
Tablo 3.4.98: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İşe Yerleştirilen Kadın Sayıları	314
Tablo 3.4.99: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İşe Yerleştirilen Erkek Sayıları	314
Tablo 3.4.100: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Düzenlenen Mesleki Eğitim Kursları Sayısı	315
Tablo 3.4.101: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Düzenlenen Mesleki Eğitim Kurslarına Katılan Kursiyer Sayısı	315

Tablo 3.4.102: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Düzenlenen Mesleki Eğitim Kurslarından İstihdam Edilen Kursiyer Sayısı	316
Tablo 3.4.103: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerinin Belirtilme Sayısı	316
Tablo 3.4.104: Niğde İlinde İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları	316
Tablo 3.4.105: Niğde İlinde Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014).	317
Tablo 3.4.106: Niğde İlinde Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*).	317
Tablo 3.4.107: Niğde İlinde Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2013-2014*).	318
Tablo 3.4.108: Niğde İlinde Özelliklerine Göre İşyeri Sayıları .	318
Tablo 3.4.109: Niğde İlinde Sektörlere Göre Çalışan Sayısı ve Oranları	319
Tablo 3.4.110: Niğde İlinde Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerdeki Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı	320
Tablo 3.4.111: Yerleşim Yeri Göre Dağılım	321
Tablo 3.4.112: Cinsiyete Göre Dağılım	321
Tablo 3.4.113: Medeni Duruma Göre Dağılım	322
Tablo 3.4.114: Eğitim Durumuna Göre Dağılım	323
Tablo 3.4.115: Aynı Evde Yaşayan Kişi Sayısının Dağılımı	323
Tablo 3.4.116: Kişilerin Bir İşte Çalışma Durumunun Dağılımı	324
Tablo 3.4.117: Başkasının İşinde Çalışanların Sektöre Göre Dağılımı	325
Tablo 3.4.118: Tüm Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı	325
Tablo 3.4.119: Çalışılan Süreye Göre Dağılım	327
Tablo 3.4.120: Bir İşte Çalışmayanların Çalışmama Nedenlerinin Dağılımı	327
Tablo 3.4.121: Kişilerin İş Arayıp Aramadığına Göre Dağılımı	328
Tablo 3.4.122: Çalışanların Gelir Türüne Göre Dağılımı	329
Tablo 3.4.123: Ailelerin Aylık Nakdi Gelir Durumuna Göre Dağılımı	329
Tablo 3.4.124: Kişilerin Aylık Gelirinden Memnuniyet Düzeyine Göre Dağılımı	330
Tablo 3.4.125: Kişilerin Son Beş Yıllık Gelirlerindeki Değişim Durumuna Göre Dağılımı	331
Tablo 3.4.126: Kişilerin Gelecek Beş Yılda Maddi Durumları Hakkındaki Beklentilerinin Dağılımı	332
Tablo 3.4.127: Kişilerin Tasarruf Yapma/Yapmama Durumlarına Göre Dağılımı	332
Tablo 3.4.128: Tasarruf Yapanların Tasarruf Alanlarına Göre Dağılımı	333
Tablo 3.4.129: Sektörlerde Çalışanların Cinsiyete Göre Dağılımı	334
Tablo 3.4.130: Cinsiyete Göre Eğitim Düzeylerinin Dağılımı	335
Tablo 3.4.131: Cinsiyete Göre Çalışma Durumunun Dağılımı	336
Tablo 3.4.132: Çalışanların Cinsiyet ve Sektörlere Göre Dağılımı	336
Tablo 3.4.133: Çalışılan İşteki Pozisyonların Cinsiyete Göre Dağılımı	336
Tablo 3.4.134: İşsizlik Nedenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı	337
Tablo 3.4.135: Cinsiyete Göre İş Arama Durumunun Dağılımı	338
Tablo 3.4.136: Maddi Durum Değerlendirmesinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	338
Tablo 3.4.137: Maddi Durumdaki Değişim Tahmininin Cinsiyetlere Göre Karşılaştırılması	338
Tablo 3.4.138: Yerleşim Yerlerine Göre Maddi Durumdaki Değişim Tahmininin Dağılımı	339
Tablo 3.4.139: Medeni Durum ile Eğitim Düzeyinin Karşılaştırılması	340
Tablo 3.4.140: Medeni Duruma Göre İşsizlik Nedenlerinin Dağılımı	340
Tablo 3.4.141: Medeni Durum ile Gelecek Beş Yıldaki Maddi Durum Beklentisinin Karşılaştırılması	341
Tablo 3.4.142: Beş Yıl Öncesi ile Bugünkü Maddi Durumun Sektöre Göre Karşılaştırılması	342
Tablo 3.4.143: Gelecek Beş Yıldaki Maddi Durum Tahmininin Sektöre Göre Karşılaştırılması	342
Tablo 3.4.144: İş Arayanların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	343
Tablo 3.4.145: Yerleşim Yerlerine Göre Aylık Gelir Karşılaştırması	343
Tablo 3.5.1: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Sağlık Kurumları Sayıları	354
Tablo 3.5.2: Niğde İli Sektörlere ve Branşlara Göre Personel Sayısı	355
Tablo 3.5.3: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Anne ve Bebek Ölüm Hızı	356
Tablo 3.5.4: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Topuk Kanı ve İşitme Taramaları (%)	356
Tablo 3.5.5: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Meme Kanseri, Serviks Kanseri ve Kolorektal Kansere Taramaları (%)	357
Tablo 3.5.6: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Tütün Kullanımının Yasak Olduğu Yerlerde Yapılan Denetimler	358
Tablo 3.5.7: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Ceza İşlem Gören Kurum ve Kişi Sayıları	358
Tablo 3.5.8: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Sürücü Davranışları Geliştirme Eğitimi (SÜDGE) Alan Kişi Sayıları	358
Tablo 3.5.9: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Ruh Sağlığı Formları ile Takibi ve Sevki Yapılan Hasta Sayıları	359
Tablo 3.5.10: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Aile Hekimliği Birimi Başına Düşen Kişi Sayısı	360
Tablo 3.5.11: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Birinci ve İkinci Basamak Sağlık Kurumlarına (SB) Müracaat Oranları	360

Tablo 3.5.12: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Koruyucu Ağız ve Diş Sağlığı Taramaları	361
Tablo 3.5.13: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Evde Sağlık Hizmeti Alan Kişi Sayıları	361
Tablo 3.5.14: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Doğrudan Gözetimli Tedavi (DGT) Uygulayıcısına Göre Hasta Dağılımı	361
Tablo 3.5.15: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Bulaşıcı Hastalık Vaka Dağılımı	362
Tablo 3.5.16: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Genişletilmiş Bağışıklama Programına İlişkin Veriler	363
Tablo 3.5.17: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İl Geneli Su Deposu Sayısı	364
Tablo 3.5.18: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Acil Sağlık Hizmetleri	366
Tablo 3.5.19: Acil Sağlık Hizmetlerinde Sevklere İlişkin Veriler	366
Tablo 3.5.20: Hastanelerde ve Poliklinikte Muayene Olan Hasta Sayıları	368
Tablo 3.5.21: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Hastane Hizmetlerine İlişkin Poliklinikte Muayene Olan Kişi Sayıları	368
Tablo 3.5.22: 2013 ve 2014 Yılı Hastanelere Göre Poliklinikte Muayene Olan ve İl Dışına Sevk Olan Hasta Sayılarına İlişkin Veriler	368
Tablo 3.5.23: İl Dışına Sevk Edilen İlk Beş Hastalığa İlişkin Veriler	369
Tablo 3.5.24: Kurumlara Göre Diyaliz Cihaz ve Hasta Sayıları	370
Tablo 3.5.25: Sektörlere Göre 1.000.000 Kişiye Düşen Fiilen Kullanılan Hemodiyaliz Cihazı Sayısı	370
Tablo 3.5.26: Hastanelere Göre Yatak Sayılarına İlişkin Veriler ve Yatak Doluluk Oranları	371
Tablo 3.5.27: TR71 Bölgesi Yatak Sayısı ve Doluluk Oranları	372
Tablo 3.5.28: Sezeryan Sayısı ve Oranları	372
Tablo 3.5.29: Fizik Tedavi Biriminde Verilen Sağlık Hizmetleri	373
Tablo 3.5.30: Yoğun Bakım Hizmetlerine İlişkin Veriler	374
Tablo 3.5.31: Acil Servisten İl Dışına En Sık Sevk Nedenleri	375
Tablo 3.5.32: Sağlık Kurumlarında Verilen Görüntüleme Hizmetleri	376
Tablo 3.5.33: Niğde İlinde Eczane Sayıları	378
Tablo 3.6.1: Niğde İli Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Toplam Öğrenci ve Öğretmen Sayıları	384
Tablo 3.6.2: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Okul Öncesi Dönem Öğretmen ve Öğrenci Sayıları	385
Tablo 3.6.3: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Okul Öncesi Derslik Sayıları	386
Tablo 3.6.4: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Okul Öncesinde Görev Yapan Öğretmen Başına Düşen Ortalama Öğrenci Sayısı ve Derslik Başına Düşen Ortalama Öğrenci Sayısı	386
Tablo 3.6.5: Niğde İli İlkokul Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları	387
Tablo 3.6.6: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin İlkokul Öğrenci ve Sınıf Öğretmeni Sayısı	387
Tablo 3.6.7: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin İlkokul Derslik Sayıları	388
Tablo 3.6.8: Niğde İli Ortaokul Kurum, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları	388
Tablo 3.6.9: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Ortaokul Öğrenci ve Öğretmen Sayıları	389
Tablo 3.6.10: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Ortaokul Derslik Sayıları	390
Tablo 3.6.11: Niğde İli Ortaöğretim Kurum, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları	391
Tablo 3.6.12: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Ortaöğretim Öğrenci ve Öğretmen Sayıları	391
Tablo 3.6.13: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Ortaöğretim Derslik Sayıları	392
Tablo 3.6.14: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Ortaöğretimde Görev Yapan Öğretmen Başına Düşen Ortalama Öğrenci Sayısı ve Derslik Başına Düşen Ortalama Öğrenci Sayıları	392
Tablo 3.6.15: 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılından Sonra İlkokuldan Ortaokula Geçişte Öğrenci Sayılarındaki Değişim	393
Tablo 3.6.16: 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılından Sonra Ortaokuldan Liseye Geçişte Öğrenci Sayılarındaki Değişim	393
Tablo 3.6.17: Niğde İli Devlet Yatılı ve Pansiyonlu Okul ve Öğrenci Sayıları	395
Tablo 3.6.18: 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Özel Eğitim Alan Öğrenci Sayısının Özel Eğitim İhtiyacı Olan Öğrenci Sayısına Oranı	396
Tablo 3.6.19: Özel Eğitim Kapsamında Eğitim Alan Üstün Yetenekli Öğrenci Sayısı	396
Tablo 3.6.20: Halk Eğitim Merkez Müdürlükleri Tarafından Açılan Kurslar	397
Tablo 3.6.21: Özel Öğretime Bağlı Özel Yurt ve Öğrenci Sayıları	397
Tablo 3.6.22: 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı İtibarı ile İmam Hatip Ortaokulu ve Lisesine İlişkin Veriler	398
Tablo 3.6.23: İl Millî Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Okul/Kurumların Fiziki ve Teknolojik Altyapı Durumu	399
Tablo 3.6.24: Fatih Projesi Etkileşimli Tahta Kurulum Sayıları	399
Tablo 3.6.25: Ulusal/Uluslararası Bilimsel Etkinliklere Katılan Öğrenci Sayısı (2013-2014)	400
Tablo 3.6.26: Niğde İl Geneli Öğretmen Mevcudu ve İhtiyacı Dağılımı	401
Tablo 3.6.27: 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında Ortaokullarda Taşımali Eğitim Durumu	401
Tablo 3.6.28: Ortaöğretimde Taşımali Eğitim Durumu	402
Tablo 3.6.29: 2013 Yılı Yatırımları	402

Tablo 3.6.30: Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayıları	406
Tablo 3.6.31: Kayıtlı Toplam Öğrenci Sayıları	407
Tablo 3.6.32: Mezun Öğrenci Sayıları	409
Tablo 3.6.33: Erasmus Değişim Programı Anlaşmaları	410
Tablo 3.6.34: Karşılıklı İşbirliği Anlaşmaları Yapılan Ülkeler ve Üniversiteler	413
Tablo 3.6.35: Erasmus Kapsamında Gelen Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları	414
Tablo 3.6.36: Erasmus Kapsamında Giden Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları	414
Tablo 3.6.37: Erasmus Kapsamı Dışında Protokol ile Giden-Gelen Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları	414
Tablo 3.6.38: Akademik Personel Sayıları	415
Tablo 3.6.39: Akademik Yayınların Dağılımı	415
Tablo 3.6.40: Niğde Üniversitesinde Düzenlenen Etkinliklerin Dağılımı	416
Tablo 3.6.41: Niğde Üniversitesinde Tamamlanan ve Devam Eden Proje Sayıları	416
Tablo 3.6.42: Niğde Üniversitesinin Bütçe Harcamalarının Dağılımı	417
Tablo 3.6.43: TR71 Bölgesi'nde Bulunan Yükseköğretim Kurumlarındaki Akademik Birimlerin Sayıları	418
Tablo 3.6.44: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Araştırma ve Uygulama Merkezleri	419
Tablo 3.6.45: TR71 Bölgesi'nde Bulunan Yükseköğretim Kurumlarındaki Enstitülerin Yüksek Lisans ve Doktora Program Sayıları	421
Tablo 3.6.46: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarında Görevli Öğretim Elemanı Sayıları	422
Tablo 3.6.47: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarında Kayıtlı Öğrenci Sayıları	423
Tablo 3.6.48: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayıları	424
Tablo 3.6.49: TR71 Bölgesi'nde Yer Alan Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Üyesi ile SCI, SCI Expanded, SSCI ve AHCI Kapsamındaki Dergilerde Yayınlanan Makale Sayılarının Oranı	425
Tablo 3.7.1: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Madencilik ve Taş Ocakçılığı Toplam İhracat Değerleri (1000 \$)	434
Tablo 3.7.2: Niğde İlinde Bulunan Madenler ve Rezerv Bilgileri	436
Tablo 3.7.3: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Tarafından Niğde İlinde Verilen Maden Ruhsatları	436
Tablo 3.7.4: Niğde İlinde Endüstriyel Hammadde Üreten Firma Sayıları ve Üretim Kapasitesi	438
Tablo 3.7.5: Niğde İlinde Faaliyette Bulunan Madencilik Firmaları (2013 Yılı)	439
Tablo 3.7.6: Niğde İli Akarsu Kaynakları	445
Tablo 3.7.7: Türkiye Hidroelektrik Enerji Tüketimi	446
Tablo 3.7.8: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Hidroelektrik Santraller	447
Tablo 3.7.9: TR71 Bölgesi ve Türkiye'ye Ait Günlük Ortalama Global Radyasyon ve Günlük Ortalama Güneşlenme Süreleri	448
Tablo 3.7.10: Türkiye'de Güneş Tarlası Kurulumu İçin Lisans Verilecek Bölgeler ve Verilen Kurulu Güç Kotaları	448
Tablo 3.7.11: Niğde İlinde Kurulabilecek Rüzgâr Enerjisi Santrali Güç Kapasitesi	452
Tablo 3.7.12: Jeotermal Enerji Kullanım Alanları ve Kullanım Sıcaklık Değerleri	454
Tablo 3.7.13: Türkiye'de Elektrik Üretimi Yapılan Jeotermal Saha Sıcaklıkları	456
Tablo 3.7.14: Jeotermal Enerji ile Bölgesel Isıtma Yapılan Yerler	456
Tablo 3.7.15: Bazı Biyokütle Kaynaklarının Biyogaz Üretim Potansiyelleri	457
Tablo 3.7.16: MEDAŞ Faaliyet Alanındaki İllerin Elektrik Altyapısı ile İlgili Bazı Veriler (2013)	459
Tablo 3.7.17: MEDAŞ Faaliyet Alanındaki İllerde 2013 Yılı Elektrik Yatırım ve Bakım Çalışmaları	459
Tablo 3.7.18: Niğde İlinde Doğal Gaz Abone Sayısı, BBS	460
Tablo 3.7.19: Niğde İlinde Kullanım Yerlerine Göre Doğalgaz Tüketimi (m ³)	460
Tablo 3.8.1: Niğde İli Genelinde İhtiyaç Duyulan Tahmini Su Miktarı	465
Tablo 3.8.2: Yağmur Suyu ve İçme Suyu Çalışmaları	466
Tablo 3.8.3: Niğde İli Merkez İlçe Köylerindeki Su Yeterliliği	467
Tablo 3.8.4: Niğde İlinde Yer Üstü Su Kaynakları ve Potansiyeli	468
Tablo 3.8.5: Niğde İlinde Yapılan Kanalizasyon Çalışmaları (2009-2013 Yılları Arası)	469
Tablo 3.8.6: Belediyelerin, Düzenli Depolama Öncesi Depolama Bilgileri	470
Tablo 3.8.7: Belediyeler Birliğinin Toplam Kentsel Katı Atık Üretim Tahmini	472
Tablo 3.8.8: Malzemeye Göre Yıllık Geri Kazanım Hedefleri (%)	472
Tablo 3.8.9: Arazi Kullanımı	473
Tablo 3.8.10: Niğde İli Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıkları	476
Tablo 3.8.11: Niğde İlindeki Sit Alanları	476
Tablo 3.8.12: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Yaşanabilir Kent Sıralaması	480
Tablo 3.8.13: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Göç Durumu	481
Tablo 3.8.14: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Net Göç ve Göç Hızı	482

Tablo 3.8.15: Niğde İlinin Nüfus Dağılımı	482
Tablo 3.8.16: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi	482
Tablo 3.8.17: TR71 Bölgesi'ndeki İlçelerin Yaşam Kalitesi Göstergesi	484
Tablo 3.8.18: Gelişmişlik Endekslerine Göre TR71 Bölgesi İlçeleri Sıralaması	485
Tablo 3.8.19: Niğde İli İletişim Bilgileri	491
Tablo 3.8.20: Bölünmüş Yol Çalışmaları	492
Tablo 3.8.21: Yol Kaplama Çalışmaları(Km)	493
Tablo 3.8.22: Kemerhisar-Pozantı Otoyolu Proje Özeti	493
Tablo 3.8.23: Niğde ve Kırıkkale İlleri Garları Yolcu-Yük Trafiği	494
Tablo 3.8.24: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Araç Sayıları	494
Tablo 3.8.25: TV Bilgileri	495
Tablo 3.8.26: Niğde İlinde Faaliyet Gösteren Radyolar	496
Tablo 3.8.27: Niğde İlinde Faaliyet Gösteren Gazeteler	496
Tablo 3.8.28: Niğde İlinde Faaliyet Gösteren Dergiler	498
Tablo 3.8.29: Niğde İlinde Faaliyet Gösteren Basın Kuruluşları	498
Tablo 3.8.30: Ortalama Gürültü Ölçüm Sonuçları (Leq Değerleri, dBA)	500
Tablo 3.8.31: Merkez ve İlçe Köylerinde İçme Suyu Durumu	505
Tablo 3.8.32: Nüfus ve Hayvan Sayıları ile İçme Suyu Yeterliliği	505
Tablo 3.8.33: Kanalizasyon Bilgileri	508
Tablo 3.8.34: Niğde İline Ait Kanalizasyon Hat Bilgileri	509
Tablo 3.8.35: Fosseptik Envanteri	509
Tablo 3.8.36: Tarımsal Sulama İçin Kullanılan Dere Kaynaklı Göletler	509
Tablo 3.8.37: Yerüstü Su Kaynaklarıyla Yapılan ve Halen Faal Olan Tesis Sayısı	511
Tablo 3.8.38: Tarımsal Sulama İçin Kullanılan Tesisler	511
Tablo 3.8.39: Köylerde Yapılan İnşaat ve Çevre Düzenleme İşleri	514
Tablo 3.8.40: Köy Yollarının Niteliklerine ve İlçelerine Göre Dağılımı	514
Tablo 3.8.41: Köy Yollarında Yapılan Yatırımlar	515
Tablo 3.8.42: Köy Yolları Envanteri	515
Tablo 3.9.1: Niğde İlinde Bulunan Spor Tesislerinin Mülkiyetine Göre Dağılımı	523
Tablo 3.9.2: Niğde İlindeki Sportif Tesislerin Açık/Kapalılık Durumuna Göre Dağılımı	523
Tablo 3.9.3: Niğde İlindeki Nitelikli Spor Tesislerinin Dağılımı	527
Tablo 3.9.4: Niğde İlinde İlçeler Bazında Spor Tesislerinin Durumu	529
Tablo 3.9.5: İllere Göre Lisanslı ve Faal Sporcu Sayıları	531
Tablo 3.9.6: Spor Dallarına Göre Niğde İlinde Bulunan Lisanslı Sporcu Sayıları	534
Tablo 3.9.7: Niğde İlinde Alınan Türkiye ve Grup Dereceleri	536
Tablo 3.9.8: Niğde İlinde Dallara Göre Hakem Sayıları	536
Tablo 3.9.9: Türkiye Geneli ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Bulunan Sporcu Sayısı Karşılaştırması	537
Tablo 3.9.10: Bazı Avrupa Ülkeleri ile Türkiye Sporcu Sayılarının Karşılaştırması	538
Tablo 3.9.11: Cinsiyetlerine Göre Ülkelerin Lisanslı Sporcu Sayılarının Nüfuslarına Oranları	538
Tablo 3.9.12: Niğde İlinde Futbolcu Sayıları	539
Tablo 3.9.13: Türkiye'de Büyükler ve Gençler Kategorisinde Yaşlarına Göre Futbolcu Sayıları	540
Tablo 3.9.14: Türkiye Geneli ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Spor Kulüpleri Sayılarının Karşılaştırması	540
Tablo 3.9.15: Niğde GHSİM'ye Kayıtlı Kulüplerin Dağılımı	540
Tablo 3.9.16: Niğde İlinde Kulüplerin Tescil Edildikleri Dallara Göre Dağılımı	541
Tablo 3.9.17: Niğde İlindeki Amatör Futbol Kulüplerinin Dağılımı	541
Tablo 3.9.18: Niğde İli 2014/2015 Sezonu 1. Amatör Küme Futbol Liginde Oynayan Takımlar	542
Tablo 3.9.19: Niğde İlinde Faal Futbol Hakemleri	543
Tablo 3.9.20: Niğde İlinde İl İçinde Düzenlenen Sportif Faaliyet Sayıları	543
Tablo 3.9.21: Çamardı Dağevi'nde Yapılan Milli Takım Kamplarının Sayıları	543
Tablo 3.9.22: GHSİM Antrenör Sayıları	544
Tablo 3.9.23: Niğde İlinde Farklı Spor Dallarında Elde Edilen Derecelerin Dağılımı	544
Tablo 3.9.24: İl Spor Merkezlerinde Açılan Spor Dalı Sayısı ile Kayıt Yaptıran Sporcu Sayısı	545
Tablo 3.9.25: Gençlik Merkezi Üye Sayıları	546
Tablo 3.9.26: Gençlik Merkezi 2013 Yılı Kurs Faaliyetleri	547
Tablo 3.9.27: Gençlik Merkezi Faaliyetlerine Katılımcı ve Eğitimci Sayılarının Dağılımı	547
Tablo 3.9.28: Gençlik Merkezi Projeleri	548
Tablo 3.9.29: Gençlik Merkezi Etkinlik Türleri, Katılımcı ve Eğitimci Sayıları	549

Tablo 3.10.1: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Türkiye Genelindeki Güvenlik Sıralaması ve Niğde İlinin Yeri	554
Tablo 3.10.2: Polis Sorumluluk Bölgesi	554
Tablo 3.10.3: Niğde İlindeki Sığınmacı Sayıları	555
Tablo 3.10.4: Polis Sorumluluk Bölgesinde İşlenen Yetişkin Suçları ve Suç Türleri	557
Tablo 3.10.5: Polis Sorumluluk Bölgesinde Çocukların İşlediği Suçlar ve Suç Türleri	564
Tablo 3.10.6: Polis Sorumluluk Bölgesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlar	568
Tablo 3.10.7: Polis Sorumluluk Bölgesinde Siber Suçlar ve Suç Türleri	569
Tablo 3.10.8: Niğde İli Genelinde Meydana Gelen Trafik Kazaları ve Türleri	570
Tablo 3.10.9: Niğde İlinde Meydana Gelen Trafik Kazaları ve Türleri	570
Tablo 3.10.10: Polis Sorumluluk Bölgesinde Çocukların İntihar/İntihara Teşebbüs Sayıları	572
Tablo 3.10.11: Polis Sorumluluk Bölgesinde Yetişkinlerin İntihar/İntihara Teşebbüs Sayıları	573
Tablo 3.10.12: Polisin Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler ve Katılımcı Sayıları	574
Tablo 3.10.13: Toplum Destekli Polis Uygulamaları Kapsamında Yapılan Faaliyetler, Katılımcı Sayısı ve Dağıtılan Broşür Sayısı	575
Tablo 3.10.14: Polis Sorumluluk Bölgesindeki Mobese Kamera Nokta ve Sayıları	575
Tablo 3.10.15: Jandarma Sorumluluk Bölgesi	576
Tablo 3.10.16: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde İşlenen Yetişkin Suçları ve Suç Türleri	577
Tablo 3.10.17: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Çocukların İşlediği Suçlar ve Suç Türleri	582
Tablo 3.10.18: Niğde İlinde Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlar	583
Tablo 3.10.19: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Siber Suçlar ve Suç Türleri	585
Tablo 3.10.20: Jandarma Trafik Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları ve Türleri	585
Tablo 3.10.21: Jandarma Trafik Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları ve Türleri	586
Tablo 3.10.22: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Çocukların İntihar/İntihara Teşebbüs Sayıları	588
Tablo 3.10.23: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Yetişkinlerin İntihar/İntihara Teşebbüs Sayıları	589
Tablo 3.10.24: Niğde İlinde Jandarmanın Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler ve Katılımcı Sayıları	590
Tablo 3.10.25: Toplum Destekli Güvenlik Hizmetleri Kapsamında Yapılan Faaliyetler, Katılımcı Sayısı ve Dağıtılan Broşür Sayısı	590
Tablo 3.10.26: Jandarma Sorumluluk Bölgesi Plaka Tanıma Sistemi Kameraları	591
Tablo 3.10.27: TR71 Bölgesi Toplam Olay Sayısı ve Olayların Aydınlatılma Oranı Sıralamasında Niğde İlinin Yeri	591
Tablo 3.10.28: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Bölgesinde 15 Yaş ve Altı ile 15 Yaş Üstü Meydana Gelen İntihar Olayları	593
Tablo 3.10.29: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları	594
Tablo 3.10.30: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Geliş Nedenine Göre Güvenlik Birimine Gelen/Getirilen Çocuklar	597
Tablo 3.11.1: Niğde İlinde Resmi Kurumlara Verilen Eğitimlerin Sayısı	605
Tablo 3.11.2: Niğde İlinde Sivil Toplum Kuruluşlarına/Halka Verilen Eğitimler ve Eğitim Alan Kişi Sayısı	606
Tablo 3.11.3: Niğde İlinde Yapılan Tatbikatlar ve Tatbikata Katılan Kişi Sayısı	607
Tablo 3.11.4: Niğde İlinde Meydana Gelen Meteorolojik Kaynaklı Afetler	609
Tablo 3.11.5: Niğde İlinde Tehlike ve Risk Analizleri Yapılan Yerleşim Birimleri	610
Tablo 3.11.6: Niğde İlinde Yapılan Arama Kurtarma Faaliyetleri Sayısı	614
Tablo 3.11.7: Niğde İlindeki Salgın Hastalıklar	617
Tablo 3.11.8: Tabi Afetler Nedeniyle Gelir Kaybı ve Alt Yapı Hasarına Uğrayan Mahallerde Yapılan Hasar Tespit Çalışmaları	620
Tablo 3.11.9: Hazırlanan Jeolojik Etüt (Afet) Raporları	621
Tablo 3.11.10: Hazırlanan Teknik Raporlar	621
Tablo 3.11.11: Yapımı Tamamlanan Afet Konutlarının Dağılımı	622
Tablo 3.11.12: Yapımı Tamamlanan Konut, Ahır ve İşyerlerinin Dağılımı	626
Tablo 3.11.13: Niğde İlinde Meydana Gelen Afet ve Acil Durum Olayları	627

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1.1: Niğde İli Orman İşletme Müdürlüğü Organizasyon Şeması	93
Şekil 3.2.1: Niğde Organize Sanayi Bölgesi İmar Planı	113
Şekil 3.2.2: BOR OSB İmar Planı	115
Şekil 3.2.3: Teşvik Sistemi	120
Şekil 3.2.4: Niğde'de Yatırımcıları Yatırım Yapmaya Teşvik Edebilecek Bazı Nedenler	121
Şekil 3.8.1: Niğde İli Merkez Su Depoları	468

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 3.1.1: Niğde İlinde Bitkisel Üretim Alanlarının Ürün Gruplarına Göre Dağılımı (TÜİK, 2014)	42
Grafik 3.2.1: Ürün Gruplarına Göre İhracat Yüzdeleri	118
Grafik 3.3.1: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Konaklama İşletmelerine Gelen Turist Sayıları	205
Grafik 3.3.2: Niğde İlindeki Konaklama İşletmelerine Gelen Yabancı Turist Sayısı	205
Grafik 3.3.3: Aladağlar Bölgesine Gelen Turist Sayısı	208
Grafik 3.3.4: Niğde, Adana ve Mersin İllerinin 1954-2013 Yılları Arası Nisan-Eylül Dönemi Sıcaklık Karşılaştırması	211
Grafik 3.4.1: 4'a Aktif Sigortalı Cinsiyete Bağlı Değişim	299
Grafik 3.4.2: 4'a Aktif Sigortalı Cinsiyete Göre Değişim	229
Grafik 3.4.3: 4'b Aktif Sigortalı Cinsiyete Bağlı Değişim	230
Grafik 3.4.4: 4'b Aktif Sigortalı Cinsiyete Göre Değişim	230
Grafik 3.4.5: 4'c Aktif Sigortalı Cinsiyete Bağlı Değişim	231
Grafik 3.4.6: 4'c Aktif Sigortalı Cinsiyete Göre Değişim	231
Grafik 3.4.7: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Aktif Sigortalı Sayılarının Karşılaştırılması	233
Grafik 3.4.8: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Pasif Sigortalı Sayılarının Karşılaştırılması	234
Grafik 3.4.9: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin İşyeri Sayılarının Karşılaştırılması	234
Grafik 3.4.10: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Yeşil Kartlı Sayılarının Karşılaştırılması	235
Grafik 3.4.11: Niğde İli İşe Giriş ve Çıkışların Dağılımı	236
Grafik 3.4.12: Niğde ilinde Nüfus Bağımlılık Oranı	238
Grafik 3.4.13: Niğde İli Sağlık Harcamaları	239
Grafik 3.4.14: On Beş Yaş Üstü İntihar Olayları	263
Grafik 3.4.15: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanma Sayıları	264
Grafik 3.4.16: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Geçimsizlik Nedeniyle Boşanma Sayıları	267
Grafik 3.4.17: Boşanma Nedeni Bilinmeyenlerin Dağılımı	267
Grafik 3.4.18: Niğde İlinde Erkeklerin Yaşlarına Göre Boşanma Sayıları	272
Grafik 3.4.19: Niğde İlinde Kadınların Yaşlarına Göre Boşanma Sayıları	273
Grafik 3.4.20: Türkiye Genelinde 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	273
Grafik 3.4.21: Kırıkkale İlinde 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	274
Grafik 3.4.22: Aksaray İlinde 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	274
Grafik 3.4.23: Nevşehir İlinde 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	274
Grafik 3.4.24: Niğde İlinde 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	275
Grafik 3.4.25: Kırşehir İlinde 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları	275
Grafik 3.4.26: Kırıkkale İlinde Evli Kalınan Süre	278
Grafik 3.4.27: Aksaray İlinde Evli Kalınan Süre	278
Grafik 3.4.28: Nevşehir İlinde Evli Kalınan Süre	279
Grafik 3.4.29: Niğde İlinde Evli Kalınan Süre	279
Grafik 3.4.30: Kırşehir İlinde Evli Kalınan Süre	279
Grafik 3.4.31: Ortalama Evlenme Yaşı/Damat	282

Grafik 3.4.32: Ortalama Evlenme Yaşı/Gelin	282
Grafik 3.4.33: Ortalama İlk Evlenme Yaşı/Damat	282
Grafik 3.4.34: Ortalama İlk Evlenme Yaşı/Gelin	283
Grafik 3.4.35: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Toplam Evlenme Sayıları	287
Grafik 3.4.36: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Toplam Boşanma Sayıları	287
Grafik 3.4.37: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanmaların Evlenmelere Oranı	288
Grafik 3.4.38: Doğum Yapma Yaşı 15 ve Altında Olanlar	291
Grafik 3.4.39: Doğum Yapma Yaşı 15-19 Arasında Olanlar	291
Grafik 3.4.40: Doğum Yapma Yaşı 20-24 Arasında Olanlar	291
Grafik 3.4.41: Türkiye Genelinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Mutluluk Oranları	292
Grafik 3.4.42: Türkiye Genelinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Orta Düzeyde Mutlu Olanların Oranı	293
Grafik 3.4.43: Türkiye Genelinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Mutsuz Olanların Oranı	293
Grafik 3.4.44: Halkın Mutluluk Düzeyine Göre Dağılımı (%)	294
Grafik 3.4.45: Türkiye Genelinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Erkeklerin Umud Oranları	296
Grafik 3.4.46: Türkiye Genelinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Kadınların Umud Oranları	296
Grafik 3.4.47: Halkın Umud Düzeyine Göre Dağılımı(%)	297
Grafik 3.4.48: Ankete Katılanların Yaşadıkları Yere Göre Dağılım (%)	321
Grafik 3.4.49: Niğde İlinde Nüfusun Cinsiyete Göre Dağılım(%)	322
Grafik 3.4.50: Medeni Duruma Göre Dağılım (%)	322
Grafik 3.4.51: Eğitim Durumuna Göre Dağılım (%)	323
Grafik 3.4.52: Aynı Evde Yaşayan Kişi Sayısının Dağılımı (%)	324
Grafik 3.4.53: Kişilerin Bir İşte Çalışma Durumunun Dağılımı (%)	325
Grafik 3.4.54: Başkasının İşinde Çalışanların Sektöre Göre Dağılımı(%)	325
Grafik 3.4.55: Tüm Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı(%)	326
Grafik 3.4.56: Çalışılan Süreye Göre Dağılım (%)	327
Grafik 3.4.57: Bir İşte Çalışmayanların Çalışmama Nedenlerinin Dağılımı(%)	328
Grafik 3.4.58: Kişilerin İş Arayıp Aramadığına Göre Dağılımı (%)	328
Grafik 3.4.59: Çalışanların Gelir Türüne Göre Dağılımı (%)	329
Grafik 3.4.60: Niğde Halkı Gelir Dağılımının Lorenz Diyagramı	330
Grafik 3.4.61: Ailelerin Aylık Nakdi Gelir Durumuna Göre Dağılımı (%)	330
Grafik 3.4.62: Kişilerin Aylık Gelirinden Memnuniyet Düzeyine Göre Dağılımı (%)	331
Grafik 3.4.63: Kişilerin Son Beş Yıllık Gelirlerindeki Değişim Durumuna Göre Dağılımı(%)	331
Grafik 3.4.64: Kişilerin Gelecek Beş Yıldaki Maddi Durumları Hakkındaki Beklentilerinin Dağılımı(%)	332
Grafik 3.4.65: Kişilerin Tasarruf Yapma/Yapmama Durumlarına Göre Dağılımı (%)	333
Grafik 3.4.66: Tasarruf Yapanların Tasarruf Alanlarına Göre Dağılımı (%)	333
Grafik 3.6.1: İlkokula Başlayacak Öğrenci Sayıları Tahmini	394
Grafik 3.6.2: Ortaokula Başlayacak Öğrenci Sayıları Tahmini (%10 oranında Azaltımlı)	394
Grafik 3.6.3: Liseye Başlayacak Öğrenci Sayıları Tahmini	394
Grafik 3.6.4: Kayıtlı Toplam Öğrenci Sayıları	408
Grafik 3.6.5: Toplam Mezun Öğrenci Sayıları	410
Grafik 3.6.6: Farabi Değişim Programı Kapsamında Gelen-Giden Öğrenci Sayıları	410
Grafik 3.6.7: Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayıları	415
Grafik 3.6.8: Bütçe Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı	417
Grafik 3.6.9: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarında Görevli Toplam Öğretim Elemanı Sayıları	423
Grafik 3.6.10: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarında Kayıtlı Öğrenci Sayıları	424
Grafik 3.6.11: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Yüksek Lisans ve Doktora Programlarında Kayıtlı Öğrenci Sayıları	424
Grafik 3.6.12: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının SCI, SCI Expanded, SSCI ve AHCI Kapsamındaki Dergilerde Yayınlanan Makale Sayıları	425
Grafik 3.7.1: Türkiye'de Yıllık İmalat Sanayi İstatistiklerine Göre Çevirici Güç Kapasitesinin Sektörlere Göre Dağılımı	431
Grafik 3.7.2: GSYH İçindeki Madencilik Sektörünün Payı (106 TL)	432
Grafik 3.7.3: Türkiye Doğal Taş ve Maden İhracat Değerleri	433
Grafik 3.7.4: Türkiye Maden İhracat Değerleri (2013 Yılı)	433
Grafik 3.7.5: Türkiye'de 2005-2014 Yılları Arasında Rüzgâr Enerjisi Kurulu Güç Kapasitesinin Değişimi	451
Grafik 3.7.6: İşletmedeki Rüzgâr Enerjisi Santrallerinin İllere Göre Dağılımı (2014)	451
Grafik 3.7.7: Niğde ve Nevşehir İllerinde Yapılan Doğalgaz Tesis Yatırımları	459
Grafik 3.7.8: Niğde ve Nevşehir İllerinde Yıllara Göre Doğalgaz Kapsama Oranları	460

Grafik 3.8.1: Niğde İli Yaz Dönemi Katı Atık Kompozisyonu	471
Grafik 3.8.2: Kış Dönemi Farklı Kalemlerde Katı Atık Yüzdeleri	471
Grafik 3.8.3: Niğde ve Çevre Şehircilik İl Müdürlüğüne Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı	489
Grafik 3.9.1: Niğde İlinde Bulunan Spor Tesislerinin Mülkiyetine Göre Dağılımı	523
Grafik 3.9.2: Niğde İlindeki Sportif Tesislerin Açık/Kapalılık Durumuna Göre Dağılımı (m ²)	524
Grafik 3.9.3: Niğde İlindeki Nitelikli Spor Tesislerinin Kapalı/Açık Dağılımı	524
Grafik 3.9.4: Niğde GHSİM'ye Kayıtlı Sporcuların Yıllara Göre Dağılımı	533
Grafik 3.9.5: Niğde İlindeki Amatör Futbolcu Sayıları	539
Grafik 3.9.6: Niğde İlinde İl İçinde Düzenlenen Sportif Faaliyet Sayıları	543
Grafik 3.9.7: İl Spor Merkezlerinde Açılan Spor Dalı Sayısı	545
Grafik 3.9.8: İl Spor Merkezlerine Kayıt Yaptıran Sporcu Sayısı	545
Grafik 3.9.9: Gençlik Merkezi Üye Sayıları	546
Grafik 3.9.10: Gençlik Merkezi Etkinliklerine Gençlerin Katılım Sayılarının Dağılımı	548
Grafik 3.10.1: Niğde İlindeki Sığınmacı Sayıları	555
Grafik 3.10.2: Polis Sorumluluk Bölgesinde İşlenen Yetişkin Suçları ve Suç Türleri	558
Grafik 3.10.3: Evden- İş Yerinden ve Kurumdan Hırsızlık	559
Grafik 3.10.4: Mala Zarar Verme	559
Grafik 3.10.5: Cinsel Suçlar	560
Grafik 3.10.6: Taksirle Yaralama	560
Grafik 3.10.7: Kasten – Taksirle Yaralama	560
Grafik 3.10.8: Aile Düzenine Karşı İşlenen Suçlar	561
Grafik 3.10.9: Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma	561
Grafik 3.10.10: Genel Güvenliği Tehlikeye Sokma	562
Grafik 3.10.11: Kolluk Kuvvetlerine Karşı İşlenen Suçlar	562
Grafik 3.10.12: Diğer Memurlara Karşı İşlenen Suçlar	562
Grafik 3.10.13: İntihara Teşebbüs	563
Grafik 3.10.14: Kayıp Şahıslar	563
Grafik 3.10.15: Zehirlenme	563
Grafik 3.10.16 : Polis Sorumluluk Bölgesinde Çocukların İşlediği Suçlar ve Suç Türleri	565
Grafik 3.10.17: Hırsızlık	565
Grafik 3.10.18: Mala Zarar Verme	565
Grafik 3.10.19: Kasten Yaralama	566
Grafik 3.10.20: Cinsel İçerikli Suçlar	566
Grafik 3.10.21: Taksirle Yaralama	566
Grafik 3.10.22: İntihara Teşebbüs	567
Grafik 3.10.23: Zehirlenme	567
Grafik 3.10.24: Kaçakçılık ve Organize Suçlar	568
Grafik 3.10.25: Siber Suçlar	569
Grafik 3.10.26: Trafik Kazaları	570
Grafik 3.10.27: Ölümlü Kazalar	571
Grafik 3.10.28: Yaralamalı Kazalar	571
Grafik 3.10.29: Maddi Hasarlı Kazalar	572
Grafik 3.10.30: Çocukların İntihara Teşebbüs Sayıları	573
Grafik 3.10.31: Yetişkinlerin İntihara Teşebbüs Sayıları	574
Grafik 3.10.32: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde İşlenen Yetişkin Suçları	578
Grafik 3.10.33: Hırsızlık	578
Grafik 3.10.34: Kasten Yaralama	579
Grafik 3.10.35: Tehdit	579
Grafik 3.10.36: Kişilere Ait Mala Zarar Verme	580
Grafik 3.10.37: Kişi ve Hatırasına Hakaret	580
Grafik 3.10.38: Aile Hukukundan Kaynaklanan Yüklümlülüğün İhlali	580
Grafik 3.10.39: Yüksekten Düşme	581
Grafik 3.10.40: Diğer Kazalar	581
Grafik 3.10.41: İş Kazaları	581
Grafik 3.10.42: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Çocuk Suçları	583
Grafik 3.10.43: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlar	584
Grafik 3.10.44: Kaza Türleri	586

Grafik 3.10.45: Yaralamalı Kazalar	587
Grafik 3.10.46: Ölümlü Kazalar	587
Grafik 3.10.47: Maddi Hasarlı Kazalar	587
Grafik 3.10.48: Çocukların İntihara Teşebbüs Sayıları	588
Grafik 3.10.49: Yetişkin İntihara Teşebbüs Sayıları	589
Grafik 3.10.50: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Bölgesinde 15 Yaş ve Altı ile 15 Yaş Üstü Meydana Gelen İntihar Olayları	594
Grafik 3.10.51: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen Ölümlü Trafik Kazaları	595
Grafik 3.10.52: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen Yaralamalı Trafik Kazaları	596
Grafik 3.10.53: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Toplam Trafik Kazaları	596
Grafik 3.10.54: Suça Sürüklenme Nedeni ile Güvenlik Birimine Gelen/Getirilen Çocuklar	598
Grafik 3.10.55: Mağdur Olma Nedeni ile Güvenlik Birimine Gelen/Getirilen Çocuklar	599

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 2.3.1: TR71 Bölgesi ve Çevresi Kalkınma Bölgeleri	32
Harita 3.1.1: Türkiye Orman Varlığı Haritası	88
Harita 3.2.1: Türkiye'de Demir Dışı Metal Cevherleri Madencilik Dağılımı	106
Harita 3.2.2: Türkiye'de Derinin Tabaklanması ve İşlenmesinin İllere Göre Dağılımı	106
Harita 3.2.3: Türkiye'de Etin İşlenmesi ve Saklanması Dağılımı	107
Harita 3.2.4: Teşvik Bölgeleri	120
Harita 3.2.5: Niğde Yatırım Haritası	145
Harita 3.3.1: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Konaklama İşletmelerinin Dağılımı	207
Harita 3.3.2: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Konaklama İşletmeleri Yatak Kapasitelerinin Dağılımı	207
Harita 3.3.3: Niğde İli Doğa Turizmi Haritası	209
Harita 3.3.4: Aladağlar	213
Harita 3.4.1: Niğde İlinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Yararlananların Dağılımı	244
Harita 3.4.2: Niğde Merkez İlçede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Yararlananların Dağılımı	250
Harita 3.7.1: Niğde İli Maden Haritası	435
Harita 3.7.2: Önemli Kömür Sahaları ve Potansiyel Kullanım Alanları	441
Harita 3.7.3: Enerji Hammadde Etüt ve Arama Dairesi Tarafından 2005 Yılından Sonra İlave Edilen Kömür Rezervleri ve Sahaları	442
Harita 3.7.4: Türkiye Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası	448
Harita 3.7.5: Niğde İli Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası	450
Harita 3.7.6: Niğde İli Rüzgâr (50 m) Verileri ve Rüzgâr Atlası	452
Harita 3.7.7: Dünyada Jeotermal Enerji Bakımından Zengin Ülkeler	453
Harita 3.7.8: Türkiye Jeotermal Kaynaklar Haritası	454
Harita 3.8.1: Arazi Kullanımı	474
Harita 3.8.2: Nazım İmar Planında Şartlı İmara Açılması Öngörülen Alanlar	475
Harita 3.8.3: Niğde Belediyesi 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı	477
Harita 3.8.4: Efendibey Kentsel Dönüşüm Projesi	479
Harita 3.8.5: TR71 Bölgesi'ndeki İlçelerde Mali Yaşam Kalitesi Göstergesi	485
Harita 3.8.6: Niğde İli ve Çevresi Karayolları Haritası	492
Harita 3.8.7: Dr. Sami Yağız Ölçüm Noktaları (35 Adet)	499

RESİMLER LİSTESİ

Resim 2.2.1: Andaval Kilisesinde Bulunan Kitabe	31
Resim 3.3.1: Gümüşler Manastırı	182
Resim 3.3.2: Aladağlar Milli Parkı	213
Resim 3.3.3: Toros Kurbağası (Rana Holtzi)	217
Resim 3.4.1: SGK Hizmet Binasından Bir Görünüm	227
Resim 3.4.2: SGK İl Binası Bahçesi	231
Resim 3.4.3: ASPİM Hizmet Binası	241
Resim 3.4.4: Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü Hizmet Binası	252
Resim 3.4.5: Sevgi Evleri Müdürlüğü Kampüsünde Çocukların Kaldığı Bir Ev	253
Resim 3.4.6: Sevgi Evleri Müdürlüğü İçerisindeki Bir Evin Hizmet Alanı	254
Resim 3.4.7: BSRM'den Bir Görüntü	255
Resim 3.4.8: Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi	256
Resim 3.4.9: Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi	259
Resim 3.4.10: Çocuk Evlerinden Bölümler	259
Resim 3.7.1: Niğde Kalsit İşletmelerinden İşlenmek Üzere Bekleyen Ham Kalsit (A) ve Kalsit Öğütme Sistemi (B)	437
Resim 3.7.2: Niğde Kalsit İşletmeleri Paketleme Tesisinden Görüntüler	438
Resim 3.7.3: Konya-Niğde Neojen Havzasında Yapılan Çalışmalarda A) Sondaj Çamuru ile Birlikte Çıkan Petrol, B) Petrollü Karot Örneği, C) Kimyasal Eritici ile Çözündürülmüş Petrol	443
Resim 3.8.1: Niğde Belediyesi Altyapı Çalışmalarından Bir Görüntü	467
Resim 3.8.2: Niğde İli Kanalizasyon Çalışmalarından Bir Görüntü	469
Resim 3.8.3: Bor İlçesi Belediyesinden Bir Görüntü	479
Resim 3.8.4: Bor İlçesi Pazar Yeri Asansör Çalışması	480
Resim 3.8.5: Zindan Vadisi	487
Resim 3.8.6: Kayabaşı	488
Resim 3.8.7: Gostivar Şelalepark	488
Resim 3.8.8: Paşa Camii Bahçesi	488
Resim 3.8.9: Kemerhisar	489
Resim 3.8.10: Sabah Saatlerinde Yapılan Gürültü Ölçüm Sonuçları	501
Resim 3.8.11: Öğle Saatlerinde Yapılan Gürültü Ölçüm Sonuçları	501
Resim 3.8.12: Akşam Saatlerinde Yapılan Gürültü Ölçüm Sonuçları	502
Resim 3.11.1: 2009-2013 Yılları Arasında Niğde İl AFAD Müdürlüğü Olarak Dağıtılan Broşürler	608

KISALTMALAR LİSTESİ

A.S.H.İ	: Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonları
AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ADYM	: Acil Durum Yönetimi Merkezi
AFAD	: Afet ve Acil Durum Hizmetleri
AHCI	: Arts and Humanities Citation Index
AHİKA	: Ahiler Kalkınma Ajansı
AKTS	: Avrupa Kredi Transfer Sistemi
AKUT	: Arama Kurtarma Timi
AMATEM	: Uyuşturucu Tedavi Merkezi
ASH	: Acil Sağlık Hizmetleri
ASKOM	: Acil Sağlık Hizmetleri Koordinasyon Komisyonu
ASPİM	: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
AVM	: Alış Veriş Merkezi
BAP	: Bilimsel Araştırma Projeleri
BGUS	: Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi
BK	: Bilim Kurulu
BSRM	: Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi
BT	: Bilgi Teknolojileri
CaCO ₃	: Kalsit
CBS	: Coğrafi Bilgi Sistemi
CFC	: Kloroflorokarbonlar
ÇED	: Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇEKOM	: Çocuk Evleri
ÇG	: Çalışma Grupları
DGT	: Doğrudan Gözetimli Tedavi
DSİ	: Devlet Su İşleri
EDEP	: Eğitimde Değerler Eğitimi Projesi
EPDK	: Enerji Piyasası Denetleme Kurulu
EUC	: Erasmus Üniversite Charter
EÜAŞ	: Elektrik Üretim Anonim Şirketi
FDM	: Faz Feğıştiren Maddeler
FIGE	: İllerin Finansal Gelişmişlik Endeksi Sıralaması
FTR	: Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon
GBP	: Genişletilmiş Bağışıklama Programı
GES	: Güneş Enerjisi Santrali
GHSİM	: Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
GSKD	: Gayri Safi Katma Değer
GSYH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
GZFT	: Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler
HES	: Hidro elektrik Santrali
HİF	: Herkes İçin Futbol
HİS	: Hayvan İçme Suyu Göleti
İDK	: İl Danışma Kurulu
İGE	: İllerin Gelişmişlik Düzeyi
İGE-F	: İllerinin Finansal Veriler Hariç Tutularak Oluşturulan Gelişmişlik Endeksi Sıralaması
İK	: İhtisas Komisyonları
İKÜK	: İhtisas Komisyonları Üst Kurulu
İPTA	: İş Gücü Piyasası Tahmin Araştırması
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
İTMK	: İleri Türk Musikisi Konservatuarı
İYK	: İl Yürütme Kurulu
JES	: Jeotermal Enerji Santrali
Kalsit	: Kalsiyum Karbonat
KBRN	: Kimyasal, Biyolojik, Radyoaktif, Nükleer
KBRN	: Kimyasal, Biyolojik, Radyoaktif, Nükleer

KDKÇA	: Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanı
KETEM	: Kanser Erken Teşhis Tarama ve Eğitim Merkezi
KİS	: Kitle İmha Silahları
KOAH	: Kronik Solunum Yolu Hastalıkları
KOP	: Konya Ovası Projesi
KÖS	: Küçük Ölçekli Sulama Göleti
KSS	: Küçük Sanayi Sitesi
KYK	: Kredi ve Yurtlar Kurumu
KTUK	: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
LLP	: Hayat Boyu Öğrenim Programı
MEDAŞ	: Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.
MEMS/NEMS	: Mikro-Nano Elektro Mekanik Sistemler
MİGEM	: Maden İşleri Genel Müdürlüğü
MTA	: Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü
MYO	: Meslek Yüksekokulu
NAD	: Nadas Alanlarının Daraltılması
NİGEP	: Niğde İl Gelişme Planı
NİTSO	: Niğde Ticaret ve Sanayi Odası
NÜNAM	: Nanateknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
PA	: Polyamid
PCC	: Çöktürülmüş Kalsit
PEM	: Polimer Elektrolit Membran
PP	: Polypropilen
PTS	: Plaka Tanıma Sistemi
PV	: Güneş Pilleri
SCI	: Science Citation Index
SCI Expanded	: Science Citation Index Expanded
SEGE	: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SODES	: Sosyal Destek Programı
SSCI	: Social Sciences Citation Index
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
SÜDGE	: Sürücü Davranışlarını Geliştirme Eğitimi
TAEK	: Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
TAY	: Türkiye arkeolojik Yerleşmeleri Projesi
TCDD	: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
TED	: Termal Enerji Depolamadır
TEDES	: Trafik Elektronik Denetleme Sistemi
TES	: Thermal Energy Storage
TGÇM	: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TKİ	: Türkiye Kömür İşletmeleri
TKDK	: Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi
TPES	: Termoplastik
TR71 Bölgesi	: Niğde, Nevşehir, Aksaray, Kırıkkale ve Kırşehir illerini kapsayan bölge.
TSSB	: Travma Sonrası Stres Bozukluğu
TTK	: Türkiye Taşkömürü Kurumu
TTO	: Teknoloji Transfer Ofisi
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknoloji Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UMKE	: Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi
UMKE	: Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri
URAP	: University Ranking by Academic Performance
VSS	: Vestel Savunma Sanayi

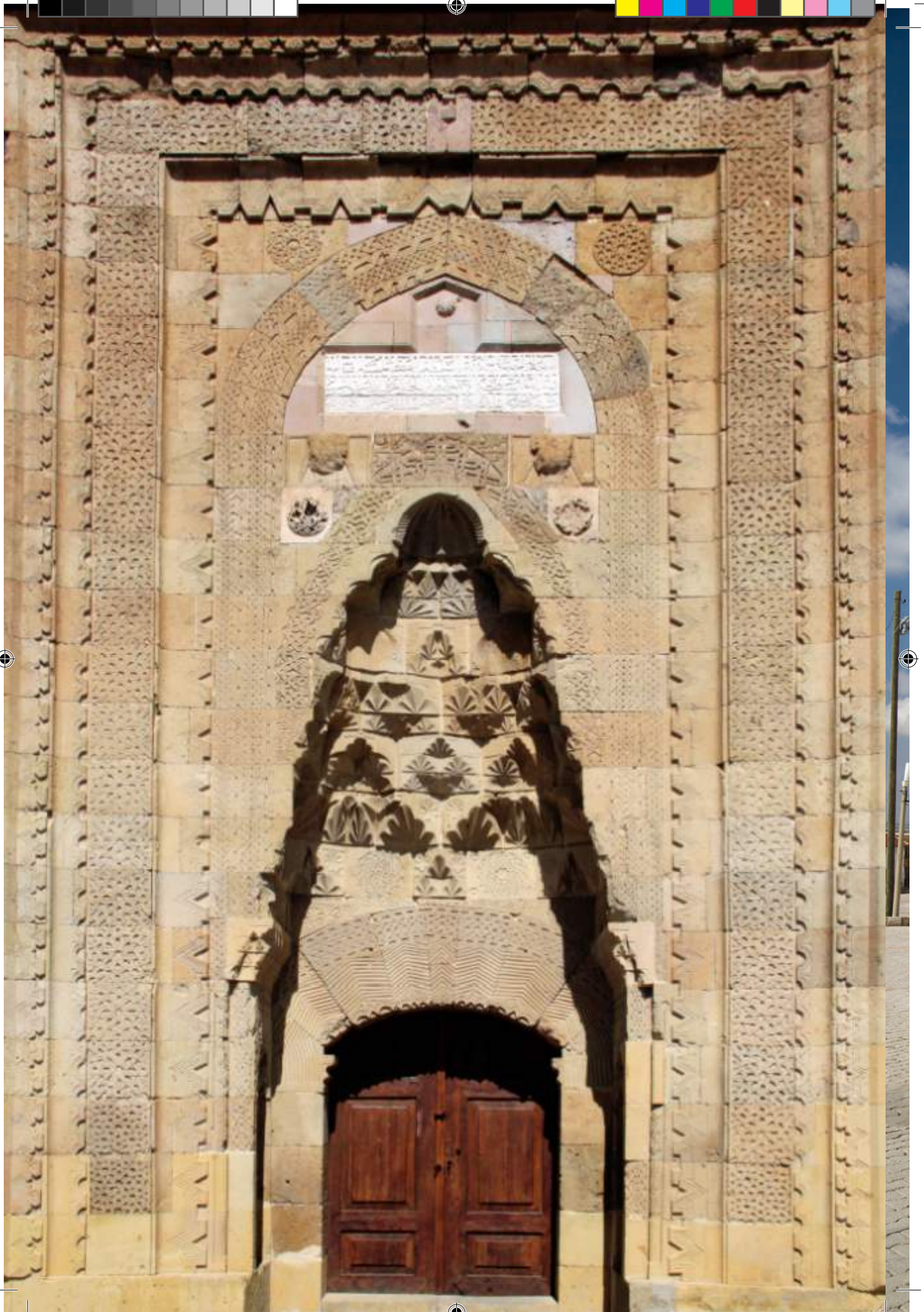

Aladaglar

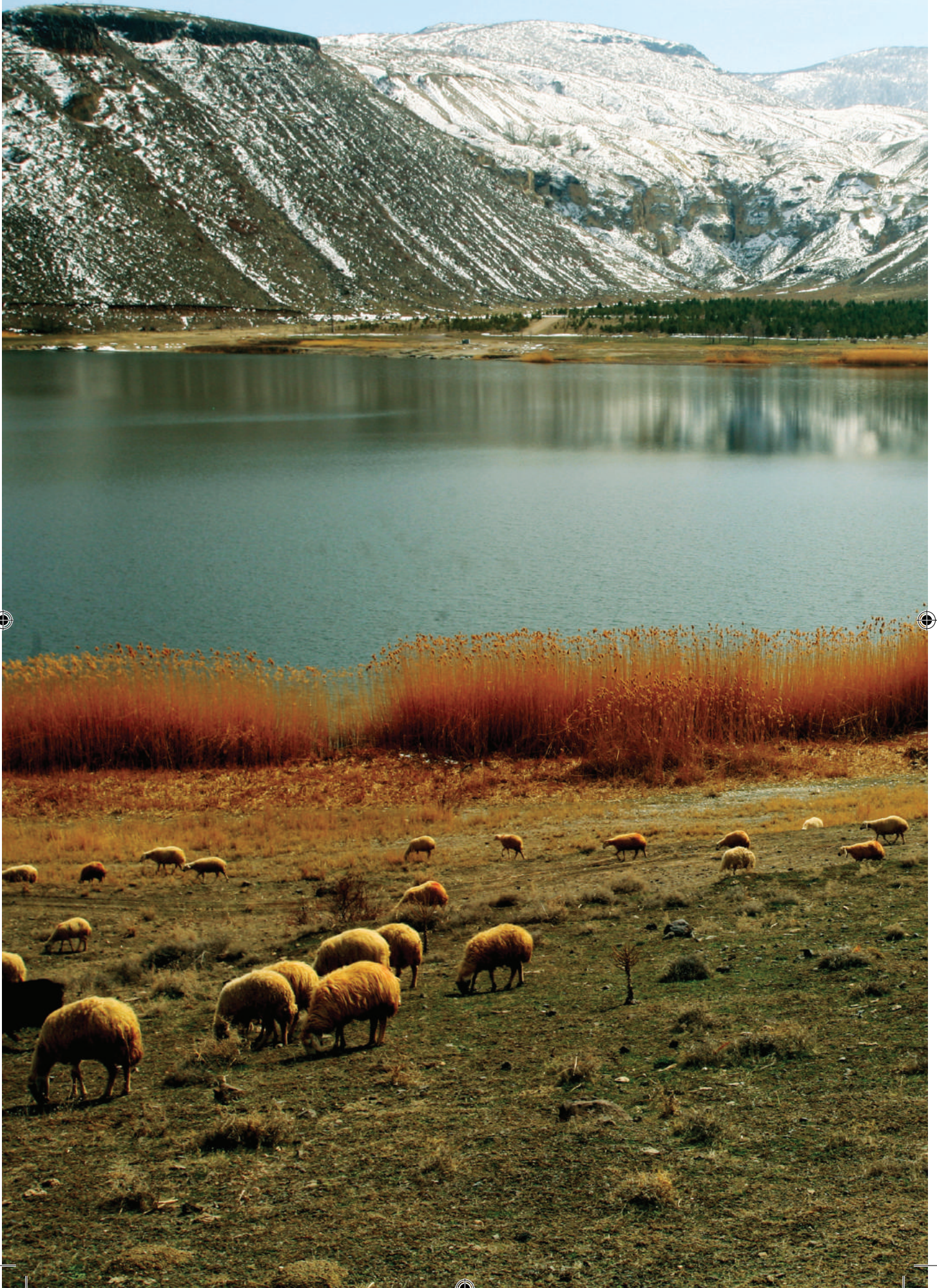

Alâeddin Camii

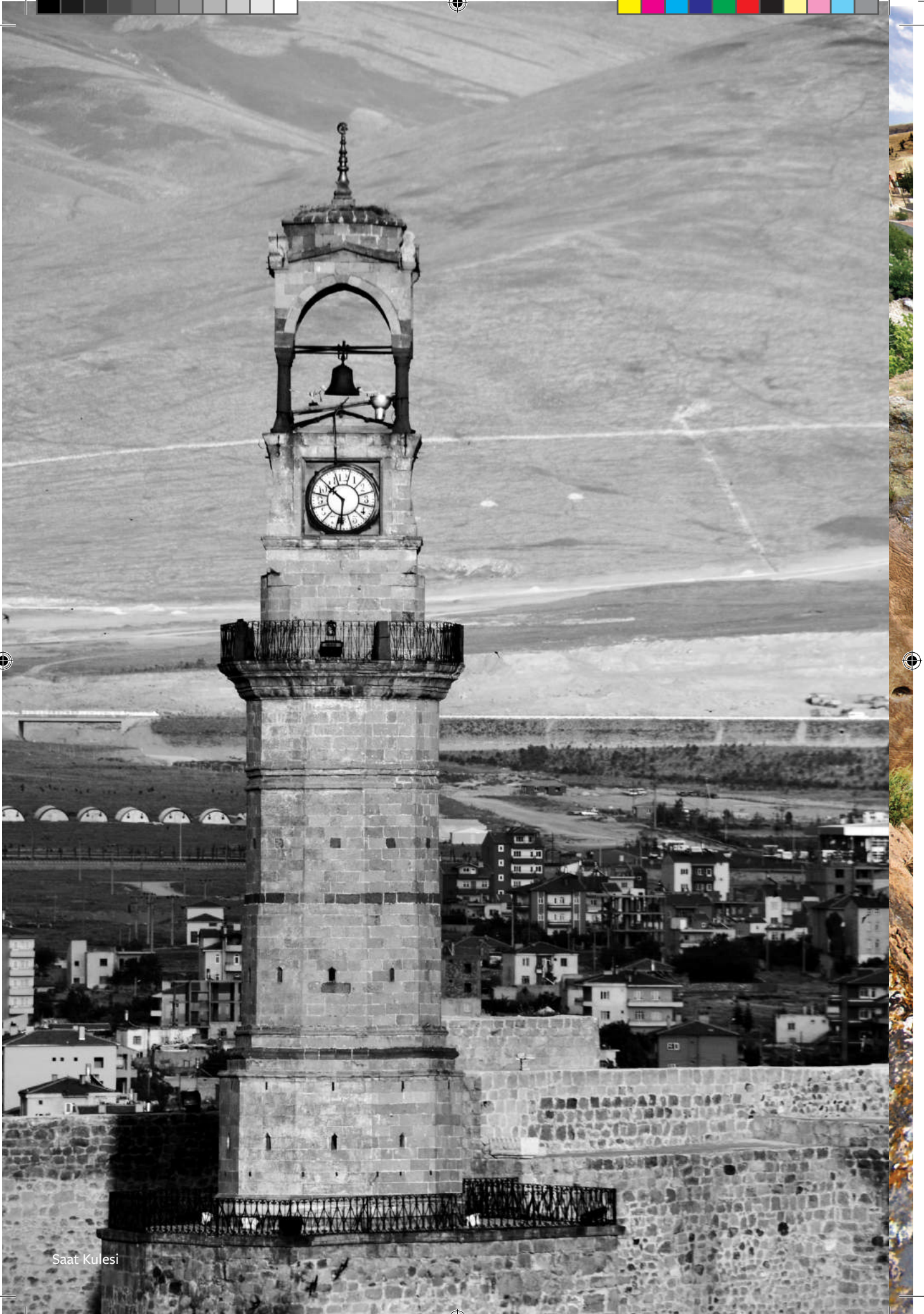

Saat Kulesi

Gümüşler Manastırı

GİRİŞ

“Nerede bir kent varsa orada bir medeniyet vardır.” Anonim

İstanbul’u fetheden ve devri kapatıp yeni bir çağ açan Fatih Sultan Mehmet’in “Bir Şehri fethetmek hüner değildir. Hüner, bir şehri yaşanılır kılmaktır. O da yetmez, orada yaşayanları da mutlu edebilmektir.” sözü aslında bir ilde yerel yönetimlerin sorumluluklarının ne kadar önemli olduğunu çok güzel bir şekilde ortaya koymaktadır. İnsan ve insanlığı ilgilendiren her şey aslında yerel yönetimlerin sorumluluk alanı içindedir. İnsanın doğumundan vefatına kadar olan yaşam sürecindeki bireysel ve toplumsal ihtiyaçları ve hatta vefatından sonra mezarının korunması dahi yerel yönetimlerin sorumluluk alanındadır. Colorado eski Belediye Başkanı Wellington Webb, kentleşmenin önemini, “19. yüzyıl imparatorlukların, 20. yüzyıl ise ulus devletlerin yüzyılıydı. 21. yüzyıl ise şehirlerin yüzyılı olacak.” Artık yeni dünya düzeninde şehirler, ülkelerden daha önemli hale gelecek. Bugün bazı büyük şehirler, ülkelerden daha önemli ve popüler.” diyerek şehirlerin önemini güzel bir şekilde vurgulamıştır.

Günümüz dünyası hızlı bir kentleşme eğilimi içindedir. Artık dünya nüfusunun yarısından fazlası, ülkemiz nüfusunun ise çoğunluğu kentlerde yaşamaktadır. Dolayısıyla sürdürülebilir kentleşme, kentlilik, kent mimarisi, kent sosyolojisi, kent yönetimi, kent kimliği vb. konularda sürekli bir üretim, geliştirme, iyileştirme çabası içinde olmak adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Yani bir şehri inşa edebilir, fiziki bir çevre oluşturabilir, çeşitli yaşam alanları sunabilirsiniz. Ama “acaba içinde yaşayan insanlar mutlu oluyorlar mı, memnunlar mı?”, belki de en çok gözden kaçırılan fakat cevabı aranması gereken sorudur.

Kentler, insanlığın tarihsel yürüyüşü içinde insanoğlu tarafından ortaya çıkarılan en orijinal ve oldukça karmaşık

yapılardır. Bu yönüyle, insanların ve diğer canlıların potansiyelinin açığa çıkarılabildiği ve sürdürülebilir yaşam şartlarının sağlanabildiği kentler kurmak, o bölgede yaşayan insanların en önemli başarısı olarak kabul edilmektedir. Dahası, kurulan bu kentler, bir coğrafyada yaşayan insanların üretkenliği, birlikte iş yapabilmek kültürü, estetik anlayışı ve farklılıklara karşı tutumlarının açık bir göstergesidir. Niğde, kültür ve insan zenginliğinin ahenkle bir araya geldiği, aynı coğrafyada buluşup harmanlandığı, kaynaştığı ve bu renklerin birbirini tamamlayarak, adeta gökkuşağı yarattığı, eski ile yeni, modern ile gelenekseli bünyesinde çok güzel harmanlamış bir ildir. Tarihi kişilikleri, şiirleri, türküleri, ozanları ve folkloruyla, yemekleriyle tam bir kültür beşiğidir. Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Niğde ilinin, farklılıklara o sınırsız hoşgörüsü de buradan gelmektedir.

Son yıllarda Türkiye’nin hemen her bölgesinde önemli atılımlar yapan iller olmuştur. Ancak, maalesef Niğde ili, bu atılımı gerçekleştiren illerin birçoğuyla benzer potansiyel ve özelliklere sahip olmasına rağmen, kendi bölgesinde böyle bir çıkışı gerçekleştirmekte zorlanmaktadır. Ülkemizde, gerek kırsal ve kentsel yerleşim birimleri, gerekse bölgeler arasındaki sosyo-ekonomik yapı farklılıkları ve gelir düzeyindeki dengesizlikler önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Mevcut fiziki ve sosyal altyapı ile kentlerin sunduğu istihdam imkânları, yoğun göç hareketlerinin yarattığı nüfus baskısını karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle, bölgelerin sorunlarına ve potansiyellerine göre farklılaştırılmış tedbirleri içeren bütüncül planlara ihtiyaç duyulmaktadır. Fark edilmesi gereken en önemli noktalardan biri ise eskiden yol, köprü

isteyen insanların artık daha fazlasını ve daha farklılarını talep etmekte olduğudur.

Türkiye; 2023 yılına kadar dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olma hedefini benimsemiştir. Bununla birlikte Niğde ili, son yıllarda Türkiye'nin ulusal ölçekte yakaladığı gelişme trendini aynı oranda yakalayabilmiş midir? Bu anlamda Niğde ili için kapsamlı, derinlikli ve çok boyutlu bir gelişme planı hazırlamak ve Türkiye'nin ulusal hedefleri ile uyumlu bir "Niğde ili vizyonu" geliştirme zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Niğde ilinin beklenen atılımı gerçekleştirilebilmesi için bazı kişi, kurum ve kuruluşlar tarafından ortaya konulan iyi niyetli fakat organize olamamış çabalar ise yeterli olamamıştır. Dahası, Niğde ili sosyo-ekonomik göstergeler açısından Türkiye'deki iller arasındaki sıralamada yıllardır hep aynı yerde kalmış, belki de bazı göstergeler açısından gerilemiştir.

Bu anlamda, Niğde ilinin gelişmesi ve bu gelişmenin istikrarlı bir şekilde devamı için kapsamlı bir planlama, projelendirme ve uygulama sürecine ihtiyaç duyulduğu, bunun gerçekleşmesinin ise gelişmede rol alacak bütün kişi, kurum ve kuruluşların koordineli çalışmaları ile mümkün olacağı hemen herkes tarafından kabul edilse de bir türlü beklenen adım atılamamıştır. Hazırlanan gelişme planının (NiGEP), bu konudaki organize olma çabalarının en önemli adımı sayılmasının, Niğde iline en büyük katkısı olacağı düşünülmektedir. Gelişme planında ortaya konulan politikaların gerçekleştirilebilmesi için birçok eylem planının yapılması ve uygulamaya konulması gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Niğde ili ile ilgili temel verileri, özelliklerini, potansiyelini, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel dönüşüm dinamiklerini ortaya koymak, ilin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini, ilin hem genel vizyonunu hem de sektörel vizyonlarını belirlemek, insanları ve kurum/kuruluşları bu vizyonları gerçekleştirmeye yönlendirmek, tüm bunlardan hareketle gelecekte Niğde ile ilgili neler yapılması gerektiğini tespit ederek gelişmeye yönelik politikaları belirlemek, böylece ilde istenen ve arzu edilen gelişmişlik düzeyine ulaşmaya bilimsel gözle katkıda bulunmaktır. Bu manada, Niğde iline gerçekten rekabet gücü kazandıracak unsur, birbirlerinden kopuk ve bağımsız faaliyetler yerine, birbirleriyle koordineli ve tek bir amaca hizmet eden inisiyatiflere odaklanmak olmalıdır. Bunu sağlayacak olan ise Niğde ili için net bir vizyon tanımlamak, hedefler koymak ve yapılacak bütün işleri bu hedefe yönlendirmektir.

Bu çalışmanın amacı aynı zamanda; Niğde ilinin sorunlarının çözümüne katkı sağlarken gelişmesine de yardımcı olmak, bir taraftan bu ilde yaşayanları mutlu ederken öte yandan başka illerde yaşayanlar için cazip bir il olmaya katkı sağlamak, sağlıklı bir şehirleşme ile gelecek hayalini birleştiren bir vizyon ortaya koymak, bu konuda sistematik çalışmalar yürütmeye bilimsel yollarla destek olmak, Niğde ilinin gelişmesine yön vermek ve ivme kazandırmaktır. Bu amaçla plan, Niğde Valiliği, Niğde Belediyesi, Niğde İl Özel İdaresi, Niğde Ticaret ve Sanayi Odası, Niğde Ticaret Borsası, Niğde Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü işbirliği ile Niğde Üniversitesinden bir ekip tarafından hazırlanmıştır. Planın her aşaması katılımcı bir yaklaşımla ele alınmış ve geliştirilmiştir. Planın ortaya çıkma aşamalarında hem çalışma ekibi

kendi arasında, hem de il genelinde inisiyatif sahibi kişi, kurum ve kuruluşlarla sayılarla ifade edilemeyecek kadar toplantı yapılmış, yapılan şuralar aracılığı ile kamuoyunda tartışılmaya açılmış, hatta ülkemizin beş büyük şehrinde yaşayan Niğdelilerle toplantılar düzenlenmiş, web ortamında “Fikir Masası” oluşturularak tüm Niğde halkı plana katkıda bulunmaya, sorunları tespit ederek çözüm önerileri üretmeye davet edilmiş, söyleyecek sözü ve önerilecek projeleri herkesle ulaşılmaya çalışılmış, aynı platformlarda buluşturularak, fikir, düşünce ve projelerin

paylaşılması için ortam oluşturulmuş, ilçe belediyeleri ziyaret edilerek fikirleri alınmış böylece planda bütünlük sağlanmıştır. Bu toplantılar aracılığıyla, aynı zamanda ilimizde konuşma, tartışma ve beraber iş yapma kültürünün gelişimine de katkı sağlanmıştır. Çok sayıda katılımcıyla gerçekleştirilen ve tam bir beyin fırtınası şeklinde geçen bu toplantılarda, pek çok sorun ve konu ele alınmış, tartışılmış ve çözümler üretilmiş, il düzeyinde gelişme bu şekilde planlanmıştır.

1.1. YASAL DAYANAK VE ÜST ÖLÇEKLİ PLANLARLA UYUM

Bu plan, Niğde Valiliğinin 22.01.2014 tarihli ve 81062147/602.99/497 sayılı Niğde Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü yazısına dayanılarak hazırlanmıştır.

Plan (NİGEP) hazırlanırken, Onuncu Kalkınma Planı, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (BGUS), Konya Ovası Projesi (KOP) Eylem Planı'nın sürdürülebilir bölgesel kalkınma anlayışı, Bölge Düzeyindeki Çevre Düzeni Planları (Niğde için 1/100.000 Çevre Düzeni Planı esas alınmıştır) ve bu planlarda ortaya konulan politikalar, amaçlar ve stratejiler ile uyumlu olmasına dikkat edilmiştir. AHİKA'nın bölge ve il için belirlemiş olduğu genel amaçlar ve Niğde ile ilgili özel amaçlar da dikkate alınmıştır. Politika belirlenmesinde uyum sağlanmasının, daha etkili politika tercihi yapılmasını, uygulamada koordinasyonun güçlendirilmesini ve istenen sonuçların alınmasını kolaylaştıracağı düşünülmüştür. Ayrıca BGUS, bölgesel gelişme ve bölgesel rekabet edebilirlik konularında ulusal düzeyde koordinasyonu sağlanması, mekânsal gelişme ve sosyo-ekonomik kalkınma politikaları arasında uyumun güçlendirilmesi, alt ölçekli (bölge ve il) plan ve stratejilere genel bir politika çerçevesi oluşturması, bölgesel gelişme alanında ve bu alanla ilgili diğer konularda faaliyet gösteren kurumlar ile mahalli idarelere, üniversitelere ve sivil toplum kuruluşlarına perspektif sunması yönüyle NİGEP'e önemli katkılar sağlamıştır. Özetle, NİGEP'te yer alan politikalar, yukarıda belirtilen üst ölçekli plan ve belgelerdeki politika ve stratejiler doğrultusunda ve onlarla uyumlu olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede, 10. Kalkınma Planı'nın aşağıda belirlenen temel amaçları ve ilkeleri ile NİGEP'teki amaçlar ve politikalar örtüşmektedir;

- Eğitim alanında, “Nitelikli insan güçlü toplum”,
- Sağlık alanında, “Halkın yaşam kalitesi ve yaşam süresinin yükseltilmesi ile ekonomik, sosyal ve kültürel hayata bilinçli, aktif ve sağlıklı bir şekilde katılımlarının sağlanması ve bunun için de erişilebilir, nitelikli, maliyet etkin ve sürdürülebilir bir sağlık hizmet sunumu sağlanması”,
- Güvenlik alanında, “Güvenlik hizmetlerinin etkinleştirilmesi ve bütün kesimler için daha güvenli bir iş ve yaşam ortamının oluşturulması”,
- Sivil Toplum Kuruluşlarında, “Sosyal ve ekonomik kalkınma süreçlerine, toplumun tüm kesimlerinin daha etkin katılımının sağlanarak güçlü, çeşitli, çoğulcu, sürdürülebilir bir sivil toplum için uygun ortamın oluşturulması”,
- Aile ve Sosyal Politikalar ile Sosyal Güvenlik alanında, “Toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında, kadınların sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamdaki rolünün güçlendirilmesi, aile kurumunun korunarak statüsünün geliştirilmesi ve toplumsal bütünleşmenin kuvvetlendirilmesi, sosyal hizmet ve yardım alanında ailenin ihtiyaçlarına bütünsel olarak yaklaşan arz odaklı ve istihdam bağlantılı bir sistem kurulması ile Sosyal Güvenlik Sisteminin nüfusun tamamını kapsayan, adil, kaliteli ve mali açıdan sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması”,
- Gençlik ve Spor alanında, “Çocuk ve gençlere sunulan hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesi”,
- Kültür ve Turizm alanında “Toplumsal bütünlüğün ve dayanışmanın güçlendirilmesi için kültürel zenginlik ve çeşitliliğin korunup geliştirilerek gelecek

nesillere aktarılması, kültür ve sanat faaliyetlerinin yaygınlaştırılması”,

- Gelir ve İstihdam alanında, “Toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, işgücünün niteliğinin yükseltilip etkin kullanıldığı, toplumsal cinsiyet eşitliği ile iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirildiği ve güvenceli esneklik yaklaşımının benimsendiği bir işgücü piyasasının oluşturulması”.

KOP Eylem Planı'nın aşağıda belirlenen genel ve özel amaçları ile NİGEP'teki amaçlar ve politikalar örtüşmektedir;

- Bölge'de yaşayan insanların gelir düzeyini yükseltmek,
- Bölge içi ve bölgelerarası gelişmişlik farklarını azaltarak bölgenin ekonomik ve sosyal kapasitesini sürdürülebilir şekilde geliştirmek,
- Değerlerinden, özünden kopmadan evrenseli yakalamak,
- Tarımsal alanda değişimi ve sürdürülebilirliği sağlamak,
- Sanayi, ticaret, ulaşım, enerji gibi sektörleri güçlendirmek,
- Eğitim, sağlık, kültür ve diğer sosyal hizmetlere erişilebilirliği artırmak,
- Bölge içi ve bölgelerarası gelişmişlik farklarını azaltmak,
- Yenilikçi bir yaklaşımla bölgenin rekabet gücünü artırmak,
- Halkın refah düzeyini yükseltmek,
- Beşeri Kalkınma ve beşeri sermayenin gücüyle güçlenmek, hayatları değiştirmek,
- Ürünlerin Pazar değerini artırmak,
- Tarım dışı gelir getiren faaliyetleri artırmak,
- Bölgenin tarımda daha rekabetçi olmasını sağlamak,
- Tarımsal üretimde verimliliği ve çeşitliliği artırmak,
- Kırsal alanda sosyal hayatı geliştirilmek,
- Kümelenme çalışmaları yaparak rekabet gücünü artırmak,
- İşletmelerde markalaşma ve kurumsallaşma çalışmaları yapmak,
- Enerji verimliliği eğitimleri, farkındalık ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını artırmak,

- Turist konaklama sürelerini artırmak, kırsal turizm altyapısını güçlendirmek, değer turizmi ve butik otelciliği yaygınlaştırmak,
- Kamu felaket merkezi oluşturmak,
- Mevcut Sanayi yapısının analiz edilerek öncelikli sektörleri belirlemek,
- Özel sektörle işbirliklerini artırmak ve özellikle güneş pilleri pilot üretimlerine başlamak,
- Madencilikle ilgili sempozyumlar ve çalışmalar yapmak,
- Okullaşma oranını artırmak,
- Sokakta kalan çocuklara rehabilitasyon merkezleri açmak,
- Hava kalitesini yükseltmek, iklim değişikliği uyumuna yönelik çalışmalar yapmak, atık yönetimi ve ekosistemin korunmasına yönelik çevresel programlar hazırlamak,
- Ülkemizin Onuncu Kalkınma Planı ve 2023 hedeflerine ulaşması için gerekli katkıyı sağlamak.
- Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (BGUS)'nin temel amaçları ve ilkeleri ile NİGEP'teki amaçlar ve politikalar da örtüşmektedir;
- Şehir düzeyinde yapı taşlarını oluşturan; bölgesel ve yerel düzeyde kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplumu karar alma süreçlerine katmak ve kaynaklarını kalkınma yönünde birlikte harekete geçirmek,
- Kamu yatırım ve desteklerini bölgesel gelişme amaçlarıyla uyumlaştırmak,
- Bölgelerin rekabet gücünü artırmak ve bölgelerarası gelişmişlik farklarını azaltmak,
- Ekonomik faaliyetleri çeşitlendirmek ve ekonomiyi canlandırmak,
- İşsizlik oranını düşürmek,
- Halkın mutlu, müreffeh ve onurlu bir şekilde yaşayabileceği, bu yönde bireylerin kendilerini geliştirebileceği, özgür, sağlıklı, güvenli ve yüksek standartta yaşam sürebileceği sosyal ortamlar sağlamak,
- Üniversitelerin buldukları bölgelerle bağlarını güçlendirmek,
- Sürdürülebilir çevre ve yeşil ekonomiyi desteklemek,
- Kalkınmanın sürdürülebilir kılınması ve yaygınlaştırılması yönünde, şehirlerin ve kırsal

alanların kendine özgü koşul ve niteliklerine göre daha iyi iş fırsatlarını ve yaşam ortamlarını çevreye duyarlı bir şekilde sunabilmek ve böylece “Yaşanabilir Mekânlar Sürdürülebilir Çevre” oluşturmak,

- Şehir ve bölgelerin özelliklerine göre politikalar belirleyerek bölgelerin, şehirleri ve kırsal alanlarıyla gelişme sürecini hızlandırmak; kır-kent arası gelişmişlik farklarını azaltmak,
- Bölgesel ve yerel düzeyde politika geliştirme ve uygulamada sektörler arası etkileşim ve koordinasyon sağlamak (sağlık ve turizm etkileşimi ile kaplıca turizmini geliştirmek gibi...)
- Bölgelerin ve şehirlerin performansını artırarak teknolojik ilerleme sağlamak, verimlilik ve istihdam

düzeyini artırmak, yaşam kalitesinin geliştirilmesi yönünde tüm bölgelerin kaynak ve potansiyellerini, öncelikle bölgedeki kişi ve kurumlar tarafından harekete geçirmek ve daha etkin bir şekilde değerlendirmek,

- Ulaşım ağını ve erişilebilirliğini geliştirmek,
- Sağlıklı, güvenli ve huzurlu bir ortam oluşturmak ve sürekli kılmak,
- Bölgesel yaklaşımın, yerel bilginin, yerele özgü politika, uygulama araç ve yöntemlerinin, ağırlıkla ulusal düzeyde yönetilen sektörel politikaları etkinleştirmek.

1.2. AMAÇ

Niğde İl Gelişme Planı'nın amacı, ülkenin ulusal ve bölgesel kalkınma hedef politikaları doğrultusunda, ildeki kamu kaynaklarının rasyonel kullanımını sağlanmasını hedefleyen Niğde ili için sürekli ve sürdürülebilir bir gelişmenin planlanmasıdır. Niğde ilinin mevcut sosyo-ekonomik yapısının ülke genelindeki düzeyini yükseltmeye yönelik, milli ekonomiden hak ettiği payı almayı sağlayacak, daha gelişmiş bir il olabilmesi, NİGEP'in temel çıkış noktası olmuştur.

Bu çalışma, Niğde ilinin gelişmesi için uzun vadede yapılması gereken sosyal ve ekonomik tabanlı bütüncül ve kapsamlı bir çalışmadır. NİGEP'in temel amaçlarından biri de kalkınma sürecinde Niğde ilinin bölge illeri ile arasındaki negatif farkı ortadan kaldırmak ve ilin sosyal ve ekonomik gelişmişlik düzeyini yükseltmeye katkı sağlamaktır. Aynı zamanda ilin sahip olduğu kurumsal kapasitenin verimliliğinin artırılarak kaynak kullanımının daha etkin hale getirilmesi hedeflenmiş, bu süreçte üniversite ile ildeki tüm kurumların ilişkilerinin de artırılması ve bundan her iki tarafın da fayda sağlaması da ikincil olarak hedeflenmiştir.

NİGEP, özellikle Niğde ilin bugüne kadar sahip olduğu sosyal ve ekonomik potansiyelin tespit edilmesi ve harekete geçirilmesi konusunda da kapsamlı bir çalışma olmuştur. Niğde ilinin mevcut potansiyelinin

belirlenebilmesi için ihtiyaç duyulan reel verilerin bütüncül bir şekilde ve birincil kaynaklardan toplanmasına önem verilmiştir. Bu yönüyle bu çalışma, aynı zamanda, il envanteri niteliğini de taşımaktadır.

Plan çalışmalarının reel veri ve düşüncelere dayanmasına ve gerçekçi olmasına büyük önem verilmiş, bu amaçla geniş bir tabana yayılan paydaşlara ulaşılmıştır. Bu amaçla, hem il içerisinde hem de ülke düzeyinde Niğde ile ilgili kişi ve kuruluşlarla irtibata geçilmiş, bugüne kadar ilin gelişme sürecinde tecrübe ve bilgi sahibi olan birey, kurum ve kuruluşların görüş ve düşünceleri planının hazırlanmasında dikkate alınmış ve değerlendirilmiştir. NİGEP bu yönüyle, rasyonel verilere dayanan ortak fikirlerin ürünü niteliğini kazanmıştır.

Plan hazırlanma sürecinde kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, toplum önderleri, ilin farklı yerleşim birimlerinde yer alan kişi ve örgütlerin de sürece katkı sağlaması ve sürecin içinde yer alması hedeflenmiştir.

NİGEP hazırlama sürecinde, başta KOP ve AHİKA olmak üzere, doğrudan Niğde ilinin kalkınması ile ilgili kuruluşların hedef ve politikalarıyla uyumlu ve bütünlük bir plan olması da temel hareket noktalarından biri olmuştur. Ayrıca, bu plan Türkiye'nin 2023 hedeflerine ulaşmasına ve 10. Kalkınma Planı hedeflerini gerçekleştirmesine yerel bazda katkı sağlayacaktır.

Çalışmanın sonuçlarının, gelecekte Niğde ili için alınacak kararlarda yol gösterici nitelikte olması hedeflenmiş, Niğde ilinin gelişimi için belirlenecek politikaların bu ekseninde oluşturulmasına dikkat edilmiştir.

1.3. KAPSAM

NİGEP plan alanı; merkez, ilçe ve köyleri dahil 14.294 km² alanı kapsayan Niğde ilinin coğrafik sahası olmuştur. Plan çalışmalarında ilin sağlıklı bir şekilde değerlendirilebilmesi ve geleceğe yönelik politikaların belirlenebilmesi için sektörel anlamda değerlendirmeler yapılması ve politikalar oluşturulmasına yönelik bir yöntem tercih edilmiştir. Bu amaçla, aşağıda belirtilen temel sektör üzerinde çalışmalar yürütülmüş, ekipler oluşturulmuş, durum analizleri yapılmış, vizyon ve politikalar sektörel boyutta belirlenerek il vizyonuna ulaşılmıştır.

Niğde İl Gelişme Planı kapsamında; mevcut durum analizi çerçevesinde il envanteri çıkarılmış, ilin sektörel boyutta güçlü ve zayıf yönleri belirlenmiştir. Hem il genelinde hem de sektörler için GZFT analizleri yapılmış, sektörel darboğazlar tespit edilmiştir. Kısa, orta ve uzun dönemli hedeflere götürecek sektörel vizyonlar ile yine sektörler için gelişme politikaları belirlenmiştir.

Tablo 1.3.1: NİGEP Çalışma Alanları

NO	NİGEP ÇALIŞMA ALANLARI
1	Tarım, Orman ve Hayvancılık
2	Sanayi, Ticaret ve Finans
3	Kültür ve Turizm
4	Eğitim
5	Sosyal Refah (Sosyal Güvenlik-SGK, Aile ve Sosyal Politikalar, Gelir ve İstihdam)
6	Sağlık
7	Gençlik ve Spor
8	Altyapı (Kentsel ve Kırsal Altyapı)
9	Doğal Kaynaklar ve Enerji
10	Güvenlik (İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı)
11	Afet ve Acil Durum (AFAD)

1.4. YÖNTEM

Niğde İl Gelişme Planı hazırlanışı, veri kullanımı, sektörel değerlendirmeleri, sonuçların raporlanması, kullanılan üslup, dil bütünlüğü gibi tüm yönleri ve yöntemleri ile bilimsel bir çalışmanın sonucudur.

Niğde İl Gelişme Planı çalışmaları iki ana aşamadan oluşmaktadır. İl Gelişme Planı fikri üst düzey yöneticilerin fikir alışverişi esnasında ortaya atılmış ve bir ön hazırlık süreci geçirmiştir. Bu süreçte, planın hazırlık sürecinin nasıl olacağı, katılımcıları, finansmanı, organizasyonu ve hazırlayıcıları gibi konularda fikir alışverişi yapılmış, destekleyiciler belirlenmiş, plan bütçesi tasarlanmış, finansal kaynaklar tespit edilmiştir. Bu aşamada Niğde Valiliği, Niğde Belediyesi, Niğde Üniversitesi Rektörlüğü, Niğde İl Özel İdaresi, Niğde Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı, Niğde Ticaret Borsası Başkanlığı, Niğde Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü destekleri ile Niğde İl Gelişme Planı (NİGEP) Hazırlama Protokolü 05.01.2014 tarihinde imzalanarak ikinci aşamaya geçilmiştir.

Hazırlık aşaması başlangıcında kapsamlı bir Proje Yönetim Organizasyonu oluşturulmuştur. Organizasyonun en tepesinde, ilin kritik karar mekanizmasında söz sahibi olan kamu ve özel sektör temsilcilerinden oluşan İl Yürütme Kurulu yer almaktadır. Üniversite bünyesinde planın hazırlanmasını fiilen yürütecek olan Bilim Kurulu oluşturulmuştur. Bilim Kurulunun oluşması ile eş zamanlı olarak Valilik tarafında da ilgili Vali Yardımcısı başkanlığında Proje Destek ve Uygulama Birimi kurulmuş ve İl Gelişme Planı Ofisi olarak da görevlendirilmiştir. Bilim Kurulu plan hazırlanması sürecini tasarlayarak, sektörel eksenleri belirlemiştir. Belirlenen bu sektörlerle ilişkin çalışmaları yürütecek her sektör için ayrı ayrı olmak üzere İhtisas Komisyonları belirlenmiş, her ihtisas komisyonu için Bilim Kurulundan bir koordinatör belirlenmiştir. Ayrıca, İhtisas Komisyonları Başkanlarının oluşturduğu İhtisas Komisyonu Üst Kurulu oluşturulmuştur. Tüm plan organizasyonunda yer alan resmi katılımcı sayısı yaklaşık 120 kişiyi bulmuştur.

Organizasyon sürecinin tamamlanmasının ardından, plan sürecinde kamuoyunu bilgilendirmek ve topluma iletişim sağlamak amacıyla bir www.nigep.com adında bir web sitesi ve plan logosu oluşturulmuştur. Plan çalışma takvimi oluşturularak Valilik Onayı alınmış ve çalışma takvimi kamuoyu ile paylaşmıştır. Plan sürecinde görev alan tüm katılımcılara geniş kapsamlı bilgilendirme toplantıları yapılarak katılımcılara süreç anlatılmış, tanıtım yapılmıştır.

Mevcut durum analizin belirlenmesi sürecinde; literatür taraması, saha araştırması, il ve ilçe kurum ziyaretleri, anket çalışmaları, büyük şehirlerde yaşayan Niğdelilerle görüşmeler, ihtisas komisyonu toplantıları, toplum liderleri ile görüşmeler, Niğde dışındaki derneklerle görüşmeler gibi bir çok yöntem kullanılmıştır. İl Gelişme Planı süreci ile eş zamanlı olarak Niğde ilindeki kamu kurumlarının stratejik planlama çalışmaları da yürütülmüş bilgi bütünlüğü, hedef bütünlüğü açısından

her iki planlama sürecinin koordineli ve uyumlu olmasına dikkat edilmiştir. Süreç esnasında il ile ilgili birçok verinin sağlıklı olmadığı ya da eksik olduğu görülmüş, bu veriler birincil kaynaklardan tekrar derlenmiş, tasnif edilmiş, tutarsızlıklar giderilmiş ve doğrulanmıştır. Bu nedenle, planlamaya zemin oluşturacak verilerin ve istatistiki bilgilerin derlenmesinde birtakım zorluklarla da karşılaşmıştır.

NİGEP İhtisas Komisyonları İlk Toplantısı

NİGEP İhtisas Komisyonları İkinci Toplantısı

1.5. İL VİZYONU

İL VİZYONU

Değerleri, tarihi mirası ve huzurlu ortamı ile Anadolu'nun yaşam, eğitim ve kültür kenti Niğde.

- Tarım ve tarıma dayalı sanayide Türkiye'de ilk on içerisinde yer alan, süt sığırcılığı ve en az dört üründe ülke genelinde öncü, patates ve elmada dünya çapında marka değeri yaratabilmiş,
- Aladağlar ve Bolkarlar ile dağ turizminde, Gümüşler Manastırı ve Tyana ile kültür turizminde, Çiftehan ile sağlık turizminde Türkiye'nin önde gelen turizm merkezlerinden biri olan,
- Sanayide ileri teknolojilerin kullanımı ile ülke genelinde marka değeri yaratabilmiş ürünlerle yatırımcılar için cazip,
- Güneş enerjisi ve jeotermal kaynaklarını verimli kullanan, kalsit ve ürünlerinde Türkiye'de lider konumda olan,
- Kentsel ve kırsal yapılaşması ile modern kent görünümüne sahip, güçlü ekonomisi ile gelir dağılımındaki farklılıkların en aza indirildiği,
- Kaliteli eğitim altyapısı ve güçlü üniversitesi ile bir eğitim kenti olan,
- Kültürel ve sosyal değerlerine sahip çıkan, dezavantajlı insanların toplum ile bütünleştiği, sağlıklı, mutlu bireyler ve güçlü ailelerden oluşan.

1.6. PROJE YÖNETİMİ ORGANİZASYONU

Aşağıda, NİGEP Proje Yönetimi organizasyonuna ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

1.6.1. İl Yürütme Kurulu (İYK)

Protokolü imzalayan kuruluşların yetkililerinden oluşmaktadır. Tablo 1.6.1'de, NİGEP İl Yürütme Kurulu (İYK) görülmektedir.

Tablo 1.6.1: İl Yürütme Kurulu (İYK)

İL YÜRÜTME KURULU
Niğde Valiliği
Niğde Belediyesi
Niğde Üniversitesi Rektörlüğü
Niğde İl Özel İdaresi
Niğde Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı
Niğde Ticaret Borsası Başkanlığı
Niğde Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü

1.6.2. İl Danışma Kurulu (İDK)

NİGEP İl Danışma Kurulu üyelerine Tablo 1.6.2'de yer verilmiştir.

Tablo 1.6.2: Niğde İl Gelişme Planı Danışma Kurulu (İDK)

ADI VE SOYADI	GÖREVİ
Necmeddin KILIÇ	Vali
Alparslan KAVAKLIOĞLU	AK Parti Milletvekili
Ömer SELVİ	AK Parti Milletvekili
Doğan ŞAFAK	CHP Milletvekili
J. Kd. Albay Ufuk NAYIR	Garnizon Komutanı
Faruk AKDOĞAN	Belediye Başkanı
Prof. Dr. Adnan GÖRÜR	Niğde Üniversitesi Rektörü
Abdullah UÇGUN	Vali Yardımcısı (NİGEP Valilik Sorumlusu)
Hanlar İDEN	Vali Yardımcısı
Hacı İbrahim TÜRKOĞLU	Vali Yardımcısı
Mustafa KARACA	Vali Yardımcısı
Ali Kemal KURT	İl Emniyet Müdürü
Mehmet Yaşar YEŞİLTAŞ	Altınhisar Kaymakamı

Tablo 1.6.2 Devamı

ADI VE SOYADI	GÖREVİ
Abdullah KÜÇÜK	Bor Kaymakamı
Mehmet Fevzi DÖNMEZ	Çamardı Kaymakamı
Mustafa DİNÇ	Çiftlik Kaymakamı
Ferhat ATAR	Ulukışla Kaymakamı
Erdal SARI	Altunhisar Belediye Başkanı
Sıtkı ERAT	Bor Belediye Başkanı
Yavuz SOYLU	Çamardı Belediye Başkanı
Yusuf ÖCAL	Çiftlik Belediye Başkanı
Şener TOSUNER	Ulukışla Belediye Başkanı
Şevket KATIRCIOĞLU	Niğde Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı
Emrah ÇALAPKULU	Bor Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı
Erdal KOÇYİĞİT	İl Genel Meclis Başkanı

1.6.3. Bilim Kurulu (BK)

NİGEP Bilim Kurulu üyelerine Tablo 1.6.3'te yer verilmiştir.

Tablo 1.6.3: Bilim Kurulu (BK)

ADI VE SOYADI	KURUMU/GÖREVİ	PROJEDEKİ GÖREVİ
Prof. Dr. Adnan GÖRÜR	Niğde Üniversitesi Rektörü	Proje Danışmanı ve Genel Koordinatörü
Prof. Dr. Selen DOĞAN	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi, İletişim Fakültesi Dekanı	Proje Yürütücüsü
Prof. Dr. Mehmet Emin ÇALIŞKAN	Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fak. Öğretim Üyesi	Araştırmacı
Doç. Dr. Emre ÜNAL	Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi	Araştırmacı
Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin TÜRKMEN	Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Öğretim Üyesi, Müdürü	Araştırmacı

1.6.4. İhtisas Komisyonları Üst Kurulu (İKÜK)

NİGEP Projesinde, 12 çalışma alanından oluşan NİGEP İhtisas Komisyonları Üst Kurulu (İKÜK) oluşturularak her ihtisas komisyonu Üniversiteden bir öğretim üyesine bağlanarak proje çalışması yürütülmüştür. İhtisas Komisyonlarında Niğde ilinde çeşitli kamu kurum/kuruluşlarında çalışanlar, İl Müdürleri, İl Müdür

Yardımcıları başta olmak üzere STK'lar, Üniversite öğretim üyeleri ve alanda çalışan uzman kişiler yer almış, NİGEP Projesi geniş bir katılımı ve tabana da yayılan bir strateji ile gerçekleştirilmiştir. NİGEP İhtisas Komisyonları Üst Kurulu ve Üye Sayılarına Tablo 1.6.4.'te yer verilmiştir.

Tablo 1.6.4: İhtisas Komisyonları Üst Kurulu (İKÜK) ve Üye Sayıları

İHTİSAS KOMİSYONLARI	ÜYE SAYISI (Kişi)
Sanayi, Ticaret ve Finans İhtisas Komisyonu	20
Kültür ve Turizm İhtisas Komisyonu	20
Tarım, Orman ve Hayvancılık İhtisas Komisyonu	37
Kentsel Altyapı İhtisas Komisyonu	20
Kırsal Altyapı İhtisas Komisyonu	11
Eğitim İhtisas Komisyonu	25
Sağlık İhtisas Komisyonu	17
Gençlik ve Spor İhtisas Komisyonu	10
Sosyal Refah İhtisas Komisyonu	21
Güvenlik İhtisas Komisyonu	40
Afet ve Acil Durum İhtisas Komisyonu	21
Doğal Kaynaklar ve Enerji İhtisas Komisyonu	13
TOPLAM	255

1.6.5. NİGEP Kurullarının Görevleri

Aşağıda, NİGEP kurullarının görevlerine yer verilmiştir.

1.6.5.1. İl Yürütme Kurulu (İYK)

Protokolü imzalayan kuruluşların yetkililerinden oluşur. Plan hazırlık Çalışma Gruplarını ve İhtisas Komisyonlarını oluşturur. Plan çalışmalarının aşamalarında

gelen raporları değerlendirir. Gelişme Planını izler ve son halini onaylar.

1.6.5.2. Bilim Kurulu (BİK)

Niğde İl Gelişme Planı hazırlık aşamalarını gözden geçirmek, bilimsel desteği ve koordinasyonu sağlamaktır.

- Planın Çalışma Programını oluşturmak ve Valiliğin Onayını almak.
- Planlama çalışmalarında görev alacak personelin eğitimini sağlamak.
- Mevcut durum, hedefler ve stratejiler, gelecek

projeksiyonu ve mekânsal gelişim analizlerini yapmak.

- Paydaşların hassasiyetlerini dikkate alarak katılımçılık esaslı bir çalışma yürütmek, Plan Editörlüğü yapmak.
- 10. Kalkınma Planı ve 2023 Vizyonu çerçevesinde plan dokümanını oluşturmak ve Valiliğe sunmak.

1.6.5.3. İhtisas Komisyonları Üst Kurulu (İKÜK)

Proje Koordinatörü'nün yönetiminde İhtisas Komisyonu Başkanlarından oluşur.

Görevi; Niğde İl Gelişme Planını Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planın Bölge Planlaması amaç, ilke ve politikalarına uygun hazırlamaktır.

1.6.5.4. İhtisas Komisyonları (İK)

Proje Yöneticilerinin Başkanlığı'nda, Başkanların önereceği ve Valilik tarafından uygun görülecek olan Kamu Kurum, Kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin katılımı ile oluşur.

Görevleri; envanter hazırlığı sırasında gerekli bilgileri vermek, tam ve doğru bilgilere ulaşılmasını sağlamak, analiz ve gelişme politikalarının belirlenmesi tartışmalarına katılarak görüş bildirmek, proje yöneticisi ile işbirliği sağlamaktır.

1.6.5.5. Çalışma Grupları (ÇG)

İhtisas Komisyonları Üst Kurulları Başkanlarının önderliğinde ve Proje Yöneticilerinin sorumluluğunda İl Gelişme Planına kendi belirlenen alanlarında (sağlık,

eğitim vb.) veri sağlamak, öneri sunmak, rapor hazırlamak, toplantılar yapmak ve Gelişme Planı ile ilgili çalışmaları yürütmektir.

1.6.5.6. Proje Destek ve Uygulama Birimi

İl Gelişme Planının alt yapı çalışmalarını hazırlamak, sekreteryayı yürütmek, koordinasyonu ve kurumsallaşmayı sağlamak üzere kurulan bir birimdir. Gerek planlama çalışmaları gerekse daha sonraki proje

çalışmaları sırasında destek vermek ve projelerdeki koordinasyonu sağlamak üzere kurulan olan bu birim, Gelişme Planı Hazırlama çalışmalarının her aşamasında yer almıştır.

1.6.6. Çalışma Takvimi

NİGEP Çalışma Takvimine Tablo 1.6.5.'de yer verilmiştir.

Tablo 1.6.5: Niğde İl Gelişme Planı Çalışma Takvimi

İŞLEMLER	OCAK, 2014												OCAK, 2015				
	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	
İL GELİŞME PLANI HAZIRLIK ÇALIŞMALARI																	
İl Gelişme Planı Bilgilendirme Toplantılarının Yapılması																	
İl Gelişme Planı İhtisas Komisyonlarının Oluşturulması																	
İl Gelişme Planı İhtisas Komisyonları Başkan ve Üyelerinin Belirlenmesi																	
İLİN MEVCUT DURUMU VE ANALİZİ																	
Sektörlere Ait Verilerin ve Raporların Toplanması (İç Analiz)																	
Çevre Analizi (Yerel, Ulusal ve Uluslararası)																	
Durum Analizi Raporların Hazırlanması (Mevcut Durum Analizi Özeti)																	
Niğde İlinin Güçlü ve Zayıf Yönleri, Fırsatlar ve Tehditler (GZFT) Analizi																	
İLİN TEMEL HEDEF VE STRATEJİLERİ																	
İlin Vizyonunun																	
İlin Temel Değerlerinin																	
İl Gelişme Hedeflerinin																	
İl Gelişme Politikalarının belirlenmesi																	
SEKTÖREL GELİŞME STRATEJİLERİ																	
Sektörel Yatırım Program ve Proje Önerileri																	
Gelişme Planının Üst Kurullarca Değerlendirilmesi ve Onaylanması																	

1.6.7. Şura Takvimi

Aşağıda, NİGEP kurullarının görevlerine yer verilmiştir.

Tablo 1.6.6: Şura Takvimi

NO	İLGİLİ ŞURA	ORGANİZATÖR VE SORUMLU KURUM/KURULUŞLAR	ŞURA TARİH / YERİ	SAATİ
1	İl Genel Meclisi	Valilik NİGEP Bürosu	01.12.2014/ İl Genel Meclisi Toplantı Salonu	10:30
2	Belediye Meclisi	Valilik NİGEP Bürosu	05.12.2014/ Belediye Meclisi Toplantı Salonu	16:00
3	Tarım, Orman ve Hayvancılık	Valilik NİGEP Bürosu/ Tarım İl Müdürlüğü	03.12.2014/ Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00
4	Kültür ve Turizm	Valilik NİGEP Bürosu/ Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	08.12.2014/ Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00
5	Sağlık	Valilik NİGEP Bürosu/ Sağlık İl Müdürlüğü	10.12.2014/Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00
6	Güvenlik	Valilik NİGEP Bürosu/ İl Emniyet Müdürlüğü/ İl Jandarma Komutanlığı	12.12.2014/ Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00
7	Sanayi, Ticaret ve Finans	Valilik NİGEP Bürosu/ Ticaret ve Sanayi Odası/ Ticaret Borsası	17.12.2014/ Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00
8	Doğal Kaynaklar ve Enerji	Valilik NİGEP Bürosu/ Niğde Üniversitesi	19.12.2014/ Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00
9	Afet ve Acil Durum	Valilik NİGEP Bürosu/ Afet ve Acil Durum İl Müdürlüğü	22.12.2014/ Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00
10	Kentsel Altyapı	Valilik NİGEP Bürosu/ Niğde Belediyesi	24.12.2014/ Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00
11	Gençlik ve Spor	Valilik NİGEP Bürosu/ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	25.12.2014/ Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00
12	Kırsal Altyapı	Valilik NİGEP Bürosu/ Niğde Belediyesi	26.12.2014/ Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00
13	Eğitim	Valilik NİGEP Bürosu/ Milli Eğitim İl Müdürlüğü	29.12.2014/ Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00
14	Sosyal Refah	Valilik NİGEP Bürosu/ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü/SGK/ İŞKUR İl Müdürlüğü	30.12.2014/ Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi 1071 Nolu Salon	9:00

1.6.8. NİGEP Önemli Tarihler

Niğde İl Gelişme Planı çalışmaları sürecinde bazı önemli tarihlere Tablo 1.6.7.'de yer verilmiştir.

Tablo 1.6.7: NİGEP Önemli Tarihler

TARİH	YER/İLGİLİ KİŞİ YA DA KURUM	KONU
26.08.2013	Valilik Toplantı Salonu	Sayın Valimiz önderliğinde, ilin ileri gelenleri ile Niğde ilinin sorunlarının tartışıldığı ilk toplantı yapıldı.
08.10.2013	Valilik Toplantı Salonu	Sayın Valimiz ve Sayın Rektörümüze Hazırlama Ekibi ilk brifingi verdi. İlin Stratejik Planı mı olsun, yoksa Gelişme Planı mı olsun tartışmaları uzun süre devam etti. Sonunda İl Gelişme Planına karar verildi. Ancak, Niğde ilindeki tüm kurumların Stratejik Plan hazırlamalarına ve iki çalışmanın birlikte yürütülmesine karar verildi. Yapılacak Stratejik Planların en önemli özelliği, 4 İl Pilot seçilerek (biri Niğde) Bakanlıkların hazırladığı Stratejik Planlarla uyumlu ilk Stratejik Planların olmasıydı. Ayrıca, yapılacak Stratejik Planlarla İl Gelişme Planında ortak pek çok yön vardı. Yani Stratejik Planların, İl Gelişme Planının altyapısını teşkil etmesi söz konusuydu.
15-16-17.12.2013	Çiftelhan, Çelikhan Otel	Niğde ilindeki tüm kurumlara Stratejik Plan Hazırlama konusunda bir buçuk gün teorik ve bir buçuk gün uygulamalı olmak üzere eğitim verildi.
22-23-24.12.2013	Çiftelhan, Çelikhan Otel	Niğde ilindeki tüm kurumlara Stratejik Plan Hazırlama konusunda bir buçuk gün teorik ve bir buçuk gün uygulamalı olmak üzere eğitim verildi.
13.01.2014	Valilik Toplantı Salonu	NİGEP Başkanlarına bilgilendirme toplantısı yapıldı ve Çalışma Gruplarının nasıl oluşturulacağı tartışıldı.
15.01.2014	Valilik	NİGEP Protokolü imzalandı.
23.01.2014	Valilik	NİGEP Çalışma Gruplarının oluşturulması İhtisas Komisyonu Başkanlarına bildirildi.
24.01.2014	Plan Hazırlama Ekibi	Çalışma Takvimi oluşturuldu.
31.01.2014	Plan Hazırlama Ekibi	Çalışma Takvimine uygun Ayrıntılı İş Planına karar verildi. Hangi aylarda Çalışma Gruplarından neler isteneceği belirlendi.
10.02.2014	Plan Hazırlama Ekibi	NİGEP içeriği taslağına başlandı.
21.02.2014	Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Anfisi	NİGEP İhtisas Komisyonları Üyelerine (yaklaşık 120 kişi) yönelik, yaklaşık 2 saatlik tanışma ve bilgilendirme toplantısı yapıldı. Üyelerin gerek Stratejik Plan gerekse de NİGEP'e ilişkin soruları cevaplandırıldı, görüş ve önerileri alındı, NİGEP web sayfası tanıtımı yapıldı.
04.03.2014	Plan Hazırlama Ekibi	Çalışma Gruplarına yönelik ortak bir "Katılım Tutanağı" oluşturuldu. Çalışma Takvimi ve Ayrıntılı İş Planının gruplara verilmesine karar verildi. 14 Mart'a kadar her Üniversite Koordinatörünün sorumluluğundaki gruba bilgi vermesine, 31 Mart tarihine kadar da grubundan mevcut durum analizi için kendi alanında Niğde iline ilişkin (ilçeler de dahil olmak üzere) tanıtım, broşür, istatistik, kitapçık, veri, bilgi vb. istemesine karar verildi. Toplantılar hemen hemen bitti ve Çalışma Gruplarına Mevcut Durum Analizi için 31 Mart tarihine kadar veri ve bilgi toplamaları için süre verildi. Daha sonra da bu bilgileri toplantılar yoluyla NİGEP Hazırlama Ekibine aktarmalarına karar verildi.
15.03.2014	Polis Evi	Valiliğin ev sahipliğinde Protokol taraflarına ve Milletvekillerine yönelik bilgilendirme ve görüş alışverişinde bulunma toplantısı yapıldı.

○ Tablo 1.6.7 Devamı

TARİH	YER/İLGİLİ KİŞİ YA DA KURUM	KONU
09.05.2014	Bursa Niğdeliler Kültür Evi Yardımlaşma Derneği, Soğukkuyu Mah. Fakülte Cad. No:11, Osmangazi/Bursa.	Niğdeli sanayici ve işadamları ile NİGEP'e görüş, öneri ve projeleri ile katkıda bulunabilecek tüm Niğdelilerle toplantı yapıldı.
10.05.2014	Niğde Dernekler Federasyonu ve Başkent Niğde Vakfı, Ankara, Alba ANKARA Hotel Ulus Salonu'nda (Yüksel Caddesi No:19, Kızılay - Ankara)	Niğdeli sanayici ve işadamları ile NİGEP'e görüş, öneri ve projeleri ile katkıda bulunabilecek tüm Niğdelilerle toplantı yapıldı.
15.05.2014	Niğde Kayırlı Derneği, 100. Yıl Mah., Fetih Cad. 89 Sok. No:14 Bağcılar/İstanbul	Niğdeli sanayici ve işadamları ile NİGEP'e görüş, öneri ve projeleri ile katkıda bulunabilecek tüm Niğdelilerle toplantı yapıldı.
16.05.2014	Niğdeliler Yardımlaşma ve Kültür Derneği Organizasyonu, İzmir Vilayetler Evi, Karşıyaka/ Bostanlı	Niğdeli sanayici ve işadamları ile NİGEP'e görüş, öneri ve projeleri ile katkıda bulunabilecek tüm Niğdelilerle toplantı yapıldı.
01.12.2014-30.12.2014	Plan Hazırlama Ekibi/Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi,	Niğde Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi'nde bir ay boyunca suralarda mevcut durum analizi, ilin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri, il vizyonu ve sektörel vizyonlar, gelişme politika önerileri ildeki ilgili taraflarla çalışma gruplarınınca paylaşıldı ve tüm ilin görüşleri alındı.
19.01.2015	İl Genel Meclisi Toplantı Salonu, Belediye Meclisi Toplantı Salonu	Bor Belediye Başkanını NİGEP bilgilendirme ve görüş alma ziyareti. (09:30-12:00)
19.01.2015	Plan Hazırlama Ekibi	Ulukışla Belediye Başkanını NİGEP bilgilendirme ve görüş alma ziyareti. (14:00-16:00)
21.01.2015	Plan Hazırlama Ekibi	Çamardı Belediye Başkanını NİGEP bilgilendirme ve görüş alma ziyareti. (09:30-12:00)
21.01.2015	Plan Hazırlama Ekibi	Çiftlik Belediye Başkanını NİGEP bilgilendirme ve görüş alma ziyareti. (14:00-16:00)
23.01.2015	Plan Hazırlama Ekibi	Altınhisar Belediye Başkanını NİGEP bilgilendirme ve görüş alma ziyareti. (13:30-16:00)
10.02.2015	Plan Hazırlama Ekibi	Kemerhisar Belediye Başkanını NİGEP bilgilendirme ve görüş alma ziyareti. (10:00-16:00)
10.02.2015	Plan Hazırlama Ekibi	Niğde Belediye Başkan Yardımcısını NİGEP bilgilendirme ve görüş alma ziyaret. (10:00-16:00)
15.07.2015	Plan Hazırlama Ekibi	Niğde İl Gelişme Planı (NİGEP) tamamlanarak Valiliğe teslim edilmiştir.

Niğde Dernekler Federasyonu ve Başkent Niğde Vakfı NİGEP Bilgilendirme Toplantısı

Niğde Dernekler Federasyonu ve Başkent Niğde Vakfı NİGEP Tanıtım Kokteyli

Niğde Kayırlı Derneği NİGEP Bilgilendirme Toplantısı

Niğde Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Adnan GÖRÜR NİGEP Sunumu, Niğdeliler Yardımlaşma ve Kültür Derneği Organizasyonu

Bursa Niğdeliler Kültür Evi Yardımlaşma Derneği Ziyareti

Antalya NİGEP Bilgilendirme Toplantısı

2

İLİN MEVCUT DURUMUNA İLİŞKİN BAZI BİLGİLER

Aşağıda ilin mevcut durumuna ilişkin bazı bilgilere yer verilmiştir.

2.1 TARİHÇE

Niğde ili, çok zengin bir kültürel mirasa sahip olan ülkemizin önemli illerinden biridir. Bölgede yapılan arkeolojik kazılar, Niğde tarihinin M.Ö.600.000'li yıllara kadar uzandığını, yerleşik hayatın ise 10 bin yıldan beri devam ettiğini yani; Paleolitik Çağ'dan itibaren, Neolitik, Kalkolitik, Eski Tunç, Hitit, Geç Hitit, Demir Çağı, Frig, Hellenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde iskân edildiğini ortaya çıkartmıştır.

Bölgede yapılan Kaletepe Obsidiyen Atölye Kazısı ile Paleolitik Çağlar(600.000), Köşk Höyük, Pınarbaşı ve Tepecik Höyük Kazıları ile M.Ö . 6500 - 4500 yılları yani Neolitik ve Kalkolitik döneme ait bilgiler, Çamardı Celaller Köyü yakınındaki Göltepe - Kestel Maden Galerileri Kazısı ile de M.Ö. 3000 yılları yani Eski Tunç Devrine ait bilgiler elde edilmiştir.

Ulukışla ilçesi Darboğaz Kasabası yakınındaki Porsuk (Zeyve) Höyük Kazısı ile Hitit, Geç Hitit, Frig, Roma Çağına ait bilgiler, Çiftlik ilçesi yolu üzerinde bulunan Göllüdağ Örenyeri ile de Geç Hitit Dönemi hakkında bilgiler elde edilmiştir.

Çamardı ilçesi, Celaller Köyü Göltepe Madenci Köyü-Kestel Maden Galerilerinde yapılan kazılarda ise M.Ö. 3000 yıllarında, yani Eski Tunç Çağında, kalay madeni üretildiği ortaya çıkartılmıştır.

M.Ö. 1200 yıllarında Hitit İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra Niğde bölgesi Geç Hitit Krallıklarının önemli bölgelerinden biri durumuna gelmiş, Tabal Krallığına bağlı şehir krallıkları olan Tuvanuva Krallığı ve Nahita Krallığının da merkezi olmuştur.

Daha sonra, Niğde bölgesi Hellenizmin ve Roma İmparatorluğu'nun hâkimiyetine girmiştir. Roma Çağı, Niğde bölgesinin önemli dönemlerinden biridir. Bu dönemde bugünkü Kemerhisar Kasabası'nda Antik Tyana Şehri bulunmaktaydı. Burası Orta Anadolu'nun en önemli Roma Kenti durumundadır. Halen, Roma Havuzu ve Su Kemerleri ayakta. Bazı heykeltıraşlık eserleri ve mimari parçalar da Niğde Müzesinde sergilenmektedir.

Ayrıca 4. yy.dan itibaren Niğde bölgesi, Hristiyanlığın Toroslar ötesinde yayılıp tırmandığı ve tutunduğu bir il haline gelmiştir. M. S. 53 yıllarında Hristiyanlığı yaymak üzere yola çıkan Havari St. Poul Kapadokya içlerine kadar ulaşmış, Tyana (Kemerhisar) , Andaval (Aktaş), Sasima (Hasaköy), Limnai (Gölcük), Karballa (Güzelyurt) ve İhlara ve Aksaray yörelerinde Hristiyanlığın yayılmasını ve tutunmasını sağlamıştır. Bu dönemin en muhteşem eserleri; Eski Andaval Kilisesi ve Gümüşler Manastırı'dır.

Uzun süre Bizans hâkimiyetinde kalan Niğde bölgesi, daha sonra Türkleşerek Selçuklu hâkimiyetine girmiştir. Selçuklu dönemiyle birlikte, bilhassa Anadolu Selçukluları

döneminde, Niğde bölgesi tarih içerisindeki en önemli zamanlarından birini daha yaşamıştır.

Niğde, 1166 tarihinde Konya'nın Selçuklu merkezi olmasından sonra Türk hakimiyetine girmişse de, kesin olarak Melik Şah'ın komutanlarından Emir Ahmet Danışmend Taylı ve oğlu Emir Gazi tarafından fethedilmiş, II. İzzettin Kılıçaslan (1156-1192) ise Niğde ilinin Ulukışla hariç tüm topraklarını Konya Sultanlığına dahil etmiştir.

Kılıçaslan'ın ölümünden sonra oğlu I. Gıyaseddin Keyhüsrev (1192-1211), onun ölümünden sonra da oğlu I. İzzeddin Keykavus (1211-1219) Konya tahtına geçmiş, onun zamanında da Ulukışla idare bakımından Niğde iline bağlanmıştır.

I. İzzeddin Keykavus'un ölümünden sonra Selçuklu tahtına I. Alaeddin Keykubat geçmiş, onun zamanında Niğde büyük ilerlemelere sahne olmuştur. Selçuklu sanatının şaheserlerinden olan Alaeddin Camii bu zamanda Niğde Valisi Zeyneddin Beşare tarafından yaptırılmıştır.

Sultan Alaeddin Keykubat'ın ölümünden sonra, oğlu II. Gıyaseddin Keyhüsrev (1237-1246) tahta geçmiş, onun zamanında devlet gerilemeye başlamış, Moğollarla yapılan Köseadağ Savaşı kaybedilerek Moğollara vergi vermek zorunda kalınmıştır.

Selçuklu Devletinde başlayan taht kavgaları sonucunda 1308 yılına kadar Selçuklu idaresi ad olarak var olmakla birlikte, ülke yönetimi fiilen Moğolların eline geçmiştir. Selçukluların son zamanında sarsılan Anadolu

Türk Birliği Osmanlılar zamanında tekrardan kurulacaktır.

Niğde, 1327 yılından itibaren İlhanlılar idaresine girmiştir. Bu devirde Niğde, İlhanlıların umumi valisi Alaaddin Eretna Beyin yardımcısı Sungurbey yönetiminde bulunmaktaydı. Sungurbey 1335 yılında kendi adıyla tanınan Sungurbey Camii, Türbe ve Şadırvanını yaptırmıştır.

Niğde, 1357 yılından itibaren de Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra kurulan beyliklerden en uzun ömürlüsü olan Karamanoğulları Beyliği hâkimiyetine girmiş, bu zamanda Akmedrese (1409) Niğde Valisi Alaaddin Ali Bey tarafından inşaa ettirilmiştir. Karamanoğulları Beyliğine 1466 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından son verilmesinden sonra da Niğde, Osmanlı hâkimiyetine girmiştir.

Bölgedeki Osmanlı hâkimiyeti, Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar devam etmiştir. Niğde, Osmanlılar zamanında Selçuklular ve Beylikler döneminde sahip olduğu önemi muhafaza edememiş olsa da, diğer Anadolu kentlerinin de gerisinde kalmamıştır. Şehir merkezindeki Dışarı Camii, Murat Paşa Külliyesi, Kale Camii, Ulukışla'daki Mehmet Paşa Kervansarayı bu dönemin önemli eserlerindedir.

Niğde, önce 1863 yılında uygulanan İller Örgütü içerisinde Konya Valiliğine mutasarrıflık merkezi olarak dâhil edilmişse de Cumhuriyet Döneminde yeniden il haline getirilmiştir.

Tablo 2.1.1: Niğde İlinin Kronolojik Tarihi

KRONOLOJİ			
MİLATTAN ÖNCE	600.000	Paleolitik	ANADOLUDA TARİH ÖNCESİ DÖNEMLER
	8.500	Neolitik	
	5.500	Kalkolitik	
	3.500	Tunç Çağı	
	2.000	Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
		Erken ve Orta Hitit Dönemi	
		Hitit İmparatorluk	
	1.000	Geç Hitit	
		Frig Uygarlığı	
		Pers Uygarlığı	
MİLATTAN SONRA	30	Helenistik Dönem	ANADOLUDA TARİHİ DÖNEMLER
		Roma Dönemi	
	0	MİLAT	
		Roma Dönemi	
	395	Bizans Dönemi	
	1166	Selçuklu Dönemi	
		İlhanlı Devleti	
		Karamanoğulları	
	1466	Osmanlı Dönemi	
	1923	Cumhuriyet Dönemi	

2.2. NİĞDE ADININ KAYNAĞI

Niğde ilinin 8 km. kuzeybatısında; Niğde- Kayseri Devlet Karayolunun sol tarafında bugünkü Aktaş Kasabası Yeni Mahallede Andaval Kilisesi olarak bilinen yapı içerisinde, yuvarlak, bazalt taşından yapılan bir kitabe bulunmuştur.

Bu kitabe üzerinde profilden tasvir edilmiş bir kral kabartması, üst tarafında da Hitit Hiyeroglifiyle yazılmış yazı bulunmaktadır.

Bu kitabe üzerinde “Ben Nahita Kralı Saruwanis” yazmaktadır. Böylece “Nahita” kelimesinin de Niğde ilinin en eski ismi olduğu anlaşılmıştır. Halen aslı Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi’nde sergilenen bu kitabenin, ilimiz Müzesinde bir mülajı (kopyası) sergilenmekte olup, M.Ö. VIII-VII yy.’da Anadolu’da yaşayan Geç Hitit Şehir Krallıkları dönemine aittir.

Kitabenin anlamı:

1- Ben (S)aru(w)anis Nahitiya Şehrinin yöneticisi ve efendisiyim.

Resim 2.2.1: Andaval Kilisesinde Bulunan Kitabe

- 2- Ve ben ...
- 3- Ve ben ne zaman (?) (Onu) ovalardan meydana çıkarsam
- 4- Ben (yazın) at sürüsünü burada otlatacağım.
- 5- ve benim (için) o (...)
- 6- ...) ve Warpalawa (...) büyük olur (...)

2.3. COĞRAFİ KONUM

Niğde ili, İç Anadolu Bölgesi'nin güneydoğusunda "Orta Kızılırmak" olarak adlandırılan kesiminde bulunmaktadır. Kapadokya Bölgesi içinde yer alan Niğde, Aksaray, Nevşehir, Kayseri, Adana, İçel ve Konya illeri ile çevrilidir. Orta Toroslar içinde yer alan Bolkarlar ve Aladağların kuzeye kıvrımlanarak sokuldukları alanın kuzeyinde kalmaktadır. 7.312 kilometrekare alana sahip Niğde ilinin denizden yüksekliği ortalama 1.300 metredir. Batı kesimler dalgalı düzlük, diğer kesimler ise dağlık bir

yapıya sahiptir. Kuzeybatıda Aksaray, kuzeyde Nevşehir, kuzeydoğuda Kayseri, batı ve güneybatıda Konya, güneyde İçel, güneydoğu ve doğuda Adana illeri ile komşudur.

Matematiksel Konumu: 37 derece 25 dakika kuzey ve 38 derece 58 dakika kuzey paralelleri ile batıda 33 derece 10 dakika batı ve 35 derece 25 dakika batı meridyenleri arasında yer almaktadır.

Harita 2.3.1: TR71 Bölgesi ve Çevresi Kalkınma Bölgeleri

İklim: Niğde ilinde bozkır iklimi hüküm sürmektedir. Ortalama yıllık yağış 349 mm'dir. Bu yağışın büyük bölümü kış aylarında meydana gelmektedir. Türkiye'nin en az yağış alan bölgelerinden biridir. Bugüne değin ölçülen en düşük sıcaklık -27°'dir, ölçülen en yüksek sıcaklık ise 38°'dir.

Dağlar: İlin güney ve güneydoğu sınırlarını Bolkar Dağları oluşturmaktadır. Bolkarların en yüksek noktası 3.524 m. ile Medetsiz tepesidir. Torosların diğer bir kolu olan Aladağlar ise ilin doğusunda bulunmaktadır. Kayseri ve Adana illeri ile sınırı belirleyen Aladağların en yüksek noktası ise 3.756 m. ile Demirkazık zirvesidir. Niğde ilinin kuzeybatı kesimini Melendiz dağları kaplamaktadır. Beşparmak tepesi 2.963 m. ile Melendiz dağlarının en yüksek noktasıdır, Göllüdağ ise 2.172 m.'dir ve ilin yine kuzeybatısında yer almaktadır. Niğde ilinin batı kesimini kaplayan Hasan Dağı 3.253 m.'dir ve Aksaray ili sınırında yer almaktadır.

Ovalar: İlin önemli ovaları ise ortalama 1.350 m yükseklikteki Misli Ovası, 1.400 metre yükseklikteki

Melendiz Ovası, 1.100 m. yükseklikteki Altunhisar Ovası ve 1.100 m. yükseklikteki Bor Ovası'dır.

Vadiler: Çamardı Ecemiş Vadisi, Çiftlik Nar Vadisi ve Niğde Karasu Vadileri ilin başlıca vadileridir.

Akarsular: Karasu, Melendiz Çayı, Ulurmak ve Çakıt Çayı başlıca akarsulardır. Ecemiş ve Çakıt Suyu, sularını Çukurova'ya akıtmaktadır. Ulurmak'ın suyu İhlara Vadisi'ne ulaşmaktadır. Karasu ise Akkaya Barajı'nı beslemektedir.

Göller: Aladağlar ve Bolkarlar üzerinde buzul aşınmasıyla oluşmuş birçok göl bulunmaktadır. Akgöl, Alagöl, Çinigöl, Yedigöller ve Karagöl bunların başlıcalarıdır. Narlıgöl ise çökme neticesinde oluşmuştur. Göllüdağ üzerinde bir krater gölü bulunmaktadır.

Barajlar: Karapınar ve Baldıra dereleri ile beslenen Gebere Barajı, Gümüşler ve çevresini sulamak için

kurulmuş Gümüşler Barajı, Bor ovasını sulamak amacıyla yapılmış Akkaya Barajı bulunmaktadır.

Bitki Örtüsü: Yağışların azlığı sebebiyle ormanlık bölge azdır. Ormanlar Toroslar bölgesinde, Hasan ve Melendiz dağlarının yüksek yamaçlarında bulunmaktadır.

Yeraltı Zenginlikleri: Hasandağı, Melendiz ve Erciyes

dağlarından kaynaklanan malzemeler bölgenin kuzey ve kuzeydoğusunu yorgan gibi örtmüştür. Bu jeolojik yapı yer altına zenginlik getirmiştir. Bakır, çinko, demir, civa, altın ve gümüş başta olmak üzere bol miktarda metalik maddeler bulunmaktadır. Ayrıca, sıcak su kaynakları ve karbondioksit kaynakları açısından zengin bir yapı mevcuttur.

2.4. NİĞDE İLİNİN İLÇELERİ

Bor: Niğde iline 15 km. uzaklıktadır. İlçe merkezinden Alaaddin Cami Karamanoğulları döneminden, Paşa ve Kale Camileri Osmanlı döneminden kalma önemli eserlerdir. Bor'a 5 km. uzaklıkta bulunan Tyana Ören Yeri, Roma döneminin çok önemli yerleşim merkezlerinden biridir.

Ulukışla: Aladağlar ve Bolkar Dağları'nın birleştiği ve güneye geçiş olanağı tanıdığı yerde, 17. yy 'da kurulmuştur. İlçe merkezinde Osmanlı Dönemi eserleri olan Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı, Porsuk Köyü yakınında k i geç Hitit ve Frig dönemi kalıntılarını barındıran Porsuk Höyük önemli örenlerdir. Ayrıca, çok önemli çevre çekiciliklerine sahip Bolkar Dağları'nın önemli bir kısmı Ulukışla'da bulunmaktadır.

Çamardı: Niğde iline 65 km. uzaklıktaki Çamardı ilçesine bağlı Kavlakepe Köyü yakınlarındaki Göltepe-Kestel ören yeri önemli tarihsel kalıntılardır. Çevre çekiciliği olarak Aladağlar önemli yer tutmaktadır.

Altunhisar: İlçeye bağlı Yeşilyurt Kasabası'ndaki Bizans Dönemi kilise ile Keçikalesi Köyü yakınındaki aynı adı taşıyan kale önemli eserlerdendir.

Çiftlik: Niğde iline yaklaşık 75 km. olan bölgede, Bizans Dönemi kaya yerleşimleri önemlidir. Ayrıca, Narlıgöl ve Nar Vadisi görülmeye değer yerlerdir.

2.5. NİĞDE İLİNİN NÜFUS BİLGİLERİ

Aşağıda, Niğde ilinin nüfus bilgilerine yer verilmiştir. Niğde il nüfusunun 2018 yılında 391.436, 2023 yılında da 412.758 kişi olacağı TÜİK tarafından tahminlenmektedir.

Tablo 2.5.1: Niğde İli Nüfusunun Cinsiyete Göre Dağılımı (2013)

YER	ERKEK	KADIN	TOPLAM
İl ve İlçe Merkezleri	91.034	91.063	182.097
Belde ve Köyler	80.716	80.845	161.561
TOPLAM	171.750	171.908	343.658

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.2: Niğde İli Nüfusunun İlçelere Göre Dağılımı (2013)

İLÇE	ERKEK NÜFÜSÜ	KADIN NÜFÜSÜ	TOPLAM NÜFÜSÜ
Merkez	100.876	100.721	201.597
Bor	30.248	30.863	61.111
Çiftlik	15.152	14.444	29.596
Ulukışla	10.522	10.606	21.128
Çamardı	7.794	7.934	15.728
Altunhisar	7.158	7.340	14.498
TOPLAM	171.750	171.908	343.658

Kaynak:TUIK.

Tablo 2.5.3: Niğde İli Nüfusunun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2013)

YAŞ GRUBU	ERKEK NÜFUSU	KADIN NÜFUSU	TOPLAM NÜFUS
0-4 Yaş	14.787	14.138	28.925
5-9 Yaş	15.538	14.475	30.013
10-14 Yaş	16.097	15.488	31.585
15-19 Yaş	16.387	15.726	32.113
20-24 Yaş	13.766	14.231	27.997
25-29 Yaş	12.924	12.027	24.951
30-34 Yaş	13.467	12.874	26.341
35-39 Yaş	12.144	11.690	23.834
40-44 Yaş	11.603	11.354	22.957
45-49 Yaş	10.341	10.100	20.441
50-54 Yaş	8.948	9.007	17.955
55-59 Yaş	7.046	7.377	14.423
60-64 Yaş	5.981	6.380	12.361
65-69 Yaş	4.625	5.559	10.184
70-74 Yaş	3.405	4.466	7.871
75-79 Yaş	2.345	3.257	5.602
80-84 Yaş	1.694	2.225	3.919
85-89 Yaş	545	1.164	1.709
90+ Yaş	107	370	477
TOPLAM	171.750	171.908	343.658

Kaynak:TUIK.

Tablo 2.5.4: Niğde İli Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı

CİNSİYET	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Erkek	164.745	169.377	169.704	167.551	168.125	170.075	171.750
Kadın	166.932	169.070	170.217	170.380	169.428	170.195	171.908
TOPLAM	331.677	338.447	339.921	337.931	337.553	340.270	343.658

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.5: Niğde Merkez İlçe Nüfusunun Yıllara Göre Dağılımı

CİNSİYET	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Erkek	74.483	76.317	79.313	81.000	84.386	87.002	91.034
Kadın	75.213	75.607	79.085	82.237	84.210	86.478	91.063
TOPLAM	149.696	151.924	158.398	163.237	168.596	173.480	182.097

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.6: Niğde İli Nüfusunun Köy ve Beldelerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

CİNSİYET	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Erkek	90.262	93.060	90.391	86.551	83.739	83.073	80.716
Kadın	91.719	93.463	91.132	88.143	85.218	83.717	80.845
TOPLAM	181.981	186.523	181.523	174.694	168.957	166.790	161.561

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.7: Niğde İli Nüfusunun Köy ve Beldelere Göre Dağılımı (2013)

YER	Erkek	Kadın	TOPLAM
Merkez İlçe	62.310	62.464	124.774
Belde ve Köyler	38.566	38.257	76.823
TOPLAM	100.876	100.721	201.597

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.8: Merkez İlçe Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı

CİNSİYET	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Erkek	94.131	97.288	98.014	97.502	98.992	100.277	100.876
Kadın	94.868	96.085	97.393	98.585	99.096	99.767	100.721
TOPLAM	188.999	193.373	195.407	196.087	198.088	200.044	201.597

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.9: Bor İlçesi Nüfusunun Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı (2013)

YER	Erkek	Kadın	TOPLAM
İlçe Merkezi	20.214	20.315	40.529
Belde ve Köyler	10.034	10.548	20.582
TOPLAM	30.248	30.863	61.111

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.10: Bor İlçesi Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı

CİNSİYET	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Erkek	29.643	29.256	29.684	29.351	29.820	30.266	30.248
Kadın	30.230	29.883	30.564	30.568	30.584	30.684	30.863
TOPLAM	59.873	59.139	60.248	59.919	60.404	60.950	61.111

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.11: Altunhisar İlçesi Nüfusunun Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı (2013)

YER	Erkek	Kadın	TOPLAM
İlçe Merkezi	1.439	1.528	2.967
Belde ve Köyler	5.719	5.812	11.531
TOPLAM	7.158	7.340	14.498

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.12: Altunhisar İlçesi Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı

CİNSİYET	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Erkek	8.081	7.703	7.535	7.095	7.087	7.070	7.158
Kadın	8.441	8.045	7.880	7.674	7.394	7.346	7.340
TOPLAM	16.522	15.748	15.415	14.769	14.481	14.416	14.498

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.13: Çiftlik İlçesi Nüfusunun Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı(2013)

YER	Erkek	Kadın	TOPLAM
İlçe Merkezi	2.372	2.207	4.579
Belde ve Köyler	12.780	12.237	25.017
TOPLAM	15.152	14.444	29.596

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.14: Çiftlik İlçesi Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı

CİNSİYET	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Erkek	14.626	14.990	15.184	14.757	14.658	15.024	15.152
Kadın	14.610	14.647	14.742	14.426	14.344	14.512	14.444
TOPLAM	29.236	29.637	29.926	29.183	29.002	29.536	29.596

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.15: Ulukışla İlçesi Nüfusunun Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı (2013)

YER	Erkek	Kadın	TOPLAM
İlçe Merkezi	2.707	2.568	5.275
Belde ve Köyler	7.815	8.038	15.853
TOPLAM	10.522	10.606	21.128

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.16: Ulukışla İlçesi Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı

CİNSİYET	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Erkek	10.702	11.999	11.201	11.347	10.342	10.339	10.522
Kadın	11.052	12.134	11.445	11.381	10.497	10.558	10.606
TOPLAM	21.754	24.133	22.646	22.728	20.839	20.897	21.128

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.17: Çamardı İlçesi Nüfusunun Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı (2013)

YER	Erkek	Kadın	TOPLAM
İlçe Merkezleri	2.707	2.568	5.275
Belde ve Köyler	7.815	8.038	15.853
TOPLAM	10.522	10.606	21.128

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.18: Çamardı İlçesi Nüfusunun Yıllara ve Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı

CİNSİYET	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Erkek	10.702	11.999	11.201	11.347	10.342	10.339	10.522
Kadın	11.052	12.134	11.445	11.381	10.497	10.558	10.606
TOPLAM	21.754	24.133	22.646	22.728	20.839	20.897	21.128

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.19: Niğde İli Nüfusunun Yıllar İtibariyle Artış Hızı (%)

YIL	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Erkek	25	39	21	42	31	46
Kadın	5	46	40	24	27	53
TOPLAM	15	43	31	33	29	50

Kaynak:TÜİK.

Tablo 2.5.20: Niğde İlinin Aldığı Göç, Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı

YIL	NÜFUS	ALDIĞI GÖÇ	VERDİĞİ GÖÇ	NET GÖÇ	NET GÖÇ HIZI
2007-2008	338.447	15.150	13.991	1.159	3,43
2008-2009	339.921	12.588	15.778	-3.190	-9,34
2009-2010	337.931	12.602	17.666	-5.064	-14,87
2010-2011	337.553	11.769	17.023	-5.254	-15,44
2011-2012	340.270	12.359	13.514	-1.155	-3,39

Kaynak:TÜİK.

3

SEKTÖREL DEĞERLENDİRMELER

Aşağıda ilin mevcut durumuna ilişkin bazı bilgilere yer verilmiştir.

3.1. TARIM, ORMAN VE HAYVANCILIK

Niğde ili tarih boyunca önemli bir tarımsal üretim merkezi olmuştur. Günümüzde ilin toplam arazi varlığının %35,4'ü tarım arazisi, %33,9'u ise hayvancılık açısından değerlendirilen çayır ve mera arazilerinden oluşmaktadır (Tablo 3.1.1). İlin kuzeydoğusunda genişyer kaplayan Misli Ovası ile güneybatıda yer alan Bor Ovası iki ana bitkisel üretim bölgesidir. Toplam tarım arazilerininin %76'sının sulama potansiyeli olmakla birlikte, bugün için sadece %46'lık bölümü sulanmaktadır. Tipik karasal iklimin hâkim olduğu Niğde, ülkemizin en az yağış alan bölgelerindedir.

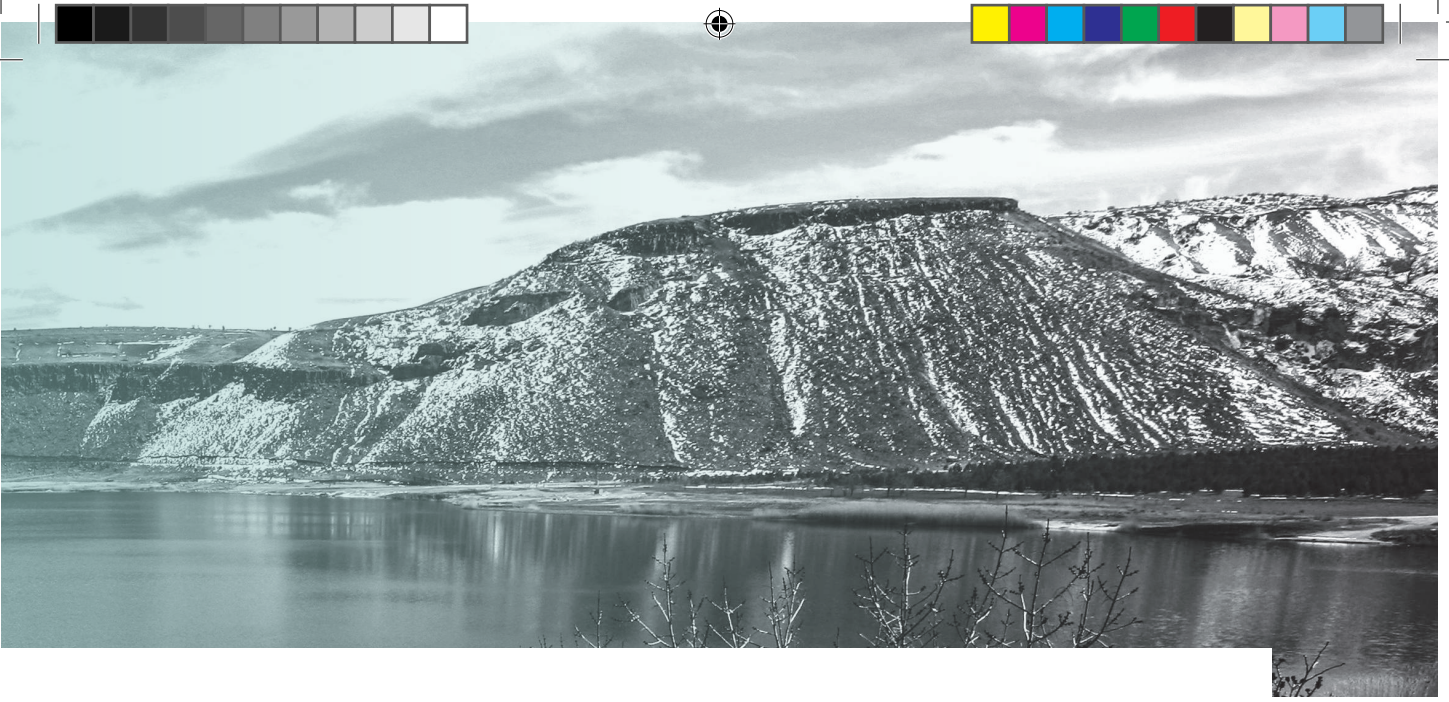
Bu nedenle, sulama suyu yetersizliği tarımsal üretimin en önemli sorunlarından.

Tarım yüzyıllardır Niğde ili ekonomisinin en önemli faaliyet alanını oluşturmaktadır. Nüfusun yarıya yakını kırsalda yaşamakta olup bu açıdan TR71 Bölgesi'ndeki en yüksek orana sahiptir (Tablo 3.1.2). Aynı şekilde 15 yaş üzeri istihdam edilen nüfusun %47,5'i tarım sektöründe çalışmaktadır (Tablo 3.1.3). Bu veriler, tarım sektörünün Niğde halkı açısından ne kadar önemli olduğunu açıkça göstermektedir.

Tablo 3.1.1: Niğde İlinde Arazi Varlığı ve Kullanımı

ARAZİ NİTELİĞİ	ALAN (ha)	ORAN (%)
Tarım Arazisi	275.783	35,4
Sulanabilir Arazi	209.196	76,0
Sulanan Arazi	115.500	42,0
Kuru Tarım Arazisi	66.597	24,0
Çayır-Mera Arazisi	264.035	33,9
Orman Arazisi	62.161	8,0
Tarım Dışı Arazi	177.543	22,8
TOPLAM (ha)	779.522	100,0

Kaynak: Niğde İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Tablo 3.1.2: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Toplam Nüfusun Yerleşim Yerlerine Göre Dağılımı

YER	TOPLAM NÜFUS	İL-İLÇE MERKEZİ (%)	BELDE-KÖY (%)
Türkiye	76.667.864	91,3	8,7
TR71	1.510.080	65,4	34,6
Aksaray	382.806	62,6	37,4
Kırıkkale	276.658	84,4	15,6
Kırşehir	223.498	74,1	25,9
Nevşehir	285.460	59,1	40,9
Niğde	343.658	53,0	47,0

Kaynak: TÜİK 2014

Tablo 3.1.3: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İstihdam Edilen Nüfusun (+15 Yaş) İktisadi Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı (%)

YER	TARIM (%)	SANAYİ (%)	HİZMETLER (%)
Türkiye	25,4	26,5	48,1
TR71	35,9	17,9	46,2
Aksaray	42,2	22,0	35,8
Kırıkkale	21,2	21,5	57,3
Kırşehir	38,6	19,9	41,5
Nevşehir	42,6	14,2	43,2
Niğde	47,5	18,4	34,1

Kaynak: TÜİK 2014

Son yıllarda Türkiye’de Gayri Safi Katma Değer (GSKD) üretiminde tarımın payı giderek azalmakta olup, %9’a kadar düşmüştür. Ancak, Niğde ilinin de aralarında bulunduğu TR71 Bölgesi’nde bu oran (%22,7) Türkiye ortalamasının yaklaşık 2,5 katıdır (TÜİK, 2014). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), illerin güncel GSKD üretim değerlerini açıklamadığından, net veriler olmasa da bu değer Niğde ilinde bölge ortalamasının üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Niğde ili, gerek bitkisel üretim değeri gerekse hayvansal üretim değeri açısından TR71 Bölgesi’nin en önde gelen ilidir (Tablo 3.1.4). TR71 Bölgesi’nde toplam bitkisel üretiminin %28,91’i, hayvansal üretiminin %33,25’i Niğde ilinde gerçekleştirilmektedir. Aynı şekilde Niğde ili,

kişi başına düşen tarımsal üretim değeri açısından da TR71 Bölgesi’nde ilk sırada yer almaktadır. Son yıllarda Niğde ilinde, özellikle hayvancılık sektöründe, hızlı bir büyüme göze çarpmaktadır. Ayrıca, modern meyve bahçelerinin (özellikle elma) hızla artması, patates gibi birim alan getirisi yüksek ürünlerin fazla miktarda üretilmesi, Niğde ilini tarımsal üretim açısından bölgenin en önemli ili konumuna getirmiştir. Tarımın il ekonomisindeki büyük rolüne rağmen, ilin tarım teknolojilerinin kullanımı ve verimlilik açısından aynı oranda başarılı olmadığı söylenememektedir. Ayrıca, tarıma dayalı sanayinin yeterince gelişmemesi, üretilen tarımsal ürünlerin katma değerinin düşük kalmasına neden olmaktadır.

Tablo 3.1.4: Türkiye ve TR71 Bölgesi’ndeki İllerde Tarımsal Üretim Değerleri

YER	TARIMSAL ÜRETİM DEĞERİ (1000 TL)		KİŞİ BAŞI ÜRETİM DEĞERİ (TL)	
	BİTKİSEL	HAYVANSAL ²	BİTKİSEL	HAYVANSAL
Türkiye	92.489.688	98.115.413	1.206	1.280
TR71	3.907.618	3.386.325	2.588	2.243
Aksaray	932.480	1.128.353	2.436	2.948
Kırıkkale	422.016	305.333	1.537	1.075
Kırşehir	571.107	486.268	2.555	2.176
Nevşehir	852.473	340.475	340.475	1.193
Niğde	1.129.542	1.125.896	3.287	3.276
Niğde / Türkiye(%)	1,22	1,15		
Niğde / TR71(%)	28,91	33,25		

Kaynak: TÜİK 2014

Niğde ilinin sahip olduğu tarımsal zenginlik ve üretim potansiyelinden tam anlamıyla yararlanıldığı söylenemez. Bu potansiyelin üretime ve ekonomik yararara dönüştürülerek ilin gelir ve refah düzeyinin artırılması için mevcut kaynakların iyi analiz edilmesi, verimli ve sürdürülebilir kullanımı ile ilgili planlamaların yapılması gerekmektedir.

Bu planlama çalışmaları doğrultusunda, yatırım projelerinin doğru kanallara yönlendirilmesi mümkün olabilecektir. Niğde ilinin tarımsal üretim potansiyelini ortaya koyacak mevcut durum analizinin yapılabilmesi için tarımsal üretimin iki ana bileşeni olan bitkisel üretim ve hayvansal üretimle ilgili veriler aşağıda ayrıntılı olarak irdelenmiştir.

3.1.1. Bitkisel Üretim

Bitkisel üretim, genel olarak tarla bitkileri ve bahçe bitkileri olmak üzere iki ana grup altında ele alınmaktadır. Niğde ilinde bitkisel üretim alanlarına bakıldığında toplam tarım alanlarının %87’sinde tarla bitkileri üretiminin yapıldığı, %13’ünde ise meyve, bağ ve sebzelere ilişkin bahçe bitkilerinin üretiminin yapıldığı görülmektedir (Grafik 3.1.1). Toplam tarım alanlarının %24’ünü kapsayan

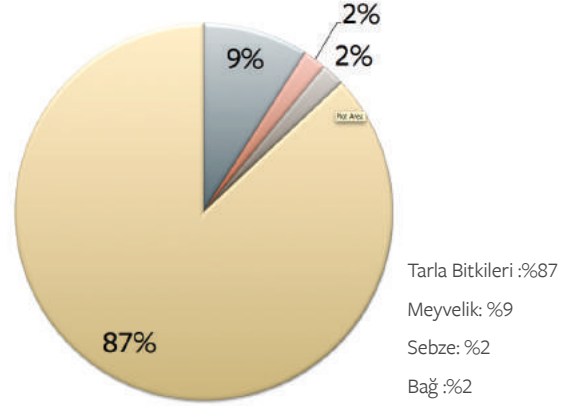
kuru tarım alanlarında, ağırlıklı olarak tarla bitkileri üretimi yapılmaktadır. Çayır-mera arazilerinin de tarla bitkileri ürün grubu içerisinde değerlendirilmesi durumunda, bu grubun ilin toplam arazi varlığı içerisinde kapladığı oran daha da yükselmektedir. En geniş bitkisel üretim alanları Merkez ve Bor ilçelerinde bulunurken, en az üretim alanı Çiftlik ilçesinde bulunmaktadır (Tablo 3.1.5). Tarla bitkileri

² Hayvansal üretim değerleri, canlı hayvan üretim değeri ve hayvansal ürünler üretim değerlerinin toplamıdır.

üretimi tüm ilçelerde ilk sırada yer alırken, Çiftlik ilçesinde toplam alanların %93'ünü kaplamaktadır. Oransal olarak bahçe bitkileri üretiminin en fazla yapıldığı ilçe ise %19 ile Ulukışla'dır. Son yıllarda Niğde ilinde, başta elma ve kiraz olmak üzere, meyve bahçesi tesislerinde önemli bir artış olduğu gözlenmektedir.

Niğde ili, üretim miktarı açısından Türkiye'de patatesten birinci, lahanada ikinci, elmada üçüncü, kuru fasulyede dördüncü sıradadır. Özellikle patates, Niğde ile özdeşleşmiş bir ürün durumundadır. Ancak, bu üründe her geçen gün artan girdi kullanımı ve bilinçsiz üretim, ürün kalitesinin düşmesine neden olmakta, ilin imajını olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, ilde patatese dayalı hiçbir sanayi tesisinin olmaması, üründen yeterli katma değer yaratılmasını engellemektedir. Son yıllarda, yeni meyve bahçelerinin (özellikle elma) sayısındaki önemli artışlar, Niğde ilini meyvecilik açısından önemli bir merkez haline getirmiştir. Ancak, bu durumun ileride olumsuz bir sonuç ortaya çıkarmaması için tür ve çeşit seçimi konusunda iyi planlamaların yapılması, sağlıklı fidan kullanımının

yağınlaştırılması büyük önem taşımaktadır. Niğde ilinde, tarla bitkileri ve bahçe bitkileri üretiminin mevcut durumu aşağıda ayrıntılı olarak irdelenmiştir.

Grafik 3.1.1: Niğde İlinde Bitkisel Üretim Alanlarının Ürün Gruplarına Göre Dağılımı (TÜİK, 2014)

Tablo 3.1.5: Niğde ilinde Bitkisel Üretim Alanlarının Ürün Gruplarına Göre Dağılımı (ha)

YER	TARLA BİTKİLERİ	MEYVE BAHÇESİ	BAĞ	SEBZE	TOPLAM
Merkez İlçe	83.103	8.339	1.001	1.712	94.155
Altunhisar	22.338	1.170	830	407	24.745
Bor	49.654	4.536	1.400	1.335	56.925
Çamardı	43.271	5.871	460	398	50.000
Çiftlik	15.437	518	184	465	16.604
Ulukışla	26.885	5.124	572	773	33.354
TOPLAM	240.688	25.558	4.447	5.090	275.783

Kaynak: TÜİK 2014

3.1.2. Tarla Bitkileri Üretimi

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de tarım ve tarıma dayalı sanayinin gelişmesinde tarla bitkilerinin ayrı bir önemi vardır. Niğde ilinde başlıca tarla bitkilerinin 2009-2013 yılları arasındaki üretim istatistikleri Tablo 3.1.6'da verilmiştir. Tablo 3.1.6'da görüldüğü gibi Niğde ilinde tarla bitkileri açısından en fazla ekim alanını tahıllar (%76) kaplarken, bunu nişasta ve şeker bitkileri (%10,9) ve yemlik tane baklagiller (%7,1) izlemiştir. Niğde ilinde yağ bitkileri tarımı yok denecek kadar az bir alanda yapılmaktadır. Son yıllarda hayvancılık alanındaki hızlı gelişmeye rağmen, yem bitkileri

üretimi yetersizdir. Tablo 3.1.1'de, tarım arazileri dışında sınıflandırılmış olmalarına rağmen, çayır ve meralar da ülkemizde tarla bitkileri içerisinde sınıflandırılmaktadır. Niğde ilinde çayır ve mera arazileri varlığının yüksek olmasına rağmen, yağış miktarının yetersiz olması nedeniyle, bunların büyük bir çoğunluğu düşük kaliteli veya vasfını kaybetmiş arazilerdir. Ürün gruplarına göre ayrıntılı durum analizleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.1.6: Niğde İlinde Ürün Gruplarına Göre Tarla Bitkileri Üretimi

CİNS	ÜRÜN GRUPLARI	2009	2010	2011	2012	2013
EKİM ALANI (da)	Tahıllar	1.168.170	1.208.140	1.234.357	1.257.428	1.243.140
	Yağ Bitkileri	1.241	9.533	4.422	442	841
	Yemelik Tane Baklagiller	75.390	87.670	87.970	94.850	116.050
	Yem Bitkileri	60.900	64.030	69.790	113.298	89.420
	Nişasta ve Şeker Bitkileri	222.288	225.500	228.140	293.407	178.121
ÜRETİM (Ton)	Tahıllar	255.296	262.790	312.979	301.751	371.752
	Yağ Bitkileri	140	2.732	754	56	163
	Yemelik Tane Baklagiller	14491	15.306	15.886	15.740	20.210
	Yem Bitkileri	229.188	243.423	266.460	304.995	357.857
	Nişasta ve Şeker Bitkileri	829.907	853.209	845.396	913.706	644.249

Kaynak: TÜİK 2014

3.1.2.1. Tahıl Üretimi

Tahıllar, hem doğrudan insan beslenmesinde hem de hayvan beslenmesinde kullanılan stratejik bitkilerdir. Dünyada tarımı yapılan alanların büyük bir bölümünde tarla bitkileri üretimi yapılmaktadır ve tarla bitkileri üretimi yapılan bu alanların yarısına yakını ise tahıllar oluşturmaktadır. Tahıllar, serin iklim tahılları ve sıcak iklim tahılları olarak iki ayrı grup altında incelenmektedir. Buğday, arpa, çavdar, yulaf serin iklim tahılları içerisinde yer alırken, çeltik, mısır, sorgum ve çeşitli darılar sıcak iklim tahıllarına dâhildir. Dünyada en fazla üretilen serin iklim tahılı buğday, sıcak iklim tahılı ise mısır ve çeltiktir. Türkiye’de de bu durum benzerlik göstermektedir.

Niğde ilinde, ilçelere göre toplam tahıl üretim miktarlarındaki değişim Tablo 3.1.7’de verilmiştir. Tablo 3.1.7’de görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında Niğde ilinde toplam tahıl üretim miktarı %45,6’lık bir artış göstererek, 255.299 tondan 371.752 tona yükselmiştir. Tahıl gruplarına göre ilçelerin üretim durumları da farklılık göstermiştir. İlde üretilen toplam tahılların %59,7’si buğday olup, bunu %24,1 ile arpa, %12,9 ile çavdar ve %2,7 ile yulaf takip etmektedir. İlimizde mısır üretimi yok denecek kadar azdır. Bu bölümde, Niğde ili için önemli olduğu düşünülen buğday, arpa, çavdar ve yulaf ele alınarak, bu bitkilerin tarımsal yapısı ile ilgili mevcut durum irdelenecektir.

Tablo 3.1.7: Niğde İlinde Buğday Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	702.404	717.047	758.249	756.338	726.035	3
Verim (kg/da)	216	207	246	239	311	44
Üretim (Ton)	145.818	147.370	182.830	180.821	221.933	52
TR71 Üretim	1.264.482	1.225.537	1.309.022	1.169.723	1.375.233	9
Türkiye Üretim	20.600.000	19.674.000	21.800.000	20.100.000	22.050.000	7
Niğde / TR71 (%)	11.5	12.0	14.0	15.5	16.1	
Niğde / Türkiye (%)	0,71	0.75	0.84	0.90	1.01	

Kaynak: TÜİK 2014

2009-2013 yılları arasında Niğde ilinin de aralarında bulunduğu TR71 Bölgesi'nde ve Türkiye genelinde, buğday üretim miktarında bir artış olduğu görülmektedir (Tablo 3.1.7). Ancak, Niğde ilindeki artış oranı TR71 Bölgesi'ne göre 5,8 kat, Türkiye ortalamasına göre ise yaklaşık 7,4 kat daha fazla olmuştur. TR71 Bölgesi içerisinde Niğde ili buğday üretimi bakımından önemli bir yere sahip olup,

toplam üretimin %16,1'lik payını Niğde ili oluşturmaktadır. Niğde ilinin buğday üretimi açısından Türkiye içerisindeki payının yıllar itibarıyla artış gösterdiği ve 2013 yılında %1'in üstüne çıktığı görülmektedir. Buğday üretimi, ağırlıklı olarak, Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmakta, ikinci sırada ise Bor ve köyleri gelmektedir (Tablo 3.1.8).

Tablo 3.1.8: Niğde İlinde İlçelere Göre Tahıl Üretim Miktarlarının Değişimi

İRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
BUĞDAY	Merkez	78.680	78.648	93.574	103.285	128.548
	Altunhisar	15.629	15.155	18.422	11.323	14.885
	Bor	17.526	19.047	27.935	22.331	26.691
	Çamardı	17.038	17.154	20.722	20.004	22.601
	Çiftlik	9.172	9.339	11.153	13.615	16.703
	Ulukışla	7.777	8.027	11.024	10.263	12.505
	Toplam		145.822	147.370	184.830	170.821
ARPA	Merkez	11.958	13.445	14.898	15.117	27.792
	Altunhisar	4.109	20.210	5.441	3.618	5.201
	Bor	14.332	16.546	22.404	17.195	19.072
	Çamardı	7.640	8.301	9.522	10.315	11.780
	Çiftlik	1.151	1.298	1.049	1.188	1.816
	Ulukışla	18.648	22.137	23.055	20.676	23.948
	Toplam		57.838	81.937	76.369	68.109
ÇAVDAR	Merkez	5.421	5.335	5.503	4.800	7.552
	Altunhisar	3.718	3.490	3.843	3.179	3.661
	Bor	3.443	2.856	4.605	3.675	3.831
	Çamardı	8.085	7.629	8.514	9.900	9.517
	Çiftlik	9.039	8.864	10.073	10.800	11.660
	Ulukışla	10.000	9.943	10.373	10.800	11.574
	Toplam		39.706	38.117	42.911	43.154
YULAF	Merkez	4.202	4.128	4.399	3.356	5.082
	Altunhisar	-	3	-	-	-
	Bor	71	56	62	35	28
	Çamardı	5.093	4.934	5.405	4.414	4.988
	Çiftlik	55	47	69	42	49
	Ulukışla	13	21	20	13	31
	Toplam		9.433	9.189	9.955	7.860

Tablo 3.1.8: Devamı

IRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
TRİTİKALE	Merkez	80	72	92	45	24
	Altunhisar	11	-	11	2	3
	Bor	88	84	49	1.125	1.713
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	-	-	-	-	-
	Ulukışla	420	396	398	252	223
	Toplam		599	552	550	1.424
MISIR	Merkez	169	123	-	-	-
	Altunhisar	18	10	5	6	-
	Bor	1.686	1.041	340	358	260
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	-	-	-	-	-
	Ulukışla	28	25	19	19	14
	Toplam		1.901	1.199	364	383
TOPLAM		255.299	278.364	314.979	291.751	371.752

Kaynak: TÜİK 2014

Niğde ilinde arpa ekim alanı ve üretim miktarı açısından yıllar arasında iniş çıkışlar görülmektedir. Tablo 3.1.9'da görüldüğü gibi 2009 yılında toplam 57.838 ton olan arpa üretimi, 2013 yılında 89.609 tona ulaşmıştır. Beş yıllık dönem içerisinde toplam arpa üretimindeki artış %18,4 olmuştur. Aynı dönemde, TR71 Bölgesi'ndeki artış oranı %7,6 olurken, Türkiye'deki artış oranı ise %8,2 olmuştur. Niğde ilinde bu dönemde ekim alanındaki artışın %6,5 düzeyinde olmasına rağmen, üretim miktarındaki artış oranının daha yüksek olması, birim alandan elde

edilen verimin yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Tablo 3.1.8'de görüldüğü gibi Niğde ilinde son dört yıl içinde en fazla arpa üretimi Ulukışla ve Bor ilçelerinde yapılırken, 2013 yılında Merkez ilçede yapılmıştır.

Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında çavdar ekim alanı ve üretim miktarı düzenli bir artış göstermeyip, yıllar bazında artış ve azalışlar görülmektedir (Tablo 3.1.10). 2009 yılında 39.706 ton olan çavdar üretimi, 2013 yılında %20,3'lük bir artış göstererek 47.795 ton'a yükselmiştir.

Tablo 3.1.9: Niğde İlinde Arpa Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	262.905	284.150	276.210	268.650	279.980	6
Verim (kg/da)	220	233	279	262	315	43
Üretim (Ton)	57.838	81.937	76.369	68.109	89.609	55
TR71 Üretim	886.155	922.574	972.011	807.887	953.557	8
Türkiye Üretim	7.300.000	7.300.000	7.600.000	7.100.000	7.900.000	7
Niğde / TR71 (%)	6.53	7.19	7.86	8.43	9.40	
Niğde / Türkiye (%)	0.79	0.91	0.10	0.96	1.13	

Kaynak: TÜİK 2014

Tablo 3.1.10: Niğde İlinde Çavdar Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	162.480	167.551	161.450	190.470	192.499	18
Verim (kg/da)	244	227	266	227	248	2
Üretim (Ton)	39.706	38.117	42.911	43.154	47.795	20
TR71 Üretim	102.130	108.094	107.903	110.873	104.973	3
Türkiye Üretim	343.330	365.560	365.750	370.000	365.000	6
Niğde/TR71 (%)	38.88	35.26	39.77	38.92	45.53	
Niğde/Türkiye (%)	11.56	10.43	11.73	11.66	13.10	

Kaynak: TÜİK 2014

Niğde ili, çavdar üretimi açısından, gerek TR71 Bölgesi'nde gerekse de Türkiye'de önemli bir yere sahiptir. TR71 Bölgesi içerisinde toplam çavdar üretiminin %45'i Niğde ilinde gerçekleştirilmektedir. Niğde ili, Türkiye toplam çavdar üretiminin %13,1'ini tek başına karşılamaktadır. İlde en fazla çavdar üretimi Ulukışla ve Çiftlik ilçeleri ile bu ilçelere bağlı köylerde yapılmaktadır (Tablo 3.1.8).

2009-2013 yılları arasında, yulaf üretimi açısından Türkiye'deki değişim %8 düzeyinde olurken, TR71

Bölgesi'nde %11,2, Niğde ilinde ise %7,9 olmuştur (Tablo 3.1.11). TR71 Bölgesi Türkiye toplam yulaf üretiminin %11,3'lük payını oluşturmaktadır. TR71 Bölgesi içerisinde Niğde ili yulaf üretimi bakımından önemli bir yere sahip olup, toplam üretimin %38,2'lik payını Niğde ili oluşturmaktadır. İlde yulaf üretimi, ağırlıklı olarak, Merkez ilçe (%49,9) ve Çamardı (%49) ilçesinde yapılmaktadır (Tablo 3.1.8).

3.1.11: Niğde İlinde Yulaf Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim Alanı (da)	36.200	36.120	36.540	37.470	38.871	7
Verim (kg/da)	261	254	272	210	262	0
Üretim (Ton)	9.434	9.189	9.955	7.860	10.178	8
TR71 Üretim	23.963	25.408	30.492	23.996	26.649	11
Türkiye Üretim	218.286	203.870	218.040	210.000	235.000	8
Niğde/TR71 (%)	39.37	36.17	32.65	32.76	38.19	
Niğde/Türkiye (%)	4.32	4.51	4.57	3.74	4.33	

Kaynak: TÜİK 2014

3.1.2.2. Yemelik Tane Baklagiller

Baklagiller, insan beslenmesinde önemli bir protein kaynağı olması yanında; havanın serbest azotunu bağlayarak, kendisinden sonraki bitkinin azot ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunduğu için ekim nöbeti açısından önemli bir bitki grubunu oluşturmaktadır.

Bu bitkilerin, havanın serbest azotunu kullanabilme özellikleri, çevrecilik ve sürdürülebilir tarımın gözde olduğu bugünlerde, önemlerini daha da artırmaktadır.

Tablo 3.1.12: Niğde İlinde İlçelere Göre Yemelik Tane Baklagiller Üretim Miktarlarının Değişimi

İRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
FASULYE	Merkez	4.858	5.668	5.992	6.589	9.741
	Altunhisar	218	171	158	174	195
	Bor	220	319	288	426	462
	Çamardı	2.138	2.065	2.158	2.111	2.180
	Çiftlik	542	574	625	593	535
	Ulukışla	943	959	1.038	923	948
	Toplam		8.919	9.756	10.259	10.816
NOHUT	Merkez	1.802	1.861	2.129	1.943	2.981
	Altunhisar	78	89	91	66	105
	Bor	474	484	363	385	399
	Çamardı	1.673	1.553	1.428	1.197	1.335
	Çiftlik	52	51	58	42	65
	Ulukışla	1.155	1.143	1.173	943	1.003
	Toplam		5.234	5.181	5.242	4.576
MERCİMEK	Merkez	232	265	289	231	174
	Altunhisar	-	-	-	-	-
	Bor	21	18	6	13	9
	Çamardı	19	14	14	18	15
	Çiftlik	10	9	11	10	12
	Ulukışla	56	63	67	76	14
	Toplam		338	369	387	348
TOPLAM		14.491	15.306	15.888	15.740	20.173

Kaynak: TÜİK 2014

Bölgeler itibarıyla farklı iklim özelliklerine sahip olan ülkemizde, üretimi gerçekleştirilen dokuz çeşit baklagil arasında en fazla üretilen nohut, mercimek, kuru fasulye ve bakla olup, bunları bezelye ve börülce izlemektedir. Ülkemizde, 1980-1990 yılları arasında NAD (Nadas Alanlarının Daraltılması) Projesi uygulanmış ve bu proje kapsamında yemelik tane baklagillerin üretim ve dış satımında belirgin bir artış gözlenmiştir. Özellikle, bu yıllarda nadas alanlarında yaygınlaştırılan nohut, kırmızı ve yeşil mercimek ekim ve üretim miktarları artmış, 1990 yılından sonra tekrar azalmaya başlamıştır. 2013 yılı verilerine göre, Türkiye'nin toplam yemelik tane baklagil ekim alanı 803.307 ha ve üretim miktarı 1.137.727 tondur (TÜİK, 2014).

Niğde ilinde, toplam yemelik tane baklagiller üretim miktarlarındaki değişim Tablo 3.1.12'de verilmiştir. Tablo 3.1.12'de görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında Niğde

ilinde, toplam yemelik tane baklagiller üretim miktarı %39,2'lik bir artış göstererek, 14.491 tondan 20.173 tona yükselmiştir. Her ne kadar 2012 yılında üretim miktarında küçük bir düşüş görülmüş olsa da 2013 yılında tekrar bir artış görülmüştür. İlde yemelik tane baklagiller içerisinde en fazla %69,7 ile fasulye üretimi yapılırken, bunu %29,2 ile nohut ve %1,1 ile mercimek takip etmektedir. Tablo 3.1.12'de görüldüğü gibi ürün gruplarına göre, ilçelerin üretim durumları farklılık göstermiştir.

Yemelik tane baklagiller bitkileri arasında önemli bir yere sahip olan fasulye, ülkemizde ekim alanı ve üretim miktarı bakımından nohut ve mercimekten sonra üçüncü sırada yer almaktadır. 2013 yılı istatistiklerine göre, fasulyenin Türkiye'deki ekim alanı 84.763 ha, üretimi 195.000 ton ve birim alandan alınan tane verimi ise 230 kg/da'dır (TÜİK, 2014).

Tablo 3.1.13: Niğde İlinde Fasulye Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	37.510	40.580	40.220	44.020	54.190	44
Verim (kg/da)	238	240	255	246	262	10
Üretim (Ton)	8.919	9.756	10.259	10.816	14.061	58
TR71 Üretim	19.127	26.817	23.564	27.548	34.556	81
Türkiye Üretim	181.205	212.758	200.673	200.000	195.000	8
Niğde / TR71 (%)	46.63	36.38	43.54	39.26	40.69	
Niğde / Türkiye (%)	4.92	4.59	5.11	5.41	7.21	

Kaynak: TÜİK 2014

Niğde ilinde fasulye ekim alanı, verim ve üretim miktarlarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo 3.1.13'te verilmiştir. Tablo 3.1.13'te görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında, Niğde ilindeki fasulye ekim alanı ve üretim miktarı önemli artış göstermiştir. 2009 yılında 37.510 da olan fasulye ekim alanı 2013 yılında %44,5'lik bir artışla 54.190 da'ya yükselmiştir. Niğde ilindeki toplam kuru fasulye üretim miktarı ise iki katından fazla artarak 8.919 tondan 14.061 tona yükselmiştir. Tablo 3.1.12'de görüldüğü gibi kuru fasulye üretimi, ağırlıklı olarak, Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmakta, ikinci sırada ise Çamardı ve köyleri gelmektedir. 2013 yılı verilerine göre, Niğde ili, TR71 Bölgesi'ndeki kuru fasulye üretim miktarının %40,69'unu oluşturmaktadır. Niğde ilinin, fasulye üretim miktarı bakımından TR71 Bölgesi'nin yaklaşık %41'ini oluşturması, bölge açısından üzerinde durulması gereken öncelikli ürün olduğunun bir göstergesidir. Niğde ili kuru fasulye üretimi açısından Türkiye'de de önemli bir konumdadır. Türkiye'nin toplam kuru fasulye üretiminin %7,2'sini Niğde ili karşılamakta, üretim miktarı açısından 81 il içerisinde dördüncü sırada yer almaktadır. Kuru fasulye üretimindeki değişim eğilimi incelendiğinde (Tablo 3.1.13), önümüzdeki yıllarda kuru fasulyede gerek TR71 Bölgesi ve gerekse de Niğde ilinde üretim miktarı açısından artış olacağı öngörülmektedir. Bu nedenle, ilde kuru fasulye tarımında verimliliğin artırılmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmesi gerekmektedir.

2009-2013 yılları arasına bakıldığında Türkiye nohut üretim miktarında iniş çıkışlar yaşanmış, 2013 yılındaki nohut üretim miktarı, 2009 yılından daha aşağı seviyelere inmiştir. Niğde ilinde 2009-2012 yılları arasında nohut ekim alanı ve üretim miktarında çok önemli artış ve azalışlar görülmemektedir (Tablo 3.1.14). Ancak, 2013

yılında ekim alanındaki artış dikkat çekicidir. 2012 ve 2013 yıllarında birim alandan elde edilen ortalama verim (sırasıyla 96 ve 98 kg/da) TR71 Bölgesi ortalamasından (111 kg/da) ve Türkiye ortalamasından (121 kg/da) daha düşük olmuştur. Niğde ili nohut ekim alanı artmasına rağmen, ortalama nohut veriminin düşük olması nedeniyle üretim beklenenin altında gerçekleşmiştir (Tablo 3.1.14). Her ne kadar Niğde ili nohut ekim alanı ve üretim miktarı bakımından TR71 Bölgesi illeri içerisinde dördüncü sırada yer alıyor olsa da, bölge üretiminin %14,29'unu ve Türkiye üretiminin %1,16'sını oluşturuyor olması nedeniyle, ilde üzerinde durulması gerekli bitki olarak ele alınabilir. Tablo 3.1.12'de görüldüğü gibi nohut üretimi ağırlıklı olarak Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmakta, bunu Çamardı ve Ulukışla ilçe ve köyleri takip etmektedir.

Niğde gibi kurak bölgelerde ekim nöbetine girerek, hem üreticiye hem de ülke ekonomisine ek gelir sağlayan mercimek üretiminde, 2013 yılı itibarıyla gerek Niğde ili ve TR71 Bölgesi'nde gerekse de Türkiye'de ciddi bir düşüş gözlenmektedir (Tablo 3.1.15). 2013 yılı verilerine göre, Niğde ili, TR71 Bölgesi'ndeki yeşil mercimek üretim miktarının %7,05'ini oluşturmaktadır. Niğde ili Türkiye toplam yeşil mercimek üretim miktarının ise %1,02'sini sağlamaktadır. Niğde ili ortalama yeşil mercimek tane verimi 100 kg/da olarak gerçekleşmiş ve bu da 107 kg/da olan TR71 Bölgesi ortalamasından ve 106 kg/da olan Türkiye ortalamasından daha düşük olmuştur (Tablo 3.1.15). İlde yeşil mercimek üretimi ağırlıklı olarak Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmaktadır.

Tablo 3.1.14: Niğde İlinde Nohut Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	43.970	43.920	44.470	47.900	60.038	37
Verim (kg/da)	119	118	118	96	98	-18
Üretim (Ton)	5.234	5.181	5.242	4.576	5.888	12
TR71 Üretim	46.356	68.448	65.954	54.012	41.219	-11
Türkiye Üretim	562.564	530.634	487.477	518.000	506.000	-10
Niğde / TR71 (%)	11.30	7.57	7.95	8.47	14.29	
Niğde / Türkiye (%)	0.93	0.98	1.01	0.88	1.16	

Kaynak: TÜİK 2014

Tablo 3.1.15: Niğde İlinde Mercimek (Yeşil) Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	2.910	3.170	3.280	2.930	2.230	-23
Verim (kg/da)	116	116	118	119	100	-14
Üretim (Ton)	338	369	387	348	224	-34
TR71 Üretim	4.249	5.503	4.567	4.280	3.177	-25
Türkiye Üretim	27.131	25.400	25.952	28.000	22.000	-19
Niğde / TR71 (%)	7.96	6.71	8.47	8.13	7.05	
Niğde / Türkiye (%)	1.25	1.45	1.49	1.24	1.02	

Kaynak: TÜİK 2014

3.1.2.3. Yağ Bitkileri

Ülkemizde tarımı yapılan yağlı tohumlar grubuna giren ürünleri ayçiçeği, çığıt, soya, yarfıstığı, haşhaş, susam, kolza ve aspir olarak sıralanabilir. Bu ürünler içerisinde sadece pamuk tohumu (çığıt) yağ bitkisi olmayıp, ülke bitkisel yağ sanayinde önemli katkı sağlaması bakımından bu gruplandırmada yer almaktadır. Ülkemizde yağ elde edilen tüm bitkiler göz önüne alındığında, insan beslenmesinde %70'lik pay ile ayçiçeği yağı ilk sırada yer almaktadır. Türkiye, iklim ve toprak özellikleri nedeniyle, yağlı tohumlu bitkilerin üretimi bakımından büyük bir potansiyele sahip olsa da yıllar itibarıyla yağ ihtiyacını karşılayacak düzeyde üretim gerçekleştirilememektedir. Ülkemizde, son 20 yıllık dönemde, yağlı tohum üretimi dalgalı bir seyir izlemekle birlikte, desteklemeler ve sözleşmeli üretim uygulamaları gibi nedenlerle artış eğilimi göstermiştir. Son yirmi yılda üretim artışı en yüksek olan yağlı tohumlar aspir ve kolzadır. Niğde ilinde yağ bitkileri olarak sadece bazı yıllarda ayçiçeği

ve aspir üretiminin olduğu görülmektedir (Tablo 3.1.16). Ancak, her iki bitki türünde de üretim miktarı oldukça düşük düzeydedir.

Türkiye'de, 2009-2013 yılları arasında ayçiçeği üretim miktarı, her yıl düzenli olarak artarak 2013 yılında 1.523.000 tona yükselmiştir. Niğde ilinde ise aynı seyir izlenmemekte, sürekli bir iniş çıkış gözlenmektedir. Özellikle 2011-2012 yıllarında üretim miktarı çok düşük seviyelere inmiştir. Ekim alanı açısından 2009-2013 yılları arasında yaklaşık %32'lik bir düşüş gözlenmiştir. Bununla birlikte, birim alandan elde edilen verimin her yıl düzenli olarak artması dikkat çekicidir. Ancak, birim alandan elde edilen verimde artış olsa da il ortalaması, Türkiye ortalamasının altındadır. Tablo 3.1.16'da görüldüğü gibi ayçiçeği üretimi Bor ve Çiftlik'te 2009-2013 yılları arası sürekli yapılırken, 2013 yılında Merkez ilçede ilk kez olmakla birlikte diğer iki ilçeden daha fazla ayçiçeği

Tablo 3.1.16: Niğde İlinde İlçelere Göre Yağ Bitkileri Üretim Miktarlarının (Ton) Değişimi

İRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
AYÇİÇEĞİ	Merkez	-	-	-	-	109
	Altunhisar	5	-	-	-	-
	Bor	91	223	5	7	7
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	44	45	49	499	47
	Ulukışla	-	-	-	-	-
	Toplam		140	268	54	506
ASPIR	Merkez	-	-	-	-	-
	Altunhisar	-	-	-	-	-
	Bor	-	2.464	-	-	-
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	-	-	-	-	-
	Ulukışla	-	-	700	-	-
	Toplam			2.464	700	

Kaynak: TÜİK 2014

Tablo 3.1.17: Niğde İlinde Ayçiçeği Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim Alanı (da)	1.241	2.449	422	442	841	-32
Verim (kg/da)	113	121	128	131	187	65
Üretim	140	268	54	56	163	16
TR71 Üretim	45.287	59.398	74.705	67.310	83.379	84
Türkiye Üretim	1.057.125	1.320.000	1.335.000	1.370.000	1.523.000	44
Niğde/TR71 (%)	0.31	0.45	0.07	0.08	0.20	
Niğde/Türkiye (%)	0.01	0.02	0.004	0.004	0.01	

Kaynak: TÜİK 2014

üretimi gerçekleştirilmiştir. Niğde ilinde iklim ve toprak yapısı ayçiçeği tarımına uygundur. Bu nedenle, ilde yağlık ayçiçeği tarımının münavebe sistemine dâhil edilmesi mümkündür.

Aspir bitkisinin kurağa ve tuza dayanıklı bir bitki olması, mekanizasyon sorununun bulunmaması ve üretim maliyetinin düşük olması nedeniyle son yıllarda tarımının yaygınlaştırılmasına çalışılmaktadır. Bitki Niğde ilinde de yetiştirilebilmekle birlikte, ilde yağış miktarının çok az olması nedeniyle yüksek verim alınması mümkün değildir.

Sulama durumunda ise alternatif bitkilerle rekabet şansı olmayacaktır. Bu nedenle, bu bitkiye sadece kıraç alanlarda ekim nöbeti içerisinde alternatif bir bitki olarak yer verilebilir. İlimizde aspir üretimi 2010 yılında Bor ilçe ve köylerinde, 2011 yılında ise Ulukışla ilçe ve köylerinde yapılmıştır. Aspir ekim alanlarının 2006 yılında destekleme kapsamına alınmasıyla birlikte son yıllarda bir miktar artış göstermiştir. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında "Biyoyakıt Üretimi ile İlgili İşbirliği Protokolü" kapsamında nadasa ayrılan

beş milyon hektarlık alanda aspir bitkisinin yetiştirilmesi teşvik edilmiştir. Ayrıca, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından en yüksek düzeyde destek verilerek, çiftçilerin aspir bitkisi ile tanışmaları sağlanmıştır. 2014 yılında, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü tarafından

üreticilere 9 ton aspir tohumu dağıtımı yapılarak üretimin yaygınlaştırılmasına çalışılmıştır. Ancak tohum dağıtımının gecikmesi, 2014 yılının normalden daha kurak geçmesi gibi nedenlerle üreticiler aspir tarımından bekledikleri sonucu alamamışlardır.

3.1.2.4. Nişasta ve Şeker Bitkileri

Ülkemizde, nişasta ve şeker bitkileri grubu içerisinde, sadece patates ve şekerpancarının ekonomik ölçekte üretimi yapılmaktadır. Niğde ilinde, 2009-2013 yılları arasında ilçeler bazında patates ve şekerpancarı üretim miktarları Tablo 3.1.18'de verilmiştir. Bor ilçesinde şeker fabrikası olması nedeniyle şekerpancarı üretimi en fazla bu ilçede yoğunlaşırken, bunu Merkez ilçe izlemiştir. Patateste ise en fazla üretim (%73) Merkez ilçede yapılırken, bunu Çiftlik (%16) ve Altunhisar (%6) ilçeleri izlemektedir. Bu ürün grubundaki bitkiler tamamen sulamaya dayalı olarak yetiştirilmektedir.

Türkiye, sahip olduğu agro-ekolojik zenginlik sayesinde patates üretimi açısından oldukça ayrıcalıklı bir konumdadır. Türkiye'de, 2009-2012 yılları arasında patates üretim miktarı her yıl düzenli olarak artmış ancak 2013 yılında bir önceki yıla kıyasla yaklaşık %18'lik düşüş yaşanmıştır. Türkiye'deki patates üretiminin %22,2'sini TR71 Bölgesi karşılamaktadır (Tablo 3.1.19). TR71 Bölgesi içerisinde yer alan Niğde ili, ülkenin en önemli patates üretim

merkezi'dir. Niğde ili, Türkiye toplam patates üretiminin %12,99'luk payını oluşturmaktadır. TR71 Bölgesi içerisinde toplam patates üretiminin %58,51'lik payını Niğde ili oluşturmaktadır. Niğde ilinde, toplam sulanan alanların yaklaşık %20'sinde patates üretimi yapılmakta olup toplam 81 köyde (toplam köylerin %51'i) 5.093 çiftçinin (toplam çiftçilerin %35'i) birincil geçim kaynağı durumundadır. Niğde ilinin toplam tarımsal gelirinin %19'u patatesten sağlanmaktadır. Bununla birlikte, ilde patatese dayalı sanayi bulunmamaktadır. Üretilen patateslerin büyük çoğunluğu yemeklik olarak pazarlanmakta veya başka illerdeki sanayi tesislerine gönderilmektedir. Patates depolamasına uygun modern depo sayısı ve kapasitesi oldukça düşüktür. Ayrıca, ürünün il tarımındaki büyük etkisine rağmen, üretici örgütlenmesinin olmaması çok büyük bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.

2009-2013 yılları arasında Türkiye'de patates üretimi %10 düzeyinde azalırken, TR71 Bölgesi'nde %38, Niğde ilinde ise %28 oranında azalma olmuştur (Tablo 3.1.19).

Tablo 3.1.18: Niğde İlinde İlçelere Göre Nişasta ve Şeker Bitkileri Üretim Miktarlarının Değişimi

İRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
PATATES	Merkez	568.468	569.911	575.496	639.070	373.856
	Altunhisar	31.746	39.795	34.848	31.743	31.553
	Bor	1715	7525	9.880	14.400	12.981
	Çamardı	11.390	8.608	11.356	10.256	9.200
	Çiftlik	103.530	102.725	98.000	103.238	83.017
	Ulukışla	-	-	1690	2.761	2.037
	Toplam	716.849	728.564	731.270	798.707	512.644
ŞEKER-PANCARI	Merkez	28.708	34.526	28.611	26.976	34.002
	Altunhisar	780	1.135	1.456	749	1.029
	Bor	78.332	84.417	81.472	80.762	84.893
	Çamardı	-	-	-	-	981
	Çiftlik	-	-	-	-	-
	Ulukışla	5.238	4.567	2.587	3.751	1.700
	Toplam	107.820	120.078	111.539	108.487	120.905
TOPLAM		824.669	848.542	842.809	907.194	633.549

Kaynak: TÜİK 2014

Aslında, 2013 yılı verileri çıkarıldığında, 2009 yılından 2012 yılında kadar Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde ilinde patates üretim miktarının sürekli artış gösterdiği görülmektedir. 2012 yılı hasatlarından sonra patates fiyatlarının aşırı düşmesi, 2013 yılında üretimin önemli ölçüde azalmasına neden olmuştur. Bununla birlikte, 2013 yılında patates fiyatlarının tekrar yükselmesi ile 2014 yılında patates üretiminin yeniden artış göstermesi beklenmektedir.

Şekerpancarı ve şeker kamışı, şeker sanayisinin en önemli iki bitkisel hammaddesidir. Ülkemizde sadece

şekerpancarı üretimi yapılmaktadır. Niğde ilinde, 2009-2013 yılları arasında şekerpancarı üretim değerlerinin Türkiye ve TR71 Bölgesi ile karşılaştırmalı değişimi Tablo 3.1.20'de verilmiştir. Türkiye'deki şekerpancarı üretiminin %11'i TR71 Bölgesi'nde gerçekleştirilmektedir. Niğde ilinin TR71 Bölgesi içerisindeki payı ise %6,78'dir. Niğde ilinde şekerpancarı verimi ortalama 4.982 kg/da olup, Türkiye ortalamasından (5.339 kg/da) daha düşüktür. Türkiye'deki şekerpancarı üretiminin %0,74'ünü Niğde ili oluşturmaktadır. 2013 yılında patates dikiminin azalması, şekerpancarı ekiminin yaklaşık %9 oranında artmasına neden olmuştur.

Tablo 3.1.19: Niğde İlinde Patates Dikim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Dikim Alanı (da)	195.640	199.590	203.807	269.206	153.510	-22
Verim (kg/da)	3.664	3.650	3.587	3.005	3.339	-9
Üretim	716.849	728.564	731.270	801.468	512.644	-28
TR71 Üretim	1.407.225	1.447.131	1.349.696	1.406.422	876.223	-38
Türkiye Üretim	4.397.711	4.513.453	4.613.071	4.795.122	3.948.000	-10
Niğde/TR71 (%)	50.94	50.34	54.18	56.99	58.51	
Niğde/Türkiye (%)	16.30	16.14	15.85	16.71	12.99	

Kaynak: TÜİK 2014

Tablo 3.1.20: Niğde İlinde Şekerpancarı Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim Alanı (da)	26.648	25.910	24.270	24.201	24.611	-8
Verim (kg/da)	4.243	4.811	4.702	4.638	4.982	17
Üretim	113.058	124.645	114.126	112.238	122.604	8
TR71 Üretim	1.738.489	1.763.381	1.635.135	1.703.725	1.808.135	4
Türkiye Üretim	17.276.674	17.942.112	16.126.489	14.919.940	16.483.306	-5
Niğde/TR71 (%)	6.50	7.07	6.98	6.59	6.78	
Niğde/Türkiye (%)	0.65	0.70	0.71	0.75	0.74	

Kaynak: TÜİK 2014

Tablo 3.1.21: Niğde İlinde İlçelere Göre Yem Bitkileri Üretim Miktarlarının Değişimi

İRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
YONCA	Merkez	-	54.103	57.061	62.304	87.165
	Altunhisar	-	16.760	16.674	17.039	17.200
	Bor	-	52.500	58.650	63.157	65.500
	Çamardı	-	1.575	1.813	2.000	2.120
	Çiftlik	-	1.073	1.050	1.086	1.275
	Ulukışla	-	6.600	6.920	7.399	8.755
	Toplam		130.078	132.611	142.168	152.985
MISIR	Merkez	45.650	54.250	65.750	69.400	86.700
	Altunhisar	3.395	3.600	4.272	5.088	9.360
	Bor	27.000	24.050	23.050	48.650	46.000
	Çamardı	1.755	1.845	2.021	2.090	2.162
	Çiftlik	2.115	2.205	2.325	2.209	2.346
	Ulukışla	900	1.250	1.650	3.100	3.800
	Toplam		80.815	87.200	99.068	130.537
FİĞ	Merkez	48 (D)	23 (T) 9.275 (Y)	24 (T) 9.088 (Y)	17 (T) 7.011 (Y)	10.096 (Y) 20 (T)
	Altunhisar	29 (D)	36 (T) 850 (Y)	60 (T) 1.003 (Y)	45 (T) 974 (Y)	50 (Y) 1.125 (T)
	Bor	-	2.115 (Y)	4.155 (Y)	4.198 (Y)	3.600 (Y)
	Çamardı	-	855 (Y)	915 (Y)	725 (Y)	840 (Y)
	Çiftlik	121 (D)	110 (T) 3.632 (Y)	88 (T) 3.300 (Y)	63 (T) 3.094 (Y)	65 (Y) 3.640 (Y)
	Ulukışla	22 (D)	18 (T) 750 (Y)	17 (T) 1094 (Y)	11 (T) 1201 (Y)	1.764 (Y)
	Toplam		220	17.664	19.744	17.339
BURÇAK	Merkez	-	1.800	1.910	1.256	2.123
	Altunhisar	-	50	90	18	9
	Bor	-	-	-	-	-
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	-	-	-	144	190
	Ulukışla	-	-	-	48	72
	Toplam			1.850	2.000	1.466
KORUNGA	Merkez	-	40	-	112	-
	Altunhisar	-	53	70	60	-
	Bor	-	704	704	661	-
	Çamardı	-	580	494	315	-
	Çiftlik	-	-	-	-	-

T: Tane Y: Yeşil Ot

Tablo 3.1.21: Devamı

IRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
	Ulukışla	-	624	510	525	-
	Toplam	-	2.001	1.778	1.673	
HAYVAN PANCARI	Merkez	385	1.375	1.265	657	550
	Altunhisar	-	-	-	-	-
	Bor	400	600	350	301	350
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	-	-	-	-	-
	Ulukışla	-	-			-
	Toplam		785	1.975	1.615	958
TOPLAM		211.898	243.301	266.373	297.559	356.877

Kaynak: TÜİK 2014

3.1.2.5. Yem Bitkileri

Yem bitkileri ile çayır ve meralar, hayvancılıkta ihtiyaç duyulan yemin temel iki kaynağıdır. Çayır ve meralar, hayvancılık için en ucuz yem kaynağı olmasına rağmen, günümüzde Türkiye'de kullanılabilir mera alanları önemli ölçüde azalmıştır. Niğde ilinin toplam arazi alanının yaklaşık %34'ünü mera alanı oluşturmaktadır. Niğde ilinde meraların vejetasyon sürelerinin çok kısa olması nedeniyle, bölgede verimli bir şekilde meraya dayalı hayvancılık yapılamamaktadır. Bu nedenle, hayvancılıkta ihtiyaç duyulan yemler, yem bitkileri ile karşılanmaya çalışılmaktadır.

Niğde ilinde, yem bitkileri üretim miktarlarındaki değişim Tablo 3.1.21'de verilmiştir. Görüldüğü gibi, 2009-2013 yılları arasında Niğde ilindeki toplam yem bitkileri üretimi yaklaşık iki kat artarak 211.898 tondan 356.877

tona yükselmiştir. Özellikle 2011 yılından sonra, hayvan varlığındaki artışa bağlı olarak, Türkiye toplam yem bitkileri üretiminde de hızlı bir artış olduğu görülmektedir. Tablo 3.1.21'de görüldüğü gibi yem bitkileri üretimi ağırlıklı olarak Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmakta, ikinci sırada ise Bor ve köyleri gelmektedir. 2013 yılında yonca, mısır ve fiğ üretimindeki artış dikkati çekmektedir. Niğde ilinde yetiştirilen yem bitkileri içerisinde, ağırlıklı olarak, yonca yetiştiriciliği yapılmakta olup, toplam yem bitkileri üretimi içerisindeki payı her geçen yıl artmaktadır. 2013 yılında yem bitkileri içerisinde yoncanın payı %51'e ulaşmıştır. Bu veriler, Niğde ilinde yem bitkileri üretiminin hızla geliştiğini göstermektedir. Ancak, hayvancılıktaki hızlı gelişme göz önüne alındığında, yem bitkileri üretiminin halen ihtiyacı karşılamaktan uzak olduğu açıktır.

3.1.22: Niğde ilinde Yonca Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim Alanı (da)	29.220	29.850	31.490	41.088	39.700	36
Verim (kg/da)	4.452	4.443	4.515	3.759	4.585	3
Üretim	130.078	132.611	142.168	152.985	182.015	40
TR71 Üretim	295.757	272.297	377.764	411.976	468.065	58
Türkiye Üretim	5.784.808	11.676.115	12.076.159	11.536.328	12.616.178	118
Niğde/TR71 (%)	43.98	48.70	37.63	37.13	38.89	
Niğde/Türkiye (%)	2.25	1.14	1.18	1.33	1.44	

Kaynak: TÜİK 2014

2009-2013 yılları arasında Niğde ilinde yonca ekim alanı, verim ve üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo 3.1.22'de görülmektedir. Niğde ilinde üretilen yoncanın 2009-2013 yılları arası istatistikleri incelendiğinde yonca ekim alanlarında 2009'dan 2013 yılına kadar (2012 hariç) sürekli bir artış olduğu görülmektedir. 2009 yılında, Niğde ilindeki yonca ekim alanı 29.220 da iken 2013 yılında 39.700 dekara yükselmiştir (Tablo 3.1.22). Yonca üretimi ise 130.078 tondan 182.015 tona yükselmiştir. Bu üretim artışı, genel olarak, yonca ekim alanlarının artmasından kaynaklanmıştır. Bu istatistiki bilgilerden yola çıkarak, son yıllarda TR71 Bölgesi'nde ve özellikle Niğde ilinde, yonca üretiminin önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır. TR71 Bölgesi'nde üretilen yoncanın yaklaşık %39'unu Niğde ili tek başına karşılamaktadır. Niğde ilinde, tüm ilçelerde yonca yetiştiriciliği yapılmakla birlikte, ağırlıklı olarak Merkez ilçede (%47,9), Bor ilçesinde (%36) ve Altınhisar ilçesinde (%9,4) yoğunlaşmıştır (Tablo 3.1.22).

2013 yılı verilerine göre, toplam 1.062.714 ha olan mısır ekim alanının %36,6'sı silaj mısır üretim alanları, %63,4'ü ise dane mısır üretim alanlarını oluşturmaktadır. TR71 Bölgesi'nde ve Niğde ilinde ise silaj mısır üretim alanlarının, toplam mısır üretim alanları içerisindeki payı sırasıyla %84,6 ve %98,7'dir. TR71 Bölgesi'nde ve özellikle Niğde ilinde ağırlıklı olarak silaj mısır üretiminin yapıldığı söylenebilir. Niğde ilinde son yıllarda mısır ekim alanı ve üretim miktarı açısından hızlı bir gelişme görülmektedir. Tablo 3.1.23'de görüldüğü gibi 2009 yılında 16.270 dekar olan ekim alanı, 2013 yılında yaklaşık iki kat artarak toplam 30.220 dekara ulaşmıştır. Benzer şekilde, ekim alanına bağlı olarak mısır üretim miktarında da hızlı bir artış olmuş, 2009 yılında 80.815 ton olan üretim miktarı yaklaşık iki kat artarak 2013 yılında 150.368 tona yükselmiştir. Niğde ili TR71 Bölgesi'ndeki silaj mısır üretiminin %25'ini karşılarken, Türkiye üretiminin %1,35'ini karşılamaktadır. İlde mısır yetiştiriciliği ağırlıklı olarak Merkez (%57,7) ve Bor (%30,6) ilçelerinde yapılmaktadır.

Tablo 3.1.23: Niğde İlinde Mısır Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim Alanı (da)	16.270	17.560	19.910	26.200	30.220	86
Verim (kg/da)	4.967	4.966	4.976	4.982	4.976	0
Üretim	80.815	87.200	99.068	130.537	150.368	86
TR71 Üretim	346.676	281.314	309.789	389.149	604.672	74
Türkiye Üretim	17.835.115	14.956.457	13.294.380	12.446.450	11.099.653	-38
Niğde/TR71 (%)	23.31	31.00	31.98	33.54	24.87	
Niğde/Türkiye (%)	0.45	0.58	0.75	1.05	1.35	

Kaynak: TÜİK 2014

2009-2013 yılları arasında Niğde ilinde fiğ ekim alanı, verim ve üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo 3.1.24'te verilmiştir. Tablo 3.1.24'te de görüldüğü gibi fiğ üretimi, gerek TR71 Bölgesi'nde ve gerekse de Niğde ilinde ağırlıklı olarak yeşil ot amaçlı olarak yapılmaktadır. Niğde ilinde yetiştiriciliği yapılan fiğ üretiminin büyük çoğunluğu (%99) yeşil ot amaçlı, %1'i ise dane amaçlıdır. TR71 Bölgesi'nde ise yeşil ot amaçlı üretimin payı %98'dir. Türkiye yeşil ot amaçlı fiğ üretiminde Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında yeşil ot amaçlı fiğ üretimi 2012 yılı hariç her yıl düzenli olarak artarak 2013 yılında toplam 21.065 tona yükselmiştir. Beş yıllık dönemde toplam yeşil ot amaçlı fiğ üretimindeki artış oranı %44 olmuştur. TR71 Bölgesi'nde ise yeşil ot amaçlı fiğ üretimi en fazla Niğde ilinde gerçekleşmiş, bunu Aksaray (16.182 ton) ve Kırşehir

(12.684 ton) illeri takip etmiştir. 2013 yılı verilerine göre Niğde ili, TR71 Bölgesi'ndeki yeşil ot amaçlı fiğ üretiminin %31,9'unu, Türkiye'deki üretimin ise %0,5'ini sağlamaktadır.

2009-2013 yılları arasında Niğde ilinde dane amaçlı yetiştirilen fiğın, ekim alanı ve üretim değerlerinde sürekli bir düşüş görülmektedir. 2013 yılı verilerine göre, TR71 Bölgesi'nde de aynı seyir izlenmektedir. TR71 Bölgesi içerisinde dane amaçlı üretilen fiğın yaklaşık %11'i Niğde ilinden sağlanırken; ilin Türkiye içerisindeki payı %0,5'tir (Tablo 3.1.24). Bu verilerden yola çıkılarak, Niğde ilinde yeşil ot amaçlı fiğ üretiminin önemli düzeyde arttığı, ancak dane amaçlı fiğ yetiştiriciliğinin azaldığı söylenebilir. Bölgede fiğ ekim alanlarının ve buna bağlı olarak üretim miktarının artması, hayvancılığın gelişimine de olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

○ 3.1.24: Niğde ilinde Fiğ Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	DANE YEŞİL OT	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim Alanı (da)	Dane	1.940	1.650	1.650	1.745	1.350	-30
	Yeşil Ot	8.830	10.550	12.660	15.994	13.920	58
Verim (kg/da)	Dane	113	113	115	78	100	-12
	Yeşil Ot	1.655	1.657	1.545	1.086	1.513	-9
Üretim	Dane	220	187	189	136	135	-39
	Yeşil Ot	14.614	17.477	19.555	17.203	21.065	44
TR71 Üretim	Dane	2.373	2.112	1.852	1.720	1.244	-48
	Yeşil Ot	72.320	105.273	93.507	79.121	65.979	-9
Türkiye Üretim	Dane	135.892	121.676	107.844	104.342	114.218	-16
	Yeşil Ot	2343.538	4018.984	4442.017	4245.417	4492.466	92
Niğde/TR71 (%)	Dane	9,3	8,9	10,2	7,9	10,9	
	Yeşil Ot	20,2	16,6	20,9	21,7	31,9	
Niğde/Türkiye (%)	Dane	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	
	Yeşil Ot	0,6	0,4	0,4	0,4	0,5	

Kaynak: TÜİK 2014

3.1.2.6. Mera Alanları

Meralar, hayvancılığın gelişmesi için vazgeçilmez alanlardır. Bu nedenle, ilde hayvancılığın geliştirilebilmesi için mutlaka meraların nitelik ve alan açısından geliştirilmesi gerekmektedir. Niğde aslında mera varlığı açısından zengin bir il olarak kabul edilebilir. Niğde ilinde toplam mera alanı 2009-2013 yılları arasında %42,2 artış göstererek 2013 yılı itibarıyla 194.361 ha'ya ulaşmıştır (Tablo 3.1.25). Tüm ilçelerde mera olmakla birlikte, en fazla Merkez (52.737 ha) ilçede mera bulunmakta, bunu Çamardı ve Ulukışla izlemektedir. Mera alanlarının artışı, esas olarak, yeni mera alanlarının oluşturulmasından kaynaklanmamaktadır. Verilen rakamlar, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Niğde İl Müdürlüğü Mera Komisyonu tarafından başlatılan mera tespit çalışmaları sonucunda kayıt altına alınan mera alanlarını göstermektedir. Niğde ilinde, 1998 yılından bu yana İl Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen mera tespit çalışmaları ile ilgili özet bilgiler Tablo 3.1.26'da verilmiştir. Tablo 3.1.26'da görüldüğü gibi 2013 yılı sonu itibarıyla ildeki yerleşim yerlerinin %85'inde mera çalışmaları tamamlanmış, ilin varsayılan toplam mera alanının %74'ünün durum tespiti yapılmıştır. Mera projelerinin hayata geçirilebilmesi için mera tespit çalışmalarının ivedilikle tamamlanması gerekmektedir.

○ Tablo 3.1.25: Niğde İlinde İlçelere Göre Toplam Mera Alanlarının Değişimi ³ (da)

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	43.590,5	45.043,1	51.353,2	52.735,0	52.737,7	21,1
Altınhisar	5.597,7	5.597,7	8.113,0	8.113,0	8.113,0	45,0
Bor	35.648,5	35.648,5	35.648,5	35.648,4	39.721,1	11,4
Çamardı	42.628,6	42.628,6	42.628,6	42.628,6	42.628,6	0,0
Çiftlik	9.204,3	10.019,6	10.259,4	10.259,4	10.259,4	11,5
Ulukışla	0	0	0	25.233,8	40.901,9	
TOPLAM	136.669,6	138.937,4	148.002,8	174.618,4	194.361,9	42,2

³ Niğde iline bağlı 160 yerleşim yerinden, mera tespit çalışması tamamlanan 141 adet yerleşim yerine ait mera alanları.

Tablo 3.1.26: Niğde İlinde 1998-2013 Yılları Arasında Yürütülen Mera Çalışmaları Özeti

FAALİYET	MİKTAR
Toplam Yerleşim Yeri Sayısı	165
Mera Tespit Çalışması Yapılan Belediye ve Köy Sayısı	141
Mera Tespiti Tamamlanan Yerleşim Yeri Oranı (%)	85
İlin Toplam Mera Alanı (ha)	264.035
Tespit Çalışması Tamamlanan Mera Alanı (ha)	194.362
Tespiti Tamamlanan Mera Alanı Oranı (%)	74
Mera Vasfından Çıkarılan Mera Alanı (ha)	2.968
Ağaçlandırma Amaçlı Tahsis Değişikliği Yapılan Mera Alanı (ha)	2.101

Mera Komisyonu tarafından yürütülen mera tespit çalışmaları kapsamında, 2009-2013 yılları arasında, Niğde ilinde ilçelere göre tespit edilen bozuk mera alanları Tablo 3.1.27'de, mera özelliğine kaybetmiş alanlar ise Tablo 3.1.28'de verilmiştir. Tablo 3.1.27'de görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında ilde toplam 18.473 ha mera bozuk vasıflı olarak tespit ve kaydedilmiştir. Bozuk mera tespiti en fazla Merkez ilçede yapılırken, Altunhisar'da 2009-2013 yılları arasında hiç bozuk mera tespiti yapılmamıştır. Aynı dönemde, il genelinde, toplam 12.987 ha meranın da mera vasfını kaybettiği tespit edilmiştir (Tablo 3.1.28).

İlde mera alanının çok fazla gözükmemesine rağmen, büyük bölümünün bozuk veya düşük vasıflı meralar olduğu bilinmektedir. Bunda en büyük etkenlerden biri, ilin çok düşük yağış alması nedeniyle meralarda bitki gelişiminin kısıtlanmasıdır. Buna ilave olarak meralarda kontrolsüz otlama yapılması, mera ıslah çalışmalarının yapılmaması,

köylülerin meralarına sahip çıkmamaları ve mera alanlarına yapılan tecavüzler, meraların gün geçtikçe daha kötüye gitmesine neden olmaktadır. Yeni yerleşim alanları ve yatırım sahalarına ihtiyaç duyuldukça ilk akla gelen mera alanları olmaktadır. Mera alanlarının ıslah edilmeden kaderine terk edilmesi durumunda, buraların özellikle yatırım alanları olarak kullanımı mantıklı ve cazip görülebilir. Bu nedenle, ildeki meraların mevcut durumunun ortaya konularak, bunlarla ilgili eylem planlarının uygulamaya sokulması aciliyet arz etmektedir. Köy bazında mera ihtiyacı belirlenerek, her köy için yeterli büyüklükte mera alanının ıslahı yönünde projeler üretilmelidir. Bunlar dışında kalan alanlar, kent ormanı ve köy korulukların tesisi, özel amaçlı ormanların (ceviz, badem, bal ormanı vb.) tesisi, mesire yerlerinin oluşturulması, tarım ve hayvancılık yatırım alanları, güneş enerjisi tesis alanları vb. amaçlar için tahsis edilebilir.

Tablo 3.1.27: Niğde İlinde İlçelere Göre Bozuk Mera Alanlarının Değişimi* (da)

İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Merkez	3.605,873	155,398	109,438	5.799,887	2.277,238	11.947,834
Altunhisar	-	-	-	-	-	-
Bor	142,733	208,035	20,000	397,963	-	768,731
Çamardı	3.136,482	-	-	-	-	3.136,482
Çiftlik	-	-	-	-	745,240	745,240
Ulukışla	1.734,800	-	-	-	140,346	1.875,146
TOPLAM	8.619,888	363,433	129,438	6.197,850	3.162,824	18.473,433

*4342 sayılı Mera Kanunu'nun 14. maddesi kapsamında mera vasfından çıkarılan alanlar.

Tablo 3.1.28: Niğde İlinde İlçelere Göre Toplam Mera Özelliğini Kaybetmiş Alanların Değişimi* (da)

İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Merkez	-	-	-	5.371,285	2.066,809	7.438,094
Altunhisar	-	-	-	-	-	0-
Bor	-	-	-	-	-	-
Çamardı	3.114,782	-	-	-	-	3.114,782
Çiftlik	-	-	-	-	700,023	700,023
Ulukışla	1.734,800	-	-	-	-	1.734,800
TOPLAM	4.849,582	-	-	5.371,285	2.766,832	12.987,699

*4342 sayılı Mera Kanunu'nun 14. maddesi (d) bendi gereği toprak muhafazası kapsamında ağaçlandırma amaçlı tahsis amacı değişikliği yapılan (mera vasfından çıkarılan) mera alanları (da).

3.1.2.7. Tarla Bitkileri Üretiminin Genel Değerlendirmesi

Niğde bir tarım ilidir ve bu yapının oluşumunda ana rolü tarla bitkileri oynamaktadır. Niğde ilinde tarla bitkileri ürün grubuna giren bitkilerin 2009-2013 yılları arasındaki durumları yukarıda ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Ürün gruplarına göre genel durum değerlendirmesi Tablo 3.1.29'da özetlenmiştir. İlimizde en fazla ekim alanına tahıllar (buğday) sahip olmasına rağmen, Niğde ilini tarla bitkileri açısından ayrıcalıklı kılan ürün patatestir. Türkiye'de patates Niğde ile özdeşleşmiş durumdadır. Bu nedenle, Niğde için oluşturulacak bir vizyonda patates şüphesiz en önemli rollerden birisini alacaktır. Ancak, patates üretiminde üreticilerin münavebe uygulamasına dikkat etmemesi, nitelikli tohumluk kullanımının az olması gibi etkenler her yıl gübre ve ilaç kullanımının artmasına neden olmaktadır. Bu durum, hem üretim maliyetlerinin artmasına hem de ürün kalitesinin azalmasına neden olarak, ürünün ülkedeki imajına olumsuz etki yapmaktadır. Ayrıca, birçok arazinin başta nematodlar, patates siğili gibi topraktan temizlenmesi mümkün olmayan hastalık/zararlılarla bulaşmasına neden olmakta ve patates tarımının sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. İlde patates tarımının daha verimli, ekonomik ve sürdürülebilir bir şekilde yapılması, ürünün katma değerinin artırılması yönündeki faaliyetlere öncelik verilmelidir.

İlde patates dışında son yıllarda kuru fasulye tarımında önemli artışlar görülmektedir. Türkiye'de kuru fasulyede önemli bir marka olan "Dermason" tipi fasulye, Niğde kökenlidir. Ancak bu özellik fazla bilinmemekte, kuru fasulye ile Niğde çok fazla birlikte anılmamaktadır. Bu konuda gerekli Ar-Ge çalışmalarının yapılması ve tanıtım faaliyetleri ile Niğde ilinin bu ürüne sahip çıkması sağlanabilir. Bu amaçla Niğde ilinde Dermason tipi fasulye genotiplerinin toplanması, ıslah çalışmaları ile bu tipe ait yüksek verimli ve kaliteli çeşitlerin geliştirilmesi öncelikli yapılması

gereken çalışmalardır. Aynı şekilde, bu üründe yetiştirme tekniklerinin iyileştirilmesine yönelik araştırmalar ve çiftçi eğitimleri büyük önem taşımaktadır.

Niğde ilinde son yıllarda hayvancılık sektörünün çok hızlı geliştiği görülmektedir. Hayvancılığın ekonomik ve sürdürülebilir olması için yeterli yem bitkileri üretimi ön koşuldur. İlde mevcut yem bitkileri üretimi, hayvancılık sektörünün ihtiyacını karşılamaktan uzaktır. Yıllık yağış miktarının çok düşük ve yaz aylarının hemen tamamen kurak geçmesi, doğal meraların verimliliğini çok düşürmektedir. Ayrıca yağışın az olması, yem bitkileri üretiminde sulamayı zorunlu hale getirerek üretim maliyetinin artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, Niğde ilinde kışlık yem bitkileri üretiminin öncelikli olarak ele alınması yararlı olacaktır. Bu uygulama, aynı zamanda, bölgede münavebenin yaygınlaşmasına da yardımcı olacaktır. Ayrıca, siğili nedeniyle patates üretimine yasaklanan bölgelerde yonca gibi çok yıllık yem bitkilerinin üretiminin teşvik edilmesi uygun olacaktır. Meraların ıslahına yönelik projelerin yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır.

Tahıl grubu içerisinde Niğde ili, çavdar üretimi açısından TR71 Bölgesi'nde ve Türkiye'de önemli bir konuma sahiptir. Çavdarın yetiştirme tekniklerinin iyileştirilmesi, verimliliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar ilin mevcut konumun güçlendirilmesi açısından yararlı olacaktır.

Niğde yağ bitkileri açısından önemli bir merkez değildir. Son yıllarda aspir tarımının yaygınlaştırılmasına yönelik bir devlet politikası olsa da bu ürünün veriminin düşük olması, toprakları çok yoran bir ürün olması gibi nedenlerle fazla yaygınlaşması beklenmemektedir. Ayçiçeğinin de tatminkâr verim verebilmesi için sulanarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu açıdan Niğde ilinin gelecek ile ilgili

vizyonunda, yağ bitkileri üretiminin öncelikli konu olarak ele alınması doğru bir yaklaşım olmayacaktır.

Niğde ilinde tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini en fazla tehdit eden konu su yetersizliğidir. İlde yağış miktarı çok düşük, yer üstü su kaynakları ise son derece sınırlıdır. Sulamaların büyük çoğunluğu yer altı suyu kullanılarak yapılmaktadır. Küresel iklim değişikliği ile bağlantılı olarak

yağış rejiminin daha da düzensizleşeceği ve azalacağı öngörülmektedir. Bu nedenle, tüm tarla bitkilerinde su kullanım etkinliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar öncelikli olarak ele alınmalıdır. Ayrıca, mevcut su kaynaklarının daha iyi değerlendirilmesine yönelik yatırım ve düzenlemeler yapılmalıdır.

Tablo 3.1.29: Niğde ilinde Farklı Ürün Gruplarına Göre Yetiştirilmekte Olan Tarla Bitkileri

ÜRÜN GURUBU	ÖNEMLİ TÜRLER	GENEL DURUM DEĞERLENDİRMESİ
Tahıllar	Buğday Arpa Çavdar Mısır	Tahıllar tüm Türkiye’de en fazla üretilen bitki grubudur. Bu nedenle, bu ürünlerde (çavdar hariç) Niğde ilinin bir fark yaratması mümkün değildir. Ancak, verim ve kalitenin artırılmasına yönelik araştırmalar, üretici gelirlerinin artmasını sağlayacaktır. Son yıllarda hayvancılıktaki artışla birlikte mısır üretimi artmıştır. Ancak, tamamen sulamaya bağımlıdır. Sulama tüm tahıllarda verimi önemli derecede artırmaktadır.
Yemlik Tane Baklagiller	Kuru Fasulye Nohut Mercimek (Yeşil)	Kuru fasulye, özellikle küçük çiftçiler için yüksek getirili bir ürün olarak tanımlanmakta ve üretimi yaygınlaşmaktadır. Bölgeye uyumlu çeşit ve kaliteli tohumluk temininde sorun bulunmaktadır. Kuraklığa toleranslı olmaları nedeniyle baklagiller tarımının yaygınlaştırılması uygun olacaktır. Tüm ürünlerde yetiştirme teknikleri ile ilgili araştırma ve yayım çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Çeşitli geliştirme konusunda ıslah çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Nişasta ve Şeker Bitkileri	Patates Şekerpancarı	Patates bölge için en önemli bitkilerden biridir. İlde patates üretiminin daha bilinçli yapılması, girdi kullanımının ve üretim maliyetinin azaltılması, üretici örgütlenmesinin sağlanması, hasat sonrası depolama koşullarının iyileştirilmesi ve sanayide kullanımının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bor ilçesinde şeker fabrikası bulunması nedeniyle şekerpancarı önemli bir bitkidir. Şekerpancarı veriminin Türkiye ortalamasının üzerine çıkarılması, su kullanım etkinliğinin artırılması, üretim maliyetinin azaltılmasına yönelik çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır.
Yağ Bitkileri	Ayçiçeği Aspir	Bölgede büyük ölçüde çerezlik ve kısmen yağlık ayçiçeği üretimi yapılmaktadır. Hibrit çeşit kullanım oranı düşüktür. Kurak alanlarda üretimi yaygındır. Hibrit çeşitlerin yaygınlaştırılması, kısıtlı sulama uygulamaları ve yetiştirme teknikleri konusunda araştırmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Kurağa dayanıklı çeşitlerin belirlenmesi konusunda çeşit ıslahı çalışmaları yapılmalıdır. Aspir tarımının yaygınlaştırılması yönündeki devlet politikası doğrultusunda ilde aspir tarımı yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar başlatılmıştır. Ancak, ilde yağış miktarının çok düşük olması nedeniyle verim düzeyi çok düşüktür. Aspir bitkisinin ilde sulu tarım için alternatif olması ise mümkün değildir.
Çayır Mera ve Yem Bitkileri	Yonca Korunga Fiğ Mera	Bölgede yıllık yağış miktarının çok düşük olması, meraların verim düzeyini düşürmektedir. Yem bitkileri üretiminin sulamaya dayalı olması, ekonomik verimliliğini düşürmekte ve sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Kışlık yem bitkileri üretimine yönelik çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir. Aynı şekilde kuraklığa toleranslı türlerin/çeşitlerin belirlenmesi, kısıtlı sulama uygulamaları vb. konularda araştırmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Köylerin mera ihtiyaçları belirlenerek ıslah projeleri başlatılmalıdır.

3.1.3. Bahçe Bitkileri Üretimi

Niğde ilinde, ürün gruplarına göre bahçe bitkileri üretimindeki değişim Tablo 3.1.30’da verilmiştir. Tablo 3.1.30’da da görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında Niğde ilindeki bahçe bitkileri ekim alanı %3,5’lik bir artış ile 335.200 dekadardan 350.950 dekara yükselmiştir. Niğde, bahçe bitkileri üretimi açısından önemli bir ildir. Niğde

ili toplam bahçe bitkileri alanlarının %72,8’sini meyve alanları, %12,7’ini bağ alanları ve %14,5’lik kısmını da sebze alanları oluşturmaktadır. İlde, 2013 yılı verilerine göre, toplam bahçe bitkileri üretimi 557.245 tondur. Niğde ilinde meyvelik araziler, ağırlıklı olarak, Merkez ilçe, Çamardı, Ulukışla ve Bor ilçelerinde yoğunlaşmıştır. Bağ ve

sebze arazileri ise Niğde ili Merkez ilçe ve Bor ilçelerinde yoğunlaşmıştır. İlde örtüaltı tarımı yapılmamaktadır. Fakat son iki yılda, Merkez ve Bor ilçelerinde kayıtlara girmeyen küçük alanlarda alçak tüneller ya da plastik seralarda

örtüaltı sebze yetiştiriciliği yapıldığı görülmektedir. İlde ürün gruplarına göre bahçe bitkileri üretiminin mevcut durumu aşağıda ayrıntılı biçimde ele alınmıştır.

Tablo 3.1.30: Niğde İlinde Ürün Gruplarına Göre Bahçe Bitkileri Üretimi

TÜRÜ	ÜRÜN GRUPLARI	2009	2010	2011	2012	2013
ALAN (da)	Meyve	247.320	249.250	246.430	254.982	255.580
	Bağ	44.470	44.470	44.470	44.470	44.470
	Sebze	43.410	43.170	45.570	48.016	50.900
	Örtü Altı	-	-	-	-	-
	TOPLAM	335.200	336.890	336.470	347.468	350.950
ÜRETİM (da)	Meyve	352.708	330.895	351.813	340.628	378.936
	Bağ	23.074	21.079	24.341	23.769	24.307
	Sebze	139.700	131.401	155.701	161.350	154.002
	Örtü Altı	-	-	-	-	-
	TOPLAM	515.482	483.375	531.855	525.747	557.245

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.1. Meyve Üretimi

Niğde ili, bulunduğu bölge, arazi varlığı, topoğrafik yapı ve sahip olduğu iklim nedeniyle meyve üretiminde önemli bir potansiyele sahiptir. Niğde ilinde bahçe bitkileri üretimi yapılan tarım alanlarının %74,2'sini oluşturan 30.050 hektar alanda meyvecilik (bağ dâhil) yapılmaktadır. Niğde ilinde, gerek dikim alanı ve gerekse de üretim miktarı açısından ön plana çıkan başlıca ürünler; elma (%17,8), üzüm (%0,70), kiraz (1,95), kayısı (0,43), ceviz (0,71) ve vişnedir (0,60). Merkez ilçe, Ulukışla, Çamardı ve Bor ilçeleri başta olmak üzere toplam 301.583 dekar alanda, 396.911 ton meyve üretimi yapılmaktadır (Tablo 3.1.31). İldeki toplam meyve ağacı sayısı ise 8.140.591 adettir. Niğde ilinin de içinde yer aldığı TR71 Bölgesi'nde özellikle elma, kiraz, ceviz ve üzüm öne çıkmaktadır. Niğde ili, yumuşak çekirdekli (elma) ve sert çekirdekli (kiraz, kayısı), Kırşehir ili sert kabuklular (ceviz), Nevşehir ili ise üzüm ve üzümse meyvelerin en fazla üretildiği illerdir.

Niğde ilindeki toplam ekilebilir tarım arazilerinin %21,3'lük kısmı bahçe bitkilerine ayrılmıştır. Toplam meyve alanlarının ekilebilir tarım alanları içerisindeki payı %15,8 (257.324 ha) olmasına rağmen, ilde meyvecilik alanları hızlı bir şekilde artmaktadır. Özellikle orta ve büyük ölçekli yatırımcıların 100 dekar ile 5000 dekar arası kurduğu başta elma olmak üzere, kiraz, ceviz, erik, armut bahçeleri, bu bölgede meyvecilik sektörünü ön plana çıkarmaktadır.

3.1.3.1.1. Elma Üretimi

Niğde ilinin meyve üretim potansiyeline bakıldığında elma üretimi dikkat çekmektedir. Yetiştiriciliği yapılan meyveler arasında elma, gerek dikim alanı ve gerekse de üretim miktarı bakımından birinci sırada yer almakta ve üretim miktarı ile Türkiye üretimindeki payı %17,8 olarak belirtilmektedir (Tablo 3.1.31). Niğde ilinde toplam elma ağaç sayısına bakıldığında 2009-2013 yılları arasında %26 oranında artış olduğu görülmektedir (Tablo 3.1.32). Niğde ilinde bu yıllar arasında en fazla üretilen diğer meyveler, sert çekirdekli ve yumuşak çekirdekli meyveler grubu olmuştur. 2013 yılında elma ağaç sayısı açısından Niğde ili, TR71 Bölgesi'nde %85,6'lık bir paya sahip olurken, Türkiye'de %10,7'lik bir paya sahip olmuştur.

2009-2013 yılları arasında elma üretimi açısından Türkiye'deki değişim %28 düzeyinde olurken, TR71 Bölgesi'nde 0, Niğde ilinde ise %6 olmuştur (Tablo 3.1.33). Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA) tarafından TR71 Bölgesi'nin tarım ve hayvancılık durumu ile hazırlanan raporda, 2000-2009 yılları arasındaki dönemde, gerek Türkiye'de ve gerekse de TR71 Bölgesi'nde elma ağaç sayısında ve üretiminde artış olduğu ve Niğde ilinde artışın çok yüksek olduğu bildirilmektedir (Anonim, 2013). Elma üretiminde yıllar arasında iklim koşullarına bağlı iniş çıkışlar yaşanmıştır. 2013 yılı verilerine göre, ilde elma üretiminin %34,2'si Merkez ilçe, %25,7'si Çamardı ve

%20,1'i Bor ilçe ve köylerinde yoğunlaşmıştır (Tablo 3.1.33). Söz konusu dönemde, Çiftlik ve Altunhisar ilçelerinde elma üretimi hızla artmaktadır. Bölgede geniş alanlarda düz ve bahçe tesisine uygun arazilerin olması, elma yetiştiriciliğinin artmasında önemli bir unsurdur. Ayrıca, arazi fiyatlarının

ülkemizde elma yetiştiriciliği yapılan bölgelerdekine kıyasla daha ucuz olması da elma tarımının artmasına neden olan diğer bir etkidir. İlde kaliteli elma üretimi için uygun ekolojik koşulların (hava oransal nem, rakım, güneşlenme süresi ve sıcaklık) olması önemli bir unsurdur.

Tablo 3.1.31: Niğde İlinde Meyve Üretim Verileri (2013 Yılı)

ÜRÜN	DİKİM ALANI (da)	AĞAÇ SAYISI (Adet)	ÜRETİM MİKTARI (Ton)	VERİM (kg/ağaç)	TÜRKİYE ORANI (%)
Elma	216.982	6.765.231	349.122	52	17,8
Kiraz	21.341	798.726	9.627	39	1,95
Nektarin	1.139	48.915	926	35	1,25
Zerdali	1.059	20.480	606	34	1,92
Üzüm	44.470	44.470	23.694	532	0,70
Armut	2.015	56.297	2.863	81	0,62
Dut	30	17.298	540	35	0,72
Badem	534	17.136	156	21	0,19
Ceviz	2.874	50.752	1.513	55	0,71
Erik	1.100	53.558	1.434	34	0,47
Kayısı	6.099	127.010	3.336	37	0,43
İğde	0	655	9	17	0,19
Şeftali	1.864	93.428	2.006	36	0,36
Vişne	2.076	46.635	1.079	33	0,60
TOPLAM	301.583	8.140.591	396.911	1.041	27.91

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo 3.1.32: Niğde İlinde Elma Ağaç Sayısı Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	1.936.973	2.017.119	2.127.314	2.301.543	2.440.545	26
Altunhisar	872.960	817.840	551.840	551.820	553.270	-37
Bor	1.347.958	1.541.738	1.554.048	1.554.048	1.554.048	15
Çamardı	1.291.795	1.295.619	1.310.039	1.312.919	1.318.990	2
Çiftlik	143.840	143.840	143.840	144.840	144.500	0
Ulukışla	757.943	708.053	710.553	728.203	753.878	-1
Niğde Toplam	6.351.199	4.982.471	6.397.634	6.593.375	6.765.231	7
TR71	7.440.575	7.603.549	7.558.177	7.750.642	7.770.079	4
Türkiye	52.034.618	54.351.198	57.138.284	61.100.976	63.382.955	22
Niğde/TR71 (%)	85,4	65,5	84,6	85,2	85,6	
Niğde/Türkiye (%)	12,2	9,2	11,2	10,8	10,7	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo 3.1.33: Niğde İlinde Elma Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	121.301	124.028	128.695	113.256	119.507	-1
Altunhisar	17.065	13.377	21.570	20.364	21.503	26
Bor	61.419	30.662	59.205	58.405	70.095	14
Çamardı	86.437	98.494	79.892	82.967	89.647	4
Çiftlik	5.218	5.460	5.923	6.117	6.657	28
Ulukışla	37.395	39.799	36.248	36.162	41.713	12
Niğde Toplam	328.835	311.820	331.533	317.271	349.122	6
TR71	376.844	342.407	367.281	351.703	378.682	0
Türkiye	2.782.365	2.600.000	2.680.075	2.888.985	3.128.450	28
Niğde/TR71 (%)	87,3	91,1	90,3	90,2	92,2	
Niğde/Türkiye (%)	11,8	12,0	12,4	11,0	11,2	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.1.2. Kiraz Üretimi

İlde kiraz üretimi 21.341 dekar alanda yapılmakta olup, 9.627 ton üretim miktarına sahiptir. Niğde ilinde toplam kiraz ağaç sayısı 2009 yılında 747.736 adet iken 2010 ve 2011 yıllarında düşmüş, 2013 yılında ise 2009 yılına göre %6,8'lik bir artış yaşanmıştır (Tablo 3.1.34).

Bu oran, TR71 Bölgesi'nde yaklaşık %9 ve Türkiye'de %24 olarak gerçekleşmiştir. TR71 Bölgesi'ndeki kiraz ağaç sayısının %88,5'i Niğde ilinde bulunmaktadır. Niğde ilinde toplam kiraz ağaç sayısının %81'i Ulukışla, %11'i Çamardı ilçesinde ve %4'ü Merkez ilçede bulunmaktadır (Tablo 3.1.34).

Tablo 3.1.34: Niğde İlinde Kiraz Ağaç Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	28.840	29.440	32.640	33.440	33.840	17
Altunhisar	11.330	11.330	11.330	11.330	11.620	3
Bor	18.800	15.200	13.250	12.200	12.200	-35
Çamardı	78.600	80.800	84.550	87.850	88.550	13
Çiftlik	4.166	4.166	4.166	4.166	4.166	0
Ulukışla	606.000	582.000	586.000	610.200	648.350	7
Niğde Toplam	747.736	722.936	731.936	759.186	798.726	7
TR71	831.044	810.552	836.127	871.423	902.818	9
Türkiye	20.218.597	22.149.565	23.389.298	24.180.745	25.157.892	24
Niğde/TR71 (%)	90,0	89,2	87,5	87,1	88,5	
Niğde/Türkiye (%)	3,7	3,3	3,1	3,2	3,2	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde ilinde kiraz üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo 3.1.35'te görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında Niğde ilinin kiraz üretim miktarındaki artış oranı, TR71 ve Türkiye'de kiraz üretim miktarındaki artıştan daha yüksek olmuştur. 2013 yılı verilerine göre, Ulukışla ilçesi %84'lük payla Niğde ilinde

en fazla kiraz üretilen ilçe olmuştur. Ulukışla ilçesinde kiraz yetiştiriciliği, 1300-1500m yükseklikte geç turfanda olarak yapılmaktadır. Kiraz üretiminde ikinci sırada %11'lik pay ile Çamardı ilçesi gelmektedir. İlimizde "Darboğaz Kirazı" olarak isimlendirilen ve tüketiciler tarafından özellikle tercih edilen yerel bir kiraz çeşidi de bulunmaktadır.

Tablo 3.1.35: Niğde İlinde Kiraz Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	493	504	572	617	720	46
Altunhisar	123	138	142	161	180	46
Bor	463	372	460	339	424	-8
Çamardı	837	893	947	996	1.269	52
Çiftlik	106	107	109	133	154	45
Ulukışla	4.836	4.050	4.428	5.285	6.880	42
Niğde Toplam	6.858	6.064	6.658	7.531	9.627	40
TR71	8.477	7.564	8.489	9.399	11.421	35
Türkiye	417.694	417.905	438.550	470.887	494.325	18
Niğde/TR71 (%)	80,9	80,2	78,4	80,1	84,3	
Niğde/Türkiye (%)	1,6	1,5	1,5	1,6	2,0	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.1.3. Nektarin Üretimi

Nektarin ağaç sayısı ve üretim miktarındaki değişim Tablo 3.1.36'da verilmiştir. Tablo 3.1.36'da görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında gerek ağaç sayısı ve gerekse de nektarin üretimi sürekli bir artış göstermiştir. 2009 yılında

Niğde ilinde toplam ağaç sayısı 31.983 adet iken 2013 yılında %53'lük artışla 48.915 adete çıkmıştır. Aynı dönemlerde, TR71 Bölgesi (%53) ve Türkiye (%57) nektarin ağaç sayılarında benzer artış eğilimi gözlenmiştir. Türkiye'deki toplam ağaç sayısının %2,3'lük kısmını Niğde ili tek başına karşılamaktadır.

Tablo 3.1.36: Niğde İlinde Nektarin Ağaç Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	14.955	14.955	14.955	18.455	18.455	23
Altunhisar	15.500	15.500	15.500	15.500	20.500	32
Bor	268	-	7.200	8.400	8.400	3034
Çamardı	-	-	-	300	300	300
Çiftlik	-	-	-	-	-	-
Ulukışla	1.260	1.260	1.260	1.260	1.260	0
Niğde Toplam	31.983	31.715	38.915	43.915	48.915	53
TR71	31.983	31.715	38.915	43.915	48.915	53

Tablo 3.1.36: Devamı

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Türkiye	1.345.301	1.544.944	1.666.837	1.913.516	2.109.280	57
Niğde/TR71 (%)	100	100	100	100	100	
Niğde/Türkiye (%)	2,4	2,1	2,3	2,3	2,3	

Kaynak: TÜİK, 2014.

2009-2013 yılları arasında nektarin ağaç sayısı ve üretim miktarı bakımından Niğde ilinin TR71 Bölgesi içerisinde payı dikkat çekicidir (Tablo 3.1.37). Bölgede üretilen nektarinin tamamı Niğde ilinden sağlanmaktadır. En fazla nektarin üretimi Merkez ilçe ve köylerinde yapılmakta, ikinci sırada Altunhisar ilçe ve köyleri gelmektedir. Son yıllarda Bor ilçesinde de nektarin üretimi önemli düzeyde artış

göstermiştir. Türkiye’de üretilen nektarinin ise %1,3’ü Niğde ilinde üretilmektedir. Özellikle 2010 yılından sonra nektarin üretiminde her yıl önemli miktarda artış gözlenmektedir. Bu artışın en önemli nedeni, 2010 yılından itibaren yeni dikilen ağaç sayısındaki hızlı artıştır. Önümüzdeki yıllarda nektarin üretiminin artmaya devam etmesi beklenmektedir.

Tablo 3.1.37: Niğde İlinde Nektarin Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	421	363	452	470	508	21
Altunhisar	151	136	225	254	328	117
Bor	7	-	-	15	40	471
Çamardı	-	-	-	-	-	-
Çiftlik	-	-	-	-	-	-
Ulukışla	34	36	37	40	50	47
Toplam	613	535	714	764	926	51
TR71	613	535	714	779	926	51
Türkiye	44.967	49.558	53.398	67.241	73.857	64
Niğde/TR71 (%)	100	100	100	98,1	100	
Niğde/Türkiye (%)	1,4	1,1	1,3	1,1	1,3	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.1.4. Zerdali Üretimi

İlde zerdali üretimi 1.059 dekar alanda yapılmakta olup, 606 ton üretim miktarına sahiptir (Tablo 3.1.38). Niğde ilinde toplam zerdali ağacı sayısı 2009 yılında 26.035 adet iken 2013 yılında 20.480 adet olmuş ve 2009 yılına göre %21’lik bir artış yaşanmıştır. Bu oran TR71 Bölgesi’nde yaklaşık %4 ve Türkiye’de %13 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı verilerine göre, TR71 Bölgesi’ndeki zerdali ağaç sayısının %9,4’ü, Türkiye’deki ağaç sayısının ise %1,8’i Niğde ilinde bulunmaktadır. Niğde ilinde toplam zerdali

ağaç sayısının %37’si Çamardı, %23’ü Ulukışla ve %18’i Çiftlik ilçesinde bulunmaktadır (Tablo 3.1.38).

Niğde ilinde zerdali üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo 3.1.39’da görülmektedir. 2009-2013 yılları arasındaki dönemde Niğde ilinde zerdali üretiminde sürekli bir düşüş yaşanmıştır. Tablo 3.1.39’a bakıldığında her ne kadar ilçelerin zerdali üretim miktarında artış görülüyor olsa da Bor ilçe ve köylerindeki zerdali bahçelerinin 2010 yılından sonra kapatılması üretim miktarında %7’lik bir düşüşe

neden olmuştur. TR71 Bölgesi'ndeki zerdali üretim miktarındaki düşüş, Türkiye'de zerdali üretim miktarındaki düşüşten daha yüksek olmuştur. 2013 yılı verilerine göre,

Niğde ili toplam zerdali üretiminde Çamardı ilçesi %35'lik payla birinci sırada yer almakta, %23'lük pay ile Ulukışla ilçesi ikinci sırada gelmektedir.

Tablo 3.1.38: Niğde İlinde Zerdali Ağaç Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	3.360	3.370	3.370	3.370	3.370	0
Altunhisar	1.160	1.160	1.160	1.160	1.160	0
Bor	5.709	-	-	-	-	
Çamardı	7.426	7.436	7.436	7.571	7.570	2
Çiftlik	3.730	3.730	3.730	3.730	3.730	0
Ulukışla	4.650	4.650	4.650	4.650	4.650	0
Niğde Toplam	26.035	20.346	20.346	20.481	20.480	-21
TR71	227.381	204.559	214.879	233.099	218.198	-4
Türkiye	1.343.189	1.218.108	1.206.466	1.192.163	1.164.303	-13
Niğde/TR71 (%)	11,4	9,9	9,5	8,79	9,4	
Niğde/Türkiye (%)	1,9	1,7	1,7	1,7	1,8	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo 3.1.39: Niğde İlinde Zerdali Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	112	80	213	113	130	16
Altunhisar	23	23	25	25	25	9
Bor	115	-	-	-	-	-
Çamardı	195	197	400	208	212	9
Çiftlik	86	88	90	95	97	13
Ulukışla	124	125	128	133	142	15
Niğde Toplam	655	513	856	574	606	-7
TR71	4.491	3.425	4.769	6.688	3.949	-12
Türkiye	34.470	26.132	26.138	35.483	31.609	-8
Niğde/TR71 (%)	14,6	15,0	18,0	8,6	15,4	13
Niğde/Türkiye (%)	1,9	2,0	3,2	1,6	1,9	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.1.5. Üzüm Üretimi

Türkiye'de bağcılık, özellikle Ege'de Denizli, Manisa ve İzmir, Trakya'da Tekirdağ, Edirne ve Çanakkale,

Güneydoğu'da Diyarbakır, Doğu Anadolu'da Elazığ ve Orta Anadolu'da Nevşehir'de yapılmaktadır. 2013 yılı verilerine göre, Türkiye'deki asma omcası sayısının %6,2'si TR71 Bölgesi'nde bulunmaktadır (Tablo 3.1.40)".

Tablo 3.1.40: Niğde İlinde Asma Omcası Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	10.010	10.010	10.010	10.010	10.010	0
Altunhisar	8.300	8.300	8.300	8.300	8.300	0
Bor	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000	0
Çamardı	4.600	4.600	4.600	4.600	4.600	0
Çiftlik	1.840	1.840	1.840	1.840	1.840	0
Ulukışla	5.720	5.720	5.720	5.720	5.720	0
Niğde Toplam	44.470	44.470	44.470	44.470	44.470	0
TR71	351.519	336.105	295.806	293.805	289.785	-18
Türkiye	4.790.239	4.777.856	4.725.454	4.622.959	4.687.922	-2
Niğde/TR71 (%)	12,7	13,2	15,0	15,1	15,4	
Niğde/Türkiye (%)	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Üzüm üretiminde alan ve üretim açısından Nevşehir ili en büyük paya sahiptir. Türkiye’de, sözü edilen yıllar arasında, bağ alanları azalmaktadır. Türkiye’de asma omca sayısı 2009 yılında 4.790.239 adet, 2013 yılında 4.687.922 adet olup %2 gerilemiştir. TR71 Bölgesi’nde bağ alanları Türkiye genelindeki azalıştan daha fazla azalmış olup, aynı dönemde 351.519 adetten 289.785 adete (%18) gerilemiştir. İlde 2009-2013 yılları arasında ağaç sayısında bir değişiklik olmayıp, üretim miktarında %3’lük bir artış

gerçekleşmiştir (Tablo 3.1.40). Niğde ilinde, üzüm üretim miktarındaki değişim Tablo 3.1.41’de verilmiştir. Tablo 3.1.41’de de görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında üzüm üretim miktarında ilde %3’lük artış olurken, TR71 Bölgesi’nde %15’lik, Türkiye’de ise %6’lık bir azalma olmuştur. Tablo 3.1.41’de görüldüğü gibi üzüm üretimi Bor (%31,8), Merkez (%22,5) ve Altunhisar (%16,9) ilçeleri ve köylerinde yapılmaktadır.

Tablo 3.1.41: Niğde İlinde Üzüm Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	5.504	4.504	5.504	5.254	5.327	-3
Altunhisar	4.565	4.465	4.565	4.150	4.012	-12
Bor	7.000	6.000	7.700	7.700	7.524	7
Çamardı	2.530	2.430	2.530	2.530	2.446	-3
Çiftlik	915	920	920	1.013	1.051	15
Ulukışla	2.560	2.760	3.122	3.122	3.334	30
Niğde Toplam	23.074	21.079	24.341	23.769	23.694	3
TR71	207.991	207.479	213.229	130.323	176.274	-15
Türkiye	4.264.720	4.255.000	4.296.351	4.234.305	4.011.409	-6
Niğde/TR71 (%)	11,1	10,2	11,4	18,2	13,4	
Niğde/Türkiye (%)	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.2. Sebze Üretimi

Dünyada toplam 57,2 milyon hektar alanda yaklaşık 1,1 milyar tonluk yaş sebze üretimi yapılmaktadır (FAO, 2014). Ülkemizde 2013 yılı verilerine göre, 28,5 milyon ton sebze üretimi gerçekleştirilmiştir. Toplam sebze üretiminin %82,7'lik payını meyvesi için yetiştirilen sebze grubu (domates, biber, patlıcan, hıyar, karpuz gibi ürünler) oluşturmaktadır. Niğde ilinde, 2013 yılında üretilen sebze türleri ve miktarları Tablo 3.1.42'de verilmiştir. 2013 yılı verilerine göre, Niğde ilinde 55.140 dekarlık alanda

159.963 ton sebze üretimi gerçekleştirilmiştir (Tablo 3.1.42). Niğde ilinde yetiştiriciliği yapılan sebzeler arasında, ekim alanı ve üretim miktarı bakımından birinci sırayı lahana (14.050 da) alırken, bunu sırasıyla domates (11.630 da), kabak (8.340 da), taze fasulye (4.510 da) ve soğan (4.120 da) izlemektedir (Tablo 3.1.42). Toprak yapısı olarak sebzeçiliğe uygun olan bölge, hem sanayilik hem de sofralık sebzeçilik için uygundur.

Tablo 3.1.42: Niğde İli Sebze Üretim Verileri (2013 Yılı)

ÜRÜN	EKİM ALANI (da)	ÜRETİM (Ton)	TÜRKİYE ÜRETİM (Ton)	TÜRKİYE ORANI (%)	TÜRKİYE SIRALAMA
Lahana	14.050	74.890	720.257	11,8	2
Domates	11.630	49.636	11.820.000	0,42	26
Kabak	8.340	1.374	329.295	0,42	29
Fasulye (Taze)	4.510	3.184	632.301	0,50	38
Soğan	4.120	6.568	2.058.324	0,32	35
Karpuz	3.260	10.164	3.887.324	0,26	45
Biber	2.440	2.080	1.760.878	0,12	48
Kavun	1.950	6.455	1.699.550	0,38	46
Barbunya (Taze)	1.750	1.212	76.751	0,02	15
Sarımsak	1.240	985	114.967	0,86	26
Hıyar	600	1.200	1.613.771	0,07	70
Marul (Göbekli)	280	394	212.189	0,0018	41
Pırasa	250	669	240.391	0,28	34
Ispanak	230	203	220.274	0,09	54
Maydanoz	230	450	57.619	0,78	14
Balkabağı	90	270	95.076	0,0028	47
Bezelye (Taze)	80	56	107.549	0,0005	34
Turp (Kırmızı)	60	150	158.766	0,001	28
Bamya	20	10	33.545	0,0003	48
Patlıcan	10	13	826.941	0,002	74
TOPLAM	55.140	159.963	26.580.704	16,32	32

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde ilinde, 2009-2013 yılları arasında lahana üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo 3.1.43'te verilmiştir. Beyaz lahana, ülkemizde yoğun bir şekilde yetiştirilen ve tüketilen bir sebzedir. Ülkemizde 720.257 ton lahana üretimi yapılmaktadır. TR71 Bölgesi'nde beyaz lahana üretimi oldukça yaygındır. Türkiye'de üretilen

beyaz lahananın %10,6'sı bu bölgede yetiştirilmektedir. 2013 yılı verilerine göre, bu bölgede 76.475 ton üretilen beyaz lahana üretiminin 74.890 tonu Niğde merkez ve çevre ilçelerinde (Bor ve Ulukışla) yetiştirilmektedir. Özellikle kaliteli lahana üretimi ile markalaşan Niğde, Türkiye lahana üretiminde Samsun ilinden sonra en fazla üretim yapan ildir.

Tablo 3.1.43: Niğde İlinde Lahana Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	38.335	28.445	30.030	31.625	26.650	-30
Altunhisar	50	50	50	50	50	0
Bor	27.500	27.665	23.815	27.500	27.390	0
Çamardı	-	-	-	250	300	
Çiftlik	-	-	-	-	-	
Ulukışla	20.000	20.160	20.650	20.450	20.500	3
Toplam	85.885	76.320	74.545	79.875	74.890	-13
TR71	87.961	78.375	76.519	81.624	76.475	-13
Türkiye	706.855	693.002	710.056	701.465	720.257	2
Niğde/TR71 (%)	97,6	97,4	97,4	97,9	97,9	
Niğde/Türkiye (%)	12,2	11,0	10,5	11,4	10,4	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo 3.1.44: Niğde İlinde Domates Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	19.845	16.272	17.280	17.289	19.522	-2
Altunhisar	630	810	1.658	1.755	3.202	408
Bor	5.440	8.000	20.760	21.085	19.184	253
Çamardı	2.704	2.675	5.005	4.697	5.335	97
Çiftlik	350	375	378	349	385	10
Ulukışla	1.375	1.458	1.800	1.991	2.008	46
Toplam	30.344	29.590	46.881	47.166	49.636	64
TR71	106.653	99.274	140.125	149.728	157.458	48
Türkiye	10.745.572	10.052.000	11.003.433	11.350.000	11.820.000	10
Niğde/TR71 (%)	28,5	29,8	33,5	31,5	31,5	
Niğde/Türkiye (%)	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde ilinde, 2009-2013 yılları arasında domates üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo 3.1.44'te verilmiştir. Domates 11,8 milyon tonluk üretim hacmiyle ülkemizde en çok yetiştirilen sebze olup, toplam sebze üretiminden %41,5 pay almaktadır. Türkiye domates üretiminin yaklaşık %1,3'lük kısmı TR71 Bölgesi'nden sağlanmaktadır. Niğde ili TR71 Bölgesi

içerisinde %31,5'lik paya sahiptir. Özellikle Merkez ilçe ve Bor ilçesinde yoğun üretim söz konusudur. Bununla birlikte, domates üretiminin 2009-2013 yılları arasında özellikle Altunhisar ilçesinde çok fazla arttığı görülmektedir. Bu ilçede domates üretimi, anılan dönemde, yaklaşık beş kat artış göstermiştir.

Tablo 3.1.45: Niğde İlinde Soğan Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	1.665	1.800	2.510	2.461	2.115	27
Altunhisar	67	210	450	315	1.120	1.572
Bor	1.075	960	1.380	1.220	1.320	23
Çamardı	235	245	290	212	212	-10
Çiftlik	703	729	824	797	783	11
Ulukışla	950	948	1.053	1.047	1.028	8
Toplam	4.695	4.892	6.507	6.052	6.578	40
TR71	55.851	54.499	52.894	46.301	39.308	-30
Türkiye	2.018.853	2.065.478	2.295.196	1.886.785	2.058.324	2
Niğde/TR71 (%)	8,4	9,0	12,3	13,1	16,7	
Niğde/Türkiye (%)	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo 3.1.46: Niğde İlinde Sarımsak Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	579	656	684	748	508	-12
Altunhisar	39	39	24	64	95	144
Bor	24	16	24	24	24	0
Çamardı	53	60	71	48	47	-11
Çiftlik	136	144	152	144	136	0
Ulukışla	134	151	169	176	175	31
Toplam	965	1.066	1.124	1.204	985	2
TR71	3.691	3.939	4.759	5.768	6.708	82
Türkiye	105.363	98.170	100.648	105.201	114.967	9
Niğde/TR71 (%)	26,1	27,1	23,6	20,9	14,7	
Niğde/Türkiye (%)	0,9	1,1	1,1	1,1	0,8	

Kaynak: TÜİK, 2014.

İldeki sebze üretiminde soğan ve sarımsak üretimi de ön plana çıkmaktadır. 2009-2013 yılları arasında ilde, soğan üretiminde %40'lık ve sarımsak üretiminde %2'lik bir

değişim gerçekleşmiştir (Tablo 3.1.45). Niğde ilinde soğan üretimi tüm ilçelerde, sarımsak üretimi ise ağırlıklı olarak Merkez ilçede yapılmaktadır (Tablo 3.1.46).

3.1.3.3. Bahçe Bitkileri Üretiminin Genel Değerlendirmesi

Niğde ilinde bahçe bitkileri ürün gruplarına göre önemli görülen bitki türleri ve bunlarla ilgili değerlendirmeler Tablo 3.1.47'de verilmiştir. Yukarıda ayrıntılı şekilde açıklanan verilerden de anlaşılacağı üzere, Niğde ilinde

bahçe bitkileri üretimi açısından meyvecilik ön plandadır. Niğde, elma üretimi açısından önemli bir merkez olup, Türkiye'de elma ağacı sayısı açısından ikinci, elma üretimi açısından ise üçüncü sıradadır. Son yıllarda büyük ölçekli

yeni bahçe tesislerinin sayısı belirgin şekilde artmıştır. Bu bahçelerin tam verime ulaşmaları durumunda, Niğde ilinin elma üretiminde ilk sıraya yükselmesi beklenmektedir. Bölgede elma üretiminden elde edilen katma değer artırılması için taze meyve olarak pazarlanması yanında meyve suyu, reçel, marmelat, şekerleme vb. elmaya dayalı gıda sanayinin de geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, depo sayısı ve kapasitesinin artırılması, hem ürünün değerinin korunması hem de istihdam yaratması açısından büyük önem taşımaktadır. Niğde ilinin tarım vizyonunun oluşturulmasında elmaya mutlaka özel bir yer ayrılması gerekmektedir.

İlde elma dışında kiraz ve nektarin üretiminde de artış eğilimi bulunmaktadır. Özellikle Ulukışla yöresinde geççi kiraz üretiminin yaygınlaşması özel bir pazar oluşmasını sağlamıştır. Bu pazarın genişletilmesi ve tanıtımı yönünde çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Aynı şekilde, geççi kiraz üretimi, Çamardı yöresine de yaygınlaştırılabilir. İlde meyveciliğin gelişimi ile paralel olarak fidancılık açısından büyük bir potansiyel oluşmuştur. Son yıllarda sertifikalı fidan üretimi konusundan başarılı girişimler olmakla birlikte yetersizdir. Niğde ilini fidancılık merkezi haline getirmek

için gerekli teşvik ve destekler uygulanmalıdır. Niğde ilinde bağcılığın çok eski bir geçmişi vardır. Ancak üzüme dayalı sanayi (şarap, pekmez, şıra vb.) gelişmediğinden bu üründe üretim miktarında önemli bir artış gözlenmemektedir. Bununla birlikte, Niğde ilinin ekolojik koşulları bağcılık açısından elverişli olup bağcılığın geliştirilmesi yönündeki çalışmalar yararlı olacaktır. Altunhisar ve Bor ilçelerinde çilek üretimi küçük aile işletmeleri için önemli bir alternatif ürün olarak değerlendirilebilir.

Niğde ilinde lahana üretimi çok yaygın olup, Türkiye üretiminin yaklaşık %10'u üretilmektedir. Lahana üretimi açısından Samsun'dan sonra ikinci sırada gelmektedir. Samsun'da çoğunlukla karalahana üretildiğinden, beyaz lahana olarak ele alındığında ilk sıradadır. Lahana üretiminde çoğunlukla yerel tohumların kullanıldığı görülmektedir. Yerel çeşitlerin geliştirilmesi ve tohumculuğunun yaygınlaştırılması yararlı olacaktır. Pazarlama sorunlarının azaltılması ve katma değerinin artırılması için lahananın taze olarak pazarlanmasına alternatif olabilecek işleme ve tüketim şekillerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Çerezlik kabak önemli bir alternatif bitki olarak değerlendirilebilir.

Tablo 3.1.47: Niğde İlinde Farklı Ürün Gruplarına Göre Yetiştirilmekte Olan Bahçe Bitkileri

ÜRÜN GURUBU	ÖNEMLİ TÜRLER	GENEL DURUM DEĞERLENDİRMESİ
Meyve	Elma Kiraz Nektarin	Modern elma bahçelerinin sayısı her geçen gün artmaktadır. Tüm meyve türlerinde uygun anaç ve çeşit seçimi konusunda yönlendirmeler yapılmalıdır. İlde meyve fidancılığının çok büyük bir potansiyeli bulunmakta olup değerlendirilmesi gerekmektedir. Yüksek rakımlı yerlerde geççi kiraz üretiminin yaygınlaştırılması pazardaki boşluğun doldurulması açısından yararlı olacaktır.
Bağ	Üzüm	2009-2013 yılları arasında ağaç sayısında hiçbir değişim olmamıştır. Yeni bahçe tesisi yoktur. Ancak ilin bağcılık açısından önemli bir potansiyeli bulunmaktadır.
Üzümsü Meyveler	Çilek	Altunhisar ve Bor ilçelerinde bir miktar üretim yapılmaktadır. Bu yörelerde özellikle küçük ölçekli işletmeler için karlı bir alternatif ürün olarak önerilebilir.
Sebze	Lahana Domates Kabak Soğan Karpuz	Beyaz lahana üretiminde Türkiye'de ilk sıradadır. Lahana sadece taze olarak pazarlanmakta, depolama vb. yapılmamaktadır. Çerezlik kabak üretimi artmakta olup karlı bir üretim olarak görülmektedir. Kabak, lahana, karpuz gibi sebzelerde yöresel çeşitlerin geliştirilmesi, tohumluk üretiminin yaygınlaştırılması, üretim tekniklerinin iyileştirilmesi gibi konularda çalışmalar yapılmalıdır.

3.1.4. Hayvansal Üretim

Hayvancılık gerek ülkemiz gerekse Niğde tarımı içerisinde çok önemli bir paya sahiptir. Niğde ilinde tarımsal üretim gelirinin yaklaşık yarısı hayvansal üretimden sağlanmaktadır. Türkiye'deki toplam hayvansal üretim değerinin %1.15'i, TR71 Bölgesi'ndeki üretim değerinin ise %33'ünü Niğde ili karşılamaktadır (Tablo 3.1.4). Niğde ilinde kişi başı hayvansal üretim geliri (3.276 TL/kişi) TR71

Bölgesi'nde en yüksek olup, Türkiye ortalamasının yaklaşık 2,5 katıdır.

Niğde ilinde yaygın olarak büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Kümes hayvanları yetiştiriciliği ise daha küçük ölçekli olarak ve az miktarda yapılmaktadır. Arıcılık uzun yıllardır yapılmakta olup, özellikle gezgin

arıcılar için bir geçiş ve konaklama bölgesidir. Arı kovani sayısındaki değişim, Türkiye ve TR71 Bölgesi ile paralellik göstermektedir. Bal üretimi açısından TR71 Bölgesi'nde ilk sırada yer almasına rağmen, Türkiye ölçeğinde bakıldığında çok önemli bir konumda değildir. Son yıllarda, gerek büyükbaş gerekse küçükbaş hayvan sayısında çok hızlı artış olduğu dikkati çekmektedir. Niğde ilinde büyükbaş hayvancılık açısından ağırlıklı olarak süt sığırcılığı yapılmaktadır. İlde et kombinasyonunun olmaması nedeniyle,

besi hayvancılığı fazla gelişmemekte ve beklenen katma değer elde edilememektedir. Niğde ilinde, hayvansal üretim ile ilgili üretici örgütlenmesinin çok iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Çok sayıda üretici birliği ve kooperatif bulunmakta, özellikle üretici birlikleri aktif olarak faaliyet göstermektedirler. Niğde ilinde hayvancılık sektörü ve hayvansal üretim ile ilgili veriler 2009-2013 yılları arasında kapsayacak şekilde aşağıda ayrıntılı olarak irdelenmiştir.

3.1.4.1 Büyükbaş Hayvancılık

3.1.4.1.1. Büyükbaş Hayvan Varlığı

Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında büyükbaş hayvan varlığındaki değişim Tablo 3.1.48'de verilmiştir. Görüldüğü gibi anılan yıllar arasında Niğde ilindeki toplam büyükbaş hayvan varlığı iki katından fazla artarak 58.961 adetten 136.209 adede yükselmiştir. Özellikle 2010 yılından sonra, hayvan varlığında hızlı bir artış olduğu görülmektedir. Tablo 3.1.49'da görüldüğü gibi büyükbaş hayvancılık ağırlıklı olarak Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmakta, ikinci sırada ise Bor ve köyleri gelmektedir. Ancak son yıllarda, Çiftlik

ilçesinde, özellikle kültür ırkı sığır sayısındaki hızlı artış dikkati çekmektedir. Büyükbaş hayvan ırkları içerisinde ağırlıklı olarak kültür ırkı sığırların yetiştiriciliği yapılmakta olup, toplam büyükbaş hayvanlar içerisindeki oranı da her geçen yıl artmaktadır. Büyükbaş hayvanlar içerisinde kültür ırkının oranı 2009 yılında %68 iken, 2013 yılında %81'e ulaşmıştır. Bu veriler, Niğde ilinde büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin hızla geliştiğini, et ve süt verimi düşük yerli ırkların yerini melez ve kültür ırklarının aldığı göstermektedir.

Tablo 3.1.48: Niğde İlinde Büyükbaş Hayvan Varlığının (Manda hariç) TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	58.927	66.179	93.314	124.457	136.201	131
TR71	342.624	364.602	415.765	534.282	608.852	78
Türkiye	10.723.958	11.369.800	12.386.337	13.914.912	14.415.257	34
Niğde/TR71 (%)	17,2	18,2	22,4	23,3	22,4	
Niğde/Türkiye (%)	0,5	0,6	0,8	0,9	0,9	
Niğde/Türkiye (%)	0,9	1,1	1,1	1,1	0,8	

Kaynak:TÜİK, 2014

2009-2013 yılları arasında Niğde ilinin de aralarında bulunduğu TR71 Bölgesi'nde ve Türkiye genelinde de büyükbaş hayvan sayılarında bir artış olduğu görülmektedir (Tablo 3.1.48). Ancak, Niğde ilindeki artış oranı TR71 Bölgesi'ne göre 1,7 kat, Türkiye ortalamasına göre ise yaklaşık 4 kat daha fazla olmuştur. Ancak, 2009-2013 yılları arasındaki bu hızlı gelişmeye rağmen, Niğde ilinin büyükbaş hayvan varlığı açısından Türkiye içerisindeki payı halen %1'in altında olup, 81 il içerisinde 44. sırada yer almaktadır. Türkiye'de sığır sayısı açısından ilk 10 sırada yer alan iller ve hayvan sayıları Tablo 3.1.50'de verilmiştir. Niğde iline komşu olan Konya ile toplam 716.172 adet sığır ile ilk sırada yer almakta olup, Türkiye'deki toplam sığır sayısının %5'i bu ilde bulunmaktadır. Tablo 3.1.50'de, Niğde açısından dikkat çekici olan olumlu bir gösterge, kültür ırkı sığır sayısının

ilk on içerisinde yer alan beş ilden daha fazla olmasıdır. Nitekim, ildeki büyükbaş hayvancılık yapan işletmelerin tamamına yakınının üye olduğu Niğde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği kayıtlarına göre, birliğe üye işletmelerde bulunan hayvanların 98,7'si kültür ırkı veya melezlerden oluşmaktadır (Tablo 3.1.51). Son yıllarda Niğde ilinde özellikle süt sığırcılığı hızlı bir gelişme göstermiş ancak sığır besiciliğinde aynı gelişme görülememiştir. Ünalın ve arkadaşları tarafından 2013 yılında yapılan bir anket çalışmasına göre, üreticiler büyük oranda yetiştirdikleri hayvan ırkından memnun olduklarını bildirmişlerdir. Aynı anket çalışması sonucunda, süt sığırcılığı işletmelerinde hayvan ve hayvansal ürünlerin (süt) fiyatlarının düşük olması ve pazarlama sorunları en önemli sorunlar olarak dile getirilmiştir.

Tablo 3.1.49: Niğde İli Büyükbaş Hayvan Varlığı

IRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
YERLİ	Merkez	1.511	2.010	2.011	604	2013
	Altunhisar	190	4.020	4.022	2.616	155
	Bor	82	8.040	8.044	85	83
	Çamardı	764	16.080	16.088	5.317	4.264
	Çiftlik	890	32.160	32.176	200	8.528
	Ulukışla	164	64.320	265	80	110
	Toplam		3.601	128.640	64.617	10.914
MELEZ	Merkez	7.497	257.280	129.234	10.650	34.332
	Altunhisar	1.019	514.560	258.468	32.478	2.875
	Bor	1.219	1.029.120	516.936	830	2.257
	Çamardı	1.699	2.058.240	1.033.872	65.786	4.172
	Çiftlik	3.370	4.116.480	2.067.744	7.433	77.968
	Ulukışla	271	8.232.960	4.135.488	904	866
	Toplam		15.075	16.465.920	8.270.976	139.909
KÜLTÜR	Merkez	19.060	32.931.840	16.541.952	52.725	183.149
	Altunhisar	2.379	65.863.680	33.083.904	332.543	5.694
	Bor	13.886	131.727.360	66.167.808	24.931	29.270
	Çamardı	447	263.454.720	132.335.616	690.017	1.703
	Çiftlik	1.695	526.909.440	264.671.232	6.222	402.965
	Ulukışla	2.784	1.053.818.880	529.342.464	5.128	5.295
	Toplam		40.251	2.107.637.760	1.058.684.928	1.391.384
MANDA	Merkez	22	4.215.275.520	2.117.369.856	17	919.767
	Altunhisar	0	8.430.551.040	0	0	0
	Bor	0	0	0	0	0
	Çamardı	12	16.861.102.080	0	0	1.839.534
	Çiftlik	0	0	0	0	0
	Ulukışla	0	33.722.204.160	0	0	0
	Toplam		34	67.444.408.320	4.234.739.712	2.782.785
TOPLAM		58.961	134.888.816.640	8.469.479.424	5.565.570	7.358.136

Kaynak:TÜİK, 2014

Tablo 3.1.50: Türkiye’de Büyükbaş Hayvan Sayısı Açısından İlk On İlin Niğde İli ile Karşılaştırılması

İL	KÜLTÜR SIĞIR (Adet)	MELEZ SIĞIR (Adet)	YERLİ SIĞIR (Adet)	TOPLAM (Adet)	TÜRKİYE (%)
Konya	448.047	54.025	214.100	716.172	5,0
Erzurum	76.413	66.532	526.579	669.524	4,6
Balıkesir	421.919	25.588	115.108	562.615	3,9

Tablo 3.1.50: Devamı

İL	KÜLTÜR SIĞIR (Adet)	MELEZ SIĞIR (Adet)	YERLİ SIĞIR (Adet)	TOPLAM (Adet)	TÜRKİYE (%)
Kars	52.206	216.593	250.827	519.626	3,6
İzmir	363.901	21.024	107.323	492.248	3,4
Sivas	108.383	7.015	233.234	348.632	2,4
Diyarbakır	79.646	143.001	112.229	334.876	2,3
Ardahan	12.845	53.045	265.569	331.459	2,3
Samsun	78.669	83.642	168.130	330.441	2,3
Aydın	245.232	38.679	42.422	326.333	2,3
Niğde	108.542	26.347	1.252	136.141	0,9

Kaynak: TÜİK, 2014

3.1.51: Niğde Damızlık Siğir Yetiştiricileri Birliğine Kayıtlı İşletmelerde Bulunan Siğir Irkları

SIĞIR IRKI	HAYVAN SAYISI	ORANI (%)
Siyah Alaca-Holstein ve Melezi	87.804	69,2
Simental ve Melezi	20.198	15,9
Brown Swiss ve Melezi	17.246	13,6
Diğer	1.725	1,3
TOPLAM	126.973	100

Kaynak: Niğde Damızlık Siğir Yetiştiricileri Birliği (Rapor Tarihi: 26.06.2014.)

3.1.4.1.2. İnek Sütü Üretimi

Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında, inek sütü üretim miktarı her yıl düzenli olarak artarak 2013 yılında toplam 242.085 tona yükselmiştir (Tablo 3.1.52). 2009-2013 yılları arasında toplam inek sütü üretimindeki artış oranı %145 olmuştur. Aynı dönemde, TR71 Bölgesi'ndeki artış oranı %84, Türkiye'deki artış oranı ise %44 olmuştur.

TR71 Bölgesi'nde en fazla süt üretimi Aksaray ile birlikte Niğde ilinde gerçekleştirilmektedir. Bu dönemde, hayvan sayısındaki artışın %131 düzeyinde olmasına rağmen süt üretimindeki artış oranının daha yüksek olması, daha önce de açıklandığı gibi yüksek süt verimine sahip kültür ırkı ineklerin sayısındaki artışın fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.1.52: Niğde İlinde İnek Sütü Üretim (Ton) Miktarları

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	98.763	112.151	160.487	221.082	242.085	145
TR71	412.437	444.046	542.114	729.877	756.856	84
Türkiye	11.583.313	12.418.544	13.802.428	15.977.837	16.655.009	44
Niğde/TR71 (%)	23,9	25,3	29,6	30,3	32,0	
Niğde/Türkiye (%)	0,9	0,9	1,2	1,4	1,5	
Niğde/Türkiye (%)	0,9	1,1	1,1	1,1	0,8	

Kaynak: TÜİK, 2014

3.1.4.1.3. Sığır Eti Üretimi

İlde biri Niğde Açık Ceza İnfaz Kurumu diğeri de Niğde Belediyesi tarafından işletilen 2 adet mezbahane bulunmaktadır. Niğde Belediyesi tarafından yaptırılan 150 büyükbaş, 300 küçükbaş hayvan kesim kapasiteli modern mezbahane, 2013 yılında faaliyete girmekle birlikte henüz tam kapasite ile çalışmamaktadır. Niğde ilinde besi sığırcılığı yaygın olmadığından, et üretimi ile ilgili de çok sağlıklı veriler bulunmamaktadır. İl Gıda Tarım ve Hayvancılık

Müdürlüğünden alınan verilere göre, son üç yıl içerisinde ilde kesilen dana sayıları ve pazarlanan et miktarları Tablo 3.1.53'te verilmiştir. Görüldüğü gibi gerek kesilen hayvan sayısı, gerekse pazarlanan et miktarı açısından sürekli bir artış olmasına rağmen, toplam miktarlar oldukça düşük düzeylerde. İlde kombine et tesislerinin olmaması ve mezbahanelerin kapasitelerinin düşük olması nedeniyle büyükbaş hayvan işletmelerinde bulunan danalar çoğunlukla başka illerden gelen tüccarlara satılmaktadır. Bu nedenle, et üretim miktarları oldukça düşük düzeydedir.

Tablo 3.1.53: Niğde İlinde Kesilen Dana Sayısı ve Pazarlanan Et Miktarları

DANA SAYISI/ET MİKTARI	2011	2012	2013
Kesilen Dana Sayısı (Adet)	3.578	5.512	8.577
Pazarlanan Et Miktarı (Ton)	919	1.629	2.175

Kaynak: Niğde İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2014.

3.1.4.2. Küçükbaş Hayvancılık

3.1.4.2.1. Küçükbaş Hayvan Varlığı

Niğde ilinde son yıllarda küçükbaş hayvan yetiştiriciliği açısından da hızlı bir gelişme görülmektedir. Tablo 3.1.54'te görüldüğü gibi 2009 yılında toplam 257.584 olan küçükbaş hayvan sayısı, 2013 yılında iki katından fazla artarak toplam 587.504 adede ulaşmıştır. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde ağırlıklı olarak koyunculuk yapılmaktadır ve toplam küçükbaş hayvanların %83,5'i koyundur. Ancak 2009-2013 yılları arasında keçi sayısındaki artış, koyunlara göre daha yüksek olmuştur. 2009 yılında toplam küçükbaş hayvan varlığı içerisinde keçilerin oranı %10 düzeyinde iken 2013 yılında %16,5 düzeyine çıkmıştır.

Niğde ilinde yetiştiriciliği yapılan koyunların büyük çoğunluğu (%99) ağırlıklı olarak Akkaraman olmak üzere yerli ırklar, %1'i ise Merinos koyundur. Ancak 2013 yılında, Merinos koyun sayısında da dikkate değer bir artış olmuştur (Tablo 3.1.54). Tüm ilçelerde koyun yetiştiriciliği yapılmakla birlikte, koyunculuk ağırlıklı olarak Merkez ilçede (%32) ve Bor ilçesinde (%25) yoğunlaşmıştır.

2013 yılı verilerine göre, toplam keçilerin yaklaşık %98'i kıl keçisi iken, %2 civarında da tiftik keçisi yetiştiriciliği yapılmaktadır (Tablo 3.1.54). İlde keçi yetiştiriciliği ağırlıklı olarak Ulukışla ilçesinde (%41) yapılmaktadır. Bu ilçe dağlık yapısı nedeniyle keçi yetiştiriciliğine daha uygundur. Ancak Bor (%18) ve Altınhisar (%15) ilçelerinde de özellikle 2013 yılında keçi sayısında dikkate değer bir artış görülmektedir.

2009-2013 yılları arasında koyun sayısı açısından Türkiye'deki değişim %35 düzeyinde olurken, TR71

Bölgesi'nde %61, Niğde ilinde ise %113 olmuştur (Tablo 3.1.55). Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA) tarafından TR71 Bölgesi'nin tarım ve hayvancılık durumu ile hazırlanan raporda, 2000-2009 yılları arasında, gerek Türkiye'de gerekse TR71 Bölgesi'nde koyun sayısında önemli bir azalma olduğu, TR71 Bölgesi'nde en fazla azalmanın da Niğde ilinde görüldüğü bildirilmektedir. Niğde ilinde toplam koyun sayısı 2000 yılında 436.430 iken 2012 yılında yaklaşık aynı düzeye tekrar yükselmiş, 2013 yılında ise 2000 yılına göre %12'lik bir artış yaşanmıştır. Bu bilgiler, Niğde ilinde eskiden beri bir koyunculuk kültürünün olduğunu, ancak dış faktörlerin değişmesine karşı da hassas bir yapısının olduğunu göstermektedir.

2009-2013 yılları arasındaki dönemde keçi sayısındaki artış oranı Niğde, TR71 ve Türkiye'de koyundaki artıştan daha yüksek olmuştur (Tablo 3.1.56). Bu yıllar arasında Niğde ilinde keçi sayısındaki artış, Türkiye ortalamasının yaklaşık dört katı olmuştur.

Son yıllardaki hızlı gelişmeye rağmen, Niğde ilinin halen gerek koyun gerekse keçi sayısı açısından Türkiye'de söz sahibi bir konumda olduğunu söylemek mümkün değildir. Ülkemizde koyun ve keçi sayısı açısından ilk on sırada yer alan iller Tablo 3.1.57'de verilmiştir. Türkiye'de 2013 yılı verilerine göre Niğde ili toplam koyun sayısında %1,7'lik payla 22. sıradadır. Koyun sayısı açısından Türkiye'de ilk sırayı Van ili alırken bunu Konya ili izlemektedir. Toplam keçi sayısı açısından Niğde %1'lik payla iller arasında 37. sırada yer almaktadır. Keçi sayısı açısından ilk üç sırayı Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Mersin, Adana ve Antalya illeri alırken, bunları doğu ve güneydoğudaki iller izlemektedir.

Tablo 3.1.54: Niğde İli Küçükbaş Hayvan Varlığı

IRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
YERLİ KOYUN	Merkez	79.865	82.970	91.879	196.020	154.479
	Altunhisar	25.840	24.350	25.580	39.000	42.529
	Bor	38.275	64.250	64.972	83.120	124.652
	Çamardı	31.300	32.800	36.320	38.500	63.891
	Çiftlik	24.500	19.185	24.900	38.442	42.920
	Ulukışla	29.954	24.040	29.600	47.496	56.586
	Toplam		229.734	247.595	273.251	442.578
MERİNOS KOYUN	Merkez	0	200	661	632	3.822
	Altunhisar	306	300	329	0	422
	Bor	0	0	0	0	0
	Çamardı	0	0	0	0	10
	Çiftlik	0	0	0	0	0
	Ulukışla	230	230	0	0	1.505
	Toplam		536	730	990	632
Toplam Koyun		230.270	248.325	274.241	443.210	490.816
KIL KEÇİSİ	Merkez	2.350	3.170	4.030	10.170	7.794
	Altunhisar	3.200	5.710	3.240	7.000	14.112
	Bor	4.640	7.000	7.239	7.867	17.762
	Çamardı	1.380	4.885	4.910	5.500	9.410
	Çiftlik	1.510	1.500	1.800	4.967	6.665
	Ulukışla	13.340	18.580	18.110	22.316	38.769
	Toplam		26.420	40.845	39.329	57.820
TİFTİK KEÇİSİ	Merkez	0	80	80	35	418
	Altunhisar	0	0	0	0	650
	Bor	0	0	0	0	0
	Çamardı	0	0	0	0	0
	Çiftlik	0	0	0	0	0
	Ulukışla	900	700	300	0	1.108
	Toplam		900	780	380	35
Toplam Keçi		27.320	41.625	39.709	57.855	96.688
KÜÇÜKBAŞ TOPLAM		257.584	289.950	313.950	501.065	587.504

Kaynak: TÜİK, 2014

Tablo 3.1.55: Niğde İlinde Koyun Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	230.270	248.325	274.241	443.210	490.816	113
TR71	780.401	850.743	898840	1.176.051	1.256.531	61
Türkiye	21.749.508	23.089.691	25.031.565	27.425.233	29.284.247	35
Niğde/TR71(%)	29,5	29,2	30,5	37,7	39,1	
Niğde/Türkiye(%)	1,1	1,1	1,1	1,6	1,7	

Kaynak: TÜİK, 2014

Tablo 3.1.56: Niğde İlinde Keçi Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	27.320	41.625	39.709	57.855	96.688	254
TR71	76.014	101.404	106.883	140.861	198.797	162
Türkiye	5.128.285	6.293.237	7.277.953	8.357.286	9.225.548	80
Niğde/TR71(%)	35,9	41,0	37,2	41,1	48,6	
Niğde/Türkiye(%)	0,5	0,7	0,5	0,7	1,0	

Kaynak: TÜİK, 2014

Tablo 3.1.57: Türkiye'de Küçükbaş Hayvan Sayısı Açısından İlk On İlin Niğde İli ile Karşılaştırılması

İL	KOYUN SAYISI	TÜRKİYE (%)	İL	KEÇİ SAYISI	TÜRKİYE (%)
Van	2.236.603	7,6	Mersin	640.302	6,9
Konya	1.928.807	6,6	Antalya	537.634	5,8
Şanlıurfa	1.501.431	5,1	Adana	383.593	4,2
Ağrı	1.240.180	4,2	Mardin	378.682	4,1
Ankara	800.908	2,7	Siirt	360.358	3,9
Balikesir	791.355	2,7	Bitlis	297.093	3,2
Muş	774.173	2,6	Şırnak	254.810	2,8
Afyon	772.707	2,6	Van	247.054	2,7
Diyarbakır	741.312	2,5	Diyarbakır	231.415	2,5
Manisa	718.126	2,5	Çanakkale	227.131	2,5
Niğde (22.)	490.816	1,7	Niğde (37.)	96.688	1,0

Kaynak: TÜİK, 2014

3.1.4.2.2. Koyun ve Keçi Sütü Üretimi

Koyun ve keçi sütü üretim miktarlarındaki değişim Tablo 3.1.58'de verilmiştir. Tablo 3.1.58'de görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında gerek koyun sütü gerekse keçi sütü üretimi sürekli bir artış göstermiştir. 2009 yılında Niğde ilinde toplam koyun sütü üretimi 9.819 ton iken 2013 yılında %138'lik artışla 23.323 tona çıkmıştır. Aynı dönemde, TR71 Bölgesi'ndeki artış oranı %84, Türkiye'deki artış oranı ise %50 düzeyinde gerçekleşmiştir. 2013 yılı verilerine göre, Türkiye'de üretilen koyun sütünün %2,1'i Niğde ilinde üretilmektedir. Niğde toplam koyun varlığı açısından iller arasında 22. sırada olmasına rağmen koyun sütü üretimi açısından 13. sırada yer almaktadır. TR71 Bölgesi'nde ise ilk sırada bulunmaktadır. Bu durum, Niğde ilinde koyunculğun

verimlilik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Keçi sütü üretimindeki artış oranı koyun sütüne göre çok daha yüksek olmuştur. 2009 yılında sadece 1.356 ton keçi sütünün üretildiği Niğde ilinde, 2013 yılında üretim miktarı %323 artarak 5.738 tona yükselmiştir (Tablo 3.1.58). Aynı dönemde, keçi sütü üretim miktarındaki artış oranı TR71 Bölgesi'nde %226, Türkiye'de ise %116 düzeyinde gerçekleşmiştir. Niğde toplam keçi varlığı açısından iller arasında 37. sırada yer alırken, üretilen toplam keçi sütü açısından 27. sırada yer almaktadır. Bu durum, koyunculukta olduğu gibi keçi yetiştiriciliğinde de süt açısından verimliliğin Türkiye ortalamasının üzerinde olduğunu göstermektedir. Niğde ili keçi sütü üretimi açısından TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 3.1.58: Niğde İlinde Koyun ve Keçi Sütü Üretim Miktarları (Ton)

IRK	YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
KOYUN	Niğde	9.819	12.253	12.950	21.666	23.323	138
	TR71	27.942	33.882	35.983	50.785	51.347	84
	Türkiye	734.219	816.832	892.822	1.007.007	1.101.013	50
	Niğde/TR71 (%)	35,1	36,2	36,0	42,7	45,4	
	Niğde/Türkiye (%)	1,3	1,5	1,5	2,2	2,1	
KEÇİ	Niğde	1.356	2.655	2.449	3.525	5.738	323
	TR71	3.143	4.928	5.052	6.661	10.238	226
	Türkiye	192.210	272.811	320.588	369.429	415.743	116
	Niğde/TR71 (%)	43,1	53,9	48,5	52,9	56,0	
	Niğde/Türkiye (%)	0,7	1,0	0,8	1,0	1,4	

Kaynak:TÜİK, 2014

3.1.4.2.3. Küçükbaş Hayvan Eti Üretimi

Niğde Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü'nden alınan verilere göre, son üç yıl içerisinde ilde kesilen koyun sayıları ve pazarlanan et miktarları Tablo 3.1.59'da

verilmiştir. İlde kombine et tesislerinin olmaması nedeni ile sığır etinde olduğu gibi koyun eti üretim miktarları da oldukça düşüktür. İlde keçi yetiştiriciliğinin de hızla gelişmesine rağmen keçi eti üretimi ile ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır.

Tablo 3.1.59: Niğde İlinde Kesilen Koyun Sayısı ve Pazarlanan Et Miktarları

KOYUN SAYISI/ ET MİKTARI	2011	2012	2013
Kesilen Dana Sayısı (Adet)	2.537	2.642	3610
Pazarlanan Et Miktarı (Ton)	55	59	75

Kaynak: Niğde İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2014.

3.1.4.3. Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği

3.1.4.3.1. Kümes Hayvanları Varlığı

Niğde ilinde kümes hayvanları yetiştiriciliği açısından entansif işletmeler bulunmamaktadır. Mevcut kümes

hayvanları, aile işletmelerinde, kendi tüketimlerine yönelik et ve yumurta üretimi amacıyla yetiştirilmektedir. Kümes hayvanları içerisinde ağırlıklı olarak tavuk (%95,0) yetiştiriciliği yapılmakta, bunu hindi (%2,6), kaz (1,4) ve

Tablo 3.1.60: Niğde İli Kümes Hayvanları Varlığı

IRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
TAVUK	Merkez	364.530	366.250	389.170	271.195	272.060
	Altunhisar	9.245	8.950	8.380	6.350	6.386
	Bor	75.781	75.611	80.571	81.573	80.500
	Çamardı	6.000	8.370	7.210	5.650	5.669
	Çiftlik	17.587	21.360	24.450	23.400	19.170
	Ulukışla	15.820	16.350	16.270	14.400	13.220
	Toplam		488.963	496.891	526.051	402.568
HİNDİ	Merkez	4.410	3.750	8.920	7.475	7.655
	Altunhisar	50	54	0	0	300
	Bor	1.144	1.126	1.177	1.005	950
	Çamardı	24	85	75	64	10
	Çiftlik	1.079	760	520	435	1.600
	Ulukışla	450	450	446	346	301
	Toplam		7.157	6.225	11.138	9.325
KAZ	Merkez	2.325	1.909	4.395	4.265	4.545
	Altunhisar	75	55	63	55	55
	Bor	231	222	220	207	190
	Çamardı	17	0	0	23	24
	Çiftlik	1.198	1.040	900	690	700
	Ulukışla	210	210	205	264	245
	Toplam		4.056	3.436	5.783	5.504
ÖRDEK	Merkez	1.377	1.127	2.995	3.420	3.320
	Altunhisar	25	20	0	0	150
	Bor	192	186	186	158	140
	Çamardı	15	48	42	38	6
	Çiftlik	856	670	400	330	500
	Ulukışla	345	355	329	168	171
	Toplam		2.810	2.406	3.952	4.114
TOPLAM		502.986	508.958	546.924	421.511	417.867

Kaynak: TÜİK, 2014

ördek (%1,0) yetiştiriciliği izlemektedir (Tablo 3.1.60).

İl genelinde bulunan toplam tavukların %68,5'i Merkez ilçede, %20,3'ü Bor ilçesinde bulunmaktadır. İlde tavuk sayısı 2011 yılında 526.051 adet ile son beş yılın en yüksek düzeyine ulaşmış ancak, bu tarihten sonra hızlı bir azalma göstererek 2013 yılında 397.005 adede kadar azalmıştır (Tablo 3.1.60). 2009-2013 yılları arasında toplam kümes hayvanlarının sayısı Türkiye'de %15, TR71 Bölgesi'nde %27

oranında artmasına rağmen, Niğde ilinde özellikle tavuk sayısındaki azalmaya bağlı olarak yaklaşık %17 oranında azalma göstermiştir (Tablo 3.1.61).

Niğde ilinde tavukçuluk ağırlıklı olarak aile işletmelerinde yapılmakta, küçük ölçekli birkaç entansif yumurta üretim işletmesi bulunmaktadır. Tavuk eti üretimine yönelik işletme bulunmamaktadır.

Tablo 3.1.61: Niğde İli Kümes Hayvanları Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	502.986	508.958	546.924	421.511	417.867	-17
TR71	2.272.500	2.578.043	2.760.998	2.901.046	2.886.631	27
Türkiye	234.082.206	238.972.961	241.498.538	257.505.341	270.202.034	15
Niğde/TR71(%)	22,1	19,7	19,8	14,5	14,5	
Niğde/Türkiye(%)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	

Kaynak:TÜİK, 2014

3.1.4.4. Arıcılık

3.1.4.4.1. Arı Kovanı Varlığı

Niğde ilinde 2013 yılı verilerine göre, toplam 30.402 adet arı kovanı bulunmakta olup, bunun %98,7'si fenni kovana, %1,3'ü ise yerli kovanlardan oluşmaktadır (Tablo 3.1.62). En fazla kovana sayısı Bor (%31,7) ve Merkez (%31) ilçede bulunurken, Çamardı ve Ulukışla ilçelerinde de önemli miktarda kovana bulunmaktadır. İldeki toplam kovana sayısı 2009 yılından bu yana %26 oranında artış göstermiştir. Aynı dönemde, TR71 Bölgesi'ndeki artış oranı %23, Türkiye genelindeki artış oranı ise %24 olmuştur (Tablo 3.1.63). Niğde ili arı kovana açısından %35,5 ile TR71 Bölgesi'nde

en yüksek paya sahip olmasına rağmen, Türkiye genelinde %0,5'lik payla 81 il içerisinde 61. sıradadır (TÜİK, 2014).

Niğde ilinin TR71 Bölgesi'ndeki diğer illere kıyasla yayla ve dağlık bölgelerinin daha fazla olması, arıcılık açısından bölgedeki illere göre bir avantaj yaratmaktadır. Bu nedenle, il yerleşik arıcalar dışında göçebe arıcalar için de önemli bir konaklama bölgesidir. Son yıllarda meyveciliğin gelişmeye başlaması, arıcılık potansiyeli açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Ancak, ormanlık alanların çok az olması, yıllık yağışın yetersiz oluşu nedeniyle vejetasyon süresinin kısa olması, arıcılık açısından olumsuz özelliklerdir.

Tablo 3.1.62: Niğde İli Arı Kovanı Varlığı

IRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
YERLİ	Merkez	40	0	60	120	140
	Altunhisar	0	0	0	0	0
	Bor	0	0	0	0	0
	Çamardı	0	0	0	0	10
	Çiftlik	99	99	99	70	110
	Ulukışla	0	50	50	125	125
	Toplam		139	149	209	315
FENNİ	Merkez	6.810	7.420	7.915	7.820	9.245
	Altunhisar	1.039	1.000	760	1.000	1.034
	Bor	6.742	6.734	7.055	9.635	9.635
	Çamardı	2.433	2.535	4.350	4.450	4.249
	Çiftlik	820	820	778	700	980
	Ulukışla	6.094	5.150	4.265	4.785	4.874
	Toplam		23.938	23.659	25.123	28.390
TOPLAM		24.077	23.808	25.332	28.705	30.402

Kaynak:TÜİK, 2014.

Tablo 3.1.63: Niğde İli Arı Kovanı Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	24.077	23.808	25.332	28.705	30.402	26
TR71	69.638	73.266	80.181	85.342	85.705	23
Türkiye	5.339.003	5.602.669	6.011.332	6.348.009	6.641.348	24
Niğde/TR71 (%)	34,6	32,5	31,6	33,6	35,5	
Niğde/Türkiye (%)	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	

Kaynak:TÜİK. 2014

3.1.4.4.2. Bal Üretimi

Niğde ilinde 2009-2013 arasındaki beş yıllık dönemde, toplam arı kovani sayısı %26 artmış olmasına rağmen, bal üretiminin %1 oranında azaldığı görülmektedir (Tablo 3.1.64). Aslında bal üretimi 2012 yılı kovani sayısındaki artışa paralel olarak artmış, ancak 2013 yılında kovani sayısındaki artışa

rağmen bal üretimi önemli derecede düşmüştür. Türkiye’de bal üretimi 2009-2013 yılları arasında %15 artarak 94.694 tona yükselmiştir. Niğde ili, toplam 456 ton bal üretimi ile TR71 Bölgesi’nde ilk sırada yer almasına rağmen, Türkiye’de ancak 49. sırada yer alabilmiştir.

Tablo 3.1.64: Niğde İlinde Bal Üretiminin (Ton) TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	462	417	459	497	456	-1
TR71	1.036	1.069	1.195	1.164	1.132	9
Türkiye	82.003	81.115	94.245	89.162	94.694	15
Niğde/TR71 (%)	44,6	39,0	38,4	42,7	40,3	
Niğde/Türkiye (%)	0,6	0,5	0,5	0,6	0,5	

Kaynak:TÜİK. 2014

3.1.4.5. Hayvancılık Sektörünün Genel Değerlendirmesi

Niğde ilinde hayvansal üretim ile ilgili veriler yukarıda ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Tüm bu veriler, ilde önemli bir hayvansal üretim potansiyeli olduğunu ve hayvancılığın her geçen gün geliştiğini göstermektedir. İlde büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, ağırlıklı olarak, süt sığırcılığına doğru yönelmiş olup, besicilik ikinci planda kalmıştır. Süt sığırcılığının gelişmesi ile birlikte süt işleme sanayiinde de bir gelişme eğilimi görülmektedir. İlde sekiz adet süt işleme fabrikası bulunmakta olup, bazıları ulusal marka olma yolundadırlar. Bununla birlikte, büyük ölçekli mezbahane ve et işleme tesislerinin olmaması nedeniyle besi sığırcılığı fazla gelişmemiştir. Beslenen hayvanlar ağırlıklı olarak başta Konya (Ereğli) olmak üzere çevre illerde pazarlanmaktadır. Süt sığırcılığında her geçen yıl yerli hayvanların oranı azalırken, yüksek verimli kültür ırklarının oranı artmaktadır.

Yukarıda sıralanan tüm olumlu gelişmelere rağmen, Niğde ilinin halen Türkiye’de hayvancılık açısından çok önemli bir merkez olduğu söylenememektedir. Büyükbaş hayvan varlığı

açısından Türkiye’deki payı %1’in altında olup, toplam sayı açısından 44. sırada yer almaktadır. Aynı şekilde Türkiye’de toplam koyun sayısında %1,7’lik payla 22. sırada, toplam keçi sayısında %1’lik payla 37. sırada, arı kovani açısından ise %0,5’lik payla 61. sırada yer almaktadır. Hayvancılık yapılan işletmelerin ortalama büyüklükleri açısından da ilin durumu çok içi açıcı değildir. Niğde ilinde, büyükbaş hayvancılık yapan işletmelerin ortalama hayvan sayıları Tablo 3.1.65’te verilmiştir. Görüldüğü gibi ildeki büyükbaş hayvancılık işletmelerinin %59,9’u 1-5 baş arasında, %21,9’u ise 6-10 baş arasında hayvan sayısına sahiptir. Yüz başın üzerinde hayvan sayısına sahip işletme oranı ise sadece %0,5’tir. İl genelinde 5 başın altında hayvan sayısına sahip işletmelerin oranı en fazla Çiftlik ilçesinde (%75,9) olurken, Bor (%42,9) ve Ulukışla (%42,6) en düşük orana sahip ilçeler olmuştur. İl genelinde 101 baş ve üzerinde hayvana sahip işletme sayısı 71 olup, ağırlıklı olarak Merkez (41 adet) ve Bor (22 adet) ilçelerinde bulunmaktadır.

Tablo 3.1.65: Niğde İlinde Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Ortalama Büyüklükleri

İLÇE	ORTALAMA HAYVAN SAYILARINA GÖRE İŞLETMELERİN DAĞILIMI						TOPLAM						
	1-5 BAŞ		6-10 BAŞ		11-20 BAŞ			21-50 BAŞ		51-100 BAŞ		>101BAŞ	
	Adet	%	Adet	%	Adet	%		Adet	%	Adet	%	Adet	%
Merkez	4.649	59,4	1.920	24,5	817	10,4	335	4,3	69	0,9	41	0,5	7.831
Altunhisar	663	65,8	166	16,5	105	10,4	62	6,2	7	0,7	4	0,4	1.007
Bor	802	42,9	316	16,9	343	18,4	311	16,6	74	4	22	1,2	1.868
Çamardı	725	65,4	275	24,8	101	9,1	6	0,5	1	0,1	0	0	1.108
Çiftlik	1.607	75,9	348	16,4	117	5,5	38	1,8	5	0,2	1	0	2.116
Ulukışla	239	42,6	147	26,2	103	18,4	59	10,5	10	1,8	3	0,5	561
TOPLAM	8.685	59,9	3.172	21,9	1.586	10,9	811	5,6	166	1,1	71	0,5	14.491

Kaynak: Niğde İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü.

Ekonomik optimum işletme büyüklüğü, işletme amacına ve tipine göre değişmektedir. Birçok destekleme programında, en az 5 baş hayvan şartı bulunmaktadır ve bunun altında hayvan sayısına sahip işletmeler çoğunlukla “hayvancılık işletmesi” olarak dahi kabul edilmemektedir. Süt sığırılığında, işçi çalıştıran ve teknoloji kullanmak isteyen bir işletme için ekonomik işletme büyüklüğünün 40-50 (sağmal) baş arasında olduğu kabul edilmektedir. Niğde ilinde işletme başına hayvan sayısı 9,2 baş, Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'ne kayıtlı süt sığırılığ işletmelerdeki ortalama sayı ise 28,4 baştır. İşletmedeki hayvanların ancak

yarisının sağmal olacağı göz önüne alındığında, Niğde ilindeki ortalama sağmal hayvan sayısının bu değerlerin yaklaşık yarısı kadar olduğu anlaşılmaktadır. Bu ölçekte, yapılan süt sığırılığının ekonomik olması mümkün değildir. Bu nedenle, Niğde ilinde işletme başına sağmal hayvan sayısının artırılmasına yönelik stratejiler geliştirilmelidir. Bazı AB ülkelerinde ortalama büyükbaş hayvan sayılarına göre işletmelerin dağılımı Tablo 3.1.66'da görülmektedir. Tablo 3.1.66'da görüldüğü gibi 50 baş ve üzeri hayvan sayısına sahip işletmelerin oranı Hollanda'da %66, Fransa'da %63 olurken, Almanya ve Danimarka gibi ülkelerde %45'in

Tablo 3.1.66: Bazı AB Ülkelerinde Büyükbaş Hayvan Sayılarına Göre İşletmelerin Dağılımı (%)

ÜLKE	İŞLETMELERİN HAYVAN SAYILARINA GÖRE DAĞILIMI (%)						TOPLAM İŞLETME SAYISI
	1-2 BAŞ	3-9 BAŞ	10-19 BAŞ	20-49 BAŞ	50-99 BAŞ	≥ 100 BAŞ	
Fransa	3,0	9,7	8,3	16,4	23,8	38,8	199.630
Almanya	1,7	8,9	13,7	25,6	23,2	26,9	144.850
Danimarka	2,7	13,4	17,1	21,7	12,3	32,7	13.570
Hollanda	2,0	9,2	8,3	14,3	20,6	45,6	32.840
İspanya	11,0	19,8	15,2	24,1	16,2	13,7	125.900
İtalya	16,7	25,0	16,2	19,9	10,8	11,5	16.790
Yunanistan	16,1	23,6	14,7	19,4	15,4	10,7	19.130
Macaristan	29,3	38,5	13,6	9,9	3,7	5,0	514.140
Polonya	34,7	35,4	14,2	12,4	2,7	0,6	111.840
Romanya	73,7	23,6	1,7	0,7	0,2	0,1	728.020

Kaynak: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

üzerindedir. Bununla birlikte, Romanya'da bu büyüklükteki işletmelerin oranı %0,3'e kadar düşmektedir. Küçükbaş hayvancılık işletmelerinde, 100 başın üzerinde hayvanı olan işletme oranı %55,9'dur. Küçükbaş hayvancılıkta ekonomik optimum işletme büyüklüğü 500 baş civarındadır. Niğde ilinde koyunculuk işletmelerinin ortalama büyüklükleri Tablo 3.1.67'de verilmiştir. Tablo 3.1.67'de görüldüğü gibi ildeki koyunculuk işletmelerinin sadece %6,3'ü 500 baş ve üzeri hayvan varlığına sahiptir. İlde 100 başın altında koyuna sahip işletmelerin oranı ise %53,9'dur (Tablo 3.1.67).

Niğde Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği ile yapılan görüşmede, ildeki işletmelerin büyük çoğunluğunun çoban desteği için yeterli hayvan sayısına (>500) ulaşamadıkları için bu destekten yararlanamadıkları

ifade edilmiştir. Yeterli sayıda çoban bulunmaması da önemli bir sorun olarak dile getirilmektedir. İl genelinde, çoban sayısının artırılması amacıyla düzenli olarak kurs ve sertifika programlarının düzenlenmesi yararlı olacaktır. Çobanlar sürü yönetimi ve verimliliği açısından anahtar rol oynadıklarından bu programlar üretimin verimliliğine de olumlu katkılar yapacaktır. Küçükbaş hayvancılıkta, canlı hayvan ve et pazarlamasında da sorunlar yaşanmaktadır. Ancak, süt ve peynir pazarlamasında çok önemli bir sorun olmadığı gözlenmiştir. Koyun ve keçi sürüleri çoğunlukla otlatmaya dayalı olmakla birlikte, meraların yetersiz ve ot kalitesinin düşük olması önemli bir sorundur. Buna ek olarak otlanma alanlarında su kaynaklarının yetersiz olması, otlayan hayvanların içme suyu bulmasında çok büyük sorun oluşturmaktadır.

Tablo 3.1.67: Niğde İlinde Koyunculuk İşletmelerinin Ortalama Büyüklükleri

İLÇE	ORTALAMA HAYVAN SAYILARINA GÖRE İŞLETMELERİN DAĞILIMI						TOPLAM						
	0-25 BAŞ		26-50 BAŞ		51-100 BAŞ			101-200 BAŞ		201-500		> 500 BAŞ	
	Adet	%	Adet	%	Adet	%		Adet	%	Adet	%	Adet	%
Merkez	81	9,9	93	11,4	105	12,8	201	24,6	227	27,8	111	13,6	818
Altunhisar	120	29,6	100	24,7	100	24,7	40	9,9	30	7,4	15	3,7	405
Bor	58	9,6	110	18,2	240	39,7	130	21,5	50	8,3	17	2,8	605
Çamardı	12	3,7	15	4,6	185	56,7	89	27,3	25	7,7	0	0,0	326
Çiftlik	6	1,9	60	19,2	60	19,2	77	24,7	98	31,4	11	3,5	312
Ulukışla	59	14,3	62	15,0	85	20,6	96	23,3	83	20,1	27	6,6	412
TOPLAM	336	11,7	440	15,3	775	26,9	633	22,0	513	17,8	181	6,3	2.878

Kaynak: Niğde İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü.

Hayvansal üretimin en önemli girdisi yemdir. Niğde ilinde, çayır ve meralar verimsiz, yem bitkileri üretimi ise yetersizdir. Bu durum, ilde hayvancılığın ekonomik getirisini azaltmaktadır. Bölgenin yağış açısından, ülkenin en fakir bölgesi olması, meraların verimsiz ve düşük kaliteli olmasına yol açmaktadır. Sulu tarım yapılan alanlarda patates, şekerpancarı ve meyvecilik gibi yüksek getirili ürünlerin yetiştirilmesi, yem bitkileri üretiminin yaygınlaşmasını engellemektedir. Ayrıca, yem bitkilerinin sulanarak yetiştirilmesi, üretim maliyetinin artmasına

neden olmaktadır. İlde hayvancılığın geliştirilebilmesi için mutlaka çayır-mera alanlarının iyileştirilmesi ve yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Patates üretiminde yasal olarak zorunlu olan münavebenin ödün vermeden uygulanması, siğil hastalığı nedeniyle patates üretimine yasak olan alanlarda yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılmasına yönelik desteklerin uygulanması bu konuda önemli katkı sağlayacaktır. Yem bitkileri üretiminde sulamanın yapılmaması için kışık olarak yetiştirilebilecek bitki türlerinin tarımının teşvik edilmesi çok yararlı olacaktır.

3.1.5 Organik Tarım

3.1.5.1 Organik Bitkisel Üretim

Tarımda teknoloji kullanımının artmaya başlaması ile birlikte, birim alandan daha fazla ürün ve verim alınması amacıyla girdi (kimyasal gübre, tarım ilacı, hormonlar vb) kullanımı artmıştır. Bu uygulamalar, yüksek verim

ve üretim artışı ile olumlu sonuçlar yaratırken; toprak ve yer altı sularının kirlenmesine neden olmuş, insan ve çevre sağlığı üzerinde oldukça ciddi sorunlar meydana getirmiştir. Tarımsal üretimin, çevre ve insan sağlığına

duyarlı, sürdürülebilir olması yönündeki arayışlar, organik tarım kavramının ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Niğde ilinde organik bitkisel üretim ile ilgili veriler Tablo 3.1.68'de verilmiştir. Tablo 3.1.68'de görüldüğü gibi organik üretim verileri yıllara göre istikrarsız bir değişim göstermektedir. 2009-2013 yılları arasında en fazla üretim organik ürün sayısının en az olduğu 2011 yılında gerçekleştirilirken, bu tarihten sonra üretim miktarında sürekli bir azalma olmuştur. Bununla birlikte, 2013 yılında organik tarım yapan çiftçi sayısında dikkat çekici bir artış olmuştur. TR71 Bölgesi'nde en fazla organik ürün üretimi Niğde ilinde gerçekleştirilmekte olup bölgedeki toplam organik üretim alanlarının %72'si, üretimin ise %92,3'ü ilde gerçekleşmektedir. Bununla birlikte, Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Niğde ilinin önemli bir organik üretim bölgesi olduğu söylenememektedir. Niğde ili, Türkiye'deki

toplam organik üretici sayısının %0,5'ini, üretim alanının %0,12'sini, organik üretimin ise %2,3'ünü sağlamaktadır (Tablo 3.1.69).

2009-2013 yılları arasında organik olarak üretilen ürün sayısı yıllara göre 9 ile 17 arasında değişmiştir. 2013 yılında 14 farklı üründe organik üretim yapılırken, toplam organik üretimin %89,2'sini elma oluşturmuş, bunu %2,8 ile Armut ve %2,3 ile kayısı üretimi izlemiştir. İlde organik olarak üretilen bitkilerin tamamına yakını bahçe bitkileri, ağırlıklı olarak da meyve türleridir. Yukarıda sunulan veriler, Niğde ilinde organik bitkisel üretim potansiyelinin olduğunu ve bu alanın gelişime açık olduğunu göstermektedir. Patates ve lahanaya gibi ilin bitkisel üretiminde önemli paya sahip ürünlerde organik üretimin olmaması dikkat çekicidir. Aynı şekilde, bir baklagil bitkisi olan fasulyenin (kuru) ilde organik üretim potansiyeli bulunmaktadır.

Tablo 3.1.68: Niğde İli Organik Bitkisel Üretim Verilerinin Değişimi

TÜR	2009	2010	2011	2012	2013
Ürün Sayısı	17	15	9	13	14
Üretici Sayısı	59	111	110	109	132
Üretim Alanı (ha)	405,4	509,7	685,5	628,2	641,9
Üretim Miktarı (Ton)	18.668	26.810	30.696	27.115	21.376

Kaynak: <http://www.tarim.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Organik-Tarim/Istatistikler>.

Tablo 3.1.69: Niğde İlinde Organik Bitkisel Üretim Verilerinin TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	ÇİFTÇİ SAYISI	ÜRETİM ALANI (ha)	ÜRETİM MİKTARI (Ton)
Niğde	132	644,48	21.376
TR71	200	894,98	23,161
Türkiye	26.181	558.837,6	922.623
Niğde/TR71 (%)	66,0	72,00	92,3
Niğde/Türkiye (%)	0,5	0,12	2,3

Kaynak: <http://www.tarim.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Organik-Tarim/Istatistikler>.

3.1.5.2. Organik Hayvansal Üretim

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı kayıtlarında, Niğde ilinde ve TR71 Bölgesi'nde organik hayvancılık ile ilgili herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Bölgede doğal çayır mera alanlarının yetersiz ve verimsiz olması, organik hayvancılığın gelişmesinin önündeki en büyük

engel olarak görülmektedir. İlin Çamardı, Ulukışla gibi bölgelerinde organik arıcılık ve küçükbaş hayvancılık açısından potansiyel bulunmaktadır.

3.1.6. Tarım ve Hayvancılık Alanı GFZT Analizi

Niğde ilinin tarım ve hayvancılık alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi

sonucunda, ilin tarım ve hayvancılık konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GFZT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Köklü bir tarımsal üretim geleneğinin olması.
- İlin coğrafi konumu.
- Bazı ürünler için ana üretim merkezi olması.
- Tohumluk ve geç turfanda üretim potansiyelinin olması.
- Organik tarıma uygun alanların bulunması.
- Hayvancılık sektöründe güçlü bir üretici örgütlenmesinin olması.
- Yenilenebilir enerji (jeotermal, güneş, rüzgar) kaynaklarının bulunması.
- Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinin bulunması.

ZAYIF YÖNLER

- Su kaynaklarının yetersizliği ve etkin kullanılmaması.
- Tarıma dayalı sanayinin yetersiz olması.
- Ortalama işletme büyüklüklerinin ekonomik optimum ölçeğin altında olması.
- Arazi kullanım planlamalarının iyi yapılmaması.
- Modern tarım teknikleri ve mekanizasyon kullanımının düşük olması.
- Kısa vejetasyon süresi ve kış soğukları.
- Meralarda ve yem bitkisi üretiminde ekonomik verimliliğin düşük olması.
- Entegre et tesislerinin bulunmaması.
- Bitkisel üretimde örgütlenmenin yetersiz olması.
- Tohum, fide, fidan üreticisi firmaların azlığı.
- Modern depo sayısı ve kapasitesinin azlığı.

FIRSATLAR

- Kırsal kalkınma ve tarımsal üretime verilen teşvik ve desteklerin artması.
- KOP Projesinin başlatılmış olması.
- Bazı ürünlerde (patates, elma, kiraz) yüksek verim ve kaliteli ürün elde etme potansiyeli.
- Organik ürünlere olan talebin her geçen gün artması.
- Meyvecilik sektöründeki hızlı büyüme.
- Hayvansal üretim ve ürünlere olan teşvik ve yatırımlardaki artış eğilimi.
- Arazi toplulaştırma çalışmalarının başlatılmış olması.
- İlin turizm merkezlerine yakın olması.

TEHDİTLER

- Yetersiz yağış miktarı ve su kaynaklarının azalması.
- Tarım alanlarının amaç dışı kullanımı.
- Tarımsal ürün fiyatlarındaki istikrarsızlık.
- İşgücü temininin zorlaşması ve işgücü maliyetinin artması.
- Üretim girdi maliyetlerindeki artışlar.
- Bilinçsiz üretim nedeniyle bazı ürünlerde üretimin sürdürülebilirliğinin azalması.
- Ortadoğu ülkelerindeki siyasi istikrarsızlık ve kaos ortamı.

3.1.7 Niğde İlinin Tarım ve Hayvancılık Alanı Vizyonu

Bitkisel ve hayvansal üretimin her alanında suyun verimli, modern tarım tekniklerinin ve teknolojilerinin yaygın olarak kullanıldığı; başat ürünlerinde (patates ve elma) dünya çapında marka değeri yaratabilmiş, süt sığırcılığı ve en az dört üründe ülke genelinde öncü konumda olan; tarıma dayalı sanayinin geliştiği; tarımsal katma değer üretimi açısından ülke genelinde ilk on içerisinde yer alan; çevreye duyarlı ve sürdürülebilir tarım anlayışının tüm üreticilerce benimsendiği bir il olmak.

3.1.8. Tarım ve Hayvancılık Alanı Gelişme Politikaları

Niğde ilinin sosyal ve ekonomik yapısı ile ilgili tüm veriler, tarım ve hayvancılığın ilin en önemli sektörü olduğunu, bu sektörlerin ilin gelişmesinde ana eksen olacağını göstermektedir. Bu nedenle, ilde tarım ve hayvancılık sektörünün gelişmesini sağlayacak doğru politikaların belirlenmesi, sonuçlarının ancak çok uzun vadede görülebileceği gelişme planının başlangıç noktası olacaktır. Gelişme politikalarının belirlenmesinden sonra, dönemsel stratejik planlamalar ve eylem planları ile hedefe ulaşmak çok daha kolay ve hızlı olacaktır. İlin gelişme planı kapsamında, öngörülen tarım vizyonuna ulaşabilmesi için izlenmesi gereken politikalarla ilgili öneriler aşağıda sunulmuştur.

a) Su Kaynaklarının Korunması, Geliştirilmesi ve Verimli Kullanımının Sağlanması

Su, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği için toprakla birlikte en vazgeçilmez iki unsurdan biridir. Niğde ili, Türkiye'nin en az yağış alan illerinden birisi olup yıllık yağış miktarı 340 mm civarındadır. Üstelik yağışların (kar+yağmur) tamamına yakını sonbahar ve kış aylarında gerçekleşmektedir. İlde yağış miktarının azlığı yanında, yüzey sularının (akarsu, göl ve barajlar) da yetersiz olması nedeniyle sulama amacıyla çoğunlukla yer altı suları kullanılmaktadır. İlde yaz döneminde sulama olmadan bitkisel üretim yapmak mümkün değildir. Son yıllarda patatese ilave olarak yeni meyve bahçelerinin tesisi, fasulye ve yem bitkileri gibi sulu tarımdaki artışa paralel olarak, her geçen yıl yeraltı su seviyesinin düştüğü gözlenmektedir. Bu gerçekten hareketle, Niğde ilinde

tarımsal üretimin sürdürülebilirliği için su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve verimli kullanımının sağlanması en önemli politika olarak benimsenmelidir.

Bu politika doğrultusunda yapılacak stratejik planlamalar için (1) Tarımda suyun verimli kullanımı ve tüketiminin azaltılmasının sağlanması, (2) Su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi olmak üzere iki ana eksen eylem planları uygulamaya sokulmalıdır.

Tarımda suyun verimli kullanımı ve tüketiminin azaltılması için damla sulama sistemlerinin yaygınlaştırılmasını sağlayacak destek programlarının başlatılması, gereksiz sulamanın azaltılmasına yönelik ceza, yüksek su ücreti vb. mekanizmalarının geliştirilmesi, kuraklığa toleransı yüksek bitki çeşitlerinin geliştirilmesi ve ekimini destekleyici mekanizmaların geliştirilmesi, kırıç alanlarda, kışlık bitkilerin ekimlerinin desteklenmesi, suyun toprakta muhafazasını artıracak üretim tekniklerinin desteklenmesi, tarımda su yönetimi ve sulama sistemleri konusunda çiftçi eğitim programlarının düzenlenmesi gibi çalışmalar yapılabilir.

İl sınırları içinde Ecemiş suyu ve Şeker Pınarı kaynak suları bulunmaktadır. Bu suların mevcut buldukları yatakları kurutmadan uygun bir gölete ya da baraja akmalarını sağlayarak Niğde ilinin il bütününde su ihtiyacı giderilebilir ya da uygun yüksekliklere rüzgar veya güneş enerjisi kullanılarak suyun uygun bir yüksekliğe çıkarılması sağlanıp suyun kendi cazibesıyla gelmesi sağlanabilir. Bu konuda KOP Bölge İdaresi ile ortak projeler yapılabilir.

Su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda ise boşa akan yer üstü su kaynaklarının toplanması ve tarım alanlarına yönlendirilmesi, yağmur ve kar sularının daha sonra sulamada kullanılması amacıyla biriktirilmesi, atık suların geri dönüşümü ve tarımda kullanımı gibi konularda projeler geliştirilerek uygulamaya sokulabilir.

b) Çiftçilerin Eğitim Düzeyinin Yükseltilmesi ve Tarımda Teknoloji Kullanımının Yaygınlaştırılması

Tarım her geçen gün bilgi ve teknolojinin daha fazla kullanıldığı bir sektör haline gelmektedir. Bununla birlikte, gelişme planı hazırlık döneminde gerek yapılan komisyon toplantılarında gerekse şura toplantısında, çiftçilerin modern üretim teknikleri konusundaki bilgi düzeyinin düşük ve üretimde teknoloji kullanımının yetersiz olması en fazla vurgulanan konulardan olmuştur. Bu noktadan hareketle, Niğde ilinin tarımsal üretim açısından gelişebilmesi ve hedeflenen vizyona ulaşabilmesi için çiftçilerin eğitim düzeyinin yükseltilmesi, ildeki her türlü tarımsal faaliyette teknoloji kullanımının yaygınlaştırılmasının sağlanması öncelikli politikalarından biri olmalıdır.

Bu politika doğrultusunda çiftçilere modern tarım tekniklerinin öğretilmesi, bilgiye ulaşımın kolaylaştırılması, teknik destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması vb. konuları hedef alan stratejiler geliştirilmesi ve projeler uygulamaya sokulması önem arz etmektedir. Üreticilerin bilgiye kolay ulaşmalarını sağlamak üzere sosyal medya araçlarının kullanımı (internet sayfaları, mobil uygulamalar vb.) kitap, broşür vb. hazırlanması, kurs ve sertifika programlarının düzenlenmesi gibi çalışmalar yapılabilir.

İlde tarımsal üretimde mekanizasyon ve teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması politikası doğrultusunda, ilin önemli ürünlerinde (patates, elma, kiraz, fasulye) hasadın tam mekanizasyonunun sağlanması, üretim aşamalarında enerji tüketimini azaltmayı sağlayacak kombine makinelerin kullanımının yaygınlaştırılması, hayvancılıkta sağım ve kesim sistemleri ile hayvan barınaklarının modernizasyonu, tarımda yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması öncelikli olarak ele alınması gereken konular arasında sayılabilir.

Tarıma elverişli toprak envanteri yapılmalı ve bu envanter Tarım İl Müdürlüğü web sayfasında ilan edilmelidir. Toprak sahipleri toprağına ekeceği ürünler hakkında bu sayfadan bilgi alabilmelidir.

c) Tarıma Dayalı Sanayinin Geliştirilmesi ve Kümelenme

Niğde ili, gerek bitkisel gerekse de hayvansal üretim

açısından önemli bir merkezdir. 2009-2013 yılları arasında tüm ürünlerde önemli üretim artışları olmuştur. Bununla birlikte, ilde tarıma dayalı sanayinin yeterince gelişmediği, bu yöndeki yatırımların mevcut potansiyelin çok altında olduğu görülmektedir. Örneğin, Türkiye'nin en fazla patates üretiminin yapıldığı il olmasına rağmen, hiç patates işleme tesisi bulunmamaktadır. Aynı şekilde elma, lahana, kiraz gibi önemli ürünlerin hammadde olarak kullanıldığı sanayi tesisleri yok veya çok az sayıdadır. Son yıllarda hayvancılık sektöründe çok hızlı bir büyüme görülmektedir. Süt ürünleri işleme tesisleri açısından ilde bazı yatırımlar olmakla birlikte, çoğunlukla küçük ölçekli işletmelerdir. Et işleme tesisleri ise bulunmamaktadır. Tarımsal sanayinin gelişmesi, tarım ürünlerinin katma değerinin yükseltilmesi yanında, istihdamın artmasına ve gelir seviyesinin yükselmesine yol açarak ilin topyekûn gelişmesine de önemli katkı yapacaktır. Bu nedenle, tarıma dayalı sanayinin geliştirilmesi yönünde bir politika benimsenmeli, stratejik planlamalar bu politika doğrultusunda yapılmalıdır. Tarıma dayalı sanayi yatırımlarının artırılması öncelikle, bu amaca yönelik özel teşvik ve destek sistemlerinin hayata geçirilmesine bağlıdır. Sanayi yatırımları açısından özel kişi ve kuruluşların desteklenmesi yanında, üretici örgütlerinin de bu yönde yatırım yapmaları teşvik edilmelidir.

Tarımda katma değeri yüksek ürünler için ilde kümelenme teşvik edilmelidir.

d) Başat Ürünlerinde Markalaşmanın Sağlanması

Niğde patates, elma, kiraz, fasulye, çavdar gibi bitkisel ürünlerde Türkiye çapında en fazla üretimin yapıldığı veya ilk beş içerisinde olduğu bir ildir. Özellikle patates ve elma hâlihazırda Niğde ile özdeşleşmiş ürünlerdir. İlde üretim sisteminin çeşitlendirilmesi ve alternatif ürünlerin sisteme sokulması, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği açısından çok önemlidir. Bununla birlikte, alternatif ürünlerin üretim sistemine adaptasyonunun ilin başat ürünlerinin azaltılması pahasına olmaması gerekmektedir. Aksine, Niğde ile özdeşleşmiş ürünlerin verimliliğinin artırılması için eğitim ve araştırma faaliyetlerinin artırılması, bu ürünlere katma değer kazandıracak farklı değerlendirme şekillerinin geliştirilmesi ve bu yöndeki yatırımların desteklenmesi, üretici örgütlenmesinin sağlanması ve etkin hale getirilmesi, bu ürünlerle ilgili imaj oluşturma ve tanıtım faaliyetlerinin yapılması vb. konularda projeler geliştirilmelidir.

Tanıtım ve imaj oluşturma amacıyla kent merkezinde patates (kumpir, parmak patates, patates çikolatası, vb.) ve elma (elma şekeri, reçel, marmelat, tatlı, elma kurusu, vb.) satış yerlerinin oluşturulması, bu ürünlerle ilgili hediyelik eşyaların tasarlanması, paketleme tesisleri

kurularak “Niğde Patatesi”, “Niğde Elması” logolu paketlenmiş ürünlerin pazarlanması gibi çalışmalar yapılabilir. Benzer şekilde 2014 yılında başlatılan Niğde Tarım Fuarının, “Niğde Patates ve Elma Fuarı” şekline dönüştürülmesi, hem fuarın son yıllarda birçok ilde başlatılan benzerlerinden farklılaşması hem de ilin bu ürünlerle anılması açısından yararlı olabilir.

e) Örtüaltı Üretim ve Organik Tarımın Geliştirilmesi

İlde örtüaltı ve organik tarım yaygınlaşması için çiftçiler teşvik edilmelidir. Örtüaltı ve organik tarım için güneş enerjisinden faydalanılmalıdır.

f) Yem Üretimini Artırılması ve Hayvancılık Araştırma Merkezinin Kurulması

Niğde ilinde, gerek büyükbaş gerekse küçükbaş hayvancılık son yıllarda çok hızlı bir şekilde gelişmektedir. Ancak ilde meralar verimsiz olup çok kısa bir dönem otlatmaya izin vermektedir. Meraların ot kalitesi de yetersizdir. İlde yem bitkileri üretiminin sulamaya dayalı olarak yapılması, üretim maliyetinin artmasına neden olmaktadır. Sulanan alanlarda yem bitkileri üretiminin ekonomik getirisinin, patates, şekerpancırı gibi alternatif ürünlere göre düşük olması nedeniyle çiftçiler yem bitkileri üretimine sıcak bakmamaktadır. Hayvancılık işletmesinin yem bitkisi üretmeden ekonomik olarak sürdürülebilir olması mümkün değildir. Bu durum, ilde hayvancılığın

ekonomik getirisini azaltmaktadır. İlde hayvancılığın geliştirilebilmesi için mutlaka çayır-mera alanlarının iyileştirilmesi ve yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Çayır mera eylem planları yapılmalıdır. Her köyün merası olmasına rağmen, meraların düşük vasıflı olması nedeniyle çoğu kullanılmamaktadır. İlde belirli bir plan dâhilinde her köye yeterli büyüklükte, ot kompozisyonu iyi, verimli meraların tesis edilmesi gerekmektedir. Böylece ihtiyaç fazlası olan vasıfsız ve ıslahı mümkün olmayan mera alanlarının ağaçlandırma vb. faaliyetler için kullanılması mümkün olabilir. Islah edilemeyecek vasıfsız mera alanları, köylerin hayvancılık iskan bölgeleri olarak düzenlenebilir.

Niğde ilinde yağışların önemli bölümü kış ve ilkbahar aylarında gerçekleşmektedir. Bu nedenle kışlık yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılması, sulamaya bağımlılığı azaltacak veya ortadan kaldıracaktır. Bu sayede yem üretim maliyetinin azalması yanında su kaynaklarının korunmasına da katkı yapılmış olacaktır.

Patates üretiminde yasal olarak zorunlu olan münavebenin ödün vermeden uygulanması, siğil hastalığı nedeniyle patates üretimine yasak olan alanlarda yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılmasına yönelik desteklerin uygulanması bu konuda önemli katkı sağlayacaktır.

Üniversite bünyesinde Bor ilçesine “Hayvancılık Araştırma Merkezi” kurulmalıdır.

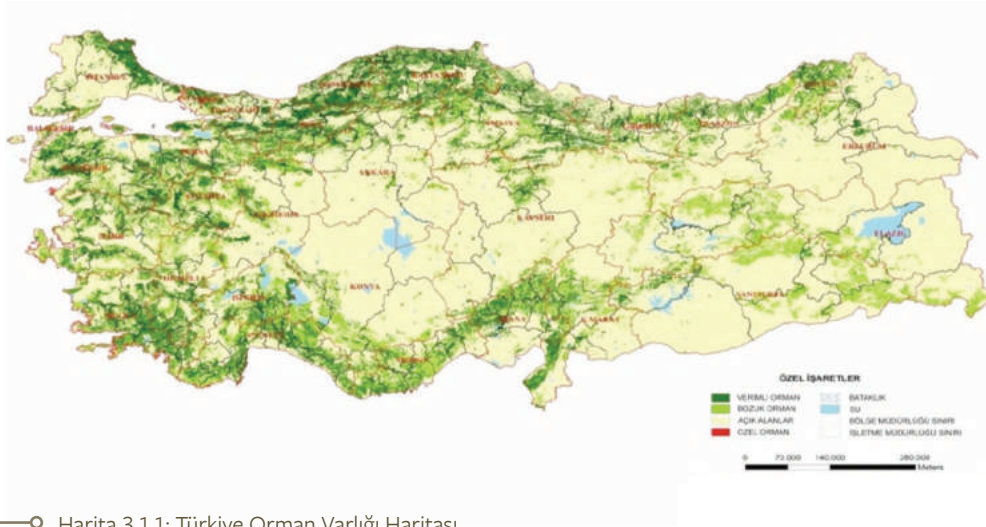
3.1.9. Orman

Ormanlar, sadece bir bölgeye güzellik katan yeşil alanlar değildir. Ormanlar, insanlığa gıda, yakıt, barınak, temiz hava ve su, ilaç, gelir kaynağı, istihdam, dinlenme, peyzaj gibi maddi-manevi birçok ekonomik, ekolojik, sosyal ve kültürel faydalar sunan doğal bir kaynaktır (Anonim, 2012). Ormanlar aynı zamanda, belirli bir kapalılıkta ağaçlar, diğer bitki ve hayvan topluluğu ile topraktaki gözle görünmeyen diğer organizmaların cansız çevreyle belli bir denge içinde karşılıklı olarak birbirleriyle etkileşimde bulunduğu canlı ekosistemlerdir. Bu nedenle, ülkenin her bölgesindeki ormanların korunması ve geliştirilmesi, geleceğe karşı herkesin en önemli görev ve sorumlulukları arasındadır.

Türkiye’de orman alanları ağırlıklı olarak Karadeniz, Akdeniz ve Ege gibi denize kıyısı olan bölgelerde bulunmakta olup Orta Anadolu’da orman alanları oldukça sınırlı düzeydedir (Harita 3.1.1). Orta Anadolu Bölgesi’nde yer alan Niğde ili de maalesef orman açısından zengin değildir. Bununla birlikte, ilin güney ve güneydoğu

sınırlarının Toros Dağlarına yaslanmış olması nedeniyle, TR71 Bölgesi’ndeki diğer illere göre orman alanı nispeten daha fazladır. Niğde ilinde yağış miktarının düşük, kış aylarının çok soğuk olması nedeniyle orman alanlarının geliştirilmesi, diğer birçok ilde göre daha zordur. Bu nedenle, mevcut ormanların korunması ve geliştirilmesi, Niğde için çok daha büyük önem taşımaktadır. Niğde ilinde orman alanlarının artırılması için ilin koşullarına uygun projelerin geliştirilmesi ve planlı bir şekilde uygulamaya sokulması zorunluluktur.

Niğde ilinde toplam 23.118 kişi orman içi veya ormana bitişik köyde yaşamakta olup, orman köylerinde yaşayan insanların toplam nüfusa oranı %6,7’dir (Tablo 3.1.70). İl nüfusunun %47’sinin köylerde yaşadığı göz önüne alındığında, köy nüfusunun %14’ünün orman köylerinde yaşadığı söylenebilir. Türkiye genelinde bu oranın %9,2 olduğu düşünüldüğünde, orman fakiri bir il olan Niğde ilinde orman köylüsü oranının nispeten yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, ormancılık açısından Niğde

Harita 3.1.1: Türkiye Orman Varlığı Haritası

Kaynak: www.ogm.gov.tr

ilinde yapılacak çalışmaların halka yansiyacak etkisinin, diğer birçok ilden daha yüksek olacağını göstermektedir. Niğde ilinin ormancılık açısından gelecek vizyonunu belirlemek amacıyla hazırlanan bu kısımda, öncelikli olarak ilin mevcut durum analizi yapılmıştır. Bu amaçla, orman ve rekreasyon alanları varlığı ile ormanların korunması ve geliştirilmesi için yürütülen faaliyetler irdelenmiştir.

İl Gelişme Planının geneline uygun olarak, irdelenen konularda 2009-2013 yılları içerisindeki değişimler ele alınmıştır. Bununla birlikte, ormancılıkta dikkate değer bir gelişme kaydedilmesi için beş yılın çok kısa bir zaman dilimi olduğu unutulmamalıdır. Türkiye genelinde son 40 yılda orman alanları, toplamda sadece %1,5 oranında artış göstermiştir.

Tablo 3.1.70: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Köyü Sayısı ve Nüfusu

YER	ORMAN İÇİ KÖY		ORMANA BİTİŞİK KÖY		TOPLAM		TOPLAM NÜFUSA ORANI
	SAYI	NÜFUS	SAYI	NÜFUS	SAYI	NÜFUS	%
Türkiye	3,0	9,7	8,3	16,4	23,8	38,8	9,2
TR71	1,7	8,9	13,7	25,6	23,2	26,9	4,8
Aksaray	2,7	13,4	17,1	21,7	12,3	32,7	5,2
Kırıkkale	2,0	9,2	8,3	14,3	20,6	45,6	4,2
Kırşehir	11,0	19,8	15,2	24,1	16,2	13,7	4,4
Nevşehir	16,7	25,0	16,2	19,9	10,8	11,5	3,1
Niğde	16,1	23,6	14,7	19,4	15,4	10,7	6,7

Kaynak: TÜİK, 2012.

3.1.9.1. Orman Varlığı

Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde orman alanları varlığı Tablo 3.1.71'de, Niğde orman alanlarının ilçelere göre dağılımı ise Tablo 3.1.72'de verilmiştir. Türkiye'de toplam orman alanı 21,7 milyon ha olup, ülke yüzölçümüne oranı %27,6'dır. Türkiye ormanlarının yaklaşık %53'ü normal orman, %47'si ise bozuk

ormanlardan oluşmaktadır. Harita 3.1.1'de de görüldüğü gibi TR71 Bölgesi, orman açısından oldukça fakir bir bölgedir. Bölgenin toplam alanının sadece %4,7'si ormanlarla kaplı olup, bunun da yaklaşık %75'i bozuk ormanlardır (Tablo 3.1.70). TR71 Bölgesi'nde oransal olarak en fazla orman alanına %12

ile Kırıkkale sahip olurken, toplam alan açısından en fazla orman Niğde ilinde bulunmaktadır. Niğde ilinde toplam orman alanı 62.161 ha olup, toplam yüzölçümün %8.4' ü ormanlık alanlardır. TR71 Bölgesi'nde, orman alanı çok az olan Nevşehir hariç, genel olarak bozulmuş ormanların oranı daha yüksektir. Niğde ilinde normal (bozulmamış) ormanların oranı %52 ile Türkiye ortalamasına (%53)

yakındır. Bu durum, Niğde ilinde ormanların önemli bir kısmının hala iyi durumda olduğunu ancak bunların korunması için orman rehabilitasyon çalışmalarına ağırlık verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bozulmuş ormanların iyileştirilmesi, yeni ormanlık alanların tesisine göre daha kolay ve düşük maliyetli olabilir.

Tablo 3.1.71: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Varlığı

YER	GENEL ALAN		ORMAN ALANI		ORMAN ALANI ORANI
	(ha)		NORMAL	BOZUK	
Türkiye	78.534.470	11.558.668	10.119.466	21.678.134	27,6
TR71	3.028.276	36.193	106.647	142.840	4,7
Aksaray	787.575	966	12.002	12.968	1,6
Kırıkkale	388.001	5.967	40.744	46.711	12
Kırşehir	674.480	3.368	21.170	24.538	3,6
Nevşehir	517.364	3.593	3.462	7.055	1,4
Niğde	740.000	32.349	29.812	62.161	8,4

Kaynak: TÜİK, 2012.

Tablo 3.1.72: Niğde İlinde Orman Varlığının İlçelere Göre Dağılımı

İLÇE	KORU ORMANI (ha)			BALTALIK ORMANI (ha)			GENEL TOPLAM (ha)
	Normal	Bozuk	Toplam	Normal	Bozuk	Toplam	
Merkez	1.392,1	804,6	2.196,7	178,5	4.709,1	4.887,6	7.084,3
Çamardı	1.008	956,5	1.964,50	-	-	-	1.964,5
Ulukışla	18.187,50	4.205,50	22.393,00	-	1.2031,4	12031,4	34.424,4
Bor	-	-	--	-	-	-	-
Altunhisar	749,6	433,2	182,8	96,2	2.535,5	2631,7	3.814,5
Çiftlik	2.922,8	1.689,2	4.612	374,8	9.886,5	10261,3	14.873,3
TOPLAM	24.260	8.089	32.349	649,5	29.162,5	29.812	62.161

Kaynak: Niğde Orman İşletme Müdürlüğü.

Niğde il genelinde ormanların büyük bölümü (koru ormanının %69'u, baltalık ormanların %40'u) Ulukışla İşletme Şefliği kapsama alanında bulunmaktadır (Tablo 3.1.72). İlde, Ulukışla'dan sonra en fazla orman Çiftlik ilçesinde bulunurken, bu ilçedeki ormanların büyük bölümünün (%69) baltalık orman olduğu görülmektedir. Bor sınırları içerisinde hiç orman alanı bulunmamakta, Altunhisar'da ise çok az miktarda orman bulunmaktadır. Çamardı ilçesindeki ormanların ise tamamı koru ormanıdır.

Orman serveti, orman alanında dikili bulunan canlı ağaçların kübik metreküp ve ster ölçü birimindeki kabuklu odun hacmi miktarıdır (Anonim, 2012). Orman servetinin bir yılın sonundaki cari artım miktarı ise servet artımı

olarak ifade edilmektedir. Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde ilinde orman serveti varlığı ve artım miktarları Tablo 3.1.73'te verilmiştir. Türkiye'nin koru orman serveti 1,4 milyar m³, baltalık orman serveti ise 93,2 milyon sterdir. TR71 Bölgesi'ndeki koru orman servetinin %84'ü, baltalık orman servetinin ise %54'i Niğde ilinde bulunmaktadır. Bu veriler, Niğde ili ormanlarının bölgedeki diğer illerin ormanlarına göre daha iyi nitelikte olduğunu göstermektedir. Nitekim servet artımı değerlerine de bakıldığında bölgedeki diğer illerde, özellikle koru ormanlarında, neredeyse hiç artım olmazken, Niğde ilinde yıllık servet artışı koru ormanı için 16.000 m³, baltalık ormanlarda 7 sterdir.

Niğde ili ormanlarında yaygın olarak bulunan ağaç türleri Tablo 3.1.74'te verilmiştir. Tablo 3.1.74'te de görüldüğü gibi Niğde, Çiftlik, Altunhisar ve Çamardı ilçeleri ormanlarında ağırlıklı olarak Meşe, Ardıç ve Göknar ağaçları bulunurken,

Ulukışla yöresindeki ormanlarda çam türleri yoğunluktadır. Ulukışla ilçesinin ormanlarında ağaç çeşitliliğinin daha fazla olduğu dikkati çekmektedir.

Tablo 3.1.73: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Serveti ve Artım Değerleri

YER	ORMAN ALANI	ORMAN SERVETİ		ORMAN SERVETİ ARTIMI	
	(ha)	KORU (1000 m ³)	BALTALIK(STER)	KORU (1000 m ³)	BALTALIK (STER)
Türkiye	21.678.134	1.424.505	93.264.805	38.712	4.622.349
TR71	142.840	672	1093	18	19
Aksaray	12.968	76	82	1	0
Kırıkkale	46.711	20	240	1	3
Kırşehir	24.538	13	119	0	2
Nevşehir	7.055	1	60	0	2
Niğde	62.161	562	592	16	7

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr)

Tablo 3.1.74: Niğde İlinde Ormanlarında Bulunan Ağaç Türleri ve Oranları

YER	KORU ORMANI		BALTALIK ORMAN	
	NORMAL	BOZUK	NORMAL	BOZUK
Merkez	Meşe (%0,9) Gökmar (%0,9) Ardıç (%0,6)	Meşe (%0,7) Ardıç (%0,3)	Meşe (%1,7)	Meşe (%13,1) Ardıç (%7,1)
Çiftlik	Meşe (%3,8) Ardıç (%1,3)	Meşe (%3,5) Ardıç (%1,5)	Meşe (%4,2)	Meşe (%28,3) Ardıç (%15,3)
Bor	-	-	-	-
Altunhisar	Meşe (%1,8) Ardıç (%0,4)	Meşe (%1,9) Ardıç (%0,4)	Meşe (%1,0)	Meşe (%7,3) Ardıç (%4,0)
Çamardı	Meşe (%17) Gökmar (%20) Ardıç (%23)	Gökmar (%12) Ardıç (%37)	-	-
Ulukışla	Kızılçam (%15,2) Karaçam (%20,9) Gökmar (%11,1) Ardıç (%5,2) Sedir (%1)	Kızılçam (%0,6) Karaçam (%0,2) Meşe (%2,5) Gökmar (%1,7) Ardıç (%6,7) Sedir (%0,8)	-	Kızılçam (%2) Karaçam (%1) Meşe (%8) Gökmar (%5) Ardıç (%16) Sedir (%2)

Kaynak: Niğde Orman İşletme Müdürlüğü.

3.1.9.2. Rekreasyon Alanları

Günümüzde ormanların, sadece orman ürünleri ve endüstrisi için değil toplumun dinlenme, eğlenme, spor ihtiyaçlarının karşılanacağı yaşam alanları olarak da değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, orman alanlarında gerekli düzenlemeler yapılarak ve/veya bu yönde özel alanlar tesis ederek ulusal/uluslararası turizm bölgeleri olarak da geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla bir bölgede ormancılığın geliştirilmesi düşünüldüğünde,

orman içi mesire yerleri ile kent/köy ormanlarının yaygınlaştırılması da mutlaka birlikte değerlendirilmektedir. Niğde ili gibi ekolojik koşulların orman alanlarının genişletilmesine çok fazla olanak vermediği illerde, bu tip rekreasyon alanlarının yaygınlaştırılması çok daha kolay ve etkili bir yöntem olabilir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde rekreasyon alanlarının sayısı ve kapladığı alanlar Tablo 3.1.75'te verilmiştir.

Tablo 3.1.75: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Rekreatyon Alanları Varlığı

YER	A TİPİ MESİRE YERİ		B TİPİ MESİRE YERİ		C TİPİ MESİRE YERİ		KENT ORMANI	
	Sayı	Alan (ha)	Sayı	Alan (ha)	Sayı	Alan (ha)	Sayı	Alan (ha)
Türkiye	46	1.539	105	3.295,3	1.286	10.528,7	122	12.720,2
TR71	-	-	4	94,4	6	234,3	4	181,7
Aksaray	-	-	2	61,4	-	-	-	-
Kırıkkale	-	-	-	-	4	218,5	1	40,0
Kırşehir	-	-	2	33,0	1	9,3	1	72,2
Nevşehir	-	-	-	-	-	-	1	19,5
Niğde	-	-	-	-	1	6,5	1	43,5

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.9.2.1. Mesire Yerleri

Toplumun çeşitli dinlenme, eğlenme ve spor ihtiyaçlarını karşılamak, yurdun güzelliğine katkı sağlamak ve turistik hareketlere imkan vermek amacıyla, gerekli yapı, tesis ve donatılarla kullanıma ayrılan, rekreatyonel ve estetik kaynak değerlerine sahip orman rejimine tabi sahalara mesire yeri olarak tanımlanmaktadır (Anonim, 2012). Orman Genel Müdürlüğü, mesire yerlerini kullanım amacı, sahip olduğu donanım ve altyapıya göre A, B ve C Tipi Mesire Yeri olarak alt gruplara ayırmıştır.

A Tipi mesire yerleri, günübirlik kullanım yanında geceleme de imkân sağlayan, çadır, karavan, motor-karavan ve kır evi, kır lokantası, kır kahvesi gibi çok katlı olmayan, doğa ile uyumlu yapı ve tesisler ile yöresel ürünler sergi ve satış yeri, piknik üniteleri, kameriye ile diğer rekreatyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden sahalara ifade etmektedir (Anonim, 2012). Ülkemizde toplam 46 adet A tipi mesire yeri bulunmaktadır (Tablo 3.1.75). Maalesef hem TR71 Bölgesi'nde hem de Niğde ilinde A tipi mesire yeri bulunmamaktadır. TR71 Bölgesi'nde en fazla orman alanına sahip olan Niğde ilinde, böyle bir alanın tesis edilmesi, ilin çekim merkezi olmasına ve turizmin gelişmesine önemli bir katkı sağlayabilir.

B Tipi mesire yerleri ise yüksek ziyaretçi potansiyeli bulunan; ancak, geceleme imkanı olmayan, sadece günübirlik kullanıma uygun, kır lokantası, kır kahvesi, yöresel ürünler sergi ve satış yeri, piknik üniteleri, kameriye vb. diğer rekreatyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden sahalara ifade etmektedir (Anonim, 2012). Ülkemizde 105 adet B tipi mesire yeri bulunmaktadır ve toplam kapladıkları alan 3.295 hektardır (Tablo 3.1.75). TR71 Bölgesi'nde; ikisi Aksaray ilinde, ikisi de Kırşehir ilinde olmak üzere toplam dört adet B tipi mesire yeri bulunmaktadır. Ancak Niğde ilinde maalesef B tipi mesire yeri de bulunmamaktadır. Orman varlığı Niğde ilinin dörtte birinden az olan Aksaray ilinde ve yarisından az olan Kırşehir ilinde B tipi mesire yerlerinin olmasına

rağmen, Niğde ilinde bulunmaması çok büyük bir eksikliklerdir.

C Tipi mesire yerleri ise ziyaretçi potansiyeli orta ve düşük olan, sadece günübirlik mahalli ihtiyaçları karşılamak amacıyla piknik üniteleri, yöresel ürünler sergi ve satış yeri, kameriye vb. diğer rekreatyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden sahalara ifade etmektedir (Anonim, 2012).

3.1.9.2.2. Kent Ormanı

Ormanların; öncelikle sağlık, spor, estetik, kültürel ve sosyal fonksiyonlarını halkın hizmetine sunmak, yurdun güzelliğine katkı sağlamak, toplumun çeşitli spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak, turistik hareketlere imkân vermek ve teknik ormancılık faaliyetleri ile flora ve faunanın da tanıtılarak, özellikle çocuklar ve gençlere orman sevgisi ve bilincinin aşılmasını maksadıyla izcilik, doğa yürüyüşü, bisiklet, binicilik ve benzeri etkinlikler ile kır lokantası, kır kahvesi, kültür evleri, yöresel ürünler sergi ve satış yeri, amfi tiyatro, çeşitli mini spor alanları ve diğer rekreatyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden, il ve ilçelerde düzenlenen alanlar, kent ormanı olarak tanımlanmaktadır (Anonim, 2012). TR71 Bölgesi'nde, Aksaray ili dışındaki tüm illerde birer adet kent ormanı bulunmaktadır. Niğde ile Bor arasında bulunan 43,5 ha büyüklüğündeki Atatürk Kent Ormanı, il için önemli bir değerdir. Ancak, bu kent ormanının halen, yukarıdaki tanımda belirtilen niteliklerin büyük bir bölümünü içermediği de bir gerçektir. Halen sadece piknik amaçlı kullanılan bir yeşil alan niteliğindedir. Kent ormanının içeriğinin zenginleştirilerek, halkın daha çok zaman geçirdiği bir yer haline getirilmesi gerekmektedir.

3.1.9.2.3. Korunan Alanlar

Niğde ilinin doğu ve güney doğusunda Kayseri ve Adana illeri sınırları arasında bulunan Aladağlar Milli Parkı'nın bir bölümü Niğde ili sınırları içinde kalmaktadır. Toplam 54.524 ha'lık park sahasının 11.464 ha'lık bölümü ilimizde yer almaktadır. Sahanın Milli Park ilan edilmesinde; ilginç jeolojik ve jeomorfik yapısı, bitki ve yaban hayatı açısından

zengin oluşu gibi faktörler rol oynamıştır. Aladağlar Milli Parkı, dağ yürüyüşü ve tırmanışı için ülkemizdeki en önemli merkezlerden biridir. Milli Parkın Niğde sınırları içerisinde Çamardı-Demirkazık bölgelerinde otel ve pansiyonlar bulunmakla birlikte, sayıca yetersizdir. Park içerisinde bulunan çadır-kamp alanlarının sayısının artırılması ve altyapının iyileştirilmesi gerekmektedir.

İlde ayrıca, Çamardı ilçesi sınırları içerisinde Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahası bulunmaktadır. Toplam 18.955 ha'lık bir alanı kaplayan Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahası'nın büyük bir bölümü orman arazisi, hazine arazisi ve meralardır. Bu alanlarda kullanım hakkı Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğündedir. Alanda, köy yerleşim alanlarına yakın yerlerde özel mülkiyetteki araziler de bulunmakta olup, geleneksel tarım, yerleşim, yaylacılık ve otlatma yapılmaktadır. Alanda toplam 78 familyaya ait 329 cins, 534 tür, 78 alt tür ve 42 varyete saptanmıştır. Ancak, bu sahada hedef tür yaban keçisidir. Her yıl belirlenen sayıda yaban keçisi için avlanma izni verilmektedir. Bu açıdan Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ülkemizin önemli av turizm merkezlerinden biri olma potansiyeline sahiptir. Bu alandaki yaban keçisi türlerinin korunması ve çoğaltımının artırılması yönünde projeler geliştirilmelidir.

3.1.9.3. Orman Tesisine Elverişli Alanlar

Yeni orman tesis edilebilmesi için öncelikle bu uygun alanların bulunması gerekmektedir. Özellikle kent ormanları, koruluklar ve mesire yerleri gibi yerleşim yerlerine yakın alanlarda tesis edilecek ormanlar için uygun alanların bulunması sorun olabilmektedir. Bu amaçla en uygun alanlar, tarımsal üretime uygun olmayan hazine arazileri ile ıslahı mümkün olmayan bozuk mera alanlarıdır. Niğde ilinde, ilçelere göre yeni orman alanlarının tesisine uygun alanlar Tablo 3.1.76'da verilmiştir. Tablo 3.1.76'da da görüldüğü gibi il genelinde toplam 21.014,9 ha hazine arazisi bulunmaktadır. Bu alanlar içerisinde orman tesisine uygun arazilerin belirlenerek, bunlar için projeler geliştirilebilir. İl genelinde 2009-2013 yılları arasında mera vasfını kaybettiği tespit edilerek tahsis amacı değiştirilen ve meralıktan çıkarılarak Orman Genel Müdürlüğüne ağaçlandırma amacıyla tahsis edilen alanların toplamı 1928,8 hektardır. Bu alanların dışında, Niğde ili bünyesinde Zayıf Mera vasfında olup gerekli incelemeler yapıldıktan sonra ağaçlandırma çalışmalarına konu edilebilecek toplamda 139.688,64 ha'lık potansiyel mera arazisi bulunmaktadır. Yine gerekli incelemeler yapıldıktan sonra, ağaçlandırma çalışmalarına konu edilebilecek toplamda 21.014,9 ha hazine arazisi bulunmaktadır. Bu alanlarda ağaçlandırma çalışmalarının ivedilikle tamamlanması gerekmektedir. Özellikle mera vasfından çıkarılan alanlar, köy korulukları ve kent ormanları kurulması için ideal alanlardır.

Tablo 3.1.76: Niğde İlinde İlçelere Göre Orman Tesisine Elverişli Alanların Dağılımı

İLÇE	HAZİNE ARAZİSİ (ha)	MERA ALANI ⁴ (ha)	AĞAÇLANDIRMA İÇİN TAHSİS EDİLEN MERA ALANI ⁵ (ha)
Merkez	2.343,4	31.635,04	743,8
Altınhisar	4.693,5	7.634,41	-
Bor	1.426,6	37.585,29	-
Çamardı	3.474,1	36.853,05	311,5
Çiftlik	1.395,0	9.280,44	700,0
Ulukışla	7.682,3	16.700,41	173,5
TOPLAM	21.014,9	139.688,64	1.928,8

Kaynak: Niğde İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü.

⁴ & ⁵: 4342 sayılı Mera Kanunu'nun 14. maddesi kapsamında ağaçlandırma amaçlı tahsis amacı değişikliği yapılan (mera vasfından çıkarılan) mera alanları.

3.1.9.4. Silvikültür ve Ağaçlandırma Faaliyetleri

3.1.9.4.1. Görevli Kuruluşlar ve Organizasyon Yapısı

Niğde ilinde ormancılık ile ilgili faaliyetler, Niğde Orman İşletme Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmektedir. Niğde ilinde ormancılık faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla ilk olarak 1987 yılında Niğde Orman İşletme Şefliği kurulmuş;

bu kurum, 1988 yılında Adana Orman Bölge Müdürlüğüne bağlanarak Orman İşletme Müdürlüğü adını almıştır. Bununla birlikte, 07.08.2003 tarihinde İşletme Müdürlüğü kapatılarak, tekrar İşletme Şefliğine dönüştürülmüş ve Pozantı Orman İşletme Müdürlüğüne bağlanmıştır. Son olarak, 24.10.2011 tarihli ve 28094 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2011/2220 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile

Kayseri Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı olarak Niğde Orman İşletme Müdürlüğü kurulmuştur. Bu karardan sonra 08.12.2011 tarihi itibarıyla Bor Yolu 7. km'deki adresinde faaliyetlerine başlamıştır. Halen aynı adreste devam etmektedir. Orman İşletme Müdürlüğü'nün organizasyon şeması Şekil 3.1.1'de, personel durumu ise Tablo 3.1.77'de verilmiştir.

Niğde İli Orman İşletme Müdürlüğü'nün toplam norm kadro sayısı 60 olup, halen 25 kadrolu personel görev yapmaktadır (Tablo 3.1.77). Ayrıca, Müdürlük emrinde daimi ve geçici kadrolarda toplam 34 adet işçi çalışmaktadır. İlde mevcut ormanların rehabilitasyonu ve yeni alanların tesisi için projelerin sayısı arttıkça, personel sayısının da artırılması gerekecektir.

Şekil 3.1.1: Niğde İli Orman İşletme Müdürlüğü Organizasyon Şeması

Tablo 3.1.77: Niğde İli Orman İşletme Müdürlüğü Personel Durumu

ÜNVAN	NORM KADRO	MEVCUT	İHTİYAÇ
İşletme Müdürü	1	1	-
İşletme Müdür Yardımcısı	2	1	1
Mühendis	-	-	-
Tekniker (Ormancılık MYO mezunu)	-	-	-
Avukat	1	-	1
Sayman	1	-	1
Orman Muhafaza Memuru	20	11	9
İdari Şef	5	4	1
İdari Memur	10	2	8
Şoför	10	-	10
Hizmetli	2	1	1
Yardımcı Hizmetler	3	-	3
Diğer (Veznedar, Bilg. İşletmeni vb.)	5	5	-
TOPLAM	60	25	35
Daimi İşçi		20	
Geçici İşçi		13	
4-C		1	
TOPLAM		34	

Kaynak: Niğde Orman İşletme Müdürlüğü.

3.1.9.4.2. Erozyon Kontrol Faaliyetleri

Erozyon, ülkemizde sadece orman alanları için değil ülke genelinde en önemli çevre sorunlarından bir tanesidir. Bu nedenle, her alanda erozyonla mücadele çalışmaları artarak sürdürülmelidir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde 2009-2013 yılları arasında orman

alanlarındaki erozyon kontrol çalışmaları Tablo 3.1.78'de verilmiştir. TR71 Bölgesi'nde en fazla erozyon kontrol çalışmaları Niğde ilinde gerçekleştirilmiştir. İlimizde her yıl 2000 hektarın üzerinde bir alanda erozyon kontrol çalışması yapılmakta olup, beş yılda toplam 11.208 ha alanda erozyon kontrol faaliyeti yürütülmüştür.

Tablo 3.1.78: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Erozyon Kontrol Faaliyeti Yürütülen Alanlar (ha)⁶

YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Türkiye	50.352	61.401	67.088	83.131	85.000	346.972
TR71	3.340	4.698	4.874	4.663	4.735	22.310
Niğde	2.080	2.000	2.480	2.513	2.135	11.208
Aksaray	600	350	130	200	300	1.580
Kırıkkale	245	1.020	1.450	500	700	3.915
Kırşehir	200	900	514	1.150	850	3.614
Nevşehir	215	428	300	300	750	1.993

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

3.1.9.4.3. Bozuk Orman Alanlarında Rehabilitasyon Çalışmaları

Mevcut ormanların sürdürülebilirliği açısından, rehabilitasyon çalışmaları çok büyük önem taşımaktadır. Niğde ilinde bozuk ormanlar, oransal olarak bölgedeki diğer illere göre düşük olsa da toplam bozuk orman alanı (29.162,5 ha) oldukça yüksektir. Bu nedenle, ilde orman iyileştirme çalışması yapılan alanların miktarının da yüksek olması beklenmektedir. Tablo 3.1.79'da görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında TR71 Bölgesi'nde toplam 24.028 ha

alanda orman iyileştirme faaliyeti yürütülmüş, bunun yaklaşık %29'u Niğde ilinde gerçekleştirilmiştir. Bu dönemde, TR71 Bölgesi'nde en fazla iyileştirme faaliyeti (2.788 ha) Kırıkkale ilinde yürütülmüştür. Niğde ilinde 2013 yılında son beş yılın en az iyileştirme çalışması yapılmış olması, toplam alanın azalmasında etkili olmuştur. İlimizde ekolojik koşullar nedeniyle (düşük yağış, kısa vejetasyon süresi vb.) yeni ormanların tesisi gerçekten zordur. Bu nedenle, mevcut ormanların korunması ve iyileştirilmesine yönelik çalışmaların ivedilikle artırılması büyük önem taşımaktadır.

Tablo 3.1.79: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Bozuk Orman Alanlarında Gerçekleştirilen Rehabilitasyon Çalışmaları⁷

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Türkiye	374.728	346.902	344.570	347.719	350.000	1.763.919
TR71	4.168	4.355	4.164	9.413	1.928	24.028
Niğde	2.100	777	1.211	2.503	300	6.891
Aksaray	500	291	100	-	50	941
Kırıkkale	736	789	1.234	2.996	717	6.472
Kırşehir	1.062	1.116	1.416	3.174	470	7.238
Nevşehir	220	1.382	203	740	391	2.936

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

3.1.9.4.4. Özel Ağaçlandırma Çalışmaları

Özel ağaçlandırma, bozuk veya ağaçsız orman alanlarında, hazine arazilerinde ve sahipli arazilerde, gerçek veya tüzel kişilerce, uygulamaları onaylı projeler

doğrusunda yürütülen, her türlü faydalanma ve korunması 6831 sayılı Orman Kanunu çerçevesinde gerçekleştirilen ağaçlandırma çalışmalarıdır (Anonim, 2012). Tanımından da anlaşılacağı gibi bu ormanlar, özel kişi

^{6,7} 2013 yılı Türkiye verisi Tahminidir.

ve kuruluşlar tarafından da oluşturulabilmektedir.

Niğde ilinde son iki yıl içerisinde 3 özel ağaçlandırma çalışması yapılmasına rağmen, yine de TR71 Bölgesi'nde 2009-2013 yılları arasında en fazla özel ağaçlandırma Niğde ilinde gerçekleştirilmiştir (Tablo 3.1.80). Bölgedeki illerden

Kırıkkale'de son iki yılda özel ağaçlandırma çalışmalarının fazla yapıldığı görülürken, Aksaray'da 2009-2013 yılları arasında bu yönde hiçbir faaliyet yürütülmediği dikkati çekmektedir. Niğde ilinin daha fazla ormanlık alana sahip olabilmesi için özel ağaçlandırma ile ilgili projelerin sayısının artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir.

○ Tablo 3.1.80: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Gerçekleştirilen Özel Ağaçlandırma Çalışmaları (ha)⁸

YER	2009	2010	2011	2012	2013*	TOPLAM
Türkiye	9.535	17.306	8.566	4.944	5.000	45.351
TR71	193	403	149	181	43	926
Niğde	64	265	142	-	3	474
Aksaray	-	-	-	-	-	-
Kırıkkale	102	-	-	121	37	260
Kırşehir	7	138	7	45	6	203
Nevşehir	20	-	-	15	-	35

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

3.1.9.4.5. Orman Tesis Çalışmalarına Ait Etüt-Proje Faaliyetleri

Türkiye'de ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde, orman tesisi amacıyla 2009-2013 yılları arasında yapılan etüt ve proje faaliyetleri Tablo 3.1.81'de verilmiştir. Bu yıllar arasında

TR71 Bölgesi'nde toplam 10.875 ha alan için etüt-proje çalışması yapılmış olup, bunun %32'si (3.499 ha) Niğde ilinde bulunmaktadır. Niğde ilinde 2013 yılında 1.000 ha alan için etüt-proje çalışması yapılmıştır. Bu tip faaliyetlerin artarak sürdürülmesi gerekmektedir.

○ Tablo 3.1.81: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Tesis Çalışmalarına Ait Etüt-Proje Faaliyetleri (ha)

YER	ETÜT-PROJE SAYISI (Adet)					ETÜT-PROJE YAPILAN ALAN (ha)				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013 ⁹
Türkiye	132	127	148	295	300	90.245	84.375	100.000	121.029	125.000
TR71	6	6	10	6	5	2.078	1.309	4.015	1.303	2.170
Niğde	1	1	3	-	2	618	681	1.200	-	1.000
Aksaray	2	-	3	-	-	725	-	1.407	-	-
Kırıkkale	1	4	-	-	2	353	515	-	-	1.070
Kırşehir	-	-	3	6	-	-	-	1.400	1.303	-
Nevşehir	2	1	1	-	1	382	113	8	-	100

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

3.1.9.4.6. Fidan ve Tohum Üretim Faaliyetleri

Orman tesis çalışmalarının sürekliliği açısından, tohum ve fidan üretim faaliyetleri de büyük önem taşımaktadır. Niğde Orman İşletme Müdürlüğü bünyesinde fidan ve tohum üretim faaliyetleri yürütülmekte olup, 2009-2013 yılları arasında toplam 9.654.000 adet orman ağacı fidanı üretilmiştir (Tablo 3.1.82). TR71 Bölgesi'nde son iki yılda sadece Niğde ve Kırıkkale illerinde fidan üretimi devam ettirilmiş, diğer illerde ise bu yönde herhangi bir faaliyet yürütülmemiştir.

^{8,9} 2013 yılı Türkiye verisi Tahminidir.

Bir işletmede üretilen fidanlar, sadece o işletmenin ağaçlandırma çalışmalarında kullanılmamakta, diğer illerdeki çalışmalar için de kullanılabilir. Niğde Orman İşletme Müdürlüğü tarafından 2009-2013 yılları arasında ağaç türlerine göre üretilen fidan sayıları Tablo 3.1.83'de verilmiştir. Tablo 3.1.83'de de görüldüğü gibi ilde en fazla Toros Sediri fidanı üretilmekte olup, beş yılda toplam 3.235.000 adet fidan üretilmiştir. Ayrıca, yıllara göre değişen miktarlarda karaçam, mavi ladin, boz ardıç fidanı üretimi de bulunmaktadır. Niğde ilinde yeni ağaçlandırma faaliyetleri

planlanırken, kuraklığa ve soğuga toleransı yüksek olan türler ve genotiplerin belirlenerek, ağırlıklı olarak bunların fidanlarının üretilmesi yoluna gidilmelidir. Bunun dışında,

özel ağaçlandırma faaliyetlerini desteklemek amacıyla fidan üretim ve dağıtım projelerinin artırılması yararlı olacaktır.

Tablo 3.1.82: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Fidan Üretim Miktarları (1000 Adet)

YER	2009	2010	2011	2012	2013 ¹⁰	TOPLAM
Türkiye	436.764	424.523	509.447	471.157	500.000	2.341.891
TR71	5.222	2.734	4.337	2.717	729	15.739
Niğde	2.479	1.228	2.957	2.350	640	9.654
Aksaray	270	206	148	-	-	624
Kırıkkale	1.179	435	452	367	89	2.522
Kırşehir	1.104	622	494	-	-	2.220
Nevşehir	190	243	286	-	-	719

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

Tablo 3.1.83: Niğde İlinde Ağaç Türlerine Göre Fidan Üretim Miktarları (Adet)

AĞAÇ TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Toros Sediri	500.000	1.200.000	715.000	350.000	470.000	3.235.000
Karaçam	-	-	50.000	60.000	100.000	210.000
Mavi Ladin	-	-	10.000	5.000	-	15.000
Boz Ardıç	-	-	-	45.000	70.000	115.000

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

Orman İşletme Müdürlükleri, orman ağacı fidanı yanında, fidan üretiminde kullanılan tohum üretimi de gerçekleştirmektedirler. Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında

toplam 25,8 kg tohum üretimi gerçekleştirilmiş olup (Tablo 3.1.84), üretilen tohumların tamamı Toros Sediri tohumudur.

Tablo 3.1.84: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Ağacı Tohum Üretim Miktarları (Ton)

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Türkiye	800,9	653,1	563,0	982,0	1.000,0	3.999,0
TR71	26,2	8,2	-	4,8	12,5	51,7
Niğde	11,0	-	-	2,3	12,5	25,8
Aksaray	0,3	1,8	-	-	-	2,1
Kırıkkale	0,5	-	-	-	-	0,5
Kırşehir	12,3	4,6	-	-	-	16,9
Nevşehir	2,1	1,8	-	2,5	-	6,4

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

3.1.9.4.7. Orman Koruma Faaliyetleri

Orman alanlarının tesis edilmesi kadar, hatta daha önemlisi, mevcut ormanların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır. Yangınlar, insanlar tarafından gerçekleştirilen tecavüzler, çeşitli biyotik (orman zararlıları ve hastalıkları, orman veya evcil hayvanların

¹⁰ 2013 yılı Türkiye verisi Tahminidir.

zararları) ve abiyotik (kuraklık, tuzluluk, don vb.) faktörler, erozyon zamanla ormanların bozulmasına ve/veya yok olmasına neden olabilmektedirler. Orman alanların yok olmasında en yaygın ve etkileri en fazla olan etmen yangınlardır. Ormanların korunmasını sadece Orman İşletme Müdürlüğü'nün sorumluluğu olarak düşünmek ve ele almak,

bu konuda yapılacak en büyük hatalardan biri olacaktır. Bu konuda, ülkede yaşayan herkesin sorumluluk hissetmesi ve bu sorumluluk bilinci ile hareket etmesi gerekmektedir. Bu nedenle, halkın bu konudaki bilinç düzeyinin artırılması ve bilinçli bir toplum oluşturulması hedeflenmelidir.

3.1.9.4.8. Orman Yangınları ve Mücadele Faaliyetleri

Türkiye’de ve TR71 Bölgesi’ndeki illerde çıkan orman yangını sayıları ve yangından etkilenen alan miktarları Tablo 3.1.85’te verilmiştir. TR71 Bölgesi’nde en fazla orman yangını Kırıkkale ilinde olmaktadır. Bu ilde 2009-2013 yılları arasında toplam 76 adet orman yangını olmuş ve toplam 73,3 ha alan zarar görmüştür. Niğde ilinde yangın sayısı çok fazla olmamakla birlikte (24 adet), etkilenen alan miktarı 75,8 ha ile tüm bölgede en fazla

olmuştur. İlide özellikle 2010 ve 2013 yılında meydana gelen yangınlarda önemli miktarda orman alanı etkilenmiştir.

Niğde ilinde çıkan orman yangınlarının sebeplerine göre dağılımı Tablo 3.1.86’da verilmiştir. İlimizde 2009-2013 yılları arasında kasıtlı olarak çıkarılan yangın olmaması sevindirici bir durumdur. Ancak, yangınların çok büyük bölümünün de faili meçhul olduğu görülmektedir. Bu yangınların bazılarının kasıtlı olarak çıkarılmış olma ihtimali de bulunmaktadır. 2009-2013 yılları arasında ilde ihmal veya kaza nedeniyle 12 kez yangın olmuş ve toplam 37,6 ha alan zarar görmüştür. Yangınların önlenmesi için tüm vatandaşlar duyarlı olmalı, orman alanlarında yangın oluşumuna yol açabilecek ortamlar yaratmamalıdır. Orman yangınlarının önlenmesi ve zamanında müdahale amacıyla, orman içi yolların ve kontrol noktalarının artırılması gerekmektedir.

Tablo 3.1.85: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Yangını Sayısı ve Etkilenen Alan Miktarları

YER	YANGIN SAYISI (Adet)					YANGINDAN ETKİLENEN ALAN (ha)				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	1.793	1.861	1.954	2.450	3.755	4.679,0	3.317,0	3.612,0	10.454,0	11.456
TR71	10	18	16	23	59	4,3	41,4	22,4	26,8	129,4
Niğde	1	6	2	3	12	1,0	34,0	0,4	2,8	37,6
Aksaray	1	2	-	4	7	2,0	3,5	-	3,0	9,1
Kırıkkale	8	10	14	12	32	1,3	3,9	22,0	21,0	25,1
Kırşehir	-	-	-	-	6	-	-	-	-	52,6
Nevşehir	-	-	-	4	2	-	-	-	8,0	5,0

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

Tablo 3.1.86: Niğde İlinde Çıkış Nedenlerine Göre Orman Yangınlarının Sayısı ve Etkilenen Alanlar

NEDEN	YANGIN SAYISI (Adet)					YANGINDAN ETKİLENEN ALAN (ha)				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Kasit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İhmal/Kaza	-	5	1	-	2	-	4,0	0,2	-	8,0
Doğal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Faili Meçhul	1	1	1	3	10	1	30,0	0,2	3,0	29,6
TOPLAM	1	6	2	3	12	1	34,0	0,4		37,6

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

3.1.9.4.9. Orman Suçları ve Mücadele Çalışmaları

Orman suçları; kesme, nakil, açma-yerleşme, işgal, otlatma, sarf ve av suçları gibi insanlar tarafından gerçekleştirilen ve ormanların bütünlüğüne zarar veren suçlardır. TR71 Bölgesi’nde 2009-2013 yılları arasında toplam 202 adet orman suçu işlenmiş ve bunun yaklaşık %28’i Niğde ilinde gerçekleşmiştir (Tablo 3.1.87). Ancak, bölgede orman

suçu açısından ilk sırada Kırıkkale ili gelmektedir. Bu durum, neden en fazla orman yangını sayısının (Tablo 3.1.85) Kırıkkale ilinde olduğunda açıklamaktadır. Orman suçu sayısında sevindirici husus, 2011 yılından bu yana yıllık suç sayısının onun altında gerçekleşmesidir. 2011 yılında Niğde ilinde Orman İşletme Müdürlüğü’nün kurulması bunda etkili olmuş olabilir.

İlde işlenen orman suçları içerisinde ilk sırayı izinsiz

otlatma alırken, bunu kesme ve orman alanlarının işgali izlemektedir (Tablo 3.1.88). Aslında, gerek otlatma gerekse işgal suçları, genel olarak bozulmuş ormanlarda gerçekleştirilebilecek suçlardır. Bozuk ormanların iyileştirilmesi amacıyla yapılacak projeler, bu tip suçların

azalmasında da etkili olabilir. İlimizde 2009-2013 yılları arasında hiç av suçu işlenmemiştir. Gerek ormanların korunması gerekse orman suçlarının azaltılması açısından, ilköğretimden başlayarak okullarda gerekli eğitimlerin verilmesi yararlı olacaktır.

Tablo 3.1.87: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Toplam Orman Suçları Sayısının Değişimi¹¹

YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Türkiye	13.723	14.813	11.528	12.031	12.500	64.595
TR71	35	38	26	36	67	202
Niğde	16	15	9	7	9	56
Aksaray	6	6	1	2	15	30
Kırıkkale	13	16	16	26	5	76
Kırşehir	-	-	-	-	33	33
Nevşehir	-	1	-	1	5	7

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

Tablo 3.1.88: Niğde İlinde Türlerine Göre Gerçekleşen Orman Suçları Sayısının Değişimi

SUÇ TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Kesme	1	-	3	4	3	11
Nakil	1	2	1	-	1	5
Açma-Yerleşme	1	-	-	-	-	1
İşgal	2	8	-	1	-	11
Otlatma	10	4	5	2	5	26
Sarf	1	1	-	-	-	2
Av Suçları	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	16	15	9	7	9	56

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

3.1.9.5. Orman Köylülerinin Desteklenmesine Yönelik Faaliyetler

Orman Genel Müdürlüğü, orman köylülerinin refah seviyesinin yükseltilmesi ve desteklenmesi amacıyla çeşitli kredi programları uygulamaktadır. Türkiye’de ve TR71 Bölgesi’ndeki illerde orman köylülerine verilen kredi sayıları ve tutarları Tablo 3.1.89’da verilmiştir. Niğde ili bölgede en fazla orman alanına sahip il olmasına rağmen, bölgede verilen kredi sayısında ikinci, kredi tutarı açısından ise ancak üçüncü sırada yer alabilmiştir. 2009-2013 yılları arasında Niğde ilinde orman köylülerine toplam 337 adet

kredi verilmiş ve bu kapsamda toplam 509.100 TL kredi kullanılmıştır. Bununla birlikte beş yıllık toplam kredinin 332.500 TL’lik kısmı (%65) 2013 yılında kullanılmıştır. Orman köylüsünün desteklenmesi konusunda son yılda verilen bu önemli desteğin devam ettirilmesinde yarar vardır. Ancak bu desteklerin, orman alanlarının korunması ve/veya artırılmasını teşvik edici yönde olması büyük önem taşımaktadır.

3.1.9.6. Ormanlık Alanı Genel Değerlendirmesi

İlimiz ormanlarının yarısı verimsiz ve önemli bir kısmı da baltalıktır. Baltalıkların koruya tahvil çalışmaları yanı sıra verimsiz orman alanlarının rehabilite edilerek verimli hale dönüştürülmesi önem taşımaktadır. Bu yüzden plan döneminde;

ormanların her türlü bakımı, bozuk ormanların rehabilitasyonu, baltalıkların koruya tahvil edilmesi, idare süresini dolduran ormanların doğal yolla gençleştirilmesi, başarı oranı düşük doğal gençleştirmelerin mutlaka tohum ekimi veya fidan dikimi

¹¹ 2013 yılı Türkiye verisi Tahminidir.

ile tamamlanması öncelikli hedeflerdir. Son yıllarda, çevre illerle karşılaştırıldığında, ilde ağaçlandırma çalışmalarının az olduğu görülmektedir. Bu yöndeki çalışmaların artırılması yararlı olacaktır.

Ayrıca, odun arzı açığının kapatılmasına yönelik piyasa taleplerinin karşılanması amacıyla, orman rejimine tabi alanlarda ormansız alanların ormanlaştırılması, orman rejimi dışında kalan uygun arazilerde yeni ormanların kurulması ve bunun için gerekli olan kaliteli tohum ve fidan gibi ağaçlandırma materyallerinin temin edilmesi, ormanların geliştirilmesi ve genişletilmesi kapsamında değerlendirilmektedir.

Günümüzde ormanların, sadece çevre ve ekonomi eksenli düşünülmemesi, insanların eğlenme, dinlenme, spor vb. yaşam alanları olarak da olarak düşünülmesi gerekmektedir. Bu nedenle, orman alanlarında gerekli düzenlemeler yapılarak ve/veya bu yönde özel alanlar tesis ederek ulusal/uluslararası turizm bölgeleri olarak da geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Niğde ili gibi

ekolojik koşulların, orman alanlarının genişletilmesine çok fazla olanak vermediği illerde, bu tip rekreasyon alanlarının yaygınlaştırılması çok daha kolay ve etkili bir yöntem olabilir. Bu amaçla, köy koruluklarının ve kent ormanlarının oluşturulması gibi faaliyetlere, ormancılık gelişme planları içerisinde mutlaka yer verilmelidir.

Niğde ilinde yıllık yağış miktarının çok az (300-350 mm) olması, orman tesisini önemli ölçüde zorlaştırmaktadır. Ayrıca, orman ağaçlarında büyüme hızları çok yavaş olmakta, kurumlara bağlı bozulmalar artmaktadır. Bu nedenle, yeni orman tesislerinde kuraklığa toleranslı türlerin ve genotiplerin seçilmesi yararlı olacaktır. Aynı şekilde, kışların sert geçmesi ve vejetasyon süresinin kısa olması, ormanların gelişimini yavaşlatmakta, yıllık servet artımının düşük kalmasına neden olmaktadır. Yeni orman tesis çalışmalarında, soğuğa dayanıklı türlerin seçilmesine özen gösterilmelidir. Özellikle özel ağaçlandırma çalışmalarında bu husus kesinlikle göz ardı edilmemelidir.

Tablo 3.1.89: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Köylülerine Kullanılan Kredi Sayısı ve Tutarları

YER	VERİLEN KREDİ SAYISI (Adet)					VERİLEN KREDİ TUTARI (1000 TL)				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	22.680	27.205	21.665	17.882	21081	51.113,4	60.856,9	68.579,7	61.512,9	133.555.996
TR71	271	328	179	165	170	192,3	368,5	396,0	818,4	1.352,0
Niğde	158	56	-	104	19	49,8	17,6	-	109,2	332,5
Aksaray	100	74	5	21	24	125,0	77,6	64,1	267,3	318,2
Kırıkkale	13	198	174	40	67	17,6	273,2	331,9	514,7	240,8
Kırşehir	-	-	-	-	34	-	-	-	-	151,2
Nevşehir	-	-	-	-	26	-	-	-	-	309,3

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr).

Tarım, Orman ve Hayvancılık İhtisas Komisyonu Toplantısı

Tarım, Orman ve Hayvancılık İhtisas Komisyonu Tarım Platformu Toplantısı

3.1.9.7. Ormanlık Alanı GFZT Analizi

Niğde ilinin orman varlığı ve kullanımı alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır.

Durum analizi sonucunda, ilin ormancılık açısından güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GFZT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Orman tesisine uygun alanların varlığı.
- Orman ve dağcılık turizmüne uygun alanlarının varlığı.
- Fidan ve tohum üretim tesislerinin varlığı.
- Aladağlar Milli Parkı ve Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahasının bulunması.

ZAYIF YÖNLER

- Su kaynaklarının ve yıllık yağış miktarının yetersiz olması.
- Kısa vejetasyon süresi.
- Rekreasyon alanlarının az olması.
- Orman kadastro çalışmalarının bitirilememiş ve mülkiyet sorunlarının çözülmemiş olması.
- Mevcut ormanlık alanların yaklaşık yarısından fazlasının verimsiz olması.
- Ormanların sağladığı faydaların ekonomik değerlendirilmesinin yeterince yapılmaması.
- Kurumsal yapılanmada istikrarın sağlanamamış olması ve personel yetersizliği.
- Orman köylerinde gelir düzeyinin diğer alanlara göre önemli derecede düşük olması.

FIRSATLAR

- Orman ve dağ turizmüne olan ilginin her geçen gün artması.
- Bakanlık tarafından özel ağaçlandırma çalışmalarına verilen desteğin artması.
- Orman köylüleri için kredileri programlarının varlığı.
- Doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir yönetiminin önemi konusunda artan bilinçlenme.
- Güçlenen sivil toplum hareketleri ve hizmet fonksiyonlarına artan talebin olması.
- Ulusal Ormancılık Programının olması.
- Güneş ve rüzgâr enerjisi ile elektrik üretiminin yaygınlaşması.

TEHDİTLER

- Yağış miktarının azalma eğiliminde olması.
- Erozyon.
- Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi.
- Orman yangınları ve orman suçlarının varlığı.
- İklim değişikliği.
- Orman köylerinde genç nüfusun azalması.
- Kırsal fakirlik, orman köylülerinin gelir ve eğitim düzeyinin düşüklüğü.
- Arazi kullanımındaki yasal belirsizlikler.

3.1.9.8. Niğde İlinin Ormanlık Alanı Vizyonu

Orman alanlarının korunarak geliştirildiği, yüzölçümünün en az %15'i ormanlarla kaplı, her köyünde koruluk, her ilçesinde kent ormanının olduğu, orman sevgisinin ve koruma içgüdüsünün tüm halk tarafından benimsendiği, bölgenin orman turizmi açısından cazibe merkezi bir il olmak.

3.1.9.9. Ormanlık Alanı Gelişme Politikaları

Durum analizi verilerinden de görüldüğü gibi Niğde ili orman ve rekreasyon alanlarının varlığı açısından fakir bir ildir. Orman ve rekreasyon alanlarının artması, uzun vadede ilin ekonomik ve sosyal refahının artmasına katkı yapacaktır. Bu nedenle ilin gelişimi planlanırken orman ile ilgili konularda da gelişme politikalarının oluşturulması ve bu doğrultuda kısa, orta ve uzun vadeli planlamaların yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda, Niğde ilinde ormancılığın gelişimi için uygulamaya konulması gereken politikalarla ilgili öneriler aşağıda sunulmuştur.

a) Orman Alanlarının Korunması ve Genişletilmesi

İlin ormancılık alanı vizyonunda, halen %8,4 olan toplam orman alanının %15 düzeyine çıkarılması hedeflenmektedir. Bu hedefe ulaşmak için hem mevcut orman alanlarının korunması hem de yeni projelerle bu alanların artırılması gerekmektedir. Bu nedenle oluşturulacak politikalar (1) Mevcut ormanların korunması ve geliştirilmesine yönelik politikalar ve (2) orman alanlarının artırılmasına yönelik politikalar olmak üzere iki ana eksenle ele alınmalıdır.

Mevcut ormanların korunması ve geliştirilmesi politikası doğrultusunda; erozyon kontrolüne yönelik çalışmalar yapılması, her yıl düzenli olarak belirli miktar bozuk ormanın iyileştirilmesi, orman ağaçlarını tehdit eden hastalık ve zararlılara karşı mücadele programlarının hazırlanması, orman suçlarıyla mücadele programlarının geliştirilmesi vb. konularda planlamalar yapılması ve faaliyetler yürütülmesi sayılabilir.

İlde orman alanlarının artırılması hedefi doğrultusunda ıseyillik ağaçlandırma hedefleri konularak düzenli ağaçlandırma çalışmalarının yapılması, özel ağaçlandırma çalışmalarının teşvik edilmesi, bal ormanları, badem, ceviz vb. ürün ormanlarının oluşturulmasının teşvik edilmesi konularında eylem planları hazırlanması gerekmektedir.

b) Köy Korulukları ve Kent Ormanlarının Oluşturulması

İlde orman ve rekreasyon alanlarının artırılabilmesi için her köyde bir koru, her ilçede de bir kent ormanının tesis edilmesi yönünde bir politika izlenmelidir. Bu amaçla öncelikle bir uygulama planı oluşturularak her yıl belirli sayıda köy ve ilçede bu alanların tesis edilmesi sağlanmalıdır. Köy koruluklarının kurulmasında köylüler sorumluluk almalı ve ürün kullanım hakkı kazanmaları konusunda projeler geliştirilmelidir. Aynı şekilde, kent ormanlarının tesisinde Orman İşletme Müdürlüğü yanında, kentteki sivil toplum örgütlerinin, hayırseverlerin de katkı yapmalarını özendirici mekanizmalar geliştirilmelidir. Köy korulukları ve kent ormanlarında aynı zamanda mesire yerlerinin de tesis edilmesi sağlanmalıdır.

c) Toplumda Orman Sevgisi ve Koruma İçgüdüsünün Geliştirilmesi

Orman alanlarının artırılması hedefinin başarıya ulaşabilmesi için toplumun bu çalışmaları desteklemesi, mevcut ve yeni tesis edilecek ormanların korunması en az yatırım programları ve uygulama projeleri kadar belirleyici olacaktır. Bu nedenle, halka orman sevgisinin kazandırılması ve ormanların korunması konusunda bilinçlendirme çalışmalarının yapılması yönünde bir politika izlenmelidir. Bu doğrultuda; ilköğretimden başlayarak okullarda orman sevgisi temalı etkinlikler (orman gezileri, şenlikler vb.) düzenlenmeli, halka yönelik orman gezileri, şenlik vb. etkinlikler organize edilmelidir. Orman suçlarını azaltıcı projeler geliştirilmeli, halkın ormanı sahiplenmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

d) Orman ve Dağcılık Turizminin Geliştirilmesi

Niğde ili, özellikle dağ turizmi açısından önemli bir

potansiyeye sahiptir. Aladağlar Milli Parkının il sınırları içerisinde olması, Toros Dağları üzerinde birçok akarsu, krater gölü vb. oluşumların bulunması önemli değerlerdir. Aynı şekilde, yaz döneminde serin ve kuru bir ikliminin olması ili yayla turizmi açısından cazip hale getirmektedir. Bu nedenle, Niğde ilinin orman yönünden gelişimi planlanırken, yapılacak yatırımların yayla, orman ve dağ turizminin gelişimine de katkı yapması yönünde bir politika benimsenmelidir.

Bu politika doğrultusunda ilin uygun alanlarında orman içi mesire yerlerinin kurulması, gerek günübirlik gerekse konaklamalı turizm faaliyetlerinin artmasını sağlayacaktır. Yeni kurulacak kent ormanları ve köy korulukları aynı zamanda mesire yerleri olarak düzenlenebilir. İl sınırları içerisinde bulunan korunan alanların geliştirilmesi,

sayılarının artırılması sağlanmalıdır. Bu kapsamda, Aladağlar Milli Parkında kamp alanlarının sayısı ve niteliğinin artırılması, Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahasındaki yaban keçilerinin sayısının artırılması ve bu alanda başka türlere ait de popülasyonların oluşturulması, korunan alan statüsü kazanabilecek yeni alanların belirlenmesi konularında eylem planları hazırlanması gerekmektedir.

İlin orman ve dağ turizmi açısından mevcut potansiyelinin daha iyi değerlendirilmesi için tanıtım çalışmaları yürütülmelidir. Bu kapsamda; yıllık geleneksel etkinliklerin (dağ yürüyüşü, tırmanma şenliği vb.) düzenlenmesi, balon, yamaç paraşütü vb. özel ilgi alanlarına yönelik tesis ve işletmelerin kurulması, sosyal medya (internet siteleri, facebook, twitter vb.) kanallarında tanıtım portallarının oluşturulması gibi faaliyetler yararlı olacaktır.

3.2. SANAYİ, TİCARET VE FİNANS

En özet haliyle, hammaddelerin ya da yarısı işlenmiş olan maddelerin kullanıma hazır hale getirilmesi işleme sanayi denmektedir.¹² Geniş anlamda sanayi, kar sağlayıcı her türlü mal ve hizmet üretimini ifade etmektedir. Sanayi, ülkelerin ekonomik gelişmesinde oldukça önemlidir. Çünkü gelişmiş ülkeler sahip oldukların zenginliklerinin mühim bir bölümünü sanayileşme ile sağlamışlardır. Sanayici de toplumda en önemli işleve sahip insan konumundadır. Ülke ekonomisinin en dinamik ve üretken kesimi sanayidir. İhracatımızın %90'ı sanayi ürünlerinden gerçekleşmektedir. Sanayileşme ile birlikte daha önce dışardan ithal edilen mallar kendi ülkemizde üretilmeye başlanmış ve birçok insana iş alanı açılmıştır. Ayrıca, dış ülkelere ihraç edilen ürünlerle ekonomiye büyük katkılar da sağlanmaktadır.

¹² Vikipedi.

3.2.1. Sanayi

TR71 Bölgesinde, sanayinin yarattığı katma değer, tarımdaki değere çok yakındır. Bu yakınlık, istihdamdaki oranlarda da gözlenmektedir. Bu durum, TR71 Bölgesi ekonomisinde tarımın hala önemli bir payı olduğunu göstermektedir. Girişim sayısı olarak da imalat sanayi bölge ekonomisinde ön plana çıkmamaktadır. TR71 Bölgesi'ndeki imalat sanayi sektörlerine bakıldığında baskın bir sektör görülmemektedir. Her ne kadar bölgede imalat sanayinde belirgin olarak öne çıkan sektörler bulunmasa da belli illerde işletmelerin kısmen yoğunlaştığı sektörler mevcuttur. İşletmelerin yoğunlaştığı sektörlerin başında mobilya sanayi gelmektedir. Bölgede tarımın ağırlığı nedeniyle tarıma dayalı sanayi, imalat sanayindeki sektörler arasında önemli bir role sahiptir. Son yıllarda bu sektörde yapılan

Sanayileşmeyle ülkemizdeki zengin hammadde kaynakları değer kazanmıştır. Ülkemizde sanayi daha çok tarıma bağlı olarak gelişmiştir. Son yıllarda Türkiye sanayi ülkesi olma durumuna geçmiştir. Ülkemizdeki başlıca sanayi sektörleri arasında Gıda, Tekstil ve Giyim, Otomotiv, Cam, Çimento, Seramik, Metal Eşya, Ana Metal ve Makine Sanayi sayılabilir.

Bir ülkenin sanayisinin geliştiği bölgeler, illerin yerleşim planına göre değişmektedir. Ankara, Konya, Kayseri, Adana, Mersin gibi büyük şehirlere mesafe bakımından çok yakın olan Niğde ili, diğer TR71 Bölgesi illerine kıyasla sanayi anlamında çok da fazla gelişim gösterememiştir.

Bu bölümde Niğde ili sanayi, ticaret ve finans alanlarında bilgiler verilmiştir.

büyük yatırımlar, bir yandan bu sektördeki yatırımının profilinin olumlu yönde değişmesine katkıda bulunmakta, diğer yandan da yeni işletmelerin bölgeye çekilmesine yol açmaktadır. TR71 Bölgesi'ndeki tüm illerde tarıma dayalı sanayi ihmal edilmeyecek bir yer tutmakta ve gelecek için de büyüme potansiyeli en yüksek sektörlerden biri olarak görülmektedir. Tekstil ve deri sanayi bölgedeki geleneksel sektörlerdendir ve özellikle Niğde ili sanayisinde önemli bir yer tutmaktadır. İlin Çukurova bölgesi ile otoyol bağlantısı, hammadde temininde önemli avantaj teşkil etmektedir. Yeni yatırımların değer zincirindeki eksik alt sektörlerle yönlendirilmesiyle Niğde ili tekstil ve hazır giyim sektöründe önemli bir konuma gelebilecek potansiyeye sahiptir.

Niğde ili, sanayi bakımından önemli bir altyapıya sahiptir. Özellikle tekstil başta olmak üzere önemli sanayi tesisleri bulunmaktadır. İl ihracatının çok büyük bir kısmını tekstil, gıda sanayi ve maden ürünleri oluşturmaktadır. Niğde ili, ürettiği kaliteli iplik ile anılmaktadır. Niğde ilindeki tekstil

işletmeleri, dünyanın önemli markalarına hammadde sağlamaktadır. Tekstil ve deri sanayi, bölgedeki geleneksel sektörlerdendir ve özellikle Niğde ili sanayisinde önemli bir yer tutmaktadır.

3.2.1.1. Niğde İlinde Sanayinin Mevcut Durumu

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, OSB'leri "Sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sağlamak, çarpık sanayileşme ve çevre sorunlarını önlemek, kentleşmeyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dahilinde yerleştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla; sınırları tasdik edilmiş arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dahilinde gerekli idari, sosyal ve teknik altyapı alanları ile küçük imalat ve tamirat, ticaret, eğitim ve sağlık alanları, teknoloji geliştirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşturulan ve bu Kanun hükümlerine göre işletilen mal ve hizmet üretim bölgeleri" olarak tanımlamaktadır.

Türkiye'de OSB'lerin kuruluş amaçları;

- Sanayinin disipline edilmesi,
- Şehrin planlı gelişmesine katkıda bulunulması,
- Birbirini tamamlayıcı ve birbirinin yan ürününü teşvik eden sanayicilerin bir arada ve bir program dahilinde üretim yapmalarıyla, üretimde verimliliğin ve kar artışının sağlanması,
- Sanayinin az gelişmiş bölgelerde yaygınlaştırılması,
- Tarım alanlarının sanayide kullanılmasının disipline edilmesi,
- Sağlıklı, ucuz, güvenilir bir altyapı ve ortak sosyal tesisler kurulması,

- Müşterek arıtma tesisleri ile çevre kirliliğinin önlenmesi,
- Bölgelerin devlet gözetiminde, kendi organlarıncı yönetiminin sağlanması

şeklinde özetlenebilmektedir.

Niğde ilinde sanayi 1980 yılından sonra ve bilhassa son yıllarda gelişmeye başlamıştır. 1964 yılında 10 kişiden fazla işçi çalıştıran sanayi iş yeri 3 iken, günümüzde bu sayı 50'yi aşmıştır.

Niğde ilinde, özellikle tekstil başta olmak üzere, önemli sanayi tesisleri bulunmaktadır. Çimento fabrikası, Bor Şeker Fabrikası, un fabrikaları, süt ve süt ürünleri üretimi, beton direk fabrikası, otomobil yedek parça (rotbaşı, rotel ve rot çubuğu) imâl eden fabrika ve Birko Halı Fabrikası¹³ önde gelen sanayi işletmeleridir.

Niğde ili; sanayi, ticaret, tarım, hayvancılık ve madencilikte önemli yatırımlara ve altyapıya sahiptir. Özellikle tekstil (iplik, halı vb.), meyve suyu, otomotiv parçaları, deri tabaklanması ve işlenmesi, madencilik (kalsit vb.) gibi alanlarda faaliyet gösteren büyük ölçekli işletmeler bulunmaktadır. Tekstilde kendisi ile sembolleşmiş ulusal bir markaya (Koyunlu) sahiptir. İl ihracatının çok büyük bir kısmını, tekstil ve gıda sanayi ürünleri oluşturmaktadır. Niğde ili, ürettiği kaliteli iplik ile anılmaktadır. Niğde ilindeki tekstil işletmeleri, dünyanın önemli markalarına hammadde sağlamaktadır. Yine Niğde ili, otomotiv parçaları üretimi

Tablo 3.2.1: Sanayide Çalışanların TR71 Bölgesi'ndeki İllere Göre Dağılımı¹⁴

İL	MÜHENDİS		TEKNİSYEN		USTA		İŞÇİ		İDARİ		TOPLAM*
	SAYI	%DEĞİŞİM*	SAYI	%DEĞİŞİM*	SAYI	%DEĞİŞİM*	SAYI	%DEĞİŞİM*	SAYI	%DEĞİŞİM*	SAYI
Kırşehir	158	8.97	422	9.61	221	1.84	3.534	6.41	455	4.60	4.792
Nevşehir	131	18.02	158	3.95	520	17.65	5.269	-21.50	594	13.79	6.682
Niğde	226	5.61	176	15.79	545	0.55	6.049	1.29	686	-3.38	7.682
Aksaray	317	-10.20	205	-39.88	738	-5.51	6.236	-3.56	766	-2.79	8.481
Kırıkkale	456	0.44	287	11.24	398	-4.33	4.783	0.57	917	-5.95	6.930

Kaynak: <http://sanayi.tobb.org.tr/istatistik2014.php>

¹³ <http://www.cografya.gen.tr/tr/nigde/ekonomi.html>

¹⁴ Değişim bir önceki yıla göredir. Bu veriler 2014 yılına ilişkindir.

alanında Türkiye'nin en önemli firmalarından birine de sahiptir (DİTAŞ A.Ş.). Otomotiv parçaları üretimi alanında Türkiye'nin en önemli firmalarından biri olan DİTAŞ Doğan Yedek Parça A.Ş. ise otomotiv sektöründe rot ve rot başı üretmekte olup 2013 yılında en çok ihracat yapan fabrikalardan biri olmuştur. Ayrıca, Niğde ilinde önemli meyve suyu ve gazoz üretim fabrikaları yer almaktadır. Bunlar da üretimlerinin önemli bir kısmını yurt dışına ihraç etmektedirler. Bu anlamda Niğde Gazozu ülke genelinde ve yurt dışında marka olmuştur. 1993 yılında kurulan Gökür Gıda A.Ş. ve Kızılkı Gıda firmaları, ilde meyve suyu konsantresi ve pulpu üretimi yapmaktadır. Bunlar da üretimlerinin

önemli bir kısmını yurt dışına ihraç etmektedirler. Niğde ili, aynı zamanda, tarihsel olarak ham deri işletmeciliği ile de bilinmektedir. Türkiye ham deri üretiminin %10'u Bor ilçesinde işlenmektedir. Deri sektörü, Niğde ili Bor ilçesinde geleneksel bir sektördür Bor ilçesinde OSB Dericilik İhtisas OSB'si olarak kurulmuştur. Ancak bugün, sadece dericilik değil diğer sektörler de Bor OSB'de faaliyette bulunmaktadır.

Niğde ilinde, ağırlıklı olarak, meyve suyu, meyve konsantresi, makine halısı, çeşitli tipte pamuk iplik, mensucat, otomotiv yedek parçası (rot, rotbaşı, rotli kolu), makine yedek parçaları, mikronize kalsit ve deri ihraç edilmektedir.

3.2.2: Sanayi Kapasite Raporu İstatistikleri ¹⁵

KAPASİTE RAPORU ¹⁶		
İL	SAYI	DEĞİŞİM
Kırşehir	124	5.98
Nevşehir	304	26.14
Niğde	188	1.08
Aksaray	264	6.88
Kırıkkale	150	3.45

Kaynak: <http://sanayi.tobb.org.tr/istatistik2014.php>

Tablo 3.2.3: 2014 Yılı Sanayi Kapasite Raporu Kodlanan İlk Beş Ürün

KAPASİTE RAPORU ¹⁸			
SIRA	KODU	AÇIKLAMA	SAYISI
1	08.12.12.30.04	Mozaiktaşı.	10
2	38.32.22.00.02	Diğer metallerden ikincil hammaddeler.	8
3	31.09.12.30.00	Ahşap yatak odası mobilyaları (duvarlara gömme dolaplar için bağlantı parçaları, yatak destekleri, lambalar ve aydınlatma parçaları, ayaklı aynalar, koltuklar hariç).	8
4	38.32.33.00.01	Plastik ikincil hammaddeler.	8
5	31.02.10.00.00	Mutfak mobilyaları.	8

Kaynak: <http://sanayi.tobb.org.tr/istatistik2014.php>

Tablo 3.2.4: 2014 Yılı Sanayi Kapasite Raporu En Çok Kodlanan 5 Faaliyet

KAPASİTE RAPORU ¹⁸			
SIRA	KODU	AÇIKLAMA	SAYISI
1	08.12	Çakıl ve kum ocaklarının faaliyetleri; kil ve kaolin çıkarımı.	25
2	23.61	İnşaat amaçlı beton ürünlerin imalatı.	12
3	38.32	Tasnif edilmiş materyallerin geri kazanımı.	11
4	15.11	Derinin tabaklanması ve işlenmesi; kürkün işlenmesi ve boyanması.	10
5	13.10	Tekstil elyafının hazırlanması ve bükülmesi.	10

Kaynak: <http://sanayi.tobb.org.tr/istatistik2014.php>

¹⁵ Kapasite raporu; üretim yapan tüm kamu ve özel sektör kuruluşlarının üretim gücünü gösteren ve onay tarihinden itibaren 2 yıl geçerli olan bir belgedir. Kapasite raporları düzenlenebilmesi için öncelikle kapasite raporu düzenlenecek firmaların ticaret siciline tescilli ve işyerinin bulunduğu yerdeki odaya üye olması gerekir. Kapasite raporları; firmaların iletişim bilgilerinin yanı sıra, yıllık üretim kapasitelerini, makine parkını, kullandıkları hammaddeleri, kapasite hesaplamaları ile sermaye ve istihdam bilgilerini içerir. Kapasite raporları ülkenin sinai üretim gücünü tespit etmek, ekonomik ve stratejik plan ve programlara ışık tutmak amacıyla düzenlenirler. (<http://www.tobb.org.tr/SanayiMudurlugu/Sayfalar/AnaSayfa.php>)

¹⁶ Değişim bir önceki yıla göredir. Bu veriler 2014 yılına ilişkindir.

3.2.5. Bazı Söketlere Ait Kapasite ve Personel Bilgileri

Cinsi	PERSONEL BİLGİLERİ							ÜRETİM KAPASİTESİ ¹⁷	BİRİM
	ÜRETİCİ SAYISI	Mühendis	Teknisyeni	Usta	İşçi	İdari	TOPLAM		
Mutfak Mobilyaları	8	0	1	34	78	14	127	2400	Adet
Pancar Küspesi, Şeker Kamışı Posası ve Şeker İmalatından Kalan Diğer Atıklar	1	15	1	34	397	47	490	*	
İşlenmiş Sıvı Süt	1	3	8	13	51	8	83	*	
Tereyağı ve Süt Ürünleri	4	8	16	22	129	49	224	1.115.500	Kg
Peynir Lor	4	8	16	22	129	49	224	8.666.940	Kg
Kireçtaşı ve alçıtaşı	5	4	4	10	166	11	195	1.698.375	Ton
Deri	4	0	2	9	37	11	59	2.901.600	Kg
Gazoz	1	2	2	5	3	1	13	*	
Çimento	1	3	10	0	81	15	109	*	

Kaynak: <http://sanayi.tobb.org.tr/istatistik2014.php>

3.2.1.2. Niğde İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Niğde ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında; %18'lik oran ile gıda ürünlerinin imalatı, %12 ile diğer madencilik ve taşocaklığı

sektörlerinin arasında yer aldığı görülmektedir¹⁸. Diğerleri sırasıyla;

Niğde İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

- % 9 Deri ve ilsilü ürünleri imalatı,
- %8 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 8 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 7 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 7 Mobilya imalatı,
- % 4 Metal cevherleri madenciliği,
- % 4 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç), saz, saman vb malzemelerde örülerek yapılan eşyaların imalatı,
- % 3 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,
- % 3 Ana metal sanayi,
- % 2 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 2 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,
- % 2 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),
- % 2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 2 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 1 İçecek imalatı,
- %1 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- %1 Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı,
- % 1 Makine ve ekipmanların kumlumu ve onarımı.

¹⁷ İşletme sayısı 3'ten az ise kapasite verilmemiştir.

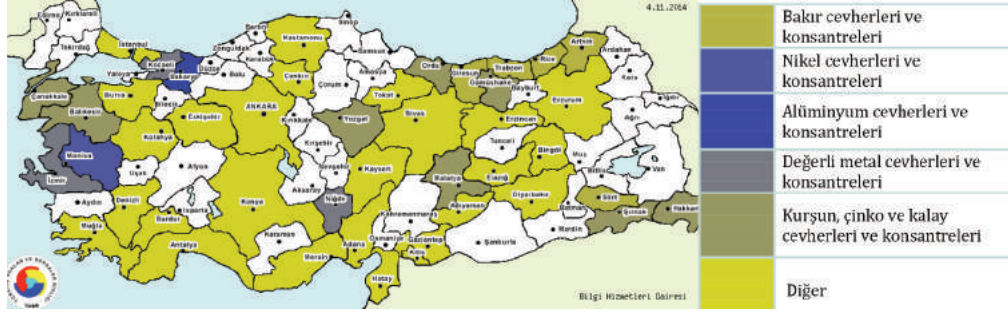
¹⁸ Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 81 İlin Sanayi Durum Raporu, 2013.

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Niğde ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 6.264'tür. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 8, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 37'dir.

Harita 3.2.1'de, Türkiye'de demir dışı metal cevherleri madencilik haritası yer almaktadır. Renklendirmeden de anlaşılacağı üzere, Niğde ili ve İzmir ili farklı bir kalem türünde (değerli metal cevherleri ve konsantreleri) diğer illerden ayrılmaktadır ve Türkiye'de tek olma özelliğindedirler.

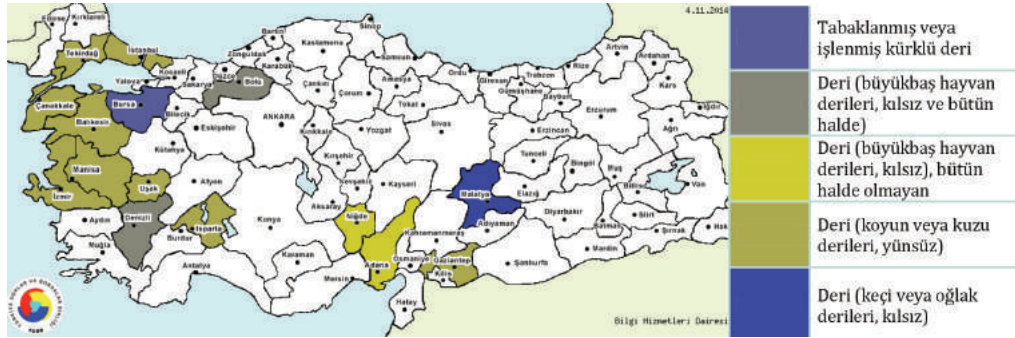

Harita 3.2.1: Türkiye'de Demir Dışı Metal Cevherleri Madencilik Dağılımı

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı, 2014.

Niğde ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında en büyük pay gıda ürünleri imalatıdır. Bu kalemi sırasıyla madencilik ve taşocaklığı, deri ve ilgili ürünler imalatı ve tekstil ürünleri imalatı takip etmektedir.

Harita 3.2.2'de, Türkiye'deki derinin tabaklanması ve işlenmesi dağılım haritası verilmiştir. Deri işi ile yoğunlukla Ege ve Marmara Bölgelerinin uğraştığı görülmektedir. Niğde ili için önemli nokta ise Adana ile birlikte büyükbaş kılsız hayvan derilerinin işlenmesi noktasında iki ilden biri olmasıdır.

Harita 3.2.2: Türkiye'de Derinin Tabaklanması ve İşlenmesinin illere Göre Dağılımı

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı, 2014.

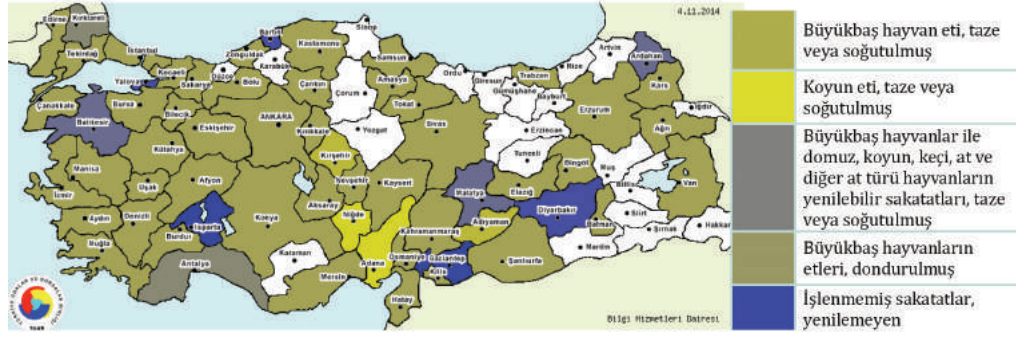
Harita 3.2.3'te, gıda sektörü ile ilgili olarak Türkiye'de etin işlenmesi ve saklanması dağılımı verilmiştir. Buna göre, Niğde ve Adana illeri taze veya soğutulmuş koyun eti faaliyet kolu alanında tek iki il olma özelliği göstermektedirler.

deri ürünleri imalatında (belli alt alanlarda) Niğde ilinin ilk sırada olduğu ve imalat anlamında yarışacak konumda da kimsenin bulunmadığı görülmektedir.

Harita 3.2.1, Harita 3.2.2 ve Harita 3.2.3 göz önüne alındığında, Niğde ili için büyük bir potansiyel göze çarpmaktadır. TOBB Sanayi Veri Tabanı verilerine göre, Niğde ilinde hali hazırda üretimde olan sanayi işletme dalları dağılımı, doğru bir strateji kullanılırsa gıda, madencilik ve

Bu çerçevede, Niğde ili bu özelliğini kullanarak kendini daha da iyi konumlara getirebilecektir. Tablo 3.2.6'da, sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı yer almaktadır. Tablo 3.2.6'da ayrıca, bu işletmelerin alt dallarına göre bölgedeki ve Türkiye'deki yatırımdan aldığı paylar da yüzdelik olarak verilmiştir.

Harita 3.2.3: Türkiye’de Etin İşlenmesi ve Saklanması Dağılımı

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı, 2014.

Tablo 3.2.6: Niğde İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

SEKTÖR	İLDEKİ PAYI (%)	BÖLGEDEKİ YATIRIMDAN ALDIĞI PAY (%)	TÜRKİYE’DEKİ YATIRIMDAN ALDIĞI PAY (%)
Tekstil Ürünleri İmalatı	55,2	4,9	0,7
Madencilik ve Taşocakçılığı	16,9	7,4	0,5
Yaş Sebze ve Meyve Yetiştirilmesi	11,2	29,3	1,9
Motorlu Kara Taşıtları Yan Sanayii	6,5	12,5	0,2
Derinin Tabaklanması ve İşlenmesi	3,2	82,5	1,2
Kimyasal Gübre ve Azotlu Bileşenlerin İmalatı	1,6	76,4	3,1
Plastik Ürünleri İmalatı	1,6	13,8	0,1
Öğütülmüş Tahıl Ürünleri İmalatı (Hububat)	1	11,2	0,5
Hayvancılık	0,9	1,4	0,1
Gıda Ürünleri ve İçecek İmalatı	0,9	7,8	0,2
Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı	0,3	1,5	0
Giyim Eşyası İmalatı	0,3	0,3	0
Mobilya İmalatı	0,1	5,4	0,1
Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı	0,1	0,8	0
Diğer Metal Eşyaların İmalatı	0,1	2	0,1
Makine ve Teçhizat İmalatı	0,1	0,7	0
Metal Eşya Sanayii	0,1	0,5	0

Kaynak: NİTSO, 2014.

3.2.1.3. Üretim Kapasitesinin Kullanımı

Türkiye sanayisinde görülen temel sorun, kapasite kullanım oranlarının düşük olmasıdır. Bunun başlıca nedenleri arasında, artan finansman maliyetleri ve talep yetersizliği gelmektedir. Son yıllarda artan ihracat rakamları, kapasite kullanım oranlarındaki artışın göstergelerindedir.

Bu çerçevede Tablo 3.2.7’de, Türkiye ve TR71 Bölgesi’ndeki illerde ticaret borsası işlem hacimleri yer almaktadır.

Niğde Ticaret Borsası ve TR71 Bölgesi işlem hacmi zaman içerisinde yavaş bir artış trendi içindeyken, 2009-2012 yılları arasında yüzdeler bazda fazla değişmeyen artan

Tablo 3.2.7: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde Ticaret Borsaları İşlem Hacimleri (Milyon TL)

YER	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	76.788,94	93.049,31	114.503,18	125.901,82	136.965,24
TR71 Bölgesi	1.411,31	1.722,27	2.387,55	2.406,26	2409,21
Aksaray	439,82	592,53	870,97	784,2	774,32
Kırıkkale	335,01	302,66	366,3	340,04	338,61
Kırşehir	252,93	279,23	401,54	529,25	551,52
Nevşehir	244,39	354,61	503,96	464,47	454,44
Niğde	139,14	193,216	244,76	288,28	290,32
Niğde/TR71(%)	9,858	11,218	10,251	11,988	12,050
Niğde/Türkiye (%)	0,181	0,207	0,213	0,228	0,211

Kaynak: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, 2014.

bir seyir izlemiştir. 2011 yılında Niğde ili her ne kadar TR71 Bölgesi'nin %2,08'lik bir oranını almış olsa da en düşük işlem hacmine sahip olmaya devam etmiştir. Bunun anlamı

2009-2012 yılları arasında TR71 Bölgesi'nde bulunan diğer iller, Niğde iline nispeten daha yüksek işlem hacmine sahip olmuşlardır.

3.2.1.4. İş Yeri Ölçekleri ve Şirketleşme

Tablo 3.2.8'de, 2013 yılında esnaf ve sanatkârlar odasına kayıtlı esnaf sayıları Niğde ili, TR71 Bölgesi ve Türkiye için ayrı ayrı verilmiştir.

2014 yılı verilerine göre, Niğde ilindeki iş yeri sayısı 8.994 ve esnaf sayısı 9.445 olarak tespit edilmiştir. TR71 Bölgesi'ndeki illerde Niğde ili verilerinin yüzdelik payı

incelendiğinde nüfus, iş yeri ve esnaf sayıları oranının çok yakın değerler olması, ildeki dengeli dağılıma dikkat çekmektedir.

Kayıtlara göre, sanayi işletmelerinin, başta İstanbul (%31) olmak üzere, Bursa (%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep (%3), Denizli (%3), Kocaeli(%2)

Tablo 3.2.8: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde Esnaf ve Sanatkârlar Odasına Kayıtlı Esnaf ve İşyeri Sayıları

YER	ESNAF SAYISI	İŞYERİ SAYISI	NÜFUS
Türkiye	1.569.655	1.691.440	75.627.384
TR71 Bölgesi	38.610	41.251	1.506.692
Aksaray	9.424	10.139	382.806
Kırıkkale	5.986	6.397	274.658
Kırşehir	5.585	5.841	223.498
Nevşehir	8.621	9.429	285.460
Niğde	8.994	9.445	340.270
Niğde/TR71(%)	23,29	22,89	22,58
Niğde/Türkiye (%)	0,57	0,55	0,44

Kaynak: Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu, 2014.

Adana (%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere toplam %71'i, oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında, sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesi'nde, %17'si İç Anadolu Bölgesi'nde, %14'ü Ege Bölgesi'nde, %8'i Akdeniz Bölgesi'nde, %6'sı Karadeniz Bölgesi'nde, %5'i Güneydoğu

Anadolu Bölgesi'nde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

Niğde ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 178'dir. Niğde, toplam sanayi işletmesi içerisinde %0,2'lik bir oran ile sanayisi gelişmekte olan bir ildir. Niğde ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %32'si mikro ölçekli, %53'ü küçük ölçekli, %13'ü orta ölçekli ve %2'si büyük ölçekli

işletmelerdir. Çalışan hacmine göre büyük işletmeler içerisinde; Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.-Bor Şeker Fabrikası, Birko Birleşik Koyunlular Mensucat Ticaret ve Sanayi

3.2.1.4.1. Kalsit ve Kullanım Alanları

Kalsit Niğde ili, Türkiye ve Dünya için önemli bir maden olma özelliğindedir. Kalsit kimyasal yapısı $CaCO_3$ olan ve mikronize boyutlarda öğütüldükten sonra boya, kâğıt, plastik vb. birçok sektörde beyazlık, ucuzluk ve kazandırdığı özellikler nedeniyle mümkün olduğu kadar fazla kullanılan bir dolgu maddesidir. Kalsit, sanayi toplumlarında kendi ülkelerinden ya da ithalat yoluyla elde edilip ürünlere katılmaktadır ve ne kadar çok tüketilirse sanayinin o kadar gelişmiş olduğunun da bir göstergesidir.

Türkiye kalsitleri, kalitesi ve rezervleri bakımından çok zengindir. Yabancı kuruluşlar yatırımlara ve araştırmalara başlamıştır. 1980'lerde 2-3 olan üretici sayısı, günümüzde biri yabancı olmak üzere 20'ye yaklaşmıştır. Türkiye kalsit tüketimi ise 1980'li yıllarda 20-30.000 ton/yıl'dan 2010 yılına gelindiğinde 400-500.000 ton/yıl'a yaklaşmıştır ve hızla artmaktadır. Kalsit çevreye en az zarar veren mineraldir. Birçok yabancı ülkede zenginleştirmek için toprağa karıştırılmaktadır ve kirlenen göllerin asiditesini düşürmek için kullanılmaktadır.

Cevher olarak ocaktaki değeri 3-5 \$/t olan kalsit, öğütülüp torbalandıktan sonra 40-200\$/t değerlere ulaşmaktadır. Ton başına katkı payı çimentodan daha yüksektir. Yüksek tonajlarda üretilip Avrupa ve yakın ülkelere ihracı teşvik edilmektedir. Bu teşvikte tüm maden ihracatında yapılması gerektiği gibi limanlarımızı yükleme imkânlarıyla donatmak, maden yüklemelerinden diğer birim satış fiyatı yüksek ihracat mallarından alınan yükleme masraflarından daha düşük bir bedel almak, üreticimizin elektriği rakip ülkelerin fiyatlarıyla kullanmasını sağlamak gerekmektedir.

Kalsit temel birçok sanayiinin ana girdisi olmakta, Titanyum dioksit gibi çok pahalı pigmentlerin daha az kullanılmasını sağladığı için gerek ekonomik gerekse çevre sağlığını artırıcı (kâğıt sektöründe daha az selüloz kullanılmasına neden olarak) etkisi bulunmaktadır. Kalsit bir mineral adı olup karbonatlı kayaları oluşturan bu mineralin kimyasal yapısı $CaCO_3$ 'tür. Çeşitli şekillerde kristal halde bulunan (rombaeder, skalenöeder şeklinde kristallenir) camsı parlaklıkta, renksiz saydam yapıdadır. Kolay öğütülmekte ve beyaz renkli bir toz elde edilmekte, sertliği

A.Ş., Ditaş Doğan Yedek Parça İmalat ve Teknik A.Ş., Ultaş Entegre Tekstil İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Mikrokal Kalsit Sanayi ve Ticaret A.Ş. sayılabilir.

Moh's skalaya göre 3, yoğunluğu ise 2,6-2,7 civarındadır. Ülkemizde kalsit adı ile üretilen mineral karbonatlı kayaların (kireç taşları, mermer, tebeşir) ana mineralidir. Bu formasyonlar:

- Kireç taşları (Metamorfizma geçirmemiş) birincil kayalardan beyaz renkli olanları Fransa, Mısır gibi ülkelerde öğütülerek değerlendirilir.)
- Mermerler (Kireç taşlarının metamorfizmayla yeniden kristalleşmesi ile oluşur, ülkemizde mermer olarak yapı sektöründe ve beyaz renkli ve iri kristalli olanları bu rapora konu olan mikronize dolgu sanayiinde kullanılır.)
- Kristal kalsitler (Kireç taşı formasyonu arasında çatlak dolgularında saf saydam kristaller şeklinde oluşur. Genellikle ticari olarak üretim yapılamamaktadır.)
- Tebeşir (Organik fosiller olup İngiltere'de, Avrupa'nın bazı yörelerinde bulunur. Beyazlık derecesi 87-88 civarında olup öğütülmesi kolaydır. Fakat ülkemizde üretimi yapılmamaktadır.)
- Dünyada ticari olarak üretilen kalsit, (kalsiyum karbonat) oluşumları;
- Beyaz renkli, saf kireç taşları.
- İri kristalli mermerler (Türkiye'de üretilen).
- Beyaz tebeşir oluşumlarıdır.

Bunların içerisinde beyazlığı en yüksek olanlar iri kristalli mermerler olmaktadır. Fakat diğerlerine göre öğütmede kullanılan enerji daha fazladır.

3.2.1.4.1.1. Dünyada Belli Başlı Ülkelerde Öğütülerek Değerlendirilen Kalsiyum Karbonat Oluşumları

- ABD'de Georgia ve Great Lake Bölgesi'nde mermerler ve kireç taşları öğütülmekte ve daha çok PCC üretimi yapılmaktadır.
- İngiltere'de mermer oluşumları yoktur. Güney bölgesindeki tebeşir yatakları ve başlıca Norveç'ten tedarik edilen mermerler öğütülüp değerlendirilmektedir.
- Almanya'da beyaz renkli kireç taşları öğütülmektedir.
- Fransa'da tebeşir ve beyaz kireç taşları öğütülmektedir.
- İspanya'da beyaz mermerler öğütülmektedir.
- Yunanistan'da az miktarda beyaz mermer kırıkları ve kriptonkristalin yapıda oluşan kalsiyum karbonat

yatakları değerlendirilmektedir.

- Macaristan'da yüksek beyazlıkta (92 ve üstü) mermer yoktur. Dolomit öğütülmektedir.
- Romanya'da beyaz mermer oluşumu bulunmakla birlikte halen sadece inşaat amacıyla çalışmaktadır.
- Avusturya'da yer altı, yer üstü işletmesi birlikte çalışmakta cevher zenginleştirme yöntemleri ile beyazlığı artırılan mermerler öğütülmektedir.
- Mısır'da iki kuruluş birincil beyaz renkli kireç

taşlarını öğütülmektedir (Üretim ve öğütme maliyeti çok düşük yataklardır.)

- Uzak Doğu'da Tayvan, Endonezya'da mermer ve amorf kalsiyum karbonat yatakları değerlendirilmektedir.
- İtalya'da Carrara Bölgesi'nde mermer ocaklarının atıkları değerlendirilmektedir.

Tablo 3.2.9'da, Dünya'da belli başlı kalsit üreticileri yer almaktadır.

Tablo 3.2.9: Dünya'da Belli Başlı Kalsit Üreticileri

OMYA (PLUESS STAUFER)
ECC (İmerys Grubu) - Georgia Marbles Corp. (İng., ABD)
Great Lakes Calcium Corporation (ABD)
Provencale S.A. (Fransa)
Microfine Minerals Ltd. (İng.)
Specialty Minerals Inc. (PCC üretmektedir.) (ABD)
Jordan Carbonate (Ürdün, Mısır)
Revet S.A. (İspanya)

Kaynak: Ahiler Kalkınma Ajansı, 2014.

3.2.1.4.1.2. Türkiye'deki Kalsit (Kalsiyum Karbonat) Oluşumları

Türkiye'de Çanakkale Karabiga Bölgesi, mevcut en iri kristalli kalsit oluşumlarından biridir. Granit kontağında oluşan kalsit yatakları, yüksek beyazlıktadır ve öğütülmesi kolaydır. Fakat Ege Bölgesi ve Niğde ilinde bulunan oluşumlara göre beyazlığı daha düşüktür. Bayramiç, Biga, Ezine'de mermer yatakları bulunmaktadır. Balıkesir Erdek ve Manyas'da çok zengin iri kristalli mermer yatakları ve ocakları bulunmaktadır. Trakya'da Yıldız Dağları, Bursa Orhaneli'nde mermer ve Dolomitik mermer yatakları bulunmaktadır. Bursa Orhangazi, Keles, İnegöl zengin mermer yataklarına sahiptir, fakat üretim çok küçük çapta yapılmaktadır. İzmir Tire, Gölarmara, Akhisar, Torbalı mermer yatakları bulunmaktadır. Beyazlık derecesi daha önce belirtilenlerden daha düşüktür. Muğla Yatağan ve Kavaklıdere Bölgesi kristal yapısı daha küçük fakat kimyasal yapısı daha saf ve öğütülebilirliği kolay, beyaz ve çok zengin mermer yataklarına sahiptir ve beyazlığı çok yüksektir. Niğde bölgesinde, son 10 yıl içerisinde çok hızlı üretim artışı yapan kalsit ocakları bulunmaktadır ve çok zengin rezerve sahiptir. Türkiye'deki en beyaz oluşumlardır. Yukarıda belirtilen bölgeler zengin rezerve sahip bölgelerdir. Bunların dışında, henüz üretim ve rezerv tespiti yapılmayan Anadolu'nun hemen her bölgesinde kalsit oluşumuna rastlamak mümkündür. Bilinen rezervlerin toplamı yüz milyonlarca ton ile ifade edilebilir. Dikkati çeken en önemli noktalar Niğde ilindeki rezervlerdedir. Buna göre Niğde ilindeki kalsitin; CaCO₃ yüzdesi yüksektir, silis ve demir

safsızlıkları çok düşük orandadır, öğütüldükten sonraki beyazlık derecesi çok yüksektir.

Cevherde beyazlık derecesinin yüksekliği, boyada ve plastikte titanyum dioksit ve kâğıtta optik beyazlatıcı tasarrufu sağladığı için daima tercih edilmektedir.

3.2.1.4.1.3. Mikronize Öğütülmüş Kalsitin Tüketim Alanları

Mikronize boyutlarda kuru veya yağ sistemde öğütülmüş kalsitler;

- Kâğıt Sektöründe,
- Boya Sektöründe,
- Plastik ve Kablo Sektöründe,
- İnşaat Sektöründe Sıva, Macun, Derz Dolgusu Üretiminde,
- Yapıştırıcılarda,
- Gıda Sektöründe,
- Seramik Sektöründe,
- Halı Tabanı, Yer Muşambası Sektöründe kullanılmaktadır.

Mikronize kalsit, özellikle yazı tabı kâğıtları, duvar kâğıtları ve kartonların üretiminde selüloza %15-30 arasında katılarak kullanılmaktadır. Yüksek beyazlık olması, ucuzluğu ve kâğıda kazandırdığı diğer teknik özelliklerden dolayı, son 10 yıl içerisinde, Avrupa'dan başlayıp tüm dünyada kaolinin yerini alarak kâğıt sektörüne girmiştir. Kaolinin dolguda kullanıldığı asit sistemiyle üretim yapan kâğıt sektörü, son

10-15 yıl içerisinde artan bir ivmeyle nötr tutkallama veya alkali sistem diye tanımlanan yönteme dönmüştür. Üretilen kâğıtlarda böylece zaman içerisinde sararma önlenmiş ve kaoline göre daha fazla kalsit dolgusu girme imkânı olmuştur. Bu da daha az selüloz tüketimi daha az optik beyazlatıcı kullanımı demektir. Böylece kalsit çevreye ciddi katkılarda bulunmuştur. Dünyada 18-20 milyon ton olan kâğıt sektörü dolgusunun yaklaşık yarısında öğütülmüş kalsit ve PCC (çöktürülmüş kalsit) kullanılmaktadır. Bunun önemli kısmı dolgu %25-30 kadarı da kuşe kalsittir. Avrupa'da genellikle yüzde altmışı 2 mikron altında sulu öğütülmüş kalsit %75 su %25 katı halde kâğıt sektöründe dolgu amaçlı kullanılmaktadır. Yine %88-90, 2 mikron altı sulu öğütülmüş kuşe kalsiti kaplama için kullanılmaktadır. Türkiye'de ise dolgu kalsitin tane dağılımına Seka ve bazı özel kuruluşlar dikkat etmekte fakat, 2 mikron altı %42-44 ve kuru öğütülmüş kalsit dolguda kullanılmaktadır. Hatta bazı kâğıt üreticileri, 2 mikron altı %36-38 civarında kalsitler bile kullanılmaktadır. Türkiye'de kâğıt sektörü tahmini tüketimi 83.000 ton olmaktadır.

1, 3, 5, 20, 40 mikron boyutlarında kuru öğütülmüş kalsit kullanan boya sektörü, en fazla 5 mikron kalsit kullanmaktadır. İnşaat boyalarında iç ve dış kaplamada su bazlı boya sisteminde %25-35 oranında kalsit, boya içerisinde kullanılmaktadır. Ülkemizde boya sektöründe toplam olarak 121.000 ton/yıl çeşitli boyutta kalsit kullanıldığı tahmin edilmektedir. Dünya'da boya sektöründe yaklaşık 8 milyon ton kalsit kullanıldığı tahmin edilmektedir. Dünya'da extender olarak kullanılan kalsit yüzeyi kaplamayı sağlamakta ve titanyum dioksidin tüketimini azaltmaktadır.

Kalsit; plastik mobilya, boru, otomotiv vb. birçok plastikten mamul ürün üretiminde gerek doğal öğütülmüş gerekse kaplanmış halde kullanılmaktadır. Kaplama çoğunlukla stearik asitle bazen de kalsiyum stearatla yapılmaktadır. Polypropilen (PP), Polyamid (PA), Termoplastik (TPES) ve PVC reçineleri, esas itibarıyla, kalsitin dolgu olarak kullanıldığı plastiklerdir. Plastik sektöründe, başta kalsit olmak üzere, benzeri dolgu maddelerinin kullanımı her yıl giderek artmıştır. Rengi, kimyasal safsızlığı, ucuzluğu ve birçok nedenle dolgu olarak kalsit kullanılmaktadır. ABD ve Avrupa'da plastik sektöründe

3 milyon tonun üzerinde kalsit dolgusu kullanılmaktadır.

Türkiye'de yeni gelişmekte olan hazır sıva, macun vb.'de beyaz dolgu kullanılması, Avrupa ve ABD'de çok yaygındır. İnşaat sektöründe beyaz renkli, çimento esaslı sıva ve macunlar toz polimerlerle karıştırılıp duvara tatbik edildiğinde kaba sıva, ince sıva, macun ve hatta boya işlemi bir kalemde çözülmektedir. Yakın gelecekte çeşitli boyutlarda öğütülmüş kalsit alçı, çimento, toz polimer bağlayıcılarla karıştırılıp inşaat alanında yoğun olarak kullanılmaya başlayacaktır. Bu sektör, tonaj olarak en büyük oranda kalsit tüketimi alanı oluşturacak bir sektördür.

Polimerlerle karıştırılan kalsit dolgusu, inşaat ve otomotiv sektöründe yoğun olarak kullanılacaktır. Bu alan da gelecekte tüketim alanlarından biridir.

Mikronize kalsit bisküvi, ekmek, çiklet vb. gıda maddelerinde katkı olarak kullanılmaktadır. Kimyasal saflığı, rengi nedeniyle maliyeti düşürücü, dolaylı kalsiyum kaynağı olarak kullanılmaktadır.

Kalsit (CaCO₃) seramik sektöründe düşük oranlarda olsa da 40-100 mikron boyutlarında öğütüldükten sonra reçetelere katılmaktadır.

Plastik sektörü içerisinde anılabilmesine rağmen 40-60 mikron boyutlarında kullanıldığı için ayrıca belirtilmiştir. Giderek artan oranlarda kullanılmaktadır.

3.2.1.4.1.4. Niğde İlinde Kalsit Sektörünün Rekabet Gücü

Niğde ilinde kalsit üretimi sektörünün rekabet gücü çok yüksektir. Niğde ilindeki kalsit madeninin varlığı ve madenin teknik özelliklerinin çok yüksek olması, sektörün hızla büyümesini sağlamıştır. Niğde ilinde kalsit üreticilerinden bazıları Tablo 3.2.10'da verilmiştir.

Ayrıca, Bereketli Maden Mermer San. ve Tic. Ltd. Şti, Aykal Madencilik Tic. ve San. A.Ş., Bayram Madencilik Nakliye Makine akaryakıt İnşaat Hayvancılık Tic. ve San. Ltd. Şti., Emek Mikronize Madencilik Nakliye akaryakıt İnşaat İthalat ve İhracat Tic. ve San. Ltd., Bafsar Tekstil İplik ve Tic. Ltd. Şti. Niğde Şubesi de kalsit üreticileri arasındadır.

Tablo 3.2.10: Niğde İlinde Kalsit Üretimi Yapan Firmalar

FİRMA ADI	FİİLİ ÜRETİM(TON/YIL)
Mertaş İthalat ve İhracat San. ve Tic. A.Ş.	16.720 (Kalsit Tozu)
Niğtaş Mikronize Kalsit Tic. ve San. Ltd. Şti.	286.900 (Mikronize Kalsit) 568.410 (Kalsit Taşı)
Nidaş Madencilik İthalat İhracat Kimya Sanayi Tic. A.Ş.	88.917 (Mikronize Kalsit)
Has Mozaik Tic. San. Ltd. Şti.	23.900 (Kalsit Taşı)
Mikron-S Mikronize Mineral Endüstri Tic. ve A.Ş.	12.500 (Mikronize Kalsit)

Tablo 3.2.10: Devamı

FİRMA ADI	FİİLİ ÜRETİM(TON/YIL)
Anadolu Mikronize Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	107.549 (Mikronize Kalsit)
Doğal Endüstriyel Mineraller Tic. A.Ş.	115.000 (Mikronize Kalsit)
Orta Anadolu Mad. ve Mikr. Mak. İnş. Tur. San ve Tic. Ltd. Şti.	60.000 (Mikronize Kalsit)
AK KALSİT Hammadde San. ve Tic. A.Ş.	150.000 (Kalsit Taşı)
Niğpaş Tarım Petrol Madencilik Gıda Otomotiv San. Tic. Ltd, Şti.	37.676 (Kalsit Taşı)
Mikrokal Kalsit San. ve Tic. Ltd. Şti.	279.205 (Mikronize Kalsit) 17.023 (Granür Kalsit)

Kaynak: Ahiler Kalkınma Ajansı Kalsit Raporu, 2012.

3.2.1.4.1.5. Kalsit Hammaddesi Kullanımına Yönelik Sektörel Yatırımlar

Bilindiği üzere kalsit başta kâğıt sektörü, boya sektörü, plastik ve kablo sektörü, inşaat sektöründe siva, macun, derz dolgusu üretimi, yapııştırıcılar, gıda sektörü, seramik sektörü, halı tabanı, yer muşambası sektörlerinde en önemli hammadde olarak kullanılmaktadır. Niğde ilinde kalsit madenin kalitesi ve rezervinin Türkiye'deki en iyi ve en yüksek teknik özelliklere sahip olması, ulaşım imkânları, 5. ve 6. bölge teşviklerden yararlanma durumu, kalsit konusunda teknik bilgi seviyesinin yüksek olması nedeniyle, Niğde ilinde bu sektörlerde yapılacak yatırımların katma değeri çok yüksek olacak ve yatırım maliyetleri en az olacaktır.

3.2.1.4.2. CO2 Kullanım Alanları

Niğde ilinde kalsit kaynaklı doğal karbondioksit kaynakları mevcuttur. Sadece Kemerhisar bölgesinde Güney Doğal Gaz tarafından çıkarılıp kullanılan CO2'nin kullanım alanları şunlardır;

- Gazaltı kaynağında inert bir örtücü olarak,
- Amonyum bikarbonat, potasyum karbonat, kalsiyum karbonat gibi tuzların presipitasyonu, penisilin üretimi, pH ayarlayıcı asit olarak,
- Demir paketleme, pota yüzeylerinin sertleştirilmesi,
- Organik tarımda ve seralarda,
- Çimento iyileştirmede,
- Gübre olarak,
- Hava yastıklarında,
- Cankurtaran botlarının şişirilmesinde, torpido itici,
- Madenlerde patlayıcı maddelerin soğutulmasında,

- Aerosol ve yangın tüplerinde, yangın söndürme sistemlerinde,
- Tehlikeli sıvıların transferinde,
- Petrol çıkarmada,
- Bira, kola, maden suyu gibi içeceklerde,
- Dondurulmuş gıda, meyve sebze ve çiçek stoklaması ve muhafazasında,
- Çabuk bozulabilen maddelerde paketleme tazeliğini korumada,
- Dondurma, süt, tereyağı üretiminde kullanılmaktadır.

3.2.1.5. Organize Sanayi Bölgesi ve Küçük Sanayi Siteleri

Niğde ilinde, Niğde Organize Sanayi Bölgesi (OSB) ve Niğde-Bor Karma Organize Sanayi Bölgesi olmak üzere 2 tamamlanmış OSB bulunmakta olup gelişimlerine devam

etmektedir. Şekil 3.2.1'de, Niğde OSB İmar Planı yer almaktadır.

Şekil 3.2.1: Niğde Organize Sanayi Bölgesi İmar Planı

Kaynak: Niğde OSB Müdürlüğü.

Niğde OSB'nin arazisi 406,42 ha olup yüzölçümleri 4.500 m² ile 164.000 m² arasında değişen 111 sanayi parseli mevcuttur. OSB'nin ilave ve revizyon imar planı ve parselasyon çalışmaları tamamlanmıştır. Tapu tescilleri yapılmıştır. Tahsis edilen parsellerin; 88 adedi üretim, 9 adedi inşaat, 8 adedi proje aşamasındadır. Niğde OSB, genişleme çalışmaları devam etmektedir. 60+45,5 ha'lık 2. Tevsi alanının yer seçimi ve jeolojik etütleri yapılmıştır. 2015 yılında imar planı yapılarak, altyapı çalışmalarına başlanacak ve sanayicilerin hizmetine sunulacaktır. Türkiye ekonomisinin direkt %17'sini, dolaylı %25'inin oluşturan tekstil sektörü, Niğde OSB'de de %85 istihdam ve %95 elektrik tüketimi ile birinci sıradadır. Tekstili mobilya, gıda ve makine sanayi takip etmektedir. Bölge'de 88 sanayi tesisi toplam 4.500 çalışanı ile faaliyetini sürdürmektedir. Ayrıca,

9 tesis inşaat aşamasında, 8 tesis proje aşamasındadır. 6 parselin henüz tahsisi yapılmamıştır. Bugün itibariyle çalışan sayısı 4.500 kişi, okullar, ticari alanlar ve teknik altyapı alanları ile birlikte OSB altyapı kullanıcısı yaklaşık 6.000 kişidir. 2014 yılı elektrik tüketimi 251 milyon kW/saat, doğalgaz tüketimi 4,6 milyon metreküp, su tüketimi 750 bin m³tür. Tablo 3.2.11'de, Niğde ili OSB'ye ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Niğde OSB için iki ayrı genişleme alanı mevcuttur. Birincisi Koyunlu tarafında diğeri ise Fertek tarafındadır. İhtiyaçlar doğrultusunda OSB tarafından yer seçimi yapıldıktan sonra %98'i hazine arazisi olan bölgenin devri alınmıştır ve Niğde OSB adına tescillenmiştir. Söz konusu alan 105,5 hektar olup, 60 hektarı Fertek genişleme bölgesinde kalan 45,5 hektarı ise Koyunlu genişleme bölgesinde yer almaktadır.

Tablo 3.2.11: Niğde İli OSB Bilgileri

NİĞDE OSB GENEL BİLGİLERİ	
2012 Yılın İhracat Tutarı (\$)	40.347.000,00
2012 Yılın İthalat Tutarı (\$)	48.340.000,00
En Yakın Karayolu	Niğde - Pozantı Otoyolu
En Yakın Karayolu (Km)	10

Tablo 3.2.11: Devamı

NİĞDE OSB GENEL BİLGİLERİ	
En Yakın Havalimanı	Nevşehir Kapadokya Havalimanı
En Yakın Havalimanı (Km)	90
En Yakın Demir Yolu	Niğde
En Yakın Demir Yolu (Km)	7
En Yakın Liman	Mersin
En Yakın Liman (Km)	180
En Yakın İlçe Merkezi	Niğde Merkez
En Yakın Yerleşim Merkezi	Fertek Köyü
En Yakın İl Merkezi	Niğde
En Yakın Üniversite	Niğde Üniversitesi
OSBdeki Firma Sayısı	105
OSBnin Toplam Alanı(m ²)	4.064.195
İMAR BİLGİLERİ	
OSB'nin Büyüklüğü (ha)	406
Taks (%)	55
Kaks (%)	70
Toplam Sanayi Alanı (ha)	278
Toplam Sanayi Parsel Sayısı	111
Tahsis Edilen Sanayi Parsel Sayısı	105
Tahsis Edilecek Sanayi Parsel Sayısı	6
Üretimde Parsel Sayısı	88
İnşaat Aşamasında Parsel Sayısı	9
Proje Aşamasında Parsel Sayısı	8
OSB'de Çalışan Kişi Sayısı	4.500
Tahsis Edilen Sanayi Alanı (ha)	257
Tahsis Edilecek Sanayi Alanı (ha)	21
İnşaatı Tamamlanan Sanayi Alan (ha)	208
En Düşük Arsa Satış Bedeli (TL/m ²)	20
En Yüksek Arsa Satış Bedeli (TL/m ²)	60
Enerji Alt Yapı Bilgileri	Kullanımda
OSB'nin Elektrik Aldığı İndirici Merkeze Uzaklığı (Km)	0
OSB Elektrik Nereden Temin Ediyor	TEİAŞ +MEPAŞ
OSB'nin Elektrik Satış Fiyatı	Gündüz: 16,3-Puant: 29,7-Gece: 6,6 kWh/Krş.
Elektrik Dağıtım Bedeli	0,025 kWh/Krş

Tablo 3.2.11: Devamı

NİĞDE OSB GENEL BİLGİLERİ	
Elektrik Kurulu Gücü (MVA)	104
OSB Elektrik Şebekesinin Özelliği	Havai Hat+Yer Altı Hattı
Elektrik Dağıtım Şebekesi Gerilim Kademesi (KV)	31,5
OSB'nin Doğalgaz Şebekesi Var mı?	Evet
OSB Doğalgazı Nereden Temin Ediyor ?	BOTAŞ
Yıllık Gaz Çekiş Miktarı (m ³)	4.484.055
Doğalgaz Şebekesi Kapasitesi (m ³ / Yıl)	30.000.000
Doğalgaz OSB Plan	Var
Doğalgaz Şebekesi OSB Tarafından mı İşletiliyor?	Evet
Su Nereden Temin Ediliyor ?	Sondaj
Su Deposu Var Mı?	Evet
Su Deposunun Kapasitesi (m ³)	2.000,00
Su Dağıtımı OSB Tarafından İşletiliyor Mu?	Evet
Su Satış Fiyatı (TL/m ³)	0,95
Suyun Bakteriolojik Analizi Yapılıyor Mu?	Evet
Klorlama Tesisi Var Mı?	Evet

Kaynak: NİTSO, 2015.

Şekil 3.2.2: BOR OSB İmar Planı

Kaynak: Ahiler Kalkınma Ajansı, 2013.

Şekil 3.2.2'de, Bor Organize Sanayi Bölgesi(BOR OSB) İmar Planı yer almaktadır. Bor Organize Sanayi Bölgesi (Bor OSB), 292 ha büyüklüğündedir. 2008 yılında tamamlanmıştır. Proje, Müteşebbis Heyetin almış olduğu karar doğrultusunda karma OSB'ye çevrilmiştir. Bölgede; 224 adet sanayi parselinin 223 adeti tahsis edilmiştir. Kalan

1 parsel ise boştur. Tahsis edilen parsellerin; 143 adedi üretim, 48 adedi inşaat, 32 adedi proje aşamasındadır. Üretime geçen parsellerde yaklaşık 850 kişi istihdam edilmektedir. Ağırlıklı sektör grubu; deri mamülleri, gübre sanayi ve demir-çelik sanayidir. Tablo 3.2.12'de, Bor OSB'ye ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 3.2.12: Bor OSB Bilgileri

BOR OSB GENEL BİLGİLERİ	
En Yakın Karayolu	NİĞDE-ANKARA
En Yakın Karayolu (Km)	0,01
En Yakın Havalimanı	NEVŞEHİR
En Yakın Hava Limanı (Km)	90
En Yakın Demir Yolu	BOR
En Yakın Demir Yolu (Km)	10
En Yakın Liman	MERSİN
En Yakın Liman (Km)	200
En Yakın İlçe Merkezi	BOR
En Yakın Yerleşim Merkezi	BOR
En Yakın İl Merkezi	NİĞDE
En Yakın Üniversite	NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
Osbdaki Firma Sayısı	40
İMAR BİLGİLERİ	
OSB'nin Büyüklüğü (ha)	292
Taks (%)	0,5
Kaks (%)	0,5
Toplam Sanayi Alanı (ha)	0
Toplam Sanayi Parsel Sayısı	224
Tahsis Edilen Sanayi Parsel Sayısı	223
Tahsis Edilecek Sanayi Parsel Sayısı	0
Üretimde Parsel Sayısı	143
İnşaat Aşamasında Parsel Sayısı	48
Proje Aşamasında Parsel Sayısı	32
OSB'de Çalışan Kişi Sayısı	850
Tahsis Edilen Sanayi Alanı (ha)	98
Tahsis Edilecek Sanayi Alanı (ha)	35
İnşaatı Tamamlanan Sanayi Alan (ha)	56
En Düşük Arsa Satış Bedeli (TL/m ²)	40
En Yüksek Arsa Satış Bedeli (TL/m ²)	40

Tablo 3.2.12: Devamı

BOR OSB GENEL BİLGİLERİ	
ENERJİ ALT YAPI BİLGİLERİ	
OSB'nin Elektrik Aldığı İndirici Merkeze Uzaklığı (Km)	9
OSB Elektriği Nereden Temin Ediyor	Elektrik Dağıtım A.Ş.
OSB'nin Elektrik Satış Fiyatı	Sabit: kWh/Krş
Elektrik Dağıtım Bedeli	0 kWh/Krş
Elektrik Kurulu Gücü (MVA)	20
OSB Elektrik Şebekesinin Özelliği	Havai Hat
Elektrik Dağıtım Şebekesi Gerilim Kademesi (KV)	31.500,00
OSB'nin Doğalgaz Şebekesi Var mı?	Hayır
Su Nereden Temin Ediliyor?	OSB KUYULARINDAN
Su Deposu Var mı?	Evet
Su Deposunun Kapasitesi (m ³)	300
Su Dağıtımı OSB Tarafından İşletiliyor Mu?	Evet
Su Satış Fiyatı (TL/m ³)	0
Suyun Bakteriolojik Analizi Yapılıyor Mu?	Hayır
Klorlama Tesisi Var mı?	Evet

Kaynak: NİTSO, 2015.

Niğde ve Bor OSB'ye ek olarak 3 Küçük Sanayi Sitesi (KSS) tamamlanmıştır. Tamamlanmış KSS'ler, 260 iş yeri sayısı ve %100 doluluk oranı ile Bor KSS, 151 iş yeri sayısı ve %100 doluluk oranı ile Merkez KSS, 340 iş yeri sayısı ve %

100 doluluk oranı ile Merkez (ATA) KSS'dir. Niğde ilinde 771 işyerli 4 adet KSS hizmete sunulmuştur. Bu 4 KSS'nin iş yeri sayısı ve doluluk oranlarını belirten Tablo 3.2.13 aşağıdadır.

Tablo 3.2.13: Tamamlanan Küçük Sanayi Siteleri

KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
Niğde Bor KSS	260	210	50	81
Niğde Merkez KSS	151	151	0	100
Niğde Merkez (ATA) KSS	340	340	0	100
Niğde Altınhisar KSS	20	-	20	0
TOPLAM	771	701	70	91

Kaynak: NİTSO, 2015.

3.2.1.6. İşgücü Arzının Niteliği ve Nitelikli Eleman Açığı

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Niğde ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı toplamı 7.590'dır. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 8, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 37'dir. Niğde ilinde, sanayi sektörlerinde çalışanların %27'si tekstil ürünleri imalatı, %16'sı gıda ürünlerinin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %84'ü işçi, %3'ü mühendistir.

Tablo 3.2.14'te, TR71 Bölgesi ve Türkiye'deki personel dağılımı görülmektedir. Niğde ili personel toplamında TR71 Bölgesi'nin %21'ini, Türkiye toplamının ise %0,03'ünü oluşturmaktadır. TOBB Sanayi Veritabanı 2013 yılı verileri de kullanılarak, Niğde ilinin 2012 yılı istatistikleri ile 2013 yılı istatistikleri karşılaştırıldığında, verilen 5 kalemden dördü artış gösterirken teknisyen sayısı 216'dan 152'ye düşmüştür.

Tablo 3.2.14: Personel Dağılımı

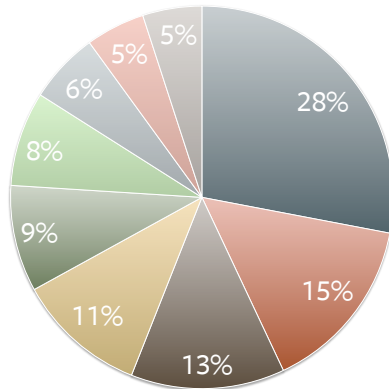
YER	MÜHENDİS	TEKNİSYEN	USTA	İŞÇİ	İDARİ	TOPLAM
Türkiye	94.629	98.896	182.344	1.774.090	262.066	24.634.185
TR71	1277	1288	2398	27227	3430	35982
Aksaray	353	341	781	6466	788	8952
Kırıkkale	454	258	416	4756	975	6988
Kırşehir	145	385	217	3321	435	4505
Nevşehir	111	152	442	6712	522	7947
Niğde	214	152	542	5972	710	7590
Niğde/TR71(%)	16,75	11,8	22,6	21,93	20,69	21,09
Niğde/Türkiye(%)	0,22	0,15	0,29	0,33	0,27	0,03

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı, 2014.

3.2.1.7. İhracata Yönelik Sanayi Yapısı

Grafik 3.2.1'de, ürün gruplarına göre Niğde ilinde yapılan ihracat kalemleri grafiksel olarak verilmiştir. Niğde ilinin ihracatında en büyük payı, %28 ile kimyevi maddeler

ve mamulleri almaktadır. Bunu sırasıyla, taşıt araçları ve yan sanayi ile tekstil ve hammaddeleri %15 ve %13'lük oranlarla takip etmektedir.

- %28 Demir ve Demir Dışı Metaller
- %15 Meyve ve Sebze Mamülleri
- %13 Tekstil ve Hammaddeleri
- %11 Maden ve Metaller
- %9 Yaş Meyve ve Sebze
- %8 Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri
- %6 Diğer
- %5 Demir ve Demir Dışı Metaller
- %5 Meyve ve Sebze Mamülleri

Grafik 3.2.1: Ürün Gruplarına Göre İhracat Yüzdeleri

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret Verileri, 2013.

Tablo 3.2.15'te, 2009-2013 yılları arasındaki Niğde ili ihracat envanteri firma bazlı olarak sunulmuştur.

2009-2013 yılları arasında Niğde ili firmalarının ihracatları incelendiğinde en yüksek oranın 123 milyon

dolar ile 2011 yılında, en düşük oranın ise 70 milyon dolar ile 2012 yılında yaşandığı görülmektedir. Bu yıllar arasında inişli çıkışlı bir seyir izleyen ihracat, 2013 yılında 87 milyon dolarlık değeriyle neredeyse 2009 yılındaki değeri civarında kalmıştır.

Tablo 3.2.15: Niğde İli İhracat Envanteri (Milyon Dolar)

FİRMA ADI	2009	2010	2011	2012	2013
Göknur Gıda Mad. İth. İhrc. Tic. ve San. A. Ş.	31,44	35,06	64,5	7,96	26,39
Ditaş Doğan Yedek Parça İmalat ve Teknik A.Ş.	8	10,4	11,06	13,64	12
Mikrokal Kalsit San. ve Tic. Ltd. Şti.	3,52	4,92	6,8	7,38	11
Mikron-S Mikronize Mineral Endüstri Tic. ve A.Ş.	8	18,62	7,7	0,98	8,05
Birko Birleşik Koyunlular Mensucoat Tic. ve San. A.Ş.	11,63	12,8	12,06	8,62	6,68
ZNO Kimya Metal Nakliye San. ve Tic. Ltd Şti.	2,03	5,23	0	6,22	4
Nidaş Maden. Taşıma. Mak. İth. İhr. Kimya San. Tic. A.Ş.	2,23	3	3,7	3,42	4
Drops Gıda ve San. A.Ş.	0	0	0	2,82	3,97
Kızıklı Gıda San. ve Tic. A.Ş.	0,9	1,85	1,35	0	1
Keçeci Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	0	0	1,8	1,14	1
Güney Doğalgaz San. ve Tic. A.Ş.	0,36	0,33	0,06	0,7	0,85
Yüksel Ferforje Met. İnş. Pet. Turz. Nak. Tic. San. Ltd. Şti.	0	0	0	0	0,83
Oreks Madencilik Ltd. Şti. -(Niğde Şubesi)	3,18	6,54	5,96	4,96	0,82
Doğal Endüstriyel Mineraller Tic. A.Ş.	3	11,62	3,81	6,7	0,7
Novoplast Plastik San. ve Tic. A.Ş. (Niğde Şubesi)	0	1,18	2,08	0,14	0,67
Ömür-Pen PVC Metal San. ve Tic. Ltd. Şti.	0,14	0,18	0,43	0,86	0,61
Orteks Tekstil Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	0	0	0	0,22	0,58
Bakkabaşoğlu Süt Ürünleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	0	0	0	0	0,39
Niğpaş Tar. Petr. Maden. Gıda Oto. San. ve Tic. Ltd. Şti.	0	0	0,04	0,2	0,21
Bereketli Maden Mermer Ltd. Şti. Ulukışla Şubesi	0	0	0	0	0,18
Gülsoy Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	3,25	4,46	0,05	0,25	0,16
Pozitif Makine Müh. Mad. Nak. Elk. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	0	0	0	0	0,14
Güven Anadolu Süt Mam. Pet. Nak. Mad. Yağ Turz. San. ve Tic. Ltd. Şti.	0	0	0	0	0,12
Çetin Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	0,95	2,22	1,51	0	0,11
TTM Teknolojik Tekstil Mak. İmalatı İthalat İhr. San. Tic. Ltd. Şti.	0	0	0	0	0,1
Aykal Madencilik Tic. ve San. A.Ş.	0	0	0	0,11	0,1
Biliciler Tekstil Örne San. ve Tic. Ltd. Şti.	0	0	0	0,39	0,07
Mertaş Mermer Mozaik Mikro. Kalsit Tozu Mamül. Kurşun Mamül. Nakly. Yapı Kimyasalları ve Seramik İth. ve İhr. San. ve Tic. A.Ş.	0,04	0,04	0,04	0,07	0,06
Global Doğaltaş İşletmeleri ve Turz. Ltd. Şti.	0	0	0	0	0,05
Ultaş Entegre Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	0,11	0	0,06	3,79	0,05

Tablo 3.2.15: Devamı

FİRMA ADI	2009	2010	2011	2012	2013
Elmastek Gıda, Gıda İml. Oto. İnş. Nak. San. ve Tic. Ltd. Şti.	0	0	0	0	0,01
Bor Elektrolit Bakır San. ve Tic. A.Ş.	0	2,24	0	2,47	0
Anadolu Mikronize Madencilik A.Ş.	1,57	2,5	6,16	2,15	0
TOPLAM	78,78	118,5	123	70,57	87

3.2.1.8. Teşvik Sistemi

Teşvik sistemi; genel, bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik yatırımların teşviki uygulamalarından oluşmaktadır. Yatırımlarda Devlet Yardımları çerçevesinde Türkiye 6 ana bölgeye ayrılmıştır. Teşvik Bölgeleri Harita 3.2.4'te

verilmiştir. Haritaya göre Niğde 5. Bölge'dedir. Şekil 3.2.3'te, teşvik sisteminin yatırımlara göre indirim ve istisnaları yer almaktadır.

Harita 3.2.4: Teşvik Bölgeleri

Şekil 3.2.3: Teşvik Sistemi

Şekil 3.2.4'te Niğde'de yatırımcıları yatırım yapmaya teşvik edebilecek bazı nedenlere yer verilmiştir. Teşvik Sistemi bu çerçevede öncelikli olarak göze çarpmaktadır.

Şekil 3.2.4: Niğde'de Yatırımcıları Yatırım Yapmaya Teşvik Edebilecek Bazı Nedenler

Kaynak: Niğde İli Yatırım ve Tanıtım Kataloğu, Niğde Ticaret ve Sanayi Odası Yayını (Hazırlayan: Murat GÜMÜŞ), 2014.

Yeni Teşvik Sistemi, 19/06/2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar" ile 2012/1 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ" çerçevesinde düzenlenmektedir.

Gerçek kişiler, adi ortaklıklar, sermaye şirketleri, kooperatifler, birlikler, iş ortaklıkları, kamu kurum ve kuruluşları (genel ve özel bütçeli kurum ve kuruluşlar, il özel idareleri, belediyeler ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların sermaye bileşimindeki hisse oranları %50'yi geçen kurum ve kuruluşlar), kamu kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, vakıflar ve yurtdışındaki yabancı şirketlerin Türkiye'deki şubeleri teşvik belgesine başvuruda bulunabilir.

Teşvik belgesi kapsamında değerlendirilmeyen belli başlı harcama kalemleri vardır. Bunlar, öncelikle müracaat tarihinden önce gerçekleştirilmiş bulunan yatırım harcamaları olmak üzere, hammadde, ara malı ve işletme malzemesi, kullanılmış yerli makine teçhizat, karayolu nakil vasıtaları ve her türlü binek araçları, havayolu ile yük ve/veya yolcu taşımacılığına yönelik yatırımlar dışındaki diğer yatırımlar için uçak ve helikopter, porselenden, seramikten ve camdan mamul sofras ve mutfak eşyası yatırım harcamalarıdır. Ayrıca, Tablo 3.2.16'da Niğde ili özelinde bölgesel desteklerden faydalanabilecek sektörler sıralanmıştır.

Tablo 3.2.16: Niğde İlindeki Bölgesel Desteklerden Faydalanılabilecek Sektörler

SEKTÖR	ASGARİ YATIRIM TUTARI
Entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil olmak üzere entegre hayvancılık yatırımları	500 bin TL
Su ürünleri yetiştiriciliği	500 bin TL
Gıda ürünleri ve içecek imalatı	1 milyon TL
Tekstil ürünleri imalatı	Tekstilin apelenmesi yatırımları için 10 Milyon TL, diğer yatırım konularında 1 Milyon TL
Giyim eşyası imalatı	500 bin TL
Derinin tabaklanması ve işlenmesi	500 bin TL
Ağaç ve mantar ürünleri imalatı, hasır ve buna benzer örülerek yapılan maddelerin imalatı	1 milyon TL
Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı	10 milyon TL
Kimyasal madde ve ürünleri imalatı	1 milyon TL
İnşaat amaçlı beton ürünleri imalatı ve ısı veya ses izole edici eşya ve karışımlar	1 milyon TL
Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi, metal dökümsanayi	1 milyon TL
Metal eşya	1 milyon TL
Makine ve teçhizat imalatı	1 milyon TL
Büro, muhasebe ve bilgi işlem makineleri imalatı	1 milyon TL
Elektrikli makine ve cihazları imalatı	1 milyon TL
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı	1 milyon TL
Tıbbi aletler hassas ve optik aletler imalatı	500 bin TL
Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi	Motorlu kara taşıtlarında 50 milyon TL, Yan sanayinde 1 milyon TL
Mobilya imalatı	1 milyon TL
Oteller	3 yıldız ve üzeri
Öğrenci Yurtları	100 öğrenci
Soğuk hava deposu hizmetleri	500 metrekare
Lisanslı depoculuk	1 milyon TL
Eğitim hizmetleri	500 bin TL
Hastane yatırımı ve huzurevi	Hastane: 500 bin TL Huzurevi : 100 kişi
Atık geri kazanım veya bertaraf tesisleri	500 bin TL
Seracılık	10 dekar

Kaynak: Ahiler Kalkınma Ajansı Niğde Yatırım ve Tanıtım Kataloğu, 2014.

3.2.1.9. Niğde İlinin Patent ve Marka Sayısı

Patent, ürün veya buluş sahibine, icat ettiği ürünün satışı, pazarlanması, çoğaltılması, bir benzerinin üretilmesi gibi alanlarda ayrıcalıklar getiren resmi bir belge ve unvandır. Patent sayısı, bir ilin yaratıcılığını ve inovatif yapısını

gösteren göstergelerden birisidir. Patent sayısındaki artış, o ildeki araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin artmasının göstergesidir.

Tablo 3.2.17: Bazı İllerin Patent Başvularının ve Tescillerinin Dağılımı

İL	YIL										TOPLAM	
	2009		2010		2011		2012		2013		BAŞVURU	TESCİL
	BAŞVURU	TESCİL	BAŞVURU	TESCİL	BAŞVURU	TESCİL	BAŞVURU	TESCİL	BAŞVURU	TESCİL		
Adana	30	10	30	8	36	6	50	10	51	8	197	42
Ankara	318	52	328	71	417	78	569	96	562	109	2.194	406
Kayseri	35	1	73	6	55	13	70	7	55	17	288	44
Konya	97	4	133	13	135	39	144	28	153	37	662	121
Ağrı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Artvin	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Nevşehir	7	0	6	0	6	1	4	2	13	1	36	4
Kırıkkale	0	0	1	1	2	0	4	0	7	1	14	2
Kırşehir	6	0	3	0	2	0	5	1	4	1	20	2
Aksaray	0	0	6	0	3	0	3	0	7	0	19	0
Niğde	7	1	5	0	8	0	15	1	6	2	41	4

Kaynak: Türk Patent Enstitüsü, Başvuru ve Tescil İstatistikleri.

Tablo 3.2.17'ye bakıldığında patent başvurusunda bulunan ve tescilli yapılan illerin daha çok gelişmiş ve büyükşehir olarak ifade edebileceğimiz iller olduğu görülebilir. Doğuya doğru gidildikçe patent başvuru ve tescilinin neredeyse yok denilebilecek düzeyde olduğu görülmektedir. TR71 Bölgesi illerine bakıldığında ise 2009-2013 yılları arasında en çok patent başvurusunun Niğde ilinde (41 başvuru), ikinci sırada Nevşehir ilinde

(36 başvuru), üçüncü sırada Kırşehir ilinde (20 başvuru), dördüncü sırada Aksaray ilinde (19 başvuru), son sırada ise Kırıkkale ilinde (14 başvuru) olduğu görülmektedir. Başvuru sayısı sevindirici gibi gözükse de tescil noktasında bu dönem içerisinde Niğde ve Nevşehir illeri birlikte ilk sırada olmasına rağmen, alabildikleri patent tescili 4'tür. Kırıkkale ve Kırşehir illerinde ise bu sayı 2 olup, Aksaray bu yıllarda hiç patent tescili alamamıştır.

Tablo 3.2.18: Bazı İllerin Marka Başvularının ve Tescillerinin Dağılımı

İL	YIL										TOPLAM	
	2009		2010		2011		2012		2013		BAŞVURU	TESCİL
	BAŞVURU	TESCİL	BAŞVURU	TESCİL	BAŞVURU	TESCİL	BAŞVURU	TESCİL	BAŞVURU	TESCİL		
Adana	963	690	1.180	497	1.803	574	1.609	892	1.622	1.178	7.177	3.831
Ankara	4.472	3.339	5.588	2.460	8.630	2.782	7.261	4.114	7.370	5.403	33.321	18.098
Kayseri	786	668	929	463	1.627	470	1.315	728	1.264	1.084	5.921	3.413
Konya	1.554	1.170	1.692	950	2.683	845	2.442	1.554	2.747	1.761	11.118	6.280
Ağrı	20	11	36	7	35	16	52	17	47	22	190	53
Artvin	12	12	25	8	31	8	31	15	35	15	134	58
Nevşehir	93	41	106	54	190	47	170	105	188	116	577	363
Kırıkkale	35	15	44	14	83	35	36	46	75	33	273	143
Kırşehir	32	12	33	19	81	11	37	38	68	25	251	105
Aksaray	79	54	79	32	167	30	122	72	132	92	579	280
Niğde	36	38	56	18	83	33	68	44	72	51	315	184

Kaynak: Türk Patent Enstitüsü, Başvuru ve Tescil İstatistikleri.

Tablo 3.2.18'e bakıldığında marka başvurusunda bulunan ve tescilli yapılan illerin daha çok gelişmiş ve büyükşehir olarak ifade edebileceğimiz iller olduğu görülebilir. Doğuya doğru gidildikçe marka başvuru ve tescilinin azaldığı görülmektedir. TR71 Bölgesi illerine bakıldığında ise 2009-2013 yılları arasında içerisinde en çok marka başvurusunun Aksaray ilinde (579), ikinci sırada Nevşehir ilinde (577 başvuru), üçüncü sırada Niğde ilinde (315 başvuru), dördüncü sırada Kırıkkale ilinde (273

başvuru), son sırada ise Kırşehir ilinde (251 başvuru) olduğu görülmektedir. Marka tescil noktasında bu yıllar arasında 363 tescil ile Nevşehir ili birinci sırada, 280 tescil ile Aksaray ili ikinci sırada, 184 tescil ile Niğde ili üçüncü sırada, 143 tescil ile Kırıkkale ili dördüncü sırada ve 105 tescil ile Kırşehir son sırada yer almaktadır. Gerek patent gerekse de marka tescili olarak Niğde ilinin iyi bir durumda olduğunu söylemek mümkün gözükmemektedir.

Tablo 3.2.19: TR71 Bölgesi ve Bazı İllerinin Patent Başvuru ve Tescil Sayılarına Göre Sıralaması (2013)

İL	PATENT BAŞVURU/TESCİL SAYISI		PATENT BAŞVURU/TESCİL İL SIRALAMASI	
	BAŞVURU SAYISI	TESCİL SIRASI	BAŞVURU SAYISI	TESCİL SIRASI
İstanbul	1.830	540	1.	1.
Ankara	562	109	2.	3.
İzmir	316	59	3.	5.
Nevşehir	13	1	24. ¹⁹	19. ²⁰
Aksaray	7	0	29. ²¹	20. ²²
Kırıkkale	7	1	29. ²³	19. ²⁴
Niğde	6	2	30. ²⁵	18. ²⁶
Kırşehir	4	1	32. ²⁷	19. ²⁸

Kaynak: Türk Patent Enstitüsü, Başvuru ve Tescil İstatistikleri.

Tablo 3.2.20: TR71 Bölgesi ve Bazı İllerinin Marka Başvuru ve Tescil Sayılarına Göre Sıralaması (2013)

İL	PATENT BAŞVURU/TESCİL SAYISI		PATENT BAŞVURU/TESCİL İL SIRALAMASI	
	BAŞVURU SAYISI	TESCİL SIRASI	BAŞVURU SAYISI	TESCİL SIRASI
İstanbul	47.021	35.857	1.	1.
Ankara	7.370	5.403	2.	2.
İzmir	5.541	4.102	3.	3.
Nevşehir	188	116	38.	38.
Aksaray	132	92	44.	43.
Kırıkkale	75	33	56.	58.
Niğde	72	51	57. ²⁹	55.
Kırşehir	68	25	58.	62. ³⁰

Kaynak: Türk Patent Enstitüsü, Başvuru ve Tescil İstatistikleri.

2013 yılında TR71 Bölgesi ve bazı illerinin patent ve marka başvuru ve tescil sayılarına göre sıralamasını gösteren Tablo 3.2.19 ile Tablo 3.2.20'ye bakıldığında patent başvuru sayısı sıralamasında Niğde ilinin 30 uncu il ve patent tescil sıralamasında ise 18 inci il olduğu, marka başvuru sayısı sıralamasında Niğde ilinin 57 nci il ve marka tescil sıralamasında ise 55 inci il olduğu görülmektedir.

TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ili patent başvuru sayısı sıralamasında 4 üncü ildir. Ancak, patent tescil sıralamasında ilk sırada olması umut vericidir. Yine TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ili marka başvuru sayısı il sıralamasında 4 üncü, marka tescil il sıralamasında ise 3 üncü durumdadır.

¹⁹ Bu sırayı on üç (13) patent başvurusu ile toplam 2 il paylaşmaktadır.

²⁰ Bu sırayı bir (1) patent başvurusu ile toplam 18 il paylaşmaktadır.

²¹ Bu sırayı yedi (7) patent başvurusu ile toplam 8 il paylaşmaktadır.

²² Bu sırayı yedi (0) patent başvurusu ile toplam 27 il paylaşmaktadır.

²³ Bu sırayı yedi (7) patent başvurusu ile toplam 8 il paylaşmaktadır.

²⁴ Bu sırayı bir (1) patent başvurusu ile toplam 18 il paylaşmaktadır.

²⁵ Bu sırayı altı (6) patent başvurusu ile toplam 4 il paylaşmaktadır.

²⁶ Bu sırayı iki (2) patent başvurusu ile toplam 12 il paylaşmaktadır.

²⁷ Bu sırayı dört (4) patent başvurusu ile toplam 8 il paylaşmaktadır.

²⁸ Bu sırayı bir (1) patent başvurusu ile toplam 18 il paylaşmaktadır.

²⁹ Bu sırayı yetmiş iki (72) patent başvurusu ile toplam 2 il paylaşmaktadır.

³⁰ Bu sırayı yirmi beş (25) patent başvurusu ile toplam 2 il paylaşmaktadır.

3.2.1.10. Niğde İlinde Yapılan İleri Teknolojiye Yönelik AR-GE Çalışmaları

Aşağıda, Niğde ilinde bulunan Niğde Üniversitesinde yapılan ileri teknolojiye yönelik Ar-Ge çalışmalarına yer verilmiştir.

3.2.1.10.1. Enerji

Enerji, ülkelerin kalkınmasında ve varlıklarını sürdürülebilmelerinde kritik bir önem arz etmektedir. Özellikle enerji kaynakları konusunda yurtdışına bağımlı ülkelerin, bu bağımlılığı azaltabilmek için alternatif enerji kaynakları üretmeleri ve mevcut kaynakları en optimum şekilde değerlendirmeleri gerekmektedir. Niğde Üniversitesinin en önemli hedeflerinden biri, ülkemizin enerji alanında dışa bağımlılığını en aza indirmek için yerli çözümler ve güvenilir, ekonomik, verimli, çevreye duyarlı teknolojiler üretmek, aynı zamanda uluslararası enerji pazarlarında yarışabilecek yeni enerji teknolojileri geliştirmektir. Bu bağlamda, Niğde Üniversitesi bünyesinde kurulan Nanateknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi (NÜNAM) ve Prof. Dr. Nejat Veziroğlu Temiz Enerji Uygulama ve Araştırma Merkezi (DrV TEAM), enerji alanında yapmakta oldukları AR-GE faaliyetleri ile ülkemizde ve dünyada önemli bir konuma sahiptir. Bu araştırma merkezlerinin temel hedefi, ülkemizin enerji ihtiyacının yenilenebilir ve temiz kaynaklardan sağlanması, yerli teknolojiler geliştirilmesi ve bu teknolojilerin sanayiye aktararak katma değeri ve ihracat potansiyeli yüksek olan ürünlerin yerli üretiminin gerçekleştirilmesidir. Enerji alanı, ülkemizin bilim ve teknoloji alanındaki 2023 vizyonu hedeflerine ulaşmak için yetkinlik kazanılması gereken öncelikli faaliyet alanlarından biridir. Bu kapsamda, Niğde Üniversitesinde var olan enerji Ar-Ge altyapısı, araştırmacı envanteri, işbirlikleri ve alanla ilgili stratejik yol haritası belirlemiş ve bu doğrultuda çalışmalar sürdürülmektedir.

3.2.1.10.2. Si-Heteroeklem Güneş Hücre Çalışmaları-NÜNAM

Ülkemizin enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi kapsamında, güneş enerjisinden elektrik üretilmesine imkan sağlayan güneş hücresi laboratuvarı NÜNAM bünyesinde Kalkınma Bakanlığının desteği ile kurulmuştur. NÜNAM bünyesindeki güneş laboratuvarı, Silisyum (Si) heteroeklem güneş hücreleri üretimi ve karakterizasyonu konusunda yetkin bir noktaya gelmiştir. Üretilen Silisyum heteroeklem güneş hücreleri gerek verimlilik, gerekse endüstriyel boyutta olması açısından Türkiye'deki en önemli laboratuvarlardan biridir.

NÜNAM'da yapılan güneş hücresi araştırmalarının önemi, pilot ölçekte endüstriyel boyutta güneş hücresi üretim sistemi, karakterizasyon sistemleri ve güneşleme süresi olarak ülkemizin en stratejik bölgesinde olmasından dolayı her geçen gün artmaktadır. Ülkemizde önde gelen araştırma merkezleri ve sanayi kuruluşları ile ortaklaşa projeler gerçekleştirmektedir. Yüksek verimli güneş hücre

üretim sistemi PV üretimine yatırım yapmak isteyen yerli ve yabancı firmaların oldukça ilgisini çekmekte ve ikili işbirliği görüşmeleri yapılmaktadır. Kurulmuş olan altyapı ile "ince film" ve "yüksek teknoloji kaplamaları" yapılabilmektedir. Bu noktada sadece güneş hücresi araştırmaları değil, diğer optoelektronik ağıt çalışmaları için de hizmet verebilme kapasitesine sahiptir.

Hali hazırda NÜNAM'da Ar-Ge çalışmaları yürütülen ve üretilen yüksek verimli, kristal silisyum tabanlı heteroeklem güneş hücrelerinin verimliliği 2015 yılı itibarı ile %20'ye ulaşmıştır. Bu verimlilikle NÜNAM, seri üretime aktarılmaya hazır PV teknolojisine sahiptir.

NÜNAM'da var olan teknoloji ile üretilen birebir aynı yapıdaki güneş hücrelerinde dünyada ulaşılan en yüksek verimlilik %24.7 ile Panasonic-Sanyo firmasına aittir. Ayrıca, yine aynı hücre yapısında fakat bütün metalizasyonun arka yüzeyde olduğu hücre yapısında (back contact Si-HIT) ulaşılan verimlilik %25.6'dır (Panasonic-Sanyo, IEEE Journal Of Photovoltaics, Vol. 4, No: 6, November 2014).

Bilindiği üzere güneş araştırmalarının tamamı, düşük maliyetli-yüksek verimlilikli güneş hücresi üretimi üzerine yoğunlaşmış, aynı zamanda, maliyet-verimlilik paradoksu çözülmeye çalışmaktadır. Bu noktada NÜNAM, daha ince Si alttaş kullanarak, metalizasyonda gümüş yerine bakır kullanımı, smart wire gibi metalizasyon yöntemleri kullanarak düşük maliyetli-yüksek verimlilikli güneş hücresi üretimi konusunda araştırmalarına hız vermiştir. Ayrıca, saydam iletken oksit yerine, son yıllarda en çok çalışılan malzemelerden biri olan Grafen kullanılması araştırmalarını da yürütülmektedir.

NÜNAM, Si-heteroeklem Güneş Laboratuvarına ait görüntüler aşağıdadır.

Si tabanlı güneş hücrelerinin yanında NÜNAM'da yine son yıllarda büyük bir ilerleme kaydeden organik-inorganik Perovskit güneş hücre teknolojileri de çalışılmaktadır. Perovskit güneş hücreleri, yüksek verimli ve düşük maliyetli üretilibilmeleri açısından son yıllarda oldukça dikkat çeken ve çok çalışılan yeni nesil güneş hücre teknolojisidir. Son iki yıl içerisinde verimlilikleri laboratuvar ölçüğünde yaklaşık %9'dan %21'lere çıkarak ciddi bir ilerleme kaydetmiştir. Yeni nesil güneş hücresi teknolojisinde dünya çapında bir laboratuvar olmak hedeflerden biridir.

3.2.1.10.3. Hidrojen Teknolojileri- DRV-TEAM

Yeni nesil hidrojen teknolojilerinden olan yakıt pili çalışmaları Niğde Üniversitesi Prof. Dr. T. Nejat Veziroğlu Uygulama ve Araştırma Merkezi çatısı altında toplanmıştır. Merkezin temel çalışma alanlarından biri olan ve hidrojenin yanı sıra birçok hidrokarbon yakıtın kimyasal enerjisini yüksek verimle doğrudan elektrik ve kullanılabilir ısı enerjisine dönüştüren KOYP Sistemleri üzerine, ülkemizde olduğu gibi, gelişmiş ülkeler tarafından da yoğun AR-GE faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Üniversite-sanayi işbirliğinin güzel bir örneği olarak Merkez ile ülkemizin önde gelen firmalarından olan Vestel Savunma Sanayi (VSS) ortaklığında uzun yıllardır sürdürülen KOYP çalışmaları kapsamında birçok ulusal ve uluslararası proje tamamlanmış olup bir kısmı ise halen devam etmektedir. Bu kapsamda, Merkez bünyesinde dünya çapında AR-GE temelli önemli bir altyapı kurulmuştur. Bu yoğun AR-GE çalışmalarının neticesinde, ülkemizin ilk düzlemsel KOYP temelli prototipi de başarı ile imal edilmiştir. Dünyanın da sayılı prototiplerinden olan dizel yakıtlı çalışan sistem, bünyesindeki yardımcı sistem elemanlarına yetecek elektrik enerjisinin yanı sıra 3kW net elektrik enerjisini de beraberinde sunmaktadır. Ürünleştirme çalışmaları tamamlandıktan sonra evlere/ofislere uygulanması planlanan sistem, mevcut doğal gaz hattından beslenerek kombilerin aksine sadece ısı değil elektrik enerjisini de kullanıcıya sunabilecektir. Bu sayede her ev kendi ihtiyacı olan enerjiyi kendisi üretebilecektir. Modüler yapısı sayesinde MW'lara kadar varan güç üretimini mümkün kılan KOYP'ler, bu kapsamda, termik santrallere bir alternatif olarak da görülmektedir. Yerinde elektrik üretimi ile iletim hatlarında kablo kayıplarının olmaması, sessiz, titreşimsiz ve çevre dostu olmaları ve bakıma ihtiyaç duymamaları en önemli avantajları olarak ön plana çıkmaktadır.

Merkezin uzman olduğu düzlemsel KOYP teknolojisi, devreye girme zamanının çok uzun olması, dinamik yüklerle karşı cevap zamanının çok geç olması ve akım toplama için kullanılan metalik interkonnektörlerin çok ağır olmasından

dolayı mevcut halleriyle mobil uygulamalar için uygun olmamaktadır. Bu kapsamda mobil uygulamalar için gerekli olan hafiflik ve hızlı devreye girebilme özelliklerini barındıran mikro-tüp KOYP sistemi geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda, ayrıca, katı oksit yakıt pilinde kükürt ve karbon birikimini iyileştirmek, anot/elektrolit ara yüzündeki ayrılmaları önlemek ve çalışma ömrünü artırmak için reformat gaza dayanıklı anot katalizörü ile sistem ağırlığını azaltmak ve daha etkin akım toplamak için seramik interkonnektör de geliştirilecektir. Mikro-tüp KOYP sistemi, genel olarak VSS'nin diğer bir uzmanlık alanı olan insansız hava araçlarını (İHA) hedeflemekle birlikte, diğer bütün insansız araçlardan kara robotları ve deniz üstü araçları ve batarya, şarj istasyonu vb. mobil uygulamaları da içine alan bütün uygulamalar için kullanılabilir.

Merkezin diğer önemli çalışma alanları ise Polimer Elektrolit Membran (PEM) tabanlı yakıt pilleri ve elektrolizörler, katı oksit elektrolizörler ve mikro-modelleme olarak sayılabilir. PEM elektrolizörler konusunda tamamlanan bir proje kapsamında, Sağlık Bakanlığı'na bağlı Ankara Keçiören Uygulama ve Araştırma Hastanesi'ne PV ve PEM yakıt pilini de içeren bir sistem kurulmuştur. Sistemde yer alan ve Merkez bünyesinde geliştirilen yüksek basınçlı PEM elektrolizör, PV'lerden elde edilen elektrik enerjisinin bir kısmı ile suyu hidrojen ve oksijenine ayırmaktadır. PV'lerde üretilen elektrik enerjisinin kalan kısmı ise yoğun bakım ünitesinin elektrik ihtiyacını karşılamaktadır. 75 bar basınca kadar kompresör kullanılmadan hidrojen ve oksijen depolayabilen elektrolizör sisteminden elde edilen oksijen, doğrudan hastanenin yoğun bakım ünitesine beslenmektedir. Hidrojen ise güneş enerjisinin yetersiz kaldığı veya gece saatlerinde PEM yakıt pilinden elektrik elde edilerek yine yoğun bakım ünitesinde kullanılmak üzere depolanmaktadır. Bu sayede, sistem sıfır çalışma maliyeti ile yoğun bakım ünitesinin ihtiyaç duyduğu medikal oksijen ve elektrik enerjisini sağlamaktadır. Katı oksit elektrolizör, tüm dünyada olduğu gibi Merkez tarafından da henüz AR-GE aşamasındadır. Bu kapsamda daha düşük enerji girdisi ile yüksek miktarda hidrojen elde edilmesi üzerine yoğunlaşılmıştır. Öte yandan, yapılan mikro-modelleme çalışmaları ile yakıt pilleri ve elektrolizörler makro boyutun yanı sıra mikro boyutta da incelenerek bu sayede uzun zamanlar alan ve ciddi malzeme tüketimi gerektiren deneysel çalışmalar yerine, membran elektrot gruplarının üretim parametreleri, hücre ve stak optimizasyonları ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi vb. çalışmalar yürütülmektedir. Prof. Dr. Nejat Veziroğlu Temiz Enerji Uygulama ve Araştırma Merkezi Laboratuvarlarına ait görüntüler aşağıdadır.

3.2.1.10.4. Termal Enerji Depolama-NÜNAM

Merkezin diğer bir çalışma alanı Termal Enerji Depolamadır (TED). Bu amaçla, Niğde Üniversitesi NÜNAM'da Termal Enerji Laboratuvarı kurulmuştur. Dünya ülkelerinin enerji sorununu çözme çabası içinde Türkiye'nin de yerini alabilmesi için enerji uygulamalarında doğal kaynaklardan biri olan enerji depolama sistemlerine gereken önemin verilmesi gerekmektedir. Enerji gereksiniminin %60'dan fazlasının ithal kaynaklardan sağlandığı ülkemizde güneş, hava, toprak, su gibi kendi doğal kaynaklarından yararlanmasına olanak veren termal enerji depolama sistemleriyle ülke ekonomisine önemli katkılar sağlanabilecektir. Ekonomik olmasının yanı sıra enerji güvenilirliği ve sürekliliği de önemli katkılardır. Termal Enerji Depolama Sistemleriyle ozon tabakasına zarar veren kloroflorokarbonlara (CFC) gereksinim duymadan doğrudan soğutma-ısıtma yapılabilir. Termal enerji depolaması (Thermal Energy Storage=TES), enerjinin elde edilmesiyle, talep arasındaki fark ve yer-zaman arasındaki uyumsuzluğu gideren, hem ısıtma hem de soğutma için çözümler veren bir sistemdir. Elektrik enerjisine duyulan gereksinim azalmakta ve elektriğe en çok ihtiyaç duyulan zamanlarda elektriğe aşırı yüklenme engellenebilmektedir. Böylece, enerji santrallerine duyulan gereksinmeyi ve fosil yakıt kullanımını azaltarak çevreyi daha az kirleten çözümler sunmaktadır.

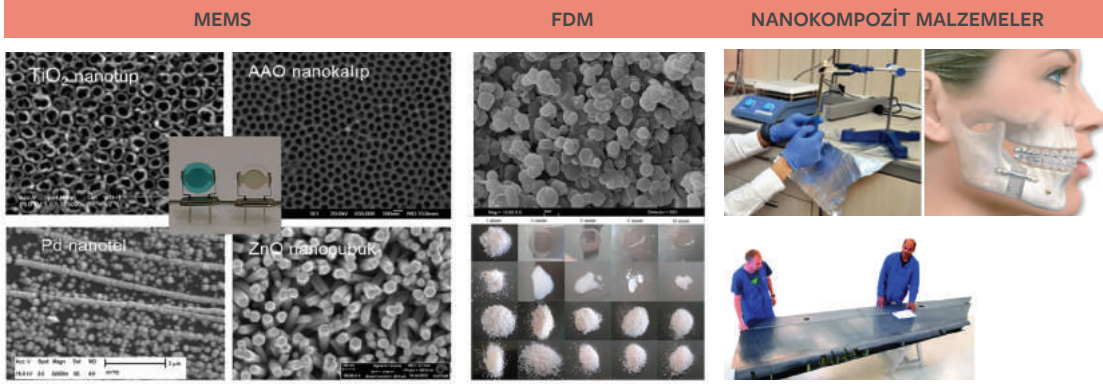
Laboratuvarda, ısıtma ve soğutma uygulamalarında verimliliğin artırılarak enerji tüketiminin azaltılmasında faz değiştiren maddelerde termal enerji depolamasından yararlanılmaktadır. Faz Değiştiren Maddeler (PCM, Phase Change Material) termal enerjiyi gizli ısı şeklinde depolayan maddelerdir. Isı depolama materyalinin iç enerjisinin önemli oranda değişmesi, bu materyalin faz değiştirmesine neden olmaktadır. Uygun sıcaklık sınırlarında, depolama materyalinin faz değiştirmesi ile ortaya çıkan gizli ısı depolanabilir. Isı depolama amacıyla, belirli sıcaklıklarda faz değişimlerine uğrayan ve gizli ısı değerleri yüksek olan materyallerden yararlanır. Faz Değiştiren Maddeler (FDM) katı-sıvı, sıvı-gaz ve katı-katı faz

dönüşümleri sırasında çevreden ısı alan/veren maddelerdir. İzotermal olarak gerçekleşen faz değişimi ısısına gizli ısı denilmektedir. Katı-sıvı faz değişiminde enerji alan madde erimekte ve tekrar donarken aldığı bu enerjiyi geri vermektedir. Böylece, ortam sıcaklığı faz değişim sıcaklığına çok yakın bir sıcaklık aralığında tutulmuş olmaktadır. Isı depolama amacıyla, belirli sıcaklıklarda faz değişimlerine uğrayan ve gizli ısı değerleri yüksek olan materyallerden yararlanılmaktadır. Isı depolamaya uygun faz değişimleri; katı-katı ve katı-sıvıdır. Sıvı-buhar faz değişimi, gaz fazın depolanmasının basınçlı depolama kaplarını gerektirmesi gibi karşılaşılan sorunlar nedeniyle ısı depolamada uygun değildir. Uygulamada, hacimsel enerji depolama kapasitesi yüksek olduğundan sadece katı-sıvı veya kristalleşme ısı yüksek olan katı-katı faz değişimleri pratik öneme sahiptir. Merkezdeki araştırmalarda maksimum 200J/g özellikli fonksiyonel enerji depolama materyallerinin sentezi gerçekleştirilmiştir. Merkezde hazırlanan enerji depolama özellikli PCM'ler, Termal Enerji Depolama özellikli sıcaklık kontrollü ambalajların içerisindeki ürünleri, 2 saat boyunca dış ortam sıcaklıklarından referans ambalajlara göre daha iyi koruduğu belirlenmiştir. Termal Enerji Laboratuvarında çalışmalarını yürüten Yrd. Doç. Dr. Yeliz Konuklu, Mayıs 2011 tarihinden itibaren Uluslararası Enerji Ajansı "Enerji Depolaması ile Enerji Tasarrufu - IEA ECES" Uygulama Anlaşması Yönetim Kurulu Sekreteryası ekibinde aktif görev almaktadır. Yılda iki kez yapılan toplantılar ile dünyadaki enerji depolama konusundaki gelişmeler takip edilmektedir. TED Sistemlerinden daha fazla yararlanabilmek amacı ile yeraltında termal enerji depolama sistemleri ile ilgili fizibilite çalışmalarına başlanmıştır. Yeraltında TED tekniklerinden biri olan kanalda TED tekniği pek çok ülkedeki uygulamalarıyla ekonomik ticari olarak kanıtlanmıştır. Konut, sanayi, tarım sektöründe uygulanabilen kanalda TED Tekniği, elektrik enerjisi ve kömür, petrol, doğal gaz gibi fosil yakıtlardan tasarruf sağlayarak enerji verimliliğini artırmaktadır. Isıtma ve soğutma ihtiyacını daha temiz ve verimli karşılayabildiklerinden yeraltında TED uygulamaları dünyada hızla önem kazanmaktadır.

3.2.1.10.5. Nanoteknoloji-NÜNAM

Nanoteknoloji, birçok alandaki uygulamalarından dolayı yüksek bir potansiyele sahip bir alandır. Uluslararası platformda, Nanoteknolojik araştırma ve uygulamalar için yapılan yatırımlar günden güne artmaktadır. Dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri her alanda takip edebilmek ve uluslararası standartlara ulaşmak için Nanobilim ve Nanoteknoloji konusundaki çalışmaların ülkemizde de yoğunlaşması gerekmektedir. Bu kapsamda Araştırma Merkezi, Nanoteknoloji alanında üç ana konu üzerinde yoğunlaşmıştır. Bunlardan ilki fonksiyonel özellikli nanoparçacık, nanokompozit

ve nanoenkapsülasyon çalışmalarıdır. Ayrıca; MEMS/NEMS (Mikro-Nano Elektro Mekanik Sistemler) yapıların üretimi, optimizasyonu, karakterizasyonu ve gaz sensör uygulamaları üzerine araştırmalar yapılmaktadır. Bunların yanı sıra, günümüzde birçok sektörde kullanım alanı bulabilecek özellikle son yıllarda üzerindeki araştırma sayıları ciddi artış gösteren karbon temelli nanomalzemelerin sentezi, karakterizasyonu ve farklı endüstrilerde kullanılabilirlikleri üzerine çalışmalar Merkezde yapılmaya başlanmıştır. Nanoteknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi Laboratuvarında yapılan bazı çalışmalara örnekler aşağıdadır.

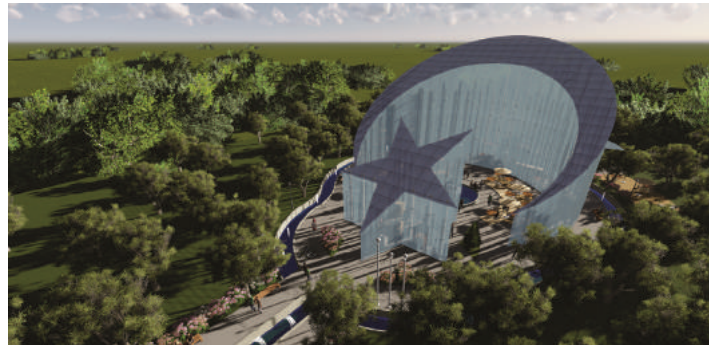
3.2.1.10.6. Niğde Üniversitesi Enerji Evi projesi

Bu projede, Niğde Üniversitesi Yerleşkesine yapılacak olan yaklaşık 200 m² kapalı alan ve 150 m² yeşil alana sahip güneş enerjisi kaynaklı 20 kW'lık kesintisiz elektrik üretecek tamamen çevreci bir sistem dizaynı ve kurulumu yapılacaktır. Sistem, güneş enerjisini elektrik enerjisine dönüştüren Güneş Pilleri (PV) Panelleri, suyu hidrojen ve oksijene ayıran elektrolizör, hidrojen ve oksijen depoları ve güneş enerjisi yeterli olmadığı veya güneşin olmadığı gece süresince elektrik üretecek yakıt pili ve ilgili kontrol sistemlerinden oluşacaktır. Elektrolizör ünitesinden üretilen medikal oksijen de UNİKOP Enerji Evinin havalandırma kanallarından verilerek ortamın konfor şartlarında kalması sağlanacak ve artan oksijen Kampüs alanında bulunan Merkezi Çarşı'ya ve Prof. Dr. T. Nejat Veziroğlu Temiz Enerji Uygulama ve Araştırma Merkezi havalandırma kanallarına verilerek ortam konfor şartlarına getirilecektir. Sistemde kullanılacak güneş pilleri, PEM elektrolizörü ve katı oksit yakıt pili proje kapsamında üretilerek sistem haline getirilecektir. Niğde Üniversitesinde geliştirilen elektrolizörün en önemli özelliği, yüksek basınçta çalışması, hidrojen deposuna direkt olarak bağlanabilmesi ve dolayısıyla gürültülü ve pahalı kompresörlerin kullanımına ihtiyaç duyulmaması, katı oksit yakıt pillerinin kójenerasyona (ısı ve elektrik enerjisi üretimi) olanak tanınmalarından dolayı da güneş

olmadığı zaman binanın hem elektriğini hem de ısı ihtiyacını karşılayabilecek olmalarıdır. Ayrıca, yapılacak binada Faz Değiştiren Maddelerin kullanımı ile binanın ısıtma ve soğutma yükü azaltılarak sıcaklık kontrolü sağlanabilecektir.

Kurulması planlanan sisteme gelen güneş ışınımı, PV'lerden üretilen elektrik, elektrolizörün ürettiği hidrojen ve oksijen ve yakıt pilinden elde edilen elektrik devamlı kaydedilerek sistemin tekno-ekonomik analizi ve uygulanabilirliği konusunda da veri oluşturulacaktır. Proje kapsamında, Niğde Üniversitesi Kampüs alanında tamamlanan UNİKOP Enerji Evi inşaat sektörü için yüksek enerji verimliliğine sahip yaşam alanı olarak iyi bir örnek olabilecektir.

Niğde Üniversitesi Enerji Evi'nin mimari çizim taslağı aşağıdadır. Son taslak çizimi henüz yapılmamıştır.

3.2.1.10.7. İşbirlikleri ve İlişkiler

Niğde Üniversitesinin işbirliği ve ilişkide olduğu firmalar/kurumlar ile üniversiteler aşağıdadır:

FİRMALAR

- Vestel Savunma Sanayi A.Ş., Ankara.
- Ödül Solar Enerji, Kayseri.
- Meyer Burger, Almanya.
- Hidronerji Ltd. Şti., Ankara.
- Shanghai Shen-Lı High Tech Co. Ltd., Çin.
- Gett Fuel Cells International Ab Svezia.

ÜNİVERSİTELER

- Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Gazi Üniversitesi.
- Kocaeli Üniversitesi.
- Atatürk Üniversitesi.
- Aksaray üniversitesi.
- Erciyes Üniversitesi.
- Koç Üniversitesi.
- Bilkent Üniversitesi.
- University of Miami, Amerika.
- Tokyo Institute of Technology, Japonya.
- Helmholtz Zentrum Berlin (Hzb), Almanya.
- Consiglio Nazionale Delle Ricerche, Istituto Nazionale Di Ottica (Cnr), İtalya.
- University of Science And Technology of China, Çin.
- University Tsinghua, Çin.

- University Dalian Maritime, Çin.
- University of Technology, Helsinki- Finlandiya.
- Enea İtalya.
- University Aveiro, Portekiz.

NİĞDE İLİNDEKİ BAZI FİRMALAR/KURUMLAR

- Adaylar Kablo Bakır Metal Plastik Geri Dönüşüm Sanayi ve Ticaret Lim. Şti.
- Hakan Ticaret.
- Bakkalbaşıoğlu Süt Ürünleri ve Tic. A.Ş.
- Güney Doğalgaz Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Niğde Belediyesi.
- Niğde Valiliği.
- Ay Mekanik Tasarım İmalat Ticaret.
- Niğde Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Böl. A.Ş.
- Özbak Geri Dönüşüm Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
- Kemal İnşaat Turz Gıda Oto. Akar. Tic. San.Ltd. Şti.
- ÇİMSA Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. Niğde.
- Okçu Madencilik Nakliyat Beton Numune Akaryakıt.
- Mikron's Mikronize Mineral End. ve Tic. A.Ş.
- Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon.
- WİN-PET Medikal Emirhan YARAMANCI.
- Niğde Şener Makine Elek. San. ve Tic. Ltd. Şti.
- NİĞSAC Yalıtım Makine Elektrik İnşaat Nak. (Güneş Panelleri Alüminyum Aksamı Üretim Projesi, 2016).

3.2.1.10.8 Projeler

Niğde Üniversitesinde yürütülen projeler, proje bütçeleri ve yürütücülerine ilişkin bilgiler Tablo 3.2.21'de görülmektedir.

Tablo 3.2.21: Niğde Üniversitesi Tarafından Yürütülen İleri Teknolojiye Yönelik Ar-Ge Projeleri

NO	KURUM	BÜTÇE
1	DPT 2010 K 121260, DPT, Niğde Üniversitesi Merkezi Laboratuvar Kurulumu (Kalkınma Bakanlığı+ Niğde Üniversitesi).	12.881.000,00TL
2	Niğde Üniversitesi, Nanoteknoloji Araştırmaları Alanı İçin Ar-Ge Strateji Belgesi Hazırlanması, 1000 Projesi Enerji Alanı, Yürütücüsü: Ayşe SEYHAN.	30.000,00TL
3	Niğde Üniversitesi, Nanoteknoloji Araştırmaları Alanı İçin Ar-Ge Strateji Belgesi Hazırlanması, 1000 Projesi Nanoteknoloji Alanı, Yürütücüsü: Yeliz KONUKLU.	30.000,00 TL
4	TÜBİTAK-COST, Metal Oksit/Organik Nano-Heteroyapıların Üretilmesi, Karakterizasyonu, Elektronik ve Gaz Algılama Özelliklerinin İncelenmesi, 113F403, Yürütücü: Necmettin KILINÇ, (15.04.2014-15.04.016).	253.000,00 TL

Tablo 3.2.21: Devamı

NO	KURUM	BÜTÇE
5	TÜBİTAK-COST 2515, Nanoyapılı Pt ve Pt Alaşımlarının Üretimi, Karakterizasyonu ve Hidrojen Gaz Algılama Özelliklerinin İncelenmesi, (Proje kapsamında farklı yöntemlerle nanoyapılı platin ve alaşımlarının üretimi, karakterizasyonu ve hidrojen sensör uygulamaları araştırılmaktadır.) Yürütücü: Necmettin KILINÇ, (Proje Süresi: 01/12/2016).	187.960,00 TL
6	TÜBİTAK-1003, Zehirli Kimyasalların Tespiti İçin MEMS Tabanlı Kimyasal Sensör Dizisi Geliştirilmesi Araştırmacı: Necmettin KILINÇ, Proje Süresi: (2015-2018).	1.100.000,00 TL
7	Grafen Tabanlı Hetero Yapıların Elektron Mikroskobu ve Simulasyonu Çalışması, Niğde Üniversitesi-BAP, Yönetici: Recep ZAN.	15.000,00 TL
8	111M614; Mikrokapsülenmiş Faz Değiştiren Madde İçeren Sıcaklık Kontrollü Ambalajların Gıdalarda Kullanımı, TÜBİTAK 3501 Projesi, Yürütücü: Yeliz KONUKLU, (2012-2015).	223.628,00 TL
9	Beton Karışımlarında Faz Değiştiren Madde Kullanımıyla Isıl Özelliklerin İyileştirilmesi, TÜBİTAK 1001 Projesi, Araştırmacı: Yeliz KONUKLU, (2012 - 2015).	225.656,00 TL
10	FEB2013/44 Faz Değiştiren Madde/Ömrünü Tamamlamış Lastik, Kompozit Materyallerinin İncelenmesi, Niğde Üniversitesi, Araştırma Projeleri Birimi, Yürütücü: Yeliz KONUKLU, (Proje Süresi: 14 Kasım 2013- 14 Kasım 2014).	13.800,00 TL
11	111Y287, İgnimbitlerin Kaynak Bölgelerinin Tayininde Sıkça Kullanılan Manyetik Hassasiyet Anizotropisi (AMS) Yöntemine Daha Avantajlı ve Güvenilir Bir Alternatif Metod: Yüksek Çözünürlükte X-Işınları Tomografisi (Mikro-CT), Yürütücü: Doç. Dr. Orkun ERSOY (TÜBİTAK 3501 Projesi) (2012-2015).	250.900,00 TL
12	Niğde Üniversitesi-Termoform Plastik A.Ş. Üniversite Sanayi İşbirliği Projesi. "Termoplastiklerde Alev Geciktirici Katkı Malzemelerinin Geliştirilmesi". Termoform A.Ş. tarafından desteklenmektedir. Yürütücü: Doç.Dr. Orkun ERSOY. (Proje Süresi 01 Mayıs 2015-01 Mayıs 2017).	82.000,00 TL
13	115M525, "Termal Enerji Depolama Özellikli Sepiyolit Katkılı Diyatomit/Faz Değiştiren Madde Kompozitlerinin Üretimi ve Karakterizasyonu", Yürütücü: Yeliz KONUKLU, 2015.	393.431,00 TL
14	213M179, TÜBİTAK, PEM Yakıt Pillerinde Plazma Sentetik Jet Kullanılarak Yakıt Pili Performansının İyileştirilmesi, Araştırmacı: Fatih Ay, Fuat Karakaya, (2014-2016).	283.836,00 TL
15	115Z105, TÜBİTAK, UFUK 2020, Fotovoltaik Uygulamalar İçin Yeni Yarı İletken Gözenekli Malzemeler, (2015-2018).	360.000,00 TL
16	111Y287, İgnimbitlerin Kaynak Bölgelerinin Tayininde Sıkça Kullanılan Manyetik Hassasiyet Anizotropisi (AMS) Yöntemine Daha Avantajlı ve Güvenilir Bir Alternatif Metod: Yüksek Çözünürlükte X-Işınları Tomografisi (Mikro-CT), Orkun Ersoy, (2013-2015).	128.073,00 TL
17	2120029, TÜBİTAK, Yulastikmuşak ve Sert Dokuların Tomografi ile Görüntülenmelerinde Kullanılacak Olan Fantomların Üretimi, Orkun Ersoy, (2013-2015).	100.000,00 TL
18	TUBİTAK-NSF -Experimental and Theoretical Study of Hydrogen Absorption in a Metal-Hydride Reactor, 103M075, Yürütücü: Yüksel Kaplan, (2004-2008).	30.000,00 \$
19	Kariyer-Metal-Hidrür Yataklarda Hidrojen Şarj-Deşarj İşlemine Etki Eden Proses Parametrelerinin İncelenmesi, 104M219, Yürütücü: Yüksel Kaplan, (2005-2008).	117.560,00 TL
20	1001-Hidrojen Teknolojileri ve İleri İmalat Yöntemleri Araştırma Kapasitesinin ve Standartlarının Yükseltilmesi, 106M095, Araştırmacı: Yüksel Kaplan, (2006-2010).	562.600,00 TL
21	1001-Direk Metanol yakıt Pillerinin Deneysel ve Teorik İncelenmesi, 106M059, Araştırmacı: Yüksel Kaplan, (2006-2009).	226.611,00 TL

Tablo 3.2.21: Devamı

NO	KURUM	BÜTÇE
22	KAMAG-1007-Hastaneler için Güneş Enerji Sitemi Kaynaklı PEM Yakıt Piliinden Elektrik Oksijen ve Hidrojen Üretim Tesisi Kurulması ve Yüksek Basıncılı Elektrolizör Geliştirilmesi, 106G086, Araştırmacı: Yüksel Kaplan, (2006-2013).	5.650.000,00 TL
23	TEYDEB-Vestel Savunma Sanayi A.Ş.-Katı Oksit Yakıt Pilleri için Seramik Tabanlı Interkonnektör Geliştirilmesi, 3090016, Danışman: Yüksel Kaplan, (2009-2012).	2.008.008,00 TL
24	TEYDEB-Vestel Savunma Sanayi A.Ş.,-1kW' lık Direk Alkollü Düşük Sıcaklık Katı Oksit Yakıt Pili Geliştirilmesi, 9070005, Danışman: Yüksel Kaplan, (2008-2010).	1.830.000,00 TL
25	TEYDEB-Vestel Savunma Sanayi A.Ş.-Katı Oksit Yakıt Pilleri için Anot Destekli Membran Elektrot Gurubu Geliştirilmesi, 3080886, Danışman: Yüksel Kaplan, (2009-2011).	1.099.240,00 TL
26	TEYDEB-Vestel Savunma Sanayi A.Ş.,-Evsel Çoklu Üretim için Düşük Sıcaklıkta Çalışan İleri Katı Oksit Yakıt Pili Geliştirilmesi, 9090024, Danışman: Yüksel Kaplan, (2009-2014).	1.649.685,67 TL
27	SSM-Vestel Savunma Sanayi A.Ş.-Zırhlı Araçlar İçin Yardımcı Güç Kaynağı Geliştirilmesi, Danışman: Yüksel Kaplan, (2009-2015).	3.750.000,00 TL
28	TEYDEB-Hidronerji Ltd. Şti.-Yüksek Kapasiteli Hidrojen Üretimi ve Alternatif Depolama Sistemlerinin Geliştirilmesi, 7110360, Danışman: Yüksel Kaplan, (2011-2013).	394.000,00 TL
29	1003-Kompakt Katı Oksit Yakıt Pili Mikro-Kojenerasyon Sistemi Geliştirilmesi, 213M029 , Yürütücü: Yüksel Kaplan, (2014-2017).	833.568,00 TL
	DPT-Yarı-katı Metal Eriyilerinin Dökümü Sırasında Ortaya Çıkan Yığılma Olayının Deneysel ve Teorik Olarak İncelenmesi, 200K-120360, Araştırmacı: Yüksel Kaplan, (2000-2004).	72.500,00 TL
30	DPT-Metal-hidrür yataklarda ısı ve kütle transferinin deneysel ve teorik olarak incelenmesi, 2002K120490, Yürütücü: Yüksel Kaplan, (2002-2005).	80.000,00 TL
31	FP6-Enhancement of Research Capabilities on Multi-functional Nano composites for Advanced Fuel Cell Technology through EU-Turkish-China Cooperation (NANACOF), FP6, Araştırmacı: Yüksel Kaplan, (2007-2011).	37.329,00 €
32	Niğde Üniversitesi Projesi-Beş Hücreli Anot Destekli Katı Oksit Yakıt Pili Stak Geliştirilmesi, FEB 2010/34, Yürütücü: Yüksel Kaplan, (2011-2012).	9.000,00 TL
33	FP7- Vestel Savunma Sanayi A.Ş.,-Durable Solid Oxide Fuel Cell Tri-generation System for Low Carbon Buildings, 303454, Danışman: Yüksel Kaplan, (2012-2016).	360.000,00 €
34	San-Tez-Hidronerji Ltd. Şti.-Elektrokimyasal Hidrojen Kompresörü Geliştirilmesi, 00796.STZ.2011-1, Araştırmacı: Yüksel Kaplan, (2011-2013).	395.000,00 TL
35	UNIDO-ICHET-Development of CHP System in Turkey, 16002162, Araştırmacı: Yüksel Kaplan, (2011-2015).	195.000,00 \$
36	Niğde Üniversitesi Projesi- H2O-LiBr Akışkan Çifti İle Çalışan Soğurmalı Soğutma Sistemlerinin Deneysel Olarak İncelenmesi, FEB1997/6, Yürütücü: Yüksel Kaplan, (1997-2001).	600,00 TL
37	Niğde Üniversitesi Projesi-Metal-Hidrür Yataklarda Hidrojen Depolanmasına Etki Eden Proses Parametrelerinin Deneysel ve Teorik Olarak İncelenmesi, FEB2002/02, Yürütücü: Yüksel Kaplan, (2002-2005).	3.000,00 TL
38	Kalkınma Bakanlığı-UNİKOP Enerji Evi, 2015D000150, Yürütücü: Yüksel Kaplan, (2015-2017).	3.325.000,00 TL

Bunların dışında, değerlendirme aşamasındaki projeler ise şunlardır: TÜBİTAK 1003 - Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, Nanoyapılı Yüksek Verimli Perovskit Güneş Hücrelerinin Geliştirilmesi: NANO-Perovskit, Proje Ortakları: Nünam-Gebze Teknik

Üniversitesi- Ödül Solar, 2015, Yürütücüsü: Ayşe Seyhan, Bütçe: 950.000TL.

TÜBİTAK 1001- Silisyum heteroeklem-Perovskit Tandem Güneş Hücresi Geliştirilmesi: Perovskit-HIT, 2016, Yürütücüsü: Ayşe Seyhan, Bütçe: 342.000 TL.

3.2.2. Ticaret

Niğde ilinde ihracat hacmini gösteren Tablo 3.2.22 aşağıda yer almaktadır. Tablo 3.2.22 incelendiğinde Niğde ili, 2009-2013 yılları arasında ihracat hacmini artırmaktadır. Niğde ilinin TR71 Bölgesi içindeki payı 2010 yılında azalış içindeyken 2011-2013 yıllarında artış göstermiştir.

yüzdesini değiştirmeyecek şekilde gerçekleşirken, TR71 Bölgesi içindeki payı 2009 yılında %15 iken 2013 yılına gelindiğinde %16,98 değerine ulaşmıştır. Tablo 3.2.26'da, 2009-2013 yılları arası Türkiye ve TR71 Bölgesi illeri ithalat rakamları verilmiştir.

Tablo 3.2.22'ye göre, Niğde ilinde ihracat rakamları her yıl aynı seviyelerde artış göstermiştir. Bu değerler Türkiye'deki

Tablo 3.2.22: İhracat Rakamları (Bin Dolar)

YER	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	102.140.000	113.880.000	134.910.000	152.480.000	151.802.637
TR71	231.299	346.436	431.925	381.633	410.695
Aksaray	56.620	57.000	84.000	63.000	66.000
Kırıkkale	6.060	47.000	6.000	6.000	8.000
Kırşehir	111.610	143.000	203.000	203.000	220.000
Nevşehir	20.688	53.000	80.000	47.000	47.000
Niğde	36.321	46.436	58.925	62.633	69.695
Niğde/TR71 (%)	15,70	13,37	13,68	16,42	16,98
Niğde/Türkiye (%)	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde ilinde yapılan ihracatın büyük çoğunluğu Tablo 3.2.23'te yer alan 7 ülkeye yapılmaktadır. Tablo 3.2.23, Niğde ilinin 7 ülkeye yaptığı ihracatın miktarına göre ihracatın yüzdesini göstermektedir.

Niğde ilinden 2012 yılında gerçekleştirilen ihracat, bölgenin toplam ihracatının %13,7'sini ve ülke genelinin %0,04'ünü oluşturmaktadır. Tablo 3.2.24'te, Niğde ilinde ihracatın en yüksek olduğu ilk on ürün kategorisi verilmiştir.

Tablo 3.2.23: Niğde İlinden En Çok İhracat Yapılan Ülkeler

İHRACAT YAPILAN ÜLKE	NİĞDE
Rusya Federasyonu	%10'dan fazla
Irak	%5 ile %10
Romanya	%5 ile % 10
Almanya	%1 ile %5
Birleşik Devletler	%1 ile %5
Cezayir	%1 ile %5
Ukrayna	%1 ile %5

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret Verileri, 2013.

Tablo 3.2.24: Niğde İlinde İhracatı En Yüksek İlk 10 Ürün Kategorisi (Bin Dolar)

ISIC NO	ISIC BAŞLIĞI	2011	ISIC NO	ISIC BAŞLIĞI	2012
24	Kimyasal madde ve ürünler	19.195	24	Kimyasal madde ve ürünler	15.641
17	Tekstil ürünleri	13.318	14	Taşocakçılığı ve diğer madencilik	10.590
34	Motorlu kara taşıtı ve römorklar	10.006	34	Motorlu kara taşıtı ve römorklar	9.808
14	Taşocakçılığı ve diğer madencilik	5.508	17	Tekstil ürünleri	8.637
29	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	4.416	25	Plastik ve kauçuk ürünleri	4.212
1	Tarım ve hayvancılık	2.925	1	Tarım ve hayvancılık	4.147
15	Gıda ürünleri ve içecek	1.247	27	Ana metal sanayi	2.475
25	Plastik ve kauçuk ürünleri	894	28	Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	1.568
28	Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	459	19	Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciyeye ve ayakkabı	1.495
19	Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciyeye ve ayakkabı	413	29	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	1.422
TOPLAM		58.385			60.000

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret Verileri, 2013.

2012 yılı Niğde ili verilerine bakıldığında kimyasal madde ve ürünler, taş ocakçılığı ve diğer madencilik ve motorlu kara taşıtı ve römorklar ilk sıralarda gelmektedir. Tablo 3.2.25'te, Niğde ilinin ihracatının ülke geneline oranı ilk 5 ürün kategorisinde verilmiştir.

Niğde ilinde, oransal olarak ihracatta öne plana çıkan iki sektörün, ildeki kalsit madenleri ve kalsitten elde edilen

kimyasal katkı maddeleri olduğu tahmin edilmektedir. Oransal olarak yüksek bir paya sahip olmasalar da tekstil ürünleri ve motorlu kara taşıtlarının ihracatı da il ve bölge ekonomisi için önemli bir değer teşkil etmektedir. Tablo 3.2.26'da, 2009-2013 yılları arası TR71 Bölgesi illerinin ithalat rakamları yer almaktadır. Niğde ili için bu rakamların yüzdelik değişimleri de Tablo 3.2.26'da görülmektedir.

Tablo 3.2.25: Niğde İlinin İhracatının Ülke Geneline Oranı En Yüksek İlk 5 Ürün Kategorisi

ISIC NO	ISIC BAŞLIĞI	2011 DEĞER (\$)	ÜLKE GENELİNE ORANI
14	Taşocakçılığı ve diğer madencilik	19.195.590	0,38%
24	Kimyasal Madde ve Ürünler	13.318.101	0,28%
17	Tekstil Ürünleri	10.006.772	0,10%
34	Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	5.508.204	0,06%
1	Tarım ve Hayvancılık	4.416.152	0,06%

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret Verileri, 2013.

Tablo 3.2.26: İthalat Rakamları (Bin Dolar)

YER	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	140.928.421	185.544.331	240.841.676	236.545.109	251.661.250
TR71	149.416	280.027	409.026	325.720	328.098
Aksaray	31.484	48.000	67.000	50.000	44.000
Kırıkkale	2.376	14.000	15.000	5.000	4.000
Kırşehir	86.005	156.000	267.000	212.000	202.000
Nevşehir	14.107	19.000	30.000	38.000	33.000
Niğde	15.444	43.027	30.026	20.720	45.098

Tablo 3.2.26: Devamı

YER	2009	2010	2011	2012	2013
Niğde/TR71 (%)	10,33	15,36	7,35	6,36	13,77
Niğde/Türkiye (%)	0,010	0,023	0,012	0,008	0,017

Kaynak: TÜİK, 2014.

2009-2013 yılları arası değerlendirildiğinde, Kırşehir ilinin ithalatta öncül olma özelliğini sergilediği rakamlarla görülmektedir. İncelenen periyotta başlangıç yılı itibarıyla Kırşehir iline en yakın il olan Aksaray ilinin ithalat rakamları neredeyse üçte biri kadardır. Niğde ili ithalat rakamları incelendiğinde 2009-2010 yılları neredeyse %150 civarında bir artış görülmektedir. Fakat 2011-2012

yıllarında bu değerler azalan bir trend izlemektedir. Niğde ilinin ithalatında, 2013 yılı rakamlarına göre 2010 yılındaki artıştan daha fazla olarak yaklaşık %200'lük bir artış vardır. TR71 Bölgesi incelendiğinde ise diğer yıllarda benzer bir hareket gözlemlenirken 2011 yılında Niğde ilindeki düşüşün aksine bir artış göze çarpmaktadır.

3.2.2.1. Niğde İlinin Diğer İllerle Ticari İlişkileri

TR71 Bölgesi illeri arasındaki ticaret verileri incelendiğinde 2014 yılı itibarıyla birbirleri arasında en çok mal ve hizmet satan il olan Aksaray'dan 84 milyon TL ile en çok Nevşehir'e satış gerçekleşmiştir. Aksaray'ın en az satış yaptığı il ise 4 milyon TL ile Kırıkkale olmuştur. Niğde, Aksaray'dan 45 milyon TL'lik mal ve hizmet almıştır.

İllerin geneline bakıldığında Niğde bireysel iller bazında Aksaray'a yaptığı 47 milyon TL'lik satışı ile ikinci il konumundadır. Niğde'nin Nevşehir'e yaptığı 39 milyon TL'lik satışı da azımsanamayacak kadar fazladır. Toplam

satışlarda ise Aksaray yaptığı 169 milyon TL ile birinci konumda iken, 119 milyon TL ile Nevşehir ikinci olurken Niğde 94 milyon TL ile üçüncü konumdadır. 84 milyon TL ile Kırşehir dördüncü Kırıkkale ise 25 milyon ile sonuncu sıradadır. Bu rakamlara bakıldığında TR71 bölgesinde iller arası etkileşimin en yüksek Niğde ile Aksaray arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 3.2.28'de, Niğde ilinin diğer illerle ticari ilişkilerini gösteren veriler yer almaktadır.

Tablo 3.2.27: 2014 Yılı TR71 İlleri Arası Ticaret

ALAN İL \ SATAN İL	AKSARAY	KIRIKKALE	KIRŞEHİR	NEVŞEHİR	NİĞDE
AKSARAY		4.723.672	35.650.526	84.031.099	45.157.525
KIRIKKALE	4.458.451		11.478.794	3.891.648	5.360.255
KIRŞEHİR	27.316.593	17.937.645		27.722.073	11.577.719
NEVŞEHİR	42.195.999	3.202.327	33.440.503		40.896.292
NİĞDE	47.134.577	1.679.696	5.723.143	39.529.764	

Kaynak: Girişimci Bilgi Sistemi, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2016.

Tablo 3.2.28: Niğde İlinin Ürün Sattığı Diğer İller ve Ticaret Boyutu

İL	TUTAR	İL	TUTAR
Adana	106.636.588	İzmir	41.350.550
Adıyaman	1.400.481	Kahramanmaraş	12.804.149
Afyon	853.072	Karabük	1.376.376

Tablo 3.2.28: Devamı

İL	TUTAR	İL	TUTAR
Ağrı	208.549	Karaman	14.510.509
Aksaray	47.134.577	Kars	36.540
Amasya	1.136.961	Kastamonu	87.896
Ankara	248.379.902	Kayseri	91.033.950
Antalya	12.548.550	Kırıkkale	1.679.696
Ardahan		Kırklareli	4.504.631
Artvin	16.949	Kırşehir	5.723.143
Aydın	399.031	Kilis	120.622
Balıkesir	3.080.088	Kocaeli	42.359.325
Bartın	1.486.883	Konya	126.030.258
Batman	6.106.350	Kütahya	1.887.457
Bayburt	5.950	Malatya	7.690.429
Bilecik	282.529	Manisa	1.853.368
Bingöl		Mardin	12.857.695
Bitlis	2.486.319	Mersin	58.045.051
Bolu	976.459	Muğla	1.156.167
Burdur	1.058.620	Muş	307.104
Bursa	71.446.021	Nevşehir	39.529.764
Çanakkale	2.052.069	Ordu	1.932.130
Çankırı	1.008.705	Osmaniye	6.346.005
Çorum	1.410.120	Rize	1.158.086
Denizli	29.290.831	Sakarya	5.876.590
Diyarbakır	4.727.916	Samsun	6.922.876
Düzce	2.874.383	Siirt	399.370
Edirne	755.556	Sinop	144.121
Elazığ	3.194.505	Sivas	5.506.761
Erzincan	2.499.282	Şanlıurfa	6.355.571
Erzurum	2.053.298	Şırnak	5.503.932
Eskişehir	4.298.821	Tekirdağ	4.012.701
Gaziantep	24.044.513	Tokat	2.014.623
Giresun	509.560	Trabzon	1.365.192
Gümüşhane	483.132	Tunceli	16.220
Hakkâri	53.178	Uşak	561.557
Hatay	25.184.702	Van	3.112.644
Iğdır	175.124	Yalova	181.007
Isparta	830.767	Yozgat	10.407.531
İstanbul	556.364.479	Zonguldak	803.850

Kaynak: Girişimci Bilgi Sistemi, Bilim , Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2016

Tablo 3.2.27 ve Tablo 3.2.28'de, Niğde ilinin diğer illerle ticret hacimleri görülmektedir. Tablo 3.2.27 incelendiğinde Niğde ilinin Ardahan ve Bingöl dışındaki tüm illere ürün satışı yaptığı görülmektedir. Tablo 3.2.28'de ise Niğde ilinin ürün satın aldığı iller görülmektedir. Ardahan, Bayburt,

Bingöl, Gümüşhane, Hakkâri, Kars ve Tunceli dışındaki tüm illerden ürün satın aldığı görülmektedir. Bu verilere göre, Niğde en çok İstanbul, Ankara, Kayseri, Konya ve Adana'ya ürün satmaktadır. En çok ürün satın aldığı iller ise sırasıyla İstanbul, Ankara, Konya, Adana ve Mersin'dir.

Tablo 3.2.29: Niğde İlinin Ürün Satın Aldığı Diğer İller ve Ticaret Boyutu

İL	SATIŞ	SATIN ALMA	FARK
Adana	134.817.966	İzmir	64.044.464
Adıyaman	1.641.700	Kahramanmaraş	14.326.130
Afyon	1.122.563	Karabük	3.590.375
Ağrı	2.842.192	Karaman	5.493.645
Aksaray	45.157.525	Kars	
Amasya	16.016.277	Kastamonu	228.478
Ankara	285.598.169	Kayseri	127.495.447
Antalya	13.064.175	Kırıkkale	5.360.255
Ardahan		Kırklareli	562.784
Artvin	28.190	Kırşehir	11.577.719
Aydın	12.098.595	Kilis	37.705
Balıkesir	3.068.168	Kocaeli	59.621.255
Bartın	276.365	Konya	150.518.072
Batman	4.379.054	Kütahya	12.903.464
Bayburt		Malatya	3.870.747
Bilecik	52.249	Manisa	9.009.706
Bingöl		Mardin	2.409.832
Bitlis	534.261	Mersin	88.203.731
Bolu	8.609.987	Muğla	1.417.554
Burdur	1.158.380	Muş	172.813
Bursa	43.751.673	Nevşehir	40.896.292
Çanakkale	172.126	Ordu	1.157.069
Çankırı	6.144.414	Osmaniye	13.315.728
Çorum	2.833.789	Rize	14.275.987
Denizli	21.219.694	Sakarya	2.753.711
Diyarbakır	1.504.017	Samsun	5.097.798
Düzce	2.027.398	Siirt	6750
Edirne	1.012.872	Sinop	210.590
Elazığ	926.145	Sivas	4.347.976
Erzincan	1.277.035	Şanlıurfa	42.777.381
Erzurum	443.973	Şırnak	44.706
Eskişehir	7.539.632	Tekirdağ	5.895.276
Gaziantep	63.263.739	Tokat	2.547.863
Giresun	582.727	Trabzon	1.180.075
Gümüşhane		Tunceli	
Hakkari		Uşak	466.710
Hatay	111.218.758	Van	887.124
Iğdır	4.196.210	Yalova	115.932
Isparta	6.524.125	Yozgat	2.029.157
İstanbul	1.043.385.325	Zonguldak	2.725.925

Kaynak: Girişimci Bilgi Sistemi, Bilim , Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2016

Tablo 3.2.30'da, Niğde ilinin karşılıklı ticaret yaptığı illerle olan ticaret farkları görülmektedir. Buna göre, en fazla ticaret açığı -487.020.846 TL ile İstanbul'dur. İstanbul'u Hatay, Gaziantep, Ankara ve Kayseri takip etmektedir.

Niğde ilinin karşılıklı ticaret, yaptığı iller içerisinde en fazla ticaret fazlalığı oluşan il 27.694.348 TL ile Bursa'dır. Bursa'yı sırasıyla Mardin, Karaman, Yozgat ve Denizli takip etmektedir.

Tablo 3.2.30: Niğde İlinin Karşılıklı Ticaret İlişkisi İçerisinde Bulunduğ İller ile Ticaret Farkları

İL	SATIŞ	SATIN ALMA	FARK
İstanbul	556.364.479	1.043.385.325	-487.020.846
Hatay	25.184.702	111.218.758	-86.034.056
Gaziantep	24.044.513	63.263.739	-39.219.226
Ankara	248.379.902	285.598.169	-37.218.267
Kayseri	91.033.950	127.495.447	-36.461.497
Şanlıurfa	6.355.571	42.777.381	-36.421.810
Mersin	58.045.051	88.203.731	-30.158.680
Adana	106.636.588	134.817.966	-28.181.378
Konya	126.030.258	150.518.072	-24.487.814
İzmir	41.350.550	64.044.464	-22.693.914
Kocaeli	42.359.325	59.621.255	-17.261.930
Amasya	1.136.961	16.016.277	-14.879.316
Rize	1.158.086	14.275.987	-13.117.901
Aydın	399.031	12.098.595	-11.699.564
Kütahya	1.887.457	12.903.464	-11.016.007
Bolu	976.459	8.609.987	-7.633.528
Manisa	1.853.368	9.009.706	-7.156.338
Osmaniye	6.346.005	13.315.728	-6.969.723
Kırşehir	5.723.143	11.577.719	-5.854.576
Isparta	830.767	6.524.125	-5.693.358
Çankırı	1.008.705	6.144.414	-5.135.709
İğdır	175.124	4.196.210	-4.021.086
Kırıkkale	1.679.696	5.360.255	-3.680.559
Eskişehir	4.298.821	7.539.632	-3.240.811
Ağrı	208.549	2.842.192	-2.633.643
Karabük	1.376.376	3.590.375	-2.213.999
Zonguldak	803.850	2.725.925	-1.922.075
Tekirdağ	4.012.701	5.895.276	-1.882.575
Kahramanmaraş	12.804.149	14.326.130	-1.521.981
Çorum	1.410.120	2.833.789	-1.423.669
Nevşehir	39.529.764	40.896.292	-1.366.528
Tokat	2.014.623	2.547.863	-533.240
Antalya	12.548.550	13.064.175	-515.625
Afyon	853.072	1.122.563	-269.491
Muğla	1.156.167	1.417.554	-261.387
Edirne	755.556	1.012.872	-257.316
Adıyaman	1.400.481	1.641.700	-241.219
Kastamonu	87.896	228.478	-140.582
Burdur	1.058.620	1.158.380	-99.760
Giresun	509.560	582.727	-73.167

Tablo 3.2.30: Devamı

İL	SATIŞ	SATIN ALMA	FARK
Sinop	144.121	210.590	-66.469
Artvin	16.949	28.190	-11.241
Ardahan			0
Bingöl			0
Bayburt	5.950		5.950
Balıkesir	3.080.088	3.068.168	11.920
Tunceli	16.220		16.220
Kars	36.540		36.540
Hakkari	53.178		53.178
Yalova	181.007	115.932	65.075
Kilis	120.622	37.705	82.917
Uşak	561.557	466.710	94.847
Muş	307.104	172.813	134.291
Trabzon	1.365.192	1.180.075	185.117
Bilecik	282.529	52.249	230.280
Siirt	399.370	6.750	392.620
Gümüşhane	483.132		483.132
Ordu	1.932.130	1.157.069	775.061
Düzce	2.874.383	2.027.398	846.985
Sivas	5.506.761	4.347.976	1.158.785
Bartın	1.486.883	276.365	1.210.518
Erzincan	2.499.282	1.277.035	1.222.247
Erzurum	2.053.298	443.973	1.609.325
Batman	6.106.350	4.379.054	1.727.296
Samsun	6.922.876	5.097.798	1.825.078
Çanakkale	2.052.069	172.126	1.879.943
Bitlis	2.486.319	534.261	1.952.058
Aksaray	47.134.577	45.157.525	1.977.052
Van	3.112.644	887.124	2.225.520
Elazığ	3.194.505	926.145	2.268.360
Sakarya	5.876.590	2.753.711	3.122.879
Diyarbakır	4.727.916	1.504.017	3.223.899
Malatya	7.690.429	3.870.747	3.819.682
Kırklareli	4.504.631	562.784	3.941.847
Şirnak	5.503.932	44.706	5.459.226
Denizli	29.290.831	21.219.694	8.071.137
Yozgat	10.407.531	2.029.157	8.378.374
Karaman	14510509	5493645	9.016.864
Mardin	12.857.695	2409832	10.447.863
Bursa	71.446.021	43.751.673	27.694.348

Kaynak: Girişimci Bilgi Sistemi, Bilim , Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2016

3.2.2.2. Ticari İşletme Bilgileri

Türkiye genelinde illere göre esnaf, iş yeri, nüfus ve oda sayıları Tablo 3.2.31’de verilmiştir. Bu verilere göre, Niğde ilinde 9010 esnaf ve 9.446 iş yeri bulunmaktadır.

Nüfus esnaf oranına bakıldığında Türkiye ortalaması % 2,05 iken Niğde ilinde bu oran % 2,62 ile Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Tablo 3.2.31: Türkiye Genelinde İllere Göre Esnaf, İşyeri, Nüfus ve Oda Bilgileri

İL	ESNAF SAYISI	İŞYERİ SAYISI	İLİN NUFUSU	ESNAF/NUFUS	ODA SAYISI
Adana	40.275	43.001	2.165.595	1,86%	86
Adıyaman	11.334	11.588	597.835	1,90%	23
Afyonkarahisar	17.298	18.036	706.371	2,45%	37
Ağrı	5.705	6.294	549.435	1,04%	14
Aksaray	9.471	10.243	384.252	2,46%	20
Amasya	8.703	9.583	321.913	2,70%	28
Ankara	79.135	83.280	5.150.072	1,54%	114
Antalya	66.932	77.027	2.222.562	3,01%	75
Ardahan	2.136	2.321	100.809	2,12%	3
Artvin	5.774	6.242	169.674	3,40%	18
Aydın	33.200	36.448	1.041.979	3,19%	85
Balıkesir	38.789	42.002	1.189.057	3,26%	88
Bartın	5.021	5.578	189.405	2,65%	10
Batman	4.929	5.219	557.593	0,88%	6
Bayburt	1.720	1.792	80.607	2,13%	6
Bilecik	4.992	5.468	209.925	2,38%	12
Bingöl	4.183	4.584	266.019	1,57%	7
Bitlis	5.543	6.048	338.023	1,64%	12
Bolu	7.377	8.294	284.789	2,59%	26
Burdur	9.241	10.520	256.898	3,60%	26
Bursa	60.380	65.345	2.787.539	2,17%	105
Çanakkale	17.951	20.319	511.790	3,51%	32
Çankırı	3.769	4.097	183.550	2,05%	14
Çorum	13.659	14.353	527.220	2,59%	40
Denizli	28.294	30.386	978.700	2,89%	68
Diyarbakır	16.622	17.749	1.635.048	1,02%	42
Düzce	9.129	10.034	355.549	2,57%	27
Edirne	13.837	14.815	400.280	3,46%	34
Elazığ	12.226	12.771	568.753	2,15%	25
Erzincan	4.971	5.342	223.633	2,22%	19
Erzurum	15.233	16.267	763.320	2,00%	41
Eskişehir	14.462	15.711	812.320	1,78%	36
Gaziantep	31.088	32.256	1.889.466	1,65%	78
Giresun	12.887	13.668	429.984	3,00%	33
Gümüşhane	3.312	3.658	146.353	2,26%	13
Hakkari	2.969	3.103	276.287	1,07%	5
Hatay	36.059	37.448	1.519.836	2,37%	70
İğdır	2.820	2.950	192.056	1,47%	7
İsparta	11.235	12.157	418.780	2,68%	28

Tablo 3.2.31: Devamı

İL	ESNAF SAYISI	İŞYERİ SAYISI	İLİN NUFUSU	ESNAF/NUFUS	ODA SAYISI
İstanbul	179.675	188.628	14.377.018	1,25%	162
İzmir	101.726	111.015	4.113.072	2,47%	129
Kahramanmaraş	20.556	21.201	1.089.038	1,89%	40
Karabük	6.436	7.562	231.333	2,78%	15
Karaman	6.325	6.792	240.362	2,63%	16
Kars	5.109	5.379	296.466	1,72%	16
Kastamonu	11.489	13.332	368.907	3,11%	38
Kayseri	21.904	23.548	1.322.376	1,66%	42
Kırıkkale	6.092	6.510	271.092	2,25%	15
Kırklareli	10.970	12.063	343.723	3,19%	28
Kırşehir	5.606	5.854	222.707	2,52%	19
Kilis	3.751	3.808	128.781	2,91%	13
Kocaeli	32.935	35.510	1.722.795	1,91%	51
Konya	46.513	48.319	2.108.808	2,21%	84
Kütahya	14.315	15.816	571.554	2,50%	48
Malatya	16.888	17.997	769.544	2,19%	39
Manisa	42.090	45.982	1.367.905	3,08%	94
Mardin	10.734	11.001	788.996	1,36%	21
Mersin	44.760	48.556	1.727.255	2,59%	72
Muğla	34.767	41.870	894.509	3,89%	35
Muş	5.267	5.669	411.216	1,28%	6
Nevşehir	8.613	9.453	286.250	3,01%	24
Niğde	9.010	9.446	343.898	2,62%	28
Ordu	19.146	20.793	724.268	2,64%	44
Osmaniye	11.655	12.454	506.807	2,30%	30
Rize	10.807	11.667	329.779	3,28%	26
Sakarya	24.568	26.157	932.706	2,63%	63
Samsun	33.472	35.526	1.269.989	2,64%	72
Siirt	3.867	4.127	318.366	1,21%	13
Sinop	6.074	6.892	204.526	2,97%	16
Sivas	12.574	13.689	623.116	2,02%	33
Şanlıurfa	30.128	31.155	1.845.667	1,63%	58
Şırnak	3.588	4.020	488.966	0,73%	9
Tekirdağ	23.144	25.015	906.732	2,55%	34
Tokat	13.481	14.918	597.920	2,25%	34
Trabzon	23.084	25.044	766.782	3,01%	49
Tunceli	2.105	2.307	86.527	2,43%	5
Uşak	11.291	12.073	349.459	3,23%	28
Van	14.846	16.191	1.085.542	1,37%	19
Yalova	6.610	7.110	226.514	2,92%	17
Yozgat	11.498	12.149	432.560	2,66%	31
Zonguldak	13.646	14.735	598.796	2,28%	28
TOPLAM	1.593.776	1.717.330	77.695.904	2,05%	3.057

Kaynak: Girişimci Bilgi Sistemi, Bilim , Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2016

Tablo 3.2.32'de, TR71 Bölgesindeki illere göre esnaf, iş yeri, nüfus ve oda bilgilerinin karşılaştırması görülmektedir. Buna göre, Niğde ili, TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Aksaray ilinden sonra en fazla iş yerine sahip ildir. Nüfus esnaf oranına bakıldığında da Nevşehir

ilinden sonra %2,62 ile nüfusa göre en fazla iş yeri olan il konumundadır.

Türkiye genelinde 1.180³² yabancı sermayeli işletme varken, Niğde'de hiç yabancı sermayeli işletme yoktur.

Tablo 3.2.32: TR71 Bölgesindeki illere Göre Esnaf, İşyeri, Nüfus ve Oda Bilgileri

İL	ESNAF SAYISI	İŞYERİ SAYISI	İLİN NÜFUSU	ESNAF/NÜFUS	ODA SAYISI
Aksaray	9.471	10.243	384.252	2,46%	20
Kırıkkale	6.092	6.510	271.092	2,25%	15
Kırşehir	5.606	5.854	222.707	2,52%	19
Nevşehir	8.613	9.453	286.250	3,01%	24
Niğde	9.010	9.446	343.898	2,62%	28
TR71	38.792	41.506	1.508.199	2,57%	106
Türkiye	1.593.776	1.717.330	77.695.904	2,05%	3.057

Kaynak: www.tesk.org.tr/tr/calisma/sicil/4.pdf (30/06/2015)

3.2.3. Finans

Bu kısımda bankacılık, mevduat ve krediler üzerinde durulmuştur. Niğde ilindeki banka ve şube sayılarının Türkiye ve TR71 Bölgesi içerisindeki payları 2009-2013 yılları arası analiz edildikten sonra, Niğde ilindeki mevduat

ve kredi değerlerinin yıllara göre değişimi yine aynı şekilde Türkiye ve TR71 Bölgesi içindeki konumu anlamında değerlendirilmiştir.

3.2.3.1. Bankacılık

Osmanlı Devleti'nde bankacılık XIX. yüzyılda başlamıştır ancak; ülke çıkarlarına uygun bir para politikası geliştirilememiş, bankacılık alanında ciddi bir varlık gösterilememiştir. Mithat Paşa'nın girişimleriyle kurulan Ziraat Bankası'nın dışında, tüm bankacılık işlemlerinin yabancı sermayenin kurduğu bankalar aracılığıyla yürütüldüğü bu dönem, II. Meşrutiyet'e kadar sürmüştür. II. Meşrutiyet ile birlikte, ittihatçı çevrelerde milli nitelikte bir devlet bankası kurma fikri ortaya çıkmıştır. Bu düşüncenin gelişmesinde, Balkan Savaşı yıllarında Osmanlı Bankası'nın ülke çıkarlarıyla bağdaşmayan tutumunun etkisi büyük olmuştur. II. Meşrutiyet Dönemi, devlet bankacılığının milli temellere oturtulmaya çalışıldığı, milli bankacılığın doğuş ve serpilmiş yılları olmuştur. Bu süreç özellikle 1913 yılı sonrasında kendini daha da çok hissettirmiş, yerli sermaye; yabancılardan ve gayrimüslimlerden bağımsız olarak kendi kredi kurumlarını kurma yoluna gitmiştir.

Türk bankacılık sistemi kısaca gözden geçirildiğinde genel olarak; Türkiye'de var olan bankaların büyük riskler alarak karlı çalıştığını, enflasyonun ise bankacılık sisteminin karlılığında önemli payının olduğu, bankacılık

sektörünün esas çalışma konusunun giderek kamu açıklarını finanse etmek haline geldiği, kamu bankalarının ihtisas fonksiyonunu zamanla yitirdiği söylenebilir. Türkiye'de bankacılık ilk olarak 1847'de kurulan ve 1852'ye kadar faaliyet gösteren Bank-ı Dersaadet Bankası ile başlamıştır (Parasız, 1998: 109). Türk bankacılık sektörünün tarihsel gelişimi ise kısaca şu şekildedir (Kocaman, 2004:255):

- Ulusal bankacılığın yapıldığı dönem (1923-1932).
- Özel amaçlı devlet bankacılığının kuruluş dönemi (1933-1944).
- Özel bankaların kendini geliştirdiği dönem (1945-1959).
- Planlı bankacılık dönemi (1960-1980).
- Dışa açılma ve serbestleşme dönemi (1980-1990- ve sonrası).

1920'li yıllarda ittihatçıların uygulamaya koydukları milli iktisat politikasının temelini oluşturacak sermaye

birikimi sağlanarak, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yerel milli bankalar kurulmuştur. Milli Mücadele ve sonrasında yerel sermayenin bankacılık girişimleri, geçmiş dönemin birikimiyle artarak devam etmiş, Cumhuriyet'in yeni iktisadi anlayışının etkisiyle şekillenmiştir. Bu anlamda Niğde ilinde yerel yatırımcıların girişimleri sonucu, Bor Zürrâ ve Tüccar Bankası, Niğde Çiftçi ve Tüccar Bankası ve Bor Esnaf Bankası olmak üzere üç yerel banka kurulmuştur. Yöre insanına uygun şartlarda kredi sağlamak amacıyla kurulan bu bankalar, üretici sınıfın

kendini toparlayarak bölge ekonomisinin canlanmasına, yerel sermayenin oluşmasına büyük katkı sağlamıştır (Sarısır, 2009:1).

Tablo 3.2.33'te, Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasındaki banka ve şube sayıları verilmiştir. 2009-2013 yılları arasında Türkiye'deki banka çeşidi sayısı 49 iken TR71 Bölgesi'nde bu sayı 13 ile sınırlı kalmıştır. Niğde ilinde banka sayısı 13 olup, TR71 Bölgesi'ndeki sayıyı izler bir görünüm sergilemektedir.

Tablo 3.2.33: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Banka ve Şube Sayıları

YER	BANKA/ŞUBE	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	Banka Sayısı	49	49	49	49	49
	Şube Sayısı	8.972	9.400	9.760	10.158	10.942
TR71	Banka Sayısı	13	13	13	18	13
	Şube Sayısı	124	128	135	139	152
Aksaray	Banka Sayısı	13	13	13	13	13
	Şube Sayısı	24	24	27	27	29
Kırıkkale	Banka Sayısı	12	13	13	13	13
	Şube Sayısı	23	25	26	27	29
Kırşehir	Banka Sayısı	11	11	11	13	13
	Şube Sayısı	20	20	21	23	25
Nevşehir	Banka Sayısı	12	12	12	12	13
	Şube Sayısı	35	35	36	37	40
Niğde	Banka Sayısı	12	13	13	13	13
	Şube Sayısı	22	24	25	25	29
Niğde/TR71 (%)	Banka Sayısı %	92	100	100	100	100
Niğde/TR71 (%)	Şube Sayısı %	17,74	18,75	18,51	17,98	19,07
Niğde/Türkiye (%)	Banka Sayısı %	15,18	28,88	28,88	28,88	28,88
Niğde/Türkiye (%)	Şube Sayısı %	0,24	0,25	0,25	0,24	0,26
Türkiye	Banka Sayısı	49	49	49	49	49

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr>

Tablo 3.2.33'e göre, Niğde ilinde bulunan banka ve şube sayıları, bölge değerlerinin beşte biri olacak şekilde %20 seviyelerinde seyretmektedir. Niğde ilinin Türkiye'deki gelişimi incelendiğinde ise Niğde, Türkiye'de gelişen bankacılık sistemine ayak uydurarak %0,24'lük oranını sabit tutmayı başarmıştır.

3.2.3.1.1. Mevduat

Mevduat toplamı rakamları 2009-2013 yılları için Tablo 3.2.34'te verilmiştir. Buna göre, TR71 Bölgesi illerinin hepsinde, 2009-2013 yılları arasında toplam mevduatta artışlar söz konusudur.

Tablo 3.2.34: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Mevduat Toplamı (Bin TL)

YER	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	467.350.330	559.495.530	651.184.540	724.205.823	882.122.848
TR71	4.078.324	4.727.759	5.405.386	6.319.974	7.698.078
Aksaray	1.187.731	1.317.844	1.587.827	1.744.036	2.211.057
Kırıkkale	499.158	577.261	611.619	675.709	824.265
Kırşehir	804.620	906.372	1.024.718	1.143.992	1.412.320
Nevşehir	974.751	1.175.010	1.327.531	1.413.697	1.757.709
Niğde	612.064	751.272	853.691	895.445	1.080.129
Niğde/TR71 (%)	15,00	15,89	15,79	14,16	14,03
Niğde/Türkiye (%)	0,13	0,13	0,13	0,12	0,12

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr>

Niğde ili verileri incelendiğinde ilin mevduat toplamı 2009-2011 yılları arasında TR71 Bölgesi'nin %16'sı seviyesindeyken, 2012-2013 döneminde ise %14'ler seviyesine gerilediği görülmektedir. Niğde ili verilerinin Türkiye'deki toplam değerlere oranı ise bu zaman aralığında değişim göstermemiş ve %0,13 civarında seyretmiştir. Niğde ilinde, bankacılık sektöründe mevduat toplamı 2009 yılında 612 milyon TL civarında iken 2013

yılında bu rakam 1 milyar 80 milyon civarına yükselmiştir.

3.2.3.1.2. Kredi

Tablo 3.2.35'te, Türkiye ve TR71 Bölgesi illerinde kredi değerleri gösterilmektedir. Bu değerler kapsamında Niğde ilinin 2009-2013 yılları arası TR71 Bölgesi ve Türkiye'deki yüzdeler kıyaslanmıştır.

Tablo 3.2.35: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Krediler Toplamı (Bin TL)

YER	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	314.652.065	450.525.813	605.894.040	720.885.218	958.434.623
TR71	2.829.630	4.060.776	5.745.266	6.483.363	8.619.791
Aksaray	588.620	885.911	1.214.717	1.458.014	1.701.634
Kırıkkale	578.026	769.063	1.059.320	1.247.358	1.471.109
Kırşehir	438.183	661.649	1.028.296	1.179.455	1.458.739
Nevşehir	974.751	1.175.010	1.327.531	1.543.757	1.822.594
Niğde	581.205	848.695	1.202.567	1.451.666	1.745.915
Niğde/TR71 (%)	20,53	20,89	20,93	22,39	20,25
Niğde/Türkiye (%)	0,18	0,18	0,19	0,20	0,18

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr>

2009-2013 yılları arasında Niğde ili, bankacılık sektöründe krediler toplamı artan bir seyir izlemiştir. İlin TR71 Bölgesi'ndeki ve Türkiye'deki yüzdesine bakıldığında

benzer bir trend vardır. Buna göre, 2012 yılına kadar bir artış kaydedilirken, 2013 yılında %2'lik bir azalış görülmektedir. Buna ek olarak, 2013 yılında Niğde ilindeki

kredi miktarı TR71 Bölgesi'ndeki tüm iller göz önüne alındığında Nevşehir ilinden sonra ikinci olarak 1.745 milyon TL'lik bir değere ulaşmıştır.

Tablo 3.2.36'da, kredi mevduat oranı değerleri görülmektedir. Türkiye genelinde bu oran sadece 2013

yılında 100 baz değerinin üstüne çıkarken, TR71 Bölgesi toplamında 2011 ve sonrasında sırasıyla 116, 128 ve 124 değerlerine ulaşmıştır. Niğde ili verileri, her iki duruma da ters olarak sadece 2009 yılında 100 değerinin altında kalmış (%95 oranıyla), diğer yıllarda ortalama %50'den fazla kredi kullanılmıştır.

Tablo 3.2.36: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Kredi Mevduat Oranı

YER	2009	2010	2011	2012	2013
YER	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	74,8	82,5	94,6	99,2	107
TR71	76,18	92,52	116,86	128,52	124,82
Aksaray	49,6	67,2	76,5	83,6	77,0
Kırıkkale	115,8	133,2	173,2	184,6	178,5
Kırşehir	54,5	73,0	100,3	103,1	103,3
Nevşehir	66,0	76,2	93,4	109,2	103,7
Niğde	95,0	113,0	140,9	162,1	161,6

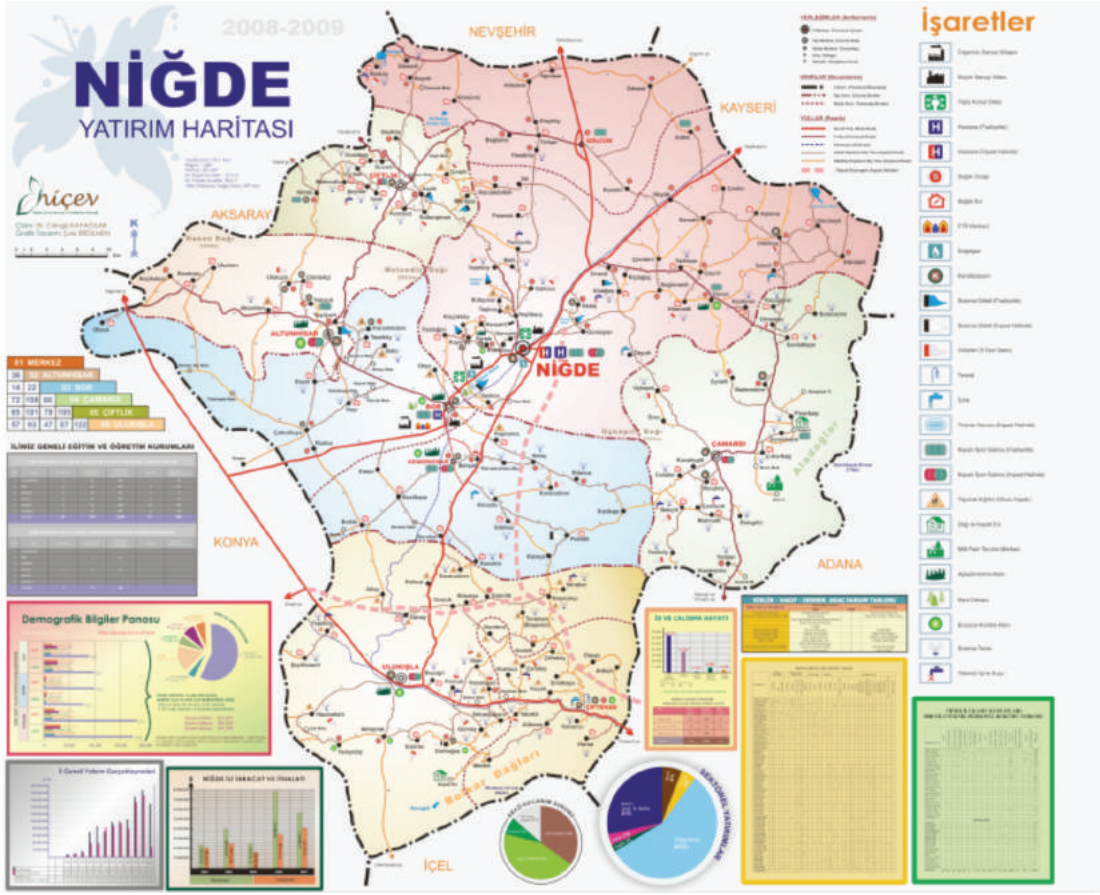
Kaynak: <http://www.tbb.org.tr>

3.2.4. Yatırımlar

Potansiyeli değerlendirmeye yönelik yatırımların içinde ilin ekonomisinde ağırlıklı yer tutan tarım, hayvancılık ve madencilik gelmektedir. Niğde ili, tarımsal bazı ürünler bakımından ülkenin önde gelen illerinden biridir. Özellikle meyve ve sebze üretimi bol ve çeşitlidir. Elma ağacı sayısı bakımından ülkede ilk sırayı, elma üretimi bakımından ise -Türkiye üretiminin %10'unu gerçekleştirerek- üçüncü sırayı almaktadır. Benzer şekilde patates üretiminde de Türkiye'nin önde gelen illerinden biri olup, toplam patates üretiminin %25'ini gerçekleştirmektedir. Lahana üretimi bakımından da Türkiye'de ikinci sırada yer almaktadır. Bu nedenle modern tarıma dayalı üretim, seracılık ve bodur meyvecilik potansiyel yatırımların başında yer almaktadır. Bu ürünlerin işlenmesine yönelik yatırımlar ile soğuk hava deposu, meyve konsantresi potansiyel yatırımlar içindedir. Bunun yanı sıra, son yıllarda hızlı bir gelişme gösteren hayvansal ürünlerin toplanması ve işlenmesine yönelik çalışmalar da ilin potansiyel yatırımları arasında yer almaktadır. Ülkemizin zengin kalsit yataklarına sahip olması ve üretimin büyük bir kısmının ilde yapılıyor olması da Niğde iline değer katmaktadır. Türkiye'deki kalsit üretiminin çok büyük bir kısmı Niğde ilinde gerçekleştirilmektedir. Dericilik ve ham deri üretiminde de Türkiye piyasasında Niğde ilinin önemli bir yerde olduğu görülmektedir (Bknz. Harita 3.2.2). Son yıllarda

tekstil ve iplik konusunda önemli yatırımlar da yapılmıştır.

Niğde ilinde, özellikle tekstilin alt kalemlerinden olan iplik üretimi konusunda büyük artışlar olmuştur. Bu nedenle, tekstil üretimi de potansiyel yatırımlar içerisinde değerlendirilebilir. Talebi karşılamaya yönelik yatırımlarda modern tarıma ve meyveciliğe bağlı olarak yapılacak olan ürünlerin muhafazası, işlenmesi ve pazarlanması bu yatırımların başında yer almaktadır. Ayrıca, madencilik dayalı olarak geniş bir kullanım alanına sahip olması nedeniyle çıkarılan kalsitin işlenerek mikronize halde pazarlanması, talebe yönelik yatırımların başında yer almaktadır.

○ Harita 3.2.5: Niğde Yatırım Haritası

Kaynak: Kayacılar, C. ve Ş. Erdilmen, 2008, Niğde Yatırım Haritası.

3.2.5. Niğde İli Sanayi, Ticaret ve Finans Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin sanayi, ticaret ve finans alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi

sonucunda, ilin sanayi, ticaret ve finans konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Organize Sanayi Bölgesi (2 adet), Küçük Sanayi Siteleri (KSS) gibi mevcut sanayi bölgelerinin bulunması.
- Yatırıma uygun hazine arazilerinin varlığı.
- Maden yatakları açısından zengin bir hammadde potansiyeline sahip olması (Bakır, Kurşun, Çinko, Demir, Antimon, Tungsten, Civa gibi metalik madenlerin rezervinin mevcudiyeti)
- Süt sığırıcılığında yenilikçi ve büyük ölçekli yatırımların artması.
- Özellikle tarıma dayalı sanayinin gelişmekte olması.
- Doğal Karbondioksit rezervinin mevcudiyeti.
- Sürekli gelişmekte olan bir üniversitesi ve yeni açılan bölümler olması.
- Zengin kalsit yatakları ve Türkiye'nin en kaliteli kalsitinin Niğde ilinden çıkarılıyor olması (Türkiye'de en yüksek CaCO₃ yüzdesi, saflık ve beyazlık derecesine sahip kalsit rezervinin ilde olması).
- Meyve bahçeleri ve buna bağlı olarak meyve suyu tesislerine sahip olması.

ZAYIF YÖNLER

- Denize uzaklığı nedeniyle ihracatta nakliye giderlerinin yüksek olması.
- Mevcut turizm kaynaklarının yeterince değerlendirilememesi.
- 5 yıldızlı otel ve yeterli yatak sayısının olmaması.
- Şehrin simgesi durumunda olan faaliyetlerin (halıcılık gibi) gün geçtikçe azalması.
- AR-GE faaliyetleri konusunda farkındalığın az olması ve firmaların AR-GE çalışmalarına yeterli bütçe ayırmaması.
- Sosyal yaşam imkânlarının sınırlı olmasının sanayicileri yatırım yapmaktan caydırması.
- Ortak iş yapma kültürünün çok zayıf olması ve şirketlerde kurum kültürünün gelişmemesi.
- Hava limanının bulunmamasının sanayiye olumsuz etkisi.
- Birçok ürünün hammaddesi olarak kullanılan kalsitin, kullanıldığı ürünlerin üretiminin ilde bulunmaması.
- Deri tabakhanelerinin bulunması ancak deri ürünleri (ayakkabı, kemer, çanta vb.) imalatı yapan tesislerin bulunmaması.
- İl dışında varlıklı bireylere sahip olmasına rağmen, bu kişilerin Niğde iline yatırımlarının azlığı.

FIRSATLAR

- Üniversite-sanayi işbirliği için iyi örnek olabilecek olan Teknoparkın faaliyete geçiyor olması ve ARGE projelerinin desteklenmesi.
- Üniversitenin Sanayi Bakanlığı tarafından seçilmiş ve desteklenecek olan üniversiteler arasında olması (KÜSİ Kamu Üniversite-Sanayi İşbirliği)
- Uluslararası açıdan da tanınan Kapadokya Bölgesi içerisinde yer alması.
- Deri tabaklama işletme sayılarının TR71 Bölgesi içinde fazla olması.
- Sanayi yatırımlarının yoğunlaştığı Kayseri, Adana, Konya büyükşehirlerine yakın olması.
- EPDK tarafından belirlenen güneş tarlaları kurulabilecek muhtemel bölgeler içinde bulunuyor olması.
- Bölgede demiryolu bulunan nadir illerden olması ve kullanım kolaylığı.
- Kültür ve turizm zenginliklerinin varlığı.
- İlin Kapadokya Bölgesi'nde olması.
- İlin yeni otoban güzergâhında olması.
- Hızlandırılmış tren hattının Ulukışla ilçesinden geçecek olması.
- Yatırım teşvikinde 5. Bölge'de bulunması.

TEHDİTLER

- Merkez ilçe ile diğer ilçe merkezleri arasında gelişmişlik farklılıklarının bulunması.
- Ulaşım güzergâhı avantajı olan Aksaray iline yakın olması.
- Şehir planlaması ve alt yapı eksikliği.
- Sanayide istihdam edilecek yetişmiş personel eksikliği.
- Yan sanayilerin yeterince gelişmemiş olmasının yeni yatırımların yapılmasına etkisi.
- Konya, Adana, Kayseri gibi gelişmiş sanayi merkezlerinin ekonomik etki alanında bulunması.

3.2.6. Niğde İlinin Sanayi, Ticaret ve Finans Alanı Vizyonu

Sanayi ve ticarete modern tekniklerin ve teknolojilerin yaygın olarak kullanıldığı, coğrafik koşulların el verdiği karayolu, demir yolu ve havayolu gibi tüm imkânlarla lojistik desteğin sağlanabildiği, ülke genelinde marka değeri yaratabilmiş en az 3 sanayi ürününde öncü konumda olan, bölgeye ve ülkeye gelir desteği sağlayan araştırma geliştirme faaliyetlerinin artırılması için teknokenti ile sanayi ve üniversite işbirliğinin en üst düzeyde olduğu, çevreye duyarlı, ihracat kalemlerinin ve ihracat yapılan ülkelerin sayısının artırıldığı bir il olmak.

3.2.7. Niğde İlinin Sanayi, Ticaret ve Finans Alanı Gelişme Politikaları

Niğde ili için sanayi, ticaret ve finans alanı vizyonu “Sanayi ve ticarete modern tekniklerin ve teknolojilerin yaygın olarak kullanıldığı, coğrafik koşulların el verdiği karayolu, demir yolu ve havayolu gibi tüm imkânlarla lojistik desteğin sağlanabildiği, ülke genelinde marka değeri yaratabilmiş en az 3 üründe öncü konumda olan; bölgeye ve ülkeye gelir desteği sağlayan araştırma geliştirme faaliyetlerinin artırılması için sanayi ve üniversite işbirliğinin en üst düzeyde olduğu; çevreye duyarlı, ihracat kalemlerinin ve ihracat yapılan ülkelerin sayısının artırıldığı bir il olmak”tır. Niğde ili TR71 Bölgesi’ndeki iller arasında değerlendirildiğinde, sanayi ve ticaret anlamında geride kalmıştır. Çevresel ve yerel faktörler göz önüne alınarak nasıl bir strateji uygulanması gerektiğinin araştırılması önem arz etmektedir. Aşağıda belirlenen politikalarının bir kısmının kamu, bir kısmının ise özel sektör aracılığı ile yapılması uygun görülmektedir. Bununla ilgili olarak Çalışma Grupları ve Şura Toplantılarında kamu temsilcilerinin yanı sıra özel sektör temsilcileri de yer almış, aşağıdaki politikaların belirlenmesinde görüş bildirmiş ve katkıda bulunmuşlardır. Bu çerçevede sanayi, ticaret ve finans alanında geliştirilen politikalar aşağıda sunulmuştur:

a) Güneş Enerjisine Dayalı Bir Sanayiye Geçilmesi

Bir ülkenin büyümesindeki en önemli unsur, reel sektör üretiminin minimum maliyetler ve maksimum kar ile yapılmasına bağlıdır. Üretim maliyet kalemlerinin yegâne birimleri enerjidir. Başta elektrik olmak üzere, sanayide kullanılan enerjinin pahalı olması yatırımcıların elini kolunu bağlamaktadır. Niğde ili, hem coğrafi yapısı hem de güneş alma potansiyeli ile Türkiye’nin şanslı illeri arasındadır. Güneş panellerinin OSB’de yer alan binaların

üstüne yerleştirilmesi ya da ayrı fakat yakın bir bölgede güneş paneli tarlaları kurularak hem çıkarma hem de işyerlerine suyun taşınması için enerji sağlanabilme potansiyeli mevcuttur. Ayrıca Niğde ilinde güneş enerjisi panel fabrikası da kurulmalıdır.

b) Fabrikalarda Ürün Çeşitliliğinin Artırılması ve Marka Değerinin Sağlanması

Niğde ili geçmişten günümüze ham deri, elma, üzüm ve patates gibi ürünlerle tanınmaktadır. Bilindiği üzere ABD, Japonya, Almanya gibi ülkeler gelişmiş ülkeler olarak isimlendirilirken Türkiye, Brezilya, Arjantin gibi ülkeler gelişmekte olan ülkeler olarak anılırlar. Ülkelerin gayri safi milli hâsıllarındaki artış neticesinde bir üst kategoriye geçmeleri mümkündür. Bir de üçüncü dünya ülkeleri vardır ki bunlar az gelişmiş ülkelerdir. Bu ülkeler kaynakları ile tanınırlar fakat kaynakları işlemeden satarsanız, elmas dahi olsa bu kaynak işlenmiş olduğu kadar getiri sağlamayacaktır. Aynı durum Niğde ili için de geçerlidir. Türkiye ekonomisinin sadece %0,02’si gibi bir oranına sahip olan Niğde ilinde mevcut potansiyelin işlenerek kullanılması ve pazarlanması gerekmektedir. Bu çerçevede konserve, pestil, şarap, nişasta fabrikalarının kurulması özendirilmelidir. Ulusal ve uluslararası çapta işlenmiş deri kullanan ve ayakkabı, çanta vb. yapan fabrikaların özendirilmesi ve teşviki sağlanmalıdır. Halıcılık ve deri işlemesi üzerine kurslar açılmalı, kursiyerlerin bu ürünleri sergilemesi ve satışı sağlanmalı ve bu tür organizasyonlar da ulusal kanallarda duyurulmalıdır. Ayrıca Çamardı ilçesinde, dondurma imalatı ve sanayisinin geliştirmesi teşvik edilmelidir. Çiflik ilçesine süt ve süt ürünleri entegre tesisleri kurulmalıdır. İlde tavukçuluk sektörü teşvik edilmelidir.

Sanayi ile dayanışma içinde Teknokentte markalı ve patenti ürünler ortaya konulmalıdır.

c) Üniversite-Sanayi İşbirliği Projelerinin Üretilmesi ve Kurumsal İşbirliklerinin Teşvik Edilmesi

Birçok küçük şehrin sanayisinde de benzer problemlerden olan “küçük olsun bizim olsun” mantığı ile çalışan küçük ölçekli işyerleri bazında örgütlenmiş bir yapıya sahip Niğde sanayisi işbirliği, birbirleri ile etkileşme ve öğrenme gibi yetilerden uzak belli bir seviyede kalmış kısır bir döngünün içindedir. Ortaklık, öz sermaye paylaşımı olduğu gibi, aynı zamanda karın artırılması ve paylaşımıdır. Bir şehirde bulunan üniversitenin birinci önceliği, eğitim ve öğretim iken ikinci öncelik ise sanayi, ticaret, tarım ve daha birçok sektörde öncü düşünceler üretip ortak bir zihin ile ilde bulunan işyerlerinde bunların uygulanmasını sağlamaktır. Burada dikkat edilmesi gereken husus, üniversite projeler üretirken bunu başından sonuna destekleyen, her aşaması ile ilgilenen bir sanayi olmasıdır. Böylece, aynen şirket birlikteliğine benzeyen projeler ile hem maliyeti hem de karı paylaşılan yatırımlar yapılmış olur. Üniversite bünyesinde kuruluna Teknokent sanayinin ve sanayicinin önün açılması için önemli bir fırsat sunmaktadır.

d) Nitelikli Ara İşgücü Yetiştirilmesi

Niğde ili nispeten bir tarım şehri olduğu için sanayi alanında çalışacak işgücü potansiyeli sınırlıdır. Gerek mevcut yapıyı güçlendirmek gerekse yeni gelecek firmaların desteklenmesini sağlamak için hali hazırda şehirde ikamet eden ve iş arayan işgücü potansiyelinin ihtiyaç durumunu aciliyetine göre sınıflandırarak gerekli kursları ve eğitimleri almak için yönlendirmek gereklidir. Bu amaçla özel kurslar vergi muafiyetiyle teşvik edilebilir. Ayrıca, İŞKUR ve çıraklık eğitim merkezlerinin daha aktif ve işlevsel olması için çalışmalar yapılabilir. Üniversite, Niğde ilinde nitelikli işgücü yetiştirme konusunda lokomotif olarak görülmeli ve desteklenmeli, üniversite ile işbirliği artırılmalıdır.

e) İldeki Öncü Konumunda Olan Sanayi Alanlarının Özendirilmesi, Teşvik Edilmesi ve Projelendirilmesi

Niğde sanayisi için her ne kadar birinci sıradaki yerini almamış da olsa kalsitin birçok alanda kullanımının olduğu aşikârdır. Mevcut durum analizinde, kalsitin kullanım alanları için 9 ayrı sektörden bahsedilmiştir. Bahsi geçen sektörlerde kalsitin kullanılması için kalsitin uygun yeterlilikte inceltilmesi gerekmektedir. Bu aşama, genellikle, yurtdışında yapılmaktadır. İnceltmesi aşamasının yurtdışı yerine Niğde ilinde sağlanması çok önemlidir. Kalsitin ana hammaddesini oluşturduğu

ürünlerin üreticilerinin Niğde iline yatırım yapması sağlanmalıdır. Bunun için gerekli tedbirler alınmalıdır. Ayrıca, mikronize kalsit üretimi Niğde ilinde yapılmalı ve kalsit üzerinden elde edilen katma değer artırılmalıdır. Kalsitin inceltilmesi ve işlenmiş kalsiti kullanan firmaların özendirilmesi ve teşvik edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, birçok Avrupa ülkesinde, ülkede çıkan değerli taşlar, ülkeye gelen turistler tarafından gezilen şehrin hatırlanması amacıyla hediyelik ürünler üzerine işlenmekte veya yerleştirilmektedir. Bu maksatla, hediyelik kalsit ürünleri imalatının özendirilmesi (kolye, tesbih vb.) de Niğde ilinin bir değeri olan kalsit ile ilin tanınırlılığını da artıracaktır.

f) Teşvik Sistemi Kapsamında Yatırımların Özendirilmesi

Niğde ili teşvik sistemi kapsamında 5. Bölgede yer aldığı için mevcut durum analizinde belirtilen belirli kriterler sağlandığı takdirde belli başlı alanlarda indirimler almaktadır. Bu bağlamda, entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil olmak üzere entegre hayvancılık yatırımları, su ürünleri yetiştiriciliği, gıda ürünleri ve içecek imalatı, tekstil ürünleri imalatı, giyim eşyası imalatı, derinin tabaklanması ve işlenmesi, ağaç ve mantar ürünleri imalatı, hasır ve buna benzer örülerek yapılan maddelerin imalatı, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı, kimyasal madde ve ürünleri imalatı, inşaat amaçlı beton ürünleri imalatı ve ısı veya ses izole edici eşya ve karışımlar, demir-çelik dışındaki ana metal sanayi, metal döküm sanayi, metal eşya, makine ve teçhizat imalatı, büro, muhasebe ve bilgi işlem makineleri imalatı, elektrikli makine ve cihazları imalatı, radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı, tıbbi aletler hassas ve optik aletler imalatı, motorlu kara taşıtı ve yan sanayi, mobilya imalatı, oteller, öğrenci yurtları, soğuk hava deposu hizmetleri, lisanslı depoculuk, eğitim hizmetleri, hastane yatırımı ve huzurevi, atık geri kazanım veya bertaraf tesisleri ve seracılık gibi alanlarda yatırım fırsatlarının varlığı göz önüne alınmalıdır.

g) Tarıma Yönelik Sanayi Yatırımlarının Geliştirilmesi

Niğde ili tarım alanında TR71 Bölgesi'ndeki iller arasında sıvırlmaktadır. Üniversitede kurulan Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi ile üniversitenin de bu konuyu önemsendiği görülmektedir. Özellikle tarımsal genetik mühendisliği alanlarında Türkiye'de ilk üç sırada bulunan Niğde Üniversitesi, ilin kalkınması ve bölgede yapılan tarımsal üretim için öncü olabilecek pek çok büyük projelere de imza atmaktadır. Bu çerçevede, ilin gelişme yönünü doğru çizerek istihdam yaratan, yüksek katma değerli ve ihracat şansı olan ürünlerde tarıma dayalı sanayi teşvik edilmelidir. Ayrıca, tarım makineleri sanayininin gelişmesine önem verilmelidir.

h) Ulusal Firmaları Niğde İline Çekecek Teşvikler Yanında, Ailelerini de Niğde İlinde İkamet Etmeye Teşvik Edecek Sosyal Donatıların Geliştirilmesi

Niğde ilinde en önemli sorunların başında, il dışından büyük ölçekli yatırım yapacak sanayicilerin Niğde iline çekilememesi gelmektedir. Elektrik, su, yerleşim alanı anlamında yüksek teşviklerin olduğu düşünüldüğünde, sorunları anlamak için teşvik bölgesi dışında inceleme yapmak gerekmektedir. Ulusal firmaların merkezleri İstanbul çevresinde olduğundan ikinci fabrika seçenekleri, ulaşımı kolay ve aileleri ile geldiklerinde hem çalışanlarının hem de kendilerinin faydalanabilecekleri alışveriş merkezleri gibi sosyal donatıların olmasını talep etmektedirler. Bu amaçla hem kent hem de kırsaldaki vatandaşı çekebilecek, farklı illere gitmelerine gerek bırakmayan çok fonksiyonlu bir alışveriş merkezine, ildeki sosyo-kültürel faaliyetlerin artırılmasına ihtiyaç vardır. İlde bu konuda ilgili kurum/kuruluşlar bir araya gelerek ortak çalışmalar yapmalıdır. Bu nedenle yerel yönetimler, merkezi yönetim, bankacılık sektörü, eğitim sektörü, ulaştırma ve haberleşme sektörü, lojistik sektörü, yansanayi gibi yatırımların altyapısını oluşturan sektörler yatırımcılar için hazır hale getirilmelidir.

i) Ulusal Yayın Yapan Kanallarda Yerel Ürünlerin (Niğde Gazozu, Netto, Calmio vb.) Reklamlarının Artırılması

Niğde ili için tanınabilirlik ve bu firmaların değerini artırmalarına yardımcı olacak öncelikli öğelerden biri de reklamların ulusal kanallarda yer almasıdır. Başta Niğde ile özdeşleşmiş olan Niğde Gazozu olmak üzere Netto, Calmio, Bakkalbaşoğlu, Koyunlu, Ditaş gibi işletmelerin reklam ve tanıtımlarının ulusal yayın yapan kanallarda yayınlanması, Niğde ilinin de tanıtımına katkı sağlayacaktır. Bilindiği üzere yapılan hiçbir reklam karşılıksız kalmaz. Niğde ilinde üretilen ürünlerin ülke genelinde daha geniş pazar bulmasının önemli yöntemlerinden biri de yapılacak reklam ve tanıtımlardır.

j) Geri Dönüşümcülük Merkezi ve 3. Organize Sanayini Bölgesinin Kurulması

Mevcut OSB'ler uzun vadede genişletilmelidir. Nevşehir yoluna 3. Organize Sanayi Bölgesinin kurulması için şimdiden hazırlıklara başlanmalıdır. Şehir içinde bulunan küçük sanayinin şehir dışına yeni bir sanayi merkezi oluşturularak taşınması gerekmektedir. Ayrıca, Niğde ilinin önemli bir birikimi olan "Geri Dönüşümcülük Merkezi" kurulmalıdır.

3.3. KÜLTÜR VE TURİZM

Çağımızda kentlerin kalkınmasında etki eden önemli sektörlerden biri de turizmdir. Kentlerin turizm açısından cazip olabilmesinde, o yörenin ve bölgenin kültürel mirası önemli bir yer tutmaktadır. Çevre kirliliğinden arınmış, modernleşmeye ve yapılaşmaya katkı sağlayan, doğal ve kültürel değerleri yaşatan turistik kalkınma, tüm dünyada

kentler için arzu edilen bir kalkınma ve ekonomik gelir kaynağı olarak görülmektedir. Bu yönüyle Niğde ili, köklü bir tarihi geçmişe sahip, farklı medeniyetlerin izlerini taşıyan, bakir doğal yapısının yanında işlevselliğini koruyan ve yaşayan arkeolojik değerleri ile önemli turistik potansiyele sahip bir ildir.

3.3.1. Kültür

Kültür bir topluma ya da halka ait olan, onları başka toplumlardan ayıran fiziki veya beşeri unsurların tümü şeklinde ifade edilebilir. Kültür, toplumları birbirinden

ayıran özellikleri ifade etmektedir. Bir başka şekliyle kültür, toplumların sınırlarını belirleyen, onlara aitlik özelliği kazandıran her türlü unsuru içermektedir.

3.3.1.1. İl Kültür Merkezi

Niğde Merkez Bor Caddesi'nde, mülkiyeti Maliye Hazinesine ait olup Kültür ve Turizm Bakanlığına tahsisli ve İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü hizmet binası olarak kullanılan Kültür Merkezinin toplam inşaat alanı 4075 m², inşaat

oturma alanı ise 1931 m²'dir. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü tarafından hizmet binası olarak kullanılan Kültür Merkezi bünyesinde:

- Tiyatro Salonu ve Balkon (369 kişilik)
- Büyükler Okuma Salonu (140 kişilik)
- Çocuklar Okuma (20 kişilik)
- Periyodik Yayın Okuma Salonu (100 kişilik)
- Folklor ve Bale Çalışma Salonu (80 m²)

- İdari Bürolar (13 adet)
- İnternet Erişim Salonu (20 kişilik)

bölmeleri bulunmaktadır. Mevcut 13 adet idari bürodan 8 adedi İl Müdürlüğü, 5 adedi ise İl Halk Kütüphanesi tarafından kullanılmaktadır.

3.3.1.2. Niğde İlinin Kültürel ve Turistik Değerleri

Niğde ili, geçmişten günümüze önemli kültürel değerlere sahiptir. Özellikle tarihin derinliğinden gelen farklı dinlere ait ibadethaneler mevcuttur. Bunların birçoğu bugün ayaktaadır.

Öte yandan, ilin kendine has el sanatları vardır. Yavaş yavaş unutulmaya yüz tutmuş bu el sanatlarının örneklerini görmek mümkündür.

İlin sahip olduğu tarihi ve kültürel değerler yanında, doğal yapısı da önemli bir turizm cazibe merkezi olabilecek niteliktedir.

3.3.1.2.1. El Sanatları

Halicilik, dericilik, çancılık, semercilik-palancılık, keçecilik, yün ve iplik boyama, dantel işlemciliği ve diğer el işleri, Niğde kültüründe geleneksel el sanatları olarak önemli bir yer tutmaktadır. Aşağıda bu el sanatlarına kısaca değinilecektir.

3.3.1.2.1.1. Halıcılık

Günümüzden 20-30 yıl öncesine kadar Anadolu'da hemen hemen her evde halı dokuma tezgâhı evlerin vazgeçilmez unsurları arasında idi. Geleneksel Anadolu sanatlarının başyapıtları arasında yer alan halı, kilim ve el dokuması örnekleri, zamanın moda ve mekân düzenlemesine sağladığı katkıyla ve çağlar boyu süregelen bir yaşam kültürünü, zevk, zarafet ve inceliğini yansıtmasıyla önemlidir.

Tarihte ilk halıcılık örnekleri M.Ö. 2400'lü yıllarda Asya'da görülmektedir. Anadolu'da yapılan kazılarda ise M.Ö. 3000'e tarihlenen kumaş dokuma tezgâhı izlerini ve M.Ö. 6000'e tarihlenen kumaş dokuma parçaları görülebilmektedir. Anadolu'nun ortasında kültürlerin kaynaşıp yoğrulduğu Kapadokya Bölgesi'nin bir parçası olan Niğde ilinde halıcılık geçmişte olduğu gibi günümüzde de adından sıkça söz ettirmektedir.

Niğde yöresinde ahşaptan yapılmış ıstar tezgâhlarında dokunan el dokuması halılar Maden, Melendiz, Çamardı, Ulukışla, Kemerhisar, Bor, Fertek, Koyunlu yerleşimlerinde yüzyıllardır üretilmektedir. Bu halılar, zemin, saçak, köşe, sofra, kenar suları ve mihrap denilen farklı bölümlerden oluşmaktadır. Motiflerde simetri öğesinin önemli bir yeri bulunmaktadır. Asimetrik motif ve desenlerde ise dolu-

boş alanların dengeli kullanıldığı görülmektedir. Zıtlıkların bütünlük kavramı içerisinde uyum ve denge oluşturduğuna inanıldığı için halılarda birbirine karşıt motifler kullanılmıştır. Hemen hepsi kadınlar tarafından dokunan yöre halılarındaki motifler bereket, sağlık, şans, günah, ölüm, yeniden dirilme, nazar ve sonsuzluk gibi konuları simgelemektedir. Bölge halılarında en fazla kullanılan desenler göz, yıldız, hayat ağacı, akrep, muska, akarsu, dulavrat otu, kuş ve koçboynuzudur. Göz deseni nazardan korunmayı, bolluk ve bereketi simgelemektedir. Yıldız, mutluluğu bildirmektedir. Hayat ağacı, yaşamı simgelemektedir. Üzerinde yer alan kuş motifleri yaşamın ve ruhun simgesidir. Akrep, genellikle kahramanlık sembolü olarak kullanılmakta ya da halıyı koruduğuna inanılmaktadır. Muska deseninin kişiyi kötülük, uğursuzluk ve nazardan koruduğuna, güç, kuvvet ve cesaret verdiğine, halıyı ve dokuyanı kötülükten ve kem gözlerden uzak tuttuğuna inanılmaktadır. Akarsu bereketi, temizliği, saflığı; dulavratotu, doğurganlığı ve bereketi ifade etmektedir. Kuş, ölünün ruhunu göğe yükselten ve ona eşlik eden kutsal bir yaratık olarak kabul edilmektedir. Koçboynuzu, bolluk ve bereketir. Niğde Maden halılarının bir bölümünde ana zeminde, ahşap kompozisyonlar kullanılmıştır. Ahşap işlerini çağrıştırmaları nedeniyle bu tip halılara yörede 'dolaplı halı' denmektedir.

Elbelinde ve keçi boynuzu motifleri ile simgelenen doğurganlık, yıldız motifleriyle simgelenen mutluluk temaları bordürlerde kullanılmıştır. Motiflere yüklenen bu gizli ve sihirli anlamlar, çok farklı çağrışımlar oluşturmakta, bizi Hitit Uygarlığı'nın ana tanrıça kültüründen, geometrik temele dayalı İslam süsleme düzenine, Mezopotamya ve İon medeniyetlerinin sadeliğinden, Orta Asya Şaman ve Mandala düşüncelerine sürüklemektedir.

3.3.1.2.1.2. Dabaklık

Her türlü hayvanın postu yaş ya da tuzlanmış deri olarak gelmekte ve çeşitli aşamalardan geçtikten sonra tabaklanmış ya da bitmiş deri olarak imalathanelerden çıkmaktadır. Deri tabaklamasında esas, derinin organik bir nesneden inorganik bir nesneye çevrilmesidir. Tabakhane debbağ haneden gelen bir kelimedir. Debbağ, eski dilde, deri işleyen kişiye verilen isimdir, bu işin yapıldığı yere de debbağ hane denmektedir. Günümüze ise bu kelime tabakhane olarak kullanılmaktadır.

Bor ilçesinde dabaklık, 15. yy. kadar uzanan eski bir tarihe sahiptir. Bor ilçesinde 18. yy. sonlarında 50 adet dabakhane olduğu bilinmektedir. İlçedeki dabakhanelerde üretilen oldukça pahalı olan kırmızı sahtiyan, İstanbul'a saraya gönderilerek saray halkının, şehzadelerin pabuçlarında ve yeniçeri ağalarının çizmelerinde kullanılmıştır. Usta çırak ilişkisi ile devam eden zanaat ahilik geleneğine göre devam etmiş ve daha sonraki yıllarda gelişerek imalathanelere dönüşmüştür.

3.3.1.2.1.3. Çançılık

Niğde ilinde uzun yıllardan beri süregelen küçük el sanatlarından biridir. Çançılık mevsimsel değil, yılın on iki ayı yapılmaktadır. Bir çan yapılırken şu aşamalardan geçmektedir: Çanların ebatlarına göre, saç makasla kesilmektedir. Her çanın kendine göre bir kalıbı bulunmaktadır. Kalıplarına göre kesilen saçlar, körukli ocakta kızdırılmaktadır. Kızdırılan parçalar, daha önceden hazır bulunan ve kuyu denilen yataklarına konularak, insan gücüyle çekiçle dövülmektedir. Bu aşamadan sonra, ayrı bir öreste perçinleme suretiyle kenarları yanaştırılmaktadır. Özel hazırlanmış torna tozu kıvam ile dış yüzey köruk ateşinin ocağında kaynak yapılarak saca bakır görünümü verilmektedir. Yapılacak çan tasarlanmakta ve tepesi takılmaktadır. Kızgın ateşte kenarı ve tepesi kaynatılmaktadır. Hemen soğuk suya sokularak soğutulmakta, bu işlemler bitince de tesviye yapılmaktadır. Ustanın biri çanın sesini düzenlemekte ve işin sonunda boynuz ve metalden yapıma diller çana takılarak işlem sona erdirilmektedir.

Çanlar kullanım alanlarına göre; kapı arkalarına ve kullanılacak hayvanların boylarına göre yapılmaktadır. Çan çeşitleri Top Çan, Deve Çanı, Yassı (iki Dilli) Çan, Keçi Çanı (Tingirak) ve Dökme Çan'dır.

3.3.1.2.1.4. Semercilik-Palancılık

At, eşek (merkep), deve, katır gibi binek ve yük hayvanlarının sırtına göre hazırlanan ve binicisinin rahatı düşünülerek yapılan oturaklara Niğde ilinde "Palan", bu sanatla uğraşanlara da "Palancı" denilmektedir. Sazlıklardan getirilen sert ot, kamış basılarak çuvaldız ile dikilmektedir. Ağaçla boyunduruk tutma yeri olan palan, daha çok develerde kullanılmaktadır.

Semer yapımında 'çil' denilen esas dolgu maddesi yanında, keçe ve çul gibi malzemeler kullanılmaktadır. Dolgu üzerine keçe ve çullar kat kat geçirilmekte, fitil denilen tutamıklar monte edilip semerlere gereken şekil verilmektedir. Böylece, yumuşak bir doku kazanan semerler, aksesuar kaplaması sayesinde de estetik bir hüviyete kavuşmaktadır. Semerciliğin yaşlısıyla gencisiyle burada kanaatkâr bir meslek erbabı oluşturduğu görülmektedir.

Palanın Yapılışı:

Öncelikle hayvanın sırt büyüklüğüne göre oluşturulan keçe tek parça kesilmektedir. Keçe üzerine ise "Alt tavlâ" denilen çul biçilmektedir. Üst üste konulan keçe ve çul uç yandan çuvaldızla genelde kıl ip kullanmak suretiyle

dikilmektedir. "Puş" denilen uzun buğday sapları ağız kısmına doldurularak "Yan Demiri" denilen aletle bastırılmak kaydıyla ve "Balık Süreceği" denilen aletle de düzeltmesi yapılmaktadır.

Buğday sapları avuç içerisinde kavrayacak şekilde deste yapılarak bükülüp sarılmaktadır. Buna "Balık Sarması" denmektedir. Semerin ön ve arka kısmına birer adet balık sarma dikilerek semere eğer görünümü verilmektedir. Semerin üzerine "Palas" denilen kıl dokuma cicim veya kilim türünde örtüler dikilmekte, buna "Yüzleme" denmektedir.

Semerin önüne ve arkasına hayvanın karın altından ve kuyruk altından geçen "Kolon" denilen, bir kat keçe ve bir kat palastan oluşan bağlayıcı şeritler dikilmektedir. Uçları demir kulplu olan bu şeritler, palanın diğer tarafına dikilen halkalara bağlanarak palanın hayvanın sırtından kaymaması sağlanmaktadır.

3.3.1.2.1.5. Keçecilik

Yapağı ve keçi kılı dokumadan, yalnızca dövülmesi ile elde edilen bir tür kaba kumaş olan keçe üretimi, Türk toplumunun en eski zanaat kollarından biridir. Niğde ilinde keçeciliğin yapıldığı tek yer Bor ilçesidir. Bor ilçesinde sayıları giderek azalan birkaç tane keçe imalatçısı bulunmaktadır.

Keçeden kepenek, yolluk, duvara asmak için minyatür keçeler, yelek gibi eşyalar yapılarak kullanılmaktadır. Hasırdan oluşan kalıbın (1,8 x 10 m.) üzerine boyanmış şerit keçe şeklindeki parçalar ile "naaş/nakış" denilen motifler döşenmektedir. Bu motiflerin üzerine, şifon makinesinde atılmış kuzu yünleri "çırpı" denilen aletle serilmektedir. Hasır kalıba döşenen yünlerin üzerine tas ve süpürge yardımıyla su serildikten sonra, hasır kalıp rulo şeklinde toplanmakta, ipe sıkı sıkıya bağlanmakta ve tepme makinesine konulmaktadır. Tepme makinesi bunu 1 saat tepmektedir. Ham keçe haline gelen yünün kenarları pürçüklü olmaktadır. Bu pürçüklü kenarları düzeltmek için "Kapaklama" denilen bir işlem yapılmaktadır. Bunun için hasır kalıp açılmaktadır. Pürçüklü kenarlar tersine kıvrılarak, hasır kalıp tekrar rulo şeklinde toplanmakta ve ipe bağlanmaktadır. Bu vaziyette hasır kalıp tekrar tepme makinesine konularak, 2 saat tepilmektedir. Tepme makinesinden çıkarılan hasır kalıp, bu sefer pişirme makinesine konularak, en az 2-4 saat kaynamış su ile pişirilmektedir. Pişirme işlemi bittikten sonra, keçe kalıptan çıkarılarak kuruması için asılmaktadır.

Keçelerde kullanılan motifler koyungözü, kıvrırma, tavan arası, üçleme, dörtleme, siğir sidiği, aykulağı gibi motiflerdir. Keçelerde kullanılan renkler genellikle siyah, mavi ve kırmızı renkleridir.

3.3.1.2.1.6. Yün İplik Boyama

Anadolu'da halı dokuma, ihtiyaç malzemesi olma özelliği yanında, aile bütçesine de katkı sağlaması açısından önemlidir. Halı dokumak için öncelikle yün gerekmektedir. Bu işlem genelde Haziran ve Eylül aylarında koyunlar kırılarak elde edilmektedir. Elde edilen yünler suyla tokaçlanarak, pislikleri alınarak iyice temizlenmektedir. Güneş gören temiz alanlarda kurutulmaktadır. Daha sonra, süme tarakları ile

çekilerek eğriyecek hale getirilmekte ve çirkir, kirmen ile yün eğirme işlemine başlanmaktadır. Daha sonra boyama işlemine geçilmektedir. Boyama için öncelikle yer ve malzeme hazırlanmakta, açık renkten başlanarak koyu renge doğru boyama yapılmaktadır. Ayar ölçüsü ve göz kararı, ustanın kişisel maharetidir. İpler doğadaki çeşitli bitkilerden elde edilen kök boya ile boyanmaktadır. İp boyama tamamlandıktan sonra, iyice kuruyan ipler yumak haline getirilmekte ve dokuma safhasına geçilmektedir.

3.3.1.2.1.7. Diğer El Sanatları

Oya ve nakış işleme, naht (ağaç oyma ve yontma) sanatı, çinicilik, saraçlık, nalbantlık, hat (yazı) sanatı, beşikçilik, bıçakçılık, sepetçilik, köşkerlik, oklavacılık Niğde el sanatlarındandır.

3.3.1.2.2. Niğde Yemekleri

Niğde mutfağı, İç Anadolu .Bölgesi mutfaklarına benzer nitelikte olup, genellikle tarım ürünlerine dayanmaktadır. Niğde ilinin kendine has bir Mutfak Kültürü vardır. Niğde yemekleri et ve sebze ağırlıklı olarak hazırlanmaktadır. Özel bir damak tadı olan “Arabaşı Çorbası” özellikle uzun kış mevsimi yaşanan Niğde ilinde insan direncini artıran bir çorbadır.

Kuzu etiyle hazırlanan “Niğde Tava” ve “Söğürme”, Niğde lezzet sofrasının iki önemli yemeğidir. “Ayva Borana”sı, Niğde mutfağının vazgeçilmezleri arasındadır.

Niğde ülkemizde en büyük elma bahçelerinin bulunduğu bir ildir. Ayrıca, Niğde elmasının aroması ve tadı dünyanın beğenisi kazanmıştır. Niğdeliler elmadan birçok tatlı ve yemek yapmaktadır. En önemli yemek ise pirinçli elma dolmasıdır.

Niğde bölgesindeki bağlarda yetişen üzümlerden sonbaharda hazırlanan pekmez, kışın soğuğuna karşı insan direncini artıran bir başka şifa kaynağıdır. Pekmez, su, nişasta ve un karışımıyla yapılan “Köfter” Niğde ilinin lokumudur. Yine nişasta, şeker, pekmez ve su karışımıyla hazırlanan “Paluza” ve “Kuru zerdali kavurması “ ramazan sofralarının hafif ama besleyici tatlılarıdır.

Niğde Küp Peyniri: Gödelek adı verilen özel boylarda çömelelere basıldığı için halk arasında “gödelek peyniri” adıyla bilinmektedir. Genellikle koyun sütünden yapılmaktadır. Ağustos ve Eylül aylarında üretilen ve daha çok halkın kendi tüketimleri için yaptıkları bu peynir, kış mevsiminde, üretildikten 5-6 ay sonra tüketilmeye başlanmaktadır.

Niğde Mavi Peyniri: Ender olarak bulunan ancak çok lezzetli bir peynir çeşididir. Niğde yöresine özgü bir tür rokfo peyniri olarak tanımlanabilir. Bu peynir, aynı zamanda, yumuşak ve kendine has kokusu olan bir peynirdir.

Niğde Peyniri: Koyun sütünden yapılan bir tür tulum peyniri çeşididir.

Niğde Köfteri: Niğde yöresinde yetiştirilen, değişik cinsteki üzümün hasat işleminden sonra kaynatılarak şurubunun içerisine koyulaşması için nişasta katılarak yapılan bir pestil türüdür.

ARABAŞI ÇORBASI

Malzemeleri

Hamur Malzemeleri
1 Su Bardağı Un 1 Su Bardağı Su Tuz.
Çorba Malzemeleri
1 Adet Haşlanmış Ayıklanmış Tavuk Eti,
1 Kaşık Salça,
4 Su Bardağı Tavuk Suyu,
1 Çorba Kaşığı Kırmızı Pul Biber,
2 Çorba Kaşığı Tereyağı,
2 Çorba Kaşığı Un Tuz.

Yapılışı

Un su ile ezilerek topaklandırılmadan kısık ateşte yavaş yavaş karıştırılarak muhallebi kıvamında pişirilir. Yeterince tuz ilave edilip karıştırılır, sonra kalaylı yayvan bakır bir tepsiye dökülür. Aynı bir tencerede un yağ içinde pembeleşinceye kadar kavrulur. Bunun içine önceden iyice haşlanmış, kemiklerinden ayrılmış ve didiklenmiş tavuk eti konulur. Salça, tavuk suyu, bol kırmızı pul biber ve tuz ilave edilerek bir çorba elde edilir. Sonra tepsideki hamurla birlikte servis yapılır. Yiyenler önce bir parça hamur alırlar, sonra bir kaşık çorba...

NİĞDE TAVASI

Malzemeleri

1 Kg Koyun Kuşbaşı (Döş Kısmından),
½Kg Yeşilbiber,
1 Kg Domates,
1-2 Baş Sarımsak,
1 Kaşık Yağ Tuz, Karabiber, Kırmızı Pul Biber.

Yapılışı

Toprak ya da bakır fırın tepsinine yağ, ince doğranmış yeşil biber ve domates serilir. En üstüne de kuşbaşı doğranmış koyun etleri yerleştirilir. Tuz, karabiber ve kırmızı pul biber ilave edilir. Hiç su koymadan, malzeme kendi suyunu çekinceye ve etler kızarmaya başlayıncaya kadar kuzine ya da fırında pişirilir. Etler hafif kızarıncaya servis yapılır.

NOT: Niğde tavası koyun kaburgasından elde edilen kuşbaşı ile yapılırsa çok daha lezzetli olur.

PIRİNÇLİ ELMA DOLMASI

Malzemeleri

8 Adet Orta Boy Niğde Elması,
1 Çay Bardağı Pirinç,
½ Çay Bardağı Kıyma,
1 Kaşık Yağ,
5 Kaşık Toz Şeker,
Tuz.

PIRINÇLİ ELMA DOLMASI

Yapılışı

Elmaların kabukları soyulur. Şekilleri bozulmadan sap kısmından başlanarak elmalar parçalanmadan oyulur. Elmalar kararmasını diye limonlu suya konur. Aynı bir kapta yıkanmış pirinç, kıyma, yağ ve tuz harmanlanır. Çay kaşığı yardımı ile elmaların oyuk kısmına dikkatlice doldurulur. Guşaneyeye dizilir. Üstüne toz şeker serpilerek suyu ayarlanır. Pirinçler açılıncaya kadar kısık ateşte pişirilir.

SÖĞÜRME

Malzemeleri

1,5-2 Kg Kuzu Eti (But ve Kemikli Kaburga Kısmı),
8-10 Adet Yeşilbiber,
8-10 Adet Arpacık Soğanı Tuz, Kekik.

Yapılışı

Toprak ya da bakır fırın tepsisine yağ, ince doğranmış yeşil biber ve domates serilir. En üstüne de kuşbaşı doğranmış koyun etleri yerleştirilir. Tuz, karabiber ve kırmızı pul biber ilave edilir. Hiç su koymadan, malzeme kendi suyunu çekinceye ve etler kızarmaya başlayınca kadar kuzine ya da fırında pişirilir. Etler hafif kızarıncaya servise yapılır.

NOT: Niğde tavası koyun kaburgasından elde edilen kuşbaşı ile yapılırsa çok daha lezzetli olur.

AYVA BORANASI

Malzemeleri

3-4 Adet İri Ayva,
5-6 Parça Kemikli Et (İncik),
1 Bardak Haşlanmış Nohut,
1 Kaşık Tereyağı,
1 Fincan Pekmez,
Tuz.

Yapılışı

Tencereye yağ konarak etler çevrile çevrile pişirilir. Ayvalar yıkanıp soyularak dilimlenir. Önce haşlanmış nohut, ardından ayvalar, pekmez ve tuz ilave edilerek suyu ayarlanır. Et pişmeden ayva konulursa etin pişme zamanı uzar. Kısık ateşte pişirilir.

CEVİZLİ ERİŞTE

Malzemeleri

3 Su Bardağı Evde Kesilmiş Makarnalık Erişte,
3 Kaşık Tereyağı,
1 Bardak Ufalanmış Beyaz Peynir,
1 Bardak Ceviz İçi,
8 Bardak Su,
Maydanoz,
Tuz.

Yapılışı

Büyükçe bir tencerede su iyice kaynatılır. Tuz atılır. Erişteler bu kaynayan suya atılır. Erişteler yumuşadığında süzgece çıkarılır. Soğuk sudan geçirilir. Süzülen erişteler tencerede eritilen tereyağı ile harmanlanır. Sığ bir tepsiye alınarak kaşıkla düzeltilerek yerleştirilir. Üstüne önce ufalanmış beyaz peynir, sonra da iri dövülmüş bol ceviz serilir. Maydanozla süslenerek servise hazırlanır.

KÖFTER

Malzemeleri

1 Bardak Pekmez,
2 Bardak Su,
1 Bardak Nişasta,
1,5 Ölçü Un.

Yapılışı

Pekmez kaynatılıp kıvama gelince su, nişasta ve unla karıştırılarak bulamaç hazırlanır. Köfterin renginin berrak ve duru olması için baş pekmez kullanılır. Kısık ateşte yavaş yavaş karıştırılır. Topaklandırılmadan, göz göz patlayıp baloncuklar oluşuncaya kadar pişirilir. Kıvamını anlamak için bir kâseye su konulup, kaşığın ucu ile köfter damlatılır. Damlayan köfter su içinde dağıtmazsa, köfterimiz pişmiş demektir. Pişen köfter sığ tepsilere dökülerek düzeltilir. Kendiliğinden donması beklenir. Ertesi gün donan köfter kare veya baklava dilimi şeklinde kesilerek beyaz örtüler üzerinde güneşte kurutulur, iyice kuruduktan sonra kapalı emaye veya tenek kaplarda saklanır. Kışın misafirlerle ceviz içi ile birlikte çerez olarak ikram edilir.

NOT: Köfter piştikten sonra tepsilere boşaltılırken tavada az miktarda bırakılır. Hane halkı ve komşular bu tavanın etrafına toplanarak, kalan köftere taze ceviz atarak kaşıkla dibini sıyırlar. Buna "tava yalamak" denir

BEYAZ KIRAZ REÇELİ

Malzemeleri

1 Kg Beyaz Kiraz,
1 Kg Şeker,
8 Bardak Su,
1 Tatlı Kaşığı Limon Tuzu.

Yapılışı

Yörede yetişen beyaz ile sarı arası tombul etli, pişince sert kalabilen bir kiraz türü olan beyaz kirazlar toplanır. Sapları kopartılarak çekirdekleri bir kürdan yardımıyla çıkartılır. Ykanıp süzülür. Bir tencereye şeker ve su konup ateş üstünde şurup kıvamına gelinceye kadar kaynatılır. Kirazlar ilave edilir. Yüzeyle biriken köpükler bir kevgirle alınır. İstenilen kıvama gelince sulu kısmı ayrı bir kaba aktarılır. Tencerede kalan kirazlar 1-2 dakika kavrularak pembeleştirilir. Ayrılan şerbet tekrar katılıp limon tuzu eklenerek bir taşım kaynatılır. Ateşten alınır. İllikken kavanozlara boşaltılır.

SARI ERİK REÇELİ

Malzemeleri

50 Adet Sarierik,
1 Kg Şeker,
1 Tatlı Kaşığı Limon Tuzu,
8 Bardak Su,
1 Bardak Sönmemiş Kireç.

Yapılışı

Ağustos ayı ortalarında olgunlaşan pembe ile sarı arası uzunca bir erik çeşidi olan sarı erikler hala sulu iken soyulur. Enine ikiye ayrılıp çekirdekleri çıkarılır. Sönmemiş kireç suyunda bekletilerek sertleşmesi sağlanır. 1-2 saat sonra süzgece çıkartılarak bol su ile yıkanır. Bir tencereye şeker ve su konarak karıştırılır. Kaynamaya başlayınca erikler ilave edilir. Sürekli köpüğü alınarak koyulaşması beklenir. İstenilen koyuluk elde edilince limon tuzu eklenir ve ateşten alınır. İllikken kavanozlara boşaltılır.

PATATES TATLISI

Malzemeleri

2 Yemek Kaşığı İrmik,
2 Yemek Kaşığı Pudra Şekeri,
2 Tane Yumurta,
1. Paket Kabartma Tozu,
2 Tane Haşlanmış Patates,
125 Gram Margarin,
Aldığı Kadar Un,
Hindistan Cevizi.
Şerbeti İçin:
4 Çay Fincanı Su,
4 Çay Fincanı Toz Şeker,
1 Dilim Limon.

Yapılışı

Öncelikle patatesler haşlanır, kabukları soyulur, püre haline getirip karıştırma kabına alınır. Üzerine yumurtalar, margarin, pudra şekeri, kabartma tozu ve irmik ilave edilir. Kıvama gelene kadar yoğurulur. Yağlanmış tepsiye hamur torbası ile ceviz büyüklüğünde sıkılır. Üzerine yumurta sarısı sürülür. 180 derecelik ısıda üzerleri kızarana kadar pişirilir.

Tatlı pişerken, şerbeti hazırlanır. Bunun için tencereye su, şeker ve limon dilimi alınır. Sürekli karıştırarak kaynatılır, kıvama gelince ocaktan alınır.

Pişen patates tatlisinin üzerine ilk sıcaklığı çıkar çıkmaz şerbeti dökülür ve dinlendirmeye bırakılır. Şerbeti çekince, üzerine hindistancevizi serpilir ve servise sunulur.

SÖĞÜŞ KELLE

Malzemeleri

Koyun veya Kuzu Kellesi,
Domates,
Biber,
Maydanoz,
Soğan,
Tuz,
Kimyon.

Yapılışı

Koyun-kuzu dağılmayacak şekilde düdüklü tencerede su ile 1,5 ile 2 saat haşlandıktan sonra çıkartılarak soğutulur. Soğuduktan sonra kelle ayıklanarak isteğe göre ince dilimli ya da kalın dilimli olarak doğranır. İçerisine ince dilimlenmiş domates, biber, maydanoz, isteğe göre kuru veya taze soğan ve tuz eklenerek karıştırılır. Yine isteğe göre kimyon ve çeşitli baharatlar ilave edilebilir.

PALUZA

Malzemeleri

1 Su Bardağı Toz Şeker,
1 Su Bardağı Nişasta,
1 Su Bardağı Pekmez,
9 Su Bardağı Ceviz İçi.

Yapılışı

Tüm malzemeler soğukken bulamaç haline getirilir. Tencere kısık ateşe oturtulup, topaklandırılmadan karıştırılarak pişirilir. Koyulaşınca göz göz patlamaya başlayacaktır. Ateşten alınır. Arzuya göre, tek tek ıslatılmış kâselere veya düz bir tepsiye boşaltılarak soğuması beklenir. Karelere kesilip üzerine taze ceviz serpilerek servis yapılır. NOT: Köfterin taze iken yenilen bir çeşididir.

KURU ÜZÜM-PEKMEZ-ŞEKER

Sonbahar gelip bağlarda üzümler olgunlaşınca bağ bozumu yapılarak üzümler toplanmaktadır. Kuru üzüm ve pekmezlik olarak ayrılmaktadır. Kuru üzüm yapılacak olanlar, bağdaki karık denilen asma çubuklarının dikili olduğu bölümlere salkım halinde serilerek kurumaya bırakılmaktadır. Birkaç gün içinde çevrilip kuruduktan sonra toplanıp, kalbur denilen sicimden özel olarak yapılmış iri delikli eleklerde elenmekte, iri taneleri çerez ve hoşaflik olarak ayrılmaktadır. Kalburun altına geçen minik taneler ise kuş üzümü olarak kullanılmaktadır. Pekmezlik kara üzümler, “hey” denilen tahtadan yapılmış yaklaşık bir metre boyunda alt kısmı dar ağzı geniş küfelele doldurulmakta, pekmez yapılacak yere taşınmaktadır. Şarapana denilen, neredeyse küçük bir otomobil büyüklüğünde tahtadan yapılmış özel kaplarla doldurulmaktadır. Şarapanaya konan üzümler, üzerine kovalarla sular dökülerek yıkama işlemine tabi tutulmaktadır. Üzüm tanelerinin üzüm suyuna karışmaması için şarapanın deliği üzüm çubukları ile üzüm suyu akacak şekilde kapatılmaktadır. (Eskiden üzümler insan gücü ile ezildiği için hane halkından birkaç kişi lastik çizmeler giyerek, bu üzümleri şarapana içinde çiğnerdi. Posalar şarapanada kalır, ezilen üzümlerin suları ince bir şırıltı sesi ile oluğun altındaki büyük bir kazan veya kazandan küçük tirkiden

büyük bakır kap olan leğençelere akarak birikirdi.) Sabaha kadar süzülen üzüm sularına yeterince pekmez toprağı katılmakta, sabah erkenden tandır yakılmaktadır. Tandır üstüne konan yaklaşık iki metre çapındaki tava denilen kalaylı büyük bakır kaba toprak çalınmış üzüm suyu dökülmektedir. Bir taşım kaynayınca³³ tava ateşten alınmaktadır. Pekmez, toprağının dibe çökmesi ve üzüm şırasının durulması için bekletilmektedir. Sonra bu karışım yüksek bir yere asılmış olan kıl dokuma torbalara dökülmekte, altındaki kazana süzülmesi beklenmektedir. Süzülen bu karışıma “seke” adı verilmektedir. Süzülen seke, tekrar tavaya alınmakta, tandır ateşlenmektedir. Pekmez küreklere ile sürekli karıştırılarak pekmez kıvamına gelinceye kadar koyuca pişirilmektedir. Pişirme esnasında oluşan köpükler, kevgirli kepçe ile alınmaktadır. Buna “baş pekmez” denmekte ve rengi beyaz olmaktadır. Leğenin dibinde kalan topraklı şıra ve tortulu seke tekrar süzülerek ayrı bir kapta kaynatılmaktadır. Kıvamlanmaya yakın içine ireyhan (fesleğen) atılmaktadır. Bu da “ikinci pekmez” olmakta ve rengi biraz daha karadır. İkinci pekmezin tandırdan inmesine yakın, içine bütün olarak elma ve ayva atılarak pişmesi sağlanmaktadır. Kaynayan pekmezin içinde pişen bu meyvelerden değişik bir meyve tatlısı elde edilebilmektedir.

3.3.1.3. Niğde İlinin Yetiştirdiği Önemli Şahsiyetler

600 bin yıllık tarihi geçmişin izlerine rastlanan Niğde ili, günümüzden itibaren 10 bin yıllık kesintisiz bir yaşam merkezidir.

Bu tarihi kent, Niğde ile sınırlı kalmayıp ülke geneline hizmet veren birçok kültür ve sanat adamı yetiştirmiştir. Otuzun üzerinde divan şairi yetiştiren bu kent, birçok devlet adamı da yetiştirmiştir.

“Hayatımda üç iftiharım olmuştur. Türklüğüm, İslamlığım ve bir Çanakale gazisinin oğlu ve bir Çanakale şehidinin yeğeni olarak amcamın adını taşıyor olmak.” diyen ünlü müzikolog Etem Ruhi Üngör Niğdelidir.

Yine İstiklal Savaşı’nda annesini ölüm döşeğinde bırakıp Atatürk ve Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak tarafından takdirname ve farklı ödüllere ödüllendirilen Albay Halil Nuri Yurdakul Niğdelidir. Birçok ilde valilik yanında İstanbul’da Belediye Başkanlığı yapan, Kurtuluş Savaşı kahramanlarından edebiyatçı, yazar ve şair olarak da bilinen Ebubekir Hazım Tepeyran bu ilin yetiştirdiği önemli devlet adamları arasındadır.

Ülke genelinde, edebiyatçıların üzerinde en çok araştırma yaptığı Divan şairi Ahmed Kuddûsi ve Kemâl Ümmi bu kentte yetişmiş iki önemli divan şairidir. Bütün bunların yanında, Muhibbî, Hatîfî, Muhyî, Hâletî, Visâlî,

Ârif, Nazmî, Nâmî, Ali Bey, Hisâlî, Sâfî, Zamîrî, Edîp, Hâmid, Şânî, Âsumânî, Zâtî, Hâkî, Hikmet, Firâkî, Gâlibî, Hâfız Ali, Gâlib, Şâkir, Muhammed Ali, Hakkı, Emin Ali, Ragıp gibi divan şairleri de Niğde ilinin yetiştirdiği ve ülke genelinde tanınan divan şairleridir.

Yine Kurtuluş Savaşı’nda Niğde ilinde teşkilatlanmayı sağlayan Sivas Kongresi temsil heyeti üyesi Ratıpzâde Mustafa Soylu, Niğde ilinin yetiştirdiği önemli devlet adamları arasında yer almaktadır. Ulukışla ilçesinde müftülük yapan ve birçok araştırmaya imza atan Mehmed Bahaeddin Efendi, Fransızların Niğde ilini işgal etmesini engelleyen önemli bir şahsiyettir. Ahmet Cıgızoğlu, Sadık Ülkü, İzzet Can, Kerim Sebati, İlhami Parapara, Zeki Bey, Mustafa ve Mahmut Cıgızoğlu, İmam Ziyaeddin, Kadının Hilmi Bey ve Avanın Tefvik Efendi Kurtuluş Savaşı’nda Niğde ilinin işgal edilmemesi için mücadele veren Niğde ilinin yetiştirdiği önemli şahsiyetler arasında, tarihin altın sayfalarında devlet adamı olarak yerlerini almışlardır.

Günümüz şair ve yazarlarından İsmail Özmel ve Ömer Fethi Gürer de Niğde ilinin yazın hayatına önemli katkıları olmuş şahsiyetlerdir.

Aşağıda Niğde ilinin yetiştirdiği diğer ünlü şahsiyetlere kısaca değinilmiştir.

³³ Pekmez kaynatılırken karıştırma işlemi yaklaşık bir metre uzunluğunda sapı olan bakırdan pekmez küreklere kullanılmaktadır.

GALİP BEY (1853-1914)

Mehmed Galip Bey, 1853 yılında Niğde ilinin Koyunlu Kasabasında doğmuştur. Farklı illerde çeşitli kademelerde devlet memurluğu yapan Galip Bey'in şiirleri ve nesirleri vardır. Bunlar; Paris'te yayınlanan "Meşrutiyet", Manastır'da yayınlanan "Neyyir'i Hakikat", Mısır'da ve Paris'te yayınlanan "Meşveret" ve "Şu'rayı Ümmet"tir. Galip Bey, 1914 yılında vefat etmiştir.

İBRAHİM HAKKI EROĞLU (1874-)

1874 yılında Niğde ilinde doğan İbrahim Hakkı Eroğlu Kayseri'de üniversite (medrese) eğitimi aldıktan sonra Niğde ilinde öğretmenlik yapmıştır. Eroğlu, daha çok yaşadığı dönemdeki olaylar üzerine duygularını ve düşüncelerini manzum olarak yazmıştır.

Arapça ve Farsça öğrenen Eroğlu'nun Şeyh Sâdi Şirâzi'den iki, Feridüddin Attar'dan bir olmak üzere üç manzum tercümesi vardır. Yayınlanmayan, çeşitli tarzlarda yazılmış 526 parçada 4.451 mısradan oluşan şiir mecmuası vardır. Gülistan (Gül Suyu) Tercümesi (1740), Bustan (Çiçek Bahçesi) Tercümesi (1945), Pentnâme (Feridüddin Attar) Tercümesi bulunmaktadır.

MEHMET EMİN ERİŞİRGİL

Eski işçileri bakanlarından felsefe profesörü ve yazar Emin Erişirgil, 1891 yılında Niğde ilinde doğmuştur. Öğrenimini Niğde ve İstanbul'da tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi sosyoloji ve felsefe doçenti olmuş, 1915 yılında Mehmed Akif Ersoy, Ziya Gökalp, Yahya Kemal Beyatlı, Babanzâde Ahmed Nâim gibi isimlerle beraber öğretim üyeliği yapmıştır. M. Akif Ersoy ile olan arkadaşlığı, verdiği eserlere önemli katkı sağlamıştır. Son Osmanlı Mebûsan Meclisi'ne Niğde milletvekili olarak girmiştir. İkinci Hasan Saka kabinesinde Gümrük ve Tekel Bakanlığı(1942), Şemsettin Günaltay kabinesinde (1949) İşçileri Bakanlığı yapmıştır. 1950'den sonra resmi görevlerinden çekilmiş ve kendisini tamamen yazı hayatına vermiştir.

Yeni Mecmua(1917), Dergah(1921) kendi çıkarttığı dergilerdir. Ülkü ve Dil ve Tarih Coğrafya Dergisi'nde de çeşitli makaleleri yayınlanmıştır.

Kant ve Felsefesi(1923), Yurt Bilgisi(1930), Sokrat(1931), Filozofi(1935), Kant'tan Parçalar(1935), Filozofiyeye Başlangıç(1936), Merak ve Dikkat(1956), Neden Filozof Yok?(1957), Bir Fikir Adamının Romanı-Ziya Gökalp(1951), İslamcı Bir Şairin Romanı-Mehmed Akif Ersoy(1958), Hamle(1960) isimli eserleri mevcuttur.

EMİN ALİ TANIK (1924-1977)

1924 yılında Niğde ilinde doğan Emin Ali Tanık, 1945'te Kayseri Lisesi'nden mezun olduktan sonra, Maliye Meslek

Okulunu da bitirip Yeşilhisar Mal Müdürlüğünde çalışmıştır. Babadan gelen şiir geleneğini sürdürmüş, "Yedigün" şairleri arasında ismini edebiyat âlemine duyurmuştur. 1937-1947 yılları arasında "Yedigün Dergisi"nde şiirler yayınlayan Emin Ali Tanık, daha çok aruzla ve klasik nazım şekillerini kullanarak şiirler yazmıştır. 16 Nisan 1977 tarihinde vefat etmiştir.

NİĞDELİ SOFU BEYAZİD ÇELEBİ

1805 yılında müstakillen Amasya emiri olmuştur. Niğdelizade Sofu Beyazid Çelebi, gerçek surette sultanın hocası, hakiki manada saltanat müşaviri idi.³⁴

KARA YAKUP BİN İDRİS

Meşhur ulemalardandır. Niğdelidir. Larende Kasabası'na giderek orada eğitim ve öğretimle meşgul olmuştur. 833'te Larende'de vefat etmiştir.³⁵

Eİ-ARİFÜ'L-EDİP ŞEH HABİB

Niğde yakınında bulunan Ortaköy'de doğmuştur. Hacıbayram ve Akşemsettin ile görüşme fırsatı bulmuştur. 902'de vefat etmiştir.³⁶

MOLLA KASIM BİN SÜLEYMAN BİN NİĞDELİ

Niğde ilinde okuduktan sonra, İstanbul'a gidip Makamı Süleyman muallimi Hayreddin Efendi'nin hizmetine girmiştir. 966 yılında Siroz'da Selçuk Sultan Medresesi'nde ders vermiştir. 970 yılında vefat etmiştir.³⁷

ŞEYH MAHMUD NİĞDELİ

Meşhur Nakaşibendiyelerden Mahmud Çelebi'nin hizmetlerinde bulunmuştur. İstanbul'a geldiğinde, Eyüp'te Defterdar Mahmud Darülhadis'inde hadis ilmiyle uğraşmıştır ve ölünceye kadar orada kalmıştır. 975 yılında vefat etmiştir.³⁸

NİĞDELİ MUSTAFA PAŞA

IV. Murat döneminde doğmuştur. 1042 yılında vefat etmiştir.³⁹

ALİ PAŞA

1094 yılında, Ankara Beyi ve 1100 yılında tekrar Ankara valisi olmuştur. 1103 yılında görevinden ayrıldıktan sonra aynı yılda vefat etmiştir.⁴⁰

SADRAZAM MAHİR HAMZA PAŞA

1140 yılında doğmuştur. 1172 yılında Mora Eyaleti'nin vergilerini toplama ve aynı yıl içinde Mora Eyaleti ihsan edilmiştir. Daha sonra Selanik Sancağı ve 1180'de Kahire Eyaletine, 1182'de sadaret mührü kendisine verilmiştir. 1182 senesinde Gelibolu'da vefat etmiştir.⁴¹

^{34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41} <http://www.nigdekulturizmir.gov.tr/TR,74351/nigdenin-yetistirdigi-onemli-sahsiyetler.html>

HAMZA HAMDİ PAŞA

1143 yılında halife olmuştur. Daha sonra sırasıyla 1172 yılında vezirlik rütbesiyle Selanik Valisi ve aynı sene içinde sadrazam olmuştur. 1177 senesinde görevinden alınmıştır. 1183 yılında Cidde Valisi iken Arafat'a çıktığında vefat etmiştir.⁴²

ALİ AĞA

1107 yılında Kapıcıbaşı olduktan sonra terfian, Sivas Beyi, Sipahiler başı olmuştur. 1143 yılında sadrazamın yardımcısı olduktan sonra görevinden alınmıştır ve oğlu Mehmed Bey'le beraber Bursa'ya giderek orada vefat etmiştir.⁴³

ABDÜRRAHMAN PAŞA

Kırşehir valisi olduktan sonra 1212'de vefat etmiştir.⁴⁴

NİZAMİ PAŞA

1237 yılında Niğde ilinde doğmuştur. 1255 yılında tahsilini yapmak için Viyana'ya gitmiş ve orada tuğgeneral ve korgeneral olmuştur. Daha sonra, Belgrad'da ve başka yerlerde komiserlik yapmıştır. 1294 yılında Mektebi Mülkiye ve sonra Mektebi Sultaniye müdürü olduktan sonra ayrılarak 1297 yılında vezirlik rütbesiyle askeri teftiş komisyonunda askeri hizmetlerde bulunmuştur. 1311 yılında vefat etmiştir.⁴⁵

ARİF MEHMED EFENDİ

Niğdeli olan Arif Mehmed Efendi, Müderris olduktan sonra 1279 yılında Eyüp Kadısı ve bir süre sonra da Biladi Hamse Kadısı olmuştur.⁴⁶

RASİH MEHMED EFENDİ

Niğde doğumlu olan Rasih Mehmed Efendi, Müderris ve Tophane Müftüsü olup 1266 yılında Erzurum Kadısı, 1270 yılında ikinci sefer Erzurum kadısı, 1275 yılında da vefat etmiştir.⁴⁷

SADIK AHMED EFENDİ NİĞDELİ

Devriyeden iki defa Filibe Kadısı, 1268'de Bosna Valisi ve ikinci defa 1275 yılında Bosna Valisi olmuştur.⁴⁸

NİĞDELİ MUSTAFA EFENDİ (RATIPZADE MUSTAFA)

11 Eylül 1919 tarihinde Sivas Kongre üyeliği yapmıştır.

HALİL ÖMER

Niğde doğumlu olan Halil Ömer, babasından Hz.Ömer'e ve annesinden Hz.Ebubekir'e akrabadır. Akaide kadar ders gördükten sonra Yahya Şirvani'den hilafet almıştır.⁴⁹

NİĞDELİ HAKKI EROĞLU

319-324 senelerinde Eroğlu, Niğde İdadisi Farisi muallimi olduğu zaman, meşhur Şirazlı Şeyhzade'nin Gülistan

^{42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51} <http://www.nigdekulturizm.gov.tr/TR,74351/nigdenin-yetistirdigi-onemli-sahsiyetler.html>

eserini okutmuş, serbest bir lisan ile tercüme etmiş ve Niğde Halkevi'nin maddi yardımıyla basılmıştır.⁵⁰

PROF. DR. H. AVNİ GÖKTÜRK

1901 yılında Niğde ilinin Fertek Köyü'nde doğmuştur. Orta tahsilini Niğde ve Konya'da yapmış, İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra, Devlet Şurası mülazimliğinde bulunmuştur. Buradan Adliye Bakanlığı tarafından İsviçre'ye gönderilmiştir. Cenevre Hukuk Fakültesi'nde lisans ve doktora yapmış, ayrıca Berlin Üniversitesi'ne de üç yıl devam etmiş, bundan sonra bir müddet Londra Üniversitesi'nde tahsilde bulunduktan sonra yurdumuza dönmüştür.⁵¹

KEMÂL ÜMMİ (?- 1475)

Ord. Prof. Fuad Köprülü'nün "Anadolu'da Türk Dili ve Edebiyatının Tekâmülüne Umumi Bir Bakış" (13-16. yy) adı altında kaleme aldığı uzun makalesinde şair Kemal Ümmî'ye yer vermiştir. İslâm Ansiklopedisi'nin Türk maddesinin açıklanması gayesiyle, 1930 yılında kaleme alınan bu yazıda Kemal Ümmî, Türk dili ve edebiyatı tarihi yönünden 15. yy.'ın bir şahidi, bir coşkun şairi olarak belirtilmiş, yaşadığı çağa göre sade ve halkın anlayabileceği bir Türkçe ile yazdığı özellikle belirtilmiştir. Kemal Ümmî bazı kaynaklara göre Karaman'da bazı kaynaklara göre de Niğde ilinde doğmuştur. Karaman'da doğduğuna dair resimli Türk Edebiyatı Tarihi'nde, "Büyük İnsanlar" adlı eserde, Meydan Larousse'da kayıtlar vardır. Doğum tarihi bilinmemektedir.

Kemal Ümmî'nin Niğde çevresinde yaşadığına dair en önemli delil, Niğde ilinin Yenice Mahallesi'ndeki türbesi ve Niğde Müzesi'ndeki sicil kayıtlarıdır. 1475 yılında vefat ettiği ve türbesinin Niğde ilinde bulunduğu hususunda bir ihtilaf yoktur.

Kendisi bu asrın ortalarına doğru Anadolu'da ünlenmiş, adı ve şiipleri Kırım, Kazan, Başkurt, Özbek Türkleri arasında yayılmıştır. Osmanlı müelliflerince yazıldığına göre şefkat kelimesinden çıkan 880 hicride ölmüştür. Türbesi Niğde ilindedir.

AHMED KUDDÛSİ (1760-1848)

Çevremizde Şeyh Kuddûsî adıyla tanınan şair (11 Rebiulevvel), 1183 gecesinde Bor'da doğmuştur (1760). Doğum gününün pazartesi olduğu kaydedilen şairin babası Mer'aşi zade İbrahim Efendi'dir. Maraş'tan geldikleri anlaşılmaktadır. Öz annesinden 18 kardeş oldukları halde, bunlardan Ahmet ve Mahmut'tan gayrisi vefat etmiştir. Ahmet Kuddûsî Nakşî usulünde babasından ders ve feyz alarak tasavvuf âlemine dalmıştır. Fehmi Kuyumcu'nun "Kuddûsî Divanı" önsözüne göre çeşitli konularda eğitim almış, medrese tahsili görmüştür. Babası 1785 yılında vefat

edince büyük bir sarsıntı geçiren şair, merhale merhale ilmi ve irfanı kavileştikçe şiirde ve ifade de gelişmiş ve bugün elimizde bulunan divan meydana gelmiştir. Zamanın dil ve kültür gerçekleri de nazarı itibara alındığında, günümüzün okuyucusuna sunulması için açıklamalı ve karşılaştırılmalı bir divan yayınına ihtiyaç olduğu söylenebilir. Onu edebiyat tarihimizin yaşadığı dönem temsilcilerine dâhil etmek, yeni nesillerin de zevkle okuyup anlayacakları bir kıvama getirmek gerekmektedir. Her ne kadar yayınlanan divanda sözlük bölümü ilave edilmişse de, şiirin mahiyeti ve özel deyimleri nedeniyle, açıklamalara ve yorumlara ihtiyaç olduğu söylenebilir. Şairin okuyucuları ve takdirkârları, Bor'da "Ahmed Kuddûsi"yi anma günleri tertip etmişlerdir. İlk toplantı 1985 yılında yapılmış, ikinci toplantı 25 Ekim 1986 Cumartesi günü Niğde Valisi Ünal Özgödek'in konuşması ile başlamış, M. Asım Köksal "Bütün Yönleriyle Ahmed Kuddûsi'de Ahlak Anlayışı", Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. A. Vehbi Ecer "A.Kuddûsi Hz'nin Allah Aşkı", Fehmi Kuyumcu "İlmi ve İrfanı", Avukat İsmail Özmel "Yunus'tan Kuddûsi'ye" konularında konuşmuşlardır.

Şiirlerinde bazen dil çok ağırdır. Çoğu zaman da sade ve akıcıdır. Mısralarında aruzun havası hemen hissedilmektedir. Çok çeşitli konular şiirinin malzemesi olmuştur. İlim, irfan, çalışma, doğruluk, kanunlara saygı, sevgi, Allah sevgisi, Peygamber sevgisi, Mevlânâ sevgisi, taassup yergisi gibi birçok konuda yazmıştır. Divanında 942 şiir vardır. Pendnamesi, Vasiyetnamesi, İcazetnamesi ve dört mektubu bu divana ek olarak yayınlanmıştır.

Çileli ve feyizli bir hayat yaşamış, 1848 yılında Bor'da vefat etmiştir. Mezarı Bor kabristanındadır. Şehir içinde bir de makamı vardır.

Bor ilçesinde, girişte, dört yol ayrımında yaptırılan "Ahmed Kuddûsi Makamı" iki kattan meydana gelmektedir.

Ahmet Kuddûsi, şiirleri kitap halinde yayınlanan şanslı şairlerimizden biridir. Yalnız, tarihi hayatından çok, menkıbevi hayatı derlenmiş ve anlatılmıştır. Fehmi Kuyumcu tarafından 1.6.1982 tarihinde Ankara'da yayınlanan "Kuddûsi Divanı" adlı eserde, önsöz olarak, menkıbevi hayatından birçok örnek vardır.

HALİL NURİ YURDAKUL (1898-1970)

1898 yılında Niğde ilinin Bor ilçesinde doğdu. İlk öğrenimini burada tamamladı. Daha sonraki mesleki eğitimini Bursa Askeri Orta Okulu, Kuleli Askeri Lisesi ve Pendik İhtiyat Zabit Namzetleri okulunda tamamlamış ve sonra orada öğretmen olarak kalmıştır. Mondros Mütarekesi ilan edildiği sırada, Erenköy İhtiyat Zabit Namzetleri talimğâhında öğretmen olarak görev yapıyordu. Kurtuluş Savaşı'nda büyük kahramanlıklara imza atan Yurdakul;

Pazarcık, Bozüyük ve İnegöl'de, bölgeden oluşturduğu gönüllü askerlerle emperyalist güçlere karşı koymuştur. Bursa cephesinin kurulmasında da büyük yararlar sağlamıştır. Atatürk ve Ali Fuat Cebesoy'dan emir alarak topladığı milli kuvvetlerle düşman seli karşısına çıkmıştır. Kurtuluş Savaşı'nda üç kez yaralanan Yurdakul, 1.ve 2. İnönü, Sakarya ve Büyük Taarruz Savaşlarına da katılmıştır. 2. İnönü Savaşı sırasında onun yine harp tarihimize mâl olan önemli başarısını Garp Cephesi Harekât Şubesi Müdürü Tevfik Bıykoğlu aşağıdaki şekilde açıklamaktadır: "24. tümenimiz aldığı tertiple Yunanlılara, Isırganlı-Hamidiye ileri mevzilerinin esas mevzi olduğu hissini vermeğe muvaffak olmuştur. Burada bütün tümenin, bilhassa 143. Alayın, dış kanadındaki bölüğünün faal hareketi ve kendi teşebbüsleriyle Yunan tümeninin saldırış kanadına taarruz etmesinin büyük hissesi vardır. Bu bölük evvelce 1. İnönü Savaşı'nda temayüz etmiş olan Halil Nuri Yurdakul'un bölüğüdür. Teğmen Halil Nuri, cephelede gösterdiği başarı yanında, Cevat Giritli ve Sadi Kadıköy ile birlikte haber alma hizmetlerinde de başarı göstermiştir. Yurdakul, Yunan 1. ve 11. Kolorduları bölgesinde çalışmış, yirmi günlük turları sonunda aldığı bilgileri Bolvadin'de yerleşen 2. orduya ulaştırmayı başarmıştır. Bu üç kahraman askerinin köylü kıyafetli resimleri, Atatürk'ün emri ile İstanbul Askeri Müzesi'nde sergilenmektedir.

Yurdakul, 1927 yılından itibaren yedi yıl boyunca Muhafız Alayı'nda görev yapmıştır. 1933 yılında Halil Nuri Yurdakul, Niğde 41. Fırka 12. Alay 3. Bölük Komutanıdır. 1935 yılından itibaren üç yıl boyunca, Van ili Erciş ilçesinde Askerlik Şube Reisliği görevinde bulunmuş ve 24.10.1938 tarihinde Niğde Askerlik Dairesi Mülhâklığına atanmıştır. 1940 yılında Niğde Piyade Alayında 3. Tabur Komutanı olarak görev yapmıştır. Sonra Kayseri Zencidere Gedikli Erbaş Hazırlama Orta Okulu Dâhiye Müdürlüğü ve Gedikli Hazırlama Okul Komutanlığı görevlerinde bulunmuştur. Daha sonra Pozantı, Dörtöy ve Maraş'ta görev yapmıştır. Milletvekili olmadan önce Adana'da Seferi Gereçler Depo Müdürlüğü görevinde bulunuyordu. Başarılı çalışmalarından dolayı 14.5.1925 tarihinde Büyük Millet Meclisi, Onu Takdirname ve İstiklal Madalyası ile taltif etmiştir. 1940 yılında dönemin Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak tarafından para ödülü ile Maarif Vekili Hasan Ali Yücel tarafından Teşekkür Belgesi ile ödüllendirilmiştir.

Yurdakul'un askeri kimliği yanında, kültür adamı kimliği de çok önem arz etmektedir.

Halil Nuri Yurdakul, 1950 seçimlerinde, Niğde Milletvekili olarak meclise girmiştir. Asker ve kültür adamı kimliği ile yürüttüğü başarılı çalışmalarını, siyasî hayatında da devam ettirmiştir.

Üç erkek ve iki kız olmak üzere beş çocuk babası olan Yurdakul, 28 Şubat 1970 tarihinde vefat etmiş ve doğum yeri olan Niğde ilinin Bor ilçesindeki Acıgöl Mezarlığı'na defnedilmiştir.

MUALLİM ETEM (1890-1915)

Şehit Muallim Etem, Niğde ilinin Hacı Abdullah Köyü'nde 28 Şubat 1890 yılında doğmuştur. Babasının adı Hasan, annesinin adı Zeynep'tir. İbrahim Etem, bir yandan 1912 yılından itibaren Beyazıt Numune Mektebi'nde öğretmenlik yaparken bir yandan da İstanbul Hukuk Fakültesi son sınıfa devam etmiştir. Çanakkale Savaşı'nın başlamasından sonra okulunu bırakarak gönüllü olarak askere gitmiştir. Harpte asteğmenlik görevi yapan Etem, 3. Kolordu, 9. Fırka, 57. Alay, 2. Tabur, 6. Bölük'e bağlı olarak Mustafa Kemal Paşa'nın komutası altında çalışmıştır. Muallim Etem savaşın sonunda, 19 Nisan 1915'de henüz 25 yaşında iken şehit olmuştur.

Katıldığı Çanakkale Savaşları sırasında annesine yazdığı fakat gönderemediği mektubu asker mektupları arasında örnek gösterilmektedir.

EBUBEKİR HAZIM TEPEYRAN (1864-1947)

1864 yılında Niğde ilinin Yenice Mahallesi'nde doğmuştur. Halk arasında Tepeviran semti olarak bilinen mahalleden dolayı Tepeyran soyadını almıştır. 1879 yılında Rüştüye'den mezun olmuş, 1893 yılında ise Edirne valisi Abdurrahman Paşa'nın vali yardımcılığı görevini yürütmüştür. II. Abdülhamit döneminde kendisine "Bala" rütbesi ve ikinci rütbeden "Osmanlı Nişanı" verilerek Musul valiliğine atanmıştır. Başarılarından dolayı "Selâm-i Şahane" (Padişahın Selamı) ile ödüllendirilmiştir. Ancak, ordu müşürinin jurnal niteliğindeki bir yazısı üzerine, 1901'de "Şura-yı Devlet" âzallığı ile İstanbul'a çağırılmıştır.

1903 yılında Manastır valiliğine atanmıştır. Valiliği sırasındaki gösterdiği başarıdan dolayı birinci rütbeden "Osmanî ve Mescidî" nişanları ile ödüllendirilmiştir.

1906 yılında Bağdat valiliğine giderken, kendisine "Murassa Osmanî Nişanı" verilmiştir. 1908 yılından önce Sivas, sonra Ankara valiliğine atanmıştır. Bir yıl sonra da İstanbul Şehreminliğine getirilmiştir.

1910 yılında Hicaz, 1911 yılında ise Beyrut valisi olmuştur. Beyrut'un İtalyan zırhları tarafından ani bombardıman edilmesi üzerine sıkıyönetim ilan ederek çıkan kargaşalıkları derhal bastırmıştır. Bu başarısından dolayı Paris'teki Kâinat Tarihi Akademisi tarafından şeref üyeliği-ne seçilmiştir. 1913 yılında ikinci kez Beyrut valiliğine ataması yapılmıştır. 1914 yılında ise "Şura-yı Devlet Mülkiye ve Maarif" dairesi başkanlığına getirilmiştir.

Aralık 1918 tarihinde Bursa valisi olmuştur. Valiliği sırasında

Bursa'da artan eşkiyalık olaylarının bastırılmasında gösterdiği başarıdan dolayı, Kocaeli ve Balıkesir livaları emniyet ve asayişinin sağlanması görevleri kendisine verilmiştir.

14 Şubat 1920 tarihinde Dâhiliye Nazırı olarak göreve başlayan Hazım Bey, 8 Mart 1920 tarihinde kurulan Salih Paşa Kabinesi'nde yerini korumuştur.

Bursa valiliği ve Dâhiliye Nazırlığı sırasında, milli kuvvetleri desteklediği ve "Kuva-yı Milliye" namıyla müteşekkil Cemiyet-i Bağıye'nin muharrik ve müşevviklerinden ve Yıldız Sarayı Hümayunu yağmeğerlerinden olduğu iddiasıyla 24 Mayıs 1920 tarihinde tutuklanmıştır. 8 ay hapis yatmıştır. Nemrut Mustafa'nın başkanlığındaki bir numaralı Divani Harbi Örfi'de yargılandıktan sonra idama mahkûm edilmiş ise de padişah Vahdettin cezasını küreğe çevirmiştir.

21 Ekim 1921 tarihinde, Damat Ferit Paşa hükümetinin görevden ayrılıp yerine Tefik Paşa yeniden sadrazam olunca, Divan-ı Harbi Örfi'ler tarafından verilen hükümlerin temyiz edilmesiyle ilgili kararname çıkartılmış, bu hükümden yararlanan Hazım Bey beraat etmiştir. 18 Kasım 1920 tarihinde Sultanahmet Cezaevi'nden tahliye olmuştur. 31 Mayıs 1921 tarihinde ikinci kez Sivas valiliği görevine atanmıştır. 13 Ağustos 1921 tarihinde Trabzon valisi olmuştur.

Emekli olduktan sonra Niğde II. dönem ve daha sonra VI. ve VII. dönemlerde Niğde milletvekili olmuştur. 5 Haziran 1947 tarihinde 89 yaşında iken vefat etmiştir. Atatürk'ün Samsun'a çıkışından Cumhuriyet'in ilanına kadar Atatürk'ün yanında yer almış bir kişidir.

ZEYNEL ABİDİN (ABİDİN) BEY (BAYHAN)

(1869-1944)

1869 yılında (1285) Niğde ilinde doğmuştur. Battal Efendi'nin oğludur. İlk ve orta öğrenimini Niğde Sıbyan Mektebi ve Rüştüyesi'nde tamamladıktan sonra, 1890 yılında adliye memuru olarak devlet hizmetine girmiştir. Zabıt Kâtibi, Sorgu Hâkim yardımcısı olarak 1904 yılına kadar görev yapmıştır. Sınavla Dâvâ Vekilliği izni aldıktan sonra, memurluktan çekilerek dâvâ vekilliği yapmaya başlamıştır.

II. Meşrutiyetin ilanından (1908) sonra, İttihat ve Terakki Fırkasında politikaya girmiştir. İl Genel Meclisi Üyeliğine seçilmiştir. I. Dünya Savaşı sonunda, yurdun bir kısmı işgale uğradığından, milli mücadeleye katılarak Müdafaa-yı Hukuk Cemiyeti'nde çalışmıştır. TBMM'nin I.Dönemi için yapılan seçimlerde Liva Genel Meclisi Üyeliğini koruyarak Niğde Milletvekili seçilmiş ve 26 Nisan 1920 tarihinde Meclise katılmıştır. 5 Eylül 1920 tarihinde kabul edilen "Nisan-ı

Müzakere Kanunu”, memurluk ile milletvekilliğinin bir kişi üzerinde bulunmasını yasakladığından, vâki tebligata karşı Genel Meclis üyeliğini tercih ettiğini bildirmesi üzerine, 11 Ekim 1920 birleşiminde milletvekilliğinden istifası Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir. Uzun süre Liva Genel Meclisi ve Daimi Encümen Üyeliğini sürdürmüştür. 6 Şubat 1944'te ölmüştür.

HALİT MENGİ (1883-1958)

1883 yılında Bor'da doğmuştur. Bor Belediyesi'nde kâtiplik ve tahirat kâtipliği gibi hizmetlerde bulunmuş, muhtelif il ve ilçelerde maliye memurluğu yapmış, Karaman Mal müdürüyken 1914 yılında Bor Belediye Başkanlığı'na tayin olmuştur. 1915 yılında Aksaray Kaymakamlığı, daha sonra Karaman Belediye Başkanlığı görevinde bulunmuş ve 1920 yılında Bor Belediye Başkanlığı seçimlerini kazanarak başkan olmuştur. Bu göreve, 1923 yılında milletvekili oluncaya kadar devam etmiştir.

Halit Mengi, Bor'un Milli Mücadele'ye fiilen katılmasında büyük rol oynamıştır. Mustafa Kemal'in Sivas'ta toplayacağı kongreye Bor'dan da temsilci iştiraki istenince, Niğde ilinden Muhittin Efendizade Mustafa Bey ile her türlü meşakkate göğüs gererek Sivas'a gitmiş ve kongreye iştirak etmiştir.

Halit Mengi, kongreden sonra, Pozantı'da Fransızlara karşı gönderilen kuvvetlerin organizasyonlarında yer almış, büyük faydalar sağlamıştır. Halit Mengi, Belediye Başkanlığı sırasında, eski belediye binasını yaptırmış, pek çok dükkân, ev ve hanı istimlak ederek Hükümet Meydanı'nı açmıştır.

Halit Mengi, siyasi hayattan çekilince Bor ilçesinde mütevazı bir hayat sürmüş, Ekim 1958 tarihinde vefat etmiştir.

ZEYNEL ABİDİN ÖZMEN (1890-1966)

Zeynel Abidin Özmen, 1890 tarihinde Niğde ilinde dünyaya gelmiştir. Güllü Ahmet Oğullarından Hasan Efendi'nin oğludur. Annesi, Niğde ilindeki Sungurbey Camii'nin banisi Sungur Bey sülalesine mensuptur. İlk öğrenimini Niğde ilinde, orta öğrenimini İstanbul'da tamamladıktan sonra girdiği Mülkiye Mektebinden 1910 yılında mezun olmuştur. 6 Aralık 1910 tarihinde, Maliye Bakanlığı Varidat Umum Müdürlüğü 4. sınıf Kâtipliğine tayin edilmiştir. 1911'de Konya Maiyet Memurluğuna gönderilmiştir. Daha sonra Niğde Mutasarrıflığı Maiyet memurluğuna gönderildi ise de, Birinci Cihan Harbi'nin patlaması üzerine Yedek Subay olarak askere alınmıştır. 1919 yılında terhis edildikten sonra, önce Malkara Kaymakamlığı'na, ardından Bursa Vilayeti Polis Müdürlüğü'ne tayin edilmiştir. Bir ara Bursa Evkaf Müdürlüğü görevini de üstlenmiş ve Mudanya Kaymakamlığı'na atanmıştır. Casusluk suçuyla Yunanlılar tarafından yakalanarak, İzmir'deki işgal Kuvvetleri Divanı-

Harbi'ne verilmiştir. Burada, müebbed hapis cezasına çarptırılarak Yunanistan'a gönderilmiştir. Yunanistan'da çeşitli hapisanelerde tutuklu-esir olarak kaldıktan sonra, 14 Şubat 1923 tarihinde serbest bırakılmıştır. Türkiye'ye dönünce, Yalvaç Kaymakamlığı'na tayin olan Özmen, sırasıyla Birecik ve Kilis kaymakamlıklarında bulunduktan sonra, bir süre Mülkiye Müfettişliği yapmıştır. 1926 yılında Bitlis Valisi olmuştur. Bunu Muş, Antalya ve Bursa Valilikleri izlemiştir. Bu görevde iken Aydın Milletvekili olarak T.B.M.M.'ne girmiştir. IV. ve V. dönem T.B.M.M.'nde Aydın'ı temsil ederken, 9 Temmuz 1934-11 Haziran 1935 tarihleri arasında Maarif Vekilliği (Milli Eğitim Bakanlığı) yapmıştır. Bu arada, 15 Haziran 1935 tarihli ve 2777 sayılı Siyasal Bilgiler Okulu Kanunu'nu hazırlayıp, Meclisten geçirerek yürürlüğe girmesini sağlamıştır. Mülkiye'nin, Ankara'ya nakledilerek modern bir biçim almasında Özmen'in rolü büyük olmuştur. 1935'te Milletvekilliğinden ayrılmıştır. 1943 yılına kadar Diyarbakır'da I.Genel Müfettiş olarak görev yapmıştır. 1943'te Trakya Genel Müfettişliğine gönderilmiştir. Bu müfettişliklerin 1948'de kaldırılması üzerine, 21 Şubat 1948 tarihinde Afyonkarahisar Valiliğine tayin edilmiştir. Emekliye ayrıldığı 15 Haziran 1950 tarihine kadar da Afyonkarahisar Valisi olarak görev yapmıştır. Türk İdari ve Siyasi Tarihinde önemli bir yeri bulunan Zeynel Abidin Özmen'in, Afyonkarahisar Valiliği döneminde yaptığı işlerin de büyük önemi olmalıdır. Ancak, onun Afyonkarahisar Valiliği yaptığı dönem, deyim yerindeyse, netameli bir dönemdir. Tek Parti iktidarının son yıllarıdır. 1946 Seçimleri Tek Parti iktidarını korurken, Afyonkarahisar muhalefet partisine oy vermiştir.

Özmen, 20 Ağustos 1966 tarihinde Mudanya'da vefat etmiştir.

MEHMET BAHAEDDİN EFENDİ

Ulukışla ilçesinin ilk Müftüsü olan Mehmet Bahaeddin, 1897 yılında Ulukışla-Maden (Hamidiye) Kazası'nın Ömerli Köyü'nde doğmuştur. İlk tahsilini Ömerli Köyü'nde yapmıştır. Ömerli Medresesi hocalarından olan dedesi Topal Hoca'dan Kur'an-ı Kerim öğrenmiştir. Ömerli Köyü Karıncadağ yayla medresesine devam etmiştir. Babası Mehmet Efendi'nin yönlendirmesiyle Kayseri vilayetine gitmiştir. Kayseri medresesinde öğrenime başlamış ve burada kişiliği, üstün zekâsı ve karakteri ile hocaların dikkatini çekmiş ve sekiz yıl okuduktan sonra birincilikle mezun olmuştur. Kayseri medresesinde Osman Hoca'dan icazet almış ve Ömerli Köyü'ne dönmüştür. Ömerli Medresesi Kütüphanesi'nden de yararlanarak "Haçlı Seferleri" hakkında araştırma yapmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun yüzüncü Haçlı saldırısı sonucu yıkıldığını sık sık belirten Müftü Efendi; "Saldırının, Türkleri tarih sahnesinden yok edene dek bitmeyeceğini" söylemiştir.

Ulukışla Müftüsü Mehmet Bahaeddin Efendi,"İstiklâlsiz din olmaz." diyerek ülkemizde ilk defa Ulukışla ilçesinde oluşturulan Kuvay-i Milliye teşkilatı içinde görev almıştır. İşgalin bir haçlı saldırısı olduğunu söyleyerek yedi düvele karşı milli mücadeleye başlamıştır.

15 Eylül 1335 (1919) tarihinde Ulukışla Müdafâ-i Hukuk Cemiyeti İrşat Heyeti Reisliği'ne seçilmiştir.

15 Şubat 1336 (1920) tarihinde Ulukışla Müdafâ-i Hukuk Cemiyeti Reisliği'ne seçilmiştir.

15 Ocak 1340 (1924) tarihinde Ulukışla Halk Fırkası Mutemetliği'ne seçilmiştir.

1340 (1924) yılında Şer'îye ve Evkaf Vekâleti bünyesinde "Heyet-i İtfaiye","Tetkikat ve Te'lifat-ı İslamiye Heyeti ve Efkafe Şurası'nca yürütülen hizmetleri ifa etmek için oluşturulan Diyanet İşleri Reisliği'ne bağlı sekiz kişiden oluşan Müşavere Heyeti Azalığı'na seçilmiştir. Oluşturulan ilk Müşavere Heyeti üyeliğine, üçüncü sırada Diyanet İşleri Başkanı olan Ahmet Hamdi Akseki'den sonra, ikinci sırada Müftü Mehmet Bahaeddin Efendi seçilmiştir.

1340(1924) yılında başlayarak 12 Mayıs 1929 tarihine kadar Ulukışla Teyyare Şube Reisliği yapmıştır.

17 Mart 1926 tarihinde Milli Mücadelede göstermiş olduğu kahramanlık, üstün hizmet ve fedakârlıktan dolayı 3516 sayılı İstiklal Madalyası ile taltif edilmiştir. Sivas Kongresi devam ederken Ulukışla'ya gelen Mustafa Kemal Paşa ile bizzat tanışmıştır.

ETEM RUHİ ÜNGÖR (1922-2009)

Etnomüzikolog, Organolog, Araştırmacı-Yazardır. Türkiye'nin en büyük çalgı koleksiyonunun sahibi Etem Ruhi Üngör, 21 Şubat 1922 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babası, Rumca eski adı Andalus olan Niğde ilinin Hacıabdullah Kasabası'ndan Çanakale gazisi Ahmet Halit Bey, annesi İzmir soyundan Fatma Nuriye Hanım'dır. Ahmet Halit Bey'in babası Hoca Hasan Efendi'nin Beyazıt Rüştiyesindeki muallimliği dolayısıyla, daha küçük yaşlarda ailece İstanbul'a göç etmişlerdir.

Kadıköy Osman Gazi İlkokulu'nu 1934 yılında Kadıköy Ortaokulu'nu 1936 yılında, Haydarpaşa Lisesi'ni 1941 yılında tamamlayan Etem Ruhi, çalışmalarına 1945 yılında Üsküdar Musiki Cemiyeti'nde başlamıştır. Önce korist, sonra kanuni olarak çalışmalarına devam ederken 1949 yılında İstanbul Belediye Konservatuvarı'na sınavla girmiş; Emin Ongan, Şefik Gürmeriç, Münir Nureddin Selçuk, Şive Baykurt ve Mesut Cemil Tel gibi hocaların öğrencisi olarak 1955 yılında buradan mezun olmuştur. 1950 yılında İstanbul Radyosu'nun açılışıyla birlikte, 11 yıl radyoda kanun çalmıştır.

Musiki âlimi H. Sadettin Arel'in kurduğu İleri Türk Musikisi Konservatuvarı (İTMK)'nda yönetim kurulu

üyeliği, kanunilik ve nazariyat hocalığı yaptığı sıralarda İTMK'nın yayın organı olan Musiki Mecmuası'nda yazı işleri müdürlüğü ve yazarlık da yaparak yayın hayatına başlamıştır. 1967 yılında derginin sahibi olmuş ve 46 yılı aşkın bir süre derginin yayınlanmasını sağlamıştır (Dünyada en uzun süre müzik dergisi yayınlayan kişidir). Musiki Mecmuası, 60 yıllık yaşı ile dünyanın-Almanların Neve Zeitschrift Für Musik dergisinden sonra, ikinci uzun ömürlü musiki dergisidir.

Etem Ruhi Üngör, Türk musikisi için yapmış olduğu hizmetlerin içinde geniş kapsamlı olarak "Türk Musikisi Arşiv ve Kütüphanesi" kurmayı ve 3 büyük ciltten oluşan "1.300 Yıllık Türk Çalgıları Ansiklopedisi"ni yazmış olmayı sayar. Dünyada hiçbir milletin kendi çalgılarına ait kapsamlı bir ansiklopedisi yokken bu eser dünyada ilk ve tek olma özelliğini taşımaktadır. 1.500 sayfa, 1.000 madde, 1.200 nota ve dia'dan ibaret bu eserin 2004 yılında baskı hazırlıklarına başlanmasına rağmen hala basılamamıştır.

Etem Ruhi Üngör, çoğunluğu Musiki Mecmuası'nda olmak üzere, 1.000 civarında yazı yayınlamıştır. Ayrıca, bir kısmı yurt dışında 33 tebliğ sunmuştur. Çeşitli radyo ve televizyon programlarında Türk musikisinin meseleleri ile Türk çalgıları konusunda konuşmalar yapmıştır. Uluslararası kültür festivallerine (Fransa'da, Poitiers, Rouen) de katılmıştır. 1977 yılında çalgı incelemesi için Brüksel'e, musiki incelemeleri için 1979'da Kıbrıs'a gitmiştir. 1983, 1985, 1994 yıllarında Makedonya'nın Ohri kentindeki Uluslararası Folklor Kongresi'nde tebliğ sunmuş, davetli olarak Arnavutluk'un Berat şehrinde düzenlenen Uluslararası Folklor Festivali'ne katılmıştır. 1990 yılında Özbekistan'a, 1996 yılında Gagavuzistan'ın Komrat kentine, 1997 yılında Kırım'a, 1999 yılında Kazakistan'a, 2000 yılında da Tokyo (Japonya) ve Tunus'a inceleme gezileri için gitmiştir. Özellikle, şimdiki dek hiçbir Türk müzikoloğunun ilgi göstermediği Ortaasya dış Türkleri musikileri ile ilgili çalışmaları önemlidir.

İstanbul Maliye Teşkilatı ve Sosyal Sigortalar Kurumu Hukuk İşleri Raportörlüğü'nde sürdürdüğü devlet memurluğundan 1972 yılında emekli olan Üngör; 1967-1976 yılları arasında, kendi imkânlarıyla, her yıl bir bölgeye -kaza ve köyler dâhil- o bölgenin elverişli zamanına göre gitmiş, yaklaşık 21 bin kilometre yol kat ederek tüm Türkiye'yi kapsayan bir çalgı inceleme gezisi yapmıştır. 750 parçayı aşkın, Türkiye'de ve dünyada eşi olmayan bir çalgı koleksiyonu meydana getirmiştir. Bu çalışma sadece yurtiçi ile kalmamış, Ortaasya Türk ülkelerinde de çeşitli çalgı araştırma ve derleme gezileriyle koleksiyonu daha da zenginleştirmiştir.

Etem Ruhi Üngör'ün Kadıköy'deki 100 metrekaresel evinde sergilenen bu koleksiyonda; Tamburi Cemil Bey'in tamburu, Neyzen Tefrik'e ait 2 adet ney,

Sultan Abdülaziz'e ait lavta, 100'den fazla nadide çan koleksiyonu ve bir kısım Batı müziğine ait ve o müzelerde dahi bulunmayan nadide çalgılar bulunmaktadır.

Etem Ruhi Üngör Nejlâ Tuğra'la evlenmiş ve tek çocukları Zerrin (Ergül) dünyaya gelmiştir.

Müzik arkeoloğu 87 yaşındaki Ethem Ruhi Üngör, 10 Ağustos 2009 yılı sabahı vefat etmiştir.

VEHBİ BEY (1876-1932)

1876 (1292) yılında Aksaray'da doğmuştur. Tüccardan Hacı Hasan Efendi'nin oğludur. İlk ve orta öğrenimini Aksaray Rüştiyesi'nde tamamladıktan sonra ticaret hayatına atılmış ve başarılı olmuştur. Millî mücadelede bütün varlığıyla ulusal direniş cephesinde yer almıştır. TBMM'nin birinci Dönemine Niğde ilinden Milletvekili seçilerek 28 Nisan 1920'de Meclise katılmıştır. Mecliste Malî Kanunlar ve Bütçe Komisyonlarında çalışmıştır. Dönem içinde 1 kez gizli oturumda konuşma yapmıştır. 2 soru önergesi vermiştir. Önerdiği 2 kanun teklifinden Vergi Kanunlarında ve Gümrük Resminde değişiklik yapılmasına dair olanı, 11 Ocak 1923 tarihinde 295 sayılı Kanun olarak kabul edilmiştir. İkinci Dönemde Aksaray'dan Milletvekili seçilerek yasama görevini dönem sonuna kadar sürdürmüştür. Zaferden sonra, yurttan ticaret hayatının gelişmesine çalışarak Aksaray'da Azm-i Millî Fabrikası, Halk İktisat Bankası'nı kurmuştur. İstanbul'da Şark Değirmenleri Şirketi, ayrıca İzmir ve Bursa'da Ticaret ve Sanayi Şirketleri tesis etmiş ve bu şirketlerin yönetim kurulu başkanlıklarını yapmıştır.

1 Şubat 1932 tarihinde İstanbul'da ölmüş, Zincirlikuyu Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

MUSTAFA HİLMİ (SOYDAN) BEY (1881-1958)

1881 (1297) yılında Niğde ilinde doğmuştur. Mahkeme Azası Hocazade Ahmet Efendi'nin oğludur. Niğde İbtidai Mektebi ve Rüştiyesi'nde ilk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra, 28 Temmuz 1897'de Medrese ve Darülhüffaz'dan icazet almıştır. Aday memur olarak Niğde Defter-i Hâkanî İdaresine devam etmiştir. 16 Nisan 1903'te Şer'îye Mahkemesi 2. Kâtipliğine atanmıştır. 17 Ekim 1907'de mahkemenin başkâtipliğine yükseltilmiştir. Konya vilâyetince yapılan düzenlemede, 29 Ocak 1910'da kadro dışı bırakılmıştır. Yeniden bir memuriyete atanması hakkındaki başvurusu uygun görülmez; yapılan sınavda da başarı göstermesi üzerine, 18 Nisan 1911'de Havran Sancağı Emlâk ve Arazi Tahrir Hâkimliği'ne, 30 Mayıs 1911'de Der'a Fırkayı Tahririyesi Naipliği'ne atanmıştır. 26 Temmuz 1913'te naiblikten ayrılarak memleketine dönmüş ve Dâvâ Vekilliği yapmaya başlamıştır. 13 Ekim 1915'te Genel Meclis Üyeliğine seçilmiştir. Millî mücadelede Müdafaa-yı Hukuk Cephesi'nde yer almıştır.

1920 Ocak ayında Belediye Meclisi'ne üye olmuştur. Kasaba ve köylerden asker ve bağış toplayarak Pozantı ve Adana cephelerinde direnişin sürdürülmesinde etkili olmuştur.

TBMM'nin I. Dönemine Niğde ilinden milletvekili seçilerek 26 Nisan 1920 tarihinde Meclise katılmıştır. Mecliste Şer'îye ve Evkaf, Tasarı, Dilekçe komisyonlarında ve Memurin Muhakematı Tetkik Kurulu'nda çalışmıştır. I. toplantı yılında Adalet ve Şer'îye Komisyonu'nun kâtipliğini, III. toplantı yılında da başkanlığını yapmıştır. Dönem içinde kürsüde 15 konuşma yapmıştır. Milletvekilliği I. Dönemde sona erince, isteği üzerine, 29 Temmuz 1925 tarihinde Niğde Hazine Vekilliği'ne atanmıştır. 8 Haziran 1927 yılında Adliye Vekâletinden avukatlık ruhsatnamesi alarak Hazine Vekilliği görevini 15 Ekim 1930 tarihine kadar sürdürmüştür. 1930-1938 yılları arası, Niğde ilinde serbest avukatlık ve bu arada Genel Meclis ve Liva İdare Heyeti Üyeliği yapmıştır. 9 Mart 1938 tarihinde Niğde Müftülüğüne seçilmiştir. 11 Kasım 1953 tarihinde bu görevden emekliye ayrılmıştır. 10 Ekim 1958 tarihinde ölmüştür.

İSMAIL ÖZMEL (1933-)

Şair ve yazar İsmail Özmel, 18.12.1933 tarihinde, Niğde ilinin Ahıpaşa Mahallesi Ahi Sokak No: 20'deki evde dünyaya gelmiştir. Babası Bekir oğlu Ahmet Özmel (1896 – 21.4.1958) Birinci Cihan Harbi'nde Bağdat Cephesi'nde topçu çavuşu olarak askerlik yapmış, dönemin bütün acılarını görmüş ve yaşamış, üç ay ot yemek zorunda kalan kahramanlardan biridir. Daha sonra, Kurtuluş Savaşı'na katılmış; Polatlı, Dumlupınar, Afyon, İzmir dâhil savaşın bütün safhalarında görev almış, Trikopolis'in esir alınışını, İzmir'e şanlı girişimizi yaşamıştır. Annesi, baba tarafından Altuncu'nun Emin Efendi'nin kızı, anne tarafından Akkaş'ın Mühübe Altuncu'nun kızı Huriye Özmel'dir (1906 – 25.8.1987) .

İlk ve orta öğrenimini Niğde ilinde tamamlayan Özmel, daha sonra Kuleli Askeri Lisesi'ne girmiştir. Bu arada şiirle ve edebiyatla ilgilenen yazarın, birçok dergide şiirleri ve makaleleri yayınlanmıştır.

Ankara Hukuk Fakültesi'ne girmiş ve bu dönem boyunca şiir ve edebiyatla olan bağına hiç koparmamıştır. 1959 yılı Haziran ayında Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. Avukatlık stajı yaparken vekil öğretmenlik de yapan Özmel, 51. Dönem Yedek subaylığını, öğrencilik dönemini Polatlı'da, yedek subaylık görevini de Aşkale'de yapmıştır.

1962 yılında Niğde ilinde Avukatlığa başlamıştır. Bu arada, yazı hayatı yavaş yavaş kesafet kazanmıştır. Kayseri'de yayınlanan Hâkimiyet Gazetesi'nde, Şair Abdullah Satoğlu'nun yayınladığı Filiz Dergisi'nde, Kültür ve Sanat ve

Erciyes Dergileri'nde, İstanbul'da yayınlanan Şûle, Milli Işık, Boğaziçi ve Türk Edebiyatı Dergileri'nde, Tercüman ve Son Havadis Gazetesi'nde, Ankara Hür Anadolu Gazetesi'nde ve diğer Anadolu basınında makaleleri yayınlanmıştır.

1967, 1973 ve 2006 yıllarında üç defa Niğde İl Yıllığı yayınlanmıştır. Her üçünde de görev almıştır. Yıllıktaki sosyal bölüm, adetler, deyimler, türküler, Niğde yemekleri, maniler, atasözleri, "Niğdeli Şairler ve Yazarlar", "Niğde ilindeki Yatırlar" bölümlerini yazmıştır.

İsmail Özmel'e göre şiir, bulunduğu coğrafyanın ve kültürün özelliklerini yansıtmalıdır.

Bir Daha Yaşamak (1969), Zaman Kuşun Kanadında (1984), Çağır da Geleyim Güzel İstanbul (1986), Her Mevsim Bahar (1995), Bütün Şiirler (2006) adlı şiirleri; Özdeyişler (1970), Türk Musikisi ve Kültürümüz (1988), Dünden Bugüne Niğdeli Şair ve Yazarlar (1990), Adanalı Halk Şairi Sadık Çavuş Hayatı ve Şiirleri (1996) isimli araştırmaları; Dil ve Edebiyat Yazıları (1997), Kültür ve Tarih Sohbetleri (1999), Denemeler, Yorumlar (2010) adlı da denemeleri bulunmaktadır.

ÖMER FETHİ GÜRER

1957 yılında Niğde ilinde doğmuştur. Babası Lütfi Bey, Annesi Kadriye Hanımdır. Bor Zafer İlkokulu, Bor ŞNP Lisesi Orta kısmı, Balıkesir Bandırma Endüstri Meslek Lisesi, Niğde Meslek Yüksekokulu ve Çukurova Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümünden mezun olmuştur. Endüstri Mühendisi olarak farklı firmalarda müdür ve genel müdür olarak görev yapmıştır.

Gazeteciliğe 1974 yılında Yeşil Bor Gazetesi'nde başlamıştır. Niğde ilinin Sesi, Niğde Hamle, Niğde Hasret, Yeşil Bor, Yeni Bor, Niğde Anadolu, Niğde 51, Niğde Haber, Aksaray Ulurmak, Aksaray Hasandağ, Konya Ereğli, Nevşehir İç Anadolu, Niğde Gündem, Niğde Yeni yıldız gazetelerinde köşe yazıları ve haberler yazmıştır. Adana Bölge Gazetesi'nde 'Kuzeyden Güneye Doğu İlleri' yazı dizisi yayınlanmıştır.

Turizmforumu.net, Kent Haber, Bor Haber, Bor Haberci, Niğde Hasret, Niğde Haberci, Niğde'miz, Boradair ve Niğde ile ilgili internet sitelerinde köşe yazıları yer almıştır. Niğde ile ilgili yayınlanmış beş bini aşkın makalesi bulunmaktadır. Niğdemiz Dergisi ve meslek dergilerinde yazılarının yanı sıra; Hürriyet, Cumhuriyet, Güneş, Günaydın Gazeteleri Niğde ve Bor Muhabirliği yapmıştır. Kumar, Kader, Bizim Ramazan hikâye denemeleri Yeşil Bor Gazetesi'nde yayınlanmıştır. Turizm Yazarları Derneği ve FİJET üyesidir. Niğde ilinde yerel basında köşe yazarlığına halen devam etmektedir.

Ayrıca, 1980 öncesi Adana Tekstil Sendikası Çukobirlik

Şube Başkanlığı yapmış ve tekstil iş kolunda en kapsamlı sözleşmeyi imzalamıştır. Niğde Derneklerinde yöneticilik görevlerinde bulunmuştur. Tekstil, otomotiv, gıda şirketlerinde üst düzey yönetici pozisyonlarında çalışmıştır.

Ömer Fethi Gürer'in bazı kitapları şunlardır:

Niğde Kapadokya Başkenti Kitabı (835 sayfa Niğde ilini Cumhuriyet dönemine kadar tarihi, doğası, bilimsel kazıları, tarihi eserleri, göçler, ticaret, yetişen değerleri, Mübadele Dönemine kadar köy kasabaları da içererek anlatıldığı kitap genişletilmiş 3.ncü baskısını yapmıştır.)

Niğde Spor Tarihi (Niğde ilinin ve ilçelerinin tüm dallarda spor tarihini ve yöneticiler ile başarılı sporcuları anlatan bir kitaptır).

Niğde Söylence-Şaka-Fıkra kitabı (Niğde ilinde dilden dile aktarılan gelen söylenceler, yaşanmış şakalar, olaylar ve ilginç ayrıntıların yer aldığı bir kitaptır).

Bor Şehri Kitabı (Bor ilçesini tarihi, özellikleri, kişileri ile anlatan kitap 3. baskısını yapmıştır).

Kızılca-Bektiklerin Yurdu Kitabı (Niğde Bor Kızılca Kasabası'na K.Maraş'tan göç ile gelen Dulkadir oğullarından Bektiklerin Kızılca'ya gelişi ve yaşam kültürünün anlatıldığı bir kitaptır.)

Lafola Şiir Kitabı (1990 öncesi yazdığı şiirlerin yer aldığı bir kitaptır.)

Facebook, Ömer Fethi Gürer ve Kitapları sayfasında, Niğde Kapadokya Başkenti grubunda ve Ömer Fethi Gürer adı ile sayfasında Niğde ile ilgili bilgi paylaşımlarında bulunmaktadır.

FERİT ÜNAL (1928-2004)

1928 yılında Niğde ilinin Bor ilçesinde doğmuştur. Kurtuluş Savaşı mücahitlerinden Mustafa Kahraman Ünal'ın oğludur. Annesi Naime Hanım'dır. İlkokulu Ankara'da, ortaokulu Bor'da, liseyi de Adana'da bitirmiştir. Ankara Hukuk Fakültesi mezunudur.

1958 yılında Kıbrıs mitinglerini yürüten Üniversite Gençliği'nin temsilcisi olarak bir yıl süreyle T.M.T.F⁵² Kıbrıs Komisyonu Başkanlığı yapmıştır.

1960 yılında idareciliği kendisine meslek seçen Ferit Ünal, sırasıyla Ankara'da Maiyet Memurluğu, Gündül'de kaymakam refikliği yaptıktan sonra Delice, Avanos, Hacibektaş, Derinkuyu, Yusufeli kaymakamlıkları ve belediye başkanlıkları ve Artvin Vali Vekilliği ile İçişleri Bakanlığı'nda A.P.K. Daire Başkanlığı ve Genel Müdür Yardımcılığı yapmıştır. En son olarak da Aksaray Valiliği görevini yürütmüştür.

⁵² Türkiye Milli Talebe Federasyonu.

Hizmeti kırk yılı aşan Ferit Ünal, 1985 yılından sonra Ankara Vali Yardımcılığı görevini de başarıyla yerine getirmiştir.

Emekli olduktan sonra rahatsızlanmış ve 22.04.2004 tarihinde hayatını kaybetmiştir.

YAVUZ DONAT (1942-)

1942 yılında Bor'da doğdu. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ni bitirdi. Gazeteciliğe 1963 yılında Ulus Gazetesi'nde başladı. Bir süre Akşam Gazetesi'nde çalıştıktan sonra, 1971 yılında Tercüman'a geçti. 1974 yılından beri Tercüman'daki "Vitrin" sütununda yazılar yazan Yavuz Donat, aynı zamanda bu gazetenin Ankara sorumlusu olarak da görev yapmıştır. Yavuz Donat'ın, Ankara ve İstanbul Gazeteciler Cemiyetleri ve bazı basın kuruluşlarınca verilmiş pek çok ödülü vardır. Halen "Sabah" gazetesinde köşe yazarlığı yapmaktadır.

Yazarın Tercüman Gazetesi Vitrin köşesinde yazdığı yazılardan derlenerek yayınlanmış üç kitabı vardır. Bunlar; "Sandıktan İhtilâl" (1977-1980), "Buyruklu Demokrasi" (1980-1983), "Özal'lı Yıllar" (1983-1987)'dir. Ayrıca, "Cumhuriyet'in Kara Kutusu Süleyman Demirel Anlatıyor", "Öncesi ve Sonrasıyla 28 Şubat", "Demirel'in Yokluk Yılları", "Para+Din+Silah: Politikanın Yeni Silahları", "Sürgünden Çankaya'ya" isimlerini taşıyan kitapları da bulunmaktadır.

HALİT ONGAN (1903-1972)

Bir öğretmen, derlemeci ve kıymetli bir araştırmacı olan Halit Ongan 1903 yılında Niğde ilinde doğmuştur. Babası Ahmet Efendi ve annesi Hidâyet Hanım'dır. İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra kazandığı sınav sonucu ilkokul öğretmeni olarak öğretmenliğe başlamıştır.

Niğde Dumlupınar İlkokulu öğretmeni iken Halkevi Ar Komitesi Başkanlığı görevini de üstlendi. Bu görev sırasında hem Halkevi Bاندosu'nu kurdu hem de 59 adet Niğde türküsünü notaya almak suretiyle derlemeler yaptı. 1944 yılında Konya Asar-ı Atika (Eski Eserler) Müzesi'ne, 1948 yılında Ankara Etnografya Müzesi Dâhiliye Müdürü olarak atandı. Bu müzelerde eski kayıtlara ve arşive dayalı araştırmalar yaptı. Ankara Etnografya Müzesi'nde bulunan şer'îye sicilleri üzerine tarama çalışmaları yaptı. Konya, Niğde, Bursa ve İstanbul müzelerindeki şer'îye sicillerini inceledi.

1966 yılında Ankara Etnografya Müzesi'ndeki görevinden emekliye ayrıldıktan sonra da evinde arşive dayalı araştırmalarına devam etti. Fakat bu araştırmalarını tamamlamadan 68 yaşında iken 7 Eylül 1972 tarihinde vefat etti.

Halit Ongan'ın musiki, folklor, kültür tarihi ile ilgili birçok çalışması bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi "Niğde Halk Türküleri" adını taşıyan, Niğde türkülerini derlediği çalışmasıdır.

OKTAY AKBAL (1923-)

1923 yılında İstanbul'da doğmuştur. Anne tarafından devlet adamı ve yazar-şair Ebubekir Hâzım Tepeyran'ın (1864-1947) torunudur. Kumkapıdaki Saint Assomption Koleji'nde başladığı ilkokulu Saint Benoit'da bitirmiş, İstiklâl Lisesi'nden mezun olmuştur. Eğitimi bir süre İstanbul Hukuk Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde sürdürdüysen de bitirmeden ayrılmıştır. Edebiyat ve gazetecilik dünyasına Servet-i Fünun Dergisi'nde sekreterlik yaparak adım atmıştır. Vatan Gazetesi'nde sanat yazıları ve kitap eleştirileri yazmış, fıkra yazarlığı yapmıştır. 1969-1991 yılları arası Cumhuriyet Gazetesi'nde fıkra yazarlığı yapmıştır. Gazetecilikle birlikte başladığı öykü yazarlığının ürünleri edebiyat dergilerinde yayınlanmıştır. Daha çok öykücülüğüyle tanınmıştır. Roman, deneme, söyleşi, anı kitapları, günceleri de vardır. "Suçumuz İnsan Olmak" ile Türk Dil Kurumu 1958 Roman Ödülü'nü, "Berber Aynası" ile 1959 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, bütün yapıtları ile 1999 yılı Orhan Kemal Roman Ödülü'nü kazanmıştır.

Oktay Akbal'ın hikayeleri, romanları, anıları, demeleri, gezileri ve incelemeleri şunlardır;

*Hikayeleri; Önce Ekmekler Bozuldu (1946), Aşksız İnsanlar (1949), Bizans Definesi (1953), Bulutun Rengi (1954), Berber Aynası (1958), Yalnızlık Bana Yasak (1967), Tarzan Öldü (1967), İstinye Suları (1973), İkyaz Devrimi (1977), İki Çocuk (1979), Karşı Kıyıları (1979), Hey Vapurlar Trenler (1981), Lunapark (1983), Ey Gece Kapını Üstüme Kapat (1988).

*Romanları; Garipler Sokağı (1950), Suçumuz İnsan Olmak (1957), İnsan Bir Ormandır (1975), Düş Ekmeği (1983), Yeşil Ev (1990).

*Anıları; Şair Dostlarım(1964), Anı Değil Yaşam(1985) Günlükleri; Günlerden 1 (1968), Anılarda Görmek (1972), Yeryüzü Korkusu (1974), Yüzyıldır Umutsuzluk (1991).

*Denemeleri; Konumuz Edebiyat (1967), Dost Kitapları (1977), Yaşasın Edebiyat (1977), Temmuz Serçesi (1978), Önce Şiir Vardı (1982), Geçmişin İçinden (1985), Birde Simit Ağacı Olsaydı (1990). Köşe Yazıları; Yazmak Yaşamak (1972), Ölümsüz Oyun (1974), Atatürk Yaşadı mı? (1975), Zaman Sensin(1977) vb.

*Gezileri; Hiroşima'lar Olmasın(1976).

*İncelemeleri; Çağdaş Dünya Edebiyatçıları Sözlüğü (1967)'dür.

ORGENERAL EMİN ALPKAYA

Orgeneral Emin Alpkaya, 1919 yılında Niğde ilinde doğmuştur. Kuleli Askeri Lisesini bitirdikten sonra 1941 yılında Kara Harp Okulu'ndan asteğmen rütbesiyle mezun olmuştur.

1943 yılında İngiltere'de Cronwell Uçuş Okulu'nda uçuş eğitimini tamamlayarak, Eskişehir 1'inci Tayyare Alayına atanmıştır. 1946 yılında 1'inci Tüm. İrt. Kt. K.lığı'na, 1948 yılında 1'inci Tay. Alayına atanmış, 1949 yılında alet uçuş öğretmen kursu için ABD'ye gönderilmiş ve dönüştü Adana'daki Alet Uçuş Eğitim Filo Komutanlığı'na atanmıştır.

1967 yılında korgeneralliğe yükselerek Hava Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanlığı, 1968 yılında CENTO Askerî Türk Temsilciliği, 1'inci Taktik Hava Kuvvetleri Komutanlığı görevlerini yürütmüş, 1970 yılında orgeneralliğe yükselerek MGK Genel Sekreterliği'ne, 1972 yılında Yüksek Askerî Şura üyeliğine atanmıştır.

25 Ağustos 1973 tarihinde Hava Kuvvetleri Komutanlığı'na atanmış, 5 Mart 1976 tarihinde emekliye ayrılmıştır. İngilizce bilen Orgeneral Emin Alpkaya evli olup 2 çocuk babasıdır. Orgeneral Alpkaya, TSK Üstün Hizmet Madalyası'na sahiptir.

1983 yılında MDP'den Niğde Milletvekili olarak Meclise girmiştir.

Orgeneral Emin Alpkaya, 22 Mart 1985 tarihinde vefat etmiştir.

3.3.1.3.1. Niğde Türküleri

Niğde ilinde geleneksel saz dışında kullanılan başlıca çalgı aletleri; arkası düz yassı saz, cura, zurna, dilli ve dilsiz kaval, davul, tef, zil, kaşık ve zillimaşadır. Şehirde halay havaları, kaşık ve zil oyunu havaları, düğün havaları ve ağıtlar oldukça yaygındır.

Niğde ilinde icra edilen bozlak uzun havalar, Kırşehir ve civarındaki bozlaklara, kırık havaları da Konya yöresi oturma havalarına benzemektedir. Uzun ve kırık havalar, türkülerin ezgisel yapısı içinde yer almaktadır. Uzun havalar, “ölçü ve ritim bakımından serbest olduğu halde, dizisi bilinen ve dizi içerisindeki seyri belli kalıplara bağlı bulunan, konuşur gibi bir yöntemle söylenen ezgilerdir.” (Şenel, 1999) Uzun hava türleri arasında; barak havaları, bozlak, yol havaları, hoyratlar, gurbet havaları, divan, maya, koşma'dır.

“Uzun havalar, belli bir ölçü ve ritmi olmayan ezgilerken kırık havalar, belli bir ölçü ve ritmi olan ezgilerdir ve bölgeden bölgeye usullerine göre isim alırlar.” (Türkmen, 1996) Örneğin, Azeri Türküleri, Karadeniz

Türküleri, Rumeli Türküleri, Ege Türküleri gibi. Türkülerin ezgisel yapısına göre olan bu gruplandırmalar, türkülerin konularına göre de yapılmıştır. Türküleri sözlerindeki konulara göre gruplandırmayı ilk olarak halk müziği sanatçısı Mehmet Özbek yapmıştır. Gruplar şu şekilde sıralanmıştır: Satirik Türküler (mizahi türküler, taşlamalar), Lirik Türküler (aşk,seveda, gurbet, mahpushane, asker türküleri), Olay Türküleri (kahramanlık türküleri), Tören ve Mevsim Türküleri, İş ve Meslek Türküleri, Pastoral Türküler (doğal varlıklar olan ağaç, çiçek, keklük, turna, bülbül vb. söylenen türküler), Didaktik Türküler (dünya görüşlerini yansıtan doğum, ölüm, yaş, dünya geçiciliği gibi türküler), Oyun Türküleri (Türkmen, 1996) Niğde Türküleri, müzik ezgileri ve söz unsurlarına göre incelenmiştir,⁵³

“Türküler var yâr üstüne. Gurbet üstüne. Türkü üstüne. Onun için bir türkü duysam içim burkulur. Hasretlerim, anam, köyümün çakırdikenli yolları gelir aklıma. Yüreğim cız eder. Tüylerim diken diken olur. Yaşadığımı hatırlarım. Bendini döğen ırmaklar gibi akar içime. Karlı dağların ardındaki hasretler destan olur türkülerde...”

“Yukarıdaki sözler, “Geçmişten Günümüze Niğde Halk Müziği” adlı 456 sayfalık bir kitabın yazarı, derleyicisi ve bazı türkülerin de notasını yazan Halil Atılğan'a aittir.

1946 yılında Karaisalı'nın İncirgediği Köyü'nde doğan Halil Atılğan, öğretmen okulunu bitirdikten sonra çeşitli yerlerde çalışmıştır. 1973 yılında Çukurova Radyosu'nun açtığı saz sanatçılığı sınavını kazanmıştır. O günden bu güne, on dokuz kitap yazmıştır. Niğde türküleri üzerine yaptığı araştırma 2002 yılında Kültür Bakanlığı tarafından yayınlanmıştır.

Niğde iline ilk kez 1985 yılında yaptığı bir Kapadokya gezisinden sonra iki günlüğüne uğrayan Halil Atılğan, öğretmen evinde gecelemiştir. Orada hoparlörden yayılan Arabesk müziğe katlanmak zorunda kalmıştır. Bu duruma tepkisini Niğde Valiliği ve öğretmen evi müdürlüğüne yazmış olsa da bir yanıt alamamıştır. Aradan yıllar geçmiştir. 2000 yılında bir kere daha Niğde iline yolu düşen Halil Atılğan, bu kez Niğde Üniversitesi'nde Güzel Sanatlar Bölümü'nün sevk ve idaresini üstlenmiştir. Hemen kolları sıvamış ve halkın arasına karışmıştır. Mahalli sanatçılar ve halk sanatına ilgi duyan insanlarla haşır neşir olmuş, Niğde türkülerini araştırmaya başlamıştır. Araştırmalarının sonucunda edindiği izlenimler şöyle sıralanabilir:

- Niğde yöresinde uzun hava türü çok azdır.
- Düğünlerde davul-zurna çalınmamaktadır. Saz, cümbüş, keman, ut ve tef çalınmaktadır.

⁵³www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZFWT/article/viewFile/452/kurtaslan_yucetoker

- Şarkı formunda bestelenmiş bir tane bile türkü yoktur.
- Niğde yöresi, Çukurova türkü formlarından etkilenmiştir.
- Cezayir (kalk gidelim havası) dışında enstrümantal ezgi yoktur.
- Halay türü oyunlar bile türkü eşliğindedir.
- Deyiş ve semah türü ezgiler pek bilinmemektedir.
- Türküler genelde coşkulu ve hareketlidir.
- Yörede âşık müziği yaygın değildir. Bu durum yeni türkülerin doğmasını engellemektedir.

- Ezgi dağarcığı zengin olmasına karşın, söz dağarcığı için bunu söylemek oldukça güçtür.

Halil Atılğan: "...Niğde; Borlu Kemalî Baba, Asmaz'dan Âşık Mevlüt Yıldırım, Kiçağaç'tan Âşık Sadık, Altunhisar'dan Tahirî, Âşık Şifaî, Karahisarlı Âşık Gülşanî, Ahirî, Fescioğlu, Gümüşler'den İbrahim Dabak, Süleyman Kalemkaş gibi halk ozanları yetiştirmesine rağmen onların şiirlerinin söz olarak kullanılmaması enteresandır..." demektedir.⁵⁴

Tablo 3.3.1: Niğde ilinin En Çok Bilinen Türküleri

NİĞDE TÜRKÜLERİ
Ak Sinne'ye Vardım Koyun Yaymaya.
Bağa Girdim Üzüme-2.
Bastım Asmanın Dalına.
Bir Yıldız Doğdu Yüceden.
Çekin Halay Düzülsün.
Dama Bulgur Sererler-1.
Ekin Ektim Çöllere-2.
Gine Yeşillendi Niğde Bağları
Gök Yüzünde Aslıdır Zembilim
Güverdim Bostan Oldum
İki Durnam Vardır Akli Kareli
Kozanoğlu Avdan Gelir
Minarenin Alemi
Peşkir Çektim Direkten
Sarı Çiçek Mor Meneşe Zamanı
Sarı Kızın Saçları
Sazalca'dan Çıktım Ben De Gelirim
Su Gelir Akmayınan-1
Yabandan Gel (Kostak Yörü)

Yabandan Gel (Kostak Yörü)
Yabandan Gel Usul Da Boylum Yabandan
(Aslanım Hey Hey)
Amman Yörü Yörü
Çapraz Yörü Yörü
Kostak Yörü Yörü
Yörü Yörü Yörü
Aldım Haberini De Çobandan (İmanım Hey Hey)
Amman Yörü Yörü
Çapraz Yörü Yörü
Kostak Yörü Yörü
Yörü Yörü Yörü
Yaban Ellerinden De Özendim Geldim (Aslanım Hey Hey)
Amman Yörü Yörü
Çapraz Yörü Yörü
Kostak Yörü Yörü
Yörü Yörü Yörü
Gördüm Cemalini De Efendim Geldim (İmanım Hey Hey)
Amman Yörü Yörü
Çapraz Yörü Yörü
Kostak Yörü Yörü
Yörü Yörü Yörü
Yaban Ellerinde De Yatmış Uyumuş (Aslanım Hey Hey)
Amman Yörü Yörü
Çapraz Yörü Yörü
Kostak Yörü Yörü
Yörü Yörü Yörü
Ela Gözlerini De Uyku Bürümüş (İmanım Hey Hey)
Şirin Yörü Yörü
Tek Tek Yörü Yörü
Bebek Yörü Yörü
Kostak Yörü Yörü
Usul Yörü Yörü
Güzel Yörü Yörü
Yörü Yörü Yörü

Niğde-Rifat Çavuş-Muzaffer Sarısözen

⁵⁴http://www.ulukisla.net/eski_site/koy/dokuman/Ali_Kilicsoy_Nigde_Turkuleri.html

Bağa Girdim Üzüme
Bağa Girdim Üzüme (Oy Oy)
Çubuk Da Deydi Gözüme (Oy Oy Sanem Oy)
Uyma Dedim Uydun (Oy Oy)
Sen Ellerin Sözüne Oy Oy Sanem Oy
Alacağım Oy Oy Sanem Oy
Hele Canım Oy Oy Sanem Oy
Dünya Da Güzelim
Sanem Oy Oy Sanem Oy
Kara Üzüm Salkımı (Oy Oy)
Yar Sen Aldın Aklımı(Oy Oy Sanem Oy)
Bu Dünyada Olmasa (Oy Oy)
Ahrette Alırım Hakkımı (Oy Oy Sanem Oy)
Alacağım Oy Oy Sanem Oy
Hele Canım Oy Oy Sanem Oy
Dünya Da Güzelim
Sanem Oy Oy Sanem Oy
Bağda Üzüm Olacak (Oy Oy)
Sevdan Benim Olacak (Oy Oy Sanem Oy)
İkimizin Sevdası (Oy Oy)
Mahşere Mi Kalacak (Oy Oy Sanem Oy)
Alacağım Oy Oy Sanem Oy
Hele Canım Oy Oy Sanem Oy
Dünya Da Güzelim
Sanem Oy Oy Sanem

Niğde-Nurettin Bayhan-Ali Canlı

Minarenin Alemi
Minarenin alemi
Kara kaşın kalemi
Kalem alıp başlarını yazdırayım aman
Gerdanına liraları dizdireyim aman
Seni alıp diyar diyar gezdireyim aman
Minare ince ince
Ölürüm görmeyince
Kalem alıp başlarını yazdırayım aman
Gerdanına liraları dizdireyim aman
Seni alıp diyar diyar gezdireyim aman

Niğde-Nurettin Bayhan-TRT İzmir

Su Gelir Akmayınan
Su Gelir Akmayınan (Nenni)
Ne Olur Bakmayınan
Aslan Karam Nenni
Aman Nenni Nenni
Uyutayım Seni
Yavrum Nennilerle
Büyüteyim Seni
Çirkin Güzel Mi Olur (Nenni)
Som Altın Takmayınan
Aslan Karam Nenni
Aman Nenni Nenni
Uyutayım Seni
Yavrum Nennilerle
Büyüteyim Seni

Kalenin Ardı Tandır (Nenni)
Yandır Allahım Yandır
Aslan Karam Nenni
Aman Nenni Nenni
Uyutayım Seni
Yavrum Nennilerle
Büyüteyim Seni
Yârim Küsmüş Gidiyor (Nenni)
Döndür Allahım Döndür
Aslan Karam Nenni
Aman Nenni Nenni
Uyutayım Seni
Yavrum Nennilerle
Büyüteyim Seni

Niğde-Yöre Ekibi-TRT

Bir Yıldız Doğdu Yüceden
Bir Yıldız Doğdu Yüceden
Aman Bir Yıldız Doğdu Yüceden
Yâr Yâr Yâr Yâr Yâr Aman
Şavkı Vurdu Pencereden
A Leylim Leylim
Kavlim Var Dün Geceden
Aman Kavlimiz Var Dün Geceden
Yâr Yâr Yâr Yâr Yâr Aman
Niye Doğdun Evler Yıkan
Beller Büken Yıldız Dön
Sarı Yıldız Tekerlendi
Aman Sarı Yıldız Tekerlendi
Bal Dudaklar Şekerlendi
Şimdi Kızlar Şikarlandı
Niye Doğdun Evler Yıkan
Beller Büken Yıldız Dön

Niğde-Nurettin Bayhan-Nurettin Çamlıdağ

Bastım Asmanın Dalına
Bastım (Çıktım) Asmanın Dalına
Dal Kırılıverdi Abaruh
Girdim Yarın Bahçesine
Yar Sarılıverdi Abaruh
Ağzı Burnu Ufacık Ufacık
Kaşı Gözü Karacık Karacık
Ben Atımı Nalladırım
Okkada Nalınan Abaruh
Ben O Kızı Oynadırım
Dökme De Zilinen Abaruh
Ağzı Burnu Ufacık Ufacık
Kaşı Gözü Karacık Karacık

Niğde-Nurettin Bayhan-Nurettin Çamlıdağ

TÜRKÜ HİKÂYELERİ

Gine Yeşillendi Niğde Bağları

Bir yaz mevsimi koyunculuk yapan bir grup yaylaya çıkar. Bu grup içinde sözlü olan iki de genç vardır. Gençler yaylada rahatça buluşabilecekleri için seviniyorlardı. Çünkü köyde evleri yakın olduğu için komşuların görme tehlikesi vardı. Bir gün iki sevgili gündüzden bir buluşma yeri tespit ederler ve derler ki; bu gece şu kayanın dibinde buluşalım. Gece olur ve oğlan erken saatte kayanın dibinde, ayın inmesini ve sevgilisinin gelmesini bekler. Şans bu ya, ay iner inmez arkasından yörede “Sarı Yıldız” adı verilen Şafak Yıldızı doğar ve ay ışığından hiç de farkı olmayan yıldızın şavkı her yeri aydınlatır. Bu yüzden kız da kendisini bir gören olur diye sevgilisinin yanına gelemez. Oğlan da o gece sevgilisi ile buluşmasına engel olan “Sarı Yıldız” a şu türküyü söyler.⁵⁵

Hey Hey Gine Yeşillendi Anam Anam Niğde Bağları

Aslanım Niğde Bağları

Hey Hey Bize Mesken Oldu Anam Anam Gurbet Elleri

Aslanım Gurbet Elleri

Hey Hey Bilmem Hayal Midir Anam Anam

Bilmem Düş Müdür

Aslanım Bilmem Düş Müdür

Hey Hey Mektubun Gelmiyor Anam Anam

Yollar Gış Midir

Cumhuriyetten önceki yıllarda kaçak rakı imalatı, üzümün bol olan Niğde iline 5 km mesafedeki Fertek Kasabası'nda yapılmaktaydı. Fertek ile Niğde ilinin Tepe Bağları iç içe bulunmakta ve eski oturak âlemleri de bu civarda yapılmaktaydı. Bu tarihlerde, Niğde ilinde yetişen ve her birinin emrinde 8-10 kişi bulunan küçük beylikler bulunmaktaydı. Gençlerden bir tanesi beylerden birinin kızına âşık olur ve bu olay da beyin kulağına gider. Bey, kızına âşık olan genci yakalattırıp hapishaneye attırır. Beyinden merhamet dileyen genç de bu türküyü yakar.⁵⁶

Katircioğlu Bozlağı

Ali ERCAN'ın “Kara Kaş Gözlerin Elmas ve Niğde Türküleri” adlı kitabında Katircioğlu Türküsü'nün hikayesi şöyle anlatılmaktadır:

“Bu sülalede 65 sene evvel çok genç ve yakışıklı, babayığitliği de Niğde ilinin dilinde olan bir pehlivanvar imiş. Bu pehlivanın ismi Murtaza. Yedi çerilikte bir zahire çuvalını sırtına aldığı zaman Alâattin Camii'ne çıkar ve

^{55,56} <http://www.turkusozu.com>

inermiş. Esas sanatı fırıncılık olan Murtaza, arkadaşları arasında bu bahsi her zaman kazanırmış. Bu yüzden arkadaşları Murtaza'yı çekememiş ve nihayet bir gün kallesçe Sıralı Mahallesi'nin dar bir sokağında bıçaklayarak öldürmüşler. Bu olayın hikâyesini bugün için hayatta olan ve Kığılı Camii geçidinde kuru kahvecilik yapan Murtaza Katircioğlu bana şöyle anlattı: Merhum Murtaza, amca zademim oğlu olup o öldükten sonra onun ismini bana takmışlar. Amcamın oğlu bir gün oturak âleminde bulunuyor. Bilindiği üzere, eski oturak âlemlerinde tenekelerle rakı, küplerle şarap içilir, bir iki kadınla beraber bağ evlerinde eğlencelere devam ederlermiş. Böyle bir eğlencede bir gün Murtaza da bulunuyor. Kalabalık içerisinde en genç ve en yakışıklı babayığit olan Murtaza'ya o âlemdeki kadınlardan biri âşık oluyor. Gerek kıskançlık, gerekse Murtaza'nın babayığitliğini çekememezlik baş gösteriyor ve o zamanın gençleri aralarında Murtaza'nın meçhul bir kişi tarafından öldürülmesine karar veriyorlar. Günün birinde, Sıralı Mahallesi'nde Şakir Ağa'nın evinin karşısındaki karanlık bir sokağa pusu kuruyorlar ve bir bıçak darbesiyle bağırsakları yere dökülüyor. O halde Murtaza bağırsaklarını kucaklayıp demir kapıya kadar o vaziyette gidiyor ve orada düşüyor. Tesadüf olacak ya bu olaydan bir gün evvel Hafız İzzet isminde bir şahıs ağzından bir laf kaçırarak bütün eşine dostuna yarın cenaze namazına buyurun diyor. Esasında Hafız İzzet'in Murtaza'nın ölümü hakkında hiçbir bilgisi yokmuş ve dilinin cürümü için de 15 sene hapis yatmış. Zamanın âşıklarından biri de bu olay üzerine Katircioğlu Bozlağı'nı yakmış.”

KATIRCIOĞLU BOZLAĞI

(of of) Katircioğlu da kırıldı da dalım

Yerimden kalkmaya da kalmadı halim of of

Beni vuranlar da bir katı zalim amanın zalim

Katı gencikken de soldurdun felek

Ahrete yaralı gönderdin felek

(of of) Demir kapıya da kurulmuştu mahşer

Murtaza'yı görenin tebdili şaşar of

(of of) Al al kanları da tabuttan taşar amanın taşar

Ah dedikçe ela gözden nem gelir

Ele düğün bayram bize gam gelir

Bu Bozlağın Bir Başka Versiyonu;

KATIRCIOĞLU BOZLAĞI

Demir kapağa da kurulmuş mahşer
Murtaza'yı görenin tebdili şaşar
Tabuttan kanları sel olmuş taşar
Gülümü gonca iken soldurdu felek
Ahirete yaralı gönderdi felek

Katircioğlu derki kırıldı kolum
Kalmadı mecalim tutmuyor elim
Beni vuran da bir kanlı zalim
Gülümü gonca iken soldurdu felek
Ahirete yaralı gönderdi felek

Tablo 3.3.2: Niğde Türkülerindeki Formlar

ESER ADI	UZUN HAVA	KIRIK HAVA	HER İKİ ÖZELLİKTE
Adana'ya Bir Kız Geçti Gördün mü?		X	
Aksineye Vardım		X	
Atım Kalk Gidelim	X		
Badi Saba 1		X	
Badi Saba 2		X	
Bağa Girdim Üzüme		X	
Bastım Asmanın Dalına		X	
Bir Yıldız Doğdu Yüceden		X	
Cimdalli Çarşısında		X	
Çaya İndim Durnaya		X	
Çekin Halay Düzülsün		X	
Dama Bulgur Sererler		X	
Eminem Oturmuş Yolun Üstüne	X		
Ereğli'den Çıktım		X	
Ereğli'den Çıktım Sökün Eyledim		X	
Garib Anam		X	
Gine Yeşillendi Niğde Bağları		X	
Gökyüzünde Asılıdır Zembilim		X	
Güverdim Bostan Oldum		X	
İki Durnam Vardır		X	
Katircioğlu Bozlağı	X		
Kırat Bozlağı	X		
Kozan Oğlu Avdan Gelir		X	
Küçükten Görmedim	X		
Minarenin Alemi		X	
Mir Ali			X
Peşkir Çektim Direkten		X	
Sarı Çiçek Mor Menevşe Zamanı		X	
Sarı Kızın Saçları		X	
Sazalca'dan Çıktım		X	
Su Gelir Akmayınan		X	
Şu Silleden Gece Geçtim		X	
Yabandan Gel		X	
Yavru Şahin Enginlerde	X		
Yüklendi Çeyizim	X		
TOPLAM	7	27	1

Kaynak: http://www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZFWT/article/viewFile/452/kurtaslan_yucetoker,12.12.2014.

3.3.1.3.2. Müzecilik

Müzeler; kültür varlıklarını tespit eden, ilmi metotlarla açığa çıkararak, inceleyen, değerlendiren, koruyan, tanıtan, sürekli ve geçici olarak sergileyen, halkın kültür ve tabiat varlıkları konusundaki eğitimini, bedii zevkini yükselten, dünya görüşünü geliştirmede tesirli olan kuruluşlar olarak tanımlanmaktadır.

Niğde Müzesi, üç büyük teşhir salonu, ihtisas kütüphanesiyle, modern konferans ve sergi salonlarıyla, Orta Anadolu'nun en önemli müzelerinden biri durumundadır.

Niğde ilinde ilk müzecilik faaliyetleri 1939 yılında, müze olarak kullanılan ve Karamanoğlu Ali Bey tarafından yaptırılan Akmedrese'de başlatılmıştır. Burası, 1939-1950 yılları arasında II.Dünya Savaşı nedeniyle İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin deposu olarak kullanılmıştır.

1950-1957 yıllarında depo olarak kullanılan Akmedrese'de, 1957 yılında "Niğde Müzesi Müdürlüğü" kurulmuş, bina onarılarak teşhir-tanzimi yapılmış ve ziyarete açılmıştır.

Medresenin modern teşhire uygun olmaması nedeniyle, Kültür Bakanlığı tarafından yeni müze binasının temeli 1971 yılının Temmuz ayında atılmıştır. 1977 yılında ise Akmedrese kapatılarak yeni, modern müze binasına taşınmıştır.

Yeni müze binasının teşhir-tanzimi ve düzenlemesi Kasım-1982 yılına kadar sürmüştür, 12 Kasım 1982 yılında düzenlenen törenle ziyarete açılmıştır.

Niğde Müzesi'nin inşaat oturma alanı 887 m² kapalı alan ise 1774 m²'dir. Bodrum ve zemin olmak üzere iki kattan oluşmaktadır. Tablo 3.3.3'te, Niğde Müzesi'nde bulunan bölümler görülmektedir.

Tablo 3.3.3: Niğde Müzesinin Fiziksel Yapısı

YER	MİKTAR (Adet)	KAPASİTE
Teşhir Salonu	4	564 m ²
Sergi Salonu	1	133 m ²
Konferans Salonu	1	67 kişi
Eser Deposu	3	231 m ²
Laboratuvar	1	47 m ²
Kütüphane	1	28 m ²
İdari Büro	5	92 m ²

Ayrıca, ilde bulunan ve gelen yerli ve yabancı turistlerin büyük ilgisini gören Türkiye'deki sayılı manastırlardan olan Gümüşler Manastırı da Müze Müdürlüğü bünyesinde bulunmaktadır.

Tablo 3.3.4'ten de görüleceği üzere Niğde Müzesi, toplam 20.886 eser ile zengin bir koleksiyona sahiptir. Teşhirde bulunan eserlerden daha fazlası da depoda bulunmaktadır.

Tablo 3.3.4: Niğde Müzesi'nde Bulunan Envanterli Eser Sayısı (2013 Yılı İtibariyle)

SEKSİYON ADI	DEPO	AÇIK- KAPALI TEŞHİR	TOPLAM
Arkeolojik	5.832	1.187	7.024
Sikke	11.153	1.084	12.237
Etnografik	1.230	395	1.625
TOPLAM	18.220	2.666	20.886

Tablo 3.3.5: Yıllar İtibariyle Niğde İlini Ziyaret Eden Kişi Sayısı

MENŞEİ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Yerli	19.897	46.932	28.773	120.645	130.138	145.789	273.686
Yabancı	108	1.582	7.730	10.675	11.615	12.876	18.629
TOPLAM	20.005	48.514	36.503	131.320	141.753	158.665	292.315

Tablo 3.3.5'te, Niğde ilini yıllar itibariyle ziyaret eden kişi sayısı görülmektedir. Takdir edileceği üzere, bir kentin ziyaretçi sayısını tespit etmek oldukça zordur. Kentlerde konaklayanları konaklama işletmeleri kayıtlarından takip etmek çok sağlıklı olmamaktadır. Bunun dışında da kentlere gelen ziyaretçilerin kayıtlarının tutulduğu herhangi bir sistemin mevcut olmaması, kayıtların çok sağlıklı olamamasına neden olmaktadır. Sahil bölgelerinde bulunan konaklama işletmelerindeki konaklama sayısı önemli bir veri kaynağı olsa da özellikle yerli ziyaretçileri tespit etmenin

güçlüğü söz konusudur. Ayrıca maalesef, Niğde ilindeki turistik değerlere gelen ziyaretçiler için de bir kayıt sistemi bulunmamaktadır. Gümüşler Manastırı ve Niğde Müzesi'nde bilet satışı yöntemi ile birtakım sayıları elde etmek mümkün ise de bu durum verilerin sağlıklı olması için yeterli olmamaktadır.

Niğde Müzesi'ni 2013 yılı itibariyle 12.817 kişi; Gümüşler Manastırı'nı ise 32.766 kişi ziyaret etmiştir. Müze ve Gümüşler Manastırı'nın gelirleri Tablo 3.3.7'de verilmiştir.

Tablo 3.3.6: Niğde İli Müze ve Ören Yeri Ziyaret Yerleri Giriş

YER	YIL	Ücretli Ziyaretçi Sayısı (Yerli)	Satılan Müze Kart Adedi	Ücretsiz Ziyaretçi Sayısı	Müze Kartlı Giriş	Yabancı Ziyaretçi (Ücretli)	TOPLAM ZİYARETÇİ
Niğde Müzesi	2013	2.193	92	9.603	947	74	12.817
Gümüşler Manastırı	2013	5.071	80	12.466	5.860	9.369	32.766
TOPLAM	2013	7.264	172	22.069	6.807	9.443	45.583

Tablo 3.3.7: Niğde Müzesi ve Gümüşler Manastırı Gelir Durumu

ZİYARET YERİ	2012	2013	TOPLAM
Müze	14.785	6.801	21.586
Gümüşler Manastırı	69.555	72.200	141.755
TOPLAM	84.340	79.001	163.341

3.3.1.3.3. Kütüphanecilik

İlde, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olarak 1 il, 5 ilçe ve 10 kasaba halk kütüphanesi olmak üzere toplam 16 halk kütüphanesi mevcuttur. Merkez Gümüşler, Koyunlu ve

Bağlama kütüphaneleri ile Bor/Bahçeli ile Ulukışla/Çiftetah kütüphaneleri personelin olmaması nedeni ile hizmete kapalıdır.

Tablo 3.3.8: Niğde İlinde Bulunan Kütüphanelere İlişkin Veriler (2013 Yılı İtibariyle)

KÜTÜPHANE ADI	KİTAP	OKUYUCU	ÜYE
Niğde Üniversitesi Kütüphanesi	40.583	177.933	6.743
İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü	35.350	97.817	5.420
Merkez Dünderli Halk Kütüphanesi	5.487	10.172	166
Merkez Fertek Halk Kütüphanesi	11.977	2.842	39
Merkez Gümüşler Halk Kütüphanesi	8.449	Geçici kapalı	----
Merkez Koyunlu Halk Kütüphanesi	1.234	Geçici kapalı	----
Merkez Bağlama Halk Kütüphanesi	622	Geçici kapalı	----
Altınhisar İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu	12.126	8.497	278
Bor İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü	17.479	9.296	780

Tablo 3.3.8: Devamı

KÜTÜPHANE ADI	KİTAP	OKUYUCU	ÜYE
Bor Bahçeli Halk Kütüphanesi	6.802	Geçici kapalı	----
Bor Çukurkuyu Halk Kütüphanesi	7.654	2.147	47
Bor Kemerhisar Halk Kütüphanesi	7.041	615	30
Bor Kızılca Halk Kütüphanesi	6.828	2.010	30
Çamardı İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu	12.412	7.625	247
Çiftlik İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu	8.594	3.216	154
Ulukışla İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü	18.255	2.962	525
Ulukışla Çiftehan Halk Kütüphanesi	740	Geçici kapalı	----
TOPLAM	201.633	325.132	14.459

Kaynak: Niğde Kültür Turizm İl Müdürlüğü.

3.3.1.4. Tarihi Eserler

Sanatı, mimarisi, yöresel çeşitliliği ile birlikte çeşitli medeniyetlerin kültürlerini yaşamış ve bunları miras olarak devralmış Türkiye'nin, kültürel turizme yönelik potansiyeli tartışma götürmeyecek bir zenginlik içerisinde. Bu açıdan özellikle Avrupa'nın hayranlıkla ve merakla baktığı bu zenginlik, dünyanın yeni turizm eğilimleri içerisinde talep görmesi kuvvetle muhtemeldir ve Türkiye'nin turistik arzi içerisinde en önemli kalesini teşkil etmektedir.

Niğde ili kültür turizmi potansiyeli bakımından ilk bakışta sınırlı gibi görünse de sahip olduğu son derece önemli ve kendine özgü kültür varlıkları sayesinde zorlukları fırsata çevirebilecektir. Niğde yöresinde kültür turizmi bakımından önem taşıyan kültürel varlıklar arasında; Tyana Ören Yeri, Kuş Kayası Mezarlığı, Gümüşler Ören Yeri ve Manastırı, Kavlakepe Yer Altı Şehri, Alaeddin Camii, Hüdevend Hatun Türbesi, Gündoğdu Türbesi, Sungurbey Camii ve Türbesi, Akmedrese, Bedesten, Niğde Kalesi, Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı ile Bor Bilginler Konağı sayılabilir.

Yine, kültür turizmi çerçevesinde, Niğde ilinde bulunan Ermeni ve Rumlara ait tarihi kilise ve tapınakların restore edilerek turizme kazandırılması, Niğde turizminin gelişmesi açısından önem arz etmektedir. Niğde iline yabancı turisti getirecek olan bu tarihi eserlerin onarılması, restore edilmesi için Avrupa Birliği ülkeleri ya da İstanbul'daki Fener Ortodoks-Rum patrikhanesi gönüllü olabilirler. Nitekim, son yedi yıl içerisinde, tarihi eserler nasıl Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından tamir edildiye, yabancılar tarafından inşa edilen bu potansiyel tarihi eserler de yine yabancı vakıfların restorasyona ödenek ayırması yoluyla tamir edilebilir. Ayrıca, bu çalışmaların yapılması da şehrin ekonomisine pozitif bir katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte, bu yerlerin

restorasyon çalışmaları yapılırken, düzenlenecek reklâm faaliyetleri ile de şehrin tanıtılması sağlanmış olacaktır.

Kültür turizmi çerçevesinde butik oteller, günümüz dünyasında yaygın bir konsepte sahiptirler. Son derece lüks, şık ve konforlu olmasının yanı sıra misafirlerine kendilerini "evlerindeymiş" gibi hissettirecek özel ve kişisel hizmetler sunabilmeleri sebebiyle de giderek yaygınlaşmakta ve pazarlama faaliyetleri tam da müşteri odaklı pazarlama yaklaşımıyla uygulanmaktadır.

Butik otel anlayışı, Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri'nde 1980'li yıllardan itibaren yükselişe geçmiştir. Batılı ziyaretçilerin söz konusu otellere gösterdikleri yüksek rağbet, buldukları minimalizm, sıcaklık ve otantizmlerle açıklanmaktadır.

Dünyada butik oteller konusunda yükselen trend, doğal olarak son yıllarda Türkiye'yi de etkilemiş durumdadır. Ancak, dünyanın birçok yerinde az sayıda insanın konakladığı, yemeklerinden dekorasyonuna yörenin kültürünü yansıtan butik oteller, kavram olarak bizim ülkemizde biraz farklı yorumlanmaktadır. Butik otel denildiğinde; ucuz, küçük, lüks olmayan, oda sayısı sınırlı (genellikle 10 ile 60 oda arasında değişen) özel iç tasarımı ve mimarisi ile dikkati çeken, konsept bakımından bir otel atmosferinden ziyade geniş bir konak veya ev görüntüsünde olan otel tipi akla gelmektedir.

Medya dünyasının, siyasetçilerin ve iş hayatının önemli patronları, yükselen trendi takip ederek, artık beş yıldızlı büyük kapasiteli otellere gitmek yerine, toplantılarını, görüşmelerini butik otellerde yapmayı tercih etmektedirler. Çünkü butik otellerdeki farklılık kapıdan, karşılamadan başlayan kişiye özel hizmet, otelden müşterinin ayrılmasına kadar devam eden atmosferden kaynaklanmaktadır.

Türkiye’de de bu alanda önemli adımlar atılmaktadır. İstanbul Kapalı Çarşı’ya yapılacak müze ve butik otel, boğaz manzaralı tarihi yapıların butik otellere dönüştürülmeleri, yine Safranbolu evlerinin butik otel olarak tasarlanması ülkemizde bu alandaki güzel örnekleri oluşturmaktadır.

Niğde ilinde de önemli butik otel imkânları bulunmaktadır. Tarihi Niğde Kalesi’nin etrafındaki eski tarihi yapılar ve konaklar, butik otel yapmak için önemli imkânlar sunmaktadır. Buraların restorasyonu, işlenmesi ve geliştirilmesi, Niğde ili turizmüne önemli bir katkı yapabilir. Niğde Kalesi’nin müzeye dönüştürülmüş olması, civardaki tarihi eserlere yakın olması, kuruluş yerinin şehir merkezinde olması ve yine Niğde ilinde beş yıldızlı bir otelin bulunmaması, buraların butik otele dönüştürülmesi halinde, işletmecilik başarısı açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu konu bir proje olarak ele alınabilir. Projeye Niğde Valiliği, Niğde Belediyesi, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Turizm İl Müdürlüğü dahil edilerek projenin başarısı artırılabilir.

Dikkat edilmesi gereken bir diğer konu da butik otellerin pazarlama yöntemlerinin diğer konaklama işletmelerinden biraz farklılık gösterdiğidir. Bu oteller için yalnızca broşür bastırıp, fuarlara katılmak ya da buraların pazarlamasını yerli-yabancı bazı seyahat acentelerine bırakmak tek başına doğru ve yeterli bir pazarlama stratejisi değildir. Çünkü bu yöntemle, yalnızca, “parası olan ancak konseptte uygun olmayan” müşteriler potansiyeli oluşturabilecek; bu da buraların asli müşteri kitlesini uzaklaştırabilecektir. Buralar için yapılması gereken şey; profesyonel bir pazarlama ekibi ile çalışılarak konseptte uygun tüketici kitlesine ulaşmaktır. Seyahat acenteleri, tur operatörleri, dernekler veya sosyal kulüpler bu konuda önemli bir potansiyel oluşturabilirler.

Aşağıda, Niğde ilinin sahip olduğu tarihi eserlerin tanıtımına kısaca yer verilecektir.

3.3.1.4.1. Tyana Antik Kenti (Kemerhisar)

Tyana, Bor ilçesine 7 km mesafede bulunan tarihi zenginliğe sahip bugünkü Kemerhisar Kasabası’dır. Tyana Antik Kenti, Kemerhisar Su Kemerleri ve Roma Havuzu (Köşk) geniş bir sahaya yayılmış tarihi yapıların tamamlayıcılarıdır. Roma Havuzu’ndan Tyana Antik Kenti’ne su taşıyan Kemerlerin bir kısmı hala ayaktadır. Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış bölge bugün, işlenmeyi ve değerlendirilmeyi beklemektedir.

Tuana üzerinde 15 kadar devlet kurulmuştur: Hattileri, Luvileri, Hititleri, Firigleri, Asurluları, Kimmerleri, Tabalları, Persleri, Helenleri, Romalıları, Abbasileri, Bizanslıları, Selçukluları, Karamanoğullarını, Osmanlıları, Cumhuriyet’i görmüştür .

Tyana Anadolu’nun güneye açılan bir kapısı konumunda olduğu için her zaman önemli bir yerleşim ve yol güzergâhı olmuştur. Ancak Tyana’ya sahip olan Bizans ile Araplar arasındaki hâkimiyet mücadelesi sırasında Kemerhisar (Tyana) nüfus yönünden tenhalaşmış ve önemini kaybetmiş ve böylece Bor önem kazanmaya başlamıştır. Tarihi zenginlik ve güzelliklere sahip, bugün Kemerhisar’ın üzerinde kurulu bulunduğu Tyana Höyüğü’nün, 1980–81 yılları arasında önce Wilson sonra Ramsey mesafe cetvellerine göre yeri tespit edilmiştir. Tyana’da ilk arkeolojik kazı çalışmaları, 1986–88 yılları arasında Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu başkanlığındaki bir ekip tarafından yapılmıştır. Daha sonra aslen Kemerhisarlı olup bugün Venedik Üniversitesi öğretim üyelerinden Asım Tanış ve dönemin Valisi Refik Arslan Öztürk’ün girişimleri ile önce Kültür Bakanlığı’ndan kemerler ve höyük için ödenek çıkarılmıştır. Ardından yine Asım Tanış ve Niğde Valisi Refik Arslan Öztürk’ün girişimi ile İtalya’da Venedik Bölgesi Klasik ve Doğu Uygarlıkları İnceleme ve Araştırma Merkezi Kültür Vakfı’nın finanse ettiği kazı çalışmaları, 18 Temmuz 2001 tarihinde başlamıştır. Kazı ekibi, Padova Üniversitesi Edebiyat ve Felsefe Fakültesi, Eski Çağlar Bilimleri Bölümü ve Venedik “Cofoscari Üniversitesi” öğretim üyelerinden oluşmaktadır. Kazı ekibinin sorumlu başkanı, Padova Üniversitesi’nden Arkeolog topoğrafyacı Prof. Dr. Guido Rosada’dır. Vakıf Başkanı Prof. Dr.Gustavo Traversari’dir. Kazı, beş yıllık iki ayrı dönem olarak planlanmıştır. I. beş yıllık plan Kültür Bakanlığına sunulmuş ve plan gereğince 2002 yılı için 77.047 Euro para ayrılmıştır. Bunun yanında, ikinci bir malî destek İtalya Dışişleri Bakanlığı’na bildirilmiştir. Çeşitli tarihi eserler ve kemerlerin kalıntıları bulunmuştur.

Ünlü bilge, Tyanalı Apollon’un doğduğu Tyana kenti, Kapadokya’da, Toros sıradağlarının eteğinde, eskiden Anadolu’yu Suriye ile birlikte Filistin’e ve Mezopotamya’ya bağlayan en büyük yolların biri üstünde bulunuyordu. 22 x 65 m. gibi dev boyutlardaki Roma Havuzu’nda toplanan suyun (yaklaşık yirmi yıldır sürmekte olan kazıların da ortaya koyduğu gibi) bolluğu nedeniyle, en eski çağlardan beri, (M.Ö. 5.000 yıllarından) burası yerleşim yeri olmuştur. Hititler, M.Ö. 1680 yılında, o dönemin “Tuwana”sı (ya da “Tuhana”sı), Tyana yakınlarındaki büyük savaşın ardından, Anadolu’da üstünlüklerini sağladıktan sonra, kralın oğullarından birini yönetici olarak gönderdiği, Kemerhisar daha o zamanlar da büyük bir yerleşim yeri olduğu tahmin edilmektedir. M.Ö. 750 yıllarında (yani Roma kurulduğunda), Tyana Hitit krallığının küçük bir başkentiydi. Sonra sırasıyla Frigler’in, Persler’in, Grekler’in ve imparator Tiberio ile Roma’lıların yönetimine geçmiştir. İmparator Caracalla (M.S. 212-217) ve özellikle annesi, (Filostrato’yu Tyanalı Apollon’un yaşamını yazmakla

görevlendiren) Julia Domna, taparcasına saydıkları Tyanalı Apollon'un doğum yeri Tyana'ya gelip kaldıklarında, "Roma Kolonisi", yani ayrıcalıklı bir kent, olmuştur. Kent, M.S. 325 yılında başpiskoposluk merkezi, 371 yılında da Küçük Kapadokya'nın başkenti olmuştur. M.S. 700 yıllarından başlayarak Tyana, Bizanslılarla Araplar arasında sürekli çarpışma alanı olmuş, ikisi arasında çok kez el değiştirmiş, en sonunda Araplar, M.S. 835 yılında burayı Bizanslılara bırakmamak amacıyla yakıp yıkınca bir daha kendini toparlayamamış, eski önemini yitirmiştir (M.S. 1000 yıllarından sonra). Türklerin Anadolu'ya gelmesiyle adı (bir anlamda daha önceki "Cristopoli/İsakent" adının karşılığı) "Kilisehisar" olmuş, 1910'lu yıllarda küçük bir değişikliğe uğrayarak, M.S. İmparator Traiano ve Adriano dönemlerinde yaptırılmış olması gereken, bugün bile büyük bir bölümü ayakta duran, ünlü, görkemli, Roma su kemerleri nedeniyle adı "Kemerhisar"a dönüştürülmüştür.

3.3.1.4.2. Tyana Su Kemerleri

Kemerler, Roma Havuzu'nun devamıdır. Arazi yapısı ve verimli toprakları ile tarihin ilk dönemlerinden itibaren önemli bir yerleşim merkezi olan Kemerhisar'ı Hititliler "TUVANUVA" olarak anmıştır. Antik Roma Havuzu'nun suyunu bu kente taşıyan kemerler, I. ve II. Asırda Roma İmparatorları Trajen ve Hadriyan tarafından yaptırılmıştır. Yaklaşık 3 km. uzunluğundaki Kemerlerin 1,5 km'lik bölümü açıkta, gerisi toprak altındadır.

3.3.1.4.3. Roma Havuzu (Köşk)

Niğde-Adana karayolunun hemen yakınında bulunan Roma Havuzu, Niğde iline 20 km mesafede Bahçeli Kasabası'ndadır. Dönem olarak Roma Dönemi'ne ait olan yapıyı M.S. 2. yy'da Roma imparatorları Trojen ve Hadrian yaptırmışlardır. Havuz tamamen toprak altındayken, tesadüfen 1960 yılında ortaya çıkarılmıştır. Antik mermerden yapılmış olan havuz, Roma mermer sanatının 23x66x2,5 m. boyutlarında olup çağının önemli örnek eserlerindedir.

Bahçeli Kasabası'nda bulunan ve Roma Havuzu adıyla adlandırılan su toplama rezervuarı, havuzun içinde halen faal olan doğal kaynak suyunun toplanması ve Roma devrinde yapılan arazinin topoğrafik durumuna göre toprak altı kanalları ve su kemerleri ile Tyana Antik Kenti'ne suyun taşınmasına yöneliktir. Roma Havuzu'ndan itibaren Kemerhisar Kasabası içlerine kadarki bölümde kalan bazı su kemerleri, halen toprak altındadır.

Roma Havuzu dağıtım kanallarında, Tyana Antik Kenti'nde de kazı yapan Padova Üniversitesi kazı ekibi tarafından yapılan kazılarda, Roma İmparatoru Caracalla (MS. 198-211) dönemine ait çok sayıda sikke ele geçirilmiştir.

3.3.1.4.4. Takyanus Antik Kenti

Tarih kitaplarında adına pek rastlanmayan bu antik kent, Çiftlik ilçesine 11 km. uzaklıktaki bir tepenin üzerine kurulmuştur. Arap kaynaklarında "Dakyanus" olarak geçen Roma İmparatoru Diocletianus, rivayete göre, İncil'in aslına inananları putperest olarak ilan eden ve bu kişilerin ortadan kaldırılması için bütün devlet imkânlarını seferber eden bir zalim imparator imiş. Yedi uyurların yaşadığı zamanda Roma imparatoru olan Dakyanus (veya Takyanus/ Tekyanus), Hristiyan kaynaklarında Dekyus (Decius) olarak geçmektedir. Yedi uyurların, kralın zulmünden Tarsus'a kaçmadan önce bu antik kentte yaşadıkları sanılmaktadır. Niğde ilindeki Melendiz Dağlarının bir bölümünü oluşturan Takyanus Dağlarının adının da Takyanus kralından geldiği ifade edilmektedir.

3.3.1.4.5. Camiler

Niğde ilinde bulunan camilere ilişkin bilgilere aşağıda kısaca yer verilmiştir.

Alaaddin Camii (Niğde Merkez)

Niğde ili Merkez ilçesinde bulunan bu cami, sancak beyi Ziynettin Beşare tarafından 1223 tarihinde yaptırılmış bir Selçuklu eseridir. Kubbeleri, kemerleri ve duvarları yontma taştan yapılan caminin mihrap ve minberi, arabesklerle süslüdür. Cami iki portallidir. İki kapılı olan caminin doğuya bakan kapısı üzerinde yaz aylarında 09.30-11.00 saatleri arasında güneş ışıklarının bıraktığı gölge, taş işçiliğini yapan ustanın "Taçlı Kadın Başı"ni ortaya çıkarmaktadır. Efsaneye göre, cami yapımında çalışan usta, aşık olduğu ve hiç evlenemeyeceğini bildiği Niğde Sancak Beyi'nin kızına duyduğu aşkı ölümsüzleştirme adına, konuyu kapı süslemesindeki taşla resmetmiştir.

Doğu cephedeki anıtsal taş kapı üzerindeki inşaa kitabesine H.620 (M. 1223) yılında Üstad Sıddık ve kardeşi Gazi tarafından yapıldığı belirtilmektedir. Yapı, Alaaddin Tepesi iç kalenin güneyindedir. Bazı onarımlarla günümüze gelen camii, orijinalliğini büyük ölçüde korumaktadır. Kuzey- güney doğrultusunda hafif eğimli arazi üzerine inşaa edilen camii, hafif çarpık planlı olup dıştan, 23.50 x 28.30 m. ölçülerindedir. Yapı, harim ile kuzeydoğu köşesine yerleştirilen tek şerefeli minareden müteşekkildir. Camii inşasında sarımermer ince yonu trakit taşı kullanılmıştır. Cami dışı kapalıdır. Yapının masif görünüşü güney cephede iki, diğer cephelerde birer dikdörtgen kesitli hafif mazgal pencere, doğu ve kuzey cephelerde birer taş kapı ve kuzeydoğuda yer alan minare ile giderilmeye çalışılmıştır. Doğuda mukarnas kavsaralı anıtsal taş kapı, oldukça zengin taş bezemeye sahiptir. Bitkisel ve geometrik motifler dışında, hayvan başı ve insan yüzleri olan alçak kabartma tekniğinde

zengin bezeme göze çarpmaktadır. Yine harim, mirap ve minberde de zengin bezeme unsurları bulunmaktadır.

Cami, Alaaddin Tepesi olarak adlandırılan mevkide yaptırılmış olup, günümüzde, Niğde Kalesi surları içerisinde yer almaktadır.

Sungurbey Camii (Niğde Merkez)

Niğde ili Merkez ilçedeki bu eser, İlhaneliler Dönemi'nde Niğde ilinin yöneticisi konumunda olan Sungur Bey tarafından yaptırılmıştır. Çift minaresi bulunan cami, XVIII. yüzyılda çıkan yangın neticesinde büyük hasar görmüş ve iki minaresi de yıkılmıştır. Caminin inşasında, sarımtırak renkte trakit taşı kullanılmıştır.

Camii, doğu-batı doğrultusunda meyilli arazi üzerine inşaa edilmiş 28.45x37.10m. ölçülerindedir. Yapı, harim, doğu ve kuzey cephelerde birer taçkapı ile doğu cephenin güney tarafında camiye bitişik türbeden müteşekkildir. Doğru ve kuzeyde birer taç kapıya yer verilerek ikili cephe anlayışına gidilmiştir. Kuzey cephenin doğu köşesinde merdivenle çıkılan fekanı ile bey mahfiline ulaşılmaktadır. Doğru cephenin ortasında, çifte minareli taç kapı ve güney tarafta camiye bitişik türbe ile öncephne anlayışı vurgulanmıştır. Batı cephede ise zengin süslemeli pencerelere yer verilmiştir. Camii orijinalde, mihraba dik üç sahnin ve her sahninde dörder bölümden teşekkül ettiği için, sağır kemerler de bu düzendedir. Doğru taç kapısı eyvan türünde olup, iki yandan birer minare ile sınırlandırılmış oldukça zengin taş bezemeye sahiptir. Taç kapıda yüzeyler boş bırakılmamış, pano ve silmeler geometrik, bitkisel ve figürlü süslemelerle dekore edilmiştir. Kuzey taç kapıda da bu özellik göze çarpmaktadır. Kesme taş mihrapta ve ahşap minberdeki süslemelerin biçim ve bezeme açısından Türk Mimarisinde özel bir yeri vardır. Türbe camiye bitişik olup, sekizgen planlıdır.

Murat Paşa Camii (Paşa Camii) (Niğde Merkez)

Niğde ilinde Merkez ilçede yer alan bu cami, klasik bir Osmanlı Dönemi eseridir. Üç kubbeli yapının tek şerefeli minaresi bulunmaktadır. Niğde ilinde, eski dönemlerde yapılan camiler içerisinde en sade ve gösterişsiz yapı olarak bilinmektedir. Murat Paşa Camii'nin karşısında bir hamam (Paşa Hamamı) yer almakta, hamamın yanında ise eskiden beri kullanılan bir han (Paşa Hanı) bulunmaktadır. Caminin hemen yanında yapılmış olan medrese ise zamanla yıkılmıştır.

Günümüze bazı onarımlarla gelen camii, orijinal özelliğini ve işlevini büyük ölçüde devam ettirmektedir. Enine dikdörtgen planlı yapı dıştan 13.00 x 30.60 m. boyutlarındadır. Farklı çaplı dört kubbeye örülen harimin kuzeybatı köşesinde türbe ve kuzey cephenin doğu tarafında tek şerefeli minare yer almaktadır. Kuzey

cephenin orta bölümünde ise üç gözlü son cemaat yerinin olduğu görülmektedir. Yapının duvar ve örtü sisteminde sarımtırak ince yonu trakit taşı payelerde bazalt, minber ile bir kapısında mermer malzeme kullanılmıştır. Cephelerde ikişer sıra pencere açılarak duvarların masifliği giderilmiştir. Camii, genelde sade inşa edilmesine rağmen, avlu kapısında, mihrap, minber ve harimin batı bölümündeki mahfilde dikkati çeken bezemeler görülmektedir.

Kıçlı (Pazar) Camii (Niğde Merkez)

Tek minaresi ve tek kubbesi bulunan caminin yapımında, sarımtırak renkteki trakit taşı kullanılmıştır. Bahçesinde bulunan mezarlar geçmiş yıllarda yaşamış ve camiye hizmet etmiş kişilere aittir. 1694 yılında yapılan bu tarihi eserde çeşitli süslemeler yer almaktadır.

Kare planlı ve tek kubeli olan camii, düzgün trakit yonu taş ile yapılmıştır. Kuzey duvarına bitişik olarak yapılan son cemaat mahalli ve avlusunda bulunan şadırvan sonradan yapılmıştır. Camii avlusuna doğu tarafta bulunan ve üzeri üçgen alınlıklı bir taş örme kapıdan girilmekte, son cemaat mahaline geçildikten sonra da kuzey duvarında bulunan ana giriş kapısı ile ana mekâna girilmektedir. Avluya giriş kısmında doğu-kuzey duvarı yanında iki renkli trakitten örülmüş silindirik minaresi yükselmektedir. Son cemaat yerinin içinde bulunan giriş kapısının her iki yanında bulunan pencerelerin etrafında ve kapının üzerinde kitabeler vardır. Ayrıca, kapı üstündeki kitabeyi her iki kolda simetrik olarak aşağıya kadar tamamlayan geometrik tezyinat bulunmaktadır. Harim kısmının güneyinde, etrafında birer pencere bulunan mihrap ve onun yanında da minber yer almaktadır. Mihrap üzerinde de iki satırlık kitabe vardır. Kuzeyde yer alan balkon sonradan ilave edilmiştir. Kare planlı camii, üstte sekizgene dönüşerek nem ve yağıştan dolayı üzeri bakır ile kaplanan kubbe ile son bulmaktadır.

Dışarı (Çelebi Hüsametdin) Camii (Niğde Merkez)

Yapıldığı dönemlerde, şehrin yerleşim merkezine oldukça uzak olması nedeniyle "Dışarı Camii" adıyla da anılan camii, günümüz Niğde'sinde şehrin tam ortasında kalmıştır. Osmanlı Dönemi'nden kalan camiler içerisinde en genç olanı, bu camidir.

Camii, tek kubbeli ve tek minareli camiler sınıfında yer almaktadır. Yapının inşaa kitabesi yoktur. Fakat XVI. yy.'da yapılmıştır. Orijinal özelliğini büyük ölçüde muhafaza eden yapı, bazı onarımlarla günümüze gelmiştir. Yapı tek kubbeli camilerdendir. Camii, dıştan 17.10 x 17.10 m. ebatlarında harim, kuzeyinde 5.40 x 17.10 m. ölçülerinde üç kubbeli son cemaat yeri ve kuzeybatı köşesinde yer alan tek şerefeli minareden oluşmaktadır. Minarenin külâhı ile

kubbeler, kurşun levhayla kaplanmıştır. İç mekânda aydınlık, her duvarda eşit sayıda olacak şekilde, sekizi alt sırada, sekizi üst sırada ve biri de kubbe kasnağında olmak üzere toplam 17 pencere ile sağlanmıştır. Mukarnas kavsaralı kesme taş mihrap, kible duvarının ortasına ve kapının eksenine yerleştirilmiştir. Kuzey duvarındaki profilli silmeli iki taş konsola oturan ahşap mahvil yapılmıştır. Camide aşırı bezemeye yer verilmemiştir. İç mekânda dikkati çeken bezeme mihrap ve müezzin mahfilinde görülmektedir. Mukarnas kavsaralı kesme taş mihrapta süslemeler alçak kabartma şeklindedir.

Sıralı (Sır Ali) Camii (Niğde Merkez)

Düz ahşap tavanlı camiler statüsünde yer alan bu eser, Osmanlı Dönemi'nde 1712 yılında inşa edilmiştir. Süslemesiz olarak inşa edilen yapıda önemli bir bezeme bulunmamaktadır.

Dört Ayak (Künkbaşı) Camii (Niğde Merkez)

Dört ayak ismi ile anılan caminin yakınında, bir türbe ve o dönemden kalma bir de çeşme bulunmaktadır. 1765 yılında inşa edilen yapının tek minaresi ve tek kubbesi bulunmaktadır.

Kuzey-güney doğrultusunda eğimli bir arazi üzerine yerleştirilen camii, düz ahşap tavanlı camiler grubundadır. Camii, dıştan 12.70 x 13.45 m. boyutlarındaki harim ile kuzeye yerleştirilen üç gözlü son cemaat yerinden oluşmaktadır. Ahşap hatıllı cephe duvarında sarımtırak renkte kaba yonu taş, kapı mihrap, paye ve kemerler ile duvar köşe bağlantılarında ince yonu taş, son cemaat yerindeki sütunlarda mermer, örtü sisteminde ise ahşap ve kiremit malzeme kullanılmıştır. Harim kısmına kuzey duvarı ortasına yerleştirilen taş söveli ve ahşap lentolu kapıdan girilmektedir. Yakın zamanlarda yapılan son cemaat yeri tarafında tek şerefeli minare bulunmaktadır. Camii sadedir. Dikkati çeken elemanlar, son cemaat yerindeki mihrabiye ile harimdeki mihraptır. Mihrap istirdiye yivli kavsaraya sahiptir.

Hanım Camii (Niğde Merkez)

1452 yılında yapılan bu tarihi eser, tek şerefeli minare ve tek kubbeli yapı tarzı oluşturur. Yapı oldukça sade bir biçimde inşa edilmiştir. Çeşitli onarımlarla günümüze gelen camii, orijinal özelliğini kısmen yitirmiştir. Harime girişi sağlayan kapı üzerindeki kitabeye göre, H.1079 (M.1668-69) yıllarında onarım görmüştür. Dıştan 8.70 x 16.90 m. boyutlarındaki enine dikdörtgen planlı yapı, düz ahşap tavanlı camilerdendir. Son cemaat yeri yoktur. Harim ve tek şerefeli minareden oluşmaktadır. Ahşap hatıllı cephe duvarlarında kaba yonu ve moloz taş kullanılmıştır. Minare, kemerler, mihrap ve kapıda ince yonu taş, sütun ve başlıklarda devşirme mermer, örtü

sisteminde ise ahşap malzeme kullanılmıştır. Harim enine dikdörtgen 6.90 x 15.10 m. boyutlarındadır. İç mekân doğu duvarında 1, güney duvarında 4 adet olmak üzere 5 mazgal pencere ile aydınlatılmıştır. Sade inşa edilen yapıda dikkati çeken bezeme cümle kapısı, mihrap ve devşirme sütun başlıklarında görülmektedir. Üç yandan dört silme ile kuşatılan mukarnas kavsaralı kesme taş, mihrapta dikkat çekmektedir.

Rahmaniye Camii

Alaaddin Tepesi'nde bulunan caminin orijinal özelliği büyük ölçüde korunmuştur. Dıştan 9.25 x 12.20 m. boyutlarındaki harim ile kuzey tarafına yerleştirilen 3.70 x 10.55 m. ölçülerinde üç gözlü son cemaat yeri ve kuzeydoğu köşesinde tek şerefeli minareden oluşmaktadır. Duvar ve minarede sarımtırak renkte ince yonu trakit taşı, son cemaat yerinin sütun ve cümle kapısının kemer ve sövelerinde bazalt, mihrapta alçı, örtü sisteminde ahşap ve kiremit malzeme kullanılmıştır. Camii duvarlarında tek sıra basık kemerli büyük pencereler açılarak cephe masifliği giderilmiştir. Yapı sadedir. Son cemaat yerinin sütunları, ion nizamının özelliklerini yansıtabilecek şekilde iki kıvrımlı başlıklara sahiptir. Cephe duvarları, pencerenin üst kısmından itibaren kornişle kuşatılmıştır. İç mekânda dikkati çeken süsleme ise mihrapta görülmektedir. Mihrap mukarnas kavsaralıdır. Taç kısmı üçgen alınlıklı olup kıvrımdal, lale ve çeşitli çiçeklerle bezenmiştir. Mihrap toplam yedi ince silmeyle üç yandan kuşatılmıştır. Yapının süslemelerinde, dönemin özelliği olan barok süslemeler görülmektedir. Yapım tarihi 1747 (H. 1160)'dir.

Paşa Camii (Bor)

Niğde ili Bor ilçesinde bulunan Paşa Camii, Sokullu Mehmet Paşa tarafından 1573 yılında yaptırılmıştır. Bu caminin bulunduğu yerde daha önce bulunan bedesten ise günümüzde caminin altındaki eski bedestenin onarılması ve restorasyon çalışması sonucunda kullanılmaktadır.

Ulu Cami (Alaaddin Cami) (Bor)

Bor ilçesinde yer alan bu eser, yapılış tarzı bakımından Selçuklu mimarisini yansıtmaktadır. Karamanoğlu Alaaddin Ali Bey tarafından 1410 yılında yaptırılmıştır.

Şeyh İlyas Camii (Bor Kale Camii)

Halk arasında Kale Camii olarak bilinen bu tarihi eser, 1530 yılında, bölgeye hakim olan Ramazanoğulları tarafından yaptırılmıştır. Kare planlı bir yapıda olan tarihi eser, üzeri onikigen bir kasnak üzerine oturmuş bir kubbe ile örtülmüştür. Tarihi yapının, oymalı mermerden güzel bir minberi ile yine caminin hemen altında aynı tarihte yapılmış bir çeşmesi ve caminin hemen bitişiğinde Şeyh İlyas Türbesi bulunmaktadır.

Fertek Ömerağa Camii (Fertek Beldesi)

1669 tarihinde kesme taştan yapılan tarihi eser, kubbeli bir yapıdır. Camide geçmişte iki defa tamirat yapılmıştır. Tamiratın ilki 1799 yılında, ikincisi ise 1958 yılındadır.

Gedelli Köyü Camii (Ulukışla)

Ulukışla ilçesine bağlı Gedelli Köyü'nde bulunan bu camii, yapılan araştırmalara göre 1271 yılında yapılmıştır. Selçuklu Dönemi eseri olan bu tarihi yapı, tek kubbelidir.

Eskiciler Mescidi (Niğde Merkez)(Özel Mülkiyet)

Hacı Mahmut tarafından yaptırılan bu mescidin giriş kapısı üzerindeki kitabesinden, 1413-1414 yıllarında tamamlandığı anlaşılmaktadır. Mescit enine dikdörtgen planlı olup, duvarlarda moloz taş, örtü sistemi ve ayaklarda ahşap malzeme kullanılmıştır. Ahşap direkli olan yapının dış tarafı oldukça sade olmasına karşın, içinde zengin bezeme göze çarpmaktadır.

Şah Mescidi (Niğde Merkez)

Sıralı Camii ile Esenbey Türbesi arasında kalan bu taş yapı, Karamanoğulları zamanında 1415 yılında Hacı Mehmet Efendi tarafından yaptırılmıştır.

Darü'z-Zikr Mescidi (Niğde Merkez)

Karamanoğulları zamanından günümüze kadar gelen mescidin, XV. yüzyılda, zikir yeri olarak yapıldığı bilinmektedir. Minaresi bulunmayan yapının üstü sac çatı ile örtülüdür. Duvarlarında kaba taş, giriş kapısı sütun, kemer ve mihrapta ince taş ile örtü sisteminde ahşap malzeme kullanılmıştır. 2008 yılında Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından restorasyon çalışmaları yapılmıştır. Günümüzde hizmet vermeye devam etmektedir.

Kible Mescidi (Niğde Merkez)

Oldukça sade inşa edilen bu yapı, 1522-1584 yılları arasında yapılmıştır. Düzgün kesme taştan inşa edilmiştir. Kare planlı, tek kubbeli mescit olup, minaresi sonradan yapılmıştır. Mescide kuzey cephede yer alan ve üzeri kemer şeklinde olan küçük bir kapıdan girilmektedir. Dış durum hariç, yapılan tamiratlarla iç mekânın orijinalliği büyük ölçüde bozulmuştur. Mescidin güney duvarına bitişik vaziyette bir de çeşme vardır. Çeşme kısmı bir kemer içine alınmıştır. Ortasında da büyük oranda bozulmuş bir kitabesi vardır.

3.3.1.4.6. Türbeler

Niğde ilinde bulunan türbelere ilişkin bilgilere aşağıda kısaca yer verilmiştir.

Hüdavend Hatun Türbesi

Niğde ilinin ve Selçuklu mimarisinin nadide eserlerinden

biridir. Yapı, tek katlı ve sekizgen planlı türbeler grubuna girmektedir. Üzeri piramit şeklinde örtülü tarihi eser, Hüdavend Hatun tarafından 1312 yılında yaptırılmıştır. Eser inşasında sarımtırak renkte ince yönü trakit taşı; kapı ve pencerelerin söve, kemer ve lentolar ile kasnakta kuşak ve kitabelerde beyaz mermer kullanılmıştır. Türbede dikkat çeken özellik, pencere üstlerindeki insan başlı kuşlar ve çeşitli hayvanların kabartma oymalarıdır. Bir yerde aslanın yanında ürkek bir ceylan, bir başka yerde kanatlarını açmış çift başlı bir kartal (Bu kartal Selçukluların sembolüdür.) bulunmaktadır. Türbe içerisinde Hüdavend Hatun, kızı Paşa Hatun ve Niğde sancak beyi kızı Belkis Hanım'a ait üç adet mezar bulunmaktadır.

Taç kapısı üzerindeki inşaa kitabesine göre, H.712 (M.1312-13) yıllarında Anadolu Selçuklu Hükümdarı IV. Rükneddin Kılıçarslan'ın kızı Hüdavent Hatun tarafından yaptırılmıştır. Yapının inşasında sarımtırak renkli ince yonu trakit taşı, kapı ve pencerelerin söve, kemer ve lentoları ile kasnakta kuşak ve kitabelerde beyaz mermer kasnakta sivri kemerli alınlıklarda ve pencerelerdeki bezemelerin yer aldığı alanlarda sert kırmızımtırak renkte taşla oldukça zengin malzemeye yer verilmiştir. Yapı inşasında oldukça temiz ve itinalı bir işçilik görülmektedir. Türbe, sekiz kenarlı bir kaide üzerine sekizgen gövde olarak yükselmekte, üstte onaltı kenarlı kasağa dönüşerek içten kubbeyle dıştan da sekiz kenarlı piramidal külahla kapatılmıştır. Türbe konstrüksiyonu bakımından olduğu kadar, bitkisel geometrik ve özellikle figürlü plastik bezemeleri açısından da önemlidir. Motifler yüksek ve alçak kabartma ile ajur tekniklerinde işlenmiş olup süslemelerin bir kısmı da tahrip olmuştur. Türbenin doğu cephesi taç kapı şeklindedir. Mukarnas kavsaralı taç kapı, çerçevenin öne taşmasıyla cepheden dışa hafif taşkındır. İçeride yekpare mermerden yapılan üç sanduka mevcuttur.

Gündoğdu Türbesi

Hüdavend Hatun Türbesi'nin hemen yanında bulunan bu türbe, 1344 yılında ölen Gündoğdu'nun oğlu Hakkı Besvap'a aittir. Giriş kapısı tamamen oymalarla bezenmiş, kapının yanlarındaki mermer blokların üzerinde zit renkli taşlardan oluşmuş beşik kemer yer almaktadır. Türbe sade inşa edilmekle birlikte, taç kapı, mihrap ve pencerelerde bezemeler dikkat çekmektedir.

Türbenin inşa kitabesi yoktur. Miladi 1344 yılında ölen Gündoğdu oğlu Ahi Bevvap adına yapılan mezarın kitabesi taç kapıya yerleştirilmiştir. Buna göre türbe, 1344 yılı civarı yapılmış olmalıdır. Bazı onarımlarla günümüze gelen türbe, orijinalliğini büyük ölçüde korumaktadır. Türbe, tek katlı ve kare planlıdır. Yapının inşasında sarımtırak renkte ince yonu trakit taşı, giriş açıklığının sövelerinde, pencere söve ve lentolarında mermer kullanılmıştır.

Genel olarak temiz bir işçilik görülmektedir. Kare planlı türbe, 6.50 x 6.50m. ölçülerindedir. Yapının alt kısmı kare planlıdır. Cephe duvarları zeminden 2 m. yükseldikten sonra birbirine bitişik iki üçgen oluşturacak şekilde pahlanarak üst kısımda onikigen planlı ensiz bir kasnak, kasnaktan da profilli silmeli kornişle oniki yüzeyli külaha geçilmektedir. Böylece türbe, dıştan pramidal külahlı, içten de tromplu kubbeye kapatılmıştır. Yapının doğu cephesi taç kapı, kuzey ve batı cepheleri de birer pencere ile hareketlendirilmiştir. Süsleme olarak genelde sade olmasına rağmen yapıda bezemeler taç kapı, mihrap ve pencerelerde görülmektedir.

Sungurbey Türbesi

Sungurbey Camii bahçesinde camiye bitişik olan Sungurbey Türbesi, 1335 yılında Sungur Ağa tarafından yaptırılmıştır. İçi sekiz köşeli bir oda olup, üzeri yarım daire bir kubbe ile örtülmüştür.

Şeref Ali Türbesi

Niğde ili Merkez ilçe Aşağıkayabaşı Mahallesi Şerif Ali Sokak'ta bulunmaktadır. 1865 yılında kalma bu türbe, Selçuklu türbeleri tarzında yapılmıştır. Çokgen planlı olup, türbenin üzeri prizmalıdır. Avlusunda bulunan birkaç eski mezarın kime ait olduğu bilinmemektedir.

İnşa kitabesine göre, H.1282 (Miladi 1865-66) yılında Hacı Said Paşa tarafından yaptırılmıştır. Orijinalliğini koruyan türbe, tek katlı, dikdörtgen planlıdır. Dıştan 5.90 x 9.20 m. boyutlarında ve kuzey-güney doğrultusundadır. İnşasında sarımsıtrak ince yonu trakit taşı kullanılmıştır. Duvarlarda, 0.66 x 0.95 m. boyutlarında düz atkı taşlı pencereler açılarak hareketlendirilmiştir. Ayrıca, kapı ve pencere alınlıkları sivri kemerle dekore edilmiş, 3.20 m. yüksekliğindeki cephe duvarları taş kornişle nihayetlendirilmektedir. Enine düzenlenen iç mekân, kubbe ve beşik tonozla örtülü iki hacimden oluşmaktadır. İçerde 0.80 x 0.80 x 2.20 m. boyutlarında kesme taş sanduka vardır. Sandukanın kitabesi yoktur.

Esenbey Türbesi

Niğde ili, Merkez ilçede Paşakapı Caddesi Zaimoğlu Sokak'ta bulunan türbe içerisinde 2 mezar bulunmaktadır. Bahçe içerisine inşa edilen bu türbe, düzgün kare şeklinde tek katlı olup, üstü yuvarlak kubbe ile tamamlanmıştır. Türbenin kare gövdesinin üzeri sivri kubbe ile örtülüdür. Gövde moloz ve kesme taş kubbe, moloz taş malzeme ile örülmüştür. Bakımsız durumdadır. Türbe Eretna Hükümdarı Gıyaseddin Mehmet Bey'in oğlu, II. Eretna'nın oğlu Esen Bey'e aittir. Eretna Hükümdarı Gıyaseddin Mehmet Bey 1350'li yıllarda hüküm sürmüştür.

Sır Ali Türbesi

Niğde ili Merkez ilçede bulunan Paşakapı Caddesi'ndeki Sır Ali Cami bitişliğinde yer almaktadır. Cami ile aynı dönemde inşa edilen türbe oldukça sade bir yapıdadır.

Dört Ayak Türbesi

Niğde ili Merkez ilçede bulunan Dört Ayak Camiine 15 m. mesafedeki bu türbe ile cami ve çeşmesinin yapılış tarihi ve isimleri aynıdır. Türbe L biçiminde olup, aşırı süslemeye yer verilmemiştir.

Yapının inşa kitabesi yoktur. Ama yakınında bulunan camii ve çeşme ile dönem özellikleri ve yapı malzeme tekniğinin benzerliği nedeniyle muhtemelen 1764-65 yıllarında inşa edilmiş olduğu düşünülmektedir. Orijinal özelliğini koruyan türbe, küçük çaplı onarımlarla günümüze kadar gelmiştir. Dıştan 3.82 x 3.82 m. boyutlarındaki yapı baldaken tipindedir. Kubbenin iç kısmında tuğla ayak, kemer ve kubbenin dış kısmında sarımsıtrak renkte ince yonu trakit kullanılmıştır. Yapı, kuzey-güney yönünde eğimli arazi üzerine kurulmuştur. Türbe, "L" biçimli ve 2 m. yüksekliğindeki dört ayağa sivri kemerler yardımıyla oturan 2.70 m. çapında kubbeye kapatılmıştır. Kubbe altında 0.60x0.78x1.78m. boyutlarında dikdörtgen prizma şeklinde yekpare taş sanduka bulunmaktadır. Sanduka üzerinde yazı olmadığı için kime ait olduğu bilinmemektedir.

Şeyh İbrahim Kümbeti

Niğde iline 14 km. mesafede bulunan Güllüce Köyü'ndeki bu türbe, kümbet şeklinde kare planlı olarak yapılmıştır. Kesme taştan yapılan türbenin üzeri bir kubbe ile örtülmüştür.

Sarı Saltuk Türbesi

Niğde ili Bor ilçesinde bulunan ve Anadolu'nun Türkleşmesinde büyük rol oynayan Yesevi tarikatından Baba-i Sarı Saltuk Türbesi'nin yapım tarihi bilinmemektedir. XIII. yüzyıla ait olduğu sanılan bu türbe, bahçe içerisine moloz taştan yapılmış olup kare plan şeklindedir. Sarı Saltuk'un, Anadolu'nun yedi ayrı yerinde türbesi bulunmakta olup, bu türbelerden hangisinde mezar yeri olduğu bilinmemektedir. Ancak, türbe içerisinde Sarı Saltuk'a ait sanduka bulunmaktadır. Son derece sade olan türbede süsleme bulunmamaktadır.

Şeyh Ahmed Kuddusi Türbesi

Niğde ili Bor ilçesinde bulunan bu türbe, zamanın evliyası ve Kadiri tarikatı evliyalarından olan Şeyh Ahmed Kuddusi'ye aittir. Sekizgen planlı kesme taştan yapılan bu türbenin üzeri içten düz tavanlı, dıştan kasnaklı bir kubbe ile örtülüdür. Türbenin yapısı, Bor ilçesindeki

diğer yapılarla uyum sağlamayan bir formda olup, mimari yönden herhangi bir özellik taşımamaktadır.

Şah Süleyman Türbesi

Niğde ili Merkez ilçede Şah Süleyman Mahallesi'ndedir. Yapı tek katlı, eyvan tipi türbeler grubuna girmektedir. Dıştan yaklaşık 6.10 x 7.50 m. ölçülerinde olan türbe, kuzey-güney doğrultusunda yerleştirilmiş ve hafif meyilli arazi üzerindedir. Duvarda ve giriş açıklığında sarımtırak ince yonu trakit taşı örtü sisteminde ise tuğla kullanılmıştır. İç mekânda ise dikdörtgen prizma şeklinde kesme taş sanduka yer almaktadır. Üzerinde yazı ve süsleme yoktur. Türbe oldukça sade inşa edilmiştir. Günümüze bazı onarımlarla gelen bu türbe, orijinal özelliğini büyük ölçüde muhafaza etmektedir.

Kesikbaş Türbesi

Niğde ili Merkez ilçede Burhan Mahallesi İspiroğlu Sokak'ta bulunan Kesikbaş Camii'ndedir. Yapının inşa kitabesi yoktur. Kuzey ve güney cephe duvarlarında 1296 H./1878-79 M. ve 1340 H./1921-22 M. tarihli iki onarım kitabesinde "Şems-i Tebrizi Kesikbaş"ın makam türbesi olduğu yazmaktadır.

Yapı; tek katlı, dikdörtgen planlı türbeler grubundadır. Dıştan 5.40 x 9.95 m. ölçülerinde olan yapı, doğu-batı doğrultusunda yerleştirilmiş ve inşasında sarımtırak renkte ince yonu trakit taşı kullanılmıştır. Yapı oldukça sade inşa edildiğinden süsleme ögesi görülmemektedir.

Kemali Umri Türbesi

Niğde li Merkez ilçede Yenice Mahallesi Dörtayak Sokak'ta bulunmaktadır. Kare planlı, tek kubbeden meydana gelmektedir.

Düzgün kesme taştan inşa edilmiştir. Kare planlı, tek kubbeli olup, türbenin içerisinde iki mezar vardır. Küçük köşe eyvanlarına kadar iç kısmının orijinalliği siva ve badana ile tamamen kaybolmuştur. Yalnızca köşe eyvanları ve kubbe orijinalliğini korumuştur. Kare planlı gövde, dıştan sekizgene dönüşen kaide ile kubbeye birleşmektedir. Türbeye sonradan, doğu duvarına bitişik olarak bir mescit inşa edilmiştir. Yapım tarihi hususunda bir belge temin edilememiş olsa da inşa tekniği ve kullanılan malzeme bakımından Rahmaniye Camii(1747) ve Dörtayak (Künkbaşı) Camii'ne (1764-65) benzerliğinden dolayı XVIII. yy.'ın ikinci yarısında inşa edilmiş olduğu düşünülmektedir.

Hikmet Baba Türbesi

Niğde ili Değirmendere Kasabası'nda bulunmaktadır. Hikmet Baba Türbesi" diye bilinen anıtsal bir yapıdır. Yapının inşa kitabesi yoktur. Yapı, tek katlı, kare planlı

türbeler grubundadır. Türbenin tamamında, yöresel beyaz ince yonu trakit taşı kullanılmıştır. Yapı, orijinal durumunu korumaktadır. Türbeye doğudan açılan söveli ve basık kemerli kapıdan girilmektedir. Giriş kapısı karşısında küçük ölçekli bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Yapı, içten köşelerde tromplarla geçilen ve hafif sivri bir kubbe ile kapatılmıştır. Kasnaksız olan kubbe, doğrudan beden duvarlarına oturmaktadır. İçte, zeminden başlayan ve silmelerle sonlandırılan, kavsarası üç mukarnas sıradan oluşan küçük bir mihrabiyye yer verilmiştir. İçte doğu- batı yönde uzanan, kesme taştan basit teknikte bir de mezar yer almaktadır. Türbe kare planlı olup, üst örtü sistemi ile dikkati çekmektedir. Cephe duvarlarının kesişen dört köşesinde, beden duvarlarını ortalayacak hizadan başlayan ve üçgen oluşturacak şekilde pahlanarak devam eden uygulama, üst örtüde ters istikamette sonlanmaktadır. Üst örtüye geçiş, kalın tek şerit silme ile belirginleştirilmiştir. Üst örtüde üçgen şeklinde pahlanarak sonlanan köşeler, çatı sırtı tipinde uygulama ile diğer köşelerle bağlanarak kırma çatıyı andıran bir uygulama ile çerçeveselendirilmiştir. Oluşan bu çerçeve içten bir kubbe ile kademelendirilerek sonlandırılmıştır. Kubbe üzeri sonradan beton ile sıvanmıştır.

Bu türbelerin yanı sıra Kesikbaş Türbesi, Ağayusuf Türbesi, Arap Dede Türbesi ve Şah Süleyman Türbesi olarak bilinen tarihi yapılar Niğde ili şehir merkezindeki çeşitli yerleşim birimlerinde bulunmaktadır

3.3.1.4.7. Kilise ve Manastırlar

Niğde ili, Osmanlı Dönemi'nde gayrimüslimlerin yoğun olarak yaşadığı ve bu sebepten ötürü, birçok kilise ve manastırın bulunduğu ender şehirler arasında yer almaktadır. Niğde ilinde bulunan ve kullanılabilir durumda olan kilise sayısı 30 civarındadır. Niğde Merkez ilçede bulunan 3 kiliseden biri olan Aşağı Kayabaşı Mahallesi'ndeki kilise, Begüm Camii olarak ibadete açıktır. Kale yakınında bulunan Sungurbey Camii'nin hemen yanında yer alan ve eski tekel deposu olarak kullanılan Prodromos Kilisesi ile yakınındaki Ermeniler tarafından kullanılan Stephanos Kilisesi çok eski yapılar olmakla birlikte, bakımsız ve köhneleşmişlerdir.

Niğde ilinde bulunan kiliselere ilişkin bilgilere aşağıda kısaca yer verilmiştir.

Yeniköy (Andabalis, Eski Andaval) Kilisesi

Niğde Merkez ilçeye 8 km. uzaklıkta bulunan olan Aktaş beldesinde, tren yolunun yakınında bulunan tarihi yapı Erken Bizans Dönemi'ne tarihlenmektedir.

Constantinus ve Helena Kilisesi olarak da adlandırılmaktadır. Bu tarihi yapı kalıntısının, İstanbul şehrini kuran Constantinus ve annesi Helena adına

yaptırıldığı halk arasında bilinmektedir.

Bazilikal plan şemasında inşa edilmiştir. Yapı, doğu-batı doğrultusunda, kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Doğuda dışa taşkın, içeride yuvarlak, dıştan çokgen bir apsis yer almaktadır. Üç nefli naos içten içe 12 m. uzunluğunda, 12.20 m. genişliktedir. Naosun batı duvarında, biri orta nefte, diğeri kuzey nefte iki kapı ile dışa açılmaktadır. Bugün yıkılmış olan naosun kuzey ve güney duvarlarında üçer pencere açıklığı bulunmaktadır. Kilisenin kuzey ve güney duvarları tamamen, doğu ve batı duvarları ise büyük oranda yıkılmıştır. Buna bağlı olarak örtü sistemi de ayakta değildir. Kilise, tüf taşlardan inşa edilmiştir. Kilisenin M.S. 9 yy'da. yapılan (orta nefin kuzey duvarı) freskoları nispeten sağlam kalabilmiştir.

Hagios Lonnes Prodromus Manastırı (Rum) Kilisesi

Eskisaray Mahallesi'nde Niğde Kalesi'nin güneydoğu yamacında ve Sungurbey Camii'nin hemen güneyinde yer almaktadır. Çok büyük bir alan kaplayan bu kilise, 1861 yılında yeniden inşa edilmiş olup, Hagios Prodromos Manastırı'na aittir.

Bazilikal planlıdır. Bazalt cinsi düzgün kesme taş ile inşa edilmiştir. Yanlarda ve ortada altışar sütun üzerine oturan narteksi⁵⁸ vardır. Kilisenin iç kısmı uzunlamasına ikişer sütun ve üç kemerle üç sahına ayrılmıştır. Sütun başlıkları yaprak motifleriyle süslüdür. Kıрма çatısı kiremitle örtülmüştür. Ana sahını örten tonozun orta kısmında; ortada Hz. İsa ve etrafında 4 havari tesviri, buna simetrik olarak bitkisel motiflerle süslü rozetler bulunmaktadır. Ayrıca, kemer yüzlerinde melek ve havari tasvirleri bulunmaktadır.

Hagios Theodros Manastırı, Hagios Stephanos (Ermeni) Kilisesi

Eskisaray Mahallesi'nde Hagios Prodromos Kilisesi'ne yaklaşık 150 m. mesafede ve güneydoğusunda yer alan kilise, Ermeniler tarafından yaptırılmış ve kullanılmıştır. Günümüzde boş olan ve restorasyon çalışmaları devam eden tarihi yapı içerisinde çeşitli süslemeler bulunmaktadır.

Bazilikal planlı olan kilise, kesme taştan yapılmıştır. Kapısı önünde bulunan iki sütun, hali hazırda, araları taşlarla örülü revaklı avlunun ana unsurlarını teşkil etmektedir. Esas giriş batı cephede olup kitabe yeri boştur ve etrafı kabartma haç şeklindedir. Dar yüzlerde birer, uzun yüzlerde dört adet pencere vardır. İç kısmı, uzun eksenli istikametinde ikişer sütun ve üç kemerle üç sahına ayrılmıştır. Freskler tamamen tahrip olmuştur ve izleri ancak kemer içlerinde görülmektedir. Sütun başlıkları da

yaprak motifleriyle süslüdür. Kıрма çatısı da bazalt taş plakalar ile kaplıdır. Kitabesi yoktur. Üst kısımda bulunan kiliseye mimari yönden benzemesi nedeni ile 19.yy. tarihlenmiş olup, günümüzde gerekli olan restorasyon çalışmaları yürütülmektedir. Revakların açılması iç ve dış temizliğin yapılması gerekmektedir.

Meryem Ana Kilisesi/ Begüm Cami (Rum Kilisesi)

Niğde ili Merkez ilçede Aşağıkayabaşı Mahallesi Kadioğlu Sokak'ta yer alan bu kilisenin kitabesindeki ismi, Meryem Ana Kilisesi olarak geçmektedir. Yine kitabede, bu tarihi yapının 1835 yılında (II. Mahmut Dönemi) inşa edildiği, 1841 yılında ise camiye dönüştürüldüğü yazmaktadır.

Bazilikalı planlı kilise, bazalt cinsi kesme taştan yapılmıştır. Ana ibadet kısmı, birbirine simetrik 8 sütunla üç sahına bölünmüş olup ortadaki sahin yan sahinlerden daha büyüktür. Batı cephesinde, girişin sağ tarafında bulunan merdivenlerden balkon kısmına çıkılmaktadır. Uzunluğuna dikdörtgen planlı kilisenin, doğusunda ortada büyük ve iki kenarda daha küçük olmak üzere üç eyvanlı apsis kısmı bulunmaktadır. Semerdan şeklindeki tavanda ve sütunları birbirine bağlayan kemerlerin iç kısımlarında geometrik süslemeler görülmektedir. Kilise, genel olarak içten ve dıştan iyi korunmuştur. Kiliseye ana yoldan merdivenle inilmekte ve camii olarak kullanılmaktadır. Ön ve iki yan kısmı revaklı olup, revakların üzeri beşik tonozlarla örtülmüş, sarı, mavi ve kiremit rengi ile boyalıdır. Kapı etrafı haç şeklinde olup, giriş kapısı üzerinde 1835 tarihli Rumca kitabe bulunmaktadır. Ayrıca, kapının iki yanına ve üst tarafına yapılan tezyinatlar bugün badana ile kapatılmıştır. Halk arasında Begüm Camii olarak adlandırılmaktadır. Genelde iyi korunmuş ancak tavan ve fresklerde dökülmeler vardır. Restore edilmelidir.

Hamamlı (Kurdonos) Yılanlı Kilisesi

Niğde ilinin 4 km batısındaki Hamamlı Köyü'ndeki tepeye inşa edilmiştir. Bu yapının bulunduğu alanda, daha önce bir manastırın bulunduğu bilinmektedir. 1830-1840 yılları arasında kesme taştan yapılan kilise, Rumlara ait bir tapınak olarak hizmet vermiştir.

Üç nefli Bazilika planındaki yapının doğusunda içten yuvarlak, dıştan çokgen planlı üç apsisi, batıda yapıyı "U" biçiminde çevreleyen narteksi yer almaktadır. Batı cephesinde bulunan çift pahlı çatısı ile Hasaköy'deki kilisenin küçük bir kopyası niteliğindedir. Ancak bu yapıda, diğerlerinden farklı olarak, narteks kısmında çok değişik ve farklı başlıklar vardır. Her bir başlık diğerinden farklı süslemeye sahiptir. Bunlardan birinde yer alan, ion tarzda

⁵⁸ Narteks: Bazilika (Genellikle dikdörtgen biçiminde salonlar şeklindedir.) tipi kiliselerde portalın iç kısmına gelen ve bütün ön cephe boyunca uzanan ve oradan da sahinlere gerilen büyük hol. Bu bölümde ayine gelen kimseler kıyafetlerini düzenlerler ve ayin için hazırlıklarını bir kez daha gözden geçirirler.

ve simetrik ele alınan ejder figürü ilginçtir. Bu ve diğer başlıklar zengin kompozisyon ihtiva etmektedir.

Kumluca (Aravan) Kilisesi

Niğde il merkezine 3 km. mesafedeki Kumluca mevkiinde, Padişah II. Mahmut fermarıyla 1835 yılında yaptırılmıştır.

Bazilikal planlı olup, bazalt cinsi kesme taştan inşa edilmiştir. İbadet mekânı 8 sütun tarafından 3 sahına ayrılmıştır. Üst örtü tonozludur. Orta sahının tonoz örtüsünde Hz. İsa ve havarileri, orta apsiste pencerenin iki tarafında, solda kanatlı melek, sağda Meryem tasviri vardır. Yan duvarlardaki freskler badanalıdır. Girişte üç tonoz kemerle dört sütundan meydana gelen revakların arası taşlarla örülmüştür. Giriş kapısının iki yanında birer haç bulunmaktadır. Kapısı üzerinde 1835 tarihli 9 satır dikdörtgen kitabesi vardır. Kilise avlu duvarları yıkılmış, sadece avluya giriş olan üçgen alınlıkla süslenen taç kapının iki tarafında, ion başlıklı plasterlerle kaplı avlu girişi bulunmaktadır.

Hasaköy Kilisesi

Tarihi 1200'lü yıllara dayanan kilise, Niğde merkezine 40 km. uzaklıktaki Hasaköy yerleşim yerinin merkezinde bulunmaktadır. Kilise içerisinde tarihi işaretler ve Hristiyanlığa ait resimler bulunmaktadır. Niğde yöresinin en eski kiliselerinden biri olarak bilinen bu tapınağın bakımsızlıktan dolayı bazı yerleri çökmüştür.

Siyah bazalt taştan inşa edilmiş, doğu-batı yönde uzanan üç nefli Bazilikal planda, içten ve dıştan yuvarlak üç apsislidir. Yapının batısında, giriş kısmında "U" biçiminde ve galerili bir narteks yer almaktadır. Yapıda kuzey- güney ve doğu duvarlarında yer alan pencerelerle aydınlatma sağlanmaktadır. Nefler birbirinden dörder sütunla ayrılmaktadır. Orta nef, diğerlerinden daha geniştir. Neflerin örtü sistemi beşik tonozdur. Yedi bölümlü narteksin üzeri, çapraz tonozlarla örtülüdür. Çatı taş kaplı olup kırma çatı şeklindedir. Yapının kuzeydoğusuna bitişik tek mekânlı, tek apsisli ve mezar şapeli olabilecek bir ek yapı mevcuttur. Yazıtında "Hagias Kryake" ve 1848 tarihi okunmaktadır. Kiliseyi ayrıca dıştan çevreleyen bir duvar ve batı köşesinde çan kulesi vardır. Yapının iç süslemesini yer yer dökülmüş freskler ve mimari plastik öğeler oluşturmaktadır. Orta nef'in üzerinde pandokrator İsa, incil yazarları, diğer yerlerde "Müjde", İsa'nın Vaftizi" gibi sahneler yer almaktadır.

Kaya Kilise

Niğde iline 5 km. uzaklıkta, Sazlıca beldesi yakınındaki "Göbekli Dağ" olarak anılan yerdeki kayalıklara oyularak yapılmış bir kilisedir. Sümela Manastırı tarzında kay kilise görünümündeki yapı, son derece bakımsız ve harabe durumundadır.

Misli Kilisesi

Niğde ili Konaklı beldesinde bulunan bu kilise, yerleşim yerinin eski adı ile anılmaktadır. Rumlar tarafından yapılan bu tarihi eser halen ayaktaadır.

Ermeni Kilisesi (Bor)

Niğde ili Bor ilçesi Orta Mahalle'de bulunan bu kilise, XIX. yüzyılın sonlarına doğru yapılmıştır. İlk yapılışında tek katlı ve üzeri çatılı olan bu kilise, yöredeki Ermenilerin göç etmesinden sonra özel bir kişinin mülkiyetine geçmiştir. Kilisenin cephe görünümü orijinalliğini büyük ölçüde yitirmiş, ancak ahşap kapısı, içerisindeki bazı bezemeleri günümüze kadar gelebilmiştir. Kilisenin ibadet mekânının ortasında dört sütun bulunmaktadır.

Sokubaşı Rum Kilisesi (Bor)

Niğde ili Bor ilçesinde bulunan Sokubaşı Rum Kilisesi, XIX. yüzyılın sonlarında yapılmıştır. Burada yaşayan Rumların göç etmesinden sonra da kendi haline terk edilmiştir. Kesme taş ve moloz taştan yapılan kilisenin önünde bir narteks bölümü vardır. Bu narteksi sekiz taş ayak taşımaktadır. Dışarıya yarı açık olan bu narteks, günümüzde duvarlarla bölünmüş ve dükkân haline getirilmiştir. Kilisenin içerisi iki sıra halinde üçer sütunla üç nef ayrılmıştır. Bu neflerin üzeri, içten tonoz, dıştan da kırma çatı ile örtülmüştür. Ayrıca, çatının üzerine taş plaklar halinde kaplamalar yapılmıştır. İbadet mekânının ortasında, dışarıdan belli olmayan küçük bir kubbe bulunmaktadır.

Diğer Kiliseler: Bu kiliselerin yanı sıra yine Altunhisar ilçesine bağlı Altınova'da XVIII. yüzyıla ait bir Ermeni Kilisesi bulunmaktadır. Yeşilyurt (Asmaz) Beldesi'nde ise Romalılardan kalan bir kilise vardır. Çukurkuyu Kasabası'ndaki kilise ise bir manastır kalıntısı içerisinde. Hançerli Köyü'nde bulunan kilise ise günümüzde camiye dönüştürülmüştür. Yeşilburç Kasabası'nda bulunan iki kiliseden biri camiye dönüştürülmüş olup, diğeri ise harap durumdadır. Narköy'de de bir kilise bulunmaktadır.

Gümüşler Manastırı

Kapadokya Bölgesi'ndeki en önemli manastırlardandır. Büyük bir kaya kilisenin içine oyulan manastır, Gümüşler Kasabası'nda yer aldığı için adına Gümüşler Manastırı denmektedir. Niğde il merkezine 9 km. mesafedeki manastır, X. yüzyıl Bizans sanatının özelliklerini yansıtmaktadır. Manastırın içerisinde bulunan resimlerde; Hz. İsa'nın doğumu, vaftiz edilmesi, kiliseye takdimi, havariler ve Hristiyanlığın ileri gelenlerini gösteren konular işlenmiştir. Ayrıca, kilisenin duvarlarında "Gülümseyen Meryem ve Bebek İsa" resmedilmiş olup, bu fresk (mağara ve kiliselerdeki duvarlara yapılan insan ve hayvan figürleri) Anadolu'daki kilise ve manastırlar içerisindeki tek gülümseyen Meryem Ana figürü olarak belirlenmiştir.

Manastırın yer aldığı Gümüşler Kasabası'nın Orta Çağ'daki adı ve tarihi hakkında dönem kaynağı bulunmamaktadır. Büyük bir kaya kilisenin içine oyulan manastır, Günümüze iyi korunarak gelmiştir. Manastırları bazı bilim adamları yemekhaneli (trapezalı) ve açık avlulu olmak üzere iki grupta ele almaktadırlar. Gümüşler Manastırını ikinci grup dâhilindedir. Manastırın en önemli yapısı, kompleksin kuzeyinde yer alan kilisedir. Dört serbest destekli kapalı Yunan haçı, planlı kilisenin kuzey haç kolunun kuzeyinde iki mezar nişi, naosun batısında beşik tonoz örtülü iki giriş mekânı bulunmaktadır. Manastırda yer alan diğer mekânların pek çoğunun işlevi bilinmemektedir.

Resim 3.3.1: Gümüşler Manastırını

Kilisenin duvar resimlerinde en az üç farklı ustanın çalıştığı düşünülmektedir. Ana apsisteki üç şerit halindeki resimlerin en üstündeki Tahtta İsa, sağında iki melek, İncil yazarlarının sembolleri ile Desis sahnesinde yer alan Meryem ve havariler, en alttaki şeritte ise Kayserili Büyük Basileios, Nysa'lı Gregorios, Nazians'lı Gregorios gibi kilise babalarının resimleri yer almaktadır.

Kuzey haç kolundaki Meryem'e Müjde, İsa'nın doğumu ve Tapınağa takdimi sahneleri ile Vaftizci Yahya ve Aziz Stephanos figürleri ikinci bir sanatçının elinden çıktığı, iç narteksten naosa giriş kapısının güneyindeki Meryem ve çocuk İsa ile iki yanlarındaki baş melekler, Gabriel ve Mikael figürlerinin üçüncü sanatçıya ait olduğu düşünülmektedir. Narteksin üstündeki bir odanın duvarlarında Kapadokya'da örneği görülmeyen av sahneleri, çeşitli hayvanlardan oluşan bir kompozisyon dikkat çekmektedir. Kapadokya'daki pek çok kilisede olduğu gibi Gümüşler Manastırını'nda da duvar resimlerinin ikonografik ve üslup özelliklerine göre yapılmıştır. Kilisedeki resimlerin bu özellikleri ve karşılaştırmalı değerlendirmeler yöntemi ile 11./12. yüzyıllara tarihlendirmek mümkündür.

Ovacık Kilisesi

Niğde ili, Merkez ilçeye bağlı Ovacık Kasabası içinde bulunan kilisenin yapım tarihi, üzerindeki kitabeye 1771 yılıdır. Orijinalinde kilise olarak yapılan yapı, sonraki yıllarda camiye çevrilmiştir. Kilise camiye, narteksin yan tarafındaki kapıdan girilmektedir. Narteksin kemerleri

taş malzeme ile örülerek kapatılmıştır. İç mekânda 3 nefli olarak yapılmış kilise, bir ana apsis ve yanlarında iki adet küçük apsisten oluşmaktadır. Ana apsistin hemen karşısında ikinci kat bulunmaktadır. Sonraki yıllarda camiye çevrilirken zemin yaklaşık iki metre yükseltilmiştir. Kilisenin güneydoğusunda çan kulesi bulunmakta olup, sonradan minare ilave edilmiştir. Ayrıca, kilisenin içine mihrap eklenerek cami olarak kullanılmaktadır. Çatısı kiremitle kaplı kilisenin avlusuna kuran kursu ve imam evi yapılmıştır.

Konaklı Rum Kilisesi

Konaklı Kasabası'ndadır. Bazilikal planlı olup, bazalt cinsi taştan yapılmıştır. Batıda bir narteks ve içeride boyuna uzanan üç nef'ten ibarettir. Kilisenin üst örtüsü orta nef üzerinde kırma çatı ve yan neflerde beşer küçük kubbe ile örtülüdür. Narteks 4 sütunlu yanlarda birer paye üzerine oturmaktadır. Ortada büyükçe kemer iki yanda iki küçük kemer vardır. Ön cephede büyük kemerin üzerinde çatıya yakın dekoratif payenin üzerinde vazodan çıkan hayat ağacı motifi ve cepheyi taçlandıran yanlardan başlayan, yukarı doğru kademeli olarak çıkan kalın bir silme de mevcuttur. Altındaki pencereler kemerli olup kemer üstleri kör kemerler ve dekoratif payelerle süslüdür. Narteksten ana mekâna giriş üç kapıdan sağlanmaktadır. Ana kapının üzerinde ve hemen solundaki kapı üzerinde kemer aynası içerisinde kitabeleri vardır ve 1844 tarihi okunmaktadır. Doğuda kilise dışına taşan apsiler görülmektedir. Bunlar; bir ana apsis ve yan apsiler diakonikom ve prothesisdir. Halen Vakıflar Kayseri Bölge Müdürlüğü tarafından restorasyon çalışmaları yürütülmektedir.

Aktaş Kilisesi (Aktaş Camii) (Rum Kilisesi)

Merkez ilçe Aktaş Kasabası'nda bulunmaktadır. Kitabesi bulunmayan kilise, yöre halkının verdiği bilgiye göre, 1842 yılında inşa edilmiştir. 1950'li yıllarda batısındaki narteks yıkılarak bugünkü son cemaat yeri yapılmıştır. Avlusundaki şadırvanda, oturma birimleri olarak kullanılan küçük boyutlu başlıklar olasılıkla gynekaion, avluda zeminde duran büyük boyutlu başlık ve sütunlar orijinalde nartekste kullanılmış olmalıdır. Üç nefli tonoz örtülü, Bazilikal planlı kilisenin kuzeybatısına minare inşa edilmiştir. Yapının içi sıvalıdır. Orijinal yerinde duran ikonostasis ve prothesis içinde saklanan, üzerleri haç boyalı cam aydınlatma elemanları büyük önem taşımaktadır.

Küçükköy Kilisesi

Merkez ilçeye bağlı Küçükköy'de bulunmaktadır. Aziz Nikolaos adına 1834 yılında yenilenmiş bir manastır kilisesi olarak geçmektedir.

Üç nefli Bazilika planında, dıştan ve içten yuvarlak üç apsis, batıda üç bölümlü tavan çapraz tonozlu narteksi olan ve

bazalttan yapılmış bir kilisedir. Nartekste 4 paye vardır. Kapı ile narteksten içeri girilmektedir. Kapı üzerinde 6 satırlık Karamanlıca kitabe vardır. Narteksin sağ bölümü sonradan oda haline almış, iç mekânda 2 sıra halinde üçer sütun vardır. İçte orta nefte üç kubbe, yan neflerde tonoz tavanı oluşturmaktadır. Sağda Hz. İsmail'in kurban edilmesi sahneli fresk vardır. Ortada, kubbeye geçişte, dört incil yazarının freskleri ayrıca mavi renk ağırlıklı barok tarzda kartuşlar, bitkisel motifler, vazodan çıkan çiçek motifleri gibi kalem işleri vardır. Pencerenin dış üst kısımda birer haç kabartması vardır. Yapının üst kat seviyesinde, doğu ve batısında, alınlıklar üzerinde üçer pencere vardır. Ana mekân çatısı çift pahlı beşik çatılı apsisler basık koni çatılıdır. Çatılar dıştan taş kaplıdır. Dışta doğu cephe, apsislerin saçak hattını belirleyen silmeler kuzey ve güney duvarlarında da devam etmekte, birer yılanbaşı ile sona ermektedir. Yapı genel olarak sağlamdır. Ancak, tahribat sürmektedir. Korunmaya ve restorasyona ihtiyaç duyulmaktadır.

Yeşilburç Kilisesi

Merkez ilçeye bağlı Yeşilburç Köyü'ndedir. Son Osmanlı Dönemi mimarisindedir. Doğu-batı yönde, sarı renkli kesmetaş ve bazalttan yapılmış üç nefli Bazilika planında üç apsisli bir kilisedir. Çatıya yakın kısımlardan itibaren üstü bazalttan yapılmıştır. Narteksin yanlarında birer, batı kısmında da üç kemer vardır. Tavan çapraz tonozludur. Narteksten ana mekâna bir kapı ile girilmektedir. Kapı üzerinde Karamanlıca kitabe vardır. İçte iki sıra halinde 4'er sütun vardır. Sütunların başlıkları sadedir. Yalnız iki başlığın köşeleri volütlüdür. İçte narteksin üstüne gelen kısımda bir bölüm bulunmaktadır. Üst kat tavanı yarı çapraz tonozludur. Burada yer alan iki kanatlı melek başı freski net görülmektedir. Ana mekânın tavanı tonozludur. Tavanda yer yer kalem işi süslemeleri vardır. Güneye ve kuzeye açılan dörder pencere vardır. Üç apsisli olan yapının apsis kısımları, içten bir duvarla bölünmüştür. Apsisler içten yarım yuvarlak, dıştan köşelidir. Apsislerde birer pencere vardır. Sonradan güneydekine bir pencere, ortadakine ise bir kapı açılmıştır. Apsislerde toplam yedi niş vardır. Apsis tavanları tonozdur. İçerde narteks, üstündeki mekânda güneye açılan bir kapı daha vardır. Yapının doğusunda kare planlı ve 4'er sütunlu iki katlı ve üstü kubbeli bazalttan yapılmış bir çan kulesi bulunmaktadır.

Yapının çatıya yakın kısımlarında yer alan iki Yunanca harf ve 1898 yılı yapının, muhtemelen bu yıllarda büyük çapta bir onarım geçirdiği, çatısının yenilendiği, bu kısımlarda taş cinsinin değişimiyle söylenebilir. Camii olarak kullanılmaktadır.

Fertek Kilisesi

Niğde ili Merkez ilçede Fertek Kasabası'ndadır. Camii

olarak kullanılmaktadır. Üç nefli Bazilikal planda bir kilisedir. Sarımsak kesme taş ve bazalttan yapılmıştır. Doğusunda üç apsis içten yuvarlak dıştan düzdür. "U" biçimindeki narteks, batı girişte yarım yuvarlak bir kavisle dışa taşmaktadır. Nartekste toplam 16 sütun vardır. Narteks tavanı yer yer boyama olmak üzere ilginç ahşap işçiliğine sahiptir. Narteksten içeri üç kapı ile girilmektedir. İçte iki sıra halinde beşer sütun yer almaktadır. Sütun başlıkları ahşap işçiliği göstermektedir. "U" biçimli üst katta toplam 28 küçük sütun yer almaktadır. Tavan tonozlu olup, kalem işi süslemelere sahiptir. Üst kata çıkışta, solda yer yer fresk kalıntıları bulunmaktadır. İç mekâna minber ve mihrap eklenmiştir. Apsisler birer pencere olup, ana mekândan duvarla ayrılmaktadır. Apsis yanlarında, kuzey ve güneydeki mekânlara geçişi sağlayan kapılar vardır. Sol apsisde bir niş bulunmaktadır. Dıştan ana mekân, köşe mekânlar ve apsisler çift pahlı çatı, kuzey güney yönündeki galeriler ise üst çatı ile örülmüştür. Narteks sütunlarının başlıkları sade sarkıtlı başlıklardır. Kuzey ve güneyde oval biçimli üçer pencere üst kısımdan dışa açılmaktadır. Narteksin yarım yuvarlak ve dışa taşkın cephesinde, Karamanlıca bir kitabe yer almaktadır. Tarih olarak 1837 okunmaktadır.

Dikilitaş Kilisesi

Dikilitaş Kasabası'ndadır. 19. yy da yapılmıştır. Kilise günümüzde halı dokuma atölyesi olarak kullanılmaktadır. Kilisenin batı cephesinde saçak altında kabartmalı bir aziz asker figürü bulunmaktadır. Üç nefli, beşik tonoz örtülü, Bazilikal planlıdır. Kilisenin batı cephesinde ayrıca, çatıya çıkışı sağlayan merdivenler bulunmaktadır.

Dikilitaş Eski Kilise

Dikilitaş Kasabası'ndadır. Genç Bizans dönemi eseri olup dikdörtgen planlı bir kilisedir. Belirli bir dönem tamirhane olarak kullanılması sonucu oldukça yıpranmış durumdadır.

Hançerli Kilisesi

Niğde ili Merkez ilçeye bağlı Hançerli Köyü'nde bulunmaktadır. 19. yy'da yapılmıştır. Camii olarak kullanılmaktadır.

Üç nefli Bazilikal planda bir kilisedir. Doğusunda içten ve dıştan yuvarlak üç apsisi, batısında 5 sivri kemerli açıklığı bulunan 6 sütunlu narteksi vardır. Dış görünümü sağlam olan yapının çatısı çift pahlıdır. İçte yüksek kaideli sütunlar çift sıra halinde ve 5'li grup oluşturmakta, başlıkları sade impost biçimlidir. Neflerin örtü sistemi, doğu batı yönünde beşik tonoz, apsisler yarım kubbe, narteks kuzey-güney doğrultusunda beşik çatı, ana mekânın çatısı doğu batı doğrultusunda beşik tonozla örtülüdür. Koyu bazalt düzgün kesme taş işçiliği görülmektedir. İçte, güneye açılan 6 pencere vardır. Pencerelerden biri kapatılarak buraya mihrap eklenmiştir. Ayrıca, sağa bir minber ve oda eklenmiştir. Solda yer alan 6 pencere kapatılmıştır. Soldaki

ve ortadaki apsislerde birer niş vardır. İçte, sol üst kısımda kapatılmış bir kapı mevcuttur. Batıda, narteksin üstünde, üçgen alınlıklı üç küçük pencere vardır. Yapının çatısı taş plakalarla kaplanmıştır. Yapının güneyindeki avlu istinat duvarında, üstünde saçaklığı olan ve iç içe iki kemerli, üzeri Karamanlıca kitabeli bir de çeşmesi vardır. Yapının tabanı taş plakalarla kaplıdır.

3.3.1.4.8. Akmedrese

Merkez ilçe Saruhan Mahallesi'nde bulunmaktadır. Kapısı üzerindeki inşa kitabesine göre, H.812 (M.1409-10) yıllarında yapılmıştır. Bazı onarımlarla günümüze gelen medrese, orijinal durumunu muhafaza etmektedir. Yapı I. Dünya Savaşı sırasında nalbanthane olarak kullanılmış, 60 öğrencisi ile medrese fonksiyonunu sürdürmüş, 1936 yılından itibaren çevrede bulunan tarihi eserler medresede toplanmıştır. 1939-1950 yılları arasında ise II. Dünya Savaşı tehlikesine karşı İstanbul Arkeoloji Müzesi'nin deposu olarak hizmet vermiştir. 1950-57 yılları arası Niğde Müzesi deposu, 1957-1977 yılları arası ise Niğde Müze Müdürlüğü olarak hizmet vermiştir. 1997'den beri taş eserler medresede muhafaza edilmektedir. Bina açık avlulu ve iki katlı medreseler grubundadır. Alt kat iki eyvanlı bir şemaya sahipken, üst katta ise iki kat yüksekliğinde tutulan ana eyvan ile beraber dört eyvanlı bir düzenleme görülmektedir. Plan şeması son derece simetrik olup Türk Medrese Mimarisinde tek örnektir. Kuzey-güney doğrultusundaki yapı, dıştan 21.80 x 24.50 m. boyutlarındadır. Ortasında su kuyusu bulunan 8.35x9.40m. ebatındaki avlu doğu, batı ve kuzeyden üçer gözlü revakla, güneyden de ana eyvanla kuşatılmıştır. Üst kat ise kuzeyde dışa kaç kemerlerle açılan sofalar, avluyu üç yönden kuşatan revaklardan ibarettir.

1956-60 yılları arasında, MEB tarafından yapılan restorasyon sonucu orijinal görünümüne ulaşmıştır. 2008 yılında Vakıflar Bölge Müdürlüğü restorasyonu yapılmış olup İslami Taş Eserler Müzesi olarak hizmete girmesi beklenmektedir.

3.3.1.4.9. Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı

Şehirlerin oluşup gelişmesinde ve kimliğinin oluşturmasında genel ve kendine özgü mimari özelliği ile bütünlük arz etmesi, bir bakıma o şehrin çehresi olması bakımından önemlidir. Osmanlı şehircilik anlayışında, sosyal ve dini içerikli binaların önemi ve konumu oldukça fazla idi. Külliye geleneği de verilen bu değerlerin en somut göstergesi ve en önemli parçasıdır. Kısaca tanımlamak gerekirse Külliye, oluşum gayesi halka açık ve halka hizmet veren yapı topluluğudur. Külliye, içerisinde dini ve sosyal içerikli değişik binaları barındırmaktadır. Cami ekseninde Medrese, Darüşşifa, Han, Hamam, Kervansaray, Çeşme, İmare, Türbe, Kütüphane, Umumi Helâlâr, Hazire, Arasta vb. yapılarıdır. Osmanlı Devleti'nde yapılan Külliyelerin inşa

amaçlarından biri, bir bakıma en önemlisi, devletin imar ve iskân politikasının gereği olmasıdır.

Ulukışla Öküz Mehmet Paşa Külliyesi, yapılış itibarı ile bir Menzil Külliyesidir. Külliye, Ankara-Adana karayolu üzerinde bulunan Ulukışla merkezinde, "Pazaryeri"nde yer almaktadır. Yapı topluluğu, halk arasında Paşa Hanı, Kışla, Ulukışla Kervansarayı olarak bilinmektedir. İlk adı Ulukışak olan külliye daha sonra Ulukışla olarak anılmaya başlamış, ilçe bugünkü ismini de Kervansaraydan almıştır. Bazı araştırmacılar külliye, kervan yolcularının yanı sıra, sefere çıkan askerlerin kışlağı olarak da kullanıldığını bildirmektedir. Külliye, Öküz Mehmet Paşa'nın aslen Ulukışlalı olduğu da yapının oluşumunda etkilidir. Yapı ile ilgili çokça anlatım ve değerlendirme vardır. Türk Edebiyatının tanınmış şairlerinden Faruk Nafiz Çamlıbel'in "Han Duvarları" adlı şiirine bu külliye ilham kaynağı olmuştur. 17.yy'da Osmanlı Devleti'nde başlayan gerileme ve sonrasında, başta Celali isyanları ve doğuya yapılan seferler sonucunda, Öküz Mehmet Paşa'nın 1615 yılında çıktığı İran Seferi sırasında bu yerde konaklama için kışlak olmadığını görünce, sefer sonrası bu külliye yapıldığı da anlatılmaktadır.

Külliye, kuzeyden güneye eğimli bir arazi üzerindedir. Külliye, odak yapısı; doğu-batı yönünde uzanan, yaklaşık dikdörtgen plana sahip arastadır. Arasta, dolaşımı sağlayan üstü örtülü bir sokaktır. Arastanın kuzey cephesi, hanın avlusuna bitişiktir. Kareye yakın dikdörtgen şekilli avlunun güney kenarında arasta, doğu ve batısında revaklar, kuzeyinde ise hücre ve eyvanlardan oluşan özel geceleme mekânları bulunmaktadır.

3.3.1.4.10. Niğde Kalesi

Niğde Kalesi bir höyük olan Alaaddin Tepesi'nin kuzey kısmı üzerine inşa edilmiştir. İç kale ve surlar, şehrin doğu tarafında yer alan ve fazla yüksek olmayan, kuzey-güney doğrultusunda uzanan tepenin üzerine yapılmıştır. İnşa, kitabesi olmadığı için yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Muhtemelen IX. yy'da Bizanslılar tarafından yapılmış olup esas şeklini ise Anadolu Selçuklu hükümdarları II. Kılıçarslan (1155-1192), II. Rüknettin Süleyman Şah (1196-1204) ve I. Alâeddin Keykubat (1220-1237) dönemlerinde almıştır.

Cumhuriyet Dönemi'nde hapishane olarak kullanılan kalede, 2006-2007 yıllarında hazırlanan ve Nevşehir K.T.V.K.⁶⁰ Bölge Kurulu tarafından onaylanan proje çerçevesinde, Rölöve, Restitüsyon, Restorasyon, Çevre Düzenlemesi Projelerinin uygulanması tamamlanmış olup Kent Müzesi olarak hizmet vermektedir.

Kalenin bir kısmı, Niğde ilinde ve ülkemizde yok olmakta olan zanaatlardan Halıcılık, Dabaklık, Çancılık, Semercilik, Keçecilik, Yün İplik Boyama ayrıca Kahve Kültürünün tanıtıldığı Kent Müzesi olarak düzenlenmiştir.

⁶⁰ KTVK: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu.

3.3.1.5 Höyükler

Niğde ilinde bulunan höyüklerle ilişkin bilgilere aşağıda kısaca yer verilmiştir.

Kaletepe Obsidiyen Atölyesi

Niğde ili, Merkez ilçede, Kömürcü Köyü'nün kuzeydoğusunda Göllüdağ'ın volkanik patlamasıyla oluşmuş riyokit bir koni üzerindedir. Koni, güneydoğuya doğru sert bir eğim gösteren, yaklaşık 50-60 m. genişliğindeki obsidiyen damarı üzerinde yer alan Paleolitikten- Kalkolitik çağa uzanan çeşitli alet, dilgi, çekirdek ve yongaları barındıran atölyelere sahiptir. Mevsimlik derelerle biçimlenen, doğu-batı yönünde meyilli bozkır bir arazi üzerinde bulunan atölyeler ve kaynaklar, doğadaki düzlüklerde son bulmaktadır. Buradaki arkeolojik tabakalanma Acheul kültürünün evrimini yansıtmaktadır. Halen Kaletepe Deresi Paleolitik Çağ kazıları, İstanbul Üniversitesi Prehistorya Anabilim Dalı ve Mission de Prehistoire Anatolien (Fransa Dışişleri Bakanlığı) işbirliği ile Kömürcü-Kaletepe Obsidien Atölyesi Kazı Projesi kapsamında, Niğde Müzesi başkanlığında, İstanbul Üniversitesi'nden Prof. Dr. Nur Balkan Atlı'nın bilimsel danışmanlığında yürütülmektedir.

Göllüdağ Ören yeri

Niğde ili, merkez ilçeye 70 km. uzaklıkta yer alan Kömürcü Köyü yakınlarındadır. 2172 m. yüksekliğinde bulunan volkanik Göllüdağ'ın konik olan zirvesinde bir de krater göl mevcuttur. Bu krater gölden dolayı da Göllüdağ olarak adlandırılmıştır. Yeri belli olan tek Geç Hitit merkezidir. M.Ö. 1200 yıllarında, Ege Göçleri sonucunda, Hitit İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra, Anadolu'nun muhtelif yerlerinde kurulan şehir krallıklarından biri olan Tabal Krallığı'nın sınırları içerisinde kalmaktadır. 1933 yılında yapılan kazılarda bulunan ve M.Ö. VIII. yy'a tarihlenen kapı arslanı, Kayseri Arkeoloji Müzesi'ndedir. Göllüdağ'da 1934 yılında Prof. Dr. Remzi Oğuz Arık, 1968 yılında ise Arkeolog Burhan Tezcan tarafından kısa süreli kazılar yapılmış, daha sonra kazılara 1992 yılına kadar ara verilmiştir. 1992 yılında Prof. Dr. Wulf Schirmer başkanlığındaki bir heyet tarafından kazılara yeniden başlanmıştır. Etrafı dıştan tamamen surla çevrilidir. Saray ve mabet olabilecek orthostatlı yapı da ikinci bir surla çevrilerek koruma altına alınmıştır. İki sur arasında birbirinin simetriği olan yapı kompleksleri bulunmaktadır. Ele geçen heykeltıraşlık eserlerinin büyük ölçüde işlenmeden yarım bırakılması, şehrin inşasının tamamlanmadan terk edildiğini göstermektedir.

Tepebağları Höyüğü

Niğde-Bor karayolunun 3.km'sindeki Fertek Kasabası yol ayrımından 500 m. kadar içerdedir. Etrafı tamamen bağlarla

çevrili, uzaktan görünmez şekilde bir yapı içerisinde yer almaktadır. Yerleşim yeri, 150 x 100 m. boyutlarında 30 m. yüksekliktedir. Üst kısmında boyutlar 70 x 70 m.'ye kadar düşmektedir. Yapılan kazı çalışmalarında Geç Hitit, Frig, Hellenistik, Roma ve Bizans tabakaları tespit edilmiştir. Önemli eserleri Niğde Müzesi'nde sergilenmektedir.

Alaaddin Tepesi

Niğde ili merkezinin doğusunda yer almaktadır. Şehrin en yüksek ve hâkim tepesine kurulmuş, üzerinde eski bir höyük ve bunun üzerinde yer alan yapılardan ibarettir. Alan üzerinde kuzeyde iç kale, güneyde Alaaddin Camii, Saat Kulesi, Rahmaniye Camii ve geniş park alanı bulunmaktadır. Güney ve doğu eteklerinde halk tipi evler, kuzey ve batı yönde dükkânlar yer almaktadır. 1962 yılında yapılan kazı sondajları sonucunda ele geçen seramik parçalarından tepenin; Frig, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde iskân gördüğü tespit edilmiştir.

Gölcük Höyüğü

Yeşilgölcük Kasabası içinde bulunan höyükte, tahribat yok denecek kadar az olup orta büyüklükte bir höyük yapısıdır. Yapılan incelemelerde Hellenistik, Roma, Bizans ve Demir Çağına dair seramikler bulunmuş ve bu dönemlerde iskân gördüğü anlaşılmıştır. Höyüğün III. Derece Arkeolojik Sit Alanında kalan kısmında tapulu ve şahıslar adına kayıtlı parseller bulunmaktadır. Etrafının tel örgü ile çevrilmesinde yarar vardır.

Zamzama Höyüğü

Çavdarlı beldesinin ortasında bulunan bir höyüktür. Eski ismi "Damdama" olan höyüğün zamanla adı "Zamzama" olarak değişmiştir. Altı tuf kaya olan höyük üzerinde, bir de türbe bulunmaktadır. Höyüğün güney yamacı tamamen mezarlık alanı olarak kullanılmışsa da günümüzde defin işlemi yapılmamaktadır. Mezarların tarihlendirilmesi ise mümkün olamamıştır. Yöre halkıyla yapılan konuşmalarda, mezarların Müslüman mezarları olduğu ifade edilmektedir. Höyüğün batı yamacında ise konutlar mevcut olup tipik bir orta Anadolu konut yapısı vardır. Ancak, konutların herhangi bir mimari özelliği bulunmamaktadır. Höyük yüzeyinde ve eteklerinde yapılan incelemede, Eski Tunç ile Bizans Dönemine ait seramik parçaları toplanmıştır.

Hüyük Koyu Höyüğü

Niğde ili, Merkez ilçede Hüyük Tepesi mevkiinde yer alan höyük, Kayseri-Niğde karayolunun kuzey-batısında yer almaktadır. Yolun kuzeyinden geçen demir yolu ile karayolunun arasında bulunmaktadır. Yüzeyde yapılan araştırmada Demir Çağı, Hellenistik ve Roma Dönemlerine ait kırık seramik parçalarına bol miktarda

rastlanmaktadır. Höyüğün güney-batısında köy mezarlığı ve daha ilerisinde köy yerleşimi bulunmaktadır. Höyüğün kuzey-batısındaki tarlalarda bol seramik parçaları bulunmuştur. Yine höyüğün kuzey - doğu yönündeki tarla içerisinde, tarla sahibi tarafından girişi bulunarak açılan bir yer altı şehri görünümünde, kaya şeklinde mekânlar görülmüştür. Höyüğün çevresindeki araziler tarla olarak kullanılmaktadır. Kaçak kazılara engel olunması amacıyla, höyüğün tüm çevresindeki arazi ile değerlendirilmesi uygun olacaktır. Höyükte kaçak kazılar yapılmıştır. İnsan ve doğa tahribatına açıktır. Mevcut durumuyla çok büyük bir tehlike söz konusu değildir.

Kayırlı (Pınarcık Höyüğü)

Niğde ili, Merkez ilçeye bağlı Kayırlı Beldesi, yerleşim alanının yaklaşık 400-500 m. güneyinde, doğal tepe üzerinde kurulmuştur. Bu alanda Demir Çağı ve Roma Dönemine ait seramik parçaları tespit edilmiştir. Höyüğün doğu eteklerinde Bizans Dönemine ait mezarlar bulunmuştur. Höyükte tahribat izlerine rastlanmamıştır.

Kiledere Höyüğü

Alay-Kiledere yolu üzerinde, Kiledere'ye yaklaşık 1 km. mesafede, yolun hemen batısında yer almaktadır. Tüm höyük yüzeyinde çanak-çömlek parçaları ve az miktarda obsidiyen alet artıkları bulunmaktadır. Çanak-çömlek buluntuları Geç Kalkolitik-Eski Tunç Çağlarına aittir. Yüzeyde bulunan dağınık taşlar, olasılıkla mimari kalıntılara aittir. Höyük konisi dışında teraslarda ve çevre tarlalarda çevrilidir. Genel olarak iyi korunmuştur. Höyüğün etekleri tarla olarak kullanılmaktadır. Kaçak kazı ve sürülmeden oluşan tahribata açıktır. Müze kontrolleri dışında herhangi bir koruma yoktur. Höyükte sürülmeye ve kaçak kazıyla oluşan tahribatın önlenmesine yönelik gerekli fiziki önlemlerin alınmasına ihtiyaç vardır.

Meydan Boğazı Deresi Höyüğü

Kömürcü Köyü'nün yaklaşık 1,5 km güneybatısında, Büyük Göllüdağ'ın kuzey eteklerindedir. Kömürcü Köyü'nden Göllüdağa çıkan toprak yolun sağında, Meydan Boğazı Deresi'nin doğu sırtlarında, yaklaşık 4-5 m. yüksekliğinde ve yaklaşık 50x50m. ebatlarındaki bir alanda yer alan yamaçta, höyük ile bunun buluntularına rastlanan yayılım alanından oluşmaktadır. Yüzeyde yapılan incelemede, Höyük civarında yöresel taş malzemeden duvar kalıntılarına ve yoğun olarak II. bin ve I.bin(Geç Hitit) pişmiş toprak (boyasız) buluntuya rastlanmıştır.

Karaçakıl Tepesi Höyüğü

Niğde ili, Merkez ilçede, Yıldıztepe Kasabası'nda yer almaktadır. Höyük, Yıldıztepe-Bağlama-Hacıabdullah kasabaları üçgenindedir. Höyük, yaklaşık 100 m. çapında

bir höyük konisinin tüm çevresi boyunca uzanan teraslardan oluşmaktadır. Kuzey bölümünde, çapı yaklaşık 30 m. olan bir diğer yükselti daha bulunmaktadır. Üzerindeki malzemenin azlığı, buranın bir tümülüs olabileceğini göstermektedir. Höyük konisi üzerinde yer alan dağınık durumdaki kesme yapı taşları dışında, höyük konisinin güneydoğusunda yaklaşık 3 m. uzunlukta bir duvar kalıntısı görülmektedir. Höyük üzerinde çok az sayıda obsidiyen parçalar yer almakla birlikte, toplanan çanak-çömlek parçaları höyükte III. bin ile II. Bin yıllarında yerleşildiğini göstermektedir. Az sayıda şüpheli parça ise Roma Dönemine ait bir yerleşimin varlığını göstermektedir. Höyüğün ortalama 3 km. kuzeybatısında yer alan Karasivri Tepe'de bulunan çanak-çömlek parçaları da aynı döneme tarihlenmektedir. Höyüğün 1 km. güneydoğusunda bulunmuş olan, olasılıkla Roma Dönemine ait, yol kalıntısının da gösterdiği gibi farklı dönemlerde de kullanıldığı düşünülen antik bir yol kenarında yer almaktadır.

Kilise Tepesi

Küçük ölçekli bir höyük olup tarlalar içerisinde yer almaktadır. Eteklerle doğru yayılmış olan höyüğün yüksekliği yaklaşık en yüksek noktasında 5 m. civarındadır. Höyük üzerinde Eski Tunç, Demir Çağı ve geç dönem Hellenistik, Roma seramikleri ile obsidiyen alet parçaları bulunmaktadır.

Örentepesi Höyüğü ve Kilos Kaya Yerleşimi

Niğde ili, Merkez ilçede, Çavdarlı Kasabası sınırlarında, Niğde-Çamardı karayolunun hemen bitişiğinde yer almaktadır. Alan yaklaşık 130 m. çapında bir höyük ve höyük konisinin eteklerinden başlayan ve kuzeybatı yönünde ortalama 1 km'lik yol boyunca uzanan kaya yerleşiminden müteşekkildir. Yapılan kaçak kazı sonucunda ortaya çıkarılan ve üç sırası görülen muhtemelen höyükte mevcut bir sur sistemine ait olduğu düşünülen, 130X150 cm boyutlarında mono blok kesme taştan yapılmış duvar kalıntısı görülebilmektedir. Höyük üzerinde toplanan çanak-çömlek parçaları höyükte Demir Çağı, Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerinde yerleşildiğini göstermektedir. Höyüğün özellikle tepe noktalarında ve yamaçlarında yapılan kaçak kazılar, höyükte ciddi tahribata sebep olmuştur. Höyük eteklerinde ve höyüğün kuzeyinde Kilos diye bilinen doğal tüf kayalara oyulmuş kaya yerleşimi ve kaya mezarları vardır. Kuzey- güney yönünde devam eden ortalama 1km'lik uzunluğa sahiptir. Mezarlar ve mekânlar Erken Hristiyanlık ve sonraki dönemde kullanılmıştır.

Göremsen Höyüğü

Niğde ili, Merkez ilçede, Elmalı Kasabası sınırlarında,

Niğde-Çamardı karayolunun solunda, Niğde iline yaklaşık 40 km. uzaklıkta yer almaktadır. Elmalı Kasabası'nın kuzeydoğusunda, kasabanın yaklaşık 5 km. uzaklığında. Höyük, yaklaşık 200 m. çapında geniş bir alana yayılmaktadır. Höyük konisi, ortalama 35-40 m. yüksekliğe sahiptir. Höyüğün sırtlarında görülen büyük kaya kütleleri,

yüksek bir ana kaya üzerinde şekillendiğini göstermektedir. Toplanan çanak-çömlek parçaları höyükte, Helenistik ve Roma Dönemlerinin varlığını göstermektedir. Tepe noktalarında ve kuzey yamaçlarında eskiden yapılmış olan kaçak kazılar, höyüğe ve mimari kalıntılara kısmi zarar vermiştir.

3.3.1.6. Mağaralar

Dünyadaki diğer ülkelere göre “mağara cenneti ülke” durumunda olan Türkiye’de yaklaşık 40.000 mağara bulunmaktadır.

Turizm Bakanlığı tarafından bir mağaranın turizme açılmasına dair istenen kriterler şunlardır:

- Mağaranın turizm açısından önem arz eden ve turizme hizmet veren yerleşim merkezlerine yakın olması.
- Mağaranın sahip olduğu morfolojik ve diğer oluşum özelliklerinin farklı ve ilgi çekici bir takım unsurları taşıması (kendi özelinde çekici bir özelliğe haiz olması).
- Doğal etkenlerle oluşan mağaraların yanı sıra insanların barınak, sığınak, ibadet yeri ve depolamacılık gibi amaçlar için kazdıkları ya da oydukları yapay mağaralar da bulunmaktadır. Bu özellikteki mağaraların arkeolojik ve kültürel bir değer taşıması.
- Mağaraya ulaşımın kolay ve rahat sağlanabilmesi.
- Mağaraya girişin ve çevresinin oraya gelen ziyaretçilere hizmet vermeye uygun düzenleme yapılmasına (otopark, kafeterya vb.) elverişli olması.
- Mağaranın bu kriterleri taşıdığından belirlenmesinden sonra yapılacak işlemler ise şunlardır:
- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından, mağara ekolojisi ve can güvenliği açısından turizm amaçlı kullanımında sakınca bulunup bulunmadığına dair etüt raporu alınması.
- Sakınca bulunmaması halinde, mağaranın içinde gezi amaçlı yolların açılmasına uygun bir yapı olmasına ve bu kapsamda yapılacak düzenlemelerin ziyaretçilerin güvenle gezebileceği standartları sunacak kapasite ve duruma uygun olması.

- Bu özellikleri taşıdığından belirlenmesinden sonra, içinde mimari ve elektrifikasyon uygulamalarının sağlanabileceği bir ortamın oluşturulmasının ve bu işlemlerin mağara doğasını bozmayacağına teknik raporlarla kanıtlanması.
- Bu doğrultuda hazırlanan projelerin, ilgili idare tarafından (Turizm merkezi sınırları içerisinde ise Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından, belediye mücavir alan sınırları içerisinde ise Belediye Başkanlığı tarafından, belediye mücavir alan sınırları dışında ise Bayındırlık İl Müdürlüğü tarafından) onaylanması.
- Proje uygulamasının tamamlanmasını takiben, mülkiyet hakkı saklı kalmak kaydıyla, ilgili valilik tarafından mağara işletilmek üzere özel sektöre kiralanabilmektedir.
- Mağara ekolojisi açısından, mağaranın ziyarete açılmasının sakıncalı olması durumunda ise sadece bilimsel amaçlı araştırmalar için mağaraya girilmesine izin verilmektedir.

Mağara ve yeraltı şehri bakımından zengin bir bölge olarak kabul edilen Niğde yöresi için belki de çok önemli bir çaba ve çalışma TAY Projesi⁶⁴ kapsamında yapılmıştır. Bu proje kapsamında, Niğde ili genelindeki bazı mağaralar kayıt altına alınmıştır. Niğde ilinin genelinde turizm açısından en önemsenen mağara, Değirmenli Damlataş Mağarası diktleri ve sarkıtlarıdır. Mağara, yapılan aydınlatma sistemiyle, turizm hizmetine sunulmuştur. Ancak, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yukarıda sıralan kriterler yerine getirilmemiştir. Bu kriterlerin en kısa zamanda oluşturulmasıyla, ülke genelinde yer alan turistik 13 mağara arasında yerini almalıdır. Sadece Damlataş Mağarası değil, Niğde yöresinde TAY projesi kapsamında belirlenen tüm mağaralar ile sadece Bolkarlar’da bulunan 200’e yakın mağara incelenmeli ve turizme kazandırılmalıdır.

Fertek Yeraltı Şehri

Fertek Yeraltı Şehri, Kapadokya ve Niğde ilinde bulunan çok sayıdaki yeraltı şehirlerinden biridir. Niğde iline 6 km.

⁶⁴ TAY: Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri Projesi

mesafede bulunan Fertek beldesindeki bu yeraltı şehri, aynı zamanda bir manastırdır. İki kapısı bulunan yeraltı şehrinin odalarında havalandırma delikleri ve aydınlatma tünelleri dikkat çekmektedir. Turizme henüz açık olmayan bu yeraltı şehrinin, M. S. III. yüzyılda yapıldığı sanılmaktadır.

Mağaranın girilecek yeri, yaklaşık 80-90 cm yükseklik ve 60-70 cm genişliğinde olup, içeriye ilerledikçe giriş noktasına göre yollar, bir derece genişlemektedir. Mağaranın giriş ve çıkış yerlerinde, büyük un değirmenleri taşları şeklinde tıraş taşı ya da kilit taşı denilen büyük ve yuvarlak taşlar bulunmaktadır. Bu taşların, giriş kapılarının kapatılmasında kullanıldığı sanılmaktadır.

Mağaraların tünel kapısından ileride geniş bir mahal, daha ileriye gidildikçe geniş geniş odalar bulunmaktadır. Daha sonra aşağıya doğru alt katlara inilmektedir. Buralarda da odalar, etrafında tandırlar, fırınlar, şirahaneler, depolarda küp koyma yerleri, küçük kiliseler ve zahire ambarları vardır.

Fertek Yeraltı Manastırı, iki kapısı, ayrıca havalandırma ve aydınlatma tünelleri bulunan tarihi ile ilginç yerlerden biridir.

Misli (Konaklı) Yeraltı Şehri

Bizans Dönemine ait bu yeraltı şehri, Niğde Merkez Konaklı Beldesinde yer almaktadır. Bu yeraltı şehrinin, Derinkuyu yeraltı şehrine mesafesi oldukça yakındır ve turizme açık olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Kavlakepe Yeraltı Şehri

Niğde-Çamardı karayolu üzerinde bulunan Kavlakepe Köyü'ndeki yeraltı şehri turizme açık olup, 1989 yılında koruma altına alınmıştır. Niğde il merkezine 72 km. mesafededir. Kapadokya Bölgesi'nde bulunan diğer yeraltı şehirleri gibi korunma ve barınma amacı ile yapılmış, XIII. yüzyılda Bizans Dönemi kalıntısıdır. Temizlenip, ışıklandırılarak ziyarete açılmıştır.

Bağlama Yeraltı Şehri

Niğde iline 45 km. uzaklıktaki Bağlama Beldesi sınırları

3.3.1.7. Kaplıca ve İçmeler

İnsanların, tarihin ilk çağlarından bu yana sağlık amacıyla, özellikle şifalı suların bulunduğu ılıcalara gittikleri bilinmektedir. Daha sonraki dönemlerde, bu ılıcaların üzerine hamam vb. tesisler yapılmasıyla kaplıca şeklini almışlardır. Kaplıcalar içeriklerinde erimiş mineraller bulunan maden sularının dinlenme, zindeleşme ve tedavi amaçlarına dönük olarak kullanılmaktadır.

Kaplıcalar, sağlık açısından olduğu kadar turizm açısından da önem taşımaktadırlar. Anadolu' nun çeşitli

içerisinde yer alan bu yeraltı şehri, turizm bakımından hizmete henüz açık değildir.

Gölcük Yeraltı Şehri

Niğde iline bağlı Gölcük beldesinde bulunan bu yeraltı şehri, bölgedeki tuf tabakasının yumuşak olması nedeniyle çökme tehlikesi ile karşı karşıyadır. Gölcük Yeraltı Şehri de henüz turizme açık yeraltı şehirleri arasında yer almamaktadır.

Kayırlı Yeraltı Şehri

Niğde ili, merkez ilçede Kayırlı Köyü sınırları içerisinde yer alan bu yeraltı şehri, I.derecede arkeolojik sit alanı olarak kabul edilmiştir. Turizme henüz açık olmayan Kayırlı Yeraltı Şehri, tuf tabakalarından oluşmaktadır. Tipik Kapadokya Bölgesi yeraltı şehirlerine uyum göstermektedir. Bu yeraltı şehri, birden çok kata sahiptir.

Yedi Oda Yeraltı Şehri

Niğde ili, Bor ilçesinde, Altunhisar karayolu yakınlarında bulunan yeraltı şehri turizme açık değildir. Kayalar içerisine oyularak yapılan bu yeraltı şehrinde pek çok oda bulunmaktadır. Bu odalar içerisinde kilise ve mezarlar bulunmaktadır.

Niğde Yeraltı Şehri

Günümüzde ilin kurulduğu bölgenin altında bulunan yeraltı şehridir. Giriş kapısı Niğde Kalesi'nin altında bulunmakta olup, yeraltı şehrinin çıkış kapısı ise 2 km. uzaklıktaki Şerif Ali Türbesi'nin yakınındadır. Bu yeraltı şehri turizme açık değildir.

Diğer Yeraltı Şehirleri

Yukarıda yer alan yeraltı şehirlerine ek olarak, 2008 yılında Niğde ili, Çiftlik ilçesine bağlı Bozköy beldesi ile Kula Köyü sınırları içerisinde iki yeni yeraltı şehri tespit edilmiştir. Henüz turizme açık olmayan bu yeraltı şehirlerinde, turizme kazandırılmak amacıyla gerekli çalışmalar yürütülmektedir.

Yörelerindeki kaplıcaların Yunan ve Roma Dönemlerinden beri işletildiğini gösteren yapı kalıntılarına rastlanmaktadır.

Tarihi uygulamalara bakıldığında termal suların bulunduğu alanların, tedavi ya da rahatlamaya yönelik sosyal hayatın da merkezi konumunda olduğu görülmektedir. Böylece termal alanlar, tarihin her döneminde insan yaşamının ayrılmaz bir parçası olmuştur. Sağlığın iyileştirilmesi ve korunması ile kendini iyi hissetme ve zinde olma isteği bu merkezleri ön plana

çıkarmıştır. Önemli spa merkezlerine bakıldığında verilen hizmetin çok hassas dengeler üzerine konumlandırıldığı göze çarpmaktadır. Tüketicilerin tedavilerine uygun özel menülerin hazırlanmasından, konaklama tesisinin mimarisine ve rekreasyonel alanlarına kadar geniş bir yelpazede herşeyin çok dikkatle düşünülüp dizayn edildiği görülmektedir. Dolayısıyla, termal turizm çerçevesinde yaşlılara, engellilere, romatizmal, ortopedik ve nörolojik, dermatolojik vb. sorunları olan kişilere ve her yaşta sağlıklı insana tedavi hizmetlerinin yanı sıra rekreasyonel aktiviteler sunabilecek çağdaş tesislere ihtiyaç bulunmaktadır. Tedavi nedeniyle diğer turizm çeşitlerinin hepsinden daha uzun süre konaklamayı gerektiren termal turizmde, müşterilerin boş zamanlarının değerlendirilmesi için hem tesis içinde hem de yakın bölgelerde çekim bölgelerinin varlığı ya da yaratılması da çok önemlidir.

Termal turizm işletmesinin oluşumunun ilk unsuru doğal kaynağın varlığıdır. Sonra tesisin, tüketici

beklentilerine hizmet verecek bütün imkânlarla donatılması gerekir. Termal sağlık uygulamalarını bilmek, hem bu sektördeki işgörenler hem de işletmeciler açısından önemlidir. Doğal kaynakların hangi hastalıklara iyi geldiği, termal alanlarda ne tür tedaviler yapıldığının bilinmesi, yapılan işlemlere yabancı kalınmaması açısından önemlidir.

Farklı su içerikleri, farklı hastalıkların tedavisine iyi gelmektedir. Bu nedenle suyun içeriği ve hangi rahatsızlıklara iyi geldiği konusunda temel bir bilgiye sahip olmak önemlidir. En temel termal tedavi uygulamaları; Kaplıca Banyosu, Çamur Uygulamaları (Peloid), Gaz Banyosu, İçme Kürü, Solunum Kürü (İnhalasyon) ve Deniz Kürleri (Talassoterapi)'dir.

Niğde ili kaplıca ve içme açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Bunlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.3.9: Niğde İlinde Bulunan Kaplıca ve İçmeler

KAPLICA/ İÇMECE	YER	YAKININDAKİ YERLEŞME	KONAKLAMA	İŞLETİM DURUMU	KULLANIM ŞEKLİ
Çiftehhan Kaplıcası	Ulukışla	Çiftehhan	935 yatak	Aktif	Banyo, İçme Kür
Narlıgöl Sıcak Su Kaynağı	Merkez	Nar Köyü	360 yatak	Aktif	Banyo, Kür
Kemerhisar İçmecesı	Bor	Kemerhisar	50 yatak	Pasif	İçme
Ferheng (İçmeli) İçmecesı	Merkez	İçmeli	21 yatak	Aktif	Maden Suyu
Uyuz Göleği Sıcak Su Kaynağı	Çiftlik	Kitreli	-	Aktif	Banyo
Tepeköy Doğal Mineralli Su Kuyusu	Bor	Tepeköy	-	Aktif	Zirai Sulama
Yazganlar Doğal Mineralli Su Kuyusu	Bor	Kemerhisar	-	Aktif	İçme
Bucakçayır Doğal Mineralli Su Kuyusu	Merkez	Bucakçayır	-	Aktif	Yüzme
Cücü Mineral Doğal Mineralli Su Kuyusu	Bor	Bala Köyü	-	Aktif	Zirai Sulama
Tekir Doğal Doğal Mineralli Maden Suyu	Bor	Bahçeli	-	Aktif	İçme

Kaynak: Niğde il Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Çiftehhan Kaplıcası

Coğrafi konumu itibariyle güney Anadolu'nun kapısı olarak nitelenen Çiftehhan, Kaplıcaları nedeni ile ilk çağlardan beri bir yerleşim bölgesidir. Roma Dönemine ait havuzun varlığı, Çiftehhan'da termal kaynakların çok eskilere dayandığını göstermektedir. Daha sonra Selçuklular Döneminde yapılan havuzlu banyolar günümüze kadar gelmiştir.

Çiftehhan'da bulunan termal kaynaklar, başlıca romatizma, siyatik, kireçlenme, bel ağrısı, bel fitiği, kadın hastalıkları olmak üzere, romatizmalı ağrılar, eklem kireçlenmesi, cilt hastalıklarında geçerlidir. Bel fitikleri ve buna bağlı siyatik ağrılar, ağrılı kadın hastalıkları, kadınların enfeksiyon şekline bağlı olarak süre gelen akıntılar, spast ağrılar, karın içinde spazmla doğan ve lezyona bağlı olmayan sendromlar, böbrek taşlarının düşmesinde üreten

üzerinde etkisi vardır, karaciğer iltihapları ve safra kesesi üzerinde etkilidir, vücudu uyandırıp canlandırır, vücudun görevini düzenli olarak yapmasını sağlar, sinir sistemine etki yaparak ağrıları ve sızılarını dindirir, iltihapları giderir, taşları düşürür, ciltteki yaraları kurutur.

Narlıgöl

Narlıgöl (Acıgöl) termal kaynağı, İç Anadolu Bölgesi'nde Niğde ilinin merkez ilçe köylerinden Narköy'ün 3 km kuzeydoğusunda bulunmaktadır.

Narlıgöl'de su derinlikleri 90-180 m'ler arasında, 65°C sıcaklıkta 2,5-20 lt/sn arasında değişen debilerle su elde edilmektedir. İçmece ve banyo suyu olarak kullanılabilir. Uluslararası Kaplıcalar Birliği normlarına uygun olan termal kaynaklar, romatizmal hastalıklara, böbrek ve idrar yolu hastalıkları, beslenme bozukluğu, deri, solunum yolu, kalp-kan dolaşım yolu hastalıklarına iyi gelmektedir.

Kapadokya Havaalanına ve Niğde kent Merkezine 70 km. mesafededir. 65 odalı konaklama tesisine sahiptir.

Kemerhisar İçmecesesi

Bor ilçesine bağlı Kemerhisar beldesinin 7 km. güneyinde, Adana karayolu yakınında bulunmaktadır. Belediyenin yaptırdığı tesislerde, içme kürlerinin yanı sıra çamur banyosu da yapılabilmektedir. Kemerhisar içmeceselerinin

etkili olduğu hastalıklar arasında şunlar yer almaktadır; yapılan tahlillerde en az bir hafta içerisinde böbrek ve safra kesesi taşlarını erittiği, safra kesesini tamamen temizleyerek parazitleri yok ettiği, kısırlığı giderdiği, karaciğer yetmezliği, damar sertliği, gastrit, ülser başlangıcı, bağırsak bozuklukları, midede yanma ve ekşime ile idrar yolları ve böbrek iltihaplarını temizlediği, kireçlenme ve romatizma hastalıklarına iyi geldiği; yine içmecelerin az ilerisinde bulunan çamur banyosunun sedef, saç kıran, mantar, eksama, yılançık gibi hastalıkların tamamen tedavi edilmesinde kullanılabileceği Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmiştir.

Kocapınar Suyu ve Çamuru

Niğde ilinin 2 km. batısında, Bor yolu civarında pek çok kaynaktan çıkmaktadır. Kocapınar suyunun deri, mide ile bağırsak hastalıkları tedavisinin yanı sıra, romatizma ve diğer rahatsızlıklara da olumlu etkisi bulunmaktadır. Bu termal su kaynağı ile çamurun yakınında herhangi bir termal tesis ya da kaplıca tesis bulunmamaktadır.

Bahsedilen bu potansiyel termal kaynakların yanı sıra, merkez Bor ilçesinde bulunan ve halk arasında kum olarak adlandırılan yere yöre halkı, romatizma hastalıklarının tedavisi için gitmektedir.

3.3.1.8. Niğde İlinde Bulunan Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıkları

Niğde ilinde bulunan tescilli taşınmaz kültür varlıklarının dağılımı Tablo 3.3.10'da gösterilmiştir. Tescil işlemi tamamlanmış toplam 449 adet yapının

264'ü Merkez ilçede, 119'u Bor ilçesinde, 21'i Altunhisar ilçesinde, 22'si Ulukışla ilçesinde, 14'ü Çiftlik ilçesinde, 9'u da Çamardı ilçesinde bulunmaktadır.

Tablo 3.3.10: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Dağılımı

TESCİLLİ TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIĞI	Merkez	Altunhisar	Bor	Çamardı	Çiftlik	Ulukışla	TOPLAM
Askeri Yapı	1				1		2
Tarihi Sit	4						4
Kentsel Sit	2						2
Arkeolojik & Doğal Sit Alanı	2						2
Arkeolojik Sit	63	8	26	6	3	10	116
Dini -Kültürel Yapı	80	10	33	2	2	8	135
Sivil Yapı	111	3	60	1	8	4	187
Endüstriyel Yapı	1						1
TOPLAM	264	21	119	9	14	22	449

3.3.1.8.1. Askeri Yapılar

Tablo 3.3.11'de, Niğde ilinde bulunan tescilli askeri yapılara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3.3.11: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Askeri Yapılar

S. NO	ADI	ADRESİ
1	Niğde Kalesi	Alaaddin Tepesi, 29 pafta, 629 ada, 20 nolu parsel.

3.3.1.8.2. Tarihi Sit Alanları

Tablo 3.3.12'de, Niğde ilinde bulunan tescilli tarihi sit alanlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3.3.12: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Tarihi Sit Alanları

S. NO	ADI	ADRESİ
1	Tatarlar Mezarlığı	Merkez, Karatlı Kasabası, 4498-4, 4499 nolu parseller.
2	Ovacık Eski Mezarlık	Merkez, Ovacık Beldesi.
3	Şehitler Mezarlığı Haziresi	Niğde, Merkez, Şehitler Mahallesi, 20m 1 pafta, 3066 ada, 1 parsel.
4	Alay Eski Mezarlık	Merkez, Alay Kasabası.

3.3.1.8.3. Kentsel Sit Alanları

Tablo 3.3.13'te, Niğde ilinde bulunan tescilli kentsel sit alanlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3.3.13: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Kentsel Sit Alanları

S. NO	ADI	ADRESİ
1	Niğde Kalesi ve Eski Saray Mahallesi	Merkez
2	Niğde Merkez, Kayırlı Kasabası III. Derece Arkeolojik-Kentsel Sit	Merkez

3.3.1.8.4. Arkeolojik ve Doğal Sit Alanları

Tablo 3.3.14'te, Niğde ilinde bulunan tescilli arkeolojik ve doğal sit alanlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3.3.14: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Arkeolojik ve Doğal Sit Alanları

S. NO	ADI	ADRESİ
1	Çayırönü Vadisi (II. derece)	Kayırlı Kasabası
2	Pınarcık Mah. Peri Bacaları (II. derece)	Kayırlı Kasabası

Tablo 3.3.16'da, Niğde ilinde bulunan tescilli arkeolojik sit alanlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3.3.15: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Doğal Sit Alanları

S. NO	ADI	ADRESİ
1	Narlıgöl (Acıgöl) (I. derece)	Sofular Kasabası
2	Damlataş Mağarası	Değirmenli Kasabası
3	Nar Vadisi	Merkez, Narköy
4	Gümüşler Örenyeri Doğal Sit Alanı	Gümüşler Kasabası
5	Kayaardı Doğal Sit Alanı (III. derece)	Merkez
6	Tepebağları Doğal Sit Alanı (III. derece)	Merkez

Tablo 3.3.16: Niğde İlinde Bulunan Tescilli Arkeolojik Sit Alanları

S. NO	ADI	ADRESİ
1	Eski Gümüş Örenyeri	Gümüşler Kasabası
2	Konaklı Yeraltı Şehri(I.derece)	Konaklı Kasabası
3	Kuş Kayası Mezarlığı	Karatlı Kasabası
4	Kayırlı Yeraltı Şehri(II. derece)	Kayırlı Kasabası(Sınır Daraltılması)
5	Pınarcık Mağarası(II. derece)	Kayırlı Kasabası
6	Kaleyamacı Mağaraları(II. derece)	Kayırlı Kasabası
7	Emircek (ikiz) Tümülüsü(II. derece)	Kayırlı-Gösterli Köyü Arası
8	Kilise Tepesi(I.derece)	Kayırlı-Gösterli Köyü Arası
9	Göllüdağ Örenyeri(I ve III. derece)	Kömürcü Köyü
10	Niğde Kalesi ve Çevresi(I. ve III. derece)	Alaaddin Tepesi
11	Tepebağları Höyüğü(I.derece)	Tepebağları mevkii 102 ada, 1 parsel
12	Kaletepe Obsidiyen Atölyesi(I.derece)	Kömürcü Köyü
13	Gölcük Höyüğü	Gölcük Kasabası
14	Kayaoyma Yerleşim Alanı(I-III. derece)	Aktaş Kasabası
15	Yalvaç Mevkii Düz Yerleşim Alanı	Alay Kasabası
16	Kiledere Höyük(I.derece)	Kiledere Köyü
17	Gösterli Kaya Yerleşim Alanı(I.derece)	Gösterli Köyü
18	Meydan Boğazı Deresi Höyüğü(I.derece)	Kömürcü Köyü
19	Pınarcık Höyüğü(I.derece)	Kayırlı Kasabası
20	Hüyük Köyü Höyüğü(I.derece)	Hüyük Köyü
21	Yeraltı Şehri(I.derece)	Fertek Kasabası
22	Karagöbekli Tümülüsü(I.derece)	Sazlıca Beldesi
23	Göbekli Tümülüsü(I.derece)	Sazlıca Beldesi
24	Erenler Tümülüsü(I.derece)	Sazlıca Beldesi
25	Karaçakıl Tepesi Höyüğü(I.derece)	Yıldıztepe Beldesi
26	Zamzama Höyük(I.derece)	Çavdarlı Kasabası
27	Ören Tepesi ve Kilos Kaya Yerleşimi (I.derece)	Çavdarlı Kasabası
28	Göremsen Tepe (I.derece)	Elmalı Kasabası
29	Şapkalıkaya Kaya Mezarları ve Yerleşimi	Dikilitaş Kasabası
30	Kaletepe	Yaylayolu Köyü

3.3.1.8.5. Dini Kültürel Yapılar

Tablo 3.3.17'de, Niğde ilinde bulunan dini kültürel yapılara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3.3.17: Niğde İlinde Bulunan Dini Kültürel Yapılar

S. NO	ADI	ADRESİ
1	Kilise-Camii	Kumluca Köyü
2	Hamamlı Kilisesi	Hamamlı Köyü, 2 pafta, 88 parsel
3	Tekke Camii	Gümüşler Kasabası
4	Kızıldam Camii (Yıkılmış)	Gümüşler Kasabası

Tablo 3.3.17: Devamı

S. NO	ADI	ADRESİ
5	Değirmen Camii	Gümüşler Kasabası
6	Avlanlı Camii	Gümüşler Kasabası
7	Begüm Camii (Meryemana Kilisesi)	A. Kayabaşı Mahallesi
8	Dışarı Camii	A. Kayabaşı Mahallesi Bor Caddesi
9	Akmedrese	Saruhan Mahallesi
10	Kible Mesciti-Çeşmesi	Eski Saray Mahallesi
11	Ermeni Kilisesi	Eski Saray Mahallesi
12	Kıgılı Camii	Balhasan Mahallesi
13	Rum Kilisesi (Yahya)	Sungurbey Mahallesi
14	Sungurbey Camii ve Türbesi	Sungurbey Mahallesi
15	Alaaddin Camii	Alaaddin Tepesi
16	Şerifali Türbesi	Y.Kayabaşı Mahallesi
17	Gündoğdu Türbesi	Yenice Mahallesi
18	Hüdavent Hatun Türbesi	Yenice Mahallesi
19	Kemal-i Ümmi Türbesi	Yenice Mahallesi
20	Dörtayak Türbesi	Yenice Mahallesi
21	Paşa Camii ve Çeşmesi	Paşa Mahallesi
22	Burhan Mesciti	Burhan Mahallesi(26 pafta, 279 ada, 4 parsel)
23	Kesikbaş Camii Minaresi	Eski Saray Mahallesi
24	Kesikbaş Türbesi	Eski Saray Mahallesi
25	Kale Camii (Rahmaniye)	Alaaddin Tepesi
26	Fesleğen Camii	Efendibey Mahallesi
27	Afife Hanım Camii	Burhan Mahallesi
28	Eskiciler Mesciti	Burhan Mahallesi
29	Çarşı Hamamı	Balhasan Mahallesi
30	Paşa Hanı	Niğde, Paşa Mahallesi
31	Hacı Mahmut Mezarı (Himmetullah Yensari)	El Hacı Mahmut Caddesi
32	Cullaz Mesciti	Sungurbey Mahallesi
33	Şah Süleyman Türbesi	Yeni Terminal Caddesi
34	Dörtayak Camii ve Çeşmesi	Yenice Mahallesi
35	Şahinali Camii (Şah Mesciti)	Şahinali Mahallesi
36	Saruhan	A. Kayabaşı Mahallesi
37	Paşa Hamamı	Paşa Mahallesi
38	Darülzikir Mesciti	Balhasan Mahallesi
39	Andaval Kilisesi	Aktaş Köyü, Yeni Mahallesi
40	Sıralı Mesciti	Sıralı Mahallesi
41	Konaklı Kilisesi	Konaklı Kasabası,39 pafta, 2568 parsel
42	Narlıgöl (Acıgöl) Şapeli	Nar Köyü
43	Eski Camii	Kayırlı Kasabası Orta Mahalle
44	Ömerağa Camii	Niğde, Fertek Kasabası

Tablo 3.3.17: Devamı

S. NO	ADI	ADRESİ
45	Hamam	Fertek Kasabası
46	Kilise-Camii	Fertek Kasabası
47	Yukarı Camii	Koyunlu Kasabası
48	Kilise	Yeşilburç Köyü
49	Kilise	Küçükköy Köyü
50	Kilise	Hançerli Kasabası
51	Esenbey Türbesi	Şahinali Mahallesi Zaimoğlu Sokak
52	Kilise	Hasaköy 2373 nolu parsel
53	Torbali Camii Minaresi	İstasyon Caddesi
54	Tepebağları Camii Minaresi	Tepebağları Mevkii, 111 ada, 1 parsel
55	Eski Camii	Elmalı Kasabası, 209 ada, 1 parsel
56	Aktaş Kilisesi	Aktaş Kasabası
57	Hamam	Hamamlı Köyü,2 pafta, 96 parsel
58	Kilise Camii	Ovacık Kasabası
59	Kilise	Dikilitaş Kasabası 290 ada, 4 parsel,
60	Kilise	Dikilitaş Kasabası 183 ada, 4 parsel
61	Roma Sütunu	Dikilitaş Kasabası L.34.D. 12.c.4b pafta, 187 ada, 1 parsel

3.3.1.8.6. Sivil Yapılar

Tablo 3.3.18'de, Niğde ilinde bulunan sivil tarihi yapılara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3.3.18: Niğde İlinde Bulunan Sivil Tarihi Yapılar

S. NO	ADI	ADRESİ
1	Tekke Cami Çeşmesi	Gümüşler Kasabası
2	Cullaz Çeşmesi	Cullaz Mahallesi
3	Nalbantlar Çeşmesi	Eski Saray Mahallesi
4	Bedesten	Sungurbey Mahallesi 32 pafta, 622 ada, 44-72 nolu parsel
5	Hatiroğlu Çeşmesi	Alaaddin Tepesi
6	Saat Kulesi	Alaaddin Tepesi
7	Mühürdar Çeşmesi	Çebiç Deresi Mahallesi
8	Sıralı Çeşmesi	Sıralı Mahallesi
9	Resul Özkul Evi	Saruhan Mahallesi 32 pafta, 356 ada, 1 parsel
10	Abdülkadir Sarıgül Evi	Sungurbey Mahallesi 33 pafta, 289 ada, 31 parsel
11	Ergül Zeytin Evi	Kayırlı Kasabası, Orta Mahalle
12	Mustafa Yetişen Evi	Kayırlı Kasabası, Orta Mahalle
13	İsmail Temuralan Evi	Kayırlı Kasabası, Orta Mahalle
14	Halis Doğan Evi	Kayırlı Kasabası, Orta Mahalle
15	Hamza Turan Evi	Kayırlı Kasabası, Orta Mahalle
16	Adem Üstün Evi	Kayırlı Kasabası, Orta Mahalle
17	Selim Üstün Evi	Kayırlı Kasabası, Orta Mahalle

Tablo 3.3.18: Devamı

S. NO	ADI	ADRESİ
18	İlyas Doğan Evi	Kayırlı Kasabası, Orta Mahalle
19	Ramazan Refref Evi	Kayırlı Kasabası, Orta Mahalle
20	Öğretmen Evi	Yenice Mah. 56 pafta,164 ada, 18 parsel (40 parsel)
21	Anadolu Lisesi	Hastaneler Cad. 57 pafta, 165 ada, 9 parsel
22	Dumlupınar İlköğretim Okulu	Sungurbey Mahallesi, 33 pafta, 289 ada, 8 parsel
23	Konut	İstasyon Cad. Üçok Sokak, 27 pafta, 253 ada, 8 parsel
24	Konut	İstasyon Cad. Alaaddin Sok. No:36, 27 pafta, 254 ada, 13 parsel
25	Konut	Yukarı Kayabaşı Mahallesi, Cami Sokak,37 pafta, 314 ada, 65 parsel
26	Kadioğlu Konağı	Yukarı Kayabaşı Mah. Cami Sok. 37 pafta, 314 ada, 43 parsel
27	Konut	Şah Süleyman Mahallesi 16 pafta, 198 ada, 10 parsel
28	Konut (Eski Anadolu Oteli)	Esenbey Mahallesi 17 pafta, 201 ada, 10-17 parsel
29	Konut	Eski Saray Mah.Kible Sok. No:9/9-A 33 pafta, 292 ada, 90 parsel
30	Konut	Eski Saray Mah. Nusrettin Sok. No:3 33 pafta, 296 ada, 14 parsel
31	Konut	Eski Saray Mah. Nusrettin Sok. No: 16 33 pafta, 292 ada, 29 parsel
32	Konut	Kale Mahallesi, Hatiroğlu Sokak, 29 pafta, 268 ada, 6 parsel
33	Konut	Alaaddin Mah. Alaaddin Sok.No:6 28 pafta, 269 ada, 15 parsel
34	Konut	Alaaddin Mahallesi, Altay Sokak,4/2-A 28 pafta, 273 ada, 12-13-14-15 parsel
35	Konut	Alaaddin Mah. İlyasağa Sok. No:17/17-A 27 pafta, 254 ada, 6 Prsl
36	Konut	Alaaddin Mah. Çayan (Üçok Sok.) no.2/1, 27 pafta, 253 ada, 9 parsel
37	Konut	Kale Mahallesi İlyasağa Sokak, No:6, 29 pafta, 629 ada, 16 parsel
38	Konut - Ticaret	Balhasan Mah. İstasyon Cad. No:18/E, 20/20-B, 30 pafta, 345 ada, 4-5 parsel
39	Konut - Ticaret	Şah Süleyman Mah. İstasyon Cad. No:29 17 pafta, 200 ada, 21 parsel
40	Konut	Şah Süleyman Mah. İstasyon Cad. No:29/A,B,C,D;E,F,G 17 pafta, 200 ada, 24-25-26-27-40-41-42-43-44-12-13 parseller
41	Konut	Sungur Mahallesi, Cullaz Sok. No:11 32 pafta, 368 ada, 10 parsel
42	Konut	Sungur Mahallesi, Karahafız Sok. No:18, 32 pafta,357 ada,9 parsel
43	Konut	Sungur Mahallesi, Cullaz Sokak, 32 pafta, 357 ada, 17 parsel
44	Konut	Sungurbey Mahallesi, Cullaz Sokak, No:22,32 pafta,357 ada,18 prs.
45	Konut	Sungur Mahallesi, Cullaz Sok. No:20 32 pafta, 357 ada, 19 parsel
46	Konut	Sungur Mahallesi, Cullaz Sok. No:22 32 pafta, 357 ada, 20 parsel
47	Konut	Sungur Mahallesi, Cullaz Sokak,32 pafta, 357 ada, 21 parsel
48	Konut	Sungur Mahallesi, Koçer Sok. No:27, 32 pafta, 357 ada, 25 parsel
49	Konut	Saruhan Mahallesi, Eski Vali Konağı Caddesi, No:59, 36 pafta, 285 ada, 1 parsel
50	Konut	Sıralı Mah. Hangür Sok. No:55/55-A 18 pafta, 232 ada, 4 parsel
51	Konut	Sıralı Mahallesi, Han Sok. No.9/9-A 18 pafta, 238 ada, 2 parsel
52	Konut	Sıralı Mah. Esat Sok. No:9 Özbek Sok. No:12 18 pafta, 237 ada, 6-7 parsel (1993 yılında yıkıldı)
53	Konut	Şah Süleyman Mah. Minareci Sok. No:5,16 pafta,198 ada,3 parsel
54	Konut	Şehitler Mah. Suat Baykal Cad. No:8-10, 8 pafta,157 ada,24 parsel
55	Konut	Şahinali Mah. Suat Baykal Cad. No:30/30-A 50 pafta,194 ada, 27 parsel (eski) 24 M4 pafta, 1554 ada, 17 parsel (yeni)

Tablo 3.3.18: Devamı

S. NO	ADI	ADRESİ
56	Konut	Yenice Mahallesi 54 pafta, 184 ada, 35 parsel
57	Konut	Yenice Mah. Yeşilburç Cad. No:10 55 pafta, 174 ada, 32 parsel
58	Konut	Yenice Mahallesi, Yeşilburç Cad.No:12.14.55 pafta,174 ada,35 prs
59	Konut	Yukarı Kayabaşı Mah. Merkez Sok. No:1/3, 42 pafta, 578 ada, 1 parsel
60	Konut	Aşağı Kayabaşı Mahallesi, Melikhoca Sok. No:14 Gürez Sok. No:1537 pafta, 328 ada,1 parsel
61	Konut	Aşağı Kayabaşı Mah. Kadioğlu Sok. No.2, 37 pafta, 328 ada, 8 parsel
62	Konut	Aşağı Kayabaşı Mah. Kadioğlu Sok. No:6/6-A Güney Sok. No:34, 37 pafta, 314 ada, 55 parsel
63	Konut	Aşağı Kayabaşı Mahallesi, Kadioğlu Sokak, No:8/8-A/10, 37 pafta,314 ada, 24-25 parsel
64	Konut	Aşağı Kayabaşı Mahallesi, Kadioğlu Sokak, No: 18 - Aralık Sokak, No:2,37 pafta, 314 ada,29 parsel
65	Konut	Aşağı Kayabaşı Mahallesi, Kadioğlu Sokak ve Karabulut Çıkmazı, 37 pafta, 326 ada, 12 parsel
66	Konut	Aşağı Kayabaşı Mah. Karabulut Sok. Merdivenli Sok. 37 pafta, 326 ada, 25 parsel
67	Konut	Aşağı Kayabaşı Mahallesi, Merdivenli Sokak, No:1, 37 pafta, 390 ada, 5 parsel
68	Konut	Aşağı Kayabaşı Mah. Basamak Sok. No:20, 37 pafta,390 ada,1 parsel
69	Konut	Aşağı Kayabaşı Mah. Polat Sok. No:25/A, 37 pafta, 313 ada, 2 parsel
70	Konut	Aşağı Kayabaşı Mahallesi, Polat Sokak, No:2,40 pafta, 389 ada, 8-10-11 parseller
71	Konut	Sungur Mahallesi,32 pafta, 373 ada, 3 parsel, Kütük No:265-266
72	Endüstri Meslek Lisesi	Yukarı Kayabaşı Mahallesi 45 pafta, 635 ada, 5 parsel
73	Konut	Alaaddin Mahallesi, Kale Cad. No:135 28 pafta, 267 ada, 4 parsel
74	Konut	Eski Saray Mahallesi,33 pafta, 292 ada, 15-16 parsel
75	İstasyon Binası	Burhan Mahallesi, 72 pafta, 132 ada, 1 parsel
76	Çeşme	Çayır Mahallesi, Şah MESCİTİ Karşısı 19 pafta, 241 ada, 9 parsel
77	Çeşme	Şahinali Mahallesi, Zaimoğlu Sokak-Kandak Sokak, 14 pafta, 643 ada, 78 parsel
78	Harap Çeşme	Esenbey Mahallesi, Paşa Sokak, 17 pafta, 199 ada, 16 parsel
79	Kaymakam Çeşmesi	Yenice Mahallesi, Mezgitönü Sokak 53 pafta, 169 ada, 12 parsel
80	Çeşme	Yukarı Kayabaşı Mahallesi, Babacan Sokak 46 pafta, 233 ada, 5 parsel
81	Çeşme	Yukarı Kayabaşı Mahallesi, Topçu Sokak,37 pafta, 314 ada, 52 parsel
82	İnönü İlköğretim Okulu	Yukarı Kayabaşı Mahallesi, 45 pafta, 635 ada, 3 parsel
83	Ömer Fevzi Tural Evi	Aktaş Kasabası
84	Çeşme (Dikilitaş)	Dikilitaş Kasabası,34.D.12.c.3a pafta, 291 ada, 4 parsel
85	Konut (Hasan Kulu evi)	A. Kayabaşı Mahallesi,329 ada,2-3 parsel
86	Gar Ek Hizmet Binası 1	72 pafta,132 ada,1 parsel
87	Gar Lojman Binası 1	72 pafta,132 ada,1 parsel
88	Gar Lojman Binası 2	72 pafta,132 ada,1 parsel
89	Gar Ek Hizmet Binası 2	72 pafta,132 ada,1 parsel

Tablo 3.3.18: Devamı

S. NO	ADI	ADRESİ
90	Gar Su Depo Kulesi	72 pafta,132 ada,1 parsel
91	Nusret Elmacı Evi	Kayardı Bağları, Paşabağı Sok. No: 11-13
92	Konut	Kayardı Bağları, Ömerler Çayırı Sok. No: 18-20
93	Konut	Kayardı Bağları, Ömerler Çayırı Sok. No: 14
94	Konut	Kayardı Bağları, Ömerler Çayırı Sok. No: 9-10
95	Konut	Kayardı Bağları, Ömerler Çayırı Sok. No: 8
96	Yaşar Küçük Evi	Kayardı Bağları, Beşiktaş Durağı Sok. No: 1
97	Konut	Kayardı Bağları, Beşiktaş Durağı Sok. No: 13
98	Konut	Kayardı Bağları, Beşiktaş Durağı Sok. No: 24
99	Konut	Kayardı Bağları, Kurdunuz Sok. No: 5/A
100	Konut	Kayardı Bağları, Kurdunuz Sok. No: 4
101	Konut	Kayardı Bağları, Menemen Sok. No: 35
102	Konut	Kayardı Bağları, Menemen Sok. No: 22
103	Konut	Kayardı Bağları, Menemen Sok. No: 6
104	Fertek Evi	Fertek Kasabası,14 Pafta,2462 Parsel

3.3.1.8.7. Hikâyeler ve Folklorik Değerler

Niğde ili elbise çeşitleri, türküleri, oyunları, deyimleri, efsaneleri, tekerlemeleri, atasözleri ve özellikle evlenme gelenek ve görenekleri ile de çok çeşitli ve renkli bir görünüm arz etmektedir. Mesela, evlenme adetleri arasında; görücü usulü ile kız isteme, dua ile söz kesme, nişan töreni ile şerbet içme, düğün öncesi alış-veriş ve hazırlıklar, nikâh kıyılması, kına, kız çıkartma ile düğün yapılması, erkek çocuklara sünnet yapılması gibi adetler ilgi çekicidir. Yine gelin hamamı, sandık günü, samah, güvey giydirilmesi, güvey hamamı, yüz açımı Niğde yöresinde yapılan düğünlerde yapılan sosyal faaliyetler arasındadır. Niğde ili halk oyunları ve halk türküleri bakımından da çok zengindir. Müzik; yumuşak, içli, coşkulu ve basittir. Niğde ilinde, “halay”a alay denmektedir ve en çok tutulan oyundur. Çekin alay düzülün, üçayak, topal, hop cilveli, hop Dünderli, develi, ansam, sarı yıldız, hora, tombili, ufacak, menberli ve kanacak folklorik değerler içerisinde önemli yer tutmaktadır. Ayrıca, Niğde yöresine özgü Bor tabaklarının (dericilerin) yıllar önce en önemli oyunu tuluk oyunu ise günümüzde yok olup gitmektedir. Atasözleri içerisinde ise “Geçti Bor’un pazarı, sür eşeğini Niğde’ye” halk arasında en bilinenidir.

3.3.1.8.8. Örf ve Adetler

Niğde ili folklor zenginlikleri yönünden İç Anadolu’nun en zengin illerindedir. Özellikle halk türküleri ve melodileri yönünden kendine özgü özellikler taşımaktadır. Böylesine zengin folklor değerleri 1981 yılına kadar ortaya pek çıkarılmamıştır. 1981 yılında Valiliğin girişimi ile “Folklor Araştırma Komitesi” oluşturulmuş ve bu komite ile Niğde köylerine kadar araştırılmış ve ilde eskiden beri oynana

gelen 8 adet oyun ortaya çıkarılmıştır. Araştırma sonunda, Niğde Halk Oyunları’nın Halay tipinde olduğu ve davul zurna eşliğinde oynandığı ortaya çıkarılmıştır. Oyun figürleri İç Anadolu’nun genel figürlerine benzemesine rağmen mahalli özellikler gösteren farklılıklar vardır. 1981 yılında bu oyunların tespitinden sonra bu oyunları oynayacak 20 kişilik (Kız-Erkek) Halk Oyunları ekibi de oluşturulmuştur. Bugün Niğde Halk Oyunları okullarda oynanmaktadır. 1981 yılında kurulan ancak bugün dağılan ekibin yeniden kurulması ve sürekli kalması için çalışmalar devam etmektedir.⁶² Düğünlerde ve özel günlerde halaylar, bazı yerlerde de kaşık ve oturak oyunları oynanmaktadır. Oyunlar, kadın ve erkekler tarafından ayrı ayrı oynanmakta, kaşıklı oyunlara, bağlama cura gibi sazlar bazen de tef eşlik etmektedir. Niğde ilindeki bazı oyun türleri ise şöyledir: Çekin Alay Düzülün, Tombili, Yıldız, Develi, Hopcilveli, Anşam, Çınarbaşı, Çubuk, Hopdünderli, Hora, Karam, Menberi vb.

Niğde kültüründe geçmişte kalmış belli başlı örnekler şunlardır: Salı günü yola çıkmak, cuma günü çamaşır yıkamak ve dikmiş dikmek iyi sayılmazdı. Evden yolcu çıkınca, ardından ev süpürülmez ve bir kova ile su dökülürdü. Yolu aydınlık olsun diye, ayna üzerine su dökülerek de yolcu savuşturulurdu. Kırkı çıkmamış (Doğumdan sonra 40 gün geçmemiş) iki kadın bir araya getirilmez, yan yana gelirse, uğursuzluk olmasın diye toplu iğne değiştirirlerdi.

Kız İsteme

Delikanlının annesi, beğenilen kızın evine, sabahın erken saatinde bir şeyi bahane ederek gelirdi. Evin ve avlunun temiz olup olmadığına, kızın uyanıp uyanmadığına, kılığına kıyafetine bakardı. Bunlar eve girerken yapılan ilk

⁶² <http://www.meleklermekani.com/threads/nigde-gelenek-ve-gorenekleri.52065>

kontrollerdi. Kız eğer delikanlıyı istiyorsa, kahve pişirmeye gittiğinde müstakbel kayınvalidesinin ayakkabısını çevirirdi, şayet delikanlıyı istemiyorsa asık suratlı ve günlük kıyafetleriyle çıkar ve ayakkabılarını çevirmezdi. Bu arada kayınvalide, türlü bahanelerle lamba camının kirli, tozlu olup olmadığına, odanın köşelerinde ve tavanda is veya işgüzarlığına gölge düşürecek haller bulunup bulunmadığına bakardı. Şayet odada yalnız ise halı, kilim varsa hasırın altını kaldırarak evlerinde iyi bir temizliğin yapıldığına dikkat ederdi. Bu incelemeler bittikten sonra giderken, mümkünse, kızı kucaklar ve öperdi. Bunun amacı, kızın ağzının kokup kokmadığına bakmaktı. Kız beğenilirse dünür gitmeye başlanırdı. Evin büyük sözü geçer kişileri, kız evine haber gönderilerek hep beraber gidilirdi. Allah'ın emri ve peygamberin kavli ile kızlarını oğullarına isterlerdi (Kız evi naz evi diye). Kız evi kızı hemen ilk gelişte vermezdi. Bu gelişler iki üç kez tekrarlanırdı. Sonunda kız evi kabul eder, bundan sonra alınacak eşyalar ve hediyeler konuşulurdu. Başlık parası ve bu arada takılacak altınlar da bu esnada tespit edilirdi.

Şerbet içme merasimleri iki şekilde olurdu. Birincisi yakın akrabalarla bir arada toplanılır, mütevazı bir tören yapılırdı. Buna "Cep Kahvesi" de denirdi. İkincisi ise davetlilerin çok olduğu bir merasimdir. Bunun için oğlan kız evine şeker, kahve, lokum, sigara, kibrit gönderir ve bunların davetlilere yeterli miktarda olmasına dikkat ederdi. Nişandan üç dört gün evvel beraberce beğenilip alınan elbiseler, okuyucu denilen bir kadınla, kız evine gönderilirdi. Artık nişan günü gelmiştir. Oğlan evi, oğlanı yanlarına almadan kız evine gider ve burada eğlenirlerdi. Nişan bittikten sonra, sam imiyetin artması için, iki tarafın akrabaları geceli gündüzlü yemekli gezmeye giderlerdi. Buna "Süs Dünürlüğüm" de denirdi. Artık düğün merasimi başlamıştır.

Gelin hamamı için oğlan evi sabun, kına, para göndererek gelinin hamama gitmesini sağlardı. Hamama toplu olarak gidilir, kızın annesi yanına oturur, genç misafirlerine sabun, yaşlılara ise sabun ve kına verirdi. Burada kadınlar arasında eğlenilirdi. Kızı natır yıkardı. Kız ise çıkarken de peştamalını natıra verirdi. Salı günü sandık gönderilirdi. Kıza ait eşyalar düzülür, bohçalara konurdu. Ziyaretler bir kovluğa⁶³konarak, akrabalara ait hediyeler kız evine gönderilirdi. Eğer başlık parası alınmışsa bunlar yapılmaz, yerine elbiselik gibi daha ağır hediyeler alınırdı. Buna "Kulluk" da denirdi. Bu bohçaların içerisine, ağız tadı olarak bir kutu şeker konurdu. Bunlar, okuyucu ve sebeplenmesi istenen biri tarafından gönderilirdi. Kız tarafı Çarşamba günü yapılır, kızın müsaitse evinde toplanılırdı. Çalgı olarak tef ve ud bulunurdu. Kızı yakın arkadaşları giydirirken ayağının altına büyükçe bir sini koyar ve öylece giydirirlerdi. Daha sonra kız büyüklerin ellerini öper, iki eli göğsünün üzerinde bir şekilde divan dururdu. Davetlileri karşılama böylece devam eder, misafirler tamamlandıktan sonra çerezler yenilirdi. Bu törene gelenler kıza hediye getirirdi. Pek çok davetli, benek denen bir miktar

⁶³ Kovluk: Torba

⁶⁴ www.frmartuklu.net

parayı getirip kızın annesiyle salavatlaşırken eline kimsenin görmeyeceği bir şekilde sıkıştırırdı. Kına gecesi, çarşamba gününü akşamı, kız evi ve yakınları uygun bir ev düzenlerlerdi. Kız iyice süslenirdi ve kızın arkadaşları da milli kıyafetlerini giyerek geceye katılırlardı. Geceye oğlan evi de gelince erkeklerle kadınlar ayrılırlardı. Gelin yüzü kapalı gelir ve aşağıdaki ağıtları söylerdi:

Mercimeğim kile kile
Doldurdular sile sile
Ben annemden ayrılmazdım
Ayrırdılar bile bile
Daminizde ot muydum?
Evinizde yok muydum?
Bir kız idim çok muydum?
Anam anam benim anam(Babası sağ değil ise)
İğne sapladım pırtıya
Gıllaptan işledim saltaya
Aslan babam olmayınca
Niye getirdiniz beni ortaya (Annesi sağ değilse)
Adana'dan gelir hıyar
Gümüş çakı ile soyar
Usul vur tefçi tefini
Kara yerde anam oynar

Gelin kız hazırlanırken saçlar çoğu zaman uzun olduğundan kesilirdi. Saçın kesilmesi anında şunu söylerdi:

Dama koydum dolu testi
Seher yeli devre esti
Anam kıymadığım saçlara
Eller makas vurdu kesti

Kına yakılırken kız elini açmazdı. Elini açması için bahşiş konulurdu. Misafirler tören bittikten sonra yavaş yavaş dağılırlardı.

Güvey giydirilmesinde ise kız evi, perşembe günü öğleden sonra, oğlana iç çamaşırı, fes, tabaka, sigara, çakmak, ağızlık, tespih, tıraş takımı, içine harçlık konmuş bir cüzdan kefiyeye sarılı olarak gönderirdi. Evde mutlaka bir din adamı bulunurdu. Damat giydirilirken bu din adamı dua okurdu. Kız çeyizleri arasında şilte ve kaynataya bir baş yastığı götürülmüş ise gelin tahtirevanla, değilse yaya gitmek zorundaydı. Kızın çeyizi taşıyırdı. Kız gitmek üzereyken varsa babası yoksa yaşlı bir erkek akrabası kızın kuşağını baş hizasında üç defa çevirerek hayırlı, uğurlu ve mesut olması temennisiyle kuşağı bağlar ve kıza son nasihatleri verirdi. Bu nasihatleri arasında, kızım alınla gidiyorsun kefeninle o kapıdan çıkacaksın bize ümit etme demeyi de ihmal etmezdi. Gelinle damat eve girerken, başlarına bozuk parayla karıştırılmış buğday atılırdı. Bu bereket anlamına geliyordu. Davetliler oğlan evine hayırlı olsun diyerek ayrılırlardı. Kız kapıdan girerken ayağına kurban kesilirdi, gelin ve güvey bunun kenarından üç defa dolaşırlardı. Gelinin eline bir parça kına ile karışık bal konulurdu. Gelin elindeki kapağı sürer, kapının ağzındaki su dolu testiye

teperек içeri girerdi. Kaynana içerde gelini bekler, mücevherat takılırdı. Sabah namaza gidilirdi. İlk emirler kıza verilirdi. Eğer oğlan yoksulsa kız evine güvey girer, buna da “İç Güvey” denirdi. Ertesi gün yüz açımı yapılırdı. Oğlan tarafı (buna çift örtme de

derler) çalgılar çalarken kayınvalide güveyi yanına oturtur, gelinin başına yazmalar örtülürdü. Kız, oğlan evinin yaptırdığı iki, üç elbiseyi o gün kaynananın uygun gördüğü zamanlarda değiştirip yesinisi giyip gelirdi. Böylece oğlan evinin düğünü bitmiş olurdu.

3.3.2. Turizm

İnsanların çeşitli amaçlarla seyahat etmelerinden doğan her türlü faaliyet turizm olarak adlandırılır. Turizm, çağımızda toplumların sosyo-ekonomik kalkınmasında önemli rol üstlenmektedir. Bir taraftan refah düzeyi artan toplumlar seyahate yönelirken, diğer taraftan da kalkınma çabasında olan bölgeler, ellerindeki turistik potansiyeleri ulusal ve uluslararası pazarlara sunarak turizm gelirlerini artırmak çabasındalardır. Ayrıca, sanayileşen toplumların ortak sorunu olan ekolojik etkiler, turizm sektöründe yok denecek kadar azdır. Bu nedenle, ülkeler ve bölgeler, ulusal ve uluslararası turizm pazarından pay alma yarışındadırlar.

Niğde ili, köklü tarihsel geçmişi ve tarihten gelen önemli arkeolojik ve sanatsal yapısıyla önemli turistik potansiyeline sahiptir. Aynı zamanda, jeolojik ve iklim

yapısı ile de çeşitli turizm türlerine hizmet verebilecek kapasiteye sahiptir. Ancak bölgesel, ulusal ve uluslararası turizmden aldığı ekonomik pay ise yok denecek kadar azdır.

Aşağıda, Niğde ilinin çeşitli turizm potansiyelinden bahsedilmiştir. Niğde ilinin sahip olduğu turistik potansiyel, satılabilir nitelikte turistik ürün haline dönüştürüldüğünde, Niğde ekonomisine önemli katkılar sağlayacağı muhakkaktır.

Bir turistik potansiyel ulaşılabilir, pazarlanabilir, tanıtılabilir olmadığı sürece ekonomik bir anlam ifade etmemektedir. Bu nedenle ilde, başta Kemerhisar antik kenti olmak üzere, birçok çalışmanın zaman geçirilmeden yapılmasına ihtiyaç vardır.

3.3.2.1. Niğde İlinin Bilinirliği

“Niğde İlinin Turizm Açısından Pazarlanması” başlıklı Yüksek Lisans Tezi’nde⁶⁵, Ankara, İstanbul ve İzmir’den oluşan üç büyük şehirde, yaklaşık 1.000 kişi üzerinde, bir anket çalışması yapılmış ve insanların Niğde ilini turistik açıdan tercih etme nedenleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Aşağıda bu çalışmanın bazı sonuçlarına kısaca yer verilmiştir.

Tablo 3.3.19’da görüldüğü gibi insanların %71’inin Niğde iline hiç gelmediği, ancak %29’unun Niğde iline gelmediği görülmektedir. Bunun nedenleri, ayrıca bir araştırma konusudur.

Tablo 3.3.19: Daha Önceden Niğde İline Gelip/Gelmeme Durumunun Dağılımı

DAHA ÖNCE NİĞDE İLINE GELME	DAĞILIM	YÜZDE (%)
Evet	284	29,0
Hayır	694	71,0
TOPLAM	978	100,0

Tablo 3.3.20: Niğde İline Geldiklerinde ya da gelmeyi Düşündüklerinde İlçelerini de Gezme İsteme Durumlarının Dağılımı

İLÇELERİ GEZMEK/GEZMEYİ DÜŞÜNMEK	DAĞILIM	YÜZDE (%)
Evet	716	73,2
Hayır	262	26,8
TOPLAM	978	100,0

İnsanların önemli bir kısmının, Niğde ilini ziyaret ettiklerinde, Niğde ile birlikte ilçelerini de görmek istedikleri Tablo 3.3.20’den anlaşılmaktadır. İnsanların %26,8’i ise Niğde iline geldiklerinde ilçelerini de

gezme düşünmediklerini belirtmişlerdir. Bu da Niğde ilinin ilçelerinin daha çok tanıtıma ihtiyacı olduğunu göstermektedir.

⁶⁴ <http://www.frmartuklu.net/ic-anadolu-bölgesi/194326-ic-anadolunun-orf-ve-adetleri-ic-anadolu-bölgesinin-gelenek-ve-gorenekleri-2.html>

⁶⁵ Ruhan İri, “Niğde ilinin Turizm açısından Pazarlanması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, N.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde 2009”

Tablo 3.3.21: Niğde İlini Ziyaret Etmeye Karar Verenlerin Gezmeyi Düşündükleri Yerleşim Yerlerinin Dağılımı

YER (N=978)	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Merkez İlçe	485	49,6
Hepsi	397	40,6
Bor	187	19,1
Kemerhisar	139	14,2
Bahçeli	71	7,3
Altunhisar	65	6,6
Çamardı	65	6,6

Niğde ilini ziyaret etmeyi düşünenler, ağırlıklı olarak, Niğde ilinin Merkezi'ni gezmeyi düşünmektedirler. İkinci sırada ziyaret etmek istedikleri yer olarak Bor ilçesi ön plana çıkmaktadır. En az gezmeyi tercih ettikleri yer ise Altunhisar ve Çamardı ilçeleridir.

Tablo 3.3.22'ye bakıldığında Niğde iline gelenlerin/gelmeyi düşünenlerin, ulaşım şekli olarak başta otobüsü

ikinci sırada özel araçlarını tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Niğde iline seyahat etmeyi düşünenlerin %90'ına yakını karayolunu tercih etmektedir. Niğde iline gelirken alternatif ulaşım yöntemi olan demiryolu ise insanların %7,4'ü tarafından tercih edilmektedir. Bu da Niğde ilinde demiryollarının daha etkin kullanımının yaygınlaştırılması gereğine işaret etmektedir.

Tablo 3.3.22: Niğde İline Gelenlerin/Gelmeyi Düşünenlerin Seçtikleri/Seçecekleri Ulaşım Şeklinin Dağılımı

ULAŞIM ŞEKLİ	DAĞILIM	YÜZDE (%)
Otobüs	451	46,1
Özel Araç	414	42,3
Demiryolu	72	7,4
Diğer	41	4,2
TOPLAM	978	100,0

Tablo 3.3.23: Niğde İlini Ziyaret Etmede Etkili Olan/Olacak Alternatif Turizm Faaliyetlerinin Dağılımı

ALTERNATİF TURİZM TÜRLERİ (N=978)	DAĞILIM	YÜZDE (%)
Kültürel Turizm	413	42,2
Doğa Yürüyüşü	396	40,5
Mağara Turizmi	238	24,3
Termal Turizmi	218	22,3
Yayla Turizmi	187	19,1
İnanç Turizmi	149	15,2
Foto-Safari	125	12,8
Av Turizmi	106	10,8
Kış Turizmi	97	9,9
Hepsi	94	9,6
Hiçbiri	55	5,6

Niğde ilini ziyaret etmede etkili olan/olacak alternatif turizm gerekçelerinin Tablo 3.3.23'teki dağılımı incelendiğinde %42 ile ilk sırada kültürel turizmin yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada ise %40,5 ile doğa yürüyüşü yer alırken; daha sonra sırasıyla mağara turizmi (%24,3), termal turizm (%22,3) ve yayla turizmi (%19,1)

yer almaktadır. Tablo 3.3.23 incelendiğinde Niğde ilinde en az tercih edilen turizm çeşidinin kış turizmi (%9,9) olduğu görülmektedir. Coğrafi olarak önemli dağları bulunan Niğde ilinde turizm çeşitleri içerisinde kış turizminin en az tercih edilmesi dikkat çekicidir.

Tablo 3.3.24: Niğde İlini Ziyaret Etmede Tercih Edilen/ Edilecek Olan Konaklama Tipi

KONAKLAMA İŞLETMELERİ TÜRLERİ (N=978)	TERCİH EDERİM	
	DAĞILIM	YÜZDE (%)
Beş Yıldızlı Otel	318	32,5
Oberj (Dağevi)	270	27,6
Tatil Köyü	255	26,1
Termal Otel	246	25,2
Pansiyon	239	24,4
Dört Yıldızlı Otel	237	24,2
Üç Yıldızlı Otel	236	24,1
Motel	151	15,4
Kamping	150	15,3
İki Yıldızlı Otel	109	11,1
Tek Yıldızlı Otel	60	6,1
Diğer	34	3,5

İnsanların Niğde ilini ziyaret etmede tercih ettikleri/ edebilecekleri konaklama işletmelerinin dağılımında beş yıldızlı oteller öne çıkarken (%32,5), diğer konaklama tesislerinin dağılımında homojen bir yapının olduğu Tablo

3.3.24'te görülmektedir. Ancak, Niğde ilinde başta beş yıldızlı otel olmak üzere, bu konaklama tesislerin bir kısmı bulunmamaktadır. İlin konaklama işletmesi yatırımlarında bu taleplerin dikkate alınması gerekmektedir.

Tablo 3.3.25: Niğde İlini Ziyaret Etmek İsteyenlerin Seyahat Amaçlarının Dağılımı

NİĞDE YÖRESİNİ TURİSTİK AMAÇLI TERCİH ETME NEDENLERİ (N=978)	DAĞILIM	YÜZDE (%)
Doğal Güzellikleri Görme	789	80,7
Kültür Varlıklarını (Tarihi Eser, Müze, Ören Yeri vb.) Ziyaret	740	75,7
Niğde Yöresini ve İlçelerini Gezip, Görme ve Tanıma	685	70,0
Tatil	633	64,7
İnanç Turizmi	429	43,9
Akraba, Memleket, Hasta Ziyareti, Arkadaş, Eş, Dost vb.	405	41,4
İs, Kongre, Toplantı, Sergi, Fuar vb.	292	29,9
Diğer	92	35,2

Tablo 3.3.25'te, insanların Niğde ilini turizm bakımından tercih etmelerindeki nedenlerin dağılımında, birinci sırada %80,7 ile doğal güzellikleri görme, ikinci sırada kültürel zenginlikleri ziyaretin olduğu görülmektedir. Niğde yöresini ve ilçelerini gezip, görme ve tanıma isteğinde olanlar %70, Niğde iline tatil amaçlı seyahat

etmek isteyenlerin oranı ise %64,7'dir. Bu da gösteriyor ki, insanlar Niğde ilini tatil yeri olarak tercih etmektedirler. Gerekli altyapı ve yatırımlar olduğu takdirde, Niğde ilinin gelecekte önemli bir turist potansiyeline sahip olacağı değerlendirilmesi gerekmektedir. Diğer seyahat nedenlerinin oranları ise %50'nin altında kalmaktadır.

Tablo 3.3.26: Niğde İline Ziyaret Kararında Etkili Olan Nedenlerin Dağılımı

NEDENLER/ARAÇLAR (N=978)	ETKİ DAĞILIM	YÜZDE (%)
Akraba, Arkadaş, Dost Tavsiyesi	536	54,8
İnternet ve Diğer İletişim Araçları	435	44,5
Broşür, Kitap, Dergi, Gazete vb. Yayınlar	399	40,8
Radyo- TV'de Niğde ile İlgili Yapılan Reklam ve Yayınlar	364	37,2
Seyahat Acenteleri	250	25,6
Diğer	67	6,9

İnsanların Niğde ilini ziyaret etmeye karar vermelerinde etkili olan nedenlerin başında akraba, arkadaş ve dost tavsiyesinin %54,8 ile ilk sırada yer aldığı Tablo 3.3.26'da görülmektedir. İkinci sırada internet ve diğer iletişim araçları yer alırken basılı yayınlarla tanıtım üçüncü sırada yer almaktadır.

Niğde ili ile ilgili turizm işletmelerinin kriterlerinin değerlendirilmesine ilişkin görüşlere bakıldığında başta konaklama kapasitesi olmak üzere (%67), birçok kritere ilişkin insanların fikir sahibi olmadığı Tablo 3.3.27'de görülmektedir.

Tablo 3.3.27: Niğde İli ile İlgili Turizm Kriterlerinin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

NİĞDE İLİ TURİZM İŞLETMELERİ İLE İLGİLİ KRİTERLER (N=978)	FİKRİM YOK		KÖTÜ		ORTA		İYİ	
	DAĞILIM	%	DAĞILIM	%	DAĞILIM	%	DAĞILIM	%
Konaklama Kapasitesi	659	67,4	94	9,6	153	15,6	72	7,4
Yeme-içme Kapasitesi	582	59,5	97	9,9	156	16,0	143	14,6
Ulaşım Kolaylığı	524	53,6	119	12,2	158	16,2	177	18,1
Temizlik (Yöre ve Tesis)	572	58,5	71	7,3	190	19,4	145	14,8
Eğlence Hizmetleri Yeterliliği	586	59,9	230	23,5	113	11,6	49	5,0
Hizmet Kalitesi	590	60,3	87	8,9	183	18,7	118	12,1
Altyapı Yeterliliği	620	63,4	135	13,8	151	15,4	72	7,4
Yöre Halkının Yabancılar Karşı Davranışı	521	53,3	132	13,5	128	13,1	197	20,1

Tablo 3.3.28: Niğde İli ve Yöresinin Tanıtımının Yeterince Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

TERCİH	DAĞILIM	YÜZDE (%)
Evet	43	4,4
Hayır	729	74,5
Fikrim Yok	206	21,1
TOPLAM	978	100,0

Niğde ve yöresinin tanıtımının yeterli yapıp yapılmadığına ilişkin görüşlerin dağılımı Tablo 3.3.28'de görülmektedir. İnsanların sadece %4'ünün yeterli tanıtım yapıldığını düşündüğü, %74,5'inin yeterli tanıtım yapılmadığını, %21,1'inin ise fikrinin olmadığı görülmektedir. Bu da Niğde ilinin tanıtımının çok yetersiz

olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.3.29'da, Niğde ve Yöresinin neden tercih edilmediği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Tablo 3.3.29'dan da anlaşılacağı üzere, Niğde iline yeterince ziyaretçi gelmemesinin birinci nedeninin tanıtım yetersizliği olduğu görülmektedir.

Tablo 3.3.29: Niğde ve Yöresinin Tercih Edilmemesinin Nedenlerine Yönelik Görüşlerin Dağılımı

NİĞDE VE YÖRESİNİN TERCİH EDİLMEMESİNİN NEDENİ/NEDENLERİ (N=978)	EVET		HAYIR	
	KİŞİ	%	KİŞİ	%
Yeterince Tanınmaması	757	77,4	221	22,6
Niğde İli Turizm Tanıtımının Eksikliği	611	62,5	367	37,5
Dinlenme ve Eğlence Açısından Yetersiz Olması	243	24,8	735	75,2
Tarihi ve Kültürel Açısından Yetersiz Olması	158	16,2	820	83,8
Ana Karayolu Güzergâhı Üzerinde Olmaması	147	15,0	831	85,0
Doğal Güzellikler Açısından Yetersiz Olması	138	14,1	840	85,9

3.3.2.2. Niğde İlindeki Konaklama İşletmelerinin Durumu

Niğde ilinde konaklama işletmeleri, başta kent merkezi olmak üzere, Çiftehane ve Narlıgöl bölgesinde yoğunlaşmaktadır. Çiftehane ve Narlıgöl bölgesindeki oteller tamamen sağlık turizmüne yönelik faaliyet gösterirken, il

merkezindeki oteller genel amaçlı konaklama tesisleridir.

Niğde ilinde turizm işletme belgeli üç tesis vardır. Bunlardan iki tanesi Niğde merkezde, bir tanesi de Çiftlik ilçesi Narlıgöl'dedir.

Tablo 3.3.30: Niğde İlinde Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri

TURİZM İŞLETME BELGELİ TESİSLER	ODA	YATAK	ADRES
Grand Otel****	80	185	Merkez
Nahita Otel***	40	80	Merkez
Narlıgöl Termal Otel****	67	137	Narlıgöl/Çiftlik
TOPLAM	187	402	

Tablo 3.3.31: Niğde İlinde Turizm Yatırım Belgeli Konaklama Tesisleri

TURİZM YATIRIM BELGELİ TESİSLER	ODA	YATAK	ADRES
Sinanoğlu Altunay Otel****(inşaat)	309	782	Çiftehane/Ulukışla
Honour Otel***(inşaat)	40	80	Niğde Merkez
TOPLAM	349	862	

İlde yatırım izni almış toplam 862 yatak kapasiteli, biri Çiftehane'da olmak üzere iki adet konaklama tesisinin yapımı devam etmektedir. Bu tesislerin tamamlanmasıyla, ilin

konaklama kapasitesi %67 artarak 2.143 yatak kapasitene ulaşacaktır.

Tablo 3.3.32: Belediye Belgeli Konaklama İşletmeleri

BELEDİYE BELGELİ TESİSLER	ODA	YATAK	ADRES
Osmanbey Otel	60	110	Merkez
Otel Murat	21	50	Merkez
Otel Şahin	25	48	Merkez
Otel Tyana	28	58	Bor
Çelikhan Termal Otel	106	285	Çiftehan/Ulukışla
Çiftehan Termal Otel-Devremülk	181	660	Çiftehan/Ulukışla
Şahiner Otel	35	70	Merkez
TOPLAM	456	1.281	

Tablo 3.3.33: Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Dağevi

DAĞ EVİ	ODA	YATAK	ADRES
Demirkazık Dağevi	45	110	Çamardı/Demirkazık
TOPLAM	45	110	

Tablo 3.3.33'te de görüldüğü gibi, ilde Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne bağlı Çamardı ilçesinde Demirkazık'ta 45 odalı, 110 yatak kapasiteli bir de Dağevi bulunmaktadır.

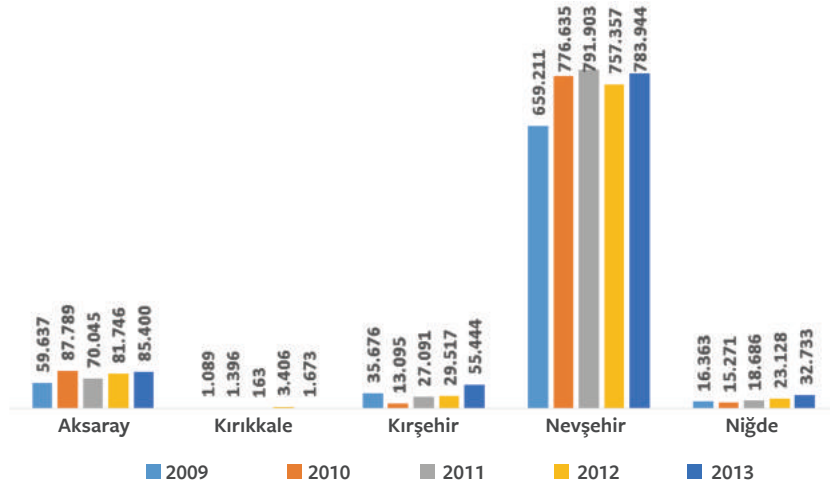
TR71 Bölgesi'ndeki illerde konaklama işletmelerine gelen turist sayıları Tablo 3.3.36'da ve Grafik 3.3.1'de görülmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki konaklama tesislerine

gelen turist sayıları incelendiğinde Nevşehir'in açık ara önde olduğu görülmektedir. Bu iller içerisinde Niğde ili, Kırıkkale ilinden sonra en az turistin geldiği ildir. Niğde iline gelen turist sayısı az olmakla birlikte, 2009-2013 yılları arasındaki trende bakıldığında konaklama işletmelerine gelen turist sayısında %100'lük bir artış olduğu görülmektedir. Bu durum gelecek açısından sevindiricidir.

Tablo 3.3.34: TR71 Bölgesi ve Türkiye Geneli Konaklama İşletmelerine Gelen Turist Sayısı

YER	2009	2010	2011	2012	2013
Aksaray	59.637	87.789	70.045	81.746	85.400
Kırıkkale	1.089	1.396	163	3.406	1.673
Kırşehir	35.676	13.095	27.091	29.517	55.444
Nevşehir	659.211	776.635	791.903	757.357	783.944
Niğde	16.363	15.271	18.686	23.128	32.733
TR71	773.985	896.196	909.899	897.166	961.207
Türkiye	26.526.820	29.753.966	33.614.187	36.183.239	38.282.433

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

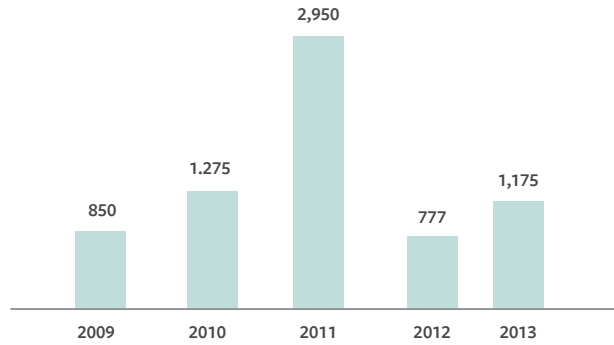

○ Grafik 3.3.1: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Konaklama İşletmelerine Gelen Turist Sayıları

○ Tablo 3.3.35: Türkiye Geneli ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Konaklama İşletmelerine Gelen Yabancı Turist Sayısı

YER	2009	2010	2011	2012	2013
Aksaray	8.353	21.337	11.020	10.014	7.483
Kırıkkale	42	94	38	54	86
Kırşehir	38	21	441	345	414
Nevşehir	418.607	571.650	535.028	492.758	501.507
Niğde	850	1.275	2.950	777	1.175
TR71	427.890	594.377	549.477	503.948	510.665
Türkiye	14.388.998	17.415.364	19.264.058	20.481.308	21.181.668

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

○ Grafik 3.3.2: Niğde İlindeki Konaklama İşletmelerine Gelen Yabancı Turist Sayısı

Türkiye geneli ve TR71 Bölgesi'ndeki illere gelen yabancı turist sayıları Tablo 3.3.35'te görülmektedir. Bu iller içerisinde Nevşehir önemli bir farkla öndedir. Grafik 3.3.2'de ise Niğde iline gelen yabancı turist sayıları görülmektedir.

2011 yılı 2.950 kişi ile en fazla yabancı turistin geldiği yıl olmuş, 2013 yılında ise bu sayı 1.175 kişiye düşmüştür. Ancak, burada kayıtların ne kadar sağlıklı tutulduğuda şüpheli bir durumdur.

Tablo 3.3.36: Türkiye Geneli ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Konaklama İşletmelerine Gelen Yerli Turist Sayısı

YER	2009	2010	2011	2012	2013
Aksaray	51.284	66.452	59.025	71.732	77.917
Kırıkkale	1.047	1.302	125	3.352	1.587
Kırşehir	35.638	13.074	26.650	29.172	55.030
Nevşehir	240.604	204.985	256.875	264.599	282.437
Niğde	15.513	13.996	15.736	22.351	31.558
TR71	344.086	299.809	358.411	391.206	448.529
Türkiye	12.137.822	12.338.602	14.350.129	15.701.931	17.100.765

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Tablo 3.3.36'da görüleceği üzere, TR71 Bölgesi'ndeki illere gelen yerli turist sayısının en çok olduğu il 2013 yılı itibarıyla ilk sırada Nevşehir (282.437 kişi), ikinci sırada ise Aksaray'dır (77.917 kişi). Bu sıralamada Niğde son

ikinci ildir. Ancak yıllar itibarı ile bakıldığında Niğde iline 2009 yılından itibaren her yıl gelen yerli turist sayısında da düzenli bir artış olduğu dikkat çekicidir.

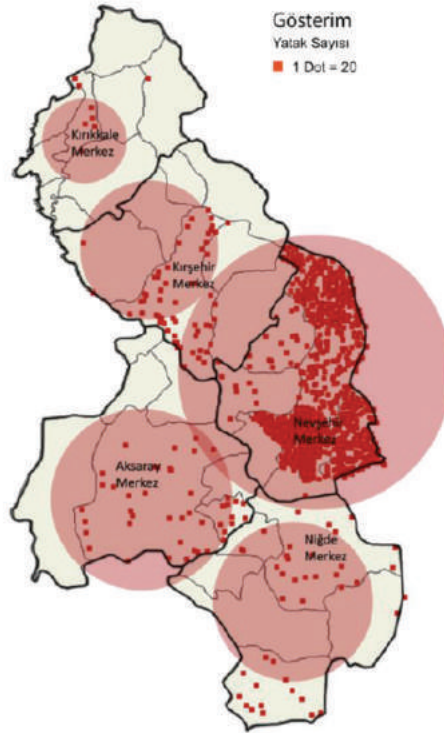
Tablo 3.3.37: Niğde İli Konaklama Tesisleri Ziyaretçi Sayısı (2013)

OTEL ADI	YERLİ	YABANCI	TOPLAM
Grand Otel****	17.000	1.538	18.538
Şahiner Otel***	10.872	458	11.330
Nahita Otel***	12.402	210	12.612
Osmanbey Otel	17.025	192	17.217
Çelikhan Termal Otel	90.980	1000	91.980
Çiftehan Termal Otel-Devremülk	73.776	724	74.500
Narlıgöl Otel****	4.100	452	4.552
Şahin Otel	3.215	42	3.257
Murat Otel	1.347	11	1.358
Tyana Otel	3.554	-	3.554
Dağevi	625	405	1030
TOPLAM	234.896	5.032	239.928

Kaynak: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Harita 3.3.1: TR71 Bölgesi'ndeki illerde Konaklama İşletmelerinin Dağılımı

Harita 3.3.2: TR71 Bölgesi'ndeki illerde Konaklama İşletmeleri Yatak Kapasitelerinin Dağılımı

3.3.2.3. Niğde İlinde Turizm Çeşitliliği

Niğde alternatif turizm çeşitlerine sahiptir. Bu turizm çeşitlerinin bir kısmı aktif iken (dağcılık, sağlık turizmi vb.) bir kısmı henüz tam olarak aktif hale getirilememiştir. Aşağıda bunlara kısaca değinilecektir.

3.3.2.3.1. Sağlık ve Termal Turizm

Niğde ilinde, başta Çifttehan kaplıcası ve Narlıgöl sıcak su kaynağı olmak üzere Kemerhisar içmececi, Kocapınar suyu ve çamuru ile Ferhenk müşil madensuyu kaynağı bulunmaktadır.

Çifttehan'dan sonra Narlıgöl de önemli termal turizm bölgesi olmaya adaydır. Ancak, bu bölgelerde, ağırlıklı olarak yerli turistlere hizmet verilmekte, uluslararası tanıtımı yeterince yapılmadığından yabancı turist sayısı oldukça azdır.

3.3.2.3.2. Ekoturizm

Ekoturizm, turizm çeşitleri içerisinde oldukça yeni bir kavramdır. 2002 yılının Mayıs ayında, Kanada'nın Quebec kentinde, 133 ülkeden gelen 1.100 delegenin katılımıyla yapılan "Dünya Ekoturizm Zirvesi"nde, ekoturizme ilişkin tüm ülkelerin benimsediği ortak bir tanım saptanmıştır. Buna göre ekoturizm, "yeryüzünün doğal kaynaklarının sürdürülebilirliğini güvence altına alan, bunun yanı sıra yerel

halkların ekonomik kalkınmasına destek olurken, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözetilen bir yaklaşım ya da tavrı" olarak benimsenmiştir. Bu tanımdan yola çıkıldığında, ekoturizm çevre ve kültür değerleri sürdürülebilirliğini garanti altına alan, yerel halklara maddi yarar sağlayan bir turizm çeşidi olarak öne çıkmaktadır.

Niğde ilinin tarihi mirası ve sosyo-kültürel değerleri ile ekoturizm için değerlendirilebilecek bir potansiyeli olduğu görülmektedir.

3.3.2.3.3. Doğa Yürüyüşü ve Kış Sporları Turizmi

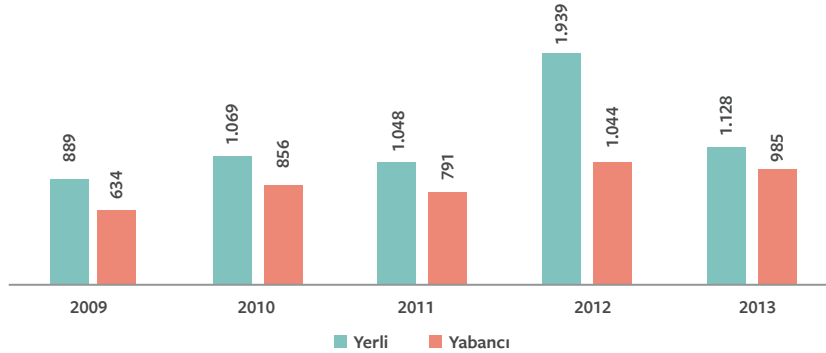
Aladağlar, dağcılık, yürüyüş ve tırmanışlar için Torosların en uygun bölümüdür. Tırmanışlar için en uygun yollar Çamardı ilçesindeki Demirkazık ve Çukurbağ köylerinden başlamaktadır. Hemen bu bölgede konaklamak için 85 yataklı modern bir dağevi bulunmaktadır.

Bolkar Dağları da yürüyüş ve kış sporları açısından oldukça cazip bir bölgedir. Özellikle 7km'yi bulan doğal pisti ile tur kaynağına ilgi duyanları memnun etmektedir. Bolkar Dağları'na özgü krater gölleri ve başka yerlerde nadir olan tespit edilebilen 200'e yakın kır çiçekleri olan bu bölge, her zaman ziyaretçilerin ilgi odağı olmuştur. Kış turizmi ve kış sporları özellikle Bolkar Dağları'nda büyük gelecek vaad etmektedir.

Tablo 3.3.38: Aladağlar Bölgesine Gelen Turist Sayısının Dağılımı

TURİST	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ⁶⁶	TOPLAM
Yerli	889	1.069	1.048	1.939	1.128	900	6.973
Yabancı	634	856	791	1.044	985	375	4.685
TOPLAM	1.523	1.925	1.839	2.983	2.113	1.275	11.658

Kaynak: Çamardı İlçe Jandarma Komutanlığı.

Grafik 3.3.3: Aladağlar Bölgesine Gelen Turist Sayısı

Kaynak: İlçe Jandarma Komutanlığı.

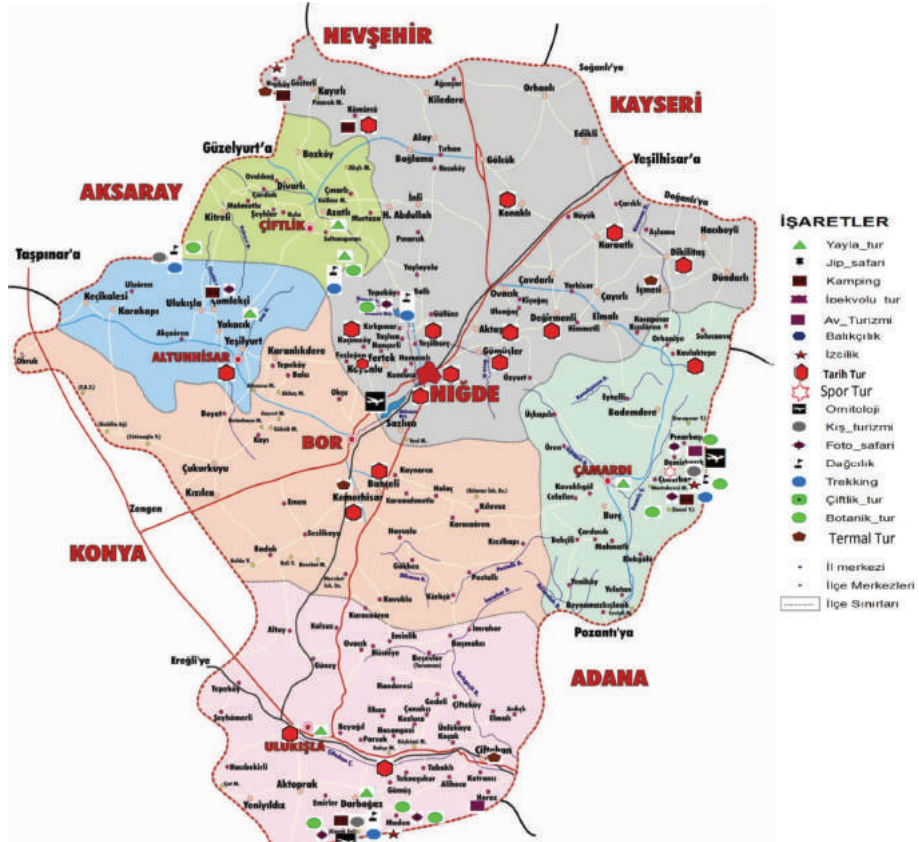
⁶⁶Bu veriler, 2014 yılı Eylül ayı itibarıyla.

Aladağlar bölgesine gelen yerli ve yabancı turist sayısı Tablo 3.3.38 ve Grafik 3.3.3'te görülmektedir. Bölgeye gelen turist sayısı yıllara göre hareketlilik göstermektedir. 2012 yılı 1.939 yerli, 1.044 yabancı turist ile en fazla turistin

geldiği yıl olmuştur. Bölgeye 2013 yılında 1.128, 2014 yılında ise 900 yerli; yine 2013 yılında 985, 2014 yılında 375 yabancı turist gelmiştir.

Tablo 3.3.39: Niğde İli Doğa Turizmi Bölgeleri

DOĞA TURİZMİ FAALİYETİ	BÖLGE
Av Turizmi	Demirkazık YHGS, Bolkar Dağları
Dağ ve Doğa Yürüyüşü	Gebere Vadisi, Aladağlar MP, Bolkar, Melendiz ve Hasandağı
Dağcılık	Aladağlar MP, Bolkar ve Hasandağı
Kış Turizmi ve Kayak	Aladağlar MP, Bolkar ve Hasandağı
Fauna ve Kuş Gözlemciliği	Akkaya Barajı ve Karagöl
Yayla Turizmi	Ketençimeni, Çamardı, Darboğaz, Altunhisar-Çiftlik Yolu ve Azatlı
İzcilik	Narlıgöl, Demirkazık ve Bolkar Meydan Yaylası
Kamp Turizmi	Narlıgöl, Göllüdağ, Aladağlar, Bolkar ve Çömlekçi Vadisi
Termal Kaplıca Turizmi	Narlıgöl İçmeli, Kemerhisar ve Çifttehan
Foto Safari	Aladağlar MP, Bolkar ve Çömlekçi Vadisi
Botanik Turizmi	Gebere Vadisi, Bolkar, Aladağlar MP, Keçibuyduran ve Melendiz Dağı
Spor Turizmi	Demirkazık Dağevi
Tarih Turizmi	Gümüşler Kale Tyna Su Kem. Kavlakepe Yer Altı Şehri Ö.M.Paşa Kervansarayı

Harita 3.3.3: Niğde İli Doğa Turizmi Haritası

Tablo 3.3.40: Doğa Turizmi Faaliyetlerinde Tercih Edilen Bölgeler

DOĞA TURİZMİ FAALİYETİ	BÖLGE
Av Turizmi	Demirkazık YHGS, Bolkar Dağları
Dağ ve Doğa Yürüyüşü	Gebere Vadisi, Aladağlar MP, Bolkar, Melendiz ve Hasandağı
Dağcılık	Aladağlar MP, Bolkar ve Hasandağı
Kış Turizmi ve Kayak	Aladağlar MP, Bolkar ve Hasandağı
Fauna ve Kuş Gözlemciliği	Akkaya Barajı ve Karagöl
Yayla Turizmi	Ketençimeni, Çamardı, Darboğaz, Altunhisar-Çiftlik Yolu ve Azatlı
İzcilik	Narlıgöl, Demirkazık ve Bolkar Meydan Yaylası
Kamp Turizmi	Narlıgöl, Göllüdağ, Aladağlar, Bolkar ve Çömlekçi Vadisi
Termal Kaplıca Turizmi	Narlıgöl İçmeli, Kemerhisar ve Çifttehan
Foto Safari	Aladağlar MP, Bolkar ve Çömlekçi Vadisi
Botanik Turizmi	Gebere Vadisi, Bolkar, Aladağlar MP, Keçibuyduran ve Melendiz Dağı
Spor Turizmi	Demirkazık Dağevi
Tarih Turizmi	Gümüşler Kale Tyana Su Kem. Kavlakepe Yer Altı Şehri Ö.M.Paşa Kervansarayı

3.3.2.3.4. Yayla Turizmi

Coğrafi yüksekliği ve sahip olduğu dağlar bakımından zengin olan Niğde yöresi, dağlarda oluşan doğal yaylaları bakımından da zengin sayılmaktadır.

Akdeniz ve Orta Anadolu iklim geçiş kuşağında bulunan

Niğde ili, yakınında bulunduğu Adana ve Mersin illerinin yıllık ortama sıcaklık düzeyleri ile yıllık ortalama sıcaklık olarak 7 derece daha serindir (Tablo 3.3.41, Tablo 3.3.42 ve Tablo 3.3.43). Bu da Niğde ilinde yayla turizmi açısından gerekli altyapılarla turistik bir potansiyel oluşturulabileceğini göstermektedir.

Tablo 3.3.41: Niğde İlinde Nisan-Eylül Döneminde Sıcaklık Değerleri (1954 - 2013)

NİĞDE	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	ORTALAMA
Ortalama Sıcaklık (°C)	10.5	15.1	19.4	22.6	22.3	17.7	17.9
En Yüksek Sıcaklık (°C)	30.8	32.0	34.8	38.5	37.8	34.6	--
En Düşük Sıcaklık (°C)	-6.9	-2.6	3.5	6.6	6.7	-0.7	--

Kaynak: <http://www.dmi.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx>

Tablo 3.3.42: Adana İlinde Nisan-Eylül Döneminde Sıcaklık Değerleri (1954 - 2013)

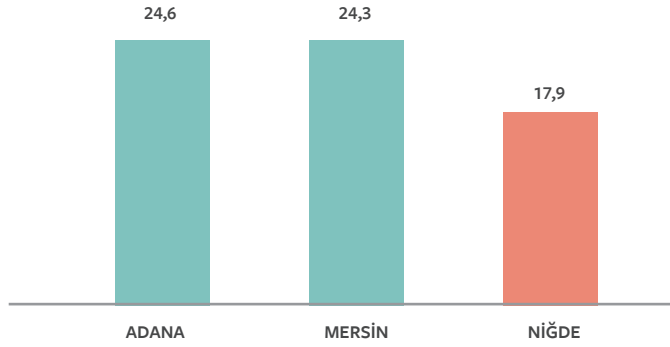
ADANA	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	ORTALAMA
Ortalama Sıcaklık (°C)	17.5	21.7	25.6	28.1	28.5	25.9	24.6
En Yüksek Sıcaklık (°C)	37.5	40.6	41.3	44.0	45.6	43.2	--
En Düşük Sıcaklık (°C)	-1.3	5.6	12.6	11.5	14.8	9.3	--

Kaynak: <http://www.dmi.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx>

Tablo 3.3.43: Mersin İlinde Nisan-Eylül Döneminde Sıcaklık Değerleri (1954 - 2013)

MERSİN	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	ORTALAMA
Ortalama Sıcaklık (°C)	17.5	21.4	25.2	27.9	28.3	25.5	24.3
En Yüksek Sıcaklık (°C)	34.7	35.8	38.2	37.3	39.8	38.5	--
En Düşük Sıcaklık (°C)	0.6	7.0	5.3	16.1	15.0	11.0	--

Kaynak: <http://www.dmi.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx>

○ Grafik 3.3.4: Niğde, Adana ve Mersin İllerinin 1954-2013 Yılları Arası Nisan-Eylül Dönemi Sıcaklık Karşılaştırması

Tablo 3.3.41, Tablo 3.3.42 ve Tablo 3.3.43'ten de anlaşılacağı üzere, Niğde ilinin sıcaklık ortalaması Niğde ilinin güneyinde bulunan ve yaklaşık 4 milyon nüfusa sahip Adana ve Mersin illeri sıcaklık ortalamasından 7 derece daha serindir. Niğde yaylalarında bu fark daha da artmaktadır. Niğde ili bu yönü ile yayla turizmi açısından uygun ve ideal bir bölge oluşturmaktadır.

Niğde yöresinde bulunan önemli yaylalara aşağıda yer verilmiştir.

Meydan Yaylası

Niğde ili, Ulukışla ilçesine bağlı Darboğaz beldesine 8 km. uzaklıkta bulunan bu yaylada her yıl çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir.

Obruk Yaylası

Sadece bir bölümü Niğde ili sınırları içerisinde yer alan bu yüksek rakımlı yayla, Konya ve Aksaray illerinin iç kısımlarına kadar uzanmaktadır.

Hasan Dağı Ulukışla Yaylası

Ulukışla Kasabası'nın içinden geçilerek gidilen bu yaylanın kasabaya uzaklığı 15 km. civarındadır. Ulukışla'yı Melendiz'e (Çiftlik ilçesi) bağlayan yol takip edilerek yaylaya ulaşabilmektedir. 2.300-2.500 m. yüksekliğindeki bu yaylada, birçok su kaynağı, çeşme ve havuz yer almaktadır. Mayıs ayının sonunda, Ulukışla Belediyesi tarafından yayla şenlikleri yapılarak tanıtımı sağlanmaktadır.

Yeşilyurt Yaylası (Kınık Yaylası)

Altunhisar ilçesine bağlı Yeşilyurt beldesi içerisinden geçilerek yaylaya ulaşabilmektedir. Kınık Yaylası olarak da isimlendirilen bu yayla, su kaynakları açısından oldukça zengindir. 10-12 km'lik bir vadinin içerisinde yer almaktadır. Vadinin sonunda büyük bir kaya kütesinin üzerinde ise ilginç bir kale kalıntısı bulunmaktadır. Yeşilyurt Yaylası, bitki örtüsü bakımından çeşitlilik göstermektedir. Bu yaylanın içerisinde

bir yürüyüş parkuru da yer almaktadır. Yaz aylarında yöreye gelen köylüler, küçükbaş hayvanlarıyla birlikte bölgede iki ay kadar kalarak peynir ve yağ ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Folklorik özellik taşıyan obalarda günlük hayat dikkat çekmektedir.

3.3.2.3.5. Av Turizmi

Niğde ili sınırları içerisinde, yabancı turistlere yönelik av turizmi, kasım-mart ayları arasında Aladağlar yöresindeki Demirkazık-Maden bölgesinde yapılmakta olup, bu yörede daha çok dağ keçisi avlanmaktadır. Yine Orta Toroslarda bulunan Karanfil Dağları, Kamışlı yöresinde yapılan av turizminde yaban keçisi ve yaban domuzu avı yapılmaktadır.

Yöre halkı tarafından yapılan avlanma alanları arasında ise Hasan Dağı, Ulukışla yöresi Bolkar Dağları ile Melendiz Dağları sayılabilir. Buralarda, çeşitli yaban hayvanları, dağ keçileri ile bazı kuş türleri avlanmaktadır. Kuş türleri ve yaban hayvanlarının avlanmasının yanı sıra, Niğde yöresinde, çeşitli baraj ve göletlerde amatör balık avcılığı da yine yöre halkı tarafından yapılmaktadır. Özellikle Akkaya Barajı, Gebere Barajı, Gümüşler Barajı ile Tepeköy Baraj Göleti, Azatlı Baraj Göleti ve Murtaza Baraj Göletlerinde, tatlı su balık avcılığı çerçevesinde ağ atılarak ya da olta atılma usulü ile balıklar avlanmaktadır.

Niğde yöresindeki av turizmi faaliyetlerini geliştirmek amacıyla, özellikle yabancı avcıların ilgi duyduğu domuz avı organizasyonları, yarışmaları veya faaliyetleri düzenlenebilir. Özellikle bölge çiftçilerinin ürünlerine, sonbahar ve kış aylarında zarar veren, hatta Niğde-Kayseri yoluna kadar inerek kazalara neden olan yaban domuzlarının avlanması böyle bir sorunu da ortadan kaldıracaktır. Ayrıca, öldürülmesi çok zor olan bu hayvanın avlanmasına yönelik olarak macerayı seven avcılarının dikkatini çekebilecektir. Daha önceleri av yasağı olmayan yaban domuzu avının, Çamardı yöresindeki avlanma yasağı kaldırılmalıdır. Bununla birlikte, yaban domuzu av turizminin oluşturulabilmesi için gerekli yasal düzenlemenin devlet tarafından yapılarak,

Avrupa Birliği ülkelerinde tur operatörü ve seyahat acenteleri aracılığıyla reklâmının doğru şekilde yapılarak Niğde ilinde av turizmi geliştirilebilir.

3.3.2.3.6. Flora Turizmi

Niğde ili, bulunduğu konum nedeniyle, Akdeniz iklimi ile Orta Anadolu iklimlerinin kesişim noktasında olmasından kaynaklanan, kendine has özellikler ve çeşitlilikler taşımaktadır. Bu çeşitlilik ve özellikler, ilde bulunan floraya ve faunaya yansımıştır. Niğde ilinde 1.200 tür bulunmakta olup, bunlardan 265'i endemiktir.

3.3.2.3.7. Tarım Turizmi ve Kırsal Turizm

Turizm faaliyetleri, başlangıçta kitle turizmine yönelik olarak deniz, kum ve güneş ekseninde organize olmuştur. Turizm yatırım faaliyetleri, bu eksen etrafında organize olmuştur. Zaman içerisinde turizmde sağlanan başta ekonomik olmak üzere, kentleşme, istihdam, bölgesel kalkınmalar vb. etkenler, tüm dünyada turizmi cazip bir sektör haline getirmiştir. Aynı zamanda, turizmin ekolojik yönü, çağımız toplumlarının arzuladıkları sağlıklı ve çevreci bir anlayış ile örtüşmektedir. Turizmden pay almak isteyen ancak, turizmin temel unsuru deniz, güneş ve kuma (3S-sea, sand, sun) sahip olmayan bölgeler için alternatif ya da tamamlayıcı turizm faaliyetleri arayışına girmiş ve birçok alternatif turizm alanı geliştirilmiş ve geliştirilmeye devam etmektedir. Geliştirilen bu turizm türlerinin bir bölümü de toplumların geçmiş yaşam özelemlerini gidermeye yönelik ya da doğayla bütünlük yaşamaya yönelik geliştirilen turizm etkinlikleridir. Tarım turizmi veya kırsal turizm anlamında değerlendirildiğinde, turizm pazarında kendine talep bulmaktadır.

3.3.2.4. Aladağlar Milli Parkı

Kayseri ve Adana illerinin sınırları arasında bulunan Aladağlar Milli Parkı'nın bir bölümü Niğde sınırları içerisinde yer almaktadır. Aladağlar Milli Parkı, toplam 54.524 ha'lık bir sahaya sahiptir. Bu alanın 11.464 ha'sı Niğde ili sınırları içerisinde yer almaktadır. Aladağlar Milli Parkı ilginç

Çiftlik turizmi olarak da adlandırılan turizm çeşidi son yıllarda, Fransa, İspanya, Almanya, Avusturya ve İtalya'da ilgi görmekte ve yaygınlaşmaktadır.

Ülkemiz "köyden kente göç"ün yaşandığı bir ülkedir. Kırsalda yaşayan insanlar kentlere göçerken, kırsal alandaki tarım alanlarının bir bölümü atıl hale gelmektedir. Niğde ili hem dışarı göç veren hem de köyden kente göçün yoğun yaşandığı illerden biridir. Yetiştirilmiş bağ ve bahçeler hızla atıl hale gelmektedir. Özellikle yayla turizmi ile birlikte değerlendirildiğinde, bağ-bahçe turizmi adı altında bir potansiyel işlenmeyi ve kullanılmayı beklemektedir. Niğde ili için bu durum, alternatif turizm alanı olarak değerlendirilebilir.

3.3.2.3.8. Safari (Foto Safari-Moto Safari)

Özellikle fotoğraf çekmek veya avlanmak için uzun süreli yapılan seyahatler safari olarak adlandırılmaktadır. İlk olarak Orta Afrika'daki vahşi yaşam merkezlerinde ortaya çıkan ve hızla yaygınlaşan bu turizm çeşidine, daha sonraları, otomobil ve motor turlarının eklenmesi ile oto safari ve motosafari turları çeşitlenmiştir.

Niğde ili cazip dağ, yayla ve yaban hayatı ile foto safari ve motosafari için uygun potansiyel alanlara sahiptir. Başta Çamardı-Pozantı güzergâhı olmak üzere, uygun birçok motosafari güzergâhı vardır. Bu sahaların düzenlenip uygun altyapılarla turizm pazarına sunulması halinde talep bulacaktır.

Ayrıca, Niğde iline has endemik bitkiler de foto safari için potansiyel teşkil etmektedir. Bu alternatif turizm alanlarının, niş pazarlara yönelik organize edilip sunulması gerekmektedir.

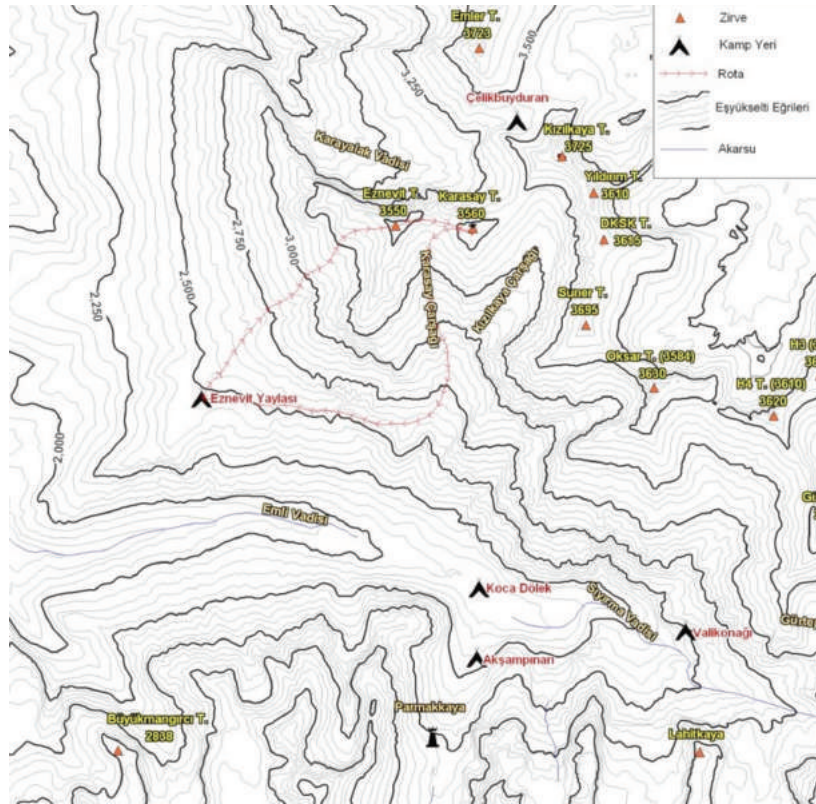
jeolojik, jeomorfolojik özellikleri ve zengin yaban hayatına sahiptir. Tablo 3.3.44'te, Aladağlar Milli Parkı'nda bulunan hayvan türleri görülmektedir. Yörede yaşayan yaban ve av hayvanlarının başında dağ keçileri gelmektedir.

Tablo: 3.3.44: Aladağlar Milli Parkında Bulunan Hayvan Türleri

HAYVAN TÜRÜ	
Copra Hircus	Dağ Keçisi
Tetra Agallis Cospensis	Ur Keklik
Volpes Vulpes	Tilki
Lepius Copensis	Tavsan
Martes Foina	Sansar
Sius Serola	Yaban Domuzu
Kuct	Kurt
Canis Cupus	Vaşak
Hierooetus Foscia Hus	Küçük Kartal

Resim 3.3.2: Aladağlar Milli Parkı

Harita 3.3.4: Aladağlar

Aladağlar Milli Parkı, gerçek anlamda bir jeomorfolojik açık hava müzesidir. Yörenin şekillenmesinde, yapı ile birlikte flüvial koşullar ve Pleistosen buzullaşması önemli bir rol oynamıştır. Yörede bu üç unsura ait değişik morfolojik birimlere rastlamak çok olağandır. Yörenin belli başlı jeomorfolojik karakteri, vadilerle de bir şekilde parçalanmış olmasıdır. Buzul morfolojisine ait birçok izlere rastlanmakta, özellikle yöredeki birçok sirk gölleri ve moreller bu morfolojinin kılavuz şekilleri olarak görülmektedir.

Yöre, iklim açından kendine has özelliklere sahiptir. Yazları sıcak, kışları soğuk ve kar yağışlı olarak tanımlanabilecek bu iklim yapısı yörenin yüksek kesimlerinde kalıcı karların barınmasına imkân sağlamaktadır. Yörede, gece ile gündüz sıcaklık farkı (Günlük Amplitüd) oldukça fazla olup, geceleri göllerin donmasına neden olan düşük sıcaklık, gündüzleri 30 dereceye kadar çıkmaktadır.

3.3.2.5. Barajlar ve Göletler

Niğde ilinde bulunan baraj ve göletlere ilişkin bilgiler Tablo 3.3.45 ve Tablo 3.3.46'da verilmiştir. Tablolardan da görüleceği üzere, Niğde ilinde; Gebere, Akkaya, Gümüşler

Aladağlar Milli Parkı vejetasyon açısından çok zengin olup, ormanı oluşturan hakim türler karaçam ve kızılçamdır. Karaçamdan kızılçama geçiş sonunda, yer yer bu iki türün oluşturduğu karışık meşçerelere de rastlanmaktadır. Karaçamın yayılış alanındaki güney bakılı kesimlerde iç meşçere oluşturmayan sedir ve kuzey bakılı nem bakımından daha elverişli yerlerde de göknarlara rastlanmaktadır.

Ormanın üst sınırından itibaren Alpinzon⁶⁷ başlamaktadır. Bu zonda Alpin çayırları yer almaktadır. Alpin zon ve daha yüksek kesimlerde, yükseklik ve eğim koşullarından kaynaklanan çıplak kayalık kesimlere ulaşmaktadır.

Yöredeki akarsularda alabalık üretimi ve sportif olta balıkçılığı yapılma imkânı olan Aladağlar, ülkemiz turizmine alternatif olanaklar yaratacak potansiyele sahiptir. Buralarda, çadırla konaklanabilir.

ve Murtaza sulama barajlarından oluşan 4 adet baraj ile Altunhisar, Koyunlu, Uluğağaç ve Postallı göletlerinden oluşan 4 adet gölet bulunmaktadır.

Tablo 3.3.45: Niğde ilindeki Barajlar

SIRA NO	BARAJ
1	Gebere
2	Akkaya
3	Gümüşler
4	Murtaza

Tablo 3.3.46: Niğde ilindeki Sulama Göletleri

SIRA NO	GÖLETİN ADI
1	Altunhisar Göleti
2	Koyunlu Göleti
3	Uluğağaç Göleti
4	Postallı Göleti

ALTUNHİSAR GÖLETİ

GÖLETİN YERİ	ALTUNHİSAR-NİĞDE
Akarsuyu	Karamanlı
Amacı	Sulama
İnşaatın (Başlama-Bitiş) Yılı	1985-1989
Gövde Dolgu Tipi	Homojen Toprak Dolgu
Depolama Hacmi	1,74 hm ³
Aktif Hacim	1,60 hm ³
Ölü Hacim	0,14 hm ³
Yükseklik (Talvegden)	25,5 m

⁶⁷ Dağların ağaç sınırının yukarısında kalan, devamlı yeşil çayırlarla kaplı, ekolojik bakımdan tundralara benzeyen bölge, yer, alan, saha

Kaynak: DSİ <http://www2.dsi.gov.tr/bolge/dsi4/nigde.htm>

Kaynak: DSİ <http://www2.dsi.gov.tr/bolge/dsi4/nigde.htm>

Kaynak: DSİ <http://www2.dsi.gov.tr/bolge/dsi4/nigde.htm>

ALTUNHİSAR GÖLETİ

Yükseklik (Temelden)	31,5 m
Sulama Alanı	274 ha
Proje Rantabilitesi	1,20

KOYUNLU GÖLETİ

GÖLETİN YERİ	NİĞDE-MERKEZ
Akarsuyu	Gözsun
Amacı	Sulama
İnşaatın (Başlama-Bitiş) Yılı	1991-1995
Gövde Dolgu Tipi	Zonlu Toprak Dolgu
Depolama Hacmi	0,8 hm ³
Aktif Hacim	0,7 hm ³
Ölü Hacim	0,1 hm ³
Yükseklik (Talvegden)	23,0 m
Yükseklik (Temelden)	25,0 m
Sulama Alanı	155 ha
Proje Rantabilitesi	1,06

ULUAĞAÇ GÖLETİ

GÖLETİN YERİ	NİĞDE
Akarsuyu	Kargasekmez
Amacı	Sulama
İnşaatın (Başlama-Bitiş) Yılı	1991-2004
Gövde Dolgu Tipi	Zonlu Dolgu
Depolama Hacmi	4,94 hm ³
Aktif Hacim	4,12 hm ³
Ölü Hacim	0,82 hm ³
Yükseklik (Talvegden)	40,5 m
Yükseklik (Temelden)	51,0 m
Sulama Alanı	752 ha
Proje Rantabilitesi	2,0

POSTALLI GÖLETİ

GÖLETİN YERİ	NİĞDE
Akarsuyu	Postallı Deresi
Amacı	Sulama
İnşaatın (Başlama-Bitiş) Yılı	1991-2009
Gövde Dolgu Tipi	Zonlu Toprak Dolgu
Depolama Hacmi	4,94 hm ³
Aktif Hacim	3,30 hm ³
Ölü Hacim	1,00 hm ³
Yükseklik (Talvegden)	29,20 m
Yükseklik (Temelden)	31,20 m
Sulama Alanı	700 ha
Proje Rantabilitesi	2,18

Gebere Barajı

Sulama amacıyla 1939-1941 yılları arasında yapılmıştır. Toprak dolgu özelliğinde bir barajdır. Suyunu Kırkpınar ve Baldıra derelerinden almaktadır. Niğde iline 13 km. uzaklıkta olup, bahar aylarında yöre halkı tarafından mesire ve dinlenme yeri olarak tercih edilmektedir.

GEBERE BARAJI

GÖLETİN YERİ	NİĞDE-MERKEZ
Akarsuyu	Zendi Deresi
Amacı	Sulama
İnşaatın (Başlama-Bitiş) Yılı	1938 - 1941
Gövde Dolgu Tipi	Toprak Dolgu
Gövde Hacmi	0,155 hm ³
Yükseklik (Talvegden)	13,0 m
Normal Su Kotunda Göl Hacmi	2,38 hm ³
Normal Su Kotunda Göl Alanı	0,26 km ²
Sulama Alanı	420 ha
Güç	MW
Yıllık Üretim	GWh

Kaynak: DSİ <http://www2.dsi.gov.tr/bolge/dsi4/nigde.htm>

Akkaya Barajı

Sulama amacıyla yapılan Akkaya Barajı, Bor ilçesinde 650 ha araziye sulamaktadır. Niğde ili ile Bor ilçesi arasında uzanan Akkaya Barajı, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Ramsar Sözleşmesi gereğince, 2005 yılı içerisinde "Uluslararası öneme sahip sulak alan" ilan edilmiştir. Nesilleri dünyada hızla tükenen, başta Dikkuyruk ördekler olmak üzere, çeşitli türlerden balıkçılar, flamingo, pelikan, 10 kadar ördek türünün aralarında bulunduğu 110 civarında kuş türü bulunmaktadır.

AKKAYA BARAJI

GÖLETİN YERİ	BOR-NİĞDE
Akarsuyu	Tabakhane
Amacı	Sulama
İnşaatın (Başlama-Bitiş) Yılı	1962 - 1974
Gövde Dolgu Tipi	Toprak Dolgu
Gövde Hacmi	0,426 hm ³
Yükseklik (Talvegden)	18 m
Normal Su Kotunda Göl Hacmi	5,70 hm ³
Normal Su Kotunda Göl Alanı	1,40 km ²
Sulama Alanı	2 000 ha
Güç	MW
Yıllık Üretim	GWh

Kaynak: DSİ <http://www2.dsi.gov.tr/bolge/dsi4/nigde.htm>

Gümüşler Barajı

Sulama amacıyla kurulmuş toprak dolgu bir barajdır. 350 ha. bir araziye sulayan bu baraj, suyunu bitişindeki dağ kaynaklarından almaktadır.

GÜMÜŞLER BARAJI

GÖLETİN YERİ	BOR-NİĞDE
Akarsuyu	Gümüşler
Amacı	Sulama
İnşaatın (Başlama-Bitiş) Yılı	1965 - 1967
Gövde Dolgu Tipi	Toprak Dolgu
Gövde Hacmi	0,560 hm ³
Yükseklik (Talvegden)	25,6 m
Normal Su Kotunda Göl Hacmi	3,97 hm ³
Normal Su Kotunda Göl Alanı	0,49 km ²
Sulama Alanı	414 ha
Güç	MW
Yıllık Üretim	GWh

Kaynak: DSİ <http://www2.dsi.gov.tr/bolge/dsi4/nigde.htm>

Murtaza Barajı

Niğde ili Çiftlik ilçesine bağlı Murtaza Köyü yakınında bulunan baraj, sulama amaçlı kullanılmaktadır. Melendiz Dağı'ndaki çeşitli kaynaklar ile kar ve yağmur suları Murtaza Barajını beslemektedir.

MURTAZA BARAJI	
GÖLETİN YERİ	NİĞDE - MERKEZ
Akarsuyu	Karanlık
Amacı	Sulama
İnşaatın (Başlama-Bitiş) Yılı	1986 - 1993
Gövde Dolgu Tipi	Kaya Dolgu
Gövde Hacmi	0,590 hm ³
Yükseklik (Talvegden)	38,0 m
Normal Su Kotunda Göl Hacmi	7,74 hm ³
Normal Su Kotunda Göl Alanı	0,50 km ²
Sulama Alanı	1 191 ha
Güç	MW
Yıllık Üretim	GWh

Kaynak: DSİ <http://www2.dsi.gov.tr/bolge/dsi4/nigde.htm>

İNŞA HALİNDEKİ BARAJLAR

YEŞİLBURÇ BARAJI	
GÖLETİN YERİ	YEŞİLBURÇ - NİĞDE
Akarsuyu	Karaman Boğazı Kaynardere
Amacı	Sulama
İnşaatın (Başlama-Bitiş) Yılı	1996 - 2012
Gövde Dolgu Tipi	Kaya Dolgu
Gövde Hacmi	0,534 hm ³
Yükseklik (Talvegden)	45,5 m
Normal Su Kotunda Göl Hacmi	3,2 hm ³
Normal Su Kotunda Göl Alanı	0,25 km ²
Sulama Alanı	450 ha
Güç	MW
Yıllık Üretim	GWh

Kaynak: DSİ <http://www2.dsi.gov.tr/bolge/dsi4/nigde.htm>

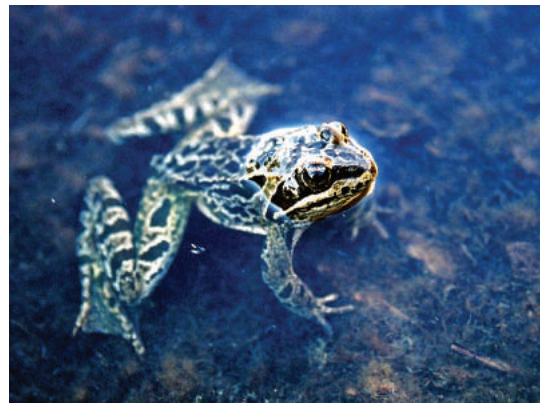
3.3.2.6. Endemik Canlılar

TOROS KURBAĞASI

Kenarları çayırılık dağ göllerinde yaşar. Dünyada yalnız Niğde ilinin Ulukışla ilçesi sınırları içerisindeki Toros Dağları'nda 2.560 metre yükseklikteki Karagöl'de Toros Kurbağası (*Rana Holtzi*) yaşamaktadır. Karagöl yaklaşık 60 hektar büyüklükte ve en derin yeri 12 metre olan tektonik bir göldür. Ayrıca, bu gölden 100 m daha yukarıdaki ve daha küçük olan Çinili Göl'de ender olarak görülmesinin nedeni, göl etrafındaki çayırılık kısmın yok oluşudur. Böylece, çok sıcak yaz aylarında bile serinliğine doyum olmayan bu yüksek yayla gölünde yaşamını milyonlarca yıldan beri sürdürmektedir.

Morfolojik Özellikleri

Toros Kurbağası (*Rana Holtzi*)'nın morfolojik özelliklerine bakıldığında; vücut boyu 7,5 cm kadar olan

Resim 3.3.3: Toros Kurbağası (*Rana Holtzi*)

bu türün, derisi yumuşak, ince ve düz nadiren dişlerinde siğiller bulunmaktadır. Baş yanlarındaki temporal şeritler barizdir. Erkeklerde iç ses kesesi bulunduğu için bunlar ova kurbağaları gibi ötmemektedirler. Sırt tarafı sarımsı kirli yeşil veya sarımsı pembe renk olup siyahımsı lekeli. Bu lekeler arka bacaklar üzerinde de bulunmaktadır. Karın tarafı genellikle lekesiz pembemsi, bazen sarımsı, nadiren de gri beyazdır.

BİYOLOJİK-EKOLOJİK ÖZELLİKLER- HABİTAT

Üreme: Mayıs ayı sonundan itibaren, Ekim ayına kadar olan yaklaşık 4 aylık bir zaman içinde aktif olan Toros Kurbağası, üreme biyolojisini tamamlamak zorundadır. Bir başka deyişle, en fazla 4 aylık bir zaman içinde Toros Kurbağalarının çiftleşip, yumurta bırakması ve sezon sonuna kadar da iribaş denilen yavruların kurukluklarını kaybederek

küçük kurbağa haline gelmeleri gerekmektedir.

Üreme zamanının kısalığı nedeni ile bir tarafı henüz buzlu olan gölün erimiş kısımlarında zaman zaman 14-16 erkek kurbağanın bir dişi yumurtlatmak üzere kucakladığı tespit edilmiştir. Böylece, çok sayıda kurbağadan oluşan yumakta bırakılmakta, yumurtaların erkekler tarafından döllemesi sağlanmış olmaktadır.

Beslenme: Toros kurbağası yaşadığı Karagöl'ün yüksekliği nedeni ile kısa bir süre için aktiftir. Bu devrede, gölün etrafındaki çayırık ve bitkili kısımlardaki böcekleri yiyerek beslenmektedir. Çayırık alandaki böcekleri bulabilmek için sudan zaman zaman 30-40m uzağa gidebilmektedir. Göl etrafında yapılan incelemelerde, bitki türlerinin çok iyi gelişmiş olduğu kısımlarda, diğer bölgelere göre daha fazla kurbağa örneğine rastlanmıştır.

3.3.3 Niğde İlindeki Yerel Etkinlikler

Tablo 3.3.47'de, Niğde ilinde geleneksel olarak düzenlenen yerel etkinliklere ve bunlara ilişkin etkinlik takvimine yer verilmiştir.

Tablo 3.3.47: Niğde İlinde Düzenlenen Yerel Etkinlikler ve Takvimi

ETKİNLİĞİN ADI	TARİHİ	DÜZENLENEN YER	DÜZENLEYEN KURULUŞ
Atatürk'ün Niğde iline Gelişi	5-Feb	Merkez	Niğde Valiliği
Tepe Cuması	27-May	Merkez	Niğde Belediyesi
Darboğaz Kiraz Festivali	9-12 Temmuz	Darboğaz	Darboğaz Belediyesi
Kayırlı Silayı Rahim Ayran Şöleni	Ağustos Ayı 4. Haftası	Kayırlı	Kayırlı Belediyesi
Melendiz Yayla Şenliği	Ağustos	Çiftlik	Çiftlik Belediyesi
Ulukışla Üzüm ve Kültür Festivali	Eylül Ayı 4. Haftası	Ulukışla	Ulukışla Belediyesi
Çamardı Dağcılık ve Yaylacılık Şenliği	Temmuz-Ağustos	Çamardı	Çamardı Kaymakamlığı
Foto Safari	Mayıs-Ağustos	Niğde ve Yöresi	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Çömlekçi Çömlekçilik Festivali	Ağustos	Çömlekçi	Çömlekçi Belediyesi
Tyana Kültür Festivali	27-28 Temmuz	Bor	Kemerhisar Belediyesi
Hidirellez Bahar Bayramı	6-Mayıs	Bahçeli Kasabası	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Nevruz Bayramı	21-Mart	Merkez	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

3.3.4. Niğde İlindeki Turizm Çeşitliliği

Niğde il turizmin birçok çeşidi için elverişlidir. Bu turizm çeşitleri ve uygulama sahaları Tablo 3.3.48'de verilmiştir.

Tablo 3.3.48: Niğde İlinde Turizm Çeşitliliği

TURİZM ALANI	PROJELER
Dağcılık, Kış, Flora, Avcılık ve Eko Turizm	Aladağlar Projesi Bolkarlar Projesi Hasan Dağı Projesi Melendiz Dağları (Keten Çimeni) Projesi
Tarihi, Arkeolojik ve İnanç Turizmi	Kemerhisar (Tyana Antik Kenti ve Roma Havuzu) Projesi Gümüşler Projesi Kent Merkezi Projesi (Kale, İbadethaneler, Cullaz Sok vb.) Kiliseler Güzergâhi Projesi

Tablo 3.3.48: Devamı

TURİZM ALANI	PROJELER
Kaplıca ve Sağlık Turizmi	Çiftehane Narlı Göl Kemerhisar İçmesi
Yayla Turizmi	Çamardı Diğer Köy ve Belde Yaylaları Kayaardı Bağ ve Bahçeleri
Bağ Bahçe Turizmi	Fertek ve Civar Köyler Bağ-Bahçeleri Bor Bağ-Bahçeleri
Safari	Aladağlar ve Bolkarlar da Motor ve Foto Safari Turları (Çamardı-Pozantı Güzergâhı Uygun)
Yamaç Paraşütü	Melendiz Dağı

3.3.5. Niğde İlinin Kültür ve Turizm Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin kültür ve turizm alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi sonucunda,

ilin turizm açısından güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Kapadokya bölgesinde olması.
- Zengin bir tarihi geçmişe sahip olması.
- Zengin bir müzesinin olması.
- Gümüşler Manastırının olması.
- Kemerhisar arkeolojik değerlerinin olması.
- Arkeolojik yapı zenginliğinin olması.
- Yaz aylarında yayla özelliğinin bulunması.
- Dağcılık tecrübesinin olması.
- Alternatif turizm çeşitlerinin varlığı.
- Farklı medeniyetlerinin izlerini taşıyor olması.
- Çiftehane ve Nar kaplıcalarının olması.
- Doğal yapının bozulmamış olması.
- Hızla gelişen bir üniversiteye sahip olması.
- Keşfedilmeyi bekleyen birçok uygarlığa ait tarihi dokusu.
- Farklı dinlerin ortak mirasına sahip olması.
- Yöresel el sanatlarının varlığı.
- Oldukça zengin bir dağcılık potansiyeline sahip olması.
- Zengin termal kaynaklara sahip olması.
- Kayakçılık potansiyeli.
- Zengin Hristiyan ve Rum kültürünün kalıntıları.
- Anadolu'da işlenmemiş bir kültür ve turizm potansiyeline sahip olması.
- Huzurlu ve sakin bir kent olması.
- Her mevsim yaşanabilir bir iklime sahip olması.
- Değişime ve gelişmeye açık olması.
- Kemerhisarın tarihi dokusunun henüz kullanıma açılmamış olması.
- Eğitimli insan sayısının fazla olması.

ZAYIF YÖNLER

- Tanınırlığının az olması.
- Yeterli konaklama tesisine sahip olmaması.
- Toplumda turizm bilincinin yetersiz olması.
- Turizm alanında yetişmiş kalifiye eleman eksikliği.
- Turizm proje ve yatırım eksikliği.
- Turizm altyapı yatırımlarının yetersizliği.
- Seyahat acentalarının yeterli olmaması.
- Hava alanının bulunmaması.
- Hızlı trenin bulunmaması.
- Sosyo-kültürel gelişmişlik düzeyinin düşük olması.
- Bölgesel turizm master planının olmaması.

- Koruma amaçlı imar planının olmaması.
- Çarpık kentleşme.
- Turizm alanındaki çabaların bireysel yürütülmesi, organize olamama.
- Turizm teşviklerinin azlığı.
- Kalkınma programlarında Niğde turizmüne yeterince ağırlık verilmemesi.
- Ödenek yetersizliği.
- Tarihi dokuya verilen zarar.
- Yatırımların az olması.
- Alt ve üst yapı eksikliği.
- Kentte restoratör eksikliği.
- Ağaçlandırma yetersizliği.
- Su kaynaklarının hızla azalıyor olması.
- Çevrecilik anlayışının yetersizliği.
- Pansiyonculuk kültürünün olmaması.
- Niğde ilini simgeleyecek logo, süs eşyası, hatıra eşyaları vb. olmaması.
- Coğrafi yapının çok engebeli olması.
- Niğde ilinin jeolojik konumu.
- Yatırımlarının çevre illere yönelmesi.
- İlin sanayi ve ticaret kültürünün yetersizliği.
- Devletin ve medyanın Niğde iline ilgisinin yetersizliği.
- Kültür ve turizm alanında sivil toplum örgütlerinin yetersizliği.
- Kadın hakları konusunda toplumsal bilinçsizlik.
- Kurumlar arası koordinasyon eksikliği.
- Yerel yönetimlerin bilinç eksikliği.
- Şehircilik tecrübesinin eksikliği.
- Akkaya Barajı probleminin çözülmemiş olması.
- Yeraltı zenginliklerinin ortaya çıkarılmaması.
- Yeterli eğlence mekanlarının olmaması.
- Markalaşmamış bir il olması.

FIRSATLAR

- Ankara- Adana oto yolunun bitiyor olması.
- Büyük şehirlere yakın olması.
- Turizm alanında alternatif turizm etkinliklerine yönelişin her geçen gün artıyor olması.
- Tekir bölgesinde yaylacıların iskân alanlarının dolmuş olması.
- Turizm yatırımı yapılacak işlenmemiş sahalarının olması.
- Kalkınmada öncelikli bölgede yer alması.
- İlin KOP Bölgesi'nde yer alması.
- Kapadokya Bölgesi'nde bulunması.
- Ülkemizde iç ve dış turizm talebinin hızla artıyor olması.
- İklimin ilde, her mevsim farklı turizm aktivitelerine imkan vermesi.
- Tarihi ve kültürel yapılar.
- Hızla gelişen bir üniversitenin varlığı.
- Termal turizme talebin gün geçtikçe artıyor olması.
- Dünyada alternatif turizm etkinliğe yönelişin olması.

TEHDİTLER

- Erciyes Dağı'nın yakın olması.
- İlin göç veriyor olması.
- Nevşehir'in bölgede turizm merkezi olması.
- Kentin suliyetini bozan düzensiz yapılaşma ve altyapı eksikliği.
- Tarihi dokunun ve arkeolojik değerlerin tahrip olması.
- Çevre illerin turizm yatırımlarına ve tanıtıma daha çok önem veriyor olması.
- El sanatlarının hızla yok olup unutulması.
- Bütçe yetersizliği.
- Büyük şehirlerin arasında kalması.
- Beyin ve işgücü göçü.
- Geçmişten gelen Niğde-Bor ayrımcılığının yok edilememesi.

3.3.6. Niğde İlinin Kültür ve Turizm Alanı Vizyonu

Kültür ve Turizm Potansiyelini Değerlendirerek, Sürdürülebilir Turizm Destinasyonu ile Ülke Turizm Gelirlerinden Hak Ettiği Payı Alan, Yaşam İçin Tercih Edilen Bir İl Olmak.

3.3.7. Niğde İlinin Kültür ve Turizm Alanı Gelişme Politikaları

Durum analizi verilerinden de görüldüğü gibi Niğde kültür ve turizm açısından henüz değeri bilinmeyen ve değerlendirilmesi gereken bir ildir. İlin kültür ve turizm açısından geliştirilmesinin, uzun vadede ilin ekonomik ve sosyal refahının artmasına da önemli katkı yapacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, ilin gelişimi planlanırken, kültür ve turizm ile ilgili konularda da gelişme politikalarının oluşturulması ve bu doğrultuda kısa, orta ve uzun vadeli planlamaların yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda, Niğde ilinde kültür ve turizmin hak ettiği değere sahip olabilmesi için uygulamaya konulması gereken politikalarla ilgili öneriler aşağıda sunulmuştur.

a) Niğde İlinin Genel İçin Kültür ve Turizmin Geliştirilmesi

TR71 Bölgesi'nde doğa turizmi, termal ve sağlık turizmi, kültür turizmi, balon turizmi, inanç turizmi aktif olarak yapılmaktadır. Bu turizm çeşitleri, bölgenin sahip olduğu zenginliğin de bir göstergesidir. Türkiye Turizm Stratejisi ve Termal Turizm Master Planı'nda, TR71 Bölgesi illerinden Aksaray, Kırşehir ve Nevşehir Orta Anadolu Termal Turizm Kentleri ve Merkezleri arasında yer almaktadır.

Bölge içerisinde yer alan illerin turizm potansiyeli ile Niğde ilinin turizm potansiyeli benzerlik göstermekte olmasına rağmen Kapadokya Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi olarak belirlenen saha içinde yer alan illerden sadece Niğde ili bu gelişim bölgesi dışında tutulmuştur. Aynı zamanda KOP ve AHİKA planlarında Niğde bu kapsamda değerlendirilirken Türkiye Turizm Stratejisi 2023 kapsamında Niğde, Kapadokya Kültür Turizmi Gelişim Bölgesine dahil edilmemiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Turizm Stratejisi (2023) kapsamında, Aksaray, Kırşehir, Nevşehir ve Kayseri illerini kapsayan "Kapadokya i Gelişim Bölgesi"ne Niğde ilinin dâhil olması için Kültür ve Turizm Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunulmalıdır.

Niğde ilinde, kişisel kalkınmaya yönelik çabaların ilin kalkınmaya yönelik çabaların önüne geçtiği görülmektedir. Toplumda, genel olarak, kentin kalkınması ile bireysel kalkınmanın daha güçlü olacağı algısı oluşmamıştır. Bu nedenle, ortak çalışmalar yeterince ilgi ve destek görmemektedir. İlin hızlı kalkınabileceği ve ülke içerisinde rekabet edebilir ve sürdürülebilir bir kalkınma süreci yaşayabileceği konusunda genelde bir umutsuzluk vardır. Bu nedenle, işbirliği ve kentsel bütünlük içerisinde yapılabilecek çalışmalar yeterince destek görmemektedir. Özellikle geçmişte, bazı önemli kamu ve özel sektör yatırımlarının çevre illere kayması, Niğde halkının bu konuda umutsuzluğa düşmesinin nedenlerinden biridir. Ayrıca, ilde sivil toplum örgütlenmeleri de yetersizdir. Bu oluşumun sosyal nedenleri araştırılmalı, buna yönelik çözüm önerileri hep beraber üretilmelidir. Halk üzerinde bu umutsuzluğu ortadan kaldıracak ve tekrar umuda dönüştürecek sosyal projeler oluşturulmalı, uygulanmalıdır. Bu projeler, Niğde ilinin kalkınması için belki ön önemli etkenlerden biri olabilecekken, diğer kalkınma projelerine de önemli destek ve ivme kazandırabilir. Bu tür projeler, halkın ilin kalkınmasına yönelik inancını da güçlendirici etki yapabilir.

İlin imajı açısından, kentin girişinde olumsuz imaj yaratan unsurlar ortadan kaldırılmalıdır. E5-Bor ve E5-Altunhisar yol güzergâhlarında ağaçlandırma yapılmalı, yol güzergâhındaki ilkel görüntülü manzaralar (ağıklar vb.) temizlenmelidir.

Kapadokya'nın eski ismi Katpatuka, Pers dilinde "Güzel Atlar Ülkesi" manasına gelmektedir. Köşk Hüyük'te yapılan kazılardan elde edilen bulgularda da bölgede yaşayan hayvanlar arasında at ve eşeğin en fazla olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda, Kemerhisar bölgesinin at yetiştiriciliği için en uygun ortam olduğu bilinmektedir. Öte yandan canlılar içerisinde en çok sevgi gösterilen hayvanlardan biri de attr. Bu nedenle, Niğde ilinin tanıtımında at unsuru mutlaka her fırsatta işlenmelidir.

Niğde motiflerinde “at” araştırılmalı ve kullanılmalıdır.

Mevcut kültür merkezi 1996 yılında yapıldığında Niğde'nin nüfusu yaklaşık 70.000 civarında olup, üniversite öğrenci sayısı 7.000'dir. 2015 yılında ise Niğde nüfusu 343.000 civarında olup üniversite öğrenci sayısı 25.000'e ulaşmış ve ihtiyaca cevap verebilecek düzeyde değildir. Büyük ve çok amaçlı kullanılabilir yeni bir kültür ve kongre merkezi yapılmalıdır.

Bor Caddesi'ndeki eski binaların dış çepce kaplamaları yapılarak caddeye güzel bir görüntü kazandırılmalıdır.

b) Eğitim ve Bilim Odaklı Turizm Etkinliklerinin Geliştirilmesi

Niğde ili hem sahip olduğu eğitim altyapısı, hem üniversitenin olması, hemde bölgenin iklim yapısı olarak uygun bir eğitim ortamı oluşturmaktadır. Niğde ili birçok bilimsel etkinliklere ev sahipliği yapabileceği gibi, üniversitenin kapasitesinin sürekli artırılması ve ortaöğretim düzeyinde çeşitli okulların açılması ile daha çok öğrenci çekebilir. Bu türden gelişmelerin Niğde ili ekonomisine önemli katkılar sağlayacağı bir gerçektir. Ancak bu tür organizasyonlar için konaklama problemlerinin çözülmüş olması gerekmektedir.

c) Alternatif Turizm Çeşitlerinin Harekete Geçirilmesi

Ülkemiz “köyden kente göç”ün yaşandığı bir ülkedir. Kırsalda yaşayan insanlar kentlere göçerken kırsal alandaki tarım alanlarının bir bölümü atıl hale gelmektedir. Niğde hem dışarı göç veren hem de köyden kente göçün yaşandığı illerden biridir. Yetmişmiş bağ ve bahçeler hızla atıl hale gelmektedir. Özellikle yayla turizmi ile birlikte değerlendirildiğinde, bağ-bahçe turizmi adı altında bir potansiyel işlenmeyi ve kullanılmayı beklemektedir. Bunlar, alternatif turizm alanı olarak değerlendirilebilir. Otoyol kenarında uygun yerlere yazlıklar yapılarak Adana ve Mersin'de pazarlanabilir hale getirilebilir. Her yıl bu iki ilden binlerce yazlıkçı Niğde iline çekilebilir.

Ayrıca;

Dağcılık, kış, flora, avcılık ve eko turizm için Aladağlar, Hasan Dağı, Melendiz Dağları; tarihi, arkeolojik ve inanç turizm için Kemerhisar (Tyana Antik Kenti ve Roma Havuzu), Gümüşler Manastırı, Kent Merkezi (Kale, İbadethaneler, Cullaz Sok, Kadioğlu Skağı vb.); kiliseler, kaplıca ve sağlık turizmi için Çiftahan Narlı Göl Kemerhisar İçmesi; yayla turizmi için Çamardı, diğer köy ve belde yaylaları; bağ bahçe turizmi için Kayaardı bağ ve bahçeleri, Fertek ve civar köyler bağ-bahçeleri, Bor bağ-bahçeleri; safari için Aladağlar ve Bolkarlar'da motor ve foto safari turları (Çamardı-Pozantı güzergâhı uygun); yamaç paraşütü için de Melendiz Dağı, Göbekli Dağ, Çiftlik ilçesi yolunda, Ketan Çimeni Bölgesi'nde, çim kayağı ve yamaç paraşütü için uygun sahaların alternatif turizm açısından turizme kazandırılması için bir an önce çalışmaların başlatılması sağlanmalıdır.

d) Turizm Altyapısının Geliştirilmesi

Niğde ilinde en önemli sorunlardan biri de turizm altyapısının yeterince gelişmemiş olmasının yarattığı olumsuzluklardır. Ancak, bu sorunları ortadan kaldırmak kadar önemli bir diğer husus da çarpık kentleşmenin önüne geçilmesidir. Çarpık kentleşme, turizmin gelişmesine en çok zarar veren konulardan biridir. Bu konuda, ilgili kurumların bir an önce işbirliği ile hareket ederek adımlar atmaları önem arz etmektedir. Bunun yanında, durum analizinden de anlaşılacağı üzere, Niğde ilinde en önemli sorun konaklama sorunudur. Konaklama işletmesi ihtiyacının bir an önce giderilmesi amacıyla yeni otellerin, özellikle de beş yıldızlı olanların, yapılması teşvik edilmelidir. Niğde ili, turizm açısından henüz değerlendirilmemiş pek çok fırsata sahip iken ilde tek bir beş yıldızlı otel dahi bulunmamaktadır.

Niğde ilinde turizm açısından, özellikle de ilin tanıtımı anlamında, diğer bir eksiklik ise il tanıtacak unsurların üretilmemesidir. İlin en önemli turizm potansiyelinden biri de Gümüşler Manastırı'ndaki gülen Meryem ana resmidir. Gülen Meryem Ana resimlerden çıkarılıp, hediyelik eşyalarda tasarlanmalı; kalsit, deri vb. Niğde ilini temsil eden yenilikçi fikirlerle il sembolize eden hediyelik ürünler üretilmesi için altyapı çalışmaları başlatılmalı, en kısa süre içerisinde turizm amaçlı pazara sunulmalıdır. Bu amaçla, yöresel ürünler ve geleneksel el sanatları pazarı/çarşısı oluşturulmalıdır. Bunun için Niğde Kalesi civarı kullanılabilir.

Kültürel etkinliklerin yapılması ve ürünlerin sergilenmesi için Cullaz Sokak “Sanat Sokağı” olarak kullanılmalıdır. Ayrıca, Bor ilçesinde, Ahmet Kuddusi Türbesi dini turizm için uygun hale getirilmelidir.

Niğde ilinin sahip olduğu turistik değerleri tanıtıcı karayolu tabelaları oldukça yetersizdir. Uzak noktalardan turistik değere ulaşımı sağlayacak dikkat çekici büyüklükte tabelalar oluşturulmalı, Niğde il sınırlarından başlayarak turistik eserin bulunduğu noktaya kadar gerekli olan her yere yerleştirilmelidir. Turistik eserlerinin hemen yanı başına da o eser hakkında bilgilendirici tabelalar konulmalıdır. Niğde ilinde bulunan eski kiliseler restore edilmeli ve çevresi temizlenmelidir. Bu kiliselere ulaşım için mutlaka yollar yapılmalıdır.

e) Geleneksel El Sanatlarının Geliştirilmesi ve Yaşatılması

Günümüzde kültür ve turizm açısından bir diğer önemli sorun da geleneksel el sanatlarının geliştirilmesi ve yaşatılması, gelecek nesillere aktarılması ve ilin tanıtımında aktif olarak kullanılmasıdır. Toplumların geçmiş kültürlerinin simgesi olan ürünler, turizm pazarlarında kendine yer bulabilmektedir. Geçmişte bir takım yaşamsal ihtiyaçlar için üretilen bu ürünler, bugün turistik bir fonksiyon kazanarak ekonomik bir değer olarak haline dönüşmektedir.

Geleneksel el sanatları aynı zamanda kültürlerin simgeleri olması bakımından hem alt kültürleri ayırt edici özelliğe sahip hem de kentlerin markalaşmasına önemli

katkılar sağlamanın yanı sıra yerel halkta da aidiyet duygusunu güçlendirerek kendisini ve kentini ifade edebilmesine katkı sağlamaktadır.

Halicilik, dericilik, çancılık, semercilik-palancılık, keçecilik, yün ve iplik boyama, dantel işlemeciliği ve diğer el işleri Niğde kültüründe geleneksel el sanatları olarak önemli bir yer tutmaktadır. Ancak bunlar, henüz turistik bir ürün olarak pazara sunulmamıştır. Bu sanatların önemli bir kısmı unutulmaya yüz tutmuştur. Bu tür el sanatlarını bilen ustalar ise her geçen gün azalmakta, yeni ustalar da yetişmemektedir. Ayrıca, bu el sanatların ekonomik üretkenliği ve karlılığı da azaldığı için yeni nesiller tarafından rağbet görmemektedir. Unutulmaya yüz tutmuş el sanatlarının tekrar yaşatılabilmesi, bu el sanatlarının üreticije ekonomik katkı sağlamanı mümkün olacaktır.

Geleneksel el sanatlarının yaşatılabilmesi her şeyden önce o el sanatlarının yaşayabileceği ortamların oluşturulması ile mümkün olmaktadır. Bu nedenle ilde, el sanatlarının üretilebileceği, sergilenebileceği ve pazarlanabileceği mekânların oluşturulması ve desteklenmesine ihtiyaç vardır.

Niğde ilinde, geleneksel el sanatlarının yeni nesillere aktarılması için halıcılık, dericilik, çancılık, semercilik-palancılık, keçecilik, yün ve iplik boyama ve dantel işlemeciliği eğitim programları bir an önce başlatılmalıdır. El sanatları üretim atölyeleri kurulmalıdır (Bunun için Niğde Açık Cezaevi önemli bir potansiyeldir). Halı Müzesi yeniden aktif hale getirilmeli, Niğde iline turist getirecek yerli ve yabancı tur operatörleri nezdinde girişimlerde bulunulmalıdır. İlde, yerel motifler ve üretim yöntemleri konusunda akademik araştırmalar yapılmalı ve bu çalışmalar desteklenmelidir. Yapılan akademik araştırmalar sonucu tespiti yapılan/ortaya çıkarılan kültürel değerler yayınlanarak gelecek nesille aktarılmalıdır. El sanatlarının başka bir tamamlayıcı unsuru olan diğer yerel alt kültürler ile birleştirilmesi ve desteklenmesi, geleneksel el sanatlarının kendini ifade etmesine katkı sağlayacak, aynı zamanda rekabet gücü de kazandıracaktır.

f) Yöresel Kültürün Yaşatılması

Turistler bir bölgeye geldiklerinde, bölgenin kendine has kültürel öğelerini tanımak istemektedirler. Turistlerin ilgisini çeken yöresel kültürler; bölgede giyilen yöresel kıyafetler; bölgenin geleneksel mutfak, düğün, nişan vb. törenlerde uygulanan adetler, bölgenin geleneksel yaşam kültürü gibi değerlerdir. Bu nedenle Niğde ili yöresel kıyafetlerinin belirlenip başta müze olmak üzere uygun yerlerde sergilenmesi, satış noktalarında satıcılara giydirilmesi turistlerin ilgisini çekmektedir.

Bölgeye has yöresel ve unutulmaya yüz tutmuş yemeklerin ve farklı lezzetlerin turistlere sunulması ilgi uyandırmaktadır. Niğde yemek ve mutfakının yaşatılması, Niğde yemekleri ile ilgili etkinlikler düzenlenmesi sağlanmalı. Şehir yöresel yemeklerin sunulduğu işletmelerin açılması

gerekir. Buralarda Niğde iline has yemeklerin olması şart değildir. Anadolu mutfak, yemek türlerinin de sunulması mümkündür. Yöresel tatlardan oluşan kahvaltı veren mekanlar oluşturularak 'sakin şehir Niğde' vurgusu yapılarak ilin tanıtımına katkı sağlanmalıdır.

Niğde ilinin geçmişinde olan ve halen devam eden düğün, bayram, nişan vb. faaliyetlerde kullanılan oyun, seremoni vb. değerlerin yaşatılmasına yönelik etkinlikler düzenlenmesi ve yaşatılması gerekmektedir.

Ayrıca Altınhisar ilçesi aşıklar şehri olarak tanıtılmalı ve ilin turistik tanıtımında kullanılmalıdır.

g) Niğde Yöresine Has Ürünlerin Coğrafi İşaretleme ile Kayıt Altına Alınması ve Markalaşma Çalışmalarının Yapılması

Niğde ilinde Niğde Ticaret ve Sanayi Odası tarafından Niğde Tava(Niğde Yöresi), Niğde Patatesi(Niğde Yöresi), Niğde Elması(Niğde Yöresi), Niğde Kalsiti(Niğde Yöresi), Darboğaz Kirazı(Ulukışla İlçesi ve Darboğaz Kasabası), Dermason Fasulye(Niğde Yöresi-Hançerli Köyü), Niğde Köfteri (Bor ve Kemerhisar Yöresi) Coğrafi İşaretleme ile kayıt altına alınmıştır. Bunların dışında, Kaynarca Lahanası, Altınhisar Çileği, Bor Söğürmesi, Çamardı Dondurması, Sazala Domatesi, Melendiz Patates Tatlısı, Bor Tavşanbaşı Elması, Güllabi Armudu, Niğde Armudu, Karşahabı, Çavuş Üzümlü, Açılı Arapaşı Çorbası, Kavakyağrağı Üzümlü, Adilimit Üzümlü gibi Niğde Yöresine has diğer ürünler de Coğrafi İşaretleme ile kayıt altına alınmalıdır.

h) Tanıtıma Yönelik Faliyetlerin Artırılması

Niğde ilinde kültür ve turizm açısından en önemli eksiklik, ilin tanıtımının yeterince yapılamamasıdır. Bu nedenle öncelikle, profesyonel kent logosu oluşturulmalı ve tanıtımı yapılmalıdır. Kent markası oluşturma çabaları tüm kurumların iletişim ve işbirliği ile yürütülmeli ve sürekliliği sağlanmalıdır. Uzun dönemde, turizm sektörünün rekabet gücünü artırılmalı ve Niğde iline turistik imaj kazandırılmalıdır.

Niğde ilinin tanıtımına ilişkin görsel ve basılı materyal çeşitliliği artırılmalı ve sürekli dağıtılmalıdır. Ayrıca, Niğde ilinin tanıtımına yönelik internet ortamında da çok sayıda site ile bu tanıtımlar yapılmalıdır. Niğde ilini tanıtıcı bir belgesel film öncelikle hazırlanmalıdır.

Niğde il merkezine tüm insanların kolayca ulaşabileceği ve istediği hizmeti alabileceği yeterli donanımına sahip bir turizm enformasyon bürosu da acilen açılmalıdır.

i) Turizm Örgütleri Oluşturulması

Niğde ilinin turizmini, tanıtım ve pazarlamasını yapacak, Niğde ilini ulusal ve uluslararası turizm toplantılarında temsil edecek, aynı zamanda başka şehir veya ülkelerdeki mevkidaşları ile muhatap olacak, Niğde ilinin turizmini canlandıracak fikir ve politikalar üretecek sivil toplum örgütlerine ihtiyaç vardır. İlin tarihsel, kültürel, folklorik değerlerinin araştırılması ve korunarak geliştirilmesi, uzun

dönemde, turizm sektörünün rekabet gücünü artıracaktır. Bunun için başta il halkı olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlar tarafından işbirliği ile mali desteği sağlanmış, özveri ile çalışacak üyelerden oluşan “Niğde Turizm Derneği” ile “Kent Turizm Konseyi” oluşturulmalıdır.

j) Turizm Eğitiminin Geliştirilmesi

Niğde ilinde açılacak Turizm Eğitim Merkezi ile meslek sahibi olmayanlara (aşçılık, servis elemanlığı, animatörlük, kat görevlisi vb.) meslek kazandırıp, sahildeki illere işgücü ihracı yapılabilir. Aynı zamanda, Niğde ilinde hizmet sektöründe çalışanlar da eğitilmelidir. Hizmet sektöründe çalışan personelin önemli bir bölümü bu alanda eğitim almamış kişilerden oluşmaktadır. Bu nedenle, aslında tüm sektörlerde görev alanların bu türden eğitimlere (beden dili, diksiyon, iletişim, çalışan ve müşterilere davranış şekilleri vb.) ihtiyacı olduğu düşünülmektedir.

k) Turizm Gelişme Bölgeleri/Projeleri Yapılması

İlde turizmin bilinçli ve planlı olarak gelişmesi, turizmden beklenen sonuçlara ulaşılabilmesi için gelişme projeleri belirlenmeli ve zamana yayılarak uygulamaya konulmalıdır. Bu amaçla aşağıdaki turizm gelişme bölgeleri oluşturulmalıdır. Bunlar; Kent Merkezi Turizm Gelişme Bölgesi (Kale ile Cullaz Sokak), Çiftehhan Turizm Gelişme Bölgesi, Çamardı -Aladağlar Turizm Gelişme Bölgesi, Narlıgöl ve Nar Vadisi Turizm Gelişme Bölgesi, Tyana Turizm Gelişme Bölgesi, Kayaardı-Yeşilburç Turizm Projesi, Eskiğümüş Turizm Geliştirme Projesi, Kiliseler Güzergâhı Projesidir.

Kent Merkezi Turizm Gelişme Bölgesi (Kale, Cullaz Sokak ve Kadioğlu Sokağı)

İlk aşamada Cullaz Sokak merkez alınarak Dr. Sami Yağız Caddesi, İstasyon Caddesi, Akmedrese Caddesi ve Emin Alpaya Caddesi arasında bulunan bölgenin temizlenerek/restore edilerek kent turizm merkezi haline getirilmesi, bu bölgede bulunan özel mülkiyetlerin yüzey kaplamasının yapılması ve mevcut tarihi doku ile uyumlaştırılması önem arz etmektedir.

Kale merkez alınarak ve civarı temizlenerek tarihi dokuya uygun hale getirilmelidir. Bölgede bulunan camii, kilise, bedesten, türbe vb. tarihi dokulardan restore ihtiyacı olan eserler restore edilmelidir. Perşembe pazarı altı otopark şeklinde yeniden düzenlenmelidir. Bu bölgede el sanatları sokağı, sanat sokağı, eğlence sokağı vb. sokaklar düzenlenmelidir. Bölge taşıt trafiğine kapatılmalı ve kale etrafındaki ticarethaneler uygun bir yere taşınmalıdır.

Eski sanayi içerisindeki kanal, Amas Bulvarı'ndan başlanarak Bucak Çayırı'na kadar (6,3 km.) ıslah edilmeli, kanal temiz su ile barajlardan beslenerek etrafı gezi parkuru, spor alanları vb. ile uzun bir güzergâh oluşturulmalıdır.

Kadioğlu Sokak'ta yer alan tarihi yapılar restore edilerek butik oteller şeklinde kullanmaya çok uygundur. Bu yapıların bir kısmının mülkiyetini Niğde Belediyesi almıştır. Diğer yapıların da mülkiyeti alınarak bu sokakta yenileme

yapılmalıdır.

Çiftehhan Turizm Gelişme Bölgesi

3194 sayılı İmar Yasası'nın 18 inci madde birinci fıkrasına göre uygulama yapılarak bölge turizm yatırımlarına uygun şekilde yeniden planlanmalıdır.

Çiftehhan için otoban çıkışı yapılmalı, kent içi yollar yapılmalı, “Çiftehhan Fizik Tedavi Merkezi” ve “Çiftehhan Dış Tedavi Merkezi” kurularak Çiftehhan'da bulunan otel, kaplıca vb. tesislerin yurt dışı sosyal güvenlik kuruluşlarının mevzuatına göre de tasarlanmalı ve anlaşmaları yapılmalıdır.

Çiftehhan'da bulunan tesislerin atık sularının tekrar yer altına sondajlaması yapılmalı, bölge yeraltı sıcak sularının rezerv kapasiteleri belirlenip kullanım süresi hesaplanmalı ve suyun kullanım ömrü uzatılmalıdır. Bölgede bulunan özel konaklama tesisleri yönetimlerinin örgütlenmesi ve bölge tanıtımına katkı sağlaması önemlidir. Öte yandan, bölgede bulunan endemik canlılar ile ilgili fun gruplarla temasa geçilmelidir. Konaklama tesislerinin ihtiyaç duyduğu personel eğitilmeli ve sertifikasyona gidilmelidir.

Bölgede destinasyon yaratacak yeni ve farklı birimlerin oluşturulması teşvik edilmeli ve bölgeyi tanıtan gelişmiş ve sürekli güncellenen web siteleri oluşturulmalıdır. Bu web sitelerinde, kaplıca ve bölge ile ilgili online soru cevap, form vb. uygulamalar yapılmalıdır. Bölgenin yerel kültürünün tanıtıldığı sergi salonları oluşturulmalı, bölgedeki yerleşim yerleri yakınlarına veya yükseklerde kamp alanları oluşturulmalıdır (Özellikle Adana, Mersin, Hatay ve Gaziantep hedef pazar olarak seçilebilir).

Bölgede bulunan karayollarına (sadece kent girişine değil, uzak mesafelere de) etkin tabelalar konulmalı, aynı zamanda konaklama işletmelerinin reklam panoları yerleştirilmelidir. Pozantı otoban çıkışına da tabela konulmalıdır. Niğde turizm ve tanıtımına yönelik coğrafi işaretlemeler oldukça yetersizdir. Bolkarlar Kayak Merkezi'ne ilişkin tüm raporlar, en kısa sürede içerisinde tamamlanmalıdır. Bölge kamp merkezi, konaklama merkezi, spor merkezi, eğlence merkezi projeleri hazırlanmalıdır. Bölgenin endemik ve doğal yapısını koruyacak koruma alanları belirlenmeli ve bu alanlar etkin olarak korunmalıdır. Bolkarlar'a çıkışı kolaylaştıracak yollar yapılarak, köylülerin yerel ürünlerini satabilecekleri otantik mekânlar oluşturulmalıdır. Tur operatörlerine yönelik etkin tanıtım faaliyetleri yürütülmelidir. Ayrıca, toplantıların verimli olarak yapılacağı mekânlar oluşturulmalı, kurumsal, ulusal ve uluslararası toplantılara ev sahipliği yapabilecek nitelik kazandırılmalıdır.

Geleceğe yönelik potansiyel turist tahmini yapılması, konaklama işletmelerinin ve yeraltı kaynak sularının planlaması yapılmalıdır. Ulukışla ilçesinde yerel, doğal ve organik ürünlerin satıldığı bir çarşı yapılmalıdır. Bunun için Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı kullanılabilir. Ulukışla ve Çiftehhan'da yol güzergâhı üzerinde ve petrol istasyonlarında yerel ürünlerin satıldığı, insanlara güven veren basit ve ekonomik satış noktaları oluşturulmalıdır.

Çamardı -Aladağlar Turizm Gelişme Bölgesi

Bu bölgede üç unsur ön plana çıkmaktadır. Bunlar: Ecemiş suyu, Aladağlar ve yayla turizmidir.

Çamardı Bölgesi'ne büyük bir suni göl oluşturularak bu bölgede dağcılık ve kongre merkezi kurulması sağlanabilir. Ayrıca, buralara butik oteller de yapılabilir. Aynı zamanda rüzgâr enerjisi ile kışın depolanan su, yazın maliyetsiz olarak Niğde iline getirilebilir (Rüzgâr enerjisi ile çalışan motorlar vasıtasıyla Bulduruş Tepe'sine pompalanacak su kendi cazibesi ile Niğde iline gelebilir).

Çamardı Bölgesi'ne yapılacak göletin etrafına konaklama tesisleri, kamp merkezleri, uzun süreçte kongre merkezi yapılabilir. Aladağlar tanıtım web sitesi yapılabilir. Dağcılık ile ilgili organizasyon şirketleriyle iletişime geçilerek özel gruplara yönelik organizasyonlar yapılabilir. Bu organizasyonlara üniversitelerin dağcılık kulüpleri ile işbirlikleri de dahil edilebilir. Üniversite bünyesinde dağcılık bölümü açılarak süreç hızlandırılabilir.

Aladağlar'a tırmanış parkurları belirlenmeli ve bu parkurlarda istasyonlar yapılmalıdır. Aladağlar'a giriş çıkışlar kontrol altına alınarak, gelirler elde edilmesi sağlanmalı ve bölgedeki turizm hareketliliğinin istatistiği tutulmalıdır.

Yaban hayata ilişkin sahalar oluşturulmalı ve avcılık geliştirilmelidir. Pozantı-Çamardı yol güzergâhı, hızla, yaylacılar tarafından kontrolsüz bir şekilde doldurulmaktadır. Buradaki şekilsiz ve biçimsiz yapılaşma önlenmeli, bölgede altyapı sorunu halledilmiş, çevreye duyarlı, güvenliği sağlanmış siteler şeklinde çevreci yapılar yapılmalı ve üst gelir düzeyinden yaylacılara pazarlanmalıdır (Sakin Şehir imajı oluşturulmalıdır).

Çim kayağı yapılabilecek uygun mekânlar ve parkurlar belirlenmelidir. Aladağlar'ın eteklerine motokros parkuru yapılarak, güneydeki illerde pazarlanabilir. Hafta sonu programları yapılarak yılın belli dönemlerinde foto safari turları düzenlenmeli, bu amaçla üniversitelerin fotoğrafçılık kulüpleri ile organizasyonlar yapılmalıdır.

Aladağların eteklerine kamp yerleri kurularak kampçıların günübirlik veya hafta sonları konaklamaları sağlanmalı, Ecemiş Suyu kenarlarına mesire yerleri ve piknik alanları oluşturulmalıdır. Yol güzergâhında yöresel ve doğal ürünlerin pazarlandığı satış stantları yapılmalıdır. Üniversite ile işbirliği yapılarak dağcılık sempozyumu düzenlenmeli, Aladağlar'a ilişkin her türlü bilgi toplanıp yayınlanmalıdır.

Dünyada ve ülkemizde obezite her geçen gün büyüyen bir sorundur. Bu bölgeye bir "Zayıflama Merkezi" yapılmalıdır. Bu şekilde önemli bir gelir kaynağı da oluşturabilir.

Narlıgöl ve Nar Vadisi Turizm Gelişme Bölgesi

Niğde-Nevşehir yol güzergâhı başta olmak üzere, Narlıgöl'e ulaşım sağlayan yollara yönlendirici tabelalar konulmalıdır. Bu tanıtım tabelaları, Niğde ilinden başlamak üzere Altunhisar kavşağı, Niğde otoban çıkışı, Çiftlik İlçesi, Bağlama Kasabası, Derinkuyu İlçesi, Gölcük Kasabası ve

Gölcük otoban çıkışı kavşaklarına konulmalıdır. Göl kenarı yolları ve ışıklandırmaları yapılmalı, yürüyüş güzergâhları düzenlenmelidir. Göl kenarına piknik alanları ve mesire yerleri yapılmalı, uyarı ve güvenlik tabelaları konulmalıdır. Karayolu ile göle giden bağlantı yolu arası aydınlatılmalıdır. Gölün özelliklerini belirten bir tanıtım tabelası yapılarak göl girişine konulmalıdır. Gölün içine doğru iskele yapılarak gölün seyir güzelliği artırılmalıdır. Göl kenarı ile otellerin etrafı ve ana yol ile göle giden yolun etrafı ağaçlandırılmalıdır. Bölgede animasyon alanları oluşturulmalıdır. Göl etrafının koruma altına alınması için tepelerden tel örgü ile kapatılmalıdır. Hayvan sürülerinin ağaçlara zarar vermesi engellenmeli ve bölgenin tanıtımı yapılmalıdır.

Tyana Turizm Gelişme Bölgesi

Kemerhisar ve Bahçeli Belediyesi sınırları içerisinde yer alan Tyana Antik Kent'i önemli bir kültür hazinesi ve büyük bir antik kent olarak bilinmektedir. Tyana, Anadolu'nun Neolitik Çağ'dan beri yerleşim alanı, Hititler'den itibaren de önemli bir ticaret merkezi olmuştur. Kapadokya Bölgesi'nin bir dönem başkentliğini yapmıştır. Bölgede bulunan çeşitli medeniyetlere ait arkeolojik yapıların bir kısmı yer üstünde bulunurken önemli bir kısmı da yer altında bulunmaktadır. Yer altında bulunan arkeolojik yapının üzerinde Kemerhisar yerleşim mekânı vardır. Bu bölge, yapılacak çalışmalarla ortaya çıkarılabilecek turizm potansiyeli, başlı başına bir marka olmaya ve önemli bir turizm merkezi olmaya adaydır. Yine aynı bölgede bulunan Roma Havuzu ve Su Kemerleri ile birlikte düşünüldüğünde, bölgenin turizm potansiyeli daha da artmaktadır. Kemerhisar Bölgesi "İkinci Efes" olma potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin turizm açısından mutlaka değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla aşağıdaki politikalar uygulanmalıdır:

Üniversite ile işbirliği içerisinde, bölge hakkında bilgi sahibi olan ulusal ve uluslararası araştırmacılar davet edilerek "Tyana Kongresi/Sempozyumu" düzenlenmeli, bölgenin mevcut tüm bilgileri toplanmalıdır. Özellikle Tyana'lı Apollonius'un tanıtımı yapılmalı, "Kemerhisar Turizm Bölgesi Projesi" oluşturulmalıdır. Bölgenin turizm işlerliğini sağlayacak eylem planı hazırlanmalı, kazı bölgesinin çevresindeki kamulaştırma işlemleri tamamlanmalıdır. Bölgeyi koruma amaçlı imar planı da bir an önce yapılmalıdır. Ayrıca, Tyana Bölgesi için National Geographic gibi önemli televizyon kanallarına belgesel çekimi yapılarak ulusal ve uluslararası alanda tanıtımı yapılmalı, film çekimi yapılması için girişimlerde bulunulmalıdır.

Kazı sahası üzerinde bulunan ve harabeye dönmüş ve kamulaştırması yapılmış birçok eski yapı vardır. Bu yapılar kazı sahasında oldukça kötü bir görüntü oluşturmaktadır. Bu eski yapılar, kazı ekibinin bilgisi ve kontrolü dâhilinde acilen temizlenmeli ve kazı sahasına görüntü güzelliği kazandırılmalıdır.

Roma Havuzu ile Tyana Antik Kenti arasında bulunan Su Kemerleri'nin yer altında bulunan kısmı ortaya çıkartılmalı,

aradaki bağlantı net olarak açıklığa kavuşturulmalıdır. Su Kemerleri'nin Roma Havuzu ile bağlantısı sağlanmalı, su kemerlerinden sökülerek bölgedeki çeşitli yerlerde bulunan taşlar, tekrar yerlerine konulmalıdır.

Roma Havuzu ile Tyana Antik Kenti bağlantısı sağlanmalıdır. Tyana kazılarında hız verilmelidir. Bölgede kazı çalışmaları Niğde Üniversitesi tarafından yürütülmeli, ulusal ve uluslararası projelerle de destek alınmalıdır. Roma Havuzu çevre düzenlemesi bir an önce yapılmalı, havuz sahasına işlevsellik kazandırılmalıdır. Piknik ve mesire yeri olarak yeniden düzenlenip, işletmesinin yürütülmesi sağlanmalıdır.

Bölgenin turizm işlevini yürütebilmesi için Kemerhisar içmelerini de kapsayan, konaklama üniteleri oluşturulmalıdır. Tyana kazılarında ortaya çıkarılan ve farklı farklı alanlara dağılmış veya depolanmış olan eserlerden Niğde Müzesi'ne konulamayacak büyüklükteki antik eserlerin sergilenmesi için "Açık Hava Müzesi" oluşturulmalıdır. Kemerhisar ve Roma Havuzu'na ulaşım sağlayan yollara tanıtım ve yön tabelaları konulmalıdır. Bölgenin turistik etkinliklerini tanıtıcı faaliyetler yürütülmelidir. Adana-Kayseri yolunun Roma Havuzu yol ayrımına, yöresel ürünlerin satıldığı satış stantları ve mola yerleri yapılmalıdır. Bölgede Osmanlı tarzı veya antik bir sokak oluşturulmalı, butik konaklama tesisleri ve eğlence merkezleri yapılmalıdır. Kemerhisar Bölgesi'ne yarış atları hastanesi ve oteli kurulmalıdır. Bölgeyi sahiplenecek ve tanıtımını yürütecek sivil toplum kuruluşları oluşturulmalıdır.

Kayaardı – Yeşilburç Turizm Projesi

Niğde iline bağlı bir köy olan Yeşilburç (Teney), eski bir Rum köyüdür. Mübadeleden önce köyde, 320 Rum aile yaşamıştır. Dolayısıyla köyde, Rumlar'a ait iki kilise ve hamam ile birlikte, tarihi değere sahip evler yer almaktadır. Ancak, şu an cami olarak kullanılan kilisenin dışındaki yapılar terk edilmiş ve son derece köhne durumdadır.

Söz konusu tarihi dokuların turizme kazandırılması büyük önem arz etmektedir. Yeşilburç'un eşsiz doğal güzelliklerinin yanında, sahip olduğu bu tarihi zenginliği ortaya çıkarmak, hem yerli hem de yabancı turistlerin ilgisini çekecektir. Aslına uygun bir restore ile bilhassa "İnanç Turizmi" açısından da büyük değere sahip olacaktır.

Kayaardı Bölgesi'nin jeolojik yapısı, bölgede var olan yerel kültür ve doğal güzelliklerle birlikte, Yeşilburç'ta yer alan tarihi kilise ve doğal güzellikler organize edilerek bölgede var olan turistik potansiyel aktif hale getirilebilir. Bu amaçla; "Yeşilburç-Kayaardı Bölgesi Turizm Eylem Planı" hazırlanmalıdır. Kayaardı Bölgesi ile Yeşilburç arasında yürüyüş güzergâhları oluşturulmalıdır. Yeşilburç'ta, Kayaardı Vadisi'nde seyir terasları yapılmalıdır. Yeşilburç Köyü'nde bulunan tarihi binalar restore edilmelidir. Yeşilburç'a yapılacak seyir teraslarının yakınlarına konaklama tesisleri inşa edilmelidir. Kayaardı Bölgesi'ne mesire alanları, eğlence yerleri, yeme içme tesisleri yapılmalıdır. Kayaardı

Bölgesi'nin doğal yapısını bozacak düzensiz yapılaşmanın önüne geçilmelidir. Kayaardı bölgesinin sahip olduğu yerel kültürel değerlerinin yaşatılması ve tanıtımının yapılması için mekânlar oluşturulmalıdır.

Eskigümüş Turizm Gelişme Projesi

Niğde iline 8 km uzaklıktaki Gümüşler Kasabası'nda bulunan Gümüşler Manastırı; Niğde için özel bir öneme sahip arkeolojik bir eserdir. Bu eser, tek başına, Niğde iline turist çekebilecek güçtedir. Ayrıca, kilisenin otoyol çıkışı ve Adana-Kayseri yoluna yakın olması, ziyaret edilebilirliğini kolaylaştırmaktadır. Ancak, bugüne kadar Manastırın tanıtımı yeterince yapılamamış ve arzu edilen ulusal/uluslararası ziyaretçi sayısı yakalanamamıştır. Bu nedenle, Manastırın tanıtımına yönelik faaliyetler yapılmalıdır. Manastır hakkında arkeolojik, dini ve turizm yönünü inceleyen bilimsel araştırmalar yapılmalı ve yayınlanmalıdır. Manastıra gelen ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılayacak altyapının oluşturulması sağlanmalıdır. Manastırın uzak noktalarından karayolu üzerine kadar tanıtım tabelaları yapılmalıdır. Manastıra gelen yabancılar, manastır hakkında detaylı bilgi veren broşür veya tanıtım kitapçıkları hazırlanmalı, tur operatörleri ve seyahat acentalarına da bunlar dağıtılmalıdır. Manastır girişine, yöresel ve hatıra ürünlerin satıldığı satış stantları kurulmalıdır. Manastır çevresindeki yollar düzenlenmeli ve çimlendirilmelidir. Manastırın Kapadokya Bölgesi'ne tur düzenleyen operatörleri nezdinde de tanıtımı yapılmalıdır.

Kiliseler Güzergâhı Projesi

Niğde ilinde önemli sayıda kilise mevcuttur. Bunların bir kısmı Osmanlı Döneminde yapılmış, bir kısmı ise daha eski dönemlere ait kiliselerdir. Hristiyan kültürü açısından önem arz eden bu kiliseler, kentin çeşitli yerlerine ve köylerine dağılmış durumdadır. Bu kiliselerin bir kısmı restore edilmiş, bir kısmı ise restore edilmeyi beklemektedir. Bazı kiliseler ise terk edilmiş, bir kısmı ise cami olarak kullanılmaktadır. Bu kiliseler, turizm için bir potansiyeldir ve değerlendirilmeyi beklemektedir. Bu amaçla, mevcut kiliselerin çevre düzenlemeleri yapılmalı, restore ihtiyacı olan kiliseler restore edilmeli, ulaşım için yollar yapılmalıdır. Kiliselere tur güzergâhı oluşturulmalıdır. Bu yollar üzerine tabelalar konulmalı, kiliseler civarına canlılık kazandıracak yapılaşmalar oluşturulmalıdır. Kiliselere tanıtım tabelaları asılmalı, ışıklandırılmaları yapılmalıdır. Camii olarak kullanılan kiliseler ise tekrar kiliseye dönüştürülmeli, bunların yerine yeni camiiler yapılmalıdır.

Tüm bu yapılacaklarla, ilin bugüne kadar atıl durumda olan mevcut kültür ve turizm potansiyeli harekete geçirilebilecek, hizmetler sektörüne katkı sağlanacak, Niğde ili kültür ve turizm sektöründen hak ettiği payı alarak, gelir seviyesi artacak, dolayısıyla refah seviyesi önemli ölçüde yükselecektir.

3.4. SOSYAL REFAH

Bilindiği üzere sosyal refah, kişilerin, grupların ve kurumların verim kabiliyetlerini tam olarak geliştirebilmeleri ve aileleri ile toplumlarının ihtiyaçlarını karşılayarak refaha ulaştırabilmeleri için doyurucu bir hayat ve sağlık standartlarına ulaşmaları, aynı zamanda kişisel ve sosyal ilişkilerini dengeli olarak devam ettirmelerini sağlamak amacı ile sosyal hizmetlerin ve sosyal kurumların organize edilmiş bir sistemidir. Aynı zamanda sosyal refah, bir toplumun ulusal gelirden aldığı payın ve ulusal gelirin yüksek olması durumunda görülebilecek sağlık, eğitim, sosyal güvence, kültür kurumlarının niteliksel ve niceliksel olarak yeterli olmasıdır. Toplumda refahın yaygınlaştırılması, yoksul ve korunmaya muhtaç insanların devlet tarafından koruma altına alınması, bunlara yardım edilmesi ve bu kişilere insan onuruna yakışan asgari bir yaşam düzeyinin sağlanması, yani kısaca toplumda hiç kimsenin aç ve açıkta bırakılmaması; toplumu oluşturan bireylerin gelirlerinin artması ile toplumun daha yüksek bir fayda ve tatmin seviyesine ulaşmasıdır. Emegün üretimde kullanımını ifade eden istihdamın artması milli gelirin de artması

anlamına geldiğinden tüm ülkeler, bölgesel ve uluslararası ekonomik kuruluşlar istihdam sorununu çözmek için yollar aramaktadır. İstihdamın ekonomik amacı; üretimi düzenlemek ve artırmak, sosyal amacı ise; çalışmak isteyen herkese iş bulmak, emek arz ile talebini nicelik ve nitelik yönünden uyumlaştırmak, verimliliği artırarak çalışma barışını gerçekleştirmektir. İstihdam düzeyi yükseldikçe milli gelirin de arttığı görülmekte, işgücünün nitelik ve veriminin artması ile tam istihdam düzeyine ulaşılması da milli gelirin artması anlamına gelmektedir. İstihdamın gelir dağılımı, yoksulluk, toplumsal katılım, rekabet gücü, teknoloji ve girişimcilik gibi çok geniş bir yelpazeyi kapsayan sosyo-ekonomik yansımaları bulunduğu için ekonomik ve sosyal sistemlerin sürdürülebilirliği açısından da büyük önemi bulunmaktadır.

Niğde ilinin sosyal refahına ilişkin bilgiler aşağıda, “Sosyal Güvenlik (SGK)”, “Aile ve Sosyal Politikalar” ile “Gelir ve İstihdam” olmak üzere üç ana başlıkta incelenmiştir.

3.4.1. Sosyal Güvenlik

“Sosyal Güvenlik” toplumun bütün bireylerinin hiçbir ayırım ve ayrıcalık gözetilmeksizin hem ekonomik hem de sosyal bakımdan bugünlerinin ve yarınlarının güvence altına alınmasını amaçlayan; birbirleri arasında sıkı bir birlik ve uyum kurulmuş olan bir sistemler bütünü olarak tanımlanmaktadır.

“Sosyal Güvenlik”; bir dizi kamu önlemi ile hastalık, doğum, iş kazası, işsizlik, iş göremezlik, yaşlılık, ölüm gibi nedenlerle ortaya çıkabilecek ekonomik ve sosyal rahatsızlıklara karşı, toplumun kendini korumasıdır. Karşılaşılan bu sorunlar bireyin gelirinin azalması ve/veya giderlerinin artmasına neden olmaktadır. Çalışma gücünü olumsuz yönde etkileyen hastalık, yaşlılık ve sakatlık gibi fizyolojik riskler ile çalışma gücünü etkilememekle birlikte onun kullanımını önleyen işsizlik, bu türden risklerdir. Bu risklerle karşılaşan birey, geçici ya da sürekli olarak gelirden yoksun kalmakta, ekonomik güvensizlik ortamına itilmektedir. Bu nedenle, sosyal güvenlik politikalarının temelini ekonomik, sosyal ve fizyolojik risklerin bireyler üzerindeki etkilerini giderme çabaları oluşturmaktadır. Bilindiği üzere, 5502 sayılı Kanun ile Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kurulmuş; 24.11.2006 tarihinde kurumun ilk Genel Kurul toplantısı yapılmış, seçilmiş gelen Yönetim Kurulu üyelerinin 28.11.2006 tarihinde göreve başlamaları ile birlikte SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı Kurumlarının tüzel kişilikleri sona ermiştir. Böylece,

bu kurumların geçmiş tecrübe ve değerlerini SGK'ya taşımaları ve daha güçlü bir yapı ortaya çıkması sağlanmıştır. Ülke genelinde olduğu gibi Niğde ilinde çalışan ve emekli kesimlerin resmi sosyal güvencesi SGK Başkanlığı tarafından SGK İl Müdürlüğü ve İl Müdürlüğüne bağlı olarak belirlenen ilçelerde faaliyette bulunan Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlükleri aracılığı ile sağlanmaktadır.

Resim 3.4.1: SGK Hizmet Binasından Bir Görünüm

Tablo 3.4.1: Niğde İlinde Aktif⁶⁹ Sigortalı Sayıları (Kişi)

AKTİF SİGORTALI	YERLEŞİM YERİ	2009		2010		2011		2012		2013	
		Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan
4/a Aktif Sigortalıları ⁷⁰	Merkez	14.104	3.317	15.689	3.805	17.739	3.964	18.931	4.563	19.192	4.757
	Bor	3.681	574	4.236	674	4.130	642	4.631	775	4.707	837
	Çiftlik	249	124	283	136	307	126	474	137	528	125
	Ulukışla	1.372	135	1.143	178	1.564	202	1.795	200	1.729	223
	Altunhisar	330	77	343	116	281	52	282	49	325	61
	Çamardı	291	50	302	64	405	65	480	54	677	93
	TOPLAM	20.027	4.277	21.996	4.973	24.426	5.051	26.593	5.778	27.158	6.096
GENEL TOPLAM	24.304		26.969		29.477		32.371		33.254		
4/b Aktif Sigortalıları ⁷¹	Merkez	12.535	1.439	12.957	1.515	12.759	1.525	12.910	1.336	12.065	1.381
	Bor	3.575	406	3.584	478	3.493	543	3.326	481	3.112	467
	Çiftlik	713	62	940	67	1.202	136	1.351	133	1.332	147
	Ulukışla	1.191	190	1.166	233	1.169	264	1.119	236	1.012	233
	Altunhisar	558	117	793	114	921	93	1.044	92	1.004	98
	Çamardı	1.274	95	1.366	103	1.414	107	1.437	106	1.371	111
	TOPLAM	19.846	2.309	20.806	2.510	20.958	2.668	21.187	2.384	19.896	2.437
GENEL TOPLAM	22.155		23.316		23.626		23.571		22.333		
4/c İştirakçileri ⁷²	Merkez	1.715	1.000	1.656	1.012	1.803	1.248	2.569	2.210	3.606	2.855
	Bor	1.059	450	1.011	401	1.131	555	1.186	599	1.190	619
	Çiftlik	334	95	295	96	332	162	342	180	366	187
	Ulukışla	358	121	340	118	346	141	350	141	369	142
	Altunhisar	261	81	245	84	260	115	234	98	236	96
	Çamardı	260	73	261	64	269	80	258	84	248	81
	TOPLAM	3.987	1.820	3.808	1.775	4.141	2.301	4.939	3.312	6.015	3.980
GENEL TOPLAM	5.807		5.583		6.442		8.251		9.995		
İL TOPLAMI	52.266		55.868		59.545		64.193		65.582		

⁶⁹ Aktif Sigortalı; çalışan işçi, memur, esnaf, tüccar, çiftçi, muhtar ve isteğe bağlı sigortalıları ifade etmektedir.

⁷⁰ 4/a 5510 sayılı Kanun'a göre hizmet akdi ile çalışan kişileri (işçileri) ifade etmektedir.

⁷¹ 4/b 5510 sayılı Kanun'a göre kendi namı ve hesabına çalışan kişiler ile muhtarları ifade etmektedir.

⁷² 4/c 5510 sayılı Kanun'a göre Kamu Görevlilerini (Devlet Memurları) ifade etmektedir. İştirakçi tabiri, 2008 Ekim ayı öncesi işe başlayan Emekli Sandığı Kanunu'na tabi personeli ifade etmektedir.

Yıllar itibarıyla aktif sigortalı kişilerin sayısını gösteren Tablo 3.4.1'e bakıldığında 2009 yılında il toplamı 52.266 iken, 2013 yılında bu sayı %25 artarak 65.582 olmuştur. 4/a aktif sigortalı sayılarına yıllar itibarıyla bakıldığında 2009 yılında il toplamı 24.304 iken, 2013 yılında bu sayı %36 artarak 33.254 olmuştur.

31 Aralık 2012 itibarıyla, 5615 sayılı Teşvik Kanunu'nun sona ermesi nedeniyle, 2013 yılı sigortalı sayısında ciddi bir düşüş yaşanmıştır. Bunun nedeni, 5615 sayılı Kanun'da Organize

Sanayi Bölgesi'nde 10 ve daha üstü işçi çalıştıran işyerlerinin sigorta primi işveren hissesinin %100'ü, Organize Sanayi Bölgesi dışındaki 10 ve daha üstü işçi çalıştıran işyerlerinin sigorta primi işveren hissesinin %80'i devlet tarafından karşılanmıştır. 2013 yılında yürürlüğe giren 6486 sayılı Yasa'da sigorta primi işveren hissesinin %11'i devlet tarafından karşılanmaya başlanmıştır. Teşvikteki düşüş, sigortalı sayısını olumsuz etkilemiştir.

Tablo 3.4.2: Niğde Genelinde Aktif Sigortalıların Cinsiyete Göre Dağılım ve Değişimleri 4/a Sigortalılar Açısından

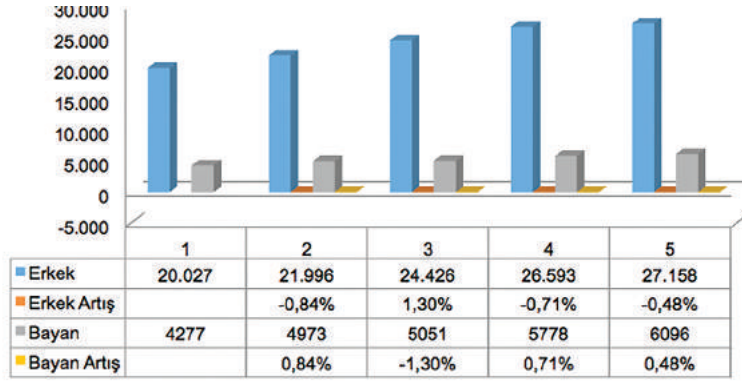
4/a	NİĞDE	Erkek	%	Erkek Artış	Bayan	%	Bayan Artış
2009	24.304	20.027	82,40%		4.277	17,60%	
2010	26.969	21.996	81,56%	-0,84%	4.973	18,44%	0,84%
2011	29.477	24.426	82,86%	1,30%	5.051	17,14%	-1,30%

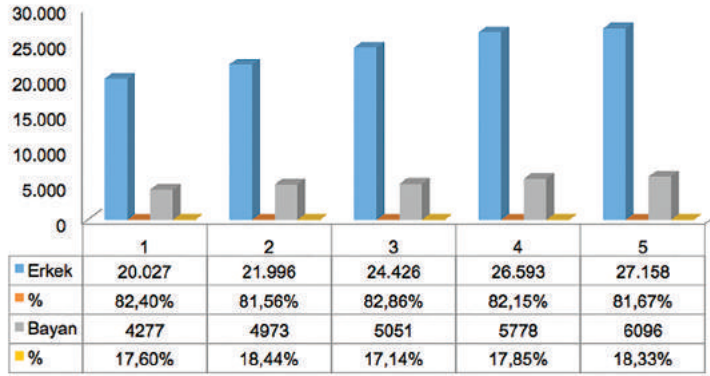
Tablo 3.4.2: Devamı

4/a	NİĞDE	Erkek	%	Erkek Artış	Bayan	%	Bayan Artış
2012	32.371	26.593	82,15%	-0,71%	5778	17,85%	0,71%
2013	33.254	27.158	81,67%	-0,48%	6096	18,33%	0,48%

Kaynak: Niğde SGK İl Müdürlüğü, 2014.

Grafik 3.4.1: 4'a Aktif Sigortalı Cinsiyete Bağlı Değişim

Grafik 3.4.2: 4'a Aktif Sigortalı Cinsiyete Göre Değişim

Tablo 3.4.1, Grafik 3.4.1 ve Grafik 3.4.2 incelendiğinde 2009 yılında 4/a aktif sigortalıların %82,40'ı erkek çalışan iken kadın sigortalıların oranı %17,60 olarak

gerçekleşmiştir.2013 yılında bu oran erkekler için %81,67 ye gerilemiş kadın çalışan oranı %18,33 e yükselmiştir.

Tablo 3.4.3: Niğde Genelinde Aktif Sigortalıların Cinsiyete Göre Dağılım ve Değişimleri 4/b Sigortalılar Açısından

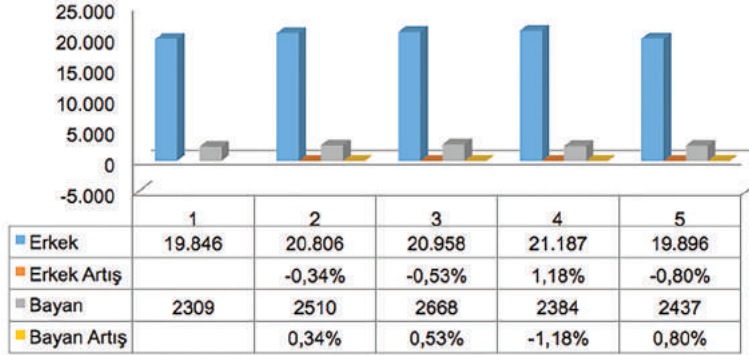
4/b	NİĞDE	Erkek	%	Erkek Artış	Bayan	%	Bayan Artış
2009	22.155	19.846	89,58%		2309	10,42%	
2010	23.316	20.806	89,23%	-0,34%	2510	10,77%	0,34%
2011	23.626	20.958	88,71%	-0,53%	2668	11,29%	0,53%

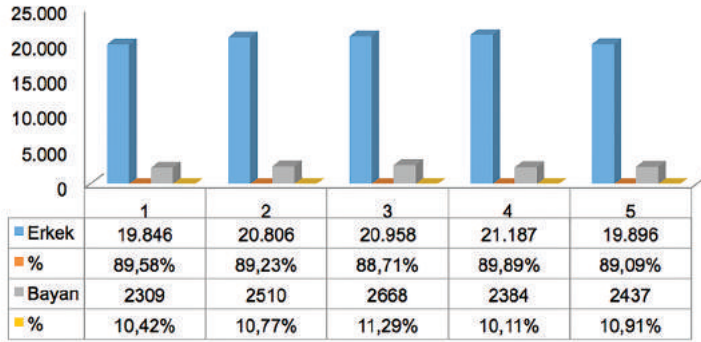
Tablo 3.4.3: Devamı

4/b	NİĞDE	Erkek	%	Erkek Artış	Bayan	%	Bayan Artış
2012	23.571	21.187	89,89%	1,18%	2384	10,11%	-1,18%
2013	22.333	19.896	89,09%	-0,80%	2437	10,91%	0,80%

Kaynak: Niğde SGK İl Müdürlüğü, 2014.

Grafik 3.4.3: 4'b Aktif Sigortalı Cinsiyete Bağlı Değişim

Grafik 3.4.4: 4'b Aktif Sigortalı Cinsiyete Göre Değişim

Tablo 3.4.2, Grafik 3.4.3 ve Grafik 3.4.4 incelendiğinde 2009 yılında 4/b aktif sigortalıların %89,58'i erkek çalışan iken kadın sigortalıların oranı %10,42 olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında bu oran erkekler için %89,09 a gerilemiş, kadın çalışan oranı %10,91'e yükselmiştir.

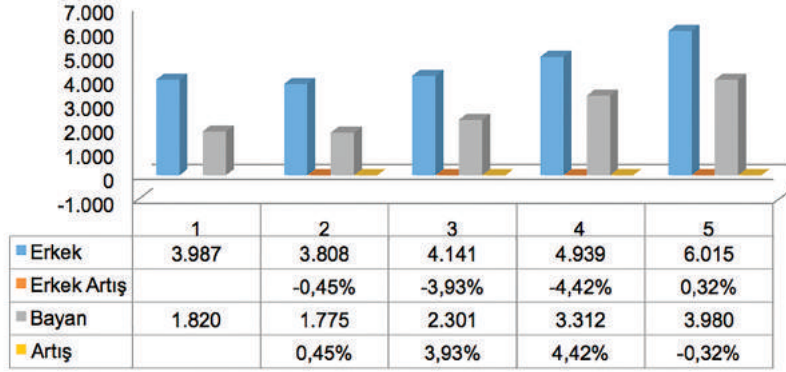
Tablo 3.4.4: Niğde Genelinde Aktif Sigortalıların Cinsiyete Göre Dağılım ve Değişimleri 4/c Sigortalılar Açısından

4/c	NİĞDE	Erkek	%	Erkek Artış	Bayan	%	Bayan Artış
2009	5.807	3.987	68,66%		1.820	31,34%	
2010	5.583	3.808	68,21%	-0,45%	1.775	31,79%	0,45%
2011	6.442	4.141	64,28%	-3,93%	2.301	35,72%	3,93%

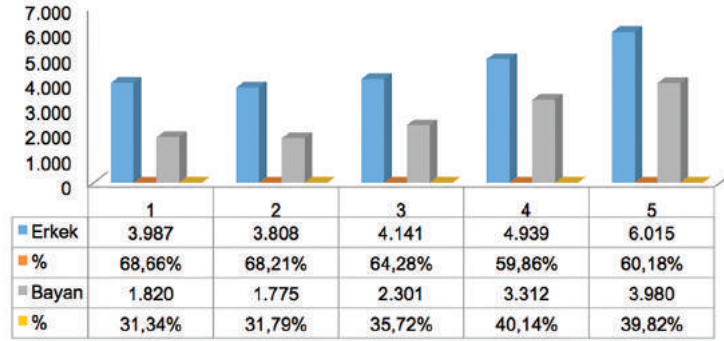
Tablo 3.4.4: Devamı

4/c	NİĞDE	Erkek	%	Erkek Artış	Bayan	%	Bayan Artış
2012	8.251	4.939	59,86%	-4,42%	3.312	40,14%	4,42%
2013	9.995	6.015	60,18%	0,32%	3.980	39,82%	-0,32%

Kaynak: Niğde SGK İl Müdürlüğü, 2014.

Grafik 3.4.5:4'c Aktif Sigortalı Cinsiyete Bağlı Değişim

Grafik 3.4.6: 4'c Aktif Sigortalı Cinsiyete Göre Değişim

Tablo 3.4.4, Grafik 3.4.5 ve Grafik 3.4.6 incelendiğinde 2009 yılında 4/c aktif sigortalıların %68,66'sı erkek çalışan iken kadın sigortalıların oranı %31,34 olarak gerçekleşmiştir.2013 yılında bu oran erkekler için %60,18 e gerilemiş, kadın çalışan oranı %39,82 ye yükselmiştir.

Sonuç olarak Niğde ilinde aktif çalışan sigortalılar açısından kadın istihdamının en fazla olduğu alan 4/c kamu çalışanlarıdır. En az olduğu çalışma türü 4/b grubu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Resim 3.4.2: SGK İl Binası Bahçesi

Tablo 3.4.5: Niğde İlinde Pasif⁷³ Sigortalı Sayıları (Kişi)

PASİF SİGORTALI SAYILARI (Kişi)	YERLEŞİM YERİ	YILLAR									
		2009		2010		2011		2012		2013	
		Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan
4/a Pasif Sigortalıları	Merkez	5.364	2.717	5.620	2.820	5.853	3.018	6.101	3.167	6.401	3.337
	Bor	2.336	1.156	2.499	1.275	2.610	1.360	2.764	1.408	2.868	1.493
	Çiftlik	270	182	281	186	304	193	320	207	327	224
	Ulukışla	1.047	652	1.084	692	1.099	692	1.155	713	1.223	743
	Altunhisar	258	167	251	169	258	175	267	99	266	211
	Çamardı	200	116	217	115	228	115	116	239	253	122
	TOPLAM	9.475	4.990	9.952	5.257	10.352	5.553	10.723	5.833	11.338	6.130
GENEL TOPLAM	14.465		15.209		15.905		16.556		17.460		
4/b Pasif Sigortalıları	Merkez	5.236	2.493	5.298	2.564	4.535	2.729	4.576	2.846	4.620	2.916
	Bor	998	412	1.025	440	1.983	1.294	1.951	1.331	1.921	1.367
	Çiftlik	479	212	488	208	426	271	434	277	421	284
	Ulukışla	858	303	832	323	693	431	681	453	677	451
	Altunhisar	398	260	391	263	374	296	385	303	385	304
	Çamardı	2.209	1.187	2.145	1.188	729	394	721	410	726	429
	TOPLAM	10.178	4.867	10.179	4.986	8.740	5.415	8.748	5.620	8.750	5.751
GENEL TOPLAM	15.045		15.165		14.155		14.368		14.501		
4/c Emekli	Merkez	2.575	2.044	2.660	2.129	2.738	2.228	4.576	2.846	2.909	2.438
	Bor	831	701	861	724	889	758	1.951	1.331	948	834
	Çiftlik	76	55	79	57	80	63	434	277	81	67
	Ulukışla	309	269	320	284	328	298	681	453	343	324
	Altunhisar	104	87	105	89	108	91	385	303	114	97
	Çamardı	97	45	101	49	106	54	721	410	116	63
	TOPLAM	3.992	3.201	4.126	3.332	4.249	3.492	4.172	2.774	4.511	3.823
GENEL TOPLAM	7.193		7.458		7.741		6.946		8.334		
İL GENELİ (TÜM PASİF SİGORTALILAR)	36.703		37.832		37.801		37.870		40.295		

Kaynak: Niğde SGK İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.6: Niğde İlinde Genel Sağlık Sigortalı Sayıları (Kişi)

İLÇE	2009	2010	2011	2012				2013			
	Yeşil Kartlı Sayısı	Yeşil Kartlı Sayısı	Yeşil Kartlı Sayısı	G/1 ⁷⁴	G/2 ⁷⁵	G/3 ⁷⁶	60 C/1 ⁷⁷	G/1	G/2	G/3	60 C/1
Merkez	30.323	28.365	24.865	2.247	6.423	118	15.040	2.593	8.572	87	15.762
Bor	5.243	4.820	4.375	368	1.414	198	3.638	396	2.073	164	3.989
Çiftlik	14.243	12.923	10.990	527	14	30.845	4.428	674	1.767	7	4.668
Ulukışla	2.796	2.726	2.351	125	924	15	1.426	168	1.236	12	1.500
Altunhisar	4.184	3.501	3.237	139	319	123	2.400	150	426	107	2.510
Çamardı	3.878	3.542	2.857	191	532	17	1.569	222	685	15	1.644
TOPLAM	60.667	55.877	48.675	3.597	9.626	31.316	28.501	4.203	14.759	392	30.073

Kaynak: Niğde SGK İl Müdürlüğü, 2014.

⁷³ Pasif Sigortalı; emekli, malul, ölen sigortalının eşi ve çocukları ile sürekli iş göremezlik geliri alanları ifade etmektedir. Sürekli iş göremezlik geliri; iş kazası veya meslek hastalığı halinde sigortalıya veya sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine yapılan sürekli ödemeni ifade etmektedir.

⁷⁴ G/1, Gelir Testi sonucu asgari ücretin 1/3'ü ile asgari ücret arasında gelire sahip olanları ifade etmektedir.

⁷⁵ G/2, Gelir Testi sonucu asgari ücret ile asgari ücretin 2 katı arasında gelire sahip olanları ifade etmektedir.

⁷⁶ G/3, Gelir Testi sonucu asgari ücretin 2 katından fazla gelire sahip olanları ifade etmektedir.

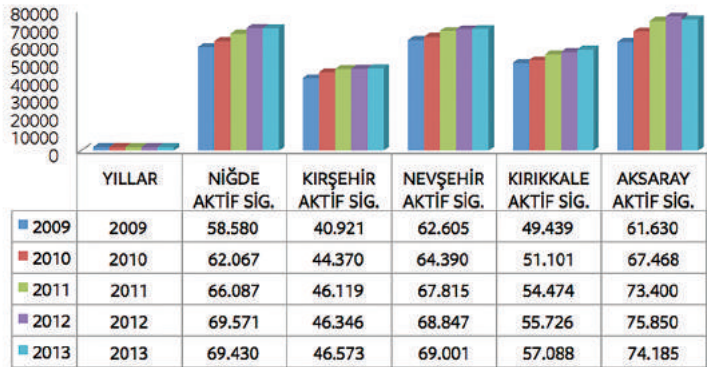
⁷⁷ 60 C/1 Gelir Testi sonucu asgari ücretin 1/3'ünden daha az gelire sahip olanları (yeşil kartlıları) ifade etmektedir.

⁷⁸ 2022 sayılı Kanun: 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun olup, 2012 yılına kadar maaşlar SGK tarafından ödenmiş, 2012 sonrası Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına devredilmiştir.

Tablo 3.4.7: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Aktif ve Pasif Sigortalı Sayıları

YIL	İL	NÜFUS	AKTİF	PASİF	SG KAPSAMI	İŞYERİ SAYISI	YEŞİL KART	2022 SK ⁷⁸
2009	Niğde	339.921	58.580	36.647	303.953	3.408	60.667	9.250
	Kırşehir	223.102	40.921	32.971	206.505	2.591	34.374	5.807
	Nevşehir	284.025	62.605	39.693	268.236	3.920	31.380	4.880
	Kırıkkale	280.834	49.439	43.818	259.873	3.298	21.599	4.671
	Aksaray	376.907	61.630	32.390	353.638	3.802	75.761	7.822
2010	Niğde	339.921	62.067	36.996	310.082	3.814	55.421	9.498
	Kırşehir	223.102	44.370	33.306	212.390	2.884	31.230	5.880
	Nevşehir	294.025	64.390	40.968	277.450	4.362	30.338	4.960
	Kırıkkale	280.834	51.101	44.385	266.139	3.484	20.712	4.669
	Aksaray	376.907	67.468	33.974	370.576	4.270	71.266	8.145
2011	Niğde	337.553	66.087	39.585	315.795	4.347	48.699	9.064
	Kırşehir	221.015	46.119	35.696	216.983	3.190	26.918	5.384
	Nevşehir	283.247	67.815	43.352	280.838	4.894	26.599	4.919
	Kırıkkale	274.992	54.474	46.213	267.141	3.724	18.783	4.378
	Aksaray	378.823	73.400	37.415	377.923	4.854	64.133	7.875
2012	Niğde	340.270	69.571	40.518	329.153	4.737	49.155	
	Kırşehir	221.209	46.346	37.112	212.365	3.213	34.582	
	Nevşehir	285.190	68.847	44.960	275.984	5.067	34.582	
	Kırıkkale	274.727	55.726	46.847	265.120	4.001	33.502	
	Aksaray	379.915	75.850	39.312	366.708	5.211	74.715	
2013	Niğde	343.658	69.430	40.901	323.735	5.020	56.459	
	Kırşehir	223.498	46.573	37.216	216.788	4.224	33.653	
	Nevşehir	285.460	69.001	45.281	280.321	5.350	38.647	
	Kırıkkale	274.658	57.088	47.121	267.681	4.224	35.359	
	Aksaray	382.806	74.185	40.001	372.516	5.464	79.983	

Kaynak: Niğde SGK İl Müdürlüğü, 2014.

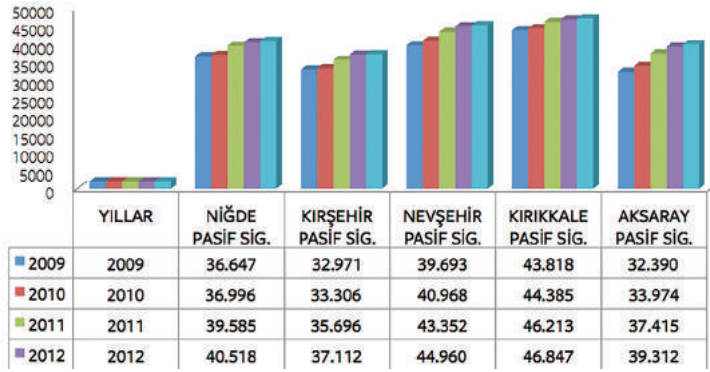
Grifik 3.4.7: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Aktif ve Pasif Sigortalı Sayıları

TR71 Bölgesi'ndeki illerin aktif sigortalı sayılarının karşılaştırmasını gösteren Grafik 3.4.7'ye bakıldığında 2010 yılında Niğde ilinde aktif sigortalı artışı %6 olarak gerçekleşmiş olup, Aksaray ili ve Kırşehir ilinden sonra 3. sıradadır. 2011 yılında ise Niğde ili, Aksaray ilinin ardından 2. sıradadır. 2012'de ise TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ili 1. sırada yer almıştır. 31 Aralık 2012 tarihi itibarıyla, 5615 sayılı Teşvik Kanunu'nun sona ermesi nedeniyle, 2013

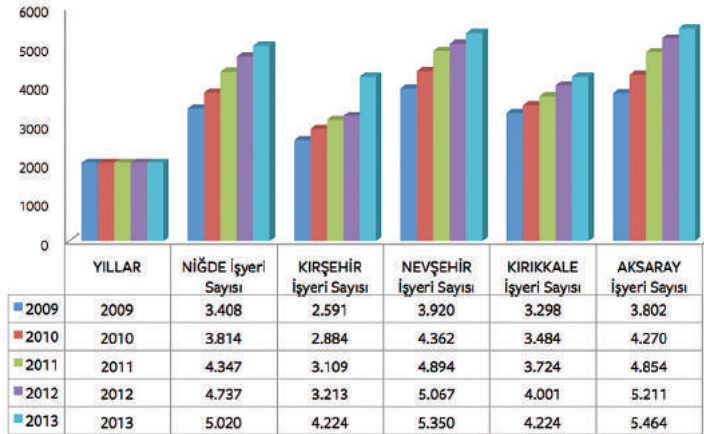
yılı sigortalı sayısında ciddi bir düşüş yaşanmıştır. Bunun nedeni, 5615 sayılı Kanun'da Organize Sanayi Bölgesi'ndeki işyerlerinin işveren payının %100'ü, Organize Sanayi Bölgesi dışındaki işyerlerinin işveren payının %80'i devlet tarafından karşılanmıştır. 2013 yılında yürürlüğe giren 6486 sayılı Yasa'da işveren payının %11'i devlet tarafından karşılanmaya başlandı. Teşvikteki düşüş, sigortalı sayısını olumsuz etkilemiştir.

○ Grafik 3.4.8: TR71 Bölgesi'ndeki illerin Pasif Sigortalı Sayılarının Karşılaştırılması

TR71 Bölgesi'ndeki illerin pasif sigortalı sayılarının karşılaştırmasını gösteren Grafik 3.4.8'ye bakıldığında pasif sigortalılar (emekli, malul, ölen, sigortalının eşi ve çocukları

ile sürekli iş görmezlik geliri alanlar) açısından Niğde ilinin, 2011 yılında Aksaray ilinin arkasından %7 artış ile Kırşehir ili ile birlikte 2. sırada yer aldığı görülmektedir.

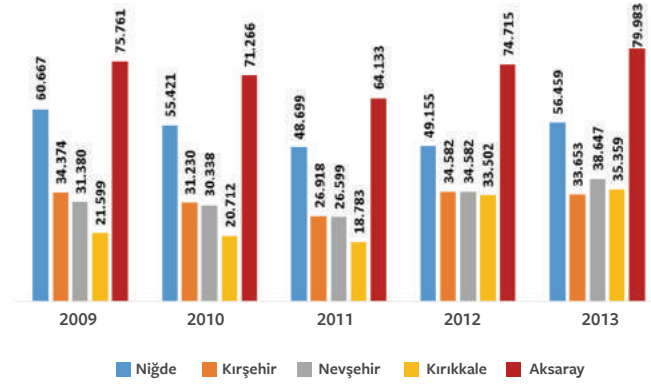

○ Grafik 3.4.9: TR71 Bölgesi'ndeki illerin Pasif Sigortalı Sayılarının Karşılaştırılması

TR71 Bölgesi'ndeki illerin iş yeri sayılarının karşılaştırmasını gösteren Grafik 3.4.9'a bakıldığında iş yeri sayılarında 2010 yılında Niğde ilinin %12 ve 2011 yılında

%14 artış ile Aksaray ili ile beraber ilk sırada yer aldığı görülmektedir. 2012 yılında % 9, 2013 yılında % 6'lık artış gerçekleşmiştir.

Grifik 3.4.10: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Yeşil Kartlı Sayılarının Karşılaştırılması

Grifik 3.4.10'da, TR71 Bölgesi'ndeki illerin yeşil kartlı sayılarının karşılaştırması görülmektedir. Yeşil Kartlı vatandaşlarımızın tespiti 2012 yılı öncesinde il ve ilçe idare kurulları tarafından yapılmakta iken, 01.01.2012 tarihinde yürürlüğe giren Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na istinaden, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından

yapılan "Gelir Testi" ile tespit edilmektedir. Yeşil Kartlı sayılarına bakıldığında 2009 yılında Niğde ilinde Yeşil Kartlı sayısı 60.647 kişi iken (nüfusun %18'i), 2013 yılında 56.459 kişi (nüfusun %16'sı)'dir. Nüfus artışına rağmen bu oran 2013 yılında %2 gerilemiştir.

Tablo 3.4.8: Niğde İlinde 4/a Sigortalıları Kapsamında Sosyal Güvencesi Sağlanan Kesimler ve Sayıları

4/a AKTİF VE PASİF SİGORTALILAR	SAYI	TOPLAM	GENEL TOPLAM	BAKMAKLA YÜKÜMLÜ TUTULANLAR ⁷⁹	
4/a Aktif Sigortalılar				55.942	
4/a Zorunlu Sigortalı	32.049	32.599	32.599		
Çıraklar	242				
Tarım (2925 sayılı Kanun)	249				
Kısmi Süreli Çalışan Sigortalılar	59				
4/a Malullük-Yaşlılık-Ölüm Sigortası		16.729			
Malullük Aylığı Alanlar	221				
Yaşlılık Aylığı Alanlar	11.343				
Ölüm Aylığı Alanlar	5.165				
4/a İş Kazası ve Meslek Hastalığı		433	17.469		
Sürekli İş Göremezlik Geliri Alanlar	162				
Ölüm Geliri Alanlar	271				
4/a Tarım (2925)		307			
4/a Tarım (2925) Malullük -Yaşlılık-Ölüm Sigortası					
Malullük Aylığı Alanlar	9				
Yaşlılık Aylığı Alanlar	257				
Ölüm Aylığı Alanlar	41				
SOSYAL GÜVENLİK KAPSAMI			106.010		

Kaynak: Niğde SGK İl Müdürlüğü, 2014.

⁷⁹ Bakmakla yükümlü olduğu kişi; sigortalının ya da gelir ve aylık alanların:

a) Eşini,

b) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim veya 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanunu'nda belirtilen aday çıraklık ve çıraklık eğitimi ile işletmelerde meslekî eğitim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamış ve evli olmayan çocukları ile yaşına bakılmaksızın bu Kanuna göre malûl olduğu tespit edilen evli olmayan çocuklarını,

c) Geçiminin genel sağlık sigortalısı tarafından sağlandığı Kurum tarafından belirlenen kriterlere göre tespit edilen ana ve babasını ifade etmektedir.

Tablo 3.4.9: Niğde İlinde 4/b Sigortalıları Kapsamında Sosyal Güvencesi Sağlanan Kesimler ve Sayıları

4/b AKTİF VE PASİF SİGORTALILAR	SAYI	SOSYAL GÜVENLİK KAPSAMINDAKİ BAKMAKLA YÜKÜMLÜ OLANLAR
4/b Aktif Sigortalılar		
4/b (2926 Tarım)	13.598	
4/b Zorunlu Sigortalı (Bağımsız Çalışanlar 1479)	8.081	
İsteğe Bağlı Sigortalı	545	
Muhtarlar	116	
GENEL TOPLAM	22.340	
4/b Aylık Alanlar		69.224
Malullük Aylığı Alanlar	116	
Yaşlılık Aylığı Alanlar	9.043	
Hak Sahipleri	5.926	
Ölüm Geliri Alanlar	-	
GENEL TOPLAM	15.085	
SOSYAL GÜVENLİK KAPSAMI	106.649	

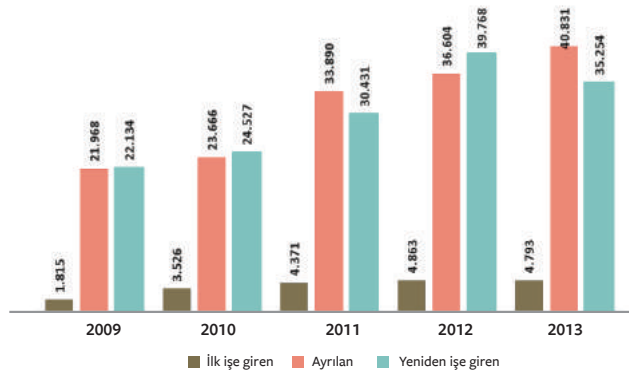
Kaynak: Niğde SGK İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.10: Niğde İlinde 4/c Sigortalıları Kapsamında Sosyal Güvencesi Sağlanan Kesimler ve Sayıları ⁸⁰

4/c İŞTİRAKÇİLERİ VE EMEKLİLERİ	SAYI	SOSYAL GÜVENLİK KAPSAMINDAKİ BAKMAKLA YÜKÜMLÜ OLANLAR
4/c Aktif Sigortalı İştirakçi	14.491	
Malullük Aylığı Alanlar	118	
Vazife Malullüğü Alanlar	54	
Yaşlılık Aylığı Alanlar	5.579	
Ölüm Aylığı Alanlar	2.596	
Vataniler	163	
GENEL TOPLAM	8.510	
SOSYAL GÜVENLİK KAPSAMI	54.779	

Kaynak: Niğde SGK İl Müdürlüğü, 2014.

⁸⁰ Bu veriler, 2013 yılı Aralık ayı itibarıyla.

Tablo 3.4.11: Niğde İli İşe Giriş ve Çıkışların Dağılımı

Tablo 3.4.11: Niğde İli İşe Giriş ve Çıkışlar ⁸¹

AYLAR	2009			2010			İ.D.İ.G
	İ.D.İ.G ⁸²	İ.Ç ⁸³	İ.G ⁸⁴	İ.D.İ.G	İ.Ç	İ.G	
OCAK	129	1.868	2.249	164	1.736	2.265	196
ŞUBAT	74	1.471	1.473	109	1.152	1.127	161
MART	104	1.177	1.227	132	1.455	2.089	200
NİSAN	136	1.138	1.993	220	1.485	2.229	282
MAYIS	135	1.539	1.539	204	1.858	2.165	284
HAZİRAN	175	1.610	1.725	992	2.576	2.324	1.133
TEMMUZ	162	1.593	1.914	303	2.512	2.213	471
AĞUSTOS	163	1.665	1.935	308	3.333	2.101	226
EYLÜL	235	1.841	2.361	343	2.663	2.564	535
EKİM	231	2.091	2.395	418	2.290	2.022	485
KASIM	144	1.823	1.562	174	1.983	1.635	197
ARALIK	127	4.152	1.761	159	623	1.793	201
TOPLAM	1.815	21.968	22.134	3.526	23.666	24.527	4.371

Kaynak: Niğde SGK İl Müdürlüğü, 2014.

⁸¹ Tablo 3.4.11, 4/a kapsamında zorunlu sigortalı olanları kapsamakta olup, çırak ve SGDP'ye tabi olanları kapsamamaktadır.

⁸² İ.D.İ.G: İlk defa işe girişi ifade etmekte olup, daha önce sigortalı kaydının olmadığı anlamına gelmektedir.

⁸³ İ.Ç: Ay içinde çalıştığı işten ayrılan sigortalıyı ifade etmektedir.

⁸⁴ İ.G: Ay içinde yeniden işe giren sigortalıyı ifade etmektedir.

4/a Sigortalıların SGK'na bildirilmeleri E-Sigorta Kanalı üzerinden işverenler tarafından yapılmaktadır. Aynı iş yerinde sigortalı olarak çalışmaya devam edenler ise Aylık Prim Hizmet Belgesi üzerinden tekrar olarak belirtilmektedir. Tablo 3.4.11 incelendiğinde 2009 yılında

İ.D.İ.G (İlk Defa Sigortalı Olanların) sayısı 1.815 iken, 2013 yılında 4.793 olarak görülmektedir. Artış oranına bakılacak olursa, 2010 yılında %48, 2011 yılında %19, 2012 yılında %19 ve 2013 yılında %-1,5 olarak düşüş eğiliminde olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4.12: Niğde ilinde Nüfus Bağımlılık Oranı ⁸⁵

Yıllar	0-14 yaş	15-64 yaş	65 + yaş	Toplam	Bağımlılık Oranı
2011	92803	217046	27704	337553	0,56
2012	91352	220051	28867	340270	0,55
2013	90523	223373	29762	343658	0,54
2014	88122	224121	31655	343898	0,53
2015	87070	226689	32355	346114	0,53

Kaynak: TÜİK, 2016

⁸⁵ Bağımlılık Oranı: Çocuk ve yaşlı nüfus bağımlı nüfusu oluşturur. 0-14 yaş ile 65+ nüfus toplamının 15-64 yaş nüfusa oranı yaş bağımlılık oranını verir.

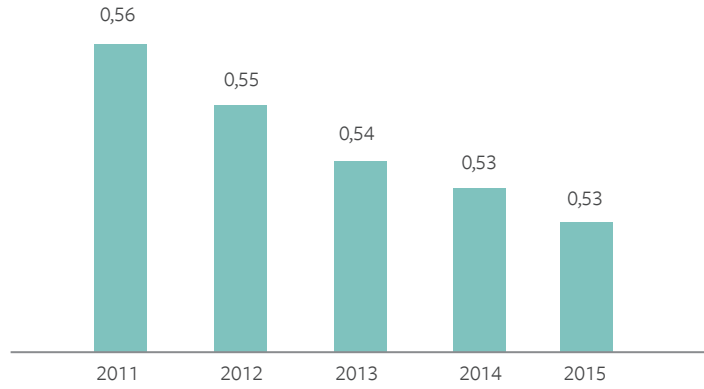
Tablo 3.4.12 ve Grafik 3.4.12 incelendiğinde Niğde ilinde nüfus bağımlılık oranının yıllar içerisinde azalarak devam ettiği görülmektedir. Bu durum il olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Nitekim yaş bağımlılık oranının yüksek, aktif nüfusun az olması ilin gelişimini olumsuz etkileyebilecek bir unsurdur. Bu oran aynı zamanda Niğde ilinde az da olsa işsizlik oranında azalma olduğunun bir göstergesi olarak da yorumlanabilir.

Tablo 3.4.13'te, Genel Sağlık Sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlıklı kalmalarını; hastalanmaları halinde sağlıklarını kazanmalarını; iş kazası ile meslek hastalığı, hastalık ve analık sonucu tıbben gerekli görülen sağlık hizmetlerinin karşılanmasını, iş göremezlik hallerinin ortadan kaldırılmasını veya azaltılmasını temin etmek amacıyla Niğde ili sağlık hizmeti sunucularına SGK tarafından yapılan harcamalar sunulmuştur.

2011		2012			2013		
i.Ç	i.G	i.D.i.G	i.Ç	i.G	i.D.i.G	i.Ç	i.G
2.349	2.898	195	2.436	3.561	210	3.210	3.284
1.844	1.892	166	2.066	2.223	176	1.805	2.529
1.692	2.390	195	2.009	2.934	246	2.257	2.928
2.296	3.224	293	2.403	3.533	208	2.474	3.248
2.235	2.311	314	3.056	3.437	301	3.587	3.818
3.388	2.728	1.415	4.074	5.425	1.326	4.191	2.974
3.894	2.805	412	4.160	3.887	373	4.318	2.737
3.442	2.289	325	3.771	3.200	393	4.232	3.023
3.240	3.326	663	3.937	4.413	864	3.814	3.431
2.667	2.808	497	3.009	3.073	301	3.084	2.750
2.491	1.762	298	2.983	3.035	318	2.739	2.846
4.352	1.998	90	2.700	1.047	77	5.120	1.686
33.890	30.431	4.863	36.604	39.768	4.793	40.831	35.254

Grifik 3.4.12: Niğde ilinde Nüfus Bağımlılık Oranı⁸⁵

Tablo 3.4.13: Niğde İli Sağlık Harcamaları (000 TL)

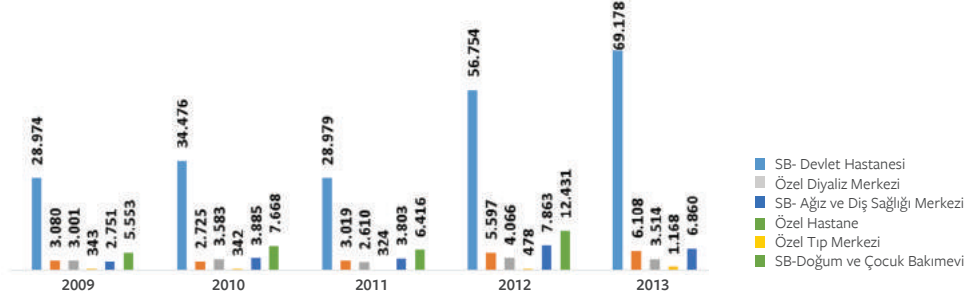
SAĞLIK TESİSİ	2009	2010	2011	2012	2013
SB-Devlet Hastanesi	28.974	34.476	28.979	56.754	69.178
Özel Hastane	3.080	2.725	3.019	5.597	6.108
Özel Diyaliz Merkezi	3.001	3.583	2.610	4.066	3.514
Özel Tıp Merkezi	343	342	324	478	1.168
SB-Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	2.751	3.885	3.803	7.863	6.860
SB-Doğum ve Çocuk Bakımevi	5.553	7.668	6.416	12.431	
TOPLAM	43.702	52.679	45.151	87.189	86.829

⁸⁵ Devlet Hastaneleri ile Birleşme: 2013 yılı itibarıyla Sağlık Bakanlığı kararı ile Devlet Hastanesine bağlandığı için 2013 giderleri ortak olarak verilmiştir.

Niğde ili sağlık harcamalarına bakıldığında Devlet Hastanesi için yapılan harcama 2009 yılında 28.974.008 TL iken 2013 yılında bu rakam %138 artarak 69.178.327 TL olmuştur. Özel hastanelerin sağlık harcamalarına

bakıldığında 2009 yılında 3.001.224 TL iken, 2013 yılında % 100 artarak 6.107.904 TL olmuştur. Grafik 3.4.13'te, Niğde ili sağlık harcamalarının grafiksel dağılımı görülmektedir.

Grafik 3.4.13: Niğde İli Sağlık Harcamaları

3.4.1.1. Niğde İlinin Sosyal Güvenlik Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin sosyal güvenlik alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi sonucunda, ilin

sosyal güvenliğe ilişkin güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Niğde nüfusunun tamamına hizmet edilmesi.
- Yapılan işten ve toplumun verdiği değerden memnuniyet derecesinin yüksekliği.
- İl genelinde geniş bir veri tabanına sahip olunması.
- Kurumların ve sosyal tarafların işbirliği yapmak zorunda oldukları bir konumda olunması.
- Sosyal güvenliğe ilişkin proje hazırlama ve yönetimi kültürünün yerleşmeye başlaması.
- Geçmişten gelen bilgi birikimine ve deneyime sahip olunması.
- Hizmetlerin vatandaşlara sunulmasında bütçe sıkıntısı olmaması.
- İletişim ve işbirliğine açık olunması.
- Bilgi, teknoloji ve altyapının iyi olmasının, hizmet sunumunu daha kaliteli, daha hızlı ve daha kolay hale getirmesi.

ZAYIF YÖNLER

- Sosyal güvenlik reformunun yeterince bilinmemesi ve anlatılamaması nedeniyle kamuoyunca anlaşılammış ve benimsenememiş olma.
- Sigortalıların sunulan hizmetten memnuniyet derecesinin düşük olması.
- Eğitimlerin eksikliği ve yetersizliği.
- İmaja yönelik tanıtım ve bilgilendirme faaliyetlerinin istenilen düzeyde olmaması.
- Diğer kurumlarla koordinasyon ve iletişim eksikliği.
- Planlama ve zaman yönetimi anlayışının yerleşmemiş olması.
- Etkin ve caydırıcı bir denetim yapılamaması.
- Kamuoyunda SGK' nın ceza kesen bir kurum imajının olması.
- SSK, BAĞ-KUR ve Emekli Sandığı'nın tek çatı altında birleştirilmesinin yarattığı uyum sorunları.

FIRSATLAR

- Sosyal Güvenlik Mevzuatının yeni bir anlayışla oluşturulması.
- İlde kamu kurum ve kuruluşlarının idarecileri arasında uyum ve işbirliği olması.
- Sosyal güvenliğe sosyal tarafların ve medyanın ilgisi.
- Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda Sosyal Güvenlik isimli bir programın varlığı ve bu bölümde SGK yöneticilerinin ders veriyor olması.
- Kamuoyunda tüm sosyal güvenlik hizmetlerinin SGK altında birleşmesiyle ilgili olumlu fikir birliğinin olması.
- Sosyal güvenlik sistemiyle ilgili yapılan değişikliklere kamuoyu desteğinin olması.
- Yeni düzenlemelerle sağlık alanında koruyucu ve önleyici tedbirlerin getirilmesi.
- Kamu kurumlarının sosyal güvenlik hak ve sorumluluklarını öğrenme talep ve beklentileri.
- Yapılan faaliyetlerin ildeki gazete ve medya tarafından önemle yayınlanması ve bu konuda verilen destek.

TEHDİTLER

- Af ve yapılandırma ile ilgili yasal düzenlemelerin çok sık olması sonucunda, kamuoyunda sürekli prim affı beklentisi oluşması.
- Tarım sektöründe çalışanların sosyal güvenliğe karşı ilgisizliği.
- İşsizlik oranının yüksek olması.
- İşverenlerin kayıt dışı istihdamla mücadelede yeterli destek vermemesi.
- İlde sosyal güvenlik bilincinin yeterince yerleşmemesi.
- İşçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin eksikliği ve bu konuda henüz bir kültür oluşmamış olması.
- Mevzuatın çok sık değiştirilmesi ve karmaşık olması.

3.4.1.2. Niğde İlinin Sosyal Güvenlik Alanı Vizyonu

Yaşam kalitesi ve refah seviyesi yüksek, değişen sosyal güvenlik ihtiyaç ve risklerine karşı toplumu güvence altına alan, güvenilir, kaliteli ve yenilikçi bir anlayışla sosyal güvenlik hizmeti sunulan bir il olmak.

3.4.2. Aile ve Sosyal Politikalar

03.06.2011 tarihli ve 633 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulmuş; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma

ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğü'nün faaliyetleri sonlandırılarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na devredilmiştir.

Sosyal devlet olmanın gereği olarak kurulmuş olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, genel olarak tüm risk grubu insanların yaşamlarını organize ederek, korunmaya muhtaç kesimleri sahiplenerek, ürettiği hizmetlerin niteliği ve niceliği itibarıyla, kamu yönetimimizin vazgeçilmez en büyük ve en önemli bakanlıklardan biridir.

Bilindiği üzere, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (633 sayılı)'ye göre Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görevleri:

- Çocukların her türlü ihmal ve istismardan korunarak sağlıklı gelişimini temin etmek üzere; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, çocuklara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,
- Özürlülerin ve yaşlıların her türlü engel, ihmal ve dışlanmaya karşı toplumsal hayata ayrımcılığa uğramadan ve etkin biçimde katılmalarını sağlamak üzere; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, özürlülere ve yaşlılara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda, önceden kurumlar sadece korunmaya ve yardıma muhtaçlara hizmet verirken, artık tüm risk grubu insanların yaşamlarını organize ederek, üretken ve sağlıklı bir birey olarak yeniden toplumsal hayata katılmalarını

3.4.2.1. Aile ve Sosyal Politikalar Alanında Niğde İlinde Hizmet Veren Kuruluşlar

Türkiye'nin nüfusu 1935-2013 yılları arasında 16,1 milyondan 76,7 milyona çıkarken, bu nüfus içinde 65 yaş ve üzerindeki nüfusun payı % 3,3-7,7 arasında değişmiştir. 1935 yılında sadece 628 bin olan 65 yaş ve üzerindeki nüfus, 2013 yılında 6 milyona yaklaşmıştır. Türkiye'deki geleneksel aile yapısı, yaşlıların bakımının aile içinde ve aile bireyleri tarafından sağlanmasına imkân tanımaktadır. Ancak değişen koşullar; ailelerin geniş aileden çekirdek aileye dönüşmesine, çoğu zaman her iki eşin de çalışmasına ve hatta çekirdek ailedeki diğer bireylerin yaşlılar ile ilgilenememesine yol açmaktadır. Bu kapsamda temel sonuç; hizmete gereksinim duyulan nüfus miktarında artışların olmasının yanında, Türkiye'de geleneksel aile yapısındaki değişime paralel olarak hizmet talebinin arttığı yönündedir. Ancak artan hizmet talebinin ölçümüne ilişkin bir verilerin il genelinde toplanması gerekmektedir.

Tablo 3.4.14'te görüldüğü üzere, Aile ve Sosyal Politikalar alanında Niğde ilinde hizmet veren 6 resmi kuruluş

Resim 3.4.3: ASPİM Hizmet Binası

sağlamak gibi bir misyonu da üstlenmiştir. Bu misyon doğrultusunda, Niğde ilinde çocuklara yönelik hizmetler, aile ve topluma yönelik hizmetler, engelli ve yaşlılara yönelik hizmetler, sosyal yardımlar, kadına yönelik hizmetler, şehit yakınları ve gazilere yönelik hizmetler, eğitim ve yayına yönelik hizmetler verilmektedir. Ayrıca, özel bakım merkezleri, özel huzurevleri, özel kreş ve gündüz bakımevleri ile çocuk kulüplerinin kuruluş açma yetki belgesi, açılış izni ve söz konusu özel kuruluşların hizmetlerinin izlenmesi, hizmetlerin belirli ölçütler çerçevesinde sunulması yönünde rehberlik ve denetleme hizmetleri de yerine getirilmektedir. Niğde ilinde Aile ve Sosyal Politikalar konusunda verilen hizmetlerin hangi kuruluşlarca gerçekleştirildiğine ilişkin bilgilere aşağıda kısaca yer verilmiştir.

bulunmaktadır. Bunlar, Sosyal Hizmet Merkezi, Sevgi Evleri Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdu (Yatılı), Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi (Yatılı), Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi (Yatılı), Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi (Yatılı), Çocuk Evleri (ÇEKOM) (Yatılı)'dir. Bu kuruluşlardan en son kurulanları ÇEKOM ve Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezidir. Her iki kuruluş da 2010 yılından itibaren yatılı olarak hizmet vermektedir.

Tablo 3.4.14'te görüleceği üzere, Sosyal Hizmet Merkezi Gündüz hizmet veren bir kuruluştur. Tablo 3.4.15'ten de görüleceği üzere, 2009-2013 yılları arasında, Sevgi Evleri Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdu'nda 497, Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezinde 154, Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde 305, Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde 208, Çocuk Evleri (ÇEKOM)'nde 60 olmak üzere toplam 1.224 kişi resmi kuruluş hizmetlerinden yararlanmıştır.

Tablo 3.4.14: Niğde İlinde Aile ve Sosyal Politikalar Alanında Hizmet Veren Resmi Kuruluşlar

NO	KURULUŞ ADI	KURULUŞ TARİHİ
1	Sosyal Hizmet Merkezi (Gündüz)	2013
2	Sevgi Evleri Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdu (Yatılı)	2007
3	Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi (Yatılı)	2010
4	Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi (Yatılı)	1992
5	Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi (Yatılı)	2007
6	Çocuk Evleri (ÇEKOM) (Yatılı)	2010

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.15: Niğde İlinde Aile ve Sosyal Politikalar Kapsamında Hizmet Veren Resmi Kuruluşların Kapasiteleri ve Bu Hizmetlerden Yararlanan Kişi Sayıları

KURULUŞ ADI	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Kuruluş Kapasitesi	Fililen Kalan Kişi Sayısı	Kuruluş Kapasitesi	Fililen Kalan Kişi Sayısı	Kuruluş Kapasitesi	Fililen Kalan Kişi Sayısı	Kuruluş Kapasitesi	Fililen Kalan Kişi Sayısı	Kuruluş Kapasitesi	Fililen Kalan Kişi Sayısı	Kuruluş Kapasitesi	Fililen Kalan Kişi Sayısı
Sosyal Hizmet Merkezi	Gündüzlü Kuruluş											
Sevgi Evleri Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdu (Yatılı)	230	121	230	72	230	156	230	67	230	81	230	497
Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi (Yatılı)	-	-	16	-	16	37	16	54	16	63	16	154
Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi (Yatılı)	170	117	170	123	170	130	170	148	170	157	170	305
Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi (Yatılı)	50	48	50	45	50	38	50	35	50	42	50	208
Çocuk Evleri (ÇEKOM) (Yatılı)	-	-	-	-	-	-	30	30	30	30	30	60
TOPLAM	450	286	466	240	466	361	496	334	496	373	496	1224

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.16'ya bakıldığında Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bağlı olarak 6 özel kuruluş hizmet vermektedir. Bunlar; Aşyan Özel Bakım Merkezi, Suman, Minik Kalpler, Yumurcak, Damla ve Erkam Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleridir. Yine Aile ve Sosyal Politikalar İl

Müdürlüğüne bağlı olmayan hizmet veren 6 özel kuruluş bulunmaktadır. Bunlar; Ensar, Öz Niğde, Rehberim, Gelişim Hacettepe, Parpucu Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleridir.

⁹⁷ Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi, kız çocuklara yönelik hizmet veren yatılı bir kuruluştur. Kuruluşa kabul edilen çocukların bir kısmı yıl içerisinde ailesine ve yakınlarına teslim edilmektedir.

Tablo 3.4.16: Niğde İlinde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne Bağlı/Bağlı Olmadan Hizmet Veren Özel Kuruluşlar

NO	KURULUŞ ADI	KURULUŞ TARİHİ
Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne Bağlı Hizmet Veren Özel Kuruluşlar		
1	Aşyan Özel Bakım Merkezi	2012
2	Suman Özel Kreş ve Gündüz Bakımevi	2008
3	Minik Kalpler Özel Kreş ve Gündüz Bakımevi	2011
4	Yumurcak Özel Kreş ve Gündüz Bakımevi	2010
5	Damla Özel Kreş ve Gündüz Bakımevi	1989
6	Erkam Özel Kreş ve Gündüz Bakımevi	2013
Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne Bağlı Olmadan Hizmet Veren Özel Kuruluşlar		
1	Ensar Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	2009
2	Öz Niğde Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	2013
3	Rehberim Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	2010
4	Gelişim Hacettepe Özel Rehabilitasyon Merkezi (Çiftlik)	2011
5	Parpucu Özel Rehabilitasyon Merkezi (Bor)	2008
6	Vuslat Anaokulu	2001

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.17'de, Niğde ilindeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ile kuruluş tarihleri yer almaktadır. Tablo 3.4.17'den de görüldüğü gibi Niğde ilinde Merkez, Bor, Altunhisar, Çamardı, Çiftlik ve Ulukışla'da olmak üzere toplam 6 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı hizmet vermektedir.

Tablo 3.4.17: Niğde İlindeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ve Kuruluş Tarihleri

NO	KURULUŞ ADI	KURULUŞ TARİHİ
1	Merkez Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	1986
2	Bor Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	1986
3	Altunhisar Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	1991
4	Çamardı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	1986
5	Çiftlik Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	1986
6	Ulukışla Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	1986

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.18: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Yiyecek Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)

İLÇE	2009		2010		2011	
	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
Merkez	9.700	249.187	2.250	132.598	1.522	76.005
Bor	--	--	--	--	--	--
Çiftlik	1.766	177.900	--	--	459	73.100
Ulukışla	11	1.815	535	53.500	--	--
Altunhisar	2.935	215.840	424	35.600	1.072	115.154
Çamardı	2.791	218.705	806	55.000	1.262	199.247
TOPLAM	17.203	863.447	4.015	276.698	4.315	463.506

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Harita 3.4.1: Niğde İlinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Yararlananların Dağılımı

2012		2013		TOPLAM	
Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
1.920	96.260	1.467	51.751	16.859	605.801
--	--	--	--	--	--
234	48.200	642	142.800	3.101	442.000
--	--	--	--	546	55.315
556	92.818	517	113.244	5.504	572.656
292	70.077	427	86.300	5.578	629.329
3.002	307.355	3.053	394.095	31.588	2.305.101

Tablo 3.4.19: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Yakacak Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)

İLÇE	2009		2010		2011	
	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
Merkez	6.500	1.932.970	6.750	1.836.000	6.603	2.204.939
Bor	2.603	495.100	2.174	550.312	2.253	643.868
Çiftlik	1.633	200.306	1.123	121.068	1.405	165.324
Ulukışla	1.099	135.800	1.604	242.047	1.000	220.043
Altunhisar	1.287	159.443	1.049	166.468	1.034	156.139
Çamardı	1.202	201.878	1.424	203.653	1.315	205.137
TOPLAM	14.324	3.125.497	14.124	3.119.548	13.610	3.595.450

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.20: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Giyecek Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)

İLÇE	2009		2010		2011	
	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
Merkez	450	13.486	--	--	50	11.178
Bor	--	--	--	--	--	--
Çiftlik	--	--	--	--	--	--
Ulukışla	--	--	--	--	--	--
Altunhisar	--	--	--	--	--	--
Çamardı	--	--	--	--	4	1.180
TOPLAM	450	13.486	--	--	54	12.358

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.21: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Nakdi Yardım Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)

İLÇE	2009		2010		2011	
	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
Merkez	4.270	493.661	6.026	770.756	3.546	369.025
Bor	2.150	578.417	1.985	438.916	1.970	469.821
Çiftlik	899	146.460	670	122.150	1.132	189.245
Ulukışla	1.434	169.107	128	40.895	77	15.675
Altunhisar	378	58.365	1.321	110.215	843	86.030
Çamardı	145	43.230	238	44.662	117	28.110
TOPLAM	9.276	1.489.240	10.368	1.527.594	7.685	1.157.906

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

2012		2013		TOPLAM	
Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
5.350	1.943.762	7.000	3.090.900	32.203	11.008.571
2.130	1.040.790	4.102	1.778.345	13.262	4.508.415
1.501	352.053	1.500	618.172	7.162	1.456.923
874	175.827	806	340.466	5.383	1.114.183
926	258.172	996	494.538	5.292	1.234.760
829	201.878	829	370.908	5.599	11.183.454
11.610	3.972.482	15.233	6.693.329	68.901	20.506.306

2012		2013		TOPLAM	
Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
1.579	627.555	1.300	510.000	3.379	1.162.219
--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--
--	--	302	32.342	302	32.342
--	--	--	--	--	--
--	--	161	33.352	165	34.532
1.579	627.555	1.763	575.694	3.846	1.229.093

2012		2013		TOPLAM	
Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
--	--	1.467	50.751	15.309	1.684.193
2.218	793.032	1.889	388.411	10.212	2.668.597
--	--	507	169.385	3.208	627.240
568	126.590	544	163.106	2.751	515.373
507	166.915	478	157.040	3.527	578.565
136	80.450	199	86.590	835	283.042
3.429	1.166.987	5.084	1.015.283	35.842	6.357.010

Tablo 3.4.22: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Eğitim Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)

İLÇE	2009		2010		2011	
	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
Merkez	6.313	560.198	11.964	414.400	1.421	11.991
Bor	1.150	317.436	590	127.416	542	119.335
Çiftlik	1.438	238.580	206	51.680	331	64.490
Ulukışla	1.725	147.080	386	46.040	93	22.400
Altunhisar	2.146	161.345	1.491	113.814	830	165.821
Çamardı	1.274	98.245	488	57.515	522	32.695
TOPLAM	14.046	1.522.884	15.125	810.865	3.739	416.732

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.23: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Sağlık Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)

İLÇE	2009		2010		2011	
	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
Merkez	888	49.608	951	135.539	233	21.827
Bor	12	24.405	24	11.186	14	7.731
Çiftlik	1	314	5	3.740	0	0
Ulukışla	108	20.072	98	15.325	55	8.200
Altunhisar	49	5.710	21	3.890	55	9.374
Çamardı	157	27.840	189	37.965	156	26.600
TOPLAM	1.215	127.949	1.288	207.645	513	73.732

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.24: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Barınma Yardımı Alan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)

İLÇE	2009		2010		2011	
	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
Merkez	21	68.460	14	92.960	130	124.737
Bor	--	--	--	--	4	59.832
Çiftlik	--	--	--	--	11	59.090
Ulukışla	7	17.283	16	27.505	3	3.650
Altunhisar	4	2.978	8	3.050	17	19.077
Çamardı	54	24.193	51	35.928	--	--
TOPLAM	86	112.914	89	159.443	165	266.386

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

2012		2013		TOPLAM	
Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
337	113.125	219	98.150	20.254	1.197.864
510	109.030	650	173.765	3.442	846.982
310	88.210	407	45.700	2.692	488.660
120	24.000	140	33.000	2.464	272.520
341	60.180	252	30.650	5.060	531.810
247	67.163	322	98.663	2.853	354.281
1.865	461.708	1.990	479.928	36.765	3.692.117

2012		2013		TOPLAM	
Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
75	19.700	9	2.714	2.156	229.388
--	--	--	--	50	43.322
--	--	--	450	7	4.504
--	--	6	3.600	267	47.197
--	--	--	--	125	18.974
34	10.706	70	20.171	606	123.282
109	30.406	86	26.935	3.211	466.667

2012		2013		TOPLAM	
Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
1	4.000	8	61.200	174	351.357
15	27.402	39	594.364	58	681.598
--	--	5	12.250	16	71.340
--	--	3	4.175	29	52.613
16	11.050	9	18.931	54	55.086
41	120.600	37	178.034	183	358.755
73	163.052	101	868.954	514	1.570.749

Tablo 3.4.25: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Diğer Yardımlardan Faydalanan Kişi Sayısı ve Tutarı (TL)

İLÇE	2009		2010		2011	
	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
Merkez	23	44.616	6	10.998	--	--
Bor	300	84.209	200	72.381	200	73.611
Çiftlik	--	--	--	--	--	--
Ulukışla	31	27.450	27	18.280	27	18.280
Altunhisar	12	2.550	20	1.350	17	6.650
Çamardı	--	--	--	--	--	--
TOPLAM	366	158.825	253	103.009	244	98.541

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.26: Niğde İli Genelinde Yapılan Yardım Tutarları ve Kişi Sayıları

YIL	KİŞİ SAYISI	YARDIM TUTARI
2009	56.966	7.414.242
2010	45.262	6.204.802
2011	30.325	6.084.611
2012	21.872	6.849.039
2013	27.547	10.210.304
TOPLAM	181.972	36.762.998

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.26, 2009-2013 yılları arasında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından yardım alan kişi sayılarını ve yardım tutarlarını göstermektedir. Tablo 3.4.26'dan de anlaşılacağı üzere, 2009-2013 yılları arasında 181.972 kişi yardım almış, 36.762.050 TL tutarında da yardım yapılmıştır. Yardımların yıllar itibarıyla dağılımına bakıldığında en çok yardım dağıtılan yıl 2013 yılı olmuştur. 2009 yılı ile kıyaslandığında, yardım tutarında %38'lik bir artış olmuş, yardım edilen kişi sayısında ise %52 bir azalış söz konusu olmuştur. Yani yardım tutarı artmış, yardım alan kişi sayısı ise azalmıştır.

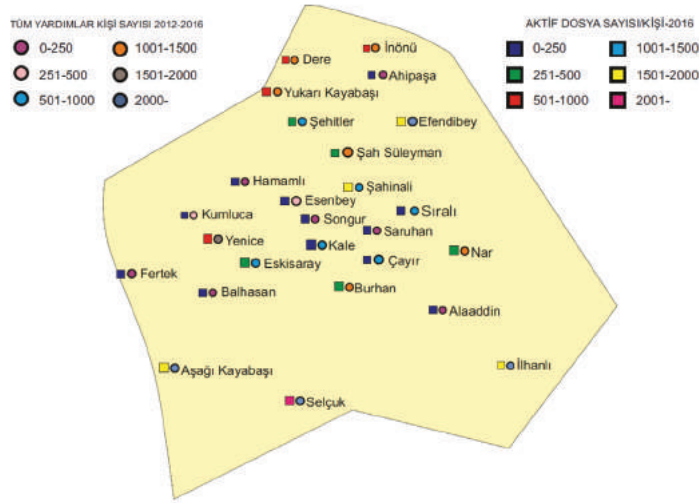
Yardım türlerine ilişkin bir değerlendirme yapıldığında, en çok yakacak yardımı (20.506.306 TL) yapılmış, bunu ikinci sırada nakdi yardım (6.357.010 TL), üçüncü sırada eğitim (3.692.117 TL), dördüncü sırada da yiyecek yardımı (2.305.101 TL) izlemektedir. Yine 2009-2013 yılları arasında 1.570.749 TL tutarında barınma yardımı, 1.229.093 TL tutarında giyecek yardımı, 466.667 TL tutarında sağlık yardımı, 635.955 TL tutarında da diğer yardımlar yapılmıştır. Bu yardımlar içerisinde 2009-2013 yılları arasında en az sağlık yardımı yapılmıştır.

Yakacak yardımlarının dağılımına bakıldığında 2009 yılında 3.125.497 TL olan yakacak yardımının, 2013

yılında %114 artarak 6.693.329 TL ulaştığı görülmektedir. 2009 yılında yakacak yardımından faydalanan kişi sayısı 14.324 iken 2013 yılında %6 artarak 15.233'e çıkmıştır. 2009 yılında 1.489.240 TL olan nakdi yardım 2013 yılında %32 azalarak 1.015.283 TL'ye düşmüştür. 2009 yılında nakdi yardım alan kişi sayısı 9.276 iken, 2013 yılında %45 azalarak 5.084 kişiye düşmüştür. 2009 yılında 1.522.884 TL olan eğitim yardımı, 2013 yılında %68 azalarak 479.928 TL'ye düşmüştür. Ayrıca, eğitim yardımı alan kişi sayısı 2009 yılında 14.046 kişi iken 2013 yılında %86 azalarak 1.990 kişiye düşmüştür. 2009 yılı ile kıyaslandığında yiyecek yardımı 863.447 TL iken, 2013 yılında %54 azalarak 394.095 TL'ye düşmüştür. Yiyecek yardımı alan kişi sayısı da 2009 yılında 17.203 kişi iken 2013 yılında 3.053 kişiye düşmüş, yani %82 azalmıştır. 2009 yılında 112.914 TL tutarında olan barınma yardımı, 2013 yılında 868.954 tutarına ulaşmış yani %670 artmıştır. Barınma yardımından yararlanan kişi sayısı da 2009 yılında 86 kişi iken %17 artarak 101 kişiye çıkmıştır. Giyecek yardımı 2009 yılında 13.486 TL iken 2013 yılında 575.694 TL'ye düşmüştür.

2012		2013		TOPLAM	
Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı	Kişi Sayısı	Yardım Tutarı
--	--	--	--	29	55.614
180	107.344	169	110.820	1.049	448.365
--	--	--	--	--	--
25	12.150	66	28.631	176	104.791
--	--	2	16.635	51	27.185
--	--	--	--	--	--
205	119.494	237	156.086	1.305	635.955

Harita 3.4.2: Niğde Merkez İlçede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Yararlananların Dağılımı

Kaynak: Niğde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, 2016.

3.4.2.2. Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne Yapılan Başvurular ve Verilen Hizmetler

Tablo 3.4.27'den de görüldüğü üzere, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne korunmaya muhtaç çocuklar, ayni-nakdi yardım, evlat edinme, koruyucu aile, özürlü evde bakım, yaşlı hizmetleri, kadın konukevinde kalma, özel kuruluş açma gibi pek çok konuda başvurular olmaktadır. 2009-2013 yılları arasında bakıldığında birinci sırada özürlü evde bakım hizmetleri (3.971), ikinci sırada ayni-nakdi yardım (1.186) ve üçüncü sırada korunmaya muhtaç çocuk başvurusu (118), dördüncü sırada da koruyucu aile başvurusu (56) olduğu görülmektedir. Özürlü Evde Bakım Hizmeti başvurularında 2009 yılı ile kıyaslandığında bir düşüş olduğu gözlenmektedir. Nitekim 2009 yılında bu konudaki başvuru sayısı 898 iken, 2013 yılında 550'ye düşmüş yani bu

konudaki başvurularda % -39 bir azalma yaşanmıştır. Ayni-nakdi yardım başvurularında 2012 yılı ile kıyaslandığında 2013 yılında %66'lık bir artış olmuştur. 2009 yılı ile kıyaslandığında, korunmaya muhtaç çocuk başvurusunda da %100'lük bir artış olduğu dikkat çekmektedir. Koruyucu Aile başvurularına bakıldığında 2009 yılından 2012 yılına kadar her yıl 1 başvuru olurken, 2013 yılında başvuru sayısı 53'e yükselmiştir. 2009-2013 yılları arasında evlat edinme için 31, kadın konukevi içinse 40 başvuru yapılmıştır. Özellikle evlat edinme ve koruyucu aile başvurusundaki artış sevindiricidir. Genel başvuru sayılarına bakıldığında Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne 2009-2013 yılları arasında toplam 5.581 başvuru yapılmıştır.

Tablo 3.4.27: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne Yapılan Başvuru Türü ve Sayıları

MÜRACAAT TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Korunmaya Muhtaç Çocuk Başvurusu	18	16	27	21	36	118
Ayni-Nakdi Yardım	242	157	252	201	334	1.186
Evlat Edinme	8	11	3	2	7	31
Koruyucu Aile	1	1	1	1	53	56
Özürli Evde Bakım	898	833	874	816	550	3.971
Yaşlı Hizmetleri	25	17	31	31	28	132
Kadın Konuk Evi	2	4	11	14	9	40
Özel Kuruluş Açma	-	1	1	1	1	4
Diğer Konulardaki Başvurular	24	6	7	5	1	43
TOPLAM	1.217	1.046	1.207	1.092	1.019	5.581

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.28'den de görüldüğü üzere, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından en çok evde bakım ücreti hizmeti (11.452) verilmektedir. Bunu ikinci sırada ayni-nakdi yardım hizmetleri (1.594), üçüncü olarak da huzurevine yerleştirme hizmetleri (141) ve dördüncü olarak da koruma altına alınan çocuk hizmetleri (126) izlemektedir. 2009-2013 yılları arasında özel bakım

merkezlerine yerleştirilen kişi sayısı 38, koruyucu aile hizmetleri ise 14'tür. Genel toplamlara bakıldığında 2009 yılında 1.579 kişi bu hizmetlerden yararlanırken, 2013 yılında bu sayı 3.612'ye çıkmış, yani %129 artmıştır. 2009-2013 yılları arasında verilen hizmet sayısı toplamı ise 13.327'dir.

Tablo 3.4.28: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü Tarafından Verilen Hizmetler

MÜRACAAT TÜRÜNE GÖRE SAYILAR	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Koruma Altına Alınan Çocuk	24	13	20	19	50	126
Huzurevine Yerleştirilen Yaşlı	10	24	30	34	43	141
Koruyucu Aile	-	1	1	2	10	14
Evde Bakım Ücreti Verilen Kişi	1.325	1.920	2.477	2.752	2.978	11.452
Ayni-Nakdi Yardım Yapılan Kişi	220	172	293	407	502	1.594
Özel Bakım Merkezlerine Yerleştirilen Özürli	-	-	-	9	29	38
TOPLAM	1.579	2.130	2.821	3.223	3.612	13.327

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

3.4.2.3. Aile ve Sosyal Politikalar Alanında Niğde İlindeki Resmi Kuruluşların Hizmetlerine İlişkin Bilgiler

Aşağıda, Aile ve Sosyal Politikalar alanında Niğde ilinde hizmet veren resmi kuruluşların hizmetlerine ilişkin bilgilere kısaca yer verilecektir.

3.4.2.3.1. Sosyal Hizmet Merkezi

Sosyal Hizmet Merkezi, gündüz hizmet veren bir kuruluş olup, ihtiyaç sahiplerinin tespit edilerek sosyal hizmet müdahalesinin ve takibinin gerçekleştirilmesi,

çocuk, genç, kadın, erkek, engelli, yaşlı bireylere ve ailelerine koruyucu, önleyici, destekleyici, geliştirici hizmetler ile rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin bir arada ve en kolay ulaşılabilir biçimde, gerektiğinde kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve gönüllüler ile işbirliği içinde sunulmasından ve bu hizmetlerin koordinasyonundan sorumlu bir sosyal hizmet kuruluşudur.

Niğde ili, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bağlı hizmet vermekte olan Sosyal Hizmet Merkezi, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ile aynı bina içerisinde hizmetlerini yürütmektedir. Şahinali Mah. Emin Erişingil Caddesi No:27 NİĞDE adresinde hizmetlerini sürdüren, İl Müdürlüğü Hizmet Binası'nın 1. ve 2. katında yer alan Toplum Merkezinin, Sosyal Hizmet Merkezleri Yönetmeliği'nin geçici 1. maddesi uyarınca Niğde Sosyal Hizmet Merkezi adı altında hizmetlerini sürdürmesi,

Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü makamının 28.08.2013 tarih ve 563 sayılı Onayı ile uygun görülmüştür. Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü onay tarihi olan 28.08.2013 itibari ile hizmete girmiştir.

Resim 3.4.4: Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü Hizmet Binası

Tablo 3.4.29: Sosyal Hizmet Merkezi Tarafından Verilen Hizmetlerden Yararlanan Kişi Sayıları

HİZMET TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Evlat Edindirme	--	--	--	4	3	7
Koruyucu Aile	1	1	1	1	11	15
Sosyal Ekonomik Destek (SED)	--	145	316	342	390	1.193
Engelli Evde Bakım	--	1.920	2.477	2.842	2.978	10.217
Kadın Konukevi	--	--	9	6	11	26
TOPLAM	1	2.066	2.803	3.195	3.393	11.458

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.29'dan da anlaşılacağı üzere, Sosyal Hizmet Merkezi tarafından evlat edindirilen çocuk sayısı 2012 ve 2013 yılı itibari ile 7'dir. 2012 yılına kadar ilimizin evlat edindirme işlemleri komşu illerde yapılmıştır. 2012 yılından sonra ise ilde evlat edindirme işlemlerine başlanmıştır. İlimizde, 2009-2013 yılları arasında evlat edindirilen çocuk sayısı 7'dir. Bu sayı henüz ilde evlat edinme işlemlerine çok sıcak bakılmadığına işaret edebilir. Ancak, yıllar itibari ile koruyucu aile sayılarındaki artış (2013 yılı 11 aile) sevindiricidir. Sosyal Hizmet Merkezinden 2009-2013

yılları arasında engelli evde bakım hizmeti alan 10.217 kişi, SED desteği alan 1.193 kişi bulunmaktadır. Kadın Konukevi hizmeti alan kişi sayısı ise 26'dır. 2009-2013 yılları arasında toplam 11.458 kişi bu hizmetlerden yararlanmıştır.

Kadın sığınma evi taleplerini gösteren Tablo 3.4.30'a bakıldığında 2011-2013 yılları arasında sığınma evine yerleştirilen 26 kadın ve bu talebinden vazgeçen 99 kadın bulunmaktadır. Toplamda 125 kadın son üç yıl içinde talepte bulunmuş ya da sığınma evinde kalmıştır.

Tablo 3.4.30: Kadın Sığınma Evi Talepleri

TALEP TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Sığınma Evine Yerleştirilen Kadın Sayısı	--	--	9	6	11	26
İlk Adım Birimi'nde Kalıp Talebinden Vazgeçen Kadın Sayısı	--	--	15	30	54	99
TOPLAM	--	--	24	36	65	125

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

3.4.2.3.2. Sevgi Evleri Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdu (Yatılı)

Sevgi Evleri 50.000 m²lik bir alanda kurulmuştur. 0-18 yaş arası, en fazla 12 çocuğun üçer kişilik odalarda kaldığı, çocukların yaşlarına uygun gelişim ihtiyaçları dikkate alınarak site içerisinde inşa edilen, müstakil villa tipi evlerden oluşan aile ortamına benzer yapı ve ilişki sisteminde yatılı olarak hizmet vermektedir. İlde, Niğde Kız Yetiştirme Yurdu ve Sevgi Evleri Çocuk Yuvası 26.06.2007 tarihinde hizmete açılmıştır. Kuruluş iki bölüm olup, birinci bölüm 0-12 yaş kız-erkek Yuva Bölümü olup toplam 90 kapasitelidir. Kuruluşta ayrıca 140 kapasiteli 13-18 yaş Kız Yetiştirme Yurdu Bölümü bulunmaktadır.

Geçmiş yıllarda korunmaya ve bakıma ihtiyacı olan çocuklara verilen hizmetlerde kuruluş bakımı öncelikli iken, son yıllarda kuruluş bakımında bulunan çocukların; öncelikle ailesi yanına döndürülmesi, evlat edinme, koruyucu aile hizmetinden yararlandırılması, bunun mümkün olmadığı durumlarda çocuk evine ve sevgi evine yerleştirilmesi hedeflenmektedir. Halen kuruluş bakımından aile odaklı hizmetlere, koğuş tipi kuruluşlardan Çocuk Evi ve Sevgi Evleri gibi ev tipi bakım modeline geçiş yönünde çalışmalar sürdürülmektedir.

Niğde ili, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bağlı hizmet vermekte olan Kız Yetiştirme Yurdu ve Erkek Yurdu tek Müdürlük olarak yürütülmekte iken Sevgi Evlerinin yapılması ile Kız Yetiştirme Yurdunun ayrılmasına karar verilmiştir.

Sevgi Evleri 23.06.2007 tarihi itibarıyla Efendibey Mah. Hıdırlık Mevkiine taşınarak Kız Yetiştirme Yurdu Sevgi Evleri olarak hizmete girmiştir. Genel Müdürlük makamının 01.06.2007 tarih ve 108 sayılı Olurunda belirtildiğine göre; 23 Sevgi Evi, 2 idari bina ve 2 çok amaçlı sosyal tesisten oluşmaktadır. Niğde Kız Yetiştirme Yurdu ve Sevgi Evleri Çocuk Yuvası 0-12 yaş grubu 90

çocuk ve 13-18 yaş grubu 140 kız çocuğuna hizmet verecek kapasitededir.

Genel Müdürlük makamının 03.09.2007 tarih ve 162 sayılı Olurları ile Niğde ili Bor ilçesinde 06-13 yaş grubundaki çocuklara hizmet vermekte olan 03.05.1991 tarih ve 425 sayılı Makam Onayı ile hizmetini devam ettiren Esat Atlı Çocuk Yuvası Müdürlüğü kapatılarak 22.09.2007 tarihinde Sevgi Evlerine taşınmıştır. Kız Yetiştirme Yurdu ve Çocuk Yuvası Sevgi Evleri Müdürlüğü olarak birleşmiş ve 22.09.2007 tarihinden itibaren tek Müdürlük olarak hizmet vermeye başlamıştır. Sevgi Evleri yirmi üç tripleks daire, iki idari bina ve iki çok amaçlı sosyal salondan oluşmaktadır. İdari binalardan sadece bir tanesi kullanılmaktadır. Tek müdürlük olması nedeni ile diğer idari bina kullanılmamaktadır.

Üç bina 06-13 yaş çocuklarımıza hizmet vermektedir. Altı bina 13-18 yaş ve üzeri gençlere hizmet vermekte olup evlerin her biri on kişi kapasitelidir. İdari Bina üç kattır. Kuruluşta 20.05.2014 tarihi itibarıyla 82 çocuk fiilen kalmakta ayrıca, kuruluş içindeki ve İl Merkezindeki Çocuk Evlerinde kalmakta olan 34 çocuk ile birlikte takibi yapılan 149 kayıtlı çocuk bulunmaktadır.

Resim 3.4.5: Sevgi Evleri Müdürlüğü Kampüsünde Çocukların Kaldığı Bir Ev

Tablo 3.4.31: Sevgi Evleri Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdunda Bakım Hizmeti Alan Çocuk Sayıları

ÇOCUK DURUMU	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Yuva	Yurt	Yuva	Yurt	Yuva	Yurt	Yuva	Yurt	Yuva	Yurt	Yuva	Yurt
Kayıtlı Çocuk Sayısı	61	87	41	67	90	97	33	67	60	62	285	380
Fiilen Kalan	56	72	34	46	73	82	22	47	38	42	223	289
Misafir	--	--	--	3	9	1	3		4	2	16	6
İzinli	1	4	--	1	--	--	1	2		3	2	10
Koruyucu Aile							1		10	1	11	1
Üniversite-Yatılı Okul	--	1	--	6	--	5	--	5	--	3	--	20
Sosyal Ekonomik Destekle Ailesi Yanında Kalan Çocuk	4	10	7	11	8	9	6	13	3	11	28	54

Tablo 3.4.31: Devamı

ÇOCUK DURUMU	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Yuva	Yurt	Yuva	Yurt	Yuva	Yurt	Yuva	Yurt	Yuva	Yurt	Yuva	Yurt
Evlat Edinme	--	--	--	--	--	--	--	--	5	--	5	--
TOPLAM	61	87	41	67	90	97	33	67	60	62	285	380

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.31'den de görüleceği üzere, 2009-2013 yılları arasında yuva bölümünde toplam 285 ve yetiştirme yurdu bölümünde toplam 380 çocuk bakım hizmeti almıştır. Kurulmuşta; 2009 yılında yuva bölümünde 61, Kız Yetiştirme Yurdu bölümünde 87 çocuk olmak üzere toplam 148 çocuğun, 2010 yılında yuva bölümünde 41, Kız Yetiştirme Yurdu bölümünde 67 çocuk olmak üzere toplam 108 çocuğun, 2011 yılında yuva bölümünde 90, Kız Yetiştirme Yurdu bölümünde 97 çocuk olmak üzere toplam 187 çocuğun, 2012 yılında yuva bölümünde 33, Kız Yetiştirme Yurdu bölümünde 67 çocuk olmak üzere toplam 100 çocuğun, 2013 yılında yuva bölümünde 60, Kız Yetiştirme Yurdu bölümünde 62 çocuk olmak üzere toplam 122 çocuğun bakımı yapılmıştır.

Resim 3.4.6: Sevgi Evleri Müdürlüğü İçerisindeki Bir Evin Hizmet Alanı

Tablo 3.4.32: Çocukların Kurum Bakımına Alınma Nedenleri ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

ÇOCUKLARIN KURUM BAKIMINA ALINMA NEDENLERİ	CİNSİYET	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Aile İçi Cinsel İstismar	Kız	-	1	1	1	-	3
	Erkek	-	-	-	-	-	-
Aile Dışı Cinsel İstismar	Kız	4	1	1	1	6	13
	Erkek	2	-	1	-	1	4
Fiziksel İstismar	Kız	2	2	6	2	5	17
	Erkek	3	-	1	-	2	6
Anne ve/veya Babanın Özürlü Olması	Kız	3	1	2	-	-	6
	Erkek	-	1	-	1	1	3
Savcılık Talimatı	Kız	20	14	16	19	58	127
	Erkek	14	8	20	10	30	82
GENEL TOPLAM	Kız	29	19	26	23	69	166
	Erkek	19	9	22	11	34	95

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Çocukların kurum bakımına alınma nedenleri ve cinsiyetlerine göre dağılımını gösteren Tablo 3.4.32 incelendiğinde aile içi cinsel istismar nedeni ile 2009-2013 yılları arasında toplam 3 kız çocuğun, aile dışı cinsel istismar nedeni ile 13 kız ve 4 erkek çocuğun, fiziksel istismar nedeni ile 17 kız ve 6 erkek çocuğun, anne ve/veya babanın özürlü olması nedeni ile 6 kız ve 3 erkek çocuğun, savcılık talimatı ile de 127 kız ve 82 erkek

çocuğun bakıma alındığı anlaşılmaktadır. 2009-2013 yılları arasında toplam 166 kız ve 95 erkek çocuk kurum bakımına alınmıştır. 2009 yılı ile kıyaslandığında, bakıma alınan kız çocuk sayısının 29'dan 69'a çıktığı yani %138 arttığı, bakıma alınan erkek çocuk sayısının da 19'dan 34'e çıktığı, yani %79 arttığı görülmektedir. Özellikle bu artış 2013 yılında olmuştur.

3.4.2.3.3. Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi (Kız-Yatılı)

İlde, kızlara yönelik fiziksel, duygusal, cinsel ihmal ve istismara uğrayan, kanun ile ihtilafa düşmüş, suça yönelen/suçun mağduru çocuklar ile sokakta sosyal risklerle karşı karşıya olan çocukların korunması, bakım ve rehabilitasyonlarının sağlanması için, 24 saat hizmet esasına göre hizmet veren Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi (BSRM) kurulmuştur. BSRM Müdürlüğü, 09.07.2010 tarihi itibarıyla İnönü Mah. Kamer Sok. No:21/A adresinde hizmete girmiştir. Genel Müdürlük Makamı'nın 09.07.2010 tarihli ve 227 sayılı olurunda belirtildiği üzere; 3 katlı bir bina ve 16 kişilik kapasiteyle hizmete açılmıştır.

BSRM, 404,00 m²'lik bir alanda kurulmuştur. Kuruluş, korumaya muhtaç 13-18 yaş kız çocuklarına hizmet vermek üzere tesis edilmiş ve 12 kapasitelidir. Korunmaya muhtaç çocuklara hizmet vermek amacıyla Temmuz 2010 yılında açılmış olup, Şubat 2011 yılından itibaren çocuk kabulüne başlamıştır.

Kuruluşta; çocukların ailelerinin, psiko-sosyal yönden incelenmesi, psiko-sosyal gelişimini destekleme çalışmaları, barınma, bakım, giyim ve gıda ihtiyaçlarının

karşlanması, eğitimin önemi konusunda bilgilendirme, eğitime yeniden kazandırma, eğitimlerini destekleyici ve eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik çalışmalar, meslek edindirmeye yönelik çalışmalar, sosyal, kültürel, sanatsal etkinlikler ile sportif ve hobi faaliyetleri, tedavi ve rehabilite edici hizmetler yürütülmektedir. Kuruluşta, rehabilitasyon hizmetlerini sunarken aileyi de hizmetin merkezine almak gerektiği anlayışı ile ailelerle de çalışmalar yapılmaktadır. Kuruluşta, çocukların güçlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak amacı ile psiko-sosyal yönden çocukların gelişmesi ve desteklenmesine ilişkin destekleyici eğitimler de verilmektedir.

Resim 3.4.7: BSRM'den Bir Görüntü

Tablo 3.4.33: Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezine Kabul Edilen Çocukların Mağduriyet Türüne Göre Dağılımı⁸⁸

MAĞDURİYET TÜRÜ	2011	2012	2013	TOPLAM
Aile İçi Cinsel İstismar Mağduru	3	1	1	5
Aile Dışı Cinsel İstismar Mağduru	11	11	12	34
Ticari Cinsel Sömürü Mağduru	1	1	1	3
Gebe Çocuk	2	1	4	7
Diğer Nedenlerle Kabul Edilen Çocuklar (Evden Kaçma, aile baskısı-korkusu, duygusal ilişki sonucu kaçma vb.)	20	40	45	105
TOPLAM	37	54	63	154

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Merkeze çok farklı illerden çocuk kabul edilmektedir. Ancak, Niğde ilinden kabul edilen çocuk sayısı 2011 yılında 17, 2012 yılında 28, 2013 yılında 37 olmak üzere toplam 82'dir. Kuruluşta Niğde ili dışından kabul edilen toplam çocuk sayısı ise son üç yılda 72'dir. Kuruluşta kabul edilen çocukların mağduriyet türünü gösteren Tablo 3.4.33 incelendiğinde birinci sırada evden kaçma, aile baskısı-korkusu, duygusal ilişki sonucu evden kaçmanın (105) geldiği, ikinci sırada aile dışı cinsel istismar mağdurlarının

(34) olduğu, bunu üçüncü sırada gebe çocukların (7) takip ettiği görülmektedir. Toplamda üç yılda 154 çocuk bu nedenlerle kuruma kabul edilmiştir. Yıllar bazında bir değerlendirme yapıldığında, mağdur çocuk sayısının arttığı görülmektedir. Nitekim 2011 yılında toplam 37 çocuk, 2012 yılında 54 çocuk (%46 artmış) ve 2013 yılında da 63 (%17 artmış) çocuk kuruma alınmıştır. 2011 ile 2013 yılları kıyaslandığında bu oran %70 artmıştır.

⁸⁸ Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi, kız çocuklara yönelik hizmet veren yatılı bir kuruluştur. Kuruluşta kabul edilen çocukların bir kısmı yıl içerisinde ailesine ve yakınlarına teslim edilmektedir. Yıl içerisinde bazı çocuklar kuruma kabul edildikten sonra öz ailelerine geri teslim edildikleri için sayılar değişkenlik gösterebilmektedir.

Tablo 3.4.34: Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezine İl Dışından ve Niğde İlinden Kabul Edilen Çocuk Sayıları

YERLEŞİM YERİ	2011	2012	2013	TOPLAM
İl Dışından Kabul Edilenler	20	26	26	72
Niğde İlinden Kabul Edilenler	17	28	37	82
TOPLAM	37	54	63	154

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

BSRM'ye il dışından ve Niğde ilinden kabul edilen çocuk sayılarını gösteren Tablo 3.4.34'e bakıldığında son üç yıl içerisinde 72 çocuk il dışından ve 82 çocuk da Niğde ilinden olmak üzere toplam 154 çocuğun Merkeze kabul edildiği anlaşılmaktadır.

3.4.2.3.4. Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi (Yatılı)

Sosyal ve ekonomik yoksunluk içerisinde olan 60 yaş ve üzeri yaşlılar ile 18 yaş ve üzeri felçli ve bedensel engelliler ile 18 yaş üzeri erkek zihinsel engellileri huzurlu bir ortamda korumak ve bakmak, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile kurulmuş bir sosyal hizmet kuruluşudur.

Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi; Bor ilçesinde, bulunan 62 dönüm arsa üzerinde, Bor'lu hayırsever işadamı Gürgen Mazhar BAYATLI tarafından yaptırılan ve 4.500 m² kapalı alana sahip hizmet binası, yapılan bir protokol ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna devredilmiştir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nün 08.10.1992 tarih ve 80 sayılı Onayıyla; 30'u 60 yaş ve üzeri yaşlılara, 30'u ise 18 yaş ve üzeri bedensel engellilere hizmet vermek üzere toplam 60 kapasite ile açılmış ve 16.10.1992 tarihinde de yapılan ilk yaşlı kabulü ile fiilen hizmete girmiştir (A BLOK).

Bu hizmet binasının zamanla artan talebe cevap verememesi üzerine, mevcut binayı yaptıran hayırsever işadamı Sayın Gürgen Mazhar BAYATLI'nın yapmış olduğu bağış ile Bor'lu Ahmet Kuddusi Korunmaya Muhtaç Yaşlı, Engelli ve Çocukları Koruma Derneği tarafından 5.000 m² kapalı alana sahip ve 72 kapasiteli ek huzurevi binasının 23.05.1999 tarihinde başlanan inşaatı 2000 yılı Aralık ayı itibarıyla tamamlanmıştır. Tefriş işlemleri ve personel tahsisinden sonra 08.10.2001 tarihinde hizmete açılmıştır. Binanın yapılması için bağışçı yapan Sayın Gürgen Mazhar BAYATLI'nın annesinin ismi verilmiş ve "Meliha BAYATLI Huzurevi Ünitesi" olarak adlandırılmıştır (B BLOK).

Kuruluşa ait her iki bina ile aynı arsa üzerinde yine bağış olarak yapılmış olan ve 2.500 m² kapalı alana sahip

Esat ATLI Çocuk Yuvası 2007 yılı Eylül ayında Niğde Sevgi Evlerine taşınmıştır. Boşalan binanın ise; Müdürlüğe bağlı 38 kapasite ile 18 yaş ve üzeri zihinsel engelli erkekler için yatılı hizmet vermesi Genel Müdürlüğün 27.12.2007 tarih ve 168 sayılı oluru ile uygun görülmüştür. Binanın hizmete açılabilmesi için yapılması gerekli olan tadilat ve tefriş işlemleri tamamlanmış, 30.01.2010 tarihinde de resmi açılışı yapılmış olup, 04.03.2010 tarihinde engelli kabulüne başlanmıştır. Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde 2014 yılı itibarıyla halen 157 yaşlı, bedensel ve zihinsel engelli bakılıp korunmaktadır.

Resim 3.4.8: Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi

Tablo 3.4.35'te, Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde kalan 60 yaş ve üzeri yaşlılar ile 18 yaş ve üzeri tekerlekli sandalyeye bağımlı, felçli ve bedensel engelliler ve 18 yaş üzeri erkek zihinsel engellilerin yıllara göre dağılımı verilmiştir. Tablo 3.4.35 incelendiğinde Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde kalan yaşlı ve engelli sayısının yıllara göre sürekli artış gösterdiği ve kuruluş kapasitesinin dolduğu görülmektedir. Huzurevine ve Rehabilitasyon Merkezine yönelik artan talebin evde bakım hizmeti modellerinin yaygınlaştırılması ve kurumsal kapasitenin artırılarak karşılanması yönünde stratejik faaliyetler planlanması gerektiği açıktır.

Tablo 3.4.35: Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde Hizmet Verilen Engelli ve Yaşlı Sayıları

SINIFI	HİZMET BİNALARI	KAPASİTE	2009	2010	2011	2012	2013	2014
60 Yaş ve Üzeri Yaşlı Kadın-Erkek	A BLOK	60	32	34	37	26	30	39
	B BLOK	72	53	54	63	68	75	61
	C BLOK	38	--	--	--	--	--	--
	TOPLAM	170	85	88	100	94	105	100
18 Yaş ve Üstü Bedensel Engelli Kadın-Erkek	A BLOK	60	22	35	23	29	30	27
	B BLOK	72	--	--	--	--	--	--
	C BLOK ⁸⁹	38	--	--	--	--	--	--
	TOPLAM	170	22	35	23	29	30	27
18 Yaş ve Üstü Zihinsel Engelli Erkek	A BLOK	60	10	--	7	3	3	--
	B BLOK	72	--	--	--	--	--	--
	C BLOK	38	--	21	19	22	24	32
	TOPLAM	170	10	21	26	25	27	32
GENEL TOPLAM		170	117	144	149	148	162	159

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

⁸⁹ C-Blok 2011 yılında hizmet vermeye başlamıştır.

Tablo 3.4.36: Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde Hizmet Verilen Engelli ve Yaşlıların Doğum Yeri (İl, İlçe, Köy) ve Cinsiyete Göre Dağılımı

CİNSİYET	YERLEŞİM YERİ	2009		2010		2011		2012		2013	
		Huzurevi	Reh. Bir.	Huzurevi	Reh. Bir.	Huzurevi	Reh. Bir.	Huzurevi	Reh. Bir.	Huzurevi	Reh. Bir.
Kadın	İl	5	11	4	8	6	13	5	10	8	11
	İlçe	1	13	2	5	2	13	3	10	4	14
	Köy	6	14	6	9	9	12	6	12	6	12
	TOPLAM	12	38	12	22	17	38	14	32	18	37
Erkek	İl	13	6	13	31	26	18	25	20	21	16
	İlçe	19	9	19	27	15	12	19	18	23	22
	Köy	9	11	10	10	9	14	10	10	13	12
	TOPLAM	41	26	42	68	50	44	54	48	57	50
KADIN-ERKEK TOPLAM		53	64	54	90	67	82	68	80	75	87
GENEL TOPLAM		117		144		149		148		162	

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.36'ya bakıldığında Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde 2009-2013 yılları arasında Huzurevi ve Rehabilitasyon Biriminde olmak üzere hizmet verildiği görülmektedir.

Kadın ve erkek yaşlı ve engellilerin Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezine il merkezi, ilçe ve köy olmak üzere

geldikleri yerler konusunda değişiklikler bulunmaktadır. Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezine kabul edilen engelli ve yaşlılardan erkeklerin oranının belirgin olarak fazla olduğu, il ve ilçe merkezinden kuruluşa kabul edilenlerin sayısının fazla olduğu görülmektedir.

Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon

Merkezine Niğde ilinden ve diğer illerden gelen engelli ve yaşlı sayılarını gösteren Tablo 3.4.37'ye bakıldığında Niğde ili, ilçeleri ve köylerinden 2009-2013 yılları arasında yaşlı 317 kişi ve engelli 68 kişi olmak üzere toplam 385 kişiye, diğer illerden yaşlı 160 kişi ve engelli 175 kişi olmak üzere toplam 335 kişiye hizmet verildiği anlaşılmaktadır. 2009-2013 yılları arasında, yaşlı ve engelli olmak üzere, toplam 720 kişiye hizmet verilmiştir. 2009 yılı ile kıyaslandığında, Niğde ili, ilçeleri ve köylerinden gelen engelli ve yaşlı sayılarında %36'lık, diğer illerden gelen engelli ve yaşlı sayılarında

ise %42'lik bir artış olduğu görülmektedir. Yine 2009 yılı ile kıyaslandığında, Niğde içi ve dışından kuruma gelen yaşlı ve engelli sayılarında %39'luk bir artışın söz konusu olduğu görülmektedir. Rakamlar, kurumlarda verilen bu tür hizmetlere giderek daha fazla ihtiyaç duyulacağına işaret etmektedir. Ayrıca, Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde kalan engelli ve yaşlıların aile üyeleri ile bağlarının koparılmaması için kendi akrabalarının bulunduğu illerdeki kuruluşlarda bakım altına alınmalarına yönelik faaliyetler planlanmalıdır.

Tablo 3.4.37: Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezine Niğde İlinden ve Diğer İllerden Gelen Engelli ve Yaşlı Sayıları

YERLEŞİM YERİ	TÜR	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Niğde İli, İlçeleri ve Köylerinden	Yaşlı	51	53	61	77	75	317
	Engelli	13	17	12	14	12	68
	TOPLAM	64	70	73	91	87	385
Diğer İllerden	Yaşlı	34	35	39	22	30	160
	Engelli	19	39	37	35	45	175
	TOPLAM	53	74	76	57	75	335
TOPLAM		117	144	149	148	162	720

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.38: Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde Hizmet Verilen Engelli ve Yaşlıların Mesleklerine Göre Dağılımı

CİNSİYET	YERLEŞİM YERİ	2009		2010		2011		2012		2013	
		Huzurevi	Reh. Bir.	Huzurevi	Reh. Bir.	Huzurevi	Reh. Bir.	Huzurevi	Reh. Bir.	Huzurevi	Reh. Bir.
Kadın	Ev Kadını	12	34	12	40	15	37	14	30	18	33
	Memur	--	1	--	--	2	1	--	1	--	--
	İşçi	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
	Serbest	--	1	--	1	--	1	--	1	--	1
	TOPLAM	12	37	12	41	17	39	14	32	18	34
Erkek	Memur	4	2	4	2	7	1	8	1	7	1
	İşçi	7	1	5	1	8	2	5	2	10	3
	Serbest	31	23	33	46	35	40	41	45	40	49
	TOPLAM	42	26	42	49	50	43	54	48	57	53
KADIN-ERKEK TOPLAM		54	63	54	90	67	82	68	80	75	87
GENEL TOPLAM		117		144		149		148		162	

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.38'de, Bor Ahmet Kuddusi Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezinde kalan engelli ve yaşlıların yıllara ve mesleklerine göre dağılımına yer verilmiştir. Merkezde kalan, kadın engelli ve yaşlıların sayısının,

erkek engelli ve yaşlıdan az olduğu, kadın engelli ve yaşlıların büyük çoğunluğunun ev hanımı olduğu ve sürekli bir geliri olmadığı, kuruluştaki kalan erkek engelli ve yaşlıların çoğunluğunun serbest meslek sahibi

oldukları görülmektedir. Kurumda kalan kadınların çok azı bir mesleğe sahiptir. Kurumda kalan erkeklerin hepsi meslek sahibidir. Bu durum bize halen toplumumuzda kadın çalışma oranlarının ne kadar düşük olduğunu da göstermektedir.

3.4.2.3.5. Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü (Yatılı-kız)

Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi, 03.09.2010 tarih ve 27691 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Özürlülerin Bakımı, Rehabilitasyonu ve Aile Danışmanlığı Hizmetlerine Dair Yönetmelik” hükümlerine göre hizmet vermektedir.

Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü’nün bulunduğu bina 1999 yılında İl Özel İdaresi tarafından Sosyal Tesis amacıyla açılmış olup 06.04.2005 tarihinde 10 yıllığına Özürlü Bakım Merkezi olarak hizmet vermek üzere Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü’nün 19.08.2005 tarih ve 504 sayılı olurları ile kiralanmış olup, mülkiyeti Niğde İl Özel İdaresine ait eski bina üzerinde tadilat ve tefrişat yapılarak ancak 15.10.2007 tarihinde faaliyete başlamıştır. Kuruluş halen, Altunhisar ilçesinde Ankara Yolu Üzerinde Jandarma Karakolu yanında hizmet vermektedir.

18 yaş üstü zihinsel engellileri huzurlu bir ortamda korumak ve bakmak, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile yola çıkan bir sosyal hizmet kuruluşu

Resim 3.4.9: Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi

olan Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde halen 48 engelli birey bakılıp korunmaktadır.

Tablo 3.4.39’dan da anlaşılacağı üzere, Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde; 2009 yılında 48, 2010 yılında 47, 2011 yılında 38, 2012 yılında 35, 2013 yılında ise 42 zihinsel engellinin bakımı yapılmış, 2014 Eylül ayı itibarı ile 49 engelli kuruluştadır. Tablo 3.4.39 incelendiğinde Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde kalan zihinsel engellilerin çoğunluğunun il dışından geldiği görülmektedir.

Tablo 3.4.39: Altunhisar Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde Bakımı Yapılan Zihinsel Engelliler Dağılımı

ZİHİNSEL ENGELLİLER	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Yıl İçerisinde İl Dışından Gelenler	35	35	29	27	32	36
Yıl İçerisinde İl İçinden Gelenler	13	12	9	8	10	13
Yıl İçerisinde Kuruluştaki Bakımı Yapılan Toplam Engelli Sayısı	48	47	38	35	42	49

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

3.4.2.3.6. Çocuk Evleri (ÇEKOM) (Yatılı)

Ev tipi bakım hizmet modelinin yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında 2012 yılından itibaren il merkezinde toplam 5 Çocuk Evi açılmıştır. Her çocuğun toplumun temel çekirdeği olan aile ortamında yaşama hakkının olduğu anlayışından hareketle, kuruluş bakımında bulunan çocukların, öncelikle ailesi yanına döndürülmesi, evlat edinme veya koruyucu aile hizmetlerinden yararlandırılması, bunun mümkün olmadığı durumlarda Çocuk Evine ve Sevgi Evine yerleştirilmesi hedeflenmektedir. Halen kuruluş bakımından aile odaklı hizmetlere, koğuş tipi kuruluşlardan çocuk evi ve

sevgi evleri gibi ev tipi bakım modeline geçiş yönünde çalışmalar sürdürülmektedir

Resim 3.4.10: Çocuk Evlerinden Bölümler

Koordinasyon Merkezi; Çocuk Evlerinin illerde planlanması, açılış ve işleyişine ilişkin her türlü işlemler ile harcamaların yapılması, takibi, denetlenmesi ve çocuk evleri arasındaki koordinasyonun sağlanması amacıyla oluşturulan bir merkezdir.

Çocuk Evi; sosyal, kültürel ve fiziksel yapı bakımından ilin çocuk yetiştirmeye uygun bölgelerinde, tercihen il merkezinde, okullara ve hastanelere yakın apartman dairesi veya müstakil dairelerde 0-18 yaş grubu 5-8 çocuğun bir ev ortamı oluşturularak bakıldığı hizmet modelidir. Bu kuruluşlar; arkadaşlık, komşuluk ve mahalle

gibi kavramları doyusya yaşayarak öğrenebilecek, toplumla iç içe ve toplumun gerçeklerini bilerek ayakları üstüne basabilen bir gençlik yetiştirmek amacıyla yeni bir bakım modeli olarak yaygınlaştırılmaya başlanmıştır.

Tablo 3.4.40'da, Niğde ilinde Çocuk Evlerinde kalan çocuk sayıları görülmektedir. Tablo 3.4.40'dan da anlaşılacağı üzere, son üç yılda her yıl toplam 21 kız ve 9 erkek çocuk Çocuk Evlerinde bakıma alınmıştır. Bunlardan Şahika Çocuk Evi sadece erkek çocuk almakta ve yatılı olarak hizmet vermektedir. Diğer 4 Çocuk Evinde ise kız çocuklar yatılı olarak kalmaktadır.

Tablo 3.4.40: Çocuk Evlerinde Kalan Çocuk Sayıları

YERLEŞİM YERİ	ÇOCUK EVİ	2012		2013		2014	
		Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
İl Merkezi	Defne Çocuk Evi	3	3	3	3	3	3
	Şahika Çocuk Evi (Erkek)	--	6	--	6	--	6
	Kardelen Çocuk Evi	6	--	6	--	6	--
	Damla Çocuk Evi	6	--	6	--	6	--
	Çınar Çocuk Evi	6	--	6	--	6	--
TOPLAM		21	9	21	9	21	9

Kaynak: Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2014.

3.4.2.4. Aile ve Sosyal Politikalar Alanında TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Kıyaslamaları

Aşağıda, Aile ve Sosyal Politikalar alanındaki bazı bilgiler TR71 Bölgesi'ndeki iller ile kıyaslanarak verilmiştir. Ancak, öncelikle Niğde ilinin güvenliğine ilişkin Niğde İl Emniyet Müdürlüğünden alınan ve "Güvenlik" başlığı altında ifade edilen bazı bilgiler, aile ve sosyal politikalar açısından değerlendirilmiştir.

3.4.2.4.1. Niğde İlinin Güvenliğe İlişkin Bazı Bilgilerinin Aile ve Sosyal Politikalar Açısından Değerlendirilmesi

Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında toplam 30 ülkeden gelen 4.804 sığınmacı bulunduğu görülmektedir. Bunların geneli İran, Afganistan, Somali ve Irak ülkelerindedir. Ancak, 2014 yılında Suriyeli sığınmacıların sayısında çok önemli bir artış görülmektedir. Niğde iline gelen sığınmacı sayılarına bakıldığında 2009 yılında 339 olan sığınmacı sayısı 2014 yılında 1.813'e çıkmış, yani %435 artmıştır. 2013 yılına kadar toplam 3 Suriyeli sığınmacı varken, 2014 yılına gelindiğinde bu sayı 452'ye çıkmıştır. Sığınmacıların aile yapılarına, toplumun kültürüne, eğitime, çalışma hayatına vb. etkilerinin mutlaka ilerleyen yıllarda dikkate alınması gerekmektedir.

Niğde ilinde, polis sorumluluk bölgesinde 2009-

2013 yılları arasında en çok kişilere karşı işlenen suçların olduğu (23.713), bunu mal varlığına karşı işlenen suçların (6.861) takip ettiği görülmektedir. Bunu takibi gereken olaylar (5.326) ve topluma karşı işlenen suçlar (2.592) izlemektedir. Suçların yıllara göre dağılımı incelendiğinde suçların giderek artış gösterdiği de gözlenmektedir. Nitekim, 2009-2013 yılları arasında en çok suç işlenen yıl 2013 yılı (8.834) olmuştur. 2009 yılında 6.301 olan suç sayısı, 2013 yılında 8.834'e yükselmiş, yani %40 artmıştır. Merkez, Bor ve Ulukışla ilçelerinde suç oranlarının biraz yüksek olduğu görülmektedir. Bunda nüfusun da etkili olduğu düşünülmektedir. Doğal olarak nüfusu fazla olan ilçelerde suç oranları da yüksek olmaktadır.

Jandarma sorumluluk bölgesinde de benzer durum görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında en çok kişilere karşı işlenen suçların (5.312) olduğu, bunu ikinci sırada takibi gereken olaylar (3.381) ve üçüncü sırada da mal varlığına yönelik işlenen suçların (1.342) takip ettiği görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında takibi gereken olaylarda önemli bir artış olmuştur. 2009 yılı ile kıyaslandığında, toplam suç oranlarında %47 artış olmuştur. İlerleyen yıllarda nüfus artışı ve sığınmacıların da nüfusu artıracağı, dolayısıyla suç oranlarındaki artışın

devam edeceği, bunun için şimdiden gerekli önlemlerin alınması gerektiği söylenebilir.

Polis sorumluluk bölgesinde yetişkinlerin cinsel suçları incelendiğinde 2012 yılında Merkez ilçede (83) ve Bor ilçesinde (19) cinsel suçlarda bir artış görülmüştür.

Niğde ilinde Polis sorumluluk bölgesinde çocukların işlediği suçlar ve suç türlerine ilişkin bir değerlendirme yapıldığında, çocukların 2009-2013 yılları arasında en çok kişilere karşı suç (1.246) işledikleri görülmektedir. Bunu ikinci sırada mal varlığına karşı işlenen suçlar (378) ile üçüncü sırada takibi gereken olaylar (457) izlemektedir. İlçelere bakıldığında 2009-2013 yılları arasında çocukların mal varlığına yönelik işlediği suçların en çok Merkez ilçe (204) ve Bor ilçesinde (126), kişilere karşı işlediği suçların ise en çok yine Merkez ilçede (780) Bor ilçesinde (289) olduğu görülmektedir. Çocukların topluma karşı işlediği suçların en çok olduğu yer ise Merkez ilçe (26)'dir. Çocukların millete ve devlete karşı işlediği suç Merkez ilçenin (23) dışındaki ilçelerde oldukça düşüktür. Çocukların işlediği toplam suçlara bakıldığında 2009 yılında 306 olan suç sayısı 2013 yılında 473'e çıkmış yani yaklaşık %55 artmıştır.

Niğde ilinde jandarma sorumluluk bölgesinde çocukların işlediği suçlar ve suç türlerine ilişkin 2009-2013 yıllarına ilişkin bir değerlendirme yapıldığında, çocukların en çok kişilere karşı suç (422) işledikleri görülmektedir. Bunu ikinci sırada mal varlığına karşı işlenen suçlar (146) ile üçüncü sırada topluma karşı işlenen suçlar (24) izlemektedir. Çocukların kişilere karşı en çok suç işlediği ilçe Merkez ilçe'dir (214). Bunu ikinci sırada Çiftlik ilçesi (80), üçüncü sırada ise Bor ilçesi (57) takip etmektedir. Çocukların mal varlığına karşı işlediği suçlarda ise birinci sırada Merkez ilçe (65), ikinci sırada Çiftlik ilçesi (38) ve üçüncü sırada Bor ilçesi (19) gelmektedir. Çocukların millete ve devlete karşı suç işlediği ilçe ise bulunmamaktadır. Genel toplamlara bakıldığında jandarma sorumluluk bölgesinde 2009 yılında 150 olan çocuk suç sayısı, 2013 yılında 132'ye düşmüş yani %12 azalmıştır. Bu durum sevindiricidir. Çocukların 2009-2013 yılları arasında toplam işlediği suç sayısı ise 608'dir.

Polis sorumluluk bölgesinde, 2009-2013 yılları arasında, Bor ilçesi'nde 1, Çamardı ilçesi'nde de 1 çocuk intiharı olduğu görülmektedir. Bu sevindirici gibi gözükse de intihara teşebbüs edenlerin sayısı incelendiğinde özellikle 2011 yılında, gözle görülür bir artışın söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. 2009 yılı ile kıyaslandığında 2011 yılında bu oran %138 artmıştır. Ancak, çocukların intihara teşebbüs olayları 2011 yılından sonra düşme göstermiş ve 2013 yılında yüksek oranda gerilemiştir (% -50). En çok intihara teşebbüs olayı Merkez ilçede yaşanmıştır

(310). Merkez ilçe dışındaki ilçelere bakıldığında en çok çocuk intiharı teşebbüsü önce Bor (17), sonra da Ulukışla ilçesinde (12) gerçekleşmiştir. 2009-2013 yılları arasında biri Bor ve diğeri de Çamardı ilçesinde olmak üzere 2 çocuk intihar etmiş ve toplamda 349 çocuk intihara teşebbüste bulunmuştur. Çocukların intihara teşebbüs sayısındaki artış dikkat çekicidir.

Niğde ilinde, polis sorumluluk bölgesinde, yetişkinlerin intihar/intihara teşebbüs durumunu incelendiğinde 2009-2013 yılları arasında Merkez ilçede 13 ve Bor ilçesinde de 9 yetişkin intiharı olduğu görülmektedir. Diğer ilçelerde ise intihar olayı 2009-2013 yılları arasında hiç yaşanmamıştır. İntihara teşebbüs edenlerin durumu incelendiğinde ise özellikle 2010 ve 2012 yıllarında gözle görülür bir artışın söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. 2009 yılı ile kıyaslandığında, 2010 yılında %15, 2012 yılında ise %21 artış olduğu görülmektedir. Ancak, yetişkinlerin intihara teşebbüs olayları 2012 yılından sonra düşme göstermiştir (%-23). En çok intihar teşebbüsü çocuklarda olduğu gibi yetişkinlerde de önce Merkez ilçede (640), ikinci sırada Bor ilçesinde (74), üçüncü sırada da Ulukışla ilçesinde (33) gerçekleşmiştir. 2009-2013 yılları arasında toplamda 22 yetişkin intihar etmiş ve 760 yetişkin de intihara teşebbüste bulunmuştur. 2009 yılı ile kıyaslandığında, intihar/intihara teşebbüs eden yetişkin oranında toplamda %-2,6 bir azalış söz konusu olmuştur. 2009-2013 yılları arasında Merkez ilçede 4, Bor'da ve Çiftlik'te 2'ser, Ulukışla'da ise 1 çocuk intiharı olduğu görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında toplamda 9 çocuk intihar etmiştir.

İntihara teşebbüs edenlerin sayısı incelendiğinde en çok intihara teşebbüs olayının Merkez ilçede (45) yaşandığı görülmektedir. Bor ilçesinde 14, Ulukışla ilçesinde ise 8 çocuk olmak üzere toplam 80 çocuk 2009-2013 yılları arasında intihar teşebbüsünde bulunmuştur. 2011 yılında çocukların intihar teşebbüslerinde bir artış görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında toplamda 9 çocuk intihar etmiş, 80 çocuk da intihara teşebbüs etmiştir. 2009 yılında 13 olan intihar/intihara teşebbüs sayısı 2011 yılında 26'ya çıkmış (%100 artmış), 2013 yılında ise 15'e gerilemiş yani %-42'ye düşmüştür.

2009-2013 yılları arasında Merkez ilçede 19 ve Bor ilçesinde 10, Ulukışla ilçesinde de 8 yetişkin intiharı olduğu görülmektedir. Altınhisar ilçesinde de 2 kişi intihar etmiştir. Çiftlik ve Çamardı ilçelerinde ise 2009-2013 yılları arasında intihar olayı hiç yaşanmamıştır.

İntihara teşebbüs edenlerin durumu incelendiğinde özellikle 2012 ve 2013 yıllarında gözle görülür bir artışın söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. En çok intihara teşebbüs olayı Merkez ilçede (107) yaşanmıştır. Bunu

ikinci sırada Bor (28), üçüncü sırada Ulukışla ilçesi (27), dördüncü sırada da Çiftlik ilçesi (22) takip etmektedir.

2009-2013 yılları arasında toplam 39 kişi intihar etmiş, 210 kişi de intihar teşebbüsünde bulunmuştur. Ayrıca, 2009 yılında 47 olan intihar/intihara teşebbüs sayısı 2013 yılında 54'e çıkmış, yani %15 artmıştır.

3.4.2.4.2. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde 15 Yaş ve Altı ile 15 Yaş Üstü Meydana Gelen İntihar Olayları

Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslamalı olarak Polis ve Jandarma Sorumluluk bölgesinde 15 Yaş ve Altı ile 15 Yaş Üstü meydana gelen intihar olaylarını gösteren

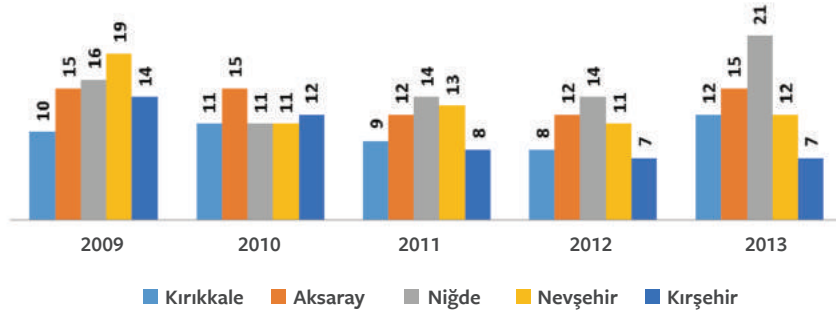
Tablo 3.4.41'e bakıldığında TR71 Bölgesi'nde 2009-2013 yılları arasında toplam 6 çocuk intiharı yaşandığı anlaşılmaktadır. Bunun 2'si Niğde ilindedir.

Yetişkinlerde ise durum biraz farklılaşmaktadır. 2009-2013 yılları arasında TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde en çok yetişkin intiharı Niğde ilinde (76 kişi), ikinci sırada ise Aksaray ili (69 kişi) gerçekleşmiştir. TR71 Bölgesi'ndeki intihar olaylarının yaklaşık %24'ü Niğde ilinde gerçekleşmiştir. Yine 2009 yılında TR71 Bölgesi'ndeki intiharların %20,77'si Niğde ilinde yaşanırken, 2013 yılında bu oran % 31,34'e yükselmiş ve yıllar bazında Niğde ilindeki intihar oranı yükselmiştir.

Tablo 3.4.41: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerle Kıyaslamalı Olarak Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde 15 Yaş ve Altı ile 15 Yaş Üstü Meydana Gelen İntihar Olayları

YAŞ ARALIĞI	YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
15 Yaş ve Altı (Çocuklar)	Kırıkkale	--	--	1	--	--	1
	Aksaray	2	--	--	--	--	2
	Niğde	1	1	--	--	--	2
	Nevşehir	--	--	--	--	--	--
	Kırşehir	--	1	--	--	--	1
	TR71	3	2	1	--	--	6
	Türkiye	95	107	103	106	85	496
	TOPLAM	101	111	105	106	85	508
15 Yaş Üstü (Yetişkinler)	Kırıkkale	10	11	9	8	12	50
	Aksaray	15	15	12	12	15	69
	Niğde	16	11	14	14	21	76
	Nevşehir	19	11	13	11	12	66
	Kırşehir	14	12	8	7	7	48
	TR71	77	62	57	53	67	316
	Türkiye	2.803	2.826	2.574	3.181	3.104	14.488
	NİĞDE/Türkiye (%)	0,57	0,38	0,54	0,44	0,67	0,52
	NİĞDE/TR71 (%)	20,77	17,74	24,56	26,41	31,34	24,05
	TOPLAM	2.954	2.948	2.687	3.286	3.238	15.113
GENEL TOPLAM	3.055	3.059	2.792	3.392	3.323	15.621	

Kaynak:TUIK,

○ Grafik 3.4.14: On Beş Yaş Üstü İntihar Olayları

3.4.2.4.3. TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Geliş Nedenine Göre Güvenlik Birimine Gelen/Getirilen Çocuklar

2009-2013 yılları arasında suça sürüklenme nedeni ile güvenlik birimine gelen/getirilen çocuk sayısının en fazla olduğu il Kırıkkale, ikinci sırada ise Niğde, üçüncü sırada ise Aksaray ili olmuştur. Ayrıca, suça sürüklenen çocuk sayısında da yıllar bazında artış olduğu görülmektedir.

2009-2013 yılları arasında kabahat işleme nedeni ile güvenlik birimine gelen-getirilen çocuklar en çok Aksaray ilinde ikinci sırada ise Niğde ilinde görülmektedir. Özellikle Niğde ilinde 2013 yılında kabahat işleme suçunda bir artış olmuştur.

Çocukların evden kaçma durumuna bakıldığında ise en çok evden kaçan çocuğun Aksaray ilinde olduğu görülmektedir. Niğde ilinde çocukların evden kaçma olayına fazlaca rastlanmamaktadır.

Çocukların mağdur olarak güvenlik birimlerine gelme/getirilme durumlarına bakıldığında ise birinci sırada Niğde ili, ikinci sırada ise Kırıkkale ilinin olduğu görülmektedir. Özellikle 2013 yılında Niğde ilinde mağdur çocuk sayısında önemli bir artış gözlenmektedir.

3.4.2.4.4. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanma Sayıları

Tablo 3.4.42'de, Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasındaki boşanma sayılarına yer verilmiştir. 2009 yılından itibaren boşanma sayılarının yıllar itibarıyla arttığı görülmektedir. Özellikle 2013 yılında boşanma sayılarında gözle görülür bir artışın olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim 2009 yılında 401 olan boşanma sayısı, 2013 yılında 556'ya ulaşmış yani 2009-2013 yılları arasında boşanma sayılarında %39'luk bir artış olmuştur. 2009-2013 yılları arasında Niğde ilinde toplam 2.402 kadın ve erkek boşanmıştır.

○ Tablo 3.4.42: Niğde İlinde Boşanma Sayıları

BOŞANMA SAYILARI	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Erkek	401	484	476	485	556	2.402
Kadın	401	484	476	485	556	2.402

Kaynak: İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 3) Boşanma Sayıları.

Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslamalı olarak boşanma sayılarını gösteren Tablo 3.4.43'e bakıldığında TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde 2009-2013 yılları arasında en çok boşanma Aksaray ilinde (4.166 kişi), ikinci sırada Nevşehir ilinde (2.998 kişi), üçüncü sırada Kırıkkale ilinde (2.885 kişi) gerçekleşmiştir. Niğde ili bu sıralamada 2.402 kişi ile dördüncüdür. Beşinci sırada ise 2.081 kişi ile Kırşehir ili gelmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki illerde 2009-

2013 yılları arasındaki boşanmaların %17'si Niğde ilinde gerçekleşmiştir. Yıllar itibarıyla bu orandaki artış da dikkat çekicidir. 2009 yılında TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ili boşanmalarda %13'lük bir paya sahip iken, 2013 yılına gelindiğinde bu oran %21'e çıkmıştır. En çok boşanma Aksaray ilindedir. Fakat yıllar itibarıyla Aksaray ilinde boşanma sayıları düşmektedir. Niğde ilinde ise her yıl boşanan kişi sayısının arttığı görülmektedir.

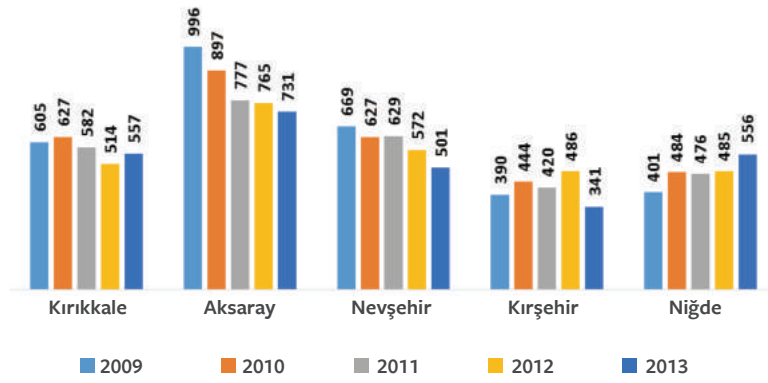

Tablo 3.4.43: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanma Sayıları

YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Kırıkkale	605	627	582	514	557	2.885
Aksaray	996	897	777	765	731	4.166
Nevşehir	669	627	629	572	501	2.998
Kırşehir	390	444	420	486	341	2.081
NİĞDE	401	484	476	485	556	2.402
TR71	3.061	3.079	2.884	2.822	2.686	14.532
Türkiye	114.162	118.568	120.117	123.325	125.305	601.477
NİĞDE/TR71 (%)	0,13	0,16	0,17	0,17	0,21	0,17
NİĞDE/Türkiye (%)	0,0035	0,0041	0,0040	0,0039	0,0044	0,0040

Kaynak: İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzyey 3) ve Nedene Göre Boşanmalar.

Grafik 3.4.15: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanma Sayıları

3.4.2.4.5. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanma Nedenleri

Tablo 3.4.44'te, Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasındaki boşanma nedenlerine yer verilmiştir. Tablo 3.4.44 incelendiğinde 2009-2013 yılları arasında geçimsizlik nedeni ile boşanan kişi sayısı 2.339'dur. Bunu ikinci sırada bilinmeyen (37 kişi) nedenlerle boşananlar, üçüncü sırada ise terk etme (11 kişi) nedeni ile boşananlar izlemektedir. Boşanma nedenlerinde geçimsizlik neredeyse boşanma nedenlerinin tamamı gibi görünmektedir. Ancak, geçimsizlik adı altında bazı gerçeklerin gizleniyor olduğu da düşünülebilir. Cana kast ve pek fena muamele ile cürüm ve haysiyetsizlik nedenleri ile 2009-2013 yılları arasında boşanan çift bulunmamaktadır.

Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslamalı olarak boşanma nedenlerini gösteren Tablo 3.4.45

incelendiğinde TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde 2009-2013 yılları arasında geçimsizlik nedeni ile boşanan çiftlerin en çok olduğu il Aksaray (4.108 kişi)'dir. Ancak, yıllar itibariyle bakıldığında Aksaray ilinde 2009 yılından itibaren bu oranlarda düzenli bir şekilde azalış olduğu da dikkat çekmektedir. Nitekim, 2009 yılında Aksaray ilinde geçimsizlik nedeni ile 990 kişi boşanırken, 2013 yılına gelindiğinde bu sayı 723 kişiye düşmüş yani %-26,96 gerilemiştir. TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde geçimsizlik nedeni ile ikinci sırada boşanmanın gerçekleştiği il Nevşehir (2.853 kişi), üçüncü sıradaki Kırıkkale (2.835 kişi), son sıradaki il ise Kırşehir (2.013 kişi) olmuş, Niğde ili ise 2.339 kişi ile dördüncü sırada yer almıştır. Bu durum ilk bakışta sevindirici gibi görünse de, yıllar itibariyle geçimsizlik nedeni ile boşanma sayılarına bakıldığında Niğde ilinde sürekli ve düzenli bir artış yaşandığı da anlaşılmaktadır. Nitekim, 2009 yılında 385 kişi geçimsizlik nedeni ile boşanırken, 2013 yılına gelindiğinde bu sayı

543'e çıkmış yani %41 artmıştır. TR71 Bölgesi'ndeki diğer illerin tamamında yıllar bazında düzenli bir azalış görülürken, Niğde ilinde de tam tersi düzenli bir artışın olması düşündürücüdür. 2009-2013 yılları arasında TR71 Bölgesi'nde toplam 14.148 kişi geçimsizlik nedeni ile boşanmıştır. TR71 Bölgesi'nde geçimsizlik nedeni ile boşanmaların 2009 yılında %13'ü Niğde ilinde iken bu oran yıllar bazında artarak 2013 yılına gelindiğinde %21'e ulaşmıştır.

Yıllar itibarıyla boşanma oranındaki artış dikkat çekicidir. TR71 Bölgesi'ndeki illerde 2009-2013 yılları arasındaki boşanmaların %17'si Niğde ilinde gerçekleşmiştir. 2009 yılında TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ili boşanmalarda %13'lük bir paya sahip iken, 2013 yılına gelindiğinde bu oran %21'e çıkmıştır.

Tablo 3.4.44: Niğde İlinde Boşanma Nedenleri

BOŞANMA NEDENLERİ	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Geçimsizlik	385	474	467	470	543	2.339
Cana Kast ve Pek Fena Muamele	--	--	--	--	--	--
Cürüm ve Haysiyetsizlik	--	--	--	--	--	--
Terk	--	1	4	3	3	11
Akil Hastalığı	--	1	--	2	--	3
Zina	1	--	1	1	--	3
Bilinmeyen	10	6	4	8	9	37
Diğer	5	2	--	1	1	9
TOPLAM	401	484	476	485	556	2.402

Kaynak: İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 3) ve Nedene Göre Boşanmalar.

Tablo 3.4.45: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanma Nedenleri

BOŞANMA NEDENLERİ	YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Geçimsizlik	Kırıkkale	579	618	580	508	550	2.835
	Aksaray	990	886	768	741	723	4.108
	Nevşehir	630	604	601	546	472	2.853
	Kırşehir	368	427	404	475	339	2.013
	NİĞDE	385	474	467	470	543	2.339
	TR71	2.952	3.009	2.820	2.740	2.627	14.148
	Türkiye	108.560	113.039	116.153	119.921	121.627	579.300
	NİĞDE/TR71 (%)	0,13	0,16	0,17	0,17	0,21	0,17
	NİĞDE/Türkiye (%)	0,0035	0,0042	0,0040	0,0039	0,0045	0,0040
Cana kast ve Pek Fena Muamele	Kırıkkale	--	--	--	--	--	--
	Aksaray	--	--	--	--	--	--
	Nevşehir	--	--	--	--	--	--
	Kırşehir	--	--	--	--	--	--
	NİĞDE	--	--	--	--	--	--
	TR71	--	--	--	--	--	--
	Türkiye	29	32	35	30	31	157

Tablo 3.4.45: Devamı

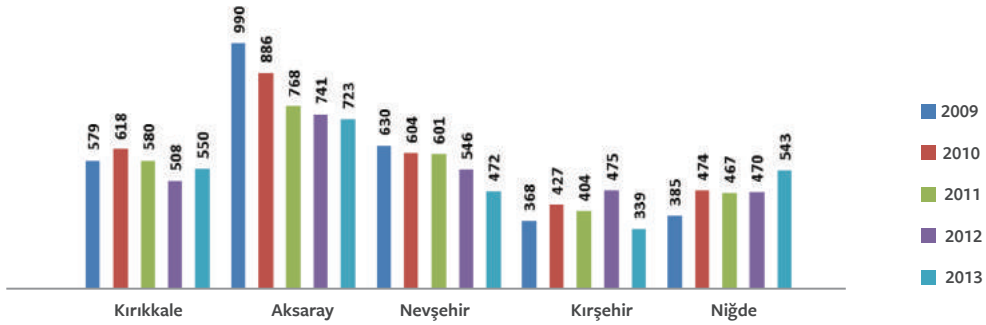
BOŞANMA NEDENLERİ	YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Cürüm ve Haysiyetsizlik	Kırıkkale	6	1	--	--	--	7
	Aksaray	--	--	--	--	--	--
	Nevşehir	2	--	--	--	--	2
	Kırşehir	--	--	1	--	--	1
	NİĞDE	--	--	--	--	--	--
	TR71	8	1	1	--	--	10
	Türkiye	42	37	35	26	37	177
Terk	Kırıkkale	1	--	--	--	--	1
	Aksaray	1	--	3	4	5	13
	Nevşehir	5	--	6	1	2	14
	Kırşehir	2	3	1	--	1	7
	NİĞDE	--	1	4	3	3	11
	TR71	9	4	14	8	11	46
	Türkiye	285	317	288	276	238	1.404
	NİĞDE/TR71 (%)	--	0,25	0,29	0,38	0,27	0,24
	NİĞDE/Türkiye (%)	--	0,0032	0,0139	0,0109	0,0126	0,0106
Akıl Hastalığı	Kırıkkale	--	--	--	--	1	1
	Aksaray	--	--	--	2	--	2
	Nevşehir	1	--	2	1	--	4
	Kırşehir	--	--	--	--	1	1
	NİĞDE	--	1	--	2	--	3
	TR71	1	1	2	5	2	11
	Türkiye	38	42	58	52	40	230
	NİĞDE/TR71 (%)	--	1	--	0,4	--	0,27
	NİĞDE/Türkiye (%)	--	1	--	0,0384	--	0,0130
Zina	Kırıkkale	--	1	--	1	--	2
	Aksaray	1	3	--	--	1	5
	Nevşehir	--	--	--	1	--	1
	Kırşehir	--	--	--	--	--	--
	NİĞDE	1	--	1	1	--	3
	TR71	2	4	1	3	1	11
	Türkiye	76	90	85	71	80	402
	NİĞDE/TR71 (%)	0,5	--	1	0,33	--	0,27
	NİĞDE/Türkiye (%)	0,0132	--	0,0118	0,0141	--	0,0075
Diğer	Kırıkkale	7	--	--	--	--	7
	Aksaray	--	--	--	2	--	2
	Nevşehir	22	11	8	7	2	50
	Kırşehir	18	12	12	8	--	50
	NİĞDE	5	2	--	1	1	9
	TR71	52	25	20	18	3	118
	Türkiye	1.156	1.414	957	1.050	1.149	5.726
	NİĞDE/TR71 (%)	0,09	0,08	--	0,06	0,33	0,08
	NİĞDE/Türkiye (%)	0,0043	0,0014	--	0,0001	0,0009	0,0016

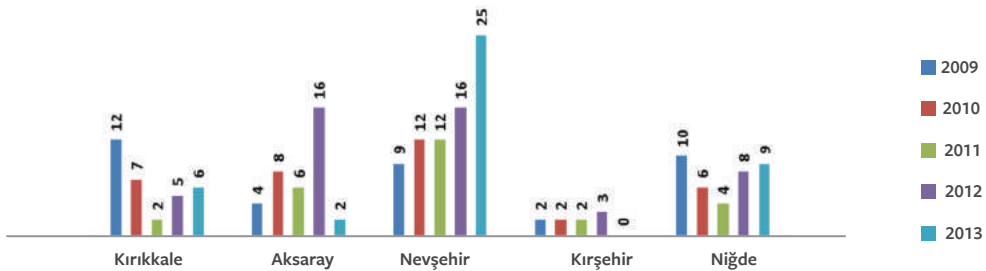
Tablo 3.4.45: Devamı

BOŞANMA NEDENLERİ	YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Bilinmeyen	Kırıkkale	12	7	2	5	6	32
	Aksaray	4	8	6	16	2	36
	Nevşehir	9	12	12	16	25	74
	Kırşehir	2	2	2	3	--	9
	NİĞDE	10	6	4	8	9	37
	TR71	37	35	26	48	42	188
	Türkiye	3.976	3.597	2.506	1.899	2.103	14.081
	NİĞDE/TR71 (%)	0,27	0,17	0,15	0,16	0,21	0,20
	NİĞDE/Türkiye (%)	0,0025	0,0017	0,0016	0,0042	0,0043	0,0026

Kaynak: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 3) ve Nedene Göre Boşanmalar.

Grifik 3.4.16: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Geçimsizlik Nedeniyle Boşanma Sayıları

Grifik 3.4.17: Boşanma Nedeni Bilinmeyenlerin Dağılımı

Tablo 3.4.45'e bakıldığında TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde 2009-2013 yılları arasında cana kast ve pek fena muamele (hiç yok) ile cürüm ve haysiyetsizlik nedeniyle boşanan çift (10 kişi) neredeyse bulunmamaktadır. 2009-2013 yılları arasında cürüm ve haysiyetsizlik nedeni ile Kırıkkale ilinde 7, Nevşehir ilinde 2, Kırşehir ilinde 1 çift boşanmıştır. 2009-2013 yılları arasında terk nedeni ile boşanan iller arasında birinci sırada Nevşehir (14 kişi ile), ikinci sırada Aksaray (13 kişi ile), üçüncü sırada Niğde (11 kişi ile) ve dördüncü sırada da Kırşehir (7 kişi ile) gelmektedir. Kırıkkale ilinde ise 2009-2013 yılları arasında yalnızca 1 kişi terk nedeni ile boşanmıştır. Yine TR71 Bölgesi'ndeki iller

arasında akıl hastalığı nedeni ile boşanan toplam 11 kişi vardır. Niğde ili 3 kişi ile Nevşehir ilinden(4 kişi) sonra ikinci sırada yer almaktadır. Bunu üçüncü sırada 2 kişi ile Aksaray ili izlemektedir. Kırıkkale ve Kırşehir illerinde ise 1'er kişi 2009-2013 yılları arasında akıl hastalığı nedeni ile boşanmıştır. Bu sayılar oldukça düşüktür. TR71 Bölgesi'nde zina nedeni ile 2009-2013 yılları arasında birinci sırada Aksaray ili (5 kişi ile), ikinci sırada ise Niğde ili (3 kişi ile), üçüncü sırada Kırıkkale ili (2 kişi ile), dördüncü sırada Nevşehir ili (1 kişi ile) gelmektedir. Kırşehir ilinde 2009-2013 yılları arasında zina nedeni ile boşanan kişi ise bulunmamaktadır. Bu sayıların oldukça düşük olduğu görülmektedir.

Nevşehir ilinde 2009-2013 yılları arasında bilinmeyen nedenlerle boşanan 74 kişi, Niğde ilinde 37 kişi, Aksaray ilinde 36 kişi, Kırıkkale ilinde 32 kişi, Kırşehir ilinde 9 kişi bulunmaktadır. TR71 Bölgesi'nde bilinmeyen nedenlerle boşanan 188 kişi bulunmaktadır. Bu kişilerin %20'si Niğde ilindedir. Yine TR71 Bölgesi'ndeki illerde diğer nedenlerle boşanma oranına bakıldığında Nevşehir ve Kırşehir illerinde 2009-2013 yılları arasında 50'şer kişi, Niğde ilinde 9 kişi, Kırıkkale ilinde 7 kişi ile Aksaray iline 2 kişinin diğer nedenlerle boşandığı görülmektedir.

3.4.2.4.6. Niğde ilinde ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanmalar

Niğde ilinde yaş ve cinsiyete göre boşanma sayılarını gösteren Tablo 3.4.46'ya bakıldığında 2009-2013 yılları

arasında erkeklerin en çok 30-34 yaş aralığında (574 erkek), ikinci sırada 25-29 yaş aralığında (541 erkek), üçüncü sırada 35-39 yaş aralığında (407 erkek), dördüncü sırada 40-44 aralığında (281 erkek), beşinci sırada ise 20-24 yaş aralığında (169 erkek) boşandıkları görülmektedir. 2.402 boşanmanın erkeklerde 1.284'ünün 20-34 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Toplam boşanmaların erkeklerde %53'ünün 20-34 yaş aralığında, %17'sinin (407 erkek) ise 35-39 yaşlar arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4.46'ya bakıldığında 2009-2013 yılları arasında kadınların en çok 25-29 yaş aralığında (595 kadın), ikinci sırada 20-24 yaş aralığında (493 kadın), üçüncü sırada 30-34 yaş aralığında (426 kadın), dördüncü sırada 35-39 yaş aralığında (321 kadın), beşinci sırada ise 40-44 yaş aralığında (182 kadın) boşandıkları görülmektedir.

Tablo 3.4.46: Niğde İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

CİNSİYET	YAŞ ARALIĞI	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Erkek	16-19	--	--	1	--	3	4
	20-24	35	37	35	26	36	169
	25-29	98	113	100	111	119	541
	30-34	83	119	109	118	145	574
	35-39	69	88	77	82	91	407
	40-44	53	50	60	57	61	281
	45-49	23	34	40	30	43	170
	50-54	15	22	15	23	28	103
	55-59	8	4	20	17	9	58
	60-64	1	3	7	11	7	29
	65-69	3	5	4	4	4	20
	70-74	3	4	3	3	5	18
	75 ve üzeri	7	4	5	2	3	21
	Bilinmeyen	3	1	--	1	2	7
	TOPLAM	401	484	476	485	556	2.402
Kadın	16-19	20	30	21	17	29	117
	20-24	88	92	103	99	111	493
	25-29	111	126	110	109	139	595
	30-34	54	80	85	109	98	426
	35-39	61	67	66	54	73	321
	40-44	25	34	39	37	47	182
	45-49	13	24	21	20	32	110
	50-54	13	13	11	14	11	62
	55-59	3	3	5	11	8	30
	60-64	3	4	9	9	3	28
	65-69	3	2	2	3	2	12
	70-74	2	3	1	1	3	10
	75 ve üzeri	--	1	1	--	--	2
	Bilinmeyen	5	5	2	2	--	14
	TOPLAM	401	484	476	485	556	2.402

2.402 boşanmanın kadınlarda 1.514'ünün 20-34 yaş aralığında olduğu da görülmektedir. Toplam boşanmaların kadınlarda %63'ünün 20-34 yaş aralığında, %13'ünün (321 kadın) ise 35-39 yaşlar arasında olduğu görülmektedir. Bu rakamlar, ilde genç yaşlarda boşanan kadınların sayısının yüksek olduğunu göstermektedir. Erkeklerle kadınların yaş aralıkları kıyaslandığında en dikkat çekici noktanın 16-19 yaş aralığındaki sayılar olduğu da görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında 16-19 yaş aralığında toplam 4 erkeğin ancak 117 kadının boşandığı ilginç bir bulgu olarak dikkat çekmektedir. Yine 25-29 yaş aralığında 2009-2013 yılları arasında 541 erkek boşanırken aynı yaş aralığında 595 kadının boşandığı görülmektedir.

TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslamalı olarak yaş ve cinsiyete göre boşanma sayılarını gösteren Tablolara incelendiğinde 2009-2013 yılları arasında en çok boşanma oranı görülen yaş aralıklarına ilişkin bir değerlendirme yapıldığında; Kırıkkale ilinde 25-29 yaş aralığında toplam 1.245 kişinin, 30-34 yaş aralığında 1.200 kişinin, Aksaray ilinde 25-29 yaş aralığında 1.997 kişinin, 30-34 yaş aralığında 1.668 kişinin, Nevşehir ilinde ilk iki sırada 25-29 yaş aralığında 1.288 kişinin, 30-34 yaş aralığında 1.197 kişinin, Kırşehir ilinde 25-29 yaş aralığında 907 kişinin, 30-34 yaş aralığında 853 kişinin, Niğde ilinde ise 25-29 yaş aralığında 1.136 kişinin, 30-34 yaş aralığında ise 1.000 kişinin boşandığı görülmektedir.

Ayrıca, 16-19 yaş aralığına bakılarak iller bazında bir kıyaslama yapılacak olursa, Kırıkkale ilinde 16-19 yaş aralığında 2009-2013 yılları arasında boşanan kişi sayısının toplamda 142 kişi, Aksaray ilinde 192 kişi, Nevşehir ilinde 140 kişi, Kırşehir ilinde 89 kişi, Niğde ilinde ise 121 kişi olduğu dikkat çekicidir. Bu iller arasında 16-19 yaş aralığında boşananlar sıralamasında birinci sırada Aksaray ili (192 kişi), ikinci sırada Kırıkkale ili (142 kişi), üçüncü sırada Nevşehir ili (140 kişi), dördüncü sırada ise Niğde ili (121 kişi) gelmektedir. Son sırada ise Kırşehir ili (89 kişi) yer almaktadır.

2009-2013 yılları arasında, 20-24 yaş grubundaki boşanmalar açısından TR71 Bölgesi'ndeki iller kıyaslandığında, Aksaray ili 1.257 kişi ile birinci, Nevşehir ili 838 kişi ile ikinci, Kırıkkale ili 715 kişi ile üçüncü, Niğde ili 662 kişi ile dördüncü, Kırşehir ili 589 kişi ile beşinci sırada yer almaktadır.

Tablo 3.4.47: Kırıkkale İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

YAŞ ARALIĞI	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
16-19	2	19	0	45	0	25	1	23	4	23	7	135
20-24	31	135	36	123	29	106	21	99	22	113	139	576
25-29	127	124	136	146	111	140	102	118	111	130	587	658
30-34	135	110	156	107	142	113	120	98	125	94	678	522
35-39	101	77	93	72	95	71	90	66	102	70	481	356
40-44	89	50	76	58	83	38	64	33	72	47	384	226
45-49	49	35	48	34	46	39	34	29	46	33	223	170
50-54	31	22	37	15	37	22	31	22	29	22	165	103
55-59	21	9	16	12	16	11	20	12	16	9	89	53
60 +	19	16	28	11	22	9	31	10	27	14	127	60
Bilinmeyen	0	8	1	4	1	8	0	4	3	2	5	26
TOPLAM	605	605	627	627	582	582	514	514	557	557	2.885	2.885

Kaynak: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey3) ve Yaş Grubuna Göre Boşanmalar.

Tablo 3.4.48: Aksaray İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

YAŞ ARALIĞI	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
16-19	3	41	1	35	3	29	3	37	2	38	12	180
20-24	97	204	60	188	68	186	59	177	57	161	341	916
25-29	267	242	234	190	207	184	180	150	189	154	1077	920
30-34	228	151	220	151	184	108	191	134	176	125	999	669
35-39	151	102	137	98	97	87	127	82	122	92	634	461
40-44	94	62	89	55	74	51	58	55	66	46	381	269
45-49	54	31	57	38	69	40	56	29	55	25	291	163
50-54	23	20	40	15	25	12	29	17	21	16	138	80
55-59	21	10	16	14	3	13	15	8	13	6	68	51
60 +	27	17	23	13	30	11	33	20	19	8	132	69
Bilinmeyen	31	116	20	100	17	56	14	56	11	60	93	388
TOPLAM	996	996	897	897	777	777	765	765	731	731	4.166	4.166

Kaynak: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey3) ve Yaş Grubuna Göre Boşanmalar.

Tablo 3.4.49: Nevşehir İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

YAŞ ARALIĞI	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
16-19	3	27	2	26	1	26	0	20	4	31	10	130
20-24	60	148	56	126	41	117	33	129	35	93	225	613
25-29	166	157	134	123	123	153	119	107	95	111	637	651
30-34	127	108	132	115	154	113	128	107	119	94	660	537
35-39	99	70	103	87	113	87	90	70	84	59	489	373
40-44	77	44	69	55	71	39	81	51	70	41	368	230
45-49	56	40	56	40	42	36	50	36	37	27	241	179
50-54	24	24	29	14	25	23	24	16	25	21	127	98
55-59	17	13	9	6	24	9	11	13	8	4	69	45
60 +	29	9	31	13	32	12	29	9	21	7	142	50
Bilinmeyen	11	29	6	22	3	14	7	14	3	13	30	92
TOPLAM	669	669	627	627	629	629	572	572	501	501	2.998	2.998

Kaynak: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey3) ve Yaş Grubuna Göre Boşanmalar.

Tablo 3.4.50: Kırşehir İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

YAŞ ARALIĞI	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
16-19	2	18	1	21	0	17	1	19	0	10	4	85
20-24	22	87	35	103	25	92	31	114	15	65	128	461
25-29	96	86	94	95	93	101	95	111	67	69	445	462
30-34	89	56	111	70	105	75	122	79	79	67	506	347
35-39	63	38	59	41	71	48	88	57	63	55	344	239
40-44	35	34	49	27	52	27	50	29	41	26	227	143
45-49	35	21	27	24	27	25	39	24	33	17	161	111
50-54	17	8	19	9	12	12	24	19	12	7	84	55
55-59	8	7	15	7	8	5	11	5	7	4	49	28
60 +	15	10	25	11	19	6	18	11	20	9	97	47
Bilinmeyen	8	25	9	36	8	12	7	18	4	12	36	103
TOPLAM	390	390	444	444	420	420	486	486	341	341	2.081	2.081

Kaynak: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey3) ve Yaş Grubuna Göre Boşanmalar.

Türkiye genelinde yaş ve cinsiyete göre boşanma sayılarına ilişkin Tablo 3.4.51'e bakıldığında 2009-2013 yılları arasında 601.477 kişinin boşandığı görülmektedir. Yıllar bazında boşanma sayılarında sürekli bir artış olduğu da görülmektedir. Nitekim 2009 yılında 114.162

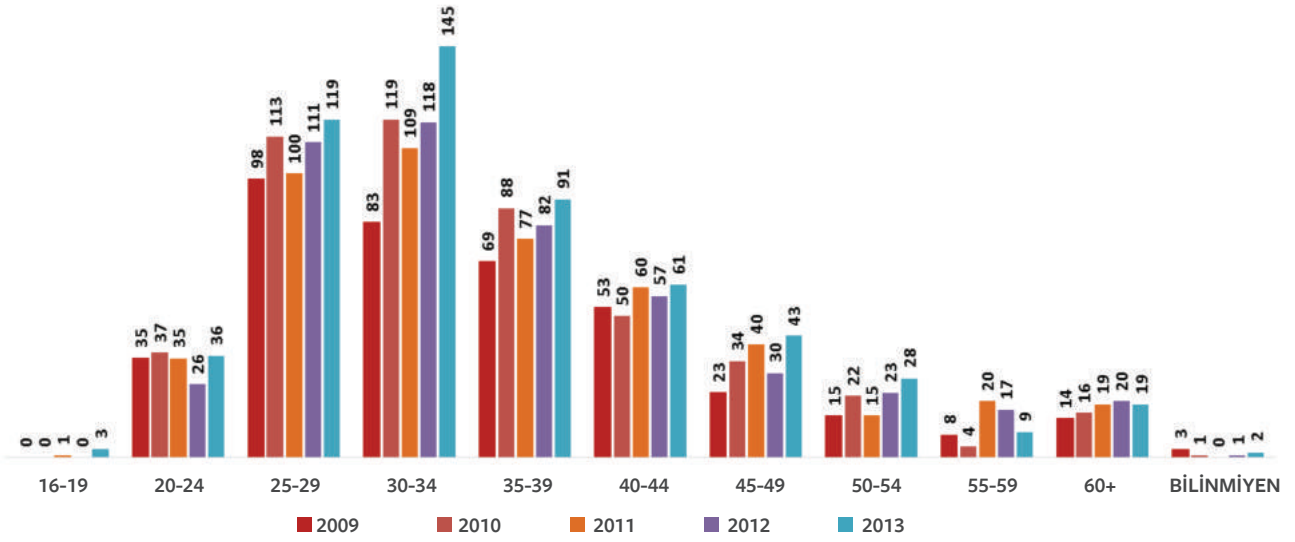
olan boşanma sayısı, 2010 yılında 118.568'e, 2011 yılında 120.117'ye, 2012 yılında 123.325'e, 2013 yılında da 125.305'e yükselmiştir. 2009 yılı ile kıyaslama yapıldığında, 2013 yılında Türkiye genelinde boşanma sayılarında yaklaşık %10 artış olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4.51: Türkiye Genelinde Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

YAŞ ARALIĞI	2009		2010		2011	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
16-19	202	2.223	183	2.360	206	2.415
20-24	4.970	15.768	4.852	16.010	4.839	16.276
25-29	19.259	24.413	19.222	24.923	18.642	24.752
30-34	24.027	22.046	25.400	23.570	26.499	24.885
35-39	21.093	17.235	22.277	18.234	22.328	18.676
40-44	16.027	11.690	16.346	12.243	16.773	12.441
45-49	11.360	8.198	12.186	8.584	12.733	8.760
50-54	7.326	4.753	7.862	4.932	7.592	4.825
55-59	4.084	2.452	4.212	2.546	4.711	2.731
60-64	4.629	1.910	4.929	1.994	5.099	2.121
Bilinmeyen	1.185	3.474	1.099	3.172	695	2.235
TOPLAM	114.162	114.162	118.568	118.568	120.117	120.117

Kaynak: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey3) ve Yaş Grubuna Göre Boşanmalar.

Grifik 3.4.18: Niğde ilinde Erkeklerin Yaşlarına Göre Boşanma Sayıları

Türkiye geneline bakıldığında 2009 yılı ile 2013 yılı kıyaslandığında neredeyse tüm yaş gruplarında kadın boşanma sayılarındaki artışın erkeklerden daha fazla olduğu da dikkat çekmektedir. Nitekim 2009 yılında 16-19 yaş arası 2.223 kadın boşanırken, 2013 yılında bu sayının 2.560'a çıktığı, yine 2009 yılında 20-24 yaş aralığında 15.768 kadın boşanırken, 2013 yılında bu sayının 16.323'e çıktığı, 2009 yılında 25-29 yaş aralığında 24.413 kadın

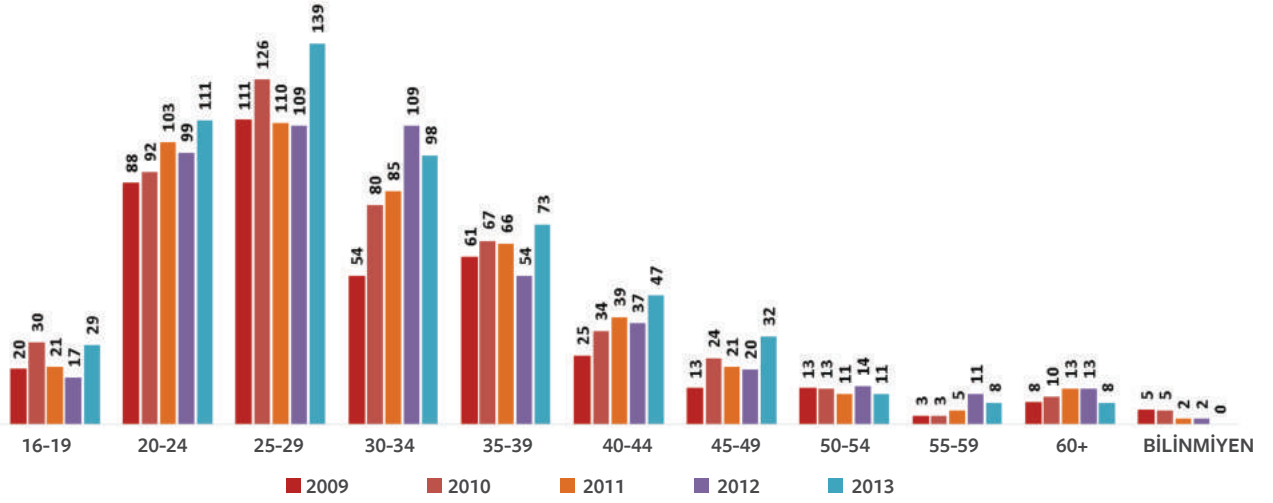
boşanırken, 2013 yılında bu sayının 25.013'e çıktığı, 2009 yılında 30-34 yaş aralığında 22.046 kadın boşanırken bu sayının 2013 yılında 26.454'e çıktığı görülmektedir. Niğde ilinde de benzer yaş aralıklarında benzer bir seyir yaşandığı görülmektedir. Bunda kadının çalışma hayatına daha çok girmesinin ve ekonomik özgürlüğünü kazanmasının etkisi olduğu düşünülmektedir.

2012		2013		TOPLAM	
Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	ERKEK	KADIN
187	2.431	200	2.560	978	11.989
4.727	16.241	4.816	16.323	24.204	80.618
18.670	24.860	18.699	25.013	94.492	123.961
27.434	25.936	27.779	26.454	131.139	122.891
23.065	19.355	23.840	19.847	112.603	93.347
17.673	13.200	18.221	13.668	85.040	63.242
12.585	8.516	12.567	8.660	61.431	42.718
7.950	5.079	8.118	5.243	38.848	24.832
4.904	2.912	4.852	2.759	22.763	13.400
5.375	2.180	5.470	2.211	25.502	10.416
755	2.615	743	2.567	4.477	14.063
123.325	123.325	125.305	125.305	601.477	601.477

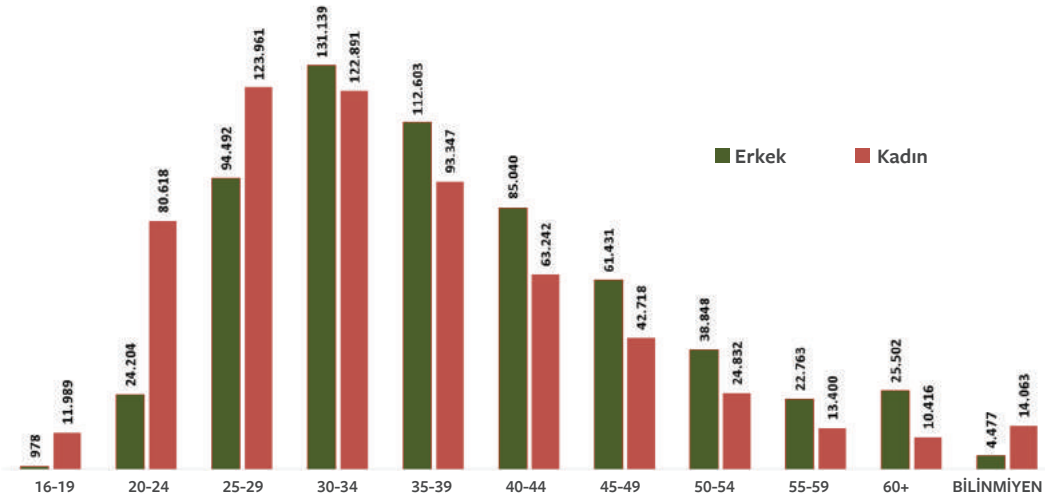

Erkek boşanma sayılarına bakıldığında ise 2009 yılında 16-19 yaş aralığında 202 erkek boşanırken (bayanlarda bu sayı 2.223'tür), 2013 yılına gelindiğinde bu sayı 200'e düşmüştür (kadınlarda ise 2.560'a çıkmıştır) 2009 yılında 20-24 yaş aralığındaki boşanma sayılarına bakıldığında 4.970 erkeğin (bu sayı bayanlarda 15.768'dir) 2013 yılında ise aynı yaş aralığında 4.816 erkeğin (bu sayı bayanlarda

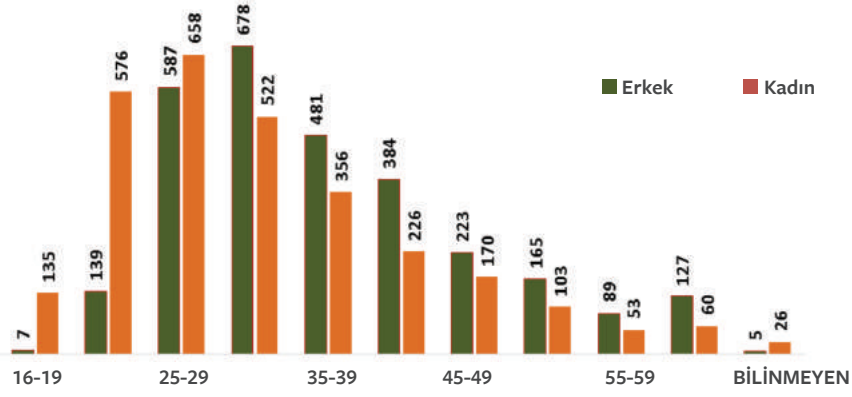
16.323'tür) boşandığı, yine 2009 yılında 25-29 yaş aralığında 19.259 erkeğin (bu sayı bayanlarda 24.413'tür), aynı yaş aralığında 2013 yılında ise 18.699 erkeğin (bu sayı bayanlarda 25.013'tür) boşandığı, 2009 yılında 30-34 yaş aralığında 24.027 erkeğin (bu sayı bayanlarda 22.046'dır), 2013 yılında ise aynı yaş aralığında 27.779 erkeğin (bu sayı bayanlarda 26.454'tür) boşandığı görülmektedir.

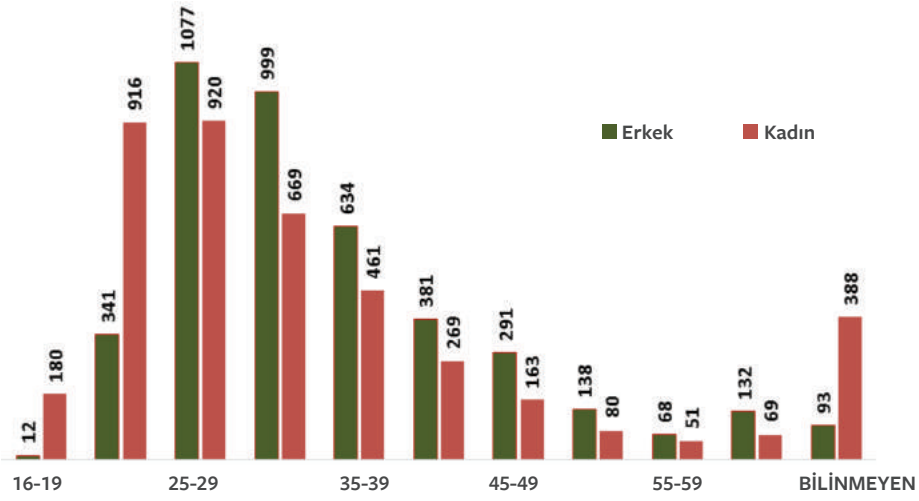
Grifik 3.4.19: Niğde İlinde Kadınların Yaşlarına Göre Boşanma Sayıları

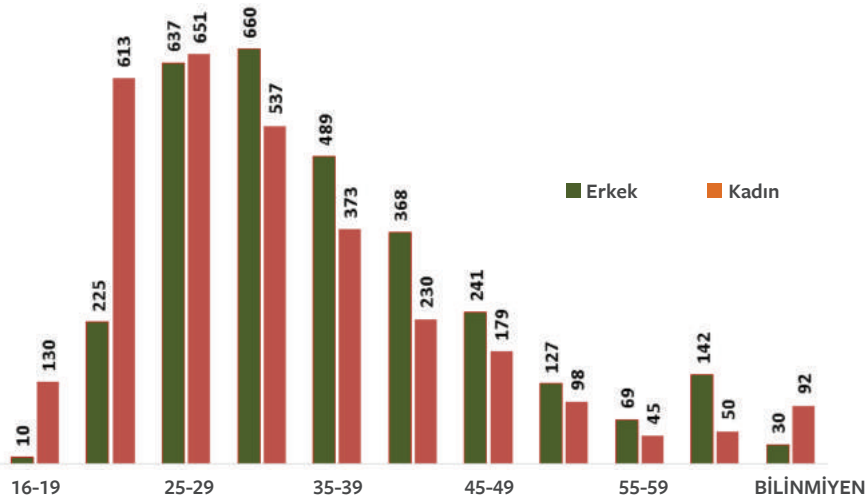
Grifik 3.4.20: Türkiye Geneline 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

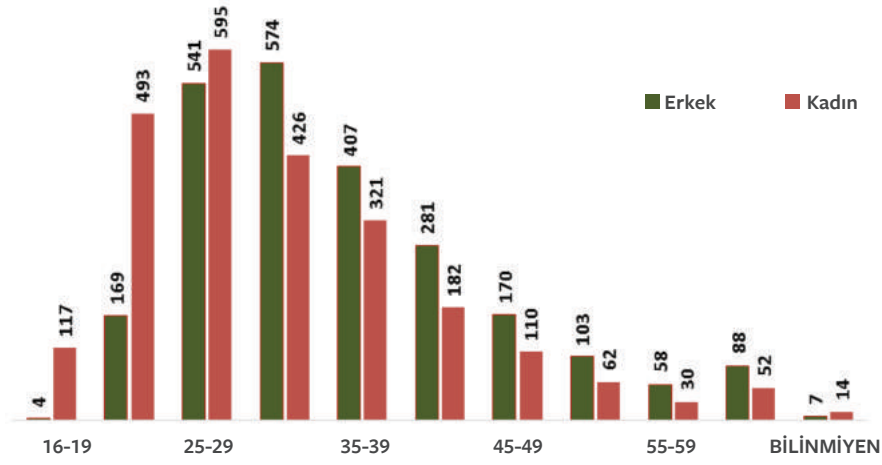
Grifik 3.4.21: Kırkkale İlinde 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

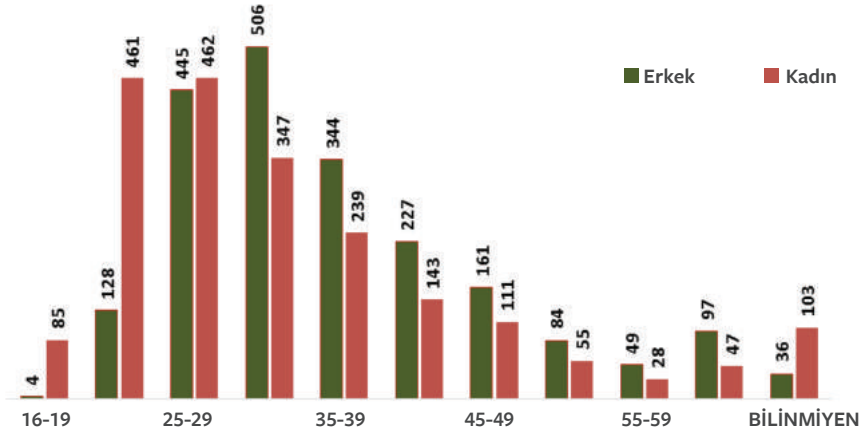
Grifik 3.4.22: Aksaray İlinde 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

Grifik 3.4.23: Nevşehir İlinde 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

Grifik 3.4.24: Niğde ilinde 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

Grifik 3.4.25: Kırşehir ilinde 2009-2013 Yılları Arasında Yaş ve Cinsiyete Göre Boşanma Sayıları

3.4.2.4.7. Niğde ilinde ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde Evli Kalınan Süre

Niğde ilinde evli kalınan süreye ilişkin Tablo 3.4.52 incelendiğinde 2009-2013 yılları arasında 1 yıldan az evli kalanların toplam 86 kişi, 1-5 yıl arası evli kalanların 1.204 kişi, 6-10 yıl arası evli kalanların 515 kişi (ki Tablo 3.4.52'den de bu sayıda yıllar bazında artış olduğu da görülmektedir), 11-15 yıl evli kalanların 316 kişi 16 yıl ve üzeri evli kalanların 453 kişi olduğu görülmektedir. Bu rakamlardan evliliklerin neredeyse %50'sinden fazlasının 1 yıldan az ya da 1-5 yıl arasında sonlandığı (toplam 1.290 kişi) da görülmektedir.

Tablo 3.4.52: Niğde İlinde Evli Kalınan Süre

EVLİ KALINAN SÜRE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
1 Yıldan Az	17	25	18	9	17	86
1 Yıl	49	54	52	55	79	289
2 Yıl	43	39	32	38	45	197
3 Yıl	31	38	34	45	41	189
4 Yıl	37	34	39	22	46	178
5 Yıl	23	41	31	36	40	171
1-5 Yıl Arası Toplam	183	206	188	196	251	1.024
6-10 Yıl	78	101	111	112	113	515
11-15 Yıl	55	61	73	65	62	316
16 Yıl ve Üzeri	64	87	86	103	113	453
Bilinmeyen	4	4	--	--	--	8
TOPLAM	401	484	476	485	556	2.402

Kaynak: Niğde Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.4.53: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Evli Kalınan Süre

İL	EVLİ KALINAN SÜRE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Kırıkkale	1 Yıldan Az	26	33	36	33	28	156
	1 Yıl	57	69	49	45	51	271
	2 Yıl	44	57	52	42	50	245
	3 Yıl	57	44	41	41	41	224
	4 Yıl	44	41	45	34	39	203
	5 Yıl	32	40	37	21	32	162
	1-5 Yıl Arası Toplam	234	251	224	183	213	1.105
	6-10 Yıl	104	114	108	105	126	557
	11-15 Yıl	81	86	84	84	55	390
	16 Yıl ve Üzeri	160	143	129	109	134	675
	Bilinmeyen	0	0	1	0	1	2
	TOPLAM	605	627	582	514	557	2.885
Aksaray	1 Yıldan Az	66	70	68	57	54	315
	1 Yıl	110	80	79	75	88	432
	2 Yıl	76	79	72	81	66	374
	3 Yıl	100	94	66	56	69	385
	4 Yıl	99	74	78	70	59	380
	5 Yıl	63	60	56	46	52	277

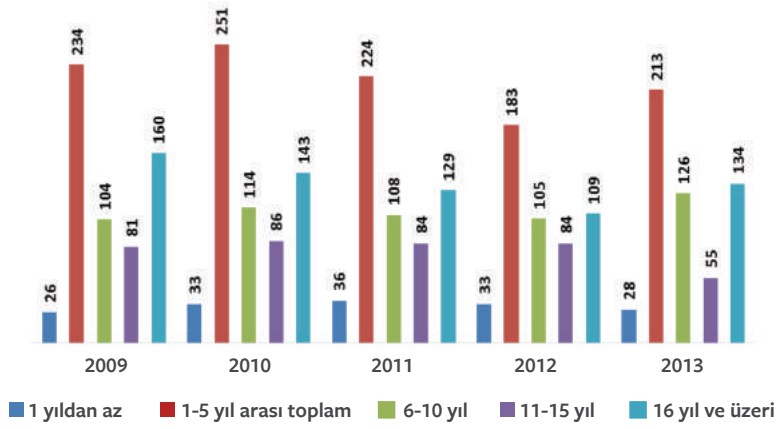
Tablo 3.4.53: Devamı

İL	EVLİ KALINAN SÜRE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Aksaray	1-5 Yıl Arası Toplam	448	387	351	328	334	1.848
	6-10 Yıl	238	195	138	170	155	896
	11-15 Yıl	114	116	99	96	76	501
	16 Yıl ve Üzeri	130	128	120	113	112	603
	Bilinmeyen	0	1	1	1	0	3
	TOPLAM	996	897	777	765	731	4.166
Niğde	1 Yıldan Az	17	25	18	9	17	86
	1 Yıl	49	54	52	55	79	289
	2 Yıl	43	39	32	38	45	197
	3 Yıl	31	38	34	45	41	189
	4 Yıl	37	34	39	22	46	178
	5 Yıl	23	41	31	36	40	171
	1-5 Yıl Arası Toplam	183	206	188	196	251	1.024
	6-10 Yıl	78	101	111	112	113	515
	11-15 Yıl	55	61	73	65	62	316
	16 Yıl ve Üzeri	64	87	86	103	113	453
	Bilinmeyen	4	4	--	--	--	8
TOPLAM	401	484	476	485	556	2.402	
Nevşehir	1 Yıldan Az	41	41	49	39	31	201
	1 Yıl	54	50	61	49	58	272
	2 Yıl	65	34	39	44	44	226
	3 Yıl	56	54	48	39	35	232
	4 Yıl	42	47	50	42	33	214
	5 Yıl	49	42	28	41	24	184
	1-5 Yıl Arası Toplam	266	227	226	215	194	1.128
	6-10 Yıl	146	135	140	130	96	647
	11-15 Yıl	86	97	84	71	68	406
	16 Yıl ve Üzeri	130	127	129	117	112	615
	Bilinmeyen	0	0	1	0	0	1
TOPLAM	669	627	629	572	501	2.998	
Kırşehir	1 Yıldan Az	27	22	21	40	24	134
	1 Yıl	39	51	40	39	45	214
	2 Yıl	37	45	45	39	30	196
	3 Yıl	32	43	36	42	25	178

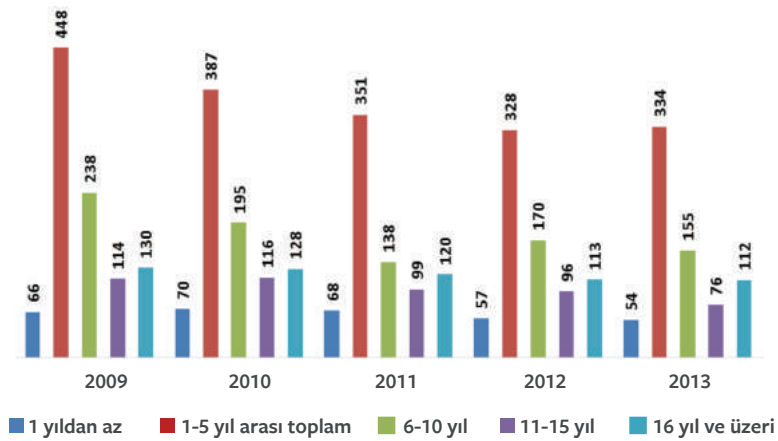
Tablo 3.4.53: Devamı

İL	EVLİ KALINAN SÜRE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Kırşehir	4 Yıl	23	35	33	33	15	139
	5 Yıl	27	31	31	29	25	143
	1-5 Yıl Arası Toplam	158	205	185	182	140	870
	6-10 Yıl	67	105	88	112	63	435
	11-15 Yıl	50	48	49	67	51	265
	16 Yıl ve Üzeri	88	64	76	85	63	376
	Bilinmeyen	0	0	1	0	0	1
	TOPLAM	390	444	420	486	341	2.081

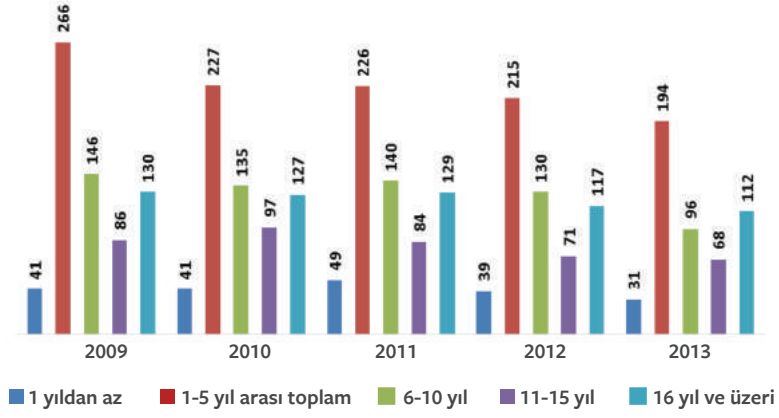
Kaynak: TÜİK, İstatistik Bölge Birimleri Sınıflamasına (Düzey 3) Göre Ortalama Evli Kalınan Süre.

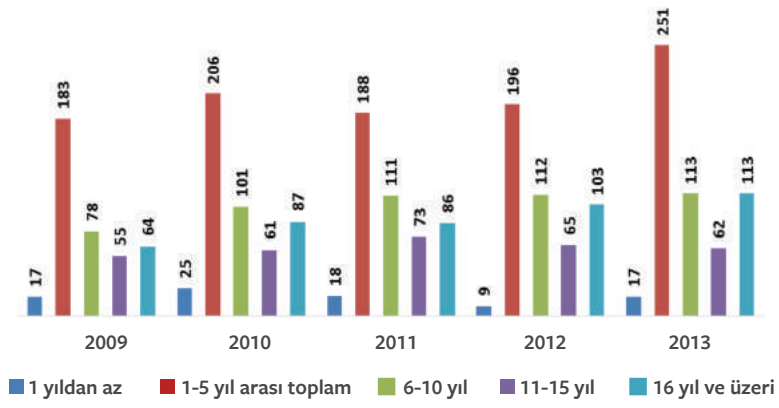
Grafik 3.4.26: Kırıkkale İlinde Evli Kalınan Süre

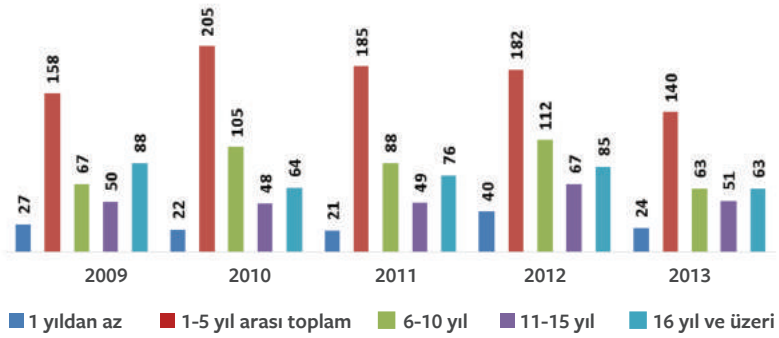
Grafik 3.4.27: Aksaray İlinde Evli Kalınan Süre

○ Grafik 3.4.28: Nevşehir İlinde Evli Kalınan Süre

○ Grafik 3.4.29: Niğde İlinde Evli Kalınan Süre

○ Grafik 3.4.30: Kırşehir İlinde Evli Kalınan Süre

1 yıldan az evli kalanlar sıralamasında Aksaray ili 315 kişi ile birinci, Nevşehir ili 201 kişi ile ikinci, Kırıkkale ili 156 kişi ile üçüncü, Kırşehir ili 134 kişi ile dördüncü, Niğde ili 86 kişi ile beşinci yani son sırada yer almaktadır.

1-5 yıl arası evli kalanların sıralamasına bakıldığında 1.848 kişi ile Aksaray ili birinci, 1.128 kişi ile Nevşehir ili ikinci, 1.105 kişi ile Kırıkkale ili üçüncü, 1.024 kişi ile Niğde ili dördüncü ve 870 kişi ile Kırşehir ili beşinci ve son sırada yer almaktadır.

TÜİK ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı verilerine göre, son yıllarda olduğu gibi 2013 yılında da boşanmalardaki artış sürmüştür. Bakanlığın 2013 yılı Faaliyet Raporu'nda 2013 yılında evlenmelerin yüzde 0,6 azaldığı boşanmaların ise yüzde 1,6 arttığı bilgisi de yer almıştır.

TÜİK'in verilerine göre de Türkiye'de 2004 yılında 91 bin 22 olan boşanan çift sayısı 10 yılda yaklaşık %38 artışla 2013 yılında 125 bin 305'e yükselmiştir. Evlilikler ise söz konusu dönemde azalan bir seyir izlemiştir. 2004 yılında 615 bin 357 olan evlenen çift sayısı 2013 yılında 600 bin

138'e gerilemiştir. Buna göre, 2004 yılından bu yana 2013 yılsonu itibarıyla 1 milyon 75 bin 765 çift boşanmıştır. Aynı dönemde evlenen çiftlerin sayısı ise toplam 6 milyon 144 bin 124 olmuştur.

2013 yılsonu verilerine göre 2004 yılına oranla evlenme oranı %2,5 azalırken, boşanma oranı %38 artmıştır. Yıllar içinde boşanmalar artış göstererek 2006 yılında 93 bin 489, 2008 yılında 99 bin 663, 2010 yılında 118 bin 568, 2012 yılında 123 bin 325 olmuştur. Evlenen çift sayısı ise 2006 yılında 636 bin 121, 2008'de 641 bin 973, 2010'da 582 bin 715, 2012'de 603 bin 751 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye genelinde evli kalan süreyle ilişkin Tablo 3.4.54 incelendiğinde 2009-2013 yılları arasında 1 yıldan az evli kalanların toplam 20.726 kişi, 1-5 yıl arası evli kalanların 240.753 kişi, 6-10 yıl arası evli kalanların 126.657 kişi (ki Tablo 3.4.54'ten bu sayıda yıllar bazında artış olduğu da görülmektedir), 11-15 yıl evli kalanların 87.849 kişi, 16 yıl ve üzeri evli kalanların 144.518 kişi olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4.54: Türkiye Genelinde Evli Kalınan Süre

EVLİ KALINAN SÜRE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
1 Yıldan Az	4.020	3.967	4.274	4.080	4.385	20.726
1 Yıl	10.439	10.559	10.881	11.075	12.455	55.409
2 Yıl	9.174	9.295	9.287	9.245	9.815	46.816
3 Yıl	8.095	8.634	8.742	8.866	8.421	42.758
4 Yıl	7.379	7.821	8.044	8.185	7.907	39.336
5 Yıl	6.696	7.001	7.089	7.426	7.496	35.708
1-5 Yıl Arası Toplam	45.803	47.277	48.317	48.877	50.479	240.753
6-10 Yıl	23.879	24.940	24.756	26.144	26.938	126.657
11-15 Yıl	16.628	17.528	17.772	18.225	17.696	87.849
16 Yıl ve Üzeri	27.426	28.433	28.949	29.772	29.938	144.518
Bilinmeyen	426	390	323	307	254	1700
TOPLAM	68.359	71.291	71.800	74.448	74.826	360.724

3.4.2.4.8. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Ortalama Evlenme/İlk Evlenme Yaşı

Niğde ilinde ortalama evlenme/ilk evlenme yaşını gösteren Tablo 3.4.55 incelendiğinde 2013 yılında ortalama evlenme yaşının damatlar için 27,4, gelinler için

ise 23,1 olduğu görülmektedir. Bunlar ortalamalardır. Ayrıca, damat için ilk evlenme yaşının 25,2, gelinler için ilk evlenme yaşının 21,6 olduğu görülmektedir. Yıllar itibarıyla de bu rakamlarda fazla bir değişiklik gözlemlenmemiştir.

Tablo 3.4.55: Niğde İlinde Ortalama Evlenme/İlk Evlenme Yaşı

EVLENME/İLK EVLENME YAŞI	2009	2010	2011	2012	2013
Ortalama Evlenme Yaşı/Damat	26,4	26,6	26,8	27,1	27,4
Ortalama Evlenme Yaşı/Gelin	22,1	22,3	22,4	22,7	23,1
Ortalama İlk Evlenme Yaşı/Damat	24,7	24,7	24,8	25	25,2
Ortalama İlk Evlenme Yaşı/Gelin	21	21,1	21,2	21,3	21,6

Kaynak: TÜİK, İstatistik Bölge Birimleri Sınıflamasına (Düzey 3) Göre Ortalama Evlenme Yaşı ve Ortalama İlk Evlenme Yaşı.

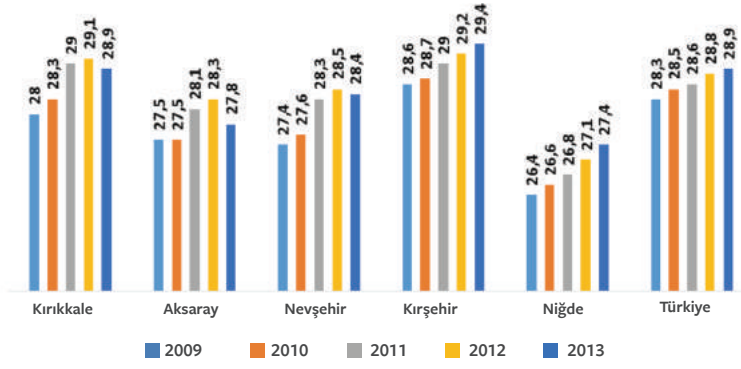
3.4.56: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Ortalama Evlenme/İlk Evlenme Yaşı

ORTALAMA EVLENME/	YER	2009	2010	2011	2012	2013
Ortalama Evlenme Yaşı/ Damat	Kırıkkale	28	28,3	29	29,1	28,9
	Aksaray	27,5	27,5	28,1	28,3	27,8
	Nevşehir	27,4	27,6	28,3	28,5	28,4
	Kırşehir	28,6	28,7	29	29,2	29,4
	NIĞDE	26,4	26,6	26,8	27,1	27,4
	Türkiye	28,3	28,5	28,6	28,8	28,9
Ortalama Evlenme Yaşı/ Gelin	Kırıkkale	23,3	23,6	24,3	24,5	24,6
	Aksaray	23,5	23,5	24	24,2	23,7
	Nevşehir	23	23,1	23,6	23,7	23,9
	Kırşehir	23,9	24	24,5	24,7	24,9
	NIĞDE	22,1	22,3	22,4	22,7	23
	Türkiye	24,3	24,5	24,7	24,9	25
Ortalama İlk Evlenme Yaşı/ Damat	Kırıkkale	25,4	25,6	25,8	25,9	25,9
	Aksaray	24,8	24,9	25,4	25,5	25,1
	Nevşehir	24,6	24,9	25	25,1	25,4
	Kırşehir	25,5	25,5	25,9	26,2	26,4
	NIĞDE	24,7	24,7	24,8	25	25,2
	Türkiye	26,3	26,5	26,6	26,7	26,8
Ortalama İlk Evlenme Yaşı/ Gelin	Kırıkkale	21,5	21,7	22	22,3	22,4
	Aksaray	21,8	21,9	22,3	22,1	21,9
	Nevşehir	21	21,2	21,5	21,5	21,8
	Kırşehir	21,8	21,8	22,3	22,6	22,7
	NIĞDE	21	21,1	21,2	21,3	21,6
	Türkiye	23	23,2	23,3	23,5	23,6

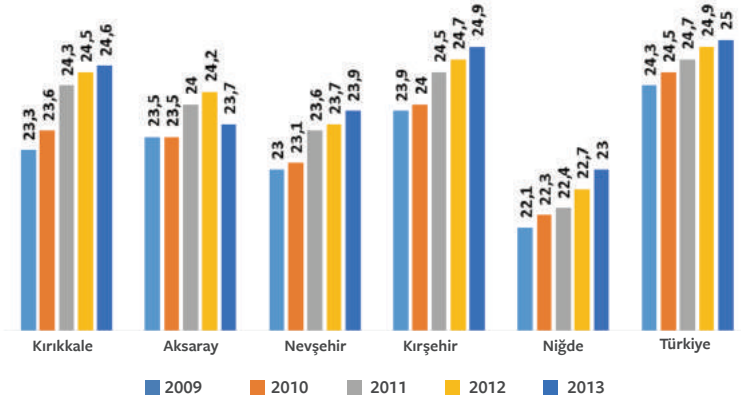
Kaynak: TÜİK, İstatistik Bölge Birimleri Sınıflamasına (Düzey 3) Göre Ortalama Evlenme Yaşı ve Ortalama İlk Evlenme Yaşı.

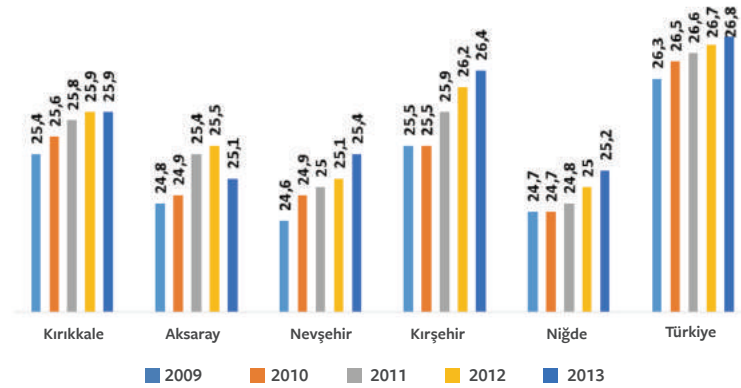

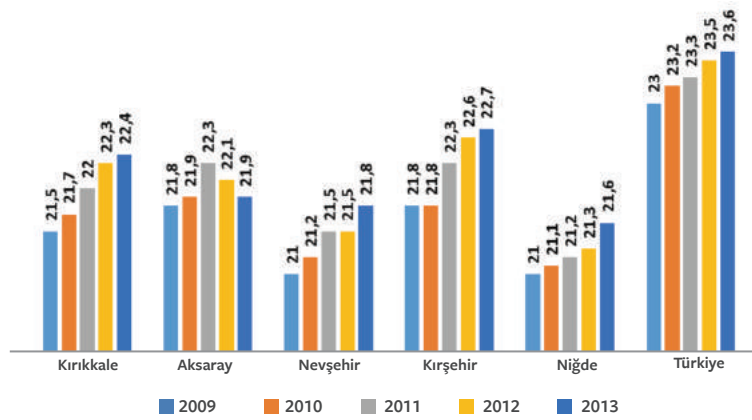
Grifik: 3.4.31: Ortalama Evlenme Yaşı / Damat

Grifik: 3.4.32: Ortalama Evlenme Yaşı / Gelin

Grifik: 3.4.33: Ortalama İlk Evlenme Yaşı / Damat

3.4.34: Ortalama İlk Evlenme Yaşı / Gelin

TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslamalı olarak ortalama evlenme/ilk evlenme yaşını gösteren Tablo 3.4.56 incelendiğinde 2013 yılında ortalama evlenme yaşının damatlar için (27,4) gelinler için (23) en düşük olduğu il Niğde'dir. Ayrıca, damat için ilk evlenme yaşının (25,2) (25,1 ile Aksaray'la neredeyse birlikte) gelinler için ilk evlenme yaşının (21,6) en düşük olduğu il de Niğde'dir. Türkiye geneline bakıldığında ortalama damat (27,4) ve

ortalama gelin (23) olma bakımında Türkiye ortalamasının (ortalama damat 28,9, ortalama gelin 25) altında olduğu; ortalama ilk evlenme yaşı damat (25,2) ile ortalama ilk evlenme yaşı gelin (21,6) ile de Türkiye ortalamasının (damat için ortalama ilk evlenme yaşı 26,8 gelin için 23,6) altında olduğu da görülmektedir. Yıllar itibarıyla bu rakamlarda fazla değişiklik gözlenmemiştir.

Tablo 3.4.57: Kırıkkale İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları

YAŞ ARALIĞI	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
16-19	58	957	44	855	43	688	35	632	37	611	217	3.743
20-24	945	1.000	817	891	742	881	660	852	706	900	3.870	4.524
25-29	1.098	380	1.097	425	982	448	1.005	443	988	508	5.170	2.204
30-34	280	109	258	123	291	135	310	126	348	145	1.487	638
35-39	91	79	104	77	110	66	100	84	103	76	508	382
40-44	62	47	54	38	65	49	55	50	73	45	309	229
45-49	34	27	37	33	55	32	49	39	35	30	210	161
50-54	26	19	44	23	24	30	35	22	31	22	160	116
55-59	26	19	20	18	37	21	31	19	33	24	147	101
60-64	61	18	53	18	59	22	57	17	55	17	285	92
Bilinmeyen	7	33	5	32	3	39	4	57	12	43	31	204
TOPLAM	2.688	2.688	2.533	2.533	2.411	2.411	2.341	2.341	2.421	2.421	12.394	12.394

Kaynak: TÜİK, İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 3) ve Yaş Grubuna Göre Evlenme Sayıları.

Tablo 3.4.58: Aksaray İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları

YAŞ ARALIĞI	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
16-19	231	1.470	188	1.343	156	1.258	155	1.279	153	1.237	883	6.587
20-24	1.743	1.461	1.606	1.415	1.471	1.334	1.419	1.248	1.348	1.224	7.587	6.682
25-29	1.330	621	1.276	582	1.223	565	1.169	557	1.233	564	6.231	2.889
30-34	411	232	421	235	461	262	468	233	394	212	2.155	1.174
35-39	197	156	181	125	202	162	202	155	175	123	957	721
40-44	108	87	105	70	103	80	108	82	88	86	512	405
45-49	85	59	70	65	95	63	85	68	64	36	399	291
50-54	45	27	54	22	47	35	53	36	33	25	232	145
55-59	32	22	23	20	41	21	32	30	24	17	152	110
60-64	79	17	68	21	63	21	78	21	71	26	359	106
Bilinmeyen	77	186	51	145	52	113	53	113	63	96	296	653
TOPLAM	4.338	4.338	4.043	4.043	3.914	3.914	3.822	3.822	3.646	3.646	19.763	19.763

Kaynak: TÜİK, İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 3) ve Yaş Grubuna Göre Evlenme Sayıları.

Tablo 3.4.59: Niğde İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları

YAŞ ARALIĞI	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
16-19	179	1.418	191	1.284	159	1.299	141	1.183	144	1.084	814	6.268
20-24	1.376	1.055	1.193	989	1.216	961	1.167	976	1.054	918	6.006	4.899
25-29	1.142	424	1.088	431	1.117	450	1.052	457	981	424	5.380	2.186
30-34	252	152	288	131	295	143	333	165	317	161	1.485	752
35-39	103	78	79	62	79	66	109	63	107	87	477	356
40-44	61	30	44	34	43	32	46	39	59	41	253	176
45-49	26	19	34	20	37	32	35	28	36	31	168	130
50-54	19	15	24	16	33	19	23	22	30	20	129	92
55-59	17	9	16	6	27	6	14	5	21	10	95	36
60-64	41	8	42	14	35	10	49	10	46	11	213	53
Bilinmeyen	13	21	6	18	6	29	12	33	11	19	48	120
TOPLAM	3.229	3.229	3.005	3.005	3.047	3.047	2.981	2.981	2.806	2.806	15.068	15.068

Kaynak: TÜİK, İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 3) ve Yaş Grubuna Göre Evlenme Sayıları.

Tablo 3.4.60: Nevşehir İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları

YAŞ ARALIĞI	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
16-19	115	974	89	960	97	902	94	888	93	794	488	4.518
20-24	1.041	865	997	800	925	810	869	758	844	845	4.676	4.078
25-29	887	385	857	380	875	398	885	387	895	434	4.399	1.984
30-34	241	119	248	109	260	147	241	127	309	168	1.299	670
35-39	109	76	87	68	115	82	105	65	121	67	537	358
40-44	48	40	62	43	57	45	56	50	54	50	277	228
45-49	46	39	39	26	62	35	44	38	38	27	229	165
50-54	21	19	40	26	26	23	31	28	24	19	142	115
55-59	29	3	12	16	39	10	27	18	25	13	132	60
60-64	46	14	49	10	56	19	72	14	62	18	285	75
Bilinmeyen	16	65	14	56	15	56	16	67	18	48	79	292
TOPLAM	2.599	2.599	2.494	2.494	2.527	2.527	2.440	2.440	2.483	2.483	12.543	12.543

Kaynak: TÜİK, İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 3) ve Yaş Grubuna Göre Evlenme Sayıları.

Tablo 3.4.62: Türkiye Genelinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları

YAŞ ARALIĞI	2009		2010		2011		
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	
16-19	16.243	143.178	14.824	134.874	14.217	130.647	
20-24	172.563	217.547	163.791	212.923	162.204	214.283	
25-29	240.851	132.455	237.474	132.952	238.572	136.540	
30-34	87.490	42.887	91.054	45.817	97.512	49.768	
35-39	29.469	18.897	30.276	19.409	31.881	20.800	
40-44	13.660	9.065	13.729	9.326	14.600	10.039	
45-49	9.057	6.028	9.237	6.057	10.300	6.848	
50-54	6.073	3.647	6.326	3.675	6.616	3.941	
55-59	4.374	2.147	4.404	2.204	5.283	2.465	
60-64	8.073	2.227	8.275	2.266	8.299	2.286	
Bilinmeyen	3.889	13.664	3.325	13.212	3.291	15.158	
TOPLAM	591.742	591.742	582.715	582.715	592.775	592.775	

Kaynak: TÜİK, İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 3) ve Yaş Grubuna Göre Evlenme Sayıları.

Tablo 3.4.61: Kırşehir İlinde Yaş ve Cinsiyete Göre Evlenme Sayıları

YAŞ ARALIĞI	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
16-19	41	735	41	663	33	576	33	526	37	458	185	2.958
20-24	724	711	675	692	600	691	532	657	487	637	3.018	3.388
25-29	845	360	787	321	852	390	803	402	729	380	4.016	1.853
30-34	251	114	213	101	247	121	284	140	282	117	1.277	593
35-39	91	74	74	61	84	59	91	64	98	54	438	312
40-44	61	42	48	37	51	36	53	37	48	36	261	188
45-49	51	40	46	36	43	39	37	30	41	47	218	192
50-54	20	27	37	29	33	24	42	19	34	23	166	122
55-59	23	10	21	12	21	12	21	14	23	10	109	58
60-64	51	10	49	15	51	18	43	16	39	10	233	69
Bilinmeyen	24	59	17	41	17	66	22	56	23	69	103	291
TOPLAM	2.182	2.182	2.008	2.008	2.032	2.032	1.961	1.961	1.841	1.841	10.024	10.024

Kaynak: TÜİK, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 3) ve Yaş Grubuna Göre Evlenme Sayıları.

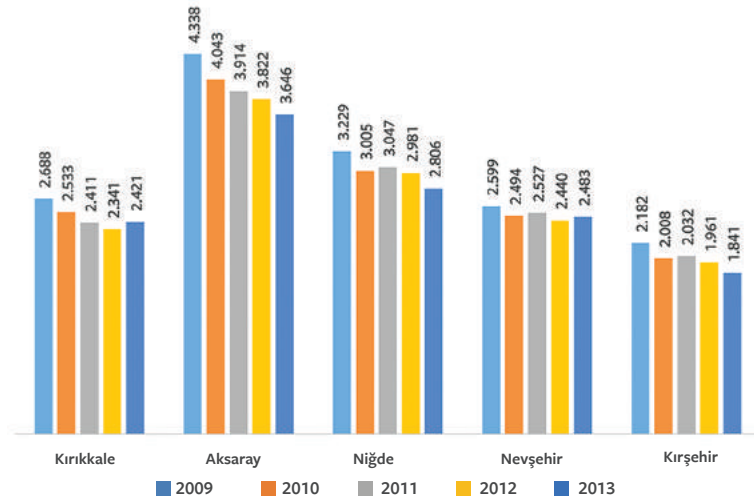
2012		2013		TOPLAM	
Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	ERKEK	KADIN
14.207	129.130	13.546	123.120	73.037	660.949
160.034	215.487	155.555	213.019	814.147	1.073.259
240.428	139.695	241.462	145.037	1.198.787	686.679
102.385	53.450	103.064	53.463	481.505	245.385
34.436	22.309	35.982	22.989	162.044	104.404
16.312	11.383	16.537	11.632	74.838	51.445
10.869	7.479	10.291	6.804	49.754	33.216
7.274	4.320	6.915	3.962	33.204	19.545
5.489	2.630	5.005	2.371	24.555	11.817
8.834	2.476	8.421	2.377	41.902	11.632
3.483	15.392	3.360	15.364	17.348	72.790
603.751	603.751	600.138	600.138	2.971.121	2.971.121

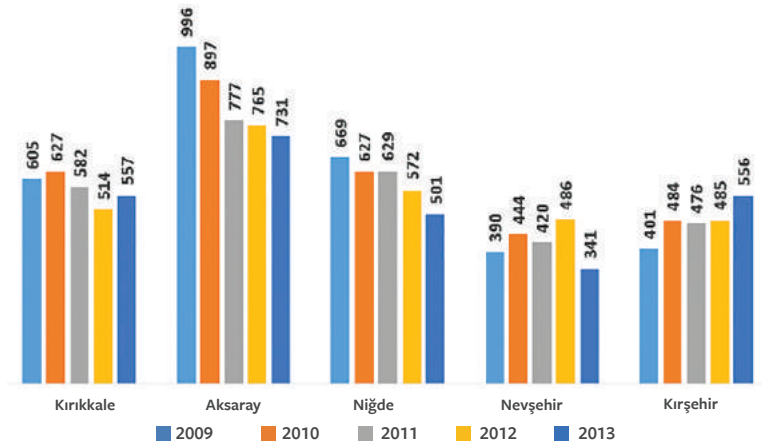
Tablo 3.4.63: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Toplam Evlenme ve Boşanma Sayıları

YER	2009			2010			2011		
	E	K	%	E	K	%	E	K	%
Kırıkkale	2.688	605	23	2.533	627	25	2.411	582	24
Aksaray	4.338	996	23	4.043	897	22	3.914	777	20
Niğde	3.229	401	12	3.005	484	16	3.047	476	16
Nevşehir	2.599	669	26	2.494	627	25	2.527	629	25
Kırşehir	2.182	390	18	2.008	444	22	2.032	420	21
TR71	15.036	3.061	20	14.083	3.079	22	13.931	2.884	21
Türkiye	591.742	114.162	19	582.715	118.568	20	592.775	120.117	20
TOPLAM	606.778	117.223	19	596.798	121.647	20	606.706	123.001	20

Kaynak: TÜİK, İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 3) ve Yaş Grubuna Göre Evlenme Sayıları.

Grafik 3.4.35: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Toplam Evlenme Sayıları

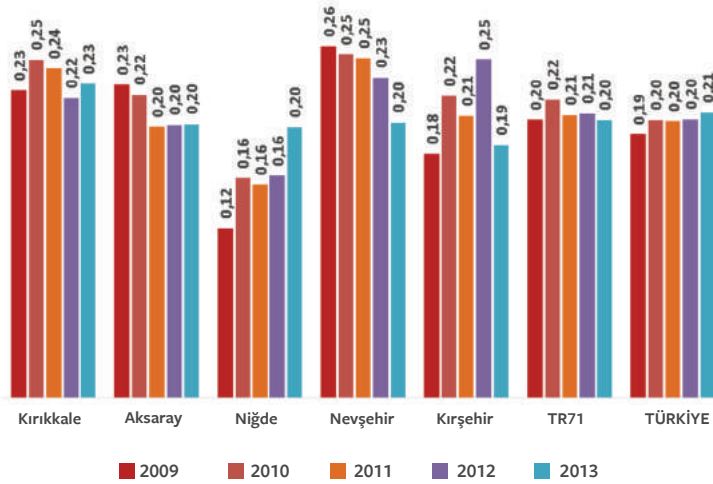

Grafik 3.4.36: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Toplam Boşanma Sayıları

2012			2013			TOPLAM		
E	K	%	E	K	%	E	K	%
2.341	514	22	2.421	557	23	12.394	2.885	23
3.822	765	20	3.646	731	20	19.763	4.166	21
2.981	485	16	2.806	556	20	15.068	2.402	16
2.440	572	23	2.483	501	20	12.543	2.998	24
1.961	486	25	1.841	341	19	10.024	2.081	21
13.545	2.822	21	13.197	2.686	20	69.792	14.532	21
603.751	123.325	20	600.138	125.305	21	2.971.121	601.477	20
617.296	126.147	20	613.335	127.991	21	3.040.913	616.009	20

○ Grafik 3.4.37: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Boşanmaların Evlenmelere Oranı

TÜİK'in yaptığı evlilik araştırmasında Türkiye'deki evliliklerin yalnızca %8'inde gelin ve damatların yaşlarının eşit olduğu görülmüştür. Türkiye'de 2012'de 603 bin 751 nikâh kıyılmıştır. Bu evliliklerin 453 bin 844'ün de damatların, 82 bin 845'in de ise gelinlerin yaşlarının daha büyük olduğu görülmüştür. Başka bir ifadeyle, her 100 nikâhın 75'inde erkeklerin, 13,7'sinde de gelinlerin yaşının daha büyük olduğu tespit edilmiştir. Yaşları eşit 48 bin 187 çift dünya evine girerken, 18 bin 875 evlilikte ise yaş bilgilerine ulaşılamamıştır. Kadın ve erkeklerin yaşlarının aynı olduğu evlilik oranı %8'de kalmıştır.

3.4.2.4.9. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Annenin Yaş Grubuna Göre Doğumlar

Niğde ilinde annenin yaş grubuna göre doğum yaşını gösteren Tablo 3.4.64'e bakıldığında 2009-2013 yılları arasında 30 kişinin 15 yaşın altında doğum yaptığı gözlenmektedir. 2009-2013 yılları arasında 15-17 yaş arası doğum yapan 1.484 kişi bulunmaktadır. Ancak, bu sayı 2009 yılında 355 iken yıllar itibarıyla bu sayının düştüğü, 2013 yılına gelindiğinde ise 208'e kadar gerilediği yani %41,41 görülmektedir. 18-19 yaş arası doğumlara bakıldığında yıllar itibarıyla aynı şekilde bu sayıda da bir

azalma olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim, 2009 yılında 643 olan 18-19 yaş doğum sayısı, 2013 yılına gelindiğinde 527'ye düşmüş yani %-18,04 bir azalma olmuştur.

TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslamalı olarak annenin yaş grubuna göre doğumlarını gösteren Tablo 3.4.64 incelendiğinde 15 yaşından küçük olup doğum yapanların oranı yüz binde 1 civarındadır. Niğde ilinde 15-19 yaş arası doğum yapanların oranı onbinde 21 olup 20-24 yaş aralığında doğum yapanların oranı on binde 49'dur.

Tablo 3.4.65 incelendiğinde 15-19 yaş diliminde doğurganlık hızının 2009 yılından itibaren giderek

azaldığı görülmektedir. Evlenme yaşının ilerlemesiyle ilişkilendirilebileceği gibi çocuk gelin sayısında azalmanın olduğunu yönünde olumlu bir gelişme olarak da yorumlanabilir.

Tablo 3.4.66 incelendiğinde 2009 yılından itibaren Niğde ilinde anne doğurganlık hızı ortalaması 2014 yılına gelene kadar sürekli olarak Türkiye ortalamasının üzerindedir. Ancak 2009 yılında Niğde, Türkiye ortalamasının % 3 üzerinde iken 2014 yılına gelindiğinde bu oran %1,2 düşmüş yani Niğde Türkiye ortalamasına yaklaşmıştır.

Tablo 3.4.64: Niğde İlinde Annenin Yaş Grubuna Göre Doğumlar

DOĞUM YAŞI	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
15'den Az	8	6	9	4	3	30
15-19 Yaş Arası	998	916	880	808	735	4.337
20-24 Yaş Arası	2.264	2.008	1.814	1.763	1.705	9.554

Kaynak: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey-3) ve Annenin Yaş Grubuna Göre Doğumlar.

Tablo 3.4.65: 2009-2014 İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflamasına Göre Niğde ilinde Yaşa Özel Doğurganlık Hızı

Yaş	2009	2010	2011	2012	2013	2014
15-19	64	58	56	52	47	42
20-24	153	137	128	127	122	120
25-29	135	130	134	136	136	148
30-34	79	84	85	92	90	98
35-39	40	38	35	44	44	45
40-45	8	8	6	9	9	12
45-49	1	1	1	1	0	1

Kaynak: TÜİK, 2006.

Tablo 3.4.66: 2009-2014 Niğde ve Türkiye Anne Doğurganlık Hızı Ortalaması

Yıl	Niğde Ortalaması	Türkiye Ortalaması
2009	2,4	2,1
2010	2,28	2,08
2011	2,22	2,0
2012	2,31	2,1
2013	2,25	2,1
2014	2,32	2,2

Kaynak: TÜİK, 2006.

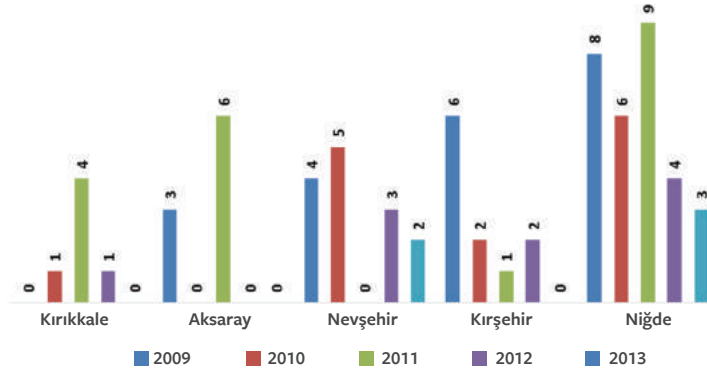

Tablo 3.4.67: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Annenin Yaş Grubuna Göre Doğumlar⁹⁰

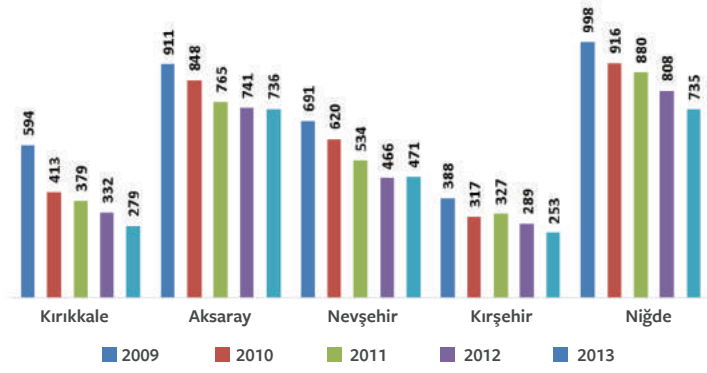
Doğum	YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
15' den Az	Kırıkkale	0	1	4	1	0	6
	Aksaray	3	0	6	0	0	9
	Nevşehir	4	5	0	3	2	14
	Kırşehir	6	2	1	2	0	11
	NIĞDE	8	6	9	4	3	30
	TR71	21	14	20	10	5	70
	Türkiye	918	644	477	433	326	2798
	NIĞDE/TR71 (%)	0,38	0,43	0,45	0,4	0,6	0,43
	NIĞDE/Türkiye (%)	0,0087	0,0093	0,0189	0,0092	0,0092	0,0107
15-19 Yaş Arası	Kırıkkale	594	413	379	332	279	1.997
	Aksaray	911	848	765	741	736	4.001
	Nevşehir	691	620	534	466	471	2.782
	Kırşehir	388	317	327	289	253	1.574
	NIĞDE	998	916	880	808	735	4.337
	TR71	3.582	3.114	2.885	2.636	2.474	14.691
	Türkiye	110.895	101.770	96.220	93.083	87.226	489.194
	NIĞDE/TR71 (%)	0,28	0,29	0,31	0,31	0,30	0,30
	NIĞDE/Türkiye (%)	0,0090	0,0090	0,0091	0,0087	0,0084	0,0089
20-24 Yaş Arası	Kırıkkale	1.186	1.207	1.054	951	901	5.299
	Aksaray	2.538	2.318	2.247	2.023	1.931	11.057
	Nevşehir	1.591	1.371	1.293	1.286	1.195	6.736
	Kırşehir	955	949	810	831	767	4.312
	NIĞDE	2.264	2.008	1.814	1.763	1.705	9.554
	TR71	8.534	7.853	7.218	6.854	6.499	36.958
	Türkiye	358.141	343.534	331.805	329.576	319.517	1.682.573
	NIĞDE/TR71 (%)	0,27	0,26	0,25	0,26	0,26	0,26
	NIĞDE/Türkiye (%)	0,0063	0,0058	0,0055	0,0053	0,0053	0,0057

Kaynak: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzyey-3) ve Annenin Yaş Grubuna Göre Doğumlar.

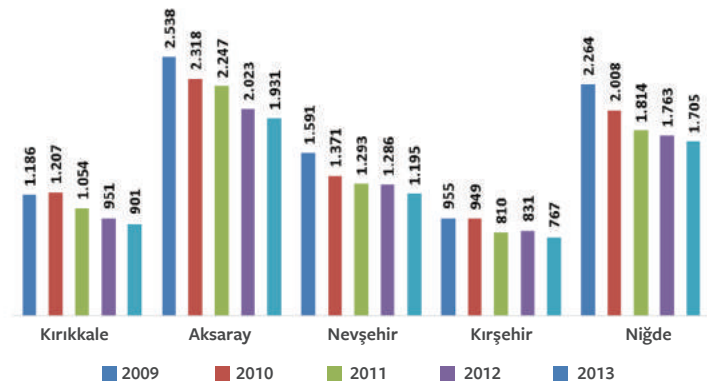
⁹⁰ Tablodaki yaş aralığı ve yıllara göre doğum oranları ile evlilik oranları arasındaki sayılarda farklılıklar bulunmaktadır. Bunun nedeni olarak erken yaşta resmi olmayan evliliklerin olduğu ve dolayısı ile bu sayıların istatistiklere yansımadağı, ancak bir sağlık kuruluşunda doğum olduğunda doğumun ister istemez resmi kayıtlara girdiği görülmektedir.

Grafik 3.4.38: Doğum Yapma Yaşı 15 ve Altında Olanlar

Grafik 3.4.39: Doğum Yapma Yaşı 15-19 Arasında Olanlar

Grafik 3.4.40: Doğum Yapma Yaşı 20-24 Arasında Olanlar

3.4.2.4.10. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Mutluluk Düzeyi

Tablo 3.4.68, Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslamalı olarak mutluluk düzeyini göstermektedir. Türkiye genelinde bakıldığında insanların %59'u mutlu olduğunu ifade etmiştir. Mutlu olduğunu ifade edenlerin de %56'sı erkek, %61,9'u kadındır.

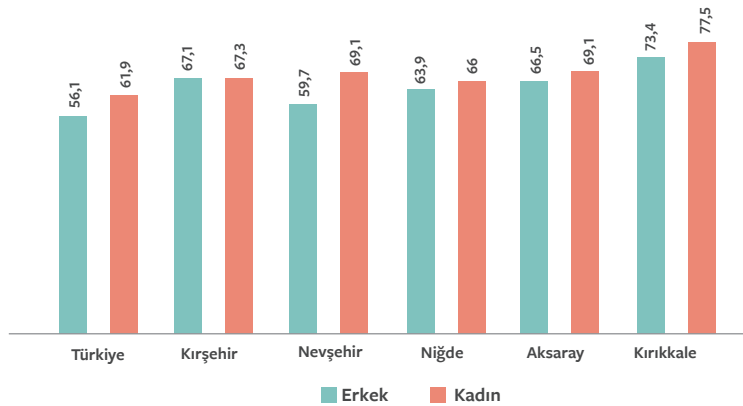
TR71 Bölgesi'ndeki illere bakıldığında ise en mutlu il %75,5 ile Kırıkkale'dir. Kırıkkale ilinde erkeklerin %73,4'ü, kadınların ise %77,5'i mutlu olduğunu ifade etmiştir. Mutlulukta ikinci sırada ise %67,8 ile Aksaray, üçüncü sırada %67,2 ile Kırşehir, dördüncü sırada %64,9 ile Niğde ve son sırada %64,5 ile Nevşehir gelmektedir. Ancak, TR71 Bölgesi'ndeki tüm illerde mutluluk düzeyi Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Tablo 3.4.68: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Mutluluk Düzeyi

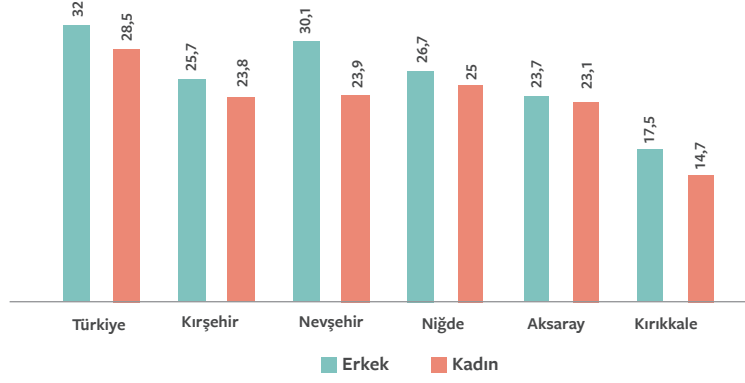
YER	MUTLU			ORTA			MUTSUZ		
	TOPLAM	Erkek	Kadın	TOPLAM	Erkek	Kadın	TOPLAM	Erkek	Kadın
Türkiye	59	56,1	61,9	30,2	32	28,5	10,8	11,9	9,6
Kırşehir	67,2	67,1	67,3	24,7	25,7	23,8	8,1	7,2	8,9
Nevşehir	64,5	59,7	69,1	27	30,1	23,9	8,5	10,2	6,9
Niğde	64,9	63,9	66	25,8	26,7	25	9,2	9,5	9
Aksaray	67,8	66,5	69,1	23,4	23,7	23,1	8,8	9,8	7,8
Kırıkkale	75,5	73,4	77,5	16,1	17,5	14,7	8,4	9,2	7,8

Kaynak: TÜİK, Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2013.

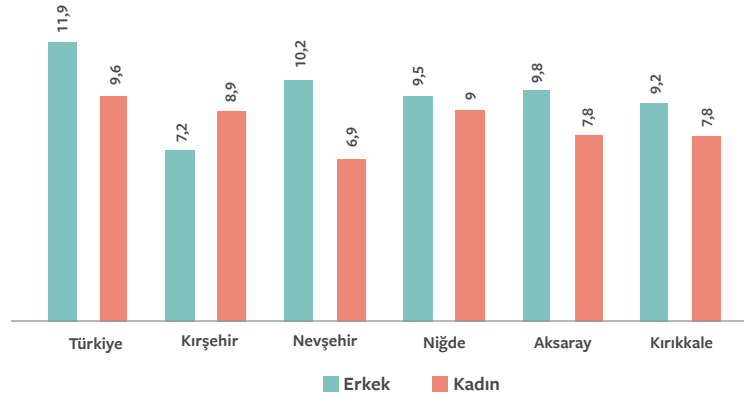
Aşağıda, TR71 Bölgesi'ndeki illerde mutlu, orta düzeyde mutlu ve mutsuz olan kadın ve erkeklerin illere göre dağılımına grafiksel olarak yer verilmiştir.

Grafik 3.4.41: Türkiye Genelinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Mutluluk Oranları

Grifik 3.4.42: Türkiye Genelinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Orta Düzeyde Mutlu Olanların Oranı

Grifik 3.4.43: Türkiye Genelinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Mutsuz Olanların Oranı

Tablo 3.4.69: Halkın Mutluluk Düzeyine Göre Dağılımı⁹¹

MUTLULUK DÜZEYİ	FREKANS	YÜZDE (%)
Çok Mutluyum	195	14,2
Mutluyum	400	29,0
Orta Derecede Mutluyum	410	29,8
Mutlu Değilim	142	10,3
Hiç Mutlu Değilim	231	16,8
TOPLAM	1.378	100,0

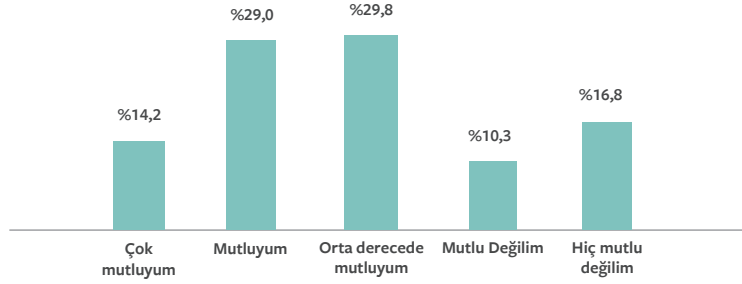
⁹¹ Mutluluk ve umut düzeyine ilişkin karşılaştırmalı tablolar, 2014 Yılı Hane Halkı Gelir ve İstihdam Anketi'ne eklenen sorulara alınan cevaplardan oluşturulmuştur.

Tablo 3.4.69'da, halkın mutluluk düzeyinin dağılımı görülmektedir. Yapılan çalışmada mutluluk düzeyine ilişkin görüş bildirenlerin sayısı 1.378'dir. Bu grup içerisinde çok mutlu olduğunu belirtenlerin oranı %14,2 (195 kişi)'dir. Mutlu olduğunu belirtenlerin oranı ise %29 (400 kişi)'dir.

Orta derece mutlu olduğunu söyleyenlerin oranı %29,8 (410 kişi)'dir. Mutlu olmadığını ifade edenlerin oranı %10,3 (142 kişi)'tür. Hiç mutlu olmayanların oranı ise %16,8 (231 kişi)'dir.

○ Grafik 3.4.44: Halkın Mutluluk Düzeyine Göre Dağılımı (%)

Halkın genel mutluluk düzeyinin oransal dağılımı Grafik 3.4.44'te görülmektedir. Grafik 3.4.44 incelendiğinde halkın %73'ünün mutlu olduğu, %27'sinin ise mutlu olmadığı söylenebilir. Halkın gelir düzeyi, umut düzeyi ve mutluluk düzeyleri karşılaştırıldığında, mutluluğun umut ve gelirle çok ilişkili olmadığı görülmektedir. Gelir düzeyi ve umut düzeyinden hoşnut olmayanların önemli bir bölümünün mutlu oldukları çalışmanın çarpıcı nitelikteki sonuçlarındandır. Buna, Niğde ilindeki boşanma sayısının her geçen gün arttığı ve son yıllarda en çok boşanmanın gerçekleştiği ilin Niğde olduğu da eklendiğinde sonuçlar şaşırtıcı olmaktadır.

Halkın mutluluk düzeyinin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 3.4.70'te görülmektedir. Çok mutlu olduğunu ifade edenlerin %58,3'ü kadın, %41,7'si erkektir. Mutlu olduğunu belirtenler içinde kadınların oranı %54,2 iken erkeklerin oranı %45,8'dir. Orta derecede mutlu olanlar içinde kadınların oranı %44,4, erkeklerin oranı ise %55,6'dır. Mutlu olmadığını ifade edenlerin içerisinde kadınların oranı %50,9, erkeklerin oranı ise %49,1'dir. Hiç mutlu olmayanlar içerisinde kadınlar %49'luk bir dilim oluştururken, erkekler %51'lik bir dilim oluşturmaktadır. Tablo 3.4.70'in genel bir değerlendirmesi yapıldığında, mutlulukta kadınların, mutsuzlukta ise erkeklerin önde olduğu görülmektedir.

○ Grafik 3.4.70: Cinsiyete göre Mutluluk Düzeyinin Dağılımı

CİNSİYET	MUTLULUK DÜZEYİ					TOPLAM	
	Çok Mutluyum	Mutluyum	Orta Derecede Mutluyum	Mutlu Değilim	Hiç Mutlu Değilim		
Kadın	Sayı	98	176	156	58	96	584
	%	58,3	54,2	44,4	50,9	49,0	50,6
Erkek	Sayı	70	149	195	56	100	570
	%	41,7	45,8	55,6	49,1	51,0	49,4
TOPLAM	Sayı	168	325	351	114	196	1154
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.4.71: Medeni Durum ile Mutluluk Düzeyinin Karşılaştırılması

MEDENİ DURUM	MUTLULUK DÜZEYİ					TOPLAM	
	Çok Mutluyum	Mutluyum	Orta Derecede Mutluyum	Mutlu Değilim	Hiç Mutlu Değilim		
Hiç Evlenmedi	Sayı	56	82	78	23	38	277
	%	30,1	22,0	20,3	18,4	17,6	21,6
Evli	Sayı	124	275	286	92	158	935
	%	66,7	73,7	74,3	73,6	73,1	72,8
Boşandı	Sayı	4	9	15	7	9	44
	%	2,2	2,4	3,9	5,6	4,2	3,4
Eşi öldü	Sayı	2	7	6	3	11	29
	%	1,1	1,9	1,6	2,4	5,1	2,3
TOPLAM	Sayı	186	373	385	125	216	1285
	%	100	100	100	100	100	100

Halkın medeni durumu ile mutluluk düzeyinin karşılaştırması Tablo 3.4.71'de görülmektedir. Tablo 3.4.71 incelendiğinde çok mutlu olanların %30,1'inin hiç evlenmediği, %66,7'sinin evli olduğu, %2,2'nin boşanmış olduğu, %1,1'nin de eşinin öldüğü görülmektedir. Mutlu olduğunu ifade edenlerin %22'sinin hiç evlenmediği, %73,7'sinin evli olduğu, %2,4'nün boşanmış ve %1,9'unun ise eşi ölenlerden oluştuğu görülmektedir. Orta derecede mutlu olanların %20,3'ünün hiç evlenmediği, %74,3'ünün evli olduğu, %3,9'unun boşanmış, %1,6'sında eşi öldüğü görülmektedir. Buradan evli olanların daha mutlu olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Mutlu olmadığı ifade edenlerin %18,4'ünün hiç evlenmediği, %73,6'nın evli, %5,6'sının boşanmış ve %2,4'ünün eşinin öldüğü görülmektedir. Hiç mutlu olmayanların %17,6'sının hiç evlenmediği, %73,1'nin evli

olduğu, %4,2'sinin boşanmış ve %5,1 eşi ölmüş olduğu görülmektedir. Mutlu olmadığını (%73,6) ya da hiç mutlu olmadığını (%73,1) ifade eden evlilerin oranı da oldukça yüksektir.

Mutluluk düzeyinin sektöre göre karşılaştırması Tablo 3.4.72'de görülmektedir. Çok mutlu olanların %47,5'inin kamu sektöründe, %52,5'inin özel sektörde olduğu anlaşılmaktadır. Mutlu olanların %52,5'i kamu, %47,5'i ise özel sektörde çalışmaktadır. Orta derecede mutlu olanların %46,4'ü kamu, %63,6'sı özel sektörde çalışmaktadır. Mutlu olmayanların %42,5'i kamu sektöründe, %57,5'i özel sektörde çalışanlardan oluşmaktadır. Hiç mutlu olmayanların ise %20'sinin kamu sektöründe, %80'ninin ise özel sektörde çalıştığı görülmektedir. Bu bilgilerden, kamu sektöründe çalışanların mutluluk düzeyinin, özel sektörde çalışanlara göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3.4.72: Mutluluk Düzeyinin Sektöre Göre Karşılaştırılması

SEKTÖR	MUTLULUK DÜZEYİ					TOPLAM	
	Çok Mutluyum	Mutluyum	Orta Derecede Mutluyum	Mutlu Değilim	Hiç Mutlu Değilim		
Kamu	Sayı	38	96	77	17	12	240
	%	47,5	52,5	46,4	42,5	20,0	45,4
Özel Sektör	Sayı	42	87	89	23	48	289
	%	52,5	47,5	53,6	57,5	80,0	54,6
TOPLAM	Sayı	80	183	166	40	60	529
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3.4.2.4.11. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Umud Düzeyi

Tablo 3.4.73, TR71 Bölgesi'ndeki illerde 2013 yılında umut düzeyine ilişkin bilgi vermektedir. Buna göre, Türkiye genelinde insanların %77'si umutlu, %23'ü ise umutsuzdur. TR71 Bölgesi'ndeki illere bakıldığında ise en umutlu il %83,9 ile Kırıkkale'dir. İkinci sırada %82 ile

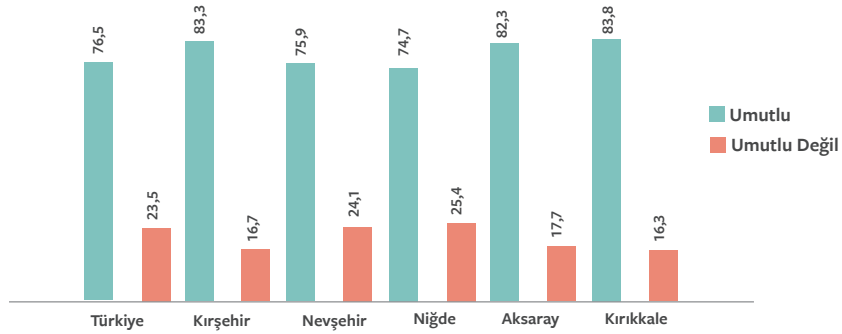
Aksaray ili, üçüncü sırada %81,6 ile Kırşehir ili, dördüncü sırada %76,7 ile Nevşehir ili ve son sırada %75,7 ile Niğde ili gelmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki tüm illerdeki umut düzeyi Türkiye ortalamasının üzerindedir. Niğde ili ise maalesef bu iller arasında umut düzeyi açısından Türkiye ortalamasının altında olan ve sıralamada en sonda yer alan bir ildir.

Tablo 3.4.73: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Umud Düzeyi ⁹²

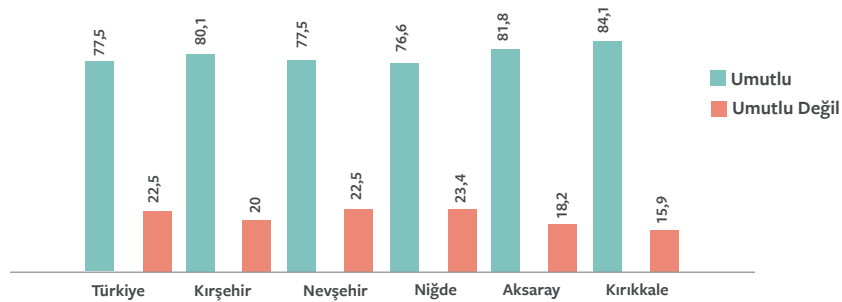
YER	TOPLAM		ERKEK		KADIN	
	Umutlu	Umutlu Değil	Umutlu	Umutlu Değil	Umutlu	Umutlu Değil
Türkiye	77	23	76,5	23,5	77,5	22,5
Kırşehir	81,6	18,4	83,3	16,7	80,1	20
Nevşehir	76,7	23,3	75,9	24,1	77,5	22,5
Niğde	75,7	24,4	74,7	25,4	76,6	23,4
Aksaray	82	18	82,3	17,7	81,8	18,2
Kırıkkale	83,9	16,1	83,8	16,3	84,1	15,9

Kaynak: TÜİK, Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2013.

⁹² İki 2003 yılında Hane Halkı Bütçe Anket'inde ek bir modül olarak uygulanan 2004 yılından itibaren düzenli olarak gerçekleştirilmekte olan Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2013 yılında ilk defa il düzeyinde yapılmıştır.

Tablo 3.4.45: Türkiye Genelinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Erkeklerin Umud Oranları

Tablo 3.4.46: Türkiye Genelinde ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Kadınların Umud Oranları

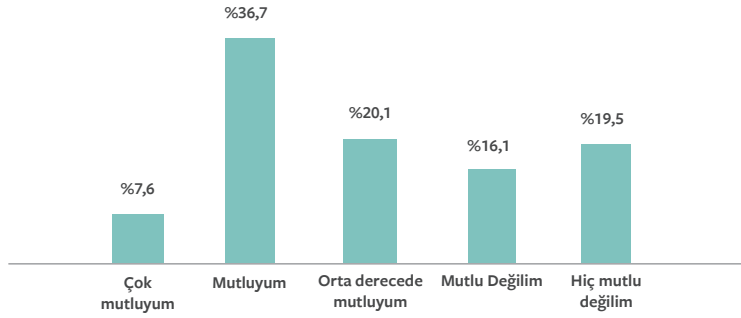

Tablo 3.4.74: Halkın Umud Düzeyine Göre Dağılımı

UMUT DÜZEYİ	FREKANS	YÜZDE (%)
Çok Umutluyum	104	7,6
Umutluyum	501	36,7
Kararsızım	274	20,1
Umutlu Değilim	220	16,1
Hiç Umudlu Değilim	266	19,5
TOPLAM	1.365	100,0

Halkın umut düzeyine ilişkin görüşleri Tablo 3.4.74'te görülmektedir. Tablo 3.4.74'te, halkın %7,6'sının çok umutlu olduğu, %36,7'sinin umutlu olduğu, %20,1'inin umut düzeyi konusunda kararsız olduğu, %16,1'inin umutlu olmadığı, %19,5'inin ise hiç umutlu olmadığı görülmektedir.

Halkın umut düzeylerinin genel bir değerlendirmesi yapıldığında, gelecekte umutlu olanların oranının (%44,3) umutsuz olanların oranına göre (%35,6) daha çok olduğu görülmektedir. Bu nedenle, toplumun geleceğe ilişkin umudunun yüksek olduğu söylenebilir. Ancak, bu noktada kararsızların da oranının oldukça yüksek oluşu (%20,1) değerlendirilmesi gereken bir diğer konudur.

Grafik 3.4.47: Halkın Mutluluk Düzeyine Göre Dağılımı (%)

Tablo 3.4.75: Umudun Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

UMUT DÜZEYİ			EĞİTİM DÜZEYİ						TOPLAM
			Bir Okul Bitirmede	İlköğretim	Lise	Yüksekokul	Dört Yıllık Fakülte ve Üniversite	Lisansüstü	
Çok Umudlu	Kadın	Sayı	19	17	8	4	5	1	54
		%	76	51,5	66,7	80	83,3	100	65,9
	Erkek	Sayı	6	16	4	1	1	0	28
		%	24	48,5	33,3	20	16,7	0	34,1
	Toplam	Sayı	25	33	12	5	6	1	82
		%	100	100	100	100	100	100	100
Umutlu	Kadın	Sayı	21	94	48	14	21	1	199
		%	58,3	44,5	55,2	58,3	63,6	50	50,6
	Erkek	Sayı	15	117	39	10	12	1	194
		%	41,7	55,5	44,8	41,7	36,4	50	49,4
	Toplam	Sayı	36	211	87	24	33	2	393
		%	100	100	100	100	100	100	100

Tablo 3.4.75: Devamı

UMUT DÜZEYİ			EĞİTİM DÜZEYİ						TOPLAM
			Bir Okul Bitirmede	İlköğretim	Lise	Yüksekokul	Dört Yıllık Fakülte ve Üniversite	Lisansüstü	
Kararsız	Kadın	Sayı	13	37	21	8	5	1	85
		%	59,1	31,6	42,9	80	50	100	40,7
	Erkek	Sayı	9	80	28	2	5	0	124
		%	40,9	68,4	57,1	20	50	0	59,3
	Toplam	Sayı	22	117	49	10	10	1	209
		%	100	100	100	100	100	100	100
Umutlu Değil	Kadın	Sayı	9	39	28	8	7		91
		%	69,2	39,4	58,3	57,1	100		50,3
	Erkek	Sayı	4	60	20	6	0		90
		%	30,8	60,6	41,7	42,9	0		49,7
	Toplam	Sayı	13	99	48	14	7		181
		%	100	100	100	100	100		100
Hiç Umutlu Değil	Kadın	Sayı	14	54	28	4	5	3	108
		%	60,9	48,2	47,5	66,7	83,3	75	51,4
	Erkek	Sayı	9	58	31	2	1	1	102
		%	39,1	51,8	52,5	33,3	16,7	25	48,6
	Toplam	Sayı	23	112	59	6	6	4	210
		%	100	100	100	100	100	100	100
TOPLAM	Kadın	Sayı	76	241	133	38	43	6	537
		%	63,9	42,1	52,2	64,4	69,4	75	50
	Erkek	Sayı	43	331	122	21	19	2	538
		%	36,1	57,9	47,8	35,6	30,6	25	50
	Toplam	Sayı	119	572	255	59	62	8	1.075
		%	100	100	100	100	100	100	100

Halkın eğitim düzeyi ve cinsiyete göre umut düzeyi Tablo 3.4.75'te görülmektedir. Tablo 3.4.75 incelendiğinde bir okul bitirmeyen kadınlardan çok umutlu olanların oranı %76 iken, aynı gruba giren erkeklerin oranı %24'tür. İlköğretim mezunu kadınların umut düzeyi %51,5 iken aynı gruba giren erkeklerin umut düzeyi %48,5'tir. Lise mezunu kadınların umut düzeyi %66,7 iken, erkeklerin umut düzeyi %33,3'tür. Yüksekokul mezunu kadınların umut düzeyi %80 iken aynı gruptaki erkeklerin umut düzeyi %20'dir. Dört yıllık yükseköğretim alan kadınların umut düzeyi %83 iken, aynı eğitim düzeyindeki erkeklerin umut düzeyi %16,7'dir. Lisansüstü eğitim alan kadınların ise umut düzeyi %100'dür. Bu dağılımda dikkati çeken nokta, kadınların eğitim düzeyi arttıkça umut düzeyleri de artmakta iken, erkeklerin eğitim düzeyi arttıkça umut düzeyleri düşmektedir. Tablodaki tüm veriler

değerlendirildiğinde, kadınların erkeklere göre gelecekte daha umutlu olduğu, erkeklerin ise daha karamsar olduğu görülmektedir.

Halkın cinsiyete göre gelecek ile ilgili umut düzeyleri Tablo 3.4.76'da görülmektedir. Çok umutluyum tercihini belirtenler içerisinde kadınların oranı %66,3 iken erkeklerin oranı %33,7'dir. Gelecek ili ilgili umutlu olduğunu belirtenler içerisinde kadınların oranı %50,4 iken erkeklerin oranı %49,6'dır. Umutlu olmayanların içerisinde kadınların oranı %50,5 iken erkeklerin oranı %49,5'tir. Gelecekte hiç umutlu değilim görüşünde olanların içerisinde kadınların oranı %50,7 iken erkeklerin oranı %49,3'tür. Genel olarak umutlu olanlar içerisinde kadınların oranı yüksek görülürken, umutsuz olanlarda ise kadın ve erkekler arasında önemli bir fark görülmemektedir.

Tablo 3.4.76: Cinsiyete Göre Umut Düzeyinin Dağılımı

CİNSİYET	EĞİTİM DÜZEYİ					TOPLAM	
	Çok Umutluyum	Umutluyum	Kararsızım	Umutlu Değilim	Hiç Umutlu Değilim		
Kadın	Sayı	55	210	96	97	115	573
	%	66,3	50,4	43,2	50,5	50,7	50,2
Erkek	Sayı	28	207	126	95	112	568
	%	33,7	49,6	56,8	49,5	49,3	49,8
TOPLAM	Sayı	83	417	222	192	227	1141
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.4.77: Medeni Durum ile Umut Düzeyinin Karşılaştırılması

CİNSİYET	EĞİTİM DÜZEYİ					TOPLAM	
	Çok Umutluyum	Umutluyum	Kararsızım	Umutlu Değilim	Hiç Umutlu Değilim		
Hiç Evlenmedi	Sayı	41	110	53	31	37	272
	%	41,8	23,6	20,6	15,2	15,0	21,4
Evli	Sayı	53	334	191	161	190	929
	%	54,1	71,5	74,3	78,9	76,9	73,0
Boşandı	Sayı	2	13	10	10	9	44
	%	2,0	2,8	3,9	4,9	3,6	3,5
Eşi öldü	Sayı	2	10	3	2	11	28
	%	2,0	2,1	1,2	1,0	4,5	2,2
TOPLAM	Sayı	98	467	257	204	247	1.273
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Halkın medeni durumu ile umut düzeyinin karşılaştırması Tablo 3.4.77'de görülmektedir. Tablo 3.4.77 incelendiğinde çok umutlu olanların %41,8'nin hiç evlenmediği, %54,1'nin evli olduğu, %2'sinin boşanmış, %2'nin de eşi ölmüş olduğu görülmektedir. Umutlu olanların %23,6'sının hiç evlenmediği, %71,5'inin evli olduğu, %2,8'nin boşanmış, %2,1'nin de eşi ölmüş olduğu görülmektedir. Umutlu olma konusunda kararsız olanların %20,6'sının hiç evlenmediği, %74,3'nün evli olduğu, %3,9'unun boşanmış, %1,2'sinin de eşi ölmüş olduğu görülmektedir. Umutlu olmayanların %15,2'nin hiç evlenmediği, %78,9'nun evli olduğu, %3,6'sının boşanmış, %1'nin de eşi ölmüş olduğu görülmektedir. Hiç umutlu olmayanların %15'inin hiç evlenmediği, %76,9'unun

evli olduğu, %3,6'sının boşanmış, %4,5'nin de eşi ölmüş olduğu görülmektedir. Umut düzeyinin evli olanlarda yüksek olduğu görülmektedir. Ancak evli olup umutlu olmayanların (%78,9) ve hiç umutlu olmayanların (%76,9) oranı da oldukça yüksektir.

Umut düzeyinin sektörlere göre karşılaştırması Tablo 3.4.78'de görülmektedir. Buna göre, çok umutlu olduğunu ifade edenlerin %59'u kamu, %41'i özel sektörde çalışanlardan oluşmaktadır. Umutlu olanların %46'sı kamu, %54'ü özel sektörde çalışmaktadır. Kararsız olanların %45,5'i kamu, %54,7'i özel sektörde çalışmaktadır. Umutlu olmayanların %45,3'ü kamuda, %54,7'si özel sektörde çalışanlardan oluşmaktadır. Hiç umutlu olmayanların ise %35,6'sının kamu sektöründe,

%64,4'ünün ise özel sektörde çalıştığı görülmektedir. Tablo 3.4.78'den de anlaşılacağı üzere, kamu sektöründe çalışanların umut düzeyinin daha yüksek, özel sektörde

çalışanların umut düzeyinin daha düşük olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3.4.78: Umut Düzeyinin Sektöre Göre Karşılaştırılması

SEKTÖR	UMUT DÜZEYİ					TOPLAM	
	Çok Umutluyum	Umutluyum	Kararsızım	Umutlu Değilim	Hiç Umutlu Değilim		
Kamu	Sayı	23	99	45	39	31	237
	%	59,0	46,0	45,5	45,3	35,6	45,1
Özel Sektör	Sayı	16	116	54	47	56	289
	%	41,0	54,0	54,5	54,7	64,4	54,9
TOPLAM	Sayı	39	215	99	86	87	526
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3.4.2.4.12. TR71 Bölgesi'ndeki İllerindeki Göç Durumu

Tablo 3.4.79, T71 Bölgesi'ndeki illerin göç durumunu vermektedir. Geçmişte, 2007-2008 yılları arasında Niğde aldığı 14.464 kişilik göç ile bölgede en çok göç alan il olurken, Kırıkkale 15.928 kişilik göç ile en fazla göç veren il olmuştur. 2008-2009 yılları arasında ise Niğde ve Kırıkkale arasında bir önceki yıla göre tam tersi bir durum meydana

gelmiştir. Bu dönemde Kırıkkale bölgede en fazla göç alan il olurken Niğde en fazla göç veren il olmuştur.

2009-2010, 2010-2011 ve 2011-2013 yılları arasında da en çok göç hareketinin yaşandığı iller yine Kırıkkale ve Niğde illeridir. Geçmişte en çok göç alan illerden biri olan Niğde ilinden insanların özellikle son yıllarda neden gitmek istediği de araştırılması gereken bir konudur.

Tablo 3.4.79: TR71 Bölgesi'ndeki İllerindeki Göç Durumu

İL	ALDIĞI GÖÇ				VERDİĞİ GÖÇ			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Aksaray	10.159	10.778	10.667	11.491	13.225	13.142	12.374	13.726
Kırıkkale	12.488	12.190	13.776	15.089	19.229	17.482	13.912	17.818
Kırşehir	9.875	9.598	9.733	11.259	12.626	11.870	9.898	11.346
Nevşehir	9.231	8.995	10.214	10.322	12.366	11.374	10.859	12.147
Niğde	12.602	11.769	12.359	14.731	17.666	17.023	13.514	15.493

3.4.2.5. Niğde İlinin Aile ve Sosyal Politikalar Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin aile ve sosyal politikalar alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi

sonucunda, ilin aile ve sosyal politikalar alanına ilişkin güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenmiş ve aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Sosyal refaha odaklı kurumların varlığı.
- Kötü durumda olanlara yardım isteği.
- Sosyal hizmet veren kurum/kuruluşların özverili çalışanlara sahip olması ve karşılık beklemeden çalışma isteği.
- İlin küçüklüğü nedeniyle ihtiyaç sahiplerinden haberdar olunması ve ihtiyaç sahiplerine ulaşım kolaylığı.
- Sosyal yardım ve hizmetlerin denetimlerinin sık ve düzgün yapılması.
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının il Merkezi ve bütün ilçelerde teşkilatının olması.
- Yapılan hizmetlerin toplum tarafından takdir görmesi.
- Bütçe dışı kaynaklara sahip olunması (yerel kaynaklar, bağışlar ve fonlar vb.)
- İşbirliğine açık olunması.
- Genç ve çalışan nüfusun fazla olması.

ZAYIF YÖNLER

- İlde sosyal risk haritasının çıkarılmamış olmaması.
- Yardım kriterlerinin tam olarak tespit edilememiş olması.
- Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün ilçe teşkilatlarının olmaması.
- Organize olamama.
- Zaman zaman amaçtan sapılması.
- Altyapı eksikliği ve kaynak yetersizliği.
- Gerçek ihtiyaç sahiplerini değil de tarafları kollama.
- Sosyal hizmetler alanında hizmet veren kurumların ilde kendini yeterince tanıtamaması.
- Sivil toplum kuruluşlarının desteğinin azlığı.
- Yardımların sürekli olmaması.
- Uygulama zaafı.
- İldeki çocuk evi sayısının azlığı.
- İlde bir özürli koordinasyon merkezinin olmaması.
- İlde aile danışma merkezinin olmaması.
- Evlilik öncesi eğitim ve aile eğitimi danışmanlık hizmetlerinin yetersizliği.
- İlde, sosyal hizmet ve yardım faaliyetleriyle bunlar-dan yararlananlara ilişkin bilgileri merkezî bir sistemde oluşturulacak veri tabanının olmaması.
- İlde dezavantajlı kesimler için eğitim, sağlık, istihdam ve sosyal güvenlik gibi temel hizmetlerin yetersizliği.
- Çalışan hakları ve güvenliği açısından, koruyucu ve önleyici tedbirlerin yetersizliği.
- Bazı alanlarda bakım talebi olmasına rağmen, bu talebe kuruluş olmaması nedeni ile cevap verilemiyor olması (evde bakım hizmetleri gibi)
- Sosyal hizmetlerin sunumunda gönüllü çalışanların aynı kişiler olması.
- Diğer resmi ve özel kurumlarla iletişim ve koordinasyonun iyi düzeyde olmaması.
- Sosyal hizmet personelinin il düzeyinde farklı hizmet alanlarında hizmet verecek sayısı ve nitelikte olmaması nedeni ile konsantrasyon eksikliği ve veriminin düşük olması.
- İnsanların gelir getirici kurslara katılıp meslek sahibi olmak ve gelir elde etmek yerine, direkt yardım kuruluşlarını tercih etmesi ve bu konuda sunulan hizmetlerdeki yetersizlikler.
- Sosyal hizmetlere ilişkin Ar-Ge hizmet birimlerinin olmaması.

FIRSATLAR

- Sosyal yardımlaşma ve dayanışma kültürünün kökeninin çok eskilere dayanması.
- Mazlumun desteklediği bir toplum olunması.
- Ekonomik kalkınmanın yanında sosyal kalkınmanın öneminin de her geçen gün daha fazla farkına varılması.
- Devlet, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve uluslararası kuruluşların sosyal politika ve uygulamalarına yönelik ilgi ve desteğinin artması.
- Üniversitede yaşlı ve engelli bakımına yönelik yeni bölümlerin açılmış olması.
- Belediye ile işbirliği imkanının varlığı.
- Hibe ve destekler.
- Aile ve Sosyal Politikalar alanındaki hizmetlere destek veren ulusal ve uluslararası projelerin varlığı.
- Dini bayramların varlığı.
- Ülke genelinde ve ilde stratejik yönetim bakış açısının giderek yaygınlaşması ve bu konuya ilginin artması.
- Bilgiye ulaşma kolaylığının sağladığı avantajlar.
- Bakanlığın illere desteğinin gün geçtikçe artması.
- Yerel yöneticilerin sosyal refahın artırılması konusundaki duyarlılığı.
- Sosyal hizmet ve yardımlar alanında artan uluslararası gelişmeler ve faaliyetlerin varlığı.
- İlde Üniversitenin varlığı ve bu konuda yapılabilecek çalışmalar konusunda Üniversiteden destek

alınabilmesi.

- İlin coğrafi yapısının ve iklimsel özelliklerinin her bölgeye ve insana ulaşılabilir olmaya imkan vermesi.
- İlin nüfusunun az olması.
- Yoğun göç alan bir il olmaması.
- İlimizde genç nüfus oranının yüksek olması.
- Ülke genelinde Aile ve Sosyal Hizmetlerin önem

kazanması nedeniyle, Bakanlığın bütçesinin sürekli artmasının sağladığı avantajlar.

- Kadın erkek eşitliği ve kadına karşı şiddete toplumsal duyarlılığın artması.
- Çocuk haklarına yönelik bilincin artmış olması.
- Özürlü haklarına yönelik bilincin artmış olması.
- Yaşlılara yönelik bilincin artmış olması.

TEHDİTLER

- Toplumda yerleşik önyargıların olması (sosyal dışlanma, töre vb.)
- Toplumda ihtiyaç sahiplerine artan duyarsızlık.
- Her şeyi devletten bekleme alışkanlığı.
- Aile ve sosyal politikaların hemen her alanla ilgisi olması nedeni ile görev çerçevesinin net çizilememesi ve bu konuda yaşanan karışıklık.
- Halkın yardımların nereye yapıldığı konusundaki güvensizliği.
- Madde bağımlılığı, uyuşturucu kullanımının ve suçlu oranının her geçen gün artış göstermesi.
- Kronik hastalıkların artması.
- Giderek zayıflayan, bozulan ve parçalanmış aile yapısı; boşanma, şiddet, ihmal ve istismar vakalarının artması.
- Şiddet ve genel ahlaka aykırı içerikli yayınların sayısının artması ve bunlara gençlerin ulaşımının kolay olması ve engellenememesi.
- Çalışmayı tercih etmek yerine, tembellik ve yardımlarla yaşama alışkanlığının artması.
- Faizcilik, tefecilik, dolandırıcılık vb. suçların her geçen gün artması.
- İhtiyacın değil, gösterişin ön planda tutulması.
- Dedikodu mekanizmasının varlığı.
- Erken yaşta evliliklerin (Çocuk gelin ve çocuk damatların) varlığı.
- Organize olmamış, yanlış ve istismara dayalı yardımların varlığı.
- Özellikle kırsal kesimde bilinçsiz ve eğitimsiz ailelerin varlığı.
- İlin cadde ve yollarının, apartmanların engellilere yönelik yapılmamış olması.
- İlde artan sığınmacı sayılarını getireceği sosyal sorunlar.
- İlde intihara teşebbüs olaylarının giderek artması.
- İlde insanların boş zamanları değerlendirecek ve sosyal faaliyet yapabilecekleri mekanların nitelik ve nicelik olarak azlığı.
- Ülkemizde aktif yaşlanmayı sağlayacak mekanizmaların yetersiz olması.
- İlde evlat edinme oranının düşük olması.
- İlde koruyucu aile sayısının az olması.
- İklim ve geleneksel nedenlerle çalışmaya istekli olmayan bir il olması.
- İlde araştırma ve veriye dayalı karar alma kültürünün yetersiz olması.
- Dünyada ve bölgemizde politik, sosyal ve ekonomik sorunlarda artış olması.
- Bölgelerarası kalkınmışlık farklarının olması.
- Adalet sisteminin yavaş işlemesi ve insanların adalet sistemine güveninin azalması.
- Özel sektör katkılarının yetersizliği.
- Sosyal hizmetler alanında yetişmiş, konusunda uzman personel eksikliği.
- Bütün hizmet alanlarına ait her geçen gün artan bakım talebi sayısı.
- Ortak hareket edilmek zorunda olan diğer Kamu Kurumlarındaki uzman meslek elemanı eksikliği.
- Kırsal kesimde eğitim seviyesinin düşük olması.
- İstihdam olanaklarının sınırlı olması.
- Mevzuattaki yetersizlikler.
- Gün geçtikçe yaşanan nüfus profili.
- Teknolojik gelişme ile birlikte artan sosyal sorunlar
- Bilişim teknolojilerine bağımlılığın (internet, cep telefonu, televizyon vb.) artması ile birincil ilişkilerin zayıflaması.
- Sorumlu medya anlayışının ve duyarlılığının azalması.
- Göçten kaynaklanan sosyal ve kültürel sorunların olması.
- Toplumsal duyarsızlığın yaygınlaşması.
- Sosyal hizmetler alanında devletin sorumluluklarının artması.
- Nüfus artış oranlarının azalması, yaşlı ve yalnız yaşayan nüfusun artması.
- Kadına yönelik şiddet, töre, namus cinayeti ve intiharların varlığı.
- Çocuk alanındaki sorunların dünya genelinde artış eğilimi göstermesi.
- Dezavantajlı grupların istihdama yeterince katılamaması.
- Yardımların acite etmek yoluyla alınmaya çalışılması.
- Çoğunlukla olumsuz vakalarda sosyal hizmet sunan kurumların hatasının olduğuna yönelik toplumsal algı.

3.4.2.6. Niğde İlinin Aile ve Sosyal Politikalar Alanı Vizyonu

Eğitim düzeyini yükseltmiş, dayanışmacı birey ve kuruluşları ile yardımseverliğin özendirildiği, ihtiyaç sahiplerinin en aza indirildiği, yardım almak yerine çalışmayı tercih eden bireylerden oluşan, ölçüdeki benzer illerle kıyaslandığında kendi kendine yetebilen insanların en çok olduğu, sosyal sorunlar ortaya çıktıktan sonra değil çıkmadan önlemini alabilen, sosyal kesimler arasındaki yaşama standardı farklılıklarını en aza indirmiş, mutlu birey ve güçlü ailelerden oluşan bir il olmak.

3.4.3. Gelir ve İstihdam

Niğde ilindeki gelir dağılımı ve istihdamın durumuna ilişkin bilgilere aşağıda kısaca yer verilmektedir.

3.4.3.1. Genel Olarak Gelir Dağılımı

Gelir; üretim ve hizmet süreçleri sonucunda elde edilen parasal ya da nesnel getirdir. Aynı zamanda gelir; bir bireye, bir topluluğa belirli zamanlarda, belirli yerlerden gelen para olarak değerlendirildiği gibi üretim ve hizmet süreçleri sonucu elde edilen parasal ya da nesnel getiri olarak da değerlendirilmektedir.

Gelir dağılımı, üretim faktörleri tarafından elde edilen gelirin, çeşitli kriterlere göre belirlenmiş gruplar veya fertler arasındaki dağılımını ifade etmektedir. Gelir dağılımındaki adaletsizlik, ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemekte, suç işleme oranlarını artırabilmektedir.

Bir ülkenin refahı, zenginliğinden çok, gelir dağılımıyla ölçülmektedir. Örneğin, aynı toplam geliri elde eden iki ülkeden birinde diğerine göre daha adil bir gelir dağılımı uygulanıyorsa, o ülkenin refahı, gelir dağılımı eşitsiz olana göre daha iyi olarak nitelendirilmektedir. Bu nedenle, ülkede ekonomik ve sosyal kararların alınmasında, sermaye birikimi ve sosyal yapının iyileştirilmesinde gelirin fertler arasında ne şekilde dağıldığının bilinmesi önem arz etmektedir.

Gelirin adaletsiz dağılımı, çeşitli sosyal ve ekonomik sorunları da beraberinde getirmektedir:

- Gelir dağılımındaki adaletsizlik ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemektedir.
- Hane halkları arasındaki önemli gelir farklılıkları, yiyecek, giyecek ve barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve eğitim ile sağlık

hizmetlerinden yararlanamayan fertlerin toplam nüfus içerisindeki oranını yükseltmektedir.

- Gelirin adaletsiz dağılımı, suç işleme oranını yükseltir.
- Gelir adaletsizliğinin var olduğu bir ortamda, ekonomik büyümeyi hedefleyen politikaların uygulanması, gelir dağılımını daha da bozmaktadır. (Böyle bir ortamda, verilen teşvik ve kredilerden nüfus sahibi yüksek gelir mensuplarının daha çok yararlanması, uygulanan politikaların getirisinden yine üst gelir grubuna mensup kişilerin yararlanması gibi bir sonuç doğurabilmektedir).
- Gelir farklılıklarının oldukça yüksek olması, toplumun gelir farklılıkları için gösterdiği tahammül sınırını aşağı doğru çekmektedir.
- Yeterince beslenemeyen ve sağlıksız koşullarda yaşayan hane halklarının oransal olarak yüksek olması, çocuk ölümlerinin artmasına neden olmaktadır.
- Düşük gelir gruplarında yaşayan insanların içinde buldukları olumsuz ekonomik ve sosyal çevre koşullarının, bu koşullarda doğup büyüyen çocukların zihinsel ve fiziksel gelişimi üzerinde yarattığı olumsuzluklardan ötürü, devlet tarafından uygulanan eşit eğitim uygulaması, eğitim eşitsizliği ile sonuçlanabilmektedir.

(Buradaki eşitsizlik, eğitim olanaklarından eşitsiz bir şekilde faydalanma değil, aynı eğitim kurumunda ve hatta aynı sınıfta, fertlerin farklı ekonomik ve sosyal geçmişleri nedeni ile benzer eğitim olanaklarından yararlanmada farklılık olarak düşünülmelidir.)

- Gelir farklılıkları ile beraber yüksek suç oranı, eğitimsizlik, güvensizlik, umutsuzluk ve istikrarsızlık gibi faktörler, toplumsallık güdüsünü yok edebilmektedir.

Türkiye'nin bölgeleri ve illeri arasındaki sosyo-ekonomik gelişme süreci tekdüze olmayıp, geniş sosyo-ekonomik farklılıklar söz konusudur. Bu farklılıkların kavranması politika yapıcılar için büyük önem arz etmektedir. Zira bölgesel eşitsizliklerin giderilebilmesinde başlangıç noktası, bölgesel gelişme farklılıklarının ortaya konulmasıdır.

3.4.3.2. Çeşitli Endekslere Göre Niğde İlinin Gelişmişlik Düzeyi

Aşağıda, TR71 Bölgesi'ndeki iller ve Niğde ilinin farklı endekslerdeki gelişmişlik düzeyine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3.4.80: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) (2010-2011)

İL KODU	İL	SEGE-2010 SIRALAMASI	SEGE-2011 SIRALAMASI
TR 714	Nevşehir	42	36
TR 715	Kırşehir	41	40
TR 711	Kırıkkale	31	41
TR 712	Aksaray	54	55
TR 713	Niğde	55	56

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü.

Tablo 3.4.80, TR71 Bölgesi'ndeki illerin SEGE sıralamasını göstermektedir. SEGE 2011 çalışmasında, 2009 ve 2010 yıllarına ait 61 değişken kullanılarak analizler yapılmıştır. Ayrıca, 15.06.2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Yeni Teşvik Sistemi kapsamında da Türkiye'de illerin gelişmişlik seviyeleri 6 kademe belirlenmiştir. Nevşehir, Kırşehir ve Kırıkkale 4. derecede gelişmiş iller statüsünde

yer alırken, Niğde ve Aksaray 5. derecede gelişmiş iller statüsünde yer almaktadır. Son bölgenin 6. Bölge olduğu düşünüldüğünde, Niğde ilinin yeri son gruptan bir önceye denk gelmektedir.

Türkiye İş Bankası İktisadi Araştırmalar Bölümü'nün "2010 ve 2012 verileriyle Türkiye'de İllerin Gelişmişlik Düzeyi (İGE) Araştırması", Şubat 2014 verilerine ise Tablo 3.4.81'de yer verilmiştir.

Tablo 3.4.81: İllerin Gelişmişlik Endeksi (İGE) Sıralaması (2010-2012)

İL	İGE-2010 SIRALAMASI	İGE-2012
Nevşehir	41	33
Kırşehir	55	49
Kırıkkale	47	40
Aksaray	56	54
Niğde	61	60

Kaynak: 2010 ve 2012 Verileriyle Türkiye'de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması, Türkiye İş Bankası İktisadi Araştırmalar Bölümü, Şubat 2014: 9.

En hızlı gelişen iller incelendiğinde Nevşehir ilinde öğretim üyesi sayısı, sinema seyircisi sayısı gibi sosyal göstergelerdeki artışın, Tokat ilinde göç istatistiklerindeki düzelmenin, Kırıkkale ilinde sosyal göstergelerdeki iyileşmenin söz konusu yükselişlerde etkili olduğu görülmektedir. 2012 yılı İGE sıralamasında 2010 yılına kıyasla en hızlı şekilde gerileyen iller incelendiğinde ise, Tunceli ilinde mobil telefon kullanımı ve hastane sayısı gibi sosyal göstergelerdeki gerilemenin, Uşak ilinde sinema seyircisi sayısı ve yenilikçilik göstergelerindeki nispi azalışın ve Karaman ilinde ise yenilikçilik göstergeleri ile kamu yatırımlarındaki yavaşlamanın illerin hızlı

gerilemesinde etkili olduğu görülmektedir.

Türkiye İş Bankası İktisadi Araştırmalar Bölümünün yaptığı 2010 ve 2012 Verileriyle Türkiye’de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması (2014)’nda, illerin 2012 yılı Finansal Gelişmişlik Endeksi Sıralaması da hesaplanmıştır. Türkiye’de illerin gelişmişliğini gösteren endeksin oluşturulması kapsamında kullanılan veri setinde, 2012 yılına ilişkin bankacılık sektörü büyüklüklerinden (tasarruf mevduatı, nakdi krediler, gayri nakdi krediler, takipteki alacaklar oranı, şube sayısı, ATM sayısı, interaktif müşteri sayısı, üye iş yeri sayısı, POS sayısı) faydalanılarak FİGE hesaplanmıştır.

Tablo 3.4.82: İllerin FİGE Sıralaması (2012)

İL	FİGE-2012
SIRALAMASI	51
Kırşehir	68
Kırıkkale	58
Aksaray	54
Niğde	59

Kaynak: 2010 ve 2012 Verileriyle Türkiye’de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması, Türkiye İş Bankası İktisadi Araştırmalar Bölümü, Şubat 2014:13.

Finansal Gelişmişlik açısından ilk 3 ilin (İstanbul, Ankara ve İzmir) kendi aralarında da gelişmişlik farkı bulunmakla birlikte, genel olarak geri kalan 78 ilden belirgin şekilde farklılaştığı dikkat çekmektedir. Nitekim bankacılık sektörünün güncel verileri ile hazırlanan Tablo 3.4.83, bu ayrışmayı açıkça yansıtmaktadır.

Tablo 3.4.83’ten de anlaşılacağı üzere, 3 ilin mevduat toplamı 611.755 milyon TL iken diğer iller toplamı

279.213’tür. Yine 3 ilin nakdi kredi toplamı 598.931 milyon TL iken diğer iller toplamı 437.548 milyon TL’dir. Yani 3 il, diğer 78 il toplamından daha fazla mevduata ve nakdi kredi kullanma gücüne sahiptir. 3 ildeki şube sayısı toplamı 5.477 iken diğer illerdeki şube sayısı toplamı 6.424’tür. ATM sayısı açısından da 3 ildeki toplam ATM sayısı 14.502 iken, diğer iller toplamı 18.684’tür.

Tablo 3.4.83: İllere Göre Bankacılık Verileri (Aralık, 2013)

İL	MEVDUAT (MİLYON TL)		NAKDİ KREDİLER (MİLYON TL)		ŞUBE SAYISI		ATM SAYISI ⁹³	
	Tutar	Pay (%)	Tutar	Pay (%)	Adet	Pay (%)	Adet	Pay (%)
İstanbul	411.623	46.2	415.408	40.1	3.492	29.3	9.008	27.1
Ankara	151.492	17.0	125.231	12.1	1.159	9.7	3.042	9.2
İzmir	48.641	5.5	58.291	5.6	826	6.9	2.452	7.4
3 İlin Toplamı	611.755	68.7	598.931	57.8	5.477	46.0	14.502	43.7
Diğer İller	279.213	31.3	437.548	42,2	6.424	54.0	18.684	56.3
GENEL TOPLAM	890.968	100	1.036.479	100	11.901	100	33.186	100

Kaynak: 2010 ve 2012 Verileriyle Türkiye’de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması, Türkiye İş Bankası İktisadi Araştırmalar Bölümü, Şubat 2014: 14.

⁹³ 2012 yılı BDDK Fintürk, TBB verileridir.

Tüm bunların dışında, finansal veriler hariç tutularak oluşturulan gelişmişlik endeksi sıralaması (İGE-F) oluşturulmuştur. İGE-F, finansal sektöre ilişkin veriler dışında kalan diğer tüm ekonomik ve sosyal verileri (40 kriter) kapsamıştır. İGE-F endeksinin ilk sıralarında yine İstanbul(1 inci), Ankara (2 nci) ve İzmir (3 üncü) sırada bulunurken, son sıralarında Bitlis (79 uncu), Ağrı (80 inci)

ve Hakkâri (81 inci) bulunmaktadır. TR71 Bölgesi illerinin İGE-F endeksindeki sıralamasına ise Tablo 3.4.84'te yer verilmiştir.

Tablo 3.4.84'ten de anlaşılacağı üzere, TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde İGE-F sıralamasında da Niğde ili en son sırada yer almaktadır.

Tablo 3.4.84: TR71 Bölgesi'ndeki İllerinin Finansal Veriler Hariç Tutularak Oluşturulan Gelişmişlik Endeksi Sıralaması (İGE-F) (2012)

İL	İGE-F SIRALAMASI
Nevşehir	32
Kırıkkale	36
Kırşehir	46
Aksaray	55
Niğde	58

Kaynak: 2010 ve 2012 Verileriyle Türkiye'de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması, Türkiye İş Bankası İktisadi Araştırmalar Bölümü, Şubat 2014: 14.

URAK tarafından kent düzeyinde yayınlanan veriler dikkate alınarak yapılan değerlendirmeler sonucunda, her yıl yenilenebilir özellikte kentler arası rekabet endeksi oluşturulması için dört ana değişken belirlenmiştir: “Beşeri Sermaye ve Yaşam Kalitesi”, “Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik”, “Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli”, “Erişilebilirlik”. Endeks hesaplamalarında, her alt endeksin değerinin hesaplanabilmesi için alt değişkenler tanımlanmıştır.

URAK tarafından geliştirilen endeks modeli ile 2008, 2009 ve 2010 yıllarında iller düzeyinde toplanan veriler ile birlikte değerlendirilerek her bir ilin rekabetçilik endeksi değeri ortaya çıkarılmıştır. İller Arası Rekabetçilik Endeksi 2009-2010 sonuçlarına göre, İstanbul'un önceki yıllara ait endeks sonuçlarında olduğu gibi Türkiye'nin 81 ili arasında en rekabetçi kent olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.4.85: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin URAK (2011) İller Arası Rekabetçilik Endeksindeki Sıralaması

İL	2007-2008 Genel Endeks Sırası	2008-2009 Genel Endeks Sırası	2009-2010 Genel Endeks Sırası
Nevşehir	32	32	37
Kırşehir	60	60	55
Kırıkkale	38	34	36
Aksaray	65	68	66
Niğde	66	51	58

Kaynak: İller Arası Rekabetçilik Endeksi 2009-2010, Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu (URAK): 156-157.

İller Arası Rekabetçilik Endeksi 2007-2008 sonuçlarına göre 66. sırada yer alan Niğde ilinin, 2008-2009 döneminde 51. sıraya yükseldiği, 2009-2010 Genel Endeks değerine göre ise 58. sıraya gerilediği tespit edilmiştir. 13,52 Genel Endeks değerine sahip olan Niğde ilinin rekabet gücünü meydana getiren alt endeksler incelendiğinde: “Erişilebilirlik Alt Endeksi”nin payının %62,14 olduğu, bunu sırasıyla %28,63 oranı ile “Beşeri Sermaye ve Yaşam Kalitesi Alt Endeksi”nin ve %8,81 oranı

ile “Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli Alt Endeksi”nin takip etmekte olduğu belirlenmiştir. “Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik Alt Endeksi”nin ilin rekabetçiliğine katkısı ise %0,42 oranındadır. Niğde ili “Erişilebilirlik Alt Endeksi”nde 2007- 2008'de 66. sırada yer alırken, 2008-2009'da 43. sıraya yükseldiği görülmektedir. İl, 2009-2010 Alt Endeks değerine göre 81 il arasında en rekabetçi 45. il olmuştur. Otoyol ağına bağlanmasıyla birlikte alt endeks değerinde artış görülen il, “Kilometrekare Başına Düşen Bölünmüş

Yol Uzunluğu” bakımından 36. sırada yer almaktadır. Demiryolu ağına bağlantısı bulunan ilde gerçekleşen haberleşme ve ulaştırma alanındaki kamu yatırımı, ilin bu değişken bazında bir önceki sene olduğu gibi 76. sırada yer almasına neden olmuştur (URAK: 156)

“Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli Alt Endeksi” sonuçlarına göre, 2007-2008’de 78. sırada olan Niğde ilinin, 2008-2009’da 64. sıraya yükseldiği, 2009-2010 Alt Endeks sonuçlarına göre ise 73. sıraya gerilediği tespit edilmiştir. Alt endekse ait değişken sıralamaları incelendiğinde Niğde ilinin; “Bir Önceki Seneye Göre İlde Açılan Şirket Sayısındaki Değişim Oranı”na göre 20 sıra gerileyerek 41. olduğu, “Kullanılan Kredi Miktarı”na ait sıralamada 55. sıradaki konumunu koruduğu, “Tahakkuk Eden Vergi Miktarı” açısından 59. sıradan 61. sıraya gerilediği ve “İldeki Toplam Kamu Yatırımı (Enerji ve Haberleşme-Ulaştırma hariç)”na ait sıralamada 6 sıra gerileyerek 75. olduğu saptamıştır. Niğde 2009-2010 verilerine göre; “Sanayi Elektrik Tüketim Miktarı” bakımından 41. sırada, “Yatırım Teşvik Belgesi Sabit Yatırım Miktarı”na göre ise 48. sırada yer almaktadır. Niğde ilinin yıllar itibariyle düşüşte olduğu “Beşeri Sermaye ve Yaşam Kalitesi Alt Endeksi”nde 2007-2008 döneminde 52. sırada olduğu, 2008-2009’da ise 55. sıraya gerilediği tespit edilmiştir. İlin 2009-2010 Alt Endeks sırası 62 olarak belirlenmiştir. Değişken bazında incelendiğinde Niğde ilinin, “Kişi Başına Mevduat Miktarı”na ait sıralamada 2 sıra gerileyerek 57. olduğu, “Kişi Başına Düşen Hastane

Yatağı” bakımından 59. sıradan 61. sıraya ve “İlde Kişi Başına Düşen Öğretim Üyesi”ne ilişkin sıralamada ise 16. sıradan 21. sıraya gerilediği saptanmıştır. “Kişi Başına Düşen Otomobil Sayısı”nda 51’inci olan Niğde ili, “İlde İşlenen Suç Sebebiyle Kişi Başına Ceza İnfaz Kurumu’na Giren Hükümlü Sayısı” bakımından 53. sıradan 24. sıraya ilerlemiştir. İlin rekabetçiliğinde %0,42 oranında bir paya sahip olan “Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik Alt Endeksi”nde Niğde ilinin 2007-2008’de 30. olduğu, 2008-2009’da ise 36. sıraya gerilediği tespit edilmiştir. İl, 2009-2010 Alt Endeks değerine göre 3 sıra daha gerileyerek 81 il arasında en rekabetçi 39. il olmuştur. “Son Beş Yıla Ait Patent Tescil Ortalaması”na göre 1 sıra gerileyerek 15. olan Niğde, “Son Beş Yıla Ait Marka Tescil Ortalaması”na göre 58. olurken, “Son Beş Yıla Ait Faydalı Model Tescil Ortalaması”na ait sıralamada 55. sıradan 60. sıraya gerilemiştir (URAK:157).

Boğaziçi Üniversitesi tarafından yayımlanan “Türkiye’nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması” adlı kitap (2011:2-3), niceliksel büyüme kadar, niteliksel gelişme boyutuna da önem verilmesi gereğine dikkat çekmektedir. Bu kitap, illerimizin ekonomik, sosyal ve çevresel fotoğraflarını çeken bir rehber niteliğindedir. Bu çalışmada ortaya konulan sürdürülebilirlik endeksi ile illerin ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlardaki başarıları da yansıtılmaya çalışılmıştır. Bu kitapta, kendi iş dünyalarının gözünde en başarılı sayılan Eskişehir ve Kayseri, iki farklı başarı öyküsüne işaret etmektedir.

Tablo 3.4.86: Türkiye’nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması’nda Kullanılan Ana ve Alt Endeksler

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİ			
ANA ENDEKSLER	EKONOMİK PERFORMANS	SOSYAL PERFORMANS	ÇEVRE PERFORMANSI
ALT ENDEKSLER	Ulaştırma ve Haberleşme Altyapısı (6 gösterge)	Yoksullukla Mücadele (3 Gösterge)	Doğal Varlıklar (2 Gösterge)
	İç/Dış Pazarlara Erişim (4 Gösterge)	Sağlık (3 Gösterge)	Çevre Etkisi (5 Gösterge)
	Emek Piyasası (2 Gösterge)	Sosyal Güvenlik (1 Gösterge)	Aritma Kapasiteleri (3 Gösterge)
	İnsan Sermayesi (5 Gösterge)	Asayiş ve Güvenlik (1 Gösterge)	Enerji (3 Gösterge)
	Banka ve Finansal Hizmetler (3 Gösterge)	Eğitim (5 Gösterge)	
	Ekonomik Canlılık ve Etkinlik (8 Gösterge)	Kültür ve Sanat (4 Gösterge)	
	Ar-Ge (2 Gösterge)	Barınma (1 gösterge)	
		Kadın-Erkek Eşitliği (1 Gösterge)	

Kaynak: Türkiye’nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması, 2011: 11.

Eskişehir, üniversitenin de ağırlığıyla kuvvetli bir sosyal ortam sunmaktadır. Kayseri ise daha çok doğrudan iş yaşamı ortamına odaklı görülmektedir. Kitapta dikkat çeken en önemli hususlardan biri de, bilindiği üzere çocukların geleceğinin çoğu insan için her şeyden önemli olduğu ve parlayan şehirlerde ya da yıldız adaylarında “eğitimi tamamladıktan sonra da çocuğunuzun burada kalmasını ister misiniz?” sorusuna cevap olarak “evet” dedikleridir. İnsanların bu tutumunda, kentin sunduğu sosyal ortamın, ekonomik ortam gibi önemli olduğu, hatta çoğu kez daha da ön plana çıktığıdır. Başarıda planlamanın önemli etkisi olduğu da kitaptaki dikkat çekici bir diğer husustur. “İlinizin ne derecede planlı geliştiğini düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplarda parlayan yıldızlar Eskişehir, Kayseri, Konya, Bursa ve yeni adaylar

Gaziantep, Hatay gibi illerde, iş dünyası şehirçilik açısından planlı gelişme olduğunu düşünmektedir.

“Türkiye’nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması”nda (2011:11), Sürdürülebilirlik Endeksi 3 Ana Endeks (Ekonomik, Sosyal ve Çevre Performansı olmak üzere) kapsamında değerlendirilmiştir.

Yaşam Kalitesine ilişkin olarak da; fiziki altyapı, ekonomik canlılık ve etkinlik, asayiş ve güvenlik, kültür ve sanat, kadın-erkek eşitliği, doğal varlıklar, çevre etkisi ve iklim bileşik endeks bazında ele alınmıştır. Tablo 3.4.87’de, nesnel ölçütlerle illerin sürdürülebilirlik sıralamasına yer verilmiştir.

Tablo 3.4.87: Nesnel Ölçütlerle İllerin Sürdürülebilirliği

NO	SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK		ÇEVRE PERFORMANSI		EKONOMİK PERFORMANS		SOSYAL PERFORMANS		YAŞAM KALİTESİ	
	İl	Değer	İl	Değer	İl	Değer	İl	Değer	İl	Değer
1	Ankara	69	İzmir	74	İstanbul	74	Ankara	79	İzmir	66
2	İstanbul	67	Ankara	64	Ankara	65	Eskişehir	76	Ankara	63
3	İzmir	67	Balıkesir	61	Kocaeli	57	İstanbul	72	Antalya	60
4	Eskişehir	60	Eskişehir	61	İzmir	55	İzmir	72	Muğla	58
5	Kocaeli	58	Mersin	61	Antalya	53	Kocaeli	67	İstanbul	58
6	Bursa	57	Antalya	59	Muğla	50	Kırklareli	66	Eskişehir	57
7	Antalya	56	Konya	58	Tekirdağ	48	Isparta	66	Kırklareli	55
8	Muğla	54	Adana	57	Bursa	48	Yalova	66	Mersin	53
9	Balıkesir	54	Gaziantep	57	Denizli	45	Bursa	65	Yalova	51
10	Mersin	53	İstanbul	57	Çanakkale	44	Bolu	63	Konya	51
11	Isparta	53	Bursa	57	Eskişehir	44	Tekirdağ	61	Bursa	50
12	Adana	52	Çanakkale	54	Mersin	43	Trabzon	61	Kocaeli	50
13	Yalova	52	Karabük	54	Kırklareli	42	Kayseri	61	Hatay	50
14	Çanakkale	51	Osmaniye	54	Yalova	42	Edirne	61	Adana	49
15	Denizli	51	Kayseri	54	Adana	41	Karabük	61	Isparta	49
16	Kayseri	51	Muğla	54	Zonguldak	41	Sivas	60	Çanakkale	48
17	Kırklareli	50	Kütahya	53	Bilecik	41	KIRIKKALE	60	Tunceli	47
18	Konya	50	Sakarya	53	Bolu	41	Sinop	60	Kayseri	46
19	Karabük	50	Aydın	52	Aydın	41	Zonguldak	60	Uşak	46
20	Bolu	50	Diyarbakır	52	Isparta	40	Balıkesir	60	Burdur	46
21	Sakarya	50	Isparta	52	Balıkesir	40	Samsun	59	Denizli	46
22	Aydın	49	Samsun	52	Sakarya	40	Adana	59	Karaman	46
23	Zonguldak	49	Tokat	52	Edirne	40	Konya	59	Balıkesir	46
24	Samsun	49	Denizli	52	Burdur	38	Artvin	59	Bilecik	45
25	Tekirdağ	49	Manisa	51	Kayseri	38	Muğla	58	Karabük	45
26	Trabzon	48	Hatay	51	Manisa	37	Uşak	57	Aydın	45
27	Artvin	48	Uşak	51	Trabzon	37	Denizli	57	Malatya	45
28	Edirne	47	Malatya	51	Rize	36	Düzce	57	Sinop	45
29	Uşak	47	Elazığ	50	Artvin	35	Çankırı	57	Şanlıurfa	44
30	Kütahya	47	Çorum	50	Samsun	35	Elazığ	57	Kahramanmaraş	44

Tablo 3.4.87: Devamı

NO	SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK		ÇEVRE PERFORMANSI		EKONOMİK PERFORMANS		SOSYAL PERFORMANS		YAŞAM KALİTESİ	
31	Manisa	47	Sinop	49	Karabük	35	Sakarya	56	Adıyaman	44
32	Bilecik	47	Artvin	49	Konya	34	Çanakkale	56	Artvin	44
33	Burdur	46	Yalova	48	Karaman	34	Kütahya	56	KIRŞEHİR	44
34	Sinop	46	Kocaeli	48	Uşak	33	NEVŞEHİR	56	Mardin	43
35	Rize	46	Afyon	48	Amasya	33	Bilecik	56	Zonguldak	43
36	Gaziantep	45	Kastamonu	47	Hatay	32	Erzurum	55	Hakkâri	43
37	Elazığ	45	Karaman	47	Düzce	32	KIRŞEHİR	55	Tekirdağ	43
38	Karaman	45	Giresun	47	NEVŞEHİR	32	Mersin	55	Kilis	43
39	Amasya	44	Ordu	47	Kütahya	32	Rize	55	NEVŞEHİR	43
40	Düzce	44	Tunceli	46	Bartın	31	Amasya	55	Gümüşhane	43
41	Sivas	44	Zonguldak	46	Afyon	31	Aydın	55	Giresun	43
42	Malatya	44	Erzincan	46	KIRIKKALE	31	Burdur	55	Sivas	43
43	Tokat	44	Burdur	46	Erzincan	30	Bartın	55	Kütahya	43
44	Hatay	44	Gümüşhane	46	Gaziantep	30	Gümüşhane	55	Trabzon	42
45	Afyon	44	Rize	46	KIRŞEHİR	30	Antalya	54	Osmaniye	42
46	KIRIKKALE	44	Bolu	46	Giresun	29	Malatya	54	Samsun	42
47	NEVŞEHİR	43	Sivas	45	Sinop	28	Kastamonu	53	Bolu	42
48	Çorum	43	Trabzon	45	Tokat	28	Afyon	53	AKSARAY	42
49	Kastamonu	43	Amasya	45	Kastamonu	28	Çorum	53	Erzurum	41
50	Erzincan	43	Şırnak	45	NIĞDE	28	Karaman	53	Siirt	41
51	Bartın	43	Bingöl	45	Elazığ	28	Bayburt	53	Yozgat	41
52	Giresun	42	Yozgat	44	Malatya	28	Manisa	52	Batman	41
53	KIRŞEHİR	42	Düzce	44	Çorum	28	Tokat	52	Elazığ	41
54	Gümüşhane	42	Şanlıurfa	44	Ordu	28	Erzincan	52	KIRIKKALE	41
55	Osmaniye	42	Mardin	44	Tunceli	27	Giresun	51	Sakarya	40
56	Tunceli	41	Bilecik	43	Sivas	27	Tunceli	51	Gaziantep	40
57	Erzurum	41	Siirt	43	Çankırı	26	Kahramanmaraş	49	Manisa	40
58	Çankırı	41	Kırklareli	43	AKSARAY	26	Gaziantep	49	Diyarbakır	40
59	Ordu	40	Erzurum	43	Erzurum	26	AKSARAY	48	Rize	40
60	Bayburt	39	Van	42	Kahramanmaraş	25	Yozgat	48	Şırnak	40
61	NIĞDE	39	Adıyaman	42	Gümüşhane	25	Hatay	48	Tokat	39
62	AKSARAY	39	NEVŞEHİR	42	Bayburt	25	NIĞDE	48	Çankırı	39
63	Yozgat	38	Bartın	42	Osmaniye	24	Osmaniye	47	Afyon	39
64	Kahramanmaraş	37	Edirne	42	Yozgat	22	Kilis	45	Kastamonu	39
65	Kilis	36	AKSARAY	42	Kars	22	Ordu	44	NIĞDE	39
66	Diyarbakır	34	Kilis	42	Kilis	20	Adıyaman	42	Ordu	39
67	Adıyaman	34	Iğdır	42	Ardahan	20	Batman	40	Çorum	39
68	Kars	33	Batman	41	Adıyaman	17	Bingöl	39	Bingöl	39
69	Bingöl	33	KIRŞEHİR	41	Iğdır	15	Siirt	38	Düzce	38
70	Ardahan	31	Hakkâri	41	Bingöl	15	Şanlıurfa	38	Muş	38
71	Şanlıurfa	31	Çankırı	41	Diyarbakır	14	Kars	38	Bartın	38
72	Batman	31	Bitlis	41	Van	13	Ardahan	37	Van	38
73	Siirt	30	NIĞDE	41	Bitlis	12	Diyarbakır	36	Bayburt	38

Tablo 3.4.87: Devamı

NO	SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK		ÇEVRE PERFORMANSI		EKONOMİK PERFORMANS		SOSYAL PERFORMANS		YAŞAM KALİTESİ	
74	İğdır	30	Bayburt	40	Batman	12	Bitlis	35	Edirne	37
75	Van	30	KIRIKKALE	40	Şanlıurfa	11	İğdır	34	Amasya	36
76	Bitlis	30	Muş	40	Mardin	11	Van	33	Erzincan	36
77	Mardin	28	Kars	39	Ağrı	10	Ağrı	30	Bitlis	36
78	Ağrı	26	Ağrı	39	Siirt	9	Mardin	30	İğdır	35
79	Şırnak	26	Ardahan	37	Hakkâri	9	Şırnak	29	Kars	35
80	Muş	25	Tekirdağ	36	Muş	8	Muş	26	Ardahan	34
81	Hakkâri	24	Kahramanmaraş	36	Şırnak	5	Hakkâri	23		

Kaynak: Türkiye'nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması, 2011: 13.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre (2011:12-13), Türkiye'nin 3 mega kenti, Ankara, İstanbul ve İzmir "Sürdürülebilirlik"te en ön sıralarda yer almaktadır. Bu iller ise nispeten daha düşük skorlarla Eskişehir, Kocaeli, Bursa gibi iller izlemektedir. "Ekonomik" boyutta ilk sırada İstanbul, yine ilk 5'te yer alan Ankara, Kocaeli, İzmir ve Antalya'dan önemli derecede yüksek bir skorla ayrılmaktadır. Çarpıcı olan husus ise hiçbir ilin ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarda aynı anda birinci olmadığıdır. Örneğin, "Ekonomik" performansta üst sıralarda yer alan İstanbul ve Kocaeli gibi iller, "Çevre" boyutunda sırasıyla 10. ve 34. sırada iken, "Sosyal" boyutta 3. ve 5.

sırada yer almaktadır. "Sosyal" boyutta ilk 2 sırayı Ankara ve Eskişehir birbirine yakın skorlarla paylaşmaktadır. İzmir ise "Çevre" performansında başı çekmektedir. "Yaşam Kalitesi"nde ise ilk 5'te sırasıyla İzmir, Ankara, Antalya, Muğla ve İstanbul yer almaktadır. "Ekonomik" boyutta açık ara önde olan İstanbul'un, "Yaşam Kalitesi" endeksinde 5. sırada yer alması ise düşündürücüdür. Keza, Kocaeli "Ekonomik Gelişmişlik"te ilk üçte iken, "Yaşam Kalitesi"nde 12. sıradadır. Tablo 3.4.87'de, Niğde ilinin "Sürdürülebilirlik" sıralamasında diğer illerden oldukça geride olduğu dikkat çekicidir.

3.4.3.3. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Hane Halkı Göstergeleri

Aşağıda, Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin hane halkına ilişkin bazı göstergelere yer verilmiştir.

Tablo 3.4.88: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü

YER	YIL				
	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	4,0	3,9	3,8	3,7	3,6
Kırıkkale	3,7	3,5	3,4	3,3	3,2
Kırşehir	3,7	3,6	3,4	3,3	3,3
Nevşehir	3,7	3,7	3,6	3,5	3,4
Aksaray	4,3	4,2	4,1	4,0	3,9
Niğde	3,9	3,8	3,7	3,6	3,6

Kaynak: Türkiye İstatistik Yıllığı, TÜİK (2013): 60 (Adrese Dayalı 2009-2013 Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre yapılmıştır.)

Tablo 3.4.88'e bakıldığında Türkiye'de 2009 yılında 4,0 olan hane halkı büyüklüğünün 2013 yılına kadar her yıl düşme eğiliminde olduğu ve 2013 yılında da 3,6'ya düştüğü görülmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde 2013 yılında hane halkı büyüklüğünün en düşük olduğu il 3,2 ile Kırıkkale, en yüksek olduğu il ise 3,9 ile Aksaray'dır. Niğde

ili 2013 yılında Türkiye ortalamasındadır ancak diğer iller hane halkı büyüklüğü açısından Türkiye ortalamasının altındadır (3,9 ile Aksaray hariç). Niğde ilinin ortalama hane halkı büyüklüğü 2009 yılında 3,9 iken, yıllar bazında azalarak 2013 yılında 3,6'ya düşmüştür.

Tablo 3.4.89: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Net Göç ve Net Göç Hızı (2012-2013)

YER	NÜFUS	GÖÇ DURUMU			
		Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı
Türkiye	76.667.864	2.534.279	2.534.279	0	0,0
Kırşehir	223.498	11.259	11.346	-87	-0,4
Nevşehir	285.460	10.322	12.147	-1.825	-6,4
Niğde	343.658	14.731	15.493	-762	-2,2
Aksaray	382.806	11.491	13.726	-2.235	-5,8
Kırıkkale	274.658	15.089	17.818	-2.729	-9,9

Kaynak: Türkiye İstatistik Yıllığı, TÜİK (2013): 60 (Adrese Dayalı 2009-2013 Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre yapılmıştır.)

Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin aldığı-verdiği net göç hızını gösteren Tablo 3.4.89'a bakıldığında yaklaşık 2,5 milyon kişinin göç ettiği görülmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde net göç hızı en yüksek olan il -9,9 ile Kırıkkale ili, ikinci sırada -6,4 ile Nevşehir ili, üçüncü sırada -5,8 ile Aksaray ili, dördüncü sırada -2,2 ile Niğde ili ve son sırada -0,4 ile Kırşehir ili gelmektedir. Yani bu iller içerisinde en az göç veren il Kırşehir olmuştur.

Tablo 3.4.90'dan da anlaşılacağı üzere, TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde 2013 yılında en çok konut satışı Aksaray'da (519), ikinci sırada Kırşehir'de (502), üçüncü sırada Kırıkkale'de (458), dördüncü sırada Niğde ilinde (415), en son sırada ise Nevşehir'dedir(261).

2014 Eylül ayına gelindiğinde ise TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde birinci sırada Kırıkkale (645), ikinci sırada Niğde (551), üçüncü sırada Aksaray (542), dördüncü sırada Kırşehir (471) ve son sırada Nevşehir (421) gelmektedir. Konut satış istatistiklerinde, 2013 yılı ile kıyaslandığında, Türkiye genelinde %13,20'lik bir artış söz konusu iken, TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde konut satış oranı en çok artış gösteren il Nevşehir (%61 artış), ikinci sırada ise Kırıkkale (%41 artış) olmuştur. Bu oranlar Türkiye genelindeki artış oranından da yüksektir. Niğde ili, 2013 yılına göre %33 artış ile üçüncü sırada, Aksaray ise %4,43 artış ile dördüncü sırada yerini almıştır. Konut satışlarında azalış olan tek il ise Kırşehir (%-6,18 azalmış) olmuştur.

Tablo 3.4.90: Türkiye ve TR71 Bölgesi İlleri Konut Satış İstatistikleri⁹⁴

YER	YIL		KONUT SATIŞLARI ARTIŞ ORANI (%)
	2013, Eylül	2014, Eylül	
Türkiye	102.280	115.786	13,2
Kırıkkale	458	645	41
Aksaray	519	542	4,43
Niğde	415	551	33
Nevşehir	261	421	61
Kırşehir	502	471	-6,18

Kaynak: Konut Satış İstatistikleri, 2013-2014 Eylül (TÜİK Haber Bülteni).

3.4.3.4. Temel İşgücü Göstergeleri

Aşağıda, temel işgücü göstergeleri, TR71 Bölgesi temel işgücü göstergeleri ve Niğde ili temel işgücü göstergeleri olmak üzere iki ana başlık altında incelenmiştir.

3.4.3.4.1. TR71 Bölgesi Temel İşgücü Göstergeleri

TR71 Bölgesi temel işgücü göstergelerine ilişkin bazı bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

⁹⁴ Bu istatistikler, 2013-2014 yılı Eylül ayına ilişkindir.

Tablo 3.4.91: TR71 Bölgesi'ndeki Temel İşgücü Göstergelerinde İŞKUR'a Kayıtlı İş Arayan Kişi Sayısı

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aksaray	4.651	4.736	5.471	7.746	8.319	8.102
Kırıkkale	7.136	6.594	6.868	9.213	10.408	10.008
Kırşehir	2.740	3.086	4.418	5.510	7.861	8.618
Nevşehir	4.300	4.968	4.566	6.173	7.024	7.718
Niğde	4.618	4.252	3.757	8.269	8.267	9.214
TOPLAM	23.445	23.636	25.080	36.911	41.879	43.660

Kaynak: İŞKUR, 2014.

Tablo 3.4.91'den de anlaşılacağı üzere, TR71 Bölgesi'ndeki illerde temel işgücü göstergelerinde İŞKUR'a kayıtlı iş arayan kişi sayısının en çok olduğu il 2014 yılı itibarıyla Kırıkkale (10.008 kişi), ikinci sırada ise Niğde ilidir (9.214 kişi). Bunu üçüncü sırada 8.618 kişi ile Kırşehir ili, dördüncü sırada 8.102 kişi ile Aksaray ili takip etmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde iş arayan kişi sayısının en az olduğu il ise Nevşehir ilidir (7.718). Bu durumun Nevşehir'deki turizm potansiyeli ve turizmin

ildeki istihdama katkısı ile ilgili olduğu düşünülebilir.

TR71 Bölgesi'ndeki illerde temel işgücü göstergelerinde İŞKUR'a kayıtlı işgücü sayısını gösteren Tablo 3.4.92 incelendiğinde 2014 yılında İŞKUR'a kayıtlı işgücü sayısının en yüksek olduğu il Kırıkkale (25.181 kişi), ikinci sırada Niğde (17.763 kişi) üçüncü sırada Aksaray (16.216 kişi), dördüncü sırada Nevşehir (14.690 kişi), son sırada ise Kırşehir'dir (14.194 kişi).

Tablo 3.4.92: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü Sayısı ⁹⁵

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aksaray	-	-	-	13.317	16.680	16.216
Kırıkkale	-	-	-	20.979	24.172	25.181
Kırşehir	-	-	-	10.020	12.387	14.194
Nevşehir	-	-	-	11.685	14.592	14.690
Niğde	-	-	-	14.470	17.333	17.763
TOPLAM	-	-	-	70.471	85.164	88.044

Kaynak: İŞKUR, 2014.

Tablo 3.4.93: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İŞKUR'a Kayıtlı İşsiz Sayısı

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aksaray	-	-	-	7.472	8.755	8.819
Kırıkkale	-	-	-	11.614	12.823	13.651
Kırşehir	-	-	-	5.702	6.727	7.635
Nevşehir	-	-	-	6.079	7.195	7.521
Niğde	-	-	-	7.608	8.982	9.845
TOPLAM	-	-	-	38.475	44.482	47.471

Kaynak: İŞKUR, 2014.

TR71 Bölgesi'ndeki illerde temel işgücü göstergelerinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısını gösteren Tablo 3.4.93'e bakıldığında 2014 yılında en çok işsiz Kırıkkale'de (13.651 kişi), ikinci sırada Niğde ilinde (9.845

kişi), üçüncü sırada Aksaray'da (8.819 kişi), dördüncü sırada Kırşehir'de (7.635 kişi), son sırada ise Nevşehir'de (7.521 kişi) olduğu görülmektedir

⁹⁵ İllerde İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2012 yılından önceki veriler sağlıklı olmadığı ve bu yıldan sonra kayıtlar sağlıklı tutulmaya başlandığı için daha önceki yıllara ilişkin veriler Tabloya dahil edilmemiştir.

Tablo 3.4.94: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Açık İş Sayısı

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aksaray	461	1.388	1.792	3.133	3.548	3.980
Kırıkkale	606	1.605	3.472	4.505	5.381	6.122
Kırşehir	357	1.119	4.517	5.687	11.634	9.144
Nevşehir	664	1.174	2.114	2.629	4.910	5.912
Niğde	376	900	1.494	3.096	3.911	5.234
TOPLAM	4.473	8.196	15.400	21.062	31.397	32.406

Kaynak: İŞKUR, 2014.

2009-2014 yılları arasında TR71 Bölgesi'ndeki illerde açık iş sayısını gösteren Tablo 3.4.94'e bakıldığında 2009 yılında TR71 Bölgesi'ndeki illerde açık iş sayısı 4.473 iken, 2013 yılına bakıldığında bu sayı 31.397'ye çıkmıştır. Açık

iş sayısının yıllar bazında da sürekli arttığı görülmektedir. Bu da nitelikli eleman sıkıntısının olduğuna ve işgücü piyasasında bu anlamda bir problem yaşandığına işaret etmektedir.

Tablo 3.4.95: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Açık İşlerin Ortalama Karşılama Süresi

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aksaray	17,48	6	4,53	9,17	8,87	14,31
Kırıkkale	20,26	19,16	15,06	15,65	18,61	10,87
Kırşehir	17,8	5,82	5,02	4,47	4,83	4,2
Nevşehir	5,7	6,19	5,13	9,02	16,38	16,7
Niğde	14,24	19,57	22,56	7,63	9,22	5,74

Kaynak: İŞKUR, 2014.

TR71 Bölgesi'ndeki illerde açık işlerin ortalama karşılama süresini gösteren Tablo 3.4.95'e bakıldığında 2014 yılı itibarıyla açık işlerin karşılama süresinin en kısa olduğu il Kırşehir (4,2 gün) ilidir. Bunu ikinci sırada Niğde ili (5,74 gün) takip etmektedir. Niğde ilinde özellikle 2011 yılından itibaren bu süre giderek kısalmıştır. Yani Niğde ili bu açıdan iyi bir durumda bulunmaktadır. Açık işlerin karşılama süresinin en uzun olduğu il ise Nevşehir ilidir (16,7 gün). Bu süre Aksaray ilinde 14,31 gün, Kırıkkale ilinde 10,87 gündür.

TR71 Bölgesi'ndeki illerde işe yerleştirme sayılarını

gösteren Tablo 3.4.96'ya göre, 2009-2014 yılları arasında en çok işe yerleştirmenin gerçekleştiği il Kırşehir (18.137), ikinci sırada Kırıkkale (12.609), üçüncü sırada Aksaray (11.833), dördüncü sırayı almasına rağmen neredeyse Aksaray'a yakın olan Niğde ili (811.093), son sırada ise Nevşehir ilidir(9.737). TR71 Bölgesi'ndeki işe yerleştirme sayılarının 2009 yılından 2014 yılına gelinceye kadar sürekli artış gösterdiği dikkatlerden kaçmamıştır. 2009 yılında 2.058 olan işe yerleştirme sayısı, 2014 yılında 15.516'ya çıkmış ve bu yıllar arasında toplam 63.409 işe yerleştirme gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3.4.96: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İşe Yerleştirme Sayıları

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
Aksaray	400	1.248	1.695	2.764	2.841	2.885	11.833
Kırıkkale	568	1.441	2.568	2.336	2.689	3.007	12.609
Kırşehir	190	745	3.653	3.863	5.812	3.874	18.137
Nevşehir	612	1.053	1.767	1.796	2.204	2.305	9.737
Niğde	288	687	1.017	2.703	2.953	3.445	11.093
TOPLAM	2.058	5.174	10.700	13.462	16.499	15.516	63.409

Kaynak: İŞKUR, 2014.

Tablo 3.4.97: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İşe Yerleştirme Oranları (%)

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aksaray	86,77	89,91	94,59	88,22	80,07	72,49
Kırıkkale	93,73	89,78	73,96	51,85	49,97	49,12
Kırşehir	53,22	66,58	80,87	67,93	49,96	42,37
Nevşehir	92,17	89,69	83,59	68,31	44,89	38,99
Niğde	76,6	76,33	68,07	87,31	75,5	65,82

Kaynak: İŞKUR, 2014.

TR71 Bölgesi'ndeki illerde işe yerleştirme oranlarını gösteren Tablo 3.4.97'ye bakıldığında 2014 yılında işe yerleştirme oranının en yüksek olduğu il %72,49 ile Aksaray, ikinci sırada ise %65,82 ile Niğde ilidir. Niğde ili, işe yerleştirme bakımından da iyi bir konumda bulunmaktadır.

%49,12 ile Kırıkkale ili üçüncü sırada, %42,37 ile Kırşehir ili dördüncü sıradadır. TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde işe yerleştirme oranının en düşük olduğu il ise %38,99 ile Nevşehir ilidir.

Tablo 3.4.98: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İşe Yerleştirilen Kadın Sayıları

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
Aksaray	38	162	375	803	755	649	2.782
Kırıkkale	49	199	536	599	807	821	3.011
Kırşehir	26	131	676	937	1.264	492	3.526
Nevşehir	125	227	408	563	732	666	2.721
Niğde	72	193	174	633	776	923	2.771
TOPLAM	310	912	2.169	3.535	4.334	3.551	14.811

Kaynak: İŞKUR, 2014.

TR71 Bölgesi'ndeki illerde işe yerleştirilen kadın sayılarını gösteren Tablo 3.4.98'e bakıldığında genel olarak tüm illerde yıllar bazında işe yerleştirilen kadın sayısında artış görülmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki illerde 2014 yılında işe yerleştirilen kadın sayısının en yüksek olduğu il 923 kadın ile Niğde ilidir. Niğde ilinin kadın çalışan sayısının yıllar itibarıyla oldukça arttığı da gözden kaçmamaktadır. Nitekim 2009 yılında 72 olan kadın işe yerleştirilen sayısı, 2014 yılına gelindiğinde 923'e çıkmıştır. Bu durum, Niğde ilinde kadınların girişimcilik ve işgücüne katılma isteğinin olduğuna işaret etmektedir. Gerekli imkânlar ve eğitimler sunulduğunda, ilde kadınlar da çalışmak istemektedir. Kadın işgücünün istihdamda kullanılması da arzu edilen

geleceğin yaratılması için çok önemlidir. Kadınların işgücüne katılımının Niğde ilinde farklı sektörleri (bakıcı, yemek, kreş vb. hizmetleri) de harekete geçireceği unutulmamalıdır. Kadın işe yerleştirme sayısı açısından Niğde ilini 821 kadın ile Kırıkkale ili ikinci sırada, 666 kadın ile Nevşehir ili üçüncü sırada, 649 kadın ile Aksaray ili dördüncü sırada takip etmektedir. İşe yerleştirilen kadın sayısının en düşük olduğu il ise 492 kadın ile Kırşehir ilidir. TR71 Bölgesi'ndeki illerde 2009 yılında işe yerleştirilen kadın sayısı 310 iken 2014 yılına gelindiğinde 3.551'e çıkmıştır. 2009-2014 yılları içerisinde işe yerleştirilen toplam kadın sayısı 14.811'dir.

Tablo 3.4.99: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İşe Yerleştirilen Erkek Sayıları

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
Aksaray	362	1.086	1.320	1.961	2.086	2.236	9.051
Kırıkkale	519	1.242	2.032	1.737	1.882	2.186	9.598
Kırşehir	164	614	2.977	2.926	4.548	3.382	14.611
Nevşehir	487	826	1.359	1.233	1.472	1.639	7.016
Niğde	216	494	843	2.070	2.177	2.522	8.322
TOPLAM	1.748	4.262	8.531	9.927	12.165	11.965	48.598

Kaynak: İŞKUR, 2014.

TR71 Bölgesi'ndeki illerde işe yerleştirilen erkek sayılarını gösteren Tablo 3.4.99'a bakıldığında 2014 yılında işe yerleştirilen erkek sayısının en çok olduğu il Kırşehir'dir (3.382 erkek). Bunu ikinci sırada 2.522 erkek ile Niğde ili, üçüncü sırada 2.236 erkek ile Aksaray ili, dördüncü sırada 2.186 erkek ile Kırıkkale ili ve son sırada 1.639 erkek ile Nevşehir ili takip etmektedir. Erkek işe

yerleştirme sayısının en düşük olduğu il Nevşehir'dir. 2009 yılında toplam 1.748 erkek işe yerleştirilirken, 2014 yılında bu sayı 11.965'e çıkmıştır. 2009-2014 yılları arasında toplam 48.598 erkek işe yerleştirilmiştir. Bu sayı kadınlarda toplam 14.811'di (Bknz. Tablo 3.4.98). Bu da hala kadınların işe yerleştirilme açısından erkeklerin çok gerisinde yer aldıklarını göstermektedir.

○ Tablo 3.4.100: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Düzenlenen Mesleki Eğitim Kursları Sayısı

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
Aksaray	22	57	114	56	38	35	322
Kırıkkale	50	118	121	105	193	243	830
Kırşehir	48	64	80	57	76	116	441
Nevşehir	40	109	131	99	158	116	653
Niğde	22	41	72	43	16	26	220
TOPLAM	182	389	518	360	481	536	2.466

Kaynak: İŞKUR, 2014.

TR71 Bölgesi'ndeki illerde düzenlenen mesleki eğitim kursları sayısını gösteren Tablo 3.4.100'e bakıldığında 2009 yılında TR71 Bölgesi'ndeki illerde 182 olan mesleki eğitim kursu sayısı, 2014 yılına gelindiğinde 536'ya çıkmıştır. 2009-2014 yılları arasında toplamda 2.466 mesleki eğitim kursu verilmiştir. Mesleki eğitim kursunun en çok verildiği il 2014 yılında 243 kurs ile Kırıkkale olmuştur. Kırşehir ve Nevşehir illeri 116 kurs ile ikinciliği paylaşırken, Aksaray

ili 35 kurs ile üçüncü, Niğde ili 26 kurs ile son sırada yer almıştır. Bu da Niğde ilinde mesleki eğitim kurslarının sayısının artması gerektiğine işaret etmektedir. Niğde ilinde nitelikli işgücü istihdamına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu noktada verilecek kurslar hayati önem arz etmektedir. 2009-2014 yılları arasında en çok mesleki eğitim kursu verilen il Kırıkkale (830 kurs) olurken, en az kurs verilen il ise maalesef Niğde (220 kurs) olmuştur.

○ Tablo 3.4.101: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Düzenlenen Mesleki Eğitim Kurslarına Katılan Kursiyer Sayısı

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
Aksaray	437	1.014	1.389	1.236	409	398	4.883
Kırıkkale	874	1.887	2.218	1.764	1.450	1.660	9.853
Kırşehir	824	1.066	649	657	357	483	4.036
Nevşehir	811	1.898	1.578	1.493	1.064	722	7.566
Niğde	469	703	626	918	278	333	3.327
TOPLAM	3.415	6.568	6.460	6.068	3.558	3.596	29.665

Kaynak: İŞKUR, 2014.

TR71 Bölgesi'ndeki illerde düzenlenen mesleki eğitim kurslarına katılan kursiyer sayısını gösteren Tablo 3.4.101'e bakıldığında TR71 Bölgesi'ndeki illerde 2009-2014 yılları arasında toplamda 29.665 kursiyerin mesleki eğitim kurslarına katıldığı görülmektedir. Niğde ilindeki kursiyer sayısı 2009 yılında 469 iken, 2010 yılında 703'e çıkmış, 2012 yılında 918'e çıkmış, 2012 yılından sonra işe düşüş göstererek tekrar neredeyse 2009 yılına dönmüştür (333 kursiyer). Kurslara neden bu kadar az kişinin katıldığı sorgulanması gereken bir konudur. TR71

Bölgesi illeri içerisinde 2009-2014 yılları arasında 9.853 kursiyer katılımı ile Kırıkkale ili ilk sırada, 7.566 kursiyer katılımı ile Nevşehir ili ikinci sırada, 4.883 kursiyer katılımı ile Aksaray ili üçüncü sırada, 4.036 kursiyer katılımı ile Kırşehir ili dördüncü sırada ve maalesef 3.327 kursiyer katılımı ile Niğde ili son sırada yer almaktadır.

TR71 Bölgesi'ndeki illerde düzenlenen mesleki eğitim kurslarından istihdam edilen kursiyer sayılarını gösteren Tablo 3.4.102'ye bakıldığında 2009-2014 yılları arasında

Tablo 3.4.102: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Düzenlenen Mesleki Eğitim Kurslarından İstihdam Edilen Kursiyer Sayısı

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
Aksaray	-	164	353	259	232	91	1.099
Kırıkkale	-	166	435	375	424	411	1.811
Kırşehir	2	89	73	75	98	20	357
Nevşehir	60	171	383	372	187	71	1.244
Niğde	-	45	71	281	94	8	499
TOPLAM	62	635	1.315	1.362	1.035	601	5.010

Kaynak: İŞKUR, 2014.

mesleki eğitim kurslarından istihdam edilen kişi sayısının en çok olduğu il 1.244 kişi ile Nevşehir, ikinci sırada 1.811 kişi ile Kırıkkale ili, 1.099 kişi ile üçüncü sırada Aksaray, 499 kişi ile dördüncü sırada Niğde, 357 kişi ile son sırada ise Kırşehir ili olmuştur. Bu da Niğde ili için sorgulanması

gereken bir konudur. 2009 yılında toplamda mesleki eğitim kurslarından istihdam edilen kursiyer sayısı 62 iken, 2014 yılında 601'e çıkmıştır. Bu da sevindirici bir durumdur. Ancak, 2011, 2012 ve 2013 yıllarında 1000'ler civarında olan sayının 601'e neden düştüğü de tartışılmalıdır.

Tablo 3.4.103: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerinin Belirtilme Sayısı

İL	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
Aksaray	16	22	24	41	22	2	127
Kırıkkale	57	54	38	23	25	13	210
Kırşehir	8	4	15	30	15	10	82
Nevşehir	13	20	16	29	18	4	100
Niğde	26	2	25	38	33	20	144
TOPLAM	120	102	118	161	113	49	663

Kaynak: İŞKUR, 2014.

TR71 Bölgesi'ndeki illerde temininde güçlük çekilen mesleklerinin belirtme sayısını gösteren Tablo 3.4.103'e bakıldığında Kırıkkale ili 210 ile temininde en çok güçlük çekilen meslekte birinci, 144 ile Niğde ili ikinci, 127 ile Aksaray ili üçüncü, 100 ile Nevşehir ili dördüncü, 82 ile Kırşehir ili beşinci gelmektedir. Niğde ilinin temininde güçlük çekilen meslekleri belirtme sayısında ikinci olması ancak, bu kursları düzenleme ve kursiyerlerin de bunlara katılım göstermemesi bakımından ilk sıralarda yer alması çelişkili bir durumdur. Niğde ilinde bu konuda kursların sayısının artması ve kursiyerlerin de bunlara katılımının teşvik edilmesi gerekmektedir ve bir an önce sektöre eğitilmiş

ve nitelikli kişilerin gönderilmesi gerekmektedir.

3.4.3.4.2. Niğde İli Temel İşgücü Göstergeleri

Aşağıda, Niğde ilinin temel işgücü göstergelerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Niğde ilinde işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranları Tablo 3.4.104'te görülmektedir. Niğde ilinin mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibarıyla ele alındığında, kurumsal olmayan nüfusun işsizlik oranı 2009 yılı itibarıyla %13,8'dir. Bu değer, bir yıl sonra %9,4'e düşmüştür. Bu düşüş diğer yıllarda da devam etmiştir.

Tablo 3.4.104: Niğde İlinde İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları

YIL	İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI	İŞSİZLİK ORANI	İSTİHDAM ORANI
2009	45,1	13,8	38,9
2010	47,2	9,4	42,8

Tablo 3.4.104: Devamı

YIL	İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI	İŞSİZLİK ORANI	İSTİHDAM ORANI
2011	47,9	7,7	44,2
2012	47,6	6,1	44,7
2013	49,3	6,1	46,3

Kaynak: İŞKUR, 2014.

İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı Tablo 3.4.105'te verilmektedir. İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin 2013 ve 2014 yıllarında mesleklere göre dağılımlarına

bakıldığında ilk altı mesleğin değişmediği, işsizlerin en fazla kayıtlı olduğu mesleğin ise beden işçisi (genel) olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4.105: Niğde İlinde Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014).⁹⁶

MESLEKLER	KAYITLI İŞSİZ 2013			MESLEKLER	KAYITLI İŞSİZ 2014*		
	Erkek	Kadın	Toplam		Erkek	Kadın	Toplam
Beden İşçisi (Genel)	2059	376	2.435	Beden İşçisi (Genel)	1.791	382	2.173
Beden İşçisi (Temizlik)	183	326	509	Beden İşçisi (Temizlik)	197	268	465
Büro Memuru (Genel)	197	299	496	Büro Memuru (Genel)	175	262	437
Şoför-Yük Taşıma	454	1	455	Şoför-Yük Taşıma	376	1	377
Satış Danışmanı	165	152	317	Satış Danışmanı	165	138	303
Sekreter	12	277	289	Sekreter	9	241	250
Ön Muhasebeci	56	104	160	Ön Muhasebeci	57	100	157
Garson (Servis Elemanı)	138	11	149	Aşçı	45	73	118
Aşçı	56	62	118	İşletmeci	90	28	118
Bilgisayar Operatörü	58	52	110	Garson (Servis Elemanı)	106	7	113
Diğer	3.114	1.263	4.377	Diğer	3.044	1.233	4.277
TOPLAM	6.492	2.923	9.415	TOPLAM	6.055	2.733	8.788

Kaynak: İŞKUR, 2014.

Tablo 3.4.106: Niğde İlinde Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*).

MESLEKLER	AÇIK İŞ SAYISI 2013	MESLEKLER	AÇIK İŞ SAYISI 2014*
Beden İşçisi (Genel)	1.364	Beden İşçisi (Genel)	885
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	164	Beden İşçisi (Temizlik)	312
Beden İşçisi (Temizlik)	154	Satış Danışmanı	84
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	148	Şoför-Yük Taşıma	78
Satış Danışmanı	143	Ön Muhasebeci	71
Ön Muhasebeci	96	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	70
Makineci (Dikiş)	96	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	58
Şoför-Yük Taşıma	91	Gaz Altı Kaynakçısı	55
Reyon Görevlisi	56	Garson (Servis Elemanı)	51
Büro Memuru (Genel)	53	Büro Memuru (Genel)	49
Diğer Meslekler	1.496	Diğer Meslekler	1.190
TOPLAM	3.861	TOPLAM	2.903

Kaynak: İŞKUR, (*Ocak-Ağustos).

⁹⁶ İPTA 2013 ve 2014 yıllarında tam kapsamlı olarak uygulanmıştır. Bu yüzden iki yıla ait veriler kıyaslanmıştır.

Yine bu yıllar arasında beden işçisi (genel) mesleğini, beden işçisi (temizlik) ve büro memuru (genel) meslekleri takip etmektedir. 2013 yılındaki kayıtlı işsiz verilerine meslekler bazında bakıldığında 2014 yılındaki mesleklerle paralellik arz ettiği, sadece bilgisayar operatörü mesleğinin yerini 2014'te işletmeci mesleğinin aldığı görülmektedir.

2013 ve 2014 yıllarının verilerine göre, en yüksek açık iş sayısının beden işçisi (genel) mesleğinde olduğu

görülmemektedir. İplik eğirme operatörü mesleğindeki açık iş sayısının 2013 yılına oranla yaklaşık olarak üçte bir azaldığı, beden işçisi (temizlik) mesleğinde ise iki kat arttığı anlaşılmaktadır. 2013 yılındaki açık iş olarak görülen mesleklerden reyon görevlisi ve makineci (dikiş)'nin yerini ise 2014 yılında gaz altı kaynakçısı ve garson (servis elemanı) meslekleri almıştır.

Tablo 3.4.107: Niğde İlinde Mesleklerle Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2013-2014*).

İŞE YERLEŞTİRME SAYISI 2013		İŞE YERLEŞTİRME SAYISI 2014*	
Beden İşçisi (Genel)	1163	Beden İşçisi (Genel)	815
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	153	Beden İşçisi (Temizlik)	302
Beden İşçisi (Temizlik)	100	Satış Danışmanı	35
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	151	Şoför-Yük Taşıma	67
Satış Danışmanı	88	Ön Muhasebeci	22
Ön Muhasebeci	46	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	54
Makineci (Dikiş)	18	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	57
Şoför-Yük Taşıma	60	Gaz Altı Kaynakçısı	7
Reyon Görevlisi	53	Garson (Servis Elemanı)	26
Büro Memuru (Genel)	33	Büro Memuru (Genel)	30
Diğer Meslekler	986	Diğer Meslekler	723
TOPLAM	2.851	TOPLAM	2.138

Kaynak: İŞKUR, (*Ocak-Ağustos)

2013 yılı verilerinde işe yerleştirme sayısının en yüksek olduğu ilk üç meslek sırasıyla beden işçisi (genel), iplik eğirme operatörü (ring/vater/vargel), beden işçisi (temizlik) iken; 2014 yılı verilerinde ise ilk sırayı beden işçisi (genel), ikinci sırayı beden işçisi (temizlik), üçüncü sırayı satış danışmanlığı meslekleri almıştır. İşe yerleştirmelerde

genel toplamlara bakıldığında 2013 yılında 2.851, 2014 yılında 2.138 olduğu görülmektedir. 2013 yılı için etki oranı %15,95 iken, 2014 için bu rakam %18,86'dır. Bir başka deyişle, 2013 yılında Niğde ilinde gerçekleştirilen her yüz istihdamın on altısı, 2014 yılında ise on dokuzu İŞKUR aracılığıyla sağlanmıştır.

Tablo 3.4.108: Niğde İlinde Özelliklerine Göre İşyeri Sayıları⁹⁷

İŞE YERLEŞTİRME SAYISI 2013	NIĞDE SAYI	%
İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyeri Sayısı	253	51,0
İŞKUR'dan Eleman Talebi Olan İşyeri Sayısı	232	47,0
Devletten Herhangi Bir Teşvik Alan İşyeri Sayısı	218	44,1
İhracat Yapan İşyeri Sayısı	68	13,7
Yabancı Ortaklığı Olan İşyeri Sayısı	7	1,5
Kısmi Çalışma Yapan İşyeri Sayısı	34	6,9
Kreş İmkânı Olan İşyeri Sayısı	5	1,0
Servis İmkânı Olan İşyeri Sayısı	230	46,4
Eğitim Düzenleyen İşyeri Sayısı	5	1,0
10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	345	69,7

Kaynak: Niğde İPTA 2014-1. Dönem.

⁹⁷ Bu veriler, 2014 yılına ilişkindir.

İşyeri özelliklerine göre 10+ istihdama sahip olan işyerleri toplam işyerlerinin %69,7'si olarak ön plana çıkmaktadır. İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin oranı %51'dir. Başka bir deyişle, her iki iş yerinden biri İŞKUR'un vermekte olduğu hizmetlerden faydalanmaktadır. İŞKUR'dan eleman talebi olan

işyerlerinin oranı %47'dir.

Eğitim düzenleyen iş yeri sayısı ile kreş imkânı olan iş yeri sayısı Niğde ili genelinde çok düşük seviyede kalmıştır. Şöyle ki; her 100 iş yerinden sadece 1'i kreş imkânına sahipken, yine her 100 iş yerinden 1 tanesi çalışanlarına eğitim düzenlemektedir.

Tablo 3.4.109: Niğde İlinde Sektörlere Göre Çalışan Sayısı ve Oranları⁹⁸

SEKTÖRLER	E	K	TOP.	E %	K%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	734	15	749	6,4	0,6
İmalat	4.462	885	5.347	39,0	37,7
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	189	56	245	1,7	2,4
İnşaat	1.914	133	2.046	16,7	5,7
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	2.114	375	2.490	18,5	16,0
Ulaştırma ve Depolama	427	33	460	3,7	1,4
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	469	111	580	4,1	4,7
Bilgi ve İletişim	7	4	11	0,1	0,2
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	4	9	13	0,0	0,4
Gayrimenkul Faaliyetleri	28	8	36	0,2	0,3
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	148	42	190	1,3	1,8
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	392	185	577	3,4	7,9
Eğitim	190	155	345	1,7	6,6
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	124	203	327	1,1	8,7
Diğer Hizmet Faaliyetleri	233	130	363	2,0	5,5
TOPLAM	11.441	2.344	13.785	100,0	100,0

Kaynak: Niğde İPTA 2014-1. Dönem

Sektörlere göre çalışan sayıları ve oranları Tablo 3.4.109'da görülmektedir. Sektörlerin çalışan sayıları incelendiğinde kadın ve erkek istihdamının en yüksek olduğu sektör imalat sektörüdür. Bu sektörü toptan ve perakende ticaret sektörü izlemektedir. Finans ve sigorta faaliyetleri ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, kadın istihdam sayısının erkeklere göre fazla olduğu iki sektördür. Toplam çalışan sayılarının en az olduğu sektörler ise kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörleridir. Çalışan sayılarının oransal dağılımına bakıldığında ise imalat sektörü %38,8 ile birinci sırayı alırken, %18,1 ile ikinci sırada toptan ve perakende ticaret sektörü yer almaktadır

Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerdeki (TGÇM) eleman sayısının sektörel dağılımı Tablo 3.4.110'da görülmektedir. Sektörel olarak TGÇM Niğde genelinde bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında ilk üç sıranın değişmediği görülmektedir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe temininde güçlük çekilen elemanlarda önemli bir azalış bulunmaktadır. Şöyle ki, 2013 yılında TGÇM'de her 100 kişiden 12'si bu sektörde iken 2014 yılında bu sayı 3'e düşmüştür. Yine dikkat çeken bir diğer gelişme ise toptan ve perakende ticaret sektöründeki artıştır. Bu sektördeki meslek mensuplarının temin edilebilirliği 2013 yılına oranla yaklaşık olarak %50 artmıştır. Bir başka ifadeyle, sorulara yanıt veren sektör işverenleri daha güç eleman bulmaya başlamışlardır.

⁹⁸ Bu veriler, 2014 yılına ilişkindir.

Tablo 3.4.110: Niğde İlinde Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerdeki Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı

SEKTÖRLER	2013		2014	
	Kişi Sayısı	%	Kişi Sayısı	%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	104	11,8	18	2,6
İmalat	339	38,7	238	34,1
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	5	0,6	5	0,6
İnşaat	149	17,0	118	16,9
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	173	19,7	205	29,4
Ulaştırma ve Depolama	13	1,4	24	3,4
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	40	4,6	35	5,0
Bilgi ve İletişim	2	0,2	1	0,1
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	0,0	3	0,4
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	20	2,2	16	2,3
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	3	0,3	5	0,7
Eğitim	8	0,9	6	0,9
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	15	1,7	18	2,6
Diğer Hizmet Faaliyetleri	7	0,8	6	0,9
TOPLAM	876	100	697	100

Kaynak: Niğde İPTA 2014-1. Dönem

3.4.3.5. İlin Gelir Dağılımının Değerlendirilmesi

Bu bölümde, Niğde ilinin gelir dağılımının tespitine ilişkin yapılan araştırma ve sonuçlarına yer verilmiştir.

3.4.3.5.1. Verilerin Elde Edilmesi

Gelir dağılımını tespit etmek için gerekli olan veriler, Niğde ilindeki tüm haneler ve yerleşim yerlerini kapsayacak şekilde “2014 Yılı Hane Halkı Gelir Dağılımı Anketi” çalışması ile elde edilmiştir. Anket çalışması, oranlı eleman örnekleme yöntemi ile seçilen 3.018 hanede gerçekleştirilmiştir.

Veriler, Niğde İl Gelişme Planı’nda kullanılmak üzere, hane halkının görüşlerini var olduğu şekliyle ortaya koymayı amaçladığı için “Betimsel Tarama Modeli” ile yapılandırılmıştır. Tarama modelleri; geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır (Karasar, 1999: 77).

Tek bölümde 29 maddenin yer aldığı ölçek, Niğde ilinde hane halkı istihdam ve gelir durumunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Ölçeklerin uygulanmasında örnekleme yöntemi olarak “Oranlı Küme Örnekleme Yöntemi” kullanılmıştır. “Evren ya da çalışma evreni, çoğu zaman içinde çeşitli elemanları olan, benzer amaçlı (işlevli) kümelerden oluşur ve araştırma bu kümeler üzerinde yapıldığından” (a.g.e: 124) “Oranlı Küme Örnekleme Yöntemi” ne gidilmiştir.

Çalışmada kullanılan anket formunun hazırlanmasında iki temel kaynaktan faydalanılmıştır. Birinci kaynak DİE ve ikinci kaynak ekonomi genel yazınıdır. DİE uzmanlarının hazırladığı anket formları esas alınarak anket formlarının genel çerçevesi oluşturulmuştur. Bu formlara, ekonomi biliminin gelir dağılımı ile ilgili yazınından faydalanılarak DİE’nin başvurulan çalışmalarında yer vermediği gayri resmi bazı başlıklar da ilave edilmiştir. Pilot çalışma ile tesadüfi olarak seçilen hane ve kişiler üzerinde denemek suretiyle son şekli verilmiştir.

Anket formları oluşturulurken optik okuyucu vasıtası ile okunacak şekilde hazırlanmıştır.

Anketlerin hanelerde uygulanması için il ve ilçe merkezlerinde mahalleler, köylerde ise her köy ayrı küme olarak alınmış, bu kümelerin nüfusları dikkate alınarak oranlamaya gidilmiştir. Örnekleme çerçevesi belirlendikten sonra tüm yerleşim birimleri üç tabakaya ayrılmıştır. Bunlar: Niğde il merkezi, ilçeler ve köylerdir.

Hane Halkı Anketi’nin uygulanması aşamasında ise ilde bulunan tüm mahalle ve köy muhtarları Valilik aracılığı ile bilgilendirme ve uygulama toplantısı yapılmıştır. Her küme için ayrı ayrı anket zarfları hazırlanarak,

ilgili birim muhtarlığına teslim edilmiş, muhtarlıklar aracılığı ile uygulanması ve toplanması sistematik olarak yürütülmüştür. İlçelerde de anketler Kaymakamlıklar aracılığı ile muhtarlara iletilmiş ve uygulanmıştır. Anketlerin geri dönüşümünde tasnifi yapılmış ve optik okuyucu tarafından okunmuştur. Optik okuyucudan elde edilen çıktılar SPSS programında Likert yöntemine göre analiz edilmiştir. Genellikle sorular bazında frekans ve oransal dağılım Tablo ve grafikleri yapılırken, bir kısım sorularda da çapraz Tablolarla sonuçlar yorumlanmıştır.

3.4.3.5.2. Bulgular

Aşağıda, “2014 Yılı Hane Halkı Gelir Dağılımı” anket çalışmasına ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

3.4.3.5.2.1. Ankete Katılan Fertler ve Haneler ile İlgili Temel Bilgiler

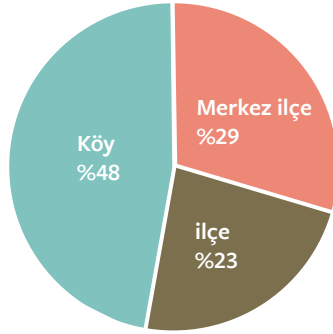
İlde “2014 Yılı Hane Halkı Gelir Dağılımı Anketi” uygulanmıştır. Ankete katılanların yerleşim yerine göre dağılımı Tablo 3.4.111’de görülmektedir.

Tablo 3.4.111: Yerleşim Yerine Göre Dağılım

YERLEŞİM YERİ	FREKANS	YÜZDE (%)
Merkez ilçe	404	29,0
İlçe	328	23,5
Köy	661	47,5
TOPLAM	1.393	100,0

Tablo 3.4.111’e göre, anket çalışmasında yerini belirten kişi sayısı 1.393’tür. Ankete katılanların %29’u merkez ilçede, %23,5’i ilçelerde, %47,5’i ise köylerde yaşayanlardan oluşmaktadır. Bir başka ifadeyle %52,5’i

kentte, %47,5’i kırsalda yaşamına devam etmektedir. Bu dağılım, Niğde ilinin nüfus dağılımı ile karşılaştırıldığında, kentte yaşayanlarla kırsalda yaşayanlar arasında paralellik olduğu görülmektedir.

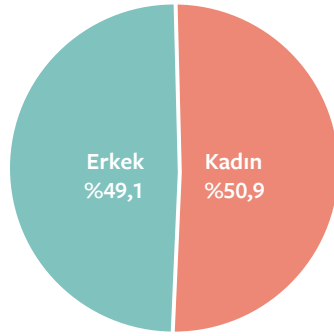
Grafik 3.4.48: Ankete Katılanların Yaşadıkları Yere Göre Dağılım (%)

Tablo 3.4.112: Cinsiyete Göre Dağılım

CİNSİYET	FREKANS	NİĞDE (%)	TÜRKİYE (%)
Kadın	601	50,9	49,9
Erkek	580	49,1	50,1
TOPLAM	1.181	100,0	100,0

Ankete katılanların cinsiyetine göre dağılımı ise Tablo 3.4.112’de görülmektedir. Bu soruya cevap veren 1.181 kişinin %50,9’u yani neredeyse yarısı kadın, %49,1’i ise erkeklerden oluşmaktadır. Hane halkı üzerinde yapılan bu

çalışmada, cinsiyet belirtenlerin oransal dağılımının ilin nüfus yapısındaki cinsiyet dağılımı ile paralellik gösterdiği görülmektedir.

○ Grafik 3.4.49: Niğde İlinde Nüfusun Cinsiyete Göre Dağılım(%)

Türkiye nüfusunun cinsiyete göre dağılımı ile karşılaştırıldığında da Türkiye genelinde erkek nüfusun toplam nüfusa oranının %50,1 kadın nüfusun toplam nüfusa oranının ise %49,9'dur. Niğde ili nüfusunun cinsiyete göre dağılımının Türkiye genel nüfusuna yakın olduğu

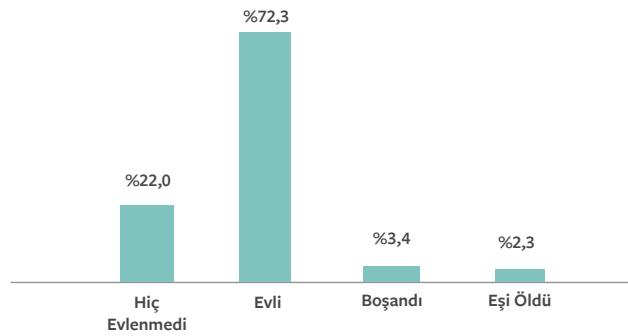
ancak, il bazında kadın nüfus oranının toplam nüfus oranına göre kıyaslandığında erkek nüfustan %1 daha fazla olduğu görülmektedir. İlde cinsiyete göre oransal dağılım Grafik 3.4.49'da da görülmektedir.

○ Tablo 3.4.113: Medeni Duruma Göre Dağılım

MEDENİ DURUM	FREKANS	YÜZDE (%)
Hiç Evlenmedi	290	22,0
Evli	955	72,3
Boşandı	45	3,4
Eşi Öldü	30	2,3
TOPLAM	1.320	100,0

Ankete katılanlardan medeni durumunu belirtenler 1.320 kişidir. Bu grup içerisinde medeni durum dağılımları Grafik 3.4.50 ve Tablo 3.4.113'te görülmektedir. Buna göre, ilde yaşayan nüfusun %22'sinin hiç evlenmediği,

%72,3'ünün evli olduğu, %3,4'ünün eşinden boşandığı, %2,3'ünün de eşinin öldüğü görülmektedir. Ankete katılanların medeni durumlarının oransal dağılımı Grafik 3.4.50'de de görülmektedir.

○ Grafik 3.4.50: Medeni Duruma Göre Dağılım (%)

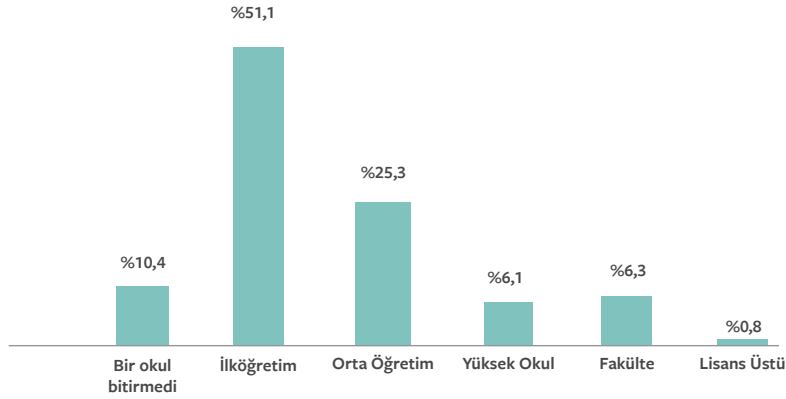

Tablo 3.4.114: Eğitim Durumuna Göre Dağılım

EĞİTİM DURUMU	FREKANS	YÜZDE (%)
Bir Okul Bitirmedi	137	10,4
İlköğretim	674	51,1
Ortaöğretim	334	25,3
Yüksekokul	81	6,1
Fakülte	83	6,3
Lisansüstü	10	0,8
TOPLAM	1.319	100,0

Ankete katılanlardan eğitim düzeyini belirtenlerin sayısı 1.319'dur. İlde bulunan nüfusun eğitim durumunun dağılımı Tablo 3.4.114 ve Grafik 3.4.51'de görülmektedir. İl nüfusunun %10,4'ünün bir okul bitirmediği görülmektedir. Katılımcıların %51,1'inin ilkököl mezunu olduğu,

%25,3'ünün ortaöğretim düzeyinde bir eğitim aldığı, %6,1'inin yüksekokul (önlisans), %6,3'ünün fakülte (lisans), %0,8'inin ise lisansüstü eğitim aldığı görülmektedir. İlde üniversite mezunu oranının toplam nüfusa oranının %13,2 olduğu görülmektedir.

Grafik 3.4.51: Eğitim Durumuna Göre Dağılım (%)

Niğde ilinde yaşayanların eğitim durumu incelendiğinde bir okulu bitirmeyenlerin oranının %10,4 olması dikkat çekicidir. Bir okul bitirmeyenlerin cinsiyetlerine bakıldığında kadın nüfus oranı %64 olarak görülmektedir. Eğitim düzeylerinin değerlendirilmesi

yapıldığında, ilköğretim mezunları içerisinde erkek nüfusun oranı %57 olduğu görülmektedir. Diğer tüm eğitim düzeylerinde ise kadın nüfus oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4.115: Aynı Evde Yaşayan Kişi Sayısının Dağılımı

AYNI EVDE YAŞAYAN KİŞİ SAYISI	FREKANS	YÜZDE (%)
1	19	2,55
2	62	8,32
3	94	12,62
4	148	19,87
5	188	25,23

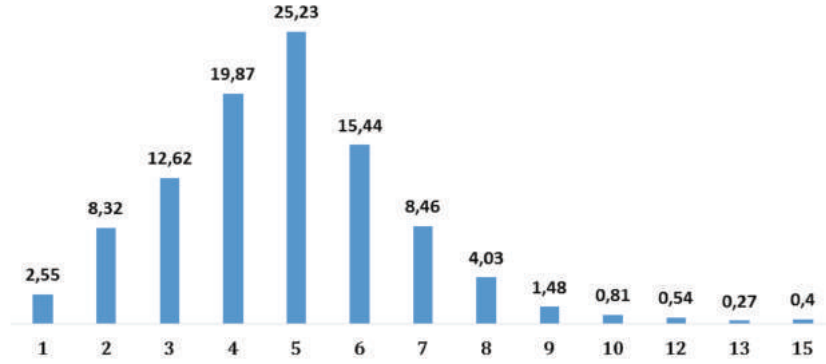

Tablo 3.4.115: Devamı

AYNI EVDE YAŞAYAN KİŞİ SAYISI	FREKANS	YÜZDE (%)
6	115	15,44
7	63	8,46
8	30	4,03
9	11	1,48
10	6	0,81
12	4	0,54
13	2	0,27
15	3	0,40
TOPLAM	745	100,00

Halkın %25'inin 5 kişilik bir aileye sahip olduğu, %20'sinin 4 kişilik bir aileye sahip olduğu, %15'inin ise 6 kişilik bir aileye sahip olduğu görülmektedir.

Grafik 3.4.52: Aynı Evde Yaşayan Kişi Sayısının Dağılımı (%)

Aynı evde yaşayan kişi sayıları değerlendirildiğinde en az 1, en fazla 15 kişinin yaşadığı ailelerin olduğu görülmektedir. Çoğunluğun 4, 5 ve 6 kişilik ailelerden oluştuğu görülmektedir. Bu grubun toplam içerisindeki oranı %60'tır.

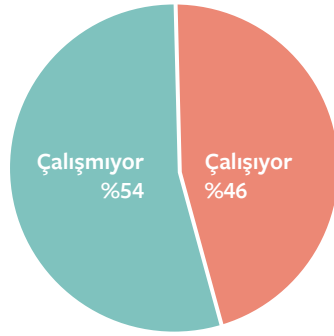
3.4.3.5.2.2. İş Gücü Analizi

Aşağıda, ankete katılanların işgücü analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3.4.116: Kişilerin Bir İşte Çalışma Durumunun Dağılımı

ÇALIŞMA DURUMU	FREKANS	YÜZDE (%)
Çalışıyor	535	46,3
Çalışmıyor	620	53,6
TOPLAM	1.155	100,0

Tablo 3.4.116'da da görüldüğü üzere, halkın %46,3'ünün bir işte çalıştığı, %53,6'sının ise bir işte çalışmadığı görülmektedir.

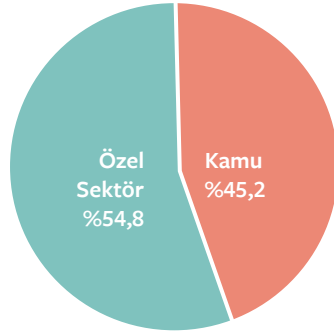

○ Grafik 3.4.53: Kişilerin Bir İşte Çalışma Durumunun Dağılımı (%)

○ Tablo 3.4.117: Başkasının İşinde Çalışanların Sektöre Göre Dağılımı

SEKTÖR	FREKANS	YÜZDE (%)
Kamu	243	45,2
Özel	295	54,8
TOPLAM	538	100,0

Kendi işi dışında bir başka iş yerinde çalışanların %45,2'sinin kamu sektöründe, %54,8'inin ise özel sektörde çalıştığı görülmektedir.

○ Grafik 3.4.54: Başkasının İşinde Çalışanların Sektöre Göre Dağılımı (%)

○ Tablo 3.4.118: Tüm Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı

SEKTÖR	FREKANS	YÜZDE (%)
Tarım	292	38,8
Avcılık-Ormancılık	7	,9
Otel Lokanta	35	4,7
Turizm	11	1,5
Balıkçılık	5	,7
Ulaştırma Depolama ve Haberleşme	18	2,4
Tekstil	22	2,9

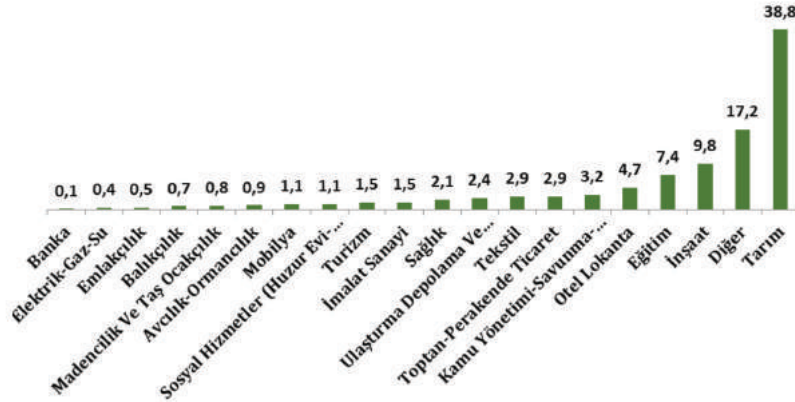

Tablo 3.4.118: Devamı

SEKTÖR	FREKANS	YÜZDE (%)
İmalat Sanayi	11	1,5
Madencilik ve Taş Ocakçılık	6	,8
Mobilya	8	1,1
Elektrik-Gaz-Su	3	,4
Kamu Yönetimi-Savunma-Zorunlu Sosyal Güvenlik	24	3,2
Eğitim	56	7,4
Emlakçılık	4	,5
Toptan-Perakende Ticaret	22	2,9
Sağlık	16	2,1
Banka	1	,1
Sosyal Hizmetler (Huzur Evi-Aile ve Sosyal Politika)	8	1,1
İnşaat	74	9,8
Diğer	129	17,2
TOPLAM	752	100,0

Tüm çalışanların sektörlere göre dağılımı Tablo 3.4.118'de görülmektedir. Tablo 3.4.118'e bakıldığında halkın %38,8'i tarım sektöründe çalıştığı görülmektedir. Tarım sektörünü %9,8 ile inşaat sektörü, %7,4 ile eğitim

sektörü takip etmektedir. Bu dört sektörün dışındaki sektörlere dağılım ise %5'in altındadır. Niğde ili bir tarım ve eğitim şehri olduğundan, ankette de bu iki sektör çalışanı fazla çıkmıştır.

Grafik 3.4.55: Tüm Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (%)

Halkın çalıştığı sektörlere göre dağılımı değerlendirildiğinde, ilin genel sektörel yapısı ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. İlin ekonomik yapısındaki tarımsal ağırlık doğal olarak iş sahasına da yansımaktadır. Grafik 3.4.55'de de görüldüğü üzere, katılımcıların çalıştığı sektörlere dağılımda hizmet sektörlerinin payı daha düşüktür. Toplumun gelir düzeyi ile hizmet tüketimi arasındaki doğrusal ilişki burada da kendini göstermektedir. Grafik 3.4.55'deki dağılımda dikkati çeken önemli unsurlardan biri de imalat sanayinde

çalışan sayısının çok az olmasıdır. Bu durumla yatırımların hizmet sektörüne kayması arasında da bir bağlantı olduğu söylenebilir. Öte yandan, eğitim sektöründe çalışanların oranı ise %7,4 ile dikkati çekmektedir. Diğer sektörlerle karşılaştırıldığında, eğitim sektöründe çalışanların oranı daha yüksektir. Bütün sektörler sıralandığında, eğitim sektöründe çalışanlar 3. sırayı almaktadır. Bu veriler içerisinde dikkati çeken sektörlerden bir diğeri de toptan ve perakende ticarete çalışan oranının oldukça düşük olmasıdır.

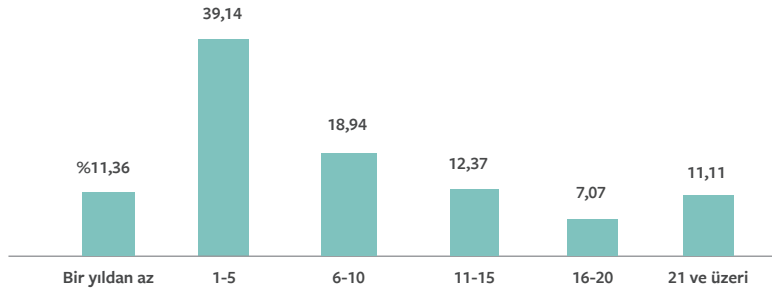

Tablo 3.4.119: Çalışılan Süreye Göre Dağılım

YIL	FREKANS	YÜZDE (%)
1 yıldan az	45	11,36
1-5	155	39,14
6-10	75	18,94
11-15	49	12,37
16-20	28	7,07
21 yıl ve üzeri	44	11,11
TOPLAM	396	100

Halkın çalışma sürelerine göre dağılımı Tablo 3.4.119'da görülmektedir. Buna göre, halkın %39'unun 1 ile 5 yıl arasında, %19'unun 6 ile 10 yıl arasında, %12'sinin 11-15 yıl arasında, %11'inin 1 yıldan az bir süredir çalıştığı, %11'inin 21 yıl ve üzeri, %7'sinin ise 16-20 yıl arasında çalıştığı görülmektedir. Burada dikkat çeken önemli bir nokta ise halkın %50'sinin 6 yıldan az bir süredir çalışıyor

olmasıdır. Buradan hareketle, tecrübeli çalışanların ilden ayrıldığını ya da sektörde nitelikli eleman sıkıntısı çekildiğini, yine sektörlerde nitelikli elemanları elde tutma konusunda sıkıntılar yaşandığı ve bunların nedenlerinin ortaya konularak çözüm üretilmesi gerektiğini söylemek mümkündür.

Grafik 3.4.56: Çalışılan Süreye Göre Dağılım (%)

Tablo 3.4.120: Bir İşte Çalışmayanların Çalışmama Nedenlerinin Dağılımı

ÇALIŞMAMA NEDENİ	FREKANS	YÜZDE (%)
İş Bulamama	242	36,0
Emekli	120	17,8
Mevsimlik Çalışıyor	118	17,5
Özürü veya Hasta	19	2,8
Ev İşleriyle Meşgul	82	12,2
Yaşlı (Emekli Değil)	18	2,7
Diğer	74	11,0
TOPLAM	673	100,0

Herhangi bir işte çalışmayanların çalışmama nedenlerinin dağılımı Tablo 3.4.120'de görülmektedir. Çalışmayanların %36'sı iş bulamadıklarından, %18'i emekli olduğundan, %18'i mevsimlik çalışıyor olmasından, %3'ü

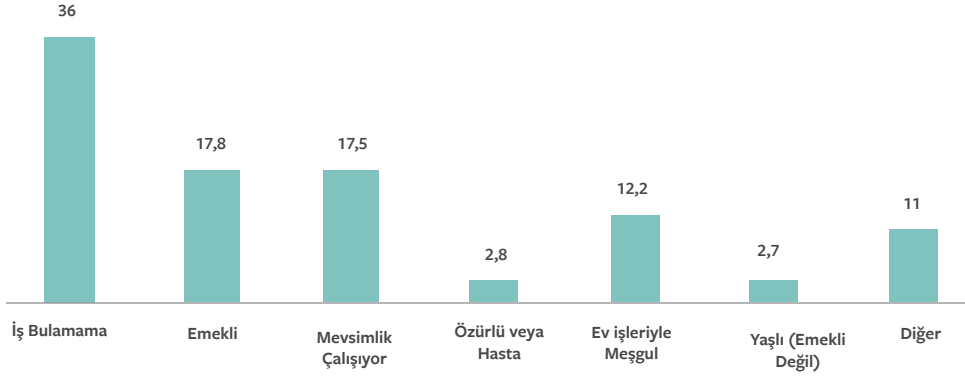
özürü veya hasta olduğundan, %12'si ev işleri ile meşgul olduğundan, %3'ü emekli olmayıp yaşlı olduğundan çalışmamaktadır. Diğer nedenlerle çalışmayanların oranı ise %11'dir. İlde nitelikli eleman temininde sıkıntı

yaşanırken ve bir işte çalışma yılı da çok uzun değilken (Bknz. Tablo 3.4.119) iş bulamama nedeni ile çalışanların oranının yüksek olması da dikkat çekici bir sonuçtur. TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde İŞKUR tarafından en az

kurs ve kursiyere sahip olan Niğde ilinde insanların hala iş bulamama nedeni ile çalışmadıklarını ifade etmeleri düşündürücüdür.

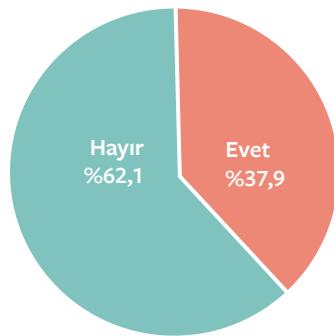
○ Grafik 3.4.57: Bir İşte Çalışmayanların Çalışmama Nedenlerinin Dağılımı(%)

○ Tablo 3.4.121: Kişilerin İş Arayıp Aramadığına Göre Dağılımı

TERCİH	FREKANS	YÜZDE (%)
Evet	452	37,9
Hayır	742	62,1
TOPLAM	1.194	100,0

Halkın iş arayıp aramadıklarına göre dağılımı Tablo 3.4.121'de görülmektedir. Bir iş arayıp aramadığını belirten (1.194) kişiden %37,9'u (452 kişi) iş aradıklarını belirtmişlerdir. %62,1'i ise (742 kişi) herhangi bir iş aramadıklarını belirtmişlerdir. Türkiye'deki işsizlik oranları ile karşılaştırıldığında, iş aramayanların oranının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca, insanların neden

çalışma hayatından uzak durdukları da sorgulanması gereken bir konudur. Halka yapılan sosyal yardımların piyasadaki ücretlere denk ya da onun üzerinde olması, bu konuda tekrar düşünülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Acaba sosyal yardımlar insanları tembellik kültürüne ve genel olarak da toplumu böyle bir geleceğe mi sürüklemektedir.

○ Grafik 3.4.58: Kişilerin İş Arayıp Aramadığına Göre Dağılımı (%)

3.4.3.5.2.3. İşgücü Gelir Dağılımı, Gelir Düzeyinden Memnuniyet ve Beklentiler

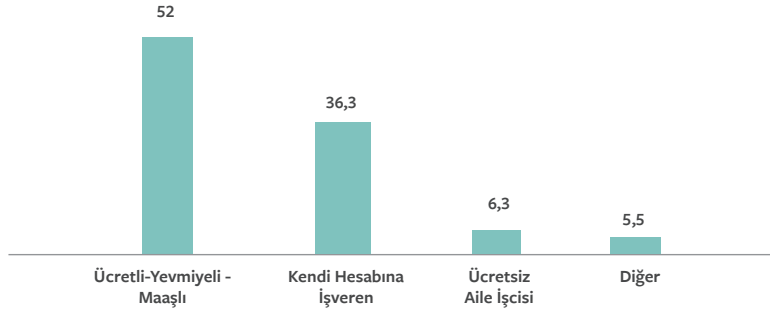
Aşağıda, ankete katılanların işgücü gelir dağılımı, gelir düzeyinden memnuniyet ve beklentilerine yer verilmiştir.

Çalışanların gelir türüne göre dağılımı Tablo 3.4.122’de

görülmektedir. Buna göre, halkın %52’si, yani neredeyse yarısı, yevmiyeli veya maaşlı olarak kendisine ait olmayan bir iş yerinde çalışmaktadır. %36’sı ise kendine hesabına bir işte çalışmaktadır. %6,3’ü ise ailesinin yanında ücretsiz olarak çalışmaktadır. %5,5’i de bunların dışında bir işte çalışarak gelir elde ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 3.4.122: Çalışanların Gelir Türüne Göre Dağılımı

GELİR TÜRÜ	FREKANS	YÜZDE (%)
Ücretli-Yevmiyeli-Maaşlı	438	52,0
Kendi Hesabına/İşveren	306	36,3
Ücretsiz Aile İşçisi	53	6,3
Diğer	46	5,5
TOPLAM	843	100,0

Grafik 3.4.59: Çalışanların Gelir Türüne Göre Dağılımı (%)

Tablo 3.4.123: Ailelerin Aylık Nakdi Gelir Durumuna Göre Dağılımı

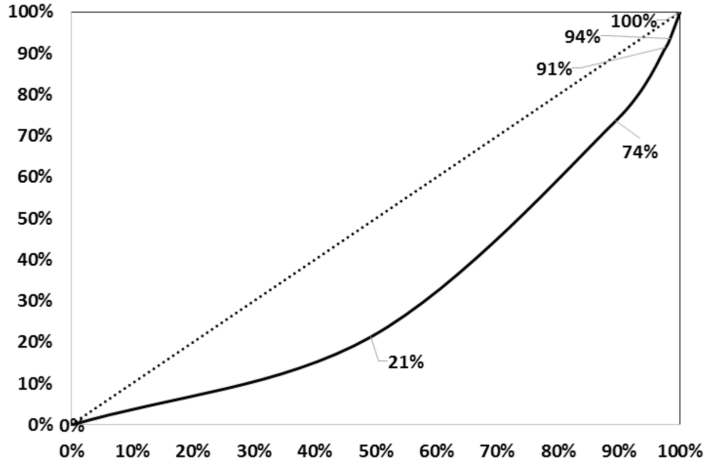
GELİR (TL)	FREKANS	YÜZDE (%)
1000'den az	331	48,68
1000_2000	271	39,85
2001_3000	55	8,09
3001_4000	5	0,74
4001_5000	11	1,62
5001 ve üzeri	7	1,03
TOPLAM	680	100,00

Tablo 3.4.123’te halkın aylık gelirleri görülmektedir. Tablo 3.4.123 ve Grafik 3.4.60 incelendiğinde halkın yaklaşık yarısı toplam gelirin %21’ini, diğer yarısı ise toplam gelirin %79’unu kullanmaktadır. Bu da ilde gelir dağılımında eşitsizlik olduğunu açıkça göstermektedir. Niğde ilinde halkın %48,68’i 1000’den az, %39,85’i ise 1.000-2000 arası maaş/ücret almaktadır. Grafik 3.4.60’da görülen Lorenz Gelir Dağılımı Eğrisi ile halkın Gelir Dağılımı Eğrisi arasındaki mesafe gittikçe açılmaktadır. Tablo

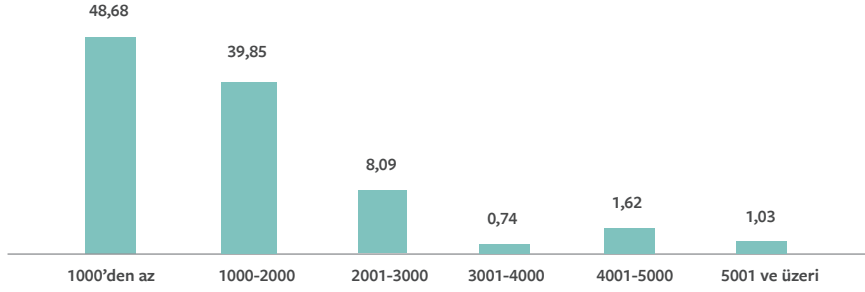
3.4.123’teki verilerle Grafik 3.4.60’daki gelir dağılımı grafiği çizilirken, 5001 ve üzeri gelir grubunun üst gelir düzeyinde ekstrem değerler olduğundan grafiğe dâhil edilmemiştir. Bu dilim de grafiğe dâhil edildiğinde gelir dağılımındaki dengesizlik daha da artacaktır. Gelir dağılımındaki ortaya çıkan eşitsizliklerin, toplumun ekonomik ve sosyal yaşantısına da etki edeceği muhakkaktır. Özellikle tarıma dayalı ekonomilerde tarımsal gelirlerin belirli marjlar arasında sıkışması sonucunda gelir elde etmenin limitleri

sınırlı kalmaktadır. Halkın iş kollarına göre dağılımı Tablo 3.4.118'de görülmektedir. Bu Tablodan da anlaşılacağı üzere, tarım ağırlıklı çalışan kitlesi olan bir nüfus

görülmektedir. Gelir dağılım Tablosunun buna bağlı Grafik 3.4.60'daki gibi çıkması da beklenen bir sonuçtur.

Grafik 3.4.60: Niğde Halkı Gelir Dağılımının Lorenz Diyagramı

Grafik 3.4.61: Ailelerin Aylık Nakdi Gelir Durumuna Göre Dağılımı (%)

Tablo 3.4.124: Kişilerin Aylık Gelirinden Memnuniyet Düzeyine Göre Dağılımı

MEMNUNİYET DÜZEYİ	FREKANS	YÜZDE (%)
Çok Memnunum	56	4,1
Memnumum	348	25,2
Kararsızım	202	14,6
Memnun Değilim	376	27,3
Hiç Memnun Değilim	397	28,8
TOPLAM	1.379	100,0

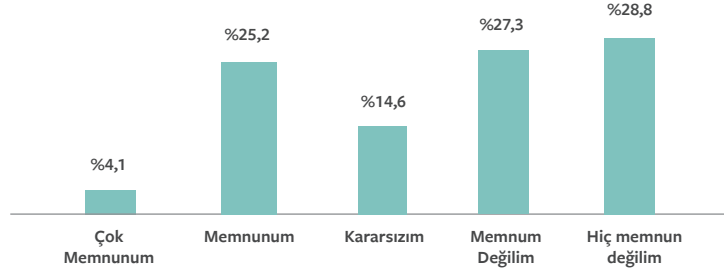
Kişilerin aylık gelirlerinin memnuniyet düzeyi Tablo 3.4.124'te görülmektedir. Tablo 3.4.124'ten de anlaşılacağı üzere, halkın gelirlerinden çok memnun olduğunu ifade eden kısmı toplam içerinden %4,1 olarak görülmektedir. %25'i ise sadece memnun olduğunu söylerken, %14'ü

memnun olup olmadıkları konusunda kararsız olduklarını ifade etmiştir. %27,3'ü ise gelir düzeyinden memnun olmadığını söylerken, %28,8'i gelir düzeyinden hiç memnun olmadığını belirtmiştir. Çok memnunum ve memnumum diyenlerin toplamı alındığında, halkın

%29,3'ünün (404 kişi) aylık gelir durumundan hoşnut olduğu söylenebilir. Yine memnun değilim ve hiç memnun değilim toplamı alındığında da halkın %56,1'inin (773 kişi),

yani yarıdan fazlasının (hatta bu yüzdeye kararsızlar da dahil edildiğinde oran daha da artacaktır) aylık gelirinden hoşnut olmadığı ortaya çıkmaktadır.

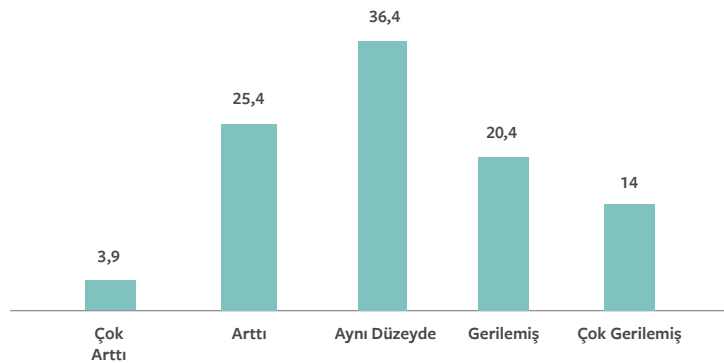
○ Grafik 3.4.62: Kişilerin Aylık Gelirinden Memnuniyet Düzeyine Göre Dağılımı (%)

Araştırmaya katılan 1.379 kişiden 202 kişi kararsızdır. Toplam içerisinde kararsızları dikkate almadan bir değerlendirme yapıldığında ise geriye kalan katılımcı sayısı 1.177 kişidir. Memnuniyete göre yeniden bir oranlama yapıldığında, genel olarak halkın %34,32'sinin aylık gelirlerinden memnun, %65,68'inin aylık gelirlerinden memnun olmadıkları söylenebilir. Grafik 3.4.60, gelir dağılımındaki dengesizlikle karşılaştırıldığında veriler birbirini doğrular niteliktedir.

Çalışmaya katılan 1.369 kişinin 2009-2013 yılları arasında gelirlerindeki değişim Tablo 3.4.125'te görülmektedir. Tablo 3.4.125'e göre, gelirlerinin çok arttığını ifade edenlerin oranı %3,9 iken, arttı diyenlerin oranı %25,4'tür. Gelir düzeyinde herhangi bir değişme olmadığını ifade edenlerin oranı ise %36,4'tür. Gelir düzeyinin gerilediğini ifade edenlerin oranı ise %20,4 iken çok gerilediğini belirtenlerin oranı %14,0'dır.

○ Tablo 3.4.125: Kişilerin Son Beş Yıllık Gelirlerindeki Değişim Durumuna Göre Dağılımı

GELİR DÜZEYİNDEKİ DEĞİŞİM	FREKANS	YÜZDE (%)
Çok Arttı	53	3,9
Arttı	348	25,4
Aynı Düzeyde Kaldı	498	36,4
Geriledi	279	20,4
Çok Geriledi	191	14,0
TOPLAM	1.369	100,0

○ Grafik 3.4.63: Kişilerin Son Beş Yıllık Gelirlerindeki Değişim Durumuna Göre Dağılımı(%)

2009-2013 yılları arasında halkın gelir düzeyindeki değişimlerin genel bir değerlendirmesi yapıldığında, gelir düzeyinde değişim yaşamadıkları içerisinde, halkın

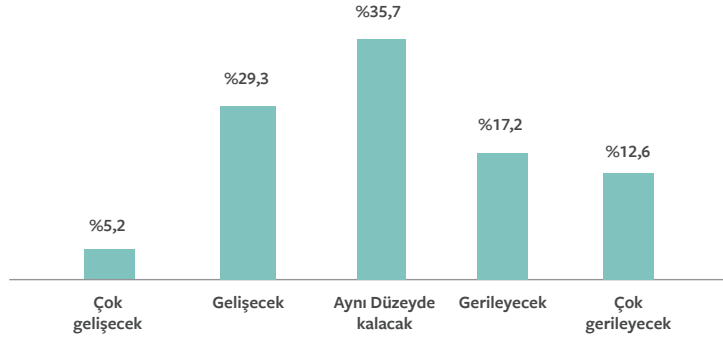
%46'sının gelir düzeyinde iyileşmenin olduğu, %54'ünün gelir düzeyinde ise gerilemenin olduğunu söylenebilir.

Tablo 3.4.126: Kişilerin Gelecek Beş Yılda Maddi Durumları Hakkındaki Beklentilerinin Dağılımı

BEKLENTİLER	FREKANS	YÜZDE (%)
Çok Gelişecek	70	5,2
Gelişecek	392	29,3
Aynı Düzeyde Kalacak	478	35,7
Gerileyecek	230	17,2
Çok Gerileyecek	168	12,6
TOPLAM	1.338	100,0

Toplumun gelecek beş yılda maddi durumundan beklentilerinin dağılımı Tablo 3.4.126'da görülmektedir. Tablo 3.4.126'dan da anlaşılacağı üzere, halkın %5,2'si gelecek beş yılda maddi durumunda ciddi bir iyileşmenin olacağı beklentisinde iken, %29,3'ü gelecek beş yılda maddi durumunda bir iyileşmenin olacağı beklentisindedir.

%35,7'i ise gelecek beş yılda maddi durumunda herhangi bir değişimin olmayacağı düşüncesindedir. Gelecek beş yılda maddi durumunda bir gerileme olacağı yönünde beklentisinde olanların oranı %17,2 iken, gelecek beş yılda maddi durumunda çok önemli bir gerilemenin olacağı endişesini taşıyanlar oranı %12,6'dır.

Grafik 3.4.64: Kişilerin Gelecek Beş Yıldaki Maddi Durumları Hakkındaki Beklentilerinin Dağılımı(%)

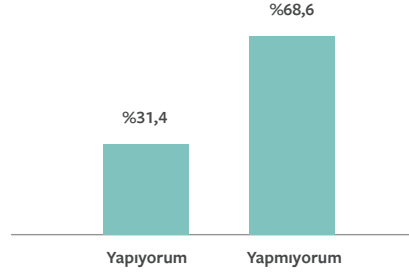
Gelecek beş yılda maddi durumlarında herhangi bir değişime beklemeyenler hariç tutularak genel bir değerlendirme yapıldığında ise halkın %54'ünün gelecek beş yılda maddi durumlarının iyileşeceği beklentisinde olduğu, %46'sının ise gelecek beş yılda maddi durumlarının kötüye gideceği endişesi içinde oldukları anlaşılmaktadır.

Çalışmaya katılanlardan 1.292 kişi tasarruf yapıp yapmadığına ilişkin görüşlerini Tablo 3.4.127'de görüldüğü şekilde belirtmiştir. Halkın %31,4'ünün tasarruf yaptığı, %68,6'sının ise tasarruf yapmadığı/yapmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 3.4.127: Kişilerin Tasarruf Yapma/Yapmama Durumlarına Göre Dağılımı

TASARRUF DURUMU	FREKANS	YÜZDE (%)
Yapıyorum	406	31,4
Yapmıyorum	886	68,6
TOPLAM	1.292	100,0

Çalışmaya katılanlardan 1.292 kişi tasarruf yapıp yaptığı, %68,6'sının ise tasarruf yapmadığı/yapamadığı yapmadığına ilişkin görüşlerini Tablo 3.4.127'de anlaşılmaktadır. görüldüğü şekilde belirtmiştir. Halkın %31,4'ünün tasarruf

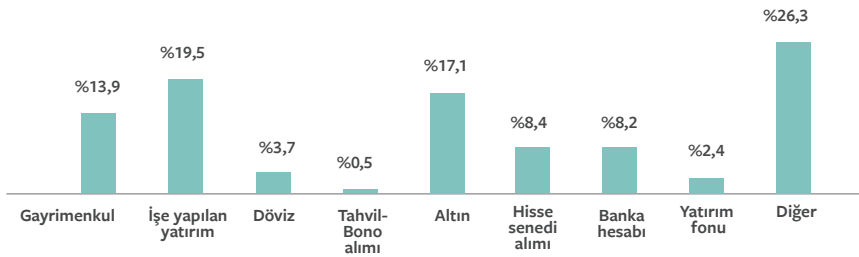
○ Grafik 3.4.65: Kişilerin Tasarruf Yapma/Yapmama Durumlarına Göre Dağılımı (%)

○ Tablo 3.4.128: Tasarruf Yapanların Tasarruf Alanlarına Göre Dağılımı

TASARRUF DURUMU	FREKANS	YÜZDE (%)
Gayrimenkul (Ev, Dükkan, Arsa, Tarla)	53	13,9
İşe Yapılan Yatırım	74	19,5
Döviz	14	3,7
Tahvil-Bono Alımı	2	,5
Altın	65	17,1
Hisse Senedi Alımı	32	8,4
Banka Hesabı	31	8,2
Yatırım Fonu	9	2,4
Diğer	100	26,3
TOPLAM	380	100,0

Tablo 3.4.127'de tasarruf yaptığını belirten kişilere, tasarruflarını hangi yatırım alanına yaptıklarına ilişkin sorulan soruya verilen cevapların dağılımı Tablo 3.4.128'de görülmektedir. Tablo 3.4.128 incelendiğinde tasarruf yapanların %13,9'unun gayrimenkule, %19,5'inin

işe, %3,7'sinin döviz, %0,5'inin tahvil ve bono alımına, %17,1'inin altına, %8,4'ünün hisse senedine, %8,2'sinin bankaya yatırarak, %2,4'ünün yatırım fonlarına, %26,3'ünün ise bunların dışındaki başka alanlarda tasarruflarını değerlendirdikleri görülmektedir.

○ Grafik 3.4.66: Tasarruf Yapanların Tasarruf Alanlarına Göre Dağılımı (%)

Halkın tasarruf araçları arasında 1. sırayı işlerine yaptıkları tasarruflar alırken, geleneksel tasarruf aracı olarak görülen altının 2. sırada yer aldığı görülmektedir. Gayrimenkule yapılan tasarruf ise 3. sırada yer almaktadır. Tasarruf alanları karşılaştırıldığında dikkati çeken nokta ise hisse senedi alımı yöntemiyle yapılan tasarruf oranı ile bankaya yatırmak suretiyle yapılan tasarruf oranının birbirine çok yakın olmasıdır. Buna karşın tahvil, bono gibi

garanti getirisi olan yatırım alanında yatırım oranının %0,5 olması da dikkati çekmektedir.

3.4.3.5.2.4. İşgücü Göstergelerinin Karşılaştırmalı Analizi

Aşağıda, işgücü göstergelerinin karşılaştırmalı analizine yer verilmiştir

Tablo 3.4.129: Sektörlerde Çalışanların Cinsiyete Göre Dağılımı

ÇALIŞMA ALANI		CİNSİYET		TOPLAM
		Kadın	Erkek	
Tarım	Sayı	118	139	257
	%	49,6	32,1	38,3
Avcılık-Ormancılık	Sayı	4	2	6
	%	1,7	0,5	0,9
Otel Lokanta	Sayı	11	18	29
	%	4,6	4,2	4,3
Turizm	Sayı	4	5	9
	%	1,7	1,2	1,3
Balıkçılık	Sayı	1	4	5
	%	0,4	0,9	0,7
Ulaştırma Depolama ve Haberleşme	Sayı	7	9	16
	%	2,9	2,1	2,4
Tekstil	Sayı	11	8	19
	%	4,6	1,8	2,8
İmalat Sanayi	Sayı	4	5	9
	%	1,7	1,2	1,3
Madencilik ve Taş Ocakçılık	Sayı	2	3	5
	%	0,8	0,7	0,7
Mobilya	Sayı	0	8	8
	%	0	1,8	1,2
Elektrik-Gaz-Su	Sayı	0	3	3
	%	0	0,7	0,4
Kamu Yönetimi-Savunma-Zorunlu Sosyal Güvenlik	Sayı	2	22	24
	%	0,8	5,1	3,6
Eğitim	Sayı	23	21	44
	%	9,7	4,8	6,6
Emlakçılık	Sayı	1	3	4
	%	0,4	0,7	0,6
Toptan-Perakende Ticaret	Sayı	5	17	22
	%	2,1	3,9	3,3
Sağlık	Sayı	10	3	13
	%	4,2	0,7	1,9

Tablo 3.4.129: Devamı

ÇALIŞMA ALANI		CİNSİYET		TOPLAM
		Kadın	Erkek	
Banka	Sayı	1	0	1
	%	0,4	0	0,1
Sosyal Hizmetler (Huzur Evi-Aile ve Sosyal Politikalar)	Sayı	6	2	8
	%	2,5	0,5	1,2
İnşaat	Sayı	3	66	69
	%	1,3	15,2	10,3
Diğer	Sayı	25	95	120
	%	10,5	21,9	17,9
TOPLAM	Sayı	238	433	671
	%	100	100	100

Farklı sektörlerde çalışanların cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.4.129'da görülmektedir. Tarım sektöründe çalışanların oranı genel içerisinde %38,3'tür. Tarımda çalışanların cinsiyete göre dağılımına bakıldığında tarım sektöründe kadın çalışma oranının %49,6 ile erkeklerin oranından (%32,1) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tekstil, eğitim, sağlık, sosyal hizmetler gibi sektörlerde çalışanların cinsiyetine göre dağılımı incelendiğinde kadınların erkeklere göre daha fazla çalıştığı görülmektedir. Buna karşın, başta inşaat olmak üzere, kamu yönetimi, ticaret gibi sektörlerde erkeklerin ağırlıklı olarak çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 3.4.130: Cinsiyete Göre Eğitim Düzeylerinin Dağılımı

CİNSİYET		EĞİTİM DÜZEYİ						TOPLAM
		Bir Okul Bitirmedi	İlköğretim	Lise	Yüksekokul	Dört Yıllık Fakülte ve Üniversite	Lisansüstü	
Kadın	Sayı	78	253	139	42	44	6	562
	%	64,5	42,7	52,7	66,7	69,8	75	50,6
Erkek	Sayı	43	339	125	21	19	2	549
	%	35,5	57,3	47,3	33,3	30,2	25	49,4
TOPLAM	Sayı	121	592	264	63	63	8	1.111
	%	100	100	100	100	100	100	100

Halkın cinsiyete göre eğitim düzeyinin dağılımı Tablo 3.4.130'da görülmektedir. 1.111 kişi içerisinde kadınların sayısı 562, erkekler 549 kişidir. Katılımcılardan kadınların oranı %50,6 iken erkeklerin oranı %49,4'tür. Bir okul bitirmeyenlerin içerisinde kadınların oranı %64,5 iken, erkeklerin oranı %35,5'tir. İlköğretim mezunları içerisinde kadınların oranı %42,7 erkeklerin oranı %57,3'tür. Lise mezunları incelendiğinde kadınların oranı %52,7, erkeklerin oranı %47,3'tür. Yüksekokul mezunları içerisinde kadınların oranı %66,7 iken erkeklerin oranı %30,2'dir. Dört yıllık bir üniversite bitirenlere bakıldığında kadınların oranı %69,8 iken erkeklerin oranının %30,2 olduğu görülmektedir. Lisansüstü eğitim derecesinde

cinsiyetlere göre dağılıma bakıldığında kadınların oranı %75 iken erkeklerin oranı %25'e düşmektedir.

Tablo 3.4.130'da dikkati çeken nokta, bir okul bitirmeyen kadınların oranı yüksek iken ortaöğretimden sonra kadınların oranı artış gösterirken, erkeklerin oranında önemli bir düşüş yaşanmasıdır. Buradan, temel eğitimden sonra eğitime devam etme oranının kadınlarda daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 3.4.131: Cinsiyete Göre Çalışma Durumunun Dağılımı

CİNSİYET		ÜCRETLİ VEYA ÜCRETSİZ BİR İŞTE ÇALIŞMA DURUMU		TOPLAM
		Çalışıyor	Çalışmıyor	
Kadın	Sayı	215	268	483
	%	45,8	53,5	49,8
Erkek	Sayı	254	233	487
	%	54,2	46,5	50,2
TOPLAM	Sayı	469	501	970
	Yüzde	100	100	100

Cinsiyetlere göre çalışma durumu dağılımı Tablo 3.4.131'de görülmektedir. Bu dağılıma göre, kadınların %45,8'i çalışırken, %53,5'i çalışmamaktadır. Erkeklerin ise %54,2'i çalışırken, %46,5'i çalışmamaktadır.

Tablo 3.4.132'de, çalışan grup içerisinde yer alanların, çalıştıkları sektörlerde cinsiyetlerine göre

dağılımı görülmektedir. Bu dağılıma bakıldığında Kamu Sektöründe çalışanların %55,9'u kadın, %44,1'i erkeklerden oluşmaktadır. Özel Sektörde çalışanların ise %41,5'i kadınlardan oluşurken, %52,3'ü erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 3.4.132: Çalışanların Cinsiyet ve Sektörlere Göre Dağılımı

CİNSİYET		SEKTÖRLER		TOPLAM
		Kamu	Özel Sektör	
Kadın	Sayı	114	112	226
	%	55,9	41,5	47,7
Erkek	Sayı	90	158	248
	%	44,1	58,5	52,3
TOPLAM	Sayı	204	270	474
	%	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.4.133: Çalışılan İşteki Pozisyonların Cinsiyete Göre Dağılımı

ÇALIŞILAN İŞTEKİ POZİSYON		CİNSİYET		TOPLAM
		Kadın	Erkek	
Ücretli-Yevmiyeli-Maaşlı	Sayı	178	200	378
	%	56	46,3	50,4
Kendi hesabına	Sayı	89	126	215
	%	28	29,2	28,7
İşveren	Sayı	24	36	60
	%	7,5	8,3	8
Ücretsiz Aile İşçisi	Sayı	17	36	53
	%	5,3	8,3	7,1
Diğer	Sayı	10	34	44
	%	3,1	7,9	5,9

○ Tablo 3.4.133: Devamı

ÇALIŞILAN İŞTEKİ POZİSYON		CİNSİYET		TOPLAM
		Kadın	Erkek	
TOPLAM	Sayı	318	432	750
	%	100	100	100

Çalışanların, çalıştıkları işteki pozisyonlarının cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 3.4.133'te görülmektedir. Kadın çalışanların %56'sı ücretli, yevmiyeli veya maaşlı olarak çalışırken, %28'i kendi hesabına çalışmaktadır. Çalışan kadınlar içerisinde ücretsiz aile

işçisi olarak çalıştığını belirtenlerin oranı ise %5,3'tür. Çalışan erkeklerin işteki pozisyonuna bakıldığında %50,4'ü ücretli, maaşlı veya yevmiyeli çalışırken, %28,7'i kendi hesabına çalışmakta, %7,1'i ise ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır.

○ Tablo 3.4.134: İşsizlik Nedenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

NEDENLER		CİNSİYET		TOPLAM
		Kadın	Erkek	
İş Bulamama	Sayı	78	131	209
	%	30,2	37,1	34,2
Emekli	Sayı	60	49	109
	%	23,3	13,9	17,8
Mevsimlik Çalışıyor	Sayı	27	83	110
	%	10,5	23,5	18,0
Özürlü veya Hasta	Sayı	3	15	18
	%	1,2	4,2	2,9
Ev İşleriyle Meşgul	Sayı	58	22	80
	%	22,5	6,2	13,1
Yaşlı (Emekli Değil)	Sayı	5	10	15
	%	1,9	2,8	2,5
Diğer	Sayı	27	43	70
	%	10,5	12,2	11,5
TOPLAM	Sayı	258	353	611
	%	100,0	100,0	100,0

İşsizlik nedenlerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.4.134'te görülmektedir. Kadınların %30,2'i iş bulamadığı için çalışmadığını belirtirken, %23,3'ü emekli olduğu için çalışmadığını belirtmiştir. %10,5'i mevsimlik işçi olduğunu, %1,2'i ise özürlü veya hasta olduğu için çalışmadığını ifade etmiştir. Kadınların %22,5'i ev işleri ile meşgul olduğu için çalışmadığını, %1,9'u ise yaşlı olduğu için çalışmadığını belirtmiştir. Erkeklerin ise %37,1'i iş bulamadığı için çalışmadığını ifade ederken, %13,9'u emekli olduğundan çalışmadığını belirtmiştir. %23,5'i ise mevsimlik işçi olduğundan, %4,2'i ise özürlü ve ya hasta olduğundan

çalışmadığını belirtmiştir. %6,2'si ev işleri ile meşgul olduğundan, %2,8'i ise yaşlı olduğundan çalışmadığını ifade etmiştir.

Çalışmayıp da iş arayanların cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 3.4.135'te verilmiştir. Şu an çalışmayıp da iş arayanlardan kadınların oranı %31,1 iken erkeklerin oranı %45'tir. Herhangi bir işi olmamasına rağmen iş aramayanların oranı kadınlarda %68,9 iken erkeklerde bu oran %55'tir.

Tablo 3.4.135: Cinsiyete Göre İş Arama Durumunun Dağılımı

İŞ ARAMA DURUMU		CİNSİYET		TOPLAM
		Kadın	Erkek	
Evet	Sayı	160	229	389
	%	31,1	45,0	38,0
Hayır	Sayı	354	280	634
	%	68,9	55,0	62,0
TOPLAM	Sayı	514	509	1.023
	%	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.4.136: Maddi Durum Değerlendirmesinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

MADDİ DURUM		CİNSİYET		TOPLAM
		Kadın	Erkek	
Çok Artmış	Sayı	23	19	42
	%	4,0	3,4	3,7
Artmış	Sayı	169	122	291
	%	29,1	21,6	25,4
Aynı Düzeyde	Sayı	189	224	413
	%	32,5	39,7	36,1
Gerilemiş	Sayı	124	113	237
	%	21,3	20,0	20,7
Çok Gerilemiş	Sayı	76	86	162
	%	13,1	15,2	14,1
TOPLAM	Sayı	581	564	1.145
	%	100,0	100,0	100,0

Halkın beş yıl önceki göre bugünkü maddi durumu hakkındaki görüşlerinin cinsiyete göre karşılaştırması Tablo 3.4.136'da görülmektedir. Kadınların %4'ü, erkeklerin %3,7'si maddi durumunun beş yıl öncesine göre çok arttığını belirtmiştir. Kadınların %29,1'i, erkeklerin ise %25,4'ü maddi durumunda beş yıl önceye göre bir artış olduğu görüşündedir. Beş yıl öncesine göre maddi

durumda herhangi bir artış olmadığı görüşünde olan kadın oranı %32,5 iken erkeklerde bu oran %39,7'dir. Tablonun genel bir değerlendirme yapıldığında, kadınların geçmiş beş yıl ile bugünkü maddi durumlarının karşılaştırmasında duruma daha olumlu yaklaştığı, erkeklerin ise kadınlara göre daha olumsuz yaklaştığı görülmektedir.

Tablo 3.4.137: Maddi Durumdaki Değişim Tahmininin Cinsiyetlere Göre Karşılaştırılması

MADDİ DURUMDAKİ DEĞİŞİM TAHMİNİ		CİNSİYET		TOPLAM
		Kadın	Erkek	
Çok Artmış	Sayı	46	12	58
	%	8,1	2,2	5,2
Artmış	Sayı	172	153	325
	%	30,2	27,8	29,0
Aynı Düzeyde	Sayı	176	218	394
	%	30,9	39,6	35,2

○ Tablo 3.4.137: Devamı

MADDİ DURUMDAKİ DEĞİŞİM TAHMİNİ		CİNSİYET		TOPLAM
		Kadın	Erkek	
Gerilemiş	Sayı	97	97	194
	%	17,0	17,6	17,3
Çok Gerilemiş	Sayı	78	70	148
	%	13,7	12,7	13,2
TOPLAM	Sayı	569	550	1.119
	%	100,0	100,0	100,0

Halkın gelecek beş yıldaki maddi durumundaki değişmeye göre tahminlerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.4.137'de görülmektedir.

Tablo 3.4.137'ye göre, gelecek beş yıldaki maddi durumun nasıl olacağına ilişkin kadınların görüşleri şöyledir: Çok gelişecek diyenlerin oranı %8,1 iken gelişecek görüşünde olanların oranı %30,2'dir. Aynı düzeyde kalacak görüşünde olanların oranı %30,9'dur. Gerileyecek görüşünde olanların oranı ise %17'dir. Çok gerileyeceğini tahmin edenlerin oranı ise %13,7'dir.

Erkeklerde ise bu dağılım şöyledir: Çok gelişecek görüşünde olanlar %2,2 iken gelişeceğini tahmin edenlerin oranı %27,8'dir. Gelecek beş yılda maddi

durumunda herhangi bir değişiklik olmayacağı görüşünde olanlar %39,6'dır. Gerileyeceğini düşünenlerin oranı %17,6 iken çok gerileyecek görüşünde olanlar %12,7'dir. Kadınların ve erkeklerin geçmiş beş yıl ile bugün arasındaki maddi durumun tahmin edilmesinde farklı görüşleri olduğu ortaya çıkmaktadır. Geçmiş beş yıldan günümüze maddi durumdaki gelişmelerin değerlendirilmesinde kadınlar daha olumlu, erkekler ise kadınlara göre daha negatif düşüncelere sahip olmasına rağmen, gelecek beş yılda maddi durumdaki değişmelerin tahmin edilmesinde kadınların görüşleri ile erkeklerin görüşleri paralellik göstermektedir. Sonuçlar birbirine çok yakın çıkmıştır. Bu da gelecek beş yıldaki değişmeleri her iki cinsiyetin de aynı değerlendirdiğini göstermektedir.

○ Tablo 3.4.138: Yerleşim Yerlerine Göre Maddi Durumdaki Değişim Tahmininin Dağılımı

YERLEŞİM YERLERİNE GÖRE MADDİ DURUMDAKİ DEĞİŞİM TAHMİNİ		İL			TOPLAM
		Merkez İlçe	İlçe	Köy	
Çok Gelişecek	Sayı	10	14	46	70
	%	2,6	4,6	7,3	5,3
Gelişecek	Sayı	107	79	199	385
	%	28,3	25,8	31,5	29,3
Aynı Düzeyde Kalacak	Sayı	144	107	223	474
	%	38,1	35	35,3	36
Gerileyecek	Sayı	77	57	88	222
	%	20,4	18,6	13,9	16,9
Çok Gerileyecek	Sayı	40	49	76	165
	%	10,6	16	12	12,5
TOPLAM	Sayı	378	306	632	1316
	%	100	100	100	100

Halkın gelecek beş yılda maddi durumuna ilişkin tahminlerin il genelindeki dağılımı Tablo 3.4.138'de görülmektedir. Tablo 3.4.138 incelendiğinde kent merkezlerinde yaşayanlara göre kırsalda yaşayanların daha iyimser oldukları, kent merkezlerindeki ise

kırsala göre daha az iyimser olduğu görülmektedir. Merkez ilçede yaşayanların %31'i maddi durumlarının gelişeceği görüşünde iken, köylerde yaşayanların %38,8'i maddi durumlarının gelişeceği görüşündedir.

Merkez ilçede yaşayanların %31'i maddi durumlarının gerileyeceği görüşünde iken, köylerde yaşayanların %29,4'ü gerileyeceği görüşündedir. Buradan da kırsalda yaşayanların daha iyimser, kent merkezlerinde

yaşayanların ise köylerde yaşayanlara göre az iyimser olduğu görülmektedir. Ancak, bu durumun merkez ilçede yaşayanların eğitim düzeyinin yüksekliği ile de bağlantılı olabileceği düşünülebilir.

Tablo 3.4.139: Medeni Durum ile Eğitim Düzeyinin Karşılaştırılması

MEDENİ DURUM		EĞİTİM DURUMU						TOPLAM
		Bir Okul Bitirmedir	İlköğretim	Lise	Yüksekokul	Dört Yıllık Fakülte ve Üniversite	Lisansüstü	
Hiç Evlenmedi	Sayı	35	72	109	24	30	4	274
	%	27,6	11,3	34,5	30	37,5	40	21,9
Evli	Sayı	75	538	192	53	47	5	910
	%	59,1	84,2	60,8	66,3	58,8	50	72,7
Boşandı	Sayı	8	15	13	3	2	1	42
	%	6,3	2,3	4,1	3,8	2,5	10	3,4
Eşi öldü	Sayı	9	14	2	0	1	0	26
	%	7,1	2,2	0,6	0	1,3	0	2,1
TOPLAM	Sayı	127	639	316	80	80	10	1.252
	%	100	100	100	100	100	100	100

Halkın medeni durumu ile eğitim düzeyinin karşılaştırması Tablo 3.4.139'da görülmektedir. Bir okul bitirmeyenlerin içerisinde hiç evlenmeyenlerin oranı %27,6 iken evli olanların oranı %59,1'dir. Boşananların oranı ise %6,3, eşi ölenlerin oranı %7,1'dir. İlkokul mezunları içerisinde hiç evlenmeyenlerin oranı %11,3 iken evli olanların oranı %84,2'dir. Boşananların oranı ise %2,3, eşi ölenlerin oranı %2,2'dir. Lise mezunları içerisinde hiç evlenmeyenlerin oranı %34,5 iken evli olanların oranı %60,8'dir. Boşananların oranı ise %4,1, eşi

ölenlerin oranı %0,6'dır. Yüksekokul mezunları içerisinde hiç evlenmeyenlerin oranı %30 iken evli olanların oranı %66,3'tür. Boşananların oranı ise %3,8'dir. Fakülte mezunları içerisinde hiç evlenmeyenlerin oranı %37,5 iken evli olanların oranı %58,8'dir. Boşananların oranı ise %2,5, eşi ölenlerin oranı %1'dir. Lisansüstü eğitim alanların içerisinde hiç evlenmeyenlerin oranı %40 iken evli olanların oranı %50'dir. Boşananların oranı ise %1'dir. İlköğretimden sonra eğitim seviyesi arttıkça evlenme oranları da düşmektedir.

Tablo 3.4.140: Medeni Duruma Göre İşsizlik Nedenlerinin Dağılımı

MEDENİ DURUM		HERHANGİ BİR İŞTE ÇALIŞMIYORSA ÇALIŞMAMA NEDENİ							TOPLAM
		İş Bulamama	Emekli	Mevsimlik Çalışıyor	Özürlü veya Hasta	Ev İşleriyle Meşgul	Yaşlı (Emekli Değil)	Diğer	
Hiç Evlenmedi	Sayı	56	6	13	2	9	0	34	120
	%	24,6	5,7	11,7	11,1	11,1	0,0	48,6	19,1
Evli	Sayı	159	87	83	14	70	10	35	458
	%	69,7	82,9	74,8	77,8	86,4	66,7	50,0	72,9
Boşandı	Sayı	8	5	12	1	2	0	0	28
	%	3,5	4,8	10,8	5,6	2,5	0,0	0,0	4,5
Eşi öldü	Sayı	5	7	3	1	0	5	1	22
	%	2,2	6,7	2,7	5,6	0,0	33,3	1,4	3,5
TOPLAM	Sayı	228	105	111	18	81	15	70	628
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Halkın medeni durumu ile işsizlik nedenleri arasındaki ilişki Tablo 3.4.140'ta görülmektedir. Tablo 3.4.140'tan da anlaşılacağı üzere, iş bulamayanların içerisinde %24'ünün hiç evlenmediği, %69'unun evli olduğu, %3,5'inin boşanmış ve %2,2'sinin eşi ölenlerden oluştuğu görülmektedir. Yine işsiz olup da emekli olanların medeni durumları incelendiğinde %5,7'sinin hiç evlenmediği, %82,9'unun evli olduğu, %4,8'nin boşandığı, %6,7'sinin de eşinin öldüğü görülmektedir. İşsiz olup mevsimlik işçi olarak çalışanlar içerisinde %11,7'sinin

hiç evlenmediği, %74,8'nin evli, %10,8'nin boşanmış, %6,7'sinin de eşi ölenlerden oluştuğu görülmektedir. Özürlü veya hasta olduğu için çalışmayanların medeni durumuna göre dağılımı incelendiğinde %11,1'sinin hiç evlenmediği, %77,8'nin evli olduğu, %5,6'sının eşinden boşandığı, %5,6'sının da eşinin öldüğü anlaşılmaktadır. Çalışmayıp ev işleriyle meşgul olanlardan %11,1'nin hiç evlenmediği, %86,4'ünün evli olduğu, %2,5'nin boşandığı görülmektedir. Yaşlı ve emekli olanların %66,7'sinin evli, %33,3'ünün eşi ölenlerden oluştuğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3.4.141: Medeni Durum ile Gelecek Beş Yıldaki Maddi Durum Beklentisinin Karşılaştırılması

MEDENİ DURUM		GELECEK BEŞ YILDAKİ MADDİ DURUM BEKLENTİSİ					TOPLAM
		Çok Gelişecek	Gelişecek	Aynı Düzeyde Kalacak	Gerileyecek	Çok Gerileyecek	
Hiç Evlenmedi	Sayı	Gelişecek	Gelişecek	Aynı Düzeyde Kalacak	Gerileyecek	Çok Gerileyecek	273
	Yüzde	47,1	32,6	15,7	13,9	14,1	21,9
Evli	Sayı	32	227	351	167	128	905
	Yüzde	47,1	62,2	78,9	80,3	78,5	72,5
Boşandı	Sayı	2	13	14	8	6	43
	Yüzde	2,9	3,6	3,1	3,8	3,7	3,4
Eşi öldü	Sayı	2	6	10	4	6	28
	Yüzde	2,9	1,6	2,2	1,9	3,7	2,2
TOPLAM	Sayı	68	365	445	208	163	1249
	Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Halkın medeni durumu ile gelecek beş yıldaki maddi durumu arasındaki ilişki Tablo 3.4.141'de görülmektedir. Tablo 3.4.141 incelendiğinde gelecek beş yılda maddi durumunun çok gelişeceğini düşünenlerin %47,1'inin hiç evlenmediği, %47,1'inin evli olduğu, %2,9'unun boşanmış ve %2,9'unun eşi ölenlerden oluştuğu görülmektedir. Gelecek beş yılda maddi durumunun gelişeceğini düşünenlerin medeni durumları incelendiğinde %32,6'sının hiç evlenmediği, %62,2'sinin evli olduğu, %3,6'sının boşandığı, %1,6'sının de eşinin öldüğü görülmektedir. Gelecek beş yılda maddi durumunda değişme olmayacağını düşünenlerin içerisinde %15,7'sinin hiç evlenmediği, %78,9'nun evli, %3,1'nin boşanmış, %2,2'sinin de eşi ölenlerden oluştuğu görülmektedir. Gelecek beş yılda maddi durumunun gerileyeceğini düşünenlerin medeni durumuna göre dağılımına bakıldığında %13,9'unun hiç evlenmediği, %80,3'nün evli olduğu, %3,8'inin eşinden boşandığı, %1,9'unun ise eşinin öldüğü anlaşılmaktadır. Gelecek 5 yılda maddi durumunun çok gerileyeceğinin düşünenlerin %14,1'inin hiç evlenmeyen, %78,5'nin evli olanlardan, %3,5'i boşananlardan oluşmaktadır. Buradan evli olanların geleceğe daha umutlu baktığı ve maddi

anlamda gelecekte daha iyi olacaklarını düşündükleri sonucuna varılabilir. Ancak, maddi durumunun gerileyeceğini (%80,3) ve çok gerileyeceğini düşünen evli kişilerin oranı (%78,5) da oldukça yüksektir.

Sosyal Refah İhtisas Komisyonu Grup Toplantısı

Tablo 3.4.142: Beş Yıl Öncesi ile Bugünkü Maddi Durumun Sektöre Göre Karşılaştırılması

SEKTÖR		BEŞ YIL ÖNCESİ İLE KARŞILAŞTIRILDIĞINDA BUGÜNKÜ MADDİ DURUM					TOPLAM
		Çok Artmış	Artmış	Aynı Düzeyde Kalmış	Gerilemiş	Çok Gerilemiş	
Kamu	Sayı	19	85	72	40	20	236
	Yüzde	63,3	54,5	40,4	39,2	33,9	45,0
Özel Sektör	Sayı	11	71	106	62	39	289
	Yüzde	36,7	45,5	59,6	60,8	66,1	55,0
TOPLAM	Sayı	30	156	178	102	59	525
	Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Beş yıl öncesi ile bugünkü maddi durumun sektöre göre karşılaştırılması Tablo 3.4.142'de görülmektedir. Beş yıl öncesine göre maddi durumunun çok gelişmiş olduğunun ifade edenlerin %63,3'ü kamuda, %36,7'si özel sektörde çalışmaktadır. Geliştiğini söyleyenlerin %54,5'i kamuda, %45,5'i özel sektördedir. Aynı düzeyde kaldığı görüşünde olanların %40,4'ü kamuda, %59,6'sı özel

sektörde çalışmaktadır. Gerilediğini düşünenlerin %39,2'si kamuda, %66,1'i özel sektörde çalışmaktadır. Tablo 3.4.142'nin genel değerlendirmesi yapıldığında, kamuda çalışanların beş yıl öncesine göre maddi durumlarının daha iyiye gittiğini görüşü ağırlık kazanırken, özel sektörde çalışanların beş yıl öncesine göre maddi durumlarının gerilediği görüşünün ağırlık kazandığı anlaşılmaktadır.

Tablo 3.4.143: Gelecek Beş Yıldaki Maddi Durum Tahmininin Sektöre Göre Karşılaştırılması

SEKTÖR		GELECEK BEŞ YILDA MADDİ DURUM					TOPLAM
		Çok Gelişecek	Gelişecek	Aynı Düzeyde Kalacak	Gerileyecek	Çok Gerileyecek	
Kamu	Sayı	11	70	83	42	26	232
	%	50,0	49,0	43,5	47,2	42,6	45,8
Özel Sektör	Sayı	11	73	108	47	35	274
	%	50,0	51,0	56,5	52,8	57,4	54,2
TOPLAM	Sayı	22	143	191	89	61	506
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Çalışanların gelecek beş yılda maddi durumları hakkındaki beklentilerinin sektöre göre karşılaştırması Tablo 3.4.143'te görülmektedir. Maddi durumunun çok gelişeceği görüşünde olanların %50'sinin kamuda %50'sin özel sektörde çalıştığı, gelişeceğini düşünenlerin %49'unun kamuda, %51'inin özel sektörde çalıştığı görülmektedir. Aynı düzeyde kalacağı görüşünde olanların %43,5'inin kamuda, %56,5'inin özel sektörde olduğu görülmektedir. Gerileyeceğini düşünenlerin %47,2'nin kamuda, %52,8'nin özel sektörde, çok gerileyeceği görüşünde olanların %42,6'sinin kamu, %57,4'ünün özel sektörde çalıştıkları görülmektedir.

İşsiz olup da iş arayanların eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 3.4.144'te görülmektedir. İşsiz olanlardan bir okul bitirmeyenlerin %37'si, ilköğretim mezunlarından %39,2'si, lise mezunlarından %41,1, yüksek okul mezunlarından %28,4'ü, fakülte mezunlarından %19,4'ü, lisansüstü mezunlarının %37,5' iş aramaktadır.

Tablo 3.4.144: İş Arayanların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

TERCİH	EĞİTİM DURUMU							TOPLAM
	Bir Okul Bitirmedi	İlköğretim	Lise	Yüksekokul	Dört yıllık Fakülte ve Üniversite	Lisansüstü		
Evet	Sayı	46	228	113	19	13	3	422
	Yüzde	37,1	39,2	41,1	28,4	19,4	37,5	37,6
Hayır	Sayı	78	353	162	48	54	5	700
	Yüzde	62,9	60,8	58,9	71,6	80,6	62,5	62,4
TOPLAM	Sayı	124	581	275	67	67	8	1122
	Yüzde	100	100	100	100	100	100	100

Tablo 3.4.145: Yerleşim Yerlerine Göre Aylık Gelir Karşılaştırması

YER	AİLENİN AYLIK GELİRİ							TOPLAM
	1000 TL'den az	1001-2000	2001-3000	3001-4000	4001-5000	5000 TL'den Fazla		
Merkez İlçe	Sayı	95	75	17	3	6	1	197
	%	48,2	38,1	8,6	1,5	3,0	,5	100,0
İlçe	Sayı	27	29	7	0	1	1	65
	%	41,5	44,6	10,8	0,0	1,5	1,5	100,0
Köy	Sayı	134	103	19	1	2	3	262
	%	51,1	39,3	7,3	,4	,8	1,1	100,0
TOPLAM	Sayı	256	207	43	4	9	5	524
	%	48,9	39,5	8,2	,8	1,7	1,0	100,0

Yerleşim yerlerine göre aylık gelir karşılaştırması Tablo 3.4.145'te görülmektedir. Buna göre, merkez ilçede yaşayanların %48,2'sinin 1000 TL'nin altında, %38,1'inin 1001-2000 TL arasında, %8,6'sının 2001-000 TL arasında, %1,5'inin 3001-4000 TL arasında, %3'ünün 4001-5000 TL arasında %0,5'nin ise 5000 TL'den daha fazla geliri olduğu görülmektedir. İlçelerde yaşayanların ise %41,5'i 1000 TL'nin altında, %44,6'sı 1001-2000 TL arasında,

%10,8'i 2001-3000 TL arasında, %1,5'i 4001-5000 TL arasında, %1,5'i ise 5000 TL'den daha fazla geliri olduğunu ifade etmiştir. Köyde yaşayanların %51,1'inin 1000 TL'nin altında, %39,3'ünün 1001-2000 TL arasında, %7,3'ünün 2001-3000 TL arasında, %0,4'ünün 3001-4000 TL arasında, %0,8'inin 4001-5000 TL arasında, %1,1'inin ise 5000 TL'den daha fazla geliri olduğu görülmektedir.

3.4.3.6. Niğde İlinin Gelir ve İstihdam Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin gelir ve istihdam alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi

sonucunda, ilin gelir ve istihdam konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- İlin tarım kenti olması nedeniyle tarımda istihdam imkânının fazla olması.
- Kentte genç nüfusun varlığı.
- İŞKUR'un istihdam konusunda giderek artan desteğinin varlığı.
- Nitelikli işgücünün oluşmasında üniversitenin ve meslek okullarının varlığı.
- Kentte inşaat sektörünün hızla gelişiyor olması.
- İlde tekstil sektöründe iplik ve dokumacılığın sağladığı rekabet avantajı.
- İlin turizm ve istihdamda kullanılabilir nitelikte köklü tarihsel geçmişinin varlığı.
- İlde yeterince değerlendirilemeyen çeşitli maden kaynaklarının varlığı.
- Hayvancılık alanında yeni büyük besi çiftliklerinin sağladığı istihdam.

ZAYIF YÖNLER

- Hizmet sektörünün yeterince gelişmemiş olması nedeni ile bu sektörden gelir ve istihdam açısından yeterince yararlanılamaması.
- İstihdam hizmetlerinin çeşitlendirilememesi.
- İstihdam olanaklarının sınırlı olması ve artırılmaması.
- İlde gelir dağılımındaki dengesizlik.
- Kişi başına düşen gelirin düşük olması.
- Mevsimlik istihdam ve ev işlerinde çalışmanın yaygın olması.
- Verimsiz aile işletmelerinin varlığı.
- Modern işletmecilik anlayışının olmaması.
- Dış ticaret kültürünün yaygınlaşmaması.
- İşgücünün kalifiye olmaması.
- Kentleşme sürecinin gelişmemiş olmasının gelir ve istihdama olumsuz etkisi.
- Kentte sanayi yatırımlarının yetersizliğinden kaynaklanan istihdam darlığı ve gelir azlığı.
- Eğitimli işgücünün başka illere göçmesi.
- Kadın işgücünün yeterince eğitilmiş olmaması ve işgücüne katılım oranının düşük olması.
- İŞKUR'un istihdam fırsatlarının ilde yeterince bilinmemesi.
- Tarım teknolojilerinin gelişmesine rağmen modern tarım teknik ve teknolojilerinin yeterince kullanılmamasından kaynaklanan gelir kaybı.
- İlde gizli işsizlik oranının yüksekliği.
- Üretim faaliyetlerinin iktisadi anlayıştan çok, geleneksel ve sosyolojik faktörler ile biçimlenmesi.
- Geleneksel üretim yöntemlerinin kullanılmasının verimlilik artışını etkileyerek istihdam ve gelir artışını engellemesi.
- İlde geçimlik üretim esas alındığından piyasa merkezli üretim anlayışının yeterince gelişmemiş olması.
- Sosyo-kültürel yönü yeterince gelişmemiş bir il olmasından kaynaklanan istihdam ve gelir kaybı.
- Gizli işsizliğin yüksek olması.
- Halkın birikimlerini üretim sahaları yerine tasarruflarda değerlendirmesi.
- İlde ticari alanda ortak iş yapma kültürünün zayıf olması nedeniyle kümelenme gibi fırsatlardan yeterince yararlanılamaması.
- Sanayide kullanılan hammadde ve yarı mamullerin önemli bir kısmının il dışından temin ediliyor olması.
- Mevcut maden işletmelerinde yeni teknolojilerin kullanılamaması.
- Sosyal yardım alanların istihdama kazandırılmaması.
- İşletmelerin kurumsallaşamaması.
- İşyerlerinin çalışanlara kreş, servis, dinleme alanı, yemek hizmeti vb. yeterince sosyal imkan sunamaması.
- İşyerlerinde personel devir hızının yüksek olması.

FIRSATLAR

- Hizmet sektörünün gelişmesiyle birlikte ortaya çıkacak yeni istihdam alanları ve gelir fırsatları.
- İşgücüne katılma oranındaki artış (özellikle kadınların).
- Gelişen ve önemi artan kamu istihdam hizmetleri ve çeşitliliği.
- İstihdam-mesleki eğitim ilişkisinin güçlendirilmesi eylem planının varlığı.
- İşgücü piyasasının güvenceli bir biçimde daha esnek bir yapıya kavuşturulması arzusu.
- Tarıma dayalı sanayide nitelikli insan gücüne gün geçtikçe artan ihtiyaç.
- İstihdamın dağılımında sanayinin payının tarım sektörü aleyhine artması.
- Sosyal Yardım Sisteminin İstihdam ile Bağlantısının Kurulması ve Etkinleştirilmesi Eylem Planının varlığı.
- Tarımsal ürünlerin sanayide kullanılmasının ilde yaratacağı istihdam gücü ve gelir artışı.
- Modern hayvan çiftliklerinin kuruluyor olmasının yaratacağı istihdam artışı.
- İlin çevresindeki sanayi şehirlerini destekleyici bir lojistik merkezi konumunda olması.
- Sosyo-kültürel alanda meydana gelecek olası gelişmelerin sağlayacağı istihdam ve gelir fırsatları.
- İlin sahip olduğu çeşitli maden kaynaklarının teknolojik gelişmelere uygun bir şekilde işletilmesinin ve işlenmiş ürüne dönüşmesi ile oluşacak istihdam ve gelir artışı.
- İlin sahip olduğu turizm potansiyelinin kullanılmasından kaynaklanacak gelir ve istihdam artışı.
- Yeni yatırım sahaları için kamu teşviklerinin varlığı.
- Havaalanının yapılacak olması.

TEHDİTLER

- Son yıllardaki düşüşe rağmen yüksek düzeyde kayıt dışı istihdamın varlığı.
- İşgücünün eğitim seviyesinin düşük olması.
- Eğitim ve istihdam ilişkisinin zayıflığı.
- Kırsal kesimden kent merkezine yüksek düzeyde iç göç gerçekleşmesi.
- Esnek çalışma biçimlerinin yeterince yaygınlaştırılmaması.
- Sosyal yardım- istihdam bağlantısının istenilen düzeyde kurulamaması.
- Dezavantajlı grupların istihdamında güçlük yaşanması.
- Örgütsüzlük ve işsizlik başta olmak üzere işgücü piyasasının yapısal ve kurumsal sorunları.
- Gelir dağılımındaki dengesizliğin artarak devam ediyor olması.
- Sosyal ve ekonomik sorunlardan kaynaklanan göç olgusunun işgücü piyasasında yarattığı ucuz işgücü ve buna bağlı olarak oluşan haksız rekabet ortamı.
- Başka ülkelerden gelen sığınmacıların ucuz işgücü olarak çalıştırılmasından kaynaklanan gelir ve istihdam kaybı.
- Kayıt dışı ekonominin varlığı.
- Teknolojik gelişmelerden ötürü ortaya çıkan sermaye yoğun yatırımlar.
- Gelir getiren kadınların ortalama gelirlerinin erkeklere oranla düşük olması.
- Çevre illerde önemli sanayi merkezlerinin varlığı nedeniyle yeni yatırımların Niğde yerine bu illere yönelmesi.
- Havaalanının olmaması.

3.4.3.7. Niğde İlinin Gelir ve İstihdam Alanı Vizyonu

İşgücü piyasasındaki arz-talep uyumsuzluklarının en aza indirildiği, sahip olduğu kaynakları üretimde aktif olarak kullanan, istihdamın çeşitlendirildiği, artırıldığı ve nitelikli eleman sıkıntısının çekilmediği, gelir dağılımındaki farklılıkların en aza indirildiği, refah seviyesi yüksek bir il olmak.

3.4.4. Niğde İlinin Sosyal Refahının İyileştirilmesine Yönelik Gelişme Politikaları

Niğde ilinin sosyal refahının iyileştirilmesine yönelik gelişme politikaları, “Sosyal Güvenlik (SGK)”, “Aile ve Sosyal Politikalar” ve “Gelir ve İstihdam” olmak üzere üç alt başlıkta incelenmiştir.

a) Sosyal Güvenliğe İlişkin (SGK) Gelişme Politikaları

* Sosyal Güvenlik Sisteminin sunduğu haklardan daha çok vatandaşların yararlanması için sosyal güvenlik bilinci ve etkin denetimlerle kayıtlı istihdam artırılmalıdır. Bunun için:

- Çeşitli periyotlarla vatandaşların bilincini artırmaya yönelik el broşürleri basılmalı ve dağıtılmalı, seminer ve toplantılar düzenlenmelidir.

- Denetimler daha etkin hale getirilmelidir.

* Sosyal Güvenlik hizmetlerinin etkin bir şekilde sunulması amacıyla kurumlar arası koordinasyon artırılmalıdır. Bunun için:

- İl genelinde sağlık hizmet sunucuları ve ilgili taraflarla belirli periyotlarla toplantılar yapılmalıdır.

* Sosyal Güvenlik kültürü yerleştirilmeli, iş kazası ve meslek hastalıkları en aza indirilmelidir. Bunun için:

- İş sağlığı ve güvenliğinde farkındalığı artıracak faaliyetler gerçekleştirilmeli, bu konuda Üniversitenin de desteği alınmalıdır.

* SGK'nın ceza değil yönlendiricilik ve rehberlik faaliyetleri ön plana çıkarılmalıdır. Bunun için:

- Sosyal Güvenlik Mevzuatında meydana gelen değişiklikler iş adamları, meslek kuruluşları ve

muhasebecilere duyurulmalıdır.

b) Aile ve Sosyal Politikalara İlişkin Gelişme Politikaları

* Sosyal yardımlaşma ve dayanışma çalışmalarında bireysellikten kurtulup kurumsallaşma artırılmalı, oluşturulacak sinerji ile kişi ve kuruluşların daha etkin ve verimli hale getirilmeli, koordinasyon artırılmalı, sosyal hizmetlerde talep odaklı anlayıştan arz odaklı anlayışa geçilmelidir. Bunun için:

- “İhtiyaç Sahibi” kavramının ne anlama geldiği tanımlanmalı, ihtiyaç sahibi kriterleri net olarak ortaya konulmalı ve yapılacak yardımlar, ihtiyaç sahibi tanımı ve kriterleri doğrultusunda yapılmalıdır.

- Sosyal hizmetlerde bugüne kadarki talep odaklı yaklaşımdan arz odaklı yaklaşıma geçilmeli, ihtiyaç sahiplerinin yerinde tespit edilip ayağına hizmet götürme kültürü oluşturulmalı, hizmetlerin ulaşılabilirliği artırılmalıdır. Her bireye ve aileye özel bireyselleştirilmiş sosyal hizmet ve yardım anlayışı geliştirilmelidir.

- Sosyal yardımlaşma ve dayanışma çalışmalarında bulunan kişi ve kuruluşları kapsayacak şekilde koordinasyon ve ortak faaliyette bulunmayı sağlayacak çalışmalar yapılmalı, hayırseverler her yıl hayırseverler zirvesi yapılarak bir araya getirilmeli, hayırseverlerin ödüllendirilmesi ve ilde hayırseverliğin özendirildiği bir kültür oluşturulmalıdır.

- Belirli periyotlarla Niğde ilinin sosyal refahını artırmak için zirveler şeklinde toplantılar düzenlenmelidir.

* Sosyal hizmet ve yardımların etkin bir şekilde sunulması amacıyla hizmet kalitesi ve disiplini artırmaya

yönelik düzenlemeler yapılmalıdır. Bunun için:

- İl genelindeki yardım kurum/kuruluşlarının yaptığı hatalı ve istismara dayalı yardımları ortadan kaldıracak bir sistem kurulmalıdır.

- Sosyal Risk Haritası çıkarılmalıdır.

- İl genelindeki resmi ve sivil tüm yardım kurum ve kuruluşlarının sayısı belirlenmeli ve sosyal yardım ve hizmetlere ilişkin ortak veri tabanı oluşturulmalıdır.

- İl sosyal hizmetler çatısı altında bulunan kuruluşlara daha çok futbol sahası, halı sahası, spor tesisi, jimnastik salonu vb. yapılmalıdır.

* Sosyal hizmetlerde koruyucu ve önleyici çalışmalar artırılmalı ve iyileştirilmelidir. Bunun için:

- Koruyucu ve önleyici çalışmalar kapsamında, halen sosyal hizmet desteği verilen bireylerin/ailelerin dışında da bu hizmetler il genelinde artırılmalı ve kalitesi geliştirilmelidir (eğitim, yaşlı, engelli, kadın ve çocuklara yönelik ilin özellikleri de düşünülerek Milli Eğitim, Üniversite ve İŞKUR'la ortak küçük el sanatları vb. gelir getirici kurslar açılmalı, aile danışmanlığı, evlilik öncesi eğitim, sokakta çalışan çocukların tespiti vb. çalışmalar yapılmalıdır.)

- İl Emniyet Müdürlüğü ve ilgili Belediyeler ile ortak çalışmalar yapılmalı ve sokakta çalıştırıldığı tespit edilen çocukların aileleriyle görüşülmeli ve çocukların sokakta çalışmaları önlenmelidir.

* Dezavantajlı bireyler ve ailelere yönelik sosyal hizmetlerin nitelik ve niceliği artırılmalıdır. Bunun için:

- İl genelinde Çocuk Evi, Sevgi Evleri, Çocuk Yuvası vb. sayısı artırılmalı ve buralarda çalışacak alanında uzman personel temini sağlanmalıdır.

- Niğde iline Engelli Koordinasyon Merkezi kurulmalıdır. Bu merkez aracılığı ile ildeki engellilere ulaşmak için sivil toplum kuruluşları ile bir araya gelinmeli ve bu yolla sakatlar, görme engelliler vb. arasında ildeki iletişim kopukluğu giderilmeli, bu merkez aracılığı ile sadece ilde değil, Ankara'daki Engelliler Konfederasyonu ile de ortak çalışmalar yürütülmeli ve işbirliği sağlanmalıdır.

- Yaşlı Danışma Merkezleri kurulmalıdır.

- Huzurevine ve Rehabilitasyon Merkezine yönelik artan talebin evde bakım hizmeti modellerinin yaygınlaştırılması ve kurumsal kapasitenin artırılarak karşılanması yönünde stratejik faaliyetler planlanmalıdır.

* Birey ve aileyi güçlendirmek, toplumu bilinçlendirmek, sosyal hizmet ve yardımların sadece

ekonomik değil, sosyal yönünün de dikkate alınması gerektiği yönünde il genelinde bir bilinç ve farkındalık oluşturulmalıdır. Bunun için:

- Sosyal hizmetler konusunda yeterli sayıda psikolog ve uzmandan yararlanılması sağlanmalı ve hizmet kalitesi artırılmalıdır.

- Hizmetlerin sosyal yönüne de dikkat çeken tanıtım, bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri yapılmalıdır.

- İl genelinde koruyucu aile sayısının artırılmasına yönelik bilgilendirme ve farkındalık yaratmaya yönelik eğitimler verilmeli, toplantılar yapılmalı, broşürler dağıtılmalı ve il genelinde bu konuda bir farkındalık ve bilinç oluşturulmalıdır.

- Parçalanmış ailelerin bireyler, aile ve genel olarak toplum üzerinde olumsuz etkilerinin ne olabileceği konusunda farkındalık ve bilinç oluşturulmasına yönelik faaliyetler yapılmalıdır. Boşanmaların bireylere getireceği sorumluluklar ve toplumsal yapıda meydana getireceği hasarların telafisinin güçlüğü fayda/maliyet analizi göz önüne alındığında, evliliğe yapılacak yatırımların, sağlıklı aile ve sağlıklı toplum oluşturmadaki rolü, önemi ve gereğinin anlatılmalıdır. Boşanmaların en önemli nedenlerinden biri erken yaşta evliliklerin olmasıdır. Bu konuda ebeveynlere eğitimler verilmeli ve farkındalık yaratılmalıdır. Küçük yaşta evlenen kadınların (çocuk gelin) yanında çocuk yaşta evlenen erkeklerin (çocuk damatların) da sorunlarına çözüm üretilmelidir. Bu konuda psikolojik danışma hizmetleri yaygınlaştırılmalıdır.

- İl düzeyinde ve ulusal düzeyde gerçekleştirilecek politikalar ile devlet aileye yönelmeli, özellikle yıllara göre giderek artan boşanma sayısını engellemek amacıyla; kız ve erkek çocukların okul süreleri konusunda zorlayıcı olunmalı, evlilik öncesi iletişim seminerleri verilmeli, evlilik öncesi danışma ve aile danışma merkezleri ile kadın konuk evleri kurulmalı, ülkemizde ve ilimizde evlilik öncesi eğitimlerin ve evlilik danışmanlığı hizmetleri yaygınlaştırılmalı, bu husustaki farkındalık artırılmalı, kadına ve çocuğa yönelik şiddet kapsamında önemli bir risk faktörü olarak değerlendirilen "sağlıksız başlayan evlilikler" in önlenmesi için; evlilik öncesi bireylere yönelik "eş seçimi ve evlilik" konulu eğitimler düzenlenmeli, evlilik öncesi eğitim yaygın, etkili ve erişilebilir hale getirilmeli, evlilik öncesi eğitimler ve aile konferansları gibi faaliyetler; hedef kitle, içerik ve yaygınlık açısından zenginleştirilmelidir.

- Evli çiftlere de aile içi iletişim ve uyum eğitimi verilmelidir. Söz konusu eğitim hizmetler yaygın, erişilebilir ve etkin bir şekilde sağlanmalı, boşanma

sürecinin sağlıklı yürütülmesi, boşanma aşamasına gelinmeden önce sorunların tespiti ve telafisine yönelik aile danışmanlığı hizmetleri kolay erişilebilir hale getirilmelidir. Boşanma sonrası ebeveynlerin birbirleri ve çocukları ile iletişimlerini sağlıklı sürdürmelerine yönelik mevzuatta çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca, boşanma neticesinde çocuğun fiziksel ve ruh sağlığını geliştirecek, her iki ebeveynin de anne ve babalık görevlerini sağlıklı ve devamlı olarak yerine getirebilecekleri ortamı sağlayacak ve çocukla görüşme sorunları ile ilgili boşanma sonrası husumet duygularının artması nedeniyle oluşabilecek şiddet vakalarının azaltılmasına destek olabilecek, “ortak velayet” uygulaması yetkili kamu kurumları başta olmak üzere hukukçular, akademisyenler ve diğer ilgili taraflarca farklı mecralarda tartışılmalı ve çözümler üretilmelidir.

Boşanmış veya eşini kaybetmiş kadınlara psikolojik destek verilmeli ve İŞKUR vb. kurumlar aracılığı ile meslek ve iş kazandırma yönelik hizmetler sunulmalıdır. Parçalanmış aileler veri tabanı oluşturulmalıdır. Bölünmüş aileler tespit edilerek hizmetler talep edilmeden götürülmelidir.

* Halkın sosyal hizmetler konusunda bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır. Bunun için:

- Gönüllülük ilkesi yaygınlaştırılmalı ve yeni hizmet kuruluşlarının özendirilerek yardım düzeyi artırılmalı ve bu amaçla kurumların bireysel ve ortak çabalarıyla il genelinde bilgilendirme ve tanıtım çalışmaları yapılmalıdır.

- Sosyal hizmetlerin hedef kitesini oluşturan tüm kuruluş ve kişiler, sosyal hizmet kuruluşlarının amaçları, görevleri, çalışma biçimleri, ilişkide olduğu kurumlar ve ortak çalışma alanları gibi konularda bilgilendirilmelidir.

- Halkın sosyal hizmetlerden nasıl ve hangi şartlarda yararlanabilecekleri konularında yerel radyo, televizyon programları yapılmalı, broşürler dağıtılmalı, bu konularda ilçeler de dahil olmak üzere belirli periyotlarla bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantıları yapılmalıdır.

c) Gelir ve İstihdama İlişkin Gelişme Politikaları

Dünyada yaşanan hızlı gelişmelere bağlı olarak çalışma yaşamı ve işgücünün yapısı değişirken istihdam sorununun önemi de giderek artmaktadır. Küreselleşme, teknoloji, eğitim ve çalışma yaşamında esneklik gibi faktörler, üretimin bir sonucu olan istihdam sorununu giderek karmaşılaştırırken, istihdamın artırılması konusu özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için çok daha fazla önem kazanmaktadır.

Emeğin üretimde kullanımını ifade eden istihdamın artması, milli gelirin de artması anlamına geldiğinden,

tüm ülkeler, bölgesel ve uluslararası ekonomik kuruluşlar istihdam sorununu çözmek için yollar aramaktadır. İstihdamın ekonomik amacı; üretimi düzenlemek ve artırmak, sosyal amacı ise; çalışmak isteyen herkese iş bulmak, emek arz ile talebini nicelik ve nitelik yönünden uyumlaştırmak, verimliliği artırarak çalışma barışını gerçekleştirmektir. İstihdamın gelir dağılımı, yoksulluk, toplumsal katılım, rekabet gücü, teknoloji ve girişimcilik gibi çok geniş bir yelpazeyi kapsayan sosyo-ekonomik yansımaları bulunduğu için ekonomik ve sosyal sistemlerin sürdürülebilirliği açısından da büyük önemi bulunmaktadır.

Bir toplumun yarattığı geliri, toplumda yaşayan tüm fertler arasında eşit bir şekilde dağıtmak pratikte mümkün değildir. Yetenek, şans, tesadüfi faktörler, doğal kaynaklar, miras, kültür, eğitim eşitsizliği, zekâ vb. kontrolü zor veya imkansız olan faktörler nedeni ile bireylerarası gelir farklılıkları her zaman olabilecektir. Bu faktörlerden ötürü toplumlar, belli bir dereceye kadar bireysel gelir farklılıklarına tahammül edebilmektedir. Aslında her toplum, gelir dağılımı bozukluğunun doğurduğu sorunların kendi içinde var olup olmadığını tespit etmek suretiyle, mevcut gelir eşitsizliğinin tahammül sınırını aşmış olmadığını anlayabilir.

Niğde ilinin gelir ve istihdam yapısını doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen genel özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- Nüfusun halen büyük bir bölümü kırsal kesimlerde yaşamakta ve tarım sektöründe çalışmaktadır. Son yıllarda şehirlere göç artmıştır ve sağlıklı bir kentleşme süreci görülmemektedir.

- Özellikle 45 yaş üstü nüfusun büyük bir bölümü halen tarım sektöründe çalışmaktadır. Bu yaş grubunda gizli işsizlik yaygındır.

- Kişi başına düşen gelirin azlığına bağlı olarak kişi başına sermaye birikimi de azdır.

- Geleneksel aile işletmeciliği yaygındır ve modern işletmecilik gelişmemiştir.

- Yeni kurulan küçük işletmeler temel harcama kalemlerine (gıda, barınma ve giyim vb.) yoğunlaşmaktadır.

- Ticaret il içi ile sınırlıdır. İller arası ticaret düşük ve yurtdışı ticaret ise yok denecek kadar azdır.

- Tarımda kullanılan teknolojiler yıllar itibarıyla gelişse de modern teknolojilere uyum seviyesi düşüktür.

- Doğum oranı yüksek olmakla birlikte, geniş ailelerin halen uygun olmayan, sağlıksız meskenlerde oturduğu

görülmektedir.

- Yükseköğretimde okullaşma oranının arzu edilen seviyeden düşük olmasının yanında, eğitilmiş mezunlar başka illerde çalışmayı tercih etmekte, ilde önemli ölçüde beyin göçü yaşanmaktadır.

- Kayıt dışı çalışanların yaygınlığı dikkat çekmektedir.

- Her türlü üretim faaliyetlerinde bilişim teknolojilerinin kullanım oranı düşüktür.

- Şehir içi altyapılarındaki gelişmelerin yetersiz, yavaş ve verimsiz olduğu görülmektedir.

Bu genel özelliklere bağlı olarak, Niğde ilinin istihdam ve gelir yapısında bazı yapısal sorunlar olduğu görülmektedir. Ayrıca, TÜİK'in, 2013 yılı il bazında temel işgücü göstergelerine göre, Niğde ili için işgücüne katılım oranı (%49,3), Türkiye ortalamasının (%50,5) altındadır. İşgücüne katılım oranı bakımından Niğde ilinde çalışabilecek olan nüfusunun yarısından fazlasının farklı nedenlerle işgücü piyasasına katılmadığı görülmektedir. Bu gösterge bakımından 81 il içinde 56. sırada yer alan Niğde ilinde, kadınların işgücüne katılımının düşük olduğu gözlenmektedir. İstihdamdaki bu olumsuz gelişmelerinin nedenlerinin başında, işgücü niteliğinin düşük olması, istihdam olanaklarının sınırlı olması, mevsimlik (geçici) istihdamın ve ücretsiz ev işlerinde çalışmanın yaygın olması gelmektedir. İşsizlik oranı bakımından ise Niğde ili 2013 yılı itibarıyla %6,1 işsizlik oranıyla Türkiye ortalamasından (8,8) daha iyi bir durumdadır ve 68 ilden daha düşük bir işsizlik oranına sahiptir. Ancak bu gelişme, aynı zamanda, işgücünün Niğde ilinden başka illere yöneldiğini, verimsiz aile işletmelerinde ve tarım sektöründe kayıt dışı çalıştığına da bir göstergesi durumundadır.

Niğde ilinin istihdam olanaklarının sınırlı olmasının yanında, temel istihdam sektörlerinin tarımsal üretim temelli olduğu ve sanayi sektörüne sağlıklı bir işgücü transferinin sağlanmadığı görülmektedir. Ayrıca, kamu kurumlarının eğitim ve sağlık başta olmak üzere hizmet sektörlerindeki istihdam ağırlığına paralel olarak, hizmetler sektöründe bir yığılma bulunmaktadır. Günümüzde istihdam ve gelir artırıcı fonksiyonları bakımından kilit önemde olan sanayi sektörü ise hizmetler ve tarım sektörü arasında sıkışmış durumdadır.

Niğde ilinde mevcut sanayi sektörü, maden kaynakları bakımından biçimlenmektedir. Bu kapsamda, çimento sanayi önemli bir yer tutmakta ve il içi inşaat sektörüne girdi sağlamaktadır. Ayrıca Niğde ili, kaliteli kalsit kaynaklarına sahiptir. Tekstil sektöründe ise halıcılık rekabet üstünlüğünü kaybetmiş, iplik ve dokuma üretimi ön plana çıkmıştır. Tarımsal üretimin ve istihdamın

başında ise elma ve patates üretimi gelmektedir.

Yine TÜİK'in farklı yıllara ilişkin verilerine göre, gelir ve gelir dağılımı bakımından Niğde ili, hem kişi başına düşük geliri ile hem de bu gelirin dağılımı bakımından adaletsiz yapısı ile dikkat çekmektedir. Gelir yaratıcı faaliyetlerin yoğun görüldüğü çevre illere (özellikle Kayseri, Konya) kıyasla sanayi üretimleri ve il içi katma değer bakımından kötü performansı dikkat çeken Niğde ilinin ayrıca, çevresindeki cazibe merkezi bölgelerden bir üretim ve gelir transferi sağlayamadığı görülmektedir. Kişi başına gelirin düşük olduğu Niğde ilinde, buna bağlı olarak harcamalar temel ihtiyaçlara yönelik olmakta ve sosyo-kültürel faaliyetler gelişmemektedir.

Niğde İl Gelişme Planında, gelir dağılımını bozucu faktörler ile istihdamı artırıcı faktörler tüm alanlarda genel olarak göz önünde bulundurulmuştur. Bu nedenle, İl Gelişme Planının bir bütün olarak aslında, gelir dağılımını ve istihdamı iyileştirici önerileri de içinde barındırdığı söylenebilir. Ancak, yine de gelir dağılımını ve özellikle de istihdamı geliştirmeye yönelik spesifik bazı önerilere aşağıda yer verilmiştir.

* Bütün sektörlerde ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesi yoluyla gelir dağılımını iyileştirilmesi ilk adım olacaktır. Ancak, unutulmamalıdır ki il genelinde ekonomik büyümenin gerçekleşmiş olması da tek başına gelir dağılımı eşitsizliğini ortadan kaldırmaya yetmeyecektir. Ekonomik büyümeyi hedefleyen genel bir planın yanı sıra, gelir dağılımını bozan temel faktörleri ortadan kaldırmaya yönelik uygulamaların da birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

* İlde gelir dağılımını bozan faktörlerin tespit edilmesi gerekmektedir. Gelir dağılımını bozan fakat ilden kaynaklanmayan faktörler için il yöneticilerinin veya politikacıların devlet politika yapıcılara öneriler getirmesi tek çözüm olarak gözükmemektedir.

* Küreselleşmeyle birlikte artan rekabet işgücünün istihdam edilebilirliğini güçleştirirken, teknolojik gelişme, iş organizasyonlarının değişmesi ve esnek çalışma kavramları da nitelikli işgücüne olan talebi artırmakta, işgücünün yeni teknolojileri kullanabilecek şekilde yeniden eğitilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Gelir eşitleyici özelliğinden ötürü eğitim, yoksullukla mücadele ve gelir dağılımının iyileştirilmesi çabasının en önemli unsurlarından biridir. Eğitime bu ayrıcalığı sağlayan özellik ise eğitimin mikro düzeyde bireysel geliri ve makro düzeyde ekonomik büyümeyi belirleyen önemli faktörlerden biri olmasıdır. Bir ilin (ülkenin de) kalkınmışlık düzeyini belirlemede kullanılan en önemli ölçütlerden biri, o ilin sahip olduğu insan kaynaklarının

niteliğidir. Ekonominin ihtiyaç duyduğu işgücünü yeterli sayı ve nitelikte yetiştirmiş olan illerin, gelişmiş iller olduğu görülmektedir. Buna karşılık, geri kalmış illerin çoğu, ekonomilerinin ihtiyaç duyduğu işgücünü yetiştirme konusunda ciddi sorunlar yaşamaktadırlar. Bu nedenle, Niğde ilinde ekonominin ihtiyaç duyduğu insan kaynağının eğitimle sağlanması ve eğitime bu manada daha çok yatırım yapılması, sektörlerde ihtiyaç duyulan nitelikli eleman teminini kolaylaştıracaktır. İlde köklü bir üniversitenin bulunması bu konuda değerlendirilmesi gereken bir fırsattır.

* Toplam iktisadi faaliyetler içinde önemli bir yer tutan tarım sektöründe oto-tüketimin (kendi üretip, kendi tüketme) yaygın olması, üretimin ticarileştirilememesi ve geleneksel üretim yöntemlerinin kullanılması verimlilik artışını ve dolayısıyla istihdam ve gelir artışını engellemektedir. Bunun için tarımsal üretim teknolojilerinin daha modern hale getirilmesi ve ürünlerin ticarileştirilmesine yönelik uygulamalar gereklidir. Bu kapsamda, yerel yönetimlerle bölgede faaliyet gösteren Ahiler Kalkınma Ajansı ve KOP İdaresinin işbirliği içinde projeler geliştirmesi önemlidir. Bu projelerin KOBİ temelinde ve yetenek kazandırıcı eğitim merkezli olması, bölgedeki girişimciliği de artırıcı etkiler yaratabilecektir.

* Üretim faaliyetleri, iktisadi anlayıştan çok geleneksel ve sosyolojik faktörler ile biçimlenmektedir. Bunun için sürdürülebilir bir üretim ve pazarlama zincirinin oluşturulması gerekmektedir. Bu kapsamda modern maliyet, kar, pazarlama vb. aşamalarda iktisadi analizlerin yapılmasının teşvik edilmesi gerekmektedir. Bunun için yine kamu politikaları ve yerel uygulamaların koordinasyonu önemli görülmektedir.

* Niğde ilinde üretim faaliyetlerinin işbölümü ve uzmanlaşma ilkelerinden uzak olduğu görülmektedir ve ortak iş yapma kültürü zayıftır. Geçimlik üretim esas alındığından, piyasa merkezli üretim anlayışının gelişmesi sağlanmalıdır. Böylece istihdam yapısı, işbölümü ve uzmanlaşma ile gerçekleşeceği için istihdam olanakları artacağı gibi verimlilik de artacak ve sonuç olarak gelir artacaktır.

* Niğde ili çimento ve kalsit sanayisi, mevcut rezervler bakımından bir avantaj olarak görülmektedir. Ancak, bu üretimlerin hammadde olarak pazarlanması beklenen istihdam ve gelir artışının sağlanamamasına neden olmaktadır. Bu nedenle, Niğde ili için önemli potansiyellere sahip olan bu madenlerin işlenmesi, farklı sektörlerde kullanımı, işlenmiş biçiminin ticareti hem istihdamı hem de geliri artıracaktır.

* Niğde ilinde tekstil sektöründe, halıcılıkta rekabet

gücü azalmış ancak, iplik ve dokumacılık ön plana çıkmaya başlamıştır. Ancak hem yurtiçi (Örneğin, Denizli) hem de yurt dışı (Örneğin, Çin) üretimlerle rekabet gücünün azaldığı gözlenmektedir. Bu sektörlerde modern üretim ve pazarlama tekniklerinin geliştirilmesi, hem rekabeti artıracak hem de verimlilik artışına bağlı olarak maliyetler düşeceği için, Niğde ilinin gelir ve istihdamına ciddi katkılar sağlayacaktır. Asgari ücret sektörlerde göre farklılık gösteremediğinden, iplik ve kalsit sektöründe iş kazalarının ve çalışma şartlarının (gürültü, zehirlenme vb. tehlikelerin olması) uygun olmamasından dolayı personel devir hızının yüksek olması nitelikli eleman teminini güçleştirmektedir. Bu konuda işyerlerinde gereken önlemlerin alınması, düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

* Niğde ilinde, tarımsal üretimin ve istihdamın başında gelen elma ve patates üretiminin, potansiyeline kıyasla yetersiz ve verimsiz olduğu görülmektedir. Yine bu ürünler genellikle işlenmeden pazarlara sunulmaktadır. Bunun için tarımsal sanayilerin geliştirilmesi (elma suyu, dilimli patates vb.) Niğde ilinin tarımsal sanayi gelişimi potansiyelleri arasındadır. Niğde ilinde tarımsal sanayinin gelişmesi, tarım ürünlerinin katma değerinin yükseltilmesi yanında, istihdamın artmasına ve gelir seviyesinin yükselmesine yol açarak, ilin topyekûn gelişmesine de önemli katkılar sağlayacaktır.

* Konya ve Kayseri gibi önemli sanayi merkezlerine yakın olan Niğde ili, beklenenin aksine, bu sanayi kümesi şehirlerden yeterince yararlanamamaktadır. Bu merkezlere ciddi oranda hammadde ve yarı-işlenmiş girdi sağlayabilecek olan Niğde ili aksine, gereksinimlerinin çoğunu bu şehirlerden sağlar durumdadır. Bunun için bu merkezlerle iş ilişkilerinin artırılması gerekli görülmektedir.

* Niğde ilinin coğrafi konumu, onu kara ve hava ulaşımına bağlı yapmaktadır. Ancak Niğde ilinde hava limanının olmaması, onu sadece karayolu ulaşımına yöneltmektedir. Hava limanının açılmasıyla Niğde, çevresindeki sanayi şehirlerini destekleyici bir lojistik merkez olabilecektir.

* Niğde ilinde, özellikle bilişim teknolojilerinin kullanım seviyesi düşüktür. Bu ise Niğde ilinin sosyo-kültürel olarak dışa açılımını engellemektedir. Bu kapsamda, Belediye öncülüğünde modern sanatlar başta olmak üzere çeşitli kültürel faaliyetlerin organize edilmesi ve her kesime duyurulması; şehir içinde belirli bölgelerde bedava kablosuz internet noktalarının sağlanması; tiyatro, sinema vb. salonlarının oluşturulması önemli görülmektedir.

* Niğde ilinin zengin yeraltı ve yerüstü kaynakları ile tarihsel mirasının yanı sıra, Ürgüp ve Göreme gibi turistik merkezlere yakın olması bir avantajdır. Ancak,

Niğde ilinde turistik tesislerin yok denecek kadar az olduğu bilinmektedir. Mevcut tesisler ise özellikle yurtdışı turistlere hitap etmekten çok uzaktır. Yerel yönetimin bu tür tesisleri yaygınlaştırması, özel girişimleri teşvik edici uygulamalara yönelmesi oldukça önemlidir. Bu turistik altyapılar iki bakımdan katkı sağlayacaktır: Öncelikle boş zamanlarını şehir dışında geçiren Niğdelilerin ve halkın Niğde iline harcamalarını artırarak il içi gelir seviyesini artıracaktır. İkinci olarak ise, başka şehirlerden ve ülkelerden turist geleceği için gelir artışının yanında istihdam da artacaktır.

* İstihdamın artırılması için; meslek edinme kurslarının sayısı ve niteliğinin artırılması, meslek edinme kursları ile kadınların işgücüne daha çok dahil edilmesi, kırsal kesimdeki kadınların ve kentteki kadınların işgücüne katılım oranının artırılması, İŞKUR, KOSGEB ve Üniversite ile ortak projeler yapılması önerilebilir.

* İlde, istihdamda insana önem ve öncelik veren (insan odaklı) bir yaklaşımın benimsenmesi gerekmektedir. Çalışanlara modern yönetim anlayışları gereği daha çok değer verilmesi, işin uzmanı olan kişilerin işletmelerde tutulabilmesi için ve bu anlamda beyin göçünün azaltılarak daha kaliteli iş yapabilmek için işletme yöneticilerine de eğitimler verilmesi, bu konularda yeni yönetim yaklaşımlarının benimsenmesi (personel güçlendirme, çalışan ilişkileri yönetimi, yönetimde modern teknikler vb.), özellikle davranış bilimleri konusunda işyerlerinin desteklenmesi; bu konuda üniversitenin bilgi birikiminden yararlanılması gerekmektedir.

* Sağlık koşullarının düzeltilmesi ile hastalıklardan ötürü çalışamaz halde olanların oranının düşürülmesi (örneğin, kalsit ve iplikte gürlüğü, nem, toz vb. nedeni ile çalışamaz hale gelenler olması), engelliler için de iş olanakları yaratılması ve bu durumdaki kişilerin de istihdam edilmesinin teşvik edilmesi gerekmektedir. İşgücüne katılım engellilere gelir sağlamakta, aile ortamı kurmalarına yardımcı olmakta, sosyal dışlanmayı önlemekte ve engellileri toplumla bütünleştirmektedir. İşgücü niteliği taşıyan engellilerin, mesleki rehabilitasyonu doğrultusunda emek piyasasına katılmaları hedeflenmelidir. Engellilerin, çalışma hayatına katılabilmeleri için yeterli istihdam yöntemleri geliştirilmesi ve engellilik durumlarına uygun işyerlerinde çalıştırılmaları, işsizlik oranlarını azaltacağı gibi işgücü piyasasına da katkı sağlayacak, sosyal sorunları azaltacaktır.

* İçe yönelik göçün bir an önce durdurulmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesi için ilin üst düzey yönetiminin bir araya gelerek ortak akılla çözümler üretmeleri, sık sık toplantılar yapmaları, kararlar almaları ve bunları bir an

önce hayata geçirmeleri faydalı olacaktır.

* Bölgesel kalkınmanın uygulandığı yerler, genellikle göreceli olarak diğer bölgelerden pek çok konuda ve özellikle de sosyo-ekonomik olarak geri kalmıştır. Diğer bölgelere göre mevcut ve daha avantajlı olan sektörlerin geliştirilmesi son derece önemlidir. Bu sektörlerin sadece kamu eliyle geliştirilmesini beklemek, hem gerçekçi hem de sürdürülebilir olmayacaktır. Çünkü kamunun kaynakları kısıtlıdır ve tüm kaynaklarını bu bölgelere ayıramayacağı açıktır. Dolayısıyla, bölgedeki mevcut yerel potansiyellerin harekete geçirilmesinde kamu, yönlendirici ve geliştirici bir rol üstlenmeli ve sürdürülebilir bir gelişme içinde yerel dinamikleri harekete geçirmelidir. Bu, yöntem olarak hem ekonomik hem de kalıcıdır. Çünkü temelinde bölge insanı ve bölge kaynağı vardır. Bu boyutuyla, Niğde ilinde de girişimciliğin, özellikle de kadın girişimciliğinin geliştirilmesi, dolayısıyla bölgenin sahip olduğu potansiyellerin kalkınma sürecine entegre edilmesi son derece önemlidir.

Ev hanımları mikro kredi ile desteklenerek her ev bir üretim atölyesi haline getirilebilir. Bu şekilde ev hanımlarının ekonomiye katkısı sağlanırken, kendi ekonomik özgürlüklerine kavuşması ve istihdama katılımı da sağlanmış olur. Ev hanımların bu şekilde ürettiği ürünlerin pazarlama problemleri çözümlenmeli, üretimin satışı garanti altına alınmalıdır. Her eve bir çorap makinası vb. projeler başlatılmalıdır.

* Bilimsel araştırmalar, eğitim düzeyi ile kalkınmanın unsurları olan ekonomik büyüme, siyasal ve toplumsal gelişme arasında doğrusal ilişkiler olduğu ortaya çıkarmıştır. İnsan kaynağının, özellikle sosyal iyileşmeye ve buna bağlı olarak ekonomik gelişmeye katkısı oldukça büyüktür. Toplumsal uyum kapsamında eğitimin sosyal faydaları; daha az suç oranı, demokratikleşme ve yönetime katılma, bireysel sağlığı koruma ve bireyin daha fazla gelir elde etmesi olarak özetlenebilir. Eğitim bu özelliği ile sadece bireye değil, topluma da yararlar sağlamakta, geliri artırmakta ve kamu refah maliyetlerini düşürmektedir. Bu nedenle, ilde her düzeydeki çalışanın eğitimine önem verilmelidir.

Tüm bu önlemlerle, mevcut tarım temelli istihdam ve gelir yapısı, sanayi ve hizmetler sektörüne transfer edilebilecek ve bu transfer tarımsal üretimin artırılması ile birlikte gerçekleştirilebilecektir. Sonuç olarak, Niğde ilinin hem istihdamı nitel ve nicel olarak artacak hem de gelir seviyesi yükselecektir. Dolayısıyla refah seviyesi de yükselecektir.

3.5 SAĞLIK

Sağlık; kişinin bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali olarak tanımlanmaktadır. Sağlık, yerel, bölgesel, ulusal ve küresel düzeyde çevremizle doğrudan bağlantılıdır. Bir bölgede ya da ülkede bozulan olumsuz çevre koşulları düzeltilmedikçe insan sağlığının korunması oldukça güçtür. Öte yandan yine olumsuz çevre şartları düzeltilmedikçe topluma götürülen sağlık hizmetleri sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle günümüzde, sağlıklı ve yaşanabilir bir ilin oluşturulması önem arz etmektedir. Niğde, sağlığı amaç edinmiş ve daha sağlıklı, huzurlu, gelecekte de yaşanabilir il olmak için, sağlık açısından gerekli yapısal değişiklikler ve süreci şimdiden başlatmış ve çalışmalarını bu yönde kararlılıkla yürüten bir il olabilmelidir. Niğde ilinde sağlıklı yaşam tarzı bir hayat felsefesi olarak benimsenmeli ve gelecek nesillere aktarılabilirdir. Bu da sadece sağlık sektörüne ilişkin değil, konut kalitesi, iş, ulaşım, gıda, toprak, su ve hava kalitesi, sağlık önlemleri,

katı atıklar, iklimin istikrarı vb. konuları da içermeli ve ildeki tüm ilgili kurum/kuruluşlar bugünden gelecekteki sağlıklı insanların olduğu bir il oluşturmada işbirliği yapmalı ve adımlar atmalıdır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımladığı sağlık kavramı, sağlık politikalarının sadece sağlıkla çalışan uzmanların alanı ile ilgili olmadığı, sağlığın sadece hastalığın olmaması durumu değil, sağlığın fiziksel, zihinsel ve sosyal esenlik hali olduğudur. Niğde ilinde yaşayan insanların sağlığı; yaşam ve çalışma koşulları, fiziksel ve sosyo-ekonomik çevre, bakım hizmetlerinin kalitesi ve ulaşılabilirliği vb. pek çok faktörden de etkilenmektedir.

Tüm bunlara dikkat çektikten sonra, aşağıda Niğde ilinde sağlığın tarihsel gelişimi, halk sağlığı, ikinci basamak sağlık hizmetleri, hastane öncesi acil sağlık hizmetleri konuları ele alınmıştır.

3.5.1. Tarihsel Gelişim

Anadolu Selçuklu Devleti ve diğer Türk Devletlerinde sağlık hizmetleri, vakıf ve sağlık kuruluşlarının kurulması ile gelişmeye başlamıştır. Osmanlı Dönemi'nde daha çok büyük merkezlerde gelişen tıp hizmetleri, Anadolu'daki kasaba ve köylerde oldukça sınırlıdır. Niğde ilinde yaşam koşullarının etkisi ile özellikle frengi, trahom, sıtma gibi hastalıklar yaygındır. Bu hastalıkları önlemek için su mecralarının islahı, suyunun yenilenmesi, lağımın muhafazalı yerlerden akıtılması vb. çalışmalar yapılmıştır.

1860 yılında Niğde ve çevresinde kolera ile 70.000'e yakın insanın ölümü, en yaygın ölüm vakası olarak kayıtlara yansımıştır. O dönemde verem, sıtma, menenjit, tifo ve göz hastalıkları salgınlarının baş göstermesi; buna karşılık sağlık hizmetlerinin yetersizliği nedeniyle kocakarı ilaçları, muska, kurşun dökme ve ocaklarda hastalıklara çare aranmıştır.

Niğde ilinde ilk hastane, 1894 yılında Binbaşı Enver Bey'in çabaları ile askeri amaçlı olarak yapılan silah ve giysi deposunda "Memleket Hastanesi" adıyla faaliyete geçmiştir. Kayabaşı Mahallesi'nde yer alan bu bina, çıkan bir yangın sonrası 1917 yılında onararak yeniden kullanılmaya başlanmıştır. 1918'den sonra laboratuvar ve ameliyathanesi hizmet vermeye başlamıştır. 1923-1937 yılları arasında 3 bölümden oluşan, 50 yatak kapasiteli

bu hastanede 30.720 kişi ayaktan ve 10.484 kişi yatarak tedavi görmüştür. Hastane, 1929 yılından sonra yeni binasına taşınmıştır.

1909 yılında İstanbul Kadırga'da Dr. Besim Ömer Paşa tarafından bir ebe okulu açılmıştır. Bu ebe okulundan Niğdeli Tokmağın Ebe Kamile Hanım 1912 yılındaki ilk mezunlarından. 1919 yılından itibaren Niğde Memleket Hastanesi'nde ebe ve başhemşire olarak çalışmıştır.

1910 yılında kurulan Hilal-i Ahmer Cemiyeti (Kızılay) ve Hükümet Tabipliği, sağlık hizmetlerini geliştirmeye çalışmıştır. 1917 yılında kurulan Sıhhiye Umum Müdürlüğü (Sağlık Müdürlüğü) ile sağlık hizmeti veren kuruluşların bir merkeze bağlı olarak daha disiplinli sağlık hizmet vermeleri amaçlanmıştır.

1913 yılında Aksaray'da, 1963 yılında Ortaköy'de Hükümet Tabiplikleri açılmıştır. 1926 yılında ise Aksaray Millet Hastanesi faaliyete girmiştir. 1965 yılında Ortaköy ilçesinde Sağlık Merkezi, 1954 yılında ise Aksaray Devlet Hastanesi faaliyete başlamıştır. Aksaray ilçesinin 15.06.1989 gün ve 3578 sayılı Kanun gereği, Niğde ilinden ayrılarak il statüsünü kazanması ve Ortaköy ilçesinin de Aksaray'a bağlanmasının ardından, bu bölgelerdeki sağlık hizmetleri Aksaray İl Sağlık Müdürlüğüne devredilmiştir.

1956 yılında Çamardı ilçesinde hizmete giren Sağlık Merkezi, 26.10.2005 tarihinden itibaren Devlet Hastanesi olarak faaliyetine devam etmiştir. 2011’de E-II tipi, 15 yataklı İlçe Hastanesine dönüştürülmüş, 19.03.2012 tarihinden itibaren Halk Sağlığı Müdürlüğüne bağlanmıştır.

Ulukışla ilçesinde 1924 yılında Hükümet Tabipliği açılmıştır. 1969 yılında faaliyete başlayan Sağlık Merkezi, 1989 yılında Devlet Hastanesine dönüştürülmüştür.

Bor ilçesinde 1937 yılında açılan Hükümet Tabipliği, 1969’da Devlet Hastanesi statüsüne dönüştürülmüştür. 1953 yılında ise Sağlık Merkezi açılmıştır.

Çiftlik ilçesinde 2001 yılında faaliyete başlayan Devlet Hastanesi, 2010 yılında Çiftlik Merkez Sağlık Ocağı ile birleşerek İlçe Hastanesi statüsünde hizmet vermeye başlamıştır.

Altunhisar ilçesinde bulunan Devlet Hastanesi, 05.04.2001 tarihinde Acil Hizmet ünitesi faaliyetine başlamıştır. Sağlık Grup Başkanlığı, Merkez Sağlık Ocağı ve Altunhisar Devlet Hastanesi birleşerek 01.06.2007 tarihinden itibaren Altunhisar İlçe Hastanesi olarak çalışmalarına devam etmiştir. 19.03.2012 tarihinden itibaren, E-II tipi 15 yataklı İlçe Hastanesi olarak Halk Sağlığı Müdürlüğüne bağlanmıştır.

Ülkemizin sağlık hizmetlerinin modern anlamda bir devlet görevi olarak ele alınması, Milli Mücadele döneminde Ankara’da kurulan ilk Milli Hükümet bünyesinde 2 Mayıs 1920 gün ve 3 sayılı Kanun ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı’nın kurulmasıyla başlamıştır.

1920’li yıllardan itibaren Aksaray ilinde çok yaygın görülen sıtma ve verem hastalığı konularında, zührevi hastalıklar, halk sağlığı ve çocuk bakımı konularında çeşitli konferanslar verilmiştir. 1928 yılı Nisan ayında, perşembe günleri Milli Kütüphanede, cuma günleri ise Ulucami’de hekimler tarafından halka yönelik ilk eğitim çalışmaları yapılmaya başlanmıştır.

1930 yılında çıkartılan 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile Bakanlığın görevleri arasında hastaların tedavi ve özellikle mahalli idarelere rehber olmak üzere örnek sağlık kuruluşları açması yer almıştır. 1936 yılında çıkarılan 3017 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı teşkilat ve Memurun Kanunu ile Bakanlığın teşkilatı belirlenmiştir.

1943 yılında Niğde iline ilk röntgen cihazı gelmiştir. 1945 yılında sıtma ile mücadele teşkilatı kurulmuş, 1946 yılında ise tifo hastalığından korunmak için umumi tifo aşısı yapılmaya başlanmıştır.

Ekonomik ve sosyal hayatı fazlasıyla etkileyen verem hastalığına karşı, verem savaş dernekleri kurulmuş ve çeşitli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Sağlık ve Sosyal

Yardım Bakanlığı ve halkın desteği ile 1955 yılında, Niğde ilinde Verem Savaş Dispanseri yapılarak hizmete açılmıştır. 1965 yılında okullarda, köylerde ve kasabalarda verem tarama çalışmaları sonucunda 340 verem hastası tespit edilmiş olup, 361 eski hasta ile birlikte tedavileri yapılmaya başlanmıştır. 1969 yılında ise Aksaray İlçe Verem Savaş Dispanseri hizmete girmiştir. Dispanserler dönemin ciddi sağlık sorunlarından biri olan verem hastalığı ile mücadele çalışmalarında; koruyucu aşılama, erken teşhis ve tedavide önemli yol alınmasını sağlamıştır.

1962 yılında il Merkezinde Sıtma Bölge Başkanlığı kurulmuş olup, Aksaray ve Ulukışla ilçelerindeki şubeleriyle birlikte çalışmalarına başlamıştır. Aynı yıl, Niğde ilinde Sağlık Okulu açılarak 50 öğrenci ile öğretime başlamıştır.

1964 yılında il Merkezinde Ana-Çocuk Sağlığı Merkezi açılmış ve Ulukışla ilçesinde de 1968 yılında bir şubesi kurulmuştur. Bu kurumlarda halka ana-çocuk sağlığı hizmetleri verilmiştir.

1965 yılından itibaren kırsal alanlara sağlık hizmeti götürülmeye başlanmıştır. Sağlık Müdürlüğüne bağlı sağlık personeli, hükümet tabipleri, sıtma eradikasyon memurları ve sürveyans memurları ile beraber zaman zaman hastane hekimleri, dispanser hekimleri ve hükümet tabipleri ile yürüttükleri çalışmalarla; köylere hekim, ilaç, sağlık bilgisi götürülmeye ve koruyucu hekimlik çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda, Niğde ili 38 ünite ve 76 tali istasyona ayrılmış olup, bu ünite ve istasyonlarda muayene evleri açılmıştır.

1970 yılında, Niğde ilinin Çevre Sağlığı Hizmetleri, Aksaray ilçesi Çevre Sağlığı Teknisyenliği tarafından yürütülmeye başlanmıştır. Tuvalet, çöplük, gübrelik, gıda maddeleri, içme ve kullanma suları, karasineklerle mücadele, ev haşerelerinin imhası gibi pek çok konuda belediyeler ile işbirliği yaparak çalışılmıştır.

1 Mart 1973 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Sağlık Müdürlüğü bünyesinde Lepre Şubesi kurulmuş, bir sağlık memuru eğitime gönderilerek 1 Nisan 1973 tarihinde bütün hazırlıklar tamamlanarak lepra çalışmalarına başlanmıştır.

1979 yılında, Niğde Devlet Hastanesi bünyesinde verilmeye başlanan ağız ve diş sağlığı hizmetleri, 2008 yılında idari ve mali olarak Devlet Hastanesinden ayrılarak Niğde Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi olarak hizmet vermeye başlamıştır.

1989 yılında, 110 yataklı Sosyal Sigortalar Niğde Hastanesi, 162 personel ile hizmete başlamıştır. 19.01.2005 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 06.01.2005 tarihli ve 5283 sayılı Kanun’a göre; tüm kamu kurum ve kuruluşlarına ait sağlık birimleri gibi

Sosyal Sigortalar Niğde Hastanesi de Sağlık Bakanlığı'na devredilmiştir.

1990-1991 Eğitim-Öğretim Yılında, Niğde Atatürk Sağlık Meslek Lisesi ve Bor Sağlık Meslek Lisesi öğrenci alımına başlamıştır. 1962 yılında Sağlık Okulu olarak faaliyete başlayan, daha sonraları ise Zübeyde Hanım Sağlık Meslek Lisesi adını alan okul ise 1995 yılında Niğde Üniversitesine bağlanarak Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokuluna dönüştürülmüştür.

Niğde ilindeki ilk tıp merkezi, 1999 yılında faaliyete başlayan Hacettepe Tıp Merkezi'dir. Bu merkez, 2006 yılında Özel Hayat Hastanesi'ne dönüştürülmüş olup, halen 36 yatak kapasitesiyle hizmet vermeye devam etmektedir. 2008 yılında açılan Özel Yaşam Tıp Merkezi, ildeki tek C tipi tıp merkezi olarak faaliyetini sürdürmektedir.

Sağlık Bakanlığı'nın planlamaları doğrultusunda, 2006 yılında, Sağlık Müdürlüğü bünyesinde, Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) kurulmuştur. Ülkemizde oluşabilecek afet ve olağan dışı durumlarda hızlı bir şekilde müdahale edecek olan Ulusal Medikal Kurtarma Ekibinde; 5 pratisyen hekim, 33 yardımcı sağlık personeli ve 1 diğer personel olmak üzere toplam 39 UMKE gönüllüsü faaliyetlerine devam etmektedir.

Birinci basamak sağlık hizmetlerini güçlendirmek ve verilen sağlık hizmetinin kalitesini artırmak için ilde, 10 Mayıs 2010 tarihinde, 45 Aile Sağlığı Merkezinde 97 Hekim ile Aile Hekimliği uygulamasına başlanmıştır. Bunlara ilave olarak, 65 Sağlık Evi ve 23 Sağlık İstasyonu ile Aile Hekimliği çalışmaları desteklenmektedir.

02 Kasım 2011 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren, 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında, Sağlık Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı kuruluşları yeniden yapılandırılmıştır.

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, bağlı kuruluş olarak bu yeni yapıda yerini almıştır. Halk sağlığını korumak ve geliştirmek, sağlık için risk oluşturan faktörlerle mücadele etmek, birinci basamak sağlık hizmetlerini yürütmek ve bu hususta gerekli düzenlemeleri yapmak gibi görevleri bulunan Niğde Halk Sağlığı Müdürlüğü, 23.03.2012 tarihinde resmi görevine başlamıştır. Halk Sağlığı Müdürlüğü; Aile Hekimliği ve Toplum Sağlığı Şubesi, Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar, Programlar ve Kanser Şubesi, Bulaşıcı Hastalıklar, Çevre ve Çalışan Sağlığı Şubesi, Destek Hizmetleri Şubesi olmak üzere 4 şube ile hizmet vermektedir.

Yine 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince, 2 Kasım 2012 tarihinde tüm illerle eş zamanlı olarak Niğde İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği kurulmuştur. Genel Sekreterlik bünyesinde; Tıbbi Hizmetler Başkanlığı, İdari Hizmetler Başkanlığı ve Mali Hizmetler Başkanlığı bulunmaktadır. Birlik bünyesinde hizmet veren kuruluşlar; 500 yataklı Niğde Devlet Hastanesi, 75 yataklı Bor Devlet Hastanesi, 25 yataklı Çiftlik Devlet Hastanesi, 15 yataklı Ulukışla Devlet Hastanesi ile Ağız ve Diş Sağlığı Merkezidir.

Sağlık Bakanının ildeki temsilcisi olan İl Sağlık Müdürü, aynı zamanda Valinin sağlık müşaviridir. İl Sağlık Müdürü, Niğde İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde bulunan 4 şubesi ile Halk Sağlığı Müdürlüğü ve Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliğinin koordinasyonunu sağlamakta ve uyumlu çalışmasını gözetmektedir. İldeki acil sağlık hizmetleri, Sağlık Müdürlüğü bünyesindeki İl Ambulans Servisi Başhekimliği tarafından 112 Komuta Kontrol Merkezi ve Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonları (A.S.H.İ.) ile yürütülmektedir. Niğde ili ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin sağlık kurumları sayılarının dağılımları Tablo 3.5.1'de verilmiştir. Tablo 3.5.2'de, Niğde ili 2013 yılı verilerine göre sağlık sektöründe çalışan personel sayıları verilmiştir.

Tablo 3.5.1: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Sağlık Kurumları Sayıları

TÜRÜ	NIĞDE	AKSARAY	NEVŞEHİR	KIRIKKALE	KIRŞEHİR
Kamu Hastaneleri	6	7	4	4	5
Özel Hastane	1	2	2	1	1
Aile Sağlığı Merkezi	45	53	31	33	22
Aile Hekimliği Birimi	102	110	86	85	74
Sağlık Evi	65	77	44	22	32

Kaynak: Niğde İl Sağlık Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.5.1 incelendiğinde Niğde ili TR71 Bölgesi'nde, gerek kamu hastaneleri gerekse aile hekimliği birimi olarak diğer illere oranla daha iyi durumdadır. Özel hastane, aile

sağlığı merkezi ve sağlık evi kurumları olarak da nüfusa oranla oldukça iyi durumda olduğu görülmektedir.

Tablo 3.5.2: Niğde İli Sektörlere ve Branşlara Göre Personel Sayısı

PERSONEL	2013	2014
Uzman Hekim	175	172
Pratisyen Hekim	186	175
Diş Hekimi	66	63
Hemşire	515	570
Ebe	324	352
Eczacı	108	112
Diğer Sağlık Personeli	757	709
TOPLAM	2.131	2.153

Kaynak: Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 2013, Niğde İl Sağlık Müdürlüğü 2015.

Niğde ilinde kamuda 2013 yılında toplam 2.131 sağlık personeli, 2014 yılında da 2.153 sağlık personeli çalışmaktadır. İlde sağlık personeli arasında en fazla diğer personel bulunmaktadır. Bunu sırasıyla hemşire, ebe,

pratisyen hekim, uzman hekim takip etmektedir. İlde sağlık personeli alanında en fazla uzman hekime ihtiyaç duyulmaktadır.

3.5.2. Halk Sağlığı

663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname 2.11.2011 tarihli ve 28103 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve Bakanlık Teşkilatı Sağlık Bakanlığı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Türkiye İlaç ve Tıbbî Cihaz Kurumu ve Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü şeklinde yeniden yapılandırılmıştır.

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu da bağlı kuruluş olarak yeni yapıda yerini almış, Niğde Halk Sağlığı Müdürlüğü ise bu süreçte 23.03.2012 tarihinde resmi görevine başlamıştır. Kısaca kurumun görevleri, halk sağlığını korumak ve geliştirmek, sağlık için risk oluşturan faktörlerle mücadele etmek, birinci basamak sağlık hizmetlerini yürütmek ve bu hususta gerekli düzenlemeleri yapmaktır.

3.5.2.1. Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar, Programlar ve Kanser

Bu başlık altında; kronik hastalıklar; çocuk, ergen, kadın ve üreme sağlığı; kanser taramaları; tütün ve diğer bağımlılık yapıcı maddelerle mücadele; obezite, diyabet ve metabolik hastalıklar; ruh sağlığı ele alınmıştır.

3.5.2.1.1. Kronik Hastalıklar

Kronik Hastalıklar; kronik hava yolu hastalıklarını (Astım-KOAH), diyabet, hipertansiyon, kalp hastalıkları ve kronik böbrek yetmezliği hastalıklarını önlemeye ve kontrol etmeye yönelik çalışmaları ifade etmektedir. Niğde ilinde ortak veri paylaşım sisteminin olmayışından dolayı, bu noktada net veri ortaya konulamamıştır.

3.5.2.1.2. Çocuk, Ergen, Kadın ve Üreme Sağlığı

Çocuk, ergen, kadın ve üreme sağlığı; yaşam boyu kadın ve erkeğin üreme sağlığının korunması ve geliştirilmesi için gerekli çalışmaları planlamakta, ildeki

bütün sağlık kuruluşlarında, çocuk, ergen, kadın sağlığı, aile planlaması ve üreme sağlığı hizmetlerinin yaygın ve sürekli verilebilmesi; doğum yapılan ortamların standartlara uygun hale getirilmesi ve anne-bebek ölümlerini azaltmaya yönelik mevcut ve geliştirilecek programları ifade etmektedir. Türkiye ve TR71 Bölgesi’ndeki illerde anne ve bebek ölüm hızı ile ilgili karşılaştırmalı veriler Tablo 3.5.3’te verilmektedir.

Niğde ilinde anne ölüm hızı dikkate alındığında 2011 (%0,0018) ve 2012 (%0,0036) yıllarında ülkemiz ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Bebek ölüm hızında 2010 (%0,14), 2011 (%0,9) ve 2012 (%0,8) ülkemiz ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Bebek ölüm hızında Niğde ilinde yıllara göre göreceli olarak azalma olmakla birlikte, TR71 Bölgesi’ndeki illerle kıyaslandığında, ortalama olarak ilk üçün içerisinde yer almaktadır.

Tablo 3.5.3: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde Anne ve Bebek Ölüm Hızı

ÖLÜM NEDENİ	İL	2009	2010	2011	2012	2013
Anne Ölüm Hızı ⁹⁹ (Yüzbinde)	Niğde	0	18	18	36	17
	Aksaray	14,9	29,7	0	46,2	15,8
	Nevşehir	24	0	22,6	0	0
	Kırşehir	0	0	0	0	38
	Kırıkkale	0	1,002	34,07	0	1,62
	Türkiye Ort.	19,4	18,4	16,4	15,4	15,9
Bebek Ölüm Hızı ¹⁰⁰ (Binde)	Niğde	12	14	9	8	5
	Aksaray	9,8	6,5	5,4	4,8	6,7
	Nevşehir	10,9	9,1	8,6	12,4	13,6
	Kırşehir	12	12,6	11,4	6,1	6,5
	Kırıkkale	11,5	6,79	6,13	8,81	7,7
	Türkiye Ort.	13,1	10,1	7,7	7,4	4,2

Kaynak: Türkiye Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 2012; Niğde İl Sağlık Müdürlüğü, 2014.

Niğde ilinde anne ölüm hızı dikkate alındığında 2011 (%0,0018) ve 2012 (%0,0036) yıllarında ülkemiz ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Bebek ölüm hızında 2010 (%0,14), 2011 (%0,9) ve 2012 (%0,8) ülkemiz ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Bebek ölüm hızında Niğde ilinde yıllara göre göreceli olarak azalma olmakla birlikte, TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslandığında, ortalama olarak ilk üçün içerisinde yer almaktadır.

Yenidoğan taramaları; yeni doğan bebeklerde yapılan topuk kanı taramalarını, işitme taramalarını ve kalça çıkığı taramalarını ifade etmektedir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde buna ilişkin veriler Tablo 3.5.4'te verilmiştir. Kalça çıkıklığı taramalarına ilişkin veriler, Niğde ili ve ülkemizde 2012 yılında başladığından bu veriler Tablo 3.5.4'te yer almamaktadır.

Tablo 3.5.4: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde Topuk Kanı ve İşitme Taramaları (%)

TARAMA	İL	2009	2010	2011	2012	2013
Topuk Kanı Taramaları ¹⁰¹	Niğde	100	100	100	100	100
	Aksaray	97	99,4	100	102	97,5
	Nevşehir	-	-	105	98,9	100
	Kırşehir	99	100	102	100	101
	Kırıkkale	92,2	97,9	98,1	99	99
	Türkiye Ort.	95	96	100	99	-
İşitme Taramaları ¹⁰²	Niğde	89	96	100	100	100
	Aksaray	52,7	88,1	96,4	88,4	90
	Nevşehir	-	-	96,3	90,1	91,4
	Kırşehir	81	100	99	102	101
	Kırıkkale	64,4	75,8	73,5	74,7	77,3
	Türkiye Ort.	-	-	-	84,8	88,4

Kaynak: Türkiye Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 2012; Türkiye Neonatal Tarama ve İşitme Tarama Programı, 2014; Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, 2014.

⁹⁹ Anne Ölüm Hızı: Gebelik nedeniyle ölen anne sayısı/bir yılda gerçekleşen canlı doğum sayısı x 100.000

¹⁰⁰ Bebek Ölüm Hızı: Yıl içinde ölen 0-11 aylık bebek sayısı/yıl içindeki canlı doğum sayısı x 100

^{101, 102} Yıl içerisindeki canlı doğum sayısı/yıl içerisinde yapılan tarama sayısı x 100.

Tablo 3.5.4 incelendiğinde Niğde ilinin topuk kanı ve işitme taramalarında hem TR71 Bölgesi'ndeki diğer illerde hem de Türkiye ortalamasında 2009-2013 yılları arasında oldukça iyi durumda olduğu görülmektedir.

3.5.2.1.3. Kanser Taramaları

Kanser taramaları; 40-69 yaş kadın nüfusun yarısı hedef nüfus olarak alınıp 2 yılda bir mamografi tetkiki

ile meme kanseri yönünden taranması, 30-65 yaş kadın nüfusun beşte biri (5/1) hedef nüfus olarak alınıp 5 yılda bir pap-smear tetkiki ile serviks kanseri yönünden taranmasını ve 50-70 yaş kadın ve erkek nüfusun yarısı hedef nüfus olarak alınıp 2 yılda bir gaitada gizli kan tetkiki ile kolorektal kanser yönünden taranmasını ifade etmektedir.

Tablo 3.5.5: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Meme Kanseri, Serviks Kanseri ve Kolorektal Kanser Taramaları (%)

TÜR	İL	2009	2010	2011	2012	2013
Meme CA ¹⁰³	Niğde	-	-	7	4	14
	Aksaray	5,37	19,94	34,26	70,21	48,62
	Nevşehir	-	-	-	-	14,3
	Kırşehir ¹⁰⁴	2.016	1.525	1.114	2.368	2.109
	Kırıkkale	7	8	11	4	6
Serviks CA ¹⁰⁵	Niğde	-	-	12	13	33
	Aksaray	11,29	81,46	68,87	100	105
	Nevşehir	-	-	-	-	16,8
	Kırşehir ¹⁰⁶	2.398	2.745	2.757	4.933	3.481
	Kırıkkale	17	5	4	6	5
Kolorektal CA ¹⁰⁷	Niğde	-	-	4	5	7
	Aksaray	-	-	-	11,98	13,83
	Nevşehir	-	-	-	-	18,7
	Kırşehir	4,93	6,44	7,62	11,4	28,67
	Kırıkkale	0	0,2	0,1	0,2	2

Kaynak: Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.5.5'te; meme kanseri, serviks kanseri ve kolorektal kanser taramalarına ilişkin TR71 Bölgesi'ndeki illerde karşılaştırmalı veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.5 incelendiğinde kanser taramalarının tamamında görece olarak bir artış söz konusu iken, diğer illerden net veri elde edilememesi sebebiyle karşılaştırmalı yorum yapmak mümkün gözükmemektedir. Niğde ilinde, Sağlık Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu hedef nüfus oranına göre tarama yapılmaktadır.

3.5.2.1.4. Tütün ve Diğer Bağımlılık Yapıcı Maddelerle Mücadele

Tütün ve diğer bağımlılık yapıcı maddelerle mücadele; tütün kullanımının yasak olduğu yerlerde yapılan denetimleri ve uygulanan cezai işlemler ile alkollü araç kullanırken tespit edilen kişilere verilen Sürücü Davranışlarını Geliştirme Eğitimi (SÜDGE)'ni kapsamaktadır. Denetimi yapılan birim sayısı Tablo 3.5.6'da verilmiştir.

⁹⁹ Anne Ölüm Hızı: Gebelik nedeniyle ölen anne sayısı/bir yılda gerçekleşen canlı doğum sayısı x 100.000

¹⁰⁰ Bebek Ölüm Hızı: Yıl içinde ölen 0-11 aylık bebek sayısı/yıl içindeki canlı doğum sayısı x 100

^{101, 102} Yıl içerisindeki canlı doğum sayısı/yıl içerisinde yapılan tarama sayısı x 100.

¹⁰³ Meme kanseri tarama oranı: Meme kanseri taramaları için Kanser Erken Teşhis ve Eğitim Merkezinde (KETEM) çekilen mamografi sayısı /40-69 yaş kadın nüfusunun yarısı x100.

^{104, 105} Kırşehir ilinden sayılar gelmiştir, veriler oran şeklinde ele alınmıştır.

¹⁰⁵ Serviks kanseri tarama oranı: Yıl içinde alınan pap-smear sayısı /30-65 yaş kadın nüfusunun 1/5'i x100.

¹⁰⁷ Kolorektal kanser tarama oranı: Alınan GGT(Gaitada gizli kan)sayısı/50-70 yaş kadın ve erkek nüfusunun yarısı x100.

Tablo 3.5.6: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Tütün Kullanımının Yasak Olduğu Yerlerde Yapılan Denetimler

İL	2009	2010	2011	2012	2013
Niğde	5.520	14.581	16.090	19.045	20.378
Aksaray	2.950	3.627	5.734	5.003	8.870
Nevşehir	1.876	1.910	2.011	3.276	14.503
Kırşehir	-	-	11.521	27.906	26.694
Kırıkkale	4.121	19.954	22.561	21.935	28.130

Kaynak: Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.5.6 incelendiğinde yıllara göre yapılan denetim miktarı artmakla birlikte Niğde ilinin 2011-2013 yılları arasında Kırıkkale ilinden, 2012-2013 yıllarında da Kırşehir

ilinden geride olduğu görülmektedir. Tablo 3.5.7'de, TR71 Bölgesi'ndeki illerde yapılan denetimler neticesinde cezai işlem gören kurum ve kişi sayıları yer almaktadır.

Tablo 3.5.7: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Cezai İşlem Gören Kurum ve Kişi Sayıları

İL	2009 KURUM/KİŞİ	2010 KURUM/KİŞİ	2011 KURUM/KİŞİ	2012 KURUM/KİŞİ	2013 KURUM/KİŞİ
Niğde	168/0	671/82	310/77	135/35	107/15
Aksaray	0	120/36	37/0	19/19	46/32
Nevşehir	86/0	95/0	71/0	91/0	32/0
Kırşehir	-	-	106/1	156/9	141/24
Kırıkkale	19/6	54/30	116/26	131/25	142/88

Kaynak: Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.5.7 incelendiğinde Niğde ilinde ceza gören kurum ve kişi sayısı 2010 yılından itibaren azalma göstermektedir. Bu noktada yapılan denetimlerin etkili olduğu düşünülmektedir. Diğer illerle kıyaslama yapıldığında, Niğde ilinde ceza alan kurum ve kişi sayısının

2012-2013 yıllarında Kırşehir ve 2013 yılında ise Kırıkkale iline göre düşük olduğu görülmektedir.

Alkollü araç kullanırken tespit edilen kişilere verilen Sürücü Davranışları Geliştirme Eğitimi (SÜDGE) ilişkin veriler Tablo 3.5.8'de yer almaktadır.

Tablo 3.5.8: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Sürücü Davranışları Geliştirme Eğitimi (SÜDGE) Alan Kişi Sayıları

İL	2009	2010	2011	2012	2013
Niğde	88	119	166	126	126
Aksaray	-	-	-	-	44
Nevşehir	-	47	55	60	61
Kırşehir	24	74	54	42	54
Kırıkkale	48	48	60	50	49

Kaynak: Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.5.8 incelendiğinde Niğde ilinde SÜDGE alan kişi sayısı 2011 yılından sonra azalma göstermektedir. Diğer illerle kıyaslama yapıldığında, Niğde ilinde eğitim alan kişi sayısının diğer illere oranla yüksek olduğu görülmektedir.

3.5.2.1.5. Obezite, Diyabet ve Metabolik Hastalıklar

Obezite, diyabet ve metabolik hastalıklar; Türkiye sağlıklı beslenme ve hareketli hayat programı, Türkiye diyabet önleme ve kontrol programı, Türkiye aşırı

tuz tüketiminin azaltılması programının il düzeyinde yürütülmesini kapsamaktadır.

Niğde ilinde 2013 yılında Aile Hekimliği Bilgi Sistemine kaydedilen, beden kitle endeksi oranı [(Aile Hekimleri Tarafından Beden Kitle İndeksi Kaydedilenlerin Sayısı/Yıl Ortası İl Nüfusu) X 100] %0,137 iken, 5-18 yaş arası obez kişi oranı [(BKİ Değerleri DSÖ Standartlarına Göre 97. Persentil Üzeri Obez Olanların Sayısı /5-18 Yaş İl Nüfusu) X 100] %0,087, morbidobez¹⁰⁸ kişi oranı [(BKİ >40 Olanların Sayısı (19 Yaş ve Üzeri)/Yıl Ortası İl Nüfusu) X 100] %0,02'dir.

Sağlıklı beslenme ve hareketli hayat konularında vatandaşın bilgi ve bilinçlendirmesine yönelik toplam 6 toplum sağlığı merkezinde 710 kişi danışmanlık hizmeti almıştır. Obezite, beslenme ve fiziksel aktivite konularında verilen seminerlerde hedefe ulaşma oranı %53,84'tür. 2013 yılı itibarıyla Niğde ilinde beslenme dostu okul

sertifikası alan 3 özel ve 10 devlet okulu olmak üzere toplam 13 okul bulunmaktadır.

3.5.2.1.6. Ruh Sağlığı

Ruh sağlığı; koruyucu ruh sağlığı hizmetlerinin birinci basamak sağlık hizmetleriyle verilmesi, bütünleştirilmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi ile kronik ruhsal bozuklukların birinci basamak ağırlıklı olmak üzere ikinci basamak ve üçüncü basamakta tanı, tedavi ile izlemelerinin ve psikososyal rehabilitasyon programlarının geliştirilmesi için gerekli çalışmaları kapsamaktadır. Tablo 3.5.9'da, TR71 Bölgesi'ndeki illerde ruh sağlığı formları ile takibi ve sevki yapılan hasta sayısına ilişkin karşılaştırmalı veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.9'daki veriler incelendiğinde Niğde ilinde takibi ve sevki yapılan hasta sayısında dikkate değer bir artma ya da azalma görülmemektedir.

Tablo 3.5.9: TR71 Bölgesi'ndeki illerde Ruh Sağlığı Formları ile Takibi ve Sevki Yapılan Hasta Sayıları

İL	2009		2010		2011		2012		2013	
	SEVK YAPILAN	TAKİBİ YAPILAN	SEVK YAPILAN	TAKİBİ YAPILAN	SEVK YAPILAN	TAKİBİ YAPILAN	SEVK YAPILAN	TAKİBİ YAPILAN	SEVK YAPILAN	TAKİBİ YAPILAN
Niğde	43	97	46	115	37	123	43	113	41	115
Aksaray	50	66	49	3	37	64	34	58	21	48
Nevşehir	-	-	-	-	-	-	2	127	3	40
Kırşehir	-	105	-	240	-	220	-	145	51	237
Kırıkkale	72	29	86	30	82	30	62	51	65	74

Kaynak: Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, 2014.

3.5.2.2. Aile Hekimlikleri

Aile hekimleri; bireylerin ve aile fertlerinin ikamet yerlerinin yakınlarında ya da kolaylıkla ulaşabilecekleri bir yerde bulunan, ilk başvuracakları, kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile birinci basamak teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini yaş, cinsiyet ve hastalık ayrımı yapmaksızın, her kişiye kapsamlı ve devamlı olarak vermekle yükümlü, gerektiği ölçüde gezici sağlık hizmeti veren ve tam gün esasına göre çalışan aile hekimliği uzmanı veya Bakanlığın öngördüğü eğitimleri alan uzman tabip veya tabiplerdir. Tablo 3.5.10'da, aile hekimliği birimi başına düşen nüfus sayısına ilişkin karşılaştırmalı veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.10 incelendiğinde Niğde ilinde aile hekimi sayısının yıllar bazında arttığı, ancak bununla birlikte, aile hekimi başına düşen nüfus sayısında dikkate değer oranda bir düşüş olmadığı görülmektedir. Tablo 3.5.11'de ise birinci ve ikinci basamak sağlık kurumlarına müracaat oranlarına ilişkin karşılaştırmalı veriler yer almaktadır.

¹⁰⁸ "MORbid Obezite"; bir dizi hastalığa yol açarak kişiyi karşı karşıya bıraktığı riskler neticesinde ölümcül problemler doğurabilen ve dolayısıyla yaşam süresini de bariz olarak kısaltan düzeydeki aşırı (hastalıklı) şişmanlıktır. (www.sismanlik-obezite.com)

Tablo 3.5.10: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Aile Hekimliği Birimi Başına Düşen Kişi Sayısı

İL	2010		2011		2012		2013	
	AİLE HEKİMİ SAYISI	HEKİM BAŞINA DÜŞEN NÜFUS SAYISI	AİLE HEKİMİ SAYISI	HEKİM BAŞINA DÜŞEN NÜFUS SAYISI	AİLE HEKİMİ SAYISI	HEKİM BAŞINA DÜŞEN NÜFUS SAYISI	AİLE HEKİMİ SAYISI	HEKİM BAŞINA DÜŞEN NÜFUS SAYISI
Niğde	97	3.484	100	3.375	102	3.336	102	3.369
Aksaray	-	3.426	-	3.431	-	3.453	110	3.480
Nevşehir	83	3.321	85	3.332	85	3.355	86	3.318
Kırşehir	62	3.576	67	3.299	66	3.352	74	3.020
Kırıkkale	-	3.293	-	3.232	-	3.231	85	3.231
Türkiye Ort.	-	-	-	-	-	3.634	21.175	3.621

Kaynak: TÜİK, 2010-2013; Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.5.11: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Birinci ve İkinci Basamak Sağlık Kurumlarına (SB) Müracaat Oranları

İL	2010		2011		2012		2013	
	AİLE HEKİMİ SAYISI	HEKİM BAŞINA DÜŞEN NÜFUS SAYISI	AİLE HEKİMİ SAYISI	HEKİM BAŞINA DÜŞEN NÜFUS SAYISI	AİLE HEKİMİ SAYISI	HEKİM BAŞINA DÜŞEN NÜFUS SAYISI	AİLE HEKİMİ SAYISI	HEKİM BAŞINA DÜŞEN NÜFUS SAYISI
Niğde	97	3.484	100	3.375	102	3.336	102	3.369
Aksaray	-	3.426	-	3.431	-	3.453	110	3.480
Nevşehir	83	3.321	85	3.332	85	3.355	86	3.318
Kırşehir	62	3.576	67	3.299	66	3.352	74	3.020
Kırıkkale	-	3.293	-	3.232	-	3.231	85	3.231
Türkiye Ort.	-	-	-	-	-	3.634	21.175	3.621

Kaynak: TÜİK, 2010-2013; Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.5.11 incelendiğinde birinci basamak sağlık hizmetlerine olan müracaat sayısının ikinci basamak sağlık hizmetlerine olan müracaat sayısından düşük olduğu görülmektedir. Aile hekimliklerine müracaat oranlarının artırılması ile devlet hastanelerine gereksiz müracaatların önüne geçilecek ve sunulan hizmetin kalitesi artırılabilecektir.

3.5.2.2.1. Koruyucu Ağız ve Diş Sağlığı

Koruyucu ağız ve diş sağlığında, tedaviden çok koruyucu önlemlere ağırlık verilmesi benimsenmektedir. Toplumun, anne adayından başlayarak gebelik döneminde annenin ve bebeğin ergenlik dönemi dâhil düzenli diş hekimi kontrolleri, eğitim ve koruyucu sağlık hizmetleri yoluyla ağız ve diş sağlığı bilgilerinin artırılması, doğru tutum ve davranış alışkanlıklarının oluşturulması sağlanarak hastalıkların yaygınlığı ve şiddeti azaltılabilecektir. Böylece tedavi edici diş hekimliğine

başlama yaşı yükseltilerek bireylerin yaşam kalitesi artırılabilir.

Bu bağlamda ağız ve diş sağlığını korumak, diş çürükleri ve diş eti hastalıklarından korunmak ve yaygınlığını azaltmak, küçük yaşlarda edinilen diş fırçalama alışkanlığı ile mümkündür. Düzenli diş fırçalama, doğru beslenme, koruyucu diş tedavi uygulamaları ve düzenli diş hekim kontrolü ağız diş sağlığının temelini oluşturur. Tablo 3.5.12'de, koruyucu ağız ve diş sağlığı taramalarına ilişkin karşılaştırmalı veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.12 incelendiğinde Niğde ilinin, koruyucu ağız ve diş sağlığı taramalarında diğer illere göre iyi durumda olduğu, ancak sayının 2010 yılına göre azaldığı görülmektedir.

Tablo 3.5.12: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Koruyucu Ağız ve Diş Sağlığı Taramaları

İL	2009	2010	2011	2012	2013
Niğde	-	45.892	39.103	41.832	38.244
Aksaray	-	-	-	-	-
Nevşehir	-	-	-	30.363	30.734
Kırşehir	2.598	13.320	14.088	10.696	22.826
Kırıkkale	4.159	3.964	3.497	4.403	1.019

Kaynak: Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, 2014.

3.5.2.2.2. Evde Sağlık Hizmetleri

Evde sağlık hizmeti, gerek teşhis ve tedavi sonrası bakım sürecinde, gerek kronik bir hastalığın takibinde yatağa tam bağımlı olan hastaların ihtiyacı olan sağlık hizmetlerinin ev ortamında sunulmasıdır. Hastaya tanı koymaktan ziyade tanısı konulmuş hastanın düzenlenmiş olan tıbbi bakım ve tedavisinin uygulanması ve eğitiminin

sağlanmasıdır. Tablo 3.5.13'te, TR71 Bölgesi'ndeki illerde evde sağlık hizmeti alan kişi sayısına ilişkin karşılaştırmalı veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.13 incelendiğinde evde sağlık hizmeti alan kişi sayısı bakımından Niğde ilinin diğer illere oranla iyi durumda olduğu ve yıllara göre artış olduğu görülmektedir.

Tablo 3.5.13: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Evde Sağlık Hizmeti Alan Kişi Sayıları

İL	2009	2010	2011	2012	2013
Niğde	-	87	692	888	864
Aksaray	-	-	-	-	-
Nevşehir	-	19	329	266	189
Kırşehir	97	517	790	731	168
Kırıkkale	-	-	-	-	-

Kaynak: Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, 2014.

3.5.2.3. Bulaşıcı Hastalıklar, Çevre ve Çalışan Sağlığı

Bu başlık altında; tüberküloz, biyosidal, bulaşıcı hastalıklardan korunma, çevre sağlığı ile iş sağlığı ve güvenliği konuları ele alınmıştır.

3.5.2.3.1. Tüberküloz

Tüberküloz (Verem); genellikle insanın akciğerlerini etkileyen, ancak guddeler, beyin ve kemikler gibi vücudun

diğer kısımlarını da etkileyebilen ciddi ve bulaşıcı bir hastalıktır. Tablo 3.5.14'te, TR71 Bölgesi'ndeki illerde, doğrudan gözetimli tedavi uygulayıcısına göre hasta dağılımına ilişkin karşılaştırmalı veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.14: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Doğrudan Gözetimli Tedavi (DGT) Uygulayıcısına Göre Hasta Dağılımı

UYGULAMA YERİ	İL	2009	2010	2011	2012	2013
Sağlık Ocağı/Aile Hekimi	Niğde	39	26	42	30	34
	Kırıkkale	44	40	43	37	42
	Kırşehir	5	12	5	4	21
	Aksaray	44	40	51	31	35
	Nevşehir	7	7	20	10	17

Tablo 3.5.14: Devamı

UYGULAMA YERİ	İL	2009	2010	2011	2012	2013
Verem Savaş Dispanseri	Niğde	2	5	10	2	2
	Kırıkkale	12	10	6	3	1
	Kırşehir	0	0	0	0	0
	Aksaray	-	-	-	-	-
	Nevşehir	6	11	14	12	9
Evinde	Niğde	0	6	12	2	2
	Kırıkkale	33	26	40	30	3
	Kırşehir	10	8	13	20	2
	Aksaray	-	-	-	-	-
	Nevşehir	9	4	11	10	6
Sağlık Evi Ebesi	Niğde	0	0	1	0	0
	Kırıkkale	0	0	0	0	0
	Kırşehir	0	0	0	1	0
	Aksaray	-	-	-	-	-
	Nevşehir	1	5	7	1	2
TOPLAM	Niğde	41	37	65	34	38
	Kırıkkale	89	76	89	70	46
	Kırşehir	15	20	18	25	23
	Aksaray	44	40	51	31	35
	Nevşehir	23	27	52	33	34

Kaynak: Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, 2014.

Niğde ilinde 2009 – 2011 yılları arasında tüberküloz hastalığında bir artış söz konusu iken 2012 – 2013 yılları arasında nispeten düşüş söz konusudur. TR71 Bölgesi'ndeki diğer illerde ise Nevşehir, Niğde iline benzer durum sergilemekte; Kırıkkale ilinde yıllara göre azalma söz konusu iken Kırşehir ilinde ise yıllara göre artışın olduğu görülmektedir.

3.5.2.3.2. Biyosidal

Biyosidal ürünler; insanların bulunduğu ortamlarda, yaşam alanlarında veya çevrelerinde bulunan zararlılarla mücadele amacıyla kullanılan ve bu zararlıları yok eden veya uzaklaştıran, cezbederek belirli bir hedefte toplanmalarını sağlayan kimyasal formülasyonlar veya maddelerdir. Bu zararlılar, halk sağlığını olumsuz etkileyen

haşereler, fareler, hamam böcekleri, sivrisinekler, akarlar vb. olabilir. Ayrıca içme suyu dezenfektanları, hastanelerde ve gıda sektörü de dahil pekçok sektörde kullanılan birçok yüzey dezenfektan maddeleri de biyosidal ürünler kapsamındadır. Niğde ilinde bu kapsamda faaliyet gösteren sadece 1 firma bulunmakta, buna ilişkin istatistiksel verilere ise ulaşılamamaktadır.

3.5.2.3.3. Bulaşıcı Hastalıklardan Korunma

Bulaşıcı hastalık; herhangi bir yolla insana geçme özelliğindeki hastalık yapıcı mikropların veya parazitlerin vücuda girmesiyle ortaya çıkan hastalıklardır. Tablo 3.5.15'te, TR71 Bölgesi'ndeki illerde yıllara göre bulaşıcı hastalıkların vaka dağılımına ilişkin karşılaştırmalı veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.15: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Bulaşıcı Hastalık Vaka Dağılımı

VAKA	İL	2009	2010	2011	2012	2013
Kızamık Vaka Sayısı	Niğde	0	0	0	0	7
	Kırıkkale	0	0	0	0	4
	Kırşehir	0	0	0	0	0
	Aksaray	-	-	-	-	-
	Nevşehir	0	0	0	0	1

Tablo 3.5.15: TR71 Devamı

VAKA	İL	2009	2010	2011	2012	2013
AIDS Vaka Sayısı	Niğde	0	0	2	0	2
	Kırıkkale	6	6	6	5	5
	Kırşehir	2	0	1	0	3
	Aksaray	-	-	-	-	-
	Nevşehir	0	0	0	0	0
Sıtma Vaka Sayısı ¹⁰⁹	Niğde	0	1	1	1	1
	Kırıkkale	1	0	0	0	0
	Kırşehir	0	0	0	0	0
	Aksaray	-	-	-	-	-
	Nevşehir	0	0	0	0	0

Kaynak: Niğde Halk Sağlığı İl Müdürlüğü, 2014.

Niğde ilinde 2009 – 2012 yılları arasında kızamık vakasına rastlanmazken, 2013 yılında 7 vaka görülmüştür. Bu durumun nedeninin Niğde iline gelen dış kaynaklı göçler olduğu düşünülmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki diğer iller için de bu durumun söz konusu olduğu düşünülebilir.

AIDS'li vaka sayısının azlığında TR71 Bölgesi'nde Nevşehir ilinden sonra ilimiz gelmektedir. Vaka sayısının artmaması için ilimizdeki sağlık kurumları gerekli tedbirleri almıştır.

Niğde ilindeki sıtma vakası yerli bir vaka olmayıp 2010 yılından itibaren stabil bir şekilde devam etmektedir. TR71 Bölgesi'nde diğer illerde ise sıtma vakasına rastlanmamaktadır.

Bulaşıcı hastalıklardan korunmak amacıyla genişletilmiş bağışıklama programı uygulanmaktadır.

Bağışıklama; kişileri bağışıklı hale getirerek hastalıklardan korumaktır. Genişletilmiş Bağışıklama Programı (GBP), Boğmaca, Difteri, Tetanoz, Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak, Tüberküloz, Poliomyelit, Hepatit B, Hemofilus influenza tip B'ye bağlı hastalıklar ile Streptokokus pnömoniya'ya bağlı invaziv pnömokokal hastalıklar, Hepatit-A, Suçiçeği hastalıklarının morbidite ve mortalitesini azaltarak, bu hastalıkları kontrol altına almak ve hatta tamamen ortadan kaldırmak amacı ile hassas yaş gruplarına enfeksiyona yakalanmalarından önce ulaşım bağışıklanmalarını sağlamak için yapılan aşılama hizmetlerini içermektedir. Bu hizmetlerin düzenli yürütülmesi için ilgili faaliyetlerin gerçekleştirilmesini koordine etmek ve uygulamaktır. Tablo 3.5.16'da, TR71 Bölgesi'ndeki illerde genişletilmiş bağışıklama programına ilişkin karşılaştırmalı veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.16: TR71 Bölgesi'ndeki illerde Genişletilmiş Bağışıklama Programına İlişkin Veriler

PROGRAM	İL	2009	2010	2011	2012	2013
DaBT-İPA-Hİb 1 Aşılama Oranı %	Niğde	95	97	96	98	101
	Kırıkkale	93	94	95	93	94
	Kırşehir	88	101	101	100	101
	Aksaray	94	98	94	97	98
	Nevşehir	97	99	99	99	99
DaBT-İPA-Hİb 3 Aşılama Oranı %	Niğde	95	103	95	98	101
	Kırıkkale	98	96	92	98	95
	Kırşehir	91	101	102	98	101
	Aksaray	93	102	90	99	100
	Nevşehir	97	100	99	99	99
K.K.K. Aşılama Oranı (%)	Niğde	96	100	95	96	101
	Kırıkkale	101	97	94	101	92
	Kırşehir	98	103	102	102	101
	Aksaray	96	91	91	97	97
	Nevşehir	97	100	99	99	100

¹⁰⁹ Yerli vaka bulunmamaktadır.

Tablo 3.5.16: Devamı

PROGRAM	İL	2009	2010	2011	2012	2013
BCG Aşı İlama Oranı (%)	Niğde	97	97	97	98	100
	Kırıkkale	92	96	96	92	96
	Kırşehir	88	100	101	99	101
	Aksaray	92	106	92	96	98
	Nevşehir	96	98	99	99	99
Hepatit B 1 Aşı İlama Oranı (%)	Niğde	98	89	95	95	97
	Kırıkkale	97	90	82	97	89
	Kırşehir	78	90	92	94	99
	Aksaray	96	129	104	105	97
	Nevşehir	87	98	100	100	98
Hepatit B 3 Aşı İlama Oranı (%)	Niğde	92	103	95	98	101
	Kırıkkale	97	96	92	97	95
	Kırşehir	90	101	102	99	102
	Aksaray	91	101	90	100	100
	Nevşehir	96	100	99	100	100

Kaynak: Karar Destek Sistemi, 2014.

Niğde ilinde 2009 – 2013 yılları arasında, genel olarak, aşı İlama oranının arttığı görülmektedir. İl dışından gelen misafirlerin aşı İlama oranının da süreç içerisinde yapıyor

olmasından bazı yıllarda oranın hem ilimizde hem de TR71 Bölgesi'ndeki diğer illerde %100'ün üzerine çıktığı görülmektedir.

3.5.2.3.4. Çevre Sağlığı

Çevre sağlığı; bir canlının yaşamını sürdürmek için içinde bulunduğu ortamda ihtiyaçlar piramidi içerisinde etkileşime girdiği her türlü faktörün istenmeyen etkilerinin engellenmesi amaçlı fikir ve faaliyetlerdir. İlimizde sağlık

kurumlarına ilişkin su deposu haricinde çevre sağlığını ilgilendiren herhangi bir veri bulunmamaktadır. Tablo 3.5.17'de, TR71 Bölgesi'ndeki illerde, il geneli su deposu durumuna ilişkin karşılaştırmalı veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.17: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İl Geneli Su Deposu Sayısı

DEPOLAR	İL	2009	2010	2011	2012	2013
İl Geneli Su Deposu Sayısı	Niğde	194	198	200	200	203
	Kırıkkale	243	243	243	243	243
	Kırşehir	320	326	332	336	340
	Aksaray	-	-	-	-	235
	Nevşehir	265	265	265	265	265
İl Geneli Depolara Su Temini Yapan Kaynak Sayısı	Niğde	309	309	309	311	317
	Kırıkkale	247	247	247	247	247
	Kırşehir	420	425	430	433	440
	Aksaray	-	-	-	-	-
	Nevşehir	382	382	382	382	382
İl Geneli Klorlama Cihazı Sayısı	Niğde	170	170	170	178	203
	Kırıkkale	12	45	67	67	81
	Kırşehir	188	233	245	263	297
	Aksaray	-	-	-	-	-
	Nevşehir	193	193	193	193	193

Kaynak: Niğde Halk Sağlığı İl Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.5.17 incelendiğinde Niğde ilinde su deposu, su temini yapan kaynak sayısı ve klorlama cihaz sayısında 2009 – 2013 yılları arasında artış olduğu görülmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki diğer illerde de benzer bir durum söz konusu olmakla birlikte, Kırıkkale ilinde klorlama cihazı sayısında ciddi bir artış göze çarpmaktadır.

3.5.2.3.5. İş Sağlığı ve Güvenliği

İş sağlığı ve güvenliği; işin yapılması sırasında iş yerindeki fiziki çevre şartları nedeniyle işçilerin maruz kaldıkları sağlık sorunları ve mesleki risklerin ortadan kaldırılması veya azaltılması ile ilgilenen bilim dalıdır. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalar ülkemizde son yıllarda yapılmaya başlandığından, Niğde ilindeki sağlık kurumlarında henüz iş sağlığı ve güvenliği hususunda veri yer almamaktadır.

3.5.2.3.6. Sağlık Okur-Yazarlığı

Sağlık kurumlarında, belirlenen amaç, ilke ve talimatlara uygun olarak hizmet içi eğitimler düzenlenmektedir. Halka yönelik eğitim çalışmaları kapsamında; bulaşıcı hastalıklar, tüberküloz, çevre sağlığı, çalışan sağlığı, aşı (genişletilmiş bağışıklama programı), çocuk ergen ve kadın, ruh sağlığı, hastane hizmetleri konularında eğitim yapılmaktadır. Eğitim çalışmaları sözlü anlatım, afiş, broşür, projeksiyon, radyo, televizyon programları ve yazılı basın yoluyla yapılmaktadır. Eğitim faaliyetleri ile sağlık personelinin ilgili konular hakkında bilgilerini güncellemek, halkı bilgilendirmek ve bilinçlendirmek hedeflenmektedir.

3.5.3. Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetleri

Bu başlık altında; acil yardım ve medikal kurtarma çalışmaları ile sevk sistemi yer almaktadır.

3.5.3.1. Acil Yardım ve Medikal Kurtarma Çalışmaları

Acil sağlık hizmetlerinin ülke genelinde sunulabilmesi için kesintisiz olarak, bir ekip anlayışı içinde yürütülmesi ve kısa zamanda ulaşılabilir olması esastır. Acil sağlık hizmetlerinin bu esaslara göre, Bakanlığın koordinasyonunda, kamu veya özel bütün kurum ve kuruluşların işbirliği ile tek merkezden yönetilmesini sağlamak amacıyla, hizmetin yürütülmesi için acil sağlık hizmetleri teşkil olunmuştur.

İl genelindeki hastanelerin acil servisleri ile il ambulans servisi arasındaki koordinasyon ve hizmet standartlarını belirlemek üzere, müdürlüğün teklifi ve Valiliğin Onayı ile, İl Acil Sağlık Hizmetleri Koordinasyon Komisyonu (ASKOM) kurulmuştur. İllerde ASKOM toplantılarının, İl Sağlık Müdürlüğü'nün ya da görevlendireceği acil ve afetlerde sağlık hizmetleri şubesinden sorumlu sağlık müdür yardımcısının başkanlığında, halk sağlığı müdürlüğünden yetkilendirilmiş bir sağlık müdür yardımcısının, kamu hastanelerinden medikal direktörlerin, özel hastaneler ile kamu, özel ve vakıf üniversiteleri hastanelerinden acilden sorumlu başhekim yardımcılarının katılımı ile en az 2 (iki) ayda bir düzenli olarak yapılması, yılda 1 (bir) defa da İl Sağlık Müdürlüğü, İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterleri, özel hastaneler ile kamu, özel ve vakıf üniversiteleri hastanelerinde acilden sorumlu başhekimlerinin katılımı ile genel değerlendirme toplantılarının yapılması gerekmektedir.

Niğde ilinde, 12 Şubat 2014 tarihinde; Jandarma, Emniyet, Orman Yangını, İtfaiye, AFAD (Afet ve Acil Durum Hizmetleri), sağlık konularındaki tüm acil çağrılar; tek bir çatı altında "Niğde 112 Acil Çağrı Merkezi"nde toplanmıştır. Böylece daha etkin ve kaliteli bir hizmet sunulması hedeflenmektedir. Komuta Kontrol Merkezi ekip olarak yeni 112 Acil Çağrı Merkezine taşınmıştır. Vatandaşlar 110, 112, 122, 155, 156, 177 gibi acil çağrı numaraları yerine 112 veya 911 hattını arayarak Niğde 112 Acil Çağrı Merkezinde görevli çağrı karşılayıcı personel tarafından karşılanmaktadır. Eğer, istek sağlıkla ilgili ise çağrı hızlı bir şekilde sağlık çağrı karşılayıcıya aktarılmaktadır. Tablo 3.5.18'de, Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde acil sağlık hizmetlerine ilişkin karşılaştırmalı veriler yer almaktadır.

TR71 Bölgesi'nde ASH istasyon sayısı, ASH istasyonu başına düşen nüfus sayısı, ambulans sayısı, ASH personel sayısı ve ASH personeli başına düşen nüfus parametrelerinde Niğde ili diğer illerden iyi durumdadır. Diğer değişkenlerde ise Niğde ili ilk üç sırada yer almaktadır.

Tablo 3.5.18: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Acil Sağlık Hizmetleri¹¹⁰

YER	ASH İSTASYON SAYISI	ASH İSTASYONU BAŞINA DÜŞEN NÜFUS	ASH AMBULANS SAYISI	ACİL AMBULANS BAŞINA DÜŞEN NÜFUS	ASH PERSONEL SAYISI	ASH PERSONELİ BAŞINA DÜŞEN NÜFUS	UMKE ARAÇ SAYISI	UMKE PERSONEL SAYISI	UMKE PERSONEL SAYISI (YÜZ BİN NÜFUSTA)	UMKE PERSONEL SAYISINA DÜŞEN NÜFUS
Niğde	19	18.087	34	10.107	285	1.205	1	39	11,4	8.811
Aksaray	14	27.343	28	13.671	161	2.377	1	22	5,8	17.400
Kırıkkale	13	21.127	22	12.484	224	1.226	2	55	20	4.993
Kırşehir	12	18.624	29	7.706	179	1.248	1	31	13,8	7.209
Nevşehir	12	23.788	21	13.593	182	1.568	1	47	16,4	6.073
Türkiye	1.863	40.594	3.346	22.602	--	--	--	5810	6,5 ¹¹¹	13.195

Kaynak: Türkiye Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 2012; İl Sağlık Müdürlüğü, 2014.

3.5.3.2. Acil Sağlık Hizmetlerinde Sevk Sistemi

İllerde acil sağlık hizmetleri, şube müdürlüğü tarafından denetlenmekte ve koordine edilmekte, il ambulans servisinin sevk ve idaresi başhekimlik tarafından yürütülmektedir. Olağandışı durumlarda, lüzumu halinde, bütün kamu kurum ve kuruluşlarına, özel hukuk tüzel

kişilerine ve gerçek kişilere ait ambulans ve ekiplerin sevk ve idaresi başhekimlik tarafından yapılmaktadır. Tablo 3.5.19'da, acil sağlık hizmetlerinde sevklerle ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.19: Acil Sağlık Hizmetlerinde Sevklerle İlişkin Veriler

KURUM	2011				2012				2013				2014			
	ACİL MUAYENE	İL İÇİ SEVK	İL DIŞI SEVK	TOPLAM SEVK	ACİL MUAYENE	İL İÇİ SEVK	İL DIŞI SEVK	TOPLAM SEVK	ACİL MUAYENE	İL İÇİ SEVK	İL DIŞI SEVK	TOPLAM SEVK	ACİL MUAYENE	İL İÇİ SEVK	İL DIŞI SEVK	TOPLAM SEVK
Niğde Devlet Hastanesi	138.882	0	534	534	168.216	0	766	766	229.926	0	1.455	1.455	214.284	0	1.382	1.382
Doğum ve Çocuk Hastanesi	76.082	25	94	119	55.961	31	187	218	229.926	0	1.455	1.455	214.284	0	1.382	1.382
Altunhisar İlçe Hastanesi	28.087	636	0	636	19.632	537	0	537	19.361	760	0	760	23.096	730	0	730
Bor Devlet Hastanesi	99.670	860	16	876	88.027	1.057	16	1.073	93.023	955	39	994	98.344	1.275	60	1.335
Çamardı İlçe Hastanesi	37.349	380	0	380	23.782	508	0	508	26.674	505	0	505	27.305	582	0	582

¹¹⁰ Bu veriler, 2014 yılına ilişkindir.

¹¹¹ Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı Değerlendirme Raporu (2003-2011)

Tablo 3.5.19: Devamı

KURUM	2011				2012				2013				2014			
	ACIL MUAYENE	İL İÇİ SEVK	İL DIŞI SEVK	TOPLAM SEVK	ACIL MUAYENE	İL İÇİ SEVK	İL DIŞI SEVK	TOPLAM SEVK	ACIL MUAYENE	İL İÇİ SEVK	İL DIŞI SEVK	TOPLAM SEVK	ACIL MUAYENE	İL İÇİ SEVK	İL DIŞI SEVK	TOPLAM SEVK
Çiftlik İlçe Hastanesi	45.670	579	0	579	37.481	526	0	526	36.383	815	0	815	40.083	1.150	0	1.150
Ulukışla İlçe Hastanesi	32.673	365	0	365	26.539	469	1	470	29.671	536	0	536	26.515	476	0	476
Özel Hayat Hastanesi	42.322	0	0	0	29.652	190	4	194	36.228	203	20	223	33.299	85	334	419
TOPLAM	500.735	2.845	644	3.489	449.290	3.318	974	4.292	471.266	3.774	1.514	5.288	462.926	4.298	1.776	6.074

Tablo 3.5.19 incelendiğinde yıllara göre hem il içi sevk hem de il dışı sevk sayısında artış olduğu görülmektedir.

il dışı sevk oranının Tablo 3.5.31'de yer alan hastalık tanılarında kaynaklandığı düşünülmektedir.

3.5.4. İkinci Basamak Sağlık Hizmetleri

Bu başlık altında; ayakta verilen ikinci basamak sağlık hizmetleri, yatan hastalara verilen tedavi edici ve rehabilite edici sağlık hizmetleri, özelliği sağlık hizmetleri,

taniya yönelik ikinci basamak sağlık hizmetleri, hastane dışı tedavi edici sağlık hizmetleri ile ağız ve diş sağlığı hizmetleri ana başlıkları yer almaktadır.

3.5.4.1. Ayaktan Verilen İkinci Basamak Sağlık Hizmetleri

Bu başlık altında; poliklinik, sağlık kurulu ve diyaliz hizmetleri yer almaktadır.

3.5.4.1.1.1. Poliklinik Hizmetleri

Poliklinikler, ayakta muayene, tetkik, teşhis ve tedavi hizmetlerinin yapıldığı, hastaların yataklı tedavi kurumlarında ilk müracaat üniteleridir. Niğde ili Devlet Hastanesi bünyesinde; iç hastalıkları, çocuk hastalıkları, psikiyatri, göğüs hastalıkları, nöroloji, enfeksiyon hastalıkları, kardiyoloji, nükleer tıp, fizik tedavi, cildiye, endokrinoloji, nefroloji, neonatoloji, adli tıp, gastroenteroloji, KBB hastalıkları, göz hastalıkları, ortopedi ve travmatoloji, kadın hastalıkları ve doğum, üroloji, beyin cerrahi, çocuk cerrahi, kalp damar cerrahisi, genel cerrahi, göğüs cerrahisi branşlarında hizmet

verilmektedir. Genel Sekreterliğe bağlı tesislerde 110 klinisyen uzman, 133 nitelikli muayene odası mevcuttur. Sağlık tesislerinde 2014 yılında 1.552.109 hastaya poliklinik hizmeti verilmiştir. Tablo 3.5.20'de, yıllara göre hastanelerde ve poliklinikte muayene olan hasta sayılarına ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.20: Hastanelerde ve Poliklinikte Muayene Olan Hasta Sayıları

KURUMLAR	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Niğde Devlet Hastanesi	594.909	624.586	637.338	869.598	866.457	986.038
Dr. Doğan Baran Doğum ve Çocuk Hst. Hastanesi ¹¹²	219.692	229.169	216.337			
Bor Devlet Hastanesi	310.099	270.022	271.351	290.565	294.868	265.916
Altunhisar İlçe Hastanesi	56.957	41.447	42.584	19.632	19.361	23.096
Çamardı İlçe Hastanesi	55.301	39.020	46.091	23.782	26.674	27.305
Çiftlik İlçe Hastanesi	82.792	67.829	80.937	75.641	61.151	54.161
Ulukışla İlçe Hastanesi	87.081	54.687	55.239	44.638	47.286	39.132
Özel Hayat Hastanesi	81.891	79.892	134.773	120.026	144.393	156.461
TOPLAM	1.488.722	1.406.652	1.484.650	1.443.882	1.460.190	1.552.109

Kaynak: Niğde İl Sağlık Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.5.20 incelendiğinde Altunhisar ve Çamardı İlçe Hastanelerinin entegre ilçe hastanesine dönüşmesiyle yıllar içinde muayene sayısının düştüğü, Niğde Devlet Hastanesi ve özellikle Özel Hayat Hastanesi'nde ciddi

bir artışın olduğu görülmektedir. Tablo 3.5.21'de, TR71 Bölgesi'ndeki illerde hastane hizmetlerine ilişkin 2013 yılı karşılaştırmalı verileri yer almaktadır.

Tablo 3.5.21: TR71 Bölgesi'ndeki illerde Hastane Hizmetlerine İlişkin Poliklinikte Muayene Olan Kişi Sayıları¹¹³

SEKTÖR	NİĞDE	AKSARAY	NEVŞEHİR	KIRIKKALE	KIRŞEHİR
Kamu	1.315.797	1.757.976	1.192.525	1.323.049	1.578.316
Özel	144.393	431.915	373.251	148.514	150.448
TOPLAM	1.460.190	2.189.891	1.565.776	1.471.563	1.728.764

Kaynak: Niğde İl Sağlık Müdürlüğü, 2014.

Kişi başı hekime müracaat sayısı Niğde ilinde 6,6 ile Türkiye ortalamasının (8,2) ve Orta Anadolu Bölgesi ortalamasının (8,0) altında kalmıştır.

Tablo 3.5.22: 2013 ve 2014 Yılı Hastanelere Göre Poliklinikte Muayene Olan ve İl Dışına Sevk Olan Hasta Sayılarına İlişkin Veriler¹¹⁴

KURUMLAR	2013 POLİKLİNİK			2014 POLİKLİNİK		
	Muayene (Acil ve Diş Dahil)	Sevk (Acil ve Diş Dahil)	Muayene (Acil ve Diş Hariç)	Muayene (Acil ve Diş Dahil)	Sevk (Acil ve Diş Dahil)	Muayene (Acil ve Diş Hariç)
Niğde Devlet Hastanesi	866.457	8.234	634.916	986.038	9.907	771.754
Bor Devlet Hastanesi	294.868	972	201.845	265.926	978	167.572

¹¹² 2012 yılından itibaren Dr. Doğan Baran Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi ile Niğde Devlet Hastanesi birleştiğinden 2012 yılı ve sonrasındaki veriler, Niğde Devlet Hastanesindeki verilerle beraber ele alınmıştır

^{113,114} Bu veriler 2013 ve 2014 yıllarına ilişkindir.

Tablo 3.5.22: Devamı

KURUMLAR	2013 POLİKLİNİK			2014 POLİKLİNİK		
	Muayene (Acil ve Diş Dahil)	Sevk (Acil ve Diş Dahil)	Muayene (Acil ve Diş Hariç)	Muayene (Acil ve Diş Dahil)	Sevk (Acil ve Diş Dahil)	Muayene (Acil ve Diş Hariç)
Çiftlik İlçe Hastanesi	61.151	253	24.768	56.161	120	14.078
Ulukışla İlçe Hastanesi	47.286	54	18.185	39.132	62	12.617

Kaynak: Niğde KHBGS, 2014; İl Sağlık Müdürlüğü, 2015.

Tablo 3.5.23'te, ilimizden il dışına sevk edilen ilk 5 hastalığa ilişkin 2013 ve 2014 yılı verileri yer almaktadır. Tablo 3.5.22'de yer alan il dışı sevk sayılarının Tablo

3.5.23'te yer alan hastalık tanılarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 3.5.23: İl Dışına Sevk Edilen İlk Beş Hastalığa İlişkin Veriler ¹¹⁵

YIL	TANILAR	SEVK EDİLEN BRANŞ	SEVK SAYISI
2013	Yüksek Riskli Gebelik	Kadın Doğum	543
	Kardiyak Üfürüm	Kardiyoloji	319
	Epilepsi	Nöroloji	225
	Diyabetik Retinopati	Göz Hastalıkları	89
	Aterosklerotik Kalp Rahatsızlığı	Kardiyoloji	79
2014	Yüksek Riskli Gebelik	Kadın Doğum	506
	Kardiyak Üfürüm	Kardiyoloji	211
	Maküla ve Arka Kutbun Dejenerasyonu	Göz Hastalıkları	125
	Aterosklerotik Kalp Rahatsızlığı	Kardiyoloji	97
	Epilepsi	Nöroloji	64

Kaynak: Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği, 2015.

İl dışına sevk edilen hastaların tanılarına göre dağılımı incelendiğinde 2013 yılında ilk sırada yüksek riskli gebelik tanısı bulunmaktadır. 2. sırada yer alan “kardiyak üfürüm” ve 5. sırada yer alan “Aterosklerotik Kalp Rahatsızlığı” tanısı konan hastalar, kardiyoloji kliniğinden sevk edilmektedir. 3. sırada bulunan “epilepsi” tanılı hastalar nöroloji kliniğinden sevk edilmektedir. 2014 yılında ilk sırada yine yüksek riskli gebelik tanısı bulunmaktadır. 2. sırada yer alan “kardiyak üfürüm” ve 4. sırada yer alan “Aterosklerotik Kalp Rahatsızlığı” tanısı konan hastalar, kardiyoloji kliniğinden sevk edilmektedir. Niğde ilinde yataklı sağlık tesislerinde, her klinisyen uzman hekime bir muayene odası verilebilmektedir. İl içindeki hastaların son başvuru yeri Niğde Devlet Hastanesi olduğu için il

dışı sevklerin tamamına yakını Niğde Devlet Hastanesi tarafından yapılmaktadır.

3.5.4.1.1.2. Sağlık Kurulu Hizmetleri

Sağlık Kurulu, tek tabibin yetkisi dışında kalan hususlarda veya mevzuatta sağlık kurulu raporu öngörüldüğü hallerde, kişilerin sağlık durumları hakkında karar vermeye yetkili organlardır. Niğde Devlet Hastanesi hakem hastane niteliğinde olup özür lülük, adli vasi tayini, durum bildirir sağlık raporları, tedavi, istirahat, ortez-protez için gerekli sağlık kurulu raporları düzenlenmektedir. Sağlık kurulu raporu vermeye yetkili olan Niğde Devlet Hastanesi tarafından 2013 yılında 13.444 hastaya “Sağlık Kurulu Raporu” verilmiştir.

¹¹⁵ Bu veriler 2013 ve 2014 yıllarına ilişkindir.

3.5.4.1.1.3. Diyaliz Hizmetleri

Böbrek yetmezliği veya başka sebeplerle insan vücudunda biriken toksik maddelerin ve fazla sıvının vücuttan uzaklaştırılması amacı ile Niğde Devlet Hastanesi bünyesinde yer alan Hemodiyaliz Merkezinde 21 diyaliz cihazı ile 66 hastaya hizmet verilmektedir. HBS Ag (+) ve HCV (+) olan hastaların, olası mağduriyetlerinin engellenmesi açısından hastalara ayrı 2 oda ve ayrı cihaz tahsis edilmiştir. Acil diyalize girmesi gereken hastalar için ayrı bir bakım ve tedavi odası mevcuttur. Hemodiyaliz

tedavisi gören her hasta, nefroloji uzmanı tarafından en az ayda bir muayene edilip değerlendirilerek her türlü ilaç ve diyaliz tedavisi düzenlenmektedir. Merkezde diyaliz tedavisi gören her hasta için ayrı bir hasta takip dosyası tutulur. Tedavileri üstlenilen hastaların rutin tetkikleri yapılmakta ve Diyaliz Merkezinde sürekli bulunan sertifikalı doktorlar tarafından titizlikle takip edilmektedir. Ayrıca, kırsal dahil, tüm diyaliz hastaları, hastane aracıyla evlerinden alıp evlerine bırakılmaktadırlar. Tablo 3.5.24'te, kurumlara göre diyaliz cihaz ve hasta sayılarına ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.24: Kurumlara Göre Diyaliz Cihaz ve Hasta Sayıları

KURUM	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Cihaz	Hasta	Cihaz	Hasta	Cihaz	Hasta	Cihaz	Hasta	Cihaz	Hasta	Cihaz	Hasta
Niğde Devlet Hastanesi	20+1	55	20+1	56	20+1	54	20+1	65	20+1	68	20+1	65
Özel Niğde Diyaliz Merkezi	26+1	88	28+1	109	28+1	89	28+1	88	28+1	73	28+1	68
Özel Umud Diyaliz Merkezi	14+1	57	19+1	64	23+1	88	23+1	89	23+1	81	23+1	81
TOPLAM	60+3	200	67+3	229	71+3	231	71+3	242	71+3	251	71+3	214

Kaynak: Niğde İl Sağlık Müdürlüğü, 2015.

Hemodiyaliz hizmeti alan hastaların yıllara göre dağılımına bakıldığında bu sayının yıldan yıla arttığı görülmektedir. Hemodiyaliz hastaları tedavi aldıkları kurumlara göre incelendiğinde 2014 yılı itibarıyla toplam 214 hastanın 149'unun (%70) özel diyaliz merkezinde tedavilerine devam ettikleri tespit edilmiştir. Özel hemodiyaliz merkezlerinin kârlılık oranlarının düşmesi

durumunda, özel sektörün hemodiyaliz hizmetini sonlandırması önemli bir risk oluşturmaktadır. Böyle olası bir durumun dezavantajlarını ortadan kaldırmak için Niğde Devlet Hastanesine bağlı diyaliz cihazı sayısının artırılması gerekmektedir. Tablo 3.5.25'te, sektörlerle göre fiilen kullanılan hemodiyaliz cihazı sayısına ilişkin 2013 yılı verileri yer almaktadır.

Tablo 3.5.25: Sektörlere Göre 1.000.000 Kişiye Düşen Fiilen Kullanılan Hemodiyaliz Cihazı Sayısı¹¹⁶

2013	SAĞLIK BAKANLIĞI (BİR MİLYONDA)	ÜNİVERSİTE (BİR MİLYONDA)	ÖZEL (BİR MİLYONDA)	TOPLAM (BİR MİLYONDA)
Türkiye	61,9	14,8	132,1	208,8
Orta Anadolu	76,7	15,7	154,9	247,3
Niğde	61,1	---	154,22	215,33

Kaynak: Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması, 2014.

¹¹⁶ Bu veriler 2013 ve 2014 yıllarına ilişkindir.

1.000.000 kişiye düşen fiilen kullanılan hemodiyaliz cihazı sayısı açısından Niğde ilinin, Türkiye ve Orta Anadolu

ile karşılaştırıldığında yeterli olduğu görülmektedir.

3.5.4.2. Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici ve Rehabilitasyon Edici Sağlık Hizmetleri

Bu başlık altında, yataklı tedavi hizmetleri ve rehabilitasyon edici sağlık hizmetleri ele alınmıştır.

3.5.4.2.1.1. Yataklı Tedavi Hizmetleri

Servis hizmetleri uzman, uzmanlık eğitimi görenler, hemşire ile eczacı, diyetisyen, fizyoterapist, psikolog gibi branşlarla ilgili diğer meslek mensupları tarafından birlikte yürütülen bir ekip çalışması olup; hastaya en iyi koşullarda, güvenilir araçlarla isabetli teşhisi koyarak, bakımının ve en kısa zamanda tedavisinin sağlanmasını amaçlar.

Niğde ilinde Kamu Hastaneleri Birliğine bağlı 4 hastanede toplam yatak sayısı 615 olup bu yatakların 415'i nitelikli yatak statüsünde tuvaletli ve banyoludur. Türkiye geneli nitelikli yatak oranı 2012 yılı ortalaması %49 iken, Niğde il genelinde bu oran %68'dir. Tablo 3.5.26'da, yıllara ve hastanelere göre yatak sayılarına ilişkin veriler ve yatak doluluk oranları yer almaktadır.

Yıllar bazında Niğde Devlet Hastanesi, Bor Devlet Hastanesi, Çiftlik İlçe Hastanesi ve Özel Hayat

Hastanesi'nin yatak sayıları artarken; Altunhisar ve Çamardı İlçe Hastanelerinin yatak sayılarında bir değişim olmamış; Ulukışla İlçe Hastanesinin ise yatak sayısında düşüş olmuştur. Niğde Devlet Hastanesinde yer alan 500 yatağın 415'i (%83), Bor Devlet Hastanesinde yer alan 75 yatağın 20'si (%27) nitelikli (1-2 kişilik, tuvalet ve banyolu) yataktır.

Altunhisar ve Çamardı İlçe Hastaneleri entegre ilçe hastaneleri olduğundan hasta yatışı yapılamamakta, bu yüzden yatak doluluk oranları bulunmamaktadır. Ulukışla ve Çiftlik Devlet Hastanelerinde de doluluk oranları oldukça düşüktür. Gerek Niğde Devlet Hastanesi gerekse Bor Devlet Hastanesinin yatak doluluk oranları diğerlerine oranla yüksektir. Dolayısıyla, gelecekte hizmet kapasitesinin ve kalitesinin artırılması amacıyla, Niğde Devlet Hastanesinin yatak sayısının artırılması önemli görünmektedir. Tablo 3.5.27'de, yatak sayısı ve doluluk oranlarına ilişkin 2013 yılı karşılaştırmalı verileri yer almaktadır.

Tablo 3.5.26: Hastanelere Göre Yatak Sayılarına İlişkin Veriler ve Yatak Doluluk Oranları

KURUM	2009	2010	2011	2012	2013	2014	YATAK DOLULUK ORANI % (2014) ¹¹⁷
Niğde Devlet Hastanesi	330	330	330	500	500	500	98,5
Dr. Doğan Baran Doç. ve Çocuk Hast. Hastanesi	125	140	140	¹¹⁸ *	*	*	
Bor Devlet Hastanesi	63	63	71	75	75	75	52,9
Altunhisar İlçe Hastanesi	15	15	15	15	15	15	0
Çamardı İlçe Hastanesi	15	15	15	15	15	15	0
Çiftlik İlçe Hastanesi	10	10	20	25	25	25	3,3
Ulukışla İlçe Hastanesi	24	24	20	20	15	15	1,2
Özel Hayat Hastanesi	29	29	29	29	36	36	89,5
TOPLAM	611	626	640	679	681	681	81,2

Kaynak: Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği, 2015.

Yıllar bazında Niğde Devlet Hastanesi, Bor Devlet Hastanesi, Çiftlik İlçe Hastanesi ve Özel Hayat Hastanesi'nin yatak sayıları artarken; Altunhisar ve Çamardı İlçe Hastanelerinin yatak sayılarında bir değişim olmamış; Ulukışla İlçe Hastanesinin ise yatak sayısında

düşüş olmuştur. Niğde Devlet Hastanesinde yer alan 500 yatağın 415'i (%83), Bor Devlet Hastanesinde yer alan 75 yatağın 20'si (%27) nitelikli (1-2 kişilik, tuvalet ve banyolu) yataktır.

¹¹⁷ Yatılan Gün Sayısı x 100 / Gün Sayısı x Yatak Sayısı.

¹¹⁸ 2012 yılında Dr. Doğan Baran Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi ile Niğde Devlet Hastanesi birleştirildiği için yatak sayıları Niğde Devlet Hastanesine aktarılmıştır.

Altunhisar ve Çamardı İlçe Hastaneleri entegre ilçe hastaneleri olduğundan hasta yatışı yapılamamakta, bu yüzden yatak doluluk oranları bulunmamaktadır. Ulukışla ve Çiftlik Devlet Hastanelerinde de doluluk oranları oldukça düşüktür. Gerek Niğde Devlet Hastanesi gerekse Bor Devlet Hastanesinin yatak doluluk oranları

diğerlerine oranla yüksektir. Dolayısıyla, gelecekte hizmet kapasitesinin ve kalitesinin artırılması amacıyla, Niğde Devlet Hastanesinin yatak sayısının artırılması önemli görünmektedir. Tablo 3.5.27'de, yatak sayısı ve doluluk oranlarına ilişkin 2013 yılı karşılaştırmalı verileri yer almaktadır.

Tablo 3.5.27: TR71 Bölgesi Yatak Sayısı ve Doluluk Oranları ¹¹⁹

TÜRÜ	SEKTÖR	NİĞDE	AKSARAY	NEVŞEHİR	KIRIKKALE	KIRŞEHİR
Yatak Sayısı	Kamu	645	618	518	700	463
	Özel	36	83	120	29	35
Yatak Doluluk Oranı (%)	Kamu	79,4	57,5	66,7	70	56
	Özel	75,4	68,6	47,05	2	79

Kaynak: Niğde İl Sağlık Müdürlüğü, 2014.

TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslandığında, Niğde ili bölgede yatak doluluk oranı en yüksek olan ildir. Bu anlamda, gerek yatak kapasitesi gerek sunduğu hizmet kalitesi açısından Niğde ilinin diğer illere oranla oldukça iyi olduğu düşünülebilir.

Verilen yataklı tedavi hizmetlerinden olan kadın doğum hizmetleriyle ilgili olarak; Niğde Devlet Hastanesinde 2 doğum salonu ve gebelerin sancılarını

çektikleri, izlemlerinin yapıldığı tek kişilik 5 nitelikli oda, iki kişilik nitelikli 2 sancu odası mevcut olup, Bor Devlet Hastanesinde 2, Çiftlik İlçe Hastanesinde 1 ve Ulukışla Devlet Hastanesinde 2 doğum masası ile hizmet verilmektedir. İl genelinde 8 kadın doğum uzmanı ve fiili olarak çalışan 156 ebe ile hizmet verilmektedir. Tablo 3.5.28'de, yıllara göre sezeryan sayısı ve oranına ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.28: Sezeryan Sayısı ve Oranları

HASTANE ADI	TOPLAM DOĞUM SAYISI			SEZERYAN ORANI (%)			SEZERYAN ORANI İÇERİSİNDE İLK SEZERYAN ORANI (%)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Niğde Devlet Hastanesi	4.232	3.528	3.670	32,8	27,49	30,1	57,86	46,28	38,1
Bor Devlet Hastanesi	227	468	404	40,1	26,7	26,5	46,15	56	48,6
Ulukışla İlçe Devlet Hastanesi	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Çiftlik İlçe Devlet Hastanesi	130	59	20	0	0	0	0	0	0
Özel Hayat Hastanesi	1.011	1.595	1.971	75,57	78,24	81,84	62,43	68,43	40,48
TOPLAM	5.604	5.650	6.065	29,7	26,5	27,7	33,3	34,1	25,4

Kaynak: Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği, 2015.

Niğde, Ulukışla ve Çiftlik Devlet Hastanelerinde yapılan sezeryanlı doğum sayısı azalırken, Bor Devlet Hastanesinde yapılan sezeryanlı doğum sayısı artmıştır. Sezeryan ile yapılan doğum oranlarında, özellikle ilk

sezeryan oranında düzenli bir azalma görülmektedir. Özel hastanede ise bu sayının yıllara göre arttığı gözlenmektedir.

¹¹⁹ Bu veriler, 2013 yılına ilişkindir.

3.5.4.2.1.2. Rehabilitasyon Hizmetleri

Rehabilitasyon hizmetleri, bedenen veya ruhsal yönden bakıma ihtiyacı olan kişilerin, başkalarına bağlı kalmadan yaşayabilmelerini sağlamak için yapılan tedavi hizmetleridir.

Tıbbî Rehabilitasyon; bedensel sakatlıkların olabildiğince düzeltilmesi ve bireyin kendisine yetecek duruma gelebilmesi için sunulan sağlık hizmetidir. Niğde Devlet Hastanesi bünyesinde 124 yataklı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon (FTR) ek hizmet binası bulunmaktadır. 124 yataklı FTR ek binasında, nörolojik ve ortopedik rehabilitasyon ile elektro-terapi ve iş uğraşı terapisi vb. hizmetler verilmektedir. Dolayımın artırılmasında ve ödem azaltmada kullanılan Whirpool Kazanı, topuk dikenli tedavisi için kullanılan ESWT cihazı mevcuttur. Parafin banyosu ile sinir sıkışması tedavisi yapılmaktadır.

Kaliteli ve zamanında verilen FTR hizmeti, çevre illerde ikamet eden hastaların Niğde ilindeki hastaneyi tercih nedeni olmuştur. Adana, Aksaray, Hatay, Kayseri, Konya, Mersin ve Nevşehir en çok hasta kabul edilen iller arasında olup, 14 farklı ilden vatandaş FTR hizmeti almıştır. FTR birimi tam kapasite çalışmaktadır. Tablo 3.5.29'da, fizik tedavi biriminde verilen sağlık hizmetlerine ilişkin 2013 ve 2014 yıllarına ilişkin veriler yer almaktadır.

2014 yılında Niğde ili nüfusunun %11,6'sı Fizik Tedavi polikliniğinde muayene olmuş, %0,52'si yatarak FTR hizmeti almıştır. Hastalara verilen randevu süresini kısaltmak amacıyla, hizmet alımı ile "fizyoterapist" çalıştırmak zorunda kalınmıştır. İhtiyaç duyulan "fizyoterapist" ataması yeterli sayıya ulaştığında, bu zaruret ortadan kalkacaktır.

Tablo 3.5.29: Fizik Tedavi Biriminde Verilen Sağlık Hizmetleri¹²⁰

SAĞLIK HİZMETLERİ	2013	2014
Polikliniğe Müracaat Sayısı	34.485	39.902
Fizik Tedaviye Muayene Olan Hastaların Nüfusa Oranı (%)	10,03	11,6
Yatan Hasta Sayısı	1.920	1.803
Fizik Tedaviye Yatan Hastaların Nüfusa Oranı (%)	0,56	0,52
Toplam Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Seans Sayısı	56.396	62.462

Kaynak: Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği, 2015.

2014 yılında Niğde ili nüfusunun %11,6'sı Fizik Tedavi polikliniğinde muayene olmuş, %0,52'si yatarak FTR hizmeti almıştır. Hastalara verilen randevu süresini kısaltmak amacıyla, hizmet alımı ile "fizyoterapist"

çalıştırmak zorunda kalınmıştır. İhtiyaç duyulan "fizyoterapist" ataması yeterli sayıya ulaştığında, bu zaruret ortadan kalkacaktır.

3.5.4.3. Özellikli Sağlık Hizmetleri

Bu başlık altında; yoğun bakım, ameliyathane ve acil sağlık hizmetleri yer almaktadır.

3.5.4.3.1.1. Yoğun Bakım Hizmetleri

Yoğun bakım ve reanimasyon hizmetlerinin yapıldığı yerler; tabip ve hemşire hizmetleri ile diğer teknik, sağlık ve laboratuvar hizmetleri bakımından sürekli olarak gözlem ve kontrol altında bulundurulması gereken hayati tehlike içindeki hastaların bakımlarının sağlandığı yataklı bakım üniteleridir. Burada hayati fonksiyonları izleyecek ve gereğinde destekleyecek cihazlar bulundurulmaktadır. Hemşire ve diğer gerekli görülen personelin çalışmaları 24 saat görev yapacak şekilde düzenlenmektedir.

Yoğun bakımda, hizmetlerin düzenli bir şekilde yürütülmesinden o yoğun bakımın fonksiyonuyla ilgili klinik

ve bu kliniğin bir uzmanı sorumludur. Kamu Hastaneleri Birliğine bağlı Niğde Devlet Hastanesi bünyesinde toplam 29 yatak, 20 ventilatörlü, 1. ve 3. seviye erişkin yoğun bakım ünitesi; 7 yatak, 2 ventilatörlü, 2. seviye çocuk yoğun bakım ünitesi; 32 yatak, 9 ventilatörlü, 1.2. ve 3. seviye yeni doğan yoğun bakım ünitesi mevcuttur. Bor Devlet Hastanesi bünyesinde; 4 yatak, 1 ventilatörlü, 1. seviye erişkin yoğun bakım ünitesi ve 4 yataklı, 1. seviye yeni doğan yoğun bakım ünitesi mevcuttur. Tablo 3.5.30'da, yoğun bakım hizmetlerine ilişkin 2013 ve 2014 yılı verileri yer almaktadır.

¹²⁰ Bu veriler, 2013 yılına ilişkindir.

Tablo 3.5.30: Yoğun Bakım Hizmetlerine İlişkin Veriler

YIL	TÜR	HASTANE ADI	BİRİNCİ SEVİYE		İKİNCİ SEVİYE		ÜÇÜNCÜ SEVİYE		TOPLAM YATAK (MEVCUT / PLANLANAN)	VENT. SAYISI
			YATAK SAYISI (MEVCUT / PLANLANAN)	YDO (%)	YATAK SAYISI (MEVCUT / PLANLANAN)	YDO (%)	YATAK SAYISI (MEVCUT / PLANLANAN)	YDO (%)		
2013	Erişkin	Niğde Devlet Hastanesi	7/8	62	7/11	92	11/14	80	25/43	20
		Bor Devlet Hastanesi	4/4	63	-	-	-	-	4/4	1
		Kamu Toplamı	11/12	62	7/11	92	11/14	80	29/47	21
		Özel	2/2	13	-	-	-	-	-	1
		İl Geneli	13/14	57	7/11	92	11/14	80	31/47	22
	Çocuk	Niğde Devlet Hastanesi	-	-	7/7	90	-	-	7/7	2
		Kamu Toplamı	-	-	7/7	90	-	-	7/7	2
		Özel	-	-	-	-	-	-	-	-
		İl Geneli	-	-	7/7	90	-	-	7/7	2
	Yenidoğan	Niğde Devlet Hastanesi	8/8	124	10/10	92	14/14	33	32/32	9
		Bor Devlet Hastanesi	4/4	35	-	-	-	-	4/4	-
		Kamu Toplamı	12/12	94	10/10	92	14/14	33	36/36	9
		Özel	2/2	52,7	-	-	-	-	-	1
		İl Geneli	14	94	10/10	92	14/14	33	36/36	10
	2014	Erişkin	Niğde Devlet Hastanesi	6	63	4	101	15	99	25
Bor Devlet Hastanesi			4	50	-	-	-	-	4	-
Kamu Toplamı			10	48	4	101	15	99	29	
Özel			2/2	13	-	-	-	-	-	1
İl Geneli			12	41	4	101	15	99	31	19
Çocuk		Niğde Devlet Hastanesi			7	90			7	3
		Kamu Toplamı			7	90			7	3
		Özel								
		İl Geneli			7	90			7	3
Yenidoğan		Niğde Devlet Hastanesi	8	75	10	63	14	39	32	8
		Bor Devlet Hastanesi	4	25					4	
		Kamu Toplamı	12	70	10	63	14	39	36	8
		Özel	2	57					2	1
		İl Geneli	14	58	10	63	14	39	38	9

Kaynak: Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği, 2015.

¹²¹ Bu veriler, 2013 yılına ilişkindir.

Niğde ili geneli, erişkin yoğun bakım hizmetleri yatak doluluk oranı bakımından istenen düzeydedir. Çocuk yoğun bakım sadece Niğde Devlet Hastanesi bünyesinde hizmet vermektedir. Yatak sayısı 7 olup yatak doluluk oranı %90'dır. Niğde ili genelindeki 36 yenidoğan yoğun bakım yatağının 32'si Niğde Devlet Hastanesi bünyesinde hizmet vermektedir. 2014 yılında yenidoğan yoğun bakım yatak doluluk oranı %63 olarak gerçekleşmiştir.

3.5.4.3.1.2. Ameliyathane Hizmetleri

Bünyesinde ameliyathane bulunan sağlık tesislerinde ameliyat öncesinde, ameliyat esnasında ve ameliyat sonrasında uyandırma ünitelerinde verilen hizmetlerin bütünüdür. Ameliyathane süreçlerinin tanımlanması ve güvenliğin sağlanması; hastane kaynaklı enfeksiyonların kontrolü için ameliyathaneye gelen hasta ve personel giriş çıkışının kurallarının belirlenmesi; ameliyathanelerin fiziki alt yapılarının en uygun şekilde yapılandırılması ile mümkün olmaktadır.

Niğde ilinde, 2 hastanede ameliyat yapılmaktadır. Niğde Devlet Hastanesinde 2'si laminar akımlı 9 adet ameliyat odası mevcut olup, ameliyathanede periferik blokla ve üst ekstremité ameliyatı, epidural anestezi yöntemiyle de açık safra kesesi ameliyatı yapılabilmektedir. Bor Devlet Hastanesinde 2 adet ameliyat masası hizmet vermektedir. Hastanelerde 2012 yılında A, B, C gruplarında toplam 9.304 ameliyat yapılmıştır. Niğde ilinde üçüncü basamak sağlık kuruluşu olmamasına rağmen, 1.000 kişiye düşen ameliyat sayısı (A-B-C Gruplarında) 27,3 ile Orta Anadolu Bölgesi'nden yüksek gerçekleşmiştir.

Günlük ameliyat masası kullanım durumu ortalaması 2013 yılı için Niğde ilinde 6,5 olarak gerçekleşmiştir. Ancak, yeni Niğde Devlet Hastanesinde sadece yılın son 3 ayında hizmet verildiği için aynı zamanda taşınma sürecinde ameliyathane hizmetlerine ara verildiği için bu sayı düşük çıkmaktadır.

3.5.4.3.1.3. Acil Sağlık Hizmetleri

Yataklı tedavi kurumları bünyesinde, 24 saat kesintisiz olarak acil sağlık hizmeti veren, hasta ve yaralıların

karşılanarak ilk tıbbî müdahale ve tıbbî bakım yapıldığı birimlere acil servis adı verilmektedir. 24 saat kesintisiz hizmet, acil servis hizmetlerinin en önemli ve diğer branşlardan ayırt edici özelliğidir.

Başvuran her hasta için acil tıbbî değerlendirme, müdahale ve gerektiğinde stabilizasyon sağlanmaktadır. Acil sağlık hizmeti, hizmete ihtiyaç duyulan andan itibaren, kesin tedavi sürecine kadar hiçbir kesinti olmadan verilmektedir. Acil servisler, hastaya hastane öncesi bakım sağlayan ambulans hizmetlerini destekler ve gerekirse tıbbî yönlendirme de sağlarlar.

Acil servisler, acil hasta kapasitesi, acil vakaların özelliği ve vakanın branşlara göre ağırlıklı oranı, fiziki şartları, bulundurduğu malzeme, tıbbi donanım ve personelin niteliği, hizmet verdiği bölgenin özellikleri, bulunduğu konum, bünyesinde faaliyet gösterdiği sağlık tesisinin statüsü gibi ölçütler dikkate alınarak Birinci, İkinci ve Üçüncü. seviye olarak tescillenmektedir. Niğde Devlet Hastanesi Üçüncü. seviye, Bor Devlet Hastanesi İkinci. seviye, Ulukışla İlçe Devlet Hastanesi Birinci. seviye ve Çiftlik İlçe Devlet Hastanesi acil ünitesi olarak tescillendirilmiştir.

Niğde Devlet Hastanesinde; triaj uygulamasının yapıldığı, yeşil-sarı-kırmızı alanların belirlenerek hizmetin sunulduğu, bünyesinde tomografi cihazı ve konvansiyonel röntgen cihazı barındıran, kimyasal zehirlenmelere yönelik kullanılan kontaminasyon odası bulunan acil servis hizmet vermektedir. Niğde ili genelinde, acil hastaların son sevk yeri Niğde Devlet Hastanesi olup burada da tedavisi mümkün olmayan hastalar il dışına sevk edilmektedir.

Acil müracaat oranı Niğde ilinde %27 olup bu oran Türkiye ortalamasından (%29) daha düşük gerçekleşmiştir. Acil sevk oranı Niğde ilinde ülke ortalamasına yakın çıkmıştır. Acil yeşil kart alan müracaat oranı Türkiye ortalamasından daha düşüktür. Tablo 3.5.31'de, acil servisten il dışına en sık sevk nedenlerine ilişkin 2013 ve 2014 yılı verileri yer almaktadır.

Tablo 3.5.31: Acil Servisten İl Dışına En Sık Sevk Nedenleri¹²²

SEVK ÖN TANISI (2013)	VAKA SAYISI	%	2014		
			SEVK ÖN TANISI	VAKA SAYISI	%
Akut M.I.	438	53,3	Akut M.I.	523	64,01
Yüksek Riskli Gebelik	45	5,48	Yüksek Riskli Gebelik	13	1,59
Antriventriküler Blok	14	1,7	Başka Bir Şahıs Tarafından Darp	10	1,22

Tablo 3.5.31: Devamı

SEVK ÖN TANISI (2013)	VAKA SAYISI	%	2014	VAKA SAYISI	%
			SEVK ÖN TANISI		
Lomber Omurga Pelvis Kırığı	7	0,9	İkinci Derece Yank	7	0,85
Başka Bir Şahıs Tarafından Darp	3	0,4	Femur Alt Uç Kırığı	5	0,61

Kaynak: Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği, 2015.

¹²² Bu veriler, 2013 ve 2014 yıllarına ilişkindir.

Acil servisten il dışına sevk edilen hastaların sevk nedenleri incelendiğinde sevklerin önemli bir bölümünün “Akut M.I, Göğüs Ağrısı ve Antriventriküler Blok” tanısıyla kardiyoloji branşı tarafından sevk edildiği görülmektedir.

Niğde ilinde kardiyovasküler cerrahi merkezi ve koroner anjiyografi ünitesi büyük ölçüde tamamlanmış olup, bu ünitenin tamamlanması durumunda sevklerde azalma beklenmektedir.

3.5.4.4. Tanya Yönelik İkinci Basamak Sağlık Hizmetleri

Bu başlık altında laboratuvar ve görüntüleme hizmetleri ele alınmıştır.

3.5.4.4.1.1. Laboratuvar Hizmetleri

İnsanlarda sağlığın değerlendirilmesi, hastalıkların önlenmesi, tanısı, takibi, tedavinin izlenmesi ve prognoz öngörüsü amacı ile insana ait biyolojik numunelerin veya dolaylı olarak ilişkili olduğu numunelerin incelendiği, sonuçların raporlandığı, gerektiğinde yorumlandığı ve ileri incelemeler için önerileri de içeren hizmetlerin sunulduğu Niğde Devlet Hastanesinde, biyokimya, mikrobiyoloji ve patoloji tıbbi laboratuvarlarıyla birlikte kan bankası da hizmet vermektedir. Diğer tesislerde de biyokimya laboratuvarları mevcuttur.

Günümüz teknolojisi ile yapılan laboratuvar tetkiklerinin neredeyse tamamı Niğde ilinin ihtiyacını karşılayacak şekilde yapılmaktadır. Buna rağmen, çok sık istenmeyen ve belli bir sayıya ulaşmadığında fayda maliyet açısından uygun olmayan bazı tetkikler, Kayseri Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yaptırılmaktadır.

3.5.4.4.1.2. Görüntüleme Hizmetleri

Tanı ve tedavi amaçlı hastaneye başvuran hastalara, hekimlerin istemiş olduğu radyolojik tetkiklerin bütünü

“Görüntüleme Hizmeti” olarak adlandırılmaktadır. Niğde Devlet Hastanesi bünyesinde; 1 tanesi acilde olmak üzere 2 adet BT cihazı, 1 MR cihazı, 8 adet dedektörlü konvansiyel röntgen cihazı, 1 mamografi cihazı, EKO, EEG, EMG, EKG cihazları ve 23 adet ultrason cihazı ile hizmet vermektedir. Kanser, Alzheimer, epilepsi ve kalp vb. hastalıkların tanı ve tedavisinde kullanılan 1 adet gamma kamera cihazı ile Nükleer Tıp Merkezi 25.03.2014 tarihinde hizmet vermeye başlamıştır. Bor Devlet Hastanesinde ultrason hizmeti verilmekte olup, diğer görüntüleme hizmetleri için Niğde Devlet Hastanesinden hizmet alımı yapılmaktadır. Niğde Devlet Hastanesi ve Bor Devlet Hastanesinde radyoloji cihazlarından (BT, CT, Ultrason, MR, Röntgen, Mamografi vb.) alınan görüntülerin depolanması, arşivlenmesi, dağıtılması işlemlerini yürüten PACS sistemi kullanılmaktadır. Tüm radyolojik işlemler, PACS sistemiyle anında doktora ulaşmaktadır. Örneğin, çekilen bir akciğer filmi anında istem yapan doktorun bilgisayar ekranında görünmektedir. Tablo 3.5.32’de, sağlık kurumlarında verilen görüntüleme hizmetlerine ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.32: Sağlık Kurumlarında Verilen Görüntüleme Hizmetleri

KURUM	CİHAZ	2012		2013		2014	
		SAYI	ÇEKİM SAYISI	SAYI	ÇEKİM SAYISI	SAYI	ÇEKİM SAYISI
Niğde Devlet Hastanesi	MR	1	14.487	1	13.540	1	17.213
	BT	1	22.026	2	17.745	2	32.449
	USG	23	20.379	23	57.453	23	89.808
	Mamografi	1	6.415	1	4.461	1	14.044

Tablo 3.5.32: Devamı

KURUM	CİHAZ	2012		2013		2014	
		SAYI	ÇEKİM SAYISI	SAYI	ÇEKİM SAYISI	SAYI	ÇEKİM SAYISI
Bor Devlet Hastanesi	MR	0	0	0	0	0	0
	BT	0	0	0	0	0	0
	USG	3	11.866	2	11.532	3	13.307
Özel Hayat Hastanesi	MR	0	0	1	1.881	1	3.550
	BT	1	2.979	1	2.323	1	1.868
	USG	3	9.264	3	10.739	3	12.779

Kaynak: Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği, 2015; İl Sağlık Müdürlüğü, 2015.

Çiftlik ve Ulukışla İlçe Devlet Hastanelerinde MR-Mamografi ve BT cihazları bulunmamaktadır. Bor ilçesinde Mamografi, MR ve tomografi cihazı bulunmamakta ancak iki hastane arasında yapılan protokol ile istenen tetkikler

Niğde Devlet Hastanesinde yapılmaktadır. Niğde Devlet Hastanesinde 2012 yılında 20.379 olan ultrasonografi çekim sayısı 2013 yılında 57.453'e, 2014 yılında ise 89.808'e yükselmiştir.

3.5.4.5. Hastane Dışı Tedavi Edici Sağlık Hizmetleri

Bu başlık altında, evde sağlık hizmetleri ve toplum ruh sağlığı merkezi ele alınmıştır.

3.5.4.5.1.1. Evde Sağlık Hizmetleri

Evde sağlık hizmeti sunumuna ihtiyacı olan bireylerin muayene, tetkik, tahlil, tedavi, tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinin evinde ve aile ortamında sağlanması, bu kişilere ve aile bireylerine sosyal ve psikolojik destek hizmetlerinin bir bütün olarak birlikte verilmesi için Sağlık Bakanlığı'na bağlı sağlık kurumları bünyesinde, "Evde Sağlık Hizmetleri" birimleri kurulmuştur.

Bu kapsamda sağlık tesislerinde:

- 2013 yılında evde dış sağlığı hizmeti başlamıştır.
- ESH kapsamında bebeklere "fototerapi" hizmeti verilmektedir.
- ESH kapsamında olup tedavisi, tetkiki, rapor işlemleri hastanede yapılması gereken hastalar evlerinden-hastaneye, hastaneden-evlerine tesislere ait araçlar vasıtasıyla transfer edilmektedir.
- Sağlık Bakanlığı'nın kriterlerine göre 2013 yılı için ulaşılmaması gereken hasta sayısı 1.866 iken 2.245 kişiye ulaşılmıştır.

3.5.4.6. Ağız ve Dış Sağlığı Hizmetleri

Niğde Ağız ve Dış Sağlığı Merkezi, 30 ünit merkezde, 10 ünit Bor ek birimde, 2 Altınhisar İlçe Hastanesinde, 2 ünit Çamardı İlçe Hastanesinde olmak üzere, toplam 44 ünit ile hizmet vermektedir. Niğde Ağız ve Dış Sağlığı Merkezi toplam 37 diş hekimi ile 2013 yılında 165.000 polikliniğe müracaat sayısına ulaşmıştır.

3.5.4.5.1.2. Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri

Toplum ruh sağlığı merkezleri, ağır ruhsal bozukluğu olan hastalara, toplum temelli ruh sağlığı modeli çerçevesinde psikososyal destek hizmetlerinin verilmesi, takip ve tedavilerinin gerektiğinde evde sağlık hizmetleri uygulamasına entegre bir şekilde yaşadıkları ortamda sunulabilmesini amaçlamaktadır.

Niğde Devlet Hastanesi ek binası olarak hizmet veren Toplum Ruh Sağlığı Merkezi (TRSM)'nde, şizofren tanısı olan, psikiyatri polikliniğine başvurmuş veya hastaneden taburcu olan hastalara kendi öz bakımını yapabilecek yeteneği kazandırmak ve toplum içinde daha uyumlu birey haline gelebilmesine yardımcı olacak iş, uğraş ve terapiler hakkında bilgi verilip ikna yöntemiyle başvuru alınmaktadır. Kabul eden hastalar, sağlık kurulu raporuyla ruh sağlığı merkezine kaydedilip servis hizmetiyle evlerinden alınmaktadır. Ayrıca, gezici ekiplerle merkeze gelmeyen hastaların merkeze devamlılığını sağlamak ve ev ortamlarını görmek amacıyla, köyler dâhil, TRSM il bazında hastaların evlerine ziyaret yapılmaktadır. 27.03.2010 tarihinde açılan merkezde; toplam 132 hastaya hizmet verilmektedir.

Tedavi edici ağız ve dış sağlığı hizmetleri başlığında:

Konservatif Dış Tedavisi: Amalgam dolgu, kompozit dolgu, cam iyonomer dolgu ve özellikle çocuklar için kompomer dolgu yapılmaktadır.

Endodonti: Kanal tedavisi işlemi her hekime ait olmak üzere, apexlocator ve endodontik döner alet sistemleri ile yapılmaktadır.

Cerrahi Tedaviler: Diş çekiminin yanı sıra, basit cerrahi girişimler kanama müdahalesi, alveol düzeltilmesi, abse drenajı, alveol küretajı gibi işlemler yapılmaktadır. Ayrıca, Niğde Devlet Hastanesi ile yapılan protokol ile de genel anestezi altında diş tedavileri yapılmaktadır.

Peridontoloji: Diş eti rahatsızlıkları olarak detertraj, polisaj işlemleri ve basit kürataj işlemleri yapılmaktadır.

Pedodonti: Çocuklar için gerektiğinde dolgu, kanal tedavisi ve diş çekimi gibi işlemler yapılmaktadır.

Protez: Sabit protezler, hareketli (Total-Parsiyel) protezlerin yanı sıra, gece plağı ve çocuklar için yer tutucu hizmeti de verilmektedir.

Koruyucu ağız ve diş sağlığı hizmetleri de okul taramaları ve flor uygulamaları Halk Sağlığı Müdürlüğü ile koordineli bir şekilde uygulanmaktadır. FissürSealant ve Pit örtücü uygulamaları, 6-13 yaş grubu çocuklarda uygulanmakta olup çürük oluşum riskini en aza indirmeyi amaçlamaktadır.

Laboratuvar ve görüntüleme hizmetleri başlığında:

Görüntüleme: Niğde Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, Merkez binada 1 adet panoromik, 1 adet periapikal röntgen cihazı, Bor ilçesi ek birimde 1 adet panoromik, 1 adet periapikal röntgen cihazı olmak üzere toplam 2 panoromik, 2 adet periapikal röntgen cihazı bulunmaktadır.

Çekilen görüntüler digital ortama aktarılarak PACS sistemiyle bütün birimlerde çalışan hekimlere anında ulaşmaktadır. Bu sayede, ilçedeki bir hekime de ihtiyaç halinde hastanın röntgen görüntülerini görebilme imkânı sağlanmaktadır.

Laboratuvar (Protez) Hizmetleri: Niğde Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi bünyesinde 6 diş teknisyeni bulunmakta olup total protez, parsiyel protez, protez tamiri, diş ilavesi, kroşe ilavesi, protez besleme işlemleri yapılmaktadır. Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi protez laboratuvarında yapılamayan sabit protez (kron) metal iskelet dökümleri, yer tutucu, gece plağı, total parsiyel protez işlemleri anlaşmalı özel laboratuvar aracılığı ile yapılmaktadır.

Türkiye genelinde 2012 yılında, bir diş ünitesi 11.242 kişiye hizmet verirken, Niğde ilinde bir diş ünitesi 7.733 kişiye hizmet vermektedir. Ülke geneline bakıldığında mevcut durumun oldukça iyi olduğu görülmektedir.

3.5.4.7. Farmasotik Koşullar

6197 sayılı Eczacılık Kanunu'na istinaden, 12.04.2014 tarihli Yönetmelik Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Buna göre, yerleşim yerlerinde 3.500 kişiye 1 eczane düşmektedir. Şu an bu Yönetmelik çerçevesinde,

Niğde ili nüfusuna göre ilin eczane sayısı fazladır ve yeni eczane ihtiyacı bulunmamaktadır. Tablo 3.5.33'te, eczane sayılarına ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 3.5.33: Niğde İlinde Eczane Sayıları¹²³

İLÇE	2013					2014				
	NÜFUS ¹²⁴	OLMASI GEREKEN ECZANE SAYISI ¹²⁵	MEVCUT ECZANE	FAZLA	İHTİYAÇ	NÜFUS	OLMASI GEREKEN ECZANE SAYISI	MEVCUT ECZANE	FAZLA	İHTİYAÇ
Merkez	200.044	57	59	2	0	205.753	58	64	6	0
Bor	60.950	17	23	6	0	61.388	17	21	4	0
Altınhisar	14.416	4	3	0	1	13.706	3	3	0	0
Çamardı	14.427	4	3	0	1	13.944	3	3	0	0
Çiftlik	29.536	8	4	0	4	28.265	8	5	0	3
Ulukışla	20.897	5	4	0	1	20.842	5	4	0	1
TOPLAM	340.270	95	96	8	7	343.898	94	100	10	4

Kaynak: Niğde İl Sağlık Müdürlüğü, 2015.

¹²³ Bu veriler, 2013 ve 2014 yıllarına ilişkindir.

¹²⁴ 28.01.2013 tarihli TÜİK nüfus verisi

¹²⁵ 6197 sayılı Yasa'nın 5. maddesinin 3.fıkrası gereği serbest eczane sayıları, ilçe sınırları içindeki nüfusa göre en az 3,500 kişiye 1 eczane olacak şekilde düzenlenmektedir.

Niğde ilinde bulunan eczaneler incelendiğinde nüfus sayılarına göre; Merkez ilçede 2, Bor ilçesinde ise 6 fazla eczane bulunmakta, diğer ilçelerde ise yeni eczane açılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Yeni eczane ihtiyacı en çok olan ilçe 4 eczane ihtiyacı ile Çiftlik ilçesidir.

3.5.4.8. Sağlık Turizmi

Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu tarafından sağlık turizminin geliştirilmesi amacıyla kamu hastane birlikleri düzeyinde ve sağlık tesisleri bünyesinde, uygulamada birliğin ve koordinasyonun sağlanabilmesi amacıyla, 14.05.2013 tarihi itibarıyla bir organizasyon planı

¹²⁶ Bu konudaki ayrıntılı bilgi için Kültür ve Turizm Bölümüne bakınız.

3.5.4.9. Sağlık Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin sağlık alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi sonucunda,

Niğde ilindeki eczanelerde, toplam 324 kişi istihdam edilmektedir. Eczanesi bulunmayan yerleşim yerlerinde, yerinde ilaç temini kapsamında Niğde ili genelinde 61.300 kişiye ilaç dağıtım hizmeti verilmektedir.

oluşturulmuştur. Niğde ili bu kapsamda sağlık turizminde 3. seviye il olarak belirlenmiştir. Niğde ili, sağlık turizmi kapsamında gerek jeopolitik konumu gerekse mevcut imkânları düşünüldüğünde yatırım yapılması gereken öncelikli yerlerden biri olarak düşünülmektedir. ¹²⁶

ilin sağlık konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Sağlık açısından deneyimli ve köklü bir yapının bulunması.
- Sağlık sektöründe hizmet veren tesislerinin büyük kısmının fiziki şartlarının nitelikli hale getirilmiş olması.
- Hekim dışı personelin hareketliliğinin az olması.
- Sağlık hizmetlerinden memnuniyetin artmış olması.
- İlin özellikli ve acil sağlık hizmetleri yönünden iyi düzeyde bulunması.
- Sağlık hizmetlerinde teknolojik imkânların, bilgi işlem ve otomasyon sistemi kullanma alışkanlığının kazanılmış olması.
- İl sağlık personelinin tecrübeli, özverili ve ekip ruhuna sahip olarak çalışması.
- Özellikli ve acil sağlık hizmetleri yönünden TR71 Bölgesi'ndeki iller arasında iyi düzeyde bulunması.
- Tüm acil çağrı merkezlerinin tek çatı altında toplanması.
- Tıp Fakültesinin kurulmuş olması.
- Sağlık kurumlarında uzman doktor sayısındaki artışın olması.
- Aile hekimliği uygulamasının olması.
- Diş, çocuk, fizik tedavi hastanesi gibi sağlık kuruluşlarındaki çeşitlilik.

ZAYIF YÖNLER

- Hekim grubu personel hareketliliğinin fazla olması.
- Sağlık okur-yazarlığının düşük olması.
- Bazı hizmet branşlarında hizmet talebi olmasına rağmen, ileri düzeyde tetkik, görüntüleme ve tedavi talebine yeterince cevap verilemiyor olması.
- Araştırma ve geliştirme hizmet birimlerinin kurumsal anlamda yeni olması ve yeterince tecrübeye sahip olmaması.
- Sağlık alanındaki tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği.
- İlçe hastanelerinin fiziki şartlarının yeterli düzeyde bulunmaması.
- Tıp Fakültesinin henüz faaliyete geçmemiş olması.
- İlde havaalanının olmaması (hasta sevkleri vb. için).

- İş yükünün fazla olması.
- Geçici tarım işçilerine sağlık hizmeti sunmadaki güçlükler.
- Hasta eğitimine yeterince zaman kalmaması.
- Biyomedikal, teknik servis ve nitelikli araç tamir - bakımı alanında, il düzeyinde servis hizmeti verilememesi.
- Yerel yönetimlerin sağlık hizmetleri konusunda faaliyet yetersizliği.
- Sağlıklı su kaynaklarının (Ecemiş ve Pozantı) ilin hizmetine sunulamamış olması.

FIRSATLAR

- İl düzeyinde ulaşım imkânları nedeniyle sağlık hizmetlerine erişimin kolay olması.
- İlde genç nüfus oranının yüksek olması.
- Sağlık verilerine erişimin kolay olması.
- Sağlıkta Dönüşüm Programının sürekli yenileniyor olması.
- Teknolojideki gelişme sayesinde sağlık kurumlarında bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının yaygınlaşması.
- Özellikle sağlık hizmetleri konusunda çevre illerden hizmet alımının olması.
- Üniversite bünyesinde Tıp Fakültesinin kurulmuş olması.
- Tedavi amaçlı ilaçlara kolay ulaşıyor olması.
- Devletin sağlık sektörüne ayırdığı bütçenin artıyor olması.
- Ülke genelinde sağlık çalışanlarının artıyor olması
- Ülkede sağlık ile ilgili eleman yetiştiren eğitim kurumlarının sayısındaki artış.
- Sağlık çalışanlarının Üniversitede kariyer yapma imkânlarının olması.
- İlin çevresinde çok kaliteli içme suyu kaynaklarının olması ve ileride bu kaynakların Niğde iline getirilebilecek olması.

TEHDİTLER

- İlde göç veren genç nüfusun bulunması ve gittikçe yaşlanan nüfus profili.
- İlin bölge sağlık turizminden yeterli payı alamıyor olması.
- İlde obezite, kronik hastalıklar, madde bağımlılığı ve tütün kullanımı oranının artıyor olması.
- Sınır komşu illerden gelen/gelebilecek kişilerden kaynaklanabilecek sağlığa yönelik tehditler.
- Sağlık hizmetleri alanındaki hızlı gelişmelere, kurumsal mevzuatın yeterince ayak uydurmaması.
- Sağlık okur-yazarlığının düşük olması.
- Toplumun sağlık konusunda yeterli bilince sahip olmaması.
- Doğal afetler ve çevresel tehditlerin olması.
- Bölge sağlık turizminden yeterli payın alınamıyor olması.
- Obezite, kronik hastalıklar, madde bağımlılığı ve tütün kullanımı oranının artıyor olması.
- Kentsel altyapının gelişmemiş olmasının sağlık yönünden yarattığı tehditler.
- Sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyinin düşme eğiliminde olması.
- Komşu illerde sağlık hizmetlerinin gelişmiş olması nedeni ile insanların bu illerde yaşamayı tercih etmesi.
- Mevsimlik işçilerin sağlıksız ortamlarda yerleşmeleri ve yaşamaları.
- Sentetik gıda üretim ve tüketiminin artıyor olması.
- Gıda üretiminde doğallıktan uzaklaşıyor olması.
- Ulaşımın yaygınlaşması ve hızlanmasıyla salgın hastalıkların yaygınlaşmasının kolaylaşması.
- İldeki içme suyu kaynaklarının her geçen gün kalitesini kaybediyor olması.

3.5.5. Niğde İlinin Sağlık Alanı Vizyonu

Sağlıklı yaşam anlayışının benimsendiği, kaliteli, bilimsel, katılımcı yaklaşımla sağlık hizmeti sunarak tüm basamaklarında çalışan ve hasta memnuniyetinin en üst düzeyde olduğu, herkesin sağlık hakkına kolayca eriştiği, bölgede öncü sağlık hizmeti verilen bir il olmak.

3.5.6. Niğde İlinin Sağlık Alanı Gelişme Politikaları

Sağlık alanında sadece sağlık sektörünün değil, tüm sektörlerin işidir ve ildeki her sektörün bu konuda gerekli katkısı sağlanmalıdır. Kentsel yaşamda ortaya çıkan sağlık sorunları, birçok mesleğin ve temsilciliğin merkezi amaçlarından biri olmalı ve özellikle il planlaması, sağlıklı bir çevre, huzurlu ve yaşanabilir bir il olma konusunda işbirliği içinde çalışılmalıdır. Kabul edilebilir ve uygulanabilir yaklaşımlarla sağlıklı bir ortama kavuşabilmesi için, il yönetiminin ve farklı disiplinlerin de Niğde ili ile ilgili konulara katılması, bilgi ve deneyimlerini birleştirmesi, hedefe daha hızlı gitmeyi sağlayacaktır.

İl Gelişme Planı kapsamında, öngörülen sağlık alanındaki vizyonuna ulaşabilmesi için izlenmesi gereken politikalarla ilgili öneriler aşağıda sunulmuştur.

a) Sağlık Okur-Yazarlığının Geliştirilmesi

Niğde ilindeki vatandaşların sağlık okur-yazarlığının artırılması için verilen sağlık hizmetleri hakkında medya aracılığıyla farkındalık oluşturulması sağlanmalıdır. Böylece vatandaş, hem sağlık hizmetlerinden bilinçli bir biçimde yararlanmış olacak hem de sağlıklıla ilgili konularda doğru yol ve yöntemleri kullanarak hizmet alabilecektir.

b) Aile Hekimliği ve Toplum Sağlığı Hizmetlerinin Geliştirilmesi

Niğde Merkez ilçe ve Bor ilçesi, çevre köy ve kasabalardan göç aldığından dolayı il Merkezindeki aile hekimlerine düşen nüfus artmaktadır. Bu durum, il genelindeki aile hekimliğinin homojen bir nüfus dağılımına sahip olmasını engellemektedir. Bu nedenle birinci basamak sağlık hizmetlerinin daha kaliteli ve verimli olabilmesi için gerekli olan bölgelere ek aile hekimliği

birimleri açılarak, aile hekimi başına düşen ortalama nüfusun, ülkemiz aile hekimi başına düşen hedef nüfusun %10 daha altında olması sağlanmalıdır.

Niğde ilinde birinci basamak sağlık kuruluşlarına müracaat oranının yükseltilmesi için; aile sağlığı merkezlerinin fiziki yapıları ve yerleşkeleri, vatandaşın daha nitelikli hizmet alımını sağlayacak şekilde modernize edilmelidir. Verilen hizmet kalitesinin artırılması amacıyla, mevcut tıbbi donanım ve laboratuvar hizmetleri geliştirilmelidir. Aile hekimliği birimlerinin sunduğu hizmetlerin basın yolu ile tanıtılarak hekim tercihinde aile hekimliğinin öncelikli olarak tercih edilmesi sağlanmalıdır.

Aile hekimliği birimlerini güçlendirmek ve birinci basamak sağlık hizmetlerini daha etkin hale getirmek amacıyla Niğde ilinde “Sağlıklı Yaşam Merkezi” kurulmalıdır. Bu merkezin, vatandaşın kolay ulaşabileceği büyük bir kapalı alanı olmalıdır. Etrafında bahçesi olan, engellilerin de buradaki tüm faaliyetlere ulaşım açısından zorlanmayacağı bir bina yapılmalıdır. Bu merkezin de obezite danışmanlığı ve sağlıklı beslenme polikliniği ve diyet eğitimi verilecek uygulamalı bir mutfağı olmalıdır. Kapalı ve açık alanlarda hizmet verilen spor alanlarının olduğu, sigara bırakma polikliniğinin bulunduğu, KETEM taramalarının yapıldığı, bu durumla ilgili tetkiklerin (röntgen ve laboratuvar gibi) gerçekleştirildiği bir yapı olmalıdır. Gençlik danışma ve sağlık hizmetleri verilen, gebe bilgilendirme sınıfı, üreme sağlığı ve evlilik öncesi danışmanlık hizmetleri, aile ve ruh sağlığı danışmanlığı, yaşlı kişilerin sağlıklı yaşlanmaları ve konforlu yaşam sürdürmeleri için eğitim ve hizmetler verilen bir yapı oluşturulmalıdır.

c) İkinci Basamak Sağlık Hizmeti Standartlarının Geliştirilmesi

Niğde Devlet Hastanesi; niteliğini ve hizmet kalitesini artırmalı, hekim personel hareketliliğinin önüne geçilmeli, hizmet branş eksikliklerini giderebilmek ve il dışı hasta sevklerini azaltmak için Tıp Fakültesinin bir an önce faaliyete geçmesi sağlanmalıdır. Tıp Fakültesi hastanesi faaliyete geçene kadar Niğde Devlet Hastanesinin Tıp Fakültesi Hastane olarak kullanılmasının sağlanması gerekir.

Niğde ilinde, yüksek oranda hasta sevki olan primer hastalıkların (özellikle Kardiyoloji, Kardiyovasküler Cerrahi, Onkoloji) tedavisiyle ilgili tıbbi cihaz, donanım vb. eksiklikler tamamlanarak hizmet kapasitesi artırılmalı (yatak, cihaz, teknik altyapı, laboratuvar vb.) ve talep edilen hizmete cevap verilebilir nitelikte bir düzeye ulaştırılmalıdır.

Toplam sezeryan oranı ve ilk sezeryan oranının ülkemiz ortalamasının altında seyretmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

d) Rehabilitate Edici ve Evde Sağlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi

Evde sağlık hizmetleri alanında, hastalara yatağında verilen sağlık hizmetleri oranının artırılması ve hastaneye gelerek verilen hizmet sayısının azaltılmasına yönelik tedbirler alınmalıdır.

Toplum ruh sağlığı hizmetlerinin daha etkili verilmesini sağlamak için rehabilitate edici ruh sağlığı hizmetlerinin artırılmasına yönelik uygulamalar belirlenmelidir.

Rehabilitate edici sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi amacıyla ikinci basamak sağlık kurumları bünyesinde hizmet veren Yataklı Palyatif Bakım Merkezleri oluşturulmalıdır.

Madde bağımlılığı mücadelesi ile ilgili kapalı ve açık alanı bulunan bir bina tahsisi gerçekleştirilmeli; burada psikiyatri uzmanı, psikolog, sosyal çalışmacıların bu tür insanlara mücadele konusunda yardımcı olacakları bir birim oluşturulmalıdır. Bu birimde spor etkinlikleri yaptıracak eğitmenler ve çeşitli faaliyetler (el işleri, resim, müzik gibi konularda uzman kişilerle) yapılması sağlanmalıdır.

İş Sağlığı ve Güvenliği açısından etkin hizmet verebilmek amacıyla Yetkilendirilmiş Toplum Sağlığı Merkezine bağlı Ortak Sağlık ve Güvenlik Biriminde röntgen, laboratuvar, odyometri vb. hizmetlerin de verilebileceği; bunun yanı sıra içinde röntgen, laboratuvar, odyometri vb. teçhizatın da olacağı gezici bir aracın oluşturulması sağlanmalıdır. Bu gezici araç ile tanı almamış tüberküloz vakalarına ulaşabilmek amacıyla toplu yaşam alanlarında tarama yapılması gereklidir.

e) Sağlık Turizminin Geliştirilmesi

Sağlık turizmi kapsamında verilen sağlık hizmetlerinden Niğde ilinin de pay almasının sağlanması amacıyla, Çifttehan ve Narlıgöl Bölgesi'nde sağlığa dayalı termal turizmin gelişmesi ve rehabilite edici hizmetlerin artırılması için gerekli çalışmalarda bulunulmalıdır.

İlin mevcut konumu ve imkanları düşünüldüğünde, fizik tedavi ve rehabilitasyon hastanesinde verilen rehabilitasyon hizmetleri, yatan hasta tedavi hizmetleri, nitelikli tedavi hizmetleri ve hasta konforunun artırılması amacıyla, gerekli alt yapı ve donanımın üst düzeye çıkarılması, mevcut fizik tedavi ve rehabilitasyon hastanesinin, fizik tedavi ve rehabilitasyon köyüne dönüştürülmesi, vereceği hizmetin çeşitlendirilmesi sağlanmalıdır.

f) Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetlerinin Geliştirilmesi

Ağız ve diş sağlığı merkezlerinin dışarıya bağımlı destek hizmetlerini kendi bünyesinde yapabilmesi için gerekli personel, laboratuvar, tedavi hizmeti eksikliği giderilmelidir. Koruyucu ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin artırılmasına yönelik tedbirler alınması, tedavi edici hizmetler ile ilgili olarak; kanal, dolgu hizmetleri gibi kurtarıcı diş tedavi hizmet oranının artırılması hedeflenmelidir.

Koruyucu ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin daha geniş halk kitlelerine ulaşmasını sağlamak için mobil diş sağlığı hizmet aracı ile il geneline koruyucu ağız ve diş sağlığı hizmetleri sunulmalıdır.

Niğde ilinde branşlaşmış uzmanlara (ortodonti, pedodonti, çene cerrahi vb.) ihtiyaç bulunmaktadır. Bu nedenle ilde bu branşlarda istihdam sağlanmalıdır. Üniversite bünyesinde Tıp Fakültesinin faaliyete geçmesinin bu konudaki açığı bir an önce kapatmaya büyük etkisinin olacağı düşünülmektedir.

g) Acil Sağlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi

İlimizde artan araç trafiği ve caddelerin darlığı göz önünde bulundurulduğunda; verilen acil sağlık hizmetlerinde, olay yeri ulaşım hızının artırılması, ambulans ekibi öncesi triyaj ve ilkyardım uygulanması ve olası can kayıplarının önlenmesi amacıyla, motosikletli 112 acil sağlık hizmetleri verilmeye başlanmalıdır.

h) Organ Bağışı ve Kanser Taramalarının İyileştirilmesi

Kanser taramalarında hedef nüfusa ulaşılabilmesi için dijital mamografi, smear, gaitada gizli kan örneklerinin alınabilmesini sağlayacak, tam teşekküllü bir mobil araç temin edilmelidir.

Giderek artan organ yetersizliğine bağlı hastalıkların tedavi maliyetindeki artış ve organ nakline ilişkin ihtiyacı

giderecek, bağışçı sayısındaki artışı sağlayacak ildeki tüm paydaşların ortaklaşa düzenleyeceği projeler vasıtasıyla teşvik çalışmaları yapılmalıdır.

Özel sektörün sunduğu diyaliz hizmetlerinin yetersiz kaldığı durumlar öngörülerek kamu kurumlarındaki hizmet kapasitesi artırılmalı, hizmet arzına dönüştürülme yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

ı) Kurumlar Arası Koordinasyonun Geliştirilmesi

Niğde ili genelinde sağlık hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde karşılanmasının sağlanması için Halk Sağlığı, birinci basamak Sağlık Hizmetleri ve ikinci basamak sağlık hizmetleri arasında ortak bir altyapı ile veri paylaşım ve hasta takip sistemlerinin entegreli çalışması sağlanmalıdır. Böylece, bireyin sağlıkla ilgili hizmet aldığı her alanda koordinasyon sağlanarak etkin hizmet sunumu gerçekleştirilebilecektir.

ı) Sağlık Sektörüne İlişkin Yatırımların Artırılması

Yıllar içinde kişiye düşen yatak sayısını ülkemiz ortalamasında tutmak amacıyla; mevcut devlet hastanelerinin çevresi kamulaştırılmalı, fiziki altyapının büyütülmesine uygun hale getirilmelidir.

Niğde ilinde “Anne Oteli” yatak sayısının az olması, merkez ilçe dışından gelen hasta yakınlarının konaklama ihtiyacı ve gelecekte sağlık hizmetlerine talebin de artacak olması, hem personel hem de vatandaş açısından sosyal tesisleri gerekli kılmaktadır. Bu nedenle, hem vatandaşın hem de sağlık çalışanlarının yararlanabilecekleri çok amaçlı ve tam donanımlı tesislerin yapılması sağlanmalıdır.

Stratejik amaçlı olarak il genelinde soğuk zincir şartlarına uygun cep aşı ve ilaç depoları oluşturulmalıdır.

Niğde iline çeşitli nedenlerle oluşabilecek iç ve dış göçlerden kaynaklı sağlıkla ilgili olumsuz durumların önüne geçilebilmesi amacıyla, tarama hizmetlerinin verilebileceği taşınabilir bir sağlık ünitesi oluşturulmalıdır.

j) Çevre Sağlığının Geliştirilmesi

Sağlıklı ve içilebilir su ihtiyacını karşılamak amacıyla

su depolarının yenilenmesi, şebekelerin yenilenmesi, suyun dezenfeksiyonunun sağlanarak şebekeye verilmesi ve merkezi takip sistemi ile şebeke sanitasyonunun takip edilmesi, gerekli müdahalenin anında yapılması ile oluşabilecek sağlık sorunlarının önüne geçilmesi sağlanmalıdır.

Son olarak şunlar söylenebilir:

Sağlık sadece sağlık sektörünün değil, tüm sektörlerin işidir ve herkes belirli bir role sahiptir. Özellikle yerel yönetimler, sağlığın geliştirilmesinde ve sürdürülebilir kalkınmada önemli bir konumdadır. Çünkü yerel yönetimler sağlığı etkileyen temel faktörlerden (çevre, konut, sosyal hizmetler vb.) sorumludur. Ayrıca, ilde yaşayan çeşitli grupların sorunlarını en yakından bilen, bunlar için çözüm yollarını üretebilen ve bunları uygulamaya koymak için uğraş veren de yerel yönetimlerdir. İçinde yaşadığımız iller, sağlığımızı etkileyen ve geliştiren canlı bir organizma gibidir. İlin canlılığını ve gelişimini sürdürmesi için ihtiyaçlarının belirlenmesi, bunları giderecek kaynakların sağlanması, planlar yapılması il yönetimlerinin ve sakinlerinin başlıca görevidir. İllerin yaşayan, nefes alan, büyüyen, sürekli değişen bir iç dinamiğe sahip, karmaşık organizmalar olarak yaşamını sürdürmesi için bir takım ihtiyaçları vardır. Sağlıklı olmak bunlardan yalnızca biridir fakat en önemlisidir. Çünkü sağlık olmadan hiçbir iş düzgün yapılamayacaktır. İl yönetimi veya ilde yaşayanların, sokak kirliliğinden, sağlıksız ortamlardan, çöplerin zamanında toplanmamasından, evsel atıkların ayrıştırılmadan, düzensiz bir şekilde çöpe atılmasından, içme sularını yeterince hijyen olmadığından, alt yapı sorunlarından vb. şikayetleri sık sık dile getirmeleri ve bu konularda farklı ortamlarda ilde yaşayanların bir araya gelip “Ne yapabiliriz?” diye çözümler aramaya çalışmaları, ilin sağlığına ilişkin sorunların çözülmesine katkı sağlayacaktır. Bu konuda, il yönetimi, ilgili taraflar, vatandaşlar, STK'lar kısaca tüm paydaşlar sorumluluk hissetmeli ve projeler üretmelidirler.

3.6. EĞİTİM

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'e göre; kaynaşmış bir millet haline gelmenin, çağdaşlaşmanın, kalkınmanın, hür ve demokratik bir toplum olabilmenin en etkili aracı eğitimidir. Türkiye'nin modern bir toplum olma yönündeki çabaları incelendiğinde eğitimin, gelişim hareketinin temelini teşkil ettiği açıkça görülecektir.

Eğitim, toplumun yapısını değiştiren ve topluma daha iyi yaşama seviyesi sağlayan dinamik bir sosyal kuvvettir. Bilim ve teknolojinin üretimi, bilimsel bilginin dolaşımı, yaratıcı potansiyeli yüksek bireylerin yetiştirilmeleri sonucu ülkeler, ekonomik, sosyal ve siyasi yönden önemli değişimlere uğramış ve kazanımlar elde etmişlerdir. Bu da

ülkeler arasında sürekli yenileşme ve gelişme eğilimi, daha fazla bilgi, daha yeni teknoloji amacına yönelik sınırsız bir rekabet de oluşturmuştur. Eğitim, ülkelerin yatırım yapmak zorunda oldukları bir alandır. Eğitime ayrılan kaynak ise bir harcama değil, ülkeler için oldukça gerekli ve hatta en kârlı, geri dönüşü kesin olan bir yatırımdır. Bu anlamda, bir ülkenin, daha dar kapsamda bakıldığında bir bölge ya da bir ilin sahip olabileceği en iyi ekonomik politika eğitimidir. Bölgesel kalkınma stratejileri, yeni açılmakta olan işler ve yarının ekonomisi için ihtiyaç duyulan becerileri sağlamakta eğitimin önemli rol oynayacağı açıktır. Ülke kalkınmasında eğitimin diğer bir boyutu ise öğrenilen bilgileri kullanılabilir ve pazarlanabilir hale getirmektir.

Bilindiği gibi, insanın eğitimi doğduğu andan itibaren başlar ve ölünceye kadar devam eder. Okul öncesi ve okul sürecinde devam eden eğitim, mesleğe atıldıktan sonra da sürer gider. İşe başlamakla kişinin eğitimi tabii ki sona ermemektedir. Görevinin gerektirdiği, kendisinden hizmet beklenen konularda sürekli eğitim görmezse kişilerin başarılı olması mümkün değildir. Kısacası, toplumun tamamının aslında sistematik eğitim sürecine dahil

edilmesi gereklidir. Başarılarının arkasındaki en önemli gücün eğitim olduğu görülmektedir.

Bilimsel araştırmalar, eğitim düzeyi ile kalkınmanın unsurları olan ekonomik büyüme, siyasal ve toplumsal gelişme arasında doğrusal ilişkiler olduğunu ortaya çıkarmıştır. İnsan kaynağının, özellikle sosyal iyileşmeye ve buna bağlı olarak ekonomik gelişmeye katkısı oldukça büyüktür. Ekonomik kalkınmanın temel noktası eğitimidir. Eğitimin amacı hem ülkenin hem de halkın her çeşit istek ve ihtiyaçlarını karşılamaktır. Türkiye’de nüfusun eğitim durumu, ekonomik ve toplumsal göstergeleri ile gelişmiş ülkelerin verileri karşılaştırıldığında, Türkiye’nin ekonomik göstergelerinin gelişmiş ülkelerin ortalamasına yakın olmadığı belirlenmiştir. Türkiye’nin gerekli önlemleri alarak nüfusun eğitim düzeyini yükseltmesi, kalkınma açısından önem taşımaktadır.

Bu bölümde, temel eğitim, ortaöğretim, özel eğitim ve rehberlik, yaygın eğitim (hayat boyu öğrenme), özel öğretim, din öğretimi; bilgi, işlem ve eğitim teknolojileri, strateji geliştirme, insan kaynakları, eğitim bütçesi başlıkları ele alınmıştır.

3.6.1. Niğde İlinde Temel Eğitim ve Ortaöğretim

Bu bölümde, öncelikle Niğde ilindeki Temel Eğitim, daha sonra da Ortaöğretime ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.6.1.1. Niğde İlinde Temel Eğitim

Temel eğitim başlığı altında; okul öncesi eğitim, ilkökul ve ortaokul başlıkları ele alınmıştır.

3.6.1.1.1. Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim; isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş, 3-5 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsamaktadır. Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulabildikleri gibi, gerekli görülen yerlerde ilköğretim okullarına bağlı ana sınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da açılmaktadır.

Okul öncesi eğitimin amacı; çocukların bedensel,

zihinsel, duygusal gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını, onların ilköğretime hazırlanmasını, koşulları elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı sağlanmasını, Türkçenin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamaktır. Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak, örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde uygun fiziksel kapasiteye göre ana sınıfları ve uygulamalı sınıflar olarak açılmaktadır. Okul öncesine ilişkin Niğde ili verileri Tablo 3.6.1’de görülmektedir.

Tablo 3.6.1: Niğde İli Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Toplam Öğrenci ve Öğretmen Sayıları ¹²⁷

İLÇE	ANAOKULU	ANASINIFI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA ÖĞRENCİ SAYISI
Merkez	10	160	3.107	160	19
Altunhisar	1	15	291	12	24
Bor	3	56	952	50	19

Tablo 3.6.1: Devamı

İLÇE	ANAOKULU	ANASINIFI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA ÖĞRENCİ SAYISI
Çamardı	1	16	205	13	16
Çiftlik	1	25	694	23	30
Ulukışla	1	17	253	15	17
TOPLAM	17	289	5.502	273	20

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

Niğde ilinde, okul öncesi dönemi içine alan 1'i özel olmak üzere 17 anaokulu ve 289 anasınıfında 273 kadrolu öğretmen toplam 5.502 öğrenciyeye eğitim verilmektedir. Öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısı en fazla olan ilçe Çiftlik (30), en az olan ilçe ise Çamardı(16)'dır. İl genelinde, öğretmen başına düşen ortalama öğrenci

sayısı dikkate alındığında ise sayı 20 olup, ilin okul öncesi eğitim öğrenci/öğretmen oranında iyi bir durumda olduğu söylenebilmektedir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin yıllara göre okul öncesi dönem öğretmen/öğrenci sayısına ilişkin veriler Tablo 3.6.2'de verilmektedir.

Tablo 3.6.2: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin Okul Öncesi Dönem Öğretmen ve Öğrenci Sayıları

YER	2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2014	
	ÖĞRT.	ÖĞRN.	ÖĞRT.	ÖĞRN.	ÖĞRT.	ÖĞRN.	ÖĞRT.	ÖĞRN.	ÖĞRT.	ÖĞRN.
Aksaray	234	5.282	256	5.785	264	6.082	334	5.846	332	5.574
Kırıkkale	159	3.812	163	4.061	207	3.945	216	3.583	200	3.222
Kırşehir	167	3.413	175	3.363	210	3.245	221	3.247	231	3.060
Nevşehir	276	5.841	264	5.899	271	6.325	286	5.110	289	4.814
Niğde	259	5.302	254	6.731	275	6.651	311	5.707	318	5.157
Türkiye	42.716	980.654	48.330	1.115.818	55.883	1.169.556	62.933	1.077.933	63.327	1.059.495

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014.

Tablo 3.6.2 incelendiğinde okul öncesi eğitim düzeyinde; 2009-2010, 2012-2013 ve 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yıllarında, TR71 Bölgesi'ndeki illerde, Niğde ili öğrenci sayısı olarak ikinci sırada, 2010-2011 ve 2011-2012 Eğitim-Öğretim Yıllarında da Niğde ilinin öğrenci sayısı olarak ilk sırada yer aldığı görülmektedir. 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılına kadar okul öncesi öğrenci sayısında artış söz konusu iken, bu Eğitim-Öğretim Yılından sonra azalışın 4+4+4 eğitim sistemine geçilmesi ile birlikte bu dönem çağlı çocuklarının ilkokula başlaması olarak düşünülmektedir. 2009-2013 yılları arasında okul öncesi dönem öğrenci sayıları dikkate alındığında, Niğde ilinin TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde, okul öncesi eğitime

önem verdiği sonucuna ulaşılabilmektedir.

TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde, Niğde ili, öğretmen sayısı olarak, 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı hariç olmak üzere, ilk iki sırada yer almaktadır. 2009-2013 yılları arasında, okul öncesi dönemde görev yapan öğretmenlerin sayıları dikkate alındığında, ilin okul öncesi dönemde görev yapan öğretmen sayısının yıllar bazında arttığı sonucuna ulaşılabilmektedir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'nde yer alan illerin yıllara göre okul öncesi derslik sayısına ilişkin veriler Tablo 3.6.3'te verilmiştir.

¹²⁷ Bu veriler 2014 yılına ilişkindir.

Tablo 3.6.3: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin Okul Öncesi Derslik Sayıları

YER	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Türkiye	45.703	46.336	48.802	49.372	50.466
Aksaray	328	325	325	315	317
Kırıkkale	220	187	183	213	181
Kırşehir	167	169	184	160	162
Nevşehir	235	251	268	257	236
Niğde	283	309	301	300	317

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014.

Tablo 3.6.3 incelendiğinde TR71 Bölgesi'ndeki illerin okul öncesi derslik sayılarının arttığı görülmektedir. Niğde ilinde de okul öncesi derslik sayıları, 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı hariç, artış göstermiştir. Türkiye ve

TR71 Bölgesi'ndeki illerin yıllara göre okul öncesinde görev yapan öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısına ve derslik başına düşen ortalama öğrenci sayısına ilişkin veriler Tablo 3.6.4'te verilmiştir.

Tablo 3.6.4: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin Okul Öncesinde Görev Yapan Öğretmen Başına Düşen Ortalama Öğrenci Sayısı ve Derslik Başına Düşen Ortalama Öğrenci Sayısı

YER	2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2014	
	Öğrc/Öğrt	Öğrc./D.	Öğrc/Öğrt	Öğrc./D.	Öğrc/Öğrt	Öğrc./D.	Öğrc/Öğrt	Öğrc./D.	Öğrc/Öğrt	Öğrc./D.
Türkiye	23	22	23	24	21	24	17	22	17	21
Aksaray	23	16	23	18	23	19	18	19	17	18
Kırıkkale	24	17	25	22	19	22	17	17	16	18
Kırşehir	20	20	19	20	16	18	15	20	13	19
Nevşehir	21	25	22	24	23	24	18	20	17	20
Niğde	21	19	27	22	24	22	18	19	16	16

Kaynak: TÜİK'ten yararlanılarak hazırlanmıştır.

Tablo 3.6.4 incelendiğinde okul öncesi eğitim düzeyinde; 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yıllarında, hem ülke ortalaması hem de TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ili, öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısı olarak ilk sırada yer almaktadır. Niğde ili, öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısı olarak oldukça iyi durumdadır.

Derslik başına düşen ortalama öğrenci sayısı dikkate alındığında, 2012-2013 Eğitim- Öğretim Yılından itibaren sayının azaldığı görülmekle birlikte, Niğde ili Türkiye ortalamasının altında yer almaktadır.

3.6.1.1.2. İlkokul

Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsamaktadır. Bu çağ, çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlamakta, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda bitmektedir. İlköğretimin amacı; her Türk çocuğunun iyi birer vatandaş olabilmesi için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını, millî ahlak anlayışına uygun olarak yetişmesini, ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden hayata ve bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır. Niğde ilinde, 2014 yılında ilkokul kurum, öğrenci ve öğretmen sayıları

Tablo 3.6.5'te verilmiştir.

Niğde ilinde, ilkokul dönemini içine alan 20 ikili öğretmen ve 157 normal öğretim kapsamında yer alan toplam 177 okulla, 1.095 kadrolu öğretmenle toplam 26.295 öğrenciye eğitim verilmektedir. Öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısı en fazla olan ilçe Merkez(28), en az olan ilçe ise Altunhisar(12)'dir. İl genelinde öğretmen

başına düşen ortalama öğrenci sayısı dikkate alındığında ise sayı 25 olup, ilin ilkokul eğitiminin öğrenci/öğretmen oranında iyi bir durumda olduğu söylenebilmektedir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin yıllara göre ilkokul dönemi öğrenci ve sınıf öğretmeni sayısına ilişkin veriler Tablo 3.6.6'da verilmektedir.

Tablo 3.6.5: Niğde ili İlkokul Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları¹²⁸

İLÇE	OKUL SAYISI			DERSLİK SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	DERSLİK BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA ÖĞRENCİ SAYISI
	İkili	Normal	TOPLAM				
Merkez	14	64	78	582	16.095	648	28
Altunhisar	0	10	10	97	1.207	53	12
Bor	5	29	34	203	4.204	201	21
Çamardı	0	21	21	42	990	41	24
Çiftlik	0	18	18	113	2.801	100	25
Ulukışla	1	15	16	71	998	52	14
TOPLAM	20	157	177	1.108	26.295	1.095	24

Kaynak: İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

Tablo 3.6.6: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin İlkokul Öğrenci ve Sınıf Öğretmeni Sayısı

YER	2009-2010*		2010-2011*		2011-2012*		2012-2013		2013-2014	
	Öğrt.	Öğrn.	Öğrt.	Öğrn.	Öğrt.	Öğrn.	Öğrt.	Öğrn.	Öğrt.	Öğrn.
Türkiye	-	-	-	-	-	-	282.043	5.593.910	288.444	5.574.916
Aksaray	-	-	-	-	-	-	1.669	31.194	1.708	31.381
Kırıkkale	-	-	-	-	-	-	1.009	16.620	1.093	16.199
Kırşehir	-	-	-	-	-	-	1.104	13.647	1.084	13.575
Nevşehir	-	-	-	-	-	-	1.256	19.976	1.287	19.604
Niğde	-	-	-	-	-	-	1.568	26.876	1.652	26.330

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014.

* İlköğretim (1-8) sayıları ortaokul verileri içinde verilmiştir.

¹²⁸ Bu veriler 2014 yılına ilişkindir.

Tablo 3.6.6 incelendiğinde ilkokul eğitimi düzeyinde; 2012-2013 ve 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yıllarında TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ilinin, öğrenci sayısı bakımından ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. Ayrıca, 2012-2013 ve 2013-2014 arasındaki öğrenci sayıları karşılaştırıldığında, Niğde ilinde ilkokul seviyesindeki öğrenci sayılarında bir azalmanın olduğu anlaşılmaktadır.

TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde ilkokul eğitimi düzeyinde; 2012-2013 ve 2013-2014 Eğitim-Öğretim

Yıllarında Niğde ilinin öğretmen sayısı bakımından ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. 2012-2013 ve 2013-2014 yılları arasında, ilkokul düzeyinde görev yapan öğretmenlerin sayıları dikkate alındığında, Niğde ilinde ilkokul düzeyinde görev yapan öğretmen sayısının yıllar bazında arttığı sonucuna ulaşılabilmektedir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin 2012-2013 ve 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yıllarına göre ilkokul düzeyindeki derslik sayısına ilişkin veriler Tablo 3.6.7'de verilmiştir.

Tablo 3.6.7: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin İlkokul Derslik Sayıları

YER	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Türkiye	-	-	-	234.920	243.305
Aksaray	-	-	-	1.430	1.553
Kırıkkale	-	-	-	1.036	979
Kırşehir	-	-	-	1.184	1.082
Nevşehir	-	-	-	959	1.055
Niğde	-	-	-	1.039	1.148

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014.
* İlköğretim (1-8) sayıları ortaokul verileri içinde verilmiştir.

Tablo 3.6.7 incelendiğinde ilkokul eğitimi düzeyinde; 2012-2013 ve 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yıllarında, Niğde ilinin ilkokul derslik sayılarının 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında artış gösterdiği görülmektedir. Ayrıca Niğde ilinin, TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde, derslik sayısı bakımından ikinci sırada yer aldığı da görülmektedir.

3.6.1.1.3. Ortaokul

İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli zorunlu ve farklı programlar

arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam hatip ortaokullarından oluşmaktadır. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında, lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimli dersler oluşturulmaktadır. Niğde ilinde, 2014 yılında ortaokul kurum, öğrenci ve öğretmen sayıları Tablo 3.6.8'de verilmiştir.

Tablo 3.6.8: Niğde İli Ortaokul Kurum, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

İLÇE	KURUM SAYISI			DERSLİK SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	DERSLİK BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA ÖĞRENCİ SAYISI
	İkili	Normal	TOPLAM				
Merkez	5	59	64	791	14.867	872	19
Altınhisar	0	7	7	82	975	65	12
Bor	1	19	20	262	3.953	315	15

Tablo 3.6.8: Devamı

İLÇE	KURUM SAYISI			DERSLİK SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	DERSLİK BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA ÖĞRENCİ SAYISI
	İkili	Normal	TOPLAM				
Çamardı	0	9	9	79	882	69	11
Çiftlik	0	16	16	178	2.328	112	13
Ulukışla	0	9	9	79	878	77	11
TOPLAM	6	119	125	1.471	23.883	1.510	16

Kaynak: İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

Niğde ilinde, ortaokul dönemi içine alan 6 ikili öğretim ve 119 normal öğretim kapsamında yer alan toplam 123 okulla, 1.510 kadrolu öğretmenle toplam 23.883 öğrenciye eğitim verilmektedir. Öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısı en fazla olan ilçe Merkez (19), en az olan ilçeler ise Ulukışla ve Çamardı'dır (11).

İl genelinde öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısı dikkate alındığında ise sayı 16 olup, ilin ortaokul eğitiminin öğrenci/öğretmen oranında iyi bir durumda olduğu söylenebilmektedir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin yıllara göre ortaokul dönemi öğrenci ve öğretmen sayısına ilişkin veriler Tablo 3.6.9'da verilmektedir.

Tablo 3.6.9: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin Ortaokul Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

YER	2009-2010*		2010-2011*		2011-2012*		2012-2013		2013-2014	
	Öğrt.	Öğrn.	Öğrt.	Öğrn.	Öğrt.	Öğrn.	Öğrt.	Öğrn.	Öğrt.	Öğrn.
Aksaray	3.004	61.538	3.171	61.824	3.154	59.912	1.772	29.236	1.705	28.274
Kırıkkale	2.081	37.945	2.103	37.333	2.150	35.997	1.198	18.454	1.167	17.670
Kırşehir	2.091	30.216	2.022	29.937	2.110	28.710	1.041	14.495	1.071	13.732
Nevşehir	2.687	40.568	2.462	40.496	2.522	39.634	1.295	19.633	1.342	18.932
Niğde	3.109	54.107	3.323	54.056	3.055	52.890	1.573	26.472	1.561	25.661
Türkiye	485.677	10.916.643	503.328	10.981.100	515.852	10.979.301	269.759	5.566.986	280.804	5.478.399

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014.
* İlköğretim (1-8) sayıları ortaokul verileri içinde verilmiştir.

Tablo 3.6.9 incelendiğinde ortaokul eğitimi düzeyinde; 2012-2013 ve 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yıllarında TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ilinin öğrenci sayısı bakımından ikinci sırada sırada yer aldığı görülmektedir. Ayrıca, 2012-2013 ve 2013-2014 arasındaki öğrenci

sayıları karşılaştırıldığında, Niğde ilinde ortaokul seviyesi öğrenci sayılarında bir azalmanın olduğu anlaşılmaktadır. 2012-2013 ve 2013-2014 yılları arasında ortaokul eğitimi öğrenci sayıları dikkate alındığında, TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ilinin ortaokul eğitimine önem

verdiği sonucuna ulaşılabilir.

TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde ortaokul eğitimi düzeyinde; 2012-2013 ve 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yıllarında, Niğde ilinin öğretmen sayısı bakımından ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. 2012-2013 ve 2013-2014 yılları arasında ortaokul düzeyinde görev yapan

öğretmenlerin sayıları dikkate alındığında, Niğde ilinin ortaokul düzeyinde görev yapan öğretmen sayısının yıllar bazında arttığı sonucuna ulaşılabilir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin 2012-2013 ve 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yıllarına göre ortaokul düzeyindeki derslik sayısına ilişkin veriler Tablo 3.6.10'da verilmiştir.

Tablo 3.6.10: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Ortaokul Derslik Sayıları

YER	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Türkiye	332.902	339.653	344.710	124.584	128.551
Aksaray	2.700	2.726	2.756	1.339	1.204
Kırıkkale	1.615	1.603	1.626	891	716
Kırşehir	1.362	1.389	1.392	289	339
Nevşehir	2.007	2.040	2.018	1.087	987
Niğde	2.353	2.441	2.410	1.434	1.396

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014.
* İlköğretim (1-8) sayıları ortaokul verileri içinde verilmiştir.

Tablo 3.6.10 incelendiğinde ortaokul eğitimi düzeyinde; 2012-2013 ve 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yıllarında Niğde ilinin ortaokul derslik sayılarının 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında düşüş gösterdiği

görülmektedir. Ayrıca Niğde ilinin, TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde, ortaokul eğitimi düzeyinde derslik sayısı bakımından birinci sırada yer aldığı görülmektedir.

3.6.1.2. Ortaöğretim

Ortaöğretim; ilköğretime dayalı, en az dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsamaktadır. Ortaöğretimin amaç ve görevleri, Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

- Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle, onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak,
- Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgili, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yükseköğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanmaktadır.

Niğde ili ortaöğretim kurum, öğrenci ve öğretmen sayılarına ilişkin 2014 yılı verileri Tablo 3.6.11'de verilmiştir.

Niğde ili, ortaokul dönemini içine alan normal öğretim kapsamında yer alan toplam 52 okulla, 1.299 kadrolu öğretmenle toplam 19.084 öğrenciye eğitim vermektedir. Öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısı en fazla olan İlçe Merkez (28), en az olan İlçe ise Altınhisar(14)'dir. İl genelinde öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısı dikkate alındığında ise sayı 24 olup, ilin ortalama ortaöğretimin öğrenci/öğretmen oranında iyi bir durumda olduğu söylenebilir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin ortaöğretim dönemi öğrenci ve öğretmen sayısına ilişkin veriler Tablo 3.6.12'de verilmektedir.

Tablo 3.6.11: Niğde İli Ortaöğretim Kurum, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları¹³⁰

İLÇE	KURUM SAYISI			DERSLİK SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	DERSLİK BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA ÖĞRENCİ SAYISI
	İKİLİ	NORMAL	TOPLAM				
Merkez	0	30	30	457	13.020	861	28
Altunhisar	0	1	1	18	249	17	14
Bor	0	13	13	240	4.435	299	18
Çamardı	0	2	2	25	397	31	16
Çiftlik	0	2	2	31	689	34	22
Ulukışla	0	4	4	38	654	57	17
TOPLAM	0	52	52	809	19.084	1.299	24

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

Tablo 3.6.12: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Ortaöğretim Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

YER	2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2014	
	ÖĞRT.	ÖĞRN.	ÖĞRT.	ÖĞRN.	ÖĞRT.	ÖĞRN.	ÖĞRT.	ÖĞRN.	ÖĞRT.	ÖĞRN.
Türkiye	206.862	4.240.139	222.705	4.748.610	235.814	4.756.286	254.895	4.995.623	278.641	5.420.178
Aksaray	1.082	18.362	1.131	20.827	1.154	21.516	1.238	22.878	1.339	25.671
Kırıkkale	1.116	19.782	1.174	21.149	1.234	20.183	1.287	20.168	1.365	20.537
Kırşehir	958	13.859	988	14.829	1.022	15.153	1.074	15.716	1.158	16.166
Nevşehir	1.133	15.097	1.179	16.347	1.137	15.906	1.197	16.706	1.270	18.157
Niğde	1.124	17.503	1.185	19.416	1.238	19.558	1.300	20.659	1.422	23.273

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014.

Tablo 3.6.12 incelendiğinde ortaöğretim düzeyinde; 2012-2013 ve 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yıllarında TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ilinin, öğrenci sayısı bakımından ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. Ayrıca, 2012-2013 ve 2013-2014 yılları arasındaki öğrenci sayıları karşılaştırıldığında Niğde ilinde, ortaöğretim seviyesi öğrenci sayılarında kayda değer bir artış olduğu anlaşılmaktadır. 2012-2013 ve 2013-2014 yılları arasında ortaöğretim öğrenci sayıları dikkate alındığında TR71 Bölgesi'ndeki Niğde ilinde ortaöğretime önem verildiği sonucuna ulaşılabilmektedir.

TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde ortaöğretim düzeyinde; 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılından itibaren Niğde ilinin öğretmen sayısı bakımından ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Ortaöğretim düzeyinde görev yapan öğretmenlerin sayıları dikkate alındığında, ilin ortaöğretim düzeyinde görev yapan öğretmen sayısının yıllar bazında arttığı sonucuna ulaşılabilmektedir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin yıllara göre ortaöğretim düzeyindeki derslik sayısına ilişkin veriler Tablo 3.6.13'te verilmiştir.

¹³⁰ Bu veriler 2014 yılına ilişkindir.

Tablo 3.6.13: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Ortaöğretim Derslik Sayıları

YER	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Türkiye	110.214	117.760	121.914	129.566	140.560
Aksaray	555	562	618	630	771
Kırıkkale	723	710	728	731	779
Kırşehir	449	521	553	546	652
Nevşehir	663	628	641	738	702
Niğde	636	678	690	741	792

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014.

Tablo 3.6.13 incelendiğinde ortaöğretim düzeyinde; Niğde ilinin ortaöğretim derslik sayısında yıllar bazında bir artış olduğu, 2012-2013 ve 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yıllarında TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ilinin, ortaöğretim düzeyinde derslik sayısı bakımından

birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin yıllara göre ortaöğretimde görev yapan öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısı ve derslik başına düşen ortalama öğrenci sayısı Tablo 3.6.14'te verilmiştir.

Tablo 3.6.14: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Ortaöğretimde Görev Yapan Öğretmen Başına Düşen Ortalama Öğrenci Sayısı ve Derslik Başına Düşen Ortalama Öğrenci Sayıları

YER	2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2014	
	Öğrc./Öğrt	Öğrc./D.	Öğrc./Öğrt	Öğrc./D.	Öğrc./Öğrt	Öğrc./D.	Öğrc./Öğrt	Öğrc./D.	Öğrc./Öğrt	Öğrc./D.
Türkiye	21	39	21	40	20	39	20	39	20	39
Aksaray	17	33	18	37	19	35	19	36	19	33
Kırıkkale	18	27	18	30	16	28	16	28	15	26
Kırşehir	15	31	15	29	15	27	15	29	14	25
Nevşehir	13	23	14	26	14	25	14	23	14	26
Niğde	16	28	16	29	16	28	16	28	16	29

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014.

Tablo 3.6.14 incelendiğinde ortaöğretim düzeyinde yıllar bazında öğretmen başına düşen ortalama öğrenci sayısında bir değişim görülmemekle birlikte, Türkiye ortalamasının altında olduğu görülmektedir. Ortaöğretim düzeyinde yıllar bazında derslik başına düşen ortalama öğrenci sayısında bir değişim görülmemekle birlikte, Türkiye ortalamasının altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Temel Eğitim ve Ortaöğretime İlişkin Genel Değerlendirme

Yukarıda, temel eğitim (ilkokul ve ortaokul) ile ortaöğretim hakkında, Niğde ili ve TR71 Bölgesi'ndeki diğer illere ilişkin bilgiler verilmiştir. Bu bölümde de 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılından itibaren, ilkokuldan ortaokula ve ortaokuldan liseye geçiş sayıları üzerinde tartışılacaktır. 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılından sonra ilkokuldan ortaokula ve ortaokuldan liseye geçişte öğrenci sayılarına ilişkin veriler Tablo 3.6.15 ve Tablo 3.6.16'da verilmiştir.

Tablo 3.6.15: 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılından Sonra İlkokuldan Ortaokula Geçişte Öğrenci Sayılarındaki Değişim

EĞİTİM- ÖĞRETİM YILI	2012-2013			2013-2014			FARK		
	4. SINIF			5. SINIF					
SINIF									
CİNSİYET	E	K	T	E	K	T	E	K	T
Merkez	1.857	1.827	3.684	1.880	1.832	3.712	23	5	28
Altunhisar	127	136	263	121	117	238	-6	-19	-25
Bor	512	480	992	497	463	960	-15	-17	-32
Çamardı	125	108	233	120	111	231	-5	3	-2
Çiftlik	316	275	591	316	270	586	0	-5	-5
Ulukışla	128	123	251	119	127	246	-9	4	-5
TOPLAM	3.065	2.949	6.014	3.053	2.920	5.973	-12	-29	-41

Tablo 3.6.16: 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılından Sonra Ortaokuldan Liseye Geçişte Öğrenci Sayılarındaki Değişim

EĞİTİM- ÖĞRETİM YILI	2012-2013			2013-2014			FARK		
	8. SINIF			9. SINIF					
SINIF									
CİNSİYET	E	K	T	E	K	T	E	K	T
Merkez	2.042	1.898	3.940	2.182	1.880	4.062	140	-18	122
Altunhisar	141	167	308	46	38	84	-95	-129	-224
Bor	614	525	1.139	821	701	1522	207	176	383
Çamardı	118	130	248	70	59	129	-48	-71	-119
Çiftlik	361	324	685	175	89	264	-186	-235	-421
Ulukışla	117	132	249	102	82	184	-15	-50	-65
TOPLAM	3.393	3.176	6.569	3.396	2.849	6.245	3	-327	-324

Tablo 3.6.15 ve Tablo 3.6.16 incelendiğinde Merkez ilçede 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında 5. sınıfta bulunan öğrenci sayısının, 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılında ilkokuldan ortaokula geçen öğrenci sayısından fazla olduğu görülmektedir. Diğer ilçeler incelendiğinde 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında 5. sınıfta bulunan öğrenci sayısının, 2012-2013 eğitim- öğretim yılında ilkokuldan ortaokula geçen öğrenci sayısından az olduğu görülmektedir. Bunun nedeninin, öğrencilerin nakil gitmesi olduğu düşünülebilir.

2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında, Merkez ilçe ve Bor ilçesinde 9. sınıfta bulunan öğrenci sayısının,

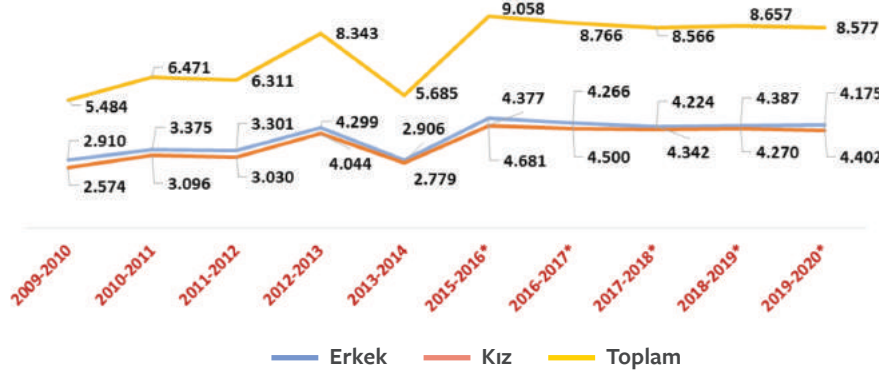
2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılında ortaokuldan liseye geçen öğrenci sayısından fazla olduğu görülmektedir. Yine 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında, Merkez ilçe ve Bor ilçesinde 9. sınıfta bulunan öğrenci sayısının, 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılında ortaokuldan liseye geçen öğrenci sayısından az olduğu görülmektedir. Buradan, diğer ilçelerden Merkez ilçeye ve Bor ilçesine lise öğrenimi görmek için talep olduğu anlaşılmaktadır. Diğer ilçelerde ise (Altunhisar, Çamardı, Çiftlik ve Ulukışla) ortaokuldan liseye devam eden öğrenci sayısında azalma görülmektedir. Özellikle Çiftlik ilçesinde, ortaokuldan sonra liseye devam eden öğrenci sayısında ciddi bir azalma olduğu göze çarpmaktadır. Bu durumun da ortaokuldan

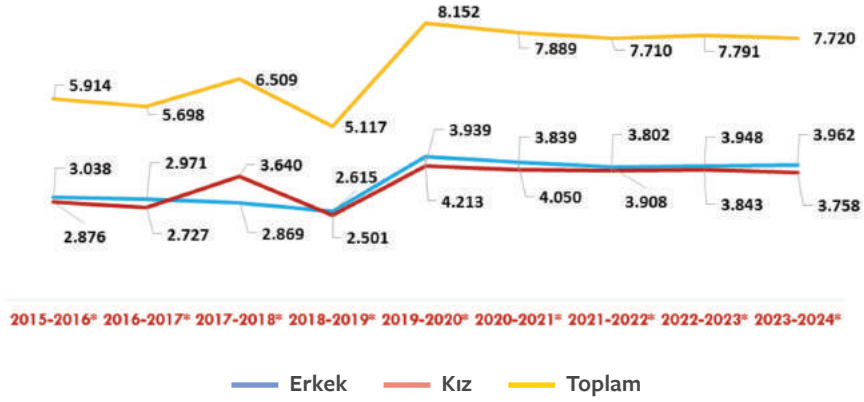
sonra açık liseye devam eden öğrenci sayısındaki artışla açıklanabileceği düşünülmektedir.

tahmini öğrenci sayıları yer almaktadır. Bu grafiklerdeki veriler, Nevşehir Bölge Nüfus Müdürlüğünden alınmıştır.

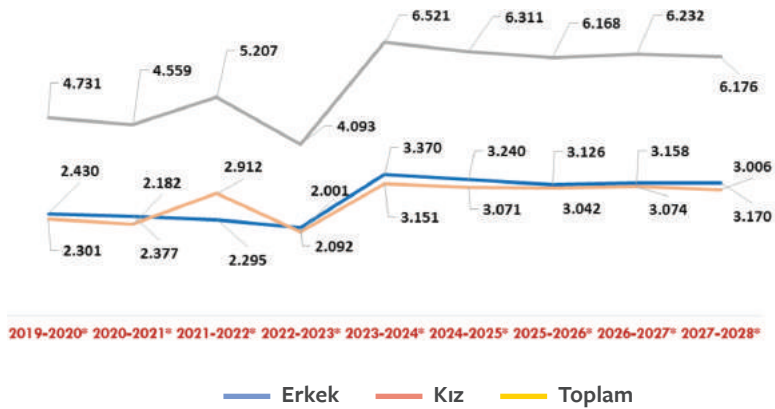
Grafik 3.6.1, Grafik 3.6.2 ve Grafik 3.6.3'te, 2013 yılı nüfus verileri baz alınarak, gelecek yıllarda okula başlayacak

Grafik 3.6.1: İlkokula Başlayacak Öğrenci Sayıları Tahmini

Grafik 3.6.2: Ortaokula Başlayacak Öğrenci Sayıları Tahmini (%10 oranında Azaltımlı)

Grafik 3.6.3: Liseye Başlayacak Öğrenci Sayıları Tahmini

Grafik 3.6.2 ve Grafik 3.6.3 incelendiğinde 2013 yılı baz alınarak 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılından itibaren ilkokula başlayacak öğrenci sayısında, önceki yıllara oranla yaklaşık %50 artış olacağı düşünülmektedir. Ortaokula başlayan öğrenci sayısına bakıldığında ise (çeşitli nedenlerle okula başka bir şehirde devam edebilecek öğrenci sayısı düşünülerek %10 azaltım öngörülmüştür) 2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılında önceki yıllara oranla neredeyse 1,5 kat kadar öğrenci artışı öngörülmektedir. Örgün eğitimde liseye başlayacak öğrenci sayısı (çeşitli

nedenlerle ortaokuldan sonra başka şehire taşınan ya da açık liseye başlayan öğrenci sayısı düşünülerek %20 azaltıma gidilmiştir) incelendiğinde ise 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılından itibaren liseye başlayacak öğrenci sayısında da yaklaşık 1,5 kat artış olacağı öngörülmektedir. Tüm bu sonuçlardan hareketle, adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerine göre okullaşmanın yapılacağı bölgelerin bir an önce belirlenmesi, derslik ve okul sayısının artırılması gerekmektedir.

3.6.1.3. Devlet Yatılı ve Pansiyonlu Okul ve Öğrenci Durumu

Ülkemiz eğitim sistemi içerisinde ilköğretim kurumlarında burslu, ortaöğretim kurumlarında ise parasız yatılı veya burslu okumak üzere sınava girmek için:

- Türkiye Cumhuriyeti veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı olanlar,
- Öğrenim görmek istedikleri okulun yönetmeliğinde tespit edilen kayıt şartlarını taşıyanlar,
- Buldukları sınıfta bir yıllık olup sınıfını geçmiş olanlar (uzun süreli tedavi gördüğünü resmî sağlık kurumlarından alınmış sağlık kurulu raporu ile belgelendirenler hariç),
- Ortaöğretim kurumlarında, sınava girdiği ders yılında ve daha önceki yıllarda okuldan tasdikname ile uzaklaştırma ve daha ağır bir ceza almamış olanlar,

- Ailenin yıllık gelir toplamından fert başına düşen net miktarın, içinde bulunulan malî yılın bütçe kanununun ilgili cetvelinde belirtilen Millî Eğitim Bakanlığı okul pansiyon ücretinin en azının dört katını geçmemek kaydıyla maddî imkânlardan yoksun bulunanlar ve özel eğitimi gerektiren çocuklar da başvuruabilirler.

Belirtilen şartları taşıyan öğrencilerin, sınavsız olarak ilköğretim ve sınavla/sınavsız olarak ortaöğretim kurumlarında karşılıksız olarak barındırmak, beslemek, giydirmek, harçlık vermek ve benzeri yardımlarda bulunmak suretiyle okutulmaları, “parasız yatılı okuma” olarak tanımlanmaktadır. Bu öğrencilerin, resmî ve örgün ortaokul, imam-hatip ortaokulu ile ortaöğretim kurumlarında parasız veya paralı yatılı okuyan öğrencilerin barınma, yatma ve beslenme ihtiyaçlarının karşılandığı yerler ise “pansiyon” olarak tanımlanmaktadır. Tablo 3.6.17’de, Niğde ili 2013 yılı devlet yatılı ve pansiyonlu okul ve öğrenci sayıları görülmektedir.

Tablo 3.6.17: Niğde İli Devlet Yatılı ve Pansiyonlu Okul ve Öğrenci Sayıları ¹³¹

OKUL TÜRÜ	OKUL SAYISI				ÖĞRENCİ SAYISI		
	K	E	KARMA	TOPLAM	K	E	TOPLAM
İlk ve Orta	--	--	4	4	274	309	583
Lise	6	10	7	23	1.400	1.556	2.956
TOPLAM	6	10	11	27	1.674	1.865	3.539

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

Niğde ilinde, 3 yatılı bölge ortaokulu ve 1 işitme engelliler ilköğretim okulu pansiyonlarında 274 kız, 309 erkek öğrenci olmak üzere toplam 583 öğrenci barınmaktadır. Ortaöğretim okullarında 6 kız, 10 erkek

ve 7 karma olmak üzere toplam 23 okulumuz pansiyonlu olup 1.400 kız, 1.556 erkek olmak üzere toplam 2.956 öğrenci barınmaktadır.

¹³⁰ Bu veriler 2014 yılına ilişkindir.

3.6.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik

Özür, engel veya farklılıkları nedeniyle özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için özel eğitim ve rehberlik hizmetleri 2 özel eğitim uygulama merkezi (I ve II. kademe), 1 özel eğitim iş uygulama merkezi (III. kademe), 1 görme-ışitme engelliler ilk ve ortaokulu, 1 özel eğitim

mesleki eğitim merkezi, 1 rehberlik araştırma merkezi ve 1 bilim ve sanat merkezinde yürütülmektedir. Bu alanda ayrıca, özel sektöre ait 6 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi faaliyet göstermektedir.

Tablo 3.6.18: 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Özel Eğitim Alan Öğrenci Sayısının Özel Eğitim İhtiyacı Olan Öğrenci Sayısına Oranı

OKUL	EĞİTİM BİLGİLERİ	SAYI/ORAN
İlkokul	Özel Eğitim Alan Öğrenci Sayısı	170
	Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrenci Sayısı	232
	Oran %	73,27
Ortaokul	Özel Eğitim Alan Öğrenci Sayısı	80
	Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrenci Sayısı	96
	Oran %	83,33
Lise	Özel Eğitim Alan Öğrenci Sayısı	38
	Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrenci Sayısı	48
	Oran %	79,17

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

Tablo 3.6.18 incelendiğinde 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında ilkokul bünyesinde özel eğitim alan öğrenci sayısının özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci sayısına oranı %73,27, ortaokul bünyesinde %83,33 ve lise bünyesinde ise %79,17'dir.

Zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik veya özel akademik alanlarda yaşantılarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği uzmanlar tarafından belirlenmiş 33 üstün yetenekli öğrenciye, okul saatleri dışında, Akşemsettin Bilim ve Sanat Merkezi'nde özel eğitim verilmektedir. Dil,

konuşma gelişim güçlüğü ile zihinsel, fiziksel, duyuşsal, sosyal ve davranış problemleri olan özel eğitim gerektiren bireylerin engellilik hâlinin ortadan kaldırılmasını ya da etkilerinin en az seviyeye indirilerek yeteneklerinin en üst seviyeye çıkarılması ve topluma uyumlarının sağlanması, temel öz bakım becerilerinin ve bağımsız yaşam becerilerinin geliştirilmesini sağlamak amacıyla, 6 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde 2.182 kursiyere destek eğitimi verilmektedir.

Tablo 3.6.19: Özel Eğitim Kapsamında Eğitim Alan Üstün Yetenekli Öğrenci Sayısı

KURUM ADI	YETENEK TÜRÜ	ERKEK	KIZ	TOPLAM
Akşemsettin Bilim ve Sanat Merkezi	Genel Zihinsel Yetenek-Sanat	34	42	76

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

Niğde ili Merkez ilçede, özel eğitim kapsamında Genel Zihinsel Yetenek-Sanat türünde 34 erkek, 42 kız olmak üzere toplam 76 öğrenci öğrenim görmektedir.

3.6.1.5. Yaygın Eğitim (Hayat Boyu Öğrenme)

Niğde ilinde yaygın eğitim faaliyetleri Merkez ve ilçelerde olmak üzere 6 Halk Eğitim Merkezi ve 2 Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Kurum-kuruluşlar işbirliğinde açılan tüm kurslar, Merkez Müdürlükleri tarafından açılarak e-yaygın sistemine

işlenmektedir. Öğrencilere, hükümlülere, eski hükümlülere ve diğer kursiyerlerin istekleri doğrultusunda sınavlara hazırlama, eğitici, boş zamanlarını değerlendirme ve istihdama yönelik olarak kurslar açılmış olup, halen açılmaya devam etmektedir.

Tablo 3.6.20: Halk Eğitim Merkez Müdürlükleri Tarafından Açılan Kurslar¹³²

EĞİTİM KADEMESİ	AÇILAN KURS SAYISI	KADIN	ERKEK	TOPLAM
Genel Kurslar	590	7.261	5.216	12.477
Mesleki ve Teknik Kurslar	253	3.227	3.349	6.576
Okuma Yazma Kursları	57	426	169	595
TOPLAM	900	10.914	8.734	19.648

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

¹³²Bu Tablodaki veriler, 01.01.2014-30.06.2014 tarihleri arasında açılan kurslara ilişkindir.

Tablo 3.6.20 incelendiğinde halk eğitim merkezleri müdürlükleri tarafından Genel Kurslar, Mesleki ve Teknik Kurslar ve Okuma Yazma Kursları olmak üzere toplamda 900 kurs açıldığı görülmektedir. Genel Kurslar kapsamında 590 kurs açılmış ve bu kurslara 7.291 kadın, 5.216 erkek olmak üzere toplamda 12.477 kursiyer katılmıştır. Mesleki ve Teknik Kurslarda ise 253 kurs açılmış; kurslara 3.227 kadın, 3.349 erkek olmak üzere toplam 6.576 kursiyer katılmıştır. Okuma Yazma Kurslarında 57

kurs açılmış olup; kurslara 426 kadın ve 169 erkek, olmak üzere toplam 595 kursiyerin katıldığı görülmektedir. Ayrıca, Tablo 3.6.20 genel olarak incelendiğinde kurslara katılan kadın kursiyerlerin erkeklere göre daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Niğde ilinde, Merkez Mesleki Eğitim Merkezi ve Bor Ahi Evran Mesleki Eğitim Merkezi olmak üzere iki kurs bulunmakta olup; bu kurumlarda 730 kalfalık öğrencisi ve 277 ustalık öğrencisi mevcuttur.

3.6.1.6. Özel Öğretim

Özel öğretim kurumlarının; 30'u Merkez ilçede, 5'i Bor ilçesinde, 3'ü Çiftlik ilçesinde toplam 38 Özel Eğitim Kurumunda 4.874 öğrenciye hizmet verilmektedir. Yükseköğretim öğrencilerinin ve özel öğretim kurumunda

öğrenim gören öğrencilerin barındıkları özel öğretime bağlı yurt sayısı ve burada kalan öğrenci sayıları Tablo 3.6.21'de verilmiştir.

Tablo 3.6.21: Özel Öğretime Bağlı Özel Yurt ve Öğrenci Sayıları

TÜRÜ	ÖĞRENCİ TÜRÜ	MİKTAR
Yurt Sayısı	Yükseköğretim	11
	Ortaöğretim	22
	TOPLAM	33
Öğrenci Mevcudu	Yükseköğretim	1.105
	Ortaöğretim	824
	TOPLAM	1.929
Öğrenci Kapasitesi	Yükseköğretim	1.441
	Ortaöğretim	1.311
	TOPLAM	2.572

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

Tablo 3.6.21 incelendiğinde Niğde ilinde yükseköğretime yönelik 1.441 kapasiteli 11 yurt olduğu ve bu yurtlarda 1.105 öğrencinin barındığı görülmektedir.

Ayrıca, ortaöğretim bünyesinde 1.311 kapasiteli 22 yurt olduğu ve bu yurtlarda da 824 öğrencinin barındığı anlaşılmaktadır.

3.6.1.7. Din Öğretimi

Tablo 3.6.22 incelendiğinde 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılında mevcut olmayan müstakil İmam-Hatip Ortaokul sayısının 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında yerleşim yerine göre kasabalara oranla şehirde daha fazla olduğu görülmektedir. 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında, İmam-Hatip Lisesi bünyesinde bulunan ortaokul sayısının ise 1 olduğu görülmektedir.

2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında herhangi bir değişiklik olmadığı görülmektedir.

İmam Hatip Ortaokullarında henüz mezun öğrenci bulunmamaktadır. İmam Hatip Lisesi öğrenci sayıları incelendiğinde yeni kayıt öğrenci sayısının mezun olan öğrenci sayısından çok fazla olduğu görülmektedir. Bu fark, İmam Hatip Liselerine ilginin arttığını göstermektedir.

2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılında mevcut olan İmam Hatip Lisesi ve Anadolu İmam Hatip Lisesi sayısında,

Tablo 3.6.22: 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı İtibarı ile İmam Hatip Ortaokulu ve Lisesine İlişkin Veriler

OKUL TÜRÜ	2002-2003 YILI OKUL SAYISI	2013-2014 YILI OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	DERSLİK SAYISI	ŞUBE SAYISI	YENİ KAYIT ÖĞR. SAYISI	MEZUN ÖĞR. SAYISI
İmam-Hatip Ortaokulu Toplamı	-	8	1.341	94	56	51	671	-
İmam-Hatip Ortaokulu	-	7	1.311	92	56	49	658	-
İmam-Hatip Lisesi Bünyesinde Ortaokul	-	1	30	2	-	2	13	-
İmam-Hatip Lisesi Toplamı	3	3	2.194	130	71	71	932	256
İmam-Hatip Lisesi	3	3	1.623	96	50	50	731	166
Anadolu İmam-Hatip Lisesi			571	34	21	21	201	90

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

3.6.1.8. Bilgi, İşlem ve Eğitim Teknolojileri

Niğde ilinde, okul ve kurumların fiziki ve teknolojik alt yapı bakımından ülke ortalamasının oldukça üzerinde olduğu söylenebilir. Okul ve kurumlardaki fiziki ve teknolojik altyapı durumlarına ilişkin ayrıntılı bilgiler Tablo 3.6.23'te verilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen Fatih Projesi kapsamında, teknolojiyi eğitimle buluşturma hedefi doğrultusunda Niğde ilindeki okullara; akıllı tahta, çok fonksiyonlu yazıcı, doküman kamera ve tablet bilgisayar dağıtılmıştır ve proje tamamlandığında bütün okullarda bu donanım ve altyapının kurulması amaçlanmaktadır.

Ayrıca 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılında dersliklerde 492 bilgisayar mevcut iken 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında 3.979 bilgisayarın mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Yine 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılında akıllı tahta hiç yokken 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında 560 akıllı tahta olduğu göze çarpmaktadır. 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılında bürolarda 128 bilgisayar mevcut iken 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında bu sayının 1.893'e yükseldiği görülmektedir. 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılında kurumlarda ADSL/Uydu Bağlantısı 8 iken 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında bu sayı 297'ye yükselmiştir.

Tablo 3.6.23 incelendiğinde 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılında BT sınıfı 28 iken 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında bu sayının artarak 241'e yükseldiği

Tablo 3.6.23: İl Millî Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Okul/Kurumların Fiziki ve Teknolojik Altyapı Durumu

FİZİKİ VE TEKNOLOJİK ALTYAPI	2002-2003	2013-2014	FARK
BT Sınıfı	28	241	213
Bilgisayar (Büroda)	128	1.893	1.765
Bilgisayar (Derslikte)	492	3.979	3.487
ADSL Bağlantısı+Uydu Bağlantısı	8	297	289
Akıllı Tahta Sayısı	--	560	560

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

3.6.1.8.1. Fatih Projesi

Niğde ilinde okullara, 2012 yılında 560 adet Vestel etkileşimli tahta kurulmuştur. 2013 yılında 117 öğrenci tableti, 9 yedek öğrenci tableti ve 39 adet öğretmen tableti olmak üzere 165 tablet bilgisayar dağıtımı yapılmıştır. Bütün Tabletler pilot okul olan Yavuz Sultan Selim Anadolu Lisesi'ne verilmiştir. 2013 yılında altyapı

çalışmaları 25 ortaöğretim kurumunda devam etmektedir.

Niğde ilinde Fatih Projesi kapsamında Altunhisar ve Çamardı ilçelerinde 1'er okulda, Çiftlik ilçesinde 2 okulda, Bor ilçesinde 9 okulda ve Merkezde 12 okulda olmak üzere 25 okulda toplam 560 etkileşimli tahta kurulmuştur. Yalnızca Ulukışla ilçesinde etkileşimli tahta bulunmamaktadır.

Tablo 3.6.24: Fatih Projesi Etkileşimli Tahta Kurulum Sayıları

İLÇE	ETKİLEŞİMLİ TAHTA KURULAN OKUL SAYISI	KURULAN ETKİLEŞİMLİ TAHTA SAYISI
Altunhisar	1	17
Bor	9	197
Çiftlik	2	34
Çamardı	1	9
Ulukışla	0	0
Merkez	12	303
TOPLAM	25	560

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

3.6.1.9. Strateji Geliştirme

Niğde ilinde, Strateji Geliştirme Biriminde geliştirilen projeler şunlardır:

- AB Projeleri.
- Araştırma, Değerlendirme Çalışmaları.
- EDEP(Eğitimde Değerler Eğitimi Projesi).
- Eğitimde İyi Örnekler Başarı Çemberi Projesi.
- Akademik Başarıyı Artırma Projesi.
- Bu projelere aşağıda kısaca değinilmiştir.

3.6.1.9.1. AB Projeleri

Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü koordinasyonunda yürütülen, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Projeleri kapsamında, 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılında ilimizde yürütülen 10 farklı kurumdan 10 farklı proje ile 22 idareci,

45 öğretmen ve 98 öğrenci, Avrupa'nın çeşitli ülkelerine eğitim ziyaretleri gerçekleştirmiştir. 2013 yılı Şubat ayı başvuru döneminde, İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde Ulusal Ajans'a 5, ildeki eğitim kurumları genelinde ise 22 proje başvurusu yapılmıştır. Kabul edilen projelerin uygulaması, Eylül 2013 yılı itibarı ile başlayacaktır.

3.6.1.9.2. Araştırma, Değerlendirme Çalışmaları

Araştırma, değerlendirme çalışmaları kapsamında; TÜBİTAK Ortaöğretim Projeleri ve Sosyal Destek Programları bulunmaktadır.

TÜBİTAK Ortaöğretim Projeleri

TÜBİTAK bölge sergisine, bölge illerinden toplam 689 projenin başvurduğunu ve bu projeler içinden 110'unun bölge sergisine davet edildiği bilinmektedir. Niğde ili,

TÜBİTAK Ortaöğretim Proje çalışması bölge sergisinde, Niğde ili Lise düzeyinde 12 proje ile temsil edilmiştir. TÜBİTAK ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan protokol gereği, Niğde ilinde belirlenen 9 pilot okulda 132 öğretmen ve 463 öğrenci, toplamda 224 projeyi ziyaretçilerine sergilemişlerdir.

Sosyal Destek Programı

Sosyal Destek Programı (SODES), Niğde iline yeni destek vermeye başlamıştır. Mayıs 2013 tarihinde Niğde ili genelinde proje başvuruları yapılan program kapsamında Niğde Milli Eğitim İl Müdürlüğü bünyesinde, özellikle sosyal ve ekonomik yönden sıkıntılı durumda olan köy okullarına eğitim-öğretim kalitesinin artırılması ve akademik başarıyı artırma çalışmaları paralelinde SODES projesi hazırlanmış ve proje uygulama süreci başlamış bulunmaktadır.

3.6.1.9.3. EDEP (Eğitimde Değerler Eğitimi Projesi)

Günümüzde kaybolmaya yüz tutan millî, manevî, kültürel ve insani değerleri öğrencilere benimseterek hayata geçirmelerini sağlamak ve bu değerleri gelecek nesillere aktarabilmek amacıyla; Eğitimde Değerler Eğitimi Projesi 2011-2012 Eğitim-Öğretim Yılında uygulanmaya başlamıştır. 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında işlenecek değerler ve uygulama yöntemlerini belirlemek için 50 öğretmen ve idareciyle Değerler Eğitimi 1. Çalıştay'ı yapılmıştır.

3.6.1.9.4. Eğitimde İyi Örnekler Başarı Çemberi Projesi

Başarı sıraları farklı olan okulların yöneticilerini bir araya getirerek eğitimde iyi örnek uygulamalarının paylaşılması ve ortaya çıkan sorunların pratik

çözümlerinin tartışılmasıdır. Bu çerçevede, Niğde ilindeki liseler arasında başarı çemberi oluşturularak eğitim-öğretimdeki kaliteye ivme kazandırmak amaçlanmıştır. Gruplardan çıkan raporları birleştirip yayınlayarak örnek uygulamaların artmasını teşvik etmek, Müdürler arası işbirliğini teşvik ederek kurumsal kapasiteyi artırmak hedeflenmektedir.

3.6.1.9.5. Akademik Başarıyı Artırma Projesi

Bu proje kapsamında, Niğde ilinde ilgili okulların yöneticileri ve branş öğretmenleri ayrı ayrı toplantılara alınarak bilgilendirme çalışmaları yapılmış olup teknik ve materyal destek sağlanmaya devam edilecektir. 2011 SBS sonuçlarına göre belirlen son 20 okul Akademik Başarıyı Artırma Projesi çalışmaları ile 2012 SBS sınavında başarı göstererek il bazında üst sıralara tırmanmıştır.

Akademik Başarıyı Artırma Projesi kapsamında belirlenen 16 riskli ortaokulu için Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından her ay deneme sınavı yapılmaktadır. Sınav sonuçları Ar-Ge Birimi tarafından değerlendirilerek okullara rehberlik yapılmaktadır. Akademik Başarıyı Artırma Projesi kapsamında belirlenen 16 riskli ortaokulun 8.sınıf şube rehber öğretmenleriyle toplantılar yapılmıştır. Başarının artırılması için planlama yapılarak çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmalarla ilgili Ar-Ge Birimi tarafından teknik destek sağlanmaktadır.

2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında ortaokul bünyesinde 412 öğrenci ulusal bazda ve 145 öğrenci uluslararası bazda bilimsel etkinliklere (yarışma, olimpiyatlar vb.) katılmıştır. Lise bünyesinde ise 368 öğrenci ulusal bazda, 85 öğrenci uluslararası bazda bilimsel etkinliklere katılmıştır.

Tablo 3.6.25: Ulusal/Uluslararası Bilimsel Etkinliklere Katılan Öğrenci Sayısı (2013-2014)

OKUL TÜRÜ	KATILIM TÜRÜ	ÖĞRENCİ SAYISI
Ortaokul	Uluslararası Katılım	145
	Ulusal Katılım	412
	TOPLAM	557
Lise	Uluslararası Katılım	85
	Ulusal Katılım	368
	TOPLAM	453

Kaynak: Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2015.

3.6.1.10. İnsan Kaynakları

Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde, 2014 yılı Nisan ayı itibarıyla; 1 milli eğitim müdürü, 2 müdür yardımcısı, 6 şube müdürü, 1 eğitim denetmenleri başkanı,

1 eğitim denetmenleri başkan yardımcısı, 19 il eğitim denetmeni yönetimi altında kadrolu, görevlendirme ve geçici personel dahil toplam 493 kişi görev yapmaktadır.

Tablo 3.6.26: Niğde İl Geneli Öğretmen Mevcudu ve İhtiyacı Dağılımı

İLÇE	NORM			MEVCUT			İHTİYAÇ		
	OKUL ÖNCESİ	SINIF	BRANŞ	OKUL ÖNCESİ	SINIF	BRANŞ	OKUL ÖNCESİ	SINIF	BRANŞ
Merkez	161	654	2.013	160	648	1.715	1	6	298
Bor	57	194	607	50	201	534	7	-	73
Çamardı	15	50	132	13	41	100	2	9	32
Ulukışla	15	55	177	15	52	114	-	3	63
Altunhisar	13	57	111	12	53	66	1	4	45
Çiftlik	26	125	244	23	100	133	3	25	111
TOPLAM	287	1.135	3.284	273	1.095	2.662	14	47	622

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

Niğde ilindeki okul ve kurumlarda toplam 287 okul öncesi öğretmeni, 1.135 sınıf öğretmeni, 3.284 branş öğretmeni normu bulunmakta olup; halen 273 okul öncesi öğretmeni, 1.095 sınıf öğretmeni, 2.662 branş öğretmeni

görev yapmaktadır. Şu anda, 14 okul öncesi öğretmenine, 47 sınıf öğretmenine ve 622 branş öğretmenine ihtiyaç bulunmaktadır.

3.6.1.11. Taşımali Eğitim Durumu

2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılında, 60 köydeki 1.839 öğrenci, Taşıma Merkezi Okulunda öğrenim görmektedir. Niğde il genelinde, Taşımali Eğitim nedeniyle 25 ortaokul

kapalı bulunmaktadır. Taşımali Eğitimde il geneli ortalama sınıf mevcudu 25 öğrencidir.

Tablo 3.6.27: 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında Ortaokullarda Taşımali Eğitim Durumu

İLÇE	TAŞIMA MERKEZİ OKUL SAYISI	TAŞIMALI EĞİTİM YAPILAN KÖY SAYISI	TAŞIMALI EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİ SAYISI	TAŞIMA NEDENİYLE KAPALI OKUL SAYISI
Merkez	11	11	515	4
Altunhisar	2	7	255	1
Bor	7	14	457	4
Çamardı	1	1	25	1
Çiftlik	1	8	240	0
Ulukışla	6	19	347	15
TOPLAM	28	60	1.839	25

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında, ortaöğretimde Taşımali Eğitim kapsamında 60 köydeki 1.839 öğrenci, 28 Taşıma Merkezinde öğrenim görmektedir.

Tablo 3.6.28: Ortaöğretimde Taşımali Eğitim Durumu

İLÇE	TAŞIMA MERKEZİ OKUL SAYISI	TAŞIMALI EĞİTİM YAPILAN KÖY SAYISI	TAŞIMALI EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİ SAYISI	TAŞIMA NEDENİYLE KAPALI OKUL SAYISI
Merkez	19	42	2.115	-
Altunhisar	-	-	-	-
Bor	6	19	541	-
Çamardı	2	12	55	-
Çiftlik	2	9	485	-
Ulukışla	4	16	88	-
TOPLAM	31	86	3.284	-

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

3.6.1.12. Eğitim Bütçesi

İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün mali kaynakları her yıl Bakanlık bütçesinden gönderilen ödenekler, İl Özel İdaresi tarafından aktarılan ödenek, okul/kurum kantin kira gelirlerinden gelen İl Millî Eğitim Müdürlüğü payları ve hayırsever vatandaşların yaptığı bağışlardan oluşmaktadır.

Niğde ilinde, 2013 yılı yatırımları toplam 31.566.535,00 TL olup en fazla yatırım ilkokul ve ortaokul derslik ve okul yapımında kullanılmıştır.

Tablo 3.6.29: 2013 Yılı Yatırımları

PROJE TÜRÜ	PROJE SAYISI	DERSLİK SAYISI	PROJE BEDELİ
Anaokulu	1	8	1.096.397,00 TL
İlkokul ve Ortaokul	15	246	21.234.112,00 TL
Spor Salonu	1		913.320,00 TL
Halk Eğitimi Merkezi	1		2.683.320,00 TL
Onarım, Ek Derslik, Kalorifer Yapımı	41	26	5.639.386,00 TL
TOPLAM	59	280	31.566.535,00 TL

Kaynak: Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015.

3.6.1.13. Niğde İlinin Temel Eğitim (Okulöncesi- İlkokul) ve Ortaöğretim Alanı

GZFT Analizi

Niğde ilinin Temel Eğitim (Okulöncesi-İlkokul) ve Ortaöğretim alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi sonucunda, ilin Temel Eğitim

(Okulöncesi-İlkokul) ve Ortaöğretim konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Çağ nüfuslarına göre okullaşma oranlarına ilişkin göstergelerin ülke standartlarına göre olumlu olması.
- İl bünyesinde özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere yönelik resmi ve özel okul/kurumların varlığı.
- Öğrencilere yönelik sosyal-sportif ve kültürel etkinlik ve yarışmaların etkin yapılması.
- Özellikle ortaöğretimde olmak üzere, okul türü çeşitliliğinin yüksek, alternatiflerin fazla olması.
- Okulların donanım, fiziksel ve teknolojik altyapı sorunlarının büyük ölçüde çözülmüş olması.
- Okul öncesi eğitimin yaygın olması.
- Veri tabanının tek merkezde toplanıyor olması.

ZAYIF YÖNLER

- Okul-veli-öğrenci işbirliğinin yetersiz olması.
- Üniversite ile işbirliğinin zayıf olması.
- Şehir merkezindeki temel eğitim okullarında, derslik yetersizliği nedeniyle ikili eğitimin yapılıyor olması.
- Öğretmenlerin değişime direnç göstermesi.
- Okulların fiziki yapıları itibarıyla sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere uygun alanlara yeterince sahip olmaması.
- Yetenek derslerine karşı yeterli ilginin olmaması.
- Sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere ait herhangi bir ödeneğin ayrılmamış olması.
- Nüfusun yoğunlaşması nedeni ile yeni okul ve derslik ihtiyacı bulunan yerlerde arsaların yetersiz ve kamulaştırma bedellerinin yüksek olması.

FIRSATLAR

- Üretilen hizmetlerin geniş kitleler tarafından kullanılabilir olması nedeniyle etki alanının geniş olması.
- Yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde olunması.
- Yerel medyanın eğitim çalışmalarını tanıtmaya yönelik desteğinin olması.
- İlde her geçen gün büyüme ve gelişme eğiliminde bir üniversite bulunması, üniversite bünyesinde bir eğitim fakültesinin olması.
- AB projeleri ve diğer yurtiçi ve yurtdışı fonlardan sağlanan kaynaklar.
- Nüfusun il ve ilçe merkezlerinde yoğunlaşmış olması nedeniyle eğitim hizmetlerinin sunumu ve erişiminin kolay olması.
- İlin şiddet, terör ve sosyal kargaşalardan uzak ve güvenli bir il olması.

TEHDİTLER

- Toplumun eğitimden beklentilerinin sadece akademik başarı odaklı olmasının eğitime olumsuz etkisi.
- Merkezi sınavlarda derece yapan öğrencilerin daha kaliteli eğitim beklentisiyle il dışındaki lise ve üniversiteleri tercih etmesi.
- Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarından mezun olanların, alan/dallarıyla ilgili istihdam fırsatlarının yetersiz olması.
- Problemlili aile sayısının hızla artıyor olması.
- İldeki sosyal faaliyet alanlarının azlığı.
- İnternet kullanımının yaygınlığına karşılık, güvenli ve bilinçli internet kullanımına yönelik tedbirlerin yeterince alınmaması.

3.6.1.14. Niğde İlinin Temel Eğitim ve Ortaöğretim Alanı Vizyonu

Çağdaş teknolojiler ve bilimsel gelişmeler ışığında; özgürlükçü, eşitlikçi, değişime açık, bireysel farklılıkları gözetken ve değerlendiren, zaman ve mekânla sınırlı olmayan, öğrenme ve insan odaklı, kendi özelliklerini en üst düzeyde geliştirebilen, yaratıcı ve hayal gücüne sahip, sorun çözme, iletişim, organizasyon ve işbirliği yeteneği kazanmış, yerel, bölgesel ve evrensel gelişmeye katkı sağlayabilecek bireylerin yetiştirildiği bir eğitim ili olmak.

3.6.1.15. Niğde İlinin Temel Eğitim ve Ortaöğretim Alanı Gelişme Politikaları

Niğde ilinde temel eğitim ve ortaöğretim alanına ilişkin durum analizi verilerine yukarıdaki bölümde yer verilmiştir. Aşağıda, Niğde ilinde temel ve ortaöğretim alanına ilişkin gelişme politikalarına yönelik öneriler bulunmaktadır.

a) Eğitim Kalitesinin Artırılması

Eğitimin her kademesindeki kalite ve başarının temelini oluşturan okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmalı, yetişkinler ile örgün eğitimden yararlanamamış olan bireylerin, nitelikli ve istihdama yönelik eğitimlerini sağlanmalıdır.

İl genelinde özel eğitime muhtaç olup, özel eğitimden yararlanamayan tüm bireyler eğitim imkânlarından yararlandırılmalıdır. Öğrencilerin kendilerine en uygun hedefe yönlendirilebilmeleri için onlara kendilerini keşfedebilmelerini sağlayacak rehberlik hizmetleri sağlanmalı, dezavantajlı bölgelerdeki öğrencilerin eğitimden en üst düzeyde faydalanabilmeleri için kurs, seminer, gezi vb. sosyal destek sistemlerinin etkin biçimde kullanımı ve okul öncesi dönemden başlayarak çocukların eğitime kesintisiz devam etmelerini sağlayacak maddi destekler genişletilmelidir. Kız çocuklarının ilkokuldan yükseköğretime kadar okullaşmasının önündeki engelleri ortadan kaldırmak amacıyla ailelere eğitimler verilmeli, bu anlamda tanınmış kişilerin başarı hikâyelerinin kendi ağzından öğrenci, veli ve öğretmenlerle paylaşılması sağlanmalıdır. Öğrencilerin sağlıklı yetişmeleri, bireysel ve sosyal gelişimleri için koruyucu sağlık tedbirleri alınmalıdır.

Her kademe görev alan öğretmenlerin, mesleki bilgi ve beceri düzeylerinin artmasını sağlamak amacıyla kişisel gelişim seminerleri düzenlenmeli, lisansüstü eğitimleri teşvik etmek gibi uygulamalarla personelin niteliği artırılmalıdır. Eğitim paydaşlarının proje hazırlamasını sağlayarak ulusal ve uluslararası

düzeyde toplantı ve yarışmalara katılması için çalışmalar yapılmalıdır.

b) Eğitim Temelli Sosyal-Kültürel Faaliyetlerin Artırılması

Öğrencilerin sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılımı teşvik edilerek artırılmalı, öğrencilerin etkin rehberlik hizmetlerinden faydalanmasını sağlayarak kendilerini gerçekleştirebilmeleri; eğitim sürecinden yetenek ve özelliklerine göre en üst düzeyde yararlanabilmelerini, gizli ya da henüz farkında olmadıkları yeteneklerini en uygun şekilde geliştirmeleri ve kullanmaları sağlanmalıdır. Öğrencilerin yaratıcı kişiliklerini geliştirmek amacıyla uygulanabilecek projeler geliştirmeleri desteklenmelidir.

Öğrenciler, etkin değerler eğitimi vasıtasıyla çevreye duyarlı, insan haklarına saygılı, topluma karşı sorumluluk bilinci gelişmiş, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirilmeli; bu amaçla da öğrencilerin, ilin kültür elçisi olarak bilincini artırıcı etkinlikler düzenlenmelidir.

c) Eğitim Ortamlarının Fiziki ve Teknik Altyapısının İyileştirilmesi

İkili öğretim yapan bütün okulların, normal öğretime geçişi sağlanmalı, nüfus potansiyeli de düşünülerek il genelinde yapılacak derslik ve okulların yerleri belirlenmelidir. Eğitim materyalleri ve eğitim teknolojileri bakımından okulların tamamı geliştirilmelidir.

d) İlin, Bölgenin ve Ülkenin İhtiyaç Duyduğu Teknik Eleman Yetiştirilebilmesi

İlin, bölgenin ve ülkenin ihtiyaç duyduğu kalifiye eleman yetiştirilmesine öncülük etmek amacıyla, güncel ihtiyaçlar belirlenerek kendini sürekli yenileyen, mesleki bilgi ve beceri açısından donanımlı, üretim ve hizmet sektörüne doğrudan katkıda bulunabilecek ayrıca, üst öğretim kurumlarına hazır elemanlar yetiştirilmelidir.

3.6.2. Niğde İlinde Yükseköğretim

Bu başlık altında Niğde Üniversitesinin 2009-2013 yıllarını kapsayan gelişimi, bazı verilerle ele alınmıştır.

3.6.2.1. Niğde Üniversitesinin Tarihsel Gelişimi

Niğde Üniversitesi, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı hakkında 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin değiştirilerek kabulüne dair 2809 sayılı Kanun ile 78 ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında, 03.07.1992 tarihli ve 3837 sayılı Kanun'un ek 22. maddesine göre kurulmuştur. Kuruluş Kanunu 11 Temmuz 1992 tarihli ve 21281 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. 11 Temmuz 1992 tarihinde resmi olarak kurulan Niğde Üniversitesi'nin kuruluş sürecinden, özellikle de başlangıç ve gelişim aşamasından söz etmek demek; Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde kurulmuş olan Dar-ül Muallim Mektebine, oradan 1957 yılında kurulan "Niğde Kız Öğretmen Okulu"na, 1974-1975 yılında eğitime başlayan "Niğde Eğitim Enstitüsü"ne, 1976-1977 Eğitim-Öğretim Yılında 1 öğretim görevlisi, 2 memur, 1 hizmetli ile eğitime başlayan ve 1982 yılında KHK ile Selçuk Üniversitesine bağlanan "Niğde Meslek Yüksekokulu"na ve son olarak 26 Eylül 1988 tarihli ve 2914 sayılı YÖK kararı ile Selçuk Üniversitesine bağlı olarak Niğde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin kurulmasına değinmek demektir.

1957 yılında şimdiki Niğde Öğretmenevinin bulunduğu binada 40 öğrenci ile eğitim-öğretime başlayan Niğde Kız Öğretmen Okulu, Niğde ilinin Cumhuriyet Dönemi ilk yükseköğrenim kurumu olarak ele alınırsa, Niğde Üniversitesinin temelleri 57 yıl öncesine kadar uzatılabilir. Bahsi geçen öğretmen okulu, mevcut binanın ihtiyaca cevap vermemesi üzerine, 1968-1969 eğitim-öğretim yılında 5 blok halinde yapılan yeni ve modern binasına (Eski Rektörlük ve/veya Aşağı Kayabaşı Yerleşkesi) taşındı. 38 öğretmen, 851 öğrencisi ile çalışmalarını sürdüren öğretmen okulu, 1974-1975 Eğitim-Öğretim Yılında, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı iki yıllık Eğitim Enstitüsü'ne dönüştürülmüştür.

Niğde ilinin eğitime verdiği önem neticesinde, yükseköğrenim kurum ve kuruluşlarının da açılması bir zorunluluk haline gelmiştir. Bunun sonucunda, 1974 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak 1 öğretim görevlisi, 2 memur ve 1 hizmetli ile bugünkü Atatürk İlköğretim Okulu'nun yanında bulunan Zihinsel Engelliler

Okulu'nun bulunduğu binada, YAYKUR bünyesinde Hayati Bilimler Yüksekokulu açılmıştır. Açılışından itibaren beş yıl içerisinde öğretim elemanı sayısı altıya çıkmıştır. Makine, Motor, Hayati Bilimler ve Sosyal Bilimler Bölümlerini ücretli öğretim elemanlarıyla yürüten Yüksekokuluna, 1978 yılından 1980 yılına kadar yaygın yükseköğretim öğrencileri de aktarılmıştır. 1980 yılından itibaren İşletme-Muhasebe, Motor, Elektrik Programları ile öğretime devam eden Yüksekokul, 20.07.1982 tarihinde 41 sayılı KHK ile Selçuk Üniversitesi Rektörlüğüne bağlanmıştır. Bu programlara 1990-1991 Eğitim-Öğretim Yılında Dericilik Programı ilave edilmiştir.

3 Temmuz 1992 tarihli ve 3837 sayılı Kanun'un Ek 22'inci maddesine göre, 11 Temmuz 1992 tarihli ve 21281 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak kuruluşu tamamlanan Niğde Üniversitesi'nde, Eğitim Yüksekokulu Eğitim Fakültesine dönüştürülmüştür. Aynı yıl, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesine ek olarak Fen Edebiyat Fakültesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Aksaray İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Aksaray Mühendislik Fakültesi kurulmuştur. Ayrıca, Aksaray ve Niğde ilindeki Meslek Yüksekokullarına ek olarak; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Zübeyde Hanım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Aksaray Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve Bor Meslek Yüksekokulu açılmıştır.

2006 yılında Aksaray Üniversitesi kurularak Aksaray, Şereflikoçhisar ve Ortaköy birimleri Niğde Üniversitesinden ayrılmıştır. 2010 yılında Niğde Meslek Yüksekokulu; Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu ve Niğde Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu olarak iki ayrı yüksekokula bölünmüştür. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi; Mühendislik Fakültesi ve Mimarlık Fakültesi olarak iki ayrı fakülte olmuştur. 2011 yılında; Yabancı Diller Yüksekokulu, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi ve İletişim Fakültesi kurulmuştur. 26 Ağustos 2014 tarih ve 29100 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak Niğde Üniversitesi bünyesinde İslami İlimler Fakültesi, 05.06.2015 tarihli ve 29377 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak Tıp Fakültesi kurulmuştur. Bunlar Niğde ili için son derece önemli adımlar olmuştur.

3.6.2.2. Günümüz Niğde Üniversitesi Yerleşkeleri

Niğde Üniversitesi, Merkez Yerleşke dışında 6 Yerleşkede daha hizmet vermeye devam eden bir devlet üniversitesidir.

3.6.2.2.1. Merkez Yerleşkede Bulunan Birimler

Merkez Yerleşkede; Rektörlük, Rektörlüğe bağlı birimler, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Mimarlık Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi, Ayhan Şahenk Öğrenci Yurdu, Yabancı Diller Yüksekokulu, Kütüphane, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Merkezi Laboratuvar, Kongre ve Kültür Merkezi, Emine Çetintürk Kreş ve Gündüz Bakımevi, Merkezi Kafeterya, Merkezi Yemekhane, Gençlik Merkezi, Futbol Sahası ve Açık Spor Tesisleri, Merkez Camii, Cumhuriyet Anıt Alanı ve diğer sosyal alanlar bulunmaktadır. Merkez Yerleşkede yer alması planlanan İletişim Fakültesi binası, yeni yapılmakta olan Çarşı binası ve Enstitülerin binası inşaat aşamasındadır.

3.6.2.2.2. Aşağı Kayabaşı Yerleşkesinde Bulunan Birimler

Aşağı Kayabaşı Yerleşkesinde; Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, Uygulama Restaurant'ı ve Konukevi, Kapalı ve Açık Spor Tesisi, Baş Şoförlük ve Merkez Garajı bulunmaktadır.

3.6.2.2.3. Derbent Yerleşkesinde Bulunan Birimler

Derbent Yerleşkesinde; Niğde Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Derbent Kültür Merkezi, Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu ve Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır.

3.6.2.3. Niğde Üniversitesine Ait Bazı İstatistikler

Niğde Üniversitesine yıllara göre kayıt yaptıran öğrenci sayıları Tablo 3.6.30'da görülmektedir.

Tablo 3.6.30: Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayıları

FAKÜLTE/YÜKSEKOKUL	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Eğitim Fakültesi	450	638	651	453	569	579
Fen Edebiyat Fakültesi	652	647	531	443	522	590
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	470	600	668	790	796	953
Mühendislik Fakültesi	534	707	586	593	637	736
Mimarlık Fakültesi	---				41	47
Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi	---				60	67

3.6.2.2.4. Bor Yerleşkesinde Bulunan Birimler

Bor Yerleşkesinde; Bor Meslek Yüksekokulu, Bor Halil Zöhre Ataman Meslek Yüksekokulu ve Sentetik Futbol (halı) sahası bulunmaktadır.

3.6.2.2.5. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yerleşkesinde Bulunan Birimler

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yerleşkesinde; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kapalı Spor Salonları, Atletizm Pisti ve Sentetik Futbol Sahası bulunmaktadır.

3.6.2.2.6. Ulukışla Yerleşkesinde Bulunan Birimler

Ulukışla Yerleşkesinde; Ulukışla Meslek Yüksekokulu ve Çok Amaçlı Spor Tesisleri bulunmaktadır.

Bu yerleşkelerin dışında Üniversitenin Koyunlu'da misafirhane ve lojmanları, Akmedrese yanında Kültür ve Sanat Evi binaları ve Bor Organize Sanayi Bölgesi'nde deri fabrikası bulunmaktadır. Göncü Konağı-Fikret Uyanık uygulama oteli restorasyonu tamamlanmak üzeredir.

Üniversitede toplam 262.859 m² kapalı alan mevcuttur. Bu alanın 20.620 m² si kamu kurumlarından devir yolu ile üniversiteye geçmiştir. Yapılmış olan kapalı alanlardan 114.154 m² lik alan 1992-2009 yılları arasında, 127.433 m² alan ise 2009 yılından sonra yapılmıştır. 2009-2013 yılları arasında tamamlanan kapalı alan, üniversitenin kuruluşundan günümüze kadar yapılan işlerin yaklaşık %93'üne karşılık gelmekte olup, devam eden işlerin tamamlanması ile birlikte bu oran %111 seviyelerine çıkacaktır.

Tablo 3.6.30: Devamı

FAKÜLTE/YÜKSEKOKUL	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
İletişim Fakültesi	---				29	47
Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı	0	0	0	0	0	30
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	163	235	230	233	230	255
Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu	106	117	126	160	167	157
Bor Meslek Yüksekokulu	364	356	458	662	604	651
Niğde Meslek Yüksekokulu	840	29.12.2009 Tarihli YÖK YKK ile İsmi Sos. Bil. MYO Olarak Değiştirildi.				
Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu		628	636	695	690	937
Niğde Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu		212	315	579	610	648
Ulukışla Meslek Yüksekokulu	290	127	105	179	125	128
Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	80	100	198	296	299	299
Bor Halil-Zöhre Ataman Meslek Yüksekokulu	98	109	107	106	61	55
Sosyal Bilimler Enstitüsü	184	182	279	161	222	116
Fen Bilimleri Enstitüsü	104	113	153	146	191	171
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	---		0	15	59	115
TOPLAM	4.335	4.771	5.043	5.511	5.912	6.581

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, 2014.

Tablo 3.6.30 incelendiğinde 2009-2010 Eğitim-Öğretim Yılından itibaren yeni kayıt yaptıran öğrenci sayısında her yıl artış olduğu görülmektedir. Aynı zamanda, 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında yeni fakültelerin açıldığı, ön lisans ve lisans programlarına yenilerinin

eklendiği ve kontenjanların her yıl arttığı görülmektedir.

Niğde Üniversitesinde yıllara göre kayıtlı toplam öğrenci sayıları Tablo 3.6.31'de ve Grafik 3.6.4'te verilmiştir.

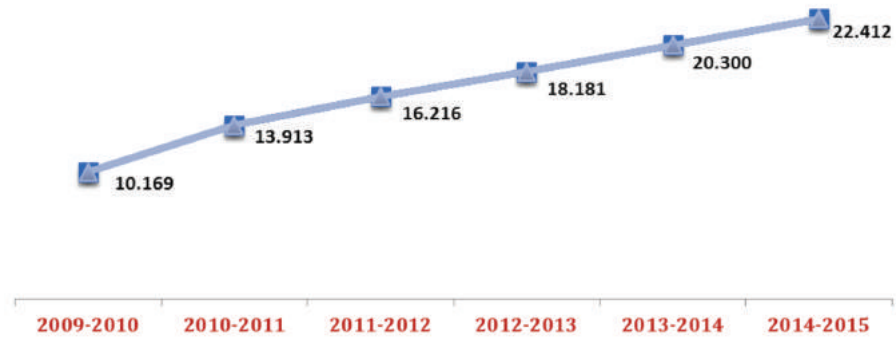
Tablo 3.6.31: Kayıtlı Toplam Öğrenci Sayıları

FAKÜLTE/YÜKSEKOKUL	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Eğitim Fakültesi	1.037	1.636	2.019	2.154	2.183	2.155
Fen Edebiyat Fakültesi	1.550	2.091	2.277	2.219	2.230	2.226
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	1.289	1.842	2.197	2.535	2.891	3.338
Mühendislik Fakültesi	1.012	1.907	2.329	2.505	2.793	2.986

Tablo 3.6.31: Devamı

FAKÜLTE/YÜKSEKOKUL	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Mimarlık Fakültesi					41	88
Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi					60	128
İletişim Fakültesi					29	74
Türk Musikisi Devlet Konservatuarı	0	0	0	0	0	25
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	309	619	755	884	950	969
Bor Meslek Yüksekokulu	885	1.089	1.261	1.584	1.822	2.018
Niğde Meslek Yüksekokulu	1.726	29/12/2009 TARİHLİ YÖK YKK İLE İSMİ SOS.BİL. MYO OLARAK DEĞİŞTİRİLDİ				
Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	-	1.627	1.791	1.858	2086	2.470
Niğde Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	-	555	753	1.225	1.548	1.845
Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu	313	426	492	539	588	621
Ulukışla Meslek Yüksekokulu	773	735	578	520	482	478
Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	136	207	326	555	677	736
Bor Halil-Zöhre Ataman Meslek Yüksekokulu	478	402	397	376	351	342
Sosyal Bilimler Enstitüsü	406	489	559	633	797	953
Fen Bilimleri Enstitüsü	255	288	351	463	597	727
Eğitim Bilimleri Enstitüsü		-	131	131	175	233
TOPLAM	10.169	13.913	16.216	18.181	20.300	22.412

Grafik 3.6.4: Kayıtlı Toplam Öğrenci Sayıları

Tablo 3.6.31 ve Grafik 3.6.4 incelendiğinde 2009-2010 Eğitim-Öğretim Yılından itibaren Niğde Üniversitesinin kayıtlı öğrenci sayısında her yıl artış olduğu görülmektedir. 2009-2010 Eğitim-Öğretim Yılında 10.169 olan toplam öğrenci sayısı, 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında 20.300'e ulaşmıştır. 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı Ocak

ayı itibarıyla 22.412 öğrenci Niğde Üniversitesinde eğitim-öğretim görmektedir.

Tablo 3.6.32 ve Grafik 3.6.5'te, Niğde Üniversitesinden mezun olan öğrenci sayıları eğitim-öğretim yıllarına göre verilmiştir.

Tablo 3.6.32: Mezun Öğrenci Sayıları

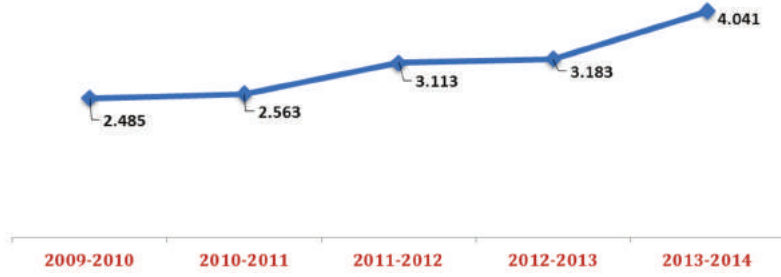
FAKÜLTE/YÜKSEKOKUL	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Eğitim Fakültesi	387	245	272	423	581
Fen Edebiyat Fakültesi	299	285	410	451	505
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	288	246	401	382	449
Mühendislik Fak.	121	112	327	310	441
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	65	95	96	142	196
Bor Meslek Yüksekokulu	183	290	281	288	382
Niğde Meslek Yüksekokulu	517				
Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	-	458	463	431	498
Niğde Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	-	113	193	176	304
Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu	86	70	114	110	120
Ulukışla Meslek Yüksekokulu	220	282	224	137	123
Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	76	97	60	159	241
Bor Halil-Zöhre Ataman Meslek Yüksekokulu	102	118	112	75	70
Sosyal Bilimler Enstitüsü	102	90	82	42	54
Fen Bilimleri Enstitüsü	39	62	65	44	58
Eğitim Bilimleri Enstitüsü		13	13	19	
TOPLAM	2.485	2.563	3.113	3.183	4.041

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, 2014.

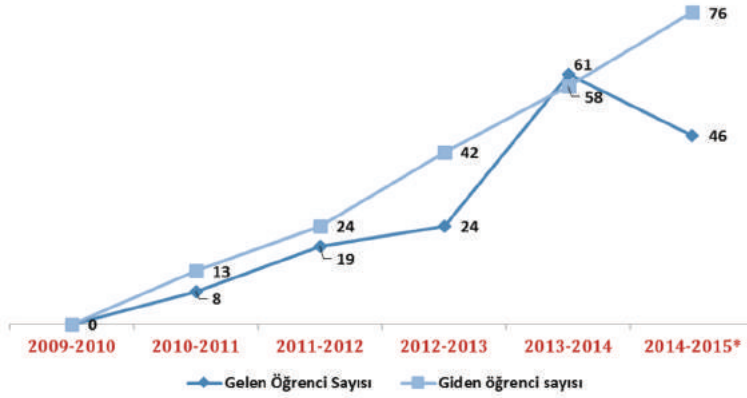
Tablo 3.6.32 ve Grafik 3.6.5 incelendiğinde 2009-2010 Eğitim-Öğretim Yılından itibaren Niğde Üniversitesinden mezun olan öğrenci sayısında her yıl artış olduğu görülmektedir. 2009-2010 Eğitim-Öğretim Yılında öğrenci sayısı 2.485 iken, 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında 4.041'e ulaşmıştır.

Grafik 3.6.6'da, Niğde Üniversitesine Farabi Değişim Programı ile gelen ve diğer üniversitelere giden öğrenci sayıları verilmiştir.

○ Grafik 3.6.5: Toplam Mezun Öğrenci Sayıları

○ Grafik 3.6.6: Farabi Değişim Programı Kapsamında Gelen-Giden Öğrenci Sayıları

*2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı verileri, Aralık 2014 sonu itibarıyla alınmıştır.

2009-2013 yılları arasında, Farabi Değişim Programı kapsamında Niğde Üniversitesine gelen ve diğer üniversitelere giden öğrenci sayısında artış olmuştur. 2014 yılında ise giden öğrenci sayısında artış söz konusu

iken gelen öğrenci sayısında bir önceki yıla göre azalma görülmektedir.

Tablo 3.6.33'te, Erasmus Değişim Programı kapsamında anlaşma yapılan ülke ve üniversiteler yer almaktadır.

○ Tablo 3.6.33: Erasmus Değişim Programı Anlaşmaları

ÜLKE	ÜNİVERSİTE
Polonya	Uniwersytet Technologiczno Przyrodniczy w Bydgoszczy (PL BYDGOSZ02)
	The Podhale State Higher Vocational School in Nowy Targ (PL NOWYTA01)
	Dolnoslaska Szkoła Wyzsza (University of Lower Silesia) (PL WROCLAW14)
	Uniwersytet Wrocławski (PL WROCLAW01)
	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu (PL WROCLAW04)
	Warsaw University of Life Sciences (PL WARSZAW 05)
	Lublin University of Technology (PL LUBLIN03)
	Czestochowa University of Technology (PL CZESTOC01)
	Opole University Institute Of Sociology (PL OPOLE01)
	Radom Academy of Economics (PL RADOM04)

○ Tablo 3.6.33: Devami

ÜLKE	ÜNİVERSİTE
Romanya	Universitatea "Petru Maior" Din Targu Mures ("Petru Maior" University of Targu Mures) (RO TARGU03)
	University of Bucharest (RO BUCURES09)
	Alexandru Ioan Cuza University (RO IASI02)
	Universitatea Politehnica Timisoara (Politehnica University of Timisoara) (RO TIMISOA04)
	1 December 1918 University of Alba Iulia (RO ALBAIU 01)
	Transylvania University of Brasov (RO BRASOV 01)
	Universitatea "Constantin Brancusi" din Targu Jiu (RO TARGU04)
	University of Oradea (RO ORADEA 01)
	"Vasile Alecsandri" University of Bacau (RO BACAU01)
İtalya	Universita' Degli Studi Di Pavia, (University of Pavia) (I PAVIA01)
	Universita' Degli Studi Di Padova (I -PADOVA01)
	University of Palermo (I PALERMO 01)
	Universita Degli Studi Di Napoli Federico II (I NAPOLI01)
	Universita Degli Studi Di Napoli L'Orientale (I NAPOLI02)
İsveç	Umeå University (S UMEA01)
İngiltere	Loughborough University (UK LOUGHBO 01)
Letonya	Baltijasstarptautis Kaakademija (Baltic International) (LV RIGA28)
	Latvia University of Agriculture (LV JELGAVA01)
Fransa	Universite de Cergy-Pontoise (F CERGY07)
	Universite de Lorraine (F NANCY43)
Bulgaristan	National Sports Academy "Vassil Levski" (BG SOFIA17)
İspanya	Universidad De Castilla- La Mancha (E CIUDA- R01)
	Universitat Politecnica De Catalunya (UPC-BarcelonaTech)
	Universidad De Zaragoza (E ZARAGOZ01)
	Universitat de les Balears (E PALMA01)
	University of Las Palmas de Gran Canarias (E LAS-PAL01)
	Universidad Publica De Navarra (E PAMPLON02)

Tablo 3.6.33: Devamı

ÜLKE	ÜNİVERSİTE
Portekiz	Universidade de Lisboa (P LISBOA109)
	Escola Superior De Artes E Design (P MATOSIN01)
	Polytechnic Institute of Bragança (P BRAGANC01)
Çek Cumhuriyeti	University of Ostrava (CZ OSTRAVA02)
	University of West Bohemia (CZ PLZEN01)
	University of Pardubice (CZ PARDUB01)
Macaristan	Kecskemet College (HU KECKSKEM02)
	Szegedi Tudományegyetem - University of Szeged (HU SZEGED01)
	University of Pannonia (HU VESZPRE01)
Yunanistan	Technological Educational Institute (T.E.I) of Athens (GE ATHINE34)
Almanya	Bergische Universität Wuppertal (D WUPPERT01)
	Clausthal University of Technology (D CLAUST01)
	University of Friedrich Schiller (D JENA01)
	Universität Duisburg- Essen (D ESSEN04)
Estonya	Euroakadeemia (EE TALLINN16)
Slovakya	University of Economics in Bratislava (SK BRATISL03)
	University of SS Cyril and Methodius Trnava (SK TRNAVA02)
Litnavya	Northen Lithuania College (LT SIAULIA02)
Hollanda	The Hague University of Applied Sciences (NL S-GRAVE13)
Belçika	University Of Liege (B LIEGE01)

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, 2014.

Niğde Üniversitesi, Erasmus kapsamında 19 ülke ile ikili anlaşma yapmıştır.

Tablo 3.6.34'te, karşılıklı işbirliği anlaşmaları yapılan ülkeler ve üniversiteler yer almaktadır.

Tablo 3.6.34: Karşılıklı İşbirliği Anlaşmaları Yapılan Ülkeler ve Üniversiteler

ÜNİVERSİTE	ÜLKE
North Dakota State University	Amerika Birleşik Devletleri)
Univerzitet Dzemal Bijedic u Mostaru	Bosna-Hersek
Univerzitet u Zenici	Bosna -Hersek
Univerzitet u Tuzli	Bosna -Hersek
Univerzitet u Novom Pazaru	Sırbistan
Goce Delcev University of Stip	Makedonya
University of Pristina	Kosova
The University of Sannio	İtalya
The University of Naples Federico II	İtalya
Bosna Hersek Amerikan Üniversitesi	Bosna -Hersek
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi	Kazakistan
Süleyman Demirel Üniversitesi	Kazakistan
Yabancı Diller ve Mesleki Kariyer Üniversitesi	Kazakistan
Tetova Devlet Üniversitesi	Makedonya
Prizren Üniversitesi	Kosova
Kesckemet College	Macaristan
Kookmin University	Güney Kore
University of West Hungary	Macaristan
San'a University	Yemen Cumhuriyeti
Gjilani College	Kosova
M. Akmulla Başkurt Devlet Pedagoji Üniversitesi	Başkurdistan
Wageningen Üniversitesi	Hollanda
(JAMOB) Bouira University	Cezayir
Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilimler Bakanlığı Bilim Komitesi Ç.Ç. Valihanov Tarih ve Etnoloji Enstitüsü	Kazakistan
K. Jubanov Aktobe Bölge Devlet Üniversitesi	Kazakistan
University of UTP	Polonya
Niğde Üniversitesi ve Wageningen Üniversitesi Araştırma Merkezi arasında Mutabakat Zaptı	Hollanda
University of Pannonia	Macaristan
Kaunas University of Technology	Litvanya

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Ofisi, 2015.

Niğde Üniversitesi çeşitli ülkelerden toplam 28 üniversite ile karşılıklı işbirliği anlaşmaları imzalamıştır.

Tablo 3.6.35 ve Tablo 3.6.36'da, 2009-2013 yılları arasında Erasmus kapsamında gelen ve giden öğrenci

ve öğretim elemanı sayıları verilmiştir. Tablo 3.6.37'de ise Erasmus kapsamı dışında protokol ile gelen ve giden öğrenci ve öğretim elemanı sayıları yer almaktadır

Tablo 3.6.35: Erasmus Kapsamında Gelen Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları

HAREKETLİLİK	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Öğrenci Öğrenim Hareketliliği	0	0	5	11	2	2
Staj Hareketliliği	0	6	3	0	3	0
Ders Verme Hareketliliği	6	7	13	9	23	15
Ders Alma Hareketliliği	0	1	3	1	9	10
TOPLAM	6	14	24	21	37	27

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Ofisi, 2015.

Erasmus kapsamında hareketlilikten yararlanarak Niğde Üniversitesine gelen öğrenci ve öğretim elemanı sayısı 2009 yılında 6 kişi iken 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılında 27'ye yükselmiştir.

Erasmus kapsamında hareketlilikten yararlanarak diğer ülkelere giden öğrenci ve öğretim elemanı sayısı 2009 yılında 68 kişi iken 2014 yılında 95'e yükselmiştir.

Tablo 3.6.36: Erasmus Kapsamında Giden Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları

HAREKETLİLİK	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Öğrenci Öğrenim Hareketliliği	49	58	64	85	78	60
Staj Hareketliliği	3	7	6	5	7	15
Ders Verme Hareketliliği	12	18	22	32	29	15
Ders Alma Hareketliliği	4	5	6	12	6	5
TOPLAM	68	88	98	134	120	95

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Ofisi, 2015.

Tablo 3.6.37: Erasmus Kapsamı Dışında Protokol ile Giden-Gelen Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları

HAREKETLİLİK	PROTOKOL KAPSAMINDA GİDEN				PROTOKOL KAPSAMINDA GELEN			
	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Öğrenci Öğrenim Hareketliliği	0	5	5	2	5	13	1	11
Staj Hareketliliği	0	0	0	0	13	32	12	51
Ders Verme Hareketliliği	0	0	0	0	4	0	0	0
Ders Alma Hareketliliği	0	0	0	2	1	0	0	0
TOPLAM	0	5	5	4	23	45	13	62

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Ofisi, 2015.

Niğde Üniversitesinin ikili anlaşmalarla yapılan protokoller kapsamında diğer ülkelere 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılında sadece 5 öğrenci gitmiştir. Ancak, Niğde Üniversitesine söz konusu protokol kapsamında gelen öğrenci ve öğretim elemanı sayısı 2011-2012 Eğitim-

Öğretim Yılında 23 iken, 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılında 62'ye yükselmiştir.

Tablo 3.6.38'de, yıllara göre akademik personel sayıları verilmiştir.

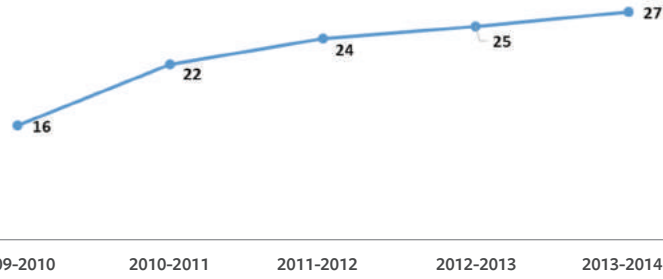

Tablo 3.6.38: Akademik Personel Sayıları

AKADEMİK PERSONEL	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹³³
Prof. Dr.	22	25	25	29	35	44
Doç. Dr.	32	45	39	65	78	100
Yrd. Doç. Dr.	186	196	211	215	218	206
Öğretim Görevlisi	149	145	153	159	159	166
Araştırma Görevlisi	175	159	177	187	211	227
Okutman	47	52	51	49	47	51
Uzman	15	13	11	10	10	14
TOPLAM	626	635	667	714	758	808

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Personel Daire Başkanlığı, 2015.

¹³³Bu veriler, 31 Aralık 2014 tarihine dayalıdır.

Grafik 3.6.7: Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayıları

Yıllara göre akademik personel sayısı incelendiğinde toplam öğretim elemanı sayısının, özellikle de öğretim üyesi sayısının artması, Niğde Üniversitesinde eğitim kalitesinin arttığı, öğretim üyelerinin Niğde Üniversitesini tercih etme oranının arttığına da bir göstergesidir. Her ne kadar öğretim üyesi sayısında artış olsa da öğrenci sayısındaki artış öğretim elemanı sayısındaki artıştan daha

fazla gerçekleştiği için, yıllar bazında öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısında da artışın ne olduğu Grafik 3.6.7'de görülmektedir.

Yıllara göre bilimsel yayın ve etkinliklerin dağılımı Tablo 3.6.39 ve Tablo 3.6.40'da verilmiştir.

Tablo 3.6.39: Akademik Yayınların Dağılımı

YAYIN TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013
MAKALELER					
Ulusal	126	148	176	98	109
Uluslararası	253	263	264	187	293
SCI/SSCI/ABCI ¹³⁴	178	163	152	152	192
ATIF SAYISI	1.281	751	601	548	197
KİTAP	35	34	20	21	169
BİLDİRİLER					
Ulusal Bildiri	159	244	96	133	167
Uluslararası Bildiri	156	200	211	182	169
TOPLAM	1.987	2.272	2.287	2.141	2.218

Kaynak: Niğde Üniversitesi İdare Faaliyet Raporları, 2009-2013.

Yıllara göre bilimsel yayın ve etkinliklerin dağılımı incelendiğinde yayın ve etkinliklerin sayısının düzenli artışı ya da azalışının söz konusu olmadığı gözlenmiştir.

Tablo 3.6.41’de, Üniversitede tamamlanan ve devam eden proje sayıları yer almaktadır. 2009-2013 yılları

arasında en çok BAP ve TÜBİTAK destekli projelerin yapıldığı ve proje sayısı açısından yıllara göre dalgalanmalar olsa da 2009 yılında 28 olan proje sayısının 2014 yılında 45’e yükseldiği görülmektedir. 2014 yılı sonu itibarı ile 157 proje devam etmektedir.

Tablo 3.6.40: Niğde Üniversitesinde Düzenlenen Etkinliklerin Dağılımı

ETKİNLİK TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013
Sempozyum ve Kongre	1	-	2	9	3
Konferans	60	17	22	35	30
Panel	9	4	13	12	10
Seminer	16	3	5	3	3
Çalıştay	-	2	-	-	3
Açık Oturum	-	-	6	-	-
Söyleşi	-	1	2	-	5
Tiyatro	2	4	3	2	-
Konser	12	11	12	8	17
Sergi	4	1	27	14	15
Turnuva	2	2	2	14	-
Teknik Gezi	21	23	28	22	20
Eğitim Semineri	15	1	12	6	-
Defile	1	-	-	-	-
Tören	3	3	3	4	4
Gösteri	-	9	2	3	1
Yarışma	-	-	-	-	-
Kurs	11	3	30	-	-
Bahar Şenliği	1	1	1	-	1
TOPLAM	158	85	170	132	112

Tablo 3.6.41: Niğde Üniversitesinde Tamamlanan ve Devam Eden Proje Sayıları

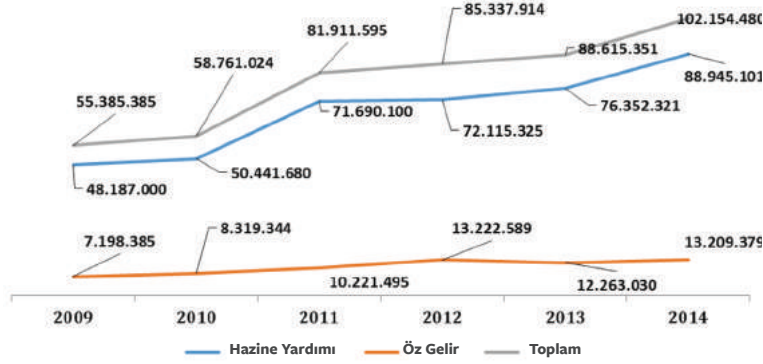
PROJE TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹³⁵	TOPLAM	DEVAM EDEN PROJE
BAP Destekli Projeler	25	33	37	41	36	39	211	124
TÜBİTAK Destekli Projeler	2	4	17	6	6	6	41	26
DPT Destekli Projeler	-	-	-	-	-	-	-	1
SAN-TEZ Destekli Projeler	1	-	-	-	1	-	2	0
TAGEM Destekli Projeler	-	-	-	-	-	-	-	2
BM(UNIDO)Destekli Projeler	-	-	-	-	-	-	-	1
UA(IAEA) Destekli Projeler	-	-	-	-	-	-	-	2
Gençlik ve Spor Bakanlığı	-	-	-	-	-	-	-	1
TOPLAM	28	37	54	47	43	45	247	157

Kaynak: Niğde Üniversitesi İdare Faaliyet Raporları, 2009-2013.

¹³⁵ 2014 yılı verileri, Aralık 2014 sonu itibarıyla.

Niğde Üniversitesinin 2009-2013 yılları arasındaki bütçe gelirleri incelendiğinde öz gelirinin arttığı görülmektedir. 2009 yılı içerisindeki bütçe gelirlerinin

%12,4'lük kısmını kendi imkânları ile temin etmiş, 2013 yılında bu oran %13,84'e yükselmiştir

○ Grafik 3.6.8: Bütçe Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, 2015.

Tablo 3.6.42'de, Niğde Üniversitesinin bütçe harcamalarının yıllara göre dağılımı mevcuttur.

○ Tablo 3.6.42: Niğde Üniversitesinin Bütçe Harcamalarının Dağılımı

BÜTÇE HARCAMASI	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Personel Giderleri	24.432.867	27.807.025	32.571.851	40.822.514	46.878.387	52.934.053
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	2.934.615	4.952.441	5.632.690	6.663.565	7.656.045	8.865.905
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	7.270.352	6.407.688	7.806.000	9.542.122	12.417.350	13.982.061
Cari Transferler	862.688	923.342	4.576.943	963.964	1.028.705	1.087.000
Sermaye Giderleri	15.334.490	15.893.188	17.399.693	21.847.857	23.993.612	22.380.279
Sermaye Transferleri	-	2.000.000	3.940.000	1.970.000	-	-
TOPLAM	50.835.012	57.983.684	71.927.177	81.810.022	91.974.099	99.249.298

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, 2015.

Üniversite harcamalarının bütçe gelirlerine bağlı olarak artış gösterdiği görülmektedir. Bu da Üniversitede yeni yatırımlar, yeni mekanlar, yeni imkanlar oluşturulduğuna işaret etmektedir.

3.6.2.3.1. TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Yükseköğretim Kurumları

TR71 Bölgesi'nde 5 Devlet Üniversitesi bulunmaktadır. Kırıkkale ve Niğde Üniversiteleri 1992 yılında, Aksaray ve Kırşehir Ahi Evran Üniversiteleri 2006 yılında, Nevşehir

Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ise 2007 yılında kurulmuştur. Bu bölümde TR71 Bölgesi'ndeki üniversiteler, akademik birimler, öğretim elemanı sayısı, öğrenci sayısı, bilimsel etkinlikler ve uluslararası ilişkiler açısından karşılaştırılmıştır.

3.6.2.3.1.1. TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Birimler Açısından Karşılaştırılması

Tablo 3.6.43'te, TR71 Bölgesi'nde bulunan

yükseköğretim kurumlarının, 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı akademik birimlerinin sayılarına yer verilmiştir.

Tablo 3.6.43: TR71 Bölgesi'nde Bulunan Yükseköğretim Kurumlarındaki Akademik Birimlerin Sayıları¹³⁶

ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	FAKÜLTE	YO	MYO	DEVLET KONSERVATUARI	TOPLAM	UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
Kırıkkale	3	11	2	7	-	23	17
Aksaray	2	9	4	6	-	21	7
Niğde	3	8	3	6	1	21	10
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	3	7	2	6	-	18	6
Kırşehir Ahi Evran	3	7	4	6	-	20	5

Kaynak: Üniversitelerin Web sayfalarındaki verilere dayalı olarak oluşturulmuştur.

Kırıkkale Üniversitesinde 3 Enstitü (Fen Bilimleri, Sağlık Bilimleri ve Sosyal Bilimler), 11 Fakülte (Dış Hekimliği, Eğitim, Fen-Edebiyat, Güzel Sanatlar, Hukuk, İİB, Mühendislik, Sağlık Bilimleri, Tıp, Veteriner ve İslami İlimler), 2 Yüksekokul, 7 MYO ile 17 Uygulama ve Araştırma Merkezi bulunmaktadır. TR71 Bölgesi'nde bulunan yükseköğretim kurumları içerisinde akademik birim sayısı en fazla olan üniversite Kırıkkale Üniversitesidir. Ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim veren toplam 23 akademik birime sahiptir.

Aksaray Üniversitesinde 2 Enstitü (Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler), 9 Fakülte (Fen-Edebiyat, Eğitim, İİB, Mühendislik, Veteriner, Mimarlık ve Tasarım, Turizm, İletişim ve İslami İlimler), 4 Yüksekokul, 6 MYO ile 7 Uygulama ve Araştırma Merkezi bulunmaktadır. Aksaray Üniversitesi TR71 Bölgesi'nde bulunan yükseköğretim kurumları içerisinde akademik birim sayısı açısından ikinci sıradadır. Ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim veren toplam 21 akademik birime sahiptir.

Niğde Üniversitesinde 3 Enstitü (Fen Bilimleri, Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler), 8 Fakülte (Fen-Edebiyat, Eğitim, İİB, Mühendislik, Mimarlık, İletişim ve Tarım Bilimleri ve Teknolojileri, İslami İlimler), 3 Yüksekokul, 1 Türk Musikisi Devlet Konservatuarı, 6 MYO ile 10 Uygulama ve Araştırma Merkezi bulunmaktadır. Niğde Üniversitesi TR71 Bölgesi'nde bulunan yükseköğretim kurumları içerisinde akademik birim sayısı açısından ikinci sırayı Aksaray Üniversitesi ile paylaşmaktadır. Ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim veren toplam 21 akademik birime sahiptir.

Niğde Üniversitesinde Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi ülkemizdeki ziraat fakültelerinin geleneksel

yapısından farklı olarak yapılanmıştır. Üretim teknikleri yanında, teknoloji kullanımının araştırmalarda aynı bölüm içinde ele alınması ve eğitim programının bütünsel bir yaklaşımla geliştirilmesi ülke için örnek oluşturacaktır. Ülkemiz ziraat fakültelerinde çok sayıda bölümlerde araştırılan tarımsal konular, yurtdışındaki başarılı örneklerde olduğu gibi daha bütünsel bir yaklaşım ile dört bölüm altında toplanmıştır. Fakültenin akademik yapılanması, ülkemiz tarım sektöründe önemini hızla artıran konularda da kümelenmeyi sağlayacak şekilde oluşturulmuştur. Örneğin, tohumculuk sektörü ve gelişimine paralel olarak, bitki ıslahı ve genetiği alanlarında faaliyet göstermek üzere ülkemiz ziraat fakülteleri içinde ilk kez bu alanda eğitim-öğretim veren ve araştırmalar yapan bir Tarımsal Genetik Mühendisliği Bölümü kurulmuştur. Bu alandaki çalışmalar, ülkemizdeki zengin gen kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve biyoteknoloji ağırlıklı bölümleri klasik ıslah programlarıyla tamamlayıcı rol üstlenebilecektir. Benzer şekilde, hasat sonrası sürecin yönetimi ve teknolojisi alanlarında yaşanan önemli boşlukları doldurmak üzere, Bitkisel Üretim ve Teknolojileri Bölümü çatısı altında Hasat Sonrası Fizyolojisi ve Teknolojisi programı oluşturulmuştur. Ülkemizde son yıllarda, özellikle perakende sektörünün pazardaki payının giderek artması ve ihracatta yaşanmakta olan sorunlar, hasat sonrası sürecin başarılı yönetilmesini zorunlu kılmaktadır. Ülkemizde bir ilk olan bu eğitim programı, sektörün ihtiyacı olan nitelikli işgücünü oluşturma açısından önemli rol oynayacaktır.

Ayrıca, bu fakülte kendi alanında İngilizce eğitim veren ilk fakülte olma özelliğini taşımaktadır. İlk etapta en az %30 zorunlu İngilizce olarak planlanan programlarda, kısa zamanda %100 İngilizce eğitime geçilecektir. Bu sayede,

¹³⁶Bu veriler, 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılına ilişkindir.

Türkiye’de tarım alanında dil bilen personel eksikliği giderilerek önemli bir boşluk da doldurulacaktır.

Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinin diğer ziraat fakültelerinden en önemli farklılıklarından biri, eğitim-öğretim programlarında uygulamaya verdiği önemdir. Derslerin büyük çoğunluğunun uygulama saatleri olmasının yanında, ikinci ve üçüncü sınıfların sonunda toplam 90 gün staj zorunluluğu bulunmaktadır. Stajlar, Fakültenin yapısı gereği tarım sektörü ile kuracağı yakın ilişkiler yoluyla özel sektör kuruluşlarında yapılabileceği gibi; sahip olunan laboratuvar, sera, arazi, vb. gibi üstün altyapı olanakları sayesinde, Fakültenin kendisi de bu faaliyetin gerçekleştirilebilmesi için ideal bir yerdir.

Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinin önem verdiği konulardan bir diğeri ise uluslararası ilişkilere dir. Niğde Üniversitesinin tamamında başarı ile sürdürülen ERASMUS, Mevlana gibi programların yanında, tarım alanında dünyanın en iyi üniversitelerinden biri olan Hollanda’dan Wageningen Üniversitesi başta olmak üzere, dünyanın başarılı üniversiteleri ile tarım alanında kurumsal işbirliği sağlanmıştır. Wageningen Üniversitesi ile çift diploma konusunda işbirliği çerçevesini çizen protokoller imzalanmıştır.

Bölgenin diğer bir üniversitesi olan Kırşehir Ahi Evran Üniversitesinde 3 Enstitü (Fen Bilimleri, Sağlık Bilimleri ve Sosyal Bilimler), 7 Fakülte (Tıp, Fen-Edebiyat, Eğitim, İİB, Mühendislik-Mimarlık, Ziraat ve Güzel Sanatlar), 4 Yüksekokul, 6 MYO ile 5 Uygulama ve Araştırma Merkezi bulunmaktadır. Ahi Evran Üniversitesi TR71 Bölgesi’nde bulunan yükseköğretim kurumları içerisinde, akademik birim sayısı açısından dördüncü sıradadır. Ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim veren toplam 20 akademik birime sahiptir.

Bölgenin en genç üniversitesi olan Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinde 3 Enstitü (Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü), 7 Fakülte (Fen-Edebiyat, Eğitim, İİB, Mühendislik-Mimarlık, Turizm, İlahiyat ve Güzel Sanatlar), 2 Yüksekokul, 6 MYO ile 6 Uygulama ve Araştırma Merkezi bulunmaktadır. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi TR71 Bölgesi’nde bulunan yükseköğretim kurumları içerisinde, akademik birim sayısı açısından beşinci sıradadır. Ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim veren toplam 18 akademik birime sahiptir.

Bölgedeki üniversitelerin bünyesinde faaliyet gösteren Araştırma ve Uygulama Merkezleri Tablo 3.6.44’te verilmiştir.

Tablo 3.6.44: TR71 Bölgesi’ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Araştırma ve Uygulama Merkezleri

ÜNİVERSİTE	ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ
Kırıkkale Üniversitesi	Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Laboratuvarları
	Hüseyin Aytemiz Deneysel Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Uzaktan Eğitim Merkezi
	Mantar Uygulama ve Araştırma Laboratuvarı
	Yabancı Diller Öğretim, Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Kariyer Planlama Uygulama ve Araştırma Merkezi
	Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi
	El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Kırıkkale ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi
	Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
	Yapı ve Zemin İnceleme ve Araştırma Merkezi
	Danışma-Rehberlik Uygulama ve Araştırma Merkezi
	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkez
	Kanser Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Kızılırmak Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
Bilgisayar Sistemleri Araştırma Geliştirme Merkezi	

Tablo 3.6.44: Devamı

ÜNİVERSİTE	ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ
Aksaray Üniversitesi	Somuncubaba Tarih ve Kültür Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Bilimsel ve Teknolojik Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Çocuk Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Üniversite-Sanayi İşbirliği Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Tuz Gölü Su ve Çevre Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Aile Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi
Niğde Üniversitesi	Niğde Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Niğde Üniversitesi Kaşgarlı Mahmut Uygur-Çin Uygulama ve Araştırma Merkezi
	Niğde Üniversitesi Nanoteknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi
	Niğde Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
	Niğde Üniversitesi Prof.Dr. Turhan Nejat Veziroğlu Temiz Enerji Uygulama ve Araştırma Merkezi
	Niğde Üniversitesi Endüstriyel Hammaddeler ve Yapı Malzemeleri Uygulama ve Araştırma Merkezi
	Sürekli Eğitim Merkezi
	Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi
	Gençlik Danışma Merkezi
	Kariyer Geliştirme Merkezi
	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	
Kapadokya Araştırma ve Uygulama Merkezi	
Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi	
Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi	
Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi	
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	Ahilik Kültürünü Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Bilgisayar Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi
	Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi

Kaynak: Üniversitelerin Web sayfalarındaki verilere dayalı olarak oluşturulmuştur.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda Araştırma ve Uygulama Merkezleri, "Yükseköğretim kurumlarında eğitim-öğretimin desteklenmesi amacıyla çeşitli alanların uygulama ihtiyacı ve bazı meslek dallarının hazırlık ve destek faaliyetleri için eğitim-öğretim, uygulama ve araştırmaların sürdürüldüğü bir yükseköğretim kurumudur." şeklinde tanımlanmaktadır. Bilim,

teknoloji ve yenilik yapma yeteneği; sürdürülebilir sosyo-ekonomik gelişmenin ve rekabet üstünlüğü kazanmanın önemli etkenlerinden biridir. Bu nedenle, araştırma kapasitesinin, Ar-Ge ve yenilikçilik bilincinin ve üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi önemlidir. Araştırma ve Uygulama merkezleri, ülkemizdeki bilimsel hareketliliğin artırılmasının yanında, küresel araştırma

ağlarına entegrasyon, gençlerin bilime özendirilmesi ve tersine beyin göçünün hızlandırılması gibi katkılar da sağlamaktadır. Ayrıca, üniversitelerin en büyük katkılarından biri de bilimsel araştırma ve projelerdir. Bunların yapılabilmesi için ise alt yapının yeterince iyi olması oldukça önemlidir.

Niğde Üniversitesi Merkezi Araştırma Laboratuvarı özellikle, Yenilenebilir Enerji ve Nanoteknoloji alanında uzmanlaşmış grupların yer aldığı bir yapıda kurulmuştur. Yenilenebilir Enerji alanında, özellikle Güneş Pilleri ve Hidrojen Yakıt Pilleri konularında, Türkiye’de önemli bir konuma sahiptir. Türkiye’nin en yüksek verime sahip Hetero-Eklem güneş pilleri bu merkezde üretilmektedir. Katı Oksit Yakıt Pilleri (KOYP) araştırmaları konusunda çalışan ekipler, dünyada sayılı ekiplerden olup ürettikleri membranlardan 0.75 W/cm² güç seviyelerinin üzerine çıkmışlardır. Niğde Üniversitesi, ülkemizin çok saygın bir firması ile ortak projeler kapsamında ürün geliştirme safhasına gelmiştir. Nanoteknoloji konusunda ise faz değiştiren malzemeler, MEMS (Mikro Elektro Mekanik Sistemler), biyo-kimyasal sensörler, yapay kemik, aleve ve ısıya dayanıklı malzemeler konusunda önemli çalışmalar yapılmaktadır. Yürütülmekte olan projeler kapsamında gerçekleştirilen Ar-Ge çalışmaları ürün odaklı olup, hedef ülke ekonomisine yüksek katma değerli ürünler kazandırmaktır. Ülkemizin saygın firmaları ile ürün odaklı yapılan projelerden bazıları aşağıda verilmiştir:

- Konutlar için tasarlanan, Katı Oksit Yakıt Pili tabanlı Ko-Jenerasyon (elektrik ve ısı üretimi) sistemi geliştirilmesi konusunda yürütülen çalışmalar devam etmektedir. Tasarlanan ünite, doğal gaz veya biyoyakıtla çalışabilecektir.
- Daha az enerji ile daha uzun uçuş mesafesi, türbülans etkisini minimuma indirme ve daha iyi uçuş güvenliği sağlamak için plazma tabanlı akış kontrolü çalışmaları yapılmaktadır.

Bu kapsamda, ülkemizin havacılık konusunda en yetkin firması ile işbirliği protokolü imzalanmış olup, ortak projeler geliştirme konusunda mutabakata varılmıştır.

- Gerçek Zamanlı Görüntü İşleme ve Örüntü Tanıma Uygulamalarında Kullanılacak Gömülü Sistem Tasarımı ve Plaka Okuma, Araç Renk ve Model Tanımaya yönelik çalışmalar devam etmektedir.
- Otomotiv sektöründe, torpido traversi parçalarının saç magnezyum alaşımı kullanılarak üretimi konusunda çalışmalar devam etmektedir.
- Düşük Enerjili Yüksek Kapasiteli Kalsit Kaplama Prosesi Geliştirme konusunda çalışmalar devam etmektedir.
- “Soma Termik Santrali için Plazma Tabanlı Kömür Yakma Sisteminin Geliştirilmesi” projesi kapsamında, 75 kw’lık 915 MHz Mikrodalga güç kaynağının tasarımı, Niğde Üniversitesi tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu ölçekte bir tasarım, ülkemizde ilk defa gerçekleştirilecektir.

Ayrıca, yapılan çalışmaların ürüne dönüştürülmesini kolaylaştırmak için Teknokent kurulumu tamamlanmış olup, 17 ortak ve 1 milyon 150 bin TL sermaye ile yönetici şirket faaliyete geçirilmiştir. Üniversite-Kent-Sanayi üçgeninde işbirliğini güçlendirmek, bölgesel kalkınmaya katkıda bulunmak, AR-GE ve proje kültürünü geliştirmek, kentin ve sanayinin, proje destekli programları takip etmesini sağlamak, dış dünya ile entegrasyonuna katkıda bulunmak amaçlarıyla Teknoloji Transfer Ofisi (TTO) kurulmuştur.

TR71 Bölgesi’nde bulunan yükseköğretim kurumlarındaki enstitülerin yüksek lisans ve doktora program sayıları Tablo 3.6.45’te verilmiştir.

Tablo 3.6.45: TR71 Bölgesi’nde Bulunan Yükseköğretim Kurumlarındaki Enstitülerin Yüksek Lisans ve Doktora Program Sayıları¹³⁷

ÜNİVERSİTE	FEN BİLİMLERİ		SOSYAL BİLİMLER		SAĞLIK BİLİMLERİ		EĞİTİM BİLİMLERİ		TOPLAM	
	YL	DOKT.	YL	DOKT.	YL	DOKT.	YL	DOKT.	YL	DOKT.
Kırıkkale	11	8	35	9	13	11	-	-	59	28
Aksaray	11	4	5	2	-	-	-	-	16	6
Niğde	13	11	6	3	-	-	6	-	25	14
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	7	1	8	4	-	-	-	-	15	5
Kırşehir Ahi Evran	8	5	11	-	-	-	-	-	19	5

Kaynak: Üniversitelerin 2013 yılı Faaliyet Raporları verilerine dayalıdır.

¹³⁷Bu veriler, 2013 yılı itibarıyla’dır.

Tablo 3.6.45 incelendiğinde TR71 Bölgesi'deki yükseköğretim kurumlarının enstitülerinde yüksek lisans ve doktora program sayıları açısından Kırıkkale Üniversitesinin 59 Yüksek Lisans ve 28 Doktora programı ile birinci sırada olduğu görülmektedir. Diğer üniversiteler sırasıyla Niğde (25 Yüksek Lisans, 14 Doktora), Kırşehir Ahi Evran (19 Yüksek Lisans, 5 Doktora), Aksaray (16 Yüksek Lisans, 6 Doktora) ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesidir (15 Yüksek Lisans, 5 Doktora).

3.6.2.3.1.2. TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Öğretim Elemanı Açısından Karşılaştırılması

Tablo 3.6.46 ve Grafik 3.6.9'da, TR71 Bölgesi'ndeki yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı sayıları verilmiştir.

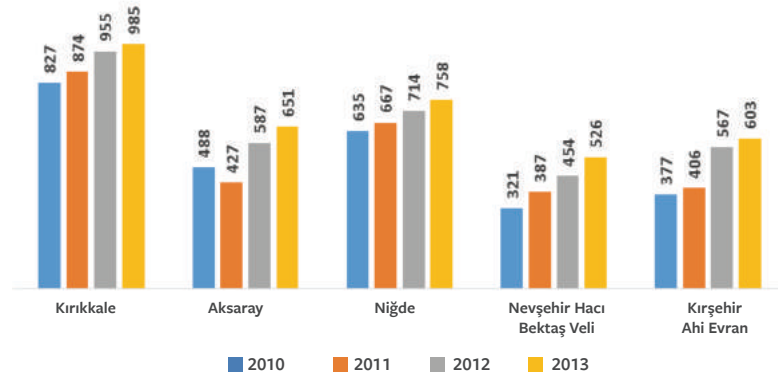
Tablo 3.6.46: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarında Görevli Öğretim Elemanı Sayıları

ÜNİVERSİTE	UNVAN	2010	2011	2012	2013
Kırıkkale	Profesör	62	83	102	115
	Doçent	83	91	121	115
	Yardımcı Doçent	226	214	253	267
	Diğer	456	486	479	488
	TOPLAM	827	874	955	985
Aksaray	Profesör	8	12	15	16
	Doçent	17	27	44	48
	Yardımcı Doçent	155	162	173	198
	Diğer	308	316	355	389
	TOPLAM	488	427	587	651
Niğde	Profesör	25	25	29	35
	Doçent	45	39	65	78
	Yardımcı Doçent	196	211	215	218
	Diğer	369	392	405	427
	TOPLAM	635	667	714	758
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	Profesör	7	7	11	14
	Doçent	9	14	18	20
	Yardımcı Doçent	75	93	127	132
	Diğer	230	273	298	360
	TOPLAM	321	387	454	526
Kırşehir Ahi Evran	Profesör	10	13	20	19
	Doçent	10	12	27	33
	Yardımcı Doçent	110	116	142	157
	Diğer	247	265	378	394
	TOPLAM	377	406	567	603

Kaynak: Üniversitelerin 2013 yılı Faaliyet Raporları verilerine dayalıdır.

Tablo 3.6.46 ve Grafik 3.6.9'da görüldüğü gibi öğretim elemanı sayısının en çok olduğu üniversite Kırıkkale Üniversitesi'dir. Diğer üniversiteler sırasıyla Niğde, Aksaray, Kırşehir Ahi Evran ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesidir.

¹³⁷Bu veriler, Aralık 2014 yılı sonu itibarıyla'dır.

Grafik 3.6.9: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarında Görevli Toplam Öğretim Elemanı Sayıları

3.6.2.3.1.3. TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Öğrenci Sayıları Açısından Karşılaştırılması

Bölge üniversitelerinin 2014–2015 yılı kayıtlı öğrenci sayıları Tablo 3.6.47'de verilmiştir.

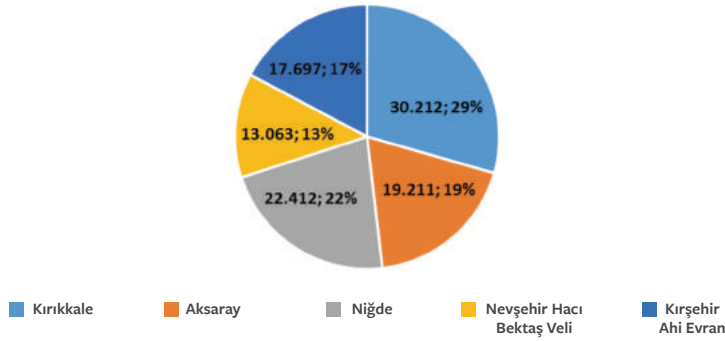
Tablo 3.6.47: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarında Kayıtlı Öğrenci Sayıları

ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ		FAKÜLTE		YO		MYO		TOPLAM
	N	%	N	%	N	%	N	%	N
Kırıkkale	2.798	9,3	17.664	58	485	2	9.265	31	30.212
Aksaray	1.845	9,6	10.473	55	1.624	8	5.269	27	19.211
Niğde	1.913	8,5	10.995	49	1.615	8	7.889	35	22.412
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	829	6,0	5.832	45	415	3	5.987	46	13.063
Kırşehir Ahi Evran	631	3,6	6.918	39,4	2.122	12	8.026	45	17.697
TOPLAM	8.016	7,8	51.882	51	6.261	6,2	36.436	35	102.595

Tablo 3.6.47 incelendiğinde TR71 Bölgesi'ndeki illerde toplam 102.595 öğrenci öğrenim görmektedir. Öğrencilerin 8.016'sı (%7,8) çeşitli enstitülerde, 51.882'si (%51) fakültelerde, 6.261'i (%6,2) yüksekokullarda ve 36.436'sı (%35) meslek yüksekokullarında kayıtlıdır. Kırıkkale Üniversitesinde toplam 30.212 öğrencinin kayıtlı olduğu görülmektedir. Kırıkkale Üniversitesine kayıtlı öğrencilerin 2.789'u enstitülerde, 17.664'ü fakültelerin lisans programlarında, 485'i yüksekokullarda ve 9.265'i meslek yüksekokullarındadır. Aksaray Üniversitesinin fakülteler bazında 10.473, yüksekokullarda 1.624, meslek yüksekokullarında 5.269'u ve enstitülerde 1.845 olmak üzere toplamda 19.211 öğrencisi vardır. Niğde Üniversitesinde kayıtlı öğrenci sayısı toplam 22.412'dir. Öğrencilerin 1.913'ü enstitülerinin yüksek lisans ve doktora programlarında, 10.995'i fakültelerin lisans

programlarında, 1.615'i yüksekokullarda, 7.889'u meslek yüksekokullarında kayıtlıdır. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinin fakülteler bazında 5.832, yüksekokullarda 415, meslek yüksekokullarında 5.897 ve enstitülerde 829 olmak üzere toplamda 13.063 öğrencisi vardır. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesinde ise toplam 17.697 öğrenci kayıtlıdır. Öğrencilerin 631'i enstitülerde, 6.918'i fakültelerin lisans programlarında, 2.122'si yüksekokullarda ve 8.026'sı meslek yüksekokullarındadır.

○ Grafik 3.6.10: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarında Kayıtlı Öğrenci Sayıları

Grafik 3.6.10'a göre, bölge üniversiteleri öğrenci sayısı açısından büyüklüğüne göre sıralandığında; Kırıkkale Üniversitesi (%29), Niğde Üniversitesi (%22), Aksaray Üniversitesi (%19), Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi (%17) ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (%17) şeklinde bir sıralama elde edilmektedir.

TR71 Bölgesi'ndeki yükseköğretim kurumlarının 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı itibarı ile yabancı uyruklu öğrenci sayısı Tablo 3.6.48'de verilmiştir.

○ Tablo 3.6.48: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayıları¹³⁹

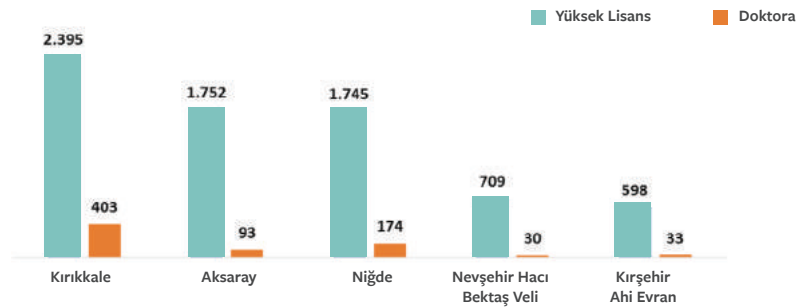
ÜNİVERSİTE	YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİ SAYISI
Kırıkkale	254
Aksaray	458
Niğde	314
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	199
Kırşehir Ahi Evran	51

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, 2014.

Yabancı uyruklu öğrenci sayısı açısından Aksaray Üniversitesi 1. sırada, Niğde Üniversitesi 2. sıradadır.

lisans ve doktora programlarına kayıtlı öğrenci sayıları Grafik 3.6.11'de verilmiştir.

TR71 Bölgesi'ndeki yükseköğretim kurumlarının enstitülerinde, 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı yüksek

○ Grafik 3.6.11: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Yüksek Lisans ve Doktora Programlarında Kayıtlı Öğrenci Sayıları¹⁴⁰

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, 2014.

¹³⁹ Bu veriler, 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı itibarıyla.

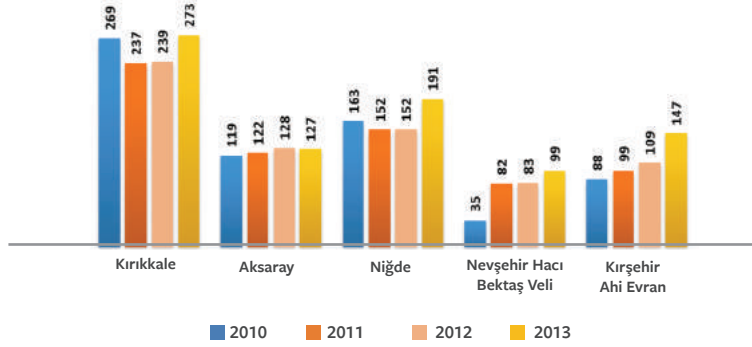
¹⁴⁰ Sayılar, 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılına ilişkindir. Bu veriler, 23 Aralık 2014 tarihine dayalıdır.

Bölge üniversiteleri enstitülerinde 2014–2015 Eğitim-Öğretim Yılı yüksek lisans ve doktora programlarına kayıtlı öğrenci sayıları açısından incelendiğinde lisansüstü düzeyde öğrenci sayısı en çok olan üniversite Kırıkkale Üniversitesi'dir. Kırıkkale Üniversitesini ikinci sırada Niğde Üniversitesi izlemektedir. Diğer üniversiteler sırasıyla Aksaray, Nevşehir Hacı Bektaş Veli ve Kırşehir Ahi Evran Üniversiteleridir.

3.6.2.3.1.4. TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Bilimsel Yayınlar ve Etkinlikler Açısından Karşılaştırılması

TR71 Bölgesi'ndeki yükseköğretim kurumlarının bilimsel yayınlar ve etkinlikler açısından karşılaştırılmasına ilişkin veriler Grafik 3.6.12 ve Tablo 3.6.49'da verilmiştir.

○ Grafik 3.6.12: TR71 Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının SCI, SCI Expanded, SSCI ve AHCI Kapsamındaki Dergilerde Yayınlanan Makale Sayıları

Kaynak: Web of Science verilerine dayalıdır.

TR71 Bölgesi'nde yer alan yükseköğretim kurumlarının SCI, SCI Expanded, SSCI ve AHCI kapsamındaki dergilerde yayınlanan makale sayıları ve öğretim üyelerine oranı Tablo 3.6.49'da sunulmuştur.

○ Tablo 3.6.49: TR71 Bölgesi'nde Yer Alan Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Üyesi ile SCI, SCI Expanded, SSCI ve AHCI Kapsamındaki Dergilerde Yayınlanan Makale Sayılarının Oranı

ÜNİVERSİTE	2010	2011	2012	2013
Kırıkkale	0.72	0.61	0.50	0.56
Aksaray	0.66	0.60	0.55	0.48
Niğde	0.61	0.55	0.49	0.57
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	0.38	0.71	0.53	0.59
Kırşehir Ahi Evran	0.67	0.70	0.57	0.70

Bölge üniversitelerinin SCI, SCI Expanded, SSCI ve AHCI kapsamındaki dergilerde yayınlanan makale sayıları incelendiğinde beş üniversitenin toplam yayın sayısının en çok 2013 yılında olduğu görülmektedir. Niğde Üniversitesi tüm yıllarda (2010, 2011, 2012 ve 2013) Kırıkkale Üniversitesinden sonra ikinci sırada yer almaktadır. Ayrıca, Tablo 3.6.49 ve Grafik 3.6.12'ye göre, bölge üniversitelerinin makale sayılarının en çok olduğu yıllar, Kırıkkale, Niğde ve Kırşehir Ahi Evran ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi için 2013, Aksaray

Üniversitesi için 2012 yılıdır.

TR71 Bölgesi yükseköğretim kurumları genel olarak değerlendirildiğinde, akademik birim sayısı, öğretim elemanı sayısı, yüksek lisans/doktora program ve öğrenci sayısı, SCI, SCI Expanded, SSCI ve AHCI kapsamındaki dergilerde yayınlanan makale sayısı açısından bölgenin birinci sırasında Kırıkkale Üniversitesi yer almaktadır. Niğde Üniversitesi bölgenin ikinci büyük üniversitesidir. Her iki üniversite de 1992 yılında kurulmuştur. Ancak, coğrafi konum olarak Kırıkkale, başkent Ankara'ya yakınlığı

ve ulaşımın kolaylığı açısından neredeyse Ankara'nın bir tür banliyösü durumundadır. Dolayısıyla bilimsel, kültürel ve sosyal imkanlara kolayca ulaşılacak bir noktadır. Bu yüzden öğretim elemanı ve öğrenciler açısından daha çok tercih edilebilir konumdadır. Ayrıca, Tıp Fakültesi olan bir üniversite avantajını da yaşamaktadır.

3.6.2.3.2 Yükseköğretimde Niğde Üniversitesinin Türkiye'deki Yeri

Üniversitelerin ders, ders içerikleri ve ders kredileri ile çağdaş eğitim sistemlerinin öngördüğü öğrenci ve öğrenme merkezli eğitimin yapılandırılması ve AB düzeyinde tanınması anlamına gelen AKTS Etiket Mükemmellik Ödülü, AB Erasmus Programı kapsamında AB yükseköğretim standartlarının öngördüğü uygulamaları en iyi şekilde yerine getiren üniversitelere verilen en büyük ve en prestijli ödül olma özelliği taşımaktadır. Türkiye'den 26 yükseköğretim kurumunun başvurduğu 2013 yılı "AKTS ETİKETİ" ödülüne layık görülen 15 Türk Üniversitesinden biri olan Niğde Üniversitesi, Avrupa Komisyonu tarafından verilen ve mükemmellik ödülü olarak da adlandırılan "Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) Etiket" almıştır (www.nigde.edu.tr). Ayrıca Niğde Üniversitesi, Türkiye Bilimsel ve Teknoloji Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) öncülüğünde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan "Girişimci ve Yenilikçi Üniversiteler Endeksi"nde Orta Doğu Teknik Üniversitesinin birinci olduğu 2013 yılında 30,9 puanla 38'inci sırada yer almaktadır. Niğde Üniversitesi, TR71 Bölgesi'nde Girişimci ve Yenilikçi Üniversiteler Endeksinde yer alan tek üniversitedir.

URAP (University Ranking by Academic Performance) Araştırma Laboratuvarı, 2009 yılında, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü bünyesinde kurulmuştur. URAP'ın amacı, yükseköğretim kurumlarını akademik başarıları doğrultusunda değerlendirebilmek için bilimsel metodlar geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmaktır. URAP 2013 yılında üniversitelerin akademik performansına dayalı genel sıralamasını yapmıştır. Bu çalışmada, Türkiye'deki 125 üniversitenin sıralamasını, "makale sayısı, öğretim üyesi başına düşen makale sayısı, atıf sayısı, öğretim üyesi başına düşen atıf sayısı, toplam bilimsel doküman sayısı, öğretim üyesi başına düşen toplam bilimsel doküman sayısı, doktora öğrenci sayısı, doktora öğrenci oranı, öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı" olmak üzere toplam 9 kritere göre belirlemiştir. Bu sıralamalarda, 2000 yılından önce kurulan 74 üniversitenin yer aldığı üniversiteler sıralamasında Niğde Üniversitesi 59. sırada, Tıp Fakültesi olmayan 61 üniversitenin yer aldığı

üniversiteler sıralamasında 14. sırada, 96 üniversitenin yer aldığı devlet üniversiteleri sıralamasında 54. sırada yer almaktadır.

TR71 Bölgesi'nde bulunan üniversitelerde, üniversite-sanayi işbirliğini sağlamak amacıyla, Niğde ve Kırıkkale Üniversitesinde Teknoloji Transfer Ofisi, Aksaray Üniversitesinde Aksaray Üniversitesi Bilimsel ve Teknolojik Uygulama-Araştırma Merkezi, Nevşehir Üniversitesinde Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi bulunmaktadır.

3.6.2.3.3 Yükseköğretimde Niğde Üniversitesinin Dünyadaki Yeri

İngiltere'de QS (Quacquarelli & Symonds) tarafından yapılan 2013 yılı dünya üniversiteleri genel sıralamasında ODTÜ, İTÜ, İ.D. Bilkent Ü., Hacettepe Ü. ve Boğaziçi Ü. ilk 500'e girme başarısını göstermiştir. ODTÜ 12 (Sanat ve Beşeri Bilimler, Mühendislik ve Teknoloji, Doğa Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Yönetim, Kimya Mühendisliği, İstatistik-Yöneylem Araştırması, İnşaat Mühendisliği, İktisat-Ekonometri, Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Makine Mühendisliği, Matematik ve Eğitim), İTÜ 7 (Mühendislik ve Teknoloji, Doğa Bilimleri, Kimya Mühendisliği, İnşaat Mühendisliği, Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Makine Mühendisliği ve Malzeme Bilimleri), İ.D. Bilkent Üniversitesi 5 (Mühendislik ve Teknoloji, Sosyal Bilimler ve Yönetim, Felsefe, Siyaset-Uluslararası Çalışmalar ve İktisat-Ekonometri), İstanbul Üniversitesi 2 (Yaşam Bilimleri-Tıp ve Hukuk), Boğaziçi Üniversitesi 2 (Mühendislik ve Teknoloji ve Sosyal Bilimler-Yönetim) ve Hacettepe Üniversitesi 1 (Yaşam Bilimleri Tıp) bilim alanında QS sıralamalarında yer almıştır.¹⁴¹

URAP: ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde kurulan URAP Araştırma Laboratuvarı 2010'dan bu yana sıralama yapmaktadır. URAP, dünyanın 2 bin üniversitesini; son yıl SCI, SSCI ve AHCI tarafından taranan makale sayısı kriterine (%21), son 5 yılda yayınlanan toplam bilimsel doküman sayısı kriterine (%10), son 5 yılda yayınlanan makalelere son yıl verilen atıf sayısı kriterine (%21), son 5 yılda yayınlanan makale sayılarının basıldıkları dergilerin etki faktörleri ile çarpımlarının toplamı kriterine (%18), son 5 yılda yayınlanan makalelere son yılda gelen atıf sayılarının atıf yapan makalelerin dergilerinin etki faktörleri ile çarpımlarının toplamı kriterine (%15) ve son 5 yılda ülkelerarası ortak yayın sayısı kriteri (%15) ile değerlendirmektedir.¹⁴²

WEBOMETRICS: İspanya'da Cybermetrics Laboratuvarı 2004'den bu yana üniversitelerin alan adlarına (web) dayalı sıralama yayınlamaktadır.

¹⁴¹ <http://tr.urapcenter.org>

¹⁴² http://tr.urapcenter.org/2013/Turk_Universiteleri_Raporu.pdf

Dünyanın 20 bin üniversitesi 2012 yılında Google arama motorundan elde edilen tarama sonucuna dayanan boyut kriteri (%20), ilgili üniversitenin sitesine verilen tekil bağlantı (link) sayısına dayanan görünürlük kriteri (%50), ilgili üniversitenin sitesinde bulunan akademik dosya sayısına dayanan dosya zenginliği kriteri (%15) ve en çok atıf alan %10'luk dilime giren yayın sayısı kriteri (%15) ile sıralanmıştır. Bu sıralamada Niğde Üniversitesi 2.119 uncu sıradadır.¹⁴³

SCIMAGO: İspanya'da Scimago Araştırma Kurumu'nun sıralaması 2009'dan bu yana yayınlamaktadır. Kurum, 2012 yılında, 3.290 üniversite ve araştırma kurumlarının sıralamasını Scopus veri tabanını kullanarak son 5 yıla ait; yayın sayısı (O) kriteri, ülkelerarası ortak yayın (IC) kriteri, normalize edilmiş yayın başına atıf (IN) kriteri, etki değeri en yüksek %25'lik dilime giren dergilerdeki makale oranı (Q1) kriteri, yayınlarda uzmanlaşma/yaygınlık (SI) kriteri, alanında en çok atıf alan %10'luk dilime giren makale oranı (ER) kriteri ile

^{143,144} http://tr.urapcenter.org/2013/Turk_Universiteleri_Raporu.pdf

değerlendirmektedir. Bu sıralamada Niğde Üniversitesi 2.361 inci sıradadır.¹⁴⁴

Niğde Üniversitesi, Hayat Boyu Öğrenim (LLP) Programının bir üyesidir. Uluslararası üniversite olabilmeyi misyonlarından biri kabul eden Niğde Üniversitesi, araştırma, eğitim ve öğretimi geliştirmek amacıyla pek çok yabancı eğitim kurumuyla ortaklık anlaşmaları içine girmiştir. Bu tip anlaşmaların ulusal eğitim ve global bir bakış açısının sağlanmasında büyük bir önemi olduğuna inanan Niğde Üniversitesi, 19 Avrupa ülkesiyle yaklaşık 71 ortaklık anlaşması yaparak Erasmus Üniversite Charter (EUC)'ıyla ödüllendirilen Türk üniversitelerinden biri olarak 2005 yılında ERASMUS /SOCRATES programında yerini almıştır. Niğde Üniversitesi ilk öğrenci ve akademik personel kabul ve gönderme işlemlerini 2005-2006 ve 2006-2007 akademik yılları arasında yapmıştır. 2005 yılından beri de Erasmus anlaşması çerçevesinde Avrupa üniversiteleriyle yüzden fazla ikili anlaşmaya da imza atmıştır.

3.6.2.4 Niğde İlinin Yükseköğretim Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin Yükseköğretim alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi

sonucunda, ilin Yükseköğretim konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Üniversitenin kurumsallaşması yönünde atılan kararlı adımlar.
- Valilik, Belediye, Meslek Odaları, Sivil Toplum Örgütleri gibi kurum ve kuruluşlarla kurulan iyi ilişkiler ile üniversite-sanayi ve üniversite-kent bütünleşmesinin sağlanmış olması.
- Eğitimin küresel ve çağdaş anlayışlar doğrultusunda sürekli geliştirilmesi.
- Genç, dinamik ve yurt dışı eğitimli akademik kadroların varlığı.
- Üniversite birimleri arasında güçlü bir işbirliğinin varlığı.
- Girişimci Üniversite sıralamasında yer alan TR71 Bölgesi'ndeki tek Üniversite olması.
- TR71 Bölgesi'nde Eğitim Bilimleri Enstitüsü bulunan tek Üniversite olması.
- Öğrenci merkezli yönetim anlayışına sahip olması.
- Bilgi İşlem Merkezinin donanım bakımından güçlü bir altyapıya sahip olması.
- Yazışmalarda Elektronik Belge Yönetim Sisteminin kullanılması.
- Bologna Sürecinin başarıyla yürütülmesi ve uyum sağlanması.
- Erasmus, Socrates, Farabi, Mevlana gibi değişim programlarına verilen önem.
- Erasmus, Socrates ve Mevlana programları dışında yurtdışı üniversiteler ile imzalanan ikili anlaşmaların olması.
- Üniversite bünyesindeki bazı bölümlerin akredite olmuş olması.
- Zengin kütüphane olanakları ve veri tabanlarının varlığı.

- Teknoloji Transfer Ofisinin (TTO) kurulmuş olması.
- Teknoparkın etkin bir biçimde hizmet sunması yönündeki kararlı çabalar.
- Yenilenebilir enerji konusunda uluslararası rekabet gücüne sahip, ürüne dönük Ar-Ge çalışmalarının varlığı.
- Üniversite bünyesinde, öncelikli tarımsal araştırmalar için gerekli altyapı olanaklarının bulunması.
- Uluslararası toplantılara ev sahipliği yapabilecek kapasiteye sahip bir Kongre ve Kültür Merkezinin varlığı.
- Uluslararası nitelikte spor salonları ve komplekslerine sahip olması.
- Türk ve akraba toplulukları ile akademik işbirliğinin etkin bir şekilde yürütülmesi.
- Bölge üniversiteleri ile işbirliği sağlayan UNIKOP'un etkin bir ortağı olması.

ZAYIF YÖNLER

- Yeterli sosyal mekânların (otel, sinema, tiyatro salonu vb.) olmaması.
- Öz kaynakların yetersizliği ve kaynak yaratmadaki güçlükler.
- Döner sermaye gelirlerinin düşük olması.
- Uygulama ve Araştırma Merkezlerinin sayıca yetersizliği.
- Öğrenci Kulüplerinin faaliyetlerinin yetersizliği.
- Doktora programlarının sayıca az olması.
- Sosyal Bilimler alanında üretilen proje sayısının yetersizliği.
- Mezunlar Derneğinin olmaması ve mezunlar ile ilişkilerin yetersizliği.
- Yapılan bilimsel çalışma ve etkinliklerin topluma paylaşımındaki eksiklik.
- Üniversite personeli için lojman olmayışı.
- Kurumsal tanıtım, reklam ve imaj faaliyetlerinde yapılan çalışmaların yetersizliği.
- Akredite olan bölüm sayısının az olması.
- Üniversitenin ürettiği bilgiyi ticarileştirememesi (patent, marka, know how vb.)

FIRSATLAR

- Yükseköğrenime gün geçtikçe artan talep.
- Katılımcı ve iletişime açık üniversite çevresi.
- Üniversitenin kent üniversitesi özelliği taşıması.
- Üniversite ile ilgili sektörler arasında giderek artan işbirliği ihtiyacı.
- Üniversitenin şehrin ve bölgenin gelişimindeki rolüne ilişkin farkındalığın artması.
- Üniversitenin yakın şehirlerdeki üniversiteler ile işbirliği olanaklarının varlığı.
- Özel sektör ve kamu sektöründe bilimsel proje ve çalışmalara artan talep.
- Ülkemizde AR-GE çalışmalarına verilen önemin artması ve AB fonları ile uygulanabilirliği yüksek bilimsel projelere verilen desteğin yaygınlığı.
- Ulusal ve uluslararası proje desteklerinin varlığı.
- İlde tarihi ve turistik fırsatların varlığı ve Üniversite imkânları ile bütünleştirilebilmesi.
- Kış ve doğa sporları imkânları.
- İlde güvenlik probleminin ve büyük şehirlerde yaşanan problemlerin olmaması.
- Kampüs içerisinde öğrenci yurtlarının varlığı ve çarşının yapılıyor olması.

TEHDİTLER

- Sanayi imkânlarının kısıtlı olması.
- Çevrede gelişmiş illerin olması.
- İlin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyinin düşük olması.
- Şehirleşme oranının çevre illere göre düşük olması nedeniyle kent üzerinde kırsal baskı oluşması.
- Niğde iline hızlı ulaşım olanaklarının yetersiz olması.
- ÖSYM tarafından merkezi sistemle yapılan sınavlarla gelen idari personelin farklı illerden olması nedeniyle naklen gitmeyi düşünmesi.
- Üniversite tercihlerinde temel bilimlere olan talebin giderek azalması.

3.6.2.5. Niğde İlinin Yükseköğretim Alanı Vizyonu

Bilim ve teknoloji alanlarında rekabet gücüne sahip, kentin gelişmesinde etkin rol alan, girişimci ve yenilikçi bir üniversite olmak.

3.6.2.6. Yükseköğretim Alanı Gelişme Politikaları

Şüphesiz eğitimin her kademesi çok önemlidir, fakat bir ülkenin kalkınması için gerekli olan mesleklerin en iyi biçimde yürütülmesini sağlayacak yapıcı ve yaratıcı insan gücünün yetiştirilmesinde, yükseköğretim kurumlarının önemi çok büyüktür. Çünkü yükseköğretim kurumları öğrencilere yalnız hazır bilgi vermekle yetinmez, ülkenin sorunlarını bilimsel yöntemlerle çözümlenebilecek, topluma önderlik edecek, araştırmacı elemanlar da yetiştirir. Bu manada, eğitimin ekonomi ve kalkınmadaki önemi yadsınamaz bir gerçektir. Toplular, eğitim düzeyinin artmasıyla, verimlilik arasında bağ kurmakta, bireyin yaşadığı topluma, aldığı eğitim ölçüsünde katkıda bulunduğu inmektedir. Eğitim etkinliklerinin nitelik düzeyinin ise bireyin yaşadığı toplumun ekonomik, sosyal, politik ve kültürel gelişiminin niteliği üzerine etki ettiği kabul edilmektedir. Ekonomi ile eğitim arasındaki ilişki, kalkınma kavramı üzerinde odaklanmaktadır. İşgücünün verim düzeyinin yükseltilmesi, sürdürülebilir sosyal ve ekonomik kalkınmanın desteklenmesi ve hızlandırılması, değişimin ve gelişimin anahtarı olan eğitimin görevidir.

¹⁴⁵ Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği.

Eğitim, çabuk ve sürekli bir gelir artışına yol açtığı, nüfusun niteliklerini ve hayat tarzını etkilediği için yatırım önceliğinin eğitime ayrılması gerekmektedir. Bu doğrultuda, ilin gelişme planı kapsamında, öngörülen yükseköğretim vizyonuna ulaşabilmesi için izlenmesi gereken politikalarla ilgili öneriler aşağıda sunulmuştur.

a) Eğitim-Öğretimin Geliştirilmesi

Eğitim-öğretim kalitesini sürekli iyileştirmek amacıyla ulusal ve uluslararası gelişmeler ışığında eğitim-öğretim planları sürekli güncellenmeli, bölümlerin ulusal ve uluslararası alanda akredite olması sağlanmalıdır. Nitekim Niğde Üniversitesi Mühendislik Fakültesinden 2 bölüm (Elektrik ve Elektronik Bölümü ile İnşaat Mühendisliği Bölümü) 2015 Haziran ayı itibarıyla MÜDEK¹⁴⁵ 'e akredite olmuştur. Fakat bu yeterli değildir. Fen-Edebiyat ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bölümlerinde de bu çalışmaların hızlanarak devam etmesi gerekmektedir.

Uluslararası saygın üniversiteler ile çift diploma programları açılması, uluslararası öğrencilerin sayısının

artması ve uluslararası alanda tanınırlığın artırılması gerekmektedir. Bu vesileyle, uluslararası ilişkileri güçlendirerek öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliği artırılmalıdır.

Yabancı dil hazırlık eğitiminin yaygınlaştırılması, çift anadal/yandal programlarının güçlendirilmesi ve uygulamalı eğitim olanaklarının artırılması vasıtasıyla uluslararası rekabet gücüne sahip öğrencilerin yetiştirilmesi sağlanmalıdır.

Öğrenci merkezli üniversite anlayışını yerleştirmek amacıyla, akademik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri güçlenmeli, mezun öğrencilerin üniversite ile etkileşimini sağlayacak faaliyetler düzenlenmelidir.

Niğde ilinin barındırdığı eğitim kurumları ile özellikle ülkemiz tarımsal eğitiminde başarılı bir alternatif model olmalı, öncelikle Niğde ve TR71 Bölgesi'nde tarımsal lisans ve lisansüstü eğitimi için en çok tercih edilen il olmak için çalışmalar yapılmalıdır. Tarım ve sanayi üretiminde önlisans, lisans ve lisansüstü programları yanında özellikle Sürekli Eğitim Merkezi bünyesinde çeşitli alanlarda yaşam boyu eğitim faaliyetleri yaygınlaştırılmalıdır.

b) Bilimsel Araştırmaların Geliştirilmesi

Kamu kurumları ve özel sektörle işbirliği içerisinde ulusal ve uluslararası projelere imza atılmalı, değer yaratacak bu çalışmalarla patent alınmalıdır.

Niğde ilinin tarımsal üretiminin en önemli sınırlayıcı faktörlerinden biri olan su kaynakları ve etkin kullanımları alanlarında eğitim ve araştırma faaliyetlerinin yürütülmesi teşvik edilmeli, ildeki tarımsal ve sanayi üretiminde, üretimde daha yüksek katma değer oluşturulmasını sağlayacak eğitim ve araştırma faaliyetlerinin yürütülmesi teşvik edilmelidir.

Temiz enerji alanında Ar-Ge çalışmalarının geliştirilmesi, yenilenebilir enerji konusundaki yeni teknolojilerin ilgili sanayi kuruluşlarına kazandırılması ve teknoloji geliştirme amacına yönelik disiplinler arası işbirliğinin artırılması sağlanmalıdır. Üniversite, toplumsal sorunlara evrensel düzeyde katkı sağlayabilecek analitik çözüm önerilerinin getirildiği, ulusal ve uluslararası alanda enerji konusunda politika belirleyen, proje geliştiren ve söz sahibi bir kuruluş haline getirilmelidir.

c) Alt Yapının Geliştirilmesi

Üniversitenin altyapı tesislerinin tamamlanması, çevreyi koruyan ve tehlikeli/tehlikesiz atıkların doğaya tekrar dönüşümünü sağlayan bir üniversite olması sağlanmalıdır. Bunun için ildeki hayırseverlerin üniversiteye desteğini artırması sağlanmalıdır.

d) Kurumsal Gelişim ve İşleyiş

Kurumsal işleyişe katkı sağlayacak paydaş görüşlerinden düzenli olarak yararlanarak; ilin, bölgenin ve ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlara ilişkin yeni birimler kurulmalıdır.

Yerleşke mümkün olan en uygun şekliyle fiziksel olarak değerlendirildiği için yeni açılacak fakülte, bölüm ve birimler için yer tahsisli sağlanmalıdır.

Üniversite-Kent-Sanayi işbirliği ve iletişimi artırılmalı, bu işbirliği etkin ve sürekli kılınmalıdır.

Günün 24 saati sürekli yaşayan ve yaşanabilir bir yerleşke oluşturulmalıdır.

e) "Girişimci Üniversite" Anlayışının Yaygınlaşması

Günümüz bilgi ekonomisindeki üniversite anlayışında, üniversiteler girişimciliğe daha fazla önem vermekte, kadrolarını buna göre oluşturmakta ve araştırmalarının sonuçlarını ticarileştirmektedirler. Dünya açısından gelişmişlik ve kalkınmışlık kavramları ve bu kavramlara giden yol önemli değişiklikler geçirmektedir. Bu süreçte, bölgesel potansiyelin artan önemine paralel olarak bilginin de küresel anlamda önemi artmaktadır. Üniversiteler bu bakımdan bilginin üretildiği yerler olarak görülmektedir. Bilginin üretilmesi yanında üniversiteler artık bilginin ticarileştiği, patentleşme ve markalaşmanın yoğunlaşması sonucu olarak ticari rollere de sahip olduğu yerler haline gelmektedir. Üniversitelerin klasik anlamda eğitim, öğretim ve araştırma rollerinin yanında piyasada daha fazla yer almaya çalışan, faaliyetleri sonucu kar elde eden, piyasanın taleplerini dikkate alan bir modele doğru gittiği görülmektedir. Bu anlamda Niğde Üniversitesinin "girişimci üniversite" olma yönüne daha fazla ağırlık vermesi, sahip olduğu bilgiyi ürüne dönüştürme becerilerini geliştirmesi, patent alma, markalı ürünler yapma becerilerini geliştirmesinin daha ön plana çıkması önemlidir. Üniversitenin bunu başarması, önce Niğde iline, sonra bölgeye ve Türkiye'ye de önemli katkılar sağlayacaktır.

Son olarak şunlar söylenebilir; Niğde Üniversitesinin açık işlevi piyasaya nitelikli işgücü yetiştirmektir. Gizli işlevine bakıldığında ise kente yeni bir kimlik kazandırmak, kenti değiştirmek ve dönüştürmektir. Üniversiteler, eğitim sağlayan kurumlar olarak önem taşıyalar da ekonomiye direkt ve dolaylı yollardan önemli katkılar sağlayan, kentsel alanların oluşumunda rol oynayan, devlet ve sanayi ile yapılan işbirlikleri sonucunda ticaret, sanat, sağlık ve bilim alanlarında büyük gelişmelere katkıları olan kurumlardır. Sonuç olarak, bireysel gelişimin yanı sıra toplumsal değişimin de önemli bir adımı olan üniversitenin gelişmesi, ilin de gelişmesine katkı sağlayacak, hatta üniversite ilin gelişmesinde lokomotif olacaktır. İlin üniversite

ve üniversitenin de il algısı farklılaşacak ve dönüşüm gerçekleşmiş olacaktır. Niğde ili sahip olduğu üniversiteyi, bölgenin potansiyelini değerlendirebilecek ve rekabet gücünü artıracak bir unsur olarak görmelidir. Bu sayede,

il bölge içerisinde önemli bir konuma sahip olabilmek için üniversitenin varlığını değerlendirebilecek, üniversite şehirden alacağı geri dönüşümlerle yapılanmasını şekillendirebilecektir.

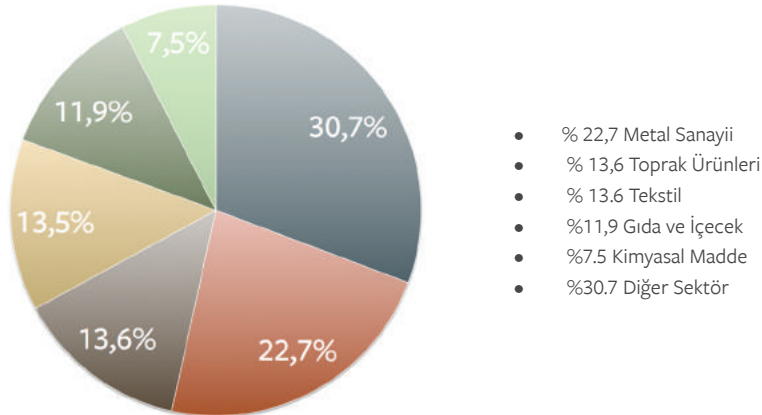
3.7. DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ

Dünyada nüfus artışı, sanayileşme ve şehirleşme ile birlikte, küreselleşme sonucu artan ekonomik faaliyetler ve üretim imkânlarına bağlı olarak, doğal kaynaklara ve enerjiye olan talep giderek artmaktadır. Sosyal ve ekonomik kalkınmanın en önemli parametrelerinden biri olan enerji, ülkelerin gelişmişlik düzeyinin belirlenmesinde önemli bir ölçüt olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, enerji maliyetinin azaltılması, sürdürülebilir enerjinin temini, çevrenin korunması, temiz enerji üretim sistemlerinin geliştirilmesi, doğal kaynakların etkin kullanımı ve enerji kullanımında verimliliğin artırılması büyük önem taşımaktadır. Bu kısımda, TR71 Bölgesi'nde yer alan Niğde ilinin doğal kaynaklar ve enerji potansiyeli Kalkınma Bölgesi ve Türkiye perspektifinde incelenmiştir. Öncelikle, Niğde ilinin doğal kaynak ve enerji potansiyeli ile ilgili durum analizi yapılmış, Niğde ilinin doğal kaynaklar ve enerji açısından güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri incelenmiştir. Daha sonra, genel bir değerlendirme yapılarak Niğde ilinde enerji ve doğal kaynaklar konusunda atılması gereken adımlar belirlenmiştir.

Ülkemiz, üzerinde bulunduğu jeolojik yapının bir sonucu olarak dünyada kendi hammadde gereksiniminin

önemli bir bölümünü karşılayabilen, doğal kaynak çeşitliliğine sahip nadir ülkelerden biridir. Dünyada toplam maden üretimi itibarı ile 28'inci, üretilen maden çeşitliliği açısından da 10'uncu sırada yer almaktadır. Dünya genelinde ticareti yapılan 90 çeşit madenden bugüne kadar sadece 13'ünün varlığı ülkemizde belirlenmemiştir. Ülkemiz, geri kalan 50 çeşit maden açısından zengin ya da çok zengin, 27 çeşit maden bakımından ise yetersiz kaynaklara sahiptir. Rezerv yönünden, başta bor, trona, mermer, feldspat, manyezit, alçıtaşı, pomza, perlit, stronsiyum ve kalsit olmak üzere Türkiye, dünyanın sayılı zengin ülkelerinden biri konumundadır.

Gelişmiş ülkelerde Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) içerisinde madencilik payı %4, dünya ortalaması ise %2 civarında gerçekleşmektedir. Ülkemizde %1'ler civarında olan bu oranın, Türk madencilik sektörünün potansiyeli gözönüne alındığında daha üst seviyelerde olması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu bölümde, Niğde ilinin ekonomik kalkınmasında enerji ve doğal kaynaklar potansiyelinin rolü ortaya konulmakta, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için bu alanlarda yapılan yatırımlar ve yeni stratejik gelişmeler değerlendirilmektedir.

○ Grafik 3.7.1: Türkiye'de Yıllık İmalat Sanayi İstatistiklerine Göre Çevirici Güç Kapasitesinin Sektörlere Göre Dağılımı

3.7.1. Doğal Kaynaklar

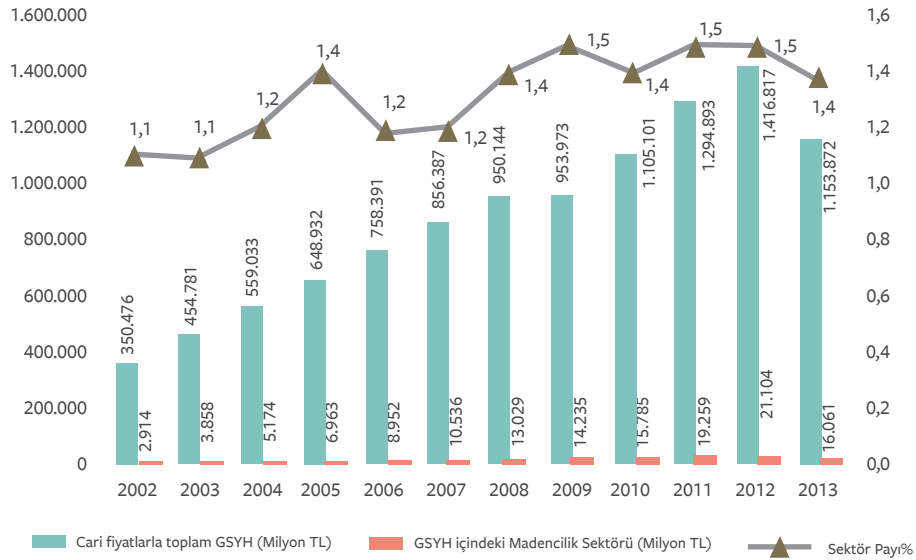
Madencilik sektörü, tarım ile birlikte ekonominin iki temel hammadde üreticisinden biri durumundadır. Gelişmiş bir madencilik sektörü, üretim, istihdam vb. ekonomik göstergelere yaptığı katkının yanı sıra doğru politika ve planların takip edilmesi durumunda ülke imalat sanayii için (Grafik 3.7.1) önemli bir itici güç oluşturabilmektedir.

Gelişmiş ülkelerde Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla (GSYH) içerisinde madencilik payı %4, dünya ortalaması ise %2 civarında gerçekleşmektedir. Ülkemizde %1'ler civarında olan bu oranın (Grafik 3.7.1), Türk madencilik sektörünün potansiyeli göz önüne alındığında daha üst seviyelerde olması gerektiği anlaşılmaktadır¹⁴⁶.

Türkiye'de doğal taş ve maden ihracat değerlerinin değişimi Grafik 3.7.3'te, 2013 yılı maden ihracat

değerlerinin ürün gruplarına göre dağılımı ise Grafik 3.7.4'te verilmiştir (MİGEM, 2014). Grafik 3.7.3'te de görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında doğal taş ihracatı sürekli bir artış göstermiş ve 2009 yılına göre yaklaşık %80'lik artışla 2.225 milyon Amerikan Dolarına ulaşmıştır. Belirtilen dönem içerisinde, maden ihracatında ise sadece 2012 yılında azalma olmuş, ancak 2013 yılında ihracat miktarı beş yılın en yüksek değerine (2.819 milyon \$) ulaşmıştır. Toplam maden sektörü (doğal taş + maden) ihracatı ise 2009 yılına göre yaklaşık iki kat artış göstermiştir. Bu veriler, ülkemizde madencilik sektörünün hızlı bir büyüme içerisinde olduğunu göstermektedir. Ülkemiz madencilik sektörü verilerinin gerek GSYH, gerekse ihracat rakamları içerisinde, doğal taş ve endüstriyel hammaddelerin (Harita 3.7.1) ayrı bir önemi vardır.

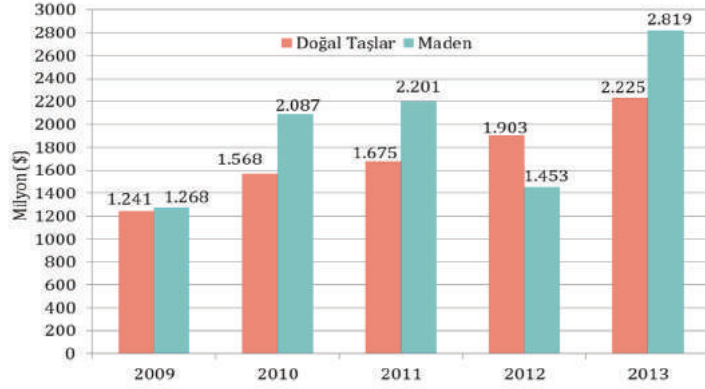
YILLAR İTİBARIYLA GSYH'NİN DAĞILIMI (MİLYON TL)

Grafik 3.7.2: GSYH İçindeki Madencilik Sektörünün Payı (106 TL)

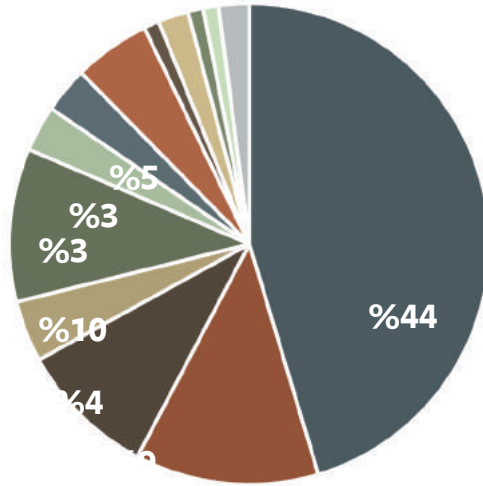
¹⁴⁶ Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MİGEM) (2014), İstatistikler, Ankara (www.migem.gov.tr)

○ Grafik 3.7.3: Türkiye Doğal Taş ve Maden İhracat Değerleri

Kaynak: www.migem.gov.tr

%44	Mermer - 2.225.04
%12	Diğer Metalik Cevherler - 608.83
%10	Bakır- 508.75
%9	Krom -450.37
%5	Tabii Borat ve -Kons 235.91
%4	Çinko -202.21
%3	Feldspat -143.22
%3	Ferro Krom - 135.26
%3	Diğer End Ham. -138.11
%2	Diğer Madenler -112.49
%2	Manyezit - 103.41
%1	Alçı Taşı - 80.88
%1	Kuvars - 52.87
%1	Bentonit - 46.57

○ Grafik 3.7.4: Türkiye Maden İhracat Değerleri (2013)

Kaynak: www.migem.gov.tr

3.7.1.1. Niğde İlinin Madencilik Potansiyeli

Niğde ilinde bulunan yeraltı kaynaklarını endüstriyel hammaddeler (diatomit, kalsit, mermer-traverten, jips, perlit ve pomza gibi yapı malzemeleri), enerji hammaddeleri (bitümlü şist, jeotermal) ve metalik madenler (altın-gümüş, bakır-kurşun-çinko, nikel, wolframit, demir gibi) olmak üzere esas olarak üç grupta ele almak mümkündür. Söz konusu yeraltı kaynaklarının ortaya çıkarılması, işlenmesi ve işletilmesi durumunda, hem il ekonomisine hem de ülke ekonomisine önemli bir katma değer oluşturacağı açıktır. Bu oran, madencilik

yatırımlarının önemli bir istihdam alanı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Niğde, TR71 Bölgesi içerisinde madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün en çok geliştiği ildir. 2009-2014 yılları arasında Niğde, TR71 Bölgesi'ndeki iller ve Türkiye'de madencilik ve taş ocakçılığı toplam ihracat değerleri Tablo 3.7.1'de verilmiştir. İlde özellikle 2010 yılından sonra madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe ihracat rakamlarının hızlı bir şekilde arttığı görülmektedir

(Tablo 3.7.1). Bu sektörde ihracat değeri 2012 yılında 10.590.600 Amerikan Dolarına kadar yükselmekle birlikte, 2013 yılında yaklaşık yarı yarıya azalarak 5.094.400 Dolara inmiştir. TR71 Bölgesi'nin madencilik ve taş ocakçılığı ihracatındaki payı 2009 yılında %0,87 düzeyinde iken 2014 yılında %0,19 düzeyine inmiştir. Ancak aynı

dönemde, Niğde ilinin TR71 Bölgesi içerisindeki payı ise %11,80'den %71,08'e yükselmiştir. Niğde ilinde madencilik ve taş ocakçılığı ihracatında son altı yılda önemli bir artış olmasına rağmen, halen gerek TR71 Bölgesi'nin gerekse Niğde ilinin bu sektörde Türkiye ölçeğinde yeri oldukça önemsiz düzeydedir.

Tablo 3.7.1: Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Madencilik ve Taş Ocakçılığı Toplam İhracat Değerleri (1000 \$)

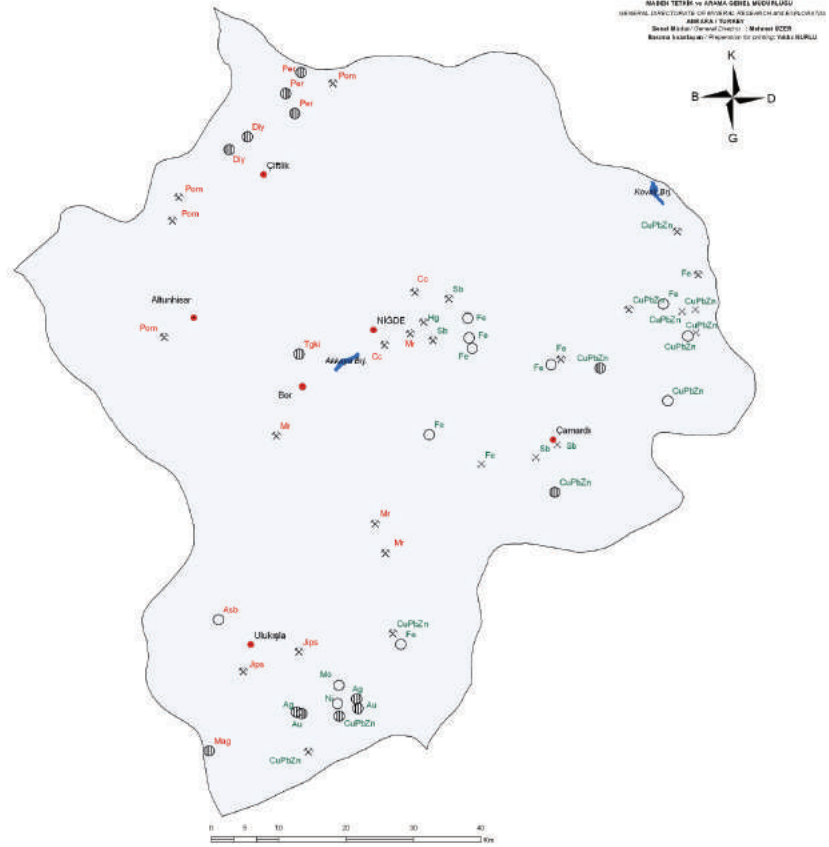
YER	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Niğde	1.721,3	4.160,6	5.508,2	10.590,6	5.094,4	4.673,7
Aksaray	5.325,4	5.712,2	5.830,0	2.356,2	1.148,6	1.366,8
Kırıkkale	--	--	1,9	--	177,9	271,5
Kırşehir	201,9	361,6	345,7	111,6	95,1	2,1
Nevşehir	7.370,5	2.544,1	462,6	710,6	1.643,9	260,9
TR71	14.619,1	12.778,5	12.148,5	13.768,8	8.159,8	6.574,9
Türkiye	1.682.915,4	2.687.123,5	2.805.449	3.160.765,5	3.879.449	3.406.724,7
TR71/Türkiye (%)	0,87	0,48	0,43	0,44	0,21	0,19
Niğde/TR71 (%)	11,80	32,56	45,34	76,92	62,43	71,08
Niğde/Türkiye (%)	0,10	0,15	0,20	0,34	0,13	0,14

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu Dış Ticaret İstatistikleri (www.TÜİK.gov.tr).

Maden Tetkik Arama (MTA) Genel Müdürlüğü'nün, Niğde ve yakın çevresinde yaptığı çalışmalar sonucunda; metalik madenlerden altın, antimuan, bakır-kurşun-çinko, civa, demir ve volfram yatak ve zuhurları, endüstriyel hammaddelerden ise diyatomit, jips, mermer ve tuğla-kiremit hammaddeleri ortaya çıkarılmıştır (Harita 3.7.1). İlde bulunan maden türleri, buldukları mevkiler ve rezerv bilgileri Tablo 3.7.2'de verilmiştir.

Ulukışla-Bolkardağı sahasında iki adet potansiyel altın sahası tespit edilmiş olup, Bolkardağı (1) sahasında 8 gr/ton Au ve 273 gr/ton Ag tenörlü 175.000 ton, Bolkardağı (2) sahasında ise 3.12 gr/ton Au ve 140 gr/ton Ag tenörlü 152.000 ton görünür rezerv tespit edilmiştir. Antimuan oluşumlarına ise Merkez ve Çamardı ilçelerinde rastlanmaktadır. Bunlardan Çamardı-Madsan sahasının % Sb tenörü 2-5, Merkez-Gümüşler-Örendere sahasının %Sb tenörü ise 4 civarındadır. Her iki saha da geçmiş yıllarda işletilmiştir. Gümüşler sahasında aynı zamanda %1,5-2 Hg tenörlü geçmiş yıllarda işletilmiş civa yatağı ile %0,1 WO3 tenör ve 100.000 ton mümkün rezerve sahip volfram zuhuru da yer almaktadır.

Niğde ilinde, Ulukışla ve Çamardı ilçelerinde çok sayıda kurşun-çinko yatak ve zuhurları yer almaktadır. Ancak, bunların büyük çoğunluğu küçük boyutlu oluşumlardır. Bunlardan en önemlileri; Çamardı ilçesindeki Aladağ, Tekneli ve Dereköy zuhurları ile Ulukışla ilçesindeki Bolkardağ-Öküzgönül ve Bolkardağ-Sulucadere zuhurlarıdır. Aladağ kurşun-çinko zuhurunda %14.12 Zn ve %6.72 Pb tenörlü 313.000 ton görünür + muhtemel, 84.000 ton mümkün rezerv; Tekneli kurşun-çinko zuhurunda %20 Zn ve %5 Pb tenörlü 90.000 ton görünür+muhtemel, 64.000 ton mümkün rezerv; Dereköy zuhurunda ise %25 Zn ve %10 Pb tenörlü 40.000 ton görünür + muhtemel, 19.000 ton mümkün rezerv tespit edilmiştir. Bolkardağı sahasındaki kurşun çinko zuhurları ise %5,5 ve 8 Zn ve %2.3 ve 2.5 Pb tenörlerine sahip olup, toplam muhtemel rezervleri 700.000 ton civarındadır. Ayrıca Bolkardağı-Sulucadere'de %0.2 Mo, Ulukışla-Suluocak'ta da %0.2 Ni içeriğine sahip çok küçük boyutlu molibden ve nikel oluşumlarının varlığı tespit edilmiştir.

AÇIKLAMALAR / EXPLANATIONS

- ZUHUR / EXPOSURE
- YATAK / ORE DEPOSITS
- × İŞLETME / MINE
- × ESKİ İŞLETME / OLD MINE
- Yerleşim merkezi
Urban center
- METALLİK MADENLER
METALLIC MINERALS
- ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER
INDUSTRIAL RAWMATERIALS

Ag	Gümüş Silver	Hg	Civa Mercury	Per	Perlit Perlite
Au	Altın Gold	Jps	Jips Gypsum	Pom	Pomza Pumice
Asb	Asbest Asbestos	Mag	Magnezit Magnesite	Sb	Antimuan Antimony
Cc	Kalsit Calcite	Mo	Molibden Molybdenum	Tgk	Tuğla-Kiremit Brick-Tile Building Stone
CuPbZn	Bakır-Kurşun-Çinko Copper-Lead-Zinc	Mr	Mermer Marble		
Diy	Diyatomit Diatomite	Ni	Nikel Nickel		
Fe	Demir Iron				

Harita 3.7.1: Niğde İli Maden Haritası

Kaynak: www.mta.gov.tr

İldeki mevcut demir yataklar ve zuhurları genellikle Merkez, Ulukışla ve Çamardı ilçelerinde gözlenmektedir. Niğde-Çamardı arasında Armutbeli demir yatağı ile Eynelli, Kepeztepe, Kalerdere, Menikbaşı Tepe, Yapalıağzıboğazi, Tucer çeşme, Boztepe Sırtı, Elmadere, Meşeçatağı Dere, Armutlar Tepe, Aşılık Tepe ve Susuzyurt Sırtı mevkiğinde demir zuhurları bulunmaktadır. Armutbeli demir yatağında %43.40 Fe, %9.16 SiO₂, %0.5 Al₂O₃ ve % 0.04 S içerikli 22.000 ton görünür + muhtemel rezerv

belirlenmiştir. Geçmiş yıllarda yataktan 20.249 ton üretim yapılmıştır. Niğde-Çamardı arasında yer alan çok küçük boyutlu zuhurlardır. Niğde-Ulukışla-Pozantı arasında da Esendemir ve Koçakdemir yatakları yer almaktadır. Bunlardan Esendemir yatağında 353.167 ton görünür + muhtemel, Koçak demir yatağında ise 50.000 ton muhtemel rezerv belirlenmiştir. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından Niğde ilinde verilen maden ruhsat bilgileri Tablo 3.7.3'te verilmiştir.

Tablo 3.7.2: Niğde İlinde Bulunan Madenler ve Rezerv Bilgileri

İLÇE	MEVKİİ	MADENİN CİNSİ	REZERV MİKTARI
Merkez	Gümüşler-Örendere	Antimuan-Wolfram-Civa Traverten	100.000 ton 500.000 m ³
Bor	Bor İlçesi Sahaları Bahçeli Kemerhisar	Tuğla-Kiremit hamd. Mermer Karbondioksit	4.000.000 ton Jeolojik 125.000 ton
Çamardı	Ispir Tekneli Yayla Ocakları Kepeztepe-Eğneli Armutbeli	Kurşun-Çinko Kurşun-Çinko Demir Demir Demir	29.000 ton 340.000 ton 10.500 ton 64.000 ton 22.000 ton
Ulukışla	Bolkardağı-1 Bolkardağı-1 Koçak Köyü Darboğaz Sahası	Gümüş-Altın Kurşun-Çinko Demir Alçıtaşı- Jips Bitümlü Şist	284.000 ton 152.000 ton 50.000 ton 150.000.000 ton 130.000.000 ton

Kaynak: www.mta.gov.tr

Tablo 3.7.3: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Tarafından Niğde İlinde Verilen Maden Ruhsatları

İLÇE	RUHSAT NO	MADEN CİNSİ	RUHSAT ALANI (HA)
İLÇE	RUHSAT NO	MADEN CİNSİ	RUHSAT ALANI (HA)
Merkez	201100383	Altın-Gümüş-Kurşun-Bakır- Çinko	1.925,79
Çamardı	201100364	Altın-Gümüş-Kurşun-Bakır- Çinko	1.831,46
Çamardı	201100385	Altın-Gümüş-Kurşun-Bakır- Çinko	1.040,90
Bor	201201215	Bitümlü Şeyl	1.795,87
Bor	201201329	Bitümlü Şeyl	1.620,07
Bor	201300184	Bitümlü Şeyl	1.992,56
Bor	201300188	Bitümlü Şeyl	1.999,50
Bor	201300187	Bitümlü Şeyl	1.990,95
Ulukışla	201201258	Bitümlü Şeyl	633,93
Ulukışla	201201272	Bitümlü Şeyl	1.043,23
Ulukışla	201201279	Bitümlü Şeyl	1.077,73
Altunhisar	32	Jeotermal	2.299,77
Altunhisar	33	Jeotermal	4.334,62
Altunhisar	34	Jeotermal	4.199,60
Altunhisar	35	Jeotermal	4.800,01
Altunhisar	36	Jeotermal	4.390,05
Bor	48	Jeotermal	4.550,00
Bor	49	Jeotermal	464,75

Endüstriyel hammaddelerden, Çiftlik ilçesi diyatomit, Ulukışla ilçesi jips, Bor ilçesi ise mermer ve tuğla-kiremit oluşumlarına ev sahipliği yapmaktadır. Çiftlik-Ovalıbağ ve Bozköy diyatomit sahalarında orta ve düşük kaliteli diyatomitler gözlenmekte olup, Ovalıbağ'da 595.050 ton, Bozköy'de ise 20.024 ton görünür rezerv tespit edilmiştir.

%99.65 $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ tenörlü Ulukışla-Darboğaz jips sahasında 150 milyon ton jeolojik rezerv belirlenmiştir. Bor ilçesinde yeralan sarı-yeşil renkli oniksler, iyi kaliteli mermer olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca ilçede, iyi kaliteli tuğla-kiremit hammaddelerinin jeolojik rezervi ise 3.500.000 ton olarak belirlenmiştir.

3.7.1.2. Kalsit ve Endüstriyel Hammaddeler

Kimyasal formülü CaCO_3 (kalsiyum karbonat) olan ve kâğıt, plastik, boya, seramik, cam gibi pek çok sektörde kullanılan bir endüstriyel mineral konumundaki kalsitin hammaddesi olan kalker taşı (kireç taşı) rezervleri, Türkiye'de oldukça yaygın ve bol miktarda bulunmaktadır. Türkiye'de bulunan başlıca kalsit rezervleri ve genel özellikleri aşağıda verilmiştir:

Muğla Yatağan ve Kavaklıdere Bölgesi kristal yapısı daha küçük fakat kimyasal yapısı daha saf ve öğütülebilirliği kolay beyaz ve çok zengin mermer yataklarına sahiptir ve beyazlığı çok yüksektir.

Çanakkale Karabiga Bölgesi, Türkiye'de mevcut en iri kristalli kalsit oluşumlarından biridir. Granit kontağında oluşan kalsit yatakları yüksek beyazlıktadır ve öğütülmesi kolaydır, fakat Ege Bölgesi ve Niğde ilinde bulunan oluşumlara göre beyazlığı daha düşüktür.

Bayramiç, Biga, Ezine Bölgesi'nde mermer yatakları bulunmaktadır. Balıkesir Erdek ve Manyas'ta çok zengin iri kristalli mermer yatakları ve ocakları bulunmaktadır.

İzmir Tire, Gölarmara, Akhisar, Torbalı Bölgesinde mermer yatakları olarak bulunmaktadır. Beyazlık derecesi düşüktür.

Trakya'da Yıldız Dağları, mermer ve dolomitik mermer yatakları bulunmaktadır.

Bursa Orhaneli, Orhangazi, Keles, İnegöl zengin mermer yataklarına sahiptir. Fakat üretim çok küçük çapta yapılmaktadır.

Niğde ilinde, son 10 yıl içerisinde, çok hızlı üretim artışına geçen kalsit ocakları bulunmaktadır. Niğde ili, ülkedeki en zengin ve en beyaz oluşumlara sahiptir.

Yukarıda belirtilen bölgeler, rezervi 10 milyonlarca tonla ifade edilebilecek çok zengin rezerve sahiptirler. Bunlar dışında, henüz üretim ve rezerv tespiti yapılmayan Anadolu'nun hemen her bölgesinde kalsit oluşumuna rastlamak mümkündür.

Kalsiyum karbonat, özellikleri bakımından geniş bir çeşitliliğe sahiptir ve bu durum kalsiyum karbonatı birbirinden farklı birçok uygulama alanına uygun bir hammadde haline getirmektedir. Kalsitin kullanımı sırasında kalitesini tanımlayan üç temel niteliği vardır. Bunlar; tane çapı, renk ve kimyasal saflığıdır. Bu özellikler

mineralin uygulamadaki uygunluğunu belirlemektedir. Kalker taşının renkleri parlak bir beyazdan açık griye kadar yayılmakta ve kalsiyum karbonat içeriği ise %80-99,9 arasında değişmektedir. Kalsiyum karbonat sert bir mineral değildir. Saf kalsitin sertliği Moh's skalasına göre 3, yoğunluğu ise $2,6-2,7 \text{ gr/cm}^3$ civarındadır. Niğde ili, gerek miktar gerekse kalite açısından Türkiye'deki en iyi kalsit rezervlerine sahiptir. İlde bulunan kalsitlerin CaCO_3 oranı oldukça yüksek, silis ve demir safsızlıkları ise çok düşük orandadır. Ayrıca, öğütüldükten sonraki beyazlık derecesi çok yüksektir. Bu özellikler, Niğde ilinin kalsitini gerek ülke içinde gerekse uluslararası sektörde aranan ürün konumuna getirmiştir. Ancak ilin bu potansiyelden yararlanabilmesi için, hammadde veya kaba işlenmiş olarak pazarlanması yerine, işlenmiş mamul ürün olarak satılması teşvik edilmelidir. Cevher olarak ocaktaki değeri 3-5\$/ton olan kalsit, öğütülüp torbalandıktan sonra 40-200\$/ton değerlere ulaşmaktadır. En son teknolojiye sahip laboratuvar ortamında, kalsitin Mastersizer Spektrometre ile mikron oranları tespit edilerek, Minolta CM-3220 Spektrofotometre ile beyazlık analizleri ve nem testleri yapılarak, hammadde girişinden paketlemeye kadar tüm prosesler kontrol ve kayıt altına almaktadır. Müşteri teklif ve isteklerine göre D50 ve D97 gibi değişik mikronlarda üretim yapılabilmektedir. Niğde ilinde faaliyet gösteren kalsit işletmelerindeki ham kalsit ve öğütme tesisi fotoğrafları Resim 3.7.1'de görülmektedir.

Resim 3.7.1: Niğde Kalsit İşletmelerinden İşlenmek Üzere Bekleyen Ham Kalsit (A) ve Kalsit Öğütme Sistemi (B)

Resim 3.7.2: Niğde Kalsit İşletmeleri Paketleme Tesisinden Görüntüler

Ürünler kraft torba, jut torba, big bag ve siling bag olarak ambalajlanmaktadır. Kraft torbalar 25 kg olup isteğe bağlı 1000, 1.250 ya da 2.000 kg'lık paketlerle

streçlenmektedir (Resim 3.7.2). Firmalar, üretmiş olduğu ürünlerin nakliyesini, bünyesindeki araç ağı ile kendileri yapmaktadır.

3.7.1.3. Doğal Kaynaklar ve Madencilik Alanı Genel Değerlendirme

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İl Müdürlüğü kayıtlarına göre, özel sektöre ait doğal kaynaklar, inşaat yapı malzemeleri üretimi yapan toplam 34 farklı firma faaliyette bulunmaktadır (Tablo 3.7.4). Bu firmalar toplamda 1.834

kişiye istihdam sağlamaktadır. Sektörün sahip olduğu potansiyelin tam olarak kullanılması durumunda, gerek ekonomiye yapacağı katkılar gerekse yaratacağı istihdam miktarı önemli ölçüde artabilir.

Tablo 3.7.4: Niğde İlinde Endüstriyel Hammadde Üreten Firma Sayıları ve Üretim Kapasitesi

ÜRETİM KONUSU			İSTİHDAM (Kişi)
ÜRÜN ADI	YILLIK KAPASİTE (Ton)	FİRMA SAYISI	
Doğalgaz (CO ₂)	31.920	2	26
Çimento, Hazır Beton	2.909.660	5	299
Maden Cevheri (Altın, Gümüş, Kurşun, Çinko)	20.606	4	163
Mozaik, Kalsit Tozu	590.816	5	187
İnşaat Kum, Mıdır	455.954	5	55
Mikronize Kalsit, Talk	1.232.791	6	765
Alçı Taşı, Kalker Taşı	687.364	5	139
Kilitli Parke Taşı	53.566	1	146
Yapıştırıcılar, Derz	95	1	54
TOPLAM	5.982.772	34	1.834

Kaynak: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İl Müdürlüğü.

Niğde ilinde 2013 yılında madencilik sektöründe faaliyet gösteren firmalar, üretim kapasiteleri, ihracat değerleri ve yarattıkları istihdam miktarları Tablo 3.7.5'te verilmiştir. Madencilik ve yapı malzemeleri sektöründe faaliyet gösteren firmalar incelendiğinde ilde kalsit

madenciliği (mikronize üretim dahil) ile taş ve kum ocaklarının öne çıktığı görülmektedir. Bunun yanında karbondioksit (CO₂), altın ve gümüş üretimi, çinko, kurşun işletmeciliğinin de bulunduğu görülmektedir. Niğde ilinde son 10 yılda toplam 51.7 milyon TL'lik

bir madencilik yatırımı teşvik belgesine bağlanmış olup sektörünün yarattığı istihdam ise 1.834 kişiye ulaşmıştır. Teşvik belgeli yatırımlar sınıfına dahil edilen madencilik sektörü yatırımlarının çoğunlukla komple yeni yatırım olduğu ve desteklerin genellikle KDV istisnası ve faiz desteği şeklinde gerçekleştiği görülmektedir. Niğde ilindeki teşvikli madencilik yatırımları genellikle

mikronize kalsit, mermer ve kırmataş (mıcır ve kum) alt sektörlerinden oluşmaktadır. Kalsit madencilikindeki gelişme ile birlikte Niğde ili bu maden açısından önemli bir merkez olma yolundadır. İlin gelişmesinde kalsit sektörüne özel bir yer ayrılması ve ilin kalsit madencilik açısından Türkiye’de lider konuma yükseltilmesi yönünde stratejiler geliştirilmesi önemli görülmektedir.

Tablo 3.7.5: Niğde İlinde Faaliyette Bulunan Madencilik Firmaları (2013 Yılı)

NO	FİRMA ADI	ÜRETİM KONUSU		İHRACAT (2013)	İSTİHDAM (Kişi)
		ÜRÜN ADI	YILLIK KAPASİTE (TON)		
1	Güney Doğalgaz San. ve Tic. A.Ş.	Doğalgaz (CO ₂)	20.520	5.239	26
2	Niğbaş Niğde Beton San. ve Tic. A.Ş.	Hazır Beton	268.800	0	171
		Bordür Taşı	20.707		
3	Mertaş Mikronize Kalsit, İth. ve İhracat San. ve Tic. A.Ş.	Mozaik, Kalsit Tozu	135.360	3	49
4	Niğtaş Mikronize Kalsit Tic.ve San.	Mozaik Taşı	235.200	0	240
		Kalsit Taşı	268.800		
5	Niğkum İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	İnşaat Kummu	192.000	0	15
6	Nidaş Madencilik Sanayi Tic. A.Ş.	Mikronize Kalsit	43.032	39.339	95
7	Emek Mozaik Tic. ve San. Ltd. Şti.	Kalker Taşı	159.120	0	25
8	Ekim Nakliye, Mozaik Tic. Ltd. Şti.	Kalker Taşı	35,2	0	2
		Kalker Tozu	9,5		
9	Has Mozaik İnş. Tic. San. Ltd. Şti.	Mozaik	121.320	0	26
		Kalsit Taşı	25.200		
10	As İnşaat Tic. Ltd. Şti.	Andazit Taşı	140.400	0	34
11	Demirsoy İnşaat Ltd. Şti.	Mıcır	98.840	0	50
		Taş Tozu	53.760		
		Hazır Beton	496.800		
12	Kendirli Beton İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.	Hazır Beton	397.440	0	40
13	Mikron-S Mikronize Mineral Endüstri Tic. ve A.Ş.	Mikronize Kalsit Kaplanmış Kalsit	147.000 96.000	70.163 14.033	107
14	Boran Mozaik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Mıcır Mozaik	29.952 20.000	0	6
15	Niğde Mozaik Üretim Paz. Tic. ve San. Ltd. Şti.	Mozaik	78.936	0	2
16	Anadolu Mikronize Madencilik San.. Tic. A.Ş.	Mikronize Kalsit	73.680	36.183	144
17	Mikrokal Kalsit San.Tic. Ltd. Şti.	Mikronize Kalsit Kalsit taşı	51.175 268.800	197.182	175
18	Gümüştaş Madencilik ve Tic. A.Ş.-Tepeköy	DoreMetal (Altın ve Gümüş Külçesi)	6,3	0	99
19	Hisar Doğalgaz ve Madencilik A.Ş.	Doğalgaz (CO ₂)	11.400	0	13
20	Ak Kalsit Hammadde San. ve Tic. A.Ş.	Kalsit Taşı	149.760	0	26

Tablo 3.7.4: Devamı

NO	FİRMA ADI	ÜRETİM KONUSU		İHRACAT	İSTİHDAM
		ÜRÜN ADI	YILLIK KAPASİTE (TON)	(2013)	(Kişi)
21	AYKAL Madencilik Tic. ve San. A.Ş.	Mikronize Kalsit	30.240	320	20
22	Taçsan Alçı San. ve Tic. Ltd. Şti.	Mıçır Kum	11.981 6.421	0	4
23	Seratut Yapı Kimyasalları İnşaat, Madencilik San. ve Tic. Ltd. Ş.	Seramik Yapıştırıcısı Derz Dolgu	82,2 12,9	0	41
24	Has Kum İnşaat Tic. ve San. Ltd. Şti.	İnce Kum	63.000	0	3
25	Kursan Metal San. ve Tic. Ltd. Şti.	Külçe Kurşun	8.500	0	18
26	ZNO Kimya Metal Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Çinko Oksit	3.600	4.203	28
27	KGLOBAL Alçı ve Madencilik San. T. Ltd. Şti.	Saten Perdah Alçı Perlitli Siva Alçı	14.400 28.800	0	9
		Kartonpiyer Alçı	3.600		
28	Doğal Endüstriyel Mineraller Tic. A.Ş	Mikronize Granül Kalsit	23.040		65
		Mikronize Talk	56.064		-
29	Oreks Madencilik Ltd. Ş. -(Niğde Şubesi)	Çinko	8.500		18
30	Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.(Niğde Şubesi)	Çimento, Klinker	1.216.700	0	112
31	Mert Beton İnş. San.Tic. Ltd. Şti.	Hazır Beton	529.920	0	56
32	Okçu Madencilik Tic. ve San. Ltd. Şti. Ulukışla (Şb)	Kalker Taşı	228.150	0	92
33	Okçu Madencilik Tic.ve San.	Kalker Tozu Kilitli Parke Bordur Taşı	12.850 460 16.200		
34	Bereketli Maden Mermer San. Tic. Ltd. Şti.(Kalker)	Alçı Taşı Tozu	100.000	0	12
TOPLAM			366.662	1.834	

Kaynak: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İl Müdürlüğü.

3.7.2. Enerji

Dünyada nüfus artışı, sanayileşme ve şehirleşme ile birlikte, küreselleşme sonucu artan ekonomik faaliyetler ve üretim imkânlarına bağlı olarak, doğal kaynaklara ve enerjiye olan talep de giderek artmaktadır. Sosyal ve ekonomik kalkınmanın en önemli parametrelerinden biri olan enerji, ülkelerin gelişmişlik düzeyinin belirlenmesinde

önemli bir ölçüt olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, enerji maliyetinin azaltılması, sürdürülebilir enerjinin temini, çevrenin korunması, temiz enerji üretim sistemlerinin geliştirilmesi, doğal kaynakların etkin kullanımı ve enerji kullanımında verimliliğin artırılması büyük önem taşımaktadır.

3.7.2.1. Niğde İlinin Enerji Üretim Potansiyeli

Niğde ilinde halen gerek fosil kaynaklı (kömür, petrol, doğalgaz, kayagazı, vb.) gerekse doğal/yenilenebilir (hidrolik, güneş, rüzgâr, biyokütle) kaynaklı enerji üretimi

yok denecek kadar az düzeydedir. Fosil kaynaklı enerji hammaddelerinden petrol ve kayagazı yönünden arama çalışmaları yürütülse de henüz ekonomik ölçekte bir

rezerve rastlanmamıştır. Bununla birlikte, ilin yenilenebilir enerji kaynaklarından özellikle güneş enerjisi açısından önemli bir potansiyeli bulunmaktadır. İlin farklı kaynaklara göre enerji üretim potansiyeli ile ilgili değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

3.7.2.1.1. Kömür

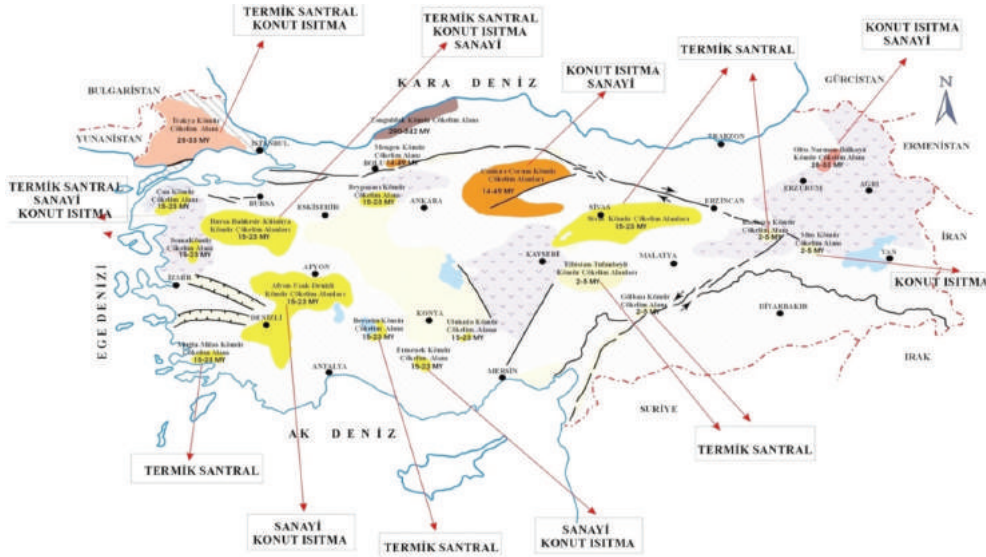
Birincil enerji kaynağı olarak tanımlanan ve yanabilen sedimanter kaya ve maden olan kömür, fosil bir yakittir. Siyah, koyu gri, kahverengi-siyah renkli parlak veya mat renklere sahip kömürün içeriğinde karbon, hidrojen ve oksijenden oluşan az miktarda kükürt ve azot vardır. Ayrıca, az miktarda inorganik bileşikler ve mineraller de içermektedir. Bazı kömürler ergitilerek plastik hale getirilmekte ve bu işlem sonucunda katran, likör ve çeşitli gazlar elde etmek mümkün olmaktadır.

Kömür, bitki veya bitki parçalarının uygun bataklık ortamında birikmesi, daha sonra çökerek toprak altında yüksek basınç ve sıcaklık ile fiziksel ve kimyasal değişime uğraması ile oluşmaktadır. Deltalar ve göller kalın, lagünler ve akarsu taşma ovaları ise ince kömür damarlarının olduğu ortamlardır.

Ülkemizde taşkömürü rezervleri, Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) tarafından, linyit rezervleri ise Elektrik Üretim Anonim Şirketi (EÜAŞ), Türkiye Kömür

işletmeleri (TKİ) ve özel sektör tarafından işletilmektedir. Taşkömüründe kamu payı %100 iken, linyitte kamu işletmelerinin payı %88 civarındadır. Türkiye kömür rezervi haritası Harita 3.7.2'de verilmiştir. Zonguldak havzasında Türkiye'nin en önemli taşkömürü rezervleri bulunmaktadır. Bu bölgede yapılan çalışmalarda, 1.200 metre derinliğe kadar tespit edilmiş toplam jeolojik rezerv 1.316 milyar ton olup, bunun yaklaşık 514 milyon tonu görünür rezerv olarak kabul edilmektedir.

Ülkemizde maden aramak, araştırmak, bulmak, bulunmasına ait alt yapı bilgilerini üretmek, geliştirmek amacıyla inceleme ve çalışmaları yapmak, yaptırmak MTA Genel Müdürlüğü'nün faaliyet alanına girmektedir. Bu kapsamda TR71 Bölgesi'nde MTA Genel Müdürlüğü'ne bağlı Enerji Hammaddeler Etüt ve Arama Dairesi Başkanlığı tarafından 2005 yılından itibaren yurdumuzdaki enerji hammaddelerinin (kömür, bitümlü şeyl, asfaltit, uranyum, jeotermal enerji, doğalgaz vb.) aranması ve ekonomiye kazandırılması yönünde yapılan çalışmalara hız verilmiş ve bölgesel projeler uygulanmıştır. Ancak yapılan çalışmalarda, TR71 Bölgesi kapsamındaki illerde, ülke ekonomisi ve enerji üretimine önemli katkı sağlayacak değeri olan bir kömür rezervi görülmemektedir. (Harita 3.7.3).

Harita 3.7.2: Önemli Kömür Sahaları ve Potansiyel Kullanım Alanları

Kaynak: Enerji Hammaddeler Etüt ve Arama Dairesi Başkanlığı, Faaliyet Raporu, 2012.

Harita 3.7.3: Enerji Hammadde Etüt ve Arama Dairesi Tarafından 2005 Yılından Sonra İlave Edilen Kömür Rezervleri ve Sahaları

Kaynak: Enerji Hammadde Etüt ve Arama Dairesi Başkanlığı, Faaliyet Raporu, 2012.

Niğde ilinde kömür etüt çalışmaları Bor, Ulukışla ve Çamardı ilçeleri arasında yürütülmüştür. İlin jeolojik etüdü 1972 yılında yapılmış olup 490 km² ilk bir alanın 1/25.000 ve 204 km² lik bölümünün de 1/10.000 ölçekli jeoloji haritası tamamlanmıştır. Sahada, volkanik arakatlı kumtaşı ve şeyl araldanmasından oluşan Eosen yaşlı Güney formasyonu üzerine diskordan olarak, Üst Miyosen yaşlı yine kırıntılardan oluşan alacalı renkli Altay formasyonu, bitümlü şist içeren Ulukışla formasyonu ve kırmızı renkli kırıntılardan kurulu Beştepeler formasyonu gelmektedir. Bitümlü şistler, Ulukışla formasyonu içinde birkaç seviye şeklindedir. Yapılan çalışmalar sonucu, Ulukışla bitümlü şistlerinin kalınlığı toplam 13 m'ye ısı değerinin 2.790 kcal/kg'a, bitüm oranının %13,7'ye kadar çıkabildiği belirlenmiş ve ortalama 630-1929 kcal/kg arasında değişen ısı değere kasaba sınırları içerisinde kömüre rastlanmıştır. Üretim açısından bakıldığında TR71 Bölgesi'nde rezerv olmaması nedeniyle enerji üretimi amaçlı herhangi bir kömür üretimi de mevcut değildir.

3.7.2.1.2. Petrol ve Doğalgaz

Petrol, enerji kaynakları arasında en çok talep edilen kaynak olma özelliğini sürdürmekle birlikte, toplam tüketimdeki payı on iki yıldır üst üste azalmaktadır. Buna rağmen ileriye dönük kestirimler, petrolün daha uzun yıllar en çok talep edilen enerji kaynağı olmaya devam edeceğini göstermektedir. Petrol rezervlerinin çoğunu barındıran Ortadoğu, Dünya petrol üretiminin de %32,6'sını gerçekleştirmektedir. Petrol tüketim rakamlarına bakıldığında ise en çok tüketimin Asya

ve Pasifik bölgesinde gerçekleştiği görülmektedir. Bu bölgede ise Çin, toplam dünya tüketiminin %11,3'ünü gerçekleştirmektedir. Japonya %5, Hindistan %3,8 ve Güney Kore ise %2,5'lik tüketime sahiptir. Bölgesel olarak ikinci en büyük tüketim ise Kuzey Amerika'da gerçekleşmektedir. Bu bölgede bulunan ABD tek başına dünya petrol tüketiminin %20,6'sına sahiptir. Onu %2,5 ile Kanada ve %2,3 ile Meksika izlemektedir. Avrupa ve Avrasya kıtasında ise en büyük tüketiciler %3,9 ile Rusya ve %2,6 ile Almanya'dır. Ülkemiz ise dünya tüketiminin sadece %0,8'ini gerçekleştirmiştir.

Doğalgaz da bir çeşit petrol türevidir olup yer kabuğunun içerisinde bulunan yanıcı bir gazdır. Doğalgaz fosil yakıtların yaklaşık dörtte birini oluşturmakta ve enerji tüketiminin %24'ünü karşılamaktadır. Doğalgazın yapısında en çok bulunan gaz (%70-90) metandır. Bileşimi bakımından doğalgaz kuru ve yaş olarak ikiye ayrılmaktadır. İçerisinde metan ve etan gazlarını yüksek oranda bulunduruyor ise kuru; propan, bütan, pentan ve heksan gibi gazları yüksek oranda bulunduruyor ise yaş doğalgaz olarak adlandırılmaktadır.

Mevcut teknoloji ile dünyada tespit edilen doğalgaz rezervi 180 trilyon m³ civarındadır. Bu rezervin her yıl yaklaşık 3 trilyon m³lük kısmı tüketilmektedir. Yıllık tüketimin sabit olduğu düşünülerek yapılan bir hesaba göre ortalama 60 yıl yetecek doğalgaz rezervi mevcuttur. Doğalgaz rezervlerinin çok büyük bir kısmının Batı Avrupa ve Ortadoğu'ya dağılmakta, yaklaşık %75'i Rusya ve Ortadoğu'da bulunmaktadır. ABD dünya doğalgaz

rezervinin yaklaşık %5'ine sahipken toplam üretimin yaklaşık %27'sini yapmaktadır. Türkiye'nin 21 milyar m³ yerinde rezervi tespit edilmiş, bunun 15 milyar m³'ü üretilebilir olup 9 milyar m³'ü halen üretilmektedir. Ülkemizin toplam doğalgaz rezervi, bir yıllık doğalgaz tüketimini karşılayabilecek miktarda bile değildir. Türkiye, doğalgaz ihtiyacının büyük bir kısmını boru hatları ile Rusya ve İran'dan, geri kalan kısmını ise sıvılaştırılmış doğalgaz olarak Cezayir ve Nijerya'dan satın almaktadır.

Ülkemizin petrol üretiminin ve mevcut rezervlerinin çok büyük bir kısmı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndedir. Niğde ilinde Bor ilçesi Badak Köyü'nde petrol arama çalışmaları devam etmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki illerde doğalgaz üretimi yapılmamaktadır.

3.7.2.1.3. Kaya Gazı (Şeyl Gazı)

Organik kayaçlar sınıfına giren ve içeriğinde kerojen bulunan kaya gazı, organik çözücülerde çözünmemektedir. Şeyl gazı, bitümlü şist veya bitümlü şeyl olarak da adlandırılan kaya gazının özelliği ısıtıldığında petrol ve doğalgaz üretilebilmesidir. Özellikle 10-15 yıldır ABD tarafından doğalgaza alternatif olarak görülen ve rezervler ile üretim konusunda ciddi çalışmalar yapılan kaya gazı, ülkemizde de son yıllarda yerli fosil kaynak olarak gündeme gelmektedir.

Günümüzde en önemli enerji üretim kaynaklarının petrol ve doğalgaz olması, ancak bu kaynakların sınırlı rezervleri, fiyatlarında meydana gelen dalgalanmalar ve enerji güvenliği bakımından riskli olmaları nedeniyle çok eskiden bilinen, bununla birlikte, daha önceleri ekonomik olmayan kaya gazının ülkemizde rezervlerinin bulunmuş olması çok önemlidir. Ancak, bu rezervlerin varlıklarından bahsedilirken, bütün şeyllerin kaya gazı içermediği, bunlardan gaz üretilebilmesi için içerisindeki organik madde miktarının önemli olduğu ve kayanın belli bir olgunluğa erişmiş olması gerekliliği göz önünde bulundurulmalıdır.

Ülkemizde bitümlü şeyl etütleri MTA Enstitüsü'nün kurulmasıyla başlamış ve ilk yıllarda çalışmalar bütün dünyada olduğu gibi sentetik petrol eldesi amacıyla sürdürülmüştür. Bu amaçla; Beypazarı (Ankara),

Seyitömer (Kütahya), Hatıldağ (Bolu), Himmetoğlu (Bolu), Mengen (Bolu), Ulukışla (Niğde), Bahçecik (Kocaeli), Burhaniye (Balıkesir), Beydili (Ankara), Dodurga (Çorum), Çeltek (Amasya) sahalarında etütler, Boyalı (Kastamonu), Demirci (Manisa), Ilıslık (Çankırı), Aspiras (Kastamonu) sahalarında arama çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda, ülkemizde 1,64 milyar ton bitümlü şeyl rezervi belirlenmiştir.

Türkiye'de Trakya Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin dahil olduğu bölgelerde kayagazı rezervlerinin olduğu görülmektedir. Yapılan son tahminlere göre her iki bölgede şeyl ve sıkı kumtaşlarında yer alan gaz rezervi miktarının 13 trilyon m³ olduğu ve buradan elde edilecek kullanılabilir miktarın ise 1,8 trilyon m³ bildirilmektedir. Bölgede MTA tarafından yapılan etüt ve arama çalışmaları sonucunda, sadece Niğde-Ulukışla'da 18.136.000 ton taşkömürüne eşdeğer muhtemel 130.000.000 ton kaya gazı (bitümlü şeyl) rezervi olduğu belirlenmiştir.

Bölge için asıl önemli gelişme, yeni belirlenen ve önemli petrolü şeyl potansiyel rezervine sahip olduğu düşünülen Ereğli-Bor Neojen havzasının ön araştırma yapılabilecek miktarda uygun petrolü şeylleri bulundurmasıdır. Badak-Petrol Sahası (Niğde-Bor) olarak adlandırılan bölge, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Maden Etüt ve Arama Dairesi tarafından 2005 yılından beri sürdürülmekte olan "Orta Anadolu Endüstriyel Hammaddeler Arama Projesi" kapsamında, "Konya-Niğde Neojen Havzası"nda yapılan sondajlı jeolojik araştırmalar sırasında 24 Mayıs 2007 tarihinde keşfedilmiştir. Bu havzada yapılan sondajlar sonucunda, petrolü şeyllerin petrol ürettiği gözlenmiştir. Havzada uzmanlar tarafından tahmin edilen petrol rezervinin yaklaşık 8 milyar ton olduğu, rezervlerin kanıtlanması ile birlikte toplam rezervlerin yaklaşık 9,6 milyar tona ulaşacak olması, hem ülke hem de bölge için büyük önem arz etmektedir. Yapılan hesaplamalara göre ısıtıldığında petrol ve doğal gaz üretilebilen kayalardan 2,6 milyar varil ile 8,3 milyar varil arasında petrol eldesi mümkün görünmektedir. Bu petrolün maddi değerinin 218 milyar dolar ile 687 milyar dolar arasında değiştiği tahmin edilmektedir.

Resim 3.7.3: Konya-Niğde Neojen Havzasında Yapılan Çalışmalarda A) Sondaj Çamuru ile Birlikte Çıkan Petrol, B) Petrolü Karot Örneği, C) Kimyasal Eritici ile Çözündürülmüş Petrol

Kaynak: <http://www.mta.gov.tr>

Niğde il sınırları içerisinde bulunan bitümlü şeyl (kayagazı) rezervlerinin potansiyel değerleri konusunda ümit var açıklamaları yapılmasına rağmen, bu rezervin üretime aktarılması ile ilgili henüz bir çalışma bulunmamaktadır. Bugüne kadar Ulukışla ilçesinde üç, Bor ilçesinde ise beş adet bitümlü şeyl üretim ruhsatı düzenlenmiş ancak, henüz herhangi bir üretim gerçekleştirilmemiştir. 2014-2018 yıllarını kapsayan Onuncu Kalkınma Planı kapsamında hazırlanan “Yerli Kaynaklara Dayalı Enerji Üretim Programı Eylem Planı” çerçevesinde Bolu’da Göynük ve Mengen’de, Ankara’da ise Nallıhan’da bitümlü şeyllerden üretim potansiyelinin ortaya çıkarılması amacıyla etüd ve araştırmalar yapılması, Trakya ve Güneydoğu Bölgelerinde ise geleneksel olmayan yöntemlerle üretime dönük kuyuların açılması yönünde eylem planları hazırlanmıştır. Görüldüğü gibi, kısa vadede, Niğde il sınırları içerisinde bulunan bitümlü şeyl rezervlerinin değerlendirilmesine yönelik resmi bir eylem planı bulunmamaktadır. Niğde ilinde bulunan rezervlerin gerçek potansiyellerinin ortaya konmasına yönelik çalışmaların da Yerli Kaynaklara Dayalı Enerji Üretim Programı Eylem Planı’na eklenmesi gerekmektedir.

3.7.2.1.4. Su Kaynakları ve Hidroelektrik Potansiyeli

Yaşamsal bir madde olan su, enerji üretiminde etkili aktörlerden olup enerji, su ve gıda birbirinden ayrı düşünülmemeyen kavramlardır. Hidroelektrik enerji, suyun sahip olduğu potansiyel enerjinin kinetik enerjiye dönüştürülmesiyle sağlanan bir enerji türüdür. Suyun üst seviyelerden alt seviyelere düşmesi sonucu açığa çıkan enerji, türbinleri tahrik ederek elektrik enerjisi elde edilmektedir. Bir bölgedeki hidrolik potansiyel, yağış rejimine bağlıdır. Buna bağlı olarak, hidrolik enerji, iklim şartlarındaki değişimlere karşı hassas bir enerji türüdür. Yenilenebilir enerji kaynaklarından biri olan ve günümüzde de yaygın bir şekilde kullanılan hidrolik enerji, dünya enerji üretiminde önemli bir yere sahiptir. Diğer enerji üretim santralleriyle karşılaştırıldıklarında hidroelektrik santraller; çevreye daha az zarar vermeleri, kaynağının yenilenebilir olması, işletme-bakım giderlerinin düşük olması, işletme ömürlerinin uzun olması, inşa edildiği bölgelerde ekonomik (istihdam vb.) ve sosyal yapısına olumlu katkıları nedeniyle önemli üstünlüklere sahiptir.

Dünya’daki toplam su miktarı 1.4 milyar km³tür. Bu miktarın %97,5’i denizlerdeki ve okyanuslardaki tuzlu sularından oluşmaktadır. Geriye kalan %2,5’lik bölümü ise yeraltı suları, nehirler, tatlı su gölleri, buzul kütleler ve atmosferik buhardan oluşmaktadır. Tatlı su kaynaklarının yalnızca %0,014’ü insanlar ve diğer organizmalar için doğrudan ulaşılabilir durumdadır. Tatlı su kaynakları dünyada çok düzensiz bir biçimde dağılmıştır. Türkiye’de yıllık yağış miktarı mevsimlere ve bölgelere göre değişmektedir. Yıllık ortalama yağış yaklaşık 643 mm

olup, bu değer yılda ortalama 501 milyar m³ suya karşılık gelmektedir. Bu suyun 274 milyar m³’ü buharlaşmalar yoluyla atmosfere geri dönmekte, 69 milyar m³’lük kısmı yeraltı sularını beslemekte, 158 milyar m³’lük bölümü ise akarsular vasıtasıyla denizlere ve kapalı havzalardaki göllere boşalmaktadır. Yeraltı sularını besleyen 69 milyar m³’lük suyun 28 milyar m³’ü kaynaklar vasıtasıyla yerüstü suyuna tekrar katılmaktadır. Ülkemize komşu ülkelerden gelen yılda ortalama 7 milyar m³ su bulunmaktadır. Böylece, Türkiye’nin brüt yerüstü suyu potansiyeli yaklaşık olarak 193 milyar m³ olmaktadır. Yeraltı sularını besleyen 41 milyar m³ su da dikkate alındığında, Türkiye’nin toplam yenilenebilir su potansiyeli brüt 234 milyar m³tür. Günümüzün teknik ve ekonomik şartları birlikte değerlendirildiğinde, farklı amaçlara yönelik olarak tüketilebilecek yerüstü suyu potansiyeli; ülke içindeki akarsulardan 95 milyar m³ ve komşu ülkelerden gelen akarsulardan 3 milyar m³ olmak üzere, yılda ortalama toplam 98 milyar m³tür. Yaklaşık 14 milyar m³ olarak belirlenen yeraltı suyu potansiyeli ile birlikte, Türkiye’nin kullanılabilir yerüstü ve yeraltı su potansiyeli yılda ortalama toplam 112 milyar m³ olup, bunun 44 milyar m³’ü tüketilmektedir.

Türkiye’de göllerin toplandığı başlıca dört bölge bulunmaktadır. Bunlar; Göller Yöresi, Güney Marmara, Van Gölü ve Tuz Gölü çevrelerdir. Türkiye’de 706 adet de baraj gölü bulunmaktadır. Türkiye akarsular açısından da zengin bir ülkedir. Kaynakları Türkiye topraklarında olan birçok akarsu değişik denizlere dökülmektedir. 1.355 km uzunluğunda olan Kızılırmak, Sivas ili İmranlı ilçesinde Kızılbaşın güney yamaçlarından doğarak, içinde TR71 illerinin de bulunduğu (Nevşehir, Kırşehir, Kırıkkale) bir çok ilden geçerek Bafra’dan Karadenize dökülmektedir. Türkiye’de drenaj sahaları bakımından 26 adet hidrolik havza bulunmaktadır. Bu havzalardan 15’i nehir, 7’si akarsulardan oluşan dağınık havza ve 4 tanesi ise denize boşalımı olmayan kapalı havzalardan oluşmaktadır. Niğde il sınırları içerisinde dokuz temel yeraltı suyu havzası bulunmaktadır. Bunlar;

16/4-c havzası; Niğde-Altınhisar havzası olup Bor, Kemerhisar ilçeleri ile Uluören, Karakapı, Akçaören, Fesleğen, Okçu, Çömlekçi, Tepeköy, Balcı, Akbas, Karanlıkdere, Bayat, Kayı, Sazlıca, Kaynarca, Hallaç, Kılavuz, Havuzlu, Gökbeç, Bahçeli kasaba ve köylerini içine almaktadır.

16/4-d havzası; Gümüşler, Aktaş, Güllüce, Ballı, Tepeköy, Yaylayolu, Uluagaç, Değirmenli, Elmalı, Yarhisar, Çavdarlı, Pınarcık kasaba ve köylerini içine almaktadır.

16/4-b havzası; Çukurkuyu, Emen, Seslikuyu, Badak, Bereket, Cemaller, Zengen, Kızılca kasaba ve köylerini içine almaktadır.

16/5-e havzası; Çiftlik, Asmasız, Seyhler, Mahmutlu,

Çardak, Duvarlı, Ovalıba, Sivrihisar ilçe, kasaba ve köylerini içine almaktadır.

16/9-g havzası; Pınarcık, Sultanpınar, Murtaza, Hacıabdullah, Çınarlı, Azatlı kasaba ve köylerini içine almaktadır.

16/9-h havzası; İnlı, Bağlama, Hasaköy, Tırhan, Alayköy kasaba ve köylerini içine almaktadır.

16/9-f havzası; Kiledere ile sınırlıdır.

16/9-d havzası; Derinkuyu ve Hüyük'ü içine almaktadır.

16/9-a,-c,-e havzaları; Kömürcü, Kayırlı, Gösterli,

Narköy, Sofular, Bekârlar kasaba ve köyleri ile sınırlıdır.

Bu havzalarda emniyetli olarak çekilebilir su miktarının 136,7 hm³/yıl olduğu tahmin edilmektedir. Buna göre yıllık çekilmek üzere tahsis edilen su miktarı 110,1 hm³/yıl olup, yılda bunun 65,5 hm³'ü fiilen kullanılmaktadır. Bu veriler, ilde mevcut durumda yeraltı su kaynaklarının şimdilik yeterli olduğunu göstermektedir. Ancak son yıllarda, yağış miktarındaki azalmalar yanında, sulanan alanlardaki artışla birlikte yeraltı su seviyelerinde belirgin bir azalma görülmektedir.

Tablo 3.7.6: Niğde İli Akarsu Kaynakları

YER ÜSTÜ SUYU	İL ÇIKIŞI TOPLAM AKIM
Tabakhane Deresi	39,7 hm ³ /yıl
Uzandı Deresi	4,6 hm ³ /yıl
Ören Deresi	4,8 hm ³ /yıl
Ömerli Deresi	21,8 hm ³ /yıl
Murtaza Suyu	5,7 hm ³ /yıl
Uluağaç Deresi	4,9 hm ³ /yıl
Kovalık Deresi	4,1 hm ³ /yıl
Melendiz Deresi	59,2 hm ³ /yıl
Karapınar Deresi	14,1 hm ³ /yıl
Ecemiş Suyu	248,6 hm ³ /yıl
Çakıt Suyu	222,1 hm ³ /yıl
Diğerleri	134,2 hm ³ /yıl
TOPLAM	763,8 hm³/yıl

Kaynak: DSİ, 2011.

Niğde il sınırları içerisinde ırmak bulunmamaktadır. Ancak farklı büyüklüklerde çay ve dereler bulunmaktadır. İlde bulunan başlıca akarsular ve ortalama su miktarları Tablo 3.7.6'da verilmiştir. İldeki akarsular içerisinde en önemlisi Ecemiş Çayı olup ortalama akımı 248,6 hm³/yıl'dır. Çakıt Suyu yıllık ortalama 222,1 hm³/yıl akım değeri ile ildeki diğer önemli akarsudur. İlin yıllık toplam akarsu akım değerinin yaklaşık 763,8 hm³/yıl olduğu hesaplanmaktadır.

Niğde ili göller bakımından zengin olmamakla beraber, oluşum ve gelişimleri birbirinden farklı göller bulunmaktadır. Aladağlar ve Bolkar Dağları üzerinde buzul aşınması ile oluşmuş sirk gölleri yer almaktadır. Akgöl, Alagöl, Çinigöl, Yedigöl, Karagöl başlıcalarıdır. Hasan Dağı ve Göllüdağ üzerinde volkanik krater gölleri yer alırken, kuzeydeki Narlıgöl ise volkanik çöküntü gölü olarak oluşmuştur. Volkanik menşeli bu göller, göl çanaklarına volkanik kayaçlardan oluşması nedeni ile acı su karakterindedir. Narlıgöl yeraltından sıcak su kaynakları ile beslenmesi nedeni ile mineral bakımından zengin ancak, suyu acı bir göldür.

3.7.2.1.5. Hidroelektrik Potansiyel

Türkiye'nin yenilenebilir enerji potansiyeli içinde en önemli paya sahip olan kaynağı hidrolik kaynaklarıdır. Türkiye'nin brüt teorik hidroelektrik potansiyeli 433 TWh, teknik olarak değerlendirilebilir potansiyeli 216 TWh ve ekonomik yapılabilir hidroelektrik potansiyeli ise 140 TWh/yıl'dır. Bu rakamlara göre, Türkiye'nin brüt hidroelektrik potansiyeli dünya brüt teorik potansiyelinin %1'idir. Dünyada 2011 yılında tüketilen 3.497,9 TWh elektrik enerjisi hidrolik kaynaklardan üretilmiştir. Aynı yıl, Türkiye'de tüketilen hidrolik kaynaklı elektrik enerjisi miktarı 54,2 TWh olup, üretim miktarı bir önceki yıla göre %1,1 artmıştır. Türkiye'de işletmede olan 303 adet hidroelektrik santral bulunmaktadır (Tablo 3.7.7). Bu santrallerin toplam kurulu gücü 17.372 MW ve ortalama yıllık üretimi ise 62.000 GWh olup, bu değer toplam teknik potansiyelin %28,7'sine karşılık gelmektedir. 10.590 kurulu güç ve toplam potansiyelin %21'ine karşılık gelen 35 TWh yıllık üretim kapasitesine sahip 256 hidroelektrik santral halen inşa halindedir. 164 TWh yıllık üretim

kapasitesine karşılık gelen ve toplam kurulu gücü 19.535 MW olan 1.084 adet hidroelektrik santralının inşaatına henüz başlanmamıştır. Bu yapılacak santrallerle toplam

kurulu güç 47.497 MW'a ulaşacaktır.

Tablo 3.7.7: Türkiye Hidroelektrik Enerji Tüketimi

BÖLGE	HES SAYISI	TOPLAM KURULU KAPASİTE (MW)	ORTALAMA YILLIK	2013
İşletmede	303	17.332	62	38
İnşa Halinde	256	10.590	35	21
İnşaatına Henüz Başlanmamış	1.084	19.535	67	41
TOPLAM	1.643	47.497	164	100

Kaynak: DSİ Genel Müdürlüğü (www.dsi.gov.tr).

Sakarya havzası, Konya havzası ve Kızılırmak havzasında bulunan TR71 Bölgesi'nde 10 adet hidroelektrik santral bulunmaktadır (Tablo 3.7.8). Bu santrallerden işletmede olan 5 tanesinin toplam kurulu gücü 123,77 MW'dır. İnşa halinde ise 5 adet hidroelektrik santral bulunmaktadır ve bunların toplam kurulu gücü 62,31 MW'dır. İnşa halindeki santraller tamamlandığında, TR71 Bölgesi'ndeki hidroelektrik santrallerin toplam kurulu gücü 186,08 MW olacaktır.

Sema Regülatörü ve Hidroelektrik Santral Projesi tesisleri, Kırıkkale ili Karakeçili ve Çelebi ilçeleri sınırları içinden geçen Kızılırmak Nehri üzerinde yer almaktadır. Bu proje ile Kızılırmak Nehri'nde Kesikköprü Barajı ve Hidroelektrik Santralının kuyruk suyu kotu olan 744.05 m kotu ile Mansaptaki Kapulukaya Barajı'nın normal işletme seviyesi olan 724 m kotları arasındaki düşüden yararlanılarak hidroelektrik enerji üretimi amaçlanmaktadır. Proje ile kurulacak santralin kurulu gücü 17 MW olacaktır. Proje sonunda santralin asgari yıllık 65.000.000 kWh enerji üretimi sağlaması hedeflenmekte, normalde ise 75.000.000-80.000.000 kWh enerji üretimi hedeflenmektedir.

Köprükale regülatörü ve hidroelektrik projesi Kırıkkale ili, Yaşlıhan ilçesi sınırları içerisinde, Kızılırmak üzerinde yer almaktadır. Kurulu güç 13,2 MW olup yıllık enerji üretimi 65 GWh olacaktır. Hamzalı hidroelektrik santrali Kırıkkale ili sınırları içerisinde, Kızılırmak üzerinde yer alan nehir tipi santraldir. Kurulu gücü 17 MW olup, yıllık enerji üretimi 125 GWh'dir. Kapulukaya hidroelektrik santrali Kırıkkale ili sınırları içerisinde olup enerji ve içme suyu amaçlı kullanılmaktadır. Kurulu gücü 54 MW olup yıllık enerji üretimi 190 GWh'dir. Avanos Regülatörü ve Cemal hidroelektrik santrali Nevşehir ili Avanos ilçesi sınırları içerisinde Kızılırmak üzerinde yapılacak olup kurulu gücü

20,4 MW olacaktır. Yıllık 73,95 GWh enerji üretmesi beklenmektedir.¹⁴⁷ Tuzköy hidroelektrik santrali Nevşehir ili, Gülşehir ilçesi sınırları içerisinde Kızılırmak üzerinde inşa edilecek olup, kurulu gücü 8,44 MW olacaktır. Yıllık enerji üretimi yaklaşık 69,67 GWh olacaktır.¹⁴⁸ Hasankale Regülatörü ve hidroelektrik santrali Nevşehir ili sınırları içerisinde Kızılırmak üzerinde kurulacak olup kurulu gücü 5,29 MW olacaktır. Yıllık enerji üretiminin 26,98 GWh olması beklenmektedir.¹⁴⁹ Sarıhıdır hidroelektrik santrali, Nevşehir ili Avanos ilçesi Sarıhıdır Köyü'nde Kızılırmak üzerinde 6 MW kurulu güç ile kurulmuş olup yıllık enerji üretimi yaklaşık 23 GWh'dir. Bayramhacı barajı ve hidroelektrik santrali Kayseri ve Nevşehir illeri sınırları içerisinde, Kızılırmak Nehri üzerinde yer almaktadır. Tesisin 48,5 MW kurulu güç kapasitesi ile yılda ortalama 166 GWh enerji üretilmesi beklenmektedir.

Tablo 3.7.8'de görüldüğü gibi Niğde il sınırları içerisinde sadece bir adet hidroelektrik santrali bulunmakta olup, bu santralin kurulu gücü ve işletme kapasitesi 0,07 MWe'dir. Niğde il sınırları içerisinde hidroelektrik santral kurulabilecek hidrolik kaynak potansiyeli çok olmamakla birlikte, üzerinde çalışılan küçük ölçekli projeler bulunmaktadır. Yapılan etüt ve çalışmalar sonucunda;

- Akkaya Baraj Gölü çıkışında 10 kw'lık su türbini kurulması,
- Akkaya Baraj Gölü Bor İlçesi çıkışında 5 kw'lık 4 adet su çarkı kurulması,
- Dünderalı Kasabası'nda bulunan 2004 verilerine göre teorik debisi 347 l/s ve hızı 0,69 m/s olan akarsu üzerinde 6 kw'lık bir türbin kurulması,
- Çiftlik ilçesi sınırlarında bulunan Çardak suyu üzerinde 5 kW gücünde 6 adet su çarkının kurulması,

¹⁴⁷ <http://www2.epdk.org.tr>

¹⁴⁸ <http://berdemir.com/tr/devam-eden-projeler/tuzkoey-hes.html>

¹⁴⁹ <http://www.hidrokonmuhendislik.com.tr>

- Gümüşler Kasabası Tumlu yaylası üzerinde mikro ölçekli HES yapılması yönünde projeler yapılabileceği belirlenmiştir. Bu projelerin hayata geçirilmesi

durumunda, ilde hidrolik potansiyelin de azami ölçüde kullanılması mümkün olabilecektir.

Tablo 3.7.8: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Hidroelektrik Santraller

İL	TESİS ADI	KURULU GÜCÜ (MWe)	İNŞA HALİNDEKİ KAPASİTE (MWe)	İŞLETMEDEKİ KAPASİTE (MWe)
Kırıkkale	Sema Regülatörü ve Hidroelektrik Santrali	14,98	14,98	0
	Köprükale Regülatörü ve Hidroelektrik Santrali	13,2	13,2	0
	Hamzalı Hidroelektrik Santrali	16,7	0	16,7
	Kapulukaya	54	0	54
Nevşehir	Avanos Regülatörü ve Cemal Hidroelektrik Santrali	20,4	20,4	0
	Tuzköy Hidroelektrik Santrali	8,44	8,44	0
	Hasankale Regülatörü ve Hidroelektrik Santrali	5,29	5,29	0
	Sarıhıdır Hidroelektrik Santrali	6	0	6
	Bayramhacılı Hidroelektrik Santrali	47	0	47
Niğde	Çamardı Hidroelektrik Santrali	0,07	0	0,07
Aksaray	-	0	0	0
Kırşehir	-	0	0	0
TOPLAM		0	62,3	123,8

Kaynak: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (www.epdk.gov.tr)

3.7.2.1.6. Güneş Enerjisi

Güneş, kullandığımız bütün enerji kaynaklarının dolaylı yollardan temelini teşkil etmektedir. Bununla birlikte, insanlığın hizmetine sunduğu yararlar bu kadarla sınırlı değildir. Örneğin, güneş ışınlarının doğrudan ısı veya elektriğe dönüştürülmesi yoluyla tüm dünyanın enerji ihtiyacının kat ve kat fazlasını elde etmek mümkündür. Dünya'ya ulaşan Güneş ışınlarının içerdiği enerjiden iki türlü faydalanmak mümkündür. Güneş ışınlarının sahip olduğu ısı enerjisi kullanan sistemlere termodinamik sistemler, güneş ışınlarını doğrudan elektrik enerjisine çeviren sistemlere ise fotovoltaik sistemler denmektedir. Termodinamik sistemler için verilebilecek en yaygın örnek güneş kolektörleri, fotovoltaik sistemler için ise güneş panelleridir.

Global ısınma ve petrol fiyatlarında yaşanan yükselişler alternatif enerji kaynaklarına özellikle de güneş enerjisine olan talebi hızla artırmıştır. Avrupa, kurulu güç bakımından 52 GW ile en büyük paya sahiptir (Global olarak kurulu gücün yaklaşık %75'i). Avrupa'yı 5 GW ile Japonya, 4,4 GW ile ABD ve 3,1 GW ile Çin izlemektedir. Güneş enerjisi mevcut büyüme hızı ile yenilenebilir enerji kaynakları arasında hidrolik ve rüzgârdan sonra üçüncü sıraya yerleşmiştir.

Güneş enerjisi, ülkemiz açısından da oldukça önem arz etmektedir. Çünkü bulunduğu kuşak itibarı ile birçok Avrupa ülkesinden çok daha fazla ve uzun süreli güneş ışını almaktadır. Türkiye'de illere göre güneş enerjisi potansiyeli atlası Harita 3.7.4'te görülmektedir. Türkiye'nin yıllık 380 milyar kWh'lık güneş enerjisi potansiyeli vardır. Metrekareye düşen ortalama yıllık güneş enerjisi 1.303 kWh ve ortalama yıllık güneşlenme süresi 2.640 saattir. Bu veriler, günlük metrekareye 3,6 kWh'lık bir güce ve yaklaşık olarak 7,2 saat güneşlenme süresine denk gelmektedir.

TR71 Bölgesi'nde bulunan illerin ortalama günlük radyasyon miktarları ve güneşlenme süreleri Tablo 3.7.9'da verilmiştir. Tablo 3.7.9'dan görüleceği gibi TR71 Bölgesi'ndeki bütün illerin günlük ortalama global radyasyon ve günlük ortalama güneşlenme süreleri Türkiye ortalamasının üstündedir. Bölgenin yıllık ortalama global radyasyon değeri 1.545 kWh/m²/yıl'dır. Bölge illeri içerisinde en yüksek yıllık ortalama global radyasyon değeri 1.620 kWh/m²/yıl ile Niğde iline, en düşük yıllık ortalama global radyasyon değeri ise 1.460 kWh/m²/yıl ile Kırıkkale iline aittir.

Harita 3.7.4: Türkiye Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası

Kaynak: Yenilenebilir Enerji Kaynakları Genel Müdürlüğü (<http://www.eie.gov.tr/MyCalculator/Default.aspx>)

Tablo 3.7.9: TR71 Bölgesi ve Türkiye'ye Ait Günlük Ortalama Global Radyasyon ve Günlük Ortalama Güneşlenme Süreleri

TÜRÜ	TÜRKİYE	NEVŞEHİR	NIĞDE	AKSARAY	KIRŞEHİR	KIRIKKALE
Günlük Ortalama Global Radyasyon (KWh/m ² -gün)	3,60	4,27	4,44	4,32	4,14	4,00
Günlük Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	7,20	7,76	8,03	7,91	7,59	7,26

Tablo 3.7.10: Türkiye'de Güneş Tarlası Kurulumu İçin Lisans Verilecek Bölgeler ve Verilen Kurulu Güç Kotaları

BÖLGELER	VERİLEN KOTA (MW)	TÜRKİYE ORANI (%)	ORTALAMA GLOBAL RADIASYON (KWh/m ² -gün)	ORTALAMA GÜNEŞLENME SÜRESİ (Saat/Gün)
Konya	92	15,3	4,41	7,94
Van-Ağrı	77	12,8	4,48	8,41
Antalya	58	9,7	4,51	8,25
Karaman	38	6,3	4,55	8,24
Mersin	35	5,8	4,45	8,26
K.maraş-Adıyaman	27	4,5	4,40	7,98
Burdur	26	4,3	4,47	8,07
Niğde-Nevşehir-Aksaray	26	4,3	4,44	8,03
Kayseri	25	4,2	4,35	7,80
Malatya-Adıyaman	22	3,7	4,38	7,87
Hakkâri	21	3,5	4,41	9,62
Muğla-Aydın	20	3,3	4,35	8,27

Tablo 3.7.10: Devamı

BÖLGELER	VERİLEN KOTA (MW)	TÜRKİYE ORANI (%)	ORTALAMA GLOBAL RADYASYON (KWh/m ² -gün)	ORTALAMA GÜNEŞLENME SÜRESİ (Saat/Gün)
Isparta-Afyon	18	3,0	4,34	7,62
Denizli	18	3,0	4,36	8,03
Bitlis	16	2,7	4,40	7,37
Bingöl-Tunceli	11	1,8	4,34	7,45
Şırnak	11	1,8	4,39	8,15
Adana-Osmaniye	9	1,5	4,29	8,09
Muş	9	1,5	4,36	7,36
Siirt-Batman-Mardin	9	1,5	4,36	7,75
Sivas	9	1,5	4,22	7,27
Elazığ	8	1,3	4,35	7,76
Şanlıurfa-Diyarbakır	7	1,2	4,34	8,31
Erzurum	5	0,8	3,82	6,86
Erzincan	3	0,5	4,26	7,11
TOPLAM/ORTALAMA	600	100,0	4,36	7,91

Kaynak: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (www.epdk.gov.tr)

Niğde iline ilişkin güneş enerjisi potansiyel atlası ve enerji üretim potansiyeli Harita 3.7.5'de verilmiştir.

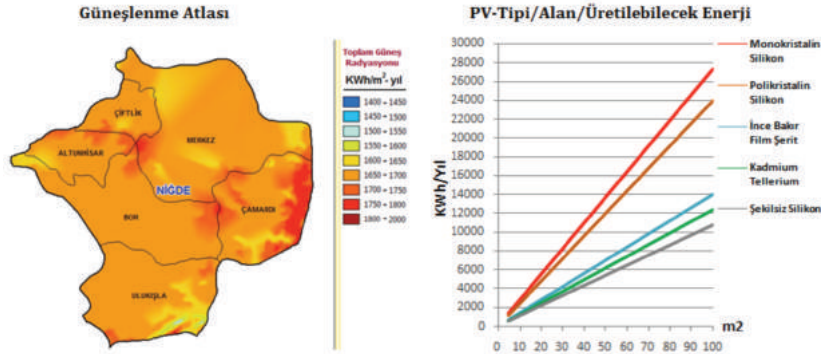
Ülkemizde 2010 yılından önce güneş enerjisinden elektrik üretimi için güçlü bir destek programının olmaması, bu sektörün yaygınlaşmasını engellemiştir. Ancak, 2010 yılında Dolar bazında 7,3 cent/kWh olan destek miktarının 13,3 cent/kWh olarak revize edilmesi, güneş enerjisi yatırımlarının artması için teşvik edici olmuştur. Ayrıca, yeni teşvik sisteminde, yerli teknolojilerin kullanılması durumunda destek miktarı 20 Cent/kWh olarak uygulanmaktadır. Teşvik sistemi kapsamında, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından, Türkiye'de 27 bölgede 38 il, güneş enerjisi yatırımları açısından teşvik kapsamına almıştır. Bu kapsamda, ilk aşamada 600 MW'lık bir kurulu güç için lisans verilmesini kararlaştırmıştır. Güneş tarlaları kurulumu için lisans verilen bölgeler Tablo 3.7.10'da verilmiştir. Lisans için başvuru yapan bir üretim tesisinin kurulu gücü en fazla 50 MW olabilecektir. Üretim kapasitesi 500 kW'ın altında olan tesisler için ise lisans aranmayacaktır. Teşvik kapsamında en fazla kota 92 MW ile Konya iline verilmiş, bunu 77 MW ile Van-Ağrı bölgesi, 58 MW ile Antalya takip etmiştir. Güneş enerjisi teşvik sistemi kapsamında Niğde, Nevşehir ve Aksaray bir bölge olarak kabul edilmiş ve toplam 26 MW kota tahsis edilmiştir. Niğde-Nevşehir-Aksaray teşvik bölgesinde ise Bor, Derinkuyu, Misli Ovası, Niğde-2 trafo merkezleri teşvik bölgesi içerisine alınmıştır. Bölge için tahsis edilen kota,

Türkiye toplam kotasının %4,4'üne karşılık gelmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki Kırşehir ve Kırıkkale illeri ise teşvik kapsamı dışında tutulmuştur. Bu iki il, güneşlenme süresi ve radyasyon miktarı açısından TR71 Bölgesi'nin en düşük değerlerine sahiptir (Tablo 3.7.9).

Güneş enerjisi ile ilgili veriler, Niğde ilinin çok önemli bir potansiyeli olduğunu açık olarak ortaya koymaktadır. Bu nedenle, diğer enerji kaynakları açısından zengin olmayan ilimizin güneş enerjisinden daha fazla istifade etmesi sağlanmalıdır. İlin gelişmesi planlanırken, güneş enerjisi yatırımlarının ile çekilmesini teşvik edecek eylem planlarının hazırlanması gerekir. Bu bağlamda, yatırımcıya ilave avantajlar sunan güneş enerjisi ihtisas bölgesi benzeri oluşumlar teşvik edici olacaktır. EPDK teşvik sistemi kapsamında, bölgemize 26 MW teşvik kotası verilmiş olmakla birlikte, 1 MW'ın altındaki yatırımlar için izin gerekmemektedir. Güneş enerjisi ihtisas bölgesi kurularak yatırımcıya sunulacak avantajlar, küçük ölçekli yatırımların ilimize çekilmesini sağlayacaktır. Bunlar dışında, tarımsal sulamada, konutlarda, kamu kuruluşlarında, çiftliklerde vb. güneş enerjisi kullanımı özendirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.

Niğde ilinin güneş enerjisi açısından sahip olduğu potansiyeli değerlendirmek amacıyla Niğde Valiliği tarafından Bor ilçesi Seslikaya, Emen ve Badak köyleri arasında bulunan 2539 hektar alanda Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi kurulması ile ilgili fizibilite çalışmaları

Harita 3.7.5: Niğde İli Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası

Kaynak: Yenilenebilir Enerji Kaynakları Genel Müdürlüğü, (<http://www.eie.gov.tr/MyCalculator/Default.aspx>).

yapılarak gerekli başvurular yapılmıştır. Yapılan başvuru olumlu bulunmuş ve 09.11.2015 tarih ve 2045/8241 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirtilen köylerdeki alanların Niğde-Bor Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi olarak ilan edilmesi kabul edilmiştir. Konya Karapınar'dan sonra bu alanda ilan edilen ikinci enerji ihtisas bölgesinin ilimiz sınırları içerisinde yer alması, güneş enerjisi yatırımlarının Niğde iline çekilmesi açısından önemli bir avantaj yaratacaktır. Bu alanda 1300-1500 MW aralığında kurulu güç kapasitesine sahip Güneş Enerjisi Santrali (GES) kurulumu mümkün olacaktır.

3.7.2.1.7. Rüzgâr Enerjisi

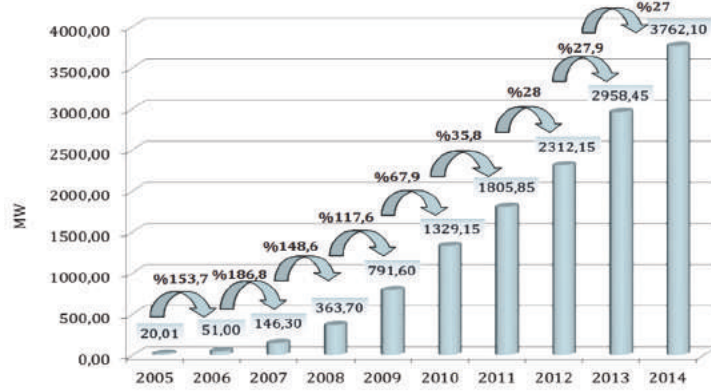
Rüzgâr enerjisi, güneş enerjisinin dönüşüme uğramış biçimi olarak açıklanabilir. Rüzgâr, güneşten gelen enerjinin karaları, denizleri ve atmosferi her yerde özdeş biçimde ısıtamamasından ve buna bağlı olarak oluşan basınç farklarından meydana gelen hava hareketidir. Rüzgârın kinetik enerjisi rüzgâr türbinlerinde elektrik enerjisine dönüştürülür. Üretilen enerji rüzgârın gücüne ve esme saat sayısına bağlıdır. Fosil yakıtlar kullanılarak enerji üretilen konvansiyonel sistemlerden salınan CO₂, NO_x gibi emisyonların çevre üzerindeki olumsuz etkileri, diğer taraftan bu sistemlerde kullanılan yakıtların rezervlerinin sınırlı olması, enerji üretiminde dikkatleri yenilenebilir enerji kaynaklarına yöneltmiştir. Yenilenebilir enerji kaynakları içerisinde rüzgâr enerjisi, tüm dünyada en hızlı gelişen enerji pazarına sahiptir.

Dünya Rüzgâr Enerjisi Derneği (<http://www.wwindea.org>) verilerine göre dünya rüzgâr enerjisi kurulu gücü, 2013 yılı sonunda 318,5 GW'a ulaşmış olup 2014 yılı sonunda 360 GW'a ulaşması tahmin edilmektedir. Halen dünya toplam enerji üretiminin %4'ü rüzgâr enerjisinden

sağlanmakta olup, bu oran her geçen yıl artmaktadır. Dünyada kurulu güçte ilk sırayı yaklaşık 98.588 MW ile Çin almakta, onu ABD (61.946 MW), Almanya (36.488 MW), İspanya (22.970 MW) ve Hindistan (21.262 MW) takip etmektedir.

Hızlı büyüyen ekonomisi, artan nüfusu ve enerji talebiyle Türkiye, son yirmi yılda dünyada en hızlı büyüyen enerji pazarına sahip ülkelerden biri olmuştur. Türkiye petrol ve doğalgaz rezervlerinin sınırlı olması nedeniyle, fosil yakıt ithalatını en aza indirmek ve enerji güvenliğini artırmak amacıyla sahip olduğu yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanma adına son zamanlarda büyük ilerlemeler kaydetmiştir. Rüzgâr Enerjisi Potansiyeli Atlasına (REPA) göre Türkiye'deki teorik rüzgâr enerjisi potansiyeli 48 GW civarındadır. Mevcut elektrik şebeke alt yapısı dikkate alındığında, elektrik şebekesine bağlanabilir rüzgâr enerjisi potansiyeli 10.000 MW düzeyinde olduğu hesaplanmıştır.¹⁵⁰ Elektrik şebekesinde yapılabilecek düzenlemelerle orta vadede elektrik şebekesine bağlanabilir rüzgâr enerjisi potansiyelinin 20.000 MW seviyelerine yükselmesi mümkün görünmektedir. 2020 yılına kadar Türkiye'de rüzgâr enerjisi kurulu gücünün 20.000 MW'a ulaşması öngörülmektedir. Türkiye'de son on yılda rüzgâr enerjisi yatırımları çok hızlı bir artış göstermiştir (Harita 3.7.5). 2005 yılında sadece 20,01 MW olan rüzgâr enerjisi kurulu gücü, 2014 yılı sonu itibarıyla 3.762,10 MW'a ulaşmıştır. Bugün, ülkemiz rüzgâr enerjisinden elektrik üretimi açısından dünyada ilk 15 ülke arasına girmiştir. Türkiye'de rüzgâr enerjisi, halen toplam elektrik üretimi kurulu gücünün %5,2'sini karşılamaktadır.

¹⁵⁰ Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi, Enerji Raporu, 2011

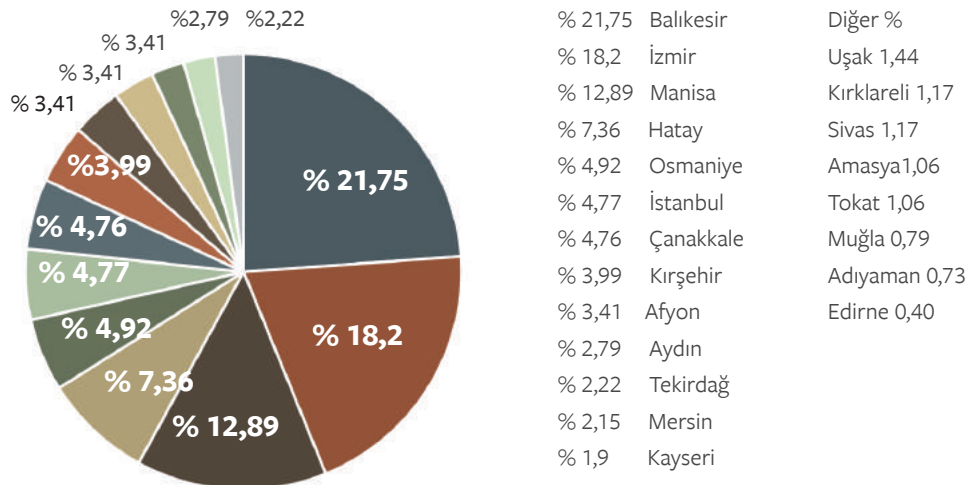
○ Grafik 3.7.5: Türkiye’de 2005-2014 Yılları Arasında Rüzgâr Enerjisi Kurulu Güç Kapasitesinin Değişimi

Kaynak: Türkiye Rüzgâr Enerjisi Birliği, (<http://www.tureb.com.tr>).

Türkiye olukça iyi rüzgâr enerjisi potansiyeline sahip olup özellikle Balıkesir, İzmir, Manisa ve Hatay Bölgeleri göze çarpan rüzgârlı bölgelerdir. Bu dört il, Türkiye’de kurulu güç kapasitesi açısından da ilk dört sırada yer almaktadırlar. İşletmedeki rüzgâr enerjisi santrallerinin illere göre dağılımı Grafik 3.7.6’da verilmiştir. Grafik 3.7.6’da görüldüğü gibi mevcut rüzgâr santrallerinin büyük bölümü Marmara ve Ege Bölgesi’ndeki illerde bulunmaktadır.

İç Anadolu ve Karadeniz Bölgesi’nde ise rüzgâr enerjisi potansiyeli atlasından da görülebileceği gibi kullanılabilir potansiyel az olduğu için çok fazla yatırım bulunmamaktadır. Türkiye’nin özellikle batı bölgelerinde

ekonomik olarak rüzgâr enerjisinden elektrik üretilebilecek bir potansiyel bulunmakla birlikte, Kırıkkale, Aksaray, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde illerini kapsayan TR71 Düzey 2 Bölgesi, rüzgâr enerjisi potansiyeli açısından yetersiz kalmaktadır. 50 metre yükseklikte Niğde için ortalama rüzgâr hızı 3,06 m/s, Nevşehir ili için 2,46 m/s, Kırıkkale ili için 2,69 m/s, Kırşehir ili için ise 3,05 m/s’dir. Türkiye Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü Rüzgâr Enerjisi Atlası verilerine göre; TR71 Düzey 2 Bölgesi illerine kurulabilecek rüzgâr enerjisi santrali kapasiteleri aşağıda Grafik 3.7.6’da özetlenmiştir. Bu atlasla göre, ekonomik rüzgâr enerjisi santrali yatırımı için 7 m/s veya üzerinde rüzgâr hızı gerekmektedir.

○ Grafik 3.7.6: İşletmedeki Rüzgâr Enerjisi Santrallerinin İllere Göre Dağılımı (2014)

¹⁵¹M.Gökçek, M.S Genç, “Evaluation of electricity generation and energy cost of wind energy conversion systems (WECSs) in Central Turkey”, *Applied Energy*, 2731-2739 pp., 2009

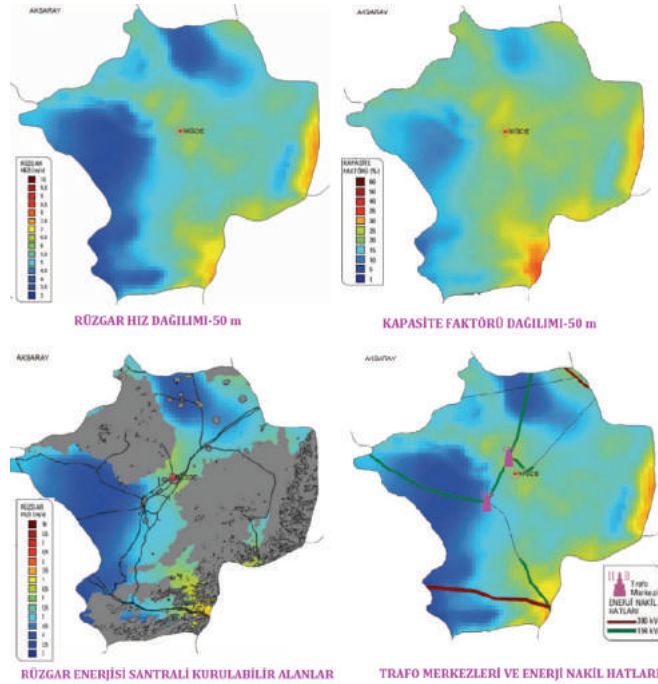
TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde rüzgâr enerjisi santrali kurulabilecek toplam alan 14,07 km² olup toplam kurulu güç kapasitesi 70,32 MW'dır. Niğde iline kurulabilecek rüzgâr enerjisi santrali için toplam alan 12,42 km² ve Nevşehir iline kurulabilecek alan 1,65 km² olarak tespit edilmiştir. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde kurulabilecek rüzgâr enerjisi santralleri için toplam kurulu güç kapasitesi Niğde ili için 62,08 MW, Nevşehir ili için 8,24 MW olarak tespit edilmiştir. Potansiyel hesaplamalarına göre kapasite faktörünün %35 ve üzerinde olması durumunda Kırıkkale, Kırşehir ve Aksaray illerinde rüzgâr enerjisi santrali kurulabilecek alan bulunmamaktadır. Niğde ili Altınhisar ilçesinde lisans durumu yürürlükte olan 40 MW kurulu güce sahip Karakapı Rüzgâr Enerjisi Santrali Projesi bulunmaktadır.

Rüzgâr santralleri, verimlilik açısından güneş santrallerine göre çok daha avantajlıdır. Nitekim gerek ülkemizde gerekse dünyada yenilenebilir enerji kaynakları içerisinde en hızlı gelişme rüzgâr enerjisinde görülmektedir. Bununla birlikte, mevcut rüzgâr verileri, Niğde ilinde rüzgâr santrali kurulabilecek alanların sınırlı olduğunu göstermektedir. Ancak, gerek komisyon toplantıları gerekse Doğal Kaynaklar ve Enerji Şurası'nda ilin rüzgâr potansiyelinin hesaplanandan daha yüksek olduğu yönünde görüşler beyan edilmiştir. Bu nedenle, ilin gelişimi planlanırken, rüzgâr verilerinin ve rüzgâr atlasının güncellenmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

Tablo 3.7.11: Niğde İlinde Kurulabilecek Rüzgâr Enerjisi Santrali Güç Kapasitesi

50 M'DE RÜZGÂR GÜCÜ (W/m ²)	50 M'DE RÜZGÂR HIZI (m/s)	TOPLAM ALAN (km ²)	TOPLAM KURULU GÜÇ (MW)
300-400	6,8-7,5	11,65	58,24
400-500	7,5-8,1	0,77	3,84
500-600	8,1-8,6	0	0
600-800	8,6-9,5	0	0
>800	>9,5	0	0
TOPLAM		12,42	62,08

Kaynak: Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü.

Harita 3.7.6: Niğde İli Rüzgâr (50m) Verileri ve Rüzgâr Atlası

Kaynak: YEGM, http://www.eie.gov.tr/YEKrepa/REPA-duyuru_01.html

3.7.2.1.8. Jeotermal Enerji

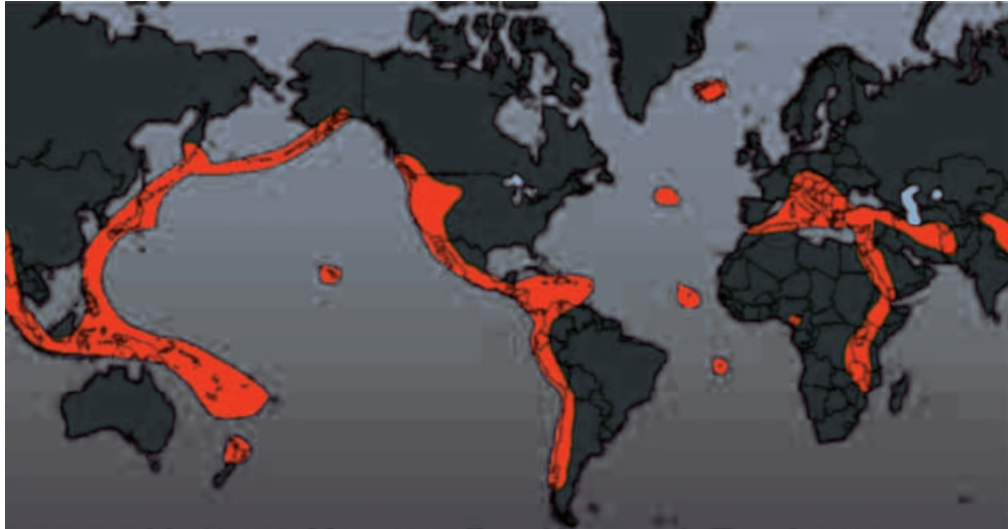
Jeotermal enerji, dünya kabuğundaki sıcak su, buhar, gaz veya sıcak kayalarda var olan termal enerjinin yeryüzüne çıkarılarak kullanılmasını içeren yenilenebilir, sürdürülebilir ve uygun kullanıldığı takdirde bitmeyen enerji kaynağıdır. Ancak, jeotermal bölgede çok fazla sayıda üretim kuyusu açılarak rezervuarın beslenme suyundan daha fazla akışkanın yeryüzüne çıkartılmasıyla sahanın akışkan dengesi bozulabilmekte ve kuyu basıncında ve üretim debisinde istenmeyen azalmalar meydana gelebilmektedir. Jeotermal enerjinin sürdürülebilirliğini sağlayabilmek amacıyla, çıkarılan akışkanın yeryüzü kullanımından sonra rezervuara geri basılması gerekmektedir.

Jeotermal enerjiye genellikle volkanik ve magmatik bölgelerde rastlandığından, dünyada coğrafik alanın sadece %5'ini kaplayan ateş çemberi (ring of fire) adı verilen bir kuşakta bulunmaktadır. Ülkemiz de bu sıcak bölge içerisinde yer almaktadır. Harita 3.7.7'de dünyada jeotermal enerji bakımından zengin bölgeler kırmızı ile gösterilmiştir.

Jeotermal enerji doğrudan kullanılabilirdiği gibi elektrik üretimi ile de şebekeye enerji verebilmektedir.

Bunun dışında, ısı pompaları ile yer yüzeyine yakın yerlerde toprağın sıcaklığının kullanılarak ısıtma ve soğutma yapılması da jeotermal enerjinin ilgi alanındadır. Jeotermalden elektrik üretimi genellikle 150°C'nin üzerinde sıcaklıklarda yapılmaktadır. Doğrudan kullanımlar için kullanım amacına göre 5°C'nin üzerindeki sıcaklıklar yeterli olabilmektedir. Tablo 3.7.12'de, farklı kullanım sektörüne ve uygulama alanına göre jeotermal enerjinin kullanılabilirliği sıcaklıklar ayrıntılı olarak verilmiştir. Jeotermal enerjinin tarımdan kimya sektörüne, turizmden konut ısıtma sistemlerine kadar enerji gerekli birçok alanda kullanılabilirliği görülmektedir.

Türkiye, Alp-Himalaya deprem kuşağı üzerinde yer almasından dolayı 31.500 MW gibi dünyadaki 7. büyük jeotermal enerji potansiyeline sahiptir. Türkiye'nin MTA tarafından hazırlanmış jeotermal kaynak dağılımına ait haritası Harita 3.7.8'de verilmiştir. Jeotermal potansiyelin büyük bir kısmının (yaklaşık %77,9) Batı Anadolu'da bulunduğu görülmektedir. Türkiye'deki jeotermal sahaların %95'i orta ve düşük entalpili olduğundan dolayı doğrudan kullanıma daha uygun olmaktadır.

Harita 3.7.7: Dünyada Jeotermal Enerji Bakımından Zengin Ülkeler

Kaynak: <http://geothermal.marin.org/GEOpresentation/sld015.htm>

Harita 3.7.8: Türkiye Jeotermal Kaynaklar Haritası

Tablo 3.7.12: Jeotermal Enerji Kullanım Alanları ve Kullanım Sıcaklık Değerleri

SEKTÖR	UYGULAMA ALANI	SICAKLIK (°C)
Güç Üretimi	Klasik Güç Santralleri	150 - 300
	İkili Çevrim Güç Santralleri	90 - 200
Endüstriyel	Kâğıt Üretimi	90 - 120
	Yağ İyileştirme	70 - 90
	Kimya Sektörü	80 - 100
	Yün Yıkama	50 - 80
	Çamaşır Kurutma	90 - 100
	Yiğın Süzme İşleme	90 - 130
Tarımsal	Bakır İşleme	90 - 100
	Balık Çiftliği	5 - 40
	Topraklı Tarım	5 - 40
	Yiyecek İşleme	30 - 90
	Konservcılık	100 - 140
	Seracılık	30 - 90
	Ahır Hayvancılığı	20 - 60
Yem Sektörü	50 - 120	

Tablo 3.7.12: Devamı

SEKTÖR	UYGULAMA ALANI	SICAKLIK (°C)
Bölgesel Isıtma	Isı Pompaları	5 - 60
	Evsel Sıcak Su	50 - 70
	İklimlendirme	120 - 150
	Isı Yayıcı Paneller	30 - 50
	Radyatör	40 - 90
Isıl Terapi	Kar Eritme	40 - 80
	Yüzme Havuzları	25 - 50
	Kaplıca	30 - 50

Kaynak: Hurter S., Schellschmidt R., *Atlas of Geothermal Resources in Europe, Geothermics*, 32: 779-787, 2003.

Türkiye’de 2014 yılı sonu itibarıyla faaliyette olan 15 adet Jeotermal Enerji Santrali (JES) bulunmakta olup kurulu güç 426,8 MW’tır (Tablo 3.7.13). 2014 yılında JES ile toplam 2.252.794 kilovatsaat elektrik üretimi yapılmıştır. Ayrıca halen, toplam 126,9 MW enerji üretim kapasitesine sahip yedi tesisin daha yapımı devam etmektedir. Tablo 3.7.14’te görüldüğü gibi elektrik üretiminde kullanılan JES’lerin büyük çoğunluğu Aydın ve Denizli illerinde bulunmakta, bunlar dışında Manisa ve Çanakkale’de santraller bulunmaktadır. Ülkemizde jeotermal enerjiden doğrudan kullanım olarak merkezi ısıtma, sera ısıtması ve termal turizmde de yararlanılmaktadır. Ülkemizde 18 yerleşim birimimizde merkezi konut ısıtması (67.700 konut eşdeğeri, 608 MWt), 15 sahada seracılık, (1.579.000 m², 292 MWt) ve 200’ün üzerinde termal tesisten tedavi ve termal turizm amaçlı yararlanılmaktadır (Tablo 3.7.14). Türkiye’de elektrik üretimine uygun potansiyel içeren sahaların tamamı Batı Anadolu’da yer almaktadır (Harita 3.7.8). Bu sahalarda üretim yapan kurulu güç 114,2 MWe’dir. Tüm bu sahaların geliştirme çalışmaları tamamlandığında bu kapasite 630 MWe’ye çıkarılabilecektir.

TR71 Bölgesi’nde Niğde, Nevşehir ve Kırşehir jeotermal enerji kaynakları bakımından oldukça zengindir. Kırşehir’de, Terme, Karakurt, Mahmutlu, Bulamaçlı, Savcılı, Mucur, Akpınar olmak üzere toplam 7 adet jeotermal alanı bulunmaktadır. Kırşehir il merkezindeki Terme Jeotermal Alanında 12 adet kuyu açılmış olup çıkarılan akışkan şehir, sera ısıtması ve turizm sektöründe değerlendirilmektedir.

Çiçekdağı ilçesi sınırları içerisindeki Bulamaçlı Köyü jeotermal alanında 2001 ve 2002 yıllarında toplamda iki adet jeotermal kuyu açılmış olup akışkan sıcaklığı 30-45°C civarındadır. Bu alandan çıkan su, kaplıca amaçlı kullanılmaktadır. Mahmutlu jeotermal alanındaki iki kuyu 2005 ve 2006 yıllarında açılmıştır. Buradan çıkan su sıcaklıkları 70-77°C civarındadır. Mucur jeotermal alanı, Mucur ilçesine 15 km uzaklıktaki Avcı köyündedir.

Burada iki jeotermal kuyu açılmış olup sıcaklıkları 30°C civarındadır. Akpınar jeotermal alanındaki kaynak Akpınar’a 20 km mesafedeki Aşağı Hamurlu ve Yukarı Hamurlu Köyleri arasında yer almaktadır.

Aksaray ilinde, İlisu-Sivrihisar kuyuları, Ziga’da Yaprakhisar kuyusu, Tuzlusu’da da bir tane olmak üzere toplam 3 adet jeotermal alan kaplıca amaçlı kullanılmaktadır. Ayrıca, Güzelyurt’ta 10 MW kapasiteli jeotermal tabanlı termik santral için lisans başvurusu yapılmış olup hâlihazırda inceleme aşamasındadır.

Nevşehir ilinde bilinen 4 adet jeotermal alan bulunmaktadır. Sevincili ve Karacaören kuyuları Acıgöl ilçesinde, Gölbağları kuyusu Avanos ilçesinde bulunurken, bir kuyu da Kozaklı ilçesinde yer almaktadır. Çıkarılan jeotermal akışkan turizm sektöründe kullanılmaktadır. Niğde ilinde Narköy, Çiftahan ve Deraldan olmak üzere 3 jeotermal alan bulunmaktadır. Buradaki kuyulardan elde edilen jeotermal akışkan sıcaklıkları 30-55°C civarındadır. Sıcak su kaplıca turizmde kullanılmaktadır.

TR71 Bölgesi jeotermal açıdan oldukça aktif bir bölgedir. Bu bölgedeki jeotermal sondaj çalışmaları devam etmektedir. Nevşehir ilinde 2009 yılından itibaren 5 adet jeotermal çalışma yapılacak saha belirlenmiş ve bunlardan 4 tanesi tamamlanmış, bir tanesinde de çalışmalar devam etmektedir. Nevşehir Ürgüp Ortahisar-Mustafapaşa (NOM-2012/11) kuyusunda jeotermal akışkan tespit edilmiş olup çalışmalar halen devam etmektedir. MTA tarafından jeotermal enerji çalışmaları Aksaray ilinde 2012 yılında tekrar başlamış olup çalışmalar halen devam etmektedir.

Niğde ilinde, Narköy ve Çiftahan yörelerinde jeotermal alanlar bulunmaktadır. Bu alanlarda açılan kuyulardan elde edilen akışkanların sıcaklıkları, Narköy’de 65°C, Çiftahan’da ise 44.5°C ile 53°C arasındadır. Narköy jeotermal alanında 6.43 MWt termal güce sahip akışkan görünür hale getirilerek, ülke ekonomisine

Tablo 3.7.13: Türkiye'de Elektrik Üretimi Yapılan Jeotermal Saha Sıcaklıkları

SAHA ADI	İL	İŞLETMECİ	KURULU GÜÇ (MW)
Kızıldere JES	Denizli	Bereket Enerji	6,85
Kızıldere (Zorlu) JES	Denizli	Zorlu Enerji	15
Kızıldere 2 JES	Denizli	Zorlu Enerji	80
Pamukören JES	Aydın	Çelikler Enerji	45
Germencik JES	Aydın	Güriş Holding	47
Efe JES	Aydın	Güriş Holding	45
İrem ve Sinem JES	Aydın	Kıpaş Holding	44
Deniz JES	Aydın	Kıpaş Holding	24
Kerem JES	Aydın	Kıpaş Holding	24
Gümüşköy JES	Aydın	MB Holding	13
Dora 1 JES	Aydın	MB Holding	7,95
Dora 2 JES	Aydın	MB Holding	9,50
Dora 3 JES	Aydın	MB Holding	34
Türkerler Alaşehir JES	Manisa	Türkerler Holding	24
Tuzla JES	Çanakkale	Enda Enerji	7,50
		TOPLAM	426,8
Yapım Aşamasındaki Santraller			
Alaşehir JES	Manisa	Zorlu Enerji	45
Ken Kıpaş JES	Aydın	Kıpaş Holding	24
Dora 4 JES	Aydın	MB Holding	17
Sanko JES	Manisa	Sanko Enerji	15
Karkey Umurlu JES	Aydın	Karadeniz Enerji	12
Sultanhisar JES	Aydın	Çelikler Enerji	9,9
Tosunlar JES	Denizli	Akça Enerji	4

Kaynak: Makine Mühendisleri Odası, Türkiye'nin Enerji Görünümü, Oda Raporu, Nisan, 2012.

kazandırılmıştır. Bölgede kamu ve özel sektöre ait termal tesisler faaliyette bulunmaktadır. Niğde ilinde bulunan mevcut jeotermal kaynakların ısı değerleri, elektrik üretimi için yeterli değildir. Ancak bu kaynaklar, seracılık açısından kullanılabilir. Bu alanlarda örtüaltı yatırımlarının

teşvik edilmesi yönünde bir strateji izlenmelidir. Ayrıca bu alanlar, halen kaplıca turizmi açısından kullanılmakla birlikte, bu yöndeki yatırımların da desteklenerek bu potansiyelin daha fazla değerlendirilmesine çalışılmalıdır.

Tablo 3.7.14: Jeotermal Enerji ile Bölgesel Isıtma Yapılan Yerler

ISITMA YAPILAN BÖLGE	ISITILAN EŞDEĞER KONUT SAYISI	İŞLETMEYE ALINIŞ YILI	JEOTERMAL AKIŞKAN SICAKLIĞI (°C)
Balıkesir - Gönen	3.400	1987	80
Kütahya - Simav	5.000	1991	137
Kırşehir	1.900	1994	57
Ankara - Kızılcahamam	2.500	1995	70
İzmir - Balçova	15.000	1996	137
Afyon	4.600	1996	95
Nevşehir - Kozaklı	1.300 / 3.500	1996	90
İzmir - Narlıdere	1.500	1998	125

Tablo 3.7.14: Devamı

ISITMA YAPILAN BÖLGE	ISITILAN EŞDEĞER KONUT SAYISI	İŞLETMEYE ALINIŞ YILI	JEOTERMAL AKIŞKAN SICAKLIĞI (°C)
Afyon - Sandıklı	6.000 / 12.000	1998	75
Ağrı - Diyadin	570 / 2.000	1999	70
Manisa - Salihli	5.000 / 24.000	2002	94
Denizli - Sarayköy	1.900 / 5.000	2002	95
Balıkesir - Edremit	4.600 / 7.500	2003	60
Balıkesir - Bigadiç	1950 / 3000	2005	96
Yozgat - Sarıkaya	600 / 2000	2007	60
Yozgat - Sorgun	1500	2008	80
Yozgat - Yerköy	500 / 3000	2009	65
İzmir - Bergama	7850 / 10000	2009	60

Kaynak: Dünyada ve Türkiye'de Enerji Görünümü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı.

3.7.2.1.9. Biyoyakıt, Biyokütle ve Çöpgazi

Biyokütle 100 yıllık dönemden daha kısa bir sürede yenilenebilir, karada ve suda yetişen bitkiler, hayvan atıkları, gıda endüstrisi ve orman yan ürünleri ile kentsel atıkları içeren tüm organik maddeler olarak tanımlanmıştır. Yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi üretimi amaçlı kullanımına ilişkin kanunda ise biyokütle organik atıklar, bitkisel yağ atıkları, tarımsal hasat artıkları, tarım ve orman ürünlerinden ve bu ürünlerin işlenmesi sonucu ortaya çıkan yan ürünlerden elde edilen katı, sıvı ve gaz halindeki yakıtları ifade etmektedir. Biyokütle tabanlı malzemeler, hem doğrudan biyokütle, hem de biyoyakıt olarak enerji üretimi amaçlı kullanılmaktadır. Biyoyakıtlar, birincil ve ikincil yakıtlar olarak sınıflandırılır. Birincil yakıtlar odun ve talaş halinde işlenmemiş formda

ısıtmada, soğutmada ve elektrik üretiminde, ikincil yakıtlar ise biyodizel ve etanol gibi biyokütlelerin işlenmesiyle otomobillerde ve çeşitli endüstriyel süreçlerde kullanılmaktadır. Biyoyakıtlar ayrıca, kaynağına ve türüne göre de sınıflandırılabilir. Bu yakıtlar odun ve talaş gibi katı, etanol, biyodizel ve piroliz yağları gibi sıvı, metan gibi gaz halde bulunabilmektedir. Bitkisel ve hayvansal biyokütle kaynakları; orman ürünleri (enerji ormanları, ağaç kalıntıları vb.), yağlı tohum bitkileri (ayçiçek, kanola, soya, aspir, pamuk, susam vb.), karbonhidrat bitkileri (patates, buğday, mısır, pancar, vb.), elyaf bitkileri (keten, kenevir, sorgum, vb.), bitkisel artıklar (saman, kök, kabuk vb.), hayvansal atıklar, şehirsal ve endüstriyel atıklar şeklinde sıralanabilir. Bazı biyokütle kaynaklarından elde edilebilecek biyogaz verimleri ve biyogazdaki metan miktarları Tablo 3.7.15'te verilmiştir.

Tablo 3.7.15: Bazı Biyokütle Kaynaklarının Biyogaz Üretim Potansiyelleri

MATERYAL	BIYOGAZ ÜRETİMİ	METAN VERİMİ (Nm ³ /t Materyal)	ÖZGÜL METAN (Nm ³ /t OKM)
Sıvı Sığır Gübresi	20-30	11-19	110-275
Sığır Gübresi	60-120	33-36	130-330
Kanatlı Gübresi	130-270	70-140	200-360
Mısır Silajı	170-230	89-120	234-364
Tahıl Tam Bitki Silajı	170-220	90-120	290-350
Tahıl Taneleri	620	320	380
Şekerpancarı	120-140	65-76	340-372
Patates Posası	70-90	44-50	358-413
Melas	290-340	210-247	261-355
Elma Tortusu	145-150	98-101	446-459
Meyve Şilempesi	10-20	6-12	180-390
Budama Artıkları	175	105	369

Kaynak: <http://www.csb.gov.tr/db/cygm/editordosya/biyogaz%20kilavuzu%20pdf.pdf>

Türkiye'nin biyokütle kaynakları, tarım, orman, organik şehir atıkları, hayvansal atıklardan oluşmaktadır. Biyodizel, yağlı tohum bitkilerinden (kanola, ayçiçek, soya, aspir gibi) elde edilen bitkisel yağların veya hayvansal yağların bir katalizör eşliğinde kısa zincirli bir alkol ile (metanol veya etanol) reaksiyonu sonucunda açığa çıkan ve sonuçta yakıt olarak kullanılan bir üründür. Evsel kızartma yağları ve hayvansal yağlar da biyodizel üretiminde kullanılabilir. Biyoetanol, hammaddesi şeker pancarı, mısır, buğday ve odunsular gibi şeker, nişasta veya selüloz özlü tarımsal ürünlerin fermantasyonu ile elde edilmekte ve benzinle belirli oranlarda harmanlanarak kullanılmaktadır. Biyogaz, organik bazlı atıkların anaerobik fermantasyonu sonucu ortaya çıkan rensiz, kokusuz, havadan hafif, yandığında parlak mavi bir alev çıkaran ve bileşiminde yaklaşık olarak; %40-70 metan, %30-60 karbondioksit, %0-3 hidrojen sülfür ile çok az miktarda azot ve hidrojen bulunan bir gaz karışımdır. Biyogaz üretiminde kullanılan organik atık/artık kaynaklar, hayvansal atıklar, bitkisel atıklar, organik içerikli şehir ve endüstriyel atıklardır.

Türkiye'de son yıllarda biyokütle ve atık ısı kaynaklı enerji (biyogaz, elektrik, biyodizel, biyoetanol vb.) yatırımlarında önemli artışlar görülmektedir. Halen aktif olarak faaliyet gösteren 58 santral bulunmakta olup toplam kurulu güç 291 MW'a ulaşmıştır. TR71 Bölgesi içerisinde sadece Aksaray ilinde tarımsal (hayvansal ve bitkisel) atıklardan biyogaz üreten bir adet ve kentsel atıklardan biyogaz üreten bir adet olmak üzere iki adet biyogaz tesisi bulunmaktadır. Bunlar dışında halen aktif olarak faaliyet gösteren tesis bulunmamaktadır.

Niğde tarımsal üretim değeri yüksek bir il olup, ürün bazına üretim verileri tarım sektörü durum analizi bölümünde ayrıntılı olarak verilmiştir. Niğde ili patates ve elma üretiminde Türkiye'de ilk sıralarda bulunmaktadır. Her iki üründe de gerek hasat sonrasında gerekse depolama sırasında önemli atık madde oluşmaktadır. Örneğin, patatesten sadece depo kayıplarının %10-20 arasında değiştiği tahmin edilmektedir. İlde, 2009-2013 yılları arasında patates üretim miktarı 500-800 bin ton

3.7.2.2. Enerji Altyapısı

Meram Elektrik Dağıtım A.Ş. (MEDAŞ) faaliyet alanındaki illerin elektrik altyapısı ile ilgili bazı veriler Tablo 3.7.16'da verilmiştir. Tablo 3.7.16'da görüldüğü gibi MEDAŞ'ın faaliyet alanı içerisinde en fazla elektrik abonesi Aksaray (181.485 abone) ve Niğde (180.769 abone) illerinde bulunmaktadır. Bununla birlikte, bölgede en fazla kurulu güç 365 MW ile Niğde ilinde bulunmakta olup çekilen güç açısından da Niğde ilk sırada (185,82 MW) yer almaktadır. Bununla birlikte, 2013 yılında bölgedeki

arasında değişmiştir. Aynı şekilde, elma üretim miktarı ise 300-350 bin ton arasında değişmiştir. Bunlara ek olarak diğer meyve türleri ile önemli miktarda lahanaya, domates gibi sebze üretimi de gerçekleştirilmektedir. İlde meyveciliğin artmasına bağlı olarak her yıl önemli miktarda budama artığı oluşmaktadır. Bitkisel üretim yanında hayvancılık sektöründe de çok hızlı bir büyüme görülmektedir. 2013 yılı verilerine göre ilde büyükbaş hayvan sayısı 136.201, küçükbaş hayvan sayısı ise 587.504'e ulaşmıştır. Bir büyükbaş hayvanın yılda 3,6 ton, 1 küçükbaş hayvanın ise 0,7 ton yaş gübre ürettiği kabul edilmektedir. Çeşitli tarımsal atıkların biyogaz üretim verileri Tablo 3.7.15'te görülmektedir. Bu veriler ışığında, Niğde ilinde bitkisel ve hayvansal atıklar kullanılarak biyogaz üretimi açısından önemli bir potansiyel olduğu söylenebilir. Bu nedenle ilin gelişimi planlanırken, bu yöndeki yatırımların teşvik edilmesini sağlayacak bir strateji uygulanması yararlı olacaktır.

Tarımsal atıklar yanında son zamanlarda kentsel atıklardan (şehir çöpleri) biyogaz ve elektrik üretimi konusundaki yatırımlarda da önemli bir artış olduğu görülmektedir. Halen Türkiye genelinde 16 çöp gazı üretim tesisi faaliyet göstermekte olup, bir tanesi de Aksaray ilindedir. Çöp gazı üretim tesisleri atık materyalden elektrik üretimi sağlaması yanında, kentsel atıkların değerlendirilmesi ve çevre koruma açısından da çok önemli katkı sağlamaktadır. Niğde ilinde sürdürülebilir bir atık yönetimi uygulanması ve ilin çevreye duyarlı, yaşanabilir bir il olma vizyonuna ulaşması açısından, kentsel atıkların enerji üretiminde değerlendirilmesi yönünde bir politika benimsenmelidir. Bununla birlikte, Niğde ilinin nüfusunun az olması nedeniyle bu tip tesislerin kurulum ve işletme maliyeti yüksek olacaktır. Bu nedenle, ilde tarımsal ve kentsel atıkların birlikte değerlendirildiği bir tesis kurulabilir. Ayrıca, büyük ölçekli tarımsal işletmelerin, kendi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik yatırımların teşvik edilmesi yararlı olacaktır. Tarımsal gelişimle birlikte, bu yatırımları yapacak işletmelerin sayısında da artış olacağı beklenmektedir.

en fazla arıza da yine Niğde ilinde gerçekleşmiştir. Sokak aydınlatması amacıyla kullanılan armatür sayısı açısından Niğde üçüncü sırada yer alırken, personel sayısı da Aksaray'a kıyasla %20 daha azdır (Tablo 3.7.16).

Tablo 3.7.16: MEDAŞ Faaliyet Alanındaki İllerinin Elektrik Altyapısı ile İlgili Bazı Veriler (2013)

VERİLER	AKSARAY	KARAMAN	KIRŞEHİR	NEVŞEHİR	NİĞDE
Abone Sayısı	181.485	131.638	127.550	165.964	180.769
Armatür Sayısı	42.373	25.910	33.132	41.450	37.313
Personel Sayısı	30	16	23	22	24
Enerji Temin Edilen Merkez Sayısı	1	5	4	4	5
TEİAŞ Kurulu Gücü (MW)	195	320	239	345	365
Çekilen Güç (MW)	113,20	178,86	72,87	137,61	185,82
Dağıtım Hattı (km)	9.403	6.315	5.167	7.750	7.458
Arıza Sayısı	5.650	4.347	3.329	4.107	8.089

Kaynak: Meram Elektrik Dağıtım A.Ş. 2013 Faaliyet Raporu (<http://www.meramedas.com.tr/>)

Elektrik dağıtım ve bakım çalışmaları açısından MEDAŞ sahasındaki illerde 2013 yılında yürütülen faaliyetler Tablo 3.7.17'de verilmiştir. Bölgede, 2013 yılında en fazla yatırım 18,6 milyon TL ile Aksaray ilinde gerçekleşirken, Niğde ili için yaklaşık 11,5 milyon TL'lik bir yatırım yapılmıştır (Tablo 3.7.17). 106 adet proje ile en fazla yatırım Niğde ilinde yapılmıştır. Bununla birlikte, Niğde ilinde bölge illeri içerisinde en fazla arıza meydana

gelmesine rağmen, trafo ve hat bakım çalışmaları en az Niğde ilinde gerçekleştirilmiştir. Elektrik altyapısı ile bakım ve onarım çalışmaları ile ilgili veriler incelendiğinde Niğde ilinde önümüzdeki yıllarda armatür sayısının artırılması, trafo ve hat bakım çalışmalarının artırılması, altyapının iyileştirilmesine yönelik daha fazla yatırım yapılması yönünde bir politika izlenmelidir.

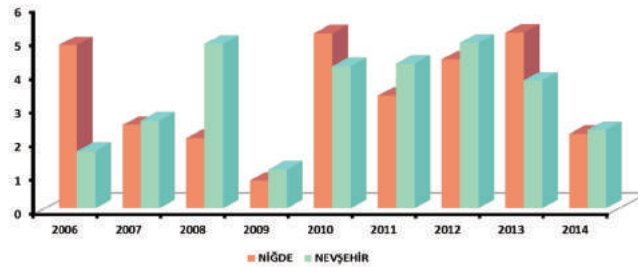
Tablo 3.7.17: MEDAŞ Faaliyet Alanındaki İllerde 2013 Yılı Elektrik Yatırım ve Bakım Çalışmaları

FAALİYET	AKSARAY	KARAMAN	KIRŞEHİR	NEVŞEHİR	NİĞDE
Gerçekleşen Yatırım (TL)	18.560.355	7.843.962	11.388.222	8.408.816	11.547.891
Yatırım Proje Sayısı	71	79	68	75	106
3. Şahıs Proje Sayıları	197	185	47	96	85
Trafo Bakım Çalışması (adet)	848	149	365	774	355
Hat Bakım Çalışması (km)	4.215	4.248	2.746	3.532	868

Kaynak: Meram Elektrik Dağıtım A.Ş. 2013 Faaliyet Raporu (<http://www.meramedas.com.tr/>)

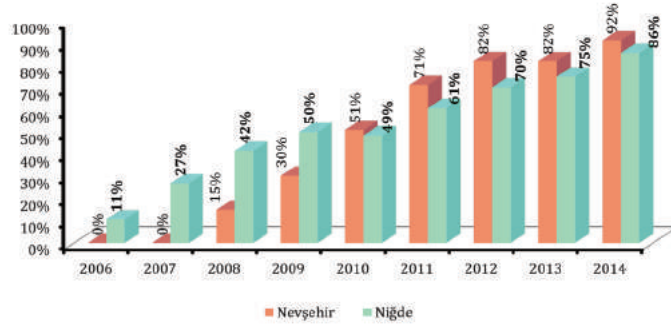
İlde enerji altyapısı ile ilgili üzerinde durulması gereken ikinci konu, doğalgaz tesisi ve altyapısıdır. Niğde ve Nevşehir illerine doğalgaz temini Kapadokya Gaz firması tarafından yapılmakta olup, ilk doğalgaz tesisi 2006 yılında başlamıştır. Niğde ve Nevşehir illerine 2006 yılından bu yana yapılan doğalgaz tesis yatırımları Grafik 3.7.7'de

verilmiştir. Kapadokya Gaz firmasının verilerine göre, 2014 yılı sonu itibarıyla başlangıçtan bu yana Niğde iline 30 milyon TL, Nevşehir iline ise 28 milyon TL doğalgaz yatırımı yapılmıştır. Bu yatırımlar sonucunda 2014 sonu itibarıyla doğalgaz kapsama oranı Nevşehir ilinde %92'ye, Niğde ilinde ise %86'ya ulaşmıştır (Grafik 3.7.8).

Grafik 3.7.7: Niğde ve Nevşehir İllerinde Yapılan Doğalgaz Tesis Yatırımları

○ Grafik 3.7.8: Niğde ve Nevşehir İllerinde Yıllara Göre Doğalgaz Kapsama Oranları

Görüldüğü gibi yatırım miktarının biraz daha yüksek olmasına rağmen, doğalgaz kapsama oranı hala Niğde ilinde daha düşük düzeydedir. Bununla birlikte il genelinde doğalgaz arzı Niğde ilinde daha fazla olup, 2014 yılı sonu itibarıyla doğalgaz arzı Niğde ilinde 260 milyon Sm³ olurken, Nevşehir ilinde sadece 112 milyon Sm³ olarak gerçekleşmiştir.

Niğde ilinde 2006-2014 yılları arasında abone sayısı

değişimi Tablo 3.7.18'de, kullanım yerlerine göre doğalgaz tüketimi ise Tablo 3.7.19'da verilmiştir. İldeki doğalgazın büyük bölümü konut ve ticari işyerlerinde kullanılmaktadır (Tablo 3.7.19). Ancak, ildeki sanayi tesislerinde doğalgaz kullanımı her geçen yıl artmaktadır. 2006 yılında ilde kullanılan doğalgazın sadece %0,6'sı sanayide kullanılırken, 2012 yılı sonunda sanayide kullanım oranı 1.112.618 m³ ile %2,7'ye yükselmiştir.

○ Tablo 3.7.18: Niğde İlinde Doğal Gaz Abone Sayısı, BBS¹⁵²

YIL	ABONE SAYISI	DOĞALGAZ KULLANAN ABONE SAYISI (BBS) ¹⁵³	DOĞALGAZ KULLANAN DAİRE SAYISI (BBS)
2006	2.231	1.445	1.009
2007	7.402	3.374	3.767
2008	12.767	8.210	6.757
2009	15.943	11.363	9.455
2010	21.549	14.952	12.848
2011	28.246	21.578	19.242
2012	38.074	29.912	26.393

Kaynak: Kapadokya Gaz.

○ Tablo 3.7.19: Niğde İlinde Kullanım Yerlerine Göre Doğalgaz Tüketimi (m³)

YIL	KONUT VE TİCARİ	SANAYİ	SERBEST	KAMU KURUMLARI	TOPLAM
2006	-----	-----	-----	-----	-----
2007	3.867.777	108.685	12.848.857	1.851.181	18.676.501
2008	5.431.418	295.607	12.018.952	1.697.022	19.442.999
2009	8.431.753	624.034	7.256.907	2.227.957	18.540.651
2010	10.403.028	673.346	8.996.126	2.322.860	22.395.360
2011	18.326.860	1.406.662	11.185.814	5.443.958	36.363.295
2012	23.242.870	1.112.618	12.960.389	3.840.271	41.156.148

Kaynak: Kapadokya Gaz.

¹⁵²BBS, Bağımsız birim sayısını ifade etmektedir.

¹⁵³ Doğalgaz kullanan abone sayısına konut, ticari ve kamu kurumları dahildir.

3.7.2.3. Enerji Sektörü Genel Değerlendirme

Niğde iline ilişkin enerji kaynaklarına göre potansiyeller yukarıda özetlenmiştir. Bu veriler incelendiğinde ilin birincil enerji kaynakları potansiyelinin az olduğu ancak yenilenebilir enerji potansiyelinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, özellikle güneş ve rüzgâr enerjilerinden faydalanmak, ilimiz açısından büyük önem arz etmektedir. Bu kaynaklara ilişkin potansiyeller gerçekçi olarak belirlenmeli ve yayınlanmalıdır. Güneş enerjisinde kolektör, fotovoltaik ve hibrit sistem kullanımının yaygınlaştırılması ve desteklenmesi gerekmektedir. Sulu tarımın hakim olduğu ve yer altı suyu kullanımının yaygın olduğu ilimizde, sulamaya yönelik yenilenebilir enerji tabanlı çözümler geliştirilmeli

ve yaygınlaştırılmalıdır. Güneş tarlalarının kurulumu teşvikler kapsamında değerlendirilerek ilin enerji üretimine kazandırılmalıdır. Yenilenebilir enerji sektörüne ilişkin sanayi altyapısının bölgemizde oluşabilmesi için bu konuda çalışan Ar-Ge merkezleri desteklenerek bilgi ve tecrübe birikimi oluşması sağlanmalı ve bölge yatırımcılar açısından cazip bir hale getirilmelidir. Bölgede mevcut kaya gazı rezervleri titizlikle ele alınmalıdır. Benzer şekilde başta ilin tarımsal atıkları olmak üzere, biyokütle kaynaklı enerji yatırımlarının teşvik edilmesi, ilin ekonomisinin geliştirilmesi açısından önemli bir gelişme alanı olacaktır.

3.7.2.4. Doğal Kaynaklar ve Enerji Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin doğal kaynaklar ve enerji alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum

analizi sonucunda, ilin doğal kaynaklar ve enerji açısından güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Güneşlenme süresi ve miktarı açısından ülkenin en avantajlı bölgelerinden birisi olması.
- Rüzgâr enerjisi potansiyelinin bulunması.
- Jeotermal kaynakların varlığı.
- Ülkede önemli kayagazı rezervi bulunan birkaç ilden birisi olması.
- Kalsit ve türevlerinde ülkemizin önemli üretim merkezlerinden olması.
- Altın, gümüş, demir, antimon, bakır, çinko, karbondioksit madenlerinin bulunması.
- Biyokütle kaynaklı enerji üretiminde kullanılacak tarımsal ürünlerin (patates, elma, hayvan çiftlik atıkları vb.) varlığı.
- Üniversitede, madencilik ve yenilenebilir enerji kaynakları konusunda yapılan çalışmalar.

ZAYIF YÖNLER

- Yüksek maliyetli enerji yatırımları için yerel girişimci sayısının az olması.
- Jeotermal kaynakların genellikle elektrik üretiminde kullanılacak nitelikte olmaması.
- Elektrik alt yapısının yeni kurulacak yenilenebilir enerji (güneş, rüzgâr) tesisleri için yetersiz olması.
- Rüzgâr enerjisi potansiyeli atlaslarının gerçekçi olmaması.
- Madencilikte hammaddenin sanayi ürününe dönüştürülememesi.
- Demiryolu taşımacılığının yeterince kullanılmaması.

FIRSATLAR

- Yenilenebilir enerji yatırımlarının teşvik edilmesi yönündeki ülke politikası.
- İlin güneş enerjisi yatırımları açısından destek kapsamında olması.
- Yatırımcıların yenilenebilir enerji yatırımlarına olan ilgilerinin artması.
- Fotovoltaik hücre ve panel üretimi konusunda yapılan çalışmalar.

TEHDİTLER

- Güneş enerjisinde lisans verilebilecek kurulu güç kotasından yeterince pay alınmaması.
- Su kaynaklarının azalması.
- Madencilik sektörünün çevreye olan olumsuz etkileri.
- Bölgedeki diğer illerin benzer ürün gruplarına yönelik gelişme stratejiler geliştirmesi.

3.7.2.5. Niğde İlinin Doğal Kaynaklar ve Enerji Alanı Vizyonu

Başta güneş enerjisi olmak üzere, yenilenebilir enerji üretim yatırımları açısından ülkenin önemli merkezlerinden biri olan, enerji altyapısı gelişmiş, tüm alanlarda enerjinin verimli kullanıldığı, kalsit ve ürünlerinde Türkiye’de lider konumda bir il olmak.

3.7.2.6. Niğde İlinin Doğal Kaynaklar ve Enerji Alanı Gelişme Politikaları

Her ne kadar gelişme planında doğal kaynaklar ve enerji sektörleri birlikte ele alınsa da bu alanlarla ilgili ayrı gelişme politikalarının ortaya konulması gerekmektedir. Enerji kaynakları açısından yukarıda sunulan değerlendirmeler ışığında, ilin birincil enerji kaynakları potansiyelinin az, ancak yenilenebilir enerji potansiyelinin oldukça iyi olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, özellikle güneş ve rüzgâr enerjilerinden faydalanmak, ilimiz açısından büyük önem arz etmektedir. Doğal kaynaklar açısından ise ilin özellikle kalsit madeni açısından çok önemli bir potansiyelinin olduğu, bu alanda uygulamaya sokulacak gelişme politikalarının, gerek sektörün gelişimine gerekse ilin ekonomisine büyük katkı yapacağı düşünülmektedir. İlin gelişme planı kapsamında, doğal kaynaklar ve enerji sektörlerinin gelişimi için uygulamaya konulması gereken politikalarla ilgili öneriler aşağıda sunulmuştur.

a) Yenilenebilir Enerji Üretiminin Yaygınlaştırılması

Niğde coğrafi konumu itibarıyla güneş enerjisinden elektrik üretimi açısından Türkiye’nin potansiyeli en fazla illerinden birisidir. Bu potansiyelin yatırıma dönüştürülmesi ve ilin bu alanda önemli bir merkez olabilmesi yönünde politikalar üretilmeli, eylem planları uygulanmalıdır. Bu kapsamda ilk olarak ilin farklı bölgelerinde güneş enerjisi potansiyelleri belirlenmeli; bu amaçla yatırıma uygun alanlar tespit edilmelidir. Bor ilçesi Seslikaya, Emen ve Badak köyleri arasında bulunan 2539 hektar alanın 09.11.2015 tarihli ve 2045/8241 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Niğde-Bor Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi olarak ilan edilmesi önemli bir gelişme olmuştur. Güneş enerjisinden elektrik üretimi yapacak yatırımcıların bölgeye çekilebilmesi açısından cazip fırsatlar oluşturulmalıdır. Ayrıca ilin uygun olan diğer yörelerinde de benzer enerji ihtisas bölgesinin oluşturulması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

Enerji Piyasası Denetleme Kurulu (EPDK) tarafından iller için güneş enerjisi kurulu güç kotası belirlenmiştir. Niğde için belirlenen kotanın yükseltilmesi ilin önemli bir

yatırım merkezi olma hedefi açısından zorunludur. Altyapı ile ilgili bu çalışmalar yanında, güneş enerjisinde teknoloji geliştirme çalışmalarının teşvik edilmesi; güneş enerjisinin tarımsal sulama amaçlı kullanımının yaygınlaştırılması; güneş enerjisinin konutlarda elektrik üretimi amacıyla kullanımının yaygınlaştırılması; konutlarda sıcak su kullanımında güneş kolektörlerinin kullanımının yaygınlaştırılması vb. konularda eylem planları oluşturulmalıdır.

Rüzgâr enerjisinin kullanılabilme potansiyeli ile ilgili mevcut veriler, bu konuda ilin çok büyük bir avantaja sahip olmadığını göstermektedir. Ancak, yapılan komisyon toplantıları ve şura çalışmalarında, mevcut potansiyelin belirlenmesi ile ilgili çalışmaların yetersiz olduğu ve daha kapsamlı çalışmaların yapılması gerektiği yönünde görüş oluşmuştur. Bu bağlamda öncelikle kısa vadede ilin rüzgâr enerjisi potansiyelinin ortaya konulması ve uygun alanların belirlenmesi gerekmektedir. Bu çalışmalar sonucunda değerlendirilmesi gereken bir potansiyel ortaya çıkarsa, rüzgâr santrallerinin kurulması yönünde tanıtım ve teşvik mekanizmaları geliştirilmelidir. Rüzgâr verilerinin ve rüzgâr atlasının güncellenmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır Aynı şekilde, ilde birkaç jeotermal kaynak bulunmakla birlikte, mevcut veriler bu kaynakların enerji üretimi için kullanılabilme potansiyellerinin düşük olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, mevcut jeotermal kaynakların enerji üretim potansiyelinin bilimsel olarak ortaya konulması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Özellikle Narköy’de bulunan jeotermal kaynağın seracılık açısından değerlendirilmesi amacıyla etüt ve uygulama projeleri yapılmalıdır.

Yenilenebilir enerji üretimi konusunda ilin fazla dile getirilmeyen ancak yüksek potansiyelinin olduğu bir diğer alan biyokütle kaynaklı enerji üretimidir. Niğde ili, patates ve elma gibi uzun süre depolanan ürünlerin en fazla üretildiği bir ildir. Bu ürünlerde depolama süresince çürüme, bozulma vb. nedenlerle önemli miktarda atık oluşmaktadır. Bu depo

atıkları biyogaz üretimi için hammadde olarak kullanılabilir. Aynı şekilde diğer meyve türleri, lahana, çerezlik kabak, şekerpancarı gibi ilde fazla üretilen bitkilerde de önemli miktarda atık veya yan ürünler ortaya çıkmaktadır. İlde son yıllarda hayvancılık sektöründe de hızlı bir büyüme görülmekte olup, hayvancılık işletmelerinde de biyogaz üretiminde kullanılacak atıklar ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, kısa vadede farklı ürünlerden biyogaz üretimi için yatırım fizibilite çalışmalarının yapılmasına ihtiyaç vardır. Biyogaz üretiminin yaygınlaştırılması için Niğde iline özgü ürünlerde biyogaz üretim yatırımlarının desteklenmesi yönünde bir strateji izlenmelidir.

b) Enerji Altyapısının Geliştirilmesi ve Enerjinin Verimli Kullanımının Sağlanması

Niğde ilinde halkın enerjiye ulaşımının kolaylaştırılması, enerji kullanımında kayıpların önlenmesi, arıza oranının azaltılması için enerji altyapısının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi konusunda daimi bir politika izlenmelidir. Bu amaçla, iletim hatları ve trafo merkezlerinin modernizasyonunun sağlanması, enerji nakil hatlarının kapasitesinin yükseltilmesi, doğalgaz dağıtım hatlarının yaygınlaştırılması, elektrik enerjisi kullanımında kayıp ve kaçak oranlarının azaltılması konularında eylem planları hazırlanmalıdır.

Enerjinin tasarruflu ve verimli kullanılması da en az üretim kadar önemli bir konudur. Bu nedenle, halkta enerji tasarrufu ve verimli kullanma bilincinin oluşturulması sürekli bir politika olarak sürdürülmelidir. Bu politika doğrultusunda, konutlarda ısı yalıtımı uygulamalarının standart hale getirilmesi, az enerji tüketen elektrikli cihazların yaygınlaştırılması, ulaşımda toplu taşıma araçlarının kullanımının yaygınlaştırılması, birleşik ısı ve güç sistemlerinin (kojenerasyon) yaygınlaştırılması, akıllı sayaç uygulamalarının yaygınlaştırılması, enerji verimliliği ile ilgili

bilinçlendirme çalışmalarının yapılması gibi eylem planları uygulamaya sokulmalıdır.

c) Niğde İlinin Kalsit Üretimi ve Kullanımında Türkiye’de Lider Konuma Yükseltilmesi

Niğde ilinde Türkiye’nin en kaliteli ve bol kalsit rezervleri bulunmaktadır. Ancak, bugüne kadar çıkarılan kalsitin çok fazla katma değer kazandırılmadan çoğunlukla ham olarak pazarlandığı görülmektedir. İlin kalsit açısından sahip olduğu potansiyelin tam olarak çıkarılmasını sağlayacak politikaların uygulamaya konulması durumunda, Niğde ilinin Türkiye’de kalsit sektörünün merkezi durumuna gelmesi mümkündür. Bu amaçla izlenmesi gereken başlıca stratejiler (1) kalsit ve ürünlerinde mamul mal üretiminin yaygınlaştırılması, (2) kalsit sektöründe örgütlenmenin sağlanması ve (3) ulusal ve uluslararası tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi olarak sıralanabilir.

Kalsit ve ürünlerinde mamul mal üretiminin yaygınlaştırılması amacıyla öncelikle ilin kalsit rezervinin tam olarak belirlenmesi gerekmektedir. Bunun yanında, mikronize kalsit üretimi ve ambalajlanmış ürün haline getirilmesi, kalsiti hammadde olarak kullanan sanayi yatırımlarının ile çekilmesi, kalsite dayalı sanayide yerel kaynaklı yatırımların desteklenmesi konularında eylem planları yapılmalıdır. Kalsit sektöründe örgütlenmenin sağlanması amacıyla kümelenme, birlik, kooperatif vb. örgütlenmelerin teşvik edilmesi büyük önem taşımaktadır. Bunun yanında üreticilere, enerji temini, vergi, yatırım teşviki vb. avantajlar sunan bir kalsit sanayi bölgesinin oluşturulması yararlı olacaktır. Son olarak ilin kalsit üretiminin ve kalitesinin tanıtımı amacıyla düzenli ulusal/uluslararası etkinliklerin düzenlenmesi, ildeki şirketlerin uluslararası etkinliklere düzenli ve aktif katılımın sağlanması, kalsit konusunda AR-GE çalışmalarının desteklenmesi gibi eylem planları yürürlüğe konulmalıdır.

3.8 ALTYAPI

Aşağıda, Niğde ilinin altyapısına ilişkin bilgilerine kentsel ve kırsal altyapı başlıkları altında yer verilmiştir.

3.8.1. Kentsel Altyapı

Kentsel gelişme; ekonomik büyüme, çevresel koruma ve sosyal gelişme konularını dengelemeye çalışmaktadır. Kentlerin doğal kaynakları artan oranda tüketmesi nedeniyle, tüm dünyada kentsel gelişme eğilimleri “sürdürülebilir kent” üzerine yoğunlaşmaktadır. Gelişmiş ülkelerde sürdürülebilir kent uygulamalarında ekolojik ortamlar, doğal kaynaklar, tarihsel ve kültürel miras öğeleri ile özgün kültürel geçmiş dikkate alınmakta ve koruma yaklaşımları geliştirilmektedir. Kentlerin hızlı büyümeleri ve giderek karmaşık bir yapıya sahip olmaları nedeniyle,

varlıklarını sürdürebilmeleri amacıyla çeşitli altyapı gereksinimlerinin ortaya çıktığı görülmektedir. Tarihsel açıdan bakıldığında kentlerde ortaya çıkan çeşitli fiziksel ve mekânsal sorunlara, tehditlere, risklere bağlı olarak ciddi sağlık sorunları yaşanmış olduğu da bilinmektedir. Bütün bunların bir sonucu olarak, kamusal nitelikteki teknik altyapı hizmetlerinin büyük önem kazanmış olduğu, çeşitlendiği ve çok yönde geliştirilmiş bulunduğu izlenebilmektedir. Bugün teknik altyapı hizmetleri, kentlerin ve kentsel gelişimin, yayılımın kontrol edilmesinin, biçimlendirilmesinin ve

yönlendirilmesinin en önemli bileşeni, aracı haline gelmiştir. Bir başka açıdan bakıldığında kentsel üstyapının oluşumu, teknik altyapının oluşumunu da gerektirmekte ve bir ölçüde buna bağlı olarak şekillenmektedir. Dolayısıyla, kentsel teknik altyapı hizmetleri, bir alanın iskâna açılması ve iskân sonrasında, mekânsal ve toplumsal olarak sağlıklı ve yaşanabilir bir kentsel çevre için gerekli olan tüm iletim kanalları ve bunlara bağlı tesislerden oluşmaktadır.

Gerek doğrudan kentsel teknik altyapının planlanmasında gerekse de geniş kapsamlı kent planlamasında kentsel üstyapıya ilişkin karar üretilmesi aşamasında, teknik altyapı hizmetlerinin irdelenmesine ve yerleşmede teknik altyapı hizmetlerine ilişkin var olan mevcut ve olası sorunların, tehditlerin, risklerin tespit edilmesine gereksinim bulunmaktadır. Bu yüzden, altyapı sistemlerinin teknik analizi zorunlu hale gelmektedir. Bu noktada, kentsel yerleşmelerdeki teknik altyapı sorunları, mühendislik uygulamaları, yönetim ve organizasyon becerileri ve finansman olanaklarının yanı sıra bunlarla ilgili koşulları düzenleyen ve kullanım standartlarını belirleyen kent planlarına bağlı olarak çözümlenebilmektedir. Özellikle ülkemizde, hızlı kentsel büyümeye bağlı olarak kaçak, plansız ve kontrolsüz yapılaşmalar nedeniyle, teknik altyapı hizmetlerinin etkin, kaliteli, eşit, adil ve sağlıklı bir şekilde hazırlanması ve sunulması güçleşmekte, mekânsal ve fiziksel krizlerin meydana gelmesine neden olmaktadır. Bütün bu nedenlerle, çok yönlü uzmanlık katkıları gerektiren teknik altyapıya ilişkin belirlemelerin kent planlama ile olan karşılıklı ilişkisi çerçevesinde ele alınması ve ortak-eşgüdümsel bir ortam içinde gerçekleştirilmesi kaçınılmaz olmaktadır.

Kentsel altyapı tesisleri olarak tanımlanan içme-kullanma suyu, kanalizasyon ve arıtma tesisleri teknik altyapı tesislerinin bir bölümünü oluşturmaktadır. Kentsel altyapı tesislerinin tam olarak değerlendirilebilmesi için planlama, projelendirme, uygulama, işletme ve bakım hizmetlerinin bir bütün olarak ele alınıp incelenmesi ve her bir aşamanın irdelenmesi gerekmektedir. İnceleme ve irdelene sonucunda, her kademedeki karşılaşılan problemlerin tespiti ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Kentsel altyapı tesislerinin işletilmesinde karşılaşılan problemlerin temel kaynağı proje hataları, standart dışı kalitesiz imalat, ehliyetsiz işletme elemanı ve koordinasyon eksikliğidir. Kentsel altyapı bir bütün olarak;

3.8.1.1. Su ve Kanalizasyon

Bir ilin temel altyapı taşlarından olan su ve kanalizasyonun ne kadar düzenli ve yeterli olduğu, ilin gelişmişliği açısından önemli bir ölçüttür.

3.8.1.1.1. Su

Su, bilinen tüm yaşam biçimleri için gerekli ve vazgeçilmez olan tatsız ve kokusuz bir maddedir. Su,

- Ulaşım yapıları (Kara yolu, demir yolu, raylı sistemler vb.),
- İçme ve kullanma suyu sistemleri,
- Kanalizasyon(Atıksu) tesisleri,
- Yağmur suyu drenajı,
- İçme suyu ve atık su arıtma tesisleri,
- Elektrik iletim ve dağıtım tesisleri,
- Telefon tesisleri,
- Doğalgaz ve havagazi,
- Katı atık sistemleri,
- Bölgesel merkezi ısıtma sistemleri,
- Kapalı devre TV, uydu anten, güvenlik alarm düzenleri vb. tesislerden oluşmaktadır.

Kentsel altyapı tesislerinin büyük bir kısmının, hatta tamamının, toprak altında gömülü olması, onların gözle görünür olmaktan çıkmaksızına; yapım sırasında isteyerek veya istemeyerek gözden kaçan veya kaçırılan hususlara neden olmaktadır. Bu nedenle, ihalesi yapılan bir iş için keşif artışları bazen yüzde yüz oranlarına ulaşabilmektedir.

Altyapı tesisleri ile ilgili olarak başka bir durum da nüfusun doğal artış dışında göçlerle değişmesidir. İlin göç alması ve mevcut nüfusunu tutması bu anlamda önem kazanmaktadır. Bir şehrin altyapısı dışında, sosyal imkânlarının yeterliliği de insanların o ilde kalma/kalmama tercihlerinde rol oynamakta; ilin altyapı çalışmaları da değişen nüfusa göre farklılaşmaktadır. TR71 Bölgesi'nin 2009-2013 yılları arası net göç hızı incelendiğinde bölgenin her dönemde verdiği göçün aldığı göçten daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Bölge sürekli olarak diğer bölgelere göç veren bir nüfus hareketliliğine sahiptir. 2007-2008 yılları arasında Niğde ili aldığı 14.464 kişilik göç ile bölgede en çok göç alan il olurken, Kırıkkale ili 15.928 kişilik göç ile en fazla göç veren il olmuştur. 2008-2009 yılları arasında ise Niğde ili ve Kırıkkale ili arasında bir önceki yıla göre tam tersi bir durum meydana gelmiştir. Bu dönemde Kırıkkale ili bölgede en fazla göç alan il olurken Niğde ili en fazla göç veren il olmuştur. 2009-2010, 2010-2011 ve 2011-2012 yılları arasında da en çok göç hareketinin yaşandığı iller yine Kırıkkale ve Niğde illeridir.

Kentsel altyapı başlığı altında, Niğde ili su ve kanalizasyonu ile ilgili mevcut durum aktarıldıktan sonra, şehir imar planı ve konut politikası üzerinde durulacaktır.

canlıların yaşaması için hayati bir öneme sahiptir. Canlılık için gereken tüm fiziksel olaylar hep suyun özellikleri ile gerçekleşebilmektedir. Bu nedenle, biyologlar suya "yaşam sıvısı" adını vermişlerdir. Su, küçük miktarlarda çıplak gözle bakıldığında renksizdir. Dünya üzerinde farklı şekillerde bol miktarda bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler Çevre Programı, Dünya'da 1,4 milyar km³ su olduğunu

belirtmektedir. Hayatta kalma mücadelesinde su kadar önemli başka bir şey yoktur. Vücudumuzun %70'i sudur. Bir insanın iklime, doğadaki aktivitesine ve ortam ısısına bağlı olarak minimum her gün 2,5 lt su içmesi gerekmektedir. Aksi durumda, düzenli ve minimum miktarda su alınmaz ise o insanın hızlı ve verimli olması beklenemez. İnsanların içtikleri su, dışkı, idrar, vücuttan ve akciğerlerden çıkan nem sonucu kaybedilmektedir. Bu miktar her gün tekrar tamamlanmak zorundadır. En küçük canlı organizmadan en büyük canlı varlığa kadar, bütün biyolojik yaşamı ve bütün insan faaliyetlerini ayakta tutan sudur. Ancak, yeryüzündeki su kaynaklarının yaklaşık %0.3'ü kullanılabilir ve içilebilir özelliktedir. Nüfusun hızla artması, buna karşılık su kaynaklarının sabit kalması nedeniyle su ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Türkiye su kıtlığı çeken ülkeler arasında yer almamakla birlikte, hızlı nüfus artışı, kirlenme ve yıllık yağış ortalamasının dünya ortalamasından düşük olması; mevcut kaynakların daha dikkatli kullanılmasını ve kirlenmeye karşı gerekli tedbirlerin bir an önce alınmasını gerektirmektedir.

3.8.1.1.1.1. İçme Suyu

Gerek küresel ısınmadan kaynaklanan iklim değişiklikleri, gerek dünya nüfusunun hızlı artışı ve

gereke mevcut su kaynaklarının kirlenmesi ve su israfı nedenlerinden dolayı günümüzün en önemli sorunlarından biri de temiz su kaynakları teminidir. Temiz su kaynaklarının hızla azalması, suya erişimin zorlaşması ve su yoksulluğunun giderek artması tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de büyük bir tehdit haline gelmektedir. Ayrıca, ülkemizdeki yağış ortalaması da dünya ortalamasının altında olduğu için suyun önemi daha da artmaktadır. Bunun yanında mevcut içme suyu kaynaklarının pek çoğunda da insan sağlığına zararlı organik ve inorganik maddeler bulunmaktadır.

Yaklaşık olarak Türkiye'nin %2'lik nüfus artış oranına karşı Niğde ilinin nüfus artış oranı %2,19 olarak belirlenmiştir. Bu veriler ve İller Bankası'nın verileri ışığında, fert başı günlük su kullanım miktarı 200 lt (100.000-200.000 nüfuslu şehirlerde) olduğu varsayımı altında, Niğde ilinin 30 yıllık nüfus tahmini ve kullanacağı su miktarı Tablo 3.8.1'de çıkarılmıştır. Geçmiş tarihli başlatılan Tablo 3.8.1'de, 2011-2014 yılları arası rakamlar gerçekleşen rakamlara çok yakın çıkarak bu tahminin hata payı ihtimalini azaltmaktadır. Tablo 3.8.1'e göre, 2040 yılına kadar Niğde ilinin yerüstü ve yer altı kaynakları ile ihtiyaç duyulan su miktarı yeterli gözükmemektedir.

Tablo 3.8.1: Niğde İli Genelinde İhtiyaç Duyulan Tahmini Su Miktarı

YIL	TAHMİNİ NÜFUS	TAHMİNİ İHTİYAÇ DUYULAN SU MİKTARI (TON)
2011	337.553	24.641.369
2012	340.270	24.839.658
2013	343.658	25.087.125
2014	351.184	25.636.480
2015	358.875	26.197.932
2016	366.734	26.771.579
2017	374.766	27.357.960
2018	382.973	27.956.985
2019	391.360	28.569.215
2020	399.931	29.195.012
2021	408.690	29.834.322
2022	417.640	30.487.744
2023	426.786	31.155.466
2024	436.133	31.837.687
2025	445.684	32.535.044
2026	455.445	33.247.556
2027	465.419	33.975.673
2028	475.612	34.719.656
2029	486.028	35.479.984
2030	496.672	36.256.947
2031	507.549	37.051.060
2032	518.664	37.862.426

Tablo 3.8.1: Devamı

YIL	TAHMİNİ NÜFUS	TAHMİNİ İHTİYAÇ DUYULAN SU MİKTARI (TON)
2033	530.023	38.691.596
2034	541.630	39.538.917
2035	553.492	40.404.973
2036	565.613	41.289.721
2037	578.000	42.193.993
2038	590.658	43.117.995
2039	603.594	44.062.380
2040	616.813	45.027.396
TOPLAM		1.005.023.851

Kaynak: Niğde Belediyesi.

2009-2013 yılları arasında, Niğde ili mahalleleri baz alınarak yapılan Tablo 3.8.2'de, yağmur suyu ve içme suyu çalışmaları metre olarak verilmiştir. En fazla içme

suyu çalışması 26.780 metre ile Selçuk Mahallesi'nde yapılmıştır. Toplamda 88.573 metre içme suyu, 11.635 metre ise yağmur suyu çalışması yapılmıştır.

Tablo 3.8.2: Yağmur Suyu ve İçme Suyu Çalışmaları

MAHALLE	İÇME SUYU (METRE)	YAĞMUR SUYU (METRE)
Alaaddin	300	0
Ahipaşa	455	0
Aşağı Kayabaşı	9.243	820
Balhasan	450	0
Burhan	2.395	445
Çayır	900	670
Dere	1.150	665
Efendibey	10.255	660
Esenbey	3.555	0
Eskisaray	1.000	45
İlhanlı	4.240	1.630
Kale	600	0
Nar	7.535	2.115
Saruhan	180	0
Selçuk	26.780	2.950
Sıralı	680	0
Sungur	410	0
Şahsüleyman	780	50
Şahinalı	285	635
Şehitler	825	0
Yenice	9.570	950
Yukarı Kayabaşı	2.650	0
İnönü	4.335	0
TOPLAM	88.573	11.635

Kaynak: Niğde Belediyesi.

Resim 3.8.1: Niğde Belediyesi Altyapı Çalışmalarından Bir Görüntü

Tablo 3.8.3'te, merkez köylerin nüfusları, hayvan sayıları baz alınarak toplam su kaynağı ve ihtiyaç debisi hesaplanmıştır. Hesaplanan değerlere göre de içme suyunun yeterli olup olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Su kaynağı olarak Gösterli, Hançerli ve Tepeköy'de kaynak suyunun sırasıyla 10,8 ve 7,40 değerleriyle en yüksek değerler olduğu görülmektedir. Diğer taraftan Hasaköy, Ağcaşar ve Yeşilova'da 12, 8 ve 7,5 değerleri ile sondaj su kaynağında ilk üç köy konumundadır.

Tablo 3.8.3: Niğde İli Merkez İlçe Köylerindeki Su Yeterliliği

KÖY	NÜFUS	BÜYÜKBAŞ HAYVAN	KÜÇÜKBAŞ HAYVAN	SU KAYNAĞI			İHTİYAÇ DEBİSİ (Lt/Sn)	SONUÇ
				Kaynak (Lt/Sn)	Sondaj (Lt/Sn)	Toplam (Lt/Sn)		
Aşlama	960	643	3.600	2.00	6.00	8.00	2,11	İçme Suyu Yeterli
Ballı	71	66	339	1.50	-	1.50	0,18	
Çarıklı	948	678	2.726	-	3.40	3.40	1,96	
Fesleğen	569	119	3.904	2.50	5	7,5	1,41	
Güllüce	771	136	1.246	2.70	2.50	5.20	1,19	
Hamamlı	184			-	6.00	6.00	0,21	
Hançerli	214	208	1.409	8.00	-	8.00	0,61	
Himmetli	1.350	908	2.023	3.50	-	3.50	2,44	
Kırkpınar	712	419	869	2.64	-	2.64	1,22	
Kızılören	423	351	1.090	2.10	2.40	4.50	0,88	
Yeşilova	272	120	742	-	7.50	7.50	0,51	
Kumluca	519			-	6.00	6.00	0,6	
Küçükköy	17	0	1.128	5.30	-	5.30	0,22	
Özyurt	73	109	2.429	0,5	3.00	3,5	0,57	
Pınarcık	972	575	444	1	2.50	2.50	1,53	
Taşlıca	129	77	1.514	2.00	4.00	6.00	0,46	
Tepeköy	441	158	4.224	7.40	-	7.40	1,34	
Ulu ağaç	409	426	3.938	3.00	6.00	9.00	1,4	
Yarhisar	287	169	806	-	6.00	6.00	0,57	
Yaylayolu	197	159	1.739	1.00	4.00	5.00	0,62	
Yeşilburç	504	53	671	2.40	6.00	8.40	0,73	
Ağcaşar	2.552	2.100	2.927	-	8.00	8.00	4,68	
Gösterli	1.626	786	1.102	10	6	16.00	2,53	
Hasaköy	1.120	1.324	1.774	-	12.00	12.00	2,37	
Kömürcü	2.778	352	1.487	-	6.00	6.00	3,68	
Narköy	415	169	541	2.50	6.00	8,5	0,67	
Tırhan	337	245	119	-	5.00	5.00	0,55	

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi.

3.8.1.1.1.2. Niğde ilinde Su Temin Şekilleri

Su genel olarak yer altı ve yer üstü kaynaklarından elde edilmektedir. Türkiye'nin bazı illerinde kaynak durumuna göre yer altı kaynaklarına öncelik verilirken, bazılarında yer üstü kaynakları birinci sırayı almaktadır.

Tablo 3.8.4'te, Akarsu Havzaları ve Niğde ili için su potansiyeli yer almaktadır. DSİ verilerine göre yer üstü

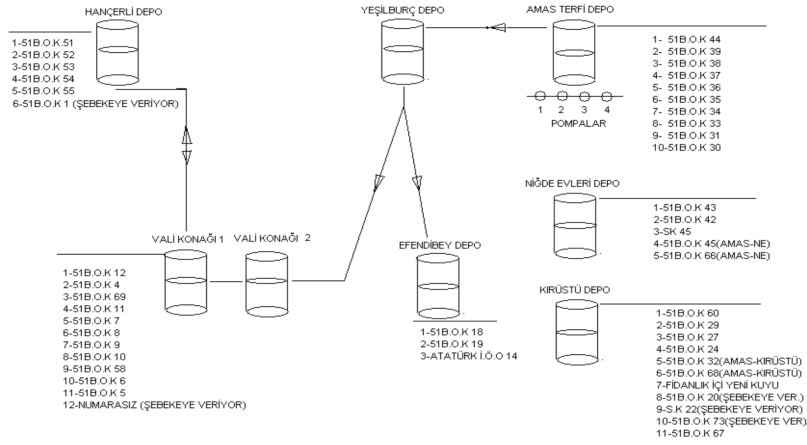
su 764,0 hm³/yıl (il çıkışı toplam ortalama akım) iken yer altı suyu 394,0 hm³/yıl (ildeki toplam emniyetli rezerv) olarak ölçülmüştür.

Niğde ili merkezinde 8 depo kullanılarak içme suyu temini sağlanmaktadır. Bunlara ek olarak 2 depo daha bulunmaktadır. Kullanılmayan iki deponun arıtma sistemleri, DSİ tarafından yapılmış olup personel yetersizliği nedeniyle kullanıma açılmamıştır.

Tablo 3.8.4: Niğde ilinde Yer Üstü Su Kaynakları ve Potansiyeli

HAVZANIN ADI	NİĞDE (Km ²)	SU POTANSİYELİ (HM ³)
Kızılırmak Havzası	609	32,40
Konya Kapalı Havzası	5.257	260,70
Seyhan Havzası	2.009	470,70
TOPLAM	7.875	763,80

Kaynak: DSİ, 2014.

Şekil 3.8.1: Niğde İli Merkez Su Depoları

Kaynak: Niğde Belediyesi, 2014.

Şekil 3.8.1'e göre, Niğde ili Merkezde Kürüstü, Niğde Evleri, Amas Terfi, Yeşilburç, Efendibey, Hançerli, Vali Konağı 1 ve Valikonağı 2 depoları mevcuttur. Bunlardan Vali Konağı 1 ve 2, 12 ayrı kısma su sağlarken, sırasıyla Kürüstü depo 11, Amas depo ise 10 ayrı kısma su temini sağlamaktadır.

3.8.1.1.2. Kanalizasyon

Niğde ili tüm köy ve bağluları, şebekeli kanalizasyon tesisine sahiptir. Bununla beraber, yeni yerleşim yerlerinin açılması, yeni evlerin yapılması nedeniyle gereklilik arz

eden ek kanalizasyon şebekelerinin yapımına ihtiyaçlar çerçevesinde devam edilmektedir. Tablo 3.8.5'te, 2009-2013 yılları arasında yapılan kanalizasyon çalışmaları metre olarak verilmiştir.

Tablo 3.8.5'e göre, toplamda 46.390 metre kanalizasyon çalışması yapılmış olup en fazla yatırım bu dönemde, içme suyunda da olduğu gibi Selçuk Mahallesi'nde yoğunlaşmıştır.

Tablo 3.8.5: Niğde İlinde Yapılan Kanalizasyon Çalışmaları (2009-2013 Yılları Arası)

MAHALLE	KANALİZASYON (METRE)
Alaaddin	125
Ahipaşa	80
A.Kayabaşı	5.925
Balhasan	0
Burhan	180
Çayır	415
Dere	750
Efendibey	5.410
Esenbey	265
Eskisaray	535
İlhanlı	7.155
Kale	385
Nar	4.630
Saruhan	40
Selçuk	9.315
Sıralı	135
Sungur	50
Şahsüleyman	760
Şahinalı	450
Şehitler	700
Yenice	6.435
Y.Kayabaşı	345
İnönü	2.305
TOPLAM	46.390

Kaynak: Niğde Belediyesi, 2014.

Resim 3.8.2: Niğde İli Kanalizasyon Çalışmalarından Bir Görüntü

3.8.1.1.3. Katı Atık

Endüstriden çıkan katı atıklar dışında, konut ve işyerlerinden oluşan katı atıklar ile sağlık kuruluşlarından kaynaklanan tıbbi atıkların toplama, taşıma ve bertaraf edilmesi işlemleri belediyelerin görevlerindedir. Büyükşehir belediyeleri olan illerde atıkların toplanması, geçici depolanması ve bertaraf tesislerine taşınması işlemleri, ilçe belediyelerinin görevleri arasındadır.

Düzenli depolama sahalarının inşası, işletilmesi ve ayrıca yakma, gazlaştırma, kompost, mekanik biyolojik ayrıştırma gibi diğer bertaraf ve geri kazanım tesislerinin inşası ve işletmesi de büyükşehir belediyelerinin görevleri arasındadır.

Katı Atık Düzenli Depolama Sahası, Niğde il merkezine 5 km uzaklıkta, Hıdırlık mevkiinde bulunan yaklaşık 850.000 m² alandır. En yakın yerleşim birimi olan Niğde İl Merkezinin Güney Doğusundadır. 15.09.2008 tarihinde, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) yapılarak ÇED olumlu kararı alınmıştır. Katı Atık Düzenli Depolama Sahası'nın bulunduğu ilçelerin il Merkezine uzaklıkları; Altunhisar-36 km, Bor-14 km, Çamardı-72 km, Çiftlik-65 km, Ulukışla-56 km'dir. Tablo 3.8.6'da, belediyelerin düzenli depolama öncesindeki mevcut durum bilgisi yer almaktadır.

Tablo 3.8.6: Belediyelerin, Düzenli Depolama Öncesi Depolama Bilgileri

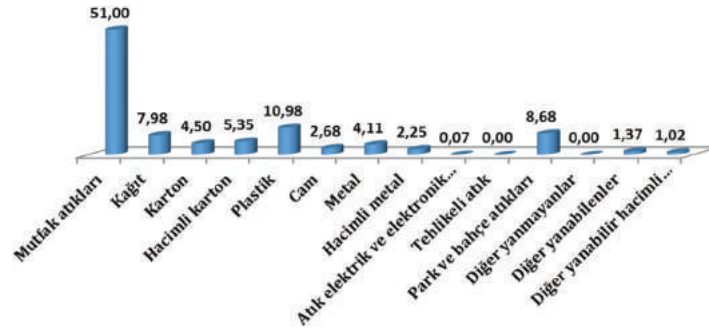
BELEDİYE	DEPOLAMA TÜRÜ	DEPOLAMA ALANININ KULLANIM SÜRESİ (YIL)	DEPOLAMA ALANININ ŞEHRE OLAN UZAKLIĞI
Niğde	Vahşi	25,00	7 Km
Bor	Vahşi	30,00	8 Km
Altunhisar	Vahşi	6,00	3 Km
Çamardı	Vahşi	30,00	3 Km
Aktaş	Vahşi	10,00	1 Km
Bahçeli	Vahşi	4,00	5 Km
Çayırli	Vahşi	2,00	1 Km
Değirmenli	Vahşi	3,00	2,5 KM
Edikli	Vahşi	12,00	1 KM
Gümüşler	Vahşi	4,00	1 KM
Kemerhisar	Vahşi	10,00	8 KM
Konaklı	Vahşi	6,00	2 KM
Koyunlu	Vahşi	35,00	500 M
Sazlıca	Vahşi	15,00	7 KM
Yeşilgölcük	Vahşi	20,00	800 M
Alay	Vahşi	3,00	2 KM
Altunhisar-Çömlekçi	Vahşi	2,00	1,5 KM
Altunhisar-Ulukışla	Vahşi	4,00	1,5 KM
Altunhisar-Yeşilyurt	Vahşi	20,00	3 KM
Altunhisar-Karakapı	Vahşi	13,00	1,5 KM
Altunhisar keçikalesi	Vahşi	7,00	3 KM
Altunhisar-Yakacık	Vahşi	5,00	2 KM
Çamardı-Bademdere	Vahşi	15,00	3 KM
Çamardı-Burç	Vahşi	3,00	1 KM
Çavdarlı	Vahşi	2,00	2 KM
Çiftlik	Vahşi	12,00	1 KM
Çiftlik-Azatlı	Vahşi	12,00	1 KM
Çiftlik-Bozköy	Vahşi	6,00	1 KM
Çiftlik-Divarlı	Vahşi	5,00	2 KM
Çiftlik-Kitreli	Vahşi	13,00	1 KM
Dikilitaş	Vahşi	5,00	1 KM
Elmalı	Vahşi	2,00	1 KM
Fertek	Vahşi	3,00	1 KM
Hacıabdullah	Vahşi	2,00	2 KM
Hacıbeyli	Vahşi	5,00	2 KM
İçmeli	Vahşi	5,00	1,5 KM
Kayırli	Vahşi	25,00	6 KM
Orhanlı	Vahşi	5,00	2,5 KM
Ovacık	Vahşi	3,00	1 KM
Ulukışla	Vahşi	10,00	2 KM
Ulukışla Çiftahan	Vahşi	3,00	2 KM
Ulukışla-Darboğaz	Vahşi	3,00	4 KM
Ulukışla-Kılan	Vahşi	7,00	2 KM

Tablo 3.8.6: Devamı

BELEDİYE	DEPOLAMA TÜRÜ	DEPOLAMA ALANININ KULLANIM SÜRESİ (YIL)	DEPOLAMA ALANININ ŞEHRE OLAN UZAKLIĞI
Ulukışla-Yeniyıldız	Vahşi	4,00	1 KM
Yıldıztepe	Vahşi	18,00	3 KM

Kaynak: Niğde Düzenli Katı Atık Depo İşletme Birliği, 2012.

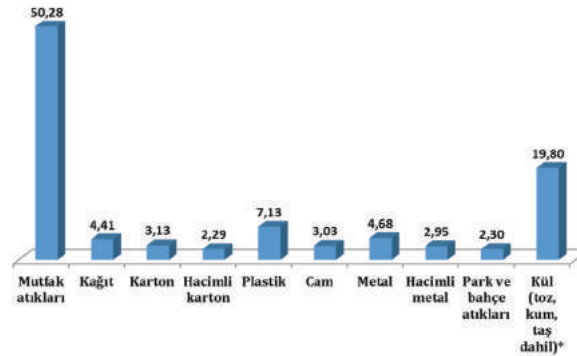

Grafik 3.8.1: Niğde İli Yaz Dönemi Katı Atık Kompozisyonu

Kaynak: Niğde Düzenli Katı Atık Depo İşletme Birliği, 2012.

Niğde Düzenli Katı Atık Depo İşletme Birliği'ne üye 45 belediyeye hizmet verecek şekilde katı atık düzenli depolama tesisinin işletmeye alınması ile birlikte, evsel atıklar düzenli depolanarak bertaraf edilecektir. Grafik 3.8.1 ve Grafik 3.8.2'de, 2012 yılında Niğde ili için yaz ve kış dönemlerindeki katı atık kompozisyonu için yüzdeler verilmiştir.

Grafik 3.8.1 ve Grafik 3.8.2'ye göre, mutfak atıklarında yaz ve kış dönemlerinde bir farklılık göze çarpmaz iken kül grubu olarak nitelendirilen toz, kum, taş vb. kışın %20'lik bir orana ulaşırken yazın alt kalemler arasında bile girememiştir. Diğer taraftan, park ve bahçe atıkları yazın %9'luk bir yüzdeye sahipken, kışın %2 seviyelerinde seyretmektedir.

Grafik 3.8.2: Kış Dönemi Farklı Kalemlerde Katı Atık Yüzdeleri

Kaynak: Niğde Düzenli Katı Atık Depo İşletme Birliği, 2012.

Tablo 3.8.7'de, Belediyeler Birliğinin toplam katı atık üretim tahmini, 2038 yılına kadar verilmiştir.

Tablo 3.8.7: Belediyeler Birliğinin Toplam Kentsel Katı Atık Üretim Tahmini

YIL	KG/KIŞI-YIL	KG/KIŞI-GÜN
2010	427,05	1,17
2011	434,35	1,19
2012	442,86	1,21
2013	452,60	1,24
2014	459,90	1,26
2015	470,85	1,29
2016	483,12	1,32
2017	492,75	1,35
2018	503,70	1,38
2019	514,65	1,41
2020	530,70	1,45
2025	598,60	1,64
2030	686,20	1,88
2035	770,15	2,11
2038	835,85	2,29

Kaynak: Niğde Düzenli Katı Atık Depo İşletme Birliği, 2012.

Tablo 3.8.7'ye göre, mevcut depolama alanı yeterli görünmektedir. Çevresel faktörler göz önüne alındığında, bu durum daha yaşanılabilir bir çevre oluşturmak için olumlu bir adım olarak önem kazanmaktadır.

Niğde Düzenli Katı Atık Depo İşletme Birliğine üye 44 belediye, evsel atıklarını ya kendi çöp kamyonları veya özel şirket aracılığı ile toplayarak düzensiz olarak bertaraf etmektedir.

Tesise gelecek karışık evsel atıklar için ayrıştırma ünitesi kurulmuş olup geri kazanılabilir atıklar tesiste

ayrıştırılarak ekonomiye kazandırılmaktadır. Tablo 3.8.8'de, 2015-2020 yılları için malzeme cinsine göre yıllık geri kazanım hedefleri yüzdelik olarak verilmiştir.

Tablo 3.8.8'deki değerlere ulaşılması durumunda cam, plastik, metal ve kağıt/karton cinsinden ortalama %50 oranında bir geri kazanım hesaplanmaktadır. Tüm illerde benzer bir oluşum olduğu varsayımı altında, bu değerler ülke GSYİH'sine olumlu yönde etki edeceği düşünülmektedir.

Tablo 3.8.8: Malzemeye Göre Yıllık Geri Kazanım Hedefleri (%)

YIL	CAM	PLASTİK	METAL	KÂĞIT/KARTON
2015	48	48	48	48
2016	52	52	52	52
2017	54	54	54	54
2018	56	56	56	56
2019	58	58	58	58
2020	60	60	60	60

3.8.1.2. Şehir İmar Planı ve Konut Politikası

Niğde ilinde planlı gelişmenin ve plan hiyerarşisinin gerektirdiği ölçekte planların hazırlanması bir zorunluluktur. Niğde Belediyesinin bugüne dek imar planı kapsamında üst ölçek bir plana sahip olmaması, kentin gelişim sürecinde bazı tıkanmalara neden olmuş, uygulamaya dönük kararlar üst ölçek planın genel yaklaşımından bağımsız olarak alınmıştır. Oysaki “Nazım İmar Planı”¹⁵⁴nin, kapsam ve içerik olarak bir kentin gelişimini somut anlamda ortaya koyan yönlendirici bir plan olduğu kabul edilen bir gerçektir.

Günümüzde yürürlükte olan Niğde Merkez Uygulama İmar Planı 1981 yılında onaylanmış olup yaklaşık 30 yılı aşkın süredir yürürlüktedir. Bu 30 yıllık süreç içerisinde ada ve parsel ölçeğinde değişikliklere uğramış, üzerinde revizyon ve ilave imar planları yapılarak plan sınırları büyümüştür. 1995 yılında onanmış Niğde Revizyon

İmar Planı (1/1000 Ölçekli), plan anlatımında Niğde ilinin planlama geçmişine ilişkin; Niğde İmar Planı Yapım İşinin ilk olarak bir şehir plancısı tarafından yapıldığı ve bazı nedenler ile onama dışı bırakılarak 1977 tarihinde onaylandığı ve 70.000 kişilik projeksiyon nüfusa sahip olduğu, 1981 yılında “emaneten” yapılan ilave-revizyon İmar Planı’nda, 97.200 projeksiyon nüfusun belirlendiği; bununla birlikte, 1995 yılında Niğde Belediyesi’nin İller Bankası’na revizyon plan için başvurması üzerine 16.950 ek nüfus getiren belli başlı bölgelerde revizyon plan yapıldığı bilinmektedir (Niğde Belediyesi, 2014)

3.8.1.2.1. Mevcut Konut Alanları

İmar planı araştırmalarına göre, planlama alanı arazi kullanım türleri ve alan büyüklükleri Tablo 3.8.9’deki gibidir.

¹⁵⁴ Nazım İmar Planı: Onaylı halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olan, varsa bölge ve çevre düzeni planlarına uygun olarak hazırlanan ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, başlıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunluklarını, gerektiğinde yapı yoğunluğunu, çeşitli yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile ilkelerini, ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümü gibi hususları göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere 1/2000 veya 1/5000 ölçekte düzenlenen, detaylı bir raporla açıklanan ve raporu ile bir bütün olan plandır(www.sehirplanlama.org).

Tablo 3.8.9: Arazi Kullanımı ¹⁵⁵

KULLANIM TÜRÜ	ALAN (HA)	YÜZDELİK DİLİM(%)
Konut Alanı	568,96	25,28
İlköğretim Öncesi Alanlar	2,08	0,09
İlköğretim Alanları	17,65	0,78
Ortaöğretim Tesis Alanları	4,3	0,19
Meslek Eğitimi Tesis Alanları	4,06	0,18
Sağlık Tesis Alanları	7,46	0,33
Sosyo-Kültürel Tesis Alanları	5,1	0,23
Spor Alanları	4,69	0,21
Dini Tesis Alanları	5,36	0,24
Üniversite ve Meslek Yüksekokulları	4,76	0,21
Yeşil Alanlar	18,73	0,83
İdari Tesisler	114,51	5,09
Askeri Alan	32,33	1,44
Terminal Alanı	5,55	0,25
Akaryakıt ve LPG İstasyonları	6,74	0,30
Aritma Tesisi	6,73	0,30
Pazar Alanı	3,35	0,15
Hal	2,63	0,12
Trafo	6,31	0,28
Demiryolu Alanı	40,78	1,81
Mezarlık	28,6	1,27
Dere	6,55	0,29

¹⁵⁵ Bu veriler, 2013 yılı itibarıyla.

Tablo 3.8.9: Devamı

KULLANIM TÜRÜ	ALAN (HA)	YÜZDELİK DİLİM(%)
Taşkın Koruma Kanalı	8,47	0,38
Sanayi Alanı	171,6	7,62
Kdkça+Küçük Sanayi	89,92	3,99
Mera	326,59	14,51
Tarım Alanı	757,21	33,64
TOPLAM	2.251,01	100
Diğer Alanlar ¹⁵⁶	2.252	

Kaynak: Niğde Belediyesi, Nazım İmar Planı Açıklama Raporu, 2013.

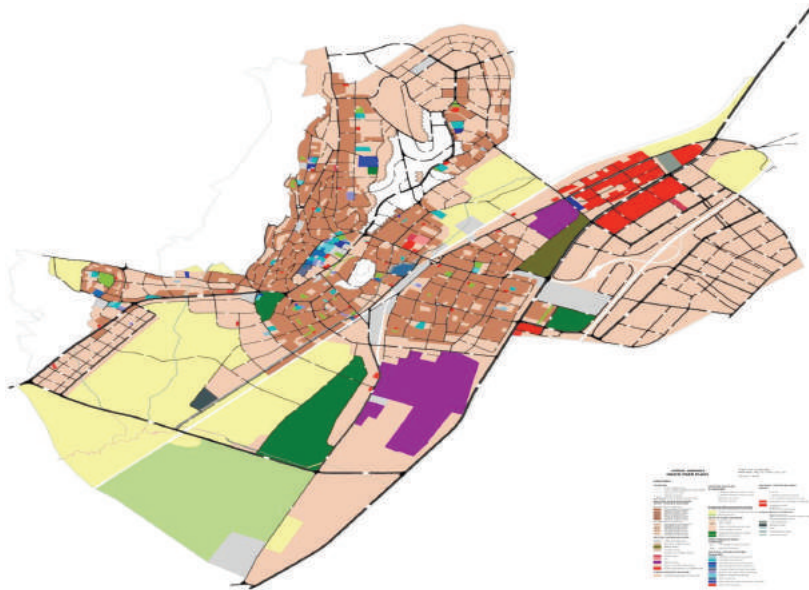
Planlama alanında konut yerleşmeleri Kayseri-Adana çevreyolu batısı yönünde Tepebağları ve Kayardı sit alanlarına dek uzanmaktadır. Konut alanı büyüklüğü 568,96 ha'dır. Yeni konut gelişme alanları ise var olan yerleşimin özellikle kuzeyi ve Bor yolu üzerinde oluşmaktadır. Kent Merkezi olarak tarif edilebilecek, yönetim merkezlerinin ve ticari faaliyetlerin yoğunlaştığı alan ile Selçuk ve Kırbağları'nın düzenli bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Eski yerleşmelerin yer aldığı Kale çevresi ile Kayabaşı'nın bir bölümü ve Alaaddin Mahallesi'nde bulunan konut alanları düzensiz yerleşmeler olarak nitelendirilebilir. Amas Bağları ve Sarıköprü'nün iç kısmında yerleşmeler genelde bağ-bahçe nizamlı iken, kent merkezi dışında Bor yolu üzeri, Ahmetpınarı ve Kayabaşı mahallelerinde yüksek katlı yapılaşma görülmektedir.

Yapıların kat sayıları değişimine bakıldığında ortalama bina katsayısı 1-2 olan adaların yoğunlaştığı

alanlar Kırbağları'nın bir kısmı ile Aşağıkayabaşı'nın bir kısmı ve Nar Mahallesi'nin tamamı olarak tarif edilebilir. Kentsel dönüşüm projesinin de yürütüldüğü Efendibey Mahallesi'nin merkeze yakın kısımları ile Kale Sit Alanı içerisi de aynı şekilde 1-2 katlı yapılardan oluşmaktadır.

Ortalama bina katsayısı 3-5 olan adaların yoğunlaştığı alanlar ise Özbekde, Selçuk, Kırbağları'nın bir kısmı, Sungurbey, Şehitler Mahallesi'nin bir kısmı, İnönü Mahallesi ve Yukarı Kayabaşı'nın bir kısmı şeklinde tarif edilebilir. Bu sınıf içerisinde yer alan adalar, kentsel alanda en büyük alanı kapsamaktadır.

Ortalama bina katsayısı 6-9 olan adaların yoğunlaştığı alanlar ise Sarıköprü-Bor yolu üzeri, Ahmetpınarı'nın bir bölümü, kentin yönetim merkezinin bulunduğu Dr. Sami Yağız Caddesi, Merkezden Adana Caddesi'ne bağlanan Mezbaha Caddesi, Emin Erişingil ve Yunus Emre Caddeleri üzerindedir.

Harita 3.8.1: Arazi Kullanımı

Kaynak: Niğde Belediyesi, 2014.

¹⁵⁵ Diğer alanların içerisinde; Kentsel Dönüşüm Alanı, Kale Sit Alanı, yollar, halihazırda boş alanlar vb. yer almaktadır.

Diğer bir kat sayısı grubu olan 10 kat ve üzeri yapılaşmanın bulunduğu alanlara, Sarıköprü-Bor yolu üzeri, Ahmetpınarı ve kentin kuzeyinde konut gelişme alanında rastlanmaktadır. Aynı zamanda günümüz Niğde ilinin cazibe merkezleri olan bu alanlarda, yapı kalitesinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Harita 3.8.1'de, 1/5000 ölçekli nazım imar planı çerçevesinde yapılan çalışmalara ait arazi kullanım haritası verilmiştir.

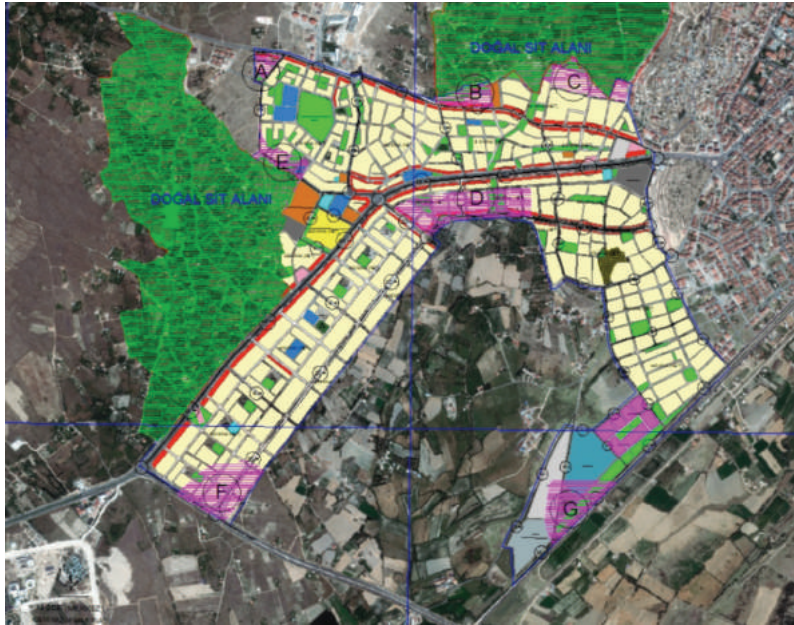
3.8.1.2.2. Konut Politikası

Niğde ilinin ilk imar planı 1937 yılında Profesör Enst Egli tarafından yapılmış olup 250 Ha alanı kapsamaktadır. Geçmiş yıllarda yapılan 1/2000 ölçekli İmar Planları her ne kadar bütüncülük arz etmiş olsa da; 1/5000 ölçekli Nazım Plan niteliğindeki ilk İmar Planı, 1981 yılında İller Bankası tarafından hazırlanmış, Mülga İmar ve İskan Bakanlığı tarafından onaylanmıştır. Ancak, söz konusu Nazım Plan'ın onaylı kopyaları arşivlerde bulunamamaktadır. 1/1000 ve 1/5000 planların kopyaları ile Plan Açıklama Raporu ise İller Bankası arşivinde mevcuttur. Öte yandan,

o dönemlerde plan hazırlama ve onaylama yetkisinin, Merkezi İdarede olması ve planların elle çizilmesi nedeniyle planlama süreçleri çok ağır işlediğinden, zaman zaman Nazım Planlar foto-reproduksiyon yöntemle küçültülerek elde edilmekteydi. Niğde ilinin şanssızlığı da 1/5000'lik Nazım Plan'ının küçültülerek elde edilmiş olmasıdır. Harita 3.8.3'te, Niğde ili için Nazım İmar Planında şartlı imara açılması öngörülen alanlar görülmektedir.

Niğde Belediyesinde imar planları 2013 yılı itibariyle yapılmaya başlanmıştır. Ağustos 2013- Mayıs 2014 periyodunda etaplar halinde Niğde Merkez alan sınırında, Niğde ili kent bütünü(1/5000) nazım imar planı ve (1/1000) uygulama imar planları yapılmıştır. 4100 ha'da çalışma yapılmıştır. Bu çalışma ile Niğde Merkezde ilk defa imar düzenlenmesi yapılmış; yapılaşma şartları ve yoğunluklar belirlenmiştir. Nüfus potansiyeline göre yeni imara açılacak alanlar da belirlenmiştir. Örneğin, Ahmet Pınarı, Sarıköprü, Kırbağları, Hıdırlık Mevkii vb.

Yeni yapılacak çalışma ile de Niğde Evleri üst kısmı ve Kumluca-Hamamlı bölgelerinin plan çalışmaları yapılacaktır.

○ Harita 3.8.2: Nazım İmar Planında Şartlı İmara Açılması Öngörülen Alanlar

Kaynak: Niğde Belediyesi, 2014.

Planlama çalışmaları içerisinde Tablo 3.8.10'da belirtilen Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıkları çevreleri ile birlikte dikkate alınmış iken, Kale Koruma Amaçlı İmar

Planı irdelenmiş, ulaşım bağlantıları planda korunarak dikkate alınmış ve plan ile bütünleşmesi sağlanmıştır. Sit alanları bu planın plan onama sınırları dışında tutulmuştur.

Tablo 3.8.10: Niğde İli Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıkları

TESCİLLİ TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIĞI	PLANLAMA ALANI İÇERİSİNDE BULUNANLARIN SAYISI
Höyük	1
Mezarlık	1
Cami	17
Türbe	9
Medrese	1
Kilise	3
Bedesten	1
Han	2
Hamam	2
Sivil Yapı	65
Çeşme	11
Askeri Yapı	1
Diğer (Saat Kulesi ve Çamaşırhane)	2
TOPLAM	116

Kaynak: Niğde Kültür Envanteri.

Tablo 3.8.11: Niğde İlindeki Sit Alanları

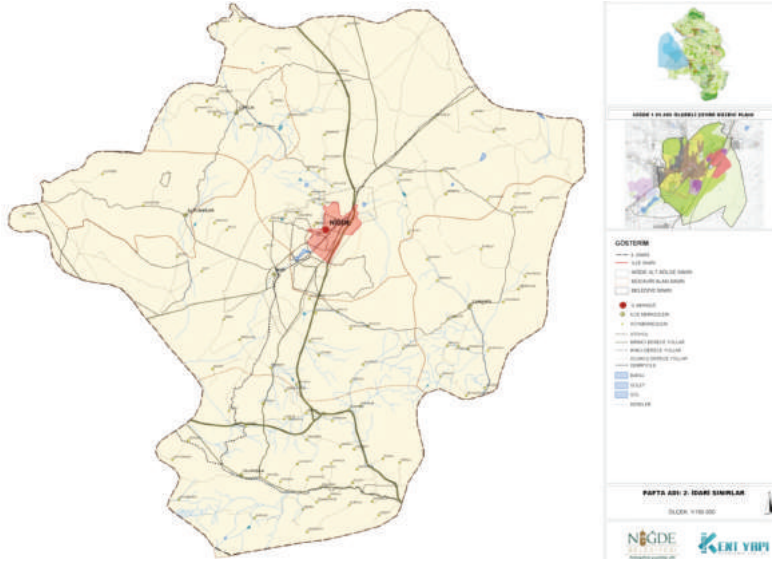
SİT ALANLARI	KARAR TARİH VE NO
Niğde Kalesi ve Çevresi I. ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı	15.07.1978/A-1207 17.09.1983/1535
Niğde Kalesi ve Eskisaray Mahallesi Kentsel Sit Alanı	13.07.2000/1305
Şehitler Mezarlığı Haziresi Tarihi Sit Alanı	06.11.2008/1992

Kaynak: Niğde Kültür Envanteri.

3.8.1.2.3. İmara Açılması Planlanan Alanlar

Niğde ili bir yandan Güney ve Orta Anadolu'yu, bir yandan da Kuzey ve Batı Anadolu'yu birbirine bağlayan önemli karayolu ve demiryolu üzerinde yer almaktadır. Niğde ili, 1924 yılında Cumhuriyet Dönemi'nin ilk mülki taksimatıyla il haline getirilmiştir. Aynı dönemde il olan Aksaray ili, 1933 yılında ilçe haline getirilerek Niğde

iline bağlanmıştır. 1954 yılında Nevşehir ilçesi il haline getirilerek Niğde ilinden ayrılmıştır. 1989 yılında Aksaray tekrar il haline getirilerek idari yapı bugünkü durumunu almıştır. Niğde iline bağlı ilçeler; Merkez, Altunhisar, Bor, Çamardı, Çiftlik, Ulukışla ilçeleri şeklindedir. Harita 3.8.3'te, Niğde Belediyesi 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı yer almaktadır.

Harita 3.8.3: Niğde Belediyesi 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı

Kaynak: Niğde Belediyesi, 2014.

3.8.1.2.4. Kentsel Dönüşümde Mevcut Durum ve Projeler

Bu başlık altında; Niğde ilinde kentsel dönüşüm yapılabilecek alanların mevcut durumu, ticaret alanları, sanayi alanları, pazar ve hal alanları, konut dışı kentsel çalışma alanları gibi alt başlıklar halinde incelendikten sonra, yapımına devam edilen Efendibey Mahallesi Projesi hakkında bilgiler verilecektir.

3.8.1.2.4.1. Ticaret Alanları

Kentin idari merkezlerinin yoğunlaştığı alanda, bankalar, yeme-içme mekanları, marka değeri olan mağazalar ve resmi kurumlar bulunmaktadır. Bu alan için kentin ticaret odağı denilebilir. Bunların dışında Emin Erişingil, Elhacı Mahmut, Paşa Kapı ve Mezbaha caddelerinde konut altı ticaret fonksiyonlarının yer aldığı ve kent merkezinde sıkışmış ticari faaliyetlerden farklı bir kapsam ve içerikte olduğu görülmektedir. Kent Merkezinde yürütülen faaliyetlerin, yönetim merkezi niteliği ile bir arada yürütülmesi, bu alandaki yoğunluğu artırmakta ve kentin diğer önemli bölgelerinin bu fonksiyondan yararlanamamasına yol açmaktadır.

3.8.1.2.4.2. Sanayi Alanları-Sanayi Depolama Alanları

Planlama alanının en önemli sanayi alanları Çimsa, Niğbaş, Kızıklı ile Ditaş olarak sayılabilecek iken planlama bölgesinde üst ölçek plan kararlarında belirlenmiş depolama alanı kararları varsa da bu alanların mevcutta

plan kararına uygun kullanılmadığı görülmekte; kentsel alan içerisinde parsel bazında ticaret ve sanayi amaçlı kullanılan ve üretilen ürünlerin depolandığı bazı parçacı alanlar yer almaktadır. Sanayi Alanları 171,60 hektardır.

3.8.1.2.4.3. Pazar ve Hal Alanları

Planlama alanı içerisinde (Kale ve Kentsel Dönüşüm Alanı hariç) mevcutta 3 ayrı alanda sabit pazar yerleri bulunmaktadır. Hıdırlık Mevkii'nde yer alan Zahire Pazarı, hal alanının bitişiğinde yer alan pazar yeri ve Burç Caddesi üzerinde yer alan pazar yeridir. Pazar alanı 3,35 hektar, hal alanı ise 2,63 hektar büyüklüğündedir.

3.8.1.2.4.4. Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanları

Planlama alanı içerisinde Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanı (KDKÇA) olarak üst ölçek planda da belirlenmiş Hıdırlık Mevkii KDKÇA içerisinde fonksiyonuna uygun alanlar yer almaktadır (galeriler, şantiyeler, pazar alanı, garaj vb.). Bunun dışında, Ata Sanayi Alanı da yerleşmiş bir KDKÇA alanı olarak planlama alanı içerisinde faaliyetlerine devam etmektedir. Kent Merkezine yakın konumda, Kale'nin doğu yönünde yer alan imalat ve oto sanayi, kentin en eski küçük ölçekli sanayi alanlarından olmakla birlikte, fenni standartları açısından ömrünü tamamladıkları söylenebilecektir. Küçük Sanayi Alanı ve KDKÇA yaklaşık 89,92 hektar alan kaplamaktadır. Sosyal donatı alanları açısından incelendiğinde bölgede sosyal donatılar yetersizdir. Yönetim, hizmet binaları, kamu kurum ve kuruluşlarına ait tesisler olarak yaklaşık 114,51

hektarlık bir alanı kapsamaktadır. İdari Tesis Alanları içerisinde askeri alanlar, lojmanlar, tüm kamu kurum ve kuruluşların hizmet binaları, cezaevleri, patates araştırma enstitüsü¹⁵⁷ vb. yer almaktadır. Trafo Merkezi, Terminal Alanı, Arıtma Tesisi olarak hâlihazırda yer alan bu alanların toplam büyüklüğü 18,6 hektardır¹⁵⁸. Sağlık tesisi alanı; 7 adet sağlık tesisi bulunmakta olup 7.46 hektarlık alana yerleşmiştir (TOKİ'ye tahsis edilen eski Devlet Hastanesi (yaklaşık 3,5 ha), kurum görüşü doğrultusunda planda konut alanı olarak gösterilecektir). Sosyal –Kültürel tesis alanı; 12 adet sosyal-kültürel tesis, 2 halk eğitim tesisi ve 3 adet spor alanı bulunmaktadır. Dini tesis alanları; alanda 29 adet dini tesis bulunmaktadır. Niğde Belediyesinde bütüncül planlama oluşmamıştır. Aktif yeşil alan olarak mezarlık ve bölgeye yeterli olmayan park ve çocuk bahçeleri sayılabilir. Ayrıca bölgede, rekreasyon alanlarının eksikliği gözlenmektedir. Çocuk parkları, rekreasyon alanları ve parklar 18,73 hektarlık alanı kapsamaktadır. Diğer açık alanları ise mezarlık alanları ve ağaçlandırılacak alanlar/ağaçlık alanlar olarak ayırmak mümkündür. Planlama alanı içerisinde 3 mezarlık alanı vardır. Şehir Merkezinde yer alan Derbent Mezarlığı, Hıdırlık Mevkiinde yer alan mezarlık alanı¹⁵⁹, ve şahsi mezarlık alanıdır. Mezarlık alanları toplam büyüklüğü 28,6 hektardır. Hâlihazırda ağaçlık alan olarak, Çimsa mülkiyetindeki kavaklık alanı ve güneyinde erozyon kontrol çalışması kapsamında ağaçlandırılan alanlar sayılabilir. Niğde iline karayolu ve demiryolu ulaşımı bulunmakta iken, otoyol projesi Akara-Pozantı-Gölcük-Kemerhisar kesimi inşaat çalışmaları halen devam etmektedir. Kenti fiziksel olarak ikiye bölen demiryolu bağlantısına kısmen paralel ilerleyen Adana Caddesi, Çevreyolu ve Bor yolu, ilin en önemli karayolu bağlantılarıdır.

İmar Planı Araştırmaları kapsamında ulaşım bağlantıları şu şekilde sıralanabilir:

- Otoyol.
- Çevreyolu.
- 25 metre ve üzeri genişliğindeki taşıt yolları.
- 20-25 metre genişliğindeki taşıt yolları.
- 15-19 metre genişliğindeki taşıt yolları.
- 10-14 metre genişliğindeki taşıt yolları.
- 5-9 metre genişliğindeki taşıt yolları.
- 25 metre ve üzeri genişliğe sahip olan yollar (otoyol ve çevreyolu dışında) şu şekilde sıralanabilir:

- Otoyoldan merkeze bağlanan Aydınlık Bulvarı-Emin Erişingil Caddesi.
- Alanın kuzeyinde toplu konut alanı olarak bilinen gelişme konut alanına servis veren bir kısım yol.
- Kent Merkezindeki Mezarlık Alanından başlamak üzere Bor Yolu.
- Güneyde Bor yolunu çevre yoluna bağlayan bağlantı.
- 20-25 metre genişliğe sahip olan yollar şu şekilde sıralanabilir:
- Adana Caddesi.
- Kentsel Dönüşüm doğu çeperinden Kaleye inen Faik Şahenk Bulvarı, Cumhuriyet Bulvarı ve Kale'den Adana Caddesi'ne bağlanan İstasyon Caddesi.
- Kent Merkezi olarak tanımlanan, yönetim birimlerinin de üzerinde olduğu, Dr. Sami Yağız Caddesi ve bu caddeyi Adana Caddesi'ne bağlayan Mezbaha Caddesi.
- Bor yoluna bağlanan Ethem Onbaşı Caddesi ve devamında Özel Sokak.
- 15-20 metre genişliğe sahip olan yollar şu şekilde sıralanabilir:
- Mezarlık alanından Ahmet Pınarı'na servis veren bağlantı.
- Kent Merkezi'ne batı tarafından servis veren Süleyman Fethi Caddesi.
- Eski Vali Konağı Caddesi ve Dr. Hüseyin Ülkü Caddelerinin bir kısmı.
- Ethem Onbaşı Caddesi'nin Kale yönünde servis veren bir kısım bağlantısı.

Bunun dışındaki yollar, kent içi servis yolları şeklinde alanın tamamına yayılmış iken bazı alanlarda topoğrafik engeller nedeni ile çıkmaz sokak yapısı öne çıkmaktadır.

3.8.1.2.4.5. Efendibey Mahallesi Kentsel Dönüşüm Projesi

Niğde ilinde kentsel dönüşüm projesi faaliyetleri son yıllarda hız kazanmıştır. Bu kapsamda, Efendibey Mahallesi kentsel dönüşüm projesi 121 hektarlık alanda Efendibey, Şehitler ve Şahinali mahallelerini içermektedir. Merkez İmam Hatip Lisesi'nin bulunduğu kavşaktan başlayarak Niğde Evleri'nin bulunduğu bölgeye kadar uzanmaktadır.

¹⁵⁷ Patates Araştırma Enstitüsü, kuruluşu 1938 yılında Türk-Alman işbirliği ile elma fidanlığı olarak kurulmuş, 1957 yılında damızlık civciv üretim programı eklenmiş, 1985 yılında "Niğde Patates Üretim İstasyonu Müdürlüğü" olarak yeniden düzenlenmiş ve 29.02.1996 tarihinde ise "Patates Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne" dönüştürülmüştür. Patates araştırmaları için ülkesel bazda veri toplama ve değerlendirme, temel ve stratejik araştırmalar yapma, çalışma konularında laboratuvar imkanlarını geliştirme ve bu imkanlar açısından diğer kuruluşlara yardımcı olma, literatür temin etme, eğitim yaptırma ve yaygın yapmadan sorumludur.

¹⁵⁸ Demiryolu alanı 41 hektar, taşkın koruma kanalı 8,5 hektar, dere ve kanal 6,5 hektarlık alana sahiptir.

¹⁵⁹ Şehitler mezarlığı haziresi sit alanı olduğundan onama dışı bırakılmıştır.

Harita 3.8.4: Efendibey Kentsel Dönüşüm Projesi

Kaynak: Niğde Belediyesi, 2014.

Proje kapsamında 240 adet 60 metrekare konut, 864 adet 75 metrekare konut, 1.192 adet 90 metrekare konut, 760 adet 125 metrekare konut, 1.132 adet 135 metrekare konut, 460 adet 149 metrekare konut, 340 adet 190 metrekare, proje kapsamında toplam 6.000 konut, 900 iş yeri, 3 ilköğretim okulu, 1 İmam Hatip Lisesi, 2 Ana Okulu binası, 2 Sağlık Merkezi ve 2 Cami (mevcut olan 3 Camii korunarak) yapılacaktır. Alanda yeni bir ticaret merkezi yapılarak birçok ticari aktivitenin buraya taşınması sağlanacaktır. Toplam alanın sadece %11'i konut alanlarına, kalan %89'luk kısmı sosyal donatı alanları ve yeşil alan olarak kullanılacaktır. Kişi başına 10 metrekare yeşil alan oluşturulacaktır. Bölgedeki gece kondularında oturanların ev sahibi olmaları için yeni projeler

düşünülmüştür. Bölgede yaşayan insanlardan %70'i ile sözleşme imzalanmıştır. Türkiye'nin deprem bölgesinde olması bu projenin önemini bir kat daha artırmaktadır. Yollar ve bulvarlar modern yaşamları ile komple bir yaşam merkezi olarak dizayn edilecektir.

2015 yılı sonu itibarıyla 300 milyon TL'lik harcama yapıldığı ve tüm proje bittiğinde toplamda bütçenin 1 milyar TL'yi bulması planlanmaktadır. Proje kapsamında yapılması planlanan yaklaşık 6000 konutun 702 adetinin 2016 yılı Haziran ayında teslim edilmesi düşünülmektedir. Halihazırda ihalesi yapılmış olan 1750 konut, 2017 yılı sonu gibi teslim edilme aşamasına gelecektir. Diğer konutlar, yollar ve sosyal donatıların da yer aldığı alanlar ihale aşamasındadır (Niğde Belediyesi, 2016).

3.8.1.3. Yaşanabilir İl Kavramı

Bir yaşam alanı olarak iller, doğal ve kültürel birçok unsurun bir arada ve karşılıklı etkileşim içinde bulunduğu insan ekosistemleridir. Bir yandan hava, toprak, su, bitki gibi doğal çevre koşulları diğer yandan da ekonomik kalkınma için sürekli geliştirilmek zorunda olan ulaşım, ticaret, sanayi, turizm gibi sosyo-ekonomik faaliyetler aynı alanda ve iç içe geçmiş durumdadır. Kent ekosistemi olarak adlandırılan bu yapının sağlıklı işleyişi, sistemin bileşenlerinin karşılıklı uyum ve dengesinin korunmasına bağlıdır. Dünya'da kentleşmenin hızlı seyri kentlerin yaşanabilirliği ve çevresel taşıma kapasiteleri gibi kavramları da beraberinde getirmiştir.

Yaşanabilir kent kavramı ise kentlerdeki yaşam kalitesini açıklayan ve artıran koşulların bazılarının aynı kentte bulunması durumudur. Kentler için yaşanabilirlik, kette yaşayan bireylerin günlük yaşamda ihtiyaç duydukları sağlıklı çevresel şartların ve yaşam kalitesinin sağlanmasıdır. İllerin sağlıklı, güvenli, sürdürülebilir ve

nitelikli çevreler olmaları, yaşanabilirliği açısından çok önemlidir. Her kentin kendine özgü yerel karakteristikleri ve kentli hakları dikkate alınarak illerin 'yaşanabilir' hale getirilmesi sağlanabilir.

Resim 3.8.3: Bor İlçesi Belediyesinden Bir Görüntü

Başarılı ve sürdürülebilir bir kentsel değişim bir dizi müdahale sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bunlardan en önemlisi, yaşam kalitesinin ve yaşayanların aidiyet duygusunu geliştirecek biçimde yaşam mekânlarının nitelik ve çekiciliğinin artırılmasıdır. Bu bağlamda,

Resim 3.8.4: Bor İlçesi Pazar Yeri Asansör Çalışması

yaşam çevresinin iyileştirilmesine yönelik küçük ölçekli müdahaleler önem arz etmektedir. Buna örnek olarak, ilin yürüyen merdivenler ve asansörlerle zenginleştirilmesi verilebilir.

Bu kavramların çevre tasarımı ile ilgili tüm disiplinlerin eğitiminde işlenmesi ve uygulamalarına yansımaları, meslek insanlarının sorumluluğundadır. 20. yüzyılın başında, gelişmiş ekonomik gücün nitelikli kentsel mekânlara erişmek için zorunlu olduğu düşünülürken, 21. yüzyılda kentsel mekânların niteliğinin, kentlerdeki ekonomik canlanma için bir zorunluluk olduğu noktasına varılmıştır. Kentle ilgili karar süreçlerinde kentli katılımının etkin bir şekilde sağlanması, yaşanabilir kentler için önemli koşullardan biridir. 2009 yılında Türkiye’de yapılan bir araştırmaya¹⁶⁰ göre Ankara yaşanabilir iller sıralamasında birinci olurken Ağrı sonuncu olmuştur. Tablo 3.8.12’de, TR71 Bölgesi’ndeki illerin bu sıralamadaki yerleri verilmiştir. Araştırmada eğitim, sağlık, ekonomi, kent hayatı, güvenlik ve kültür-sanat ana başlıkları altında toplam otuz yakın alt başlık incelenmiştir.

Tablo 3.8.12: TR71 Bölgesi’ndeki İllerin Yaşanabilir Kent Sıralaması

İL	KRİTERLERE GÖRE SIRALAMA		YAŞANABİLİR KENT SIRALAMASI
Aksaray	Ekonomi	51	65
	Sağlık	58	
	Eğitim	56	
	Güvenlik	58	
	Kent Hayatı	76	
	Kültür-Sanat	31	
Kırıkkale	Ekonomi	55	11
	Sağlık	3	
	Eğitim	31	
	Güvenlik	73	
	Kent Hayatı	70	
	Kültür-Sanat	6	
Kırşehir	Ekonomi	50	50
	Sağlık	41	
	Eğitim	16	
	Güvenlik	38	
	Kent Hayatı	51	
	Kültür-Sanat	36	

¹⁶⁰CNBC-e Business, Eylül 2009.

Tablo 3.8.12: Devamı

İL	KRİTERLERE GÖRE SIRALAMA		YAŞANABİLİR KENT SIRALAMASI
	Kriter	Sıra	
Nevşehir	Ekonomi	6	19
	Sağlık	37	
	Eğitim	5	
	Güvenlik	80	
	Kent Hayatı	3	
	Kültür-Sanat	54	
Niğde	Ekonomi	64	48
	Sağlık	63	
	Eğitim	32	
	Güvenlik	7	
	Kent Hayatı	53	
	Kültür-Sanat	42	

Kaynak: CNBC-e Business, Eylül 2009.

Niğde ili genel sıralamada 48 inci sırada olup, kent hayatında 53 üncü ve kültür-sanatta 42 nci durumdadır.

65 inci sırada olan Aksaray iline bakıldığında kent hayatında 76 ncı kültür sanatta 31 inci sırada bulunmaktadır. Kırıkkale ili 11 inci sırada yer almaktadır. Kırıkkale ilinin genel sıralamada önlere bulunmasının temel nedenlerinden biri, kültür-sanatta 6. il konumunda olmasıdır. Kırşehir ili 50 inci sırada ve eğitim hariç diğer 5 temel alanda yine 30 üstü sıralarda yer almaktadır. Son olarak 19. sırada olan Nevşehir ili, kültür-sanatta 54 üncü sırada olmasına rağmen kent hayatı, ekonomi ve eğitim alanlarındaki sıraları ile genelde üst sıraları zorlamaktadır.

Yaşanabilir bir kent sağlanmadığı takdirde iller göç vermeye başlayacak ve kelebek etkisiyle¹⁶¹ idareciler tarafından “Nüfusun azaldığı ve artmayan nüfusa fazla hizmete gerek olmadığı” gibi olumsuz bir düşünce oluşacaktır. Aksine, mevcut nüfusu ilde tutmak ve fazlasını da ile getirebilmek için, illeri bir cazibe merkezine dönüştürmeye çalışmak gerekmektedir. Tablo 3.8.13’te, TR71 Bölgesi’ndeki illerin göç durumu verilmiştir. Bu olumsuz Tabloda Niğde ve Kırıkkale illeri ilk iki sırayı paylaşmaktadırlar.

Tablo 3.8.13: TR71 Bölgesi’ndeki İllerin Göç Durumu

İL	ALDIĞI GÖÇ				VERDİĞİ GÖÇ			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Aksaray	10.159	10.778	10.667	11.491	13.225	13.142	12.374	13.726
Kırıkkale	12.488	12.190	13.776	15.089	19.229	17.482	13.912	17.818
Kırşehir	9.875	9.598	9.733	11.259	12.626	11.870	9.898	11.346
Nevşehir	9.231	8.995	10.214	10.322	12.366	11.374	10.859	12.147
Niğde	12.602	11.769	12.359	14.731	17.666	17.023	13.514	15.493

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo 3.8.14’te, TR71 Bölgesi’ndeki illerin göre net göç ve göç hızı rakamları verilmiştir. Nüfus %2 civarında artarken net göç hızları anlamında TR71 Bölgesi’ndeki illerinin nüfus veriyor konumda olması dikkat çekmektedir.

Tablo 3.8.14’teki diğer bir önemli nokta ise, her ne kadar Niğde ili hala göç veriyor gözükmese de yıllar itibarıyla göçün azalan bir seyir izlediğidir.

¹⁶¹Birbirini etkileyerek takip eden olaylar bütünü simgeler.

Tablo 3.8.14: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Net Göç ve Göç Hızı

İL	NET GÖÇ				NET GÖÇ HIZI			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Aksaray	-3.066	-2.364	-1.707	-2.235	-8,1	-6,2	-4,5	-5,8
Kırıkkale	-6.741	-5.292	-136	-2.729	-24,1	-19,1	-0,5	-9,9
Kırşehir	-2.751	-2.272	-165	-87	-12,3	-10,2	-0,7	-0,4
Nevşehir	-3.135	-2.379	-645	-1.825	-11,0	-8,4	-2,3	-6,4
Niğde	-5.064	-5.254	-1.155	-762	-14,9	-15,4	-3,4	-2,2

Kaynak: TÜİK, 2014

3.8.1.4. Niğde İlindeki İlçeler

Niğde ili, Merkez ilçe dışında, 5 ilçeye sahiptir. Bunlar; Altunhisar, Bor, Çamardı, Çiftlik ve Ulukışla ilçeleridir. Tablo 3.8.15'te, Niğde ili nüfus dağılımı yer almaktadır. Tablo 3.8.15'e göre, il ve ilçe merkezleri toplam nüfusun %51'ini; belde ve köyler %49'unu oluşturmaktadır. Bu nedenle, sadece il ve ilçe merkezlerine yapılan yatırımlar yeterli olmayacaktır. Merkezlere yapılan yatırımın benzerleri mutlaka kırsala da yapılmalıdır. Burada Niğde İl Özel İdaresine büyük sorumluluk düşmektedir.¹⁶²

İlçe Merkezi ve köyler arasındaki nüfus dağılımı ilçelere göre farklılık göstermektedir. Buna göre en büyük

uçurum Çiftlik ilçesinde görülmektedir. Çiftlik ilçesinde nüfusun %88'i belde ve köylerde ikamet ederken sadece %12'si ilçe Merkezindedir. Altunhisar ilçesinde ise belde ve köylerdeki nüfus %79, ilçe Merkezi %21 gibi bir orana sahiptir. Bu iki ilçeyi Ulukışla ve Çamardı ilçeleri takip etmektedir. Ulukışla ilçesinde ilçe Merkezinde %24, Çamardı ilçesinde de %23 oranında nüfus bulunmaktadır. Tablo 3.8.16'da, TR71 Bölgesi'ndeki illerde yer alan 37 ilçenin sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksine göre sıralamaları verilmiştir.

Tablo 3.8.15: Niğde İlinin Nüfus Dağılımı

İL	TOPLAM	İL VE İLÇE MERKEZLERİ (%)	BELDE VE KÖYLER (%)	İL VE İLÇE MERKEZLERİ (%)	BELDE VE KÖYLER (%)
Niğde	340.270	173.480	166.790	51	49
Merkez	200.044	118.186	81.858	59	41
Altunhisar	14.416	2.969	11.447	21	79
Bor	60.950	40.472	20.478	66	34
Çamardı	14.427	3.376	11.051	23	77
Çiftlik	29.536	3.468	26.068	12	88
Ulukışla	20.897	5.009	15.888	24	76

Kaynak: Ahiler Kalkınma Ajansı, 2013.

Tablo 3.8.16: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi

BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI	İL	İLÇE	GELİŞMİŞLİK ENDEKSİ
1	Aksaray	Merkez	2,09756
2	Kırıkkale	Merkez	1,99399
3	Nevşehir	Merkez	1,97837
4	Kırşehir	Merkez	1,84672
5	Niğde	Merkez	1,77847

¹⁶² Bu konu ile ilgili olarak "Kırsal Altyapı" bölümünde detaylı bilgiler bulunmaktadır.

Tablo 3.8.16: Devamı

BÖLGE İÇİ GELİŞİMİŞLİK SIRALAMASI	İL	İLÇE	GELİŞİMİŞLİK ENDEKSİ
6	Kırıkkale	Yahşihan	1,55747
7	Nevşehir	Ürgüp	0,83616
8	Niğde	Bor	0,68522
9	Kırşehir	Kaman	0,62404
10	Kırşehir	Mucur	0,52844
11	Nevşehir	Avanos	0,51545
12	Aksaray	Ortaköy	0,20321
13	Nevşehir	Hacıbektaş	0,03478
14	Nevşehir	Gülşehir	0,01387
15	Kırıkkale	Bahşılı	-0,03637
16	Kırıkkale	Keskin	-0,05794
17	Nevşehir	Kozaklı	-0,07808
18	Kırşehir	Çiçekdağı	-0,24197
19	Niğde	Ulukışla	-0,30945
20	Kırıkkale	Karakeçili	-0,35279
21	Aksaray	Eskil	-0,3558
22	Aksaray	Sarıyahşi	-0,36841
23	Nevşehir	Derinkuyu	-0,51758
24	Kırşehir	Akpınar	-0,56999
25	Aksaray	Ağaçören	-0,61982
26	Kırşehir	Boztepe	-0,67101
27	Nevşehir	Acıgöl	-0,68837
28	Kırıkkale	Balışeyh	-0,72404
29	Niğde	Çamardı	-0,74626
30	Kırıkkale	Delice	-0,79058
31	Aksaray	Güzelyurt	-0,82941
32	Niğde	Çiftlik	-0,97301
33	Kırıkkale	Sulakyurt	-1,01731
34	Aksaray	Gülağaç	-1,03007
35	Kırşehir	Akçakent	-1,09421
36	Niğde	Altunhisar	-1,16428
37	Kırıkkale	Çelebi	-1,45703

Kaynak: Ahiler Kalkınma Ajansı, 2013.

Tablo 3.8.16'ya göre, Niğde Merkez ilçe TR71 Bölgesi'nde yer alan 5 il içinde sonuncu sırada yer alırken, Bor ilçesi Niğde ilinin ilçeleri arasında birinci sırada, toplam 37 ilçe arasında ise sekizinci sıradadır. Bor ilçesi bu derecesini, gelişmişlik endeksinde 0,68'lik puan ile almıştır. Ulukışla ilçesi 19 uncu, Çamardı ilçesi 29 uncu, Çiftlik

ilçesi 32 nci ve Altunhisar ilçesi -1,16'lık puanıyla 36 ncı sıradadır. Tablo 3.8.17'de, TR71 Bölgesi'ndeki ilçelerinin yaşam kalitesi göstergesi kırsal kesim asfalt stabilize köy yolu oranı ile kişi başına mesken elektrik tüketimi baz alınarak oluşturulmuştur.

Tablo 3.8.17: TR71 Bölgesi'ndeki İlçelerin Yaşam Kalitesi Göstergesi

BÖLGE İÇİ SIRALAMASI	İLÇE	KIRSAL KESİM ASFALT STABİLİZE KÖY YOLU ORANI (%)	BÖLGE İÇİ SIRALAMASI	İLÇE	KİŞİ BAŞI MESKEN ELEKTRİK TÜKETİMİ (YILLIK KWH)
1	Ürgüp	31,6	1	Aksaray	8791948
2	Nevşehir	10,14	2	Kırıkkale	8700437
3	Avanos	6,31	3	Niğde	6658875
4	Acıgöl	5,71	4	Nevşehir	5216716
5	Hacıbektaş	4,84	5	Kırşehir	5195991
6	Gülşehir	4,12	6	Yahşihan	3018446
7	Gülağaç	3,81	7	Bor	2080912
8	Boztepe	3,56	8	Ürgüp	1613406
9	Sarıyahşi	3,1	9	Avanos	1458462
10	Kozaklı	3	10	Kaman	1431639
11	Derinkuyu	2,94	11	Ortaköy	984633
12	Ortaköy	2,66	12	Eskil	978159
13	Akçakent	2,62	13	Balıseyh	883458
14	Ağaçören	2,58	14	Mucur	879476
15	Güzelyurt	2,41	15	Gülşehir	821029
16	Bor	2,35	16	Derinkuyu	688325
17	Çiftlik	1,9	17	Ulukışla	630914
18	Eskil	1,89	18	Çiçekdağı	570571
19	Ulukışla	1,89	19	Çelebi	552956
20	Çiçekdağı	1,68	20	Hacıbektaş	519271
21	Kırşehir	1,56	21	Kozaklı	517052
22	Mucur	1,44	22	Karakeçili	472784
23	Delice	1,29	23	Çiftlik	471615
24	Niğde	1,28	24	Acıgöl	467686
25	Akpınar	1,23	25	Gülağaç	445024
26	Çamardı	1,16	26	Delice	409448
27	Aksaray	1,04	27	Keskin	344859
28	Bahşılı	0,95	28	Sulakyurt	332382
29	Kaman	0,94	29	Çamardı	327904
30	Keskin	0,93	30	Bahşılı	303918
31	Kırıkkale	0,9	31	Altunhisar	282414
32	Sulakyurt	0,83	32	Güzelyurt	278600
33	Altunhisar	0,81	33	Akpınar	275727
34	Yahşihan	0,78	34	Ağaçören	246762
35	Balıseyh	0,62	35	Sarıyahşi	168171
36	Çelebi	0,56	36	Akçakent	149295
37	Karakeçili	0,05	37	Boztepe	121336

Kaynak: Ahiler Kalkınma Ajansı, 2013.

Tablo 3.8.17'deki kırsal kesim asfalt stabilize köy yolu oranı rakamları incelendiğinde Niğde ili Merkez ilçe ve diğer 5 ilçesi 16-33 sıra aralığında değişmektedir. Tablo 3.8.17'deki önemli nokta Bor, Çiftlik ve Ulukışla ilçelerinin, Merkez ilçenin önünde yer almasıdır. Bor ilçesi aldığı 2,35 değeriyle 16 ıncı, Çiftlik ilçesi hemen Bor ilçesinin ardından 1,9'luk oran ile 17 nci ve Ulukışla ilçesi 1,89'luk oran ile 19 uncu sıradadır. Niğde ili Merkez ilçe 1,28 oran ile 37 ilçe içinde 24 üncü olurken, Çamardı 26 nci ve Altunhisar 33 üncü sırada bulunmaktadır.

Diğer bir kriter olan kişi başına mesken elektrik tüketimi rakamlarına bakıldığında ise, Niğde Merkez ilçe 5 merkez ilçe içinde 3 üncü iken, Niğde ili Bor ilçesi 37 ilçe içinde yıllık 2.080.912 kw'lık tüketimiyle 7 nci sıradadır. Ulukışla ilçesi 17 nci, Çiftlik ilçesi 23 üncü, Çamardı ilçesi 29 uncu ve Altunhisar ilçesi 31 inci sıradadır. Harita 3.8.5'te, TR71 Bölgesi ilçelerinde mali yaşam kalitesi göstergesi haritası verilmiştir.

Harita 3.8.5: TR71 Bölgesi'ndeki İlçelerde Mali Yaşam Kalitesi Göstergesi

Kaynak: Ahiler Kalkınma Ajansı, 2013.

Tablo 3.8.18'e göre, TR71 Bölgesi ilçeleri arasında en yüksek grupta Nevşehir Merkez ve Ürgüp ilçesi yer almaktadır. Niğde Merkez ilçe ve Bor ilçesi ikinci grupta yer alırken, Çiftlik ve Ulukışla ilçeleri üçüncü, Altunhisar

ve Çamardı ilçeleri dördüncü grupta yer almaktadır. Tablo 3.8.18'de, gelişmişlik endekslerine göre TR71 Bölgesi ilçelerinin sıralaması verilmiştir.

Tablo 3.8.18: Gelişmişlik Endekslerine Göre TR71 Bölgesi İlçeleri Sıralaması

BÖLGE İÇİ SIRALAMASI	İL	İLÇE	GELİŞMİŞLİK ENDEKS DEĞERİ	GELİŞMİŞLİK GRUBU
1	Aksaray	Aksaray	2,1	1
2	Kırıkkale	Kırıkkale	1,99	1
3	Nevşehir	Nevşehir	1,98	1
4	Kırşehir	Kırşehir	1,85	1

Tablo 3.8.18: Devamı

BÖLGE İÇİ SIRALAMASI	İL	İLÇE	GELİŞİMİŞLİK ENDEKS DEĞERİ	GELİŞİMİŞLİK GRUBU
5	Niğde	Merkez	1,78	1
6	Kırıkkale	Yahşihan	1,56	1
7	Nevşehir	Ürgüp	0,84	2
8	Niğde	Bor	0,69	2
9	Kırşehir	Kaman	0,62	2
10	Kırşehir	Mucur	0,53	2
11	Nevşehir	Avanos	0,52	2
12	Aksaray	Ortaköy	0,2	3
13	Nevşehir	Hacıbektaş	0,03	3
14	Nevşehir	Gülşehir	0,01	3
15	Kırıkkale	Bahşılı	-0,04	3
16	Kırıkkale	Keskin	-0,06	3
17	Nevşehir	Kozaklı	-0,08	3
18	Kırşehir	Çiçekdağı	-0,24	3
19	Niğde	Ulukışla	-0,31	4
20	Kırıkkale	Karakeçili	-0,35	4
21	Aksaray	Eskil	-0,36	4
22	Aksaray	Sarıyahşi	-0,37	4
23	Nevşehir	Derinkuyu	-0,52	4
24	Kırşehir	Akpınar	-0,57	4
25	Aksaray	Ağaçören	-0,62	4
26	Kırşehir	Boztepe	-0,67	4
27	Nevşehir	Acıgöl	-0,69	4
28	Kırıkkale	Balışeyh	-0,72	4
29	Niğde	Çamardı	-0,75	4
30	Kırıkkale	Delice	-0,79	4
31	Aksaray	Güzelyurt	-0,83	4
32	Niğde	Çiftlik	-0,97	5
33	Kırıkkale	Sulakyurt	-1,02	5
34	Aksaray	Gülağaç	-1,03	5
35	Kırşehir	Akçakent	-1,09	5
36	Niğde	Altunhisar	-1,16	5
37	Kırıkkale	Çelebi	-1,46	5

Kaynak: Ahiler Kalkınma Ajansı, 2013.

Tablo 3.8.18'e göre, TR71 Bölgesi ilçeleri gelişmişlik endeksi sıralamasında Aksaray (2,1), Kırıkkale (1,99), Nevşehir (1,98), Kırşehir (1,85) ve Niğde (1,78) ilk beşi oluşturmaktadır. 1. nolu gelişmişlik grubu içerisinde maalesef Niğde son sırada yer almaktadır. Niğde ilinin

Bor ilçesi 0,69'luk oranıyla 2 nolu gelişmişlik grubuna dâhil olmuştur. Ulukışla ve Çamardı ilçeleri 4. grupta iken Altunhisar ilçesi -1,16'lık değeri ile 5. gelişmişlik grubuna girmiştir.

3.8.1.4.1. Altunhisar İlçesi

Altunhisar, kuzeyinde Aksaray ili, batısında Konya ili Ereğli ilçesi, güneyinde Bor ilçesi, kuzeydoğusunda Çiftlik ilçesi ve güneydoğusunda da Niğde Merkez ilçe ile çevrilidir. İlçenin kuzeyi Melendiz Dağları'nın uzantıları ile engebelenmiş olup, güneyi yer yer meyilli ovalarla kaplıdır.

İlçe toprakları Melendiz Dağları'ndan kaynaklanan küçük akarsularla sulanmaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1.050 m'dir. İl Merkezine 35 km. uzaklıktaki ilçenin yüzölçümü 581 km² olup, toplam nüfusu 14.942'dir. Altunhisar ilçesinde altyapı anlamında yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

Resim 3.8.5: Zindan Vadisi

- Altunhisar'da, 10 yılda toplam 120.000 m² kilit taşı yol düzenlemesi 43 kat artışla ise 29 km. kaldırım çalışması 42+29=71 km. asfalt kaplama yapılmıştır.
- Katı atıkların hijyenik şartlarda bertaraf edilmesine yönelik projelerin gerçekleşmesi için Meclis Kararı ile Niğde Belediyesi Katı Atık Bertaraf Depo ve Dönüşüm Birliği (NİĞ-KAD)ne üye olunmuştur.
- İlçede 2012 ve 2013 yılı içerisinde 9.835 fidanın toprakla buluşması ile birlikte 2004 yılından bugüne kadar Çevre ve Orman Bakanlığı, Belediye, Gönüllü Kişi ve Kuruluşlar tarafından 1.090.000 rakamına ulaşılmıştır.
- Şehitlik ve Mezarlık içerisine 1.000 adet süs eriği ve karaçam fidesi dikilmiştir.
- İlçe Merkezinde yoğun bir şekilde ağaçlandırma çalışmaları yapılmış; ova, kır, bahçe ve yayla yolları mümkün olduğunca ıslah edilmiştir.
- Temiz bir çevre için variller ve traktör remorku ile çöp toplama işine son verilmiştir.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Belediyenin katkılarıyla 2 adet hidrolik çöp kamyonu yaptırılmış, ilçenin her noktasına halkın rahatlıkla

ulaşabileceği toplam 350 adet kapaklı çöp konteyneri yapılarak dağıtılmıştır. Günlük olarak çöp toplama işlemlerine devam edilmektedir.

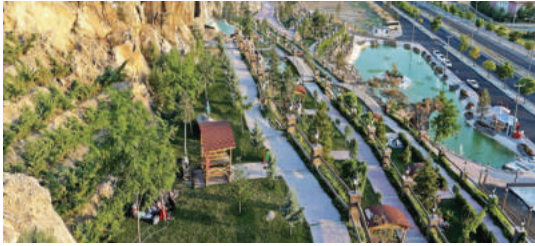
- Altunhisar Ziraat Odası Başkanlığı ile işbirliği yapılarak ilçenin kuzey girişine oturma grupları ile peyzajı gerçekleştirilerek 5000 m² alanda bir park yapılmıştır.
- İlçenin Çarşı içerisinde meydan düzenlemesi kapsamında kamulaştırılan bir noktada Ahşap Kamelya yapılarak, oturma grupları ile birlikte halkın hizmetine sunulmuştur.
- İlçedeki mevcut olan halk kütüphanesine yeterli sayıda kitap desteği sağlanarak yeni yerine tahsis konusuna öncülük yapılmış, Belediye desteği ve işbirliğinde 10 bilgisayarlık internet evine dönüştürülmüştür.
- İlçe merkezi ve çarşı içi ahşap kamelya ve banklarla düzenlenmiş, Belediye Çay Bahçesi'nin peyzajı yapılmıştır.
- TOKİ, Belediye işbirliği ile talep örgütlenmesi şeklinde ilçenin Sağlık Mahallesi'nde ilk kez 96 sosyal konut yapılmış ve hak sahiplerine teslim edilmiştir. İstiklal Mahallesi'nde ise 2. Etap Alt Gelir Grubu Konutları camisi, şadırvanı, ticaret merkezi ve 80 konutun da aynı doğrultuda hak sahiplerine teslimatı gerçekleştirilmiştir.
- İkisi İstiklal Mahallesi ve biri de Sağlık Mahallesi Karaağlı Bölgesinde olmak üzere 3 adet beşer yüz metreküplük fosseptik havuzu yaptırılmış, buna bağlı olarak ise 11 km'lik 200 ve 300'lük büzlerle kanalizasyon hattı çekilmiştir.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın desteği ile 1.000+1.000=2.000 kişilik ayrı ayrı 2 adet doğal arıtma sistemi kurulmuştur.
- Altunhisar-Bor duble yol çalışmaları bitirilmiş ve hizmete açılmıştır.
- Şehit Cihangir BEKİŞ Parkı içerisine engellilerin de yararlanabileceği 11+1 adet açık hava spor aletleri yanında modern bir çocuk parkı yapılmıştır.

3.8.1.4.2. Bor İlçesi

Bor ilçesi; 5 belde, 21 köy, 18 mahalle ile Niğde ilinin en büyük ilçesidir. En son yapılan nüfus sayımına göre, 39.975 kişinin kayıtlı bulunduğu Bor ilçesinde, köy nüfusuyla bu sayı 61.111'i bulmaktadır. Coğrafik yerleşimi ile yüzü Akdeniz Toroslarına çevrili, soluna Erciyes'i sağına Hasan Dağı'nı alıp, sırtını da Melendiz Dağları'na dayayarak doğal bir kale içine alınmış olan Emen Ovası'nın en uç kuzey sınırında kurulmuş ve denizden 1.100 metre yükseklikte

bulunmaktadır. İlçe, Kayseri-Konya, Adana-Kayseri, Niğde-Ankara karayolları ile Adana-Kayseri, Konya-Kayseri demir yollarının kavşak noktasında yer almaktadır. İlçenin il merkezine uzaklığı 14 km'dir. Otobüs terminalinden başta Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Mersin, Konya olmak üzere bütün şehirlere otobüs seferleri mevcuttur. T.C.D.D. Bor Gar Şefliği'nden her gün Adana, Kayseri ve Ankara'ya tren seferleri bulunmaktadır. Bor ilçesinde altyapı anlamında yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

- İlçenin içme suyu hattında ilk etapta Terminal Caddesi ile Kayabaşı arasında mevcut olan 2.000 metre uzunluğunda 500'lük asbestli boru değiştirilerek yerine daha dayanıklı ve içme suyu standartlarına uygun olan düktil borular yerleştirilmiştir.
- İçlerinde onlarca kamyon malzemenin çıkartıldığı Yeşildere'nin, dere güzergâhı boyunca periyotlar halinde temizliğine devam edilmektedir. Yeşildere içi ve çevresinde yapılan çalışmalar ile birlikte, bölgeye de ayrı bir hava katmak amaçlanmaktadır.
- Bor Kayabaşı rekreasyon alanında yeni ağaçlarla yeşile katkıda bulunulurken, yerli ve çevre halkın piknik ihtiyacını karşılayacağı bir alan oluşturulması önem kazanmaktadır.

Resim 3.8.6: Kayabaşı

- Bor Bayan Spor Salonu, profesyonel bayan öğretici eşliğinde hizmet vermektedir.
- Bor Pazar Yeri'nde bir asansör yapılmıştır. 1000 KG (1 Ton) ağırlık taşıma kapasiteli olarak dizayn edilen asansör, engelli kullanımına da uygun Brail Alfabeli olarak yapılmıştır. Hidrolik insan asansörü (Engelli kullanımına uygun) olarak tasarlanan asansör, 7.20 m uzunluğunda ve tek kat inşa edilmiştir. Yaşlı vatandaşlar için de özel olarak tasarlanan asansör, Smooth Start /Stop-ekstra hassas ve yumuşak duruş kalkış özelliğiyle de dikkat çekmektedir.
- Bor Gostivar Şelalepark çalışması, ilçe merkezini bir cazibe alanı olarak göstermektedir.

- Üstünpark rekreasyon çalışması, il merkezinden ve çevre ilçelerden de olmak üzere birçok kişinin ziyaret ettiği, tarihi yaşlı ağaçların bulunduğu geniş bir orman ve yeşil alan oluşumudur.

Resim 3.8.7: Gostivar Şelalepark

İlçede Altunhisar Kavşağı'ndan, Toki Mahallesi'ne kadar olan üç şeritli Niğde yolunun refüjleri ve kaldırımları düzenlenmiş ve düzenlenen refüjlerinin üzerine çimler, çiçekler, süs bitkileri ile peyzaj çalışmaları yapılmıştır. Yapılan üç şeritli yolun ardından, Bor Belediyesinin bu yola yaptığı çimlendirme ve peyzaj çalışmaları ile Bor ilçesi modern şehir görünümüne bürünmüştür.

Bu çalışmalara ek altyapılar olarak; su otomasyon ve gaz klorlama sistemleri, doğalgaz kullanım hizmetleri, elektrik tellerinin yer altına alınması, jeneratör ile su kesintisinin önlenmesi, çevre belde ve köy yollarının yapımı, bağ ve bahçe yolları asfalt çalışmaları, kentsel dönüşüm (Kale Mahallesi, Orta Mahalle ve Zengerdek Sokak başta olmak üzere, eski virane evleri kamulaştırma yoluyla yıkarak ilçenin çehresi değiştirilmiştir.) Sosyal gelişim anlamında da meşhur Bor Pazarı, bölgenin ilk yürüyen merdivenli, asansörlü pazarı özelliğindedir. Bor Belediyesi Halil Nuri Yurdakul Kültür Merkezi, Yeni Mahalle Sosyal Salonu, Bahçeli Kahve rekreasyon çalışması, gece ışıklandırmaları (Paşa Camii, Belediye Binası, Saat Kulesi ve üstünpark karşısındaki Türbe), çocuk oyun parklarının kurulması (5 yılda 17 yeni park) örnek verilebilir.

Resim 3.8.8: Paşa Camii Bahçesi

Bor ilçesine bağlı Kemerhisar ise turistik anlamda tanınırlığı yüksek yerlerden biridir. Tyana, Niğde iline bağlı bir kasaba olan Kemerhisar'ın tarihi ismidir. Tarihi geçmişi Bizans ve daha öncesinden alan Tyana gerçek bir tarihi hazinedir. Su Kemerleri ve Roma Havuzuyla ünlenmiştir. 1880-1881 yılları arasında ilk kez Wilson, sonra Ramsay mesafe cetveline göre höyüğün yerini tespit etmişlerdir. Daha sonra Hitit ve Asur çivi yazılı tabletlerindeki metinlerinden, bu yerin Hititlerce Tuvanuva denen şehir olduğu ortaya çıkmıştır. Bu adı Romalılar Tyana şekline sokmuşlar, Türkler ise höyüğün üzerinde kurdukları köye (Hıristiyan kasabası yerinde) Kilise Hisar ve daha sonraları Kemerhisar adını vermişlerdir. Kent Roma döneminde gelişmiş ve Bor Kasabası'nı da kaplamıştır. Günümüzde bu yerde görünen Su Kemerleri, Roma zamanından kalmadır. Kemerhisar Kasabası, şimdi hemen bütün höyüğü örtmüştür gibidir.

Resim 3.8.9: Kemerhisar

3.8.1.4.3. Çamardı İlçesi

Çamardı ilçesi, Niğde ilinin güneydoğusunda Toros Dağlarının eteklerinde kurulmuştur. Niğde Merkez ilçe, Bor, Ulukışla ve Adana ili hudutları ile çevrilidir. 1204 km² yüzölçümüne sahip ilçenin rakım ortalaması 1.600 m'dir. İlçe merkezinin rakımı ise 1.250 m'dir. İlçenin yüzey şekilleri coğrafi açıdan oldukça engebeli ve 2/3'ü dağlıktır. Torosların en yüksek zirvesi olan Demirkazık 3.756 m. yüksekliğinde ve ilçe sınırları dâhilindedir. Arazinin 1/3'ü yayladır. İlçenin belli başlı su kaynakları, Merkez Karapınar Mevki'nden çıkan dere ile Ecemiş Çayı'dır. Bu kaynaklar, ilçenin güneyinde birleşerek Adana topraklarında Seyhan Nehri'ne katılmaktadır. Metrekareye düşen yağış miktarı 1 kg. ve 1,6 kg. arasında değişmektedir. İlçeye bağlı 19 köyün yüzölçümleri toplamı 879.411 m²'dir. Çamardı ilçesinde altyapı anlamında yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

- Merkez, kasaba ve köylerinin tamamında elektrik mevcuttur. İlçe Merkezi, kasaba ve köyler de enterkonnekte elektrik sistemine dahildir.
- İlçe bol su kaynağına sahip olmasına rağmen, özellikle yaz aylarında ilçe Merkezi ile bazı köylerde içme suyu sıkıntısı çekilmektedir.

Bademdere Kasabası'nın içme suyu sıkıntısı giderilmiş, Burç Kasabası'nın içme suyu şebekesi %80 oranında tamamlanmış durumdadır. Çardacık, Bekçili, Beyazkışlakçı, Çukurbağ, Demirkazık, Kocapınar, Orhaniye, Üçkapılı, Üskül, Elekgölü ve Ören Köyleri'nin içme suları yetersiz durumdadır.

- İlçe merkezinin tamamında ve Beyazkışlakçı, Ören, Üçkapılı ve Sulucaova Köyleri hariç, diğer bütün köyleride kanalizasyon mevcuttur.
- Çamardı 3 etap TOKİ evleri projesi hazırlanarak ihale aşamasına getirilmiştir. Teslim edilen 1 inci ve 2 nci etap konutlarda şu an 214 aile barınmaktadır. 3 üncü etabın tamamlanması ile bu sayı 428'e ulaşacaktır.
- İlçe sayısal haritasının ihalesi yapılmış olup, tamamlanmasıyla en önemli eksiklerinden biri tamamlanacaktır.
- Çukurbağ Köyü Emli Boğazi, Elekgölü ve Yelatan Köyleri ile Demirkazık Dağ ve Kayakevi civarında bir miktar ağaçlandırma çalışması yapılmıştır. İlçe sınırları içinde geniş ağaç dikim alanları bulunmaktadır.

3.8.1.4.4. Çiftlik İlçesi

Çiftlik ilçesi, Niğde ilinin kuzeybatısında yer almaktadır. İl Merkezine 65 km uzaklıkta ve 1.555 m rakımlıdır. İlçenin toplam yüzölçümü 4.741 ha olup 390 ha'lık kısmı 1/1000 uygulama imar planına sahiptir. İlçede 2009 yılı ile 2014 yılları arasında 340 adet yapı ruhsatı 145 adet yapı kullanma izin belgesi verilmiştir. Çiftlik ilçesi kuzeyde Derinkuyu, kuzeybatıda Güzelyurt, güneyde Niğde, Altunhisar ve doğuda Niğde Merkezle çevrilidir. Yüzey şekilleri genel manada çevresine göre yüksektir. Etrafı Melendiz Dağları ile çevrili bir ova görünümündedir. En önemli yükseltilerini volkanik dağlar oluşturmaktadır. İlçenin en önemli yükseltilerini Aksaray ili ile Niğde arasındaki Hasan Dağı (3.268 m), Niğde ilinin yaslandığı Melendiz Dağı (2.936 m) ve kuzeydoğuda Göllüdağ (3.268 m) oluşturmaktadır. Bu yükseltiler birer volkanik dağdır. İlçe merkezini çevreleyen Melendiz Dağları, Orta Toroslar'ın devamıdır. En büyük tepesi Beşparmak Tepesi olup, 2.935 m yüksekliktedir. 3 adet içme suyu kuyusu olup 3 adet pınar mevcuttur. İçme suyu, cazibeli olarak ilçe kullanımına sunulmaktadır. Kanalizasyon şebekesinin %80'lik kısmı tamamlanmış olup bu kısım Belediye imkânlarıyla ve personeli ile yapılmıştır. Çiftlik ilçesinde 2009-2013 tarihleri arasında altyapı anlamında yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

- Kanalizasyon ve su şebekesi mevcut olup sorunsuz hizmet vermektedir.
- İçme suyu doğal kaynak suyu olup yüksek kaliteli bir sudur.
- 2009-2013 yılları arasında 100.000 m² kilitli parke ile yol ve kaldırım düzenleme çalışması yapılmıştır.
- Aynı dönem içerisinde, 25 km asfaltlama çalışması yapılmış ve 20 adet yeni yol kazandırılmıştır.
- 2009-2013 yılları arasında 5.000 adet ağaç dikilmiştir.
- İlçe merkezinden geçen Aksu Deresi 5.200 m. kısmı taşkın korumasına alınmak üzere ihalesi yapılmıştır.
- İlçenin Asmasız Mahallesi'nde bulunan Doğan Deresi üzerine sulama göleti yapılması ve tarım sulamasında kullanılması planlanmıştır. Asmasız Mahallesi'ne gölet yapımı için etütler yapılmış olup ilk kazma 2015 döneminde vurulacaktır.
- Mesire alanı için çalışmalar başlatılmıştır.

3.8.1.4.5. Ulukışla İlçesi

İlçe Merkezi Orta Torosların parçalarından Medetsiz ve Bolkar Dağları arasındaki geniş bölümün ağzında, iç Anadolu Bölgesi, Orta Kızılırmak bölümünde yer almaktadır. Yüz ölçümü 1.502 km², deniz seviyesinde yüksekliği 1.427 m.'dir. İç Anadolu'nun kapısı konumundaki ilçe toprakları Doğuda Adana (Pozantı), Güneyde Mersin (Tarsus), Batıda Konya (Ereğli), Kuzeyde Niğde (Bor-Çamardı) ile çevrilidir. İlçe, Bolkar Dağları, Konya Ovası, Aladağ ve Hasan Dağı arasında kalan vadi merkezindedir. Genel ormanlık saha toplamı 24. 673 ha'dır. Ulukışla çevresinde Kızıldağ, Cehri, Karatepe, Çakıltepe, Sansar, Katrandede ve Dikmentepe Dağları bulunmaktadır. Genelde çıplak ve ormansızdır. Bu yüzden taşkın ve sel olaylarına rastlanmaktadır. 31.12.2013 tarihi itibarıyla ilçe nüfusu 5.275, köy nüfusu (kapanan beldeler dahil) 15.853 ve toplam nüfus 21.128'dir. TCDD 1326 yılında Direktörü Mösyö Hökmen olan bir Alman Şirketi tarafından inşa edilen ve Haydarpaşa'dan başlayarak devam eden

3.8.1.5. İletişim, Ulaşım ve Haberleşme

İletişim terimi bilgiyi elektriksel yollarla göndermeye, almaya, işlemeye karşılık gelir. İletişimin amacı, herhangi bir biçimdeki bilginin zaman ve uzay içinde kaynak olarak adlandırılan bir noktadan, kullanıcı denilen başka bir noktaya aktarılmasıdır. Bugün cep telefonu, internet,

Anadolu-Bağdat Demiryolu hattı Ulukışla'dan geçmektedir. Bu hat, Birinci Cihan Harbi zuhur edince Bağdat'a eriştirilememiştir. Harp esnasında mezkûr hat, askeri nakliyat ve sivil nakliyat yönlerinden önemli hizmetler

görmüştür. Anadolu-Bağdat yolu Ulukışla'nın içinden geçmektedir. Başka bir ifadeyle söylemek gerekirse, Londra asfaltının devamı Ulukışla'dan geçmektedir. Ulukışla, Orta Anadolu'nun kavşak noktalarından biri ve hatta en önemlisidir. Ankara'dan ve Konya'dan gelen yollar Kardeş Gedigi'nin 4 km. kuzeybatısında birleşerek Ulukışla'nın içinden geçmektedir. Ulukışla'da 2009-2013 yılları arasında altyapı anlamında yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

- Bölge 1980'den itibaren Çakıt Projesi çerçevesi içinde ağaçlandırılmış ve yağış çoğalmıştır. İlçe topraklarından çıkan kaynak sularının önemli bir bölümü Çakıt Çayı ile Seyhan Baraj Gölü'ne dökülmektedir.
- Ulukışla'da, Gençlik Merkezi ile ortak bir projede yeşillendirme çalışmaları kapsamında fidan dikimi yapılmıştır.
- Avrupa Birliği ve Dünya Bankası hibelerinden faydalanmak için belediye bünyesinde bir Proje Ofisi oluşturulmuştur.
- 2015 yılı itibarıyla katı atık toplama tesisi yapılmaya başlanmıştır.
- Mevcut Kervansaray içinde her köy için bir yer ayrılarak yöresel ürünlerin sergilenmesi için çalışmalar başlatılmıştır. Ayrıca, Kervansaray içinde tarihi fotoğraflar için bir sergi çalışması başlatılmıştır.
- Başbakanlık TOKİ idaresi ile üç aşamalı toplu konut projesi anlaşması yapılmış olup, kısa süre içerisinde başlanacaktır.

kullanılan telsiz vb. Bu liste istenildiği kadar genişletilebilir.

Günümüzde, iyi bir iletişim, ulaşım ve haberleşme ağına sahip olmak, o ölçüde dış dünyada tanınabilmeyi ve dış dünyayı tanıyabilmeyi sağlamaktadır. İletişim teknolojileri sayesinde ortak bilgi üretmek, almak ve göndermek olabildiğince hızlı ve kolay bir hâl almıştır. Kitle iletişim araçları, internet, televizyon ve gazeteler her geçen gün yayılırken iletişim süreci de hızlanmış, gittikçe tüm dünyadaki gelişen olaylardan çok kısa sürede haberdar olma imkânı sağlamıştır. Uydu teknolojisi ile radyo ve televizyon yayınları uluslararası bir boyut kazanırken, teknoloji yoluyla bütün bir gazete sayfası birkaç dakika içinde binlerce km uzağa gönderilebilmektedir. İnternet teknolojisinin de gelişerek hızla yaygınlaşması, iletişimi

oldukça kolaylaştırırken dünyamızı her geçen gün daha da küçültmektedir. Niğde ilinin iletişim, ulaşım ve haberleşme bilgilerine aşağıda kısaca yer verilmiştir.

3.8.1.5.1. İletişim

İletişim için kullanılacak önemli ağlardan biri telefon ve internet ağlarıdır. Bu hizmetleri ile ilgili bazı değerler ise Tablo 3.8.19'da gösterilmiştir. Niğde ilinde telefonsuz köy bulunmamaktadır. İnşaat sektöründeki gelişmeler ışığında, her geçen gün yeni bölgelerde yapılaşmalar olmaktadır. Buna rağmen inşaat bitmeden bu yerleşim alanlarında çok kısa sürelerde fiber hat çalışmaları yapılarak elektrik ve su gibi temel ihtiyaç haline gelen internetin de herkes tarafından faydalanılması sağlanmaktadır.

Tablo 3.8.19: Niğde İli İletişim Bilgileri

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sabit Telefon Erişim Hat Sayısı	52.074	50.915	45.238	38.689	37.716	34.281
Sabit Telefon Santral Kapasitesi	77.875	81.439	81.073	84.118	72.499	67.888
Ankesörlü Telefon Sayısı	443	449	436	429	407	391
Mobil Telefon Abone Sayısı	227.112	226.844	241.636	252.380	257.181	265.905
Mobil Telefon Abone Sayısı - 2N		154503	127.338	101.824	82.499	52.174
Mobil Telefon Abone Sayısı - 3N		72341	114.298	150.556	174.682	213.731
Genişbant İnternet Abone Sayısı			73.564	89.947	108.073	143.885
Sabit Genişbant İnternet Abone Sayısı			18.085	18.295	20.705	22.505
Fiber				476	1.308	1.878
xDSL			18.073	17.804	19.372	20.606
Diğer			12	15	25	21
Mobil Genişbant İnternet Abone Sayısı			55.479	71.652	87.368	121.380
Mobil Bilgisayardan İnternet			4.435	5.619	5.512	4.129
Mobil Cepten İnternet			51.044	66.033	81.856	117.251
Fiber-Optik Kablo Uzunluğu-km				1.517,7	1.524,8	1.775,5

Kaynak: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Yıllık İstatistikleri, 2016.

Tablo 3.8.19'da 2009-2014 yılları arası iletişim bilgileri yer almaktadır. Gelişen teknoloji ile birlikte sabit telefon hat sayısı ve sabit telefon santral kapasiteleri yıldan yıla düşmüştür. 2009 yılında 52074 olan sabit telefon erişim hat sayısı 2014 yılında 34281'e düşmüştür. Sabit telefon santral kapasitesi de bahsi geçen yıllarda 77875'den 67888'e düşmüştür. Cep telefonlarının kullanımının artmasıyla ankesörlü telefon sayısında da düşüş yaşanmıştır. 2009 yılında bu rakam 443 iken 2014'de

391 sayısına gerilemiştir. Türkiye'nin genelinde olduğu gibi Niğde ilinde de mobil telefon kullanımı günden güne yaygınlaşmaktadır. 2009 yılında toplam mobil telefon sayısı 227112 iken 2014 yılında bu rakam 265905'e çıkmıştır. İkinci nesil mobil telefon abonelikleri (Mobil Telefon Abone Sayısı - 2N) ile üçüncü nesil mobil telefon abonelikleri (Mobil Telefon Abone Sayısı - 3N) arasında bir değiş tokuş vardır. Yıllar itibariyle incelendiğinde ikinci nesil telefon abonelikleri 2010'daki değeri olan

154503'den 2014'de 52174'e düşerken; üçüncü nesil abonelikler 2010 yılında 72341'den 2014 yılında 213731'e çıkmıştır. Niğde ilinde fiber internet kullanımı da yaygınlaşmaktadır. 2012 yılında 1517 km uzunluktaki fiber hat uzunluğu 2014 yılında 1775 km uzunluğa ulaşmıştır.

3.8.1.5.2. Ulaşım

Niğde ili, Türkiye'nin güneyini, İç Anadolu, Kuzey ve Batı Anadolu'ya bağlayan önemli karayolları ve demiryollarının kavşak noktasındadır. 2013 yılında Niğde ili sınırları içerisindeki karayolları ağıнын uzunluğu 628 km.,

köy yollarının 1.896 km. ve demiryollarının uzunluğu 160 km.'dir.

628 km.'lik karayolunun 211 km.'si Devlet Yolu, 255 km.' si il yolu, 122 km.'si hizmete açık otoyol ve 40 km.'si de Geçit Vermez Otoyoludur (inşa halinde). 2002 yılında 62 km. bölünmüş yol olan Niğde ilinde, Acil Eylem Planı kapsamında, 2003-2012 döneminde 278 km. bölünmüş yol yapılarak il genelindeki bölünmüş yol uzunluğu 278 km.'ye yükselmiştir. 2013 yılında da 10 km.'lik bölünmüş yol çalışması yapılmıştır. Bu yolların ayrıntılı haritası Harita 3.8.6'da verilmiştir.

Harita 3.8.6: Niğde İli ve Çevresi Karayolları Haritası

Kaynak: Karayolları, 2014.

Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında gerçekleştirilen bölünmüş yol çalışmalarına ilişkin bilgiler Tablo 3.8.20'de verilmiştir.

Tablo 3.8.20: Bölünmüş Yol Çalışmaları

PROJE UZUNLUĞU (KM)	YILLARA GÖRE DURUMU					
	2009	2010	2011	2012	2013	SONRAKİ YILLARA KALAN
315	77	43	6	12	10	20

Kaynak: Karayolları 64. Şube Şefliği, 2014.

2002-2009 yılları arasında toplam proje uzunluğu 315 km. olan bölünmüş yol çalışmalarının 147 km.'lik kısmı tamamlanmış olup, 2009 yılında 77, 2010 yılında 43, 2011 yılında 6, 2012 yılında 12 ve 2013 yılında 10 km.'lik

yol yapılarak 295 km.'lik yol çalışması tamamlanmıştır. Çalışmalar azalan bir trendle devam ettiğinden yolun yapımı uzun sürmüştür.

Tablo 3.8.21: Yol Kaplama Çalışmaları(Km)

İLÇE	ASFALT KAPLAMA	STABİLİZE KAPLAMA	TESVİYE	HAM YOL	PARKE KAPLAMA	TOPLAM
Merkez	233	147	16	26	21	443
Altunhisar	17	21	0	0	2	40
Bor	275	108	13	9	23	428
Çamardı	167	143	27	20	5	362
Çiftlik	87	47	0	0	5	139
Ulukışla	315	185	59	18	6	583
TOPLAM	1.094	651	415	73	62	1.995

Kaynak: Karayolları ve Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

Tablo 3.8.21’de, Niğde Merkez ve ilçelerindeki yol kaplama çalışmaları 2014 verilerine dayanarak asfalt, stabilize, tesviye, ham yol ve parke kaplama başlıkları altında ayrılarak km. olarak verilmiştir.

1993 yılında yapımına başlanan Kemerhisar-Pozantı Otoyolu Projesi, Niğde ilinde yürütülen en büyük ve en önemli yatırım projesi olmuştur. Proje son halini almış ve tamamlanmıştır. Tablo 3.8.22’de proje özetlenmiştir.

Demiryolları yolcu ve yük taşıma hizmetleri ile trafik hizmetleri sunmaktadır. Yolcu taşımacılığı olarak Kayseri-

Adana arası Erciyes Ekspresi karşılıklı olarak günde bir sefer, Ankara-Adana arası Çukurova Mavi Treni günde bir sefer çalışmaktadır. Niğde ilinden İskenderun-Mersin’e ve Erzurum’a kalsit taşıması yapılmaktadır. Ayrıca, Ulukışla ilçesinden Yenice’ye ve Gümüş İstasyonu’ndan Yenice’ye alçı taşı taşıması ve Bor ilçesinden İskenderun’a kalsit taşıması yapılmaktadır.

Tablo 3.8.23’te, Niğde ve Kırıkkale illerinin 2009-2013 yılları arasında gar yolcu ve yük trafiği verilmiştir.

Tablo 3.8.22: Kemerhisar-Pozantı Otoyolu Proje Özeti

YOLUN ADI	PROJE UZUNLUĞU KM.	2002 SONUNA KADAR BİTEN	2003	2004	2005	2006	ACİL EYLEM PL. BİTEN	TOPLAM BİTEN
(Kayseri-Ankara)Ayr.- Niğde Yolu	122	26	16	75	-	5	96	122
Nevşehir-Niğde Yolu	66	13	-	-	9	44	53	66
Niğde Çevre Yolu	7	-	-	-	7	-	7	7
Niğde Çy. Ayr.- Bor (Aksaray- Ereğli) Ayr.	38	38	-	-	-	-	-	38
TOPLAM	233	77	16	75	16	49	156	233

Kaynak: Karayolları 64. Şube Şefliği, 2014.

Tablo 3.8.23’ten anlaşılacağı üzere, yük taşıması 2009-2013 yılları arasında Niğde ilinde artan bir trend izlerken, 2009 yılına kıyasla 2010-2012 döneminde yolcu trafiği

azalmıştır. 2013 yılında ise 2009 değerinin üstüne de çıkarak 38.665 kişiye ulaşmıştır. TR71 Bölgesi’ndeki iller içerisinde sadece Niğde ve Kırıkkale illerinde bulunan

demiryolu hatları bölge açısından önem arz etmektedir. Kırıkkale ve Niğde illeri kıyaslandığında, taşınan yük anlamında Niğde ilindeki kapasitenin büyüklüğü göze çarpmaktadır. Tablo 3.8.24'te, TR71 Bölgesi'ndeki illerde 2009-2013 yılları arasındaki araç sayılarına yer verilmiştir. Tablo 3.8.24'te de görüldüğü üzere, 2013 yılında TR71 Bölgesi'ndeki en fazla araç sayısı Nevşehir ilindedir

(92.505 araç). Nevşehir ilini 92.336 araç ile Aksaray ili, 80.069 araç ile Niğde ili, 58.117 araç ile Kırıkkale ili ve 52.449 araç ile Kırşehir ili takip etmektedir. 2013 yılında en yüksek otomobil sayısına sahip il toplamdaki sıralamanın aksine Aksaray ilidir (45.442). Niğde ili otomobil sayısı bakımından 4. sıradadır (31.668 araç).

Tablo 3.8.23: Niğde ve Kırıkkale İlleri Garları Yolcu-Yük Trafik

TÜR	2009	2010	2011	2012	2013
Niğde Gar Taşınan Yolcu (Kişi)	33.791	29.308	29.478	29.800	38.665
Niğde Gar Yük Taşınması (Ton)	136.000	204.000	218.000	228.000	290.000
Kırıkkale Gar Taşınan Yolcu (Kişi)	162.034	89.589	99.873	99.453	100.320
Kırıkkale Gar Yük Taşınması (Ton)	36.714	24.256	17.763	11.146	5.877

Kaynak: Niğde Gar Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.8.24: TR71 Bölgesi'ndeki illerde Araç Sayıları

YIL	İL	OTOMOBİL	MINİBÜS	OTOBÜS	KAMYONET	KAMYON	TOPLAM
2009	Kırıkkale	19.866	1.403	653	3.966	1.920	38.439
	Aksaray	31.097	1.325	832	6.794	5.270	68.484
	Niğde	21.509	1.359	761	7.613	5.598	61.912
	Nevşehir	26.391	2.666	636	8.726	5.025	69.731
	Kırşehir	20.216	1.123	461	3.802	1.945	38.797
	TR71	119.079	7.876	3.343	30.901	19.758	277.363
2010	Kırıkkale	25.206	1.427	690	4.667	2.019	44.929
	Aksaray	34.572	1.326	992	8.014	5.278	74.302
	Niğde	23.962	1.422	801	8.938	5.489	66.880
	Nevşehir	29.341	2.860	690	9.891	5.258	75.542
	Kırşehir	22.443	1.112	469	4.333	1.947	41.904
	TR71	135.524	8.147	3.642	35.843	19.991	303.557
2011	Kırıkkale	28.921	1.349	727	5.256	2.020	49.503
	Aksaray	38.432	1.285	1.053	9.315	5.196	80.583
	Niğde	26.687	1.470	841	10.254	5.203	72.178
	Nevşehir	32.500	2.966	770	11.416	5.332	81.996
	Kırşehir	24.704	1.099	500	4.880	1.914	45.236
	TR71	151.244	8.169	3.891	41.121	19.665	329.496
2012	Kırıkkale	32.218	1.441	730	5.900	2.146	53.894
	Aksaray	41.702	1.281	1.170	10.559	5.372	86.424
	Niğde	28.988	1.494	901	11.430	5.360	76.886
	Nevşehir	35.250	3.073	840	12.696	5.448	87.385
	Kırşehir	26.971	1.094	545	5.450	1.959	48.717
	TR71	165.129	8.383	4.186	46.035	20.285	353.306

Tablo 3.8.24: Devamı

YIL	İL	OTOMOBİL	MİNİBÜS	OTOBÜS	KAMYONET	KAMYON	TOPLAM
2013	Kırıkkale	35.568	1.568	654	6.457	2.177	58.117
	Aksaray	45.442	1.308	1.216	11.736	5.313	92.336
	Niğde	31.668	1.600	873	12.361	5.178	80.069
	Nevşehir	38.506	3.190	783	13.739	5.546	92.505
	Kırşehir	29.683	1.141	541	6.027	1.898	52.449
	TR71	180.867	8.807	4.067	50.320	20.112	375.476

Kaynak: Ahiler Kalkınma Ajansı, TR71 İlleri Bölgesel Gelişmişlik Analizi, 2013.

3.8.1.5.3. Haberleşme

Kavramsal olarak “yerel basın”, coğrafi açıdan tüm ülkeye dağıtılmayan, yaygın olmayan, ulusal okuyucu kitlesine ulaşmayan mekânsal ya da coğrafi kavramlara gönderme yapmaktır. Niğde ilinde yerel basının oluşumu 1920’li yıllara dayanmaktadır. Niğde ilindeki ilk matbaa 1922 yılında kurulmuş ve matbaanın kurulması ile beraber Niğde ilinde basın hayatı gelişmeye başlamıştır. Kısa sürede birçok gazete ve dergi basılmaya başlamıştır. 1924-1931 yılları arasında Müdafaa, Feryad, Niğde, Nida, Bilgi, Tatlıdil, Güzel Mecmua ve İlkadım dergileri ile Resmi Niğde gazeteleri neşredilmiştir. Bu gazete ve dergiler, Niğde ilinin kültür hayatının gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. Niğde ili basın tarihinde ilk neşredilen gazete Feryad Gazetesi’dir. 13 Temmuz 1924 tarihinde yayın hayatına başlayan bu gazetenin, 1925 yılının sonlarına doğru adı Niğde olarak değişmiştir. 1924 ve 1925 yıllarında ise Nida ve Müdafaa gazeteleri neşredilmeye başlanmıştır. Hepsi haftalık olan bu gazeteler, 4’er sayfa olarak çıkarılmışlardır. Niğde ilinde Tatlıdil isminde bir gazetenin varlığı daha bilinmesine rağmen hiçbir nüshasına ulaşılamamıştır. Niğde ilinde 1928 yılından itibaren Bilgi isminde bir gazete yayımlanmaya başlanmış olup bu gazetenin adı önce Resmi Niğde, daha sonra da Niğde olarak değiştirilmiştir.

1954’te “Niğde ilinin Sesi Gazetesi” çıkarılmıştır. Tuğrul Matbaası’nda basılan gazetede, mesul müdür olarak dönüşümlü bir şekilde Fuat Tuğrul, Hakkı Tuğrul,

Ali Tuğrul, Necati Turgut Göksel ve Ahmet Gönenç görev almıştır. Uzunca bir süre Tabloid boy ve 2 sayfa olarak yayınlanan Niğde ilinin Sesi Gazetesi, 1963 yılından itibaren 4 sayfaya çıkarılmış, sayfa sayısı artınca ilçelerden haberlere de yer verilmeye başlanmıştır. Niğde ilinin Sesi Gazetesi, 1954 yılında başlayan yayın hayatını 1991 yılı Ekim ayına kadar sürdürmüştür.

Haberleşme başlığı altında aşağıda, Niğde ilinde yer alan TV, radyo, dergi, gazete ve faaliyet gösteren basın kuruluşları hakkında bilgiler verilecektir.

3.8.1.5.3.1. TV

Niğde ilinde sadece 1 yerel TV kanalı bulunmaktadır. 15 Mart 1995’te yerel yayın hayatına başlayan televizyon, halen yayın hayatına devam etmektedir. 24 saat yayın yapan yerel televizyon kanalı internet dünyasında da oldukça aktif ve yine 24 saat internet yayını yapmakta olup yayıncılık etik ilkeleri çerçevesinde tarafsız ve etkili yayını ile dikkat çekmektedir. Genel Müdürü Cumali Adıgüzel ve işinde profesyonel, başarılı ekibiyle 01.11.2014 tarihinde ‘Eski Geride Kaldı’ sloganı ile yeni yayın dönemine başlayan televizyon kanalı, haftanın her günü canlı yayınlarıyla müzik, eğlence, spor, siyaset, dini, komedi programları ile ulusal, bölgesel ve yerel haberleriyle genel yayınına devam etmektedir. Tablo 3.8.25’te, Niğde ilinde tek olan TV kanalına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 3.8.25: TV Bilgileri

İMTİYAZ SAHİBİ	Naci Ünlü
ADRESİ	Paşakapı Caddesi Kuba Sokak Akbay Apt
WEB ADRESİ	www.ntvniğde.com.tr
E-MAİL ADRESİ	ntv-haber@hotmail.com

Kaynak: Niğde TV, 2014.

3.8.1.5.3.2. Radyo

Bilgi göndermek ve almak maksadı ile elektromanyetik dalgalar şeklinde uzaya yayın yapan ve uzaydan yayın alan elektronik cihaza radyo denmektedir. Radyo, haberleşmenin en temel cihazlarından biridir. Radyo; telefon, telgraf, televizyon ve benzeri makineler ile alakalı yardımcı bir yayın cihazı olarak da büyük önem taşımaktadır. Radyo kelimesi, Latince ışın demek olan radius kelimesinden gelmektedir. Türkçede radyo denince, elektromanyetik dalgaların yaygın bir uygulaması olan radyo istasyonu ve radyo alıcısı akla gelmektedir. Radyo alıcısı herkesin evinde bulunan, yurt içinde ve dışındaki çeşitli istasyonların yayınlarını alarak sese çeviren bir

cihazdır. Radyo yayını için verici, anten, yayın ortamı gereklidir. Mikrofona gelen ses, verici modüleli taşıyıcı, yüksek frekanslı elektromanyetik dalga titreşiminin ortama yayılmasını temin etmektedir. Elektromanyetik dalgaları, antenle alınıp modüle edilmiş taşıyıcı frekans dalgası çözümlendikten sonra, hoparlörden duyulmaktadır (radyo.nedir.com).

Tablo 3.8.26'da, Niğde ilinde faaliyet gösteren radyolar listelenmiştir. Aktif olarak faaliyetlerine devam eden bu radyolar arasında Polis Radyosu'nun merkezi İstanbul olup, günün belli saatlerinde Niğde ilinden yayın yapmaktadır.

Tablo 3.8.26: Niğde İlinde Faaliyet Gösteren Radyolar

RADYO ADI	ADRESİ
TEMPO FM	El hacı Mahmut Cad. Demokrasi İş Merkezi Kat:5 NİĞDE/MERKEZ
UMUT FM	Paşa Kapı Caddesi Gürbüzöğlü Apt. Kat 4 NİĞDE/MERKEZ
BOR FM	50.Yıl Sitesi BOR/NİĞDE
POLİS RADYOSU	Muhabere ve Elektronik Şube Müdürlüğü NİĞDE/MERKEZ

Kaynak: Niğde Valiliği, 2014.

3.8.1.5.3.3. Gazeteler

Tablo 3.8.27'de, Niğde ilinde faaliyet gösteren gazeteler verilmiştir. Günlük ve haftalık olarak yayın

hayatına devam eden gazeteler, Niğde kent ve kırsal hayatında oluşan olaylara ışık tutmaktadır.

Tablo 3.8.27: Niğde İlinde Faaliyet Gösteren Gazeteler

GAZETENİN ADI	ADRESİ	E-MAIL ADRESİ
HAMLE GAZETESİ (GÜNLÜK) Kuruluş:16.05.1970	Elhacı Mahmut Caddesi NİĞDE/MERKEZ	hamlegazetesi51@yahoo.com
NİĞDE HABER GAZETESİ (GÜNLÜK) Kuruluş:04.10.1999	Paşakapı Cd. Kuba Sk. No:6 NİĞDE/MERKEZ	nigdehabergazetesi@hotmail.com
NİĞDE ANADOLU HABER GAZETESİ (GÜNLÜK) Kuruluş:08.03.2003	Şehitler Mh.Firaki Sk.No:14 NİĞDE/MERKEZ	nigdeanadoluhaber@hotmail.com
DÜNDEN BUGÜNE GÜNDEM (GÜNLÜK) Kuruluş:13.03.2006	Emniyet Müd.Arkası Sarayıçı Pasajı No:5 NİĞDE/MERKEZ	formgundem@hotmail.com
TÜRKİYE'DE YENİYILDIZ GAZETESİ (GÜNLÜK) Kuruluş:22.01.2007	Apt.Altı NİĞDE/MERKEZ	ugurmart@hotmail.com

Tablo 3.8.27: Devamı

GAZETENİN ADI	ADRESİ	E-MAIL ADRESİ
YEŞİL BOR GAZETESİ Bor/Niğde (GÜNLÜK) Kuruluş:06.08.1968	Orta çarşı Eski Müftülük karşısi BOR/ NİĞDE	
BORUN SESİ GAZETESİ Bor/Niğde (GÜNLÜK) Kuruluş:09.02.2005	Eski Hükümet Meydanı Paşa Camii Karşısı Sokubaşı Sok. Kurtuluş Apart. BOR/NİĞDE	borunesigazetesi@hotmail.com
BORDA SABAH GAZETESİ Bor/Niğde (GÜNLÜK) Kuruluş:04.10.2005	Kaymakamlık Karşısı Beğsan Market Yanı BOR/NİĞDE	ellibir.haber@hotmail.com
ULUKIŞLA HAVADİS Ulukışla/Niğde (HAFTALIK) Kuruluş:28.03.2007	Kemalpaşa Mh.Hamam Sok. No:35 ULUKIŞLA/NİĞDE	ulukisla_havadis@hotmail.com
DETAY HABER Niğde Merkez (Haftalık Haber ve Spor Gazetesi)	Saruhan Mah. Ece Sok. Erdem İşhanı No:4-8 NİĞDE/MERKEZ	yomajans@hotmail.com
AÇI MEDYA (HAFTALIK)	Sıralı Mah. Paşakapı Cad. Esen Apt. Kat:3 No:4 NİĞDE/MERKEZ	iletisim@acinethaber.com
NİĞDE YANKI GAZETESİ Kuruluş:11.12.2001	Sıralı Mah. Çeşme Sok. No:9-B NİĞDE/MERKEZ	
ÇAMARDI EKSPRES Çamardı/Niğde (15 GÜNLÜK)	Çarşı Mh.Özmen Apt.No:17 Kat 2 ÇAMARDI/NİĞDE	camardiekspres@mynet.com
51 HABER GAZETESİ Niğde Merkez (GÜNLÜK) Kuruluş:12.12.1990	Kaymakamlık Karşısı Beğsan Market Yanı BOR/NİĞDE	ellibir.haber@hotmail.com

Kaynak: Niğde Valiliği, 2014.

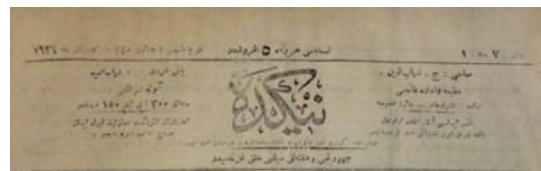
Feryad Gazetesi, 31 Kanunuevel 1341

Mudafaa Gazetesi, 29 kanunusani 1341

Nida Gazetesi, 5 Kanunusani 1340

Niğde Gazetesi, 13 Kanunusani 1926

Niğde ilinde yayınlanmış ilk dergi, 1926 senesinde yayımlanan İlk Adım Dergisi'dir. Bu derginin sadece 1 Mayıs 1926 tarihli 8. sayısına ulaşılabilmektedir. Diğer dergi ise Güzel

Mecmua'dır. Bu dergi 1928 yılında yayımlanmış olup 1. ve 2. sayılarına ulaşılabilmektedir. Tablo 3.8.28'de, günümüzde faaliyet gösteren dergilerin listesi bulunmaktadır.

Tablo 3.8.28: Niğde İlinde Faaliyet Gösteren Dergiler

YEREL DERGİ	ADRESİ	E-MAIL ADRESİ
PARALEL DERGİSİ	Atabek İş Merkezi Kat :5 No: 11 NiğDE/MERKEZ	paraleldergisi@hotmail.com
AKPINAR DERGİSİ	Yeni Çarşı İş Merkezi B/Blok No: 1/104 -NiğDE	ismailozmel@hotmail.com akpinardergisi@hotmail.com

Kaynak: Niğde Valiliği, 2014.

Tablo 3.8.29'da, günümüzde faaliyet gösteren basın kuruluşları gösterilmektedir.

Tablo 3.8.29: Niğde İlinde Faaliyet Gösteren Basın Kuruluşları

BASIN KURULUŞUNUN ADI	ADRESİ	E-MAIL ADRESİ
NİĞDE GAZET. CEM. BAŞKANI	Sungurbey Mah. Koçer Sok. Niğde Evi No:17 NiğDE/MERKEZ	borunesigazetesi@hotmail.com
NİĞDE GAZETECİLER BİRLİĞİ BAŞKANI	Birko Aş. Posta Kutusu 41 NiğDE/ MERKEZ	seyfullahaga@hotmail.com
NİĞDE GAZETECİLER VE YAZARLAR CEMİYETİ	Niğde	
ANADOLU AJANSI	Saruhan Mah. Öğretmen Naci Erdem Cad. Seratut İş Merkezi Kat:3 No:18 (İĞDE/MERKEZ	
TRT	Saruhan Mah. Ece Sok. PTT Karşısı Dişçi Veli Macit İş Hanı NiğDE/ MERKEZ	ugurmart@hotmail.com
DOĞAN HABER AJANSI STAR GAZETESİ	Saruhan Mahallesi PTT Karşısı Dişçi Veli Macit İş Hanı NiğDE/MERKEZ	ugurmart@hotmail.com dahigedik@hotmail.com
İHLÂS HABER AJANSI	Bankalar Cad. Özçelik İş Hanı kat 2 NiğDE/MERKEZ	yasinesen1@hotmail.com
CİHAN HABER AJANSI ZAMAN GAZETESİ	NiğDE/MERKEZ	i.koyuncu@hotmail.com cihanhaber51@hotmail.com
YENİ AKİT GAZETESİ	PTT Arkası NiğDE/MERKEZ	
CUMHURİYET GAZETESİ	NiğDE/MERKEZ	
SABAH GAZETESİ- SHOW TV.- YURT HABER AJANSI	Birko Aş. Posta Kutusu 41 - NiğDE/ MERKEZ	seyfullahaga@hotmail.com
NİĞDE FM	Yeni Çarşı Uyanık İş Merkezi Kat 5 NiğDE/MERKEZ	

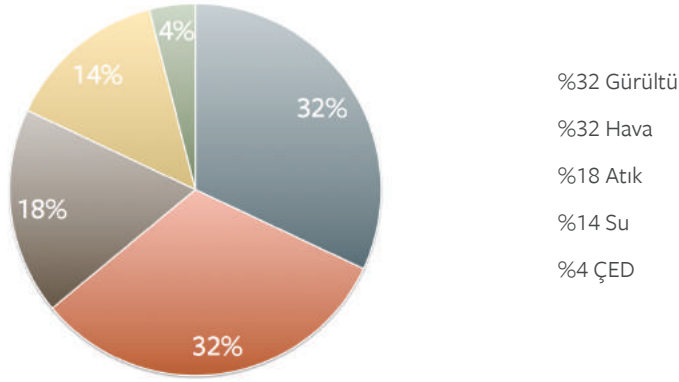
Kaynak: Niğde Valiliği, 2014.

3.8.1.6. Niğde İli Gürültü Analizi ¹⁶³

Gürültü problemi, özellikle büyük şehirlerde etkisi her geçen gün artarak hissedilen bir problem haline gelmekte ve insan sağlığı üzerinde olumsuz etki göstermektedir. Gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede trafik gürültüsü üzerinde durulmakta, gürültünün ölçülmesi ve çevrede yayılımının modellenmesi ve gürültünün azaltılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Niğde ilinde de Dr. Sami Yağız Caddesi üzerinde sabah, öğlen ve akşam saatlerinde trafik akışı olduğu gözlemlenmektedir. Bu da kent içinde motorlu araçların başlıca gürültü kaynağı olarak ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Taşıtların hareket halindeyken dur kalk yapmaları, yine yol güzergâhlarında özellikle minibüs ve otobüslerin duraklarda müşteri almak için durup kalkmaları ve bunları yaparken özellikle minibüslerin korna çalmaları, bu güzergâhtaki gürültü

düzeyini oldukça artıran nedenlerin başında gelmektedir. Kavşaklar üzerindeki trafik ışıklarında araçların durup kalkması, çevredeki gürültü seviyesi değerinin artmasına neden olmaktadır.

Niğde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gelen şikâyetler göz önünde alındığında trafikten kaynaklanan gürültü, meskenlerde ise televizyon ve müzik aletlerinden çıkan yüksek sesler, zamansız yapılan bakım onarımlar ile bazı işyerlerinden kaynaklanan gürültülerin toplumu rahatsız ettiği görülmüştür. Bu kapsamda, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne yapılan şikâyetler incelendiğinde gürültü kirliliğinin (%32) Niğde halkı için hava kirliliği ile birlikte en önemli çevre sorununu teşkil ettiği Grafik 3.8.3'te görülmektedir.

○ Grafik 3.8.3: Niğde ve Çevre Şehircilik İl Müdürlüğüne Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı

Kaynak: Niğde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2013.

Niğde il merkezinde, Dr. Sami Yağız Caddesinde, özellikle trafikten kaynaklanan gürültü ölçüm çalışmaları ve gürültü haritalandırılması amacıyla, caddenin gürültü

kaynaklarını yansıtabilecek şekilde 35 ayrı ölçüm istasyonu belirlenmiştir (Harita 3.8.7)

○ Harita 3.8.7: Dr. Sami Yağız Ölçüm Noktaları (35 Adet)

¹⁶³ Niğde İli Gürültü Analizi, Niğde Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümünde Doç. Dr. Sevgi DEMİRER danışmanlığında 2015 yılında yapılmıştır. Bu bölümde yer alan bilgiler adı geçen çalışmadan alınmıştır.

Gürültü seviyesi olarak; eşdeğer gürültü seviyesini ifade eden Leq, maksimum gürültü seviyesini ifade eden Lmax, minimum gürültü seviyesini ifade eden Lmin değerleri, sabah (07.30-09.00) öğle (12.00-13.30), akşam

(17.00-18.30) ölçülmüştür. 35 adet ölçüm noktasında, Kasım-2014 ve Nisan-2015 tarihleri arasında düzenli olarak gürültü ölçümü yapılmıştır.

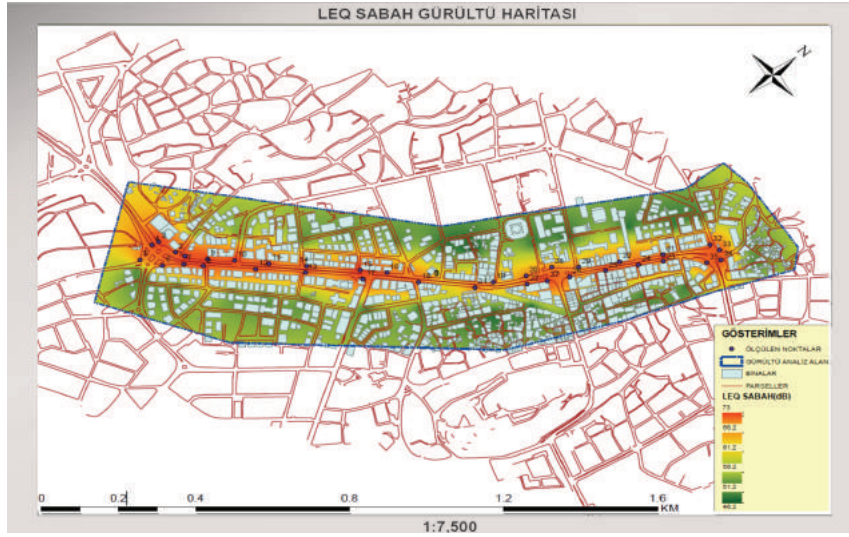
Tablo 3.8.30: Ortalama Gürültü Ölçüm Sonuçları (Leq Değerleri, dBA)

ÖLÇÜM NOKTASI	İSTASYON ADI	LEQ(SABAH)	LEQ(ÖĞLE)	LEQ(AKŞAM)
1	Pizza Pizza	72.9	72.3	72.5
2	Kardelen Market	70	68.3	70.6
3	Migros Market	73	71.8	71.9
4	Kavşak	70.4	69.2	71.7
5	Derbent Mezarlığı	67.5	70	69.4
6	Vakıfbank	68.3	67.9	68.5
7	Garanti Bank	71.1	69.5	71.5
8	Ehlikeyf Kafe	71.1	69.6	73.1
9	Şok Market	72.3	69.1	70.7
10	Mehmet Usta	72.4	69.3	71.7
11	Koçyiğitler	70.8	69.5	69.7
12	Kahve Dükkânı	70	69.9	71.8
13	Lezzet Değirmeni	69.5	68.7	69.3
14	Ömer Usta	70.2	69	71
15	Alys	72.7	70.5	75
16	Yapı Kredi Bank	70	69.7	71.9
17	Özden Market	71.1	70.8	71.6
18	Çerezcim	69.9	69.8	73.3
19	Belediye	66.2	69.8	69.2
20	Meydan	66.9	65.4	66.9
21	Büfe 2000	68.4	68.6	70.7
22	Sena Sultan	68.7	68.2	69.9
23	Emniyet Müd.	68.2	68	71.2
24	Finans Bank	69.1	69.2	71.1
25	Halk Bank	69.7	71.6	71.7
26	Lcwaikiki Mağazaları	69.2	72.1	72.4
27	Yapı Kredi(Valilik)	72.1	72.7	71.2
28	Defterdarlık	67.4	67.1	70
29	İş Bankası	66.3	68.9	69.4
30	Ziraat Bank	68.8	66.7	67.9
31	Soylu Elektrik	69	66.2	68.9
32	İmam Hatip Meydanı	70.6	72	72.5
33	Lise	70.4	71.7	72.2
34	Kavşak	71.4	72.8	73.4
35	Damak	69.9	69.5	75.2

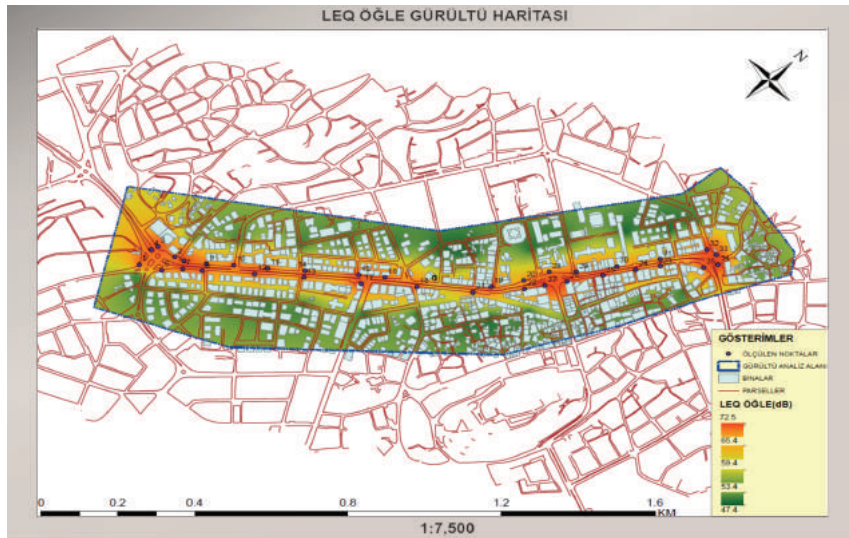
Ölçüm yapılan cadde üzerinde ticari alanların ve yerleşim alanların yoğunlukta olması gürültü seviyesinde artışlara neden olmaktadır. Oluşturulan haritalar ile özellikle trafikten kaynaklanan gürültü seviyesi tespit edilmiştir. Ölçüm esnasında araç sayımı yapılmış olup dakikada geçen araç sayısının ortalama 25 olduğu gözlenmiştir.

Gürültü haritalarının oluşturulması amacıyla, GPS ile ölçülen koordinatlar bölge haritası üzerine yerleştirilmiştir. Altı aylık ölçümler sonucunda elde edilen toplam 35 noktanın Leq, Lmax, Lmin için sabah, öğle,

akşam ölçüm değerlerini içeren haritalar oluşturulabilecek bir data hazırlanmıştır. CAD ortamındaki datalar GIS ortamına aktarılmıştır. Koordinatları önceden belirlenmiş noktaların her birine, ölçülen gürültü değerleri Leq sabah, Leq öğle, Leq akşam, değerleri GIS içerisine işlenmiştir. Elde edilen haritaların renk skalaları kendi içerisinde değerlendirilmelidir. Haritalarda cadde üzerinde görülen, renk değişimi(yeşil renkten kırmızıya doğru değişim), gürültü seviyesindeki artışı görsel olarak ifade etmektedir (Resim 3.8.10, Resim 3.8.11 ve Resim 3.8.12).

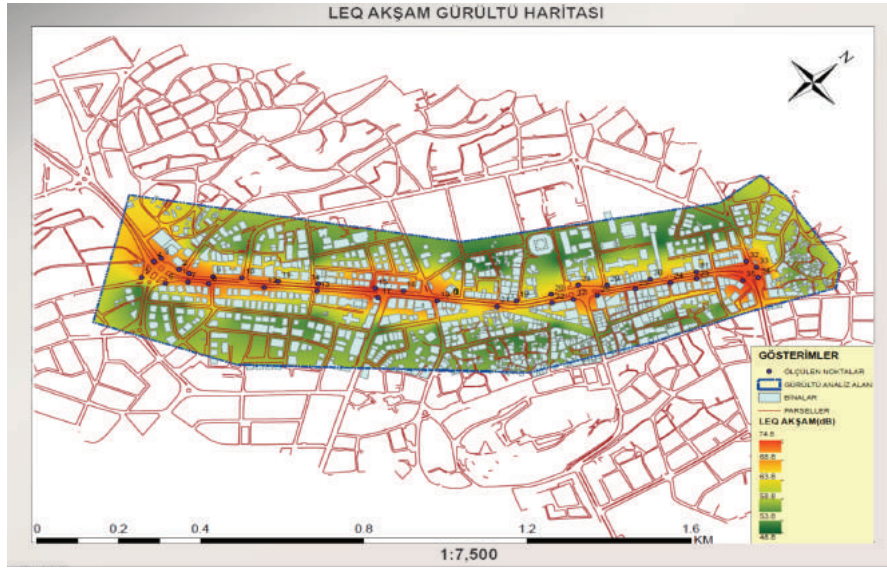

Resim 3.8.10: Sabah Saatlerinde Yapılan Gürültü Ölçüm Sonuçları

Resim 3.8.11: Öğle Saatlerinde Yapılan Gürültü Ölçüm Sonuçları

Resim 3.8.12: Akşam Saatlerinde Yapılan Gürültü Ölçüm Sonuçları

3.8.1.7. Niğde İli Kentsel Altyapı Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin Kentsel Altyapı alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi

sonucunda, ilin kentsel altyapı konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- İlin su ihtiyacını karşılayan yer altı ve yer üstü su kaynaklarının ortalama tahmini 20-25 yıl daha yeterli olması.
- Demiryolu hatlarının doğu-batı kuzey-güney bölgelerine bağlantılarının olması.
- Şehirlerarası ulaşımında kavşak noktası olması.
- Kaçak yapılaşma oranının düşük olması.
- Atıksu arıtma tesislerinin bulunması.
- Arazi yapısının nispeten düz olması.
- Altyapıda modern ve sağlıklı malzemelerin kullanılması.
- Nüfus ortalamasına göre doğalgaz kullanımının artması.
- Şehir şebeke suyunun içilebilmesi.
- Toprak ve su laboratuvarının olması.

ZAYIF YÖNLER

- Yeni imara açılan bölgelerde galeri sisteminin olmaması.
- Alternatif erişim güzergahlarının eksikliği.
- Rekreasyon (yeniden yapılanma) potansiyelinden etkin bir şekilde yararlanılamaması (Kayaardı bölgesi örneği).
- Mevcut su kaynaklarından faydalanılma düzeyinin yapılaşma baskısıyla azalması.
- Mesire alanları ve park alanlarının yetersizliği.
- Düzensiz ve çarpık yapılaşma nedeniyle kent içi yeşil alanların giderek azalması.
- Teknik altyapıda ara eleman eksikliği ve bu konuda yetersiz teknik donanım.
- Şehir içi yollarının yetersizliği.

ZAYIF YÖNLER

- Özellikle şehir merkezinde gürültü düzeyinin yüksek olması.
- Arıtma tesislerinin ve düzenli depolama alanlarının yetersizliği.
- Atık su arıtma tesislerinden etkin bir biçimde yararlanılamaması.
- Altyapı planlarının olmaması ve işlerin projelendirmeden el yordamıyla yürütülmesi.
- Altyapı Koordinasyon Merkezinin bulunmaması.
- Teknik altyapının gerçekleştirilmesinde programlama ve koordinasyon eksikliği.
- Dış göçün engellenememesi.
- Sanayinin şehir merkezinde yer alması.
- Yapılaşma anlamında parçacı çözüm arayışları.
- Araç park sorunu.
- Devlet kurumlarının şehir merkezine aşırı yoğunlaşması.
- Tüm banka ile kamu kurum/kuruluşları ve mağazaların büyük bir kısmının aynı cadde ile bağlantılı yollar üzerinde bulunması.
- Konaklama, yeme-içme gereksinimini karşılayacak yeterli sayıda ve kalitede tesisin bulunmaması.
- Toplu taşıma araçlarının etkin olarak kullanımının sağlanamaması ve alternatif toplu taşıma araçlarının bulunmaması.
- Şehrin park ve kirlilik sorunu çözümünde, yakıt tüketimi ve park sorunu olmayan araçların (bisiklet vb.) etkin olarak kullanılmaması.
- İlin henüz markalaşamamış olması.
- Merkez ilçede geçiş önceliği bulunan araçların kullanabileceği emniyet şeridinin bulunmaması.
- İlin fiziksel olarak genişlemesine imkan sağlayan arsa üretiminin yetersiz olması.

FIRSATLAR

- İlin yenilenebilir enerji üretiminde yüksek potansiyele sahip olması.
- Demiryollarının TR71 Bölgesi'ndeki illere göre çok daha güçlü olması.
- Merkez barajların park ve rekreasyon alanı olarak değerlendirilebilecek olması.
- İçme suyunun yer üstünden elde edilme potansiyelinin bulunması.
- Telekomünikasyon altyapısının bilişim projeleri için yeterli seviyede olması.
- Çevre hava alanlarına ulaşım anlamında hava taksi merkezinin uygunluğu.
- İlin KOP Bölgesi'nde yer alması.
- İlin SODES kapsamında yer alması.
- İlde havaalanının kurulacak olması.
- Hızlı trenin Ulukışla ilçesinden geçiyor olması.
- İlin çeşitlilik arzeden turizm potansiyelinin olması.
- İlin topografik yapısının hizmetlerin götürülmesinde kolaylık sağlaması.
- İlin Türkiye Güneş enerjisi potansiyel haritasındaki konumu.

TEHDİTLER

- Göç veren bir il olması.
- Organize Sanayi Bölgesi'nin yerleşim yerlerine çok yakında bulunmasının yaratabileceği olumsuz etkiler.
- Sulama alanı bölgesinin azalması (DSİ kaynaklarına göre 6 senelik zamanda sulama alanı 1.040 hektardan 800 hektara düşmüştür.)
- Merkez ilçenin içme suyu ihtiyacının neredeyse tamamının yer altı sularından karşılanması.
- Devlet Hastanesinin ulaşım açısından dezavantajlı bir noktaya inşa edilmiş olması.
- İlde büyük bir alışveriş merkezinin olmaması.
- İlde hava alanının olmaması.
- İlin IPART Programı kapsamında olmaması.
- Bazı köylerin içme suyu kaynaklarının jeolojik özelliğinden dolayı sağlıklı olmaması.

3.8.1.8. Niğde İlinin Kentsel Altyapı Alanı Vizyonu

Enerji ihtiyacının tamamını yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlayan ve ülke bütününe destek veren enerji üretim bölgesi olarak kullanılan, kişi başına düşen yeşil alan bakımından uluslararası standartlara ulaşmış, estetik ve fonksiyonel alanları ile sağlıklı ve uygar bir kent görünümüne sahip, telekomünikasyon alanında alt felaket merkezi olarak kurgulanan, yeni teknolojik gelişmeler ışığında kentin altyapısını sorunsuz hale getirerek ulusal ve uluslararası boyutta havaalanı, tren, karayolu bütününde lojistik tema şehri kimliğine sahip bir il olmak.

3.8.2. Kırsal Altyapı

Günümüzde, tüm insanların mutlu ve buldukları yerde refah içinde yaşadığı bir ortam oluşturabilmek adına, kırsal alanlarda yaşayanlara yönelik kalkınma arayışları hızlanmıştır. Sektörel ve büyümeye dayalı gelişme modellerinin toplumun tüm kesimlerine yanıt vermemesi, insanı ve doğayı ön plana çıkaran kırsal kalkınma arayışlarına bırakmıştır. İç göçün istikrarlı bir dinamiğe kavuşturulması için insanlara buldukları yerde imkanlar sağlamak ve onları oralarda tutmak için kırsal altyapının önemi çok büyüktür. Bugün; kırsal alanda yaşayanların en az kentsel alanlarda yaşayanlar düzeyinde bir yaşam standardı ve kalitesine sahip olması gerekmektedir. Kırsal alanlarda yaşayanlara eşit ve adil ekonomik ve sosyo-kültürel fırsatlar sunulmalı, yaşamak ve çalışmak için sürdürülebilir ve çekici hale getirilmeli, kırsal alanlar ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel ve teknolojik değişikliklere adapte edilebilmeli ve kırsal kalkınma faaliyetleri tüm toplum kesimlerini kapsayıcı bir biçimde tasarlanmalıdır.

Kırsal altyapı tesisleri olarak tanımlanan içme-kullanma suyu, kanalizasyon ve arıtma tesisleri teknik altyapı tesislerinin bir bölümünü oluşturmaktadır. Kırsal altyapı tesislerinin tam olarak değerlendirilebilmesi için planlama, projelendirme, uygulama, işletme ve bakım hizmetlerinin bir bütün olarak ele alınıp incelenmesi ve her bir aşamanın irdelenmesi gerekmektedir. İnceleme ve irdeleme sonucunda her kademedeki karşılaşılan problemlerin tespiti ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Kırsal altyapı tesislerinin işletilmesinde

karşılaşılan problemlerin temel kaynağı proje hataları, standart dışı kalitesiz imalat, ehliyetsiz işletme elemanı ve koordinasyon eksikliğidir. Kırsal altyapı bir bütün olarak şunlardan oluşmaktadır;

- Ulaşım yapıları (Kara yolu, raylı sistemler vb.),
- İçme ve kullanma suyu sistemleri,
- Kanalizasyon(Atıksu) tesisleri,
- Yağmur suyu drenajı,
- İçme suyu ve atık su arıtma tesisleri,
- Elektrik iletim ve dağıtım tesisleri,
- Telefon tesisleri,
- Doğalgaz ve havagazi,
- Katı atık ve geri dönüşüm sistemleri,
- Ortak merkezi ısıtma sistemleri,
- Kapalı devre TV, uydu anten, güvenlik alarm düzenleri vb.

Kırsal altyapı başlığı altında; mevcut içme suyu kaynakları ve yeterliliği ile kanalizasyon sisteminin durumu hakkında bilgiler verildikten sonra, tarımsal sulama ve verimlilik üzerinde durulmuştur. Ayrıca yapılaşma, doğal arıtma ve köy yolları hakkında mevcut durum hakkında da bilgiler verilmiştir.

3.8.2.1. Su ve Kanalizasyon

Niğde ili kırsalında su ve kanalizasyon altyapısıyla ilgili olarak mevcut durum analizi aşağıdadır.

3.8.2.1.1. Su

Kaynağı, kaynak ve kuyu suyu olan Tablo 3.8.31'deki analizde, Niğde ili ve ilçelerinin içme suyu durumuna yer verilmiştir.

Tablo 3.8.31: Merkez ve İlçe Köylerinde İçme Suyu Durumu

İLÇE	NÜFUSU	SU MİKTARI (M ³ /YIL)	KİŞİ BAŞINA
Merkez(27 Köy)	18.437	545.463	29,58524
Altunhisar(2 Köy)	1.451	98.550	67,91868
Bor(26 Köy)	8.548	254.643	29,78978
Çamardı(21 Köy)	7.236	37.462	5,17717
Çiftlik(8 Köy)	10.566	160.507	15,1909
Ulukışla(35 Köy)	9.096	201.485	22,15095

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

Dikkat çekici noktalardan biri, Bor ilçesi 26 köy ile nüfusu 8.548 iken Çamardı ilçesinin köylerinden sadece yaklaşık 1.300 kişi fazladır. Buna rağmen, Bor ilçesinde çekilen ortalama su miktarı Çamardı ilçesinin 6 katı gibi bir rakama ulaşmaktadır. Diğer taraftan bu oran Merkez köyler ile Bor köyleri kıyaslandığında nüfus ile su miktarı doğru orantılıdır. İl genelindeki 119 köy ve 19 ünite olmak üzere 138 yerleşim biriminin tamamında içme suyu yeterli durumdadır. Ancak, Niğde ilinin Adana ve Mersin illerinin yaylası konumunda olması ve Ankara-İstanbul gibi

büyükşehirlerde yaşayan nüfusun fazlalığı ve bu nüfusun yaz aylarında köylerine gelmesi, köy nüfuslarını 5-10 kat artırmaktadır. Bu durum yaz aylarında bazı köylerde suyun yetersiz hale gelmesine neden olmaktadır. Ayrıca, bazı köylerde ise tek içme suyu kuyusu bulunmaktadır.

Niğde ilinin ilçelerinin içme suyu kaynağının yeterli olup olmadığı, nüfus ve hayvan sayıları ile analiz edilerek Tablo 3.8.32'de sunulmuştur.

Tablo 3.8.32: Nüfus ve Hayvan Sayıları ile İçme Suyu Yeterliliği

İLÇE	SIRA	KÖY	NÜFUS	BÜYÜKBAŞ HAYVAN	KÜÇÜKBAŞ HAYVAN	SU KAYNAĞI			İHTİYAÇ DEBİSİ (LT/SN)	SONUÇ
						KAYNAK (Lt/Sn)	SONDAJ (Lt/Sn)	TOPLAM (Lt/Sn)		
Altunhisar	1	Akçaören	367	105	2.500	6,00		6,00	0,92	İçme Suyu Yeterli
	2	Uluören	1.090	426	5.700	6,00		6,00	2,5	
Bor	1	Balcı	777	1.028	3.000	2,1	2	4,1	2,02	İçme Suyu Yeterli
		Balcı Akbaş	60			2	4	6	0,07	
		Balcı Gayret	300	700	2.020				1,1	
	2	Bayat	425	1.434	2.675	-	5	5	1,79	
	3	Kayı	728	1.556	2.978	4	-	4	2,26	
	4	Obruk	1.522	785	2.528	-	5	5	2,65	
	5	Okçu	194	8	3.475	2	3	5	0,83	
		Tepeköy	945	827	3.145	7	-	7	2,12	
	6	Tepeköy Altınova Mah.	350			3		3	0,41	
	7	Badak	320	1.174	4.252	-	6	6	1,79	
	Badak Buldu Yaylası	10						0,01		
	Bereket	188	191	4.682	3	2,5	5,5	1,14		
8	Bereket Bereket Mahallesi	100						0,12		
9	Emen	132	89	2.570	-	3	3	0,65		
10	Gökbez	340	210	2.510	2,5	1	3,5	0,95		

Tablo 3.8.32: Devamı

İLÇE	SIRA	KÖY	NÜFUS	BÜYÜKBAŞ HAYVAN	KÜÇÜKBAŞ HAYVAN	SU KAYNAĞI			İHTİYAÇ DEBİSİ (LT/SN)	SONUÇ
						KAYNAK (Lt/Sn)	SONDAJ (Lt/Sn)	TOPLAM (Lt/Sn)		
Bor	11	Halaç	616	344	4.000	2,7	-	2,7	1,61	
	12	Havuzlu	241	171	628	2,2	-	2,2	0,49	
	13	Karacaören	163	23	2.799	2,5	-	2,5	0,69	
	14	Karamahmutlu	163	37	800	-	3	3	0,35	
	15	Kavuklu	193	41	2.350	2,5	5	7,5	0,66	
	16	Kaynarca	717	280	0	-	4	4	0,99	
	17	Kılavuz	615	119	4.200	1	2	3	1,51	
	18	Kızılkapı	70	0	750	2,3	-	2,3	0,21	
	19	Kürkçü	106	13	1.260	2	5	7	0,35	
	20	Postallı	334	26	4.700	2,8	6	8,8	1,22	
	21	Seslikaya	123	89	1.950	-	2,5	2,5	0,53	
Çamardı	1	Bekçili	248	42	1.830	2	-	2	0,63	İçme Suyu Yeterli
	2	B.Kışlakçı	265	129	1.610	4,5	-	4,5	0,66	
	3	Celaller	652	105	3.272	1,8	4	5,8	1,38	
	4	Çardacık	220	40	523	1,3	6	7,3	0,37	
	5	Çukurbağ	726	280	2.720	5	-	5	1,47	
		Çukurbağ Martı Mh.	250			3		3	0,29	
	6	Demirkazık	346	300	1.594	3,75	-	3,75	0,85	
	7	Elekgözü	581	125	1.572	3	-	3	1,02	
	8	Eynelli	1.017	117	10.028	9,5	-	9,5	2,99	
	9	Kavaklıgöl	184	20	1034	2,2	-	2,2	0,4	
	10	Kavlakepe	138	405	664	3	-	3	0,51	
	11	Kocapınar	278	585	320	1,3	-	1,3	0,72	
	12	Mahmatlı	436	100	614	5,2	-	5,2	0,67	
	13	Orhaniye	211	150	700	2	6	8	0,45	
	14	Ören	22	4	600	1,4	-	1,4	0,13	
	15	Pınarbaşı	83	105	0	2,5	4	6,5	0,16	
		Pınarbaşı Aktaş Mh.	160						0,19	
		Pınarbaşı Bahçe Mh.	30						0,03	
	16	Sulucaova	270	175	2.058	1,5	-	1,5	0,77	
17	Üçkapılı	241	585	1.000	10	-	10	0,79		
18	Yelatan	1.027	282	3.020	8	-	8	1,88		
	Yelatan Cevizli Mh.	600						0,69		
19	Yeniköy	602	294	2.620	4,5	-	4,5	1,32		
Çiftlik	1	Çardak	2.093	514	261	-	8	8	2,77	İçme Suyu Yeterli
	2	Çınarlı	596	577	1.036	1	6	7	1,2	
		Çınarlı Alıçlı Mahallesi	24	100	200	-	3	3	0,12	
3	Kula	2.410	1.188	862	3	4	7	3,63		

Tablo 3.8.32: Devamı

İLÇE	SIRA	KÖY	NÜFUS	BÜYÜKBAŞ HAYVAN	KÜÇÜKBAŞ HAYVAN	SU KAYNAĞI			İHTİYAÇ DEBİSİ (LT/SN)	SONUÇ
						KAYNAK (Lt/Sn)	SONDAJ (Lt/Sn)	TOPLAM (Lt/Sn)		
Ulukışla	4	Mahmutlu	837	399	487	1,5	6	7,5	1,28	İçme Suyu Yeterli
	5	Murtaza	1.029	492	7.682	2,4	5	7,4	2,81	
	6	Ovalıbağ	1.416	519	200	-	6	6	1,97	
	7	Sultanpınarı	650	453	1.530	6	-	6	1,28	
	8	Şeyhler	1.630	764	0	0,5	10	10,5	2,33	
	1	Altay	107	7	1.592	1	4	5	0,4	
	2	Başmakçı	227	61	488	1	2	3	0,38	
	3	Beyağıl	836	157	2.102	1	8	9	1,42	
	4	Eminlik	437	286	685	0,5	8	8,5	0,79	
	5	Emirler	554	74	2.043	4,8	7,5	12,3	1,04	
	6	Gedelli	230	0	1.351	1,5	6	7,5	0,5	
	7	Gümüş	234	10	715	1,88		1,88	0,4	
		Gümüş Öz Mahallesi	600				5	5	0,69	
	8	Güney	228	60	2.192	1,5	2	3,5	0,68	
	9	Hacibekirli	188	71	2.503	2	1,5	3,5	0,69	
		Hacibekirli Çat Mah.	80			1,5		1,5	0,09	
	10	Hasangazi	920	135	844	6	2	8	1,29	
		Hasangazi Bahçe Mh.	680						0,79	
	11	Hüsnüye	613	649	1.287	-	8	8	1,31	
	12	İlhan	173	14	513	1	3	4	0,3	
	13	İmrahor	262	21	2.803	4,5	-	4,5	0,8	
	14	Karacaören	125	37	830	3	-	3	0,31	
	15	Kolsuz	197	0	1.952	1,5	6	7,5	0,57	
	16	Ovacık	273	569	685	-	5	5	0,76	
	17	Porsuk	230	119	520	2,6	6	8,6	0,43	
		Porsuk Alanbahçe	320						0,37	
	18	Şeyhomerli	376	830	3.762	2	1,5	3,5	1,57	
19	Tekneçukur	324	0	1.388	3,9	3	6,9	0,62		
	Tekneçukur Yeni Mh.	880						1,02		
20	Tepeköy	243	167	1.555	1	6	7	0,65		
21	Toraman	139	82	0	1,8	-	1,8	0,21		
22	Alihoca	558	13	248	3,5	-	3,5	0,7		
23	Ardıçlı	34	0	1.713	1	-	1	0,34		
24	Çanakçı	144	115	21	1,25	3	4,25	0,24		
25	Çiftköy	184	119	403	1	-	1	0,35		
26	Elmalı	200	218	5.845	1,7	-	1,7	1,37		
27	Handeresi	150	48	1.217	1	2	3	0,41		

Tablo 3.8.32: Devamı

İLÇE	SIRA	KÖY	NÜFUS	BÜYÜKBAŞ HAYVAN	KÜÇÜKBAŞ HAYVAN	SU KAYNAĞI			İHTİYAÇ DEBİSİ (LT/SN)	SONUÇ
						KAYNAK (Lt/Sn)	SONDAJ (Lt/Sn)	TOPLAM (Lt/Sn)		
Ulukışla	28	Horoz	497	19	3.788	4	-	4	1,24	İçme Suyu Yeterli
	29	Katrancı	2			1	-	1	0	
	30	Koçak	333	46	343	1		1	0,47	
		Koçak Azdın Mahallesi	60				6	6	0,07	
		Koçak Kaledere Mahallesi	200						0,23	
		Koçak Tosunali Mahallesi	150						0,17	
	31	Kozluca	85	9	313	1,5	2	3,5	0,16	
	32	Maden	171	0	1.378	4,5	-	4,5	0,44	
	33	Tabaklı	210	2	0	1,5	6	7,5	0,24	
	34	Ünlükaya	33	0	1.102	1,8	-	1,8	0,23	

Tablo 3.8.32'ye göre, tüm ilçe ve köylerde su kaynağı ve nüfus ve hayvan sayıları incelendiğinde içme suyunun yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Toplam kaynak ile ihtiyaç debileri ele alındığında, şayet su tarımsal ve bahçe sulama için kullanılmazsa, önümüzdeki 20-30 yıl için de yeterli durumdadır.

3.8.2.1.2. Kanalizasyon

Tablo 3.8.33'te, fosseptik sistemi olan veya ferdi fosseptik kullanan köy ve toplam nüfus bilgileri verilmiştir. Ayrıca, arıtma sisteminin özelliğine göre de Tablo 3.8.33, fiziksel arıtma, doğal arıtma ve arıtma sistemi olmayan şekilde sınıflandırma bilgilerini içermektedir. Arıtma sistemi bulunmayan toplam 72 köy 39.826 nüfusa sahiptir.

Tablo 3.8.33: Kanalizasyon Bilgileri

İŞİN NİTELİĞİ		KÖY		BAĞLI ÜNİTELER		TOPLAM	
		ADET	NÜFUS	ADET	NÜFUS	ADET	NÜFUS
Fosseptik Sistemi Olmayan		3	346	5	206	8	552
Ferdî Fosseptik Kullanan							
Kanalizasyon Sistemi Kullanan	Sızdırmalı Fosseptikle Sonlanan						
	Sızdırmaz Fosseptikle Sonlanan	103	51.546	14	1.935	117	53.483
	Baraja Deşarj	5	2.064			5	2.064
Arıtma Tesisi Bulunan	Arıtma Tesisi Bulunmayan	72	37.954	17	1.872	89	39.826
	Fiziksel Arıtma Tesisi	5	2.064			5	2.064
	Doğal Arıtma (Yapay Sulak Alan)	34	13.938	2	269	36	14.207

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

Tablo 3.8.33'e göre, 5 köyde baraja deşarj yapılmaktadır. Bu köylerin toplam nüfusu ise 2.064 olarak verilmiştir. Tablo 3.8.34'te, Niğde iline ait kanalizasyon hat bilgileri yer almaktadır. Niğde ili köylerinde toplam

695.354 metre kanalizasyon hattı bulunmaktadır. Bu hattın 154.598 metresi koruge boru, 540.756 metresi ise büz borudur.

Tablo 3.8.34: Niğde İline Ait Kanalizasyon Hat Bilgileri

İŞİN NİTELİĞİ	BORU TİPİ				TOPLAM
	BETON	KORİGATÖR	PE / PVC	DİĞER	
HAT UZUNLUĞU (m)	540.756	154.598			695.354

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

Ayrıca, 2011 yılında Ahiler Kalkınma Ajansı destekli 23 köyde doğal arıtma tesisi inşa edilmiş olup, 2012 yılında 3 köyün, 2013 yılında da 10 adet köyün doğal arıtma

tesisi inşa edilmiştir. Tablo 3.8.35'te, fosseptik envanteri ve köylerin büyüklüğüne göre fosseptik kapasiteleri verilmiştir.

Tablo 3.8.35: Fosseptik Envanteri

İŞİN NİTELİĞİ	KÖY		BAĞLISI		TOPLAM		
	Adet	Nüfus	Adet	Nüfus	Adet	Nüfus	
Fosseptik Kapasitesi	0-250 Kişilik	1	496		1	496	
	251-500 Kişilik	26	1.730	7	678	33	2.408
	501-1000 Kişilik						
	1001-1500 Kişilik	77	45.030	7	1257	74	46.287
	>1501 Kişilik						

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

3.8.2.1.3. Tarımsal Sulama ve Verimlilik

Niğde ilinin toplam arazi varlığı 7.254.000 ha'dır. Bu alanın 372.460 ha. çayır mera, 40.767 hektar orman ve funda, 5.792 hektarı yerleşim yeri ve sanayi alanı, 140 hektarı göller, 31.214 ha. ise taşlık, kayalık.

Niğde ilinde 275.783 ha. alanda tarım yapılmaktadır. Bu alanın 116.526 ha. (Toplam tarım alanının %42'si)

sulanırken, 159.257 ha. (Toplam tarım alanının %58'i) da ise kuru tarım yapılmaktadır. Niğde ilinde mevcut su rezervi ile sulanabilecek alan en fazla 209.186 ha'dır. Halen fiilen sulanan yaklaşık 116.526 ha. ilave olarak en fazla 92.660 ha daha sulamaya açılacak alan vardır (Niğde İl Özel İdaresi, 2014). Tablo 3.8.36'da, tarımsal sulama için kullanılan tesisler yer almaktadır.

Tablo 3.8.36: Tarımsal Sulama İçin Kullanılan Dere Kaynaklı Göletler

SIRA NO	TESİS ADI	İLÇE	DEPOLAMA HACMI, FAYDALI HACİM (m³)	SULAMA ALANI	SULAMA ALANI
				PROJEDE ÖNGÖRÜLEN (HA)	GERÇEKLEŞEN (HA)
1	Aktoprak Sul. Göl.	Ulukışla	617.489	117,5	355
2	Ulukışla HİS ¹⁶⁴ Göl.	Altunhisar	14.617		
3	Azatlı Göl.	Çiftlik	584.304	105,2	105,2
4	Azatlı HİS Göl.	Çiftlik	15.000		
5	Bahçeli Göl.	Bor	950.500	145	154,3
6	Bekçili HİS Göl.	Çamardı	12.675		
7	Bekçili KÖS ¹⁶⁵ Göl.-2010	Çamardı	101.000	18,5	35
8	Beyazışlak çı KÖS Göl.	Çamardı	146.803	28,96	30

¹⁶⁴HİS : Hayvan İçme Suyu Göleti.

¹⁶⁵KÖS : Küçük Ölçekli Sulama Göleti.

Tablo 3.8.36: Devamı

SIRA NO	TESİS ADI	İLÇE	DEPOLAMA HACMI, FAYDALI HACİM (m ³)	SULAMA ALANI	SULAMA ALANI
				PROJEDE ÖNGÖRÜLEN (HA)	GERÇEKLEŞEN (HA)
9	Celaller KÖS Göl.	Çamardı	54.947	11,17	25
10	Çanakçı HİS Göl.	Ulukışla	22.654		
11	Çifteköy KÖS Göl.-2010	Ulukışla	85.864	29,79	30
12	Çınarlı HİS-1 Göl.	Çiftlik	18.616		
13	Çınarlı HİS-2 Göl.-2011	Çiftlik	31.147		
14	Değirmenli KÖS Göl.	Merkez	34.922	94	94
15	Dikilitaş Sul. Göl.	Merkez	2.856.000	538	400
16	Emirler Sul. Göl.	Ulukışla	1.786.000	282	350
17	Eynelli Sul. Göl.	Çamardı	2.751.000	440	440
18	Güllüce KÖS Göl.	Merkez	23.504	10	10
19	Gümüş KÖS Göl.	Ulukışla	45.746	30	50
20	Hacibekirli HİS Göl.	Ulukışla	3.820		
21	Hasangazi Köyüsü HİS Göl.	Ulukışla	38.096		
22	Hasangazi Tilkideresi HİS Göl.	Ulukışla	38.096		
23	Himmetli Sul. Göl.	Merkez	1.465.300	345	345
24	Hüsniye Sul. Göl.-2010	Ulukışla	1.920.340	287,8	420
25	İlhan KÖS Göl.-2011	Ulukışla	136.500	47,3	50
26	İlhan HİS Göl.	Ulukışla	14.485		
27	Kavlaktepe HİS Göl.	Çamardı	25.523		
28	Kavuklu Sul. Göl.	Bor	1.095.000	196	280
29	Kırkpınar HİS Göl.	Merkez	7.650		
30	Kocapınar KÖS Göl.-2010	Çamardı	76.702	14,75	14,75
31	Kozluca KÖS Göl.-2010	Ulukışla	76.840	30	30
32	Kula HİS Göl.	Çiftlik	28.050		
33	Mahmatlı Sul. Göl.	Çamardı	516.676	122,45	165
34	Mahmutlu HİS Göl.	Çiftlik	19.253		
35	Tepeköy HİS Göl.	Merkez	101.003		
36	Narköy KÖS Göl.	Merkez	176.381	50,5	80
37	Okçu KÖS Göl.-2010	Bor	96.533	24,35	30
38	Orhaniye KÖS Göl.	Çamardı	55.653	25	50
39	Porsuk Sul. Göl.	Ulukışla	2.045.311	430	430
40	Sultanpınarı HİS Göl.	Çiftlik	21.068		
41	Tabaklı HİS Göl.	Ulukışla	10.145		
42	Tepeköy Sul. Göl.	Merkez	1.095.000	134,2	200
43	Karacaören HİS Göl.	Ulukışla	15.144		
44	Üçkapılı KÖS-1 Göl.-2011	Çamardı	101.000	39,2	60
45	Yaylayolu KÖS Göl.-2011-2012	Merkez	45.492	10,8	12
46	Yelatan KÖS Göl.-2011-2012	Çamardı	133.559	28,5	30
47	Üskül (Yeniköy) Sul. Göl.	Çamardı	1.538.900	325	350
48	Yeni yıldız KÖS Göl.-2011	Ulukışla	28.548	6,1	15

Tablo 3.8.36: Devamı

SIRA NO	TESİS ADI	İLÇE	DEPOLAMA HACMI, FAYDALI HACİM (m ³)	SULAMA ALANI	SULAMA ALANI
				PROJEDE ÖNGÖRÜLEN (HA)	GERÇEKLEŞEN (HA)
49	Üçkapılı KÖS-2 Göl.-2011	Çamardı	151.000	18	30
50	Hüsnüye HİS Göl.	Ulukışla	10.000		
51	Kızılkapı Yeraltı Benti	Bor		40	40
52	İçmeli Sulama Göleti-2013-2014	Merkez	408.071	76	112,4
53	Şeyhler HİS Göleti-2013	Çiftlik	25.895		
54	Tepeköy Derivasyon Göleti-2012	Merkez	30.263		-
55	Gökbez Sulama Göleti-2012-2013	Bor	433.519	79,48	99,22
56	Uluğağaç Kazı Göleti-2014	Merkez			
57	Değirmenli KÖS-2 Göleti-2014-2015	Merkez	19.352	-	-
58	Karacaören Sulama Göleti-2015	Ulukışla	535.909	91,04	104,5

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

Yerüstü su kaynakları ve bu kaynaklardan bugüne kadar yapılan tesisler, bilinen debileri ve sulamaya açılan sahaları aşağıda verilmiştir.

Yerüstü su kaynaklarıyla yapılan ve halen faal olan 128 tesis mevcuttur. Bu tesisler 13.739,70 ha arazi sulanmaktadır.

Tablo 3.8.37: Yerüstü Su Kaynaklarıyla Yapılan ve Halen Faal Olan Tesis Sayısı

İLÇE	ADET
Merkez	27
Altunhisar	4
Bor	14
Çamardı	42
Çiftlik	5
Ulukışla	36
TOPLAM	128

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

Tablo 3.8.38: Tarımsal Sulama İçin Kullanılan Tesisler

SIRA NO	TESİS ADI	SULAMA ALANI (1)	SULAMA ALANI	SU KAYNAĞI TÜRÜ (2)
		PROJEDE ÖNGÖRÜLEN (HA)	GERÇEKLEŞEN (HA)	
1	Merkez Çavdarlı Sulama Tesisi	26	26	Köy içinde Kaynak
2	Merkez Değirmenli Gölet Sulama	150	150	Kaynak ve Gölet
3	Merkez Dikilitaş Gölet Sulama	538	538	Gölet
4	Merkez Dünderli Sulama	223	223	Dere ve Köy içi Kaynak
5	Merkez Elmalı Sulama	25	25	Dere
6	Merkez İçmeli Gölet Sulama	112,4	112,4	Gölet

Tablo 3.8.38: Devamı

SIRA NO	TESİS ADI	SULAMA ALANI (1)	SULAMA ALANI	SU KAYNAĞI TÜRÜ (2)
		PROJEDE ÖNGÖRÜLEN (HA)	GERÇEKLEŞEN (HA)	
7	Merkez Fertek Sulama	55	55	Dere
8	Merkez Fesleğen Sulama	13	13	Dere
9	Merkez Gümüşler Sulama	225,1	225,1	Tümnü Kaynağı ve Dere
10	Merkez Hançerli Sulama	65	65	Dere
11	Merkez Himmetli Sulama	85	85	Dere
12	Merkez Kırkpınar Sulama	150	150	Baraj Dere
13	Merkez Narköy Sulama	11	11	Kaynak
14	Merkez Narköy Gölet Sulama	50	50	Gölet
15	Merkez Ballı Sulama	100	100	Gölet ve Kaynak
16	Merkez Güllüce Sulama	100	100	Gölet ve Kaynak
17	Merkez Tepeköy Gölet Sulama	65	65	Gölet ve Kaynak
18	Merkez Küçükköy Sulama	20	20	Dere
19	Merkez Yeşilova Sulama	42	42	Kaynak
20	Merkez Yaylayolu Gölet Sulama	35	35	Gölet
21	Merkez İçmeli Sulama	39	39	Dere
22	Merkez Kızılören Sulama	12	12	Kaynak
23	Merkez Hacıbeyli Sulama	160	160	Dere
24	Merkez Sazlıca Sulama	700	700	Dipsiz Kaynağı
25	Merkez Kayırlı Sulama	16	16	Kaynak ve dere
26	Merkez Uluğaç Gölet Sulama	54	54	Gölet
27	Merkez Tepeköy Sulama	56	56	Dere
28	Altunhisar Akmanlar Sulama	72	72	Dere
29	Altunhisar Çömlekçi Sulama	45	45	Dere
30	Altunhisar Merkez Sulama	220	220	Dere
31	Altunhisar Yeşilyurt Sulama	40	40	Dere
32	Bor Bahçeli Gölet Sulama	130	130	Dipsiz ve Adıyaman Kaynağı
33	Bor Bahçeli Sulama	440	440	R Havuzu ve Dipsiz Kaynağı
34	Bor Gökbez Sulama	28	28	Dere
35	Bor Gökbez Gölet	100	100	Gölet
36	Bor Havuzlu Sulama	50	50	Köy içindeki Kaynak
37	Bor Karacaören Sulama	21	21	Kaynak
38	Bor Karamahmutlu Sulama	60	60	Kaynak
39	Bor Karanlıkdere Sulama	23	23	Dere
40	Bor Kavuklu Gölet Sulama	270	270	Gölet
41	Bor Kızılkapı Sulama	17	17	Dere
42	Bor Kılavuz Sulama	40	40	Dere
43	Bor Halaç Sulama	135	135	Dere ve Drenaj
44	Bor Kemerhisar Sulama	140	140	Kaynak
45	Bor Okçu Gölet Sulama	30	30	Gölet
46	Çiftlik Azatlı Gölet Sulama	105	105	Gölet

Tablo 3.8.38: Devamı

SIRA NO	TESİS ADI	SULAMA ALANI (1)	SULAMA ALANI	SU KAYNAĞI TÜRÜ (2)
		PROJEDE ÖNGÖRÜLEN (HA)	GERÇEKLEŞEN (HA)	
47	Çiftlik Asmasız Sulama	58,3	58,3	Dere
48	Çiftlik Mahmutlu Sulama	150	150	Dere
49	Çiftlik Kitreli Sulama	72	72	Dere
50	Çiftlik Sultanpınar Sulama	140	140	Dere
51	Çamardı Bademdere Sulama	347	347	Karapınar Kaynağı ve Totarı
52	Çamardı Bademdere Sarıpınar Sulama	65	65	Sarıpınar Kaynağı
53	Çamardı Bekçili Gölet Sulama	35	35	Gölet
54	Çamardı Burç Sulama	153	153	Dere
55	Çamardı Celaller Gölet Sulama	40	40	Dere
56	Çamardı Çardacık Sulama	13	13	Drenaj
57	Çamardı Çardacık Sulama	25	25	Dere
58	Çamardı Çukurbağ Sulama	104	104	Ecemiş Çayı
59	Çamardı Çukurbağ Sulama	65	65	Emlî Deresi
60	Çamardı Demirkazık Sulama	70	70	Ecemiş Çayı
61	Çamardı Demirkazık Sulama	30	30	Dağevi Kaynağı
62	Çamardı Elekgözü Sulama	230	230	Ecemiş Çayı ve kaynak
63	Çamardı Eynelli Gölet Sulama	427	427	Gölet
64	Çamardı Hanyazısı Sulama	352	352	Ecemiş Çayı
65	Çamardı Kavlaktepe Sulama	35	35	Dere ve Kaynak
66	Çamardı Kavlaktepe Gölet Sulama	90	90	Gölet ve Kaynak
67	Çamardı Kocapınar Sulama	15	15	Kaynak
68	Çamardı Kocapınar Gölet Sulama	17	17	Gölet
69	Çamardı Pınarbaşı Sulama	268	268	Ecemiş Çayı ve kaynak
70	Çamardı Merkez Sulama	100	100	Dere
71	Çamardı Merkez Maden Mah. Sulama	120	120	Ören Deresi ve kaynak
72	Çamardı Merkez Haciosmanhanı Sul.			Çamardı ve Ören Deresi
73	Çamardı Mahmatlı Gölet Sulama	196	196	Gölet
74	Çamardı Mahmatlı Elekgözü Kurşunluk Sul.	210	210	Ecemiş ve Ören Deresi
75	Çamardı Mahmatlı Elekgözü İğdebükü Sul.	46	46	Ecemiş Çayı
76	Çamardı Elekgözü Sulama	10	10	Kaynak
77	Çamardı Orhaniye Sulama	15	15	Kaynak
78	Çamardı Sulucaova Sulama	50	50	Kaynak ve Gölet
79	Çamardı Sulucaova Sulama	10	10	Kaynak
80	Çamardı Üçkapılı Sulama	250	250	Gölet ve Kaynak
81	Çamardı Yelatan Sulama	76,4	76,4	Kaynak ve Ecemiş Çayı
82	Çamardı Yelatan Gölet Sulama	54	54	Gölet
83	Çamardı Yeniköy Gölet Sulama	560	560	Gölet
84	Çamardı Orhaniye Sulama	15	15	Dere
85	Çamardı Orhaniye Gölet Sulama	30	30	Gölet
86	Çamardı Demirkazık Hopurtkeleri Sulama	200	200	Ecemiş Çayı Totarı

Tablo 3.8.38: Devamı

SIRA NO	TESİS ADI	SULAMA ALANI (1)	SULAMA ALANI	SU KAYNAĞI TÜRÜ (2)
		PROJEDE ÖNGÖRÜLEN (HA)	GERÇEKLEŞEN (HA)	
87	Çamardı Çukurbağ Sulama	90	90	Ecemiş Çayı+Fenk Kayn.
88	Çamardı Yeniköy Sulama	15	15	Dere ve kaynak
89	Çamardı Celaller Sulama	15	15	Keson Kuyu
90	Çamardı Bademdere	80	80	Totarı ve Ulupınar Kayn.
91	Çamardı Beyazkışlakçı Gölet	30	30	Gölet
92	Çamardı Ören	30	30	Dere ve Kaynak

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

3.8.2.1.4. Yapılaşma

Kaymakamlık ve muhtarlıkların talepleri doğrultusunda ilde WC, şadırvan yapımı, muhtarlık binası bakım onarımı, köy okulları ve sosyal tesisler bakım onarımı ve ihata duvar yapımı, imam evi yapımı, cami bakım onarımı, gasil hane yapımı, futbol sahası yapımı, çocuk oyun parkları

yapımı, açık hava spor aletleri, basketbol sahaları, voleybol sahaları, mesire alanları, kilitli parke çalışmaları, minyatür halısaha ve mezarlı ihata duvar yapımı gibi çeşitli işler yapılarak köylerin üst yapı eksiklikleri giderilmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar Tablo 3.8.39'da verilmiştir.

Tablo 3.8.39: Köylerde Yapılan İnşaat ve Çevre Düzenleme İşleri

DÜZENLEME	2009	2010	2011	2012	2013
Yapılan İş Adeti	43	38	53	60	47
Harcama (TL)	5.582.619	1.717.161	1.581.264	1.257.203	3.067.983

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

3.8.2.1.5. Köy Yolları

Köy ve kasaba yollarının bakımlı olması, bir ilin ne kadar gelişmiş olduğunun göstergesidir. Kentin kırsal ile bağlantısını kuran yollar, kırsalda yaşayanların, ki bunlar birçok kez toplam nüfusun %50'si civarındadır, kente kolaylıkla gelmelerini sağlamaktadır. Hem kamu hem de özel kesimin bir anlamda müşterilerinin yarısı kırsalda ikamet etmektedir. Diğer taraftan son yıllarda popüler

olan başka bir konu ise kırsal bölgelerin temiz havası ve doğasından faydalanmak için kentli nüfusun bu bölgelere kolaylıkla ulaşabilme imkanının var olup olmadığıdır.

Tablo 3.8.40'da, ilçelere göre köy yollarının nitelikleri ve uzunlukları yer almaktadır. Asfalt olarak 351 km ile Ulukışla köyleri birinci sıradadır. Ulukışla'yı 308 km ile Merkez köyleri ve 285 km ile Bor köyleri takip etmektedir.

Tablo 3.8.40: Köy Yollarının Niteliklerine ve İlçelerine Göre Dağılımı

İLÇE	ASFALT	STABLİZE	TESVİYE	HAMYOL	PARKE	TOPLAM
Merkez	308	318	73	56	77	832
Altınhisar	76	60	6	0	18	160
Bor	285	150	50	9	21	515
Çamardı	167	179	45	40	23	454
Çiftlik	98	74	7	0	25	204
Ulukışla	351	235	122	34	67	809
TOPLAM	1.285	1016	303	139	231	2.974

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

Tablo 3.8.41’de, köy yollarına yapılan yatırımlar km ve adet olarak verilmiştir. Son yıllarda kar yağışının önceki yıllara nazaran fazla olmamasına karşın, karla mücadele

anlamında 2012 ve 2013 yıllarında 18.519 ve 14.300 km.’lik çalışma yapılmıştır.

Tablo 3.8.41: Köy Yollarında Yapılan Yatırımlar

ADI	2009	2010	2011	2012	2013
1. Kat Asfalt (Km)	106	113	48	34	70
2. Kat Asfalt (Km)	13	89	162	168	157
Asfalt Bakım (Yama)	1036	941	1081	1079	1.092
Onarım (Km)	73	115	72	49	85
Stabilize Kaplama (Km)	56	29	74	83	92
Malzemeli Bakım (Km)	94	222	18	37	49
Greyderli Bakım (Km)	1.896	1.896	1.989	1989	1.995
Beton Büz (Adet)	463	572	320	872	1.208
Menfez (Adet)	220	180	160	230	204
Karla Mücadele (Km)	2.700	1.452	400	18.519	14.300

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

Tablo 3.8.42’ye göre, köy yollarının %47’sinin alsfalt, %31’nin stabilize, %10’unun tesviye, %4’ünün ham yol ve %8’inin parke yol olduğu görülmektedir. Yolların il

toplamında %50’ye yakınının asfaltlanmış olması Niğde ili için önemli bir gelişmedir.

Tablo 3.8.42: Köy Yolları Envanteri

İLÇE	TOPLAM YOL (Km) (%)					
	ASF.	STB.	TESV.	HAM	PARKE	TOPLAM
Merkez	0,43	0,33	0,08	0,07	0,09	842
Altunhisar	0,48	0,38	0,04	0	0,11	160
Bor	0,59	0,24	0,11	0,02	0,04	541
Çamardı	0,4	0,38	0,08	0,09	0,05	457
Çiftlik	0,51	0,36	0	0	0,12	209
Ulukışla	0,46	0,26	0,16	0,04	0,08	818
TOPLAM	0,47	0,31	0,1	0,04	0,08	3.027
Yüzdelik Oranı	47%	31%	10%	4%	8%	100%

Kaynak: Niğde İl Özel İdaresi, 2014.

3.8.2.2. Kırsal Altyapı Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin Kırsal Altyapı alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi sonucunda, ilin

kırsal altyapı konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- İlde kırsal altyapı hizmetlerine kentsel altyapı hizmetleri kadar önem verilmesi.
- İçme suyu motopomplarının elektrik ihtiyacının karşılanmasında güneş enerji panellerinin kullanılması.
- Kırsal altyapı hizmetlerinde yenilenebilir enerji kaynaklarının yaygın kullanılması.
- Kırsal altyapı hizmetlerinde kullanılan teknik donanımın güçlü olması.
- Niğde ili kırsal kesiminde hizmet veren kurumların mali disipline bağlı olması.
- Kırsal kesimde yüksek kalitede asfaltın kullanılmaya başlanması.
- İlin KOP Bölgesi'nde yer alması.
- Kırsal altyapı hizmetlerini kapsayan Ar-Ge ve proje biriminin aktif ve etkin olması.
- Kırsal kesimde yerleşik alan tespitinin tamamlanmış olması.
- Ölçülebilir ve denetlenebilir hizmet kalite standartları sisteminin kullanılıyor olması.
- Sağlık kurumlarının genel bütçe ve döner sermaye kaynaklarının kullanılabilmesi nedeniyle hizmetlerin daha rahat götürülebilmesi.
- İlde arazi toplulaştırma çalışmalarının devam ediyor olması.
- Tüm köylerde katı atıkların düzenli olarak toplanıyor olması.

ZAYIF YÖNLER

- Çalışma alanları ile ilgili yeterli envanter çalışmasının olmaması.
- Kırsal bölgede turizm fırsatlarının değerlendirilmesi için yeterli altyapı olmaması.
- Kırsaldan merkeze göçün olması.
- Taşımali eğitim sistemi nedeniyle okulların kapanması.
- Kırsal bölgelerde yeterli sosyal ve ticaret mekânların olmaması.
- Tarımsal sulama altyapısının yetersiz olması.
- Bazı kırsal bölgelerin yol kalitesinin yetersiz olması.
- Kırsaldan merkez ve başka illere ulaştırma hizmetlerinin yetersiz olması.

FIRSATLAR

- İldeki üst yönetimin planlama ve proje konusunda desteğinin tam olması ve koordineli çalışması.
- İlin KOP Bölgesi'nde yer alması.
- İlin SODES kapsamında yer alması.
- Kırsal kesimde, çeşitlilik arz eden turizm potansiyelinin olması.
- Köy sayısının azlığı.
- İlin topografik yapısının, hizmetlerin götürülmesinde kolaylık sağlaması.
- Kırsal bölgelerin gölet, baraj ve yeraltı su rezervi yönünden zengin olması.
- İlin Türkiye güneş haritasındaki uygun konumu.
- İlin IPART Programı kapsamında olmamasına rağmen, aynı avantajları sağlayan Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK¹⁶⁶)'ndan destek alabiliyor olması.

¹⁶⁶ 28.01.2016 tarihli ve 2467 sayılı Niğde Valiliğine yazılan TKDK Kurumu yazısına göre, Bakanlar Kurulu Toplantısında fonların etkin ve ülke geneline yaygın olarak kullanılması amacıyla mevcut il teşkilatına 39 yeni il teşkilatının yakın zamanda ekleneceği kararı alındığı bildirilmiştir. Bu bağlamda 'kırsal kalkınma ve çiftçiler ile diğer yararlanıcıların üretkenliğine katkı sayesinde ülke genelinde sağlanacak refah artışına yönelik öncelikli hükümet eyleminin zamanında ve etkin yerine getirilmesi amacıyla; İl Koordinatörlüğü teşkilatının idari yerleşimi gerçekleşinceye kadar il koordinatörlüğüne irtibat ve çalışma bürosu tahsis edilmesi' bildirilmiştir. Bu doğrultuda, Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğüne tahsisli olan Yenice Mahalle 164 ada 33 nolu parselde bulunan eski Sağlık Eğitim Merkezi kamu binasının TKDK İl Koordinatörlüğüne, teşkilatının idari yerleşimi gerçekleşinceye kadar geçici olarak verilmesine dair Valilik Oluru alınmış olup Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumuna yazı ile bildirilmiştir.

TEHDİTLER

- Tarım arazilerine giden yolların tamamen ÇMK'da (Çiftçi Malları Koruma) olması nedeniyle onarılamıyor olması.
- Yer altı su rezervinin gün geçtikçe azalması.
- Kırsalda yaşayan halkın gelir düzeyinin düşük olması.
- Kurak bir il olmaya doğru gidiş.
- Tarım arazilerinin çok parçalı olması.
- Kaçak yapılaşmanın önlenememesi.
- İlin IPARD Programı kapsamında olmaması.
- Bazı köylerin içme suyu kaynaklarının jeolojik özelliğinden dolayı kullanışlı olmaması.
- Kırsalda göç veren genç nüfusun bulunması ve gittikçe yaşlanan nüfus profili.
- Sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyinin düşme eğiliminde olması.
- Su ihtiyacının büyük bir kısmının yer altı sularından karşılanması.

3.8.2.3. Niğde İlinin Kırsal Altyapı Alanı Vizyonu

Kırsal kesimin tamamında içme suyu, tarımsal sulama ve ısınmada yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanıldığı, imar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma alanlarında kırsal kesimin desteklendiği, ağaçlandırma, park ve bahçelere ilişkin hizmetlerin üst düzeyde olduğu, kırsal kesimde sağlık okuryazarlığının geliştiği, kırsalda da kentsel imkânların sunulduğu, katılımcılık, etkinlik, saydamlık, hesap verebilirlik ilkeleri çerçevesinde, halkın yaşam kalitesinin yüksek olduğu bir il olmak.

3.8.2.4. Kentsel ve Kırsal Altyapı Alanı Gelişme Politikaları

Aşağıda, kentsel ve kırsal altyapıya ilişkin gelişme politikalarına yer verilmiştir.

3.8.2.4.1. Kentsel Altyapı Alanı Gelişme Politikaları

Niğde ili için kentsel altyapı vizyonu “Enerji ihtiyacının tamamını yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlayan ve ülke bütününe destek veren enerji merkez bölgesi olarak kullanılan; kişi başına düşen yeşil alan bakımından uluslararası standartlarda olan; estetik ve fonksiyonel alanlar oluşturarak, sağlıklı ve uygar bir kent görünümüne sahip; telekomünikasyon alanında alt felaket merkezi olarak kurgulanan; yeni teknolojik gelişmeler ışığında kentin altyapısını sorunsuz hale getirerek ulusal ve uluslararası boyutta havaalanı, tren, karayolu bütününde lojistik bir tema şehri kimliğine sahip bir il olmak” olarak belirlenmiştir. Çevresel ve yerel faktörler göz önüne

alınarak nasıl bir strateji uygulanması gerektiğinin araştırılması önem arz etmektedir. Bu çerçevede, kentsel altyapı alanında geliştirilebilecek politikalara ilişkin öneriler aşağıda sunulmuştur.

a) Kentsel Dönüşüm Projelerinin Artırılarak Daha Yaşanılabilir Ferah Alanlar Oluşturulması

İnsanlığın buluşlarından en önemlisinin kent olduğu söylenebilir. Toplu olarak bir arada yaşayan insanlar uygarlıkların doğmasını kolaylaştırmış, gelişmelere ışık olmuşlardır. Kentin doğayla güçlü bir ilişkisi bulunmasına karşın kent olgusu, insanlığın ürettiği doğal olmayan bir ortamdır. Bu yaşantının izleri hızlı kentleşme, çarpık yapılaşma, nüfus artışı ve toplumsal dönüşüm sürecinin

yarattığı spekülasyon rantları ve ticari kullanım baskısı altında yok olmakla karşı karşıyadır. Yaşanabilir bir il planlanırken, kentin su ile ilişkisinin yeniden kurulması gerekmektedir. Yüzeysel suların dinlenme ve eğlence için kullanılması, bataklıkların taşkın ve su depolama bakımından rolünün hesaba katılması, yağışın yer altı suyu için sızdırılma alanlarının ayrılması, taşkın için açık alanlar bırakılması ve benzerleri kent planlarının ayrılmaz bir parçası olmalıdır. Ayrıca yaşanılabilir bir kent için yaya yollarının ve bisiklet kullanımının özendirilmesi bunlar için özel yollar planlanması gereklidir. Kent doğadan ayrı olarak düşünülemez. Kent içindeki yeşil alanların, park ve bahçelerin büyüklüğü ve kent içindeki yüzdesi kentin albenisini artıracaktır. Devamında, artan nüfus yeni yatırımları tetikleyecektir.

b) Hava Taksi Merkezinin Kurulması

Günümüz şartlarında para ile zaman kıyası yapılmakta, zamanın para karşılığı bulunmamaktadır. Gerek iş adamlarının fabrikaları arasında mekik dokurken, gerek akademisyenlerin mevcut ders yüklerinin yanında akademik etkileşim amacıyla yurtdışı ve yurtiçi konferanslarına ulaşımında ve gerekse siyasetçilerin günde en az 3-5 il veya 1-2 ülke dolaşarak yaptıkları ziyaretler düşünüldüğünde uçakların ne denli büyük bir nimet olduğu görülmektedir. Dünyayı küçük bir köy haline getiren havaalanları, kültürlerin birbirleri ile etkileşimlerinde de önem arz ederler. Niğde ili, bulunduğu konum itibarıyla çevre illere, kendi ilçelerine ve çevre illerin ilçelerine 1-2 saat uzaklıkta bulunmaktadır. Karayolu ile 2-3 saat uzaklığında 3 havaalanı bulunduğu göz önüne alındığında, kısa dönemde mevcut inşaatına başlanmış bölgede hava taksi merkezinin kurulması hem Niğde için hem de yakın olarak bahsi geçen yerleşim birimleri için alternatif bir ulaşım imkânı sağlayacaktır, bu bölge için bir ulaşım zenginliği oluşturacaktır. Uzun dönemde ise havaalanının mutlaka açılması ilin her alanda gelişmesi açısından çok önemlidir.

c) Ulaştırma İmkânlarının ve Hizmetlerinin Geliştirilmesi

Bir önceki maddede değinilen hava taksi uygulaması yanında, TR71 Bölgesi'ndeki illere kıyasla çok eski tarihlerden bu yana Niğde il merkezinde demiryollarının bulunması ve faal olarak yürürlükte olduğu düşünüldüğünde, şehrin aktivitesinin artması için yenileme ve bakım çalışmalarının yapılması önem kazanmaktadır. Bu çerçevede hafif raylı sistemin hayata geçirilmesi, Niğde ili bütüncül anlamda düşünüldüğünde kent ve kırsalın bütünlüşmesi için de önemlidir. Ayrıca TR71 Bölgesi illeri içinde sadece Kırıkkale ve Niğde ilinde demiryolu olduğu düşüldüğünde, demiryolunun yük ve yolcu taşımacılığında daha aktif rol alması sağlanmalıdır. Böylece, hem karayollarının yükü azalacak hem de daha az maliyetle yolcu taşınmasının yolu açılacaktır.

Şehir merkezindeki trafik yükünü dağıtmak ve gücünü azaltmak amacıyla çevre yollarının ve bunlara bağlantılı ana yolların yapılması ve yeni caddeler açılması gerekmektedir. Gümüşler -Şehir Merkezi-Üniversite Kampüsü-Bor-Bahçeli-Kemerhisar güzergâhına hafif raylı sistemin kurulması gerekmektedir.

Devlet Hastanesine ulaşımı kolaylaştırmak ve trafik yükünü azaltmak amacıyla, Yukarı Kayabaşından açılacak bir tünelle yeni yol yapılmalıdır. Devlet Hastanesi bağlantılı Bor-Çiftlik çevre yolu devreye sokulmalıdır.

Hemzemin geçitler üst geçit veya alt geçit yapılarak ihtiyaçlara göre yeniden düzenlenmelidir.

Çevre ilçe ve köylerden gelen toplu taşıma araçlarının şehir trafiğine girmeden hizmet verebilecekleri için küçük terminaller yapılmalıdır.

Başta üniversite kampüsü, Gümüşler kavşağı olmak üzere şehir merkezi ve bağlantılı yollarda ihtiyaç duyulan yerlere bitti çıktı şeklinde kavşak ve köprüler yapılmalıdır.

Şehir içi yollarda uygun yerlere bisiklet yolları yapılmalıdır.

d) Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) Veri Girişlerinin Tamamlanarak, Kullanıcıların Hizmetine On-Line Olarak Sunulması

CBS, dünya üzerindeki karmaşık sosyal, ekonomik, çevresel vb. sorunların çözümüne yönelik mekana/konuma dayalı karar verme süreçlerinde kullanıcılara yardımcı olmak üzere, büyük hacimli coğrafi verilerin; toplanması, depolanması, işlenmesi, yönetimi, mekânsal analizi, sorgulaması ve sunulması fonksiyonlarını yerine getiren donanım, yazılım, personel, coğrafi veri ve yöntem bütünüdür. Çeşitli kullanım alanlarına ve tematik konulara yönelik olarak geliştirilen CBS uygulamaları vardır. Bu CBS uygulamaları, Kent Bilgi Sistemi, Orman Bilgi Sistemi, Karayolları Bilgi Sistemi, Arazi Bilgi Sistemi, Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi, Lojistik Bilgi Sistemi, İç Güvenlik Bilgi Sistemi, Araç İzleme Bilgi Sistemi, Trafik Bilgi Sistemi, Kampüs Bilgi Sistemi, Deprem Bilgi Sistemi, Harita Bilgi Sistemi vb. şekilde adlandırılmaktadır. CBS gibi bir sistemin Niğde ilinde yaygın bir şekilde kullanımı örneğin, her türlü afet durumunda veya trafik ekiplerinin kontrolünde kolaylık sağlayacaktır.

e) CO2 Rezervlerinin Kullanılması

Bilindiği gibi dünya çeperinde sıcak havayı tutarak sera etkisi yaratan bir gaz olan CO₂, kalsitin çıkarılması ve kullanımının son 10 yılda arttığı düşünüldüğünde, kalsit kayalarının hava ile teması neticesinde ortaya çıkmaktadır. CO₂'nin birçok kullanım alanı vardır. Gazaltı kaynağında inert bir örtücü olarak, amonyum bikarbonat, potasyum karbonat, kalsiyum karbonat gibi tuzların presipitasyonunda, penisilin üretiminde, pH ayarlayıcı

asit olarak, demir paketleme ve pota yüzeylerinin sertleştirilmesi, organik tarımda ve seralarda, çimento iyileştirmede, gübre olarak, hava yastıklarında, cankurtaran botlarının şişirilmesinde, torpido itici olarak, madenlerde patlayıcı maddelerin soğutulmasında, aerosol ve yangın tüplerinde, yangın söndürme sistemlerinde, tehlikeli sıvıların transferinde, petrol çıkarmada, bira, kola, maden suyu gibi içeceklerde, dondurulmuş gıda, meyve sebze ve çiçek stoklaması ve muhafazasında, çabuk bozulabilen maddelerde paketleme tazelikliğini korumada, dondurma, süt, tereyağı üretiminde kullanılmaktadır. Bunların yanında, CO2 miktarından faydalanılarak yeşil alan ve orman yapısının geliştirilmesi ve artırılması sağlanabilir.

f) Yerüstü Su Kaynakları Ulaşım Projeleri ve Yer Altı Şebekelerinin Bilgi Sisteminin Oluşturulması

Niğde Merkezde su, büyük ölçüde yeraltı kaynaklarından sağlanmaktadır ve mevcut durum analizinde de belirtildiği gibi rezervler her geçen gün azalmaktadır. Alternatif kaynak arayışları sadece Niğde ilinin değil çevre illerin de sorunudur. Probleme uzaklarda çözüm aramaya gerek yoktur. Tarım alanı politikalarında da belirtildiği üzere, il sınırları içinde Ecemiş suyu ve Şeker Pınarı kaynak suları bulunmaktadır. Bu suların mevcut buldukları yatakları kurutmadan uygun bir gölete ya da baraja akmalarını sağlayarak Niğde ilinin il bütününde su ihtiyacı giderilebilir ya da uygun yüksekliklere rüzgar veya güneş enerjisi kullanılarak suyun uygun bir yüksekliğe çıkarılması sağlanıp suyun kendi cazibesıyla gelmesi sağlanabilir. Bu konuda KOP Bölge İdaresi ile ortak projeler yapılabilir.

İlde önemli eksikliği hissedilen yer altı şebekelerinin data bilgi sisteminin oluşturularak kaynakların etkin ve verimli kullanılması sağlanmalıdır. Yer üstündeki enerji ve iletici hatları yer altına alınmalıdır. Öncelikle şehir içindeki yüksek gerilim hatlarının yer altından şehre girişi sağlanmalıdır.

Şehir kanalizasyonunun tam olarak arıtılabileceği ve gelecekte artan nüfusun da ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte bir arıtma tesisi yapılmalıdır. Akkaya Barajı'nın temizlenmesi ve temiz kalması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Şehir içindeki ıslahı gereken dereler ıslah edilmeli ve gereken düzenlemeler yapılmalıdır.

Tarım teknolojisinde az su tüketen sulama usulleri (damla sulama ve püskürtme gibi) geliştirilmelidir.

Sanayi sektöründe az su kullanan üretim teknolojisi geliştirilmeli, geri kazanımlı su yöntemlerinden faydalanılmalıdır.

Yer üstü enerji ve iletici hatlarının tamamının yer altına alınması. Kent içindeki yüksek gerilim hatları kent dışına alınmalıdır.

g) Barajlar Çevresinde Park Rekreasyon Sahası Oluşturulması (Gebere Barajı gibi)

Rekreasyon, insanın yaşam kalitesini artırmak için serbest ve/veya boş zamanında doğaya zarar vermeden, kendi istemi ve gönüllü olarak yaptığı faaliyetleri kapsayan disiplinlerarası bir çalışma alanıdır. Bu tanımda “boş zaman” yanında “serbest zaman” kavramının kullanılması bilinçli bir şekilde yapılmıştır. Yapılan yeni çalışmalarda yaşam kalitesinin artırılması çabalarının sadece boş zaman için değil, serbest zaman için de değerlendirilmesi gerektiği ortaya konulmakta ve vurgulanmaktadır. Günümüzde insanlar hayatlarının yaklaşık dörtte birini rekreasyon faaliyetlerinde geçirmektedir. Rekreasyon; yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelen Latince recreation kelimesinden gelmektedir. Türkçe karşılığı yaygın bir şekilde boş zamanı değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Yeniden yapılanma mantığı çerçevesinde Gebere Barajı ve Kayabaşı bölgelerinde rekreasyon çalışmaları yapılarak, merkezdeki ve kırsaldaki halkın kullanımına açılması, hem doğayla insanı bütünleştirmeye hem de insanların sosyal bir ortam bulmalarına katkıda bulunacaktır.

h) Kompleks Bir Alışveriş Merkezinin Kurulması

Alışveriş merkezleri; belirlenen hedef kitleye doğru ulaşım sağlayacak, amaçlanan doğru konseptle oluşturup dizayn edilen, planlanan, belirlenen ürün karması yapılandırılan ve yönetilen; perakende mağaza, çeşitli hizmet, eğitim ve kültür kuruluşlarının yer aldığı bir komplekstir. Ticari işletme tiplerini ve farklı hacimlerdeki satış birimlerini içinde barındıran bu kompleksler, belli bir alan içindeki tüketicilere veya tüketici gruplarına hizmet etmek üzere yapılandırılmaktadırlar. Genelde amaç, gelişen tüketicinin ihtiyaçlarına uyum sağlayabilmektir. Dünyadaki alışveriş merkezleri otomotiv sektörüyle beraber gelişmiştir. İlk alışveriş merkezlerinde insanların atlı arabalarını park edebilecekleri alanlar ön planda tutulurken günümüzde alışveriş merkezlerinin tanıtım kriteri olarak otoparkında alabildiği araç kapasitesi sunulmaktadır. Tüm bunlar bize ‘hayatı kolaylaştırıcı’ unsurların artık diğer sektörlerde de olduğu gibi alışveriş merkezlerinde de ana etken olduğu göstermektedir. Tüm sektörlerde olduğu gibi alışveriş merkezleri de ekonomik gelişme ve kalkınma düzeylerindeki yükseliş ve globalleşmenin etkisiyle ortaya çıkan hızlı değişimlerle; tüketicileri ve tüketim davranışlarını, satın alma alışkanlıklarını etkilemiştir. Birçok mağazayı bünyesinde bulundurması, alışveriş yaparken aynı zamanda yiyecek, dinlenme, eğlence, kişisel bakım, spor, eğitim, kültür sanat aktiviteleri gibi imkânları da sunmasıyla, güvenli ve konforlu bir ortam sağlayarak boş zamanların değerlendirilebileceği birer cazibe merkezine dönüştürülmüştür. Bunun yanı sıra çevresine modern bir çehre de sunabilen bu merkezler, çok kısa zamanda tüketicilerin vazgeçilmezi

olmuştur. Bu değişim ve gelişme sonucunda büyük alışveriş merkezlerinde alışveriş, tüketici için kolay, rahat, çeşitli, zevkli ve daha ekonomik hale dönüşmüştür. Bu merkezler, en yüksek gelir seviyesinden en düşük gelir seviyesine kadar toplumun her kesimine hitap ettiği için geniş kitlelerin ilgisini de çekmektedir. Dolayısıyla, büyük alışveriş merkezleri, sunduğu ürünler, hizmetler, yenilikler, fiyatlar, yarattığı değerlerle yeni anlamlar kazanmış, adeta yaşam alanları olmuştur. Hatta günümüzde inşaat sektörü bu süreci kendi lehine çevirecek çalışmalara devam etmektedir. ABD’de yeni oluşturulacak şehirlerde öncelikle alışveriş merkezi (City Center) yapılıp sonrası yeni evler ve yaşam başlatılmaktadır. Türkiye’de yeni yerleşim alanlarından Beylikdüzü, Ataşehir, Bahçeşehir örneklerinde de görüldüğü üzere, alışveriş ve yaşam alanları yapılıncaya kadar ev satışı ve yerleşim çok az olup, merkezin hizmete girmesiyle birlikte yaşam hızlanmıştır. Niğde ili AVM’si olmayan ender illerdendir. Eğitimli, üniversitesi olan, il ve ilçeleri toplamında yaklaşık 400 bin gibi bir nüfusa sahip Niğde ilinin AVM’si olmalıdır. Yapılan kamuoyu araştırmalarına göre halkın bir kısmının hafta sonları 1-2 saat uzaklıktaki çevre illerdeki AVM’lere gidip para ve zamanlarını orada harcadıkları bilinmektedir. Niğde ilinde açılacak AVM’nin hem insanları ilde tutmaya hem de paralarını Niğde ilinde harcamaya katkısı olacak, bu durum istihdam ve gelir artışına da katkı sağlayacaktır. Şehir stadi yeni ve daha geniş bir alana taşınmalı, mevcut şehir stadının yerine de AVM yapılmalıdır.

i) İlin Genişlemesi, Yeşil Alanların Artırılması ve Engellilere Uygun Hale Getirilmesi

Niğde hâlihazırda genişlemesini tamamlamamış küçük bir ildir. Niğde ilinin ilçeleri ve çevre illerle bağlantı noktaları düşünüldüğünde, merkezi belediyenin de projelendirdiği (Efendibey Kentsel Dönüşüm Projesi) şekilde ilin kuzey tarafa doğru genişlemesi uygun olacaktır. Ayrıca, şehrin merkezinde bulunan ve genellikle her aracın kullanmak zorunda kaldığı yola alternatif yollar üretilmelidir. Genişleyen ve güzelleşen her yapı cazibe merkezi olmayı hak etmektedir. Böylece, daha fazla büyümeye yol açılmış olacaktır.

İlde mevcut kişi başına düşen yeşil alan miktarının en az 20 m² olması sağlanmalıdır. Niğde Evleri, Güllüce, Tepe Köy yatay mimari ile Kayseri yönüne doğru genişletilebilir.

İl, engellilerin rahatça yaşamlarını sürdürebileceği hale getirilmelidir.

İlin uzun vadede genişlemesini Fertek, Koyunlu, Bor, Kızılca, Çukurkuyu, Kemerhisar, Bahçeli, Sazlıca, Gümüşler, Aktaş yerleşim yeri ile birlikte geniş bir metropol alan olarak düşünülmeli, ulaşım ve diğer yerel hizmetler buna göre planlanmalıdır.

j) Kamu ve Eğitim Kampüs Alanlarının Oluşturulması

İlin Merkezinde birçok kamu kurum ve kuruluşu bulunmaktadır. Bunların merkezde bulunması bir taraftan şehir içi trafiğini olumsuz etkilerken, diğer taraftan kamu veya özel kurumlarda işini görmek için gelen halkın park sorunu ile karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. Yerleşim alanlarından uzak, Üniversite Kampüsüne benzer ferah bir alanda yeni binalar inşa edilerek tüm kamu kuruluşlarının merkezden taşınması gereklidir. Yeni yapılacak kampüste park sorunu olmayacak şekilde park alanları ve bekleme alanları da bulunmalıdır.

Şehir merkezinde sıkışık kalan ve faaliyet sahası daralan okullar, şehir merkezi dışında oluşturulacak çok amaçlı eğitim kampüsüne taşınmalıdır.

k) Oldtown (Eski Şehir) Bölgesinin Oluşturulması

Birçok Avrupa ülkesi şehirlerine gidildiğinde, o şehrin tarihi dokusunu hissettiren bir bölge vardır. Ayrıca bu bölgede, irili ufaklı birçok dükkân vardır ve bu dükkânlarda yöresel yiyecekler ve bölgeyi tanıtan hediyelik eşyalar satılmaktadır. Şehri ziyaret eden turistlerin ilk uğrak noktası her zaman buralar olmaktadır. Niğde ilinin Kale Bölgesi, eski binaları ve kalesiyle bu tür bir alan olmayı hak etmektedir. Eski tarihi dokuyu bozmadan, yerli ve yabancı turistlerin uğrak noktası olabilecek bir alan yaratılmalıdır. Böylece, içinde ve çevresinde birçok tarihi ve turistik mekân içeren Niğde ili için bir tanıtım ve turizm merkezi de oluşturulmuş olacaktır. Bu sayede Niğde ilinin tanıtımına destek verirken, hem eskimeye yüz tutmuş el sanatlarının sergilenme imkânı doğmuş olacak hem de halkın bu bölgeye bakış açısı değişecektir.

l) İldeki Gürültü Düzeyinin Azaltılması

Durum analizi bölümünde belirtildiği üzere, Niğde ilinde 2015 yılında Niğde Üniversitesi Çevre Mühendisliği tarafından 35 ölçüm istasyonundan elde edilen ölçüm sonuçları, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ölçütlerine göre Niğde ilini “gürültülü” bir il olarak kabul etmektedir. Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği’nin sınır değeri 65 dBA iken ölçüm sonuçları bu değerin üstündedir.

Gürültü haritaları, gerekli kontrol tedbirlerinin alınması gereken alanların belirlenmesini sağlamaktadır. Bu önlemlerden bazıları şunlardır:

- Gürültü kaynaklarının belirlenmesi ve kamuoyunun bilgilendirilmesi; bu konuda farkındalık eğitimlerinin verilmesi ve STK’larla ortak çalışmalar yapılarak, kampanyalar düzenlenmesi.
- Emniyet ve ilgili kurumlarla işbirliği ile ilköğretim okullarında bilgilendirmeler yapılması ve insanlara bu konuda küçük yaşta alışkanlık kazandırılması.
- Trafik yoğun olduğu noktalara «Korna

çalmayınız» gibi farkındalık yaratacak tabelalar asılması.

- Araç kullanımı yerine bisiklet kullanımının teşvik edilmesi.
- Trafikten kaynaklanan gürültünün azaltılması amacıyla cadde genelinde ağaçlandırma alanının genişletilmesi.
- Kamu kurumlarının şehir merkezinden kamu kampüsüne taşınması.
- Yerleşim yerlerinde, gürültü rahatsızlığının önlenmesi amacıyla dış yalıtım yapılması.
- Yol, bina, inşaat işlerinde kullanılan aletlerin konut bölgelerinde ve gürültüye duyarlı bölgelerde belli saatlerde çalışmasına izin verilmesi.

m) İlde Fuar Alanı Oluşturulması

İlde fuar alanı bulunmamaktadır. Fuar alanı için uygun bir mekan seçilerek alt yapısı hazırlanmalıdır. Elma, patates, kiraz gibi ürünlerin tanıtımını yaptığı fuarlar düzenlenmelidir.

3.8.2.4.2 Kırsal Altyapı Alanı Gelişme Politikaları

Niğde ili için kırsal altyapı vizyonu “Kırsal kesimin tamamında içme suyu, tarımsal sulama ve ısınmada yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanıldığı, imar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma alanlarında kırsal kesimin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesislerine ilişkin hizmetlerin üst düzeyde olduğu, kırsalda kentsel imkânların sunulduğu, katılımçılık, etkinlik, saydamlık, hesap verebilirlik ilkeleri çerçevesinde, halkın yaşam kalitesinin yüksek olduğu bir il olmak.” olarak belirlenmiştir. Çevresel ve yerel faktörler göz önüne alınarak nasıl bir strateji uygulanması gerektiğinin araştırılması önem arz etmektedir. Bu çerçevede kırsal altyapı alanında geliştirilen politikalar aşağıda sunulmuştur.

a) Tarihi ve Turistik Yerlere Ulaşım İmkânlarının İyileştirilmesi

Niğde gerek Kapadokya Bölgesi’nde olduğundan gerekse birçok medeniyete tanıklık ettiğinden, her ne kadar gizli kalsa da tekrar kazanılması gereken bir hazinedir. Bu nedenle bu tür kırsal bölgelerde ulaşımı kolaylaştıracak adımlar atılmalıdır. Öncelik, Niğde il vizyonunda da yer alan Kemerhisar Bölgesi’ne verilmelidir. Daha önce de planlanmış olan “Kemerhisar Çevre Yolu Projesi”nin tekrar düşünülmesi veya Kemerhisar içinde bulunan ikinci bölünmüş yolun alternatif olarak beldenin çıkışına kadar uzatılması, bölgenin tarihi ve turistik dokusunun geliştirilmesinde katkı sağlayacaktır.

b) Tüm Köylerin Yeterli ve Sağlıklı İçme Suyuna Kavuşturulması

İçme suyu problemi sadece Niğde ilinde değil

dünyanın birçok yerinde problem olarak karşımıza çıkmaktadır. İllerin öncelikli politikaları arasında, içme suyu üzerine projeler yer almalıdır. Niğde kırsalında suyun bulunması ile ilgili fazla problem olmasa da suyun hanelere taşınması maliyeti nedeniyle sorundur. İçme suyu, mümkün olan yerlerde, daha yükseklerden suyun kendi cazibesıyla gelmesi yoluyla; mümkün olmayan yerlerde ise güneş enerjisi kullanan motorlar sayesinde yeraltından çıkarılabilir. Belediyelerin en önemli sorunlarından biri olan su çıkarma ve hanelere ulaştırma maliyetleri, Niğde ilinin bazı köylerinde suyu güneş panelleri ile çıkarma suretiyle giderilmiş durumdadır. Bunun yaygınlaştırılarak tüm kırsalda uygulanması, harcama kaleminden su çıkarılması için elektrik kısmından da tasarrufu sağlayacaktır. Ayrıca, yaz aylarındaki yayla turizmi ve yerli halkın yazlık olarak köylerine dönmesi sonucu artan nüfusun su sıkıntıları gidermek için içme suyu çalışmaları yapılmalıdır.

Toprakta suyun depolanmasını artırmak için erozyona engel olunması maksadıyla teraslama yapılmalı, bitki örtüsü tahrip edilmemelidir. Çünkü, suyun depolanan miktarı toprağın derinliği ve organik madde oranı ile sıkı bir ilişkiye sahiptir. Bitkiyle örtülü bir toprak, toprağa giren yağış suyu miktarını çıplak toprağa kıyasla iki katına çıkarmaktadır. Suyun gerçek değerini anlayabilecek kadar bilinçlendirme için herkese eğitim verilmelidir. Yer altı sularının kirlenmesini önlemek için tedbirler alınmalıdır. Aşırı derecede yer altı suyu kullanımına kanuni tedbirlerle kısıtlama getirmelidir. Yağmur ve kar suyunu biriktirecek her türlü önlem alınmalı. Yağmur suları özellikle bahçe sulamak için kullanılabilir. Vahşi sulama sisteminden kapalı sulama veya damlama yöntemine geçilmelidir.

c) Yük ve Yolcu Taşımacılığında Konforun Artırılması, Zaman ve Ekonomik Kayıpların En Aza İndirilmesi

Nispeten küçük bir il olan Niğde ilinde, yolcu taşımacılığı büyük sorun arz etmektedir. Köy, kasaba ve ilçe toplu taşıma araçlarının diğer bölge sınırlarından ve birbirlerinin güzergâhlarından yolcu alamaması düşünüldüğünde, bu durum hem maddi hem de manevi anlamda ülke ekonomisine yük olmaktadır. Bu nedenle, ilgili mevzuatların sağlanması durumunda, ulaşım master planı yapılarak tek bir hat ve uygun büyüklükteki araçlar ile önceden belirlenen saatlerde tüm yerleşkelerin yolcularının alınarak önce ilçe merkezlerine sonra il merkezine doğru bütüncül bir politika izlenebilir. Örneğin, Aktaş Kasabası’ndan başlayarak, Niğde il Merkezi dâhil, Kızılca Köyü’ne kadar fizibilite raporları hazırlanarak hafif raylı sisteme dönüşüm sağlanmalı veya mevcut tren yolu üzerinde çalışma yapılarak bu hat üzerinde şehir içi yolcu taşımaları teşvik edilmelidir. Bu durum, hem şehir merkezindeki trafik yoğunluğunu hem de gürültüyü azaltmaya katkı sağlayacaktır.

d) Kırsalda Altyapısı Bulunan Sağlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi

İl merkezlerinde sağlık personeli hareketliliğinin fazla olması ve uzman personelin il merkezleri dışında fazla görev almak istemedikleri göz önüne alındığında, ilçe hastanelerinin fazla rağbet görmediği gerçeği ile karşı karşıya kalınmaktadır. Kırsalda sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi ve daha iyi duruma getirilmesi için en azından kadrosu bulunmayan ilçelere belli günlerde uzmanlar görevlendirilerek hem ilçelerde, hem de köylerde veya kasabalarda bulunan halkın kendisine yakın ilçe hastanesine gitmesi sağlanabilir. Bu sayede, ilçe hastanelerinin de daha aktif rol almasının yolu açılabilir. Böylece, ilçelerde de ekonomi ve sosyal hayatın gelişmesi nispeten desteklenmiş olacaktır.

e) Kırsal Kesimin Modern Kanalizasyon Sistemlerine Kavuşturulması

Bölgenin bitki örtüsü ve su yapısının sağlıklı ve sürdürülebilir tutulabilmesi için kanalizasyon altyapı sistemlerinin ihtiyaca cevap verir hale getirilmesi gerekir. Kırsalda genel bir kanalizasyon sistemi yerine, bireysel çözümler denendiği için hem çevre kirliliği hem de atıkların arıtılması noktasında sorunlar yaşanmaktadır. Doğal arıtma teknikleri ile kısmi çözümler üretilmeye çalışılsa da çözüm bütüncül bir politika ile genel bir kanalizasyon sisteminin kullanıma geçirilmesidir. Kanalizasyon ve atık pis su arıtma sistemi ile ilgili mevcut durum incelenerek, atık suların arıtılıp çevreye tekrar bırakılmalarını sağlayan yeni tesisler inşa edilmelidir. Bu amaca hizmet edecek mevcut belediyelerin ilgili birimlerinin kapasitelerinin artırılarak kalite noktasında gelişmeleri sağlanmalıdır.

f) Kırsal Yerleşim Alanlarının Daha Yaşanabilir Kılınması

Mevcut durum analizinde yaşanılabilir kent kavramı,

hem kentsel hem de kırsal altyapı kısımlarında ayrıntıları ile tartışılmıştır. Yaşanabilirlik kavramı, yerleşik halkın günlük yaşamı içinde ihtiyaç duydukları sağlıklı çevresel şartların ve yaşam kalitesinin karşılığıdır. Kırsal bölgelerde doğa henüz kaybolmamıştır. Kırsalda, kent hayatı henüz doğayı mağlup etmemiştir. İşte tam da bu noktada mevcut etkileşimi koruyarak halkın daha huzurlu bir alanda sosyal tesisler ve hâlihazırdaki doğayı kullanarak park alanları oluşturulabilir. Çocukların ve gençlerin oynayabilecekleri kompleks spor alanları tesis edilebilir. Yapılan parkların içi altyapı hizmetleri ile zenginleştirilebilir. Böylece, kent olanaklarının olduğu bir kırsal sağlanabilir. Kırsal kesimin turizm açısından canlandırılması, buraların daha hızlı bir şekilde yaşanabilir olma noktasına gelmelerine katkı sağlayacaktır.

g) Kırsal Yerleşim Alanları Veri Tabanının Oluşturulması

Ülkemizde KÖYDES Projesi kullanılarak son yıllarda kırsal altyapı konusunda büyük ilerlemeler sağlanmıştır. Bu kapsamda yapılan kırsal altyapı verilerinin sayısal haritalara işlenmesi ve güncelliğinin takip edilmesi, gerek ilin kendi altyapı yatırımlarının takibi gerekse merkezden gerçekleştirilecek bir takım projelerin kararlaştırılması ve koordinasyonu çalışmalarına hız verilmelidir.

h) Kırsal Yerleşimlerde Yatırım Hizmetlerinin Etkin Olarak Yürütülebilmesi İçin Makine Parkının Dinamik Tutulması

Kırsalda altyapı hizmetlerini sağlayan kuruluş İl Özel İdaresidir. İl Özel İdare bünyesinde bulunan makine parkı ne kadar sağlıklı, güncel ve dinamik tutulur, dünyadaki gelişmelere açık olursa hizmetin götürülmesi o kadar verimli olacaktır. Günümüz teknolojileri göz önüne alındığında, yeşil alanlar bir bölgeden başka bir bölgeye ağacından çimine kadar taşınabilmektedir. Bu en uç örneğin yanında, altyapı ve üst yapı hizmetlerinin en doğru şekilde ve zamanında yapılabilmesi için dinamik bir makine parkı şarttır.

3.9 GENÇLİK VE SPOR

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda sporla ilgili hüküm bulunan dünyadaki ender ülkelerden biridir. Anayasa'nın 59. maddesinde, "Devlet her yaştaki Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirici tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur." hükmü yer almaktadır.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün en önemli amacı, her yaştaki vatandaşın beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi için serbest zamanlarında spor yapmasını

sağlamaktır. Ayrıca, özürli vatandaşların spor yapması ve spor faaliyetlerine katılması, devlet tarafından teşvik edilmekte ve desteklenmektedir.

Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri (GHSİM) ve federasyon başkanlıklarının istekleri doğrultusunda her yıl, Başbakanlık tarafından Spor Eğitim Planları hazırlanmakta ve ihtiyaç duyulan spor elemanlarının yetiştirilmeleri ve eğitimleri için antrenörlük ve monitörlük kursları ile çeşitli seminerler düzenlenmektedir.

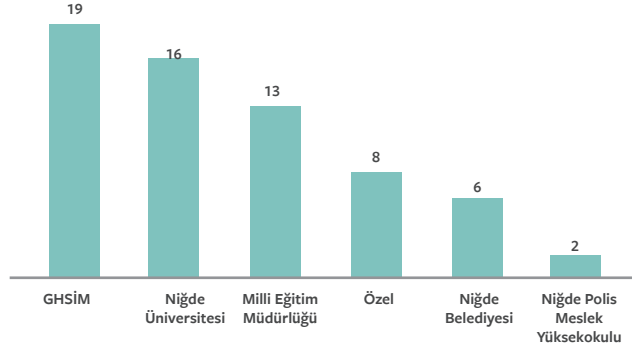
3.9.1. Niğde İlindeki Sportif Tesisler

İlde bulunan spor tesislerinin mülkiyetine göre dağılımı Tablo 3.9.1 ve Grafik 3.9.1'de verilmiştir. Bu dağılıma göre ildeki spor tesislerinin %30'u GHSİM'ye, %25'i Niğde Üniversitesine, %20'si Milli Eğitim Müdürlüğüne, %13'ü özel sektöre, %9'u Niğde Belediyesine ve %3'ü de

Polis Meslek Yüksekokuluna aittir. Niğde Üniversitesine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun olmasının, Üniversitenin tesisleşmesine artı bir etki yaptığına dikkat etmek gerekmektedir.

Tablo 3.9.1: Niğde İlnde Bulunan Spor Tesislerinin Mülkiyetine Göre Dağılımı

TESİS SAHİBİ	SAYI	YÜZDE (%)
Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü (GHSİM)	19	0,30
Niğde Üniversitesi	16	0,25
Milli Eğitim Müdürlüğü	13	0,20
Özel Sektör	8	0,13
Niğde Belediyesi	6	0,09
Niğde Polis Meslek Yüksekokulu	2	0,03
TOPLAM	64	100

Grafik 3.9.1: Niğde İlnde Bulunan Spor Tesislerinin Mülkiyetine Göre Dağılımı

Tablo 3.9.2: Niğde İlindeki Sportif Tesislerin Açık/Kapalılık Durumuna Göre Dağılımı

TESİS SAHİBİ	KAPALI(m ²)	AÇIK(m ²)	TOPLAM
GHSİM	13.120	8.950	22.070
Milli Eğitim Müdürlüğü	8.200	5.096	13.296
Niğde Belediyesi	1.897	312,5	2.209,5
Niğde Polis Meslek Yüksekokulu	350	392	742
Niğde Üniversitesi	1.4054	12.154	26.208
Özel	1.600	6.200	7.800
TOPLAM	39.221	33.104,5	72.325,5

Kaynak: Niğde GHSİM.

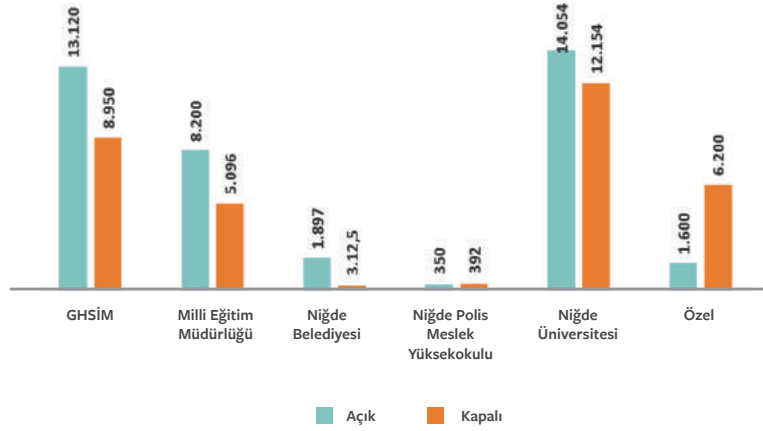

Kurumsal sorumluluk ve topluma hizmet anlayışı açısından bakıldığında spor tesislerin çok az bir bölümünün Niğde Belediyesi tarafından yapıldığı görülmektedir. Fakat bu envantere girmeyen ancak, sağlıklı yaşama ilişkin belediye yatırımlarının yapıldığı gözlenmektedir.

İlde bulunan açık ve kapalı spor alanlarının toplamı 72.325,5 m²'dir. Mevcut tesis alanlarının %46'sı kapalı

alanlardan, %54'ü ise açık alanlardan oluşmaktadır. Kapalı alanlarla açık alanların birbirine yakın oranda olması, Niğde iklimi göz önüne alındığında olumlu değerlendirilmesi gereken bir durumdur. Bu durum, Niğde ilinde her mevsim sportif aktivitelerin yürütülmesine imkân sağlamaktadır.

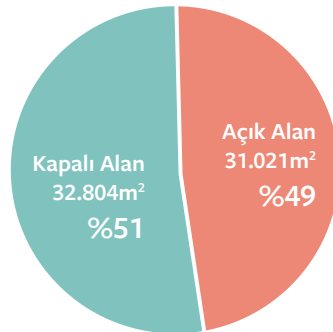

○ Grafik 3.9.2: Niğde İlindeki Sportif Tesislerin Açık/Kapalılık Durumuna Göre Dağılımı (m²)

Tablo 3.9.3 incelendiğinde spor tesislerinin çoğunluğun futbol, basketbol, voleybol gibi takım sporlarına yönelik olduğu görülmektedir. Bireysel spor dallarına yönelik tesis sayısı oldukça azdır.

Tesislerin seyirci kapasiteleri incelendiğinde ildeki spor tesislerinin toplam seyirci kapasitesinin 22.709 kişi olduğu görülmektedir. Bir kısım spor tesisinde seyirci mahallerinin olmadığı görülmektedir.

Niğde ilinde, biri yarı olimpik diğeri olimpik olmak üzere iki kapalı yüzme havuzunun olmasının, ileriki yıllarda yüzme sporlarının gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Özellikle "Olimpik Yüzme Havuzu"nun olmasının, denize kıyısı olmayan bu il için önemli bir kazanım olduğu ve bireysel spor dallarında gelişmelerin sağlanması açısından bir fırsat sağladığı dikkat çekmektedir.

○ Grafik 3.9.3: Niğde İlindeki Nitelikli Spor Tesislerinin Kapalı/Açık Dağılımı

Tablo 3.9.3: Niğde İlindeki Nitelikli Spor Tesislerinin Dağılımı

TESİSİN MÜLKİYETİ	NİTELİĞİ	AÇIK/ KAPALI	SEYİRCİ KAPASİTESİ	
GHSİM	Ulukışla Futbol Sahası	Açık	500	
GHSİM	Ulukışla Spor Salonu	Kapalı	200	
GHSİM	Kemerhisar Spor Salonu	Kapalı	160	
GHSİM	Olimpik Kapalı Yüzme Havuzu	Kapalı	600	
GHSİM	Antrenman Spor Salonu	Kapalı		
GHSİM	5 Şubat Spor Salonu	Kapalı	750	
GHSİM	75.Yıl Spor Salonu	Kapalı	500	
GHSİM	5 Şubat Şehir Stadı	Açık	2.819	
GHSİM	5 Şubat Sentetik Futbol Sahası	Açık		
GHSİM	Bucak Çayır Semt Sahası	Açık	300	
GHSİM	Bor 100.Yıl Spor Salonu	Kapalı	400	
GHSİM	Bor 100.Yıl Stadı	Açık	2.400	
GHSİM	Kapalı Spor Salonu	Kapalı	160	
GHSİM	Kapalı Spor Salonu	Kapalı	350	
GHSİM	Kapalı Spor Salonu	Kapalı	160	
GHSİM	Futbol Sahası	Açık	-	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Gazi İlköğretim Okulu Kapalı Spor Salonu	Kapalı	150	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	19 Mayıs İ.Ö.O. Spor Salonu	Kapalı	Yok	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Faik Şahenk A.T.L. Kapalı Spor Salonu	Kapalı	Yok	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Atatürk İ.Ö.O. Spor Salonu	Kapalı	Yok	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	5 Şubat İ.Ö.O. Kapalı Spor Salonu	Kapalı	150	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Anadolu Öğretmen Lisesi Spor Salonu	Kapalı	100	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Merkez Fen Lisesi Spor Salonu	Kapalı	100	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Mevlana İlkokulu Spor Salonu	Kapalı	Yok	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Merkez İmam Hatiplisesi Spor Salonu	Kapalı	Yok	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Merkez Kanuni Sultan Süleyman Spor Salonu	Kapalı	Yok	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Bor Fen Lisesi Spor Kapalı Spor Salonu	Kapalı	100	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Merkez Mimar Sinan Mesleki Teknik Adl. L.	Kapalı	Yok	
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Bor Toki Anadolu Öğretmen Lisesi	Kapalı	720	

ZEMİN TİPİ	ÖLÇÜLERİ	DAL	AYDINLATMA	YERİ
Sentetik Çim	110x70	Futbol	Yok	Ulukışla
Parke	20x40	Basket, Voleybol, Badminton	Var	Ulukışla
Parke	20x40	Basket, Voleybol, Badminton	Var	Kemerhisar
Islak	23x50	Yüzme	Var	Bor
Parke	30x50	Bütün Dallar	Var	Demirkazık
Parke	20x35	Bütün Dallar	Var	Merkez
Sentetik	20x40	Bütün Dallar	Var	Merkez
Çim	68x110	Futbol - Atletizm	Yok	Merkez
Sentetik	45x90	Futbol - Atletizm	Var	Merkez
Çim	68x105	Futbol - Atletizm	Yok	Merkez
Parke	20x40	Tüm Dallar	Var	Bor
Çim	70x105	Futbol-Atletizm	Yok	Bor
Sentetik	20x40	Voleybol-Basketbol-Hentbol-Badminton-Masa Tenisi	Var	Altunhisar
Sentetik	20x40	Taekwondo -Voleybol-Futsal-Bisiklet-Güreş-Masa Tenisi	Var	Çiftlik
Sentetik	20x40	Taekwondo -Voleybol-Futsal-Bisiklet-Güreş-Masa Tenisi	Var	Çamardı
Sentetik	110x70	Futbol	Yok	Çamardı
Silikon	15x28	Basket- Voleybol	Var	Merkez
Beton	10x20	Basket- Voleybol	Var	Merkez
Esnek/Silikon	20x30	Basket- Voleybol, Hentbol, Masa Tenisi, Badminton	Var	Merkez
Parke	14x26	Basket- Voleybol, Badminton	Var	Merkez
Silikon	14x26	Basketbol-Voleybol-Hentbol-Badminton	Var	Merkez
Parke	20x30	Basketbol-Voleybol-Hentbol-Badminton	Var	Merkez
Parke	14x26	Basket- Voleybol, Badminton	Var	Merkez
Beton	14x26	Taekwondo-Karate-	Var	Merkez
Hali	14x26	Güreş-Taekwondo-Judo	Var	Merkez
Yapay/Çim Saha	14x26	Futbol-Voleybol-Basketbol	-	Merkez
Silikon	14x26	Basketbol-Voleybol-Hentbol-Badminton	Var	Merkez
Yapay/Çim Saha	14x26	Futbol	Yok	Merkez
Silikon/Hasarlı	14x26	Futbol	Var	Bor

Tablo 3.9.3: Devamı

TESİSİN MÜLKİYETİ	NİTELİĞİ	AÇIK/ KAPALI	SEYİRCİ KAPASİTESİ	
Niğde Belediyesi	Yarı Olimpik Yüzme Havuzu	Kapalı		
Niğde Belediyesi	Basketbol Sahası/Niğde Evleri	Açık		
Niğde Belediyesi	Basketbol Sahası/19.Mayıs Parkı	Açık		
Niğde Belediyesi	Futbol Sahası/Nar Mah. Parkı	Açık		
Niğde Belediyesi	Futbol Sahası/Yenice Mah.	Açık		
Niğde Belediyesi	Futbol Sahası/Dere Mah. Pazar Üstü	Açık		
Niğde Polis MYO	Futbol Sahası	Açık	2000	
Niğde Polis Meslek Yüksekokulu	Kapalı Spor Salonu	Kapalı	500	
Niğde Üniversitesi	Çok Amaçlı Açık Spor Tesisi	Kapalı	-	
Niğde Üniversitesi	Çok Amaçlı Açık Spor Tesisi	Kapalı	-	
Niğde Üniversitesi	Çok Amaçlı Açık Spor Tesisi	Kapalı	-	
Niğde Üniversitesi	Çok Amaçlı Açık Spor Tesisi	Kapalı	-	
Niğde Üniversitesi	Çok Amaçlı Açık Spor Tesisi	Kapalı		
Niğde Üniversitesi	Halı Saha	Açık		
Niğde Üniversitesi	Bor Myo Çok Amaçlı Açık Spor Tesisi	Kapalı		
Niğde Üniversitesi	Ulukışla Myo Çok Amaçlı Açık Spor Tesisi	Kapalı		
Niğde Üniversitesi	Halı Saha	Açık		
Niğde Üniversitesi	Kapalı Spor Salonu (A)	Kapalı	490	
Niğde Üniversitesi	Kapalı Spor Salonu (B)	Kapalı	450	
Niğde Üniversitesi	Kapalı Spor Salonu (C)	Kapalı	2350	
Niğde Üniversitesi	Kapalı Spor Salonu	Kapalı	300	
Niğde Üniversitesi	Stadyum	Açık	3000	
Niğde Üniversitesi	Tenis Kortu	Açık		
Niğde Üniversitesi	Futbol Sahası	Açık	3000	
Özel	Olimpiyat Halı Saha (A)	Kapalı	Yok	
Özel	Olimpiyat Halı Saha(B)	Kapalı	Yok	
Özel	Gökkuşluğu(Hakan) Halı S	Kapalı	Yok	
Özel	Ceylan Halı Saha	Kapalı	Yok	
Özel	Halı Saha	Açık	Yok	
Özel	Halı Saha	Kapalı	Yok	
Özel	Halı Saha	Kapalı	Yok	

Kaynak: Niğde Üniversitesi, Niğde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü

ZEMİN TİPİ	ÖLÇÜLERİ	DAL	AYDINLATMA	YERİ
Islak	25x12,5	Yüzme	Var	Merkez
Beton	28x16	Basketbol	Var	Merkez
Beton	15x17	Basketbol	Var	Merkez
Halı	16x23	Futbol	Var	Merkez
Halı	16x28	Futbol	Var	Merkez
Halı	14x27	Futbol	Var	Merkez
Doğal Çim	70x105	Futbol	Yok	Merkez
Parke	28x14	Basketbol-Voleybol	Var	Merkez
Sentetik	26x48	Basketbol-Voleybol-Salon Futbolu	Var	Kampus
Sentetik	26x48	Basketbol-Voleybol-Salon Futbolu	Var	Kampus
Sentetik	26x48	Basketbol-Voleybol-Salon Futbolu	Var	Kampus
Sentetik	26x48	Basketbol-Voleybol-Salon Futbolu	Var	Kampus
Beton	26x48	Basketbol-Voleybol-Salon Futbolu	Var	Kampus
Sentetik	32x50	Futbol	Var	Kampus
Sentetik	35x50	Basketbol-Voleybol-Salon Futbolu	Yok	Bor
Sentetik	26x48	Basketbol-Voleybol-Salon Futbolu	Var	Ulukışla
Sentetik	25x40	Futbol	Var	Merkez
Sentetik	24x30	Badminton-Futbol-Voleybol-Basketbol	Var	Bor
Sentetik	29x24	Badminton-Futbol-Voleybol-Basketbol	Var	Bor
Parke	45x24	Hentbol-Basketbol-Voleybol	Var	Bor
Sentetik	15x28	Basketbol- Voleybol- Tenis	Var	Merkez
Çim	45x90	Futbol	Var	Fertek
Sentetik	24x11	Tenis	Var	Bor
Toprak	105x68	Futbol-Kros		Kampüs
Sentetik	25x50	Futbol	Var	Merkez
Sentetik	25x50	Futbol	Var	Merkez
Sentetik	20x40	Futbol	Var	Merkez
Sentetik	25x52	Futbol	Var	Merkez
Sentetik	20x40	Futbol	Var	Merkez
Sentetik	20x40	Futbol	Var	Bor
Sentetik	20x40	Futbol	Var	Bor
Sentetik	20x40	Futbol	Var	Bor

Tablo 3.9.4: Niğde İlinde İlçeler Bazında Spor Tesislerinin Durumu

TESİS ADI	ADRESİ	ZEMİN TÜRÜ	SEYİRCİ KAPASİTESİ	YAPIM YILI	ÖZELLİĞİ
İftiyan Mahallesi Semt Futbol Sahası	İftiyan Mahallesi	Toprak Zemin	Yok	1993	Futbol Sahası
Sanayi Sitesi Semt Futbol Sahası	Sanayi Girişi	Toprak Zemin	Yok	1993	Futbol Sahası
Fatih Mahallesi Semt Basketbol Sahası	Fatih Mahallesi	Beton Zemin	Yok	1993	Beton Basketbol Sahası
Mehmetcik Mahallesi Semt Basketbol Sahası	Mehmetcik Mahallesi	Beton Zemin	Yok	1993	Beton Basketbol Sahası
Bor 100. Yıl Ortaokulu Salonu	Fatih Mahallesi	Beton Zemin	200 Kişi	1981	Basketbol ve Voleybol Faaliyetleri İçin Uygun
Bor Belediye Spor Salonu	Yeni Mahalle	Laminant Parke	Yok	2013	Bayanlara Yönelik Fitness Salonu, 4 Soyunma Odalı, 100 Metrekare Kapalı Alan
Futbol Sahası	Altunhisar İlçesi	Toprak Zemin	Yok	2000	Kısa Duvarla Çevrili, İki Adet Kale Direği, Standartlara Uygun Değil, Atıl Vaziyette
Futbol Sahası	Yeşilyurt Köyü Yukarıasmaz Mah.	Toprak Zemin	Yok	1988	Telle Çevrili, Kale Direkleri Var, Standartlara Uygun, Atıl Durumda
Futbol Sahası	Altunhisar Köşk Mahallesi	Toprak Zemin	Yok	1997	Duvarla Çevrili, Atıl Durumda
Futbol Sahası	Ulukışla Köyü	Toprak Zemin	Yok	1987	Duvarla Çevrili, Atıl Durumda, Standartlara Uygun Değil
Fitness Salonu	Ulukışla Köyü		Yok	2014	Bayanların Kullanımına Açık, 10 Fitness Aleti Var,
Futbol Sahası	Yakacık Köyü	Toprak Zemin	Yok	1997	Etrafı Boş, İki Kale Direği Var, Standartlara Uygun Değil, Atıl Durumda
Futbol Sahası	Akçaören Köyü	Toprak Zemin	Yok	1996	Telle Çevrili, İki Kale Direği Var, Standartlara Uygun Değil, Atıl Durumda
Futbol Sahası	Karakapı Kasabası	Toprak Zemin	Yok	1996	Telle Çevrili, İki Kale Direği Var, Standartlara Uygun Değil, Atıl Durumda
Futbol Sahası	Keçikalesi Kasabası	Toprak Zemin	Yok	1997	Telle Çevrili, İki Kale Direği Var, Standartlara Uygun Değil, Atıl Durumda
Burç Spor Tesisleri Halı Saha	Çamardı İlçesi	Çim	100 Seyirci 14 Oyuncu	2008	Açık

Tablo 3.9.4: Devamı

TESİS ADI	ADRESİ	ZEMİN TÜRÜ	SEYİRCİ KAPASİTESİ	YAPIM YILI	ÖZELLİĞİ
Mehmet Akif Ersoy Yıbo Halı Saha	Çamardı İlçesi	Çim	150 Seyirci 12 Oyuncu	2013	Açık
Çiftlik Anadolu Lisesi Okul Bahçesi	Çiftlik İlçesi	Toprak Zemin			Tel Örgülerle Çevrili, Açık Voleybol Sahası
Çiftlik İmam-Hatip Ortaokulu Okul Bahçesi	Çiftlik İlçesi	Toprak Zemin			Tel Örgülerle Çevrili, Açık Voleybol Sahası
Azatlı İsa Yüksel Ortaokulu Okul Bahçesi	Çiftlik İlçesi	Toprak Zemin			Tel Örgülerle Çevrili Açık Voleybol Sahası
Çiftlik Şehit Şakir Tekin İlkokulu Okul Bahçesi	Çiftlik İlçesi	Toprak Zemin			Tel Örgülerle Çevrili Açık Voleybol Sahası
Divarlı Ahmet Yesevi Ortaokulu Okul Bahçesi	Çiftlik İlçesi	Toprak Zemin			Tel Örgülerle Çevrili Açık Voleybol Sahası
Çiftlik Belediyesi Halı Saha	Çiftlik İlçesi	Toprak Zemin			Kullanılmayan Üstü Açık
Kurtuluş Ortaokulu	Ulukışla İlçesi	Kauçuk	Yok		Tel Örgülü, Tenis, Voleybol, Basketbol Sahası

Kaynak: Niğde GHSİM.

3.9.2. Futbol Dışı Aktif Spor Dalları

Teknolojinin gelişmesi ve insanların beyin gücü ile iş yapmaya başlaması, hareketsiz yaşam pek çok hastalığı tetiklemekte, obezite her geçen gün artmaktadır. Ülkemizde ilerleyen yıllarda spor etkinliklerinin artırılması ve sağlıklı bir toplum yapısına kavuşulması hedeflenmekte olup sporun ülkemizde hak ettiği yeri alması beklenmektedir. Bu nedenle, her türlü spor dalında etkinliklerin artırılmasına çalışılmaktadır. Bu amaçla tesisleşme, spor eğitimi ve sağlıklı yaşam politikaları uygulamalarının yaygınlaşması için çaba gösterilmektedir.

Ülkemizde spor alanındaki gelişmeler, hem bireylerin sağlıklı yaşamları için önem arz etmekte hem de ulusal ve uluslararası mücadele sporlarında rekabette kendine yer edinmeye çalışmaktadır. İster ulusal ister uluslararası müsabakalar olsun, aynı zamanda, bir ilin ya da ülkenin tanıtımı ve pazarlaması bakımından da son derece önem arz etmektedir. Nitekim olimpiyatların, yapıldığı ülkeye katkıları oldukça yüksek olmakta, bundan hem iller, hem de ülke topyekûn fayda sağlamaktadır.

Türkiye’de spor organizasyonları genelde Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yürütülürken, bazı federasyonların özerk olması nedeniyle organizasyonlarını bağımsız yürütmektedir. Spor dallarının tamamı değerlendirildiğinde, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de futbol en çok uğraşılan spor alanı olarak görünmektedir. Türkiye Futbol Federasyonu, özerk bir kurum statüsüne kavuşarak tüm futbol organizasyonlarını kendi bünyesinde yürütmekte ve diğer spor dallarından ayrı olarak izlenmektedir. Bu bölümde, futbol dışında kalan spor dalları hakkında bilgilere yer verilmiştir. Futbol ise ayrı bir başlık altında incelenmiştir.

Tablo 3.9.5’te, illere göre lisanslı ve faal sporcu sayıları verilmiştir. 2014 yılı itibarıyla Türkiye genelinde lisanslı sporcu sayısı 3.211.580 kişidir. Bu sporcuların 987.028 kişisi kadın, 2.224.552 kişisi ise erkek sporculardan oluşmaktadır. Bu sporcuların tamamı faal değildir. Türkiye genelinde faal olarak spor yapanların sayısı 773.249 olup, bunların 272.514 kişi kadın sporculardan, 500.735’i erkek sporculardan oluşmaktadır.

Tablo 3.9.5: İllere Göre Lisanslı ve Faal Sporcu Sayıları ¹⁶⁷

İL	LİSANSLI SPORCU			FAAL SPORCU		
	Kadın	Erkek	TOPLAM	Kadın	Erkek	TOPLAM
Adana	24.629	58.788	83.417	5.235	10.366	15.601
Adıyaman	7.028	23.391	30.419	1.330	3.239	4.569
Afyonkarahisar	11.023	21.397	32.420	3.682	6.190	9.872
Ağrı	5.622	14.755	20.377	1.653	3.382	5.035
Aksaray	4.911	10.499	15.410	1.292	1.921	3.213
Amasya	7.932	16.551	24.483	1.714	2.680	4.394
Ankara	59.245	138.685	197.930	17.386	34.274	51.660
Antalya	34.444	67.092	101.536	7.205	13.197	20.402
Ardahan	1.791	5.204	6.995	355	751	1.106
Artvin	5.117	10.621	15.738	1.122	2.104	3.226
Aydın	13.205	26.697	39.902	2.795	4.672	7.467
Balıkesir	11.893	27.331	39.224	2.351	4.144	6.495
Bartın	3.107	10.495	13.602	712	1.873	2.585
Batman	6.985	16.621	23.606	2.592	5.161	7.753
Bayburt	1.012	5.506	6.518	439	2.187	2.626
Bilecik	4.327	7.404	11.731	1.117	1.812	2.929
Bingöl	2.730	8.922	11.652	544	1.954	2.498
Bitlis	10.593	21.521	32.114	6.915	10.373	17.288
Bolu	5.377	11.947	17.324	1.399	2.563	3.962
Burdur	6.372	12.714	19.086	1.552	3.112	4.664
Bursa	31.590	90.999	122.589	10.598	19.551	30.149
Çanakkale	9.186	15.107	24.293	1.779	3.325	5.104
Çankırı	3.787	8.304	12.091	1.220	1.658	2.878
Çorum	6.883	20.270	27.153	1.623	3.129	4.752
Denizli	20.883	34.990	55.873	5.750	9.221	14.971
Diyarbakır	13.862	28.920	42.782	5.277	8.597	13.874
Düzce	4.914	10.910	15.824	1.748	3.422	5.170
Edirne	7.967	13.675	21.642	2.123	3.465	5.588
Elazığ	5.375	16.735	22.110	1.033	3.182	4.215
Erzincan	3.957	11.292	15.249	1.233	1.940	3.173
Erzurum	10.598	32.907	43.505	5.633	14.316	19.949
Eskişehir	18.382	33.246	51.628	4.163	7.914	12.077
Gaziantep	30.256	54.770	85.026	10.033	11.886	21.919

¹⁶⁷ Bu veriler 2014 yılına ilişkindir.

Tablo 3.9.5: Devamı

İL	LİSANSLI SPORCU			FAAL SPORCU		
	Kadın	Erkek	TOPLAM	Kadın	Erkek	TOPLAM
Giresun	5.769	13.660	19.429	1.680	2.835	4.515
Gümüşhane	3.097	7.101	10.198	864	1.450	2.314
Hakkâri	3.420	8.625	12.045	699	1.127	1.826
Hatay	17.737	40.106	57.843	5.892	11.536	17.428
İğdır	4.460	9.792	14.252	1.991	3.152	5.143
Isparta	7.653	14.113	21.766	1.368	2.766	4.134
İstanbul	112.300	284.375	396.675	26.713	55.645	82.358
İzmir	46.858	99.235	146.093	8.755	17.323	26.078
Kahramanmaraş	8.331	30.950	39.281	1.934	6.612	8.546
Karabük	6.565	11.533	18.098	2.596	3.422	6.018
Karaman	6.488	10.183	16.671	1.834	2.883	4.717
Kars	2.601	7.841	10.442	530	1.267	1.797
Kastamonu	6.322	12.695	19.017	2.364	3.334	5.698
Kayseri	23.723	50.721	74.444	5.449	9.374	14.823
Kırıkkale	6.526	16.171	22.697	1.671	2.672	4.343
Kırklareli	5.068	8.684	13.752	1.102	1.349	2.451
Kırşehir	7.060	12.583	19.643	1.660	2.401	4.061
Kilis	4.435	8.279	12.714	826	1.607	2.433
Kocaeli	42.835	72.792	115.627	20.079	25.381	45.460
Konya	23.863	52.473	76.336	9.521	13.643	23.164
Kütahya	6.515	14.006	20.521	1.528	3.032	4.560
Malatya	10.403	26.003	36.406	2.068	5.214	7.282
Manisa	18.517	37.368	55.885	3.295	6.158	9.453
Mardin	8.615	21.293	29.908	2.523	3.807	6.330
Mersin	23.239	48.432	71.671	3.499	6.364	9.863
Muğla	14.778	30.469	45.247	3.903	6.744	10.647
Muş	3.262	9.585	12.847	644	1.936	2.580
Nevşehir	7.207	14.143	21.350	1.610	2.789	4.399
Niğde	5.349	13.129	18.478	1.414	2.759	4.173
Ordu	12.707	25.187	37.894	2.436	5.293	7.729
Osmaniye	9.061	24.621	33.682	2.605	5.676	8.281
Rize	5.648	12.210	17.858	1.652	3.060	4.712
Sakarya	10.734	24.036	34.770	4.194	7.977	12.171

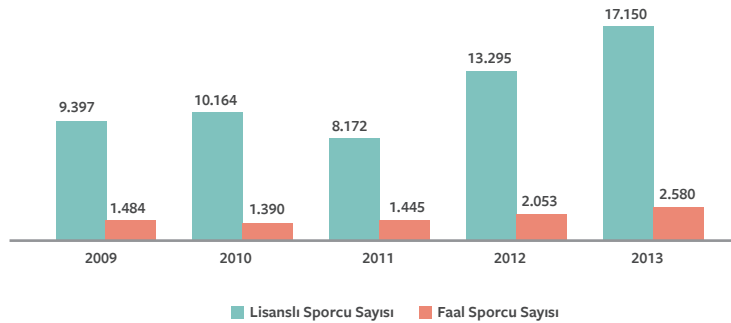
Tablo 3.9.5: Devamı

İL	LİSANSLI SPORCU			FAAL SPORCU		
	Kadın	Erkek	TOPLAM	Kadın	Erkek	TOPLAM
Samsun	19.748	44.964	64.712	4.471	9.865	14.336
Siirt	3.688	13.115	16.803	958	3.389	4.347
Sinop	7.232	15.360	22.592	2.500	5.316	7.816
Sivas	9.285	22.468	31.753	1.616	3.642	5.258
Şanlıurfa	6.933	18.600	25.533	2.496	4.705	7.201
Şırnak	4.333	10.646	14.979	2.181	2.947	5.128
Tekirdağ	10.684	21.779	32.463	2.880	4.269	7.149
Tokat	5.967	15.301	21.268	1.476	4.059	5.535
Trabzon	10.358	22.569	32.927	2.391	4.198	6.589
Tunceli	3.847	6.902	10.749	1.153	1.690	2.843
Uşak	4.693	11.447	16.140	989	2.110	3.099
Van	6.591	22.391	28.982	2.143	7.046	9.189
Yalova	4.320	9.951	14.271	815	1.801	2.616
Yozgat	4.604	11.880	16.484	1.636	3.625	5.261
Zonguldak	8.616	16.519	25.135	2.307	3.924	6.231
TOPLAM	987.028	2.224.552	3.211.580	272.514	500.735	773.249

Kaynak: Niğde GHSİM.

Niğde GHSİM'ye kayıtlı sporcuların yıllara göre dağılımı Grafik 3.9.4'te görülmektedir. Buna göre, 2009 yılında 9.397 kişi olan lisanslı sporcu sayısı 2010 yılında %8.16 artarak 10.164'e, 2011 yılında ise %20'lik bir azalma ile 8.172'ye düştüğü görülmektedir. 2012 yılında sporcu sayısında %63 gibi önemli bir artış sağlanarak 13.295 sporcu sayısına ulaşılmıştır. 2013 yılında ise %29'luk bir artışla Niğde GHSİM kayıtlı sporcu sayısı 17.150'ye ulaşmıştır. İlde lisanslı ve faal sporcu sayısı 2011 yılından

itibaren ivme kazanmıştır. Bu ivmenin oluşmasında, okul kulüplerinin ve spor kulüplerinin sayısında meydana gelen artış etkili olmuştur (Tablo 3.9.15) Ancak dikkati çeken önemli bir konu, 2012 yılına kadar faaliyet gösteren müesseseler kulüplerinin tamamının kapanmış olmasıdır. Özel sektörün sportif faaliyetlere katkısı azalırken, okulların sportif faaliyetlere katkısının arttığı görülmektedir. Sporun gelişmesinde devletin etkinliği her geçen gün artarken, özel sektörün etkinliği azalmaktadır.

Grafik 3.9.4: Niğde GHSİM'ye Kayıtlı Sporcuların Yıllara Göre Dağılımı

Tablo 3.9.6'da, spor dallarına göre Niğde ilinde bulunan lisanslı sporcu sayıları görülmektedir. Türkiye'de 54 federasyon faaliyet göstermektedir. Niğde ilinde 50 federasyona bağlı lisanslı futbol dışı sporcu sayısı toplamı 2014 yılı sonu itibarıyla 18.470'tir. Beş federasyona bağlı lisanslı sporcu bulunmamaktadır. Bunlar, Buz Hokeyi, Buz Pateni, Kızak, Kürek ve Su Topu federasyonlarıdır. Tablo 3.9.6 incelendiğinde kadın sporcular 2011 yılında 2.936 kişi iken 2012 yılında %22,2 artışla 3.589 sporcuya ulaşmıştır. 2013 yılında kadın sporcu sayısı %24,5 artış ile 4.771 kişiye, 2014 yılında %19,5 artış ile 5.344 kişiye ulaşmıştır. Erkek sporcuların sayısı ise 2011 yılında 8.172 iken 2012 yılında %18 artış ile 9.692 kişiye, 2013 yılında

%17,6 artışla 11.407 kişiye, 2014 yılında ise %15 artış sağlayarak 13.126 kişiye ulaşmıştır.

Tablo 3.9.6'daki spor dallarına göre değerlendirme yapıldığında, en fazla sporunun 2.234 kişi ile Teakwon-Do spor dalında olduğu ve tüm spor dallarındaki sporcuların %12'sinin bu dalda spor yaptıkları görülmektedir. Bu spor dalını %9,8 ile Basketbol, %9,6 ile Voleybol takip etmektedir. Bunları sırasıyla Atletizm %8,6, Satranç %7,9, Kick Boks %6, Badminton %4,1, Wushu %3,9, Boks %3,6, Masa Tenisi %3,5, Güreş %3 izlemektedir. Diğer spor dallarında ise sporcu sayısının 500 kişinin altında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 3.9.6: Spor Dallarına Göre Niğde İlinde Bulunan Lisanslı Sporcu Sayıları

SPOR DALI	2011			2012			2013			2014 ¹⁶⁸		
	K	E	TOP.	K	E	TOP.	K	E	TOP.	K	E	TOP.
Atıcılık ve Avcılık	6	162	168	6	164	170	6	164	170	3	163	166
Atletizm	391	761	1.152	451	790	1.241	482	865	1.347	574	1.008	1.582
Badminton	216	209	425	268	246	514	312	287	599	408	348	756
Basketbol	190	863	1.053	337	1.297	1.634	390	1.364	1.754	408	1.405	1.813
Bedensel Eng.	4	13	17	4	15	19	4	15	19	2	9	11
Bilardo	0	83	83	0	92	92	0	101	101	0	106	106
Binicilik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Bisiklet	14	139	153	24	179	203	33	210	243	37	256	293
Bocce, Bowling ve Dart	0	2	2	1	9	10	9	31	40	14	48	62
Boks	59	446	505	65	487	552	75	541	616	83	586	669
Briç	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2
Buz Hokeyi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Buz Pateni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cimnastik	86	55	141	86	55	141	169	111	280	222	131	353
Dağcılık	44	243	287	48	272	320	47	333	380	47	376	423
Dans	0	7	7	0	7	7	0	7	7	0	7	7
Eskrim	0	1	1	0	1	1	0	1	1	3	6	9
Geleneksel	0	101	101	0	119	119	2	128	130	2	128	130
Gelismekte Olan Spor Bransları	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	21
Görme Eng.	0	2	2	0	2	2	0	1	1	0	1	1
Güreş	24	436	460	24	486	510	24	523	547	25	524	549
Halk Oyunları	253	30	283	285	29	314	349	37	386	328	36	364
Halter	3	9	12	3	9	12	3	9	12	3	9	12
Hentbol	27	189	216	27	201	228	66	234	300	71	202	273
Herkes İçin Spor	13	18	31	13	18	31	13	18	31	13	18	31
Hokey	12	51	63	12	51	63	12	51	63	12	51	63

¹⁶⁸ Bu veriler, 15 Aralık 2014 tarihi itibarıyla'dır.

Tablo 3.9.6: Devamı

SPOR DALI	2011			2012			2013			2014 ¹⁶⁸		
	K	E	TOP.	K	E	TOP.	K	E	TOP.	K	E	TOP.
İşitme Eng.	1	38	39	1	43	44	3	47	50	3	52	55
İzcilik	0	0	0	0	11	11	0	13	13	0	13	13
Judo	79	161	240	99	176	275	115	193	308	144	248	392
Kano	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1
Karate	19	99	118	26	123	149	55	148	203	93	209	302
Kayak	102	167	269	109	194	303	117	284	401	139	304	443
Kick Boks	42	656	698	54	776	830	70	853	923	109	991	1.100
Kizak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kürek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Masa Tenisi	106	363	469	112	387	499	113	402	515	146	499	645
Modern Pentatlon	2	0	2	7	0	7	8	7	15	8	7	15
Motosiklet	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1
Muay-Thai	6	141	147	24	250	274	52	339	391	67	419	486
Okçuluk	0	2	2	1	65	66	16	152	168	41	220	261
Oryantiring	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	29	30
Otomobil Sporları	0	3	3	0	4	4	0	4	4	0	6	6
Özel Sporcular	18	20	38	22	20	42	22	28	50	32	30	62
Ragbi	0	51	51	0	95	95	22	149	171	25	156	181
Satranç	199	633	832	220	755	975	270	973	1.243	335	1.133	1.468
Su Topu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sualtı Sporları	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2
Taekwon-Do	426	1.100	1.526	508	1.256	1.764	586	1.434	2.020	659	1.575	2.234
Tenis	4	8	12	9	22	31	26	33	59	36	37	73
Triatlon	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1
Voleybol	579	723	1.302	668	731	1.399	800	865	1.665	872	907	1.779
Vücut Gel. Fitness	2	7	9	2	7	9	2	7	9	2	12	14
Wushu	5	154	159	11	206	217	77	328	405	140	581	721
Yüzme	4	19	23	61	35	96	120	110	230	236	252	488
TOPLAM	2.936	8.172	11.108	3.589	9.692	13.281	4.471	11.407	15.878	5.344	13.126	18.470

Kaynak: Niğde GHSİM.

Niğde ilinde, 2009-2014 yılları arasında, Türkiye ve gruplararası yapılan yarışmalarda alınan grup dereceleri Tablo 3.9.7'de görülmektedir. Son altı yılda 12 dalda toplam 170 derece yapılmış, 38 dalda ise hiçbir derece yapılamamıştır. 2009 yılında 23 olan derece sayısı 2010 yılında %66 azalarak 8'e düşmüştür. 2011 yılında ise bir önceki yıla oranla %237 artarak 19 olmuştur. 2012 yılında ise bir önceki yıla göre artış oranı %5 olmuştur. 2013 yılında ise 2012 yılında 20 olan derece sayısı 33'e ulaşmış ve bir önceki yıla göre %65 artış göstermiştir. 2014

yılında ise artış oranı %203 olmuş ve derece sayısı 67'ye ulaşmıştır. İldeki sportif başarıların istikrarsız bir şekilde seyrettiği görülmektedir.

Dallara göre değerlendirildiğinde ise en çok başarının 28 derece ile Kayakta yapıldığı görülmektedir. Kayakta elde edilen başarının oranı, tüm dereceler içerisinde %17'dir. Kayak sporunu %16 ile Atletizm ve Güreş, %12 ile Boks takip etmektedir. Diğer dallarda ise derece ortalamasının %10'un altında olduğu görülmektedir.

Tablo 3.9.7: Niğde İlinde Alınan Türkiye ve Grup Dereceleri

DAL	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
Atletizm	6	-	-	3	6	13	28
Basketbol	-	-	-	1	1	1	3
Yüzme	-	-	-	-	-	3	3
Badminton	-	-	-	-	-	1	1
Güreş	10	-	6	2	5	4	27
İşitme Engelliler Güreş	-	-	-	1	6	9	16
Wushu	-	-	1	-	3	8	12
Kayak	3	5	10	3	2	6	29
Bocce	-	-	-	-	1	-	1
Muay Thai	-	-	-	-	5	10	15
Boks	4	2	2	4	2	6	20
Bisiklet	-	1	-	-	-	4	5
Kick Boks	-	-	-	6	2	2	10
TOPLAM	23	8	19	20	33	67	170

Kaynak: Niğde GHSİM.

Tablo 3.9.8'de, Niğde ilinde dallara göre hakem sayıları görülmektedir. 2014 yılı sonu itibariyle, 18 dalda toplam 301 hakem bulunmaktadır. Bu dallar içerisinde 89 hakemle en fazla hakem atletizm dalında bulunmaktadır. Atletizm dalındaki hakemler, toplam içerisinde %30'luk bir pay almaktadır. Atletizmi %13'lük bir pay ile masa tenisi dalından sonra

en fazla hakem sayısının 29 kişi ile yüzme dalında olduğu görülmektedir. Yüzme dalındaki hakemlerin oranı, toplam içerisinde %10'luk bir payı almaktadır. Daha sonra sırasıyla %9 oranıyla basketbol ve voleybol dalları gelmektedir. Bu dalların dışında güreş, tenis, satranç ve hentbol dallarında 10'dan fazla hakem bulunmaktadır.

Tablo 3.9.8: Niğde İlinde Dallara Göre Hakem Sayıları

SIRA NO	DAL	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹⁶⁹
1	Atletizm	49	101	97	62	53	89
2	Badminton	14	14	9	9	9	9
3	Basketbol	33	36	32	38	56	27
4	Bedensel Engelliler	1	1	1	1	1	1
5	Beyzbol	2	2	2	2	2	2
6	Güreş	25	25	21	21	21	21
7	Halk Oyunları	4	4				
8	Hentbol	3	8	10	10	12	12
9	Kayak	12	9	8	4	2	2
10	Kick Boks	2	2	2	2	2	2
11	Masa Tenisi	14	12	10	9	38	38
12	Muay Thai	-	-	-	-	-	1
13	Satranç	6	8	8	9	13	16
14	Squash	2	2	2	2	2	2

Tablo 3.9.8: Devamı

SIRA NO	DAL	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹⁶⁹
15	Taekwondo	-	2	3	4	1	2
16	Tenis	-	-	-	-	-	22
17	Voleybol	20	23	17	30	29	26
18	Yüzme	-	-	-	36	36	29
TOPLAM		187	249	222	239	277	301

Kaynak: GHSİM.

Niğde ilinde bulunan faal sporcu ve lisanslı sporcu sayılarının, TR71 Bölgesi ve Türkiye geneli ile karşılaştırmaları Tablo 3.9.9'da görülmektedir. Hem Türkiye genelinde, hem TR71 Bölgesi'nde hem de Niğde ilinde lisanslı sporcu sayıları ile faal sporcu sayıları arasında dikkati çeken boyutta düşüş vardır. Türkiye genelinde toplam lisanslı sporcu sayısının %24'ünün faal olarak spor yapmakta olduğu, %76'sının ise faal olarak spor yapmadıkları görülmektedir. TR71 Bölgesi'nde bu oran daha düşüktür. Lisanslı sporcuların %21'i faal olarak spor yapmakta iken %79'u faal olarak spor yapmamaktadır. Niğde ilindeki duruma bakıldığında toplam lisanslı sporcuların %23'ünün faal olarak spor yaptıkları, %77'sinin ise faal olarak spor yapmadıkları görülmektedir. Niğde

ilinde lisanslı sporcuların faal olarak spor yapma oranları Türkiye genel ortalamasının %1 altında iken TR71 Bölgesi ortalamasının %1 puan üzerindedir.

TR71 Bölgesi'nde Aksaray ilinde kadın sporcuların %26'sı faal olarak spora devam ederken, bu oran Kırıkkale ilinde %26, Kırşehir ilinde %24, Nevşehir ilinde %22, Niğde ilinde %26 iken erkek sporcularda lisanslı olan sporcuların faal olarak spora devam etme oranının daha düşük olduğu görülmektedir. Aksaray ilinde lisanslı erkek sporcu sayısının faal erkek sporcu sayısına oranı %18 iken, Kırıkkale ilinde %17, Kırşehir ilinde %19, Nevşehir ilinde %20, Niğde ilinde %21 olduğu görülmektedir. TR71 Bölgesi illeri içerisinde lisanslı sporcu ve faal sporcu oranı Niğde ilinde %21 ile en yüksek düzeydedir. Türkiye genelinde ise bu oran %23'tür.

Tablo 3.9.9: Türkiye Geneli ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Bulunan Sporcu Sayısı Karşılaştırması ¹⁷⁰

YER	LİSANSLI SPORCU			FAAL SPORCU			NÜFUS
	Kadın	Erkek	TOPLAM	Kadın	Erkek	TOPLAM	
Aksaray	4.911	10.499	15.410	1.292	1.921	3.213	382.806
Kırıkkale	6.526	16.171	22.697	1.671	2.672	4.343	274.658
Kırşehir	7.060	12.583	19.643	1.660	2.401	4.061	223.498
Nevşehir	7.207	14.143	21.350	1.610	2.789	4.399	285.460
Niğde	5.349	13.129	18.478	1.414	2.759	4.173	343.658
TR71	31.053	66.525	97.578	7.647	12.542	20.189	1.510.080
Türkiye	987.028	2.224.552	3.211.580	272.514	500.735	773.249	74.930.000
Niğde/TR71	0,172	0,197	0,189	0,185	0,220	0,207	0,228
Niğde/Türkiye	0,0054	0,0059	0,0058	0,0052	0,0055	0,0054	0,0046

Kaynak: <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>.

Lisanslı sporcular içerisinde kadın erkek karşılaştırması yapıldığında, Türkiye genelinde toplam lisanslı sporcuların %31'i kadın sporculardan oluşurken, TR71 Bölgesi'nde toplam lisanslı sporcu sayısı içerisinde kadın sporcu sayısı %32 ile Türkiye ortalamasının %1 üzerindedir. TR71 Bölgesi içerisindeki illerin toplam lisanslı sporcu sayısını içerisindeki kadın sporcu oranları incelendiğinde Aksaray ilinde %32, Kırıkkale ilinde %29,

Kırşehir ilinde %36, Nevşehir ilinde %34, Niğde ilinde %29'dur. TR71 Bölgesi'nde lisanslı sporcular içerisinde kadın sporcu oranının en düşük olduğu iller %29 ile Niğde ve Kırıkkale'dir.

Faal sporcu sayıları içerisinde kadın ve erkek sporcuların karşılaştırması yapıldığında, Türkiye genelinde toplam faal sporcular içerisinde faal kadın sporcuların

¹⁶⁹ Bu veriler, 15 Aralık 2014 tarihi itibarıyla'dır.¹⁷⁰ Bu veriler, 2014 yılına ilişkindir.

oranı %35 iken TR71 Bölgesi'nde bu oran %38'dir. TR71 Bölgesi'nde faal kadın sporcu sayısının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. TR71 Bölgesi içinde bulunan illere bakıldığında ise Aksaray ilinde toplam faal sporcu sayısı içerisindeki kadın sporcu sayısının oranı %40, Kırıkkale ilinde %38, Kırşehir ilinde %41, Nevşehir ilinde %37, Niğde ilinde %34'tür. TR71 Bölgesi içerisinde toplam faal sporcu sayıları içerisinde faal kadın sporcu oranı en düşük il olarak Niğde görülmektedir. Niğde ili bu oranla, hem Türkiye ortalamasının %1 altında hem de TR71 Bölgesi'nin %4 altındadır.

Lisanslı sporcu sayılarının nüfusla karşılaştırması yapıldığında, Türkiye genelinde nüfusun %0,42'si lisanslı sporcu iken, TR71 Bölgesi'nde nüfusun %0,64'ü lisanslı sporcudur. TR71 Bölgesi'ndeki illere bakıldığında Aksaray ilinde nüfusun %0,40'ı, Kırıkkale ilinde %0,82'si, Kırşehir ilinde %0,87'si, Nevşehir ilinde %0,74, Niğde ilinde %0,53'ü lisanslı sporcudur. Bu veriler değerlendirildiğinde, Niğde ilindeki lisanslı sporcu sayısının nüfusa oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu ancak, TR71 Bölgesi içerisinde Aksaray ilinden sonra en düşük il olduğu görülmektedir.

Faal sporcu sayılarının toplam nüfus ile karşılaştırması yapıldığında, Türkiye genelinde nüfusun %0,10'unun faal sporcu olduğu görülmektedir. TR71 Bölgesi'nde ise bölge nüfusun %0,13'ünün faal sporcu oranı ile Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. TR71 Bölgesi'ndeki illere bakıldığında ise Aksaray ilinde faal sporcu sayının il nüfusuna oranı %0,8 iken, Kırıkkale ilinde %0,15, Kırşehir ilinde %0,18, Nevşehir ilinde %0,16, Niğde ilinde ise %0,12'dir. Faal sporcu sayısı nüfusla kıyaslandığında, Niğde ilinin Türkiye ortalamasının üzerinde ancak TR71 Bölgesi ortalamasının altında olduğu ve TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde en düşük ortalamaya sahip il olduğu görülmektedir.

Ülkelerinin nüfus ve sporcu oranlarına bakıldığında (Tablo 3.9.10), ABD'de nüfusun %69'unun, Avustralya'da %64'ünün, Almanya'da %33'ünün, Fransa'da %27'sinin, İngiltere'de %13'ünün, Türkiye'de ise %0,4'ünün spor yaptıkları görülmektedir. Bu yönü ile bakıldığında Türkiye'de spor yapan kitlenin Avrupa ülkelerinin çok gerisinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3.9.10: Bazı Avrupa Ülkeleri ile Türkiye Sporcu Sayılarının Karşılaştırması¹⁷¹

ÜLKE	KADIN NÜFUSU	ERKEK NÜFUSU	TOPLAM GENEL NÜFUS	SPOR YAPAN NÜFUS	SPOR YAPAN NÜFUSUN GENEL NÜFUSA ORANI (%)
ABD	158.967.429	154.264.615	313.232.044	216.600.000	69.15
Avustralya	11.176.000	11.093.000	22.268.000	14.402.400	64.67
Almanya	41.962.000	40.341.000	82.302.000	27.636.026	33.57
Fransa	32.239.000	30.549.000	62.787.000	17.272.060	27.49
İngiltere	25.977.500	25.114.500	51.092.000	6.938.000	13.57
Türkiye	37.191.315	37.532.954	74.724.269	2.897.686	3.87

Kaynak: Yüce, 2013: 98.

Ülkelerin lisanslı sporcu sayılarının nüfuslarına oranı Tablo 3.9.11'de görülmektedir. Almanya'da lisanslı sporcu sayısının nüfusa oranı %30,88, İngiltere'de %6,61, Fransa'da 24,97, Avustralya'da 20,20 iken Türkiye'de

bu oran %3,87 olarak görülmektedir. Bu oranlar değerlendirildiğinde, Türkiye'de lisanslı sporcu sayısının Avrupa ülkelerine göre çok geride kaldığı görülmektedir.

Tablo 3.9.11: Cinsiyetlerine Göre Ülkelerin Lisanslı Sporcu Sayılarının Nüfuslarına Oranları¹⁷²

ÜLKE	KADIN NÜFUSU	ERKEK NÜFUSU	TOPLAM GENEL NÜFUS	LİSANSLI SPORCU SAYISI	LİSANSLI SPORCU SAYISININ GENEL NÜFUSA ORANI (%)
ALMANYA	41.962.000	40.341.000	82.302.000	25.420.920	30.88
İNGİLTERE	25.977.500	25.114.500	51.092.000	3.378.300	6.61
FRANSA	32.239.000	30.549.000	62.787.000	15.681.477	24.97

^{171, 172} Bu veriler, 2014 yılına ilişkindir.

Tablo 3.9.11: Devamı

ÜLKE	KADIN NÜFUSU	ERKEK NÜFUSU	TOPLAM GENEL NÜFUS	LİSANSLI SPORCU SAYISI	LİSANSLI SPORCU SAYISININ GENEL NÜFUSA ORANI (%)
AVUSTRALYA	11.176.000	11.093.000	22.268.000	4.499.100	20.20
Türkiye	37.191.315	37.532.954	74.724.269	2.897.686	3.87

Kaynak: Yüce, 2013: 98.

3.9.3. Futbol Dalı Sporcu Bilgileri

Ülkemizde en yaygın spor dalı olarak futbol öne çıkmaktadır. Niğde ilinde yıllar itibariyle futbolcu sayıları Tablo 3.9.12'de verilmiştir.

Bu veriler incelendiğinde Niğde ilinde 2014 yılına kadar profesyonel futbolcunun olmadığı görülmektedir. Lisanslı amatör futbolcu sayıları yıllar itibariyle düzenli bir artış göstermektedir. 2009 yılında 525 olan sporcu sayısı, 2010 yılında %1'lik bir artışla 530'a, 2011 yılında %0,07 artışla 534'ya, 2012 yılında %0,4'lük bir artışla 556'ya,

2013 yılında %0,3'lük bir artışla 572'ye, 2014 yılında ise %14'lük bir artışla 654'e ulaşmıştır.

Niğde ilinde, 2014 yılına kadar profesyonel futbolcu olmadığı, 2014 yılında ise profesyonel olarak futbol ile ilgilenen 26 kişinin olduğu ve bunun tamamının aktif olarak futbola devam ettiği görülmektedir. Futbol dalında faaliyet gösteren tüm sporcuların erkek olması dikkati çekmektedir. Hiç kadın futbolcu bulunmamaktadır.

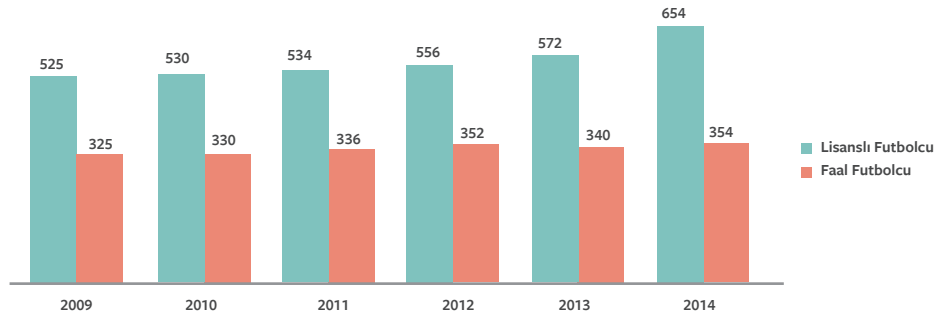
Tablo 3.9.12: Niğde İlinde Futbolcu Sayıları ¹⁷³

TÜRÜ	LİSANSLI/ FAAL	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Amatör Futbolcu	Lisanslı	525	530	534	556	572	654
	Faal	325	330	336	352	340	354
Profesyonel Futbolcu	Lisanslı	0	0	0	0	0	26
	Faal	0	0	0	0	0	26

Kaynak: TFF İl Temsilcisi.

Tablo 3.9.12'de ve Grafik 3.9.5'te görüldüğü üzere, lisanslı amatör futbolcuların önemli bir bölümü faal olarak futbola devam etmemektedir. 2009 yılında lisanslı futbolcuların %62'si faal olarak futbola devam ederken

2010 yılında da bu oran korunmuştur. 2011 yılında %63'e çıkarken, 2013 yılında %59'a, 2014 yılında da %54'e düşmüştür.

Grafik 3.9.5: Niğde İlindeki Amatör Futbolcu Sayıları

¹⁷³ Bu sporcuların tamamı erkeklerden oluşmaktadır.

Ülkemizde, büyükler ve gençler kategorisindeki futbolcu sayıları Tablo 3.9.13'te görülmektedir. 2011-2012 sezonunda 19 yaş ve altı yaş grubundaki sporcu sayısı 165.623 iken 2012-2013 sezonunda bu sayı %24 artarak 205.656'ya çıkmıştır. Bir yıl içerisinde 19 ve altı

yaş grubunda sporcu sayının %24 artması önemli bir gelişmedir. 20 ve üstü yaş grubundaki futbolcu sayısı ise 2011-2012 sezonunda 65.365 kişi iken 2012-2013 sezonunda %3 artarak 67.726 futbolcuya ulaşmıştır.

Tablo 3.9.13: Türkiye'de Büyükler ve Gençler Kategorisinde Yaşlarına Göre Futbolcu Sayıları

FUTBOLCU SAYILARI	2011-2012 SEZONU	2012-2013 SEZONU
19 Yaş Daha Küçük Doğumlular	165.623	205.656
20 Yaş ve Daha Büyük Doğumlular	65.365	67.726
TOPLAM	230.988	273.382

Kaynak: <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=470&ftxtID=18363>.

3.9.4. Kulüp Bilgileri

Türkiye geneli, TR71 Bölgesi ve TR71 Bölgesi'ndeki illerin kulüp dağılımları Tablo 3.9.14'te görülmektedir. Türkiye genelinde 13.163 kulüp bulunurken, TR71

Bölgesi'nde toplam 369 kulüp bulunmaktadır. Niğde ilinde ise 79 kulüp bulunmaktadır.

Tablo 3.9.14: Türkiye Geneli ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Spor Kulüpleri Sayılarının Karşılaştırması¹⁷⁴

YER	Askeri	İhtisas	Müessese	Okul	Spor Kulübü	TOPLAM	NÜFUS
Aksaray	0	1	13	14	36	64	382.806
Kırıkkale	0	4	20	23	30	77	274.658
Kırşehir	0	2	4	10	68	84	223.498
Nevşehir	0	3	10	11	41	65	285.460
Niğde	0	1	9	21	48	79	343.658
TR71	0	11	56	79	223	369	1.510.080
Türkiye	11	539	1.172	1.296	10.145	13.163	74.930.000
Niğde/TR71	-	0,091	0,161	0,266	0,215	0,214	0,228
Niğde/Türkiye	-	0,002	0,008	0,016	0,005	0,006	0,005

Kaynak: <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/istatistikler>.

Niğde ilinde GHSİM'ye kayıtlı kulüplerin dağılımı Tablo 3.9.15'te görülmektedir. 2013 yılı sonu itibarıyla GHSİM'ye tescilli toplam 74 kulüp bulunmaktadır. Bu kulüplerin biri

ihtisas kulübü, 21'i okul kulübü, 52'si ise spor kulübü olarak tescil edilmiştir.

Tablo 3.9.15: Niğde GHSİM'ye Kayıtlı Kulüplerin Dağılımı¹⁷⁵

KULÜP TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013
Tescilli Kulüp	55	55	62	70	73
İhtisas Kulübü	1	1	1	1	1
Müessese Kulübü	10	8	8	8	
Okul Kulübü	14	13	19	21	21
Spor Kulübü	30	31	34	40	52

¹⁷⁴Bu veriler 2014 yılına ilişkindir.

¹⁷⁵Bir Kulüp hem spor kulübü hem de okul kulübü olabilmektedir.

Kaynak: Niğde GHSİM.

2014 yılı itibariyle Niğde ilinde kulüplerin tescil edildikleri dallara göre dağılımı Tablo 3.9.16'da görülmektedir. İlde 24 dalda 130 kulüp tescil yaptırmıştır. Bunlar içerisinde en fazla tescil yaptırılan spor dalı 36

kulüple futboldur. Futbolu 17 dal ile voleybol, 13 dal ile basketbol, 11 dal ile Atletizm takip etmektedir. Diğer dallarda ise tescil sayısı 10'un altındadır.

Tablo 3.9.16: Niğde İlinde Kulüplerin Tescil Edildikleri Dallara Göre Dağılımı ¹⁷⁶

SIRA NO	SPOR DALI	KULÜP SAYISI
1	Atletizm	11
2	Badminton	7
3	Basketbol	13
4	Bedensel Engelliler	1
5	Boks	7
6	Dağcılık	1
7	Futbol	36
8	Geleneksel Spor Dalları	1
9	Güreş	2
10	Halk Oyunları	2
11	Hetbol	1
12	İşitme Engelli	1
13	Judo	1
14	Kayak	2
15	Kick Boks	6
16	Masa Tenisi	5
17	Muay Thai	1
18	Özel Sporcular	2
19	Rapbi	1
20	Satranç	2
21	Taekwodo	8
22	Tenis	1
23	Voleybol	17
24	Yüzme	1
	TOPLAM	130

Kaynak: Niğde GHSİM.

Niğde ilinde kayıtlı amatör futbol kulübü sayısı 36'dır. Bu kulüplerin listesi Tablo 3.9.17'de görülmektedir.

Tablo 3.9.17: Niğde İlindeki Amatör Futbol Kulüplerinin Dağılımı ¹⁷⁷

SIRA	KULÜP ADI	SIRA NO	KULÜP ADI
1	51 Niğdespor	19	K.Hisar İdman Yurdu
2	Ağcaşarspor	20	Kemerhisar Belediye Spor
3	Aktaş Belediyespor	21	Kemerhisar İdmanyurdu
4	Alay Belediye Spor	22	Kızılca Belediyespor
5	Altunhisar Belediyesi Geleneksel ve Gençlik Spor	23	Mavi Martılar Spor

¹⁷⁶ Bu veriler 2014 yılı itibariyledir. Bir Kulüp birden çok dalda tescilli olabilmektedir.

¹⁷⁷ Bu veriler 2014 yılı itibariyledir.

Tablo 3.9.17: Devamı

SIRA	KULÜP ADI	SIRA NO	KULÜP ADI
6	Anadoluspor	24	Niğbaşspor
7	Azatlıspor	25	Niğde Gazi Ticaret Lis. Kültürel Geleneksel Spor
8	Bademdere Belediyespor	26	Niğde Gençlik ve Spor
9	Birkospor	27	Niğde Köy Hizmetleri Spor
10	Bor Belediyespor	28	Niğde Orhanlı Belediye Spor
11	Bor İdmanyurdu	29	Niğde Polis Meslek Yüksekokulu Spor
12	Borşekerspor	30	Niğdespor
13	Çamardıspor	31	Tyana Spor
14	Çiftlikspor	32	Ulukışlaspor
15	Çukurkuyu Belediyespor	33	Veteranlar Spor
16	Çukurkuyuspor	34	Yeni Kemerhisar Belediyespor
17	Edikli Kasabası Gençlik ve Spor	35	Yeni Niğdespor
18	Elmalısor	36	Yeşil Gölçük Belediye Spor

Kaynak: <http://nigdeaskf.org.tr/>

Niğde ilinde amatör küme futbol ligi oynanmaktadır. Amatör küme futbol ligi on takımla oynanmakta olup bunlar Tablo 3.9.18'de görülmektedir. Niğde ilinde futbol

ile ilgili 36 takım olmasına rağmen, bunlardan sadece 10'u amatör futbol liginde oynamakta, diğer 26 klüp herhangi bir ligde oynamamaktadır.

Tablo 3.9.18: Niğde İli 2014/2015 Sezonu 1. Amatör Küme Futbol Liginde Oynayan Takımlar

SIRA	TAKIM
1	Kızılca Belediye Spor
2	Pmyo Spor
3	Ağcaşar Spor
4	Niğde Belediye Spor
5	Çiftlik Spor
6	Yeni Niğde Spor
7	Azatlı Spor
8	Gençlik Spor
9	Tyana Spor
10	Orhanlı Belediye Spor

Kaynak: <http://nigdeaskf.org.tr/>

Niğde ilinde bulunan faal futbol hakemleri Tablo 3.9.19'da görülmektedir. Niğde ilinde ulusal orta hakem bulunmamaktadır. İki ulusal yardımcı hakem, 3 bölgesel

hakem, 5 bölgesel yardımcı hakem, 27 il hakemi ve 15 de Herkes İçin Futbol (HİF) hakemi bulunmaktadır. Bu hakemler içerisinde hiç kadın hakem bulunmamaktadır.

Tablo 3.9.19: Niğde İlinde Faal Futbol Hakemleri¹⁷⁸

HAKEM TÜRÜ	ERKEK	KADIN
Ulusal Hakem	0	0
Ulusal Yardımcı Hakem	2	0
Bölgesel Hakem	3	0
Bölgesel Yardımcı Hakem	5	0
İl Hakemi	13	0
Herkes İçin Futbol Hakemi (HiF)	15	0
TOPLAM	38	0

Kaynak: Niğde il hakem temsilcisi.

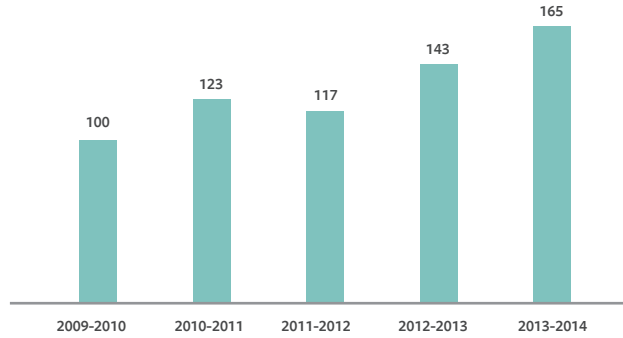
¹⁷⁸ Bu veriler, 2014 yılı itibarıyla.

3.9.5. Sportif Faaliyetler

Niğde ilinde çeşitli alanlarda sportif faaliyetler yürütülmektedir. İlde yürütülen sportif faaliyetlerin yıllara göre dağılımı Tablo 3.9.20'de verilmiştir.

Tablo 3.9.20: Niğde İlinde İl İçinde Düzenlenen Sportif Faaliyet Sayıları

FAALİYET	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
İl İçi Faaliyetler	100	123	117	143	165

Grafik 3.9.6: Niğde İlinde İl İçinde Düzenlenen Sportif Faaliyet Sayıları

Niğde ilinde bulunan önemli bir spor tesisi Çamardı ilçesinde bulunan Demirkazık Dağevi ve Spor Tesisleridir. Çeşitli spor dallarında başta kadın ve erkek milli takımları olmak üzere kamp hizmeti veren bu tesis, bünyesinde antrenman sahası ve kapalı spor salonu barındırmaktadır.

Demirkazık Dağevi'nde, 2009-2013 yılları arasında yapılan etkinlikler Tablo 3.9.21'de görülmektedir. Tesislerde bu yıllar arasında 83 kamp düzenlenmiş, 7.210 sporcu bu kamplara katılarak tesislerden yararlanma imkânı bulmuştur.

Tablo 3.9.21: Çamardı Dağevi'nde Yapılan Milli Takım Kamplarının Sayıları

YIL	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Dağevinde Düzenlenen Kamp Sayısı	12	16	19	18	18	83
Açılan Dal	17	16	16	20	21	90
Katılan Sporcu Sayısı	1.208	903	730	1.309	3.060	7.210

Kaynak: Niğde GHSİM.

GHSİM'nin, Niğde ilinde sporun yaygınlaşması için yaptığı çalışmalarından biri de antrenörlük hizmetlerini yürütmektir. Bu amaçla kadrosunda 2014 yılı itibarıyla 13 kadrolu antrenör bulundurmaktadır. Bunun dışında;

sözleşmeli, fahri veya hizmet alımı yoluyla da antrenörlük hizmetlerini yürütmektedir. 2014 yılında toplam 42 antrenör bu hizmeti yürütmüştür (Tablo 3.9.22).

Tablo 3.9.22: GHSİM Antrenör Sayıları

KADRO DURUMU	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kadrolu	3	3	5	6	5	13
Sözleşmeli	6	6	8	9	9	1
Hizmet Alımı	-	5	5	7	11	15
Fahri	13	9	9	11	15	13
TOPLAM	22	23	27	33	40	42

Niğde ilinde farklı spor dallarında elde edilen derecelerin dağılımı Tablo 3.9.23'te görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında bakıldığında en fazla derecenin kayak dalında elde edildiği görülmektedir. Kayak dalında elde edilen dereceler toplam derecelerin %17'sini oluştururken, ikinci sırayı %16,5 başarı sıralaması ile atletizm almaktadır. 2009-2013 yılları arasında toplam 27 derece alan güreş dalı başarı sıralamasında %15

derece ile 3. sırada yer almaktadır. %11 derece oranı ile dördüncü sırada bulunan boks dalı ise diğer spor dallarına göre en istikrarlı spor dalı özelliğine sahip olup, her yıl derece yapan tek spor dalıdır. Diğer spor dallarında bazı yıllarda derece elde edilmiş, bazı yıllarda ise derece elde edilememiştir. Boks dalında ise istikrarlı bir derece dağılımı görülmektedir.

Tablo 3.9.23: Niğde İlinde Farklı Spor Dallarında Elde Edilen Derecelerin Dağılımı

DAL	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
Atletizm	6	-	-	3	6	13	28
Basketbol	-	-	-	1	1	1	3
Yüzme	-	-	-	-	-	3	3
Badminton	-	-	-	-	-	1	1
Güreş	10	-	6	2	5	4	27
İşitme Engelliler Güreş	-	-	-	1	6	9	16
Wushu	-	-	1	-	3	8	12
Kayak	3	5	10	3	2	6	29
Bocce	-	-	-	-	1	-	1
Muay Thai	-	-	-	-	5	10	15
Boks	4	2	2	4	2	6	20
Bisiklet	-	1	-	-	-	4	5
Kick Boks	-	-	-	6	2	2	10
TOPLAM	23	8	19	20	33	67	170

Kaynak: Niğde GHSİM.

GHSİM ve Federasyonlar, diğer il müdürlükleri, belediyeler veya Sivil Toplum Kuruluşları tarafından Niğde ilinde spor merkezlerinde açılan spor dalı ve kayıt yaptıran sporcu sayıları Tablo 3.9.24 ile Grafik 3.9.7 ve Grafik 3.9.8'de görülmektedir. Buna göre il spor merkezlerinde

açılan spor dalı sayısı 2010 ve 2011 yıllarında 16, 2012 yılında 20, 2013 yılında 22, 2014 yılında ise 26 olmuştur. Bu faaliyetlere kayıt yaptıran sporcu sayıları ise 2010 yılında 903, 2011 yılında 730, 2012 yılında 1.309, 2013 yılında 3.060, 2014 yılında ise 3.570 olmuştur. 2010-

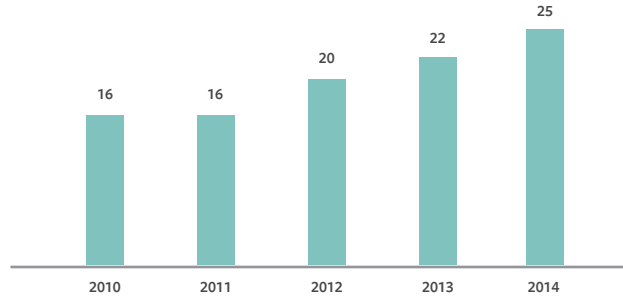
2014 yılları arasında faaliyet sayısı %56 artarken, kayıt yaptıran sporcu sayısındaki artış %395 olmuştur. İl spor

merkezlerinde yapılan faaliyetlere kayıt yaptıran sporcu sayısının her geçen yıl daha fazla olması sevindiricidir.

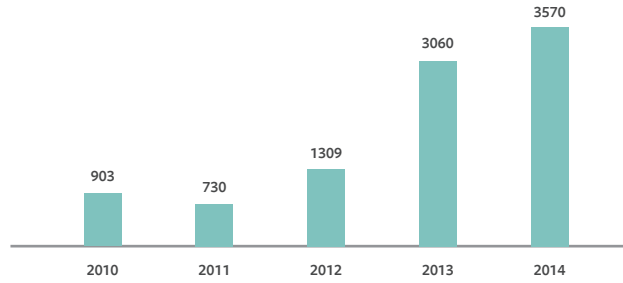
Tablo 3.9.24: İl Spor Merkezlerinde Açılan Spor Dalı Sayısı ile Kayıt Yaptıran Sporcu Sayısı

DAL/SPORCU SAYISI	2010	2011	2012	2013	2014
İl Spor Merkezlerinde Açılan Dal Sayısı	16	16	20	22	25
İl Spor Merkezlerine Kayıt Yaptıran Sporcu Sayısı	903	730	1.309	3.060	3.570

Kaynak: Niğde GHSİM.

Grifik 3.9.7: İl Spor Merkezlerinde Açılan Spor Dalı Sayısı

Grifik 3.9.8: İl Spor Merkezlerine Kayıt Yaptıran Sporcu Sayısı

3.9.6. Gençlik Programları

GHSİM'ye bağlı, Merkez Gençlik Merkezi ve Kampüs Gençlik Merkezi bulunmaktadır. Gençlik Merkezi bünyesinde 2 Gençlik Merkezi Müdürü, 1 Sportif Eğitim Uzmanı, 9 Gençlik Lideri, 2 hizmet alımı yoluyla çalışan olmak üzere 14 personel görev yapmaktadır. Gençlik Merkezi tarafından yürütülen bazı hizmetler şunlardır:

- Gençlerin serbest zamanlarını ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda değerlendirmelerini

sağlayacak sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle yönlendirmek ve yetiştirmek.

- Gençlerin Atatürk ilkeleri doğrultusunda, ülkesine ve milletine yararlı, araştırmacı, yaratıcı, birleştirici yeteneklerini geliştirmek ve toplumsal hayata gönüllü olarak katılmalarını sağlamak.
- Gençlik Merkezleri bünyesinde kurulacak gençlik kulüpleri vasıtasıyla, bağımsız gençlik teşkilatının oluşumunu sağlamak.

- Diğer illerdeki Gençlik Merkezleri üyeleri ile birlikte sorumluluk üslenmek ve farklılıklara hoşgörü ile bakmak gibi demokrasinin temeli olan davranış ve düşünüş kalıplarını kazandırarak olumlu bir sosyal kişilik geliştirmelerine katkıda bulunmak.
- Sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle gençlerin ruh ve beden sağlıklarını korumak, milli ruh ve beraberlik duygularını güçlendirmek, bilgi ve becerilerini artırmak.
- Gençlerin problemlerine yardımcı olmak, rehberlik ve danışmanlık yapmak.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın projeleri olan gençlik kamplarında, seyyah bizim iller, şehirler ve kültürler, iyilik ağacı, tematik kamplar vb. projeler yürütmek.
- Gençlik ve spor alanında proje çalışmalarının yapılmasını sağlamak.
- Ulusal ve uluslararası projeler hazırlanmasını sağlamak.

Tablo 3.9.25'te ve Grafik 3.9.9'da, 2009-2014 yılları arasında Gençlik Merkezi üye sayıları görülmektedir. 2009 yılı ile 2014 yılı Eylül ayı itibarı ile Gençlik Merkezi üye sayısı toplam 5.516'dır. Faaliyet ve kurs sayısına göre yıllar arası üye sayısında düşüş ve yükselme görülmektedir. 2011 yılı itibarı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kurulması ile Gençlik Merkezlerinin yeniden yapılanması ile faaliyet sayısının artışıyla orantılı olarak üye sayısında da artış görülmektedir.

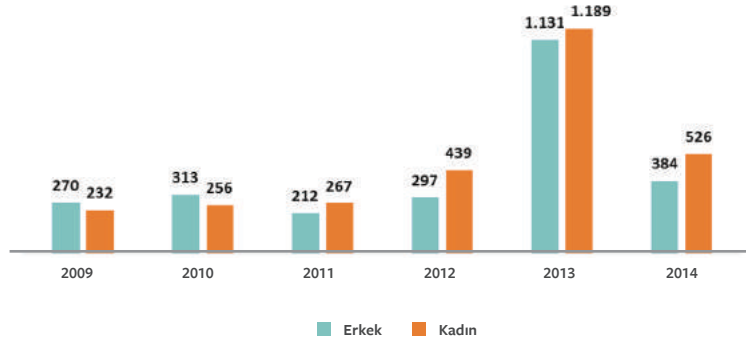
Niğde Üniversitesi Merkez Kampüs Gençlik Merkezi'nin kurulması ve tanıtımların artmasıyla bu sayıların çok daha fazla artması beklenmektedir.

Tablo 3.9.25: Gençlik Merkezi Üye Sayıları ¹⁷⁹

CİNSİYET	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
Erkek	270	313	212	297	1.131	384	2.607
Kadın	232	256	267	439	1.189	526	2.909
TOPLAM	502	569	479	736	2.320	800	5.516

Kaynak: Niğde GHSİM.

¹⁷⁹ Bu veriler, 2014 yılı Eylül ayı itibarıyla.

Grafik 3.9.9: Gençlik Merkezi Üye Sayıları

Gençlik Merkezi 2013 yılı kurs faaliyetleri Tablo 3.9.26'da görülmektedir. Gençlik Merkezi 2013 yılında bağlama, gitar, ney, tiyatro, halk oyunları ve diksiyon alanlarında altı kurs faaliyeti yürütmüş ve bu faaliyetlere 420 kişi katılmıştır. Bu katılımlar arasında en fazla katılım 160 kişiyle gitar alanındaki etkinliğe olmuştur. Orta

Anadolu'da yaygın olarak çalınan milli müzik aleti saza olan ilginin, gitara olan ilginin 4/1'i kadar olması dikkati çekmektedir.

Tablo 3.9.26: Gençlik Merkezi 2013 Yılı Kurs Faaliyetleri¹⁸⁰

FAALİYET	KATILIMCI
Bağlama	40
Gitar	160
Ney	65
Tiyatro	35
Halk Oyunları	80
Diksiyon	40
TOPLAM	420

Kaynak: Niğde GHSİM.

¹⁸⁰ Bu faaliyetler, 2013 yılına ilişkindir.

Gençlik Merkezi faaliyetlerine gençlerin katılım sayıları Tablo 3.9.27'de ve Grafik 3.9.10'da görülmektedir. Gençlik Merkezi etkinliklerine gençlerin katılım sayıları her geçen gün artmaktadır. Bu etkinlikler, genellikle, Bakanlık merkezli belirlenip yerelde organize edilmektedir. Bu nedenle, etkinlik türleri yıllara göre değişiklik göstermektedir. Her yıl değişik isimler altında farklı etkinlikler düzenlenebilmektedir. Gençlik Merkezi

2009-2013 yılları arasında 15 ayrı etkinlik düzenlemiştir ve bu etkinliklere toplam 8.227 genç katılmıştır. 2010-2011 yılı etkinliklerine toplam 737 genç katılırken, bir sonraki dönem olan 2011-2012 döneminde katılım %61 artarak 1.187'ye, 2012-2013 döneminde ise artış oranı %160 artarak 3.089'a çıkmıştır. 2013-2014 döneminde ise bir önceki yıla göre %4 artarak 3.214 katılım gerçekleşmiştir.

Tablo 3.9.27: Gençlik Merkezi Faaliyetlerine Katılımcı ve Eğitimci Sayılarının Dağılımı

FAALİYET	2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2014	
	Katılımcı	Eğitmen	Katılımcı	Eğitmen	Katılımcı	Eğitmen	Katılımcı	Eğitmen
Halk Oyunları Yarışmaları	25	2	45	4	54	6	34	2
Türk Halk Müziği Yarışmaları	12	2	9	2	7	1		
Gençlik Haftası Kutlamaları	150	20	157	10	499	20	250	50
Gençlik Kampları	100	10	100	10	123	7	147	9
Gençlik Merkezi Kurs Katılımcıları	250	6	200	6	54	6	874	12
Sen Sus Ellerin Konuşsun Proje Faaliyetleri Ve Ebru Kursu	50	5	501	26				
Gönüllülük Çalışmaları	150	9	175	12			600	
Akdeniz Oyunları Seyirci Katılımı					300	7		
Seyyah-Ulu Çınarın İzinde Hareketlilik Projesi					1.577	45		
Seyyah-Bizim İller					6	2	750	12
Kuşaklar Buluşuyor Projesi					75	6		
İyilik Ağacı Projesi					14	2		

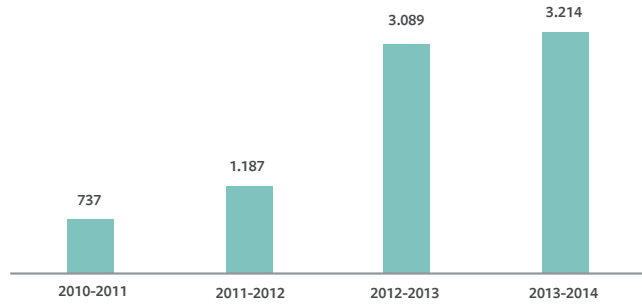

Tablo 3.9.27: Devamı

FAALİYET	2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2014	
	Katılımcı	Eğitmen	Katılımcı	Eğitmen	Katılımcı	Eğitmen	Katılımcı	Eğitmen
Gençlerden Ecdada Mektup Yarışması					50	5	375	
Genç Dönüşüm Projesi					250	15	24	
Gençlik Merkezi Gönüllülük Çalışmaları					80	4		
Şehirler ve Kültürler							160	8
TOPLAM	737	54	1.187	70	3.089	126	3.214	93

Kaynak: Niğde GHSİM.

Grafik 3.9.10: Gençlik Merkezi Etkinliklerine Gençlerin Katılım Sayılarının Dağılımı

Gençlik Merkezi 2013 yılında 14 proje yürütmüş ve bu projelere 5.318 gencin katılımı sağlanmıştır (Tablo 3.9.28). Özellikle Seyyah Bizim İller projesi büyük ilgi görmüş, 1.557 genç katılmıştır. Yine Atasız Atı Olmaz projesine 1.442 kişi ile önemli katılım olduğu görülmektedir.

Tablo 3.9.28: Gençlik Merkezi Projeleri¹⁸¹

PROJE ADI	KATILIMCI SAYISI
Antalya Kış Kampı	30
Seyyah Bizim İller	1.577
Seyyah Ulu Çınar'ın İzinde	400
17. Akdeniz Oyunları	80
Gençlik Kampları	98
Nüdak ile Doğaya Doğru Projesi	20
Girişimcilik Eğitimi	59
Anadolu'nun Kapısı Malazgirt Projesi	4
Atasız Atı Olmaz Projesi	1.442
Gençlerden Ecdada Mektup Yarışması	15
Kuşaklar Buluşuyor	6

Tablo 3.9.28: Devamı

PROJE ADI	KATILIMCI SAYISI
İyilik Ağacı	65
Genç Kalemler Hikâye Yarışması	22
Yerel Faaliyetlere Ulaşılan Genç (Tiyatro, Kalem Toplama, Özel Günler vb. Etkinliklerde Ulaşılan Genç Sayısı)	1.500
TOPLAM	5.318

Kaynak: Niğde GHSİM.

Gençlik Merkezi 2013 yılı etkinlik türleri, katılımcı ve eğitmen sayıları Tablo 3.9.29'da görülmektedir. 2013 yılında; Halk Oyunları Yarışmaları, Türk Halk Müziği Yarışmaları, Gençlik Haftası kutlamaları, Gençlik Kampları, Gençlik Merkezi Kursları, Sen Sus Ellerin Konuşsun proje

faaliyetleri ve Ebru Kursu, Gönüllülük Çalışmalarından oluşan 7 etkinlik düzenlenmiş, bu etkinlikler 737 gencin katılımı ile gerçekleşmiş ve 54 eğitmen tarafından yürütülmüştür.

Tablo 3.9.29: Gençlik Merkezi Etkinlik Türleri, Katılımcı ve Eğitmen Sayıları ¹⁸²

FAALİYET ADI	KATILIMCI GENÇ SAYISI	EĞİTMEN SAYISI
Halk Oyunları Yarışmaları	25	2
Türk Halk Müziği Yarışmaları	12	2
Gençlik Haftası Kutlamaları	150	20
Gençlik Kampları	100	10
Gençlik Merkezi Kurs Katılımcıları	250	6
Sen Sus Ellerin Konuşsun Proje Faaliyetleri ve Ebru Kursu	50	5
Gönüllülük Çalışmaları	150	9
TOPLAM	737	54

Kaynak: www.gsb.gov.tr/content/files/turkiyenin_genclik_profilu_web.pdf.

3.9.6.1. Gençlik Merkezlerinin Bilinirliği

Türkiye Geneline 2012 yılında yapılan bir araştırmada, gençlerin yaklaşık üçte biri (%34,1), Gençlik ve Spor Bakanlığı'nı duymadığını ifade etmiştir (Gür vd., 2012).

Katılımcıların yaklaşık üçte ikisi (%64,4), Gençlik Merkezlerinden haberdar olmadığını ifade etmiştir.

Benzer şekilde, katılımcıların yaklaşık üçte ikisi

(%66,8), gençlik kamplarından haberdar olmadığını ifade etmiştir.

Ayrıca, katılımcıların yarısından çoğu (%54), izcilik kamplarından haberdar olmadığını belirtmiştir.

Yukarıdaki araştırmadan da anlaşıldığı gibi Gençlik Merkezlerinin kendilerini tanıtamadığı ve yürüttükleri faaliyetleri duyurmada yetersiz kaldıkları görülmektedir.

3.9.6.2. Gençlik Sorunları

Çocukluk ve yetişkinlik arasında bir geçiş dönemi olan gençlik, modern zamanlarda ortaya çıkmış toplumsal bir kategoridir. Bir başka ifadeyle, gençlik, endüstri toplumu öncesinde örneğin Ortaçağ Avrupa'sında, bir toplumsal

kategori olarak görülmemiştir. Geleneksel toplumlarda gençlik, bugünkü kadar uzun bir süreye yayılmamış ve kısa sürmüştür. Modern ulus devletlerinin inşa sürecinde gençlik, hem devletin inşa ettiği bireyler hem de yeni

^{181, 182} Bu veriler 2013 yılına ilişkindir.

toplumu inşa eden aktörler olarak önem kazanmıştır (Gür vd., 2012).

Gençlerin sorunları toplumun sorunlarından bağımsız değildir (Tuncay, 2000). Sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi sorunlar gençlerin tutum, davranış ve beklentilerini etkilemektedir. Türkiye'nin ve Türkiye gençliğinin değişmeyen sorunlardan biri eğitime sorunudur. Gençlik sorunları ile ilgili birçok çalışma yapılmış ve bu çalışmalardan ortaya çıkan gençlik sorunları (Gür vd., 2012)şunlar olmuştur:

- İşsizlik.
- Zararlı alışkanlıklar ve buna bağlı sorunlar (Sigara içme %35,7, alkol kullanma %21,7, şans oyunları oynama %21,4).
- Cep telefonu, internet, TV. izleme ve müzik dinleme gibi pasif etkinliklerde bulunma.
- Okuma alışkanlıklarıyla ilgili yapılan çalışmaların ortak bulgusu, gençlerin giderek daha az kitap okuduğu ve azalan boş zamanlarını internet ve sosyal medya ile doldurmaları.
- Elektronik araçlarla aşırı zaman geçirmeleri ve bu araçları amaç dışı kullanılmaları.
- Gençler, daha ziyade popüler ve görsel öğelere dayalı müziği tercih etmektedir. Dinledikleri müzik türü, yerli (%52,4) ve yabancı (%22) pop'tur. Bu türleri arabesk (%21,9), Türk halk müziği (%21,8), rock (%14) ve Türk sanat müziği (%10,3) izlemektedir.
- Gençlerin önemli bir kısmının sosyal güvencelerinin olmaması.
- Yabancı dil öğrenememeleri.
- Şiddete eğilim belirtilerinin artması.
- Güven duygusunda çok ciddi kırılmalar olması.

- Ana dilini bile doğru düzgün kullanamama.
- Sahip olduğu şeylerin kıymetini bilememe.
- Anormal moda akımlarına kapılma.
- Aşırı uyku eğilimi.
- Erken ergenleşme.
- Üniversite gençliğinin; yurt ve burs meselesi, yeme-içme ve giyinme sorunları.
- Öğrencinin psikolojik sorunları.
- Yabancı dilde eğitim.
- Açık Öğretim ile ilgili problemler.
- Kültürel ve sportif hizmetler. *Bireyselleşmedeki artış, toplumsallaşmaktan uzaklaşma.
- Zamanlarını sanal ortamda geçirerek, gerçek yaşamdan uzaklaşmaları.
- Kayıt dışı çalıştırmalar (sosyal güvenlikten yoksun bırakılma, düşük ücret ödenmesi, sendikalaşmama.)
- Çalışma saatlerinin fazla olması (Devlet denetiminin olmaması),
- Çalışma ortamında kendini güvende görmemesi.
- Girişimci ruhlarını ortaya çıkaracak mekanizmaların olmamasının, gençlerin bu konuda geri adım atmalarına neden olması.
- Proje konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları.
- Yabancı dil öğrenemeyen gençlerin rekabet gücüne sahip olmadıklarını düşünmeleri.
- Ailenin çocuktan, okul başarısı, sınav kazanma, meslek seçimi ve evlenme gibi üstün beklentilerinin gençleri baskı altına alması.

3.9.7. Niğde İlinin Gençlik ve Spor Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin gençlik ve spor alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi

sonucunda, ilin gençlik ve spor konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Bakanlığın proje destek programlarının olması.
- Bakanlığın etkin Gençlik Politikasının olması.
- Sosyal, kültürel ve sanatsal alanda faaliyetlerin artırılmasıyla daha çok sayıda genç insana ulaşılması.
- Kulüp sayısının, buna bağlı olarak dalların artmasıyla, gençlerin kendisine hitap eden spor dalına yönelmesi ve lisanslı sporcu sayısının artması.
- Toplumun her kesiminin sosyal ve sportif faaliyetlerden faydalanabilme imkânının olması.
- Dezavantajlı gençlerle çalışma faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin olması.

ZAYIF YÖNLER

- Olimpik spor dallarına uygun nitelikte tesisin bulunmaması.
- Gençlik ve spor faaliyetlerinin istenen düzeyde oluşturulabilmesi için yeterli nitelik ve nicelikte personelin istihdam edilememesi.
- Özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının spora ilgisinin azlığı.
- Fiziki koşulların yetersizliği.
- Mevcut Gençlik Merkezlerinin fiziksel ve teknolojik alt yapılarındaki eksiklikler.
- İlde Sürekli Eğitim ve Araştırma Merkezinin olmaması.
- Gençlik çalışmalarının istenilen düzeyde yapılabilmesi için yeterli tesise sahip olunmaması.
- Kent Gençlik Konseyinin olmaması.
- İlde sportif faaliyetlere ağırlık verilip gençliğe hizmet konusunda yetersizliklerin olması.

FIRSATLAR

- Gençlik ve spora yönelik kamuoyu duyarlılığının yüksek olması.
- Gençliğe ve spora yönelik akademik faaliyetlerin artması.
- Genç nüfus oranının yüksek olması.
- Sosyal ve Sportif tesislerin artması.
- Sporun tanıtımı.
- Spor eğitim olanaklarının artması.
- Tarihi, sosyal ve kültürel değerlerdeki zenginlik.
- Bakanlık projelerinden gençlerin ücretsiz faydalanması.
- İl spor merkezleri kapsamında, gençlerin ücretsiz olarak spora yönlendirilmesi.
- Tesislerin sürekli hizmete açık olması.
- Yerel yönetim ve siyasetin desteği.
- Ulusal ve uluslararası düzeyde sporcu yetiştirilmesi ve sporun meslek haline getirilmesiyle ortaya çıkan yeni fırsatlar.

TEHDİTLER

- Gençlerin sosyalleşme eksikliği.
- Aile içi iletişimsizliğin artması.
- Gelir dağılımındaki adaletsizlik.
- Risk altındaki gençlerin sayısındaki artış.
- Mesleki eğitimin yetersizliği.
- Madde bağımlılığının artması.
- Sağlıksız beslenme.
- Spor bilinci ve kültürdeki eksiklik.
- Teknolojinin bilinçsiz kullanımı.
- Gençlerin homojen yapıda algılanması.
- İlde gençlerin faydalanabileceği sosyal alanların yetersizliği.
- Sınav sisteminin gençler üzerinde yarattığı baskı sonucu, kültürel ve sportif aktivitelere yeterince zaman ayrılamaması.

3.9.8. Niğde İlinin Gençlik ve Spor Alanı Vizyonu

Spor ahlakı ile donanmış, rekabet duygusuna sahip, başarıya odaklanmış, sağlıklı, özgüveni yüksek, kültürel değerlerine sahip çıkan, özgür düşünceye sahip gençler yetiştirmeyi hedefleyen, dezavantajlı bireylerin toplumsal bütünleşmelerini sağlayan, ulusal ve uluslararası niteliklerde tesislere sahip, nüfusun önemli bir kesiminin aktif spor yaptığı, sporun her dalında yarışmacı düzeyde aktivitelerin gerçekleştiği, ulusal liglerde rekabet eden, milli takımlara sporcu yetiştiren, mutlu gençlerin yaşadığı, sporda güçlü bir il olmaktır.

3.9.9. Niğde İlinin Gençlik ve Spor Alanı Gelişme Politikaları

Durum analizinden elde edilen veriler ışığında, Niğde ilinin Gençlik ve Spor alanındaki politikalarının neler olacağına ve gelişmesine ışık tutabilecek önerilere aşağıda yer verilmiştir.

a) Sporun Toplumda Yaygınlaştırılması

Toplumun her kesiminin spor yapabilmesi sağlanmalıdır. Sporun fayda ve önemini benimseterek toplumda çağdaş spor kültürü geliştirilmelidir.

Okullardaki beden eğitimi derslerinde, gençler yaşam boyu spora yönlendirilmeli.

Merkez ve ilçelerindeki tüm ilköğretim okullarında, öğrenciler üzerinde yapılacak sportif yetenek taraması sonucunda, sıralamada ilk %5'in içinde yer alan öğrenciler, çeşitli spor dallarında sportif temel gelişim eğitimine alınarak, bu öğrencilerin yeteneklerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Sportif faaliyet ortamlarının oluşturulması ve geliştirilmesi amacıyla, il ve ilçe merkezlerinde altyapı tesisleri kurulmalı, açık/kapalı mekânlarda halka yönelik spor organizasyonları düzenlenmelidir.

Niğde ilinde yapılan her türlü spor ve gençliğe yönelik çalışmaların kayıtları tutulmalı ve veri değerlendirmesi yapılarak etkin ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Engelli ve dezavantajlı gençlerin, spor ve gençlik faaliyetlerine katılarak topluma kazandırılmasına yönelik tesis ve etkinlikler yapılmalıdır. Yaşam boyu spor anlayışının yaygınlaştırılması amacıyla gerekli projelerin yapılmasının

sağlanması ve mevcut projelerinin etkinliğinin artırılması için yeterli destek verilmelidir.

b) Gençlik Hizmetlerinin Geliştirilmesi

Gençlerin serbest zamanlarını istek ve yetenekleri doğrultusunda değerlendirebilecekleri ortam sağlamalı ve gençler bu ortamları kullanmaya teşvik edilmelidir. Sporcuların ve halkın istifade ettiği tesislerin modernizasyonu sağlanmalıdır. İlde kış sporlarının fiziki altyapısı oluşturulmalı ve bu spor dalında başarılı sporcuların yetiştirilmesine imkân sağlanmalı, her ilçeye bir Gençlik Merkezi yapılmalıdır.

Sporu kitlelere yaymak için faal kulüp sayısı artırılmalı ve yeni kulüplerin kurulması ve yaşatılması için teşvik ve destekler verilmelidir.

Yamaç paraşütü, kayak ve dağcılık dallarını gençlere tanıtmak, sevdirmek ve bu dallarda yarışmacı hale getirmek için gerekli altyapı oluşturulmalıdır.

Gençlik Merkezleri kursları yaygın hale getirilmeli ve bu kurslarda gençlerin yetenekleri doğrultusunda becerilerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. Nitelikli sporcular yetiştirmek için nitelikli antrenör sayısı artırılmalıdır.

Uluslararası Gençlik Programlarına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmelidir. Avrupa Birliği Gençlik Projeleri'nin gerçekleştirilmesi ve ulusal nitelikte Gençlik Değişim Programlarının uygulanmasını sağlanmalıdır.

İçinde gençlerin de olduğu Kent Gençlik Konseyi'nin kurulması yolu ile gençlerin sorunlarına çözüm aranmalıdır. Yetenekli gençlerin tespit edilmesine

yönelik mekanizmalar oluşturulmalıdır. Açık Öğretim Fakültelerinde okuyan gençlerin bireyselleşmelerinin önüne geçilerek, sosyalleşmelerini sağlayacak etkinlik alanları oluşturulmalıdır.

Gençler müzik dinlemekten ziyade şarkı söyler hale getirilmelidir. Müzik, gençlerin duygu ve düşüncelerini ifade etmede araç olarak kullanılmalıdır. GHSİM yürütülen geleneksel çocuk oyunları projesi yaygınlaşarak sürdürülmelidir.

Okul çağındaki çocukları sınav baskısından uzaklaştıracak spor etkinliklerine ağırlık verilmelidir. Okul bahçelerinde yapılan spor tesislerinden, öğrencilerin ve okulların bulunduğu semt/mahalledeki çocukların maksimum derecede faydalanmaları sağlanmalıdır. Bu tesislerin, beden eğitimi derslerinin dışında, geceleri de dâhil olmak üzere sürekli açık tutulması sağlanmalıdır. Üniversite sağlık kurumları ve Psikolojik Danışma ve Rehberlik servisleri fonksiyonel biçime getirilmeli, yönetim ve karar alma birimlerinde gençlere daha çok yer verilmelidir.

Gençlerin kariyerlerine doğrudan katkısı olacak dil ve meslek kursları ile kültürel ve sosyal etkinlikler ücretsiz bir şekilde verilmelidir. Gençlerin gezerek öğrenmelerini kolaylaştıracak tedbirler alınmalıdır. Gençlik sorunları ile ilgili 2012 yapılan bir çalışmada, şehirlerarası gezilere katılmak isteyen gençlerin oranı %79,7'dir (Gür ve diğerleri, 2012). Başta ulaşım araçları olmak üzere kültürel varlıklar, müzeler vb. yerlerde öğrenci indirimi yerine, genç indirimi uygulaması yapılmalıdır. KYK'ya bağlı yurtlarda gençlerin konfor düzeyi artırılmalıdır.

Sadece gençlerin sorunlarını çözmek değil, aynı zamanda onların kariyer gelişimlerini sağlamak, yaşam düzeylerini iyileştirmek, gelecek hakkında endişelerini aza indirmek vb. için kurumlar arası işbirliği ile yapılacak faaliyetlere ağırlık verilmelidir. Bu kurumlar arasında (Gençlik Merkezleri, Üniversiteler, Milli Eğitim Müdürlükleri, Sağlık Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar

Müdürlüğü, Müftülük, Emniyet, Yerel Yönetimler) mutlaka olmalıdır.

Gençlere yönelik çalışmaların duyurusunda, sosyal ağ (Örneğin, Facebook) ve haberleşme (SMS) araçları kullanılmalıdır. Erken boşanmalarda, gençleri bunalım ve kötü alışkanlıklardan koruyacak destek programları oluşturulmalı ve uygulanmalıdır. Gençlere rol modeller aracılığı ile aktarımlar yapılmalıdır.

c) Tesisleşmenin Sağlanması

Her yaşta halkın sportif etkinliklere katılımını sağlamak için tüm yerleşim yerlerinde semt sahaları yapılmalıdır.

İlçelerdeki futbol sahalarının daha kullanışlı ve işler hale getirilmesi ve zemin kalitesinin artırılması için modernizasyon çalışmaları yapılmalıdır. İl Merkezi ve ilçelerde bulunan spor salonları modernize edilmelidir.

Başta doğa sporları ve dağcılık olmak üzere, yetenekli gençlerin yetiştirilmesine yönelik belirli bölgelerde spor eğitim ve kamp merkezi oluşturulmalıdır.

Her mahalleye bir Gençlik Merkezi projesi yapılmalıdır. Bu, gençlerin bağımlılık yapıcı unsurlardan uzak tutulması ve aktiviteler yerine getirmesi açısından gereklidir.

d) Sporcu ve Teknik Kadro Yetiştirilmesi

Ulusal ve uluslararası platformda Niğde ilini ve ülkemizi temsil edebilecek elit sporcular yetiştirilmelidir.

Mevcut atletizm, futbol, basketbol, hentbol, voleybol, uzak doğu sporları ve güreş dallarının dışında, Niğde ilinde yaygınlaşmamış dallarda (özellikle cimnastik, halter, çim hokeyi, fiziksel uygunluk vb.) içinde kadınların da olduğu, çeşitli spor dallarında antrenör, hakem ve idareci vb. yetiştirilmelidir.

Vatandaşların sporla ilgili alışkanlıklarının ve beklentilerinin düzenli olarak belirlenebilmesi için il Merkezi, ilçeler ve köylerde "Fiziksel Aktivite ve Spora Yönelim Araştırması" yapılmalı, yetenekli gençlerin yakın oldukları spor dallarında yetiştirilmeleri sağlanmalıdır.

3.10. GÜVENLİK

Ülkemizde olduğu gibi Niğde ilinde de güvenlik sorunlarından soyutlanmış bir ortamın oluşturulmasının ekonomik kalkınmanın itici gücü olacağı düşünülmektedir. İlde güvenlik hizmeti veren Niğde İl Emniyet Müdürlüğü ile İl Jandarma Komutanlığı, bir yandan ülkemizin sınırlı

imkânları ile hizmetlerini en iyi şekilde sunma gayreti verirken, bir yandan da sahip olduğu kaynakları etkin ve verimli bir şekilde kullanarak Niğde halkının huzur ve güvenliğine hizmet etmektedir.

Tablo 3.10.1, CNBC-e Business Dergisi'nin 2009 yılında yaptığı «Türkiye'nin En Yaşanılabilir İlleri» sıralamasında Niğde ilinin güvenlikteki yerini göstermektedir (www.sabah.com.tr, 08.12.2014). CNBC-e Business Dergisi'nin 2009 yılında yaptığı araştırma Niğde ilini Türkiye genelinde

çok iyi bir sırada gösterse de güvenlik açısından özellikle geleceğe yönelik bazı sorunlar hem Niğde hem de Türkiye geneli için bugünden sinyallerini vermektedir. Niğde ili bazı sorunlara rağmen hala Türkiye genelinde güvenliği yüksek bir il olmaya devam etmektedir.

Tablo 3.10.1: TR71 Bölgesi'ndeki İllerin Türkiye Genelindeki Güvenlik Sıralaması ve Niğde İlinin Yeri

İL	GÜVENLİK SIRASI
Aksaray	58
Kırıkkale	73
Kırşehir	38
Nevşehir	80
Niğde	7

Kaynak: CNBC-e Business Dergisi'nin 2009 yılında yaptığı «Türkiye'nin En Yaşanılabilir İlleri» Sıralaması.

Bu bölümde, polis ve jandarma sorumluluk bölgesi ayrı ayrı olmak üzere, Niğde ili genelinde ve ilçelerinde meydana gelen suçlara, trafik kazaları ve türlerine, sığınmacı sayılarına, Niğde ili/ilçelerinde intihar durumuna ilişkin istatistiklere, polisin ve jandarmanın gelişimine yönelik yapılan faaliyetlere ve toplum destekli polis uygulamalarına, Niğde ilindeki polis ve jandarma mobese kamera nokta ve sayılarına, kısaca ilin güvenlik konusundaki durumuna ilişkin temel bilgilere yer verilmiştir.

3.10.1. Polis Sorumluluk Bölgesi

Niğde ili Orta Anadolu'nun güneyinde, üç tarafı Toroslar'ın genç kıvrım dağları ile çevrili bir ilimizdir. Nevşehir, Kayseri, Adana, Mersin, Konya ve Aksaray illeri arasında yer almaktadır. Niğde ilinin yüzölçümü 7.312 km², polis sorumluluk alanı 190 km² dir. Nüfusu toplam

343.658'dir. Nüfusun 182.097'si "Polis Sorumluluk Bölgesi"nde, geri kalan kısmı "Jandarma Sorumluluk Bölgesi"nde yaşamaktadır.

Tablo 3.10.2: Polis Sorumluluk Bölgesi

İLÇE	KÖY NÜFUSU	ŞEHİR NÜFUSU	İLÇELERİN TOPLAM YÜZÖLÇÜMÜ (km ²)	POLİS SORUMLULUK BÖLGESİ (km ²)	TOPLAM NÜFUS
Merkez	76.823	124.774	2.081	107	201.597
Bor	20.852	40.259	1.322	33	61.111
Çiftlik	25.017	4.579	587	13	29.596
Ulukışla	15.853	5.275	1.503	23	21.128

Tablo 3.10.2: Devamı

İLÇE	KÖY NÜFUSU	ŞEHİR NÜFUSU	İLÇELERİN TOPLAM YÜZÖLÇÜMÜ (km ²)	POLİS SORUMLULUK BÖLGESİ (km ²)	TOPLAM NÜFUS
Çamardı	11.755	3.973	1.204	5	15.728
Altunhisar	11.531	2.967	615	9	14.498
GENEL TOPLAM	161.561	182.097	7.312	190	343.658

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, 2014.

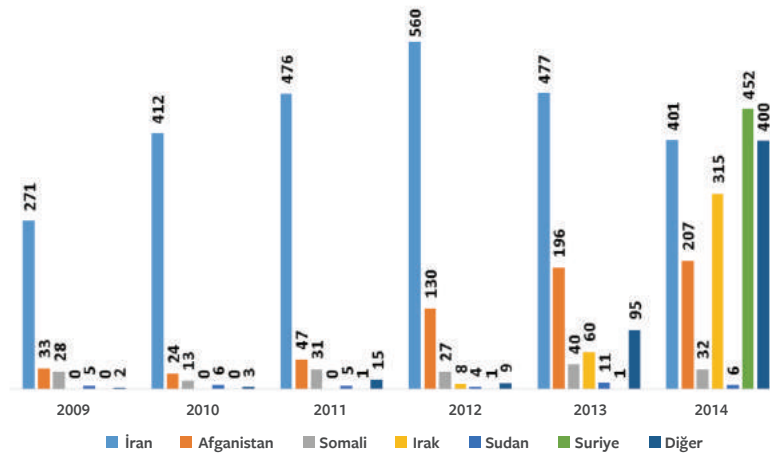
Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasındaki sığınmacı sayılarını gösteren Tablo 3.10.3'e bakıldığında toplam 30 ülkeden gelen 4.804 sığınmacı bulunduğu görülmektedir. Bunların geneli İran, Afganistan, Somali ve Irak ülkelerindedir. Ancak, Tablo 3.10.2'den de görüleceği üzere, 2014 yılında Suriyeli sığınmacıların sayısında çok önemli bir artış görülmektedir. Sığınmacıların tamamı Niğde il merkezinde yaşamına devam etmektedir. Polis sorumluluk bölgesinde yaşayan 182.097 kişiye Kasım

2014 yılı itibarıyla Niğde iline sığınmacı olarak gelen kişi sayısı (1.813) eklendiğinde, polis sorumluluk bölgesindeki kişi sayısı 183.910'a yükselmektedir. Niğde iline gelen sığınmacı sayılarına bakıldığında 2009 yılında 339 olan sığınmacı sayısı 2014 yılında 1.813'e çıkmış, yani %435 artmıştır. 2013 yılına kadar toplam 3 Suriyeli sığınmacı varken, 2014 yılına gelindiğinde bu sayı 452'ye çıkmıştır. Grafik 3.10.1'de, Niğde ilindeki sığınmacı sayılarının yıllar itibarı ile dağılımı görülmektedir.

Tablo 3.10.3: Niğde İlindeki Sığınmacı Sayıları

UYRUĞU	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
İran	271	412	476	560	477	401	2.597
Afganistan	33	24	47	130	196	207	637
Somali	28	13	31	27	40	32	171
Irak	-	-	-	8	60	315	383
Sudan	5	6	5	4	11	6	37
Suriye	-	-	1	1	1	452	455
Diğer	2	3	15	9	95	400	524
TOPLAM	339	458	575	739	880	1.813	4.804

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, Yabancılar Şube Müdürlüğü, 2014.

Grafik 3.10.1: Niğde İlindeki Sığınmacı Sayıları

3.10.1.1. Genel Olarak Polisin Görevleri

Emniyet Müdürlüğü, demokratik düzen içinde, kanun hâkimiyetinin sağlanması ve korunması, il içinde huzur ve nizamın temini, vatandaşların can, mal, ırz güvenliğinin sağlanması ve korunması, suç işlemeye yönelik davranışların önlenmesi, sanıkların yakalanarak adalete teslim edilmesi görevlerini yerine getiren bir kamu kurumudur.

Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda belirtildiği üzere polis; asayiş, amme, şahıs tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korumak, halkın ırz, can, malını muhafaza etmek, ammenin istirahatını temin etmek, yardıma ihtiyacı olanlara yardım etmekle görevlidir. Bu görevler dört ana bölümde toplanmaktadır. Bunlar; adli, siyasi, idari ve trafik görevleridir. Polisin en büyük görevi suç önlemek ve meydana gelen suçun aydınlatılmasını sağlamaktır. Aşağıda bu görevlere kısaca değinilmiştir.

3.10.1.1.1. Polisin Adli Görevleri

Polisin adli görevi suçun işlenmesiyle başlamaktadır. Adli görevler arasında; hazırlık soruşturması, suçüstü işlemlerini yapmak, ihzar, yakalama müzakereleri (tutanakları), hapsen tazyik kararlarını infaz etmek, arama yapmak, muvakkaten (geçici olarak) yakalamak, şüpheli ölüm ve hüviyeti meçhul ölümleri adli makamlara bildirmek, kanunların suç saydığı fiillerin işlenmesi halinde şüphelileri yakalayarak, suç delilleriyle birlikte adalete teslim etmek görevleri öncelikli olarak sayılabilir.

3.10.1.1.2. Polisin Siyasi Görevleri

Polisin siyasi görevleri, siyasi nitelikteki suçların işlenmesini önlemek için yapılan bütün çalışmalaradır. Polis, yurdun genel güvenliğine karşı her türlü hareket ve tecavüzü önceden haber alır, şüphelileri yakalar, Anayasada belirtilen demokratik düzeni ve yurt bütünlüğünü bozmaya ve yıkmaya yönelik propagandaları, gizli örgüt faaliyetlerini izler ve tespiti halinde suçluları adalete teslim eder.

3.10.1.2. Polis Sorumluluk Bölgesindeki Yetişkin Suçları

Bu bölümde, polis sorumluluk bölgesindeki suçlarla ilgili bilgilere kısaca yer verilmiştir. Suç türlerine ilişkin bir değerlendirme yapıldığında;

- Hırsızlık, yağma, mala zarar verme, dolandırıcılık, hakkı olmayan yere tecavüz, hileli iflas vb. türündeki suçlar mal varlığına karşı işlenen suçlar,
- Kasten öldürme, kasten yaralama, cinsel saldırı, tehdit, konut dokunulmazlığının ihlali, hakaret vb. türündeki suçlar kişilere karşı işlenen suçlar,

3.10.1.1.3. Polisin İdari Görevleri

Genel anlamda, kamu düzenini bozan eylemlerin işlenmesini önlemek polisin idari görevidir. İdari görevler; önleyici, koruyucu ve yardım edici görevler olarak üç grupta toplanmaktadır. Sosyal ve genel düzenle ilgili kanun, nizam ve emirlerin yapılmasını sağlayan, suçu oluşundan evvel önleyici tedbirler alan polis idari polistir. İdari polis, önleyici, koruyucu ve yardım edici görevleri yapmak için suç oluşturan unsurları göz önüne alarak mahalde merkez, karakol, nokta, devriye ve motorlu ekipler kurar. Yurt içine zararlı kişi ve maddelerin girmemesi için giriş kapılarında gerekli kontrolleri yapar. Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde suçların oluşmaması için tedbirler alır, denetler, eksiklerin bulunması halinde ilgili kurumlara bilgi verir. Genel ahlaka uygun olmayan ve halkı rahatsız edici hareketleri engeller.

Toplu hareketlerin, gösteri yürüyüşlerinin, grevlerin kanun içerisinde devamını sağlar, sarhoş, alil ve acizlerin yardımına koşar, terk edilmiş çocukların ilgili müesseselere yerleştirilmesine dair hizmetleri yapar. Gösteri, sinema, tiyatro gibi yerlerdeki toplu çıkışlarda suçların oluşmasını önler ve bunun dışındaki diğer önleyici zabıta hizmetlerini görür.

3.10.1.1.4. Polisin Trafikle İlgili Görevleri

Trafik Polisleri, Trafik Kanunu ve bağlı mevzuatın belirlemiş olduğu yetkiler çerçevesinde, trafik yönetim ve denetimi, sürücü belgesi, araç tescilleri, trafik kazaları ve cezai işlemleri uygulayıp, önleyici ve güvenlik sağlama hizmetlerini yerine getirme yetkisi ve bilgisine sahip kişilerdir. Trafik düzen ve güvenliğinin istenen seviyede kurularak, toplumdaki trafik kazalarının ve bu kazalardaki maddi ve manevi kayıpların azaltılması görevlerini yapmaktadırlar.

- Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması, çevrenin kasten kirletilmesi, zehirli madde katma, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma, resmi belgede sahtecilik vb. türündeki suçlar topluma karşı işlenen suçlar,
- Zimmet, rüşvet, görevi kötüye kullanma, göreve ilişkin sırrın açıklanması, kamu görevinin terki veya yapılmaması, başkasına ait kimlik veya

kimlik bilgilerinin kullanılması, suç üstlenme, suç uydurma, suçluyu kayırma, tutuklu, hükümlü veya suç delillerini bildirmeme, hükümete karşı suç vb. türündeki suçlar millete ve devlete karşı işlenen suçlar,

- Faili/şüphelisi olmayan, mağduru bulunduğu için soruşturulması gereken olaylar (Sobadan zehirlenme, eşyanın kaybolması gibi) vb. türündeki suçlar takibi gereken olaylar kapsamında değerlendirilmiştir.

Tablo 3.10.4: Polis Sorumluluk Bölgesinde İşlenen Yetişkin Suçları ve Suç Türleri

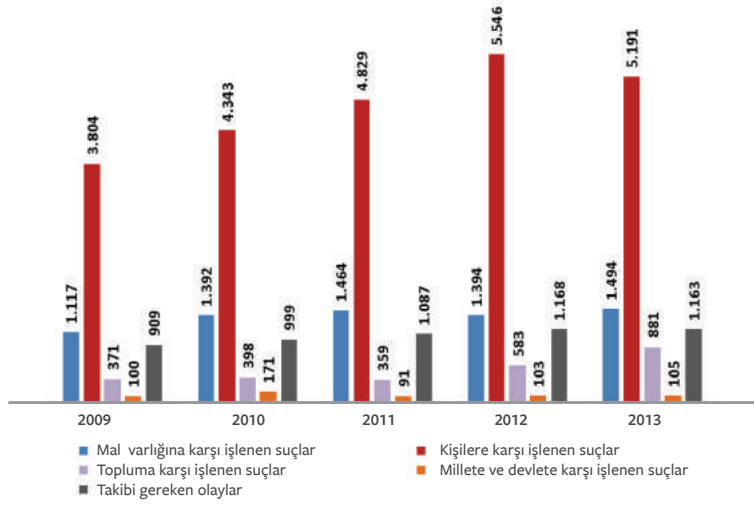
SUÇ TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	822	1.072	1.072	1.057	1.158	5.181
	Bor	241	253	324	269	247	1.334
	Çiftlik	4	7	18	19	23	71
	Ulukışla	34	37	38	39	50	198
	Altunhisar	12	14	4	4	7	41
	Çamardı	4	9	8	6	9	36
	TOPLAM	1.117	1.392	1.464	1.394	1.494	6.861
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	2.559	2.854	3.110	3.790	3.584	15.897
	Bor	1.033	1.262	1.407	1.443	1.283	6.428
	Çiftlik	34	36	75	110	90	345
	Ulukışla	124	107	135	118	104	588
	Altunhisar	34	51	81	62	102	330
	Çamardı	20	33	21	23	28	125
	TOPLAM	3.804	4.343	4.829	5.546	5.191	23.713
Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	316	360	308	519	803	2.306
	Bor	25	33	21	37	47	163
	Çiftlik	2	--	8	10	11	31
	Ulukışla	28	4	14	14	18	78
	Altunhisar	--	--	4	2	1	7
	Çamardı	--	1	4	1	1	7
	TOPLAM	371	398	359	583	881	2.592
Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	60	55	65	77	86	343
	Bor	14	28	17	12	17	88
	Çiftlik	--	--	--	1	1	2
	Ulukışla	23	86	9	12	1	131
	Altunhisar	3	1	--	1	--	5
	Çamardı	--	1	--	--	--	1
	TOPLAM	100	171	91	103	105	570
Takibi Gereken Olaylar	Merkez	797	856	896	993	981	4.523
	Bor	77	98	136	131	100	542
	Çiftlik	4	5	6	8	14	37
	Ulukışla	25	19	34	30	54	162
	Altunhisar	4	9	6	4	9	32
	Çamardı	2	12	9	2	5	30
	TOPLAM	909	999	1.087	1.168	1.163	5.326
GENEL TOPLAM	6.301	7.303	7.830	8.794	8.834	39.062	

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, Asayiş Şube Müdürlüğü, 2014.

Tablo 3.10.4'e bakıldığında Niğde ilinde, polis sorumluluk bölgesinde 2009-2013 yılları arasında en çok "kişilere karşı işlenen suçların" olduğu (23.713), bunu "mal varlığına karşı işlenen suçların" (6.861) takip ettiği görülmektedir. Bunu "takibi gereken olaylar" (5.326) ve topluma karşı işlenen suçlar (2.592) izlemektedir. 2009-2013 yılları arasında en düşük orana sahip olan ise "millete

ve devlete karşı işlenen suçlar" (570) olmuştur. Ayrıca, suçların yıllara göre dağılımı incelendiğinde suçların giderek artış gösterdiği de gözlenmektedir. Nitekim, 2009-2013 yılları arasında en çok suç işlenen yıl 2013 yılı (8.834) olmuştur. 2009 yılında 6.301 olan suç sayısı, 2013 yılında 8.834'e yükselmiş, beş yılda toplam suç oranı %40 artmıştır.

○ Grafik 3.10.2: Polis Sorumluluk Bölgesinde İşlenen Yetişkin Suçları ve Suç Türleri

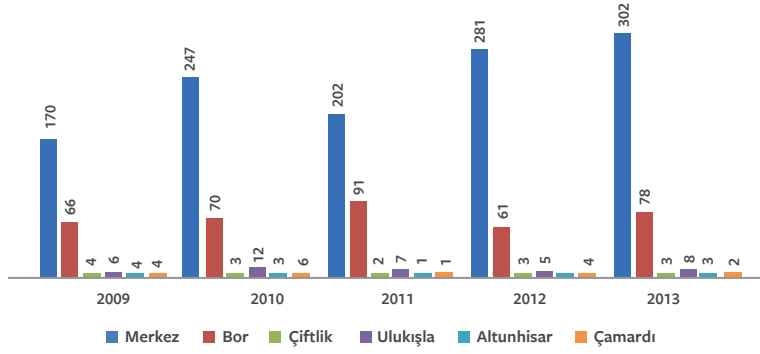
İlçeler bazında bir değerlendirme yapıldığında, en çok kişilere karşı işlenen suçun Merkez ilçede (15.897) ve Bor ilçesinde (6.428); mal varlığına karşı işlenen suçların da yine en çok Merkez ilçede (5.181) ve Bor ilçesinde (1.334) olduğu görülmektedir. Genel toplama bakıldığında Merkez, Bor ve Ulukışla ilçelerinde suç oranlarının biraz yüksek olduğu görülmektedir. Bunda nüfusun da etkili olduğu düşünülmektedir. Doğal olarak nüfusu fazla olan ilçelerde suç oranları da yüksek olmaktadır. Aşağıda, polis sorumluluk bölgesinde yukarıda kategorize edilen suç türlerinden en çok hangilerinin işlendiğine ilişkin grafiklere yer verilecektir¹⁸⁴.

3.10.1.2.1. Mal Varlığına Karşı En Çok İşlenen Suçlar

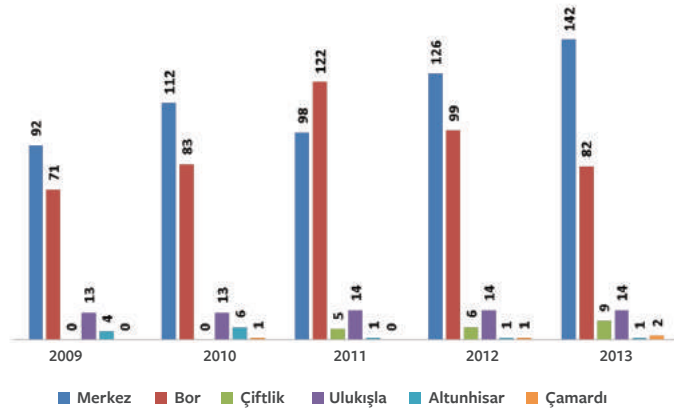
Polis sorumluluk bölgesinde mal varlığına karşı en çok işlenen suçlar "Evdn-iş yerinden ve kurumdan hırsızlık" ile "Mala zarar verme"ye ilişkin grafiklere aşağıda yer verilmiştir. Grafik 3.10.3 ve Grafik 3.10.4'ten de anlaşılacağı üzere, en çok Merkez ilçe ve Bor ilçesinde evden iş yerinden ve kurumdan hırsızlık suçu işlenmiştir. 2009 yılında Merkez ilçede de 170 olan suç sayısı, 2013 yılında 302'ye çıkmıştır. Bor ilçesinde de 2009 yılında 66 olan suç sayısı, 2013 yılında 78'e yükselmiştir. Bu rakamlar, evden-iş yerinden ve kurumdan hırsızlık suçunun her geçen gün arttığını göstermektedir. Kırsal kesimde ise bu suç türüne fazlaca rastlanmamaktadır.

¹⁸⁴ Bu grafikteki bilgiler, 2014 yılında Niğde İl Emniyet Müdürlüğünden alınmıştır.

Grifik 3.10.3: Evden- İş Yerinden ve Kurumdan Hırsızlık

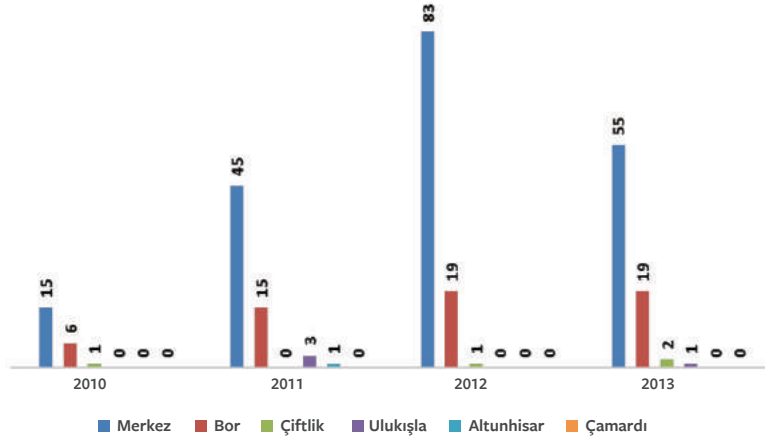

Grifik 3.10.4: Mala Zarar Verme

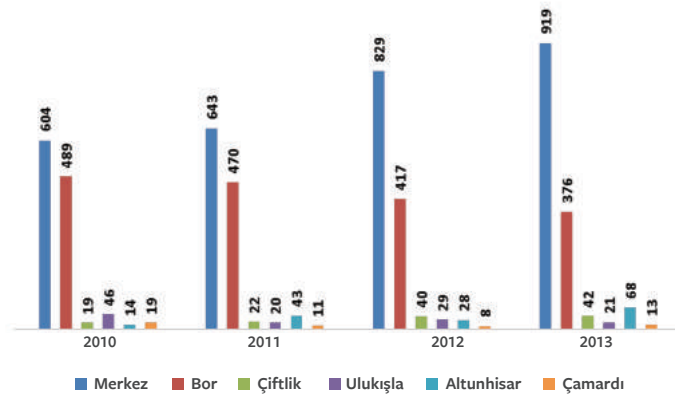
Polis sorumluluk bölgesinde mal varlığına karşı en çok işlenen suçlardan bir diğeri “Mala zarar verme” dir. Grifik 3.10.4’ten de anlaşılacağı üzere, en çok Merkez ilçe ve Bor ilçesinde mala zarar verme suçu işlenmiştir. 2009 yılında Merkez ilçede 92 olan suç sayısı, 2013 yılında 142’ye çıkmıştır. Bor ilçesinde de 2009 yılında 71 olan suç sayısı, 2013 yılında 82’ye yükselmiştir. Bu rakamlar, mala zarar verme suçunun her geçen gün arttığını göstermektedir. Kırsal kesimde ise bu suç türüne fazlaca rastlanmamaktadır. Ancak, bu suç türüne bir miktar da Ulukışla ilçesinde rastlanmaktadır.

3.10.1.2.2. Kişilere Karşı En Çok İşlenen Suçlar

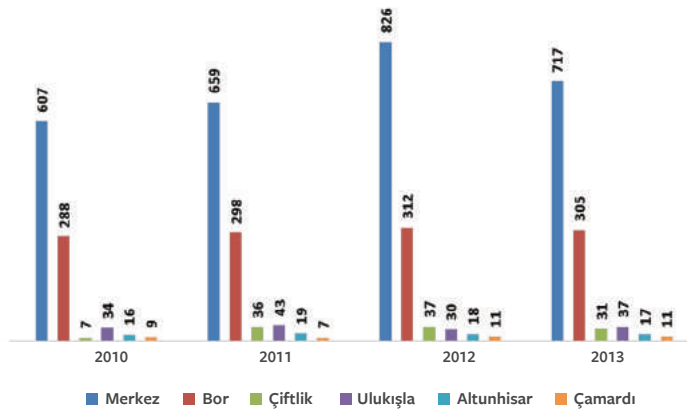
Polis sorumluluk bölgesinde kişilere karşı en çok işlenen suçlar “Taksirle yaralama” ile “Kasten yaralama” ve “Cinsel suçlar” dır. Grifik 3.10.5’ten de anlaşılacağı üzere, en çok Merkez ilçede ve Bor ilçesinde cinsel suçlar işlenmiştir. Bor ilçesinde de 2010 yılında 6 olan suç sayısı, 2013 yılında 19’a yükselmiştir. 2009 yılında Merkez ilçede 15 olan cinsel suç sayısı, 2012 yılında 83’e çıkmış, 2013 yılında ise 55’e gerilemiştir.

○ Grafik 3.10.5: Cinsel Suçlar

○ Grafik 3.10.6: Taksirle Yaralama

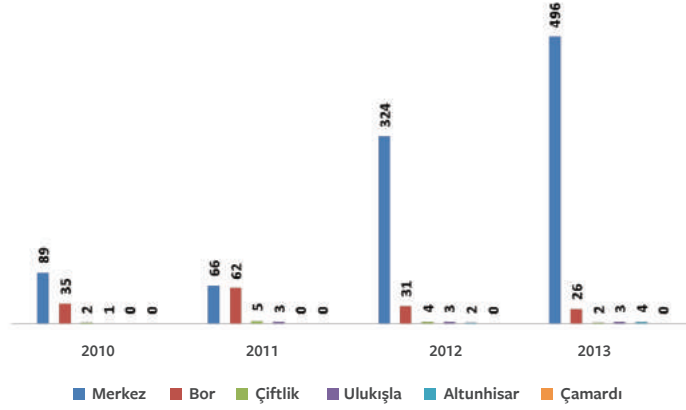

○ Grafik 3.10.7: Kasten – Taksirle Yaralama

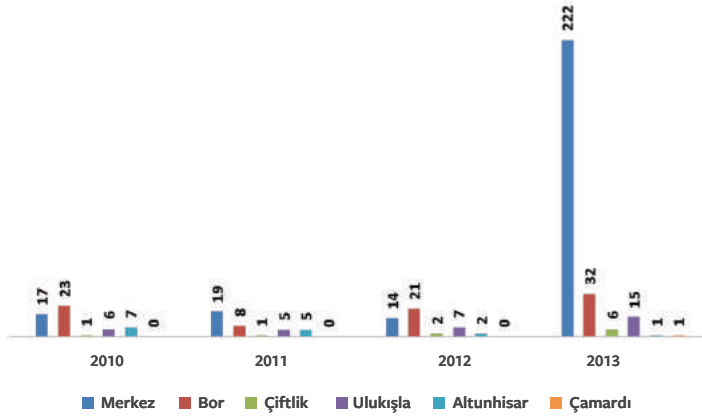
Taksirle yaralama suçu en çok Merkez ilçe ve Bor ilçesinde işlenmiştir. 2010 yılında Merkez ilçede 604 olan taksirle yaralama suç sayısı düzenli olarak artış göstererek 2013 yılında 919'a yükselmiştir. Bor ilçesinde ise 2010 yılında 489 olan suç sayısı, 2013 yılına gelene kadar düşüş göstererek 376'ya gerilemiştir. Kasten yaralama ise Merkez ilçede 2010 yılında 607 iken, 2012 yılında 826'ya yükselmiş, 2013 yılında ise 717'ye gerilemiştir; ancak halen bu suç oranı yüksektir. Bor ilçesinde de 2010 yılında 288 olan kasten yaralama suç sayısı düzenli olarak artarak, 2013 yılına gelindiğinde 305'e yükselmiştir.

3.10.1.2.3. Topluma Karşı En Çok İşlenen Suçlar

Polis sorumluluk bölgesinde topluma karşı en çok işlenen suçlar "Aile düzenine karşı suçlar" ile "Trafik güvenliğini tehlikeye sokma" suçlarıdır. Grafik 3.10.8 ve Grafik 3.10.9'dan da anlaşılacağı üzere, en çok Merkez ilçe ve Bor ilçesinde aile düzenine karşı suçlar işlenmiştir. 2010 yılında Merkez ilçede 89 olan aile düzenine karşı suç sayısı, 2013 yılında 496'ya çıkmıştır. Yine trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçu Merkez ilçede 2010 yılında 17 iken, 2013 yılında 222'ye çıkmıştır.

○ Grafik 3.10.8: Aile Düzenine Karşı İşlenen Suçlar

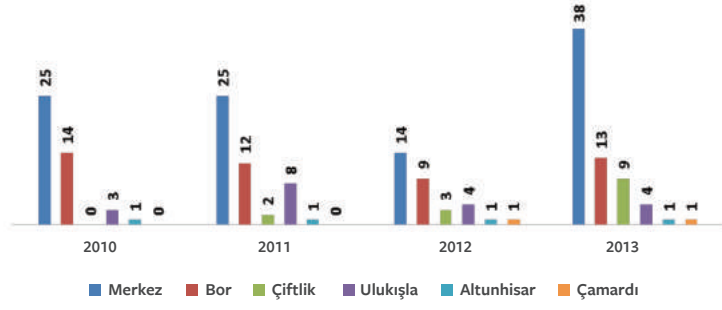

○ Grafik 3.10.9: Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma

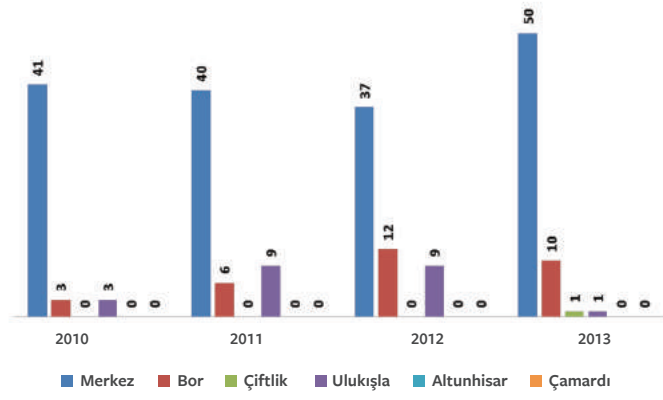
3.10.1.2.4. Millete ve Devlete Karşı En Çok İşlenen Suçlar

Polis sorumluluk bölgesinde millete ve devlete karşı en çok işlenen suçlar "Genel güvenliği tehlikeye sokma"

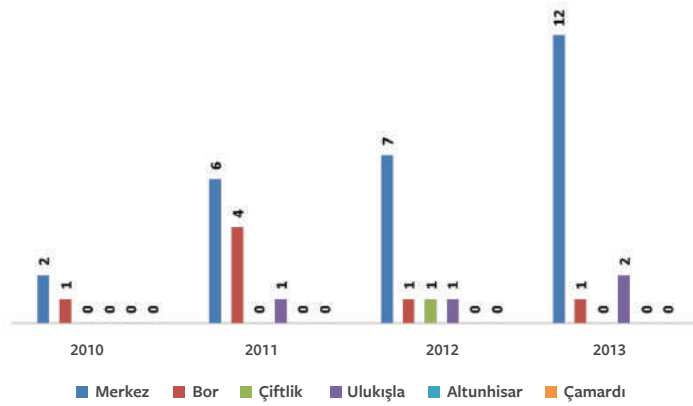
ile "Diğer memurlara" ve "Kolluk kuvvetlerine" karşı işlenen suçlarıdır. Grafik 3.10.10, Grafik 3.10.11, ve Grafik 3.10.12'den de anlaşılacağı üzere, en çok Merkez ilçe ve Bor ilçesinde bu suç türü yoğunlaşmaktadır.

○ Grafik 3.10.10: Genel Güvenliği Tehlikeye Sokma

○ Grafik 3.10.11: Kolluk Kuvvetlerine Karşı İşlenen Suçlar

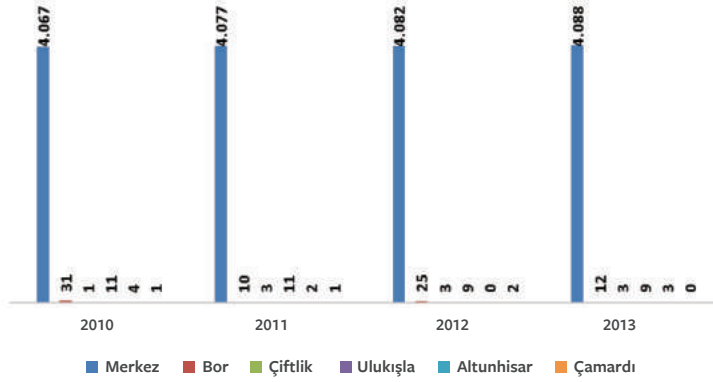

○ Grafik 3.10.12: Diğer Memurlara Karşı İşlenen Suçlar

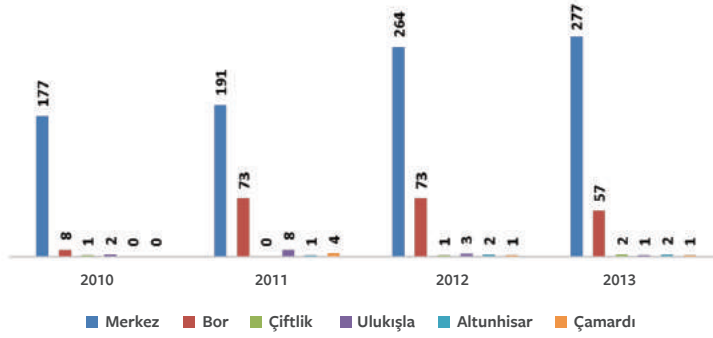
3.10.1.2.5. Polis Sorumluluk Bölgesinde Takibi Gereken Olaylar

Polis sorumluluk bölgesinde en çok takibi gereken olaylar “İntihara teşebbüs”, “Zehirlenme” ve “Kayıp şahıs” olaylarıdır. Grafik 3.10.13, Grafik 3.10.14 ve Grafik 3.10.15'ten de anlaşılacağı üzere, en çok Merkez ilçede

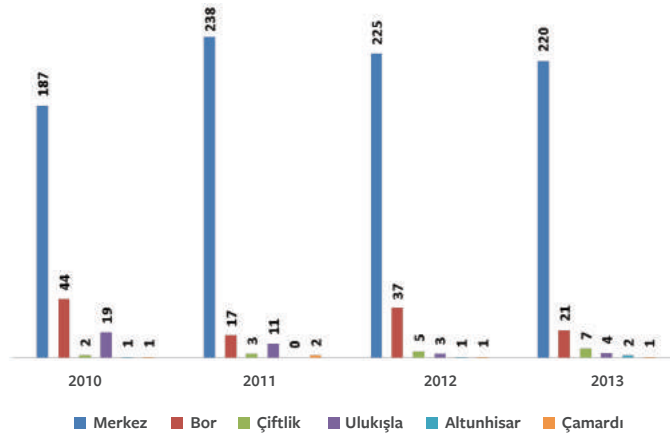
bu olaylar yoğunlaşmaktadır. 2010 yılında takibi gereken 4.067 intihara teşebbüs vakası, Merkez ilçede 2013 yılında 4.088'e; kayıp şahıs 2010 yılında 177 iken 2013 yılında 277'ye; zehirlenme olayı ise 2010 yılında 187 iken 2013 yılında 220'ye çıkmıştır.

Grafik 3.10.13: İntihara Teşebbüs

Grafik 3.10.14: Kayıp Şahıslar

Grafik 3.10.15: Zehirlenme

3.10.1.3. Polis Sorumluluk Bölgesinde Çocuk Suçları

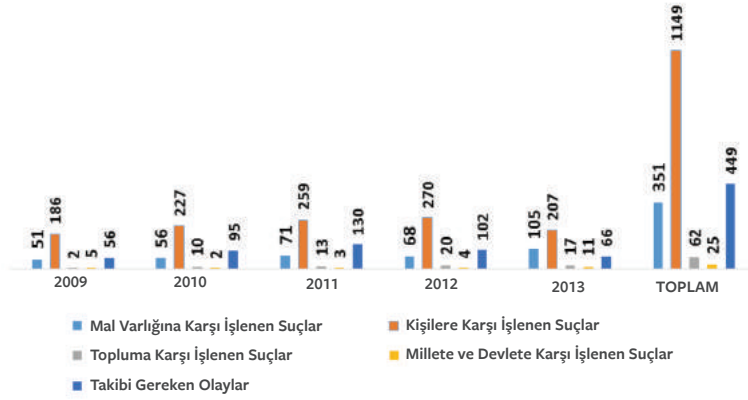
Tablo 3.10.5'te, 2009-2013 yılları arasında Niğde ilinde çocukların işlediği suçlar ve suç türleri görülmektedir. 2009-2013 yıllarına ilişkin bir değerlendirme yapıldığında, çocukların en çok "Kişilere karşı suç" (1.149) işledikleri görülmektedir. Bunu ikinci sırada Takibi gereken olaylar" (449) izlemektedir, "Mal varlığına karşı işlenen suçlar" (351) ise üçüncü sırada gelmektedir. İlçelere bakıldığında 2009-2013 yılları arasında çocukların mal varlığına yönelik işlediği suçların en çok Merkez ilçede (186) ve Bor ilçesinde (126), kişilere karşı işlediği suçların ise en

çok yine Merkez ilçede (697) Bor ilçesinde (289) olduğu görülmektedir. Çocukların topluma karşı işlediği suçların en çok olduğu yer ise Ulukışla (27)'dir. Çocukların millete ve devlete karşı işlediği suç Merkez ilçenin (24) dışındaki ilçelerde oldukça düşüktür. Çocukların işlediği toplam suçlara bakıldığında 2009 yılında 300 olan suç sayısı 2013 yılında 406'ye çıkmış yani yaklaşık beş yılda %35 artmıştır. Aşağıda, Niğde ilinde çocukların işlediği suçlar ve suç türleri grafiksel olarak da görülmektedir.

Tablo 3.10.5: Polis Sorumluluk Bölgesinde Çocukların İşlediği Suçlar ve Suç Türleri

SUÇ TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	26	35	20	49	56	186
	Bor	22	18	43	8	35	126
	Çiftlik	2	1	6	5	11	25
	Ulukışla	0	2	2	5	2	11
	Altunhisar	1	0	0	0	0	1
	Çamardı	0	0	0	1	1	2
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	111	134	137	188	127	697
	Bor	46	52	70	60	61	289
	Çiftlik	4	3	18	11	8	44
	Ulukışla	21	28	31	9	8	97
	Altunhisar	2	4	2	1	1	10
	Çamardı	2	6	1	1	2	12
Toplum Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	1	2	3	13	7	26
	Bor	0	0	1	1	1	3
	Çiftlik	0	0	0	1	0	1
	Ulukışla	1	6	8	3	9	27
	Altunhisar	0	2	0	2	0	4
	Çamardı	0	0	1	0	0	1
Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	5	4	1	4	10	24
	Bor	0	0	1	0	1	2
	Çiftlik	0	0	0	0	1	1
	Ulukışla	0	0	1	0	0	1
	Altunhisar	1	0	0	0	0	1
	Çamardı	0	0	0	0	0	0
Takibi Gereken Olaylar	Merkez	46	90	121	96	64	417
	Bor	0	0	1	3	0	4
	Çiftlik	2	0	0	0	0	2
	Ulukışla	8	4	8	3	2	25
	Altunhisar	0	1	0	0	0	1
	Çamardı	0	0	0	0	0	0

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, Çocuk Şube Müdürlüğü, 2014.

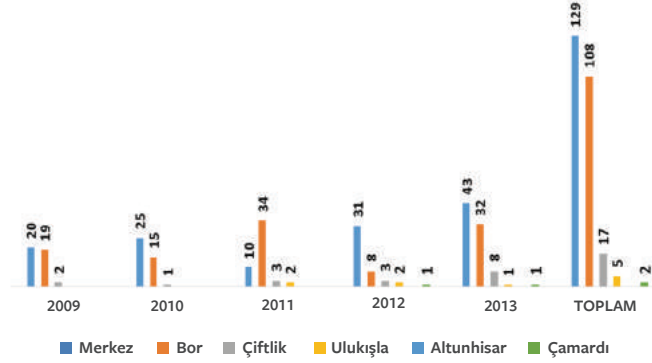

○ Grafik 3.10.16 : Polis Sorumluluk Bölgesinde Çocukların İşlediği Suçlar ve Suç Türleri

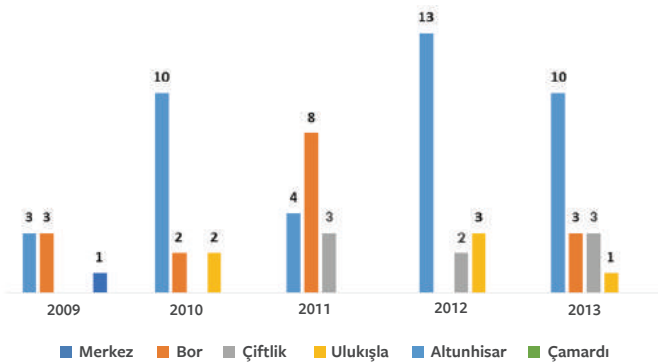
3.10.1.3.1.1. Çocukların Mal Varlığına Karşı En Çok İşlediği Suçlar

Polis sorumluluk bölgesinde çocukların mal varlığına karşı en çok işlediği suçlar “Hırsızlık” ve “Mala zarar verme” dir. Grafik 3.10.17 ve Grafik 3.10.18’den de

anlaşılabacağı üzere, en çok Merkez ilçede ve Bor ilçesinde çocuklar hırsızlık suçu işlemiştir. 2009 yılında Merkez ilçede 20 olan hırsızlık suç sayısı, 2013 yılında 43’e çıkmıştır. Bor ilçesinde de 2009 yılında 19 olan suç sayısı, 2013 yılında 32’ye yükselmiştir. Mala zarar verme suçu da en çok Merkez ilçe ve Bor ilçesindedir.

○ Grafik 3.10.17: Hırsızlık

○ Grafik 3.10.18: Mala Zarar Verme

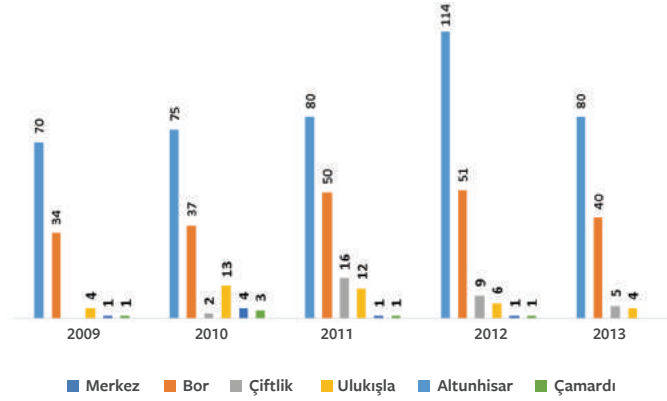

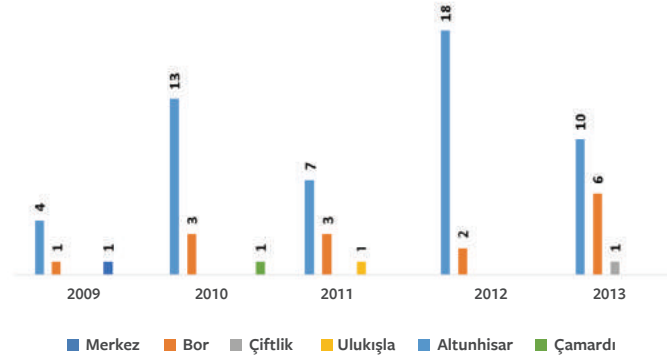
3.10.1.3.1.2. Çocukların Kişilere Karşı En Çok İşlediği Suçlar

Polis sorumluluk bölgesinde çocukların kişilere karşı en çok işlediği suçlar “Kasten yaralama”, “Taksirle yaralama” ve “Cinsel içerikli suçlar”dır. Grafiklerden de anlaşılacağı üzere, en çok Merkez ilçede ve Bor ilçesinde

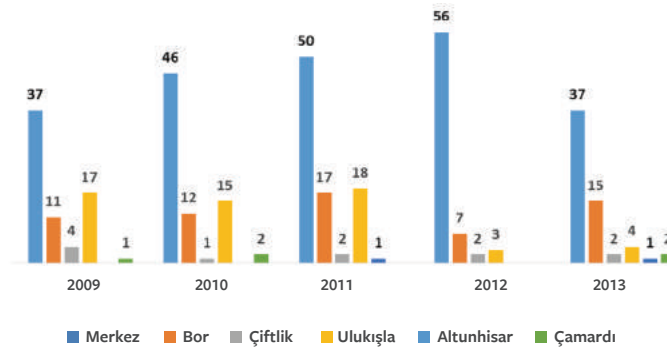
çocuklar bu suçları işlemiştir. 2009 yılında Merkez ilçede 70 olan kasten yaralama suç sayısı, 2012 yılında 114'e; çıkmış ancak 2013 yılında 80'e gerilemiştir. Taksirle yaralama ve cinsel içerikli suçlarda da benzer durum görülmektedir.

Grafik 3.10.19: Kasten Yaralama

Grafik 3.10.20: Cinsel İçerikli Suçlar

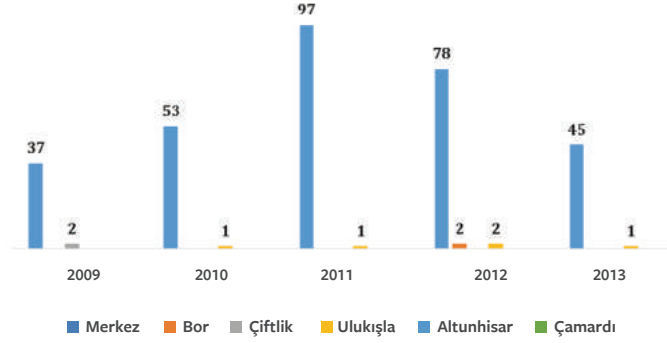

Grafik 3.10.21: Taksirle Yaralama

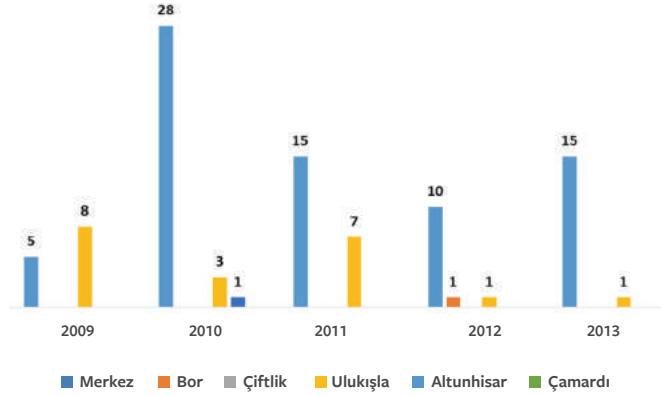
3.10.1.3.1.3. Çocuklara İlişkin En Çok Takibi Gereken Olaylar

Polis sorumluluk bölgesinde çocukların en çok takibi gereken olayları “İntihara teşebbüs” ve “Zehirlenme”

olaylardır. Grafik 3.10.22 ve Grafik 3.10.23'ten de anlaşılacağı üzere, en çok Merkez ilçede yoğunlaşmaktadır. 2009-2013 yılları arasında Merkez ilçede 310 intihara teşebbüs vakası yaşanmışken, 73'de zehirlenme vakası yaşanmıştır.

Grafik 3.10.22: İntihara Teşebbüs

Grafik 3.10.23: Zehirlenme

3.10.1.4. Polis Sorumluluk Bölgesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlar

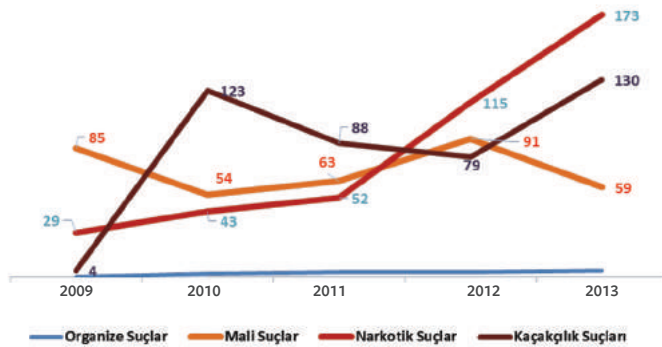
Tablo 3.10.6'da, Niğde ilinde kaçakçılık ve organize suçların (kaçakçılık suçları, organize suçlar, mali suçlar, narkotik suçlar) durumuna ilişkin 2009-2013 yılları arasındaki bilgiler yer almaktadır. Kaçakçılık ve organize suçlarda son yıllarda bir artış olmuştur. Genel toplamlara bakıldığında en çok kaçakçılık suçu (424) olduğu, bunu narkotik (412) ve mali suçların (352) izlediği görülmektedir. Ancak, organize suçların sayısı

düşüktür (12), hatta merkez ilçenin dışındaki ilçelerde verilere göre organize suç işlenmediği görülmektedir. Mali suçlar ve kaçakçılık suçları ise en çok Merkez ilçe ve Bor ilçesinde gerçekleşmektedir. Kaçakçılık ve organize suçların toplamına bakıldığında 2012 yılında 288 olan suç sayısı, 2013 yılında 366'ya çıkmış yani %27 artmıştır. Bu da polisin suçla mücadelede daha başarılı olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.10.6: Polis Sorumluluk Bölgesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlar

SUÇ TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Organize Suçlar	Merkez	-	2	3	3	4	12
	Bor	--	--	--	--	--	--
	Çiftlik	-	-	-	-	-	-
	Ulukışla	-	-	-	-	-	-
	Altunhisar	--	--	--	--	--	--
	Çamardı	--	--	--	--	--	--
	TOPLAM	--	2	3	3	4	12
Mali Suçlar	Merkez	65	41	56	83	52	297
	Bor	20	13	5	7	5	50
	Çiftlik	-	-	-	-	1	1
	Ulukışla	-	-	2	1	1	4
	Altunhisar	--	--	--	--	--	--
	Çamardı	--	--	--	--	--	--
	TOPLAM	85	54	63	91	59	352
Narkotik Suçlar	Merkez	25	36	51	112	162	386
	Bor	--	5	--	1	7	13
	Çiftlik	-	-	-	1	2	3
	Ulukışla	4	2	1	1	2	10
	Altunhisar	--	--	--	--	--	--
	Çamardı	--	--	--	--	--	--
	TOPLAM	29	43	52	115	173	412
Kaçakçılık Suçları	Merkez	4	115	81	72	113	385
	Bor	--	5	3	5	8	21
	Çiftlik	-	-	-	-	-	-
	Ulukışla	-	3	4	2	9	18
	Altunhisar	--	--	--	--	--	--
	Çamardı	--	--	--	--	--	--
	TOPLAM	4	123	88	79	130	424
GENEL TOPLAM	118	222	206	288	366	1.200	

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, 2014.

Grafik 3.10.24: Kaçakçılık ve Organize Suçlar

3.10.1.5. Polis Sorumluluk Bölgesinde Siber Suçlar

Niğde ilinde Siber Suçlar Şube Müdürlüğü 2012 yılında kurulmuştur. Tablo 3.10.7'deki verilere bakıldığında en çok bilişim sistemlerine girme, verileri yok etme, sistemi engelleme veya bozma (81) ve internet aracılığı ile nitelikli dolandırıcılık (25) suçlarının işlendiği görülmektedir. Bunu, interaktif banka dolandırıcılığı

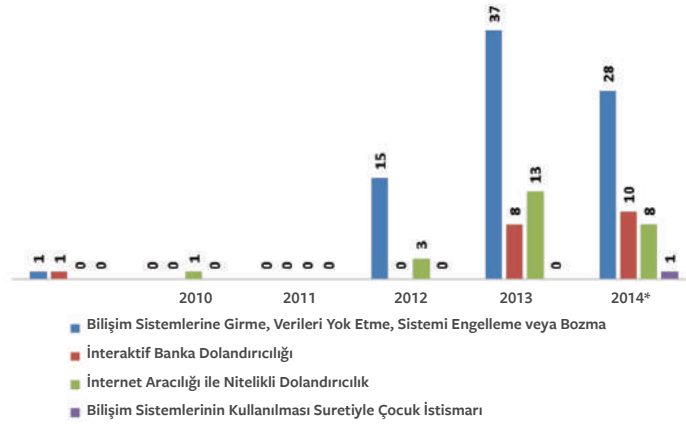
(19) takip etmektedir. Niğde ilinde bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle çocuk istismarı suçu ise 2009-2013 yılları arasında hiç işlenmemiş olmasına rağmen, 2014 yılında bu konuda da 1 tane suç işlenmiştir. Özellikle 2013 yılında internet aracılığı ile nitelikli dolandırıcılık suçunda bir artış yaşandığı da görülmektedir. Niğde ilinde, Merkez ilçenin dışındaki ilçelerde ise siber suç işlenmemiştir.

Tablo 3.10.7: Polis Sorumluluk Bölgesinde Siber Suçlar ve Suç Türleri

SUÇ TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹⁸⁵	TOPLAM
Bilişim Sistemlerine Girme, Verileri Yok Etme, Sistemi Engelleme veya Bozma	1	--	--	15	37	28	81
İnteraktif Banka Dolandırıcılığı	1	--	--	--	8	10	19
İnternet Aracılığı ile Nitelikli Dolandırıcılık	--	1	--	3	13	8	25
Bilişim Sistemlerinin Kullanılması Suretiyle Çocuk İstismarı	--	--	--	--	--	1	1
TOPLAM	2	1	--	18	58	47	126

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, Siber Suçlar Şube Müdürlüğü, 2014.

¹⁸⁵ Bu veriler, 17.11.2014 tarihi itibarıyla.

Grafik 3.10.25: Siber Suçlar

3.10.1.6. Polis Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları

Niğde ilinde, polis sorumluluk bölgesinde meydana gelen trafik kazalarının dağılımını gösteren Tablo 3.10.8'e bakıldığında 2009-2013 yılları arasında ölümlü 93, yaralı 2.531 ve maddi hasarlı 2.567 kaza yaşandığı görülmektedir. 2009-2013 yılları arasındaki toplam kaza sayısı (Ölümlü+yaralı+maddi hasarlı) 5.191'dir. Ölümlü kazalarda toplam 122 kişi hayatını kaybetmiş,

yaralı kazalarda ise 4.881 kişi yaralanmıştır. Ancak ölümlü kaza sayısı 2009 yılında 24 iken 2013 yılında 16'ya düşmüş (% -33); yaralı kaza sayısı ise 2009 yılında 452 iken 2013 yılında 615'e yükselmiştir (%36). Yine maddi hasarlı kaza sayısında da 2009 yılına göre bir artış gözlenmektedir (%24). Toplam kaza sayısında yıllar bazında bir artışın da olduğu görülmektedir.

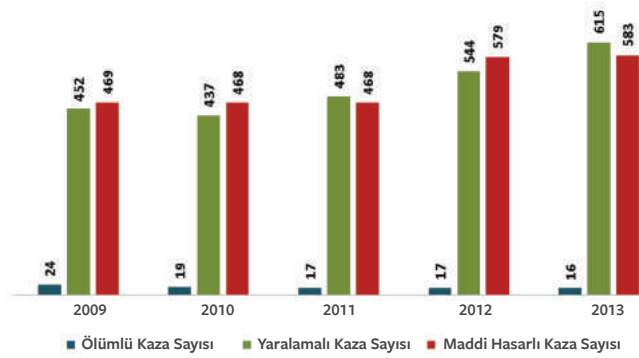
Nitekim, 2009 yılında 945 olan toplam kaza sayısı 2013 yılında 1.214'e çıkmış yani beş yılda %28 artmıştır. 2009 yılında toplam araç sayısı 62.477 iken bu sayının 2013

yılında 80.920'ye ulaşması ve otoyolun Polis sorumluluk bölgesine bağlanması kazaların artmasındaki en önemli iki faktördür.

Tablo 3.10.8: Niğde İli Genelinde Meydana Gelen Trafik Kazaları ve Türleri

KAZA TÜRÜ	SAYILAR	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Ölümlü	Kaza Sayısı	24	19	17	17	16	93
	Ölü Sayısı	29	28	27	20	18	122
Yaralanmalı	Kaza Sayısı	452	437	483	544	615	2.531
	Yaralı Sayısı	935	928	929	1.031	1.058	4.881
Maddi Hasarlı	Maddi Hasarlı Kaza Sayısı	469	468	468	579	583	2.567
Toplam Kaza Sayısı	(Ölümlü+Yaralanmalı + Maddi Hasarlı)	945	924	968	1.140	1.214	5.191

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, Trafik Tescil Şube Müdürlüğü, 2014.

Grafik 3.10.26: Trafik Kazaları

Niğde ilinde meydana gelen trafik kazalarına bakıldığında ölümlü, yaralanmalı ve maddi hasarlı kazaların en çok Merkez ilçe ve Bor ilçesinde meydana geldiği görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında ölümlü kazalar en çok Merkez ilçe (93) ve Bor ilçesinde (7), yaralanmalı kazalar birinci sırada Merkez ilçe (2.531) ve ikinci

sırada Bor ilçesinde (421), maddi hasarlı kazalar ise birinci sırada Merkez ilçe (2.567) ve Bor ilçesinde (210) yaşanmıştır. Yıllar bazında ölümlü kazaların sayısında bir azalış gözlenirken, yaralanmalı ve maddi hasarlı kazaların sayısında artış görülmektedir. Altunhisar ilçesinde 2009-2013 yılları arasında hiç ölümlü kaza olmamıştır.

Tablo 3.10.9: Niğde İlinde Meydana Gelen Trafik Kazaları ve Türleri

KAZA TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Ölümlü	Merkez	24	19	17	17	16	93
	Bor	2	2	2	--	1	7
	Çiftlik	--	--	--	1	--	1
	Ulukışla	--	--	1	--	--	1
	Altunhisar	--	--	--	--	--	--
	Çamardı	1	--	--	--	1	2
	TOPLAM		27	21	20	18	18

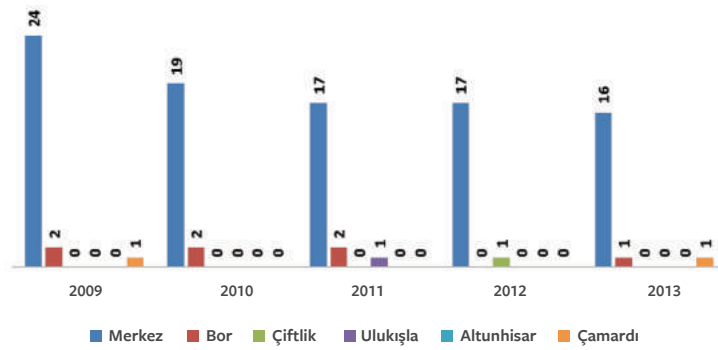

Tablo 3.10.9: Niğde İlinde Meydana Gelen Trafik Kazaları ve Türleri

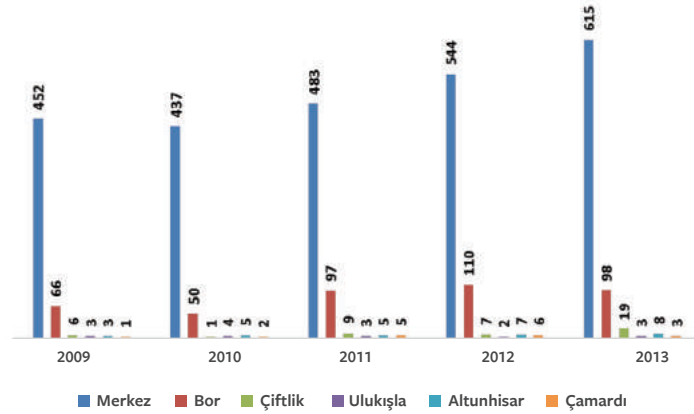
KAZA TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Yaralamalı	Merkez	452	437	483	544	615	2.531
	Bor	66	50	97	110	98	421
	Çiftlik	6	1	9	7	19	42
	Ulukışla	3	4	3	2	3	15
	Altunhisar	3	5	5	7	8	28
	Çamardı	1	2	5	6	3	17
	TOPLAM		531	499	602	676	746
Maddi Hasarlı	Merkez	469	468	468	579	583	2.567
	Bor	23	37	43	61	46	210
	Çiftlik	5	2	5	10	9	31
	Ulukışla	1	6	4	4	2	17
	Altunhisar	4	3	4	4	1	16
	Çamardı	1	3	4	2	--	10
	TOPLAM		503	519	528	660	641
GENEL TOPLAM		1.061	1.039	1.150	1.354	1.405	6.009

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, Trafik Tescil Şube Müdürlüğü, 2014.

Kazaların grafiksel dağılımına aşağıda yer verilmiştir.

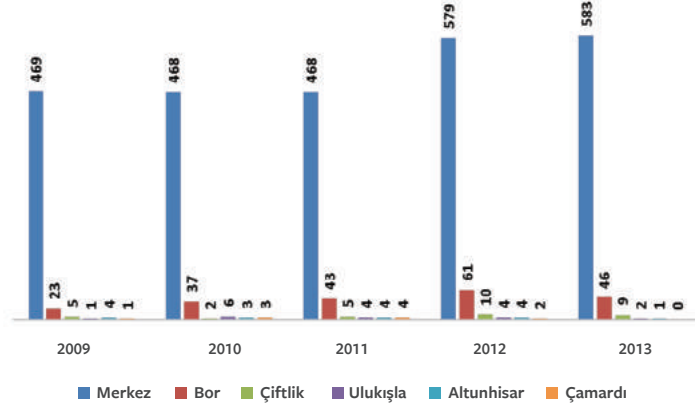

Grafik 3.10.27: Ölümlü Kazalar

Grafik 3.10.28: Yaralamalı Kazalar

○ Grafik 3.10.29: Maddi Hasarlı Kazalar

3.10.1.7. Polis Sorumluluk Bölgesinde İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları

Niğde ilinde, polis sorumluluk bölgesinde, çocuklar ve yetişkinlerin intihar/intihara teşebbüs sayılarına ilişkin bilgilere aşağıda kısaca yer verilmiştir.

3.10.1.7.1. Çocukların İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları

Niğde ilinde, polis sorumluluk bölgesinde çocukların intihar/intihara teşebbüs sayılarını gösteren Tablo 3.10.10'a bakıldığında intihara teşebbüs edenlerin sayısında özellikle 2009-2011 yıllarında yükseliş göze çarparken, 2011-2013 yıllarında ise düşme eğilimi göstermiş ve 2013

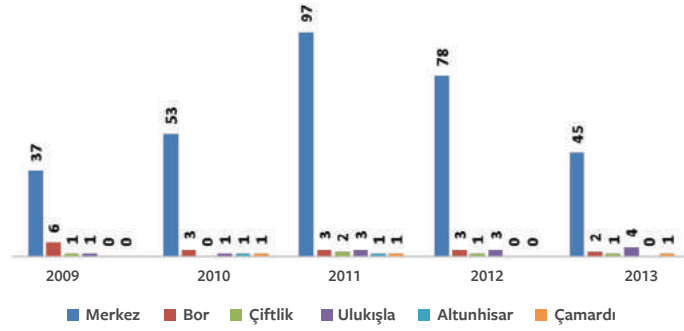
yılında yüksek oranda gerilemiştir (%-50). En çok intihara teşebbüs olayı Merkez ilçede yaşanmıştır (310). Merkez ilçe dışındaki ilçelere bakıldığında ise en çok intihara teşebbüs olayı Bor ilçesinde (17), sonra da Ulukışla ilçesinde (12) gerçekleşmiştir. 2009-2013 yılları arasında Niğde polis sorumluluk bölgesinde toplamda 349 çocuk intihara teşebbüste bulunmuş, Bor ve Çamardı ilçelerinde 1'er çocuk intihar etmiştir.

○ Tablo 3.10.10: Polis Sorumluluk Bölgesinde Çocukların İntihar/İntihara Teşebbüs Sayıları

OLAY TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
İntihar	Merkez	--	--	--	--	--	--
	Bor	--	--	--	1	--	1
	Çiftlik	--	--	--	--	--	--
	Ulukışla	--	--	--	--	--	--
	Altunhisar	--	--	--	--	--	--
	Çamardı	--	1	--	--	--	1
	TOPLAM	--	1	--	1	--	2
İntihara Teşebbüs	Merkez	37	53	97	78	45	310
	Bor	6	3	3	3	2	17
	Çiftlik	1	-	2	1	1	5
	Ulukışla	1	1	3	3	4	12
	Altunhisar	--	1	1	--	--	2
	Çamardı	--	1	1	--	1	3
	TOPLAM	45	59	107	85	53	349
GENEL TOPLAM	45	60	107	86	53	351	

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, Çocuk Şube Müdürlüğü, 2014.

Grifik 3.10.30: Çocukların İntihara Teşebbüs Sayıları

3.10.1.7.2. Yetişkinlerin İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları

Niğde ilinde, polis sorumluluk bölgesinde, yetişkinlerin intihar/intihara teşebbüs durumunu gösteren Tablo 3.10.11'e bakıldığında 2009-2013 yılları arasında Merkez ilçede 13 ve Bor ilçesinde de 9 yetişkin intiharı olduğu görülmektedir. Diğer ilçelerde ise intihar olayı 2009-2013 yılları arasında hiç yaşanmamıştır.

İntihara teşebbüs edenlerin durumu incelendiğinde özellikle 2010 ve 2012 yıllarında gözle görülür bir

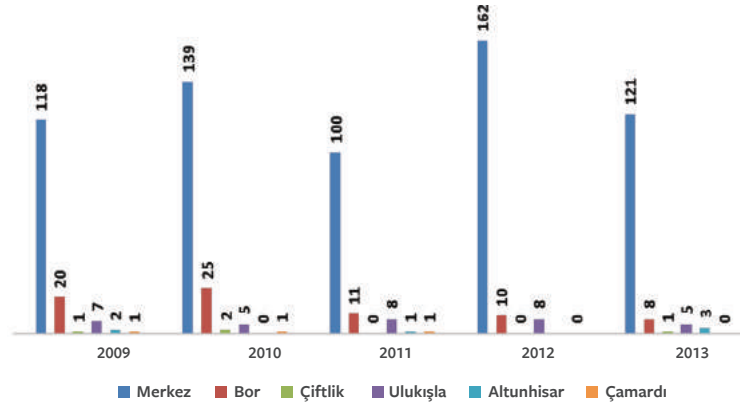
artışın söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. 2009 yılı ile kıyaslandığında, 2010 yılında %15, 2012 yılında ise %21 artış olduğu görülmektedir. Ancak, yetişkinlerin intihara teşebbüs olayları 2012 yılından sonra düşme göstermiştir(%-23). En çok intihar teşebbüsü çocuklarda olduğu gibi yetişkinlerde de önce Merkez ilçede (640), ikinci sırada Bor ilçesinde (74), üçüncü sırada da Ulukışla ilçesinde (33) gerçekleşmiştir. 2009-2013 yılları arasında toplamda 22 yetişkin intihar etmiş ve 760 yetişkin de intihara teşebbüste bulunmuştur. 2009 yılı ile kıyaslandığında, intihar/intihara teşebbüs eden yetişkin oranında toplamda %-2.6 bir azalış söz konusu olmuştur.

Tablo 3.10.11: Polis Sorumluluk Bölgesinde Yetişkinlerin İntihar/İntihara Teşebbüs Sayıları

OLAY TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
İntihar	Merkez	2	1	2	-	8	13
	Bor	1	--	5	1	2	9
	Çiftlik	--	--	--	--	--	--
	Ulukışla	--	--	--	--	--	--
	Altunhisar	--	--	--	--	--	--
	Çamardı	--	--	--	--	--	--
	TOPLAM		3	1	7	1	10
İntihara Teşebbüs	Merkez	118	139	100	162	121	640
	Bor	20	25	11	10	8	74
	Çiftlik	1	2	-	-	1	4
	Ulukışla	7	5	8	8	5	33
	Altunhisar	2	-	1	-	3	6
	Çamardı	1	1	1	--	--	3
	TOPLAM		149	172	121	180	138
GENEL TOPLAM		152	173	128	181	148	782

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, Asayiş Şube Müdürlüğü, 2014.

○ Grafik 3.10.31: Yetişkinlerin İntihara Teşebbüs Sayıları

3.10.1.8. Polis Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler ve Toplum Destekli Polis Uygulamaları

Niğde ilinde, 2009-2013 yılları arasında polis gelişimine yönelik yapılan faaliyetlere ve bu faaliyetlere katılan kişi sayısına yönelik bilgilere aşağıda kısaca yer verilmiştir.

3.10.1.8.1. Polis Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler

Niğde ilinde, polis gelişimine yönelik yapılan faaliyetler ve katılımcı sayılarına Tablo 3.10.12'de yer verilmiştir. Tablo 3.10.12 incelendiğinde Niğde ilinde

polise yönelik olarak yapılan faaliyetlerde ve katılımcı sayılarında 2009 yılından 2013 yılına doğru bir artış olduğu görülmektedir. 2009 yılında toplam 16 faaliyet yapılmış ve bu faaliyetlere 2.086 kişi katılmıştır. En çok faaliyet 2013 yılında (40) yapılmış ve bu faaliyetlere en çok katılım da 2013 yılında (4.577) gerçekleşmiştir. 2009-2013 yılları arasında yapılan faaliyet sayısı 131 ve bu faaliyetlere katılanların sayısı ise 14.053'tür. Bu rakamlar, Niğde ilinde polis gelişimine verilen önemi göstermektedir.

○ Tablo 3.10.12: Polis Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler ve Katılımcı Sayıları

FAALİYET TÜRÜ	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Faa. Say.	Kat. Say.	Faa. Say.	Kat. Say.	Faa. Say.	Kat. Say.	Faa. Say.	Kat. Say.	Faa. Say.	Kat. Say.	Faa. Say.	Kat. Say.
Kurs	3	133	6	168	3	35	3	40	11	486	26	862
Eğitim ve Seminer	9	536	15	511	9	542	26	3.647	25	3.690	84	8.926
Konferans	2	382	-	-	4	112	3	113	2	401	11	1.008
Tabanca Atış Eğitimi	2	1.035	2	1.054	2	1.168	2	-	2	-	10	3.257
GENEL TOPLAM	16	2.086	23	1.733	18	1.857	34	3.800	40	4.577	131	14.053

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, Asayiş Şube Müdürlüğü, 2014.

3.10.1.8.2. Toplum Destekli Polis Uygulamaları

Toplum destekli polis uygulamaları kapsamında, 2009 yılından itibaren Niğde ilinde mahalle huzur toplantıları, apartman-site toplantıları, eğitim kurumu toplantıları veya ziyaretleri, park-bahçe, cadde-sokak, pazar yeri, esnaf, muhtar, mağdur, taziye, özel günler, hasta ziyaretleri, hane,

iş yeri, yaşlı, aciz vb. ziyaretleri yapılmıştır. 2009 yılında 2.566 olan faaliyet sayısı 2013 yılında 8.540'a çıkmıştır. Bu faaliyetlere katılımcı sayısı da 2009 yılında 4.613 iken 2013 yılında 11.617'ye çıkmıştır. Ayrıca, toplum destekli polis uygulamaları kapsamında, 2009-2013 yılları arasında 20.664 broşür de dağıtılmıştır.

Tablo 3.10.13: Toplum Destekli Polis Uygulamaları Kapsamında Yapılan Faaliyetler, Katılımcı Sayısı ve Dağıtılan Broşür Sayısı

FAALİYET/KATILIMCI/BROŞÜR SAYISI	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Faaliyet Sayısı	2.566	4.593	4.322	11.854	8.540	31.875
Katılımcı Sayısı	4.613	11.796	12.265	19.247	11.617	59.538
Dağıtılan Broşür Sayısı	8.000	1.436	9.750	943	535	20.664

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, Toplum Destekli Polis Şube Müdürlüğü, 2014.

3.10.1.9. Polis Sorumluluk Bölgesinde Mobese Kamera Nokta ve Sayıları

Niğde ilinde, polis sorumluluk bölgesinde toplam 11 noktada 30 sabit ve 7 hareketli kamera ile asayişe müessir olaylara ve trafikle ilgili olaylara karşı izleme yapılmaktadır. Tablo 3.10.14'te Niğde ilinde, polis sorumluluk bölgesinde

Mobese Kamera noktaları ve sayıları görülmektedir. İlimizde güvenlik hizmetlerinin daha etkin yürütülmesi amacıyla Mobese kameralarının artırılması yönünde gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Tablo 3.10.14: Polis Sorumluluk Bölgesindeki Mobese Kamera Nokta ve Sayıları

İZLEME NOKTASI	HAREKETLİ KAMERA	SABİT KAMERA	TOPLAM
Derbent Kavşağı	1	3	4
Kültür Merkezi	1	3	4
Valilik	1	1	2
Valilik İş Bankası	1	3	4
23 Nisan Kavşağı	1	3	4
Terminal	1	4	5
DDY Kavşağı	1	3	4
Askerlik Şubesi Kavşağı	-	4	4
Emniyet Müdürlüğü Önü ve Arkası	-	4	4
Polis Okulu Kavşağı	-	1	1
Karayolları Kavşağı	-	1	1
TOPLAM	7	30	37

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü, 2013.

3.10.2. Jandarma Sorumluluk Bölgesi

Niğde ilinin yüzölçümü 7.312 km²'dir. Jandarma sorumluluk alanı 7.122 km² dir. 343.658 olan nüfusun 161.561'i "Jandarma Sorumluluk Bölgesi"nde yaşamaktadır.

Tablo 3.10.15: Jandarma Sorumluluk Bölgesi

İLÇE	KÖY NÜFUSU	ŞEHİR NÜFUSU	İLÇELERİN TOPLAM YÜZÖLÇÜMÜ (km ²)	JANDARMA SORUMLULUK BÖLGESİ (km ²)	TOPLAM NÜFUS
Merkez	76.823	124.774	2.801	1.974	201.597
Bor	20.852	40.259	1.322	1.289	61.111
Çiftlik	25.017	4.579	587	574	29.596
Ulukışla	15.853	5.275	1.503	1.480	21.128
Çamardı	11.755	3.973	1.204	1.199	15.728
Altunhisar	11.531	2.967	615	606	14.498
GENEL TOPLAM	161.561	182.097	7.312	7.122	343.658

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

3.10.2.1. Genel Olarak Jandarmanın Görevleri

Jandarma, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askeri bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bir parçası olup, silahlı kuvvetlerle ilgili görevlerin yerine getirilmesinde, eğitim ve öğrenim bakımından Genelkurmay Başkanlığı'na, emniyet ve asayiş işleriyle diğer görev ve hizmetlerin ifası yönünden İçişleri Bakanlığı'na bağlıdır.

Emniyet ve asayiş ile görevli jandarma birliklerinin kuruluş ve konuşmalarının düzenlenmesinde mülki taksimat esas alınmıştır. Niğde İl Jandarma Komutanlığı, sorumluluk sahasındaki görevlerini, bağlı bulunduğu, Merkez ilçe dâhil, ilçe mülki sınırları ile taksim edilmiş altı ilçe jandarma komutanlığı marifetiyle yürütmektedir.

İl Jandarma Komutanlığı'nın görev ve sorumluluk alanı; polis görev sahası dışı olup, bu alanlar genel olarak ilçe belediye hudutları haricinde kalan ve polis teşkilatı bulunmayan yerlerdir. 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu gereğince, jandarmanın sorumluluk alanlarında genel olarak görevler; mülki, adli, askeri ve diğer görevler olmak üzere dört ana başlık altında toplanmaktadır. Aşağıda bu görevlere kısaca değinilmiştir.

3.10.2.1.1. Jandarmanın Mülki Görevleri

Emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı engellemek, takip ve soruşturmak, suç işlenmesini önlemek için gerekli önlemleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutuk evlerinin dış korumaları ile tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakillerini yapmaktır.

3.10.2.1.2. Jandarmanın Adli Görevleri

İşlenmiş suçlarla ilgili olarak, suç delillerinin belirlenmesi ve toplanması, hazırlık soruşturmasının yürütülmesi, sanık ve tanıkların adli makamlara gönderilmesi gibi kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmektedir.

3.10.2.1.3. Jandarmanın Askeri Görevleri

Askeri kanun ve nizamların gereği olarak yerine getirilmesi gereken görevlerle, Genelkurmay Başkanlığı tarafından verilen görevleri yerine getirmektedir.

3.10.2.1.4. Jandarmanın Diğer Görevleri

Mülki, adli ve askeri görevler dışında kalan ve diğer kanun ve kural hükümlerinin yürütülmesi ile bunlara dayalı emir ve kararlarla jandarmaya verilen görevleri yapmaktır.

Bunların yanı sıra, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca, polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir.

3.10.2.2. Jandarma Sorumluluk Bölgesindeki Yetişkin Suçları

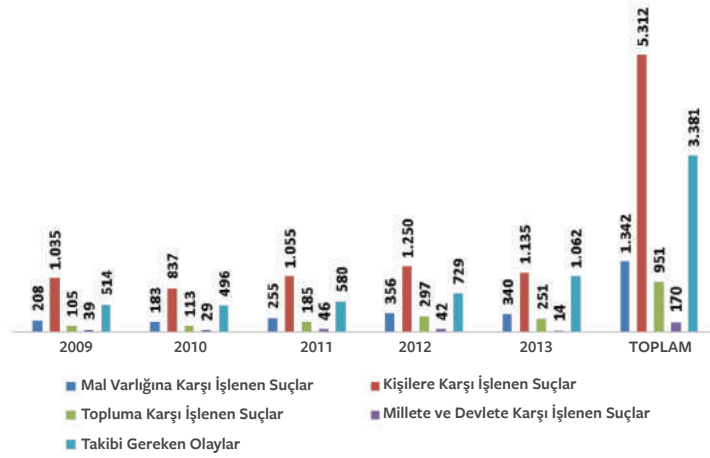
Bu bölümde, jandarma sorumluluk bölgesindeki suçlarla ilgili bilgilere kısaca yer verilmiştir.

Tablo 3.10.16: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde İşlenen Yetişkin Suçları ve Suç Türleri

SUÇ TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	97	74	136	209	176	692
	Bor	37	42	37	46	50	212
	Çiftlik	34	25	20	19	54	152
	Ulukışla	20	19	38	59	33	169
	Altunhisar	12	10	11	12	17	62
	Çamardı	8	13	13	11	10	55
	TOPLAM		208	183	255	356	340
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	450	330	508	614	540	2.442
	Bor	176	178	180	200	187	921
	Çiftlik	156	120	115	155	205	751
	Ulukışla	144	109	159	173	77	662
	Altunhisar	60	60	46	51	66	283
	Çamardı	49	40	47	57	60	253
	TOPLAM		1.035	837	1.055	1.250	1.135
Toplum Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	33	37	99	192	84	445
	Bor	24	29	36	38	55	182
	Çiftlik	12	14	16	15	62	119
	Ulukışla	22	21	23	38	11	115
	Altunhisar	7	6	9	10	28	60
	Çamardı	7	6	2	4	11	30
	TOPLAM		105	113	185	297	251
Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	14	9	22	25	9	79
	Bor	6	10	14	3	-	33
	Çiftlik	4	1	3	3	1	12
	Ulukışla	13	7	3	7	3	33
	Altunhisar	1	2	1	1	1	6
	Çamardı	1	-	3	3	-	7
	TOPLAM		39	29	46	42	14
Takibi Gereken Olaylar	Merkez	267	230	259	365	613	1.734
	Bor	62	124	125	172	203	686
	Çiftlik	38	17	21	33	90	199
	Ulukışla	73	63	113	101	38	388
	Altunhisar	15	20	30	24	70	159
	Çamardı	59	42	32	34	48	215
	TOPLAM		514	496	580	729	1.062
GENEL TOPLAM		1.901	1.658	2.121	2.674	2.802	11.156

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

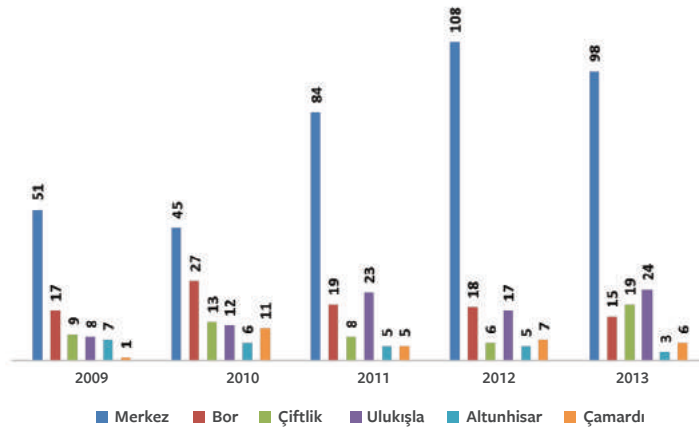
○ Grafik 3.10.32: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde İşlenen Yetişkin Suçları

Tablo 3.10.16'ya bakıldığında Niğde ilinde jandarma sorumluluk bölgesinde, 2009-2013 yılları arasında en çok “Kişilere karşı işlenen suçların” (5.312) olduğu, bunu ikinci sırada “Takibi gereken olaylar” (3.381) ve üçüncü sırada da “Mal varlığına yönelik işlenen suçların” (1.342) takip ettiği, “Topluma karşı işlenen suçların” (951) ise dördüncü sırada olduğu görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında en düşük orana sahip olan suç ise “Millete ve devlete karşı işlenen suçlar” (170) olmuş; en çok suç işlenen yıl ise 2013 yılı (2.802) olmuştur. 2009 yılında 1.901 olan suç sayısı 2013 yılında 2.802'ye çıkmıştır. İlçeler bazında bir değerlendirme yapıldığında, kişilere karşı en çok suçun Merkez ilçe (2.442), Bor ilçesi (921) ve Çiftlik ilçelerinde (751), mal varlığına karşı işlenen suçların en çok Merkez ilçe (692), Bor (212) ve Ulukışla ilçelerinde (169), topluma karşı işlenen suçların en çok Merkez ilçe (445) (182) ve Çiftlik ilçesinde (119), millete ve devlete karşı işlenen suçların da en çok Merkez ilçe (79) ve Bor ilçesinde (33) olduğu görülmektedir. 2009-2013 yılları

arasında takibi gereken olaylarda önemli bir artış olmuştur. 2009 yılı ile kıyaslandığında, toplam suç oranlarında %47 artış olmuştur. Aşağıda jandarma sorumluluk bölgesinde yukarıda kategorize edilen suç türlerinden en çok hangilerinin işlendiğine ilişkin grafiklere yer verilmiştir.¹⁸⁶

3.10.2.2.1. Mal Varlığına Karşı En Çok İşlenen Suçlar

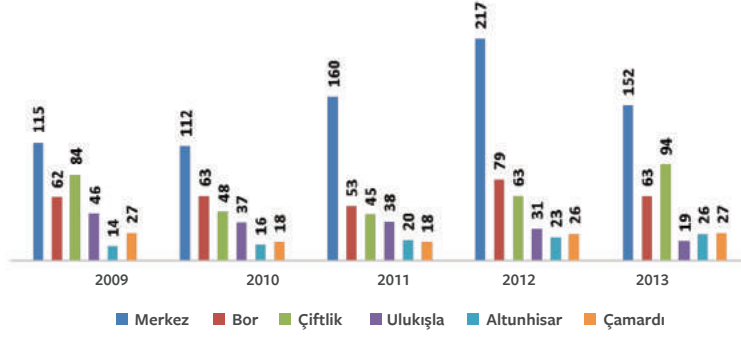
Jandarma sorumluluk bölgesinde mal varlığına karşı en çok işlenen suçlar “Hırsızlık” ile “Kasten Yaralama”dır. Grafik 3.10.33 ve Grafik 3.10.34'ten de anlaşılacağı üzere, en çok Merkez ilçe, Bor ve biraz da Ulukışla ilçesinde bu suçlar işlenmiştir. 2009 yılında Merkez ilçede 51 olan suç sayısı, 2012 yılında 108'e çıkmış, 2013 yılında ise 98'e gerilemiştir. 2009 yılında Merkez ilçede 115 olan kasten yaralama suçu sayısı, 2012 yılında 217'ye çıkmış, 2013 yılında ise 152'ye gerilemiştir. Suçların 2012 yılında artış gösterdiği sonrasında ise biraz düşüşe geçtiği hemen her suç türü için gözlenmektedir.

○ Grafik 3.10.33: Hırsızlık

¹⁸⁶ Bu grafikteki bilgiler, 2014 yılında Niğde İl Jandarma Komutanlığından alınmıştır.

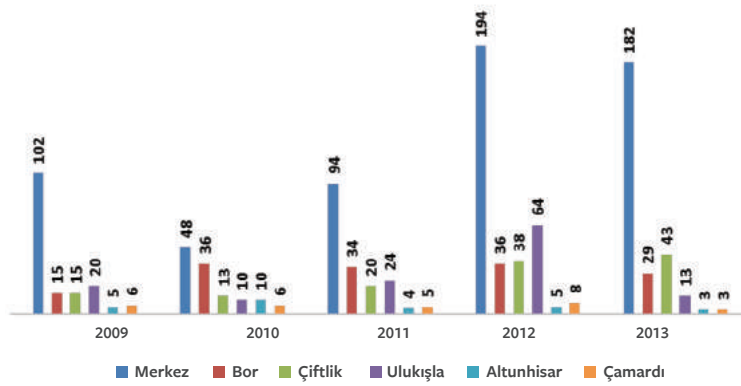

○ Grafik 3.10.34: Kasten Yaralama

3.10.2.2.2. Kişilere Karşı En Çok İşlenen Suçlar

Jandarma sorumluluk bölgesinde kişilere karşı en çok işlenen suçlar “Tehdit”, “Kişilere ait mala zarar verme”, “Kişi ve hatırasına hakaret” ile “Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali”dir. Grafik 3.10.35, Grafik 3.10.36, Grafik 3.10.37 ve Grafik 3.10.38’den de anlaşılacağı üzere, en çok Merkez ilçede ve Ulukışla’da tehdit suçu işlenmiştir. 2009 yılında Merkez ilçede 102 olan tehdit suç sayısı, 2012 yılında 194’e çıkmış, 2013 yılında ise 182’ye gerilemiştir. Tehdit suçunun da 2012 yılında önemli derecede artmış olması dikkat çekicidir. Kişilere ait mala

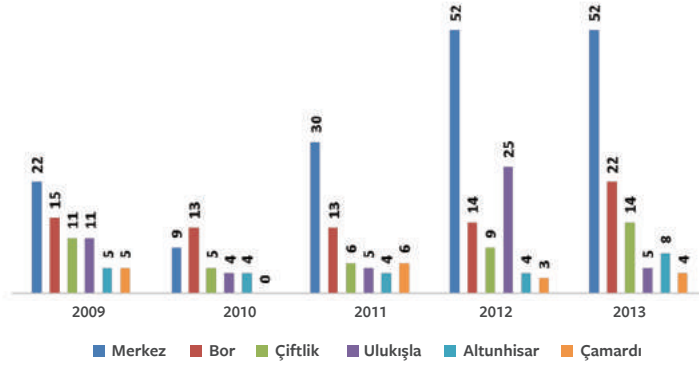
zarar verme suçu ise Merkez ilçede 2009 yılında 22 iken, 2012 ve 2013 yıllarında 52’ye çıkmıştır. Ulukışla ilçesinde 2012 yılında bu suç artmıştır. Kişi ve hatırasına hakaret Merkez ilçede 2009 yılında 38 iken, 2013 yılında 48’dir ve yıllar bazında artış gözlenmektedir. Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali 2009 yılında neredeyse yok iken, 2011 yılından itibaren önemli ölçüde artarak Merkez ilçe ve Bor ilçesinde oldukça yükselmiştir. Ancak, burada dikkat çekici olan bu suç sayısının 2013 yılında Çiftlik ilçesinde Merkez ilçe ile çok yakın olmasıdır.

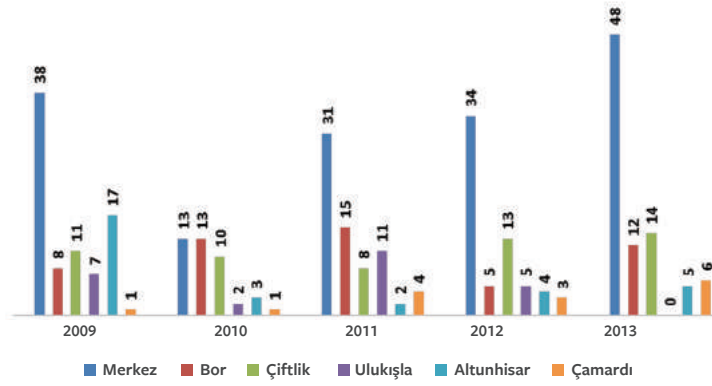
○ Grafik 3.10.35: Tehdit

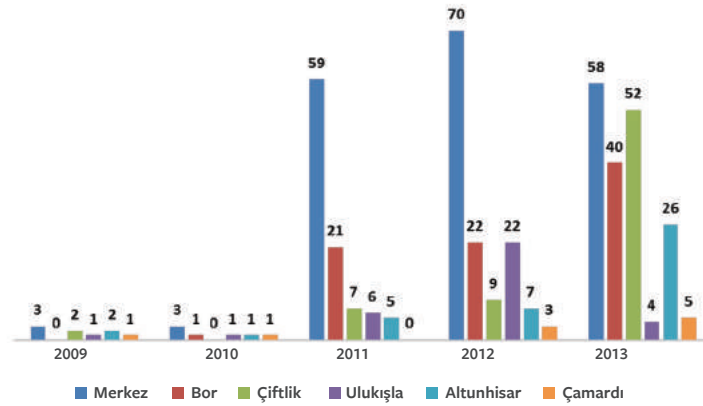

○ Grafik 3.10.36: Kişilere Ait Mala Zarar Verme

○ Grafik 3.10.37: Kişi ve Hatırasına Hakaret

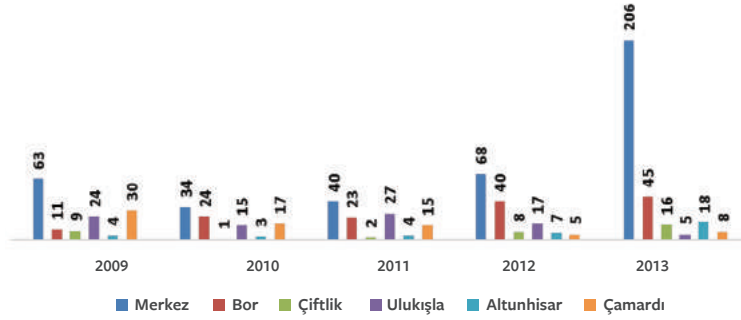

○ Grafik 3.10.38: Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali

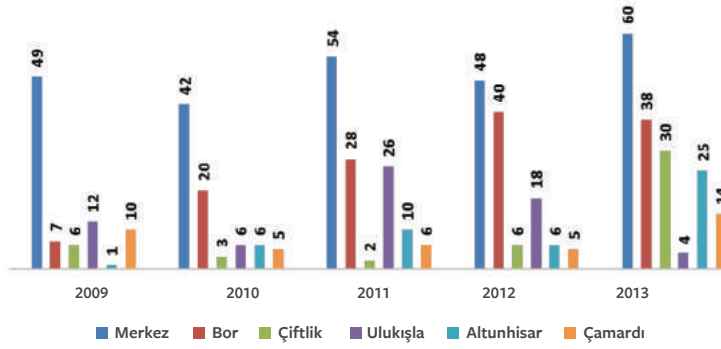
3.10.2.2.3. Yetişkinlere İlişkin En Çok Takibi Gereken Olaylar

Jandarma sorumluluk bölgesinde en çok takibi gereken olaylar “Yüksekten düşme”, “Diğer kazalar” ve “İş kazaları” olaylarıdır. Grafik 3.10.39, Grafik 3.10.40 ve Grafik 3.10.41’den de anlaşılacağı üzere, en çok Merkez ilçede yüksekten düşme olayı görülmüştür. 2009 yılında

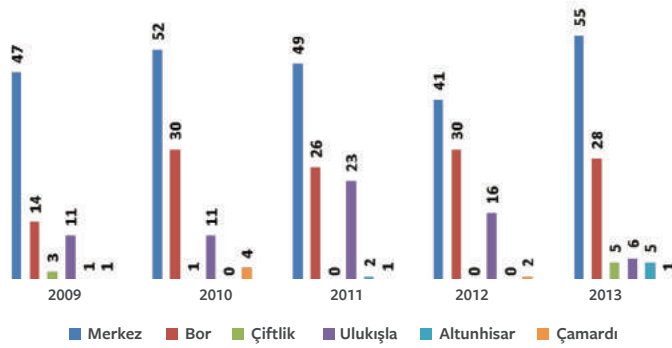
63 olan yüksekten düşme olayı sayısı, 2013 yılında 206’ya çıkmıştır. Yüksekten düşme olayına bir miktar da Bor ilçesinde rastlanmaktadır. İş kazaları ve diğer kazalar da yine Merkez ilçede ve Bor ilçesinde yoğunlaşmaktadır. Ancak, çok fazla değildir. Kazalar konusunda bazı tedbirler alınması gerektiği açıktır.

○ Grafik 3.10.39: Yüksekten Düşme

○ Grafik 3.10.40: Diğer Kazalar

○ Grafik 3.10.41: İş Kazaları

3.10.2.3. Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Çocuk Suçları

Tablo 3.10.17, 2009-2013 yılları arasında Niğde ilinde jandarma sorumluluk bölgesinde çocukların işlediği suçlar ve suç türleri görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında ilişkin bir değerlendirme yapıldığında, çocukların en çok “Kişilere karşı suç” (422) işledikleri görülmektedir. Bunu ikinci sırada “Mal varlığına karşı işlenen suçlar” (146) ile üçüncü sırada “Topluma karşı işlenen suçlar” (24) izlemektedir. Çocukların kişilere karşı en çok suç işlediği ilçe Merkez ilçedir (214). Bunu ikinci sırada Çiftlik ilçesi (80), üçüncü sırada ise Bor ilçesi (57) takip

etmektedir. Çocukların mal varlığına karşı işlediği suçlarda ise birinci sırada Merkez ilçe (65) ve ikinci sırada Çiftlik ilçesi (38) ve üçüncü sırada Bor ilçesi (19) gelmektedir. Çocukların millete ve devlete karşı suç işlediği ilçe ise bulunmamaktadır. Genel toplamlara bakıldığında jandarma sorumluluk bölgesinde 2009 yılında 150 olan çocuk suç sayısı, 2013 yılında 132'ye düşmüş yani %12 azalmıştır. Bu durum sevindiricidir. Çocukların 2009-2013 yılları arasında toplam işlediği suç sayısı ise 608'dir.

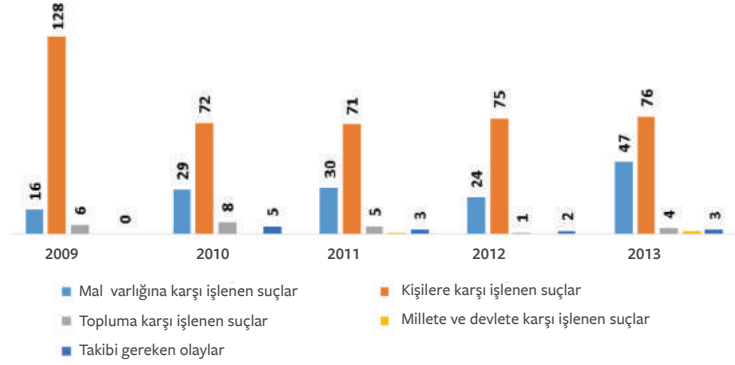
Tablo 3.10.17: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Çocukların İşlediği Suçlar ve Suç Türleri

SUÇ TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	4	15	10	8	28	65
	Bor	2	6	10	-	1	19
	Çiftlik	7	5	5	4	17	38
	Ulukışla	3	2	3	1	1	10
	Altunhisar	-	1	-	10	-	11
	Çamardı	-	-	2	1	-	3
	TOPLAM		16	29	30	24	47
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	70	27	46	35	36	214
	Bor	18	15	3	13	8	57
	Çiftlik	28	8	8	18	18	80
	Ulukışla	9	8	9	3	3	32
	Altunhisar	3	7	3	4	7	24
	Çamardı	-	7	2	2	4	15
	TOPLAM		128	72	71	75	76
Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	4	1	3	1	2	11
	Bor	1	3	1	-	2	7
	Çiftlik	1	3	-	-	-	4
	Ulukışla	-	1	-	-	-	1
	Altunhisar	-	-	1	-	-	1
	Çamardı	-	-	-	-	-	-
	TOPLAM		6	8	5	1	4
Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Merkez	-	-	1	-	2	3
	Bor	-	-	-	-	-	-
	Çiftlik	-	-	-	-	-	-
	Ulukışla	-	-	-	-	-	-
	Altunhisar	-	-	-	-	-	-
	Çamardı	-	-	-	-	-	-
	TOPLAM		-	-	1	-	2

Tablo 3.10.17: Devamı

SUÇ TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Takibi Gereken Olaylar	Merkez	-	5	3	2	-	10
	Bor	-	-	-	-	1	1
	Çiftlik	-	-	-	-	1	1
	Ulukışla	-	-	-	-	-	-
	Altunhisar	-	-	-	-	1	1
	Çamardı	-	-	-	-	-	-
	TOPLAM		-	5	3	2	3
GENEL TOPLAM		150	114	110	102	132	608

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

Grafik 3.10.42: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Çocuk Suçları

Grafik 3.10.2.4: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlar

Tablo 3.10.18’de Niğde ilinde, jandarma sorumluluk bölgesinde, kaçakçılık ve organize suçların durumuna ilişkin 2009-2013 yıllarına ilişkin bilgiler yer almaktadır. Kaçakçılık ve organize suçlarda son yıllarda bir artış olmuştur. Genel toplamlara bakıldığında en çok “Kaçakçılık suçu” (421) olduğu, bunu “Narkotik suçu” (149) ve “Mali suçların” (25) izlediği görülmektedir. Ancak, “Organize suçlar” düşüktür (10). Kaçakçılık suçlarının en çok Ulukışla ilçesinde (225) ve Merkez ilçede (95) görüldüğü, bunu Bor ilçesinin (86) takip ettiği anlaşılmaktadır. Narkotik suçlar en çok Merkez ilçede

(59), ikinci sırada Bor ilçesinde (37), üçüncü sırada Ulukışla ilçesinde (34) işlendiği görülmektedir. Mali suçlar en çok Bor ilçesinde (9) sonra da Merkez ilçede (8), organize suçlar ise en çok Merkez ilçede (5) görülmektedir. Çiftlik ve Altunhisar ilçelerinde ise organize suç işlenmemiştir. Kaçakçılık ve organize suçların toplamına bakıldığında özellikle 2011 yılından itibaren bir artış olduğu görülmektedir. 2009 yılı ile kıyaslandığında kaçakçılık ve organize suçlarda %81 artış olduğu görülmektedir.

Tablo 3.10.18: Niğde İlinde Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlar¹⁸⁷

SUÇ TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Organize Suçlar	Merkez	1	2	1	1	-	5
	Bor	-	-	-	-	1	1
	Çiftlik	-	-	-	-	-	-
	Ulukışla	-	-	1	1	-	2
	Altunhisar	-	-	-	-	-	-
	Çamardı	-	1	1	-	-	2
	TOPLAM		1	3	3	2	1

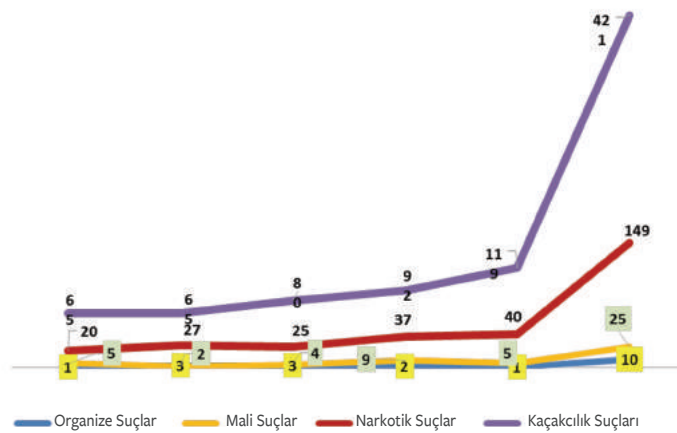

Tablo 3.10.18: Devamı

SUÇ TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Mali Suçlar	Merkez	2	-	-	3	3	8
	Bor	1	2	3	2	1	9
	Çiftlik	-	-	-	-	-	-
	Ulukışla	2	-	-	3	1	6
	Altunhisar	-	-	-	1	-	1
	Çamardı	-	-	1	-	-	1
	TOPLAM		5	2	4	9	5
Narkotik Suçlar	Merkez	5	10	14	20	10	59
	Bor	3	9	4	4	17	37
	Çiftlik	1	-	-	2	-	3
	Ulukışla	9	3	4	7	11	34
	Altunhisar	-	1	-	2	-	3
	Çamardı	2	4	3	2	2	13
	TOPLAM		20	27	25	37	40
Kaçakçılık Suçları	Merkez	13	19	30	15	18	95
	Bor	10	11	21	16	28	86
	Çiftlik	-	-	-	1	2	3
	Ulukışla	41	33	27	55	69	225
	Altunhisar	1	2	1	3	-	7
	Çamardı	-	-	1	2	2	5
	TOPLAM		65	65	80	92	119
GENEL TOPLAM		91	97	112	140	165	605

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

¹⁸⁷ Bu rakamlar, kolluk güçlerince tespit edilip işlem görenlere ilişkindir.

Grafik 3.10.43: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlar

3.10.2.5. Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Siber Suçlar

Niğde ilinde, jandarma sorumluluk bölgesindeki siber suçlar ve türlerine ilişkin Tablo 3.10.19'a bakıldığında 2009-2013 yılları arasında en çok bilişim sistemlerine girme, verileri yok etme, sistemi engelleme veya bozma suçlarının işlendiği (4) görülmektedir. İnteraktif banka

dolandırıcılığı, internet aracılığı ile nitelikli dolandırıcılık ve bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle çocuk istismarı suçu ise bulunmamaktadır.

Tablo 3.10.19: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Siber Suçlar ve Suç Türleri

SUÇ TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Bilişim Sistemlerine Girme, Verileri Yok Etme, Sistemi Engelleme veya Bozma	-	1	1	2	-	4
İnteraktif Banka Dolandırıcılığı	-	-	-	-	-	-
İnternet Aracılığı ile Nitelikli Dolandırıcılık	-	-	-	-	-	-
Bilişim Sistemlerinin Kullanılması Suretiyle Çocuk İstismarı	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	-	1	1	2	-	4

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

3.10.2.6. Jandarma Trafik Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları

Niğde ilinde, jandarma trafik bölgesinde meydana gelen kazalarının 2009-2013 yılları arasında dağılımını gösteren Tablo 3.10.20'ye bakıldığında ölümlü 53, yaralamalı 789 ve maddi hasarlı 430 kaza yaşandığı görülmektedir. 2009-2013 yılları arasındaki toplam kaza sayısı (Ölümlü+yaralamalı+maddi hasarlı) 1.272'dir.

Ölümlü kazalarda toplam 57 kişi hayatını kaybetmiş, yaralamalı kazalarda ise 1.692 kişi yaralanmıştır. Ancak ölümlü ve yaralamalı kaza sayısında 2009 yılına göre bir artış yaşanmıştır. Yine maddi hasarlı kaza sayısında da bir artış gözlenmektedir. Toplam kaza sayısı 2009 yılında 225 iken 2013 yılında 332'ye çıkmış, yani %48 artmıştır.

Tablo 3.10.20: Jandarma Trafik Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları ve Türleri

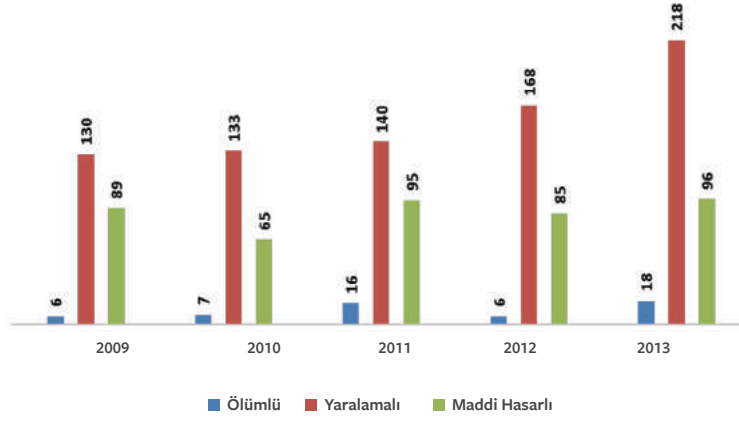
KAZA TÜRÜ	SAYILAR	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Ölümlü	Kaza Sayısı	6	7	16	6	18	53
	Ölü Sayısı	8	7	16	7	19	57
Yaralanmalı	Kaza Sayısı	130	133	140	168	218	789
	Yaralı Sayısı	276	266	300	368	482	1.692
Maddi Hasarlı	Maddi Hasarlı Kaza Sayısı	89	65	95	85	96	430
Toplam Kaza Sayısı	(Ölümlü+Yaralamalı + Maddi Hasarlı)	225	205	251	259	332	1.272

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

Niğde ilinde, jandarma trafik bölgesinde 2009-2013 yılları arasında meydana gelen trafik kazalarına bakıldığında; en çok ölümlü kazanın Çiftlik ilçesinde (16), ikinci sırada Çamardı ilçesinde (13), üçüncü sırada da Merkez ilçede (11) olduğu; yaralamalı kazanın en çok

Merkez ilçede (256), sonra Bor (202) ve Çiftlik ilçelerinde (129), maddi hasarlı kazaların ise en çok Merkez ilçede (158) sonra Bor ilçesinde (85) olduğu, bunu üçüncü sırada Çiftlik ilçesinin (63) ve dördüncü sırada Ulukışla ilçelerinin (58) takip ettiği görülmektedir. Yıllar bazında, jandarma

trafik bölgesinde kazaların sayısında artış gözlenmektedir. 2009-2013 yılları arasındaki ölümlü, yaralamalı ve maddi hasarlı kazaların toplamı 1.272'dir.

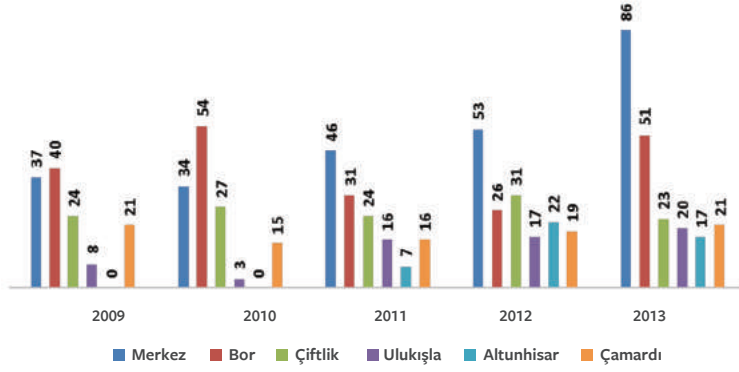
○ Grafik 3.10.44: Kaza Türleri

○ Tablo 3.10.21: Jandarma Trafik Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları ve Türleri

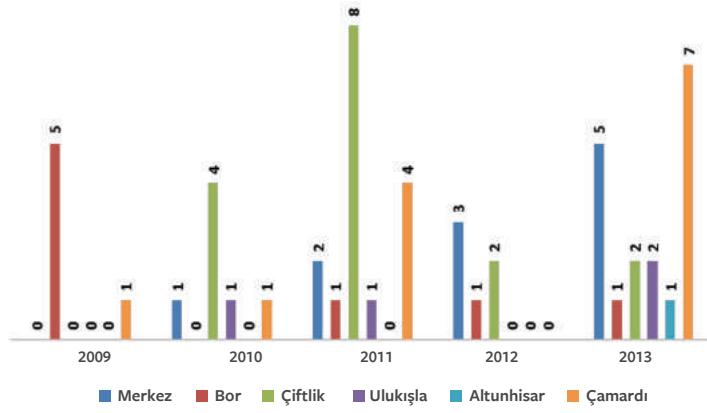
KAZA TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Ölümlü	Merkez	-	1	2	3	5	11
	Bor	5	-	1	1	1	8
	Çiftlik	-	4	8	2	2	16
	Ulukışla	-	1	1	-	2	4
	Altunhisar	-	-	-	-	1	1
	Çamardı	1	1	4	-	7	13
	TOPLAM		6	7	16	6	18
Yaralamalı	Merkez	37	34	46	53	86	256
	Bor	40	54	31	26	51	202
	Çiftlik	24	27	24	31	23	129
	Ulukışla	8	3	16	17	20	64
	Altunhisar	-	-	7	22	17	46
	Çamardı	21	15	16	19	21	92
	TOPLAM		130	133	140	168	218
Maddi Hasarlı	Merkez	41	25	37	27	28	158
	Bor	20	25	16	10	14	85
	Çiftlik	13	5	14	14	17	63
	Ulukışla	7	8	19	9	15	58
	Altunhisar	-	-	3	17	12	32
	Çamardı	8	2	6	8	10	34
	TOPLAM		89	65	95	85	96
GENEL TOPLAM		225	205	251	259	332	1.272

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

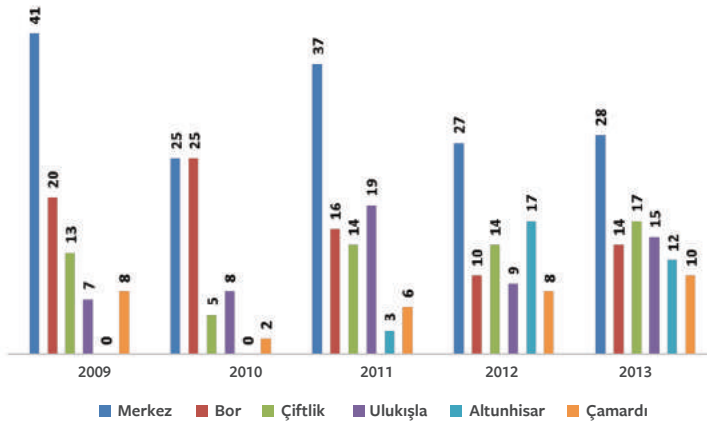

Grafik 3.10.45: Yaralamalı Kazalar

Grafik 3.10.46: Ölümlü Kazalar

Grafik 3.10.47: Maddi Hasarlı Kazalar

3.10.2.7. Jandarma Sorumluluk Bölgesinde İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları

Aşağıda, Niğde ilinde jandarma sorumluluk bölgesinde, çocuklar ve yetişkinlerin intihar/intihara teşebbüs sayılarına ilişkin istatistikî bilgilere kısaca yer verilmiştir.

3.10.2.7.1. Çocukların İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları

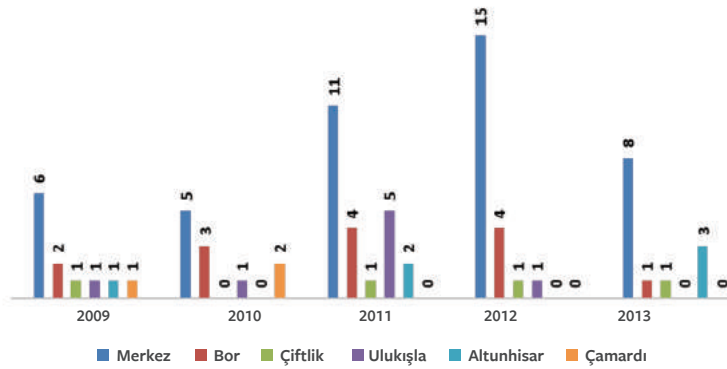
Niğde ilinde, jandarma sorumluluk bölgesinde çocukların intihar/intihara teşebbüs sayılarını gösteren Tablo 3.10.22'ye bakıldığında 2009-2013 yılları arasında Merkez ilçede 4, Bor ilçesinde ve Çiftlik ilçesinde 2'ser, Ulukışla ilçesinde ise 1 çocuk intiharı olduğu görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında toplamda 9 çocuk intihar etmiştir. İntihara teşebbüs edenlerin sayısı incelendiğinde en çok intihara teşebbüs olayının

Merkez ilçede (45) yaşandığı görülmektedir. Bor ilçesinde 14, Ulukışla ilçesinde ise 8 çocuk olmak üzere toplam 80 çocuk 2009-2013 yılları arasında intihar teşebbüsünde bulunmuştur. 2011 yılında çocukların intihar teşebbüslerinde bir artış görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında toplamda 9 çocuk intihar etmiş, 80 çocuk da intihara teşebbüs etmiştir. 2009 yılında 13 olan intihar/intihara teşebbüs sayısı 2011 yılında 26'ya çıkmış (%100 artmış), 2013 yılında ise 15'e gerilemiş yani % -42'ye düşmüştür.

Tablo 3.10.22: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Çocukların İntihar/İntihara Teşebbüs Sayıları

OLAY TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
İntihar	Merkez	-	-	2	2	-	4
	Bor	-	1	-	-	1	2
	Çiftlik	-	-	1	-	1	2
	Ulukışla	1	-	-	-	-	1
	Altunhisar	-	-	-	-	-	-
	Çamardı	-	-	-	-	-	-
	TOPLAM		1	1	3	2	2
İntihara Teşebbüs	Merkez	6	5	11	15	8	45
	Bor	2	3	4	4	1	14
	Çiftlik	1	-	1	1	1	4
	Ulukışla	1	1	5	1	-	8
	Altunhisar	1	-	2	-	3	6
	Çamardı	1	2	-	-	-	3
	TOPLAM		12	11	23	21	13
GENEL TOPLAM		13	12	26	23	15	89

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

Grifik 3.10.48: Çocukların İntihara Teşebbüs Sayıları

3.10.2.7.2. Yetişkinlerin İntihar/İntihara Teşebbüs Olayları

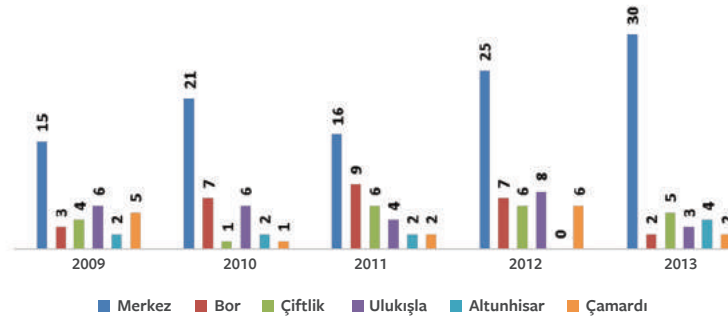
Niğde ilinde, jandarma sorumluluk bölgesinde yetişkinlerin intihar/intihara teşebbüs sayılarını gösteren Tablo 3.10.23'e bakıldığında 2009-2013 yılları arasında Merkez ilçede 19 ve Bor ilçesinde 10, Ulukışla ilçesinde de 8 yetişkin intiharı olduğu görülmektedir. Altunhisar ilçesinde de 2 kişi intihar etmiştir. Çiftlik ve Çamardı ilçelerinde ise 2009-2013 yılları arasında intihar olayı hiç yaşanmamıştır. İntihara teşebbüs edenlerin durumu

incelendiğinde özellikle 2012 ve 2013 yıllarında gözle görülür bir artışın söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. En çok intihara teşebbüs olayı Merkez ilçede (107) yaşanmıştır. Bunu ikinci sırada Bor ilçesi (28), üçüncü sırada Ulukışla ilçesi (27), dördüncü sırada da Çiftlik ilçesi (22) takip etmektedir. 2009-2013 yılları arasında toplam 39 kişi intihar etmiş, 210 kişi de intihar teşebbüsünde bulunmuştur. Ayrıca, 2009 yılında 47 olan intihar/intihara teşebbüs sayısı 2013 yılında 54'e çıkmış, yani %15 artmıştır.

Tablo 3.10.23: Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Yetişkinlerin İntihar/İntihara Teşebbüs Sayıları

OLAY TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
İntihar	Merkez	6	2	2	5	4	19
	Bor	3	1	1	3	2	10
	Çiftlik	-	-	-	-	-	-
	Ulukışla	3	3	1	1	-	8
	Altunhisar	-	-	-	-	2	2
	Çamardı	-	-	-	-	-	-
	TOPLAM	12	6	4	9	8	39
İntihara Teşebbüs	Merkez	15	21	16	25	30	107
	Bor	3	7	9	7	2	28
	Çiftlik	4	1	6	6	5	22
	Ulukışla	6	6	4	8	3	27
	Altunhisar	2	2	2	-	4	10
	Çamardı	5	1	2	6	2	16
	TOPLAM	35	38	39	52	46	210
GENEL TOPLAM	47	44	43	61	54	249	

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

Grafik 3.10.49: Yetişkin İntihara Teşebbüs Sayıları

3.10.2.8. Jandarmanın Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler ve Toplum Destekli Güvenlik Hizmetleri

Niğde ilinde, 2009-2013 yılları arasında jandarmanın gelişimine yönelik yapılan faaliyetlere ve bu faaliyetlere katılan kişi sayısına yönelik bilgilere aşağıda kısaca yer verilmiştir.

3.10.2.8.1. Jandarmanın Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler

Niğde ilinde, jandarmanın gelişimine yönelik yapılan faaliyetler ve katılımcı sayılarına Tablo 3.10.24'te yer verilmiştir. Tablo 3.10.24 incelendiğinde Niğde ilinde jandarmaya yönelik olarak 2009-2013 yılları arasında 68 faaliyet, 46 eğitim ve seminer, 33 konferans ve 52 tabanca atış eğitimi verilmiştir. Bu kurslara katılan kişi

sayısı 1.244, eğitim ve seminere katılan kişi sayısı 1.357, konferanslara katılan kişi sayısı 1.346 ve tabanca atış eğitimi alan kişi sayısı ise 3.278'dir. 2009 yılında toplamda 49 faaliyet gerçekleştirilmiş ve bu faaliyetlere 1.537 kişi katılmıştır. 2013 yılında ise toplam 39 faaliyet yapılmış ve bu faaliyetlere 1.369 kişi katılmıştır. 2009-2013 yılları arasında Jandarma 199 faaliyet yapmış ve bu faaliyetlere 7.225 kişi katılmıştır.

Tablo 3.10.24: Niğde İlinde Jandarmanın Gelişimine Yönelik Yapılan Faaliyetler ve Katılımcı Sayıları

FAALİYET TÜRÜ	2009		2010		2011		2012		2013		TOPLAM	
	Faa. Say.	Kat. Say.	Faa. Say.	Kat. Say.	Faa. Say.	Kat. Say.	Faa. Say.	Kat. Say.	Faa. Say.	Kat. Say.	Faa. Say.	Kat. Say.
Kurs	15	430	14	176	15	234	13	219	11	185	68	1.244
Eğitim ve Seminer	9	187	9	255	6	261	12	330	10	324	46	1.357
Konferans	13	334	10	452	1	165	2	140	7	255	33	1.346
Tabanca Atış Eğitimi	12	586	5	293	14	1.116	10	678	11	605	52	3.278
GENEL TOPLAM	49	1.537	38	1.176	36	1.776	37	1.367	39	1.369	199	7.225

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

3.10.2.8.2. Jandarmanın Toplum Destekli Güvenlik Hizmetleri

Jandarma Komutanlığı, toplum destekli güvenlik hizmetleri kapsamında, 2009 yılından itibaren Niğde ilinde köy-mahalle toplantıları, bilgilendirme toplantıları, kurum/kuruluşlarla koordinasyon çalışmaları, kişi veya kurumlarca düzenlenen etkinlik/özel günlere katılım, sosyal yardım

faaliyetleri (hasta, mağdur kişileri sağlık kuruluşlarına ulaştırma), destek hizmetleri (suçlarda mağdur insanlara), sürücü ve yasalara, okullarda öğrencilere trafik seminerleri, Devlet-halk bütünleşmesine yönelik hizmetler yapmıştır. Ayrıca, toplum destekli güvenlik hizmetleri kapsamında, 2009-2013 yılları arasında 3.479 broşür de dağıtılmıştır.

Tablo 3.10.25: Toplum Destekli Güvenlik Hizmetleri Kapsamında Yapılan Faaliyetler, Katılımcı Sayısı ve Dağıtılan Broşür Sayısı

SAYILAR	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Faaliyet Sayısı	288	290	445	288	262	1.573
Katılımcı Sayısı	3.435	2.540	1.818	6.415	4.947	19.155
Dağıtılan Broşür Sayısı	354	459	745	1.359	562	3.479

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

3.10.2.9. Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Mobese Kamera Nokta ve Sayıları

Niğde ili, jandarma sorumluluk bölgesinde Mobese kamera bulunmamaktadır. Karayolları üzerinde 3 noktada plaka tanıma sistemi özelliği olan sabit kamera ile asayişe müessir olaylara karşı izleme yapılmaktadır. Tablo 3.10.26'da, Niğde ili jandarma sorumluluk bölgesinde plaka tanıma sistemi kamera noktaları görülmektedir.

Tablo 3.10.26: Jandarma Sorumluluk Bölgesi Plaka Tanıma Sistemi Kameraları

İZLEME NOKTASI	HAREKETLİ KAMERA	SABİT KAMERA	TOPLAM
Eminlik Otoban Gişeleri	-	1	1
Yeşilgölcük (Nevşehir Yolu)	-	1	1
Altunhisar (Aksaray Yolu)	-	1	1
TOPLAM	-	3	3

Kaynak: Niğde İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

3.10.3. Niğde İlinin TR71 Bölgesi İçerisinde Güvenlik Açısından Değerlendirilmesi

Aşağıda, TR71 Bölgesi içerisinde Niğde ilinin "Güvenlik" açısından değerlendirilmesi yapılmıştır.

3.10.3.1. TR71 Bölgesi Toplam Olay Sayısı ve Olayların Aydınlatılma Oranı Sıralamasında Niğde İlinin Yeri

Tablo 3.10.27'de, TR71 Bölgesi toplam olay sayısı ve olayların aydınlatılma oranı sıralamasında Niğde ilinin yeri görülmektedir. TR71 Bölgesi toplam olay sayısında polis ve jandarma sorumluluk bölgesindeki toplam olay sayısı verilmektedir.

Tablo 3.10.27: TR71 Bölgesi Toplam Olay Sayısı ve Olayların Aydınlatılma Oranı Sıralamasında Niğde İlinin Yeri

OLAY TÜRÜ	OLAY SIRASI/OLAYLARIN AYDINLATILMA ORANI	2009	2010	2011	2012	2013
Asayiş	TR71 Bölgesi Toplam Olay Sayısı	21.732	22.513	23.569	27.683	30.604
	Niğde İli Olay Sıralaması	2.	2.	2.	1.	2.
	Niğde İli 100.000 Kişiye Göre Olay Sıralaması	2.	1.	1.	1.	1.
	Niğde İlindeki Olayların Aydınlatılma Oranı(%)	89	87	88	91	89
	(İl Emniyet Müdürlüğü)					
	Niğde İlindeki Olayların Aydınlatılma Oranı(%)	96	96	96	96	93
(İl Jandarma Komutanlığı)						
Kaçakçılık ve Organize Suçlar	TR71 Bölgesi Toplam Olay Sayısı	591	875	1.036	1.194	1.646
	Niğde İli Olay Sıralaması	3.	2.	3.	3.	3.
	Niğde İli 100.000 Kişiye Göre Olay Sıralaması	3.	1.	2.	1.	3.
	Niğde İlindeki Olayların Aydınlatılma Oranı(%)	90	95	93	94	95
	(İl Emniyet Müdürlüğü)					
	Niğde İlindeki Olayların Aydınlatılma Oranı(%)	100	100	100	99	98
(İl Jandarma Komutanlığı)						

Tablo 3.10.27: Devamı

OLAY TÜRÜ	OLAY SIRASI/OLAYLARIN AYDINLATILMA ORANI	2009	2010	2011	2012	2013
Terör	TR71 Bölgesi Toplam Olay Sayısı	13	6	5	3	12
	Niğde İli Olay Sıralaması	1.	1.	3.	2.	3.
	Niğde İli 100.000 Kişiyeye Göre Olay Sıralaması	1.	1.	3.	2.	3.
	Niğde İlindeki Olayların Aydınlatılma Oranı(%) (İl Emniyet Müdürlüğü)	83	100	100	100	50
	Niğde İlindeki Olayların Aydınlatılma Oranı(%) (İl Jandarma Komutanlığı)	100	100	100	--	--
	Güvenlik	TR71 Bölgesi Toplam Olay Sayısı	52	51	57	46
Niğde İli Olay Sıralaması		1.	1.	2.	1.	5.
Niğde İli 100.000 Kişiyeye Göre Olay Sıralaması		1.	1.	2.	1.	5.
Niğde İlindeki Olayların Aydınlatılma Oranı(%) (İl Emniyet Müdürlüğü)		--	--	--	--	--
Niğde İlindeki Olayların Aydınlatılma Oranı(%) (İl Jandarma Komutanlığı)		--	--	--	--	--
Siber		TR71 Bölgesi Toplam Olay Sayısı	22	14	21	136
	Niğde İli Olay Sıralaması	4.	4.	5.	4.	3.
	Niğde İli 100.000 Kişiyeye Göre Olay Sıralaması	4.	4.	5.	4.	3.
	Niğde İlindeki Olayların Aydınlatılma Oranı(%) (İl Emniyet Müdürlüğü)	50	100	--	13	22
	Niğde İlindeki Olayların Aydınlatılma Oranı(%) (İl Jandarma Komutanlığı)	--	100	100	100	--

Kaynak: Niğde İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı, 2014.

Tablo 3.10.27'den de görüldüğü üzere, TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde Niğde ili 2013 yılında asayiş suç olayları sıralamasında 2., kaçakçılık ve organize suç türlerinde 3., terör olaylarında 3., güvenlikle ilgili olaylarda 5., siber suç olaylarında 3. sırada yer almaktadır. TR71 Bölgesi illeri arasında Niğde ili ortalama durumdadır. Ayrıca, olayların aydınlatılma sıralaması açısından Niğde ili polis sorumluluk bölgesinde, 2013 yılında asayiş olaylarının %89'u, kaçakçılık ve organize suçların %95'i, terör olaylarının %50'si, siber suç olaylarının %22'si aydınlatılmıştır. Niğde ilinde güvenlik ile ilgili olaylara bakıldığında (açık hava toplantısı, kapalı yer toplantısı, oturma eylemi, basın açıklaması vb.) olayların olduğu

ancak, herhangi bir yasa dışı eylemde bulunulmadığı görülmektedir. 2012 yılı ile kıyaslandığında asayiş olaylarında Niğde ili 1. sıradan 2. sıraya, kaçakçılık ve organize suçlarda 1. sıradan 3. sıraya, terör olaylarında 2. sıradan 3. sıraya, güvenlik suçlarında 1. sıradan 5. sıraya yükselmiştir. Bu da sevindiricidir. Ancak, siber suç olaylarında 4. sırada iken 3. sıraya inmiştir. Olayların aydınlatılması açısından, Niğde ili jandarma sorumluluk bölgesinde, 2013 yılında asayiş olaylarının %93'ü, kaçakçılık ve organize suçların %98'i aydınlatılmıştır. 2013 yılında güvenlik ve siber suç olaylarında aydınlatılması gereken bir durum olmamıştır.

3.10.3.2. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen 15 Yaş ve Altı ile 15 Yaş Üstü İntihar Olayları

Tablo 3.10.28'de, Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslamalı olarak polis ve jandarma bölgesinde meydana gelen 15 yaş ve altı ile 15 yaş üstü intihar olayları verilmektedir. 15 yaş altı çocuk ve 15 yaş ve üstü yetişkin intiharları olarak değerlendirilmiştir. 15 yaş ve altı çocukların, 15 yaş üstü ise yetişkinlerin intihar durumlarını göstermektedir. Tablo 3.10.28'e bakıldığında

polis ve jandarma sorumluluk bölgesi toplamında 2009-2013 yılları arasında çocuk intiharının hiç yaşanmadığı yer Nevşehir ilidir. Kırıkkale ve Kırşehir illerinde 2009-2013 yılları arasında 1, Niğde ve Aksaray illerinde ise 2'şer çocuk intiharı olayı gerçekleşmiştir. TR71 Bölgesi'nde 2009-2013 yılları arasında bu sayı 6'dır.

Tablo 3.10.28: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Bölgesinde 15 Yaş ve Altı ile 15 Yaş Üstü Meydana Gelen İntihar Olayları

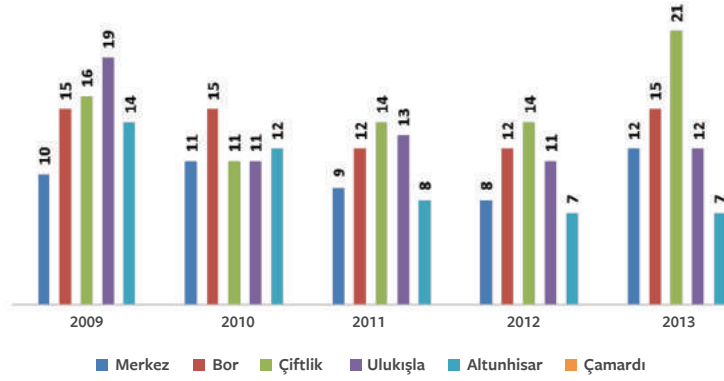
YAŞ ARALIĞI	YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
15 Yaş ve Altı	Kırıkkale	--	--	1	--	--	1
	Aksaray	2	--	--	--	--	2
	Niğde	1	1	--	--	--	2
	Nevşehir	--	--	--	--	--	-
	Kırşehir	--	1	--	--	--	1
	TR71	3	2	1	--	--	6
	Türkiye	95	107	103	106	85	496
	TOPLAM	101	111	105	106	85	508
15 Yaş ve Üstü	Kırıkkale	10	11	9	8	12	50
	Aksaray	15	15	12	12	15	69
	Niğde	16	11	14	14	21	76
	Nevşehir	19	11	13	11	12	66
	Kırşehir	14	12	8	7	7	48
	TR71	77	62	57	53	67	316
	Türkiye	2.803	2.826	2.574	3.181	3.104	14.488
	NIĞDE/Türkiye (%)	0,57	0,38	0,54	0,44	0,67	0,52
	NIĞDE/TR71 (%)	20,77	17,74	24,56	26,41	31,34	24,05
	TOPLAM	2.954	2.948	2.687	3.286	3.238	15.113
GENEL TOPLAM		3.055	3.059	2.792	3392	3.323	15.621

Kaynak: TÜİK, 2014.

2012 ve 2013 yıllarında ise TR71 Bölgesi'nde 15 yaş ve altı çocuk intiharının olmaması da sevindiricidir. Ancak, 15 yaş üstü yani yetişkin intiharlarına bakıldığında TR71 Bölgesi'ndeki 15 yaş üstü yani yetişkin intiharlarının 2009-2013 yılları arasında % 24,05'i Niğde ilinde gerçekleşmiştir. 2013 yılında ise %31,34'ü Niğde ilinde gerçekleşmiştir. Yetişkin intihar oranı açısından 2009-2013 yılları arasında TR71 Bölgesi'nde toplam 316 kişi intihar etmiştir. Bu illerden yetişkin intiharı sıralamasında Niğde ili 76 kişi ile ilk

sırada, Aksaray ili 69 kişi ile ikinci sırada, Nevşehir ili 66 kişi ile üçüncü sırada, Kırıkkale ili 50 kişi ile dördüncü sırada gelmektedir. En az yetişkin intiharı Kırşehir ilinde (48 kişi) gerçekleşmiştir. Niğde ilinde yetişkin intiharları 2009-2013 yılları arasında en çok 2013 yılında gerçekleşmiştir (21 kişi). 2009 yılı ile kıyaslandığında, 2013 yılında Niğde ilinde yetişkin intiharında % 31,25'lik bir artış görülmektedir.

○ Grafik 3.10.50: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Bölgesinde 15 Yaş ve Altı ile 15 Yaş Üstü Meydana Gelen İntihar Olayları

3.10.3.3. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları

Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslamalı olarak polis ve jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen trafik kazalarını gösteren Tablo 3.10.29 incelendiğinde 2009 yılında TR71 Bölgesi'ndeki ölümlü kazaların %30,58'i (121 kaza), yaralamalı kazaların %18,02'si (6.622 kaza), 2013 yılı ölümlü ve yaralamalı kazaların %19,21'i (3.138 kaza) Niğde ilinde gerçekleşmiştir. Diğer yıllarda da TR71 Bölgesi'nde kazaların benzer bir seyir izlediği görülmektedir. 2013 yılında ise TR71 Bölgesi'ndeki ölümlü kazaların %28,24'ü (131 kaza), yaralamalı kazaların %17,95'i (8.537 kaza), 2013 yılı ölümlü ve yaralamalı kazaların %19,05'i (4.515 kaza) Niğde ilinde gerçekleşmiştir. 2009-2013 yılları arasında TR71 Bölgesi'nde, ölümlü kazaların %28,18'i (635 kaza), yaralamalı kazaların %17,50'si (37.288 kaza), TR71 Bölgesi

toplamında ise kazaların %18,66'sı (18.442 kaza) Niğde ilinde gerçekleşmiştir. Bu rakamlara bakıldığında 2009-2013 yılları arasında TR71 Bölgesi'ndeki iller içinde en çok ölümlü kaza Niğde ilinde (179 kaza), 2. sırada Aksaray ilinde (137 kaza), 3. sırada Nevşehir ilinde (135 kaza), 4. sırada Kırıkkale ilinde (114 kaza) en son sırada ise Kırşehir ilinde (70 kaza) gerçekleşmiştir. Yine TR71 Bölgesi'ndeki iller içinde en çok yaralamalı kaza Aksaray ilinde (9.128 kaza), 2. sırada Kırıkkale ilinde (8.379 kaza), 3. sırada Nevşehir ilinde (7.356 kaza), 4. sırada Niğde ilinde (6.524 kaza) ve son olarak da yine Kırşehir ilinde (5.901 kaza) gerçekleşmiştir.

Özetle Niğde ili, TR71 Bölgesi'ndeki iller içinde ölümlü kaza bakımından 1. sırada, yaralamalı kaza sayısı bakımından da 4. sırada yer almaktadır.

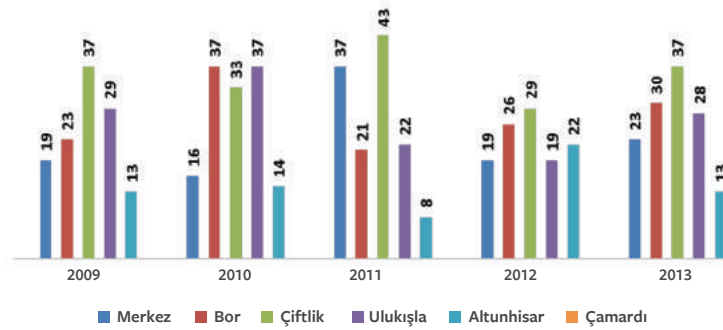
○ Tablo 3.10.29: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen Trafik Kazaları

KAZA TÜRÜ	YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Ölümlü Kaza Sayısı	Kırıkkale	19	16	37	19	23	114
	Aksaray	23	37	21	26	30	137
	Niğde	37	33	43	29	37	179
	Nevşehir	29	37	22	19	28	135
	Kırşehir	13	14	8	22	13	70
	TR71	121	137	131	115	131	635
	Türkiye	4.324	4.045	3.835	3.750	3.685	19.639
	NİĞDE/Türkiye (%)	0,85	0,81	1,12	0,77	1	0,91
	NİĞDE/TR71 (%)	30,58	24,09	32,82	25,22	28,24	28,18

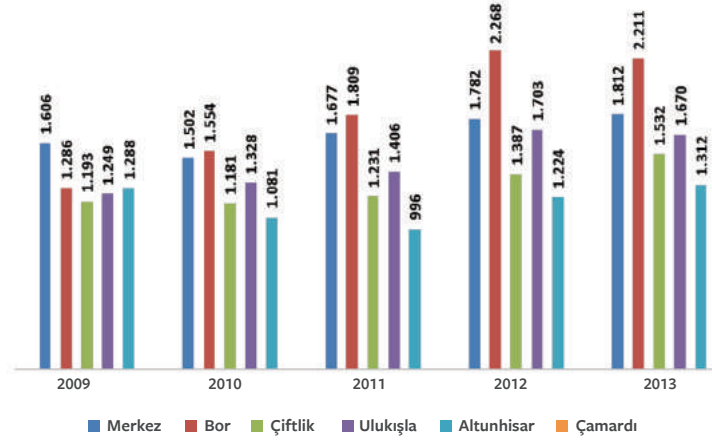
Tablo 3.10.29: Devamı

KAZA TÜRÜ	YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Yaralamalı Kaza Sayısı	Kırıkkale	1.606	1.502	1.677	1.782	1.812	8.379
	Aksaray	1.286	1.554	1.809	2.268	2.211	9.128
	Niğde	1.193	1.181	1.231	1.387	1.532	6.524
	Nevşehir	1.249	1.328	1.406	1.703	1.670	7.356
	Kırşehir	1.288	1.081	996	1.224	1.312	5.901
	TR71	6.622	6.646	7.119	8.364	8.537	37.288
	Türkiye	201.380	211.496	238.074	268.079	274.829	1.193.858
	NİĞDE/Türkiye (%)	0,59	0,56	0,52	0,52	0,56	0,55
	NİĞDE/TR71 (%)	18,02	17,78	17,29	16,58	17,95	17,5
Toplam Kaza Sayısı	Kırıkkale	685	692	781	835	898	3.891
	Aksaray	628	772	865	1.096	1.208	4.569
	Niğde	603	589	659	731	860	3.442
	Nevşehir	600	641	698	886	937	3.762
	Kırşehir	622	511	443	590	612	2.778
	TR71	3.138	3.205	3.446	4.138	4.515	18.442
	Türkiye	111.121	116.804	131.845	153.552	161.306	674.628
	NİĞDE/Türkiye (%)	0,54	0,5	0,5	0,48	0,53	0,51
	NİĞDE/TR71 (%)	19,21	18,38	19,12	17,67	19,05	18,66

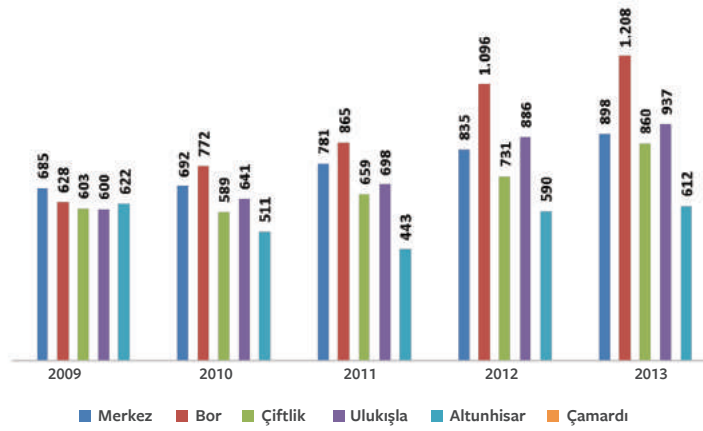
Kaynak: TÜİK, 2014.

Grifik 3.10.51: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen Ölümlü Trafik Kazaları

○ Grafik 3.10.52: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Gelen Yaralamalı Trafik Kazaları

○ Grafik 3.10.53: TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Meydana Toplam Trafik Kazaları

3.10.3.4. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Geliş Nedenine Göre Güvenlik Birimine Gelen/Getirilen Çocuklar

Tablo 3.10.30'da, Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerle kıyaslamalı olarak polis ve jandarma sorumluluk bölgesinde geliş nedenine göre güvenlik birimine gelen/getirilen çocuklara ilişkin 2009-2013 yılları arasındaki bilgiler yer almaktadır. Tablo 3.10.30'dan da görüleceği üzere, 2009-2013 yılları arasında suça sürüklenme nedeni ile güvenlik birimlerine gelen/getirilen çocukların en fazla olduğu il Kırıkkale ili (3.423 çocuk), ikinci sırada ise Niğde ilidir (2.653 çocuk). Yine, kabahat işleme nedeni ile gelen çocukların en çok olduğu il Aksaray ili (22 çocuk) ikinci sırada da Niğde ilidir(21). Evden kaçma (79 çocuk) ve

buluntu çocuk (266 çocuk) ise en çok Aksaray ilindedir. Niğde ilinde evden kaçma ve buluntu çocuk olayı yok denecek kadar azdır. Kayıp (bulunan) çocuk sayısında ise yine ilk sırada Aksaray ili (585 çocuk) ikinci sırada ise Niğde ili (354 çocuk) gelmektedir. Mağdur olma nedeni ile güvenlik birimlerine gelen/getirilen çocukların en fazla olduğu il Niğde (4.631 çocuk), ikinci sırada ise Kırıkkale ilidir (3.639 çocuk). Niğde ilinde mağdur çocuklara ilişkin aile ve sosyal politikalar il müdürlüğü ile geleceğe yönelik bazı tedbirler alınması gerektiği açıktır.

Tablo 3.10.30: Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesinde Geliş Nedenine Göre Güvenlik Birimine Gelen/Getirilen Çocuklar

SUÇ TÜRÜ	YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Suça Sürüklenme	Kırıkkale	687	729	681	565	761	3.423
	Aksaray	341	482	252	696	741	2.512
	Niğde	403	408	507	612	723	2.653
	Nevşehir	452	461	440	449	636	2.438
	Kırşehir	249	114	225	240	241	1.069
	TR71	2.132	2.194	2.105	2.562	3.102	12.095
	Türkiye	68.344	83.393	84.916	100.831	115.439	452.923
	NİĞDE/Türkiye (%)	0,005	0,004	0,005	0,006	0,006	0,005
	NİĞDE/TR71 (%)	0,19	0,19	0,24	0,24	0,23	0,22
Kabahat İşleme	Kırıkkale	--	1	--	--	7	8
	Aksaray	2	5	7	5	3	22
	Niğde	--	--	4	3	14	21
	Nevşehir	6	1	1	1	3	12
	Kırşehir	2	1	7	7	2	19
	TR71	10	8	19	16	29	82
	Türkiye	320	586	1.279	770	551	3.506
	NİĞDE/Türkiye (%)	--	--	0,003	0,003	0,025	0,005
	NİĞDE/TR71 (%)	--	--	0,21	0,19	0,48	0,26
Evden Kaçma	Kırıkkale	4	4	--	4	--	12
	Aksaray	32	3	8	2	34	79
	Niğde	--	1	--	2	7	10
	Nevşehir	--	1	--	5	5	11
	Kırşehir	11	9	22	18	13	73
	TR71	--	18	30	31	59	138
	Türkiye	3.195	3.205	3.222	2.424	2.821	14.867
	Buluntu ¹⁸⁸	--	--	4	4	6	14
Kayıp (Bulunan) ¹⁸⁹	Kırıkkale	--	--	--	2	--	2
	Aksaray	51	58	26	56	75	266
	Niğde	--	--	4	4	6	14
	Nevşehir	--	--	--	--	3	3
	Kırşehir	--	--	1	2	4	7
	TR71	51	58	31	64	88	292
	Türkiye	1.669	1.745	1.208	1.661	1.732	8.015
	Kırıkkale	44	14	4	7	6	69
Aksaray	42	139	92	126	186	585	
Niğde	31	38	41	60	184	354	
Nevşehir	6	20	10	20	76	132	
Kırşehir	4	3	21	22	35	85	
TR71	127	214	168	235	487	1.231	
Türkiye	5.081	8.081	10.067	12.474	16.218	51.921	
NİĞDE/Türkiye (%)	0,006	0,005	0,004	0,005	0,011	0,007	
NİĞDE/TR71 (%)	0,24	0,18	0,24	0,26	0,38	0,29	

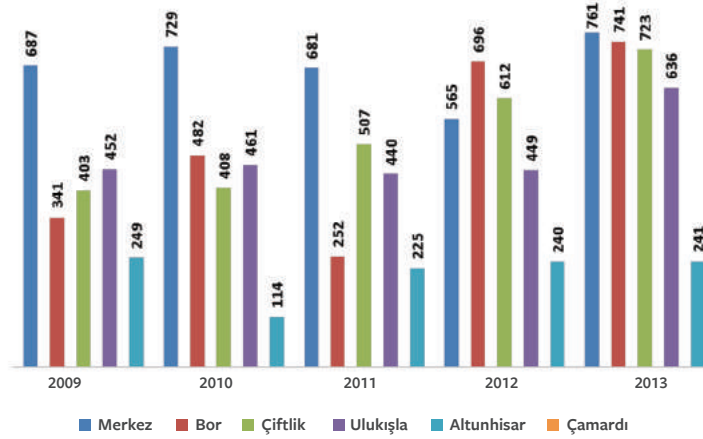
Tablo 3.10.30: Devamı

SUÇ TÜRÜ	YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Mağdur	Kırıkkale	1.045	855	552	495	692	3.639
	Aksaray	275	356	508	842	736	2.717
	Niğde	494	637	1.091	1.138	1.271	4.631
	Nevşehir	315	340	267	692	728	2.342
	Kırşehir	201	171	308	347	435	1.462
	TR71	2.330	2.359	2.726	3.514	3.862	14.791
	Türkiye	61.645	76.428	88.582	111.857	121.717	460.229
	NİĞDE/Türkiye (%)	0,008	0,008	0,012	0,01	0,01	0,01
	NİĞDE/TR71 (%)	0,21	0,27	0,4	0,32	0,33	0,31
Madde Kullanımı	Kırıkkale	1	--	1	2	--	4
	Aksaray	1	--	--	--	--	1
	Niğde	1	--	2	2	3	8
	Nevşehir	--	--	--	--	--	--
	Kırşehir	--	--	4	--	--	4
	TR71	3	--	7	4	3	17
	Türkiye	373	985	418	245	230	2.251

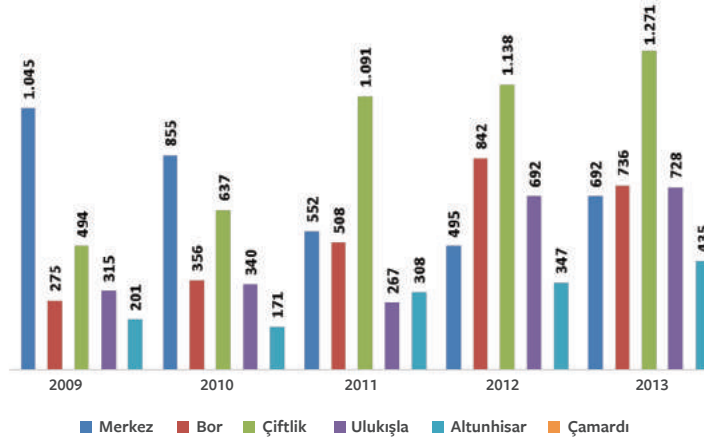
Kaynak: TÜİK, 2014.

¹⁸⁸ Buluntu çocuk, hakkında resmi olarak kayıt müracaatı olmayan ve güvenlik birimleri/vatandaş tarafından bulunarak güvenlik birimlerine getirilen çocukları kapsamaktadır.

¹⁸⁹ Kayıp çocuk, hakkında resmi olarak kayıt müracaatı yapılan ve güvenlik birimleri/vatandaş tarafından bulunarak güvenlik birimlerine getirilen çocukları kapsamaktadır.

Grafik 3.10.54: Suça Sürüklenme Nedeni ile Güvenlik Birimine Gelen/Getirilen Çocuklar

○ Grafik 3.10.55: Mağdur Olma Nedeni ile Güvenlik Birimine Gelen/Getirilen Çocuklar

3.10.4. Niğde İlinin Güvenlik Alanı GZFT Analizi

Niğde ilinin güvenlik alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi sonucunda, ilin

güvenlik konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GZFT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Etkili istihbarat ağına sahip olma.
- Güçlü haberleşme ağına sahip olma.
- Yeni bilgi ve teknolojiler eşliğinde hizmetlerin yeniden yapılandırılması.
- Teşkilattaki birlik, beraberlik ve bağlılık bilinci.
- Amaç, hedef ve işbirliğinin olması.
- Milli ve manevi değerlerin her şeyden önce gelmesi.
- Hareket kabiliyetinin yüksek olması.
- Her an ulaşılabilir olma.
- Toplum destekli güvenlik hizmetlerine önem verilmesi.
- Personel arasında dayanışmanın ve aidiyet hissinin bulunması.
- Disiplinli çalışma kabiliyetinin yüksek olması.
- Sürekli denetimlerle aksaklıkların yerinde ve zamanında giderilmesi.
- Kolluk Kuvvetlerinin kişisel gelişimine önem verilmesi.
- Şeffaflık ve hesap verebilirlik.
- Kolluk kuvvetlerinin Kamuoyunda güvenilirliğin yüksek olması ve otoritesinin toplum tarafından doğal olarak benimseniyor olması.
- Vatandaş şikayetlerinin anında değerlendirilip çözüme kavuşturulması.
- Diğer kurum/kuruluşlarla diyalogun ve işbirliğinin yüksek olması.
- Arazinin coğrafi yapısının Kolluk Kuvvetlerinin işini yapmasına elverişli olması.

ZAYIF YÖNLER

- Personelin sık değişmesi nedeni ile kurumsal hafızanın zayıf olması.
- İş yükünün fazla olması ve mesai saatlerinin uzunluğu ve ek görevlerin çok olması nedeniyle personelin yorgun olması.
- Kolluk Kuvvetlerinin sosyal yaşantılarının yetersiz olması nedeniyle moral ve motivasyonunun düşük olması.
- Yetki ve sorumluluğun birbiri ile örtüşmemesi.
- Hizmet binalarının dağınık ve yetersiz olması, lojistik desteğin zayıflığı.
- Güvenlik birimlerinde Ar-Ge konusundaki eksiklikler.
- Takip edilen suçların failini yakalama çalışmaları ile ilgili suç mağdurlarına ulaşıp çalışmaların aşamaları hakkında belirli periyotlarla yeterince bilgilendirme yapılamaması.
- Önleyici polislik hizmetlerinde halkın katılımının yeterli düzeyde olmaması.

FIRSATLAR

- Küçük bir il olma nedeni ile olaylara anında müdahale imkanının olması.
- Aile kurumunun sağlam olması.
- Halkın polis ve jandarmaya olumlu bakması.
- Eğitim seviyesinin giderek yükselmesi.
- Toplumun bilinçlenmesi ve olumlu yönde gelişme çabası.
- Geçmişten bugüne kadar farklı kültür ve medeniyetlere ev sahipliği yapmış olması nedeni ile Niğde ilinin farklılıklara toleranslı bir il olması.
- Kırsal kesime ulaşımın kolay olması.
- Bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler.
- Komşu illerin Kolluk Kuvvetleri ile ortak çalışmalar yapılabilmesi.
- İklim ve arazinin uyuşturucu imaline uygun olmaması ve imalin yapılamaması.
- Millete ve devlete karşı işlenen suçların az olması.
- Örgütlü suçlarla mücadelede uluslararası alanda işbirliği, imkan ve çalışmalarının artması.
- İlimizde şehircilik anlayışının gelişmesi, eğitim seviyesinin genel olarak artması, ekonomik gelişmeler ve ulaşımındaki iyileşmeler.
- Güvenlik hizmetlerinin tanıtımında destek alınabilecek yerel medya kuruluşlarının varlığı.
- Devlette etkinlik, verimlilik, liyakat ve somut verilere dayalı yönetim anlayışının yerleşmesine dair üst düzeyde destek oluşması.
- Arazinin coğrafi yapısının Kolluk Kuvvetlerinin işini yapmasına elverişli olması.

TEHDİTLER

- Halkın güvenlik güçleriyle işbirliğine sıcak bakmaması ve önleyici polislik hizmetlerinde halkın katılımının yeterli düzeyde olmaması.
- Mevzuattaki değişiklikler ve yetersizlikler.
- Kolluk Kuvvetlerinin kendilerinin ve ailelerinin suçluların hedefi olması.
- Kaçakçılığın halk arasında meşru kabul edilmesi.
- Uyuşturucu kullanımının çevre illere göre fazla olması.
- İlde sığınmacı sayısının her geçen gün artması.

TEHDİTLER

- Kentsel altyapı ve dar şehir yapısının trafik problemlerinin çözümünde yeterli olmaması.
- Cezaların caydırıcı olmaması.
- Çarpık yapılaşma, terk edilmiş, dar, kontrolsüz eski yerleşim alanlarının varlığı.
- Kişilere ve mal varlığına karşı işlenen suçların giderek artması.
- Suç teşekküllerinin yasal boşluklardan yararlanarak sivil toplum örgütlerini kullanması.
- Teknolojinin doğurduğu yeni suç biçimlerinin ortaya çıkması, suç işleyenlerin teknolojiyi kullanmaları.
- Kolluk kuvvetlerinin etkinliğinin ve yaptırım gücünün kalmadığına dair basında çıkan haberlerin suçluları cesaretlendirmesi, kolluk kuvvetlerinin caydırıcılığının olumsuz etkilenmesi.
- Çocukların suça sürüklenmesinin gün geçtikçe artıyor olması, ailelerin ilgi ve bilinç eksikliği.
- Parçalanmış aile sayısındaki artış.
- İş yükünün fazla olması ve mesai saatlerinin uzunluğu ve ek görevlerin çok olması nedeniyle personelin yorgun olması.
- Siyasi baskılar ve dış etkenler.

3.10.5. Niğde İlinin Güvenlik Alanı Vizyonu

Birey ve toplum odaklı, özgürlükçü bir kolluk anlayışıyla, evrensel etik ilkeler doğrultusunda güvenlik hizmeti sunulan, bilgi ve iletişim teknolojilerini en üst düzeyde kullanarak, suçun işlenmesinden önce önlenmesini kendisine ilke edinen, suç ve suçlularla etkin bir şekilde mücadele edebilen, ailelerle işbirliği içinde çocuk ve gençlerin suça sürüklenmediği, huzur ve güven içinde yaşanan bir il olmak.

3.10.6. Niğde İlinin Güvenlik Alanına İlişkin Gelişme Politikaları

Niğde ilinin güvenlik alanındaki gelişme politikaları belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

a) Trafiğin iyileştirilmesi

Trafik iyileştirilmeli ve trafik kazaları azaltılmalıdır. Bunun için:

- Kentsel altyapı ve dar şehir yapısının trafik problemlerinin çözümünde yeterli olmaması nedeni ile Belediye ve Karayolları ile işbirliği ve ortak projeler yapılmalıdır. İlde şehir içi trafiğin düzenlenmesinde yolların durumunun ne olacağına ilişkin ortak bir çözüm

üretilmelidir.

- Trafik kazalarının önlenmesine yönelik halka ve öğrencilere yönelik trafik eğitimi yapılmalıdır. Trafik Eğitim Parkı yapılmalı, Emniyet Birimleri ve Belediyelerin ortak çalışacağı ve her yaşta çocuğun devam edeceği yaz okulu formatında "Çocuk Trafik Kulüpleri" oluşturulmalıdır.

- Trafik kural ihlallerinin azaltılması için denetimler artırılmalı; okul servis araçları, motosikletler daha fazla denetlenmeli, emniyet kemeri denetimleri sıklaştırılmalı, bu konuda ilde değişik yerlere broşür, afiş asılmalı ve eğitim, toplantı, konferans vb. düzenlenmelidir.

- İlde “TEDES” in kurulması sağlanmalıdır; emniyet kemeri denetimi, hız, alkol, araç içi koruma sistemleri, kırmızı ışık ihlalleri, motorlu bisiklet, kask ve cep telefonu kullanımı ve ağır taşıtların denetimleri başta olmak üzere tüm denetimlerin etkinliği artırılmalıdır.

- İlde sürücü, yaya ve yolcu eğitimleri konularında bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Belediyeler ve ilgili meslek odaları ile koordine halinde şehir içerisinde çalışan taksi, dolmuş, minibüs, belediye ve halk otobüsü, servis araçlarını kullanan sürücülere yönelik eğitim ve bilgilendirme toplantıları düzenlenmelidir.

b) Suçla Etkin Mücadelenin Sürdürülmesi

Suçların azaltılması ve suçla etkin mücadeleye yönelik tedbirler alınmalı, suçların ortaya çıkmadan önlenmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bunun için:

- Suç işleme oranlarının azaltılmasına yönelik kolluk kuvvetleri tarafından eğitim projeleri yapılmalı; özellikle de gençler ve halkın hangi yollarla suç işlemeye yönelik kandırılacaklarına ilişkin farkındalık yaratma ve bilinç oluşturmaya yönelik toplantı, konferans, panel ve eğitimler düzenlenmeli ve suç örgütlerinin/kişilerin tuzağına düşmelerinin önlenmesi sağlanmalıdır.

- Suçun işlenmesine neden olan veya kolaylaştıran çevresel faktörlerin üzerinde yoğunlaşılmalı; özellikle kişilere ve mal varlığına karşı işlenen suç oranları azaltılmalı, hırsızlıkla etkin mücadeleye yönelik projeler oluşturulmalıdır. Kişisel güvenlik tedbirleri artırılmalı, devriye sayısı, alarma yönelik tedbirler (sadece özel işyerlerinde değil, sivil konutlarda da), gündüz ve akşam saatlerinde yaya devriye hizmetleri, suçun olabileceği yerlerde motorize devriye hizmetleri artırılmalıdır. Kolluk kuvvetleri tarafından kullanılan mevcut Mobese Sistemleri yenilenmeli ve ihtiyaçlar ve ilin gelişme yönü doğrultusunda yeni noktalara Mobese ve Plaka Tanıma Sistemi (PTS) noktaları ilave edilmelidir.

- Suç haritalarına göre “Dar Bölge Yönetimi” tedbirleri alınmalıdır.

- Kolluk kuvvetlerince suç analiz çalışmaları yapılmalıdır.

- Halkın kolluk kuvvetlerine destek olmasını sağlayacak projeler hazırlanmalıdır. Polis ve jandarma bölgesindeki gönüllü ihbarlarının artırılması için çalışmalar başlatılmalı, broşürler basılmalı, toplantılar yapılmalı, bu yolla halkın bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır. Halkın günlük faaliyetlerini emniyetli ve güvenli bir şekilde sürdürebilmeleri için kolluk kuvvetleri ile vatandaş işbirliğini güçlendirip suç önlemeye yönelik caydırıcı tedbirler alınmalıdır. Halkla kolluk kuvvetlerinin işbirliğinin artırılmasına yönelik

il genelinde anketler yapılmalı ve halkın bu konudaki görüşleri alınmalıdır. Ayrıca, kolluk kuvvetlerinin takip edilen suçların failini yakalama çalışmaları ile ilgili suçun mağdurlarına ulaşıp çalışmaların aşamaları hakkında belirli periyotlarla bilgilendirme yapılması için çalışmalar başlatılmalıdır.

- Çocukların suça sürüklenmeleri ve suçtan mağdur olmaları önlenmelidir. Çocukların suça sürüklenmelerinin önlenmesi ve parçalanmış ailelere yönelik Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Milli Eğitim İl Müdürlüğü ve Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ile ortak çalışmalar yapılmalı ve ortak projeler üretilmelidir. Kolluk kuvvetlerinde bu konuda uzman personelin istihdamı için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

- Uyuşturucu kullanımının azaltılmasına yönelik kolluk kuvvetleri ile İl Sağlık Müdürlüğü ve Milli Eğitim İl Müdürlüğü ile ortak projeler yapılmalıdır; özellikle ortaokul ve liselere yönelik öğretmen ve okul aile birliklerine uyuşturucu ve uyarıcı maddelerle ilgili bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır. Ayrıca, İl Sağlık Müdürlüğü ile koordineli olarak ilde AMATEM (Uyuşturucu Tedavi Merkezi) kurulmalıdır.

- Kaçakçılık ve organize suçların azaltılması için kolluk kuvvetleri ile Belediyeler, Vakıflar, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile ortak projeler geliştirilmelidir. Kültür ve tabiat varlıklarını korumaya yönelik “Güvenlik Projesi” yapılmalıdır. Çarpık yapılaşma, terk edilmiş, dar, kontrolsüz eski yerleşim alanlarına yönelik projeler geliştirilmelidir. Belediye Başkanlığı ve Vakıflar İl Müdürlüğü ile metruk binaların mevzuata uygun olanlarının yıkılması yönünde yazışmalar yapılmalı ve konu ile ilgili gerekli takip sağlanmalıdır. Çocukların buldukları ve sığınma yeri olarak kullandıkları metruk binaların mevzuata uygun olanlar yıkılmalı ve bu tip yerlerde barınmalarının önüne geçilmesi için ilgili kurumlarla irtibata geçilmelidir.

- Kolluk kuvvetlerinin asayiş suçları ile mücadele etkinliği artırılmalıdır. Profesyonel, mevzuat konusunda uzman personelin yetiştirilmesi sağlanmalı, organize operasyonların sayısı ve niteliği artırılmalı, örnek uygulamaların Niğde iline kazandırılması için diğer kurumlar ile işbirliği yapılmalıdır.

- Sanal ortamda işlenen suçlar tespit edilmeli, bu konuda araştırmalar yapılmalıdır. Siber suçlar konusunda yaşanmış olaylardan örnek olay kitabı basılmalı ve faili meçhul olay bırakılmamalıdır. Facebook, Microsoft, alışveriş siteleri, oyun siteleri, bankalar ve ilgili kurumlar ile resmi yazışmalar yapılmalıdır.

c) Gizli Kalmış Suçların Açığa Çıkarılması

Gizli kalmış suçlar açığa çıkarılmalı ve güvenlikle ilgili

konularda halk bilinçlendirilmelidir. Bunun için:

- İl genelinde özel kişi ya da kurum/kuruluşlardan destek alarak, belirli periyotlarla kolluk kuvvetleri tarafından “Güvenlik Algılaması Araştırması” yapılmalıdır.

- Aile içi ve dışı cinsel taciz, tecavüz, çocuk yaşta evlilik, aile içi şiddet vb. olaylarda mağdurun kolluk kuvvetlerine müracaat kanalları açılmalı, bu konuda yerel basın da desteği alınarak bilinçlendirme ve farkındalık yaratılmalı, mağdurların haklarının ne olduğu ve böyle durumlarda adım adım ne yapmaları gerektiği konusunda broşürler basılmalı, bilinçlendirme toplantıları yapılmalı, çocuk yaşta evliliğin Türk Ceza Kanunu’na göre suç olduğu konusunda toplum bilinçlendirilmeli, bu konuda paydaşlarla ortak faaliyetler yürütülmelidir. Çocuk yaşta evlenme oranının azaltılması için mahalle muhtarları ve müftülüklerin, 17 yaşından önce çocukların evlendirilmesi durumunda kolluk kuvvetlerine bilgi vermeleri sağlanmalıdır.

- Kayıp ve aranan şahısların/çocukların bulunmasına yönelik çalışmalar geliştirilmelidir. Aranan ve kayıp şahıslar ile ilgili mevzuat değişiklikleri takip edilmeli ve bu doğrultuda personele eğitim verilmeli, bu konuda yeni teknolojik yöntemler temin edilerek bu yöntemlerden etkin bir şekilde faydalanılmalıdır. Evinden veya bulunduğu kurumdan kaçmayı alışkanlık haline getiren çocuklar, Kolluk Kuvvetlerinin psikoloğu ve ilgili kurumların psikologlarının gözetiminde dinlenmeli, bu yöndeki çalışmalar artırılarak devam ettirilmelidir.

- Terör örgütlerinin eleman kazanmak için kullandığı faaliyetler engellenmeli/deşifre edilmeli, propagandaları etkisiz kılınmalı, çocuk ve gençlerin dönem dönem içerisinde buldukları (ergenlik vb.) psikolojik değişimlerde terör örgütlerinin bu durumlardan faydalanma şekilleri anlatılmalı, ilgili kurumlarla koordineli olarak Üniversite yurtlarında ve merkez ve ilçelerde bulunan liselerde uygun olan zamanlarda (sınav ve tatil olmayan dönemlerde) alanında uzman personel ile öğrencilere slayt, broşür, küçük materyaller eşliğinde bilgilendirme yapılmalıdır. Yapılacak bilgilendirmeler ile terör örgütlerinin gençler üzerinde kurdukları tuzaklar, gerek toplumsal olaylarda gerekse kırsal alanda gençlerden nasıl faydalandıkları örnekleri ile anlatarak gösterilmelidir).

d) Güvenlikle İlgili Birimlerin, Personel ve Teknik Altyapısının Geliştirilmesi

İlde güvenlikle ilgili daha kaliteli, daha hızlı ve daha etkin güvenlik hizmeti verilebilmesi için güvenlikle ilgili birimlerin teknik ve personel altyapısı geliştirilmelidir. Bunun için:

- Kurumsal hafıza iyileştirilmeli; önemli olaylar

ajandası oluşturulmalı ve ilde güvenlikle ilgili taraflar yıllık değerlendirme toplantıları yapmalı, birimler ve il bazında bunlar arşivlenmelidir.

- Emniyet güçleri için de tıpkı Jandarma gibi bir “Emniyet Müdürlüğü Kampüsü” oluşturulmalı ve hizmet binaları iyileştirilerek, lojistik destek artırılmalıdır.

- Kolluk Kuvvetlerinin Ar-Ge konusundaki eksiklikleri giderilmelidir.

- Kolluk Kuvvetleri hizmet içi eğitimlerle daha iyi ve kaliteli hizmet sunumu konusunda desteklenmeli; ihtiyaç duyulan alanlarda, üniversiteden de destek alarak eğitimler düzenlenmelidir. Bu eğitimlerde özellikle meslek etiğine ve proje yönetimine de yer verilmelidir. Ayrıca, simülasyon eğitimlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik ilgili kurum/kuruluşlarla ortak faaliyet ve girişimler başlatılmalıdır.

- Kimlik sorgulama, durdurma, arama, hırsızlık, ev araması, toplumsal olaylara müdahale, olay yeri inceleme gibi faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için bir “Simülasyon Merkezi” kurulmalıdır.

- Jandarma ve emniyet güçleri arasında anlık bilgi paylaşımını sağlayacak Valilik nezdinde bir sistem kurulmalıdır.

- Terörle mücadelede aktif görev yapan personelin günümüz şartlarına uygun araç ve gereçleri temin edilmelidir. Gerek Niğde ilinin, gerekse çevre illerin ihtiyaçlarında da kullanabilecekleri zırhlı araçlar temin edilmelidir.

- Kolluk Kuvvetlerinin kullandığı ekip otolarına GPS cihazı takılmalı ve dijital harita üzerinde ekiplerin sevkı sağlanmalıdır.

- Olay yeri inceleme hizmetlerinde, Kolluk Kuvvetleri tarafından kullanılan ekip otolarının gelişmelere göre yeniden tasarımları yapılmalı ve olay yeri inceleme hizmetlerinde kullanılan olay yeri inceleme kitlerinin teknolojik gelişmelere göre yeniden tasarımları sağlanmalıdır.

- Kolluk kuvvetlerinin istihdamında uluslararası normlar esas alınmalıdır.

3.11. AFET VE ACİL DURUM

Bilindiği üzere afet; toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olayları; acil durum ise toplumun tamamının veya belli kesimlerinin normal hayat ve faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan ve acil müdahaleyi gerektiren olaylar ve bu olayların oluşturduğu kriz halini ifade etmektedir

Afet ve acil durum yönetim merkezleri ise afet ve acil durumlarda müdahalenin koordine edildiği, 24 saat esasına göre çalışan, kesintisiz ve güvenli bilgi işlem ve haberleşme sistemleri ile donatılan merkezlerdir (Türkiye Afet Müdahale Planı, 2013).

Niğde ili, 4. derecede tehlikeli deprem bölgesindedir. Türkiye'nin en büyük 4 fay hattından Ecemiş Fay Hattı ile Tuz Gölü Fay Hattı'nın geçtiği bir bölgedir. Niğde ilinde 10.01.1940 tarihinde 5 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiş ve bu depremde 58 kişi hayatını kaybetmiş, 586 konut-iş yeri zarar görmüştür. Ecemiş Fayı, 30.09.2011 tarihinde merkez üssü Çamardı ilçesi

Sulucaova Köyü olmak üzere 4,5 büyüklüğünde deprem meydana getirmiştir. Depremde can kaybı olmamış ancak, Sulucaova Köyü'nde 40 konutun "Hasarlı-Oturulur" derecede hasarlı olduğu, Kocapınar Köyü'nde 2 konutun "Hasarlı-Oturulamaz" derecede, 25 konutun "Hasarlı-Oturulur" derecede hasarlı olduğu Orhaniye Köyü'nde 11 konutun "Hasarlı -Oturulur" derecede hasarlı olduğu tespit edilmiştir.

Niğde ilinde heyelan olayı Merkez ilçe ve Ulukışla ilçesine bağlı yerleşim birimlerinde görülmektedir. Kaya düşmesi olayı il genelinde gözlenmekte olup, Çiftlik ve Altunhisar ilçelerinde daha yoğun gözlenmektedir. Su baskını olayları, Seyhan ve Konya kapalı havzasında yer alan Niğde ilinin Merkez, Bor ve Ulukışla ilçelerinde gözlenmektedir. Güney yerleşimleri Toros Dağları üzerinde yer alan Niğde ilinde de çığ riskine sahip alanlar bulunmaktadır. Ayrıca, ülkemizde dağcılık faaliyetlerinde önemli bir yeri olan ve büyük çığ alanlarına sahip Aladağlar Kuşağının büyük bir bölümü, Niğde il sınırları içinde kalmaktadır.

3.11.1. Afet ve Acil Durum Öncesi Hizmetler

3.11.1.1. Eğitim

Afet ve acil durum hizmeti sunan; resmi görevlilerin, STK görevlilerinin ve gönüllü bireylerin afet ve acil durum tehlikelerine hazırlanarak üstlendikleri ya da kendilerine verilen görevleri bilinçli, düzgün ve zamanında yerine getirebilmeleri için eğitilmiş olmaları hayati önem taşımaktadır.

Halkın afet türlerine ve acil durumlara karşı önlem almaları eğitimleriyle doğru orantılıdır. Afete hazırlık aileden başlayıp, okulda ve işyerlerinde yani hayatın her noktasında devam etmek durumundadır. Bu nedenle, afet ve acil durumlara her an her yerde hazır olabilmekte fayda vardır. Bunun için başta, afet öncesi afet sırası ve sonrası görev yapanlar için farklı afet ve acil durum senaryoları hazırlanmalı, eğitimler ve tatbikatlarla öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesi sağlanmalıdır. Aynı şekilde, bireyler ve aileler de bu konuda öğrendiklerini canlı tutmalıdır. Tatbikatlar yapılarak bu bilgilerin güncel tutulması sağlanmalıdır. Halkın eğitimi için eğitim seviyelerine uygun olarak, gerek dijital gerekse basılı yayınlar yapılmalıdır. Çeşitli kurslar, seminerler düzenlenmelidir.

İtfaiye Müdürlüğü tarafından; hizmet içi ve dışında resmi kurum ve kuruluşlardan gelen talep üzerine yangın ve kurtarma eğitimi verilmiştir.

2010 ile 2013 yılları arasında, Niğde il Merkezinde Emniyet Müdürlüğünde eğitim gören personel sayısı 293 kişidir. Bor ilçesinde 45, Altunhisar ilçesinde 20, Çiftlik ilçesinde 19, Çamardı ilçesinde 14, Ulukışla ilçesinde ise 25 kişidir. 9 günlük eğitim programını; Afet Eğitimi, Yangın Ekipleri Eğitimi, Temel Afet Bilinci Eğitimi ve Servis Eğitimi oluşturmaktadır.

3.11.1.1.1. Afet ve Acil Durum Çalışanlarının Eğitimi

İl AFAD Müdürlüğüne atanan aday memurlar, temel ve hazırlayıcı eğitime tabi tutulmakta; devamında ise branşının gerektirdiği hizmet içi eğitimlere, kurslara ve panellere katılmaları sağlanmaktadır. Arama ve kurtarma ekibi, haftanın 2 gününde, arazi çalışması yapmaktadır. Müdürlükte, 9 Arama Kurtarma Personeli bulunmakta

olup, 7'si KBRN eğitimi almıştır. Aynı zamanda Ahiler Kalkınma Ajansı aracılığıyla ekip personeline yaz ve kış dağcılık eğitimi verilirken, İl Sağlık Müdürlüğünden ilkyardım eğitimi alınmıştır.

2009 yılında, İl AFAD Müdürlüğü personelinin hizmet içi eğitimi alan kişi sayısı 7, 2011 yılında aday memurlar eğitimi alan kişi sayısı 14, 2012 yılında aday memurlar eğitimi alan kişi sayısı ise 7'dir. Seminer sayıları sıra ile 2009'da 5 adet, 2011' de 40 adet ve 2012'de 40 adettir.

AKUT'a ait; gönüllü çalışanlar, dağcılık eğitimlerini belli periyodlarla tekrarlamaktadır. Aylara göre değişmekle beraber, ortalama her ay en az 2 faaliyet yapılmaktadır.

Bu faaliyetler yaz aylarında daha çok olmaktadır. Örneğin, yılda iki kez tüm Türkiye'deki AKUT üyelerine dağcılık temel eğitimleri ve yaz-kış kurtarma teknikleri eğitimi Aladağlar'da verilmektedir.

3.11.1.1.2. Resmi Kurum Çalışanlarının Eğitimi

Başbakanlık AFAD Başkanlığı tarafından, 16-20 Eylül 2013 tarihinde telekonferans yoluyla kamu kurum ve kuruluşları, STK ve muhtarlara KBRN farkındalık eğitimi verilmiştir. 2014 yılı içerisinde ilde İtfaiye Erleri ve Arama Kurtarma Personeline yönelik ilkyardım eğitimleri düzenlenmiştir. 2009-2013 yılları arasında resmi kurumlara verilen eğitimlerin sayısı Tablo 3.11.1'de görülmektedir.

Tablo 3.11.1: Niğde İlinde Resmi Kurumlara Verilen Eğitimlerin Sayısı

EĞİTİM TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013
Doğal Afetler ve Tahliye Tatbikatı	--	33	28	20	17
Yangın Eğitimi	--	4	--	--	2
Aile ve Birey Eğitimi	--	--	--	--	8
İl, İlçe Kriz Merkezi Görevlilerine Eğitim	9	--	--	--	--
Kurumlara SSG TAG Eğitimi	18	--	--	--	--
Kurtarma Yıkıntıları Kaldırma Ekibi Personeline Eğitim	3	--	--	--	--
Okullarda Deprem Eğitimi	--	2	--	--	--
Sivil Savunma Amirleri Eğitimi	--	--	--	--	2
Hükümlülere Doğal Afetler ve Yangın Eğitimi	--	--	--	--	1

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

Resmi kurumlara verilen doğal afetler ve tahliye tatbikatı eğitimlerinin yıllara göre dağılımına bakıldığında düzenli bir şekilde yapıldığı görülmektedir. Doğal afetler ve tahliye tatbikatları her yıl tekrarlanmaktadır. Diğer eğitimler ise kurumlardan gelen talep üzerine yapılmaktadır.

2009 yılında 135 kişiye İl, İlçe Kriz Merkezi Görevlileri Eğitimi, 185 kişiye SSG TAG Eğitimi, 43 kişiye Kurtarma Yıkıntıları Kaldırma Ekibi Eğitimi; 2010 yılında 600 öğrenciye Okullarda Deprem Eğitimi; 2011 yılında kurumlarda ve fabrikalarda çalışan 580 personele Yangın Eğitimi; 2012 yılında kurumlarda çalışan 570 personele Doğal Afetler ve Yangın Eğitimi; 2013 yılında 300 hükümlüye Doğal Afetler ve Yangın Eğitimi, 125 Kurum personeline Yangın Eğitimi, 72 kişiye ise Sivil Savunma Amirleri Eğitimi verilmiştir. 2009 -2013 yılları arasında 16 konferans ve 25 seminer düzenlenmiştir.

3.11.1.1.3. Sivil Toplum Kuruluşlarının ve Halkın Eğitimi

Sivil toplum örgütleri, toplumların yaşam şekillerini hemen hemen her konuda iyileştirmek amacıyla kurulmuş yapılardır. Her sivil toplum örgütünün farklı kuruluş amaçları olsa da temelde benzer amaçlara hizmet etmek için kurulmuşlardır. Sivil toplum kuruluşları, toplum için sürdürdükleri faaliyetlerin, toplumun farkında olmasını sağlamak ve kuruluşun algısını olumlu yönde değiştirmek için çalışmalar yürütmektedirler. Bu, bütün sivil toplum kuruluşlarının ve üyelerinin ortak sorumluluğudur. Çünkü sivil toplum kuruluşlarının temel amacı, toplumun yararı için çalışmalar yapmak ve toplumun bu faaliyetlere katılımını sağlayarak en üst düzeyde sonuç elde etmektir. Topluma faydaları düşünüldüğü zaman sivil toplum kuruluşları, afet konusunda halkın bilinçlenmesi adına

yararlı çalışmalar yürütüp, toplumun farklı kesimlere gönüllülük esasına dayalı olarak ulaşılabirliği yüksek olduğundan dolayı afet ve acil durumlara ilgili eğitimler kuruluş üyelerine verilmektedir.

Toplumun her kesiminin afetler konusunda eğitime ihtiyacı bulunmaktadır. Yöneticilerin, halkın, öğrencilerin, toplum afet gönüllülerinin ayrı ayrı eğitimi gerekmektedir. Her konuda olduğu gibi afetler konusunda da eğitimin büyük önemi bulunmaktadır. Büyük bir kargaşanın yaşandığı bir ortamda, bilinçli vatandaşların varlığı ve sayısal oranı, orada yaşamı kolaylaştıracaktır. Afetler konusunda verilen eğitimler, vatandaşlarımızın doğal

afetler konusunda bilgi sahibi olması, afet öncesi, sırası ve sonrasında nasıl hareket etmesi gerektiğini bilmesi açısından oldukça önemlidir.

Halk eğitimi; aile ve birey eğitimleri evlere gidilerek yapılmaktadır. Okullarda doğal afetler konusunda eğitimler verilmektedir. İl AFAD Müdürlüğü 2013 yılında Afete Hazır Türkiye kapsamında vatandaşların bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi adına afetlere yönelik eğitim vermiştir. 2009-2013 yılları arasında sivil toplum kuruluşlarına ve halka verilen eğitimlerin sayısı Tablo 3.11.2'de gösterilmiştir.

Tablo 3.11.2: Niğde İlinde Sivil Toplum Kuruluşlarına/Halka Verilen Eğitimler ve Eğitim Alan Kişi Sayısı

EĞİTİM TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013
Köy Muhtarlarına Sivil Savunma Eğitimi	1				
İzci Arama Kurtarma Eğitimi	1				
İzci Liderleri Eğitimi	5				
Fabrikalara SSG TAG eğitimi	18				
Doğal Afetler Yangın Eğitimi	18	14	5	13	12
Sivil Savunma Günü Etkinlikleri		1			
Alarm Görevlileri Eğitimi		2			2
Alarm Kod İşlem Görevlileri Eğitimi		1			1
Eğitim Alan Kişi Sayısı	11.994	17.691	1.441	3.101	2.201

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

Arama ve kurtarma ekiplerinin katkılarıyla gerçekleştirilen eğitimler, 2009 yılında 43 adet olup 11.994 kişiye, 2010 yılında 18 adet olup 17.691 kişiye,

2011 yılında 5 adet olup 1.441 kişiye, 2012 yılında 13 adet olup 3.101 kişiye ve 2013 yılında 15 adet olup 2.201 kişiye verilmiştir.

3.11.1.2. Lojistik

Lojistik; ihtiyaçları karşılamak üzere her tür ürün, servis ve bilgi akışının üretildikleri/temin edildikleri noktalardan, tüketildikleri son noktaya kadar olan tedarik zinciri içindeki hareketinin etkili, verimli bir şekilde planlanması ve uygulanmasıdır.

Niğde ili için hava, kara ve demiryolu ulaşımı esas olmak üzere, afet ve acil durum öncesi, sırası ve sonrası hizmetler için planlama yaparken geçici iskân yerlerine ulaşım tasarlanmaktadır. Afet ve acil durum sırası hizmetler için öncelikle, il içinde arama ve kurtarma ile sağlık ekiplerinin beraberinde, il dışından gelen ekiplerin afet ve acil durum mahalline intikalleri, barınma ve iaşe

ihtiyaçlarının giderilmesi "İl Afet Müdahale Planı" ile planlanmaktadır. Afet ve acil durum sonrası iyileştirme aşamasında, hem hizmetleri yürütenlerin hem de sunumu yapılan ihtiyaçların nakliyesi planlanmaktadır. Afet ve acil durum öncesi, hem il içinden veya il dışından gelenler için afet ve acil durum mahallinin, barınma ve iaşe ihtiyaçlarının tespiti, hem de acil durum mahalline ulaşım sağlayacak güzergâhların tespiti önemlidir.

Niğde ilinde meydana gelen dağcılık kazalarında, yaralıların acil sevklerinde ve cesetlerin insan gücüyle tahliyesinin mümkün olmadığı durumlarda, Başbakanlık AFAD'dan helikopter istenmektedir. Afet ve acil

durumlarda araç ihtiyacı, öncelikle, resmi kurum ve kuruluşlardan görevlendirme yapılarak karşılanmakta, yine de ihtiyacın karşılanamaması durumunda özel sektörden tedarik edilmektedir.

Afet ve acil yardım durumları için, Niğde ilinde, AFAD Müdürlüğünde 3 adet araç bulunmaktadır. Bu araçlar 1 adet Ford Ranger 4x2, 1 adet Ford Ranger 4x4 ve 1 adet Isuzu D-Max 4x4'tür. İl Sağlık Müdürlüğünde 40 araç bulunmaktadır. Bu araçlar, 39 adet acil ambulans ve 1 adet UMKE (Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri) aracıdır. Halk Sağlığı Müdürlüğünde ise 1 adet aşı nakil aracı bulunmaktadır.

Afet ve acil durum öncesi, sırası ve sonrası ihtiyaç duyulacak işenin sunumunun kim tarafından, nerede ve nasıl sunulacağını planlaması da lojistik faaliyetleri içerisinde değerlendirilmektedir. Afet ve acil durum sırasında müdahaleyle görevli resmi ve STK görevlileri ile halkın ihtiyacını karşılayacak işe merkezlerinin kurulacağı yerler belirlenip, hali hazırda bu hizmet Türk Kızılay Başkanlığı aracılığıyla yapılmaktadır. Bunun yanında, Sivil Toplum Kuruluşları ve özel sektörde işe hizmeti verebilmektedir. Ayrıca, Afet ve Acil Durumlarda kaynak sayım ve afet planlarında belirlenen, gıda üreten kuruluşlardan el koyma/satın alma suretiyle işe sağlanmaktadır.

3.11.1.3. Tatbikatlar

Bir acil durum veya afet halinde, yapılması planlanmış olan müdahale sürecinde yer alan eylemlerin uygunluğunu, yeterliğini ve güncelliğini mümkün olduğunca gerçeğe yakın koşullar altında ve bir senaryoya bağlı kalarak denemek amacıyla yapılan tatbikatlar, herhangi bir acil duruma hazırlık ve tedbir alma amaçlarını içermektedir. Afet ve acil durumlar konusunda yapılması

Afet ve acil durum öncesi, sırası ve sonrası yapılacak hizmetlerde arama ve kurtarmadan, eğitime; ilkyarımdan işe; hasar tespitinden, işe ve ibate ihtiyaçlarının giderilmesine kadar bilgilendirme dâhil tüm ihtiyaçların sunumunda teknik ekipmana ihtiyaç duyulmaktadır. İl AFAD Müdürlüğünün arama ve kurtarma malzemeleri %85 oranında tamamlanmış bulunmaktadır.

İtfaiye Müdürlüğüne ait; 1 adet 33 metrelik merdivenli itfaiye aracı, 1 adet 24 metrelik merdivenli itfaiye aracı, 1 adet 18 metrelik merdivenli itfaiye aracı, 1 adet tam donanımlı yangın ve kaza kırım aracı, 2 adet su arazörü olmak üzere toplam 6 adet itfaiye aracı bulunmaktadır. Ayrıca, İtfaiye Müdürlüğüne ait 7 adet su motopompu, toplam 72 ton ağırlık kaldırma kapasiteli 3 adet muhtelif ebatlarda hava yastığı, 1 adet 5,7 kw'lık jeneratör, 1 adet hidrolik kesici ayırıcı, 1 adet hidrolik kriko, 2 adet araç önu çeki aparatı, 1 adet atlama yatağı, 2,5 yükseklik 4x6 ebadında atlama yatağı, 1 adet beton kesme motoru, 1 adet ağaç kesme hızarı, 11 adet temiz hava solunum cihazı şehrin muhtelif yerlerinde hidrant sistemi bulunmaktadır.

Arama Kurtarma Timi (AKUT)'ne ait; 4x4 arazi aracı, 1 adet kurtarma sedyesi, dağ kurtarma teknik malzemeleri, iletişim cihazları (telsiz), navigasyon cihazları, yer bildirim cihazları, konaklama ve barınma malzemeleri mevcuttur.

gerekenlerin pratik anlamda uygulanmasını içeren tatbikatların yapılması ve belirli aralıklarla tekrar edilmesi, yaşanması muhtemel afet ve acil durum anında en az can ve mal kaybının yaşanması adına son derece önem arz etmektedir.

Niğde ilinde, 2010-2013 yılları arasında düzenlenen tatbikatlar Tablo 3.11.3'te görülmektedir.

Tablo 3.11.3: Niğde ilinde Yapılan Tatbikatlar ve Tatbikata Katılan Kişi Sayısı

TATBİKAT TÜRÜ VE SAYISI	2010	2011	2012	2013
Okullarda Deprem Eğitimi ve Tatbikatı	2	-	-	-
Sivil Savunma Günü Etkinlikleri	1	-	-	-
Kurumlara/Fabrikalara Yangın Eğitimi ve Tatbikatı	-	5	6	-
Öğrencilere Yangın Eğitimi ve Tahliye Tatbikatı	-	-	-	5
Kurumların Personeline Yangın Tatbikatı	-	-	-	3
Tatbikata Katılan Kişi Sayısı	980	580	570	707

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

Tablo 3.11.3 incelendiğinde 2010-2013 yılları arasında deprem tatbikatı, yangın tatbikatı, tahliye tatbikatı ve sivil savunma etkinliklerinin yapıldığı ve 2010 yılında 3 tatbikatla 980 kişiye, 2011 yılında 5 tatbikatla 580 kişiye, 2012 yılında 6 tatbikatla 570 kişiye ve 2013 yılında 8 tatbikatla 707 kişiye eğitim verildiği anlaşılmaktadır.

İtfaiye Müdürlüğü tarafından periyodik olarak aylık ve yıllık; kurum ve kuruluşlardan gelen talep üzerine yangın

ve kurtarma tatbikatı yaptırılmaktadır. UMKE ve AKUT, yaz ve kış dağ kurtarma tatbikatları yapmaktadır. Bu tatbikatların yılda iki kez Türkiye'deki AKUT birimleri ile yapılması planlanmaktadır.

05.06.2012 tarihinde "Olası Yangın Anında Bina Tahliyesi ve Hasta Kurtarma" konulu tatbikata, Halk Sağlığı Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, Belediye İtfaiyesi, 112 Ambulans Servisi, UMKE sağlık ekipleri katılmıştır.

3.11.1.4. Yayınlar

İl AFAD Müdürlüğü, toplumu afet ve acil durumlar konusunda bilgilendirme ve bilinçlendirme amacıyla hazırlanan afiş, broşür ve posterlerle farkındalık oluşturarak ve herhangi bir afet ve acil durum öncesi, sırası ve sonrasında yapılması gerekenler adına bilgilendirme amacı taşıyan görselliği yüksek yazılı iletişim araçlarının dağıtımını sağlayarak gereken sosyal sorumluluk anlayışını yerine getirmektedir. Toplumun farklı yaş kesimlerini dikkate alarak, önemli eğitsel özelliklere sahip olarak hazırlanan görseller, Afet ve acil durumlarla ilgili eğitici ve öğretici bilgileri içermektedir. Resim 3.11.1, 2009-2013 yılları arasında, ilde dağıtımı yapılmış broşürleri göstermektedir.

Niğde ilinde, AFAD Başkanlığı tarafından tasarlanan ve basılan afiş ve broşürler, İl AFAD Müdürlüğü aracılığıyla öğrencilere ve halka dağıtılmaktadır. Ayrıca, AFAD internet sitesinden de bunlar yayınlanmaktadır.

AKUT, tanıtım amacıyla Aladağlar Haritası, Bolkar Dağları Haritası, Aladağlar Görseli (El Broşürü), Deprem Eğitimi El Kitabı, Hayata Devam Türkiye CD'si, Niğde

Resim 3.11.1: 2009-2013 Yılları Arasında Niğde İl AFAD Müdürlüğü Olarak Dağıtılan Broşürler

Gezi Rotaları Kitabı, Aladağlar ve Bolkar Dağları ile ilgili posterler yaptırmıştır.

3.11.1.5. Kurumlararası Koordinasyon

Sözcük anlamıyla eşgüdüm demek olan koordinasyon, bir organizasyondaki madde ve insan kaynaklarının, bilgi ve becerilerinin birleştirilmesi ve bu yolla işletme amaçlarının gerçekleştirilmesi için yapılan faaliyetleri içine almaktadır. Koordinasyon, faaliyetler ve faaliyet grupları ile amaçlar ve araçlar arasında uyum sağlama çabası, iş bölümü ile ayrılmış kişiler arasında uyumlu bir bağlantı kurmaktır. Koordinasyon sayesinde, bir faaliyete katılan birimler veya kişiler birbirinden haberdar olmaktadır.

Afet ve acil durumlarla ilgili oluşturulan koordinasyonda, kurumların karşılıklı olarak bilgilerini paylaşması, faaliyetleri hakkında birbirlerini haberdar etmeleri, aralarında iyi bir iletişim ağına sahip olmaları, afet ve acil durum anında görev, yetki ve konu alanları

farklı olan bu kurumların, en az can ve mal kaybı olması için eşgüdüm içinde faaliyet göstermeleri amaçlanmaktadır.

Afet ve acil durum sırası ve sonrasında koordinasyon planlamaları önceden yapılmalıdır. Kurumlar arası koordinasyon, mevcut mevzuat uyarınca il düzeyinde ilin valisi, ilçelerde kaymakamların öncülüğünde AFAD Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Afet ve Acil Durum Yönetimi Şube Müdürlüğü'nün sekretaryalarını yaptığı, Afet ve Acil Durum Koordinasyon Kurulu il koordinasyonunun iskeletini oluşturmaktadır.

Afet ve acil durum anında AKUT, Jandarma, Niğde AFAD ve UMKE ile kendi uzmanlık alanları ile ilgili konularda iletişim kurmaktadır.

3.11.1.6. İskân Analizi

Yerleşim yerleri kurulurken, bölgenin zemin yönünden sağlamlığının ve yerleşim yeri olmasının uygunluğunun belirlenerek herhangi bir afet durumunda yaşanması muhtemel felaketlerin önüne geçmek amacıyla yapılan analizlerdir.

Afet ve acil durum sonrasında, toplu yerleşim yerlerinde oluşabilecek herhangi bir yıkım sonrasında, vatandaşlar için kalıcı barınma yerleri inşa edilene kadar

güvenli bir şekilde gündelik yaşamlarını geçirmeleri için oluşturulacak afet ve acil durumlar yönünden güvenli ve risk taşımayan bölgelerin analizin yapılmasıdır.

İskân analizlerinin yapılarak, afetler yönünden risk taşımayan yerleşim yerlerinin oluşturulması, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün hazırlamış olduğu raporlar doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

3.11.1.7. Meteorolojik Durum Analizi

Meteoroloji, atmosferde meydana gelen hava olaylarının oluşumunu, gelişimini ve değişimini nedenleri ile inceleyen ve bu hava olaylarının canlılar ve dünya açısından doğuracağı sonuçları araştıran bir bilim dalıdır.

Günlük yaşantımızın birçok noktasında hava olayları etkili olmaktadır. Kar ve fırtına gibi hava olayları hayatı olumsuz etkilediğinden dolayı, meteoroloji tarafından yapılan hava tahminleri sayesinde hava olaylarının hayatımızı olumsuz etkilenmesinin önlenmesi ve vereceği zararların azaltılması hedeflenmektedir.

Meteoroloji tarafından yapılan hava tahminleri sayesinde can kurtaracak önlemler de alınabilmektedir. Havanın durumuna göre oluşabilecek sel baskını, çığ, heyelan gibi afet niteliği taşıyan hava olaylarından kaynaklanacak olumsuzluklara karşı önlemler alınarak ve vatandaşlar önceden uyarılarak, can ve mal kayıplarının en aza indirilmesi amaçlanmaktadır.

Afet ve acil durumlara hazırlıklı olunması, müdahale edilmesi ve normal hayata dönüş aşamalarının her biri için ve afet türlerine göre analiz yapılması önem arz etmektedir. İl AFAD Müdürlüğü'ne gelen meteorolojik yazılar değerlendirilerek üst yazıyla merkez ve diğer belediyelere bildirilmekte, hoparlörlerle halka anons yapılmaktadır. Tedbir için ilçe Kaymakamlıklarına, Belediye Başkanlıklarına, İl Özel İdaresine, İl Sağlık Müdürlüğüne, İl Millî Eğitim Müdürlüğüne, Karayolları Şube Şefliğine, DSİ Şube Müdürlüğüne bilgi verilmektedir.

2010 yılında sel-su baskınları Merkez-Sazlıca ve Bor-Kızılca mevkiinde, 2011 yılında Merkez-Kayırlı ve Konaklı, Bor-Kızılca, 2014 yılında ise Merkez-Çamardı mevkiinde oluşurken, yıldırım düşmesinin Bor ve Karaatlı ilçelerinde olduğu görülmüştür.

Tablo 3.11.4: Niğde İlinde Meydana Gelen Meteorolojik Kaynaklı Afetler

AFET TÜRÜ	2010	2011	2012	2013	2014
Sel-Su Baskını	3	3	-	-	1
Aşırı Kar Yağışı	-	-	1	-	-
Yıldırım	-	-	1	-	-
Heyelan	-	-	-	1	-
Fırtına	-	-	-	14	-

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

3.11.1.8. Tehlike ve Risk Analizi

Tehlike; canlıları çevreyi ve/veya malı, tesisleri tehdit eden, kapsamı belirlenmemiş kaza ve zarar potansiyelini ifade ederken, risk ise kapsamı belirlenmiş zarar potansiyeli ve kaza olma olasılığını tanımlamaktadır.

Tehlike ve risk analizi ise tehlikenin tanımlanması, riskin değerlendirilmesi, kontrol tedbirlerinin uygun şekilde kullanılması ve sonuçların değerlendirilmesini de kapsayacak şekilde toplam yöntemi ifade etmektedir.

Afet ve acil durumlar yönünden ise tehlike ve risk analizi yapılmasının amacı; yerleşim yerleri kurulurken, bölgenin zemin yönünden sağlamlığının, sel olayına karşı dere yatağında olup olmadığının, zemin çökmesine karşı jeolojik yönden uygunluğunun, çığ olayına karşı yerleşim yerinin yamaç eğiminin uygunluğunun, heyelan olma olasılığına karşı bölgenin almış olduğu yağış miktarının ve toprak yönünden zemin kayganlığının, ormanlık arazinin bölgedeki yoğunluğunun ve yerleşim yerlerine yakınlığının ne olduğu gibi genel etkenler göz önünde bulundurulup, ayrıntılı tehlike ve risk analizleri yapılarak herhangi bir afet durumunda yaşanması muhtemel felaketlerin önüne geçmektir.

Tehlike ve risk analizlerinin yararları şunlardır:

- Yerleşim yerlerinin güvenliğini, başka bir deyişle kaza ve hasar potansiyelini belirlemek.
- Afet ve acil durumlara yönelik kaza ve hasar potansiyelini en uygun koşullarla iyileştirme olanağı sağlamak.
- Herhangi bir afet ve acil durum anında can ve mal kaybı olanağını en aza indirip, toplumsal psikolojik dayanma gücünü artırmak.
- Yerleşim yerlerinde ve ticari amaçla çalışan tesislerde yapılacak değişiklik işlemlerinde, en ekonomik ve güvenli yolun seçilmesini sağlamak.
- Yerleşim yerlerinin genişletilmesi, yeni ticari tesislerin kurulması vb. durumlarda yetkililerden daha çabuk izin alınmasını sağlamak.
- Yerleşim yerleri kurulurken, kredi kurumlarından

çabuk ve iyi koşullarda kredi alınmasını ve sigorta ile ilgili her türlü işlemin en düşük düzeyde maliyetli olmasını sağlamak.

- Toplumsal yaşamın güven içinde sürdürülmesini sağlamak.

Planlama Zarar Azaltma ve İyileştirme Şubesi tarafından, Niğde ili içerisinde meydana gelmiş veya olması muhtemel afet olayları yerinde incelenmiş olup, Bor ilçesine bağlı Kaynarca Köyü'nde muhtemel zemin çökmesi afeti nedeniyle 24.06.2010 tarihli Jeolojik Etüt (Afet Etüt) Raporu düzenlenmiş, 35 konut ve 1 iş yerinin nakli teklif edilmiştir. Kaynarca Köyü'nde 07.06.2011 tarihli Jeolojik Etüt (Afet Etüt) Raporu'nda 73 konutun, 25.05.2012 tarihli Jeolojik Etüt (Afet Etüt) Raporu'nda ise 119 konutun nakli teklif edilmiştir. Çiftlik ilçesi Bozköy Kasabası'nda muhtemel kaya düşmesi afeti nedeniyle 21.01.2013 tarihli Jeolojik Etüt Raporu'nda 20 hanenin nakledilmesi teklif edilmiştir. Çiftlik ilçesi Azatlı Kasabası'nda ise muhtemel kaya düşmesi ve muhtemel su baskını afeti nedeniyle DSİ ile yapılan (20.12.1984 gün ve 6684 sayılı prensip protokolü gereği) ortak etüt çalışmasına devam edilmektedir. Yaklaşık 107 konutun muhtemel afetlerden etkilendiği tespit edilmiştir. Niğde ili genelinde muhtemel afet olaylarının önüne geçebilmek amacıyla, 2013 yılının Eylül ayından itibaren, kasaba ve köylerin afet yönünden incelenmesini amaçlayan gözlemsel etüt taramalarına başlanmıştır, bu kapsamda bütün köy ve kasabaların afet yönünden tehlike ve risk durumlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. 2013-2014 yılları arasında yapılan tehlike ve risk analizleri Tablo 3.11.5'te gösterilmiştir.

Tablo 3.11.5: Niğde İlinde Tehlike ve Risk Analizleri Yapılan Yerleşim Birimleri

YIL	2013	2014	
YERLEŞİM BİRİMİ	Çamardı Merkez	Bademdere Kasabası	Altay Köyü
	Celaller Köyü	Çukurbağ Köyü	Güney Köyü
	Kavaklıgöl Köyü	Yeniköy Köyü	Horoz Köyü
	Bekçili Köyü	Kitreli Kasabası	Kolsuz Köyü
	Çardacık Köyü	Dündarlı Kasabası	İmrahor Köyü
	Demirkazık Köyü	İçmeli Kasabası	Alihoca Köyü
	Pınarbaşı Köyü	Elekgölü Köyü	Tabaklı Köyü
	Beyazkışlakçı Köyü		

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

Niğde ilinin tüm yerleşim yerleri için, hatta yerleşim yerlerinin mahalleleri için, afet türlerine göre afet tehlikelerinin, acil durum tehlikelerinin tespit edilip, bu tespit paralelinde önlemeye yönelik faaliyetler icra

edilmektedir. 2013 yılında 13 yerleşim merkezinde, 2014 yılında ise 7 yerleşim merkezinde tehlike ve risk analizi çalışmaları yapılmıştır.

3.11.1.9. İletişim

“Kim, kime, hangi kanaldan, hangi etkiyle, ne diyor?” soruları afet ve acil durum anındaki iletişim sürecinde önemlidir. Afet ve acil durum anında ve sonrasında afetlerin etkisiyle, haberleşme hatlarında meydana gelen kopmalardan ve vatandaşların yakınlarının sağlık durumlarıyla ilgili bilgi almak istemesi ile meydana gelen yoğunluktan, iletişim hatlarında gelen arıza ve kopmalar nedeniyle etkili iletişim kurulamamakta, yanlış ya da güvenli bilgi akışı sağlanamayarak bir kargaşa ortamı

oluşmaktadır. Sürecin iyi işleyebilmesi için etkili iletişim olması ve olay bölgesinden sağlıklı haberler verilebilmesi için gelişmiş, kesintisiz haberleşme ve iletişim kaynaklarına ihtiyaç duyulurken, bu kaynaklara sahip kurumların da tam bir koordinasyon içinde çalışması gerekmektedir. Olası bir afet ve acil durum söz konusu olduğunda; sözlü, telli, telsiz iletişimin alt yapısının hazır olması gerekmektedir. İlde, koordineli iletişimin sağlanması için tüm kurumlara ait iletişim alt yapısı hazırlanmaktadır.

3.11.1.10. Personel Yeterliliği

Afet ve acil durumlara ilgili personelin branşı ve göreviyle ilgili yetiştirilmesi, iletişimi ve gelişmeleri takip etmesi, hizmet kalitesi ve verimliliği için çok önemlidir. Tüm personelin afet ve acil durum psikolojisini bilmesi ayrıca önem arz etmektedir. Afet ve acil durumlar öncesi ve sonrasında personelin sayı ve nitelik bakımından yeterli olması oldukça önemlidir. Afet öncesinde halkın eğitilmesinde ve bilinçlendirilmesinde planlama, zarar azaltma çalışmalarında afet sonrasında ise arama kurtarma ve iyileştirme faaliyetlerinde nitelik bakımından yeterli personelin etkin çalışması ile başarılı bir afet yönetimi sergilenmektedir.

kendine olan güvenin artması, iş doyumunu ve performansın yükselmesi, ekip ruhunu geliştirmesi gibi etkileri bulunurken, kurumsal açıdan bakıldığında; verimliliğin artması, afet öncesi ve sonrasında daha çok kişiye ulaşılmasının sağlanması, kalite bilincinin geliştirilmesi, teknolojik gelişmelerin takibinin ve kullanılmasının etkin ve hızlı müdahaleye imkan vermesi gibi olumlu sonuçları olmaktadır. Afet ve acil durum anında karar verme ve sorun çözme yeteneğini artırarak kayıpların azaltılmasını sağlamaktadır. Kurum içi iletişimi güçlendirmekte, aidiyet ve bağlılık duygusunu artırmakta, afet sonrasında zor şartlarda çalışmak zorunda kalan personelin amaç birliği içinde birbirine güç ve destek vermesini sağlamaktadır. Bu nedenle, personelin niteliğinin artırılmasına yönelik yapılacak olan faaliyetler önem arz etmektedir.

Personelin nitelik bakımından yeterli olmasının, personel açısından görev bilinci ve sorumluluk düzeyini artırması, inisiyatif kullanma düzeyini geliştirilmesi,

3.11.1.11. KBRN (Kimyasal, Biyolojik, Radyoaktif, Nükleer) Olay Öncesi Hazırlık

KBRN; Kimyasal, Biyolojik Radyasyon ve Nükleer kelimelerinin baş harflerinden oluşmaktadır. Daha önce kullanılan NBC, Kitle İmha Silahları (KİS) için kullanılmaktaydı.

KBRN; kimyasal, biyolojik, radyasyon ve nükleer tehlikeli maddelerden kaynaklanan zararlı ve tehlikeli durumların hepsini ifade etmektedir. Günümüzde savaş, sanayi ve endüstri sahasında yaşanan gelişmeler KBRN risklerini artırmaktadır. Bütün bu riskler, geniş halk kitlelerinin yaşamını olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, çok sayıda insanın yaşamını yitirmesine ve canlı hayatın sona ermesine/değişmesine neden olmaktadır. KBRN maddeleri ile ilgili bilgi, kullanım ve denetim yetersizliği, bugün tehlikeyi en yüksek düzeye taşımıştır.

KBRN'nin neden olabileceği risklerden bazıları şunlardır:

- Şiddet hareketleri olarak savaş, terörist saldırı, sabotaj ve kundaklama olayları.

- Doğal afetlerde KBRN maddeleri bulunan tesislerde meydana gelen hasar ve sızıntı.
- Tehlikeli ve salgın hastalıkların etkeni olan bakteri, virüs ve toksinlerin biyolojik savaş ajanı olarak kullanılması.
- Nükleer santral kazaları.
- Radyasyon yayan cihazlar ve endüstriyel alanda kullanılan radyoaktif maddelerin meydana getirdiği radyolojik olaylar.
- Endüstriyel alanda kullanılan kimyasalların taşınması (tanker, kamyon, tren, gemi vb.) esnasında meydana gelen ulaşım kazaları.
- Kimyasal üreten tüm fabrikalar, kimyasal depolar ve kullanım esnasında meydana gelen yangınlar (silah fabrikaları, petrol ve doğalgaz boru hatları vb.).

- Bilimsel veya endüstriyel araştırma laboratuvarlarındaki teknolojik kazalar.

KBRN olayının özellikleri ise şunlardır:

- Panik ve kargaşa yaratır.
- Sağlık hizmetlerine aşırı yük oluşturur.
- Müdahale, zor ve zaman alıcıdır.
- İlk müdahale eden kişi risk altındadır.
- Kişisel koruyucu malzeme gerektirir.
- Dekontaminasyon (arındırma) gerektirir.
- Hazırlıklı olmak zordur.

Kimyasal saldırıdan önce yapılacak hazırlıklar şunlardır:

- Kimyasal savaş hakkındaki gerekli bilgileri öğrenmek ve çevredekilere öğretmek.
- Ev ve işyerlerinin iç kısımlarında, penceresi en az ve korumaya elverişli bir odayı sığınma yeri olarak hazırlamak.
- Hazırlanan sığınma yerine, dışarıdan içeriye gaz sızmasını önlemek için pencere kenarlarını ve kapı aralıklarını bant, yapışkan sünger ve macunla kapatmak.
- Kimyasal savaşın etkilerine karşı korunma sağlayan malzemeleri temin etmeye çalışmak ve kullanmayı öğrenmek.
- Kendi kendine yardım ve ilk yardım esaslarını öğrenmek.
- Besinleri gaz geçirmeyen cam ambalaj veya kutularda korumak.
- İkaz ve alarm işaretlerini öğrenmek.

- Kimyasal saldırı sırasında alınması gereken önlemler şunlardır:
- Kişi evde veya iş yerinde ise;
- Önceden hazırlanmış olunan sığınma odasına girmek. Kapatılmış pencere ve kapı aralıklarını, ek önlem olarak sulandırılmış çamaşır suyuna batırılmış bez, battaniye veya benzeri battaniye ile örtmek.
- Tehlike geçinceye kadar beklemek.
- Gözlerde yanma varsa, bu gaz sızıntısının belirtisidir. Gözleri bol suyla yıkamak.
- Ağız ve burnu ıslatılmış bez arasına konulmuş ıslak pamukla kapatmak.
- Sızıntı olduğu tahmin edilen bölgeyi, önce sulandırılmış çamaşır suyu ile daha sonra sabunlu su ile yıkamak.
- Radyoyu dinlemek ve açıklamalara uymak.

Niğde ilinde yapılacaklar, İl-İlçe Sivil Savunma Planları ve KBRN Görev Yönergesi'yle belirlenmiştir. Bu planlarla ve Yönerge ile görevlendirilenlerin donanım ve eğitimleri de yapılmaktadır.

Niğde AFAD olarak; 16-20 Eylül 2013 tarihleri arasında 81 İl Emniyet Müdürlüğü'nde bulunan akıllı sınıflarda KBRN Farkındalık Eğitimi verilmiştir. AKUT tarafından, kamu kurum ve kuruluşları, STK ve muhtarlara KBRN Farkındalık Eğitimi verilmiştir.

İl Sağlık Müdürlüğü tarafından, Niğde merkez ve ilçelerinde 5 kişiden oluşan KBRN Timi oluşturulmuştur. KBRN eğitimi için AFAD ile işbirliği içinde planlama yapılmaktadır.

3.11.1.12. Sığınakların Yapımı ve İç Dizaynı

Nükleer, klasik ve modern silahlarla, biyolojik ve kimyasal savaş maddelerinin tesirleri ile insanlarla, insanların yaşaması ve ülkenin harp gücünün devamı için zorunlu canlı ve cansız kıymetleri korumak maksadıyla inşa edilen korunma yerlerine "sığınak" adı verilmektedir. Sığınak yapımında amaç; can ve mal kaybını en aza indirmek, hazırlıklı olma imajı verilerek caydırıcılığı sağlamak ve az masrafla toplu koruma imkânı yaratmaktır.

Teknolojik gelişmelere paralel olarak, günümüzde, silah ve silah sistemlerinin güç ve yetenekleri de artmış

bulunmaktadır. Bunun doğal sonucu olarak, cephe ve sınır gibi kavramlar bütünü ile ortadan kalkmış, tüm yurt ve sivil halk saldırı alanı içine girmiştir.

Bu büyük tehlikelerden, Silahlı Kuvvetlerin alacağı önlemlerin ve diğer tedbirlerin yanında, sığınak yapımına da önem verilmelidir. Aksi takdirde, can ve mal kaybı fazla olacaktır. Ancak, sığınaklardan beklenen yararın sağlanabilmesi için sığınak yapımından önce şu üç önemli prensibin mutlaka göz önünde bulundurulması gerekmektedir:

- Sığınak yapılacak mahallin iyi tespit edilmesi.
- Sığıntaktan yararlanacakların önceden planlanması.
- Yapılacak sığınağın başka amaçlarla kullanılabilir nitelikte olması.

Sığınma yerinde aşağıdaki özellikler aranmaktadır:

- Kimyasal harp malzemelerine karşı kullanılacak sığınma yerleri, üst katlarda ve penceresi az olan yerlerden seçilmeli, gaz girişini önlemek amacıyla pencere ve kapı aralıkları macun, bant veya çamaşır suyuna batırılmış bezlerle kapatılmalıdır.
- Klasik ve Nükleer silahlara karşı kullanılacak sığınma yerleri, mümkünse bordum katlarında, dışarıya penceresi az tavan ve duvarları sağlam yerlerden seçilmeli, kapı ve pencereler kum torbaları ile takviye edilmelidir.
- Sığınma yerlerinde, sığınakta bulunması gereken malzemeler bulunmalıdır.
- Sığınma yeri olarak seçilecek mahallin, sığınak kadar koruyucu olmayacağı tabiidir. Ancak seçilecek bu yerin, mümkün olduğu kadar, sığıntaktaki özellikleri taşımasına gayret gösterilmelidir.

Sığınakta bulunması gereken malzemeler şunlardır:

Dışarıdaki radyoaktif serpinti veya kimyasal gaz etkisinin geçmesi için belirli bir süre sığınakta kalmak mecburiyeti hasıl olabilir. Bu nedenle, bütün ihtiyaçlar düşünülerek sığınak içerisindeki hayat buna göre organize edilmelidir. Sığınakta, aşağıda belirtilen malzeme ve tedbirler alınmalıdır:

- Mevsime göre şahsi giyim eşyaları, temizlik ve tuvalet malzemeleri.
- Yatak malzemesi, bir kaç gün yetecek gıda maddesi, içme ve kullanma için su, el kovası, tabak, bardak, kaşık, çatal vb.
- Aydınlatma malzemesi; gemici feneri, el feneri ve yedek piller vb.
- Yemek pişirmek için gaz ocağı.
- Isıtma tertibatı.
- Çöpleri koymak için ağzı kapalı çöp bidonu.
- Sıhhi malzeme, ilk yardım çantası ve lüzumlu ilaçlar.
- Basit aletler ve tamir takımı.
- Pili radyo ve yedek pilleri, saat.
- Kitap vb. bazı eğlence malzemeleri.
- Mümkünse basit radyasyon ölçme aleti.

3.11.1.13. Seferberlik Hizmetleri

Seferberlik; memleketin, maddi ve manevi bütün güçlerinin (askeri, siyasi, ekonomik ve psikolojik güç), topyekûn savaş ihtiyaçlarını karşılayacak ve savaşın devamını sağlayacak seviyeye getirilmesi; diğer bir deyimle, maddi manevi bütün kuvvet ve kaynakların, savaş isteklerine göre yöneltilecek barış durumundan sefer durumuna geçirilmesidir.

Yirminci asrın başlarından itibaren, teknolojiye gelişmelere uygun olarak yapılan silah ve araçlar, ilim ve teknikteki ilerlemeler ve aynı zamanda doğal afetlerin ülkelere vermiş olduğu ağır yıkımlar sonrasında, Afet ve acil durumlar için de seferberlik planlarının yapılmasını zorunlu kılmıştır. Devlet imkânlarının zorlandığı durumlarda, vatandaşlardan her türlü maddi ve manevi desteği seferber etmek üzere, afet ve acil durumlar öncesinde seferberlik planlamaları yapılmakta ve fiili tabikatlarla uygulamaları kontrol edilmektedir.

Niğde il AFAD Müdürlüğü tarafından, afet ve acil

durum öncesi yapılan ve güncelliği takip edilen seferberlik hizmetleri şunlardır:

- İl Sivil Savunma Planının yapılması.
- 24 saat çalışma planlarının oluşturulması.
- Savaş hasarı onarım planlarının güncellemelerinin yapılması.
- İl ve ilçe kaynak sayım cetvellerinin güncellemelerinin yapılması ve yaptırılması.
- Araç ve personel erteleme işlemleriyle ilgili işlemlerin takibi.
- Sabotajlara karşı koruma planının hazırlanarak onaylatılması.
- Milli Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonu toplantısının yapılması.
- İl topyekûn savunma seferberlik ve savaş

- hazırlıkları planlama ve koordinasyon kurulu toplantısının yapılması.
- Haber alma ilan ve alarm işlerinin takibi.
- İl detay planında görev verilen kurum ve kuruluşların bilgilerinin güncelliğinin takibinin yapılması.
- İl Milli Alarm Yönergesi'nin hazırlanarak Yönerge'de belirtilen kuruluşlara alarm tedbirleri ilanında yapılacak faaliyet formlarının hazırlanması.
- Kod İşlem Görevlilerinin belirlenerek eğitimlerinin yapılması.
- Afet ve acil yardım planı yapılması.

Afet ve Acil Durum Arama-Kurtarma Faaliyetleri

Arama, yitirilmiş bir şeyin bulunması için yapılan iş iken kurtarma, arama işlemi yapılarak bulunmuş bir şeyin zarar vermeden olduğu yerden çıkartılıp olması gereken yere koyulması işlemidir.

Afetin ne zaman, nerede, nasıl, ne şiddette olacağı, ne kadar kişinin ne kadar zarar göreceği önceden bilinmemektedir. İşte burada, arama ve kurtarmanın önemi ortaya çıkmaktadır. Arama-kurtarma, bir kaza veya afet sonucu yaralanan veya ölüm tehlikesiyle karşı karşıya kalan ve bu durumdan kendisini kurtaramayan kazazedelerin kurtarılması etkinliğidir. Arama kurtarma; tehlikelidir ve ne zaman yapılacağı önceden bilinmemektedir, her zaman stresli ve karmaşık bir ortamda yapılmak zorundadır. Bu son derece hassas ve bir o kadar da önemli etkinliğin evrensel temel değerleri vardır. Bunlar:

- Kurtarma gönüllü bir etkinliktir.
- Kişisel çıkar temin edilemez.
- Maddi kazanç sağlanamaz.
- En önemli konu kazazedenin kurtarılmasıdır.
- Kurtarma uzman kişilerce yapılmalıdır.
- Arama-Kurtarma bir ekip işidir.

Öncelikle bilgi ve tecrübe esastır. Ekip çalışması gerektiren arama kurtarma işi, aynı zamanda, ekip içinde yer alan birimlerin her birinin konusunda uzmanlaşmasını da gerektirmektedir. Bu amaçla, arama ve kurtarma ekipleri, konusunda uzmanlaşmak ve tecrübe kazanmak için devamlı tatbikatlar ve eğitimler yapmak zorundadır.

Arama ve kurtarmacı olarak görev yapan her birey, hem zihinsel hem de fiziksel olarak göreve hazır olmakla yükümlüdür. Gönüllü arama ve kurtarma ekipleri de bu şartlara göre kendilerini hazırlamalı ve olası durumlarda, çağırılmayı beklemeden, ekiplerine katılım sağlamalıdır.

Afet ve kaza durumlarında ekip içinde yapılan iş, ortak bir çalışma ürünüdür; yaralıyı bulan kişi, yaralıyı olduğu yerden kurtaran kişi ya da geri planda ekip arkadaşlarına yiyecek, içecek hazırlayan kişi de aynı amaç için çalışmaktadır. Yapılan işin ne olduğu önemli değildir, önemli olan yapılması gereken her şeyin yapılmasıdır.

Ülkemiz deprem ülkesidir. Aynı zamanda coğrafi olarak sel, fırtına, toprak kayması gibi afetlere de açık bir durumdur. Yeteri kadar bilincinde olmasak da gerçek budur. Her birey bu konularda bilgili olmalı, afet anında ve sonrasında neler yapması gerektiğini öğrenmelidir. 2009-2013 yılları arasında yapılan arama kurtarma faaliyetleri sayısı Tablo 3.11.6'da görülmektedir.

Tablo 3.11.6: Niğde İlinde Yapılan Arama Kurtarma Faaliyetleri Sayısı

GÖREV TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Dağcılık Kazası	-	1	2	5	1	9
Kaybolma	-	4	8	3	4	19
Boğulma	1	2	3	1	2	9
Bina Çökmesi	-	-	1	-	1	2
Sel	1	-	-	-	-	1
Trafik Kazası	2	3	2	1	2	10
Yangın	1	3	1	2	3	10
Maden Kazası	-	-	-	-	1	1
Kuyuya Düşme	-	-	-	-	1	1
KBRN Kazaları	-	1	-	-	-	1
TOPLAM	5	14	17	12	15	72

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

Tablo 3.11.6'da görüldüğü gibi Niğde ilinde en çok arama kurtarma faaliyeti, Demirkazık Dağı'nın il sınırlarındadır. Bu durum, dağcılık kazası ve kaybolma olaylarından kaynaklanmaktadır. Trafik kazaları ve yangın vakalarında da arama kurtarma faaliyetlerinin sık yapıldığı görülmektedir.

Afet ve acil durum sırasında yapılacak hizmetler şunlardır:

- Eğitim; Afet ve Acil Durum Çalışanları Eğitimi, Resmi Kurum Çalışanları Eğitimi, Afet ve Acil Durum ile İlgili Sivil Toplum Kuruluşlarının Eğitimi, Halkın Eğitimi.
- Güvenlik; Toplanma Bölgesi Güvenliği, Afet Bölgesi Güvenliği.
- Arama ve kurtarma.

- İlk yardım
- Salgın hastalıklar.
- Koordinasyon; il içi birimler ile koordinasyon, uluslararası birimler ile koordinasyon.
- Alternatif ulaşım şebekeleri.
- KBRN.
- Hasar tespit çalışmaları.
- Adli işlemler.
- Lojistik.
- Raporlama.
- Seferberlik hizmetleri.

3.11.2. Afet ve Acil Durum Sırası Hizmetler

3.11.2.1. Eğitim

Afet ve acil durum sırasında eğitim, aslında, Afet ve acil durumlara ilgili öğretimin teorik yanından daha çok pratik yani uygulama yönüne vurgu yapmaktadır. Afette hazırlık amacı ile yapılan halk eğitimi çalışmalarının ana hedefi, bireylere afet anında nasıl bir rol üstlenmeleri gerektiğini anlatmaktır. Afetle baş edebilmek için bireysel seviyede kazandırılacak yetenekler, bir afet anında öncelikle o kişinin kendisi ve yakın çevresindeki yardıma muhtaç kişiler için hayat kurtarıcı olacaktır. Afet sırasında mümkün olduğunca soğukkanlı olmayı başarabilmek için afete hazırlık sürecini iyi değerlendirmek gerekmektedir. İlk yardım bilgilerini almış, afet anında yapması gereken uygun davranışlar konusunda eğitilmiş kişilerin varlığı, afete müdahale bakımından çok önemli bir avantajdır. Genellikle dışarıdan yardım gelene kadar, yerel imkânlarla pek çok acil olaya müdahale edilmekte ve fiilen afete müdahaleye başlanmaktadır.

Afet ve acil durum sırasında, gerek görevlilerin gerekse hizmet alan vatandaşların yapılan ve yapılacak çalışmalar hakkında eğitilmeleri gerekmektedir. Okullara ve fabrikalara doğal afetler konusunda eğitim planları hazırlanarak uygulanmaktadır.

3.11.2.1.1. Afet ve Acil Durum Çalışanlarının Eğitimi

Genel afet durumları ve travmatik yaşantılar düşünülerek, kriz durumlarına psikolojik müdahale, alınacak acil kararlarda fikir beyan etmek konusunda, kriz durumları ile baş etme yöntemlerini geliştirerek en kısa sürede normal işleyişe dönmek ve krizin tekrarlanmasını

önleyecek etkinlikleri başlatmak amacıyla il AFAD çalışanlarına moral, motivasyon ve psiko-destek eğitimleri düzenlenmektedir.

3.11.2.1.2. Resmi Kurum Çalışanlarının Eğitimi

Afet müdahale planlarında yer ve rol alan kurumlar, kendi insan gücü potansiyellerini, teçhizatlarını ve teknik alt yapılarını, afete en etkin şekilde müdahale edecek duruma getirme konusuna öncelik vermelidir. Kamu kurumları, mevcut personelini periyodik olarak yapılacak uygulamalı eğitimlerle afete hazırlıklı düzeye getirmelidir. Afete müdahalenin en süratli ve doğru biçimde yapılması esas olmalıdır. Kurumlar, Afet ve acil durumlar konusunda görev yapmakta olan sorumlu kuruluşlarla işbirliği yapmalı, onların deneyim ve birikimlerinden faydalanarak afet ve acil durum anında daha uyumlu ve etkin müdahale edebilecek düzenlemeleri yerine getirmelidirler. Resmi kurum çalışanlarına önceden yapılan sivil savunma ve afetlere ilişkin planlardaki görevlerini aksatmadan sürdürmeleri konusunda da gerekli eğitimler yapılmaktadır.

3.11.2.1.3. Sivil Toplum Kuruluşlarının Eğitimi

Sivil toplum kuruluşlarının, afet ve acil durum anında görev edindikleri misyon çerçevesinde, öncelikle toparlayıcı, zarar azaltıcı ve geliştirici olmak; bir diğer deyişle, destekleyici aktif çalışmalar yapmak ve bunlara yönelik afet öncesinde almış oldukları eğitim uygulamalarını sorumlu kuruluşlarla koordineli bir biçimde gerçekleştirmelidirler. Afet sırasında yapılacak en uygun eğitim; düzenli, hızlı ve etkin biçimde koordine

olmayı, ekipler ve gruplar arasında işbirliğini ve uyumunu sağlayıcı eğitimlerdir.

3.11.2.1.4. Halkın Eğitimi

Afet sırasında yapılacak ilk eylem, vatandaşların öncelikle can güvenliklerini sağlamak için uygun bir çıkış noktası bularak ya da saklanarak, afetler anında yapılması gerekenleri uygulamak olacaktır. Afet anında paniğe

yol açmadan soğukkanlı bir şekilde hareket etmek için yapılması gerekenler hızlı bir şekilde anlatılarak kargaşa ortamının oluşması engellenmeli, kolay ve hızlı tahliye işlemlerinin gerçekleştirilmesi için yapılması gerekenler anlatılmalı, vatandaşların afetten çok, birbirlerinin hareketlerinden zarar görmemesi ve hızlı bir şekilde güvenli bir bölgede toplanmaları için gerekli çağrılara cevap vermeleri sağlanmalıdır.

3.11.2.2. Güvenlik

3.11.2.2.1. Toplanma Bölgesi Güvenliği

Afet sırasında güvenli yerleşim yerlerinde vatandaşların toplanmaya başlaması ile kalabalık grupların oluşması, ortamdan ve durumdan kaynaklı psikolojik etkenlerin etkisiyle güvenlik problemlerinin oluşmasına neden olmaktadır. Bu güvenlik problemleri, toplanma bölgesinde bulunan sağlık ekipleri ve AKUT'un da çalışmasına engel olurken, aynı zamanda, dağıtılan yardımların amacına uygun bir şekilde kullanılmasının engellenmesine, talan ve yağma edilmesine, malzemelerin zarar görerek kullanılmaz hale gelmesine neden olmaktadır. Bu yüzden, toplanma bölgesinde de oluşturulacak gönüllü ekipler, STK ve vatandaşların güvenlik birimlerinin koordinesinde çalışmasını sağlayarak toplanma bölgelerinin güvenliğini sağlamalıdır.

3.11.2.2.2. Afet Bölgesi Güvenliği

Afet ve acil durum anında güvenlik denince ilk aklı gelen, can ve mal güvenliği olmaktadır. Afetin başlaması ile oluşan can güvenliğini sağlama çabaları, afetin etkisini azaltması ile birlikte mal güvenliğinin sağlanması ve yağma, talan, hırsızlık, çocuk kaçırma, organ kaçakçılığı gibi kötü düşüncelere sahip kişilerin engellenmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Bu durumda yapılması gerekenlerin başında, vatandaşların can güvenliği sağlandıktan sonra güvenlik birimlerinin de yardımı ile afet bölgesinin güvenliğini sağlanması, giriş ve çıkışların kontrol altına alınması, hem arama kurtarmada görevli personelin çalışmasını kolaylaştıracak güvenlik önlemlerinin alınırken, vatandaşların da mal güvenliğini sağlayacak tedbirlerin acilen uygulanmasıdır.

3.11.2.3. Arama ve Kurtarma

Afet ve acil durumun oluşması ile birlikte, hızlı ve seri bir şekilde olay bölgesine sevk edilen arama kurtarma ekiplerinin ilk görevi, olay bölgesinin güvenliğini sağlayarak, afetten etkilenen vatandaşlara yardım etmektir. Faaliyetlerin ana hedefi, mümkün olan en kısa süre içerisinde, en fazla sayıdaki insan hayatını kurtarmak, yaralıların tedavisini sağlamak ve açıkta kalanlara su, yiyecek, giyecek, ısınma, barınma, korunma gibi hayati

ihtiyaçların en kısa sürede en uygun yöntemlerle karşılanmasını sağlamaktır.

3.11.2.4. İlk Yardım

Doğal afetler, genellikle ani ve beklenmedik bir zamanda büyük yıkımlara yol açmaktadır. Bu nedenle, geniş çaplı tıbbi organizasyon ve koordinasyon zorunluluğu ile yoğun tıbbi girişim ve bakım gerektirmekte; genellikle planlı ve hazırlıklı olduğunda az kayıp ile atlatılabilmektedir. Herhangi bir afet ve acil durum anında ilk yardım konusunda yapılması gereken ana ilkeler şunlardır:

- Öncelikle sağlık ekibinin ve çevresinin can güvenliğini sağlanmalı.
- İlk yardım konusunda daha deneyimli biri varsa, ana müdahaleyi ona bırakılmalı ve yardımcı konuma geçilmeli.
- Soğukkanlı ve çevreyi sakinleştirecek şekilde davranılmalı.
- Yaralı, soğukkanlı ve hızlı bir şekilde değerlendirilmeli.
- Bilinmeyen konuda müdahale edilmemeli.
- Yaralı ve yakınları sakinleştirilmeli.
- Olay yerine ulaşan sağlık personeline detaylı ve doğru bilgi verilmelidir.

3.11.2.5. Salgın Hastalıklar

Salgın, genel olarak bir topluluk veya bölgede bir hastalığa ait vakaların beklenenden fazla sayıda ortaya çıkması olarak tanımlanmaktadır. Afet durumlarında ortaya çıkan yıkımlardan dolayı, hava ve su yolu ile salgın hastalıklar hızlıca yayılabilmekte, toplum sağlığını tehdit eden zararlı haşere ve hayvanlar hızlıca üreyebilmektedir. İlk önce, afet bölgesinde temiz havanın oluşması sağlanarak, bu bölgede bulunanlara sağlıklı gıda ve içme suyu temini sağlanmalıdır. Hastalıklardan çabuk etkilenebilecek bebekler, çocuklar, hamileler ve yaşlılar için özel koruma önlemleri alınmalıdır. Afetin durumuna

göre hızlı bir şekilde ilaçlama yapılmalı, salgın ve bulaşıcı hastalıklara karşı koruyucu ve önleyici tedbirler ivedilikle alınmalı, toplum sağlığının korunmasına ve olabildiğince temiz ve hijyen ortamında hastaların ve yaralıların

bakımına özen gösterilmeli, bulaşıcı hastalığı olanlar veya bulaşıcı hastalık tespit edilen kişiler afet bölgesinden uzaklaştırılarak, daha güvenli ve sağlıklı bölgelerde tedavi edilmelidir.

Tablo 3.11.7: Niğde İlindeki Salgın Hastalıklar

HASTALIK	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Boğmaca	1	0	1	0	0	2
Burucella	51	123	122	129	111	536
Difteri	0	0	0	0	0	0
Gonera	0	0	0	0	0	0
Hepatit-A	80	20	52	10	2	164
Hepatit-B	11	0	23	23	22	79
Hepatit-C	3	4	5	4	4	20
Kabakulak	0	2	0	0	0	2
Olası Kızamık	3	6	0	0	0	9
Kızamıkçık	0	0	0	0	0	0
Kolera	0	0	0	0	0	0
Kuduz	1	0	0	0	0	1
Kuduz Riskli Temas	1.953	382	731	871	876	4.813
Tetonez	0	0	0	0	0	0
Poliomiyelit	0	0	0	0	0	0
Sifiliz	0	0	0	1	2	3
Şarbon	0	0	0	0	0	0
Şark Çıbanı	1	0	1	1	0	3
Tifo	0	0	0	0	0	0
Ascariasis	985	455	131	103	126	1.800
Kıl Kurdu	666	350	285	186	146	1.633
Trichuris	1	8	2	2	4	17
Kancalı Kurt	1	1	0	0	9	11
Strongyloides	1	0	0	1	0	2
Tenya	33	39	60	83	85	300
Trichomonos	24	18	5	2	0	49
Uyuz	128	308	348	231	429	1.444
Bit	845	291	137	95	103	1.471
Fil Hastalığı	0	1	2	0	0	3
Cüce Tenya	0	9	10	16	1	36
Karaciğer Kelebeği	0	0	0	0	1	1
Sspe	2	0	0	0	0	2
Tuleremi	0	0	4	1	2	7
Kist Hidatik	0	0	1	1	2	4
İnfülanze	0	0	0	0	6	6
E-Coli	1	0	0	0	0	1
Entamobeahistolytica	721	883	114	9	13	1.740
Giardaintestinalis	3	44	22	0	1	70
Hiv	1	2	0	0	2	5

Kaynak: Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü.

Niğde İl Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından tespit edilen salgın hastalıklar verilerine göre 2009, 2011, 2012, 2013 yıllarında en fazla kişiye bulaşan salgın hastalık “Kuduz

Riskli Temas”tır. 2010 yılında ise “Entamobeahistolytica” salgınıdır.

3.11.2.6. İletişim Altyapısı

Afetlerin oluşması ile meydana gelen yıkımlarda, etkilenen iletişim hatlarında kopmalar oluşmakta ve aynı zamanda yakınlarının sağlık durumu ile ilgili bilgi almak isteyen vatandaşların iletişim hatlarında meydana getirdiği yoğunluktan dolayı hatlarda çökmeler meydana gelebilmektedir. Bu durumların en asgari seviyede yaşanması için kesintisiz hatlar, mobil iletişim hatları, uydu

araçlarıyla, kablolu kablosuz iletişim araçlarının ivedilikle afet bölgesinde çalışması sağlanmalı, basın yoluyla doğru bilgilendirme yapılmasına dikkat edilmeli, yanıtıcı ve eksik bilgi beyanından kaçınılarak, vatandaşların paniklemesine engel olunmalı ve kargaşa ortamının oluşmaması için olabildiğince hızlı ve etkin iletişim sağlanmalıdır.

3.11.2.7. Koordinasyon

Afet ve acil durumun başlangıcıyla birlikte, tüm koordinasyonun sağlanacağı birim Afet ve Acil Durum Yönetimi Merkezidir (ADYM).

ADYM nin görevleri şunlardır:

- Olayın meydana geldiği bölgede en hızlı şekilde tarama yapmak ve olayın büyüklüğü, etkilenen alan ve nüfus gibi bilgileri içeren ilk değerlendirmeleri, Başkanlık Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi'ne ivedi olarak bildirmek.
- Olay bölgesine sağlık, arama ve kurtarma ile ilk yardım ekiplerinin sorunsuz ve süratli bir şekilde ulaşabilmesi için trafik, emniyet ve çevre güvenliği tedbirlerini almak.
- Olay bölgesinde yapılan tespitler, ölü ve yaralı sayıları, hasar durumları ve acil ihtiyaçlar gibi bilgileri ve bunlara ilişkin gelişmeleri Başkanlık Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi'ne ivedilikle bildirmek.
- Bakanlık veya bağlı ya da ilgili kurum Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezleri tarafından; görev ve sorumluluk alanlarına ilişkin olaylarda, sorunların çözülmesi ve ihtiyaçların karşılanmasına yönelik çalışmaları öncelikle kurum imkânları ile yürütmek, imkânlarını aşan ihtiyaçları Başkanlık Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi'ne bildirmek.
- İl Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezleri tarafından; sorumluluk bölgelerinde oluşan olaylarda, sorunların çözülmesi ve ihtiyaçların karşılanmasına yönelik çalışmaları öncelikle il imkânları ile yürütmek; hazırlık ve müdahale faaliyetlerinde il düzeyinde kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

- İlin imkân ve kapasitesini aşan olaylarda, ihtiyaç duyulan ekip, ekipman ve benzeri yardım malzemelerini; cinsi, miktarı ve nitelikleri açık olarak belirtmek suretiyle, Başkanlık Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezinden talep etmek.

3.11.2.7.1. İl İçi Birimler ile Koordinasyon

Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi tarafından, il içi resmi ve özel sektör ile gerektiğinde gerçek kişilerle durumun gerektirdiği koordinasyon yapılmaktadır. Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi tarafından ihtiyaçlar, Başbakanlık AFAD'dan talep edilmekte ve Niğde iline yönlendirme yapılmaktadır. İlde, intikal eden ekiplerin branşlarına göre oluşturulacak yönlendirme merkezleri tarafından il içi koordineleri sağlanmaktadır.

3.11.2.7.2. Uluslararası Birimler ile Koordinasyon

Uluslararası yardım talepleri ise afetin büyüklüğü ve etkilenen kişi sayısı ve yardımların yetersiz kalması durumunda, Dışişleri Bakanlığı tarafından ilgili kuruluşlara iletilmektedir.

Dışişleri Bakanlığı bu süreçte:

- Yurtdışından yardım talebinde bulunulması kararının alınması üzerine, ihtiyaç duyulan yardım malzemelerinin cins ve miktarını uluslararası ilgili kuruluşlar aracılığı ile veya doğrudan duyurmaktadır.
- Dış ülkelerden çeşitli yardım kuruluşu ve kişilerce yapılacak yardımların ivedilikle gerekli yerlere ulaşması konusunda gerekli koordineyi sağlamaktadır.
- Yurt dışından afet nedeniyle gelecek olan resmi

- ve özel kişilerle ilgili koordineyi sağlamaktadır.
- Afet nedeniyle yurt dışı haberleşmelerinde yardımcı olmaktadır.
- * Afet nedeniyle dış ilişkiler açısından tavsiyelerde bulunmaktadır.
- Yurt dışında çalışan afet bölgesi vatandaşlarımızın afetle ilgili problemlerinin çözümünde yardımcı olmaktadır.

- Yabancı ülkelerden ve uluslararası kuruluşlardan istenecek yardımların belirlenmesi, gelen yardımların koordine edilmesi ve izlenmesi konularında esasların belirlenmesine katılmaktadır.
- Gerekli direktifleri vermekte ve izlemektedir.

3.11.2.8. Alternatif Ulaşım Şebekeleri

Alternatif ulaşım şebekelerinin amacı, herhangi bir afet ve acil durum anında en kısa yoldan, hızlı bir şekilde vakit kaybının en aza indirilerek olay bölgesine ulaşılmasını sağlamaktır. Çünkü afet anında zaman çok önemli bir kavramdır. Afet ve acil durum sırasında arama kurtarma ve sağlık ekiplerinin hızlı ve seri bir şekilde olay yerine ulaşması sağlanırsa, daha fazla can kurtarılıp,

daha fazla kişiye yardım ulaştırılmaktadır. ADYM'lerin önceden belirlemiş olduğu alternatif yol güzergâhlarının kullanılması, GPS sistemleriyle takip edilmesi, gerekli yönlendirmelerin yapılması ve kolluk kuvvetlerince de trafik önlemlerinin alınması ile hızlı ve seri bir şekilde olay yerine ulaşım sağlanmaktadır.

3.11.2.9. KBRN

KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı, olayın tüm koordinasyonunu sağlayarak, tespit, teşhis ve arındırma hizmetlerini, İl AFAD Müdürlüğü koordinatörlüğünde, il bünyesindeki kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla yürütmektedir. KBRN, olayının çeşidine göre gerekli özel donanımlı ekipler olay bölgesine sevk edilerek, öncelikle olay bölgesinin güvenliği sağlanmakta, yapılan uyarılarla vatandaşların hızlı bir şekilde tahliyesi sağlanırken, yaralıları özel müdahale edilerek kimyasal, biyolojik, radyasyon ve nükleer sızıntıların engellenmesi ve çevreye yayılmasını önleyici tedbirler alınarak uygulanmaktadır.

KBRN Yönergesi ile Niğde il sınırları içinde veya dışında meydana gelip ili etkileyebilecek olan kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehdit ve tehlikelere karşı halkın sağlığının ve çevrenin korunması, can ve mal kaybının en aza indirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla; ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşlar, askeri makamlar ve sivil toplum kuruluşlarının tehlike öncesi, tehlike sırası ve sonrasına ilişkin görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiştir.

3.11.2.10. Hasar Tespit Çalışmaları

Hasar tespiti, bir afetin neden olduğu fiziksel, ekonomik, sosyal ve çevresel hasar, zarar ve kayıpların teknik ekiplerce belirlenmesi işlemine verilen addir. Afet sonrası olay bölgesinde meydana gelen yıkım ve zarara göre genel bir hasar tespit çalışması yapılırken, küçük çaplı afetlerde ise vatandaşların isteklerine göre hasar tespit çalışması yapılmaktadır.

İl personelinin yeterli olacağı durumlarda, il personelinin yeterli olmadığı durumda il dışındaki kamu kurumlarından sağlanacak personelle birlikte ön hasar ve kesin hasar tespit çalışmaları yapılmaktadır.

- Ön Hasar Tespitleri: Herhangi bir afet meydana geldikten sonra, afetin meydana geldiği bölgede ön hasar tespit çalışmaları yapılarak, ön hasar tespit formları düzenlenmektedir. Yapılan çalışmalar neticesinde elde edilen verilere göre, meydana gelen afet genel hayata etkili ise kesin hasar tespit çalışmalarına geçilmektedir.
- Kesin Hasar Tespitleri: Bundan sonraki süreçte hak sahipliği, kira yardımı ve devletin o bölgede yapacağı yardımlara esas olmak üzere, hasar görmüş olan binalar tek tek hem içeriden hem dışarıdan kontrol edilerek (yıkılma tehlikesi

olanlar hariç) kesin hasar tespit raporları düzenlenmekte, düzenlenen raporlar ve afetzede isim listesi mahallinde ilan edilmektedir.

- Hasar Tespitleri İtirazlar: Kesin hasar tespit çalışmaları tamamlanarak afetzede isim listesi mahallinde ilan edildikten sonra, afetzede isim listesinde binası hiç incelenmeyen ya da tespit edilen hasar derecesine itirazı olan vatandaşların itirazlarının incelenmesi işlemidir.
- Hak Sahipliği Çalışmaları: Hak sahipliği, afetzedelerin yıkılan veya ağır hasar gören binalarla olan mülkiyet ilişkilerini ve yeniden

yapılacak binalardan veya verilecek inşaat kredisinden yararlanabilme durumlarını ifade etmektedir. Afet Sebebiyle Hak Sahibi Olanların Tespiti Hakkındaki Yönetmelik'e göre, Hak Sahipliği Komisyonu'na süresi içerisinde talep taahhütname verenlerden hak sahipleri belirlenmekte; buna göre, konut ve işyerlerinin afetten hasar gördüğü tespit edilen mülk sahiplerine, kendisine ait konutu olmamasına rağmen ebeveynine ait hasarlı konutta oturan evli evlatlara konut yardımı yapılmakta, yine evi veya iş yeri orta hasar gören hak sahiplerine onarım yardımı yapılmaktadır.

Tablo 3.11.8: Tabi Afetler Nedeniyle Gelir Kaybı ve Alt Yapı Hasarına Uğrayan Mahallerde Yapılan Hasar Tespit Çalışmaları

AFET TÜRÜ	2010	2011	2012	2013	2014
Fırtına	--	--	--	Hacıabdullah	--
				İçmeli	
				Havuzlu	
				Eminlik	
				Pınarcık	
Yıldırım	--	--	Karaatlı	--	Merkez
Aşırı Yağış	--	--	Kitreli	--	Eminlik
Toprak Kayması	--	--	--	Kılavuz	--
Heyelan	--	--	--	Gümüşler	--
Sel-Su Baskını	Bor	Kızılca	--	--	Çamardı
	Sazlıca	Kayırlı			
	Kızılca	Konaklı			
İnsan Kaynaklı	--	--	Maden	Çiftehan	--

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

Niğde ilinde görülebilecek tabi afetlerden, fırtına nedeniyle 2013 yılında Hacıabdullah, İçmeli, Havuzlu, Eminlik ve Pınarcık mevkiğinde; yıldırım nedeniyle 2012 yılında Karaatlı'da ve 2014 yılında Merkez'de; aşırı yağış nedeniyle 2012 yılında Kitreli ve 2014 yılında Eminlikte; toprak kayması nedeniyle 2013 yılında Kılavuz'da; heyelan nedeniyle 2013 yılında Gümüşler'de; sel-su baskını nedeniyle Bor, Sazlıca, Kızılca, Kayırlı, Konaklı ve Çamardı mevkiğinde ve insan kaynaklı olarak Maden ve Çiftehan'da alt yapı hasar çalışmaları yapılmıştır.

Borçlandırma İşlemleri: Konut veya onarım yardımından faydalanan hak sahipleri, yapılan yardım miktarları üzerinden borçlandırılmaktadırlar. Ancak, bilhassa ihale yoluyla yaptırılan konutların inşasının bitimine kadar kesin maliyetinin belirlenmesi mümkün

olmadığından, hak sahiplerinin ilk önce ön borçlandırması; maliyet kesinleştikten sonra da kesin borçlandırmaları yapılmaktadır. Borçlandırma bedelleri konut, konut inşası arsa ve sair yardımlarda 2 yıl ödemesiz 20 yıl vadeli ve faizsiz, işyerleri için yapılacak yardımlarda ise 2 yıl ödemesiz 10 yıl vadeli, %4 faizli yıllık eşit taksitler halinde ilgili banka tarafından tahsil edilmektedir.

Yer Seçimi ve Planlama Çalışmaları:

Borçlandırmasını yapan hak sahiplerinin daimi iskânlarının sağlanması amacıyla, 03.05.2013 tarihli ve 3003 sayılı Yer Seçimi Genelgesi doğrultusunda yer seçimi işlemleri tamamlanıp, daha sonra imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt çalışmaları ve hali hazır haritası yapılarak Afetzede Yerleşim Yeri İmar Planı hazırlanmaktadır. Hazırlanan İmar Planı doğrultusunda parselasyon

planı yapılmakta ve afetzede aileler, kura ile parsellere yerleştirilerek konutlarının inşaatlarına başlanması sağlanmaktadır.

Herhangi bir doğal afet (kaya düşmesi, sel baskını, heyelan vb.) tehlikesine maruz bölgede yaşayan vatandaşların dilekçe ile AFAD İl Müdürlüğüne müracaat

etmeleri durumunda, Müdürlüğünün teknik personeli tarafından bölgede inceleme yapılarak, olayın durumuna göre Jeolojik Etüt (Afet Etüt) Raporu veya Teknik Rapor düzenlenmektedir. 2011 yılından günümüze kadar AFAD İl Müdürlüğü tarafından hazırlanan Jeolojik Etüt Raporları ve teknik raporların listesi Tablo 3.11.9 ve Tablo 3.11.10'da görülmektedir.

Tablo 3.11.9: Hazırlanan Jeolojik Etüt (Afet) Raporları

YIL	YERLEŞİM YERİ
2011	Hacıabdullah
	Dikilitaş
	Çömlekçi
	Yakacık
	Kaynarca
2012	Hacıabdullah
	Kayırlı
	Narköy
	Kaynarca
	Divarlı
	Tekneçukur
2013	İlhanlı
	Murtaza
	Yaylayolu
	Bozköy
Kozluca	

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

2011 yılında Hacıabdullah, Dikilitaş, Çömlekçi, Yakacık ve Kaynarca; 2012 yılında Hacıabdullah, Kayırlı, Narköy, Kaynarca, Divarlı, Tekneçukur ve İlhanlı; 2013 yılında ise Murtaza, Yaylayolu, Bozköy ve Kozluca'daki yerleşim

yerlerinde, yapılan müracaatlar doğrultusunda gerekli incelemeler yapılarak Jeolojik (Afet Etüt) Raporlar oluşturulmuştur.

Tablo 3.11.10: Hazırlanan Teknik Raporlar

YIL	YERLEŞİM YERİ
2011	Hacıabdullah
	Dikilitaş
	Çömlekçi
	Yakacık
	Kaynarca
2012	Hacıabdullah
	Kayırlı
	Narköy
	Kaynarca

YIL	YERLEŞİM YERİ
	Divarlı
	Tekneçukur
	İlhanlı
	Murtaza
2013	Yaylayolu
	Bozköy
	Kozluca

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

2011 yılında Elmalı, Çanakçı; 2012 yılında Çömlekçi, Bereke, Bozköy, Elmalı, Maden; 2013 yılında Kılavuz, Çiftehan, Gümüşköy; 2014 yılında ise Uluören ve Koçak gibi yerleşim yerlerinde personel tarafından gerekli incelemeler yapılarak Teknik Raporlar hazırlanmıştır.

Tablo 3.11.11: Yapımı Tamamlanan Afet Konutlarının Dağılımı

KASABA/KÖY	2009	2010	2011	2012	2013
Kaynarca	14	0	18	72	73
Hacıabdullah	--	--	--	35	--
TOPLAM MALİYET	354.500 TL	0	537.070 TL	6.174.792 TL	3.045.600 TL

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

Kaynarca Kasabası'nda zemin çökmesi nedeniyle 2009-2013 yılları arasında yapılan 138 konutun toplam maliyeti 7.024.641 TL olup; 2012 yılında Hacıabdullah

Kasabası'nda kaya düşmesi nedeniyle yapılan 35 konutun toplam maliyeti 3.087.321 TL'dir.

3.11.2.11. Adli İşlemler

Afet ve acil durum sonrasında savcılık, emniyet birimleri ile koordineli olarak yapılacak olan adli ve defin işlemleri şunlardır:

- Vefat edenlerin kimliklerini tespit etmek ve gereken hallerde DNA, foto film yapmak, parmak izi vb. yöntemlerle kimlik tespiti yapmak.
- Vefat edenlere ait ölüm raporlarını gereken birimlere iletmek.
- Cesetlerin bozulmasını önlemek, soğuk hava depolarını ve toplu mezar yerlerini belirlemek.
- Defin işlemleri için cenaze nakil araçları, seyyar

ölü yıkama aracı, kefen, tabut, ceset torbası, insan gücü vb. ihtiyaçların tedariki ile ilgili planlamaları ve gerekli dini işlemleri yapmak.

- Hayatını kaybeden yabancı ülke vatandaşlarının kimlik, defin veya ülkesine gönderilmesine yönelik planlama yapmak.
- Ölü sayısını belirlemek.
- Aynı zamanda; hasar tespiti, kayıplar, hak sahipliği, malzeme dağıtımı gibi hizmet alanlarında yaşanan sorunların idari olarak çözülemeyenleri için adli işlemler yapmak.

3.11.2.12. Lojistik

Afet ve acil durumun oluşumu ile birlikte ilk önce, arama kurtarma ve sağlık ekiplerinin olay bölgesine sevkii yapılmaktadır. Afet ve acil durumun niteliği ve çeşidine göre gerekli sağlık, gıda, giyim, barınma ve güvenlik ile

ilgili malzeme, araç gereç ve teçhizatlar olay bölgesine en yakın AFAD Yönetimi Başkanlığının malzeme depolarından sağlanarak nakilleri yapılmaktadır.

AFAD Yönetimi Başkanlığının lojistik planlamasına göre Niğde ili 8. Bölge'de yer almakta; Kayseri, Yozgat,

Nevşehir, Kırşehir ve Sivas illerinden öncelikli olarak her türlü lojistik destek sağlanmaktadır.

3.11.2.13. Raporlama

Afet ve acil durum sırasında yapılacak ilk işlemlerden bir tanesi olan raporlama işlemi ile hızlı bir şekilde afet ve acil durum bölgesinden istatistiki verilere genel hatları ile yer verilmekte, bölgeye gönderilecek olan acil yardımların niteliği ve niceliği belirlenmektedir. Aynı zamanda, olaya

müdahale edilmesi ya da destek illerden yardım alınması ile ilgili kararlar almak ve uygulamaya koymak için ön bilgi ve raporlama çalışması da yapılmaktadır.

3.11.2.14. Seferberlik Hizmetleri

Ülke genelinde afet ve acil durum sonrasında ağır yıkım ve hasarın meydana gelmesi ve devlet imkânlarının müdahale konusunda yetersiz kalması durumunda, seferberlik kanununun gerektirdiği hükümler uyarınca, yapılan planlamalara uygun olarak seferberlik işlemleri

gerçekleştirilmekte olup; ülkenin sahip olduğu maddi, manevi imkânlarından ve insan, araç- gereç kaynaklarından en üst düzeyde faydalanılmaktadır.

3.11.3. Afet ve Acil Durum Sonrası Hizmetler

3.11.3.1. Psikolojik ve Sosyolojik Destek

Afet yaşayanların psikolojik tepkileri, afet olayının şiddetine ve afetzedelerin bireysel özelliklerine göre belirlenmektedir. Afetten sonraki ilk tepkiler, akut tepkiler olarak adlandırılmakta ve fizyolojik olarak uyarılma, kalp atışlarının sıklaşması, adrenalın salgılanması gibi bireyi stres ile mücadeleye hazırlayan değişiklikler gözlenmektedir. Mantıklı düşünme kapasitesi azalabilmekte, kişi yaşadıklarına inanamayabilmekte ve olan her şeyin bir rüya olduğunu, gerçek olmadığını düşünebilmekte, duygularda ise aşırı bir karmaşa gözlenebilmektedir. Daha sonraki aşama ise tepki aşaması olarak tanımlanmakta ve afetzede, afeti hatırlatan her türlü durum ve uyarılardan kaçınmaktadır. Gerginlik, korku, huzursuzluk, depresyon, kendini toplumdan yalnız ve kopuk hissetme gibi duygular görülmektedir. Bu aşamada rüyalar ve kâbuslar, hayatını kaybetmiş yakınlarına yardım edememenin vermiş olduğu suçluluk hissi kişiyi rahatsız edebilmektedir.

Genel olarak afetzedelerde görülen psikolojik tepkiler şu şekilde sıralanabilir: Üzüntü, acı ve yas, güçsüzlük ve çaresizlik duyguları, suçluluk ve utanma duyguları, sinirlilik ve öfke duyguları, kaygı ve korku, fiziksel olarak yorgunluk, alkol ve ilaç kullanımında artış, uyku bozukluğu, bilişsel olarak dikkat ve hafıza sorunları, karar verme ve problem çözmede güçlük, davranışsal olarak depremi hatırlatan uyarılardan kaçınma, yerinde duramama, deprem

sonrası bir kısım afetzede görülen "Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB)" ise çok daha ciddi bir tablodur.

Afet sonrası verilecek psikolojik destek ve normalleştirme hizmetleri, bu anlamda, önleyici hizmetlerdir ve daha ciddi sorunların ortaya çıkma olasılığını azaltmaktadır. Afet sonrası bölgede verilen psikolojik destek çalışmaları, bu duyguların ifade edilip paylaşılması "olağanüstü duruma verilen olağan tepkiler" olduklarının vurgulanması gerekmektedir. Bu duygu ve davranışların neler oldukları ve bunlarla nasıl başa çıkılabileceği yolunda hazırlanan kısa, anlaşılabilir kitapçıklar, afetzedeleri bilgilendirmek ve yaşadıklarını değerlendirmek açısından çok önemli bir işleve sahiptir. Depremden daha fazla etkilenen ve psikolojik bozukluk görülen vatandaşlarla ilgili ise özel olarak psiko-sosyal iyileştirme çalışmalarının yürütülmesi gerekmektedir.

Dikkat edilmesi gereken başka bir husus da afet bölgesinde hizmet veren personelin daha önceden hizmet içi programlarla olaya psikolojik olarak hazırlanmasıdır. Afet bölgesinde yardım ekibi ve çeşitli sivil toplum örgütü gönüllülerinde de psikolojik stres tepkilerine rastlanmakta, onlara da psikolojik destek verilmesi oldukça önemli hale gelmektedir.

3.11.3.2. Maddi Destek

Genel hayata etkisi söz konusu olan afetlerde ve zorunlu durumlarda kira ve diğer ihtiyaçların karşılanması için maddi yardım yapılmaktadır. Afet sonrasında meydana gelen zarar ve yıkımlardan kaynaklı, vatandaşların barınma yerlerinin artık eskisi gibi kullanma uygun olmamasından dolayı devlet eliyle barınma ve yaşam alanlarının oluşturulması için vatandaşlara belirli bedeller karşılığında maddi destek sağlanmaktadır. Bu sağlanan destek, vatandaşın evinin zarar görmesi durumuna göre çeşitli miktarlarda olabilmektedir.

Aynı zamanda, 6305 Afet Sigortaları Kanunu çerçevesinde de vatandaşlara ödeme yapılmaktadır. Bu Kanun'un amacı, binalarda deprem sonucu meydana gelebilecek maddi zararların karşılanmasını teminen yaptırılacak zorunlu deprem sigortası ile sigorta şirketleri tarafından teminat verilemeyen veya teminat verilmesinde güçlükler bulunan çeşitli afetler ve riskler sonucu meydana gelebilecek maddi ve bedeni zararların karşılanabilmesini teminen sunulacak sigorta ve ikili sigorta teminatlarına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

3.11.3.3. Adli İşlemler

Afet sonrası adli işlemler iki türlü yürütülmektedir. Bunlardan birincisi; afetlerden sonra meydana gelen yaralıların olması, ölümlü kayıpların meydana gelmesi ve vatandaşların maddi ve manevi zarara uğramaları nedeniyle devlet kurumlarından ya da özel şahıslardan kayıplarının karşılanması adına, sorumlulara karşı cezai müeyyidelerin uygulanması amacıyla savcılığa şikâyetleri üzerine yapılacak soruşturma iş ve işlemlerini kapsamaktadır.

Diğeri ise; afet nedeniyle devlet kurumlarının maddi taşınır ve taşınmaz mallarının zarar görmesi sebebiyle açık bir şekilde kusurlu olduğu düşünülen özel kurum veya kişilerden zararın karşılanması ve gerekli cezai işlemlerinin gerçekleştirilmesi üzerine yapılan incelemeler ve tutulan raporlar doğrultusunda ya kurumların şikâyeti üzerine ya da Cumhuriyet Başsavcısının kanunun vermiş olduğu yetkiler doğrultusunda gerçekleştirmiş olduğu adli işlemlerdir.

3.11.3.4. Raporlama Çalışmaları

Afet ve acil durum başladığından itibaren yapılan iş ve işlemler, talep şekline göre günlük, haftalık, aylık bilgilendirme gibi farklı şekillerde rapor edilmektedir. Hayat normale döndükten sonra yapılan iş ve işlemler düzenli olarak raporlaştırılmaktadır. Afet sonrası tutulan raporlar, genel itibarıyla 3 bölüme ayrılmaktadır. Bu raporlarda içerik olarak birinci bölümde meydana gelen afetin tarih ve saati, türü, etkilenen yerler, ölü ve yaralı sayısı, açıkta kalan aile sayısı, enkaz altında kalan insan

sayısı, özel ve resmi yapılardaki hasar durumu, elektrik, su, kanalizasyon, kapalı yollar, alt yapı ve hayvan zayıtı ile ilgili bilgiler içerirken ikinci bölümde ise ihtiyaçlarla ilgili kısımlara yer verilmektedir. Bunlar ise sağlık yönünden personel araç-gereç ve tıbbi malzeme ihtiyacı, arama-kurtarma, haberleşme durumu, barınma korunma ihtiyacı, iâşe ve diğer ihtiyaçlarla ilgili bilgileri içermektedir. Raporlamanın son bölümünde ise aynı ve nakdi istenen yardımlar, yapılan faaliyetler, değerlendirme ve teklifler kısmına yer verilmektedir.

3.11.3.5. Lojistik

Son yıllarda gerek ülkemizde gerekse dünyada meydana gelen afetlerin ekonomik, sosyal, kültürel ve psikolojik açıdan yol açtığı olumsuz sonuçlar giderek artmaktadır. Bu durum, afet yönetim faaliyetlerindeki süreçlerin etkin, planlı ve koordineli bir şekilde yerine getirilmesini zorunlu kılmaktadır. Afet yönetiminde afet sonrası yürütülen lojistik çalışmaları afetzedeler için gerekli olan tıbbi malzemenin, ekipmanların, yiyecek, giyecek, barınak, su, battaniye vb. ürünlerin lojistiğinin

zamanında, uygun yerde ve şartlarda, yeterli miktarda ve maliyetle, ihtiyacı olan kişilere ulaştırılmasını amaçlamaktadır.

Afet sonrası lojistik; afet anında ve iyileştirme süreçlerinde yapılan lojistik işlemlerini kapsamaktadır. Afetten hemen sonra yapılacak müdahalenin en önemli kısmını, felaketin yaşandığı yere hızlı ve doğru şekilde, ihtiyaç duyulan arama kurtarma ve sağlıkla ilgili insan gücünün, araç-gereç ve malzemeleri ile birlikte olay

bölgesine sevkini sağlanması oluşturmaktadır. Bunun gerçekleşmesinde en büyük pay ise afet öncesi yapılan planlama ve hazırlık aşamasına bağlıdır. Afet öncesi yapılan başarılı planlama ve hazırlık, kayıp ve zararların afet anında en az olmasını sağlamaktadır. Afet sonrası yürütülen iyileştirme süreçlerinde ise bölgede uzun süreli iyileştirme süreci planlaması yapılmakta ve afet bölgesinde afetzedelerin yeniden hayata tutunması için gerekli ortamın sağlanması, enkazın kaldırılması, alt ve üst yapının onarılması ile ilgili gerekli malzemelerin lojistiğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Anında müdahale aşamasında amaç, en hızlı şekilde afet bölgesine yardım sağlayarak afetzedelerin bu süreci en az can ve mal kaybıyla atlatabilmesine yardımcı olmak iken, iyileştirme

3.11.3.6. KBRN Olay Sonrası

Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer saldırılardan veya kazalardan sonra karşılaşılan en büyük sorunların başında, etrafa yayılan ve tehlike arz eden serpintilerin insan vücudundan ve olay bölgesinden arındırılma işlemidir. Arındırma işleminde amaç kimyasal, biyolojik ve radyolojik maddelerin bulaşmasını ve dağılmasını engellemektir. Uzun yıllar ortamda kalabilme özelliğine sahip ve insan sağlığı üzerinde tedavi edilemez ve kalıcı hasar bırakan bu serpintilerin bölgeden uzaklaştırılması oldukça büyük önem arz etmektedir. Bunun için gerekli çalışmalar AFAD ve Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) ile yapılacak işbirliği çerçevesinde gerçekleştirilip, olay bölgesinin iyileştirme ve islah çalışmaları yapılması planlanmaktadır. Aynı zamanda AFAD olarak, rüzgâr altında tehlike sınırları içinde kalabilecek bölgelerin

3.11.3.7. İskân Çalışmaları ve Alt Yapısı

Doğal afetler sonrasında yerleşim yerleri ve alt yapının zarar görmesi ve kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle, yeniden aynı bölgede ya da afet yönünden daha az risk taşıyan bölgelerde yeni yerleşim yerlerinin iskân edilerek oluşturulması ve alt yapı çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Gerek doğal afetin ortaya çıkma ihtimalinin yüksek olduğu bölgelerde gerekse doğal afetin ardından kentin tahrip olan bölümlerinde yerleşim yerlerinin yenilenmesi, yeniden iskân edilmesi ve alt yapı çalışmalarının yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Yerleşim yerleri normal gelişme süreçleri ve kentsel gelişme eğilimleri içinde merkezi iş alanlarında, kentsel sit alanlarında ve gecekondu bölgeleri gibi kentin sağlıklı gelişme alanlarında uygulanan olağan yenileme süreçleri ile dönüşüme uğramaktadır. Bunun yanında,

aşaması anında müdahale sonrası planlama, malzeme toplama- bakım, atık ve imha faaliyetleriyle birlikte izleme, değerlendirme ve raporlama faaliyetlerini kapsamaktadır. Afete müdahale sonrası planlama aşaması, anında müdahale aşamasında kullanılan afet malzemelerinin toplanması, bakımlarının yapılması, depolara sevk edilmesinden oluşan toplama ve bakım faaliyetlerinin planlanmasıdır. Ayrıca bu aşama, hasar tespitinin (ihtiyaç duyulan sosyal tesisler, barınaklar, hastaneler, altyapı vb.) yapılması ve buna göre ihtiyaç duyulan malzeme ve ekipmanların yeniden inşa faaliyetleri için tedarik edilmesi ve ilgili alanlara sevk edilmesi ile ilgili planlama faaliyetlerini içermektedir.

gerektiğinde boşaltılması veya tahliye edilmesi iş ve işlemlerini gerçekleştirirken, sanayi ve nüfusun yoğun olduğu yerler ile stratejik önemi bulunan bölge ve şehirlerde, belirlenecek alanlarda afet sonrası radyasyon doz ve şiddetini ölçen, kimyasal kirlenmeyi tespit eden sensor, erken uyarı ve alarm sistem veya cihazlarının kurulması ve bu cihazlardan alınacak tehlike haberlerinin afet ve acil durum merkezlerine iletilmesi hususunda ilgili bakanlıklar, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile valilikler arasında koordinasyonu sağlamakla görevlidir. Aynı zamanda AFAD'ın, KBRN kaza ve saldırıları sonrasında Başbakanlık tarafından çıkarılan Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer Tehlikelere Dair Görev Yönetmeliği uyarınca çeşitli bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonla ilgili görev ve sorumlulukları da vardır.

kentlerin yenilenmesine neden olan savaş ve afetler, olağandışı koşullar ortaya çıkarmaktadır. Bu yenileme sürecinin özelliği olağan süreçten farklı, daha kapsamlı bir faaliyet olması ve afetin ortaya çıkmasına neden olan risklerin ortadan kaldırılmasıyla daha güvenli yerleşim yerlerinin oluşmasını amaçlamaktadır. Doğal afetler sonrasında yeniden inşa sürecinde hayata geçirilen kent yenileme uygulamaları, daha güvenli kentlerin inşası ve risklerin tespit edilmesi, analizi ve ortadan kaldırılması için bir fırsat vermektedir. Çünkü afetle beraber, daha önceden var olan sorunlu yapılar da gün yüzüne çıkmış olmaktadır. Yeniden inşa aşamasında başarı elde edilmesi ve sürdürülebilir afet yönetimi hedefine ulaşılabilmesi için sosyal yapının bütününe ve kenti oluşturan fiziksel unsurları hasar görebilir hale getiren nedenlerin

belirlenmesi ve ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bu amaç çerçevesinde, yeniden inşa sürecinin asıl hedefi, risk azaltmanın sağlanmasıdır. Bununla beraber, yeniden inşa sürecinde hız ve etkinlik; sosyo-kültürel yapının ve yerel özelliklerinin dikkate alınması; ekonomik dönüşümü sağlama ve katılım gibi kriterlerin de göz önüne alınarak yapılmasını gerektirmektedir.

Deprem (yer sarsıntısı), yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ, taşma ve benzeri afetlerde; yapıları ve kamu tesisleri genel hayata etkili olacak derecede zarar gören veya görmesi muhtemel olan yerlerde alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlar hakkında 7269 sayılı Kanun'un gerektirdiği hükümler uygulanmaktadır. Afete uğrayan meskûn yerlerin büyüklüğü, o yerin tamamında veya bir kesiminde yıkılan, oturulamaz hale gelen bina sayısı, zarar gören yapı ve tesislerin genel hayata etki derecesi, mahallin ekonomik ve sosyal özellikleri, zararın kamuoyundaki tepkisi, normal hayat düzenindeki aksamalar ve benzeri hususlar göz önünde tutulmak suretiyle, afetlerin genel hayata etkililiğine ilişkin temel kurallar da yine aynı Kanun'un gerektirdiği hükümler çerçevesinde belirlenmektedir.

Hak sahibi kabul edilen afetzedelerin yerleşme yerlerinin belirlenerek daimi iskânlarının sağlanması amacıyla, bu yerlere ait "Yer Seçimi Raporu" hazırlanmaktadır. Bu rapor; yeni yerleşim yerine ait, mekânsal, jeomorfolojik, jeolojik, hidrojeolojik, imar ve mülkiyet durumu vb. bilgileri içeren, yer seçimi yapılan alanları doğal afet tehlikeleri, imar kanunu ve ilgili mevzuatlar açısından değerlendiren, yer seçim gerekçelerini belirten ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini içerecek şekilde hazırlanmaktadır. Yer seçimi çalışmaları, multi-disipliner çalışmalardır. Yer seçimi raporu; İl AFAD Müdürlüğünde görevli, jeoloji, jeofizik, harita ve inşaat mühendisleri, mimar ile şehir ve bölge plancısı tarafından hazırlanmaktadır. Söz konusu personel, yer seçimi raporunu hazırlarken, doğal afet tehlikeleri, jeolojik ve sismolojik durum, mülkiyet ve imar, planlama, altyapı ve yapı maliyetleri, vaziyet planı ve mimari proje yönünden değerlendirmelerde bulunmakta ve gerekli raporları düzenlemektedir. Yapımı tamamlanan konut, ahır ve işyerlerinin yılları göre dağılımı Tablo 3.11.12'de verilmektedir.

Tablo 3.11.12: Yapımı Tamamlanan Konut, Ahır ve İşyerlerinin Dağılımı

TÜRÜ	2009	2011	2012	2013	2014
Konut	14	18	106	73	-
İşyeri	-	-	1	-	-
Ahır	-	-	-	-	32
TOPLAM	354.500 TL	537.070 TL	7.429.292 TL	3.045.600 TL	544.000 TL

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

Çiftlik ilçesi Azatlı Kasabası'nda 2011-2012 yılları arasında 65.076,75 TL'lik, 2013-2014 yılı içerisinde ise Bor ilçesi Kaynarca Kasabası'nda 209.000 TL'lik afet konutları alt yapı işleri yapılmıştır. Aynı zamanda, 2014 yılı içinde Çiftlik ilçesi Azatlı Kasabası'nda 217.150 TL'lik afet konutları alt yapı işleri devam etmektedir. Tamamlanmış olan afet konutlarının alt yapı işleri de Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının göndermiş olduğu ödenekle yapılmaktadır.

3.11.3.8. Arşivleme (Dijital ve Yazılı Olarak)

Arşiv, bütün dünyada kurumların gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri sonucunda meydana gelen idari, hukuksal, tanıklık, kurumsal değeri olan ya da tekrar kullanılmak üzere üretilen her türlü görsel, yazılı ve veriyeye dayalı bilgilerinin muhafaza edilerek saklanmasıdır.

Olmaması muhtemel afetlerden etkilenen ailelerin konutlarının başka bir bölgeye taşınması ekonomik değil ise yerinde iyileştirme ve ıslah çalışması yapılmaktadır. Bu doğrultuda, Niğde ili Merkez İlçe Dikilitaş Kasabası'ndan muhtemel kaya düşmesi afetinden etkilenebilecek 10 hanenin bulunmuş olduğu bölgede 56.000 TL'lik kaya ıslahı çalışması yapılmıştır.

Afet ve acil durumlarla ilgili arşiv yapmanın amacı, afet sonrasında oluşan tüm verileri bir arada tutularak ve analizinin yapılarak gelecek adına daha planlı bir afet yönetimi sergilemek, oluşan eksikliklerin giderilmesini sağlamak ve yapılan çalışmaların iyi yönlerinin

geliştirilmesini, afetlere karşı hazırlıklı olma ve olası zararların azaltılmasını, doğal ve teknolojik afetler konusunda mevcut çalışmaların daha da geliştirilmesini sağlamaktır.

Aynı zamanda, AFAD Başkanlığı ile ODTÜ Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından başlatılan, Türkiye'deki afetlerle ilgili her türlü elektronik ve basılı materyalleri ortak bir platforma taşımayı amaçlayan proje için kullanıcı kayıtları ve onaylarına başlanmıştır. Diğer taraftan, veri girişleri devam etmektedir (<https://tuatest.afad.gov.tr/map.jsp>). Türkiye Afet Bilgi Bankası'nda yer alan bilgilere göre, Niğde ili için yer alan afetsel istatistiklerde 10.01.1940 yılında meydana gelen depremle 58 kişi hayatını kaybetmiştir. 17.05.1952

yılında Ulukışla ilçesinde meydana gelen tren kazasında 31 kişi hayatını kaybederken 15 kişi de yaralanmıştır. 1963, 1965, 1970, 1980, 1982, 2001 yıllarında sıra ile Çiftlik, Merkez, Ulukışla, Çamardı ve Altunhisar ilçelerinde kaya düşmesi meydana gelirken, herhangi bir ölümlü kayıp ya da yaralanma meydana gelmemiştir. 2002 yılında ise Ulukışla ve Çamardı ilçelerinde çığ olayı meydana gelirken, iki olayda da birer kişi hayatını kaybetmiştir. Yine 2002 yılında meydana gelen dolu ve 2009 yılındaki fırtına olayında ve can kaybı olmamıştır.

Niğde ilinde, 2009-2013 yılları arasında meydana gelen Afet ve acil durumlarla ilgili arşivleme mevcuttur. 2009-2013 yılları arasında meydana gelen afet ve acil durum olayları Tablo 3.11.13'te gösterilmiştir.

Tablo 3.11.13: Niğde İlinde Meydana Gelen Afet ve Acil Durum Olayları

OLAY TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Dağcılık Kazası	-	1	2	5	1	9
Kaybolma	-	4	8	3	4	19
Boğulma	1	2	3	1	2	9
Bina Çökmesi	-	-	1	-	1	2
Sel	1	-	-	-	-	1
Trafik Kazası	2	3	2	1	2	10
Yangın	1	3	1	2	3	10
Maden Kazası	-	-	-	-	1	1
Kuyuya Düşme	-	-	-	-	1	1
KBRN Kazaları	-	1	-	-	-	1
TOPLAM	5	14	17	12	15	72

Kaynak: Niğde İl AFAD Müdürlüğü.

Niğde ilinde kaybolma ilk sırada yer alan acil durum olayıdır. Bunu sırası ile trafik kazası ve yangın, dağcılık kazası ve boğulma takip etmektedir.

3.11.4. Niğde İlinin Afet ve Acil Durum Alanı GFZT Analizi

Niğde ilinin, afet ve acil durumlar alanında yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi

sonucunda, ilin afet ve acil durumlar konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GFZT) neler olduğu belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- Çevre illerde meydana gelebilecek afet ve acil durumlara karşı etkin müdahale gerçekleştirebilecek bir konumda bulunması.
- Oluşabilecek bir afet ve acil durumda, ulaşım açısından erişimin kolay sağlandığı bir coğrafi yapıya sahip olması.
- İlin deprenselliğinin düşük olması.
- İlin acil çağrı merkezinin tek bir çatı altında toplanması.
- Ülkemizde sadece iki ilde hizmet veren Dağ Arama Kurtarma Ekibinin (AKUT) birinin Niğde ilinde olması.
- Kesintisiz iletişim için gerekli alt yapının hazır olması.
- Genç, dinamik, bilgili, araştırmacı, yabancı dil bilen, tecrübeli, farklı branşlarda yetişmiş personelin varlığı.
- AFAD'ın ilde üst düzeyde müdahale ve koordinasyon yetkisine sahip olması.
- Personel arasında güçlü bir işbirliği ve iletişimin olması.
- Afet ve acil durumlara müdahalede teknolojik imkanların etkin kullanılması.
- AFAD'ın il genelinde paydaşlarının eğitimine verdiği önem.
- Teknolojik açıdan gelişmiş arama ve kurtarma ekipmanlarına sahip olunması.
- Afet çalışmalarının bilişim odaklı yürütülmesi ve GPS cihazları ile uydu haberleşme sistemlerine sahip olunması.

ZAYIF YÖNLER

- Afet ve acil durumlarda verilebilecek hizmetlere uygun fiziksel mekânlara sahip olunmaması.
- Afet bilgi sisteminin paydaşlarca etkin kullanılmasına yönelik eğitimlerin verilmemesi.
- Afet sonrasında geçici barınma için düşünülen arazinin yerleşime uygun olmaması.
- Afet ve acil durumlarda yer alabilecek kurumların yeterli makine ve ekipmana sahip olmaması.
- AFAD binasının hizmetlere uygun olmaması.
- Afet ve acil durum hizmetleri ile ilgili kişisel gelişimi sağlayıcı eğitim etkinliklerinin yetersiz olması.
- Teknolojik altyapı imkânlarının istenilen düzeyde olmaması.
- Afet bilgi sisteminin oluşturulamaması.
- Arama ve Kurtarma Ekibinin 7/24 saat nöbet tutacak personel için kadro sayısının yeterli olmaması.
- Kentsel arama ve kurtarma ile dağcılık kazalarına müdahalede tonajlı araç eksikliği.
- Kesintisiz iletişim sistemini kullanacak ekipmanın olmaması.
- Halkın yapılan eğitim faaliyetlerine yeterince ilgiyi göstermemesi.
- Kurumlar arası işbirliği ve iletişimin istenilen düzeyde olmaması.
- Afet ve acil durumlarda, kullanım için alternatif yol güzergâhlarının kurumlar arası koordinasyonla belirlenmemesi.
- AFAD dışındaki kurumlarda, afet ve acil durum ile ilgili kadrolu personel olmaması

FIRSATLAR

- Kara ve demir yolu ulaşımına sahip, hava ve deniz ulaşımına yakın mesafelerde bulunması.
- İlde meydana gelebilecek olası afet ve acil durumlarda, ilin güney ve kuzeyindeki (Adana, Kayseri ve Mersin) gelişmiş büyük şehirlere yakın olması.
- Arama ve kurtarma faaliyetleri için ihtiyaç duyulduğunda hava kurtarma araçlarının hızlı bir şekilde temin edilmesi.
- Niğde ilinin jeolojik yapısı yönünden deprem açısından az riskli bölgede bulunması.
- Teknolojik imkânları geliştirecek maddi olanaklara sahip olunması ve AFAD Başkanlığının bu konudaki desteğinin varlığı.

TEHDİTLER

- Deprem üretebilecek aktif fay hatlarına yakın olması.
- Ormanlık alanların çok az olması.
- Hasan Dağı ve Melendiz Dağı'nın volkanik bir dağ olarak il sınırları içinde olması.
- Tarımda yeraltı suyunun kullanımının çok yüksek olması (Özellikle Kaynarca Köyü mevki).
- Kara ve demiryolu ulaşımının il sınırları içerisinde olması ve bu yollar vasıtasıyla geçiş güzergâhı konumunda olması sebebiyle taşınan tehlikeli maddelerin varlığı.
- Kırsal kesimdeki evlerin kaya düşmesi riski olan yerlere yapılmış olması.
- İl sınırları içerisinde dağcılık faaliyetlerinin olması.
- Kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer saldırı, tehditler konusunda, gerekli eğitim ve bilgi birikimine sahip personele ve gerekli ölçüm yapacak teknik donanıma sahip olunmaması.
- İl Afet ve acil durum müdahale planının gerekli tatbikatlarla yeterince desteklenmemesi.
- Doğalgaz boru hattının il sınırları içinden geçmesi.
- Çeşitli maden ocaklarının il sınırları içerisinde bulunması.
- Yerleşim için kullanılan bazı konutların riskli alanlarda bulunması.
- Baraj ve göletlerde boğulma vakalarının fazla olması.
- Mevzuatın günümüz ihtiyaçlarını karşılamaması.
- İlde havaalanının olmaması.
- Kırsal kesimdeki evlerin kaya düşmesi riski olan yerlere yapılmış olması.
- İl sınırları içerisinde dağcılık faaliyetlerinin olması.
- Sığınakların amacına uygun şekilde kullanılmaması.
- İl afet planının gerekli tatbikatlarla desteklenmemesi.

3.11.5. Niğde İlinin Afet ve Acil Durum Alanı Vizyonu

Afet ve acil durumlar ile ilgili bilinçli ve eğitilmiş birey/kurumlara sahip, risk odaklı, etkin, etkili ve güvenilir hizmet sunan, ulusal düzeyde model alınabilecek bir il olmak.

3.11.6. Niğde İlinin Afet ve Acil Durum Alanı Gelişme Politikaları

İl Gelişme Planı kapsamında öngörülen afet ve acil durum vizyonuna ulaşabilmesi için izlenmesi gereken politikalarla ilgili öneriler aşağıda sunulmuştur.

a) Afet ve Acil Duruma İlişkin Planlamaların Yapılması

Afet ve acil durum karşısında ilde ulaşımı etkin sağlayabilecek ve sadece bu durumlarda kullanılacak güzergâhlar belirlenmelidir. Acil durum gerektirecek olaylarda etkin müdahale sağlanması için acil duruma müdahale edecek tüm kurumların koordineli bir şekilde hareket etmesini gerektirecek alt yapı ile sistemler oluşturulmalı ve güçlendirilmelidir.

Düzenli aralıklarla (en az iki yılda bir) il genelinde tüm kamu kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının katılacağı afet ve acil durum tatbikatı yapılmalıdır. Oluşabilecek afet ve acil durumlar karşısında, gerek afet ve acil duruma müdahale edenlerin güvenliklerini gerekse vatandaşların can ve mal güvenliğini sağlamak amacıyla, emniyet ve güvenlik sisteminin etkin bir şekilde tesisi için gerekli koordinasyon sağlanmalıdır.

İl genelinde oluşabilecek afet ve acil durum için toplanma ve yerleşim yerleri belirlenmeli, belirlenen yerler hakkında vatandaşlar bilgilendirilmelidir. Bunun yanı sıra, bu gibi bir durumda Niğde iline gelebilecek yardımların stoklanması için de gerekli mekânlar belirlenmelidir. Civar illerde oluşabilecek afet ve acil yardım durumlarına karşın, ilde gerçekleşebilecek gerek yurt içi gerekse yurt dışı nüfus hareketliliğine karşı kurumlar arası koordinasyonla gerekli tedbirler alınmalıdır.

b) Afet ve Acil Duruma İlişkin Altyapı Hizmetleri ve Yatırım Çalışmalarının Yapılması

Dağcılık kazalarına etkin ve acil müdahale edebilecek kurumlar arası koordinasyonla ve sivil toplum

kuruluşlarının da katılımıyla Demirkazık'ta tam donanımlı bir birim ve tesis kurulmalı ve burada iletişimi sağlayacak alt yapı oluşturulmalıdır. Özellikle sıcak mevsimlerde karşılaşılan sorunların önüne geçmek ve Niğde ilinde tam donanımlı su altı arama ve kurtarma ekibi kurulmalıdır. İçme, kullanım ve sulamada yer üstü su kaynaklarının en etkin biçimde kullanımı sağlanarak, yer altı su kaynaklarının kullanımı en aza indirilmeli ve oluşabilecek çökme olayları engellenmelidir.

Taşkın riski bulunan dere yataklarının (moloz, harfiyat dökülmemesi, alt yapı çalışmaları ve kesiti daraltacak çalışmaların izin alınmadan yapılmaması vb.) ıslah edilerek, taşkın oluşturabilecek olumsuzluklar engellenmelidir.

Niğde Organize Sanayi Bölgesi'nin içerisine, gerek il içinde gerekse Organize Sanayi Bölgesi'nde oluşabilecek kazalara karşı, kurumlar arası koordinasyonla tam donanımlı kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer (KBRN) mücadele ekipleri oluşturulmalıdır. İlin büyüme şartları düşünülerek, kimyasal arıtma tesisi de kurulmalıdır. İl genelinde afet ve acil durum esnasında ve sonrasında, kamu kurumlarına ait binalar tahliyeyi gerçekleştirebilecek duruma getirilmelidir.

Afet ve acil durumlar için, il afet ve acil durum ortak veri tabanı oluşturulmalıdır. Niğde ilinde yerleşim yerleri içerisinde bulunan parlayıcı ve patlayıcı maddelerin yer aldığı depo ve üretim tesisleri yerleşim yerleri dışına alınmalıdır. İlde su depolarından kaynaklanacak acil durumlara karşı su depolarının 24 saat izlenebileceği fiziki güvenlik sistemleri kurulmalıdır.

Niğde İl AFAD Müdürlüğü bünyesinde, oluşabilecek afetlere karşı vatandaşları bilgilendirmek amacıyla sabit bir deprem, sel, yangın vb. "Simülasyon Merkezi" kurulmalıdır.

4

SONUÇ VE UYGULAMA

Bilindiği üzere iller, planlı kalkınmanın mekansal, yerel ve bölgesel gelişim planlarının belirlenmesinde en önemli basamaktır. İl Gelişme Planlarında illerin kısa, orta ve uzun vadede izleyeceği ve uygulayacağı temel stratejiler, ulaşılmak istenen sosyal ve ekonomik hedefler, ülke ve bölge stratejilerine uyumlu bir şekilde belirlenmektedir. Gelecek yönelimli yönetim anlayışı ile ortak hedeflerin peşinden hep beraber koşmak için tüm paydaşların katkıda bulunduğu Niğde İl Gelişme Planı (NİGEP)'nde Niğde ilinin kısa, orta ve uzun vadedeki gelişme eğilimleri bütüncül, karşılaştırmalı ve vizyoner bir bakış açısı ile ortaya konulmuştur.

Bir ülkenin uluslararası rekabet gücüne sahip olması, nitelikli ve yüksek katma değerli mal ve hizmet üretmesiyle mümkündür. Dolayısıyla doğru planlamaların yapılması, toplumları kaldırmak ve gelişmiş toplumlar seviyesine yükseltmek için önemli bir adımdır. Burada göz ardı edilmemesi gereken önemli bir nokta ise uygulama safhasında hızlı, etkin ve tavizsiz davranmaktır. Makro anlamda Türkiye'nin mikro anlamda Niğde ilinin bulunduğu konumdan daha ileri noktalara gitmesinin ve toplumsal refahı yakalamasının en önemli unsuru budur. Doğru analiz, doğru planlama ve tavizsiz uygulama, kalkınmış bir Niğde ili yaratacaktır. Bu anlamda NİGEP, bir yol haritası olmasının yanında bir hedef belirleme aracı da olacaktır. NİGEP'te önerilen politikalar doğrultusunda Niğde ilindeki kurumlar, yöneticiler, siyasetçiler gelecek 5'er yıllık stratejik planlarına bu politikaları gerçekleştirmeye yönelik stratejiler koyarak, uzun vadede Niğde ilinin istenen gelişme düzeyine ulaşmasını sağlayabileceklerdir. Böylece, kontrolsüz bir kentsel gelişmenin de önüne

geçilebilecek, beşeri ve maddi kaynaklar daha akıllıca, etkili ve verimli kullanılacak ve Niğde sürdürülebilir kalkınmasını sağlayabilen bir il haline gelebilecektir. Ayrıca, sürdürülebilir kalkınma kapsamında, bir parçası olduğumuz ekosistemin doğal kaynaklarını tüketmeden, temiz toprak, hava ve suyu yeşili ve doğayı da koruyarak şehirleşmeyi başarabilen iller statüsüne ulaşabilecek, "yaşama" ve "çalışma" alanı olarak tercih edilebilen bir il olabilecektir.

Çocukların geleceği çoğu insan için her şeyden önemlidir. Gelişmiş illerde yapılan araştırmalara bakıldığında ailelerin "Eğitimi tamamladıktan sonra da çocuğunuzun bu ilde kalmasını ister misiniz?" ve "İlinizin ne derecede planlı geliştiğini düşünüyorsunuz?" sorularına olumlu cevap verdikleri görülmektedir. İnsanların bu tutumunda, kentin sunduğu sosyal ortamın, ekonomik ortam gibi önemli olduğu, hatta çoğu kez daha da ön plana çıktığı ve başarıda planlamanın önemli etkisi olduğu görülmektedir.

NİGEP ile Niğde ilinin güçlü olduğu alanlar ile iyileştirmeye açık alanlarını, üreteceği ürünlere yönelik riskler ve yararlanabileceği fırsatlar analiz edilerek politikalar ortaya konulmuştur. İl Gelişme Planı ne kadar önemli ise uygulama süreci o kadar önemlidir. Bu süreçte birimler arasındaki koordinasyonun ve işbirliği ile plan hedeflerine ulaşmak mümkün olabilecektir. Bu nedenle, ildeki merkezi yönetim birimleri, yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri ile özel sektörün paydaşlarının koordinasyonu ve işbirliği son derece önemlidir. Niğde İl Gelişme Planı hazırlanırken baştan bu konu dikkate alınarak tüm paydaşlar ve Niğde halkının katılımı

sağlanmaya çalışmış, tüm çalışma aşamaları kamuoyu ile paylaşılmıştır. İlin kaynaklarının etkin, verimli ve yerinde kullanılarak ihtiyaç ve beklentilerin karşılanması ve uzun vadede il vizyonuna doğru yönelmesi temel alınmıştır.

NİGEP'in uygulaması 3 aşamadan oluşmaktadır:

- NİGEP'in Kalkınma Bakanlığı tarafından uygun görülmesi.
- NİGEP'in uygulanmasına ve uygulamanın izlenmesine yönelik bir sistemin oluşturulması.
- NİGEP'teki proje ve önerilerin yanı sıra yeni proje ve önerilerin de üretilmesine aralıksız olarak devam edilmesi.

NİGEP objektif bir yaklaşımla, tespitler, değerlendirmeler ve öneriler yaparak sektörel temel amaçları, hem ilin vizyonunu hem de sektörel vizyonları ortaya koymuştur.

Bu çalışmanın sonucunda ortaya çıkan temel noktalar aşağıdaki gibi özetlenebilir;

- Niğde iline istisnai sürdürülebilir kamu desteğinin -bölgesel kalkınma oluşumlarından (KOP, AHİKA gibi)-artarak devam etmesi,
- İlin sahip olduğu tarımsal potansiyelin verimliliğinin artırılması ve tarımsal sanayinin desteklenmesi,
- Tarımsal sulamada kullanılan su kaynaklarının kontrol altına alınması ve yeni sulama

yatırımlarının yapılması,

- Mevcut ciddi turizm potansiyeline işlerlik ve işlevsellik kazandırılarak ilin sosyo-ekonomik katkısının önemszenmesi,
- Üniversitenin bugüne kadar sağlamış olduğu ilerlemelerin ilin gelişimine sağladığı katkıların boyutunun farkında olunması; Niğde ilinin geleceğinde üniversitenin gelişmesi ve sanayii ile işbirliğinin artarak devam etmesi ve kent-sanayi-üniversite işbirliğinin giderek artması,
- Onuncu Kalkınma Planı'nda belirtilen sanayileşmeye aday bir il olarak entegre sanayileşmenin istikrarlı bir şekilde gelişmesi ve kalkınmada öncelikli olmanın avantajını kullanabilmesi için orta ve uzun vadeli stratejilerin ısrarla takip edilmesi,
- Sanayide verimliliği yüksek, ihracat potansiyeli olan, ileri teknolojiyi kullanabilen yatırım türlerine zemin hazırlanması,
- Başta otoyol olmak üzere ulusal yatırım ve politikardan ortaya çıkan fırsatların iyi değerlendirilmesi,
- Niğde ilinde oluşan iç ve dış göç hareketliliğinin kontrol altına alması için gerekli tedbirlerin alınması, bu amaçla gelir dağılımında dengesizliklerin en aza indirilmesi,
- Yerel yönetim yatırımlarında yerel kültürel

mirasın korunarak imar ve yapılaşmada modern kent oluşum ilkelerine sadık kalınması ve ileride kentsel dönüşüme ihtiyaç duyacak kısa süreli geçici yatırımlar yerine uzun vadeli kalıcı yatırımların yapılması,

- İlde, başta boşanmış aileler ve toplumsal çekişmeler olmak üzere, sosyal problemlerin çözümüne yönelik tedbirlerin alınması,
- İlin iklim ve coğrafya olarak eğitim için uygun bir ortam oluşturması ve sahip olduğu alt yapı kapasitesi ile eğitimde daha çok ilerleme ve başarı potansiyelinin artarak devam etmesi,
- Mevcut sağlık altyapısının gücü ve Tıp Fakültesinin işbirliği ile sağlık alanında daha güçlü hale gelmesi,
- İldeki huzur ortamının devamının sağlanması gerektiğidir.

NİGEP'in tamamlanmasını takiben, bu planın, Niğde ilinin gelişmesinde bir çerçeve oluşturacağını beyan edilmesi gerekmektedir. Planın, Kalkınma Bakanlığı tarafından 10. Kalkınma Planı ve 2023 hedeflerine uygun bulunması, Bakanlık ve kuruluşlara dağıtımının yapılarak Planda belirtilen ilke, hedef ve stratejiler doğrultusunda önerilen projelerin kamu yatırım programına alınması gerekmektedir. Planda önerilen proje ve programların gerçekleştirilmesinde özel sektöre de çok önemli görevler düşmektedir. Planın belli aralıklarla gözden geçirilerek, kamu yatırım plan ve program çalışmaları yanında, özel sektör ve STK'lar tarafından da temel bir kaynak olarak göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Mevcut ve potansiyel girişimcilerin doğru yatırım konularına yönlendirilmesi, yatırımların kaynak israfına yol açmadan rasyonel seçimlerinin yapılması, uygun yatırım alanlarına projelerin hazırlanması, seçimi ve değerlendirmesinin yapılmasına ihtiyaç vardır.

Planın benimsenmesini ve geniş bir kamu desteği olarak başarıyla uygulanmasını sağlamak için bir dizi tanıtım faaliyetinin gerçekleştirilmesi de yerinde olacaktır. Yerel yöneticilerin, merkezi hükümet, siyasi parti, özel sektör, zirai, ticari ve sınai meslek odaları ile STK'ların temsilcilerinin ve halkın katılımıyla gerçekleştirilecek tanıtım ve tartışma toplantıları düzenlenebilir. Yerel ve ulusal basılı ve görsel medya kanalları, bu tanıtım faaliyetlerinde yoğun bir şekilde kullanılabilir. Plan bölgesini, potansiyelini ve plan detaylarını tanıtıcı bir tanıtım CD'si ve videosu hazırlanabilir. Plan'da önerilen politika ve stratejilerin detaylı olarak tartışılacağı seminer, panel vb. etkinlikler düzenlenebilir. Bu etkinliklere il içinden

olduğu gibi il dışından da yatırımcılar davet edilerek Niğde ili potansiyeli olan konularda bir yatırım alanı olarak tanıtılabilir. Ayrıca, bu faaliyetler ve etkinlikler, Valilik koordinasyonunda, Kalkınma Bakanlığı, il yöneticileri, STK'lar, özel sektör, Üniversite ve ilgili paydaşlarla işbirliği ile gerçekleştirilmelidir. Unutulmamalıdır ki, planda yer alan ve ayrıca geliştirilecek olan projelerin uygulanması için en önemli konu, ilgili kurumlar arasındaki işbirliği ve koordinasyondur. Bu anlamda Valilikte oluşturulan Proje Destek ve Uygulama Birimi önemli bir görev üstlenecektir. Niğde İl Gelişme Planında ortaya konulan politikaların uygulamaya geçirilmesi, il stratejik planı ve ilde bulunan ilgili il müdürlükleri stratejik planlarında yer alması gerekir. Bu şekilde politikalar stratejilere dönüşecek, uygulama zamanı, süresi, uygulama biçimi, ekonomik boyutu ve kaynakları belirlenecektir. NİGEP'in izlenmesi ve uygulanması, önerilen politikaların alt planlarda yer alıp almamasına bağlıdır. Bu nedenle, Valilik Proje Destek ve Uygulama Birimi tarafından NİGEP politikalarının ilde yapılan ilgili alan stratejik planlarında yer alıp almadığını izlemesi, planda yer alan politikaların hayata geçirilmesi açısından önemlidir. İlde yapılacak olan Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Stratejik Planlarının İl Gelişme Planına uygunluğunun izlenmesi gerekmektedir. Bunun yanında, Niğde İl Gelişme Planı her beş yılda bir gözden geçirilerek mevcut şartlara göre ihtiyaç duyulması halinde revize edilmelidir.

Son söz olarak, NİGEP, Niğde ilinin uzun sürdürülebilir gelişmesi sürecinde yerel potansiyeli harekete geçirmek, önerilen yatırım programlarının uygulanmasını izlemek ve kamu sektörünün kurumsal kapasitesini, üniversite, özel sektör ve STK'ların bilgi beceri ve deneyimleri ile birleştirerek bir sinerji yaratacaktır. Bu da Niğde ilinin uzun vadede gelişmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA).
- Ahiler Kalkınma Ajansı, Bölge Planı 2014-2023,
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (633 Sayılı).
- Akçakanat, T., Çarıkçı, İ., Dulupçu, M. A. (2010) "Üniversite Öğrencilerinin Buldukları İl Merkezine Ekonomik Katkıları ve Harcama Eğilimleri: Isparta 2003-2009 Yılları Örneği", Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:22, Aralık: 165-178,
- Albeni, M. (2001) "Yükseköğretim Kurumlarının Gelişmekte Olan Bölgeler Üzerinde Etkisi", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt. 3, Sayı: 5: 140.
- Ercan, Ali, Kara Kaş Gözlerin Elmas ve Niğde Türküleri, s.31, Niğde İl Basım Evi, Niğde, 1965
- Amasya İli Stratejik Planı (2007-2011), Amasya.
- Avsar, Y., Arslankaya, E., Gönüllü, M. T., (1999) "Barbaros Bulvarı Gürültü Düzeyi Tespit Çalışması", Türkiye'de Çevre Kirlenmesi Öncelikleri Sempozyumu III, G.Y.T.E., Kasım, Kocaeli: 18-19,
- Ayberk, S. (2000), "Çevre Kirliliği ve Kontrol Yöntemleri", Kocaeli Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü, 26, İzmit: 207-217
- Aydın İl Stratejik Planı, Aydın.
- Balci, A. (2006). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler, Ankara: Psgema Yayıncılık.
- Barber, A. (1992), Handbook Of Noise and Vibration Control, 6th Edition, Oxford, UK: Elsevier Science Publishers Ltd,
- Bartın 2023 Stratejik Amaçlar ve İl Gelişme Planı (2008), Mart, Bartın.
- Başaran, İ. (2007) "Sağlıklı Kentler Kavramının Gelişiminde Sağlıklı Kentler Projesi", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 9, Sayı: 3: 388
- Beraneck, L.L., (1983) Noise and Vibration Control, New York: McGraw Hill books,
- Berber, M., Sivri, U., Yıldız, E. B. (Ocak-Haziran 2012) Türkiye'de İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 39: 147-167
- Beyhan, Burak, "Türkiye'deki İlk İl Gelişme Planı Girişimi: Mersin İl Gelişme Planı", Planlama Dergisi,
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Yıllık İstatistikleri (2016).
- Bolu İl Gelişme Planı (BiGEP) (2003), Bolu.
- Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (BGUS).
- Carter, N.L. (1996), Transportation Noise, Sleep An Possible After Effects, Environmental International, 22: 105-116.
- CNBC-e Business (2009), Eylül.
- ÇGDYY (2010), "Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği", T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 04.06.2010 tarihli ve 27601 sayılı Resmi Gazete.
- Dağlar, H., Tunç, H., Kaya, M. (2009) "Bölgesel Kalkınmada Yükseköğretim Kurumlarının Rolü ve Bucak Örneği", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl:1, Sayı:1: 39-50.
- Dursun, Ş., Özdemir, C., (1999), "Konya İl Merkezinde Gürültü Kirliliği Haritasının Hazırlanması", Proje No:97-081, Konya: 4-24.
- Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi, Enerji Raporu, 2011.
- Dünyada ve Türkiye'de Enerji Görünümü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı.
- Düzce İl Gelişme Planı (DiGEP) (2004), Düzce.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Stratejik Planı (2009-2013).
- Enerji Hammadde Etüt ve Arama Dairesi Başkanlığı Faaliyet Raporu (2012).
- Enerji Raporu (2011), Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi.
- Ercan, A. (1965), Kara Kaş Gözlerin Elmas ve Niğde Türküleri, Niğde İl Basım Evi, Niğde: 31.
- Erdin H. E. (2011) Şehirsel Yerleşmelerde Teknik Altyapı Sorunlarının Proje Niteliklerini Belirleyen Ortak-Eşgüdümse Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi, Tire Belediyesi (İzmir) Örneği, DEÜ Mühendislik Fakültesi Mühendislik Bilimleri Dergisi Cilt:13, Sayı: 1, Mayıs: 22.
- Erdin, H. E. (2010) "Kentsel Teknik Altyapı Sorunlarının Belirlenmesine İlişkin Bir Yaklaşım Örnek Alan: Tire Belediyesi (İzmir)", Planlama Dergisi, Cilt: 13, No: 2, Sayı: 48: 55-67.
- Faaliyet Raporu (2012), Enerji Hammadde Etüt ve Arama Dairesi Başkanlığı.
- Faaliyet Raporu (2013), Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.
- Genç, Y. ve Çat, G. (2013), Engellilerin İstihdamı ve Sosyal İçerme İlişkisi, Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 38, Eylül-Ekim.
- Girişimci Bilgi Sistemi (2016), Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- Gökçek, M. ve Genç, M.S. (2009) Evaluation Of Electricity Generation And Energy Cost Of Wind Energy Conversion Systems (WECSs) in Central Turkey, Applied Energy: 2731-2739
- Gül, M. (2007), "Çötel Kültürel Peyzajın Korunması ve Sürdürülebilir Kentsel Gelişiminin Yaratılması Yönünde Bir Politika Önerisi" Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 9, Sayı: 3.
- Gültekin, N., Çelik, A., Nas, Z. (2008) "Üniversitelerin

Kuruldukları İle Katkıları”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi: 264-268.

Gümüş, Murat (2014), Niğde İli Yatırım ve Tanıtım Kataloğu, Niğde Ticaret ve Sanayi Odası Yayını, Niğde.

Gür, B., S., Dalmış, İ., Kırmızıdağ N., Çelik, Z., Boz, N., Türkiye'nin Gençlik Sorunları, Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırma Vakfı, Ankara, 2012

Güvercin C. H. (2004), “Sosyal Güvenlik Kavramı ve Türkiye’de Sosyal Güvenliğin Tarihçesi”, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası Cilt: 57, Sayı: 2: 89-95

Hatay İl Stratejik Planı (2011-2015), Hatay.

Hurter S., Schellschmidt R., (2003), Atlas of Geothermal Resources in Europe, Geothermics, 32: 779-787.

İlçe Stratejik Gelişme Planı Raporu, Konya-Ereğli Kaymakamlığı İlçe Stratejik Gelişme Komisyonu Başkanlığı.

İller Arası Rekabetçilik Endeksi (2009-2010), Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu (URAK): 156-157.

İller Arası Rekabetçilik Endeksi (2009-2010), Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu (URAK).

İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) Araştırması (2012), Kalkınma Bakanlığı, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü.

İri, Ruhan (2009), Niğde İlinin Turizm Açısından Pazarlanması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kalsit Raporu (2012), Ahiler Kalkınma Ajansı.

Karaman, B. ve Özçalık, M. (2007), “Türkiye’de Gelir Dağılımı Eşitsizliğinin Bir Sonucu: Çocuk İşgücü”, Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Cilt:14, Sayı:1.

Karasar, N. (1999) Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti., 9. Baskı, Ankara.

Kaya, E., Şentürk, H., Daniş, O., Şimşek, S. (2007), Modern Kent Yönetimi-1, İstanbul: Okutan Yayıncılık.

Kayacılar, C. ve Erdilmen, Ş. (2008), Niğde Yatırım Haritası.

Kızıroğlu A. M.(2014), “1980’den Günümüze Türkiye ve İstanbul’da İstihdam”, Çalışma ve Toplum, Sayı:3: 61.

Kocaman, B. Ç.(2004), Finansal Piyasalar, Ankara: Siyasal Kitabevi

Koçer A. T. Malatya Bölgesel Orta Merkez (Bom) Gelişim Planı Çerçeve Çalışması (2007), Haziran-Ağustos.

Konut Satış İstatistikleri (2013-2014), TÜİK Haber Bülteni, Eylül.

Konut Satış İstatistikleri (2013-2014), TÜİK Haber Bülteni.

Kop Eylem Planı (2014), KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı.

Maden İşleri Genel Müdürlüğü İstatistikleri (MİGEM) (2014), Ankara.

Mastercard ve Boğaziçi Üniversitesi (2011) “Türkiye’nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması”, Boğaziçi Üniversitesi, Nisan 2011, İstanbul.

Meram elektrik Dağıtım A.Ş., (2013), Faaliyet Raporu, <http://www.meramedag.com.tr/>

Milli Eğitim İstatistikleri.

Niğde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü Stratejik Planı.

Niğde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü (2014) “2013 Yılı Çevre Durum Raporu”, Niğde:76-79.

Niğde Kültür Envanteri (2009), Niğde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Niğde Kültür Envanteri.

Niğde Üniversitesi İdari Faaliyet Raporları (2009-2013).

Onuncu Kalkınma Planı.

Özdemir, C. ve Burdurlu, Y., (1994), “Boyutları ve Etkileri Açısından Gürültü Kirliliği”, Çevre Sempozyumu, S. Ü. Çevre Mühendisliği Bölümü, Konya.

Özmen, A. Zeren, H. E. (2012) “Yaşanabilir Kentler Ekseninde Göç Olgusu”, II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu, Ekim: 456.

Panasonic-Sanyo, Ieee Journal Of Photovoltaics (2014) Vol. 4, No: 6, November..

Parasız, İlker (1998), “75 Yılda Paranın Serüveni”, Türkiye’de Bankacılığın Tarihsel Gelişimi, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, Kasım.

Pearsons, K.S. (1998), Awk Eningand Motility Effects of Aircraft Noise. In N.L. Carter And RFS Job (Eds) Noise As A Publichealth Problem (Noise Effects’98), Vol. 2,427-432 Noise Effects’98 Stdney, Australia: PTY Ltd.

Sarısrı, S. (2009), “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Yerel Bankacılık Girişimleri: Niğde Bankası Örneği”, Türklük Bilimi Araştırmaları.

Sivas 2023 Stratejik İl Gelişme Planı (2006), Sivas.

Şenel, S. (1999), Cumhuriyet Dönemi’nde Türk Halk Müziği Araştırmaları Folklor/Edebiyat (17): 99-128.

Taş, U. ve Yenilmez F. (2008), “Türkiye’de Eğitimin Kalkınma Üzerindeki Rolü ve Eğitim Yatırımlarının Geri Dönüş Oranı”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 9, Haziran, Eskişehir.

TOBB Sanayi Veri Tabanı (2014).

Topal, N. (2013), “Niğde Basın Tarihinden Bir Kesit (1924-1931)”, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/5 Spring, Ankara.

TR71 İlleri Bölgesel Gelişmişlik Analizi (2013) Ahiler Kalkınma Ajansı.

<http://tr.urapcenter.org>

TR71 İlleri Bölgesel Gelişmişlik Analizi (2013), Ahiler Kalkınma Ajansı.

http://tr.urapcenter.org/2013/Turk_Universiteleri_Raporu.pdf

Tuncay, S. (2000), Türkiye'de Gençlik Sorunlarının Psikolojik Boyutu, Muğla Üniversitesi SBE Dergisi: 231-257.

<http://turkusozi.com/t-turkuhikaye/1029-bir-yildiz-dogdu-yuceden-1-hurkusunun-hikayesi.html>.7.8.2014

TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması.

<http://turkusozi.com/t-turkuhikaye/217-gine-yesillendi-nigde-baglari-1-hurkusunun-hikayesi.html>

Türk Patent Enstitüsü Başvuru ve Tescil İstatistikleri.

<http://www.bilgiustam.com/sanayinin-endustrinin-turkiye-ekonomisindeki-yeri/>

Türkiye Afet Müdahale Planı (2013).

<http://www.cografya.gen.tr/tr/nigde/ekonomi.html>

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK).

<http://www.csb.gov.tr/db/cygm/editordosya/biyogaz%20kilavuzu%20pdf.pdf>

Türkiye Sağlık İstatistikleri Yıllıkları.

http://www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZfWT/article/viewFile/452/kurtaslan_yucetoker

Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı Değerlendirme Raporu (2003-2011).

<http://www.dmi.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx>

Türkiye'nin En Yaşanılabilir İlleri Sıralaması Araştırması (2009), CNBC-e Business Dergisi.

<http://www.dsi.gov.tr>

Türkiye'nin Enerji Görünümü Oda Raporu (2012), Makine Mühendisleri Odası, Nisan.

<http://www.eie.gov.tr/MyCalculator/Default.aspx>

Türkiye'nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması (2011)

http://www.eie.gov.tr/YEKrepa/REPA-duyuru_01.html

Türkmen, U. (1996), Notalarıyla Niğde Türküleri, Elma Ofset, Niğde.

<http://www.epdk.gov.tr>

2010 ve 2012 Verileriyle Türkiye'de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması, (Şubat 2014) Türkiye İş Bankası İktisadi Araştırmalar Bölümü, 9.

<http://www.frmartuklu.net/ic-anadolu-bolgesi/194326-ic-anadolunun-orf-ve-adetleri-ic-anadolu-bolgesinin-gelenek-ve-gorenekleri-2.html>

4342 Sayılı Mera Kanunu.

http://www.gsb.gov.tr/content/files/turkiyenin_genclik_profili_web.pdf

81 İlin Sanayi Durum Raporu (2013)Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.

<http://www.hidrokonmuhendislik.com.tr>

<http://aregem.kulturturizm.gov.tr/tr,12709/uzun-hava-bicimi-halk-muzigi.html>

<http://www.meleklermekani.com/threads/nigde-gelenek-ve-gorenekleri.52065/>

<http://berdemir.com/tr/devam-eden-projeler/tuzkoey-hes.html>

<http://www.meramedas.com.tr/>

<http://dosya.nigde.edu.tr/sgdb/...02/bütçe%20gider%20ekonomik%20sınıf.pdf>

<http://www.migem.gov.tr>

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

<http://www.mta.gov.tr>

<http://geothermal.marin.org/GEOpresentation/sld015.htm>

<http://www.nigde.kulturturizm.gov.tr/TR,74351/nigdenin-yetistirdigi-onemli-sahsiyetler.html>

<http://nigdeaskf.org.tr/>

<http://www.ogm.gov.tr>

<http://sanayi.tobb.org.tr/istatistik2014.php>

http://www.sivasosb.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=97&Itemid=95

http://sanayi.tobb.org.tr/yabanci_sermaye_il.php

<http://www.tarim.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Organik-Tarim/Istatistikler>

<http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>

<http://www.tbb.org.tr>

<http://www.tesk.org.tr/tr/calisma/sicil/4.pdf>

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=470&ftxtID=18363>.

<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=470&ftxtID=18363>.

<http://www.tobb.org.tr/SanayiMudurlugu/Sayfalar/AnaSayfa.php>

<http://www.tureb.com.tr/>

http://www.ulukisla.net/eski_site/koy/dokuman/Ali_Kllincsoy_Nigde_Turkuleri.htm

<http://www2.dsi.gov.tr/bolge/dsi4/nigde.htm>

<http://www2.epdk.org.tr>

<http://www.sgk.gov.tr>

Bu kitap Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından bastırılmıştır.

Kitap Tasarımı: Buket Çetin Özkan

NİGEP

